

Է տեսանէ լի զայն երկինքս դերա
 Գայն և փառաւորա քոյնս լի զգի
 զայնքն քկին տեսանելով զիմար
 նոյ տեսարանս Հանգուցանէ
 Իսկէ քկոռն այնէ քկին և զիմա
 նա իսկն զփոսառ անտեսանելին
 Թե իմէր Հանել իմ ջուցն և իմ քկին
 Ի պատճառամբ արեաց ուսուցի
 ինի և առաջնորդ և զամ Հեռե
 ւայսն Ի յոյսն աներեկոյ գերա
 քերտւում անէ և ուսն այն և ա
 ցուցանէ վազի իմն քկեացն ին
 քն իմանելոյս և ոչ իմ քկին Երե
 եւ ի իսկն քկինս ուսիրսստեղս մո
 լորակածս և անմոլարս ուսանե
 քքսոցինն պարաստարանից
 Իսկէ քկոռն այնէ քկին ուսիրա
 տեղս անմոլարս անեւ իմբւո
 սաւորս և փշտկենք անիս և ան
 փոփոխելիս Եւ զիմայնքն քկին գա
 լարիւն և ալի Ի քրե զմագա
 զամ ինչ տիրաւ և ին ըստաւ Հմ
 նելոյ Թաքաւորն փառաց և առ
 տեղքն թօ թափէ ի քրե քե
 րեւտոց Իսկ փաւս այն երկին
 զիւրնաստեղս առաւելայոյժա
 ուսցուցանէ և արեւ քան զս
 քան քառագոյնս փայլեալս
 Եւ յառիկ քերասայոյժս և քե
 ղեղիկէ քկինից տոփո թք լցեալ
 եղէն անեւսք դասքածոյն
 անբիւն և քք քգնաղգեացն որք
 առաջիկանեղ և քեմբ քանից
 Եւ ք և ամ տեսալիս առաքինո
 թեց լծարու թք զիմեալ և փա
 փագանօք յանձնառեալ կրեցին
 իմէր քանգբնութի և զկարմոր
 քան և այնքնակին ի յոյսն քե
 կոյնքն քկինս և անդադարին ըս
 տաւորել քք քքն քանաւորաւ
 քքնակն քե քկին և ամամբ և վար
 դապե տա թք իւրեանց և անեղ
 քաղաքով արու թք Եւ ոցին գո
 ծս և զկինցիս ավարտութի և քք
 Հոգեկիր վարքաւետութիս
 Ի ուսաւորիցն այնաւ Հիս առա
 ճորքն եկեղեցեաց Եւ քք Հո
 նալետպե տքն գրով անեղե
 զիմեղ նախագոյն ի փառսայ և

[illegible]

[illegible][illegible]

արդարութե. և ան պաշտու թի
կեցցուք. Իսկ պոռնկութի և ան
պղծութի. մի յիշես ի ձեզ. և ան
կրնանայ պոռնկի. անշապշաբեաց
յետ տալոյն զնա սատանայի. դա ր
ձեալ ընկալաւ զնա. և գրեաց Հաստա
տեւ. Ինա զսեբն զիմիստաւ. և տրա
մու թե ննէ ընկրդմեացի. և դար
ձեալ երկնչիմի ձե նմի գուցե մինչ
եկիցաւ ձեզ. ոչ գտիցցէ ձեզ ոչ կա
միմ. և ողբացիցցէ զո. որ քմեղան
և ոչապաշխարեցին. Բողծութի և
զպոռնկութի զորաւ արին. Եւ դար
ձեալ որդեակք իմ զորայն երախին ր
կնեմ. մինչ և նկարեացի քսի ձեզ.
Եւ թե մինչ թշնամիք եաք Հաշտե
ցաք քալ մահուամբ որդւոյն ր. Եւ
չափի Հաշտելս մերում առաւ եւ
կեցցուք. կե նոքն որաւ. Եւ անորիկ
զնեաւ քեալս. և արծու նկա կը թու
ցեալս զորացուցէ քեզ զնա ստտից
ձեւոց ու զղեցէք. զիմի որկաղնե
գւորեացի. այլ առաւ եւ բժշկեացի
այս որքիկ որբութե վիայք. Իսկ Եւ
զագաւ շնչելու թե ան թե ան թե. Եւ լո
գայք միան ձանց ձեւոց զինչ առի
ցէք և միմ մարմնոց թե զինչ ագա
նիցէք. Եւ անորքեցէք զարբայ ու
թինայ. և այլ նաւ ելցի ձեզ. Եւ մի
ստանայք ոսկի և միարծաթ. և միե ր
կուս Հանդերձս. Եւ թե կամիս կա
տարեալ լինել. վաճառեալ զինչս
բո և տուրաղբատաց. և առ զխաչո
ւ եկ զկնի իմ. Եւ աղու ետուց որք
գոն և թուչնոց երկնից դադարք.
այլ որդւոյն որդոյ ոչ գոյտեղի ու ր
դիցէ զդու իս իւր. Եւ դարձեալ
Յովհաննէս մկրտիչ ունե ր Հան
դերձ ստեղծուցաւ և գօտի մաշ
կեղէն թմբիւ ր. Եւ առաքեալս
ան ոչ ինչ բերաք յաշխարհ. և ոչ ինչ
տանել յաշխարհեկաւ որդեմք. այլ
թե ունիցի իք կե բաւ. և քեալածա
նել ի արիւ շատացուք. Իսկ որք
կամին մեծանալ անկցին իցանցս.
Եւ դարձեալ ի բրեւաղբատեւ քեա
ղու մս Հարբատացու գանեմք ի բրե
ոչինչ ունիմք և զամենայն ինչ ու
նիմք. Իսկ Եւ զագս Համբերութե

թե և արիութեան տը եղ ի ին
մէր ձե ր անդեալ և քա գո. Եւ
լուցեալ. և գոն ընմանոց մար
կան որքան ունիցին տն իմ. ր
եանց. Եւ եթե Համբերութե
ձե բովասանիք զՀոգի ձե ր. Եւ
ոչ որքան ձե ուն ըմա ձոյն և
Հայեացիցե տս. Թե յաղողեալ ար
բայութեայ. Եւ գոն քեալ որքան
կայիք ի իսկի որ ձու թիս իմ. Եւ
եսու խտեմ ձեզ Եւ Հայր իմ ու իս
տեացին ձ զարբայութե. զիկն ր
իւրիք. Եւ անգե սղեք թե յարբայութե
թե իմում. Եւ առաքեալ աւե կա
ցէք Հաստատուն և անդեցէք ըզ
մէջս ձեր. Եւ մարտութե. և աղու
ցէք զոտս ձեր պատրաստութե
աւե տարանին. Եւ զի ոչ իմ զմարտ
ըմարմնոյ և քարեանայ. Եւ իշխա
նութիս և ըստն տութիս. Եւ այս
որիկ առեք զգրահս Հոգւոյն և
կացէք Հաստատուն և անշարժս.
Եւ իշխանանալ ընդունել ի և
աշխարհիկութե. Եւ ոչ ինչ արժա
նի չարչարանք մամանակիս Հան
դերձեւ ոչ գաւառայն. որ յայտ նե
լոցե նիմեզ իսկի որդեմք. նե գու
թի. Թե ան ձկութե և ան ձկնի. և
զորքի զորքեալ ի իսրաւմեզ. գրե
ցաւ. Եւ զի Համբերութե. և մի իմ
թեութե մեզ որոց յոյս ունիցիմք.
Եւ ոչ որք զին լորեալ ըզգրեմ ին
ցալ ոյս պատուելալ զորամարին
Հաճոյ լինիցի. և ոչ որք պատկեացի.
Եւ թե ոչ զու թե զՀամբերութե
գործե և Համբերութե զՀանդես
Հանդեսոց յոյս. յոյս չե բեք ամա
չեցուցանել. Եւ յամից որացուցէք
զան ձիս ի բրեւ զսոյս աւաւ ր տն.
Համբերութե. իմ իշխա. և իմ որ
ձութիս. Եւ թե ինդամ իմ բայ
տկարութե. և զի առ ձեւ որոց. Եւ յո
որիկ Համբերութե և արիութե
որեւք. Իսկ զի իմ ինչս արացուցէ եր
բեք իցոյցս մարդկան ըստաց տն.
Եւ գոյն լե բուք ոչ. Եւ թե ոչ ձե
րոց միառնել իցոյցս մարդկան և
գոն մինչ առնել ս ողորմութե միգի

տացե՛ն անհոգիք զինչ Գործեացե
անհոգ: Եւ յորժամ յալօթս կաց
ցես մուտն անհոգիք քակեալ զ
գործքս և աղօթեալս և հայր քո
ծածուկ. և հայրն քո որտե անհո
կածուկ. հատուցեք զ յայտ
ն. պէս: Եւ անհոգիք ժամ թախամ
լ թիւթ չենացի իսկ տե՛ն թախմա
ն քո զգլխէ: Եւ դարձեալ քորո
տին Գործեացեալ զպոչ չեք
զիմիւթ ի տալց: Եւ առաքս յոյն
անհոգիս և քաւտմեղ տեսիլդ.
մինչև որ դիմարդոյ իմեռելոց յա
րիցէ: Եւ դարձեալ զիարդ կսրէք
հաւատալ ալ զիմառս իմիմեանց
ինչ որք: Եւ առաքեալս անհոգիս
անհոգիք հակառակու թիւ իմեռել
և անքարտաւնու թիւ: Եւ թե հո
գով կեամք. հոգով զօրացուք և
մի իցուք հոգաբարձիք ի բոլոր
նախնանով հակառակելոյ միմե
անց: մի զի նախնան ի հպարտու
թե նեհ: Եւ զի որ իցոյցս մարդկան
առնեն ինչ. նքման կենցաւ որք.
և առաքեալս ասու թե: Որք որ ի
խնդիր տու թիւ ատաքեալս լինել
թիւ և հայտն զարմանք. ալ ասկս
մարդայ հաճու թե: Իսկ յաղագս ոչ
դատե՛ն զոյգ ընկե ընտրեալս: միդ
տեք զիմիւթ տողիք. զի որով դա
տաստանաւ դատեալիք ի տուելո
ցէք. և որով չափով չափէք չափես
յիմեզ: Եւ միդատեք և ոչ դատի
ցիք. և քի պատմեք և ոչ պատմի
ցիք: Եւ թե թե իմեռելու քո մարդ
կան զանցաննց թողցէ և ձեզ
հայրն ձեր: Երկնաւ որ զանցանս
ձեր: Եւ հայրն քո որ ընկինս թող
մեզ զպարտիս մեր ուն և մեք թո
ղու մք մեռոց պարտասանաց: Եւ
զիմեռանես զի իդական զբօրքո.
և ի բուժանանք զգեբանք ոչ նմա
րես. կեդ ծաւոր նախնան զգեբ
անք յալպե՛նք քո մե: և ապա հայե՛ս
դիւ հանել զլիւզ յկանե՛ն զբօրքո
Եւ առաքեալս ասէ: Գոչ թե քո դա
տե՛ն ալ զայնք. կամ թե քո դատա
պարտե՛ն զգեբայրն. միդատեք զմի
մեանս: Եւ թե իւրաքանչիւր ոք
իձ

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ
իձենել զիւրբեռն քարձցէ. և իւրա
քանչիւր իձենել քանձին. համարս
տացեալ: Եւ յուռնական իւրոյ.
իւրաքանչիւր ոք իձենել զիւր մե
ղան ընկալի և զպեցցի: Եւ թե
ինձ պակասու մնիցէ. եթե իձենել
դատաւ արտեցայց. ալ յոր ընկեն
զիւր տիւ. վայստորիկ մի յառաջա
գոյն քաւտիք. մինչ և զայնց տրե՛ն:
Իսկ յաղագս. իւր իցոց աստաւանի
և զգործս պատշաճ քար յարդա
րելոյ անտրեալսաց: Չգոյ՛ լե
րուք իմո՛ւ զմարդ արեւոյ. և իսկ տ
ուսուց չա՛ն և իսկ տգատաւ որաց
որդանաւ ձեզ հանրէ ընկեք ոչ
իւրաց. և ինչ որ քոյնէ դալք յա
կչալ ողք: Եւ ոչ անտրեալ զիւր տր
տրմից յարքան թիւն ալ. ալ որ
անեղիման հօր իմոյ որ ընկին. և
Եւ եղեք ուր դուք զառաւականք
հմուտք և ճանաչող զգեբարձի և զ
չար: Եւ ոչ ընկարե՛ն ընկուց տե՛ր
անց ծառայել և ալ ին: Եւ միդ որ
ծեք զկորստական երակուրն. ալ
զկեբական ուրմա իկեանս յաւե
տեհականս: Եւ առաքեալս տե՛ն
այսպս ընտրեալս և ոչ ոչ ծառայել
այսպս մարտնչիմ. ունչ թե զօրս
քախեմ ալ յարե՛ն զմարմն իմ և
հնազանդեմ: Եւ այսպս ընտա
ցուք և զգուշացուք թե ուն ըն
թանայք: Չգոյ՛ լերուք իշանց
անտի զգոյ՛ լերուք իշարման կացն
յայնցանէ: Եւ թե որ անարեալս
թիւ ուտե՛ն ընկե՛ն զարեւոյն իդա
տաստանան ին ուտե՛ն ընկե՛ն զար
իւն տն զի ոչ իւրեք զմարմն ին տն:
Չ իմե՛ն զանձինս քնե՛ն ալ տա՛ն ոչ
դատապարտեալք: Եւ թե դա
տիմք իմե՛ն իւրատիմք. զի ին ալ
իւրեք ի դատապարտեալսցուք:
Չ իմո՛ւ ըստայն տրտմե՛ն թիւն
ինդու թիւ զգործե՛ն իսկ ալ իւրեք ի
տրտմե՛ն զմահառնե՛ն: Եւ պար
տե՛ն մեզ ինչ լիոր ձս. եթե զինչ ին
կամ իմոյ քար ի զանոյն և իւրատրեալ
Եւ թե յուսուցես ծա՛մու և տա
րա՛մու: Եւ զգոյ՛ լերուք ան
ձանց և ամհօտիդ: Եւ զամհօտիդ
չե

[illegible][illegible]

[illegible]

Գ Ս Ռ Ա Զ Ա Բ Ա Ն,
 մոռնա՛նք ինչ համարեացուք ալլ թի
 որդւոյն ալ. աչակե ըտեսցուք որդ
 բաղցր և հեզ և բարե բար ար. նո
 րին սնկի ընէ և ձկնորս յիմեաց ալ
 կէրտացն հետեւեսցուք. և ամեն
 պով և իմ Լ տալից և բւարին. և նմ
 ընծասցուք դամնապարհս նոյս
 և քաղաքիս որ թի և խոտտովա՛ն
 թի և խոտաբհու թի և սիրով.
 և այլով քաւարին ու թի հաճոյս
 ցուք նմա. Ուղիս յալիս ի կտա
 րաւ և հաստատուն հասցուք յ
 թեանայորմէ հեռացեալ փախչի
 ամհոգք և հատաչանք: Ուրհան
 գիտով. և փախկու թեյա. խոնկից
 ու բախացի լոյն: Ուր տուն գնձո
 թեւն ուր քստւ թե. իբր յսիրմեր
 Ուր ումբաւք ընդ հօր և սք հոգ
 և ոյն ալ մեծ ինչ տե և յա. խոնանայս
 և իտեւնից ամեն:

Խորանք զԵղեցիայորմերք: ՄԲ
 Խաբանե՛ի Հարցն մերոց: ԿԵ
 Խաղրաց: Եղապսկա
 արեալ: Լուրսի
 Խու՛ն: ՉԺ
 Լուի՛ն: ԵԶ
 Ըորդ:

1. The first part of the document is a list of names and their corresponding numbers. The names are: "John", "Mary", "James", "Elizabeth", "Thomas", "Margaret", "William", "Ann", "Richard", "Sarah", "George", "Catherine", "Henry", "John", "Mary", "James", "Elizabeth", "Thomas", "Margaret", "William", "Ann", "Richard", "Sarah", "George", "Catherine", "Henry". The numbers are: "1", "2", "3", "4", "5", "6", "7", "8", "9", "10", "11", "12", "13", "14", "15", "16", "17", "18", "19", "20", "21", "22", "23", "24", "25", "26", "27", "28", "29", "30", "31", "32", "33", "34", "35", "36", "37", "38", "39", "40", "41", "42", "43", "44", "45", "46", "47", "48", "49", "50", "51", "52", "53", "54", "55", "56", "57", "58", "59", "60", "61", "62", "63", "64", "65", "66", "67", "68", "69", "70", "71", "72", "73", "74", "75", "76", "77", "78", "79", "80", "81", "82", "83", "84", "85", "86", "87", "88", "89", "90", "91", "92", "93", "94", "95", "96", "97", "98", "99", "100".

ԶԱՐՅԵՂԲԱՅՐ ՈՄՆ ԶԶԱՅՐՆ ԱՆՏՈ ՆԻ
 ՈՍ ԵՒԱՍԷ ԶԻՆՉՊԱՀԵՅԻՅ ԶԻՀԱՃՈՅ Ե
 ՂԵՅ ԱՅ ԴԱՐԱՍԻԱՆԻ ԵՏԺԵՐՆ ԵՒԱՍԷ ՅՆԱ

զորպատու իրեմ քեզ պահէ սըիր: Ուրևե ըմ հցես զանոն ի հոգիս ամեն և իմբ
 առաջի աչաք քոց: Եւ զինչ և ուրծես ցես ունիցի սկսկայու թի իմբ քոց:
 Եւ որ ում տեղ և զնս տիցես արագ մի շարժես ցիս: Եւ ամբնաւ ոչ գերեք քեանս
 զայս տեղի պահէ սըիր և կիցցես: Եւ զարցՀայրն պամբ ոյ ցՀայրն ԼՂն տոնի
 ոս և ասե՛ զի՛ նշարութից արաւել օդ ուտ: ԼՂն եցնածքն ար յուսացիս
 յարդարու թիքո: Եւ մի ասացաւ և ր զգործս գնացեալս: Եւ պաշտօղ զգու
 շաւի յերուէ զուի և որոմայնի և կոկորդիքո: ԱսացՀայրն անտոնիոս արա
 ը ինՀայրն մեր եւ ինքանս պատ և բժշկեալն նախ: Եւ զենբժիշկ Հոգևոր Հը
 մու տեղ և արձեալ ունտի: Եւ զայս բժշկեին: Իսկ մեք ըն լանել յաշիրաՀե
 նախ բանդ բժշկե ընդ մզ: Դույլ սնն ունարկե մբ բժշկել: Եւ զառնայիմեզ ամառն
 այն: Եւ ինկն տին չար: Բան զառալինն: Եւ գայի լիմեր բանն տն: Եւ թե բըժիշկ

ԺԲ

զաւարտապաշտօնէս: Հոյնպէս և
մերս զինւորութիւնի սաղա-
ւարտ զարդարութիւնք և զյոյս բա-
րեաց. նքունին զբազմ երկաթիս
և մեք զսպառազէն հարոյն հաւա-
տովամբացեալ. նոցին նեղենք և
մերդէնաղօթք. նքունըր ունելով
իսկմեք զյոյսայ նքաւարս. և մեր
զամբ. նքարիւնս հեղուն իմար-
տի. իսկմեք մտօք հանքիս անմեք
իմարտի. քանզի վթալոցիկ թոյլ
եա թագաւորն երկնից. զբնս
պատերազմել լիմեք. ողորմի ան
զգուշաբար կալով մոռացութե
զբարեբարութիւն այ որիկ ոմեր
վթիբաղումք իմարդկանէ. յոր
ժամանորը և իմաղաղութեն.
բնաւինչ ոչ աղօթեն առած. և
թեաղօթեն ևս. այլ ոչ երկար և
բոլորսրաիւ. այլ ցնդելով մտք
և յողորդեալս մարմնով. այնորով
և ոչ աղօթս համարիցին: քան զի
մինչ աղօթեցին շրթամեք. իսկ
սրտով և մտքի հոգս աշխարհիս
յառեալ գեղեցիկ և ցնդին. ունել
սելի լիցին աղօթք նց: իսկ յոր
ժամ ինեղութիւն անկցին. յայն
ժամ բոլորով արտիկ իմեն. և ար-
թունս և զղաւիս արտասուօր
գեղեցիկ աղօթս բաղումսն ամ
և շրթունք ոչ շարժին յաղօթուն:
իսկսրաիւն յոյժեղ բնամ աղօթե-
և քանս պաղատանս մատուցանե-
այ. և այսպ լռեալ եան աղօթիւ ք
խօսակից այլինն հոգով: Եւ
արդ մեք ևս եղբարք. նմանես
ցուք զինուորաց մաճկանացու-
թագաւորացն. և յօժարութի
կուուեսցուք ի չար թշնամիսն
մեր. և սրբոց երկց մանկանց նը
մանեսցուք. և զհնոց ախտից. և
զցանկութիւն. պաշօք և սրբութիւն
շիւտեսցուք. և զկայծակուսիւն փո-
ճուլթեց. աղօթիւք ջողագնես
ցուք. և զգոռոզն զայն նաբուգո
դոնոսոր զգանս յամօթ արաս
ցուք: և զմարմնս մեր պատա-
րագ կենդանի այ ընծայեսցուք
և զցանկութիւն և զխորհուրդս ամ

պաշ

ԱՌԱՔԻՆ ՈՒԹԵ
պաշտութե. իբրեքնծայս և ող-
բակեցս նո. իրեւոյնք ամե նո-
ցունն: Ասաց հայրն զհոն.
որքորչակէր ո երանելոյն սիկո-
ւանի մի բնակեացիս յանու-
նաւոր տեղի. և մի նստցիս. և կի-
ցես ընդ մեզ անուն մարդո-
ւան: զիցես ուրեք հին ելծե. ի
նեսցես սենեակ անձին քու: Եւ
Ասին վաճօրն եսայեայ. եթե
առեալ երբեմն զգամեղ իւր. և
գնաց առեղիւս գործ մի ևս
սեցնա. առեղինչ ցորեան. աւե-
ցնայ երկրագործն. և գու ևս ի
Հնծողացի մոցես. աւեցնա՞ծ երն
թեոյնմ աւեցնա՞մ յիւն և ուկա
միս առնուլ ցորեանց իոչ աշխա-
տեցար ի Հնծելն. աւե՞ծ երն և ոչ
երբեք առնուլ ցորեան որքոչ
Հնծեն. աւեցնա՞մ յիւնոչ. ևս յայ
մեկնեցաւ անտի. իսկ եղբարքն
որքոր լիմս. անկան առաքինն և
աւեհ. զի՞նչ գործեցեր Հայր. ա-
ւեցնա՞մ օրինակ ձեզ արարի եղ-
բարք. զիմն որոչ աշխատեցի ի
գործս ոչինչ վարչս առցեայ: Եւ
Ասց եսայեայ. Հայր և քաւս
իայ եթեաւեք մեզուն ի չարաց
անտի. եթեաւարեք կրօնաւորի.
նախքան զամ ստանալ հաւատա-
ւած. և երբ և կարօտ առած անփո-
փոխելի. և անմեղութիւն. և ոչ ու-
մեր չարիւար Հատուցանել այլ
պէս: Դիւ ստանալ ի գնութի
քսակարի և խոնարհութիւն. և սրբ-
բութիւն. և մարդասիրութիւն. և ու-
ամենեսեան սեր և Հնազանդութիւն.
և Հեղութիւն. և երկայնիւրութիւն.
և ունիցի կարօտառած. և
աղաչեսցեզնա՞մ միշտ ցաւաքնեալ
սրտիւ. և զիմն նայեսցի յետս եր-
բեք. զգուշաբար. և ի յառաջ. և
զիմն յուսացի յարդարութիւն
և միշտ աղերսաւօք ինդրես զե-
զօգնութիւն յայ. սակարգ առցեն
փորձութեց իմն նո:
Եւ զբայրոմն Հարց զՀայրն. ևս
եայ բան իրաւուն. պատու. քանի
եա ծերն. եթե կամիս հետեւել

յի

յի. պակեա զբանսն. և ի հաշհան
ցես զբեզբուրով իմբ. երբ և կիւ
մինչ և իմ. 4. զի պարտեք եզրաւորս
տեւ զանձնքո. համբերել ամար
այ և խորհու թէ ց որդաւոցն ի
թքո. և զի հանգուսցես դու ըւ
խոս և ըւկողաց և տրամեցուցաց
ոց. և զի ի տար և տրամեցուցեք զ
առաջ և մեզ զայցոց. և զի ունի
ցիս միշտ ի ռու թի գբանքո. և
զիմի գիցիս դատել. կամ բամ
բան լգոք բնաւ ի սիրտ և ի միտս
բո:

Ասաց յ. ընչ աշխատութի մարմ
նոյ և աշխատութի. և օտարութի
և արութի. և լուութի. ծնանին
զիմն արութութի. և խոնարհութի
թին ընթէ զբազմութի մեղաց.
իսկորոց պակեացե զայսոսիկ. ը
ռուսակե միաձնաւորութի նր:

Ասաց զ. ընչ. ատենալամ գործ աշ
խարհական. և զհանգիստ մարմ
նոյ բո. զիմք կարող են առնել ըզ
քեզ թշնամի աշ. զի զոր օրինակ.
մարգորդ և իցի թշնամի և պատե
րազի միշտ ըզմե. և այսպ արեա
նե պատե ըզմե ը մարմնաւոր
զիմի հանգուսցուք զնայ:

Եղբայրոցն և հարց զհայրնե սայ
խա. միքանին որանե հայր մեր
որ յերկինս ես. ասեցնաւ. երն այդ
աղօթ քիատարելոցն. բանզի որ
ոք իմարմնական աստից պատե
րազմեցի. ոչ կարե ինմա միք լինել
անուսնոն:

Պատմեր մեզ հայրն յիսայիսովմ
Հօրն մակարայ և ասեք. նստե ինս
երբեմն ը Հօրն մակարայ. առան
ձինն. և եկին եղբարք. ե. յաղեկ
սանդրոյ. փորձելով զհայրն մա
կարի. և ասեցնաւ. ասամեզ հայր
բան իսրաւոր. զի կեցցուք ինոսիկ
իսկե ստեղծ աստիակ և ակաղ ը
րել զբանսն ի որքան տեք առ
նս. իսկ երն Հայր աշխուղ իստ
րոց արտե. և բացեալ զբերան
իւր. ասաւ լուսաւորս և ասե
ցնս. Եղբարք. իւր բանս
իւր ոք ինքն զիտե զառնապա
րհս

րհս որով կեցցեք իսկն քանե
յոյս կամիմք զի կեցցուք. այլ ոչ
եղորն զմեզ կաւար խորհուր
դքմ. Լ. Կեցնմեքն. արդե թե
կրօնաւորք դուք ընր շրեք
և կայք ը աշխարհականաց. կամ
քեք բնաւ մերձ ի ինքի տեղի ուր
իցեն. Կուե ճիկք. և կամ ընր ոչ
գիտեք եթե որք հրաժարեաց
յաշխարհէ. և զմիք զայս կեք պար
ան զգեցաւ. և դրձ խառնեալ
ը գուհիկք աշխարհա կանաց
կեալ. թե իւրոք և թե ը օտարաց
մք զանձինս և զամ խաբեն. և
սուտ և ըռնայնե կրօնքն. քան
զի զինչ յաշխարհ յաշխարհակա
նաց. այլ կամ զի իշտս. և կամ զհան
գիստ մարմնոյ իւրոյ. իսկ ուր ի
ցեն չոգք. կամ հանգիստ մարմն
ոյ. անդանկարե բնակել երկին
դնայ. քան զի զինչ այլ ինչե կրո
նաւոր. բայց եթե ոչ միայն այս.
զիմիայն ը միայնոյ այլեցեք. և ի օ
տեցի զտիւ և զգ իշեր. և զի պար
տե կրօնաւորի. զիմիկացեք ը աշ
խարհականի. և ոչ ժամիս իսկ ե
թե ի գործ անհնարինս հարկե
կացցե օրմի. և այս այն ժամու. ե
թե առանց այն գործոյ կալ. ան
հնարիցե. կամ թե վաճառեացե
զձեռագործ իւր. և զնե սցե իւր
զկարեւոր պետս ի կեանս իւր. և
դրձ յապաշխարհեցե. քեք մասե
արմսու օք զիմայնաւոր գորեկաց
իւր զի ոչ յաշխարհ. քան զի կրօնա
ւոր. որ ը գուե ճիկք բնակե զայսո
սիկ առաքինութի սյաւելու բան
զի նախ քան զամ մինչ քան յարեւ
ընս. սկիզբն կեանաց այսաւ լինի.
լուութի կալցե. և Հեզու թի նու
ագ խօսել և գաշնայել և պահս
սկանի յոյս մինչ և ծան իցի առնե
ցուն. և ելանե համբաւ. զնման
և լսի անուենր. եթե այս անուեն
կրօնաւոր մք և առաքինի. եւ
ապա յորդորե ստատանայ զաշխար
հականս տեղաւոյն արեորիկ աշա
կեքան և նա. և ընու լինա զպետս
և զի

Ինչ հաւարեն երբեք.
 Ինչպիսիքն նմայնաճաճ:
 Ինչ մեք ովեղբարք. ընդեր
 ցեալեմք զանսեակա նոցա.
 Ինչ զպարար զհաւարքս զո
 ւր. Լատարարք ոսկի ևարծաժ
 բարդ. Ինչ յայն ինչ գիրքով
 զՀրեշտակա. աշխնչս ևսբն եղի
 ցուք. միթէոչ գիտեք. եթէ զյա
 սուն զայնորիկ որքանկա յեղի
 նից. կթոնաւրաց սարտե լիււ
 Իւարդ. Ինչ Զրածարեցար յոշ
 արդէ. և եթէ Զրածարեմք լիւ
 երկմտեմք. և յետ դառնամք. Ի
 շանսարդէ Իսնար Հուծեան և
 կամ թէ ոչգիտեք զից ինի ևոս
 կի. ևարծաժեկանայք. և մարմ
 նոյ Հանդիստ և Հեշտալիքնոցա
 և Խառնիւ լիւ Զգուե Հիկա. և այլ ամ
 այսպիսիք Հեւացուցանեն զմեզ
 յայ Օրարմատասեմարեաց ար
 ծաժ սիրու թիւն և այնչափ չարե
 ում զի որ չափ Հեւիկն երկինք
 յերկրէ. այնչափ Հեւ թէ կրօնա
 ւոր արծաժաւեցայ և զիստե
 քամ ոչ ինչե չար բաժնաբաժ
 անք միանչե. Իւարք Խօսակից
 ինն կանանց և մանկանց. և աշ
 խարհաւորեցն կրօնաւորք. ք
 որբալիքն. ամ մարդեան. և ք
 փախցն իրեն ամ կրօնաւորաց.
 Եւ մեթեալ բայ և բաւ ինչեալ ք
 գիւաց. Ընչսեն զի նչ սակ յո
 Հաննես տաւրեալ և աւետարա
 նի զիստե. միսիրեք զաշխարհս
 և միգորինչ աշխարհիւն. և եթէ
 որ սիրեղաշխարհս ոչ իսերն
 ալ. Ընչալ և յաւորոս տաւրեալն
 Իրատեգմեղ և աւե. որ և ուի ի
 ընչ զաշխարհս Թշնամի ինն նա
 յայ. փախեռուք ով եղբարք յոշ
 արդէ. փախեռուք ում փախցի
 ք յօճիցն քարեից քան զի օճ
 քորս Հարգեն դժուարաբաշխի
 նոյն. և աշխարհ. և եթէ մեք
 կրօնացուք կրօնաւորս լինել.
 փախցուք յոշ արդէ. քան զի
 լուարդութե մեզ եթէ միտտե
 րազմ ունիցիմք. և ոչ բաղուս և
 ան

Ս. Ռ. Ս. Ք. Ի. Ն. Ա. Ի. Ռ. Ե.
 անթիւ: Եւ արդասացեք ու
 Հարք և եղբարք Հարքն և Խառ
 ցանգաւաբիւ և Թիս. Ի բարաբա
 և ի գորդս. Եթէ յանսպասակա
 տաւս. և եթէ նք անդեն սա
 զեալ զաւարթիկ Թի. Իսկմեք ու
 կարացուք ստանալ ի գորդս և
 Ի բարաբա: Եւ եթէ ոչ բաղե
 ցուք. և ոչ Զարաւեացուք. Եւ
 եթէ ոչ ցրաւացուք. և լիւրացան
 բնակեացուք. և զի Հոստաւորի
 ասացից. եթէ ոչ մեղուք մարմ
 ով. զիստե. կեցցուք Հոգով. և
 ում կամքք Ժառանգել զարա
 յուծին երկնից. Եւ ամ աշխար
 Հիկա բնակելով Լայնցարուք
 ք. զինուորս Թաղաւորաց. զի
 Եթէ ոչ պատեղեացից ինուորն
 և յաղծեաց. ոչ պատեւացի. Իւ
 սառաւել մեքուտելով և բնակ
 ւով. և Խառն Զգուե Հիկա կա
 ւով. և լիւրս ոչ մոցուք յարդ. Եւ
 երկնից. միարեւեացեն Իւրաբ
 Խորհուրդս. և սասացեն Հաւաք
 եացուք ինչս. զի որմուծին ար
 ցուք. Եւ զի որք յեղեռուե.
 յեւորդն. ոչ պատեւացի որմուծին
 նայ և ոչ իսիրուց. տաղանք
 աւնից. Իսկմեք Իսկմեք միա
 յաղորդաշխարհակաւաց. ոչ և
 միած մեղ կրօնաւորացս ունիւ
 ոսկի. և արծաժ. և ոչ Հանդերձս
 բաղմարինս և ոչ զայլ ինչ իսկ
 աշխարհիւն. և ոչ որմուծս ի
 նել. և զի ինքնմեռաւ. Հայեբար
 ուք Եթէ ոչ և նա երկնից. որ ոչ լ
 րեն և ոչ Հեւն. և ոչ Ժողովի. Եւ
 մարմնս. և Լայնցարուք երկնա
 ւոր կեցարեղեմ. կրօնաւոր որ
 տաւրի ոսկի կամ արծաժ. և կամ
 այլ ինչ ստաղուաւս. ոչ Հաւա
 տայ եթէ կարողեմ կեցարեւ
 զնա. զի եթէ Հաց ոչ կարողե տա
 մեղ ամ. տաւ և ոչ զարաւորեին
 կարացեալ մեղ. Ընչ և զայս ու
 տաւ իր զի եթէ ուրեւնի զինչ
 և երբ պիտոյիցն. և բերեալ աշխար
 Հակաւորք. յայնման աշխարհս
 ոչ յայն. այլ յաղման տաւալայի

Լինիայն. իսկեթե ոչ ունիցի. և
 խնդրեաց փանգամ և երկիցս և
 բերեոք. այնպիսի առաքել ու
 դանիէլի իսբին առիւծոց զի
 գիտեմ իւրաքանչեւ շնորհել զպի
 տոյսն. իսկեթե որչափ արտիցե.
 կամ թէ ունիցի ոսկի և արծաթ.
 կամ այլ ինչինեթ. և ոչինքն ցրու
 եացեղնա՝ այլ կացցե և մնացե. զի
 այլ բայց. և բերիցե ինչնմա՝
 կամ ի բաշխեացեղին. նա մաս
 նակից ինիշուգայի. սկարիով
 տացուոյն. որեթող զշնորհս բը
 ժշկու թէ. և զվիճակ առաքելու
 թէ. որտուեալ էր իւրիմե և ի
 ցանկու թէ արծաթ սիրու թէն
 խեղդեցաւ. զորդիտելով երա
 ելին պողոտա արմատ մնարեաց
 անուանեացդնայ. և կուսապաշտու
 թի. յոսեք ո՞վ է զբարբեթեոք
 պիսի գուբաքեցի վայր ձգեաց և
 բարշտեց զկրօնաւոր այս ախտ
 փնջիցի. ի կուսապաշտու թի ընկե
 նուզնա. բանզի ճշմարտապէս
 Հեռացցի այնպիսին յայ. և կուոց
 ձեռագորոհաց. և զբարշտեց մարդ
 կան երկիր ապագանն. որե ոսկի
 և արծաթ. Ո՞վ արծաթ սիրու
 թի չար որ Հեռացուցանէս ըզ
 կրօնաւորն իսիրոյն այ. Ո՞վ ար
 ծաթ սիրու թի որես դառնա
 գոյն նեմ գու թի. որ զրկես զփ
 անձունս ի դասակար գու թե նե
 Հրեշտակացն. Ո՞վ արծաթ սի
 րու թի. որչու կոչեալեղեր մայր
 ամ չարեաց. որ առնես զկրօնա
 ւորս և զոգացող աւելա ստացու
 թէ. Ո՞վ արծաթ սիրու թի ժո
 ղովարան ամ չարեաց. որ սրեւ ըզ
 լեղու միանձին յանպրգանս և յո
 տելու թի. և իշխութս և ի կուս
 փնջեացցե նա յատեան յաշխար
 Հսկան. դատաստանագ. վայ ար
 ծաթ սիրու կրօնաւորն զի բն
 կէ սոք յոգինք դէն յողիու թէ.
 և կուսապաշտու թէ. վայ արծա
 թաւոր միանձին. զի եւ յոյժ զօ
 րենս այ. որասե թե մի ստանայ բ
 ասկի. և մի արծաթ. վայ նմա ըզ
 մեծ

ԱՌ. Ա Ք Ե Ն ՈՒ Թ Ե
 մեծամեծս պաշէլով յօրինացն
 և ի մինն այն ուրացող այնզէ բա
 ջու մանգամ ձգե իսիրտ արծաթ
 սերկրօնաւորին դէն խորհրդա
 սե թէ արասցե սյայսմ զշրջս
 կուսն. և կոչեաց այսպիսուն զեղ
 բարսն. և արասցիս ընդուն լու
 թի և սեդ. և տուրինչս եղբարցն
 և կարօտելոց. Եւ ապա դրձը թու
 լացուցանե և ասե. անհնարե
 թեզ թողացուցանել. Ժանոյ ինձ
 զլուս թի և զպաշտ. Եւ ոչ զից յե
 րեսեանն զկարգեբորոր ժամու
 և զվեց ժամուն. և զինն ժամուն.
 և արաւեցից զցեբեկ. Եւ ոչ իմիտ
 առնու. զկեւին զբանն տն որա
 սե. Եւ թեոյ ամ որասեցիս ամ որ
 մոգեարք յուրեքինից այս որաք
 ցեզկամս Լօրինոյ որ յեքինե Եւ
 զայս ասեն. Եւ թեզին. վնասեա
 ցեն ոսկին. և արծաթ. որքեն
 նի. Եւ ոչ որոնու թէ. և ոչ զիտել
 կարացեն գոյն. Եւ թէ ուր ժողո
 վի ոսկի և արծաթ և նի. Եւ թեզ
 րաւոր. անդամոցն ամախաք. և բ
 նոսին մտան լեգեոն. գուսն
 զիււաց. Եւ զեղ ձուսն Լօրինոյ
 և մորմոյ. Բանզի ոչինչ ի բար
 եացն բնակեւ. անդ ուրիգե ագա
 Հու թի. այլ կոծ մշտն զնաւոր.
 և վայ սոսակաւս. ի. Եւ զիւր. րդ
 կարիցե բնաչելինմա բարին. այս
 ինքն կրօնաւոր ագաւ. և արծա
 թաւոր. որով Հեռու Եւ թող նա
 զկամս արարեին իւրոյ. որ կոչեաց
 գիւս ինեանն յաւիտեկից.
 Եւ զոսին պայտելով զնա Հաւա
 բե. Բազում անգամ արեանն
 դեքիսիրտ այնպիսոյն զղու թի
 և սկսանի տրտեւ և Հոգաւ. բա
 խել զկուսն և սրտատուել և ա
 սե. աւա՛հա ինչ անձ ոսկի և ար
 ծաթ յոյժ. Եւ ոչ ոչ տաց իսման
 տղբատագ. և ապա իմ զղու թէն
 մի լաղաւորն. ինչ զսե՛ր ոսկւոյն.
 և իբաց թողու զեղ զն. և պարտ
 սն. և ոչ կարե՛ տալ արող. և ոչ
 գանգաւ. և ոչ ինչ և զարմատագրի,
 Ո՞վ եղբարք իմ սիրելիք. զի
 զի

ճե

գիտենիք մեք մի անձու նքս. ոս
կի և արծաթ և հանդերքնս բա
զու մն. և ոչ յաղարեմք խեղճովե
լոք. և աղբաւն ողորտն ինքն քս
իցեն տկար և քաղցածաւ. և մերկ շրջի
արւաքոյ. և ոչ ինչ բարիս գոր
ծենք ի վրեր. և արդ. զի նշ աս
տախաւնի տաքուք. յաւուրն ա
հարին. քանզի հրաժարեմք յաշ
խարհի. և դժն ինմա՝ դեգերիմք
և շրջիմք. և երկմտիմք. և ստեմք
մերոս մտեալի. և կարգի զի
սա՝ Հրեշտակոյն. և մեք զարձու
ցանեմք զսա՝ երկրաւ ուր կենցա
ղականս. և սիրեմք զանցաւորս ա
ռաւել. քանզի երկաւանն. և կամ
բնաւ ոչ առնեմք արի՛ ինչ. և կամ
թե հազիւ ինչ առնեմք փոքր. և
զայն և և կեղծաւորութիւն իցոյցս
մարդկան. զի որսացուք զփառս
իմարդկանն. Եւ արծաթ սիրու
թիւ ոչ եթե իբիւրս տաղանդ ոս
կւոյ և ընչ ից սահմանի. այլ մին
չ և ցրանց ից. զի արդիւքն զայն
սիրե՛. նա չար և արծաթաւոր ինչ.
Եւ զոր օրինակ ողորմութիւն. ոչ
իբաղմութիւն նիւթոյնի. այլ ի
կամս տուողին. նոյնպէս արծաթ
սիրութիւն. ոչ իբա՛ղումն այլ ի
կամս սիրողին դատեցի. մի՛
այսպիսի սիրելի եղբարքիմ մի՛.
այլ փախեցուք յաշխարհի. զի եթե
թե յանապատի կալ Հոգով դը
ժւարինե. ո՞ր ջափ և ս առաւել
իսե՛լ աշխարհիւ Եւ ուր կարաս
ցուք իսե՛լ աշխարհակաւաց կա՛ւ
և իշխութս. յայտնի ճշմարտապէս
ոչ արողութիւն. կալ իբանեն մտորս
սե՛. թե ամբ որոշ հրաժարեցի
յեղիւն. և ամ գործոյնը և ստեա
ցե՛ զանձնիւր. ուրիշ ճարտանի.
և կենդանի եմն՝ սա՛ւ ասե՛ տր. և թե
եւ թե ի իշխողութեան կենցի՞ռաւ.
և մեծ եղեք զչարիս յանձանց ձե
րոյ. Մեծ եղեք ո՞վ եղբարքիմ սի
րելիք. եթե՛ որքան շնորհս բե
րե՛ փախելէ. ինչ օսակցութեան
գեղեղանցն. քանզի բարեոքե՛ փա
խու

ԱՆՍԻՆԱՌԱՅԻՆՆԵՐԵ
խուսան. և մեզ և նոցա. քանզի
նոցին բանքն. վրդեն լոյ և վա
ճառելոյ՝ միշտ տնկելոյ և սեր
մանելոյ. շինելոյ և փոխելոյ. և
մշկմով և մանկանց ստացաւ ուր.
և ուսումաց. և ստեղծեց. հօտեց և
խաշանց. արդ. այսպիսի մտա՛վար
ժու. թիւ և լսելու. թիւ. եբաց մեր
ձեն զխորհուրդս մեր յայ. իսկ
եթե ինչ օսակցութիւն նոցա միայն
Հեռացուցանեն զխորհուրդս
մեր յայ. ապա՛ ընտանի ուտել.
և րմայել և կեալ. որքան առնեն
մեզ վնաս. Եւ թե անսթե՛ն նք
և արդ. և յայն սակաւ ասեմք. քա
ւիցի. այլ զի ուտեն նք յաւուրն
երկիցս անգամ. և երկցս ուտեն
և զարար տուես և զպիսս և րմ
պեն անյաբաւ. և նոցա ոչ միայն
իսկ մեք հրաժարեալ եմք իմոյ
և յամ գիրացու գաղտնի բա՛կ ուր.
և առուրն միանգամ առնուք զը
կեքակուր. իմ քոքին զարձեալ
թե տեսանեն զմեզ եթե՛. կերի
ցուք և յագեցուք արժանայն
բամբասեն զմեղեասեն. ահա՛ կը
բոնաւորք կերողք և արբեցողք
և որկրամուրք. և ոչ իմանան եթե
մեք իբրեւ զնս մարմն տկարեմք
իսկ եթե տեսանեն զմեղ ոչ առ
տելով և արա՛հողք բամբասեն ա
սելով. ահա՛ կրօնաւորք սնա
փաւ և մարգաւաճոյ. և կրօնաւ
որն զանձինս իրեանց վսմեր.
Եւ զարձեալ, թե տեսանեն զմեզ
անվա՛ռաւ տելով. և կամ անարդ
գրեստիւք և բոկս գու. ասեն
ահա՛ իսկ նշք. և փախաւեք. և ա
հա՛ լոտք. և խաբերայք. իսկ եթե
թե տեսանեն զգրուացեալս և
զգեցեալս. ասեն ահա՛ աշխարհ
և անձնայն արարութե և փոխութե. և
այսպիսի ասելով կորուսանեն զան
ձինս իրեանց վսմեր. և մեր ի
նիմք սարսաղան. և արձառն կորս
տեան նոցա. Եւ զոր փախելով
փախեցուք ո՞վ եղբարք. իսկ դա
նոց և իկոյն մանե՛ նոցա. և աղատել
զմե

ժԸ

դմեղինդանէ՛: Եւ ապա ասեալ
լտաւ խնրեացու բարոյն մ' և մի
զգովէ՛ Լ սիրել: Թեպէտ Կայր
կամեղ բայր: և ապա յանքս ի
ցեն: Կա՛ յարիկ զիսէ՛ն նոցա
կամողորմելն: Կամ ոգելն մատ
նէ՛ զօգդ իտանջանն յախտենա
կանս իսկապեւն և բամբասելն
նոցա: Ինիմեղ պատճառք պը
սակին փոռաց: Բանդի զի՛նչ շա
Հիցիմք: Եթէ մօրդկան Հաճոյ՛
դիցուք: և բարկացուսցուք զա՛ր
ա՛ծ մեր: Եւ վկայի՛ այսոյ ին ա
ռաքեալն պօղոս և ասէ՛: Եթէ՛
տակաւին մօրդկան Հաճոյ՛ լի
նէի ապաքի ծառայ ոչէի: Ըրգ
տղօթեցուք ամենքնսն առ
տը և առասցուք տը և քսա՛մք
մեր: Իրացարապետ ինչն զԹշ
նամիս մեր: և ցնէ դիւն մեր: և մեկ
նե՛ ազմեղ յաշխարհականաց: փղբ
կեազմեղ ի գովուլթենէ՛ և ի պար
սաւանաց մօրդկան: Եւ օր՛ ինչ
բնաւ գործեցուք մեք ի Հա
ճոս նոցին: զի ոչ կարօղէ՛ գովու
թի՛ նոցին: ասենէ՛ զմեզ յարքայ
ութեան երկնից: և ոչ պարեաւ
անք նոցա կարողնէ՛ փակել մեզ
զմուտս կենաց: Եւ զայս զի
տասցուք եղբարք: Եթէ ի՛սմ
գատարի բանի Համարս տալո
ցեմք: յաւուրն յիտնում տն
այ և ասեղձոցին մերոյ: Եւ ըսե
ալ ի՛ օսից մակարի: Իսկնորս
ոհացին շինեալք անձամբ: և
մոտք ի ռուսմ զարգ բանից ե
րանելոյն:

Եղբայր ողմեկն առ Հայրն Եղի
այ միայնակեաց: որբնակեալի՛ ր
յայրն սրբոյն սաւայի: և ասեղձ
նա՛ տա ինչ բանս կենաց ո՛վ
Հայր: Ըմեցեալ ծերն յաւուրս
Հարցն մերոց փայլին երնքին
այսովն: Ըմաբխուլթիք: և
Ընքնուլթիք: Ընմեղուլթիք:
Եւ որա՛ւք իսկայժ միրնալեն
Իրօնաւորաց: ազաՀուլթիք որ
կրամուլթիք: և Լիթեն յամրգ
նու

Գ. Լ ՈՒՆԵՐԿՐՈՐԴ
նուլթիք: Եւ արդ՛ զորկամիս: րո՛ւ
յանձին կաւցես յայսնսն: և
Ասացին վնչօրն Թեոփոր՛ փե
րեմացոյ: և Թէ՛ զերեքին պայսս
սիկ գործս առաւել յաւուր
յաննսն իւր քանզայս: և ասելն
չուլթիք: Զպնուլթիք: Եւ զայն
չելն իմարդկանս:

Ասաց նոյնինքն Թեոփոր՛ փե
րեմացի: Կրօնաւոր որմիշտ յա
պաշխարուլթի կենայ ոչկաւեալ
լինի յօրինացն:

Եւ Հարցուն ի կրօնաւորաց: ցթե
ոփիլէ՛ Եպիսկոպոսն: և ասայն
կեաց զբանստաքեոյն րաւե
Եթէ՛ գնեցեք զԺամանկս զիտա
ուրքս շարուլթենն: Ըզե՛ ծերն
Ընքուսն յայտաւել զգօրուլթի
և զօգուտ բանիդ: Եւ այսպիսի
ցե՛ եկնէՀաս քեզ ժամանակ: ար
ՀամբՀանաց: գնեալ ժամանակն
պատկառեալք: և խոնարՀուլթիք
և երկայնամուլթիք: և չգեա՛ զչա
Հն յանձնքո: Դարձեալ եՀաս
ժամանակ անարդուլթիք: գնեա՛
կու՛ զԺամանակն զայն անյնջո
շարուլթիք: և Հեղուլթիք: և շաՀ
եաց յանձնքն զօգուտն այսպ
և յամ ներՀակս որնն ախաբ և
առաքինուլթիք: և նեացուք ներ
Հակով առաքինուլթիք: րդժամ
շարեւելոյ ախոի: և շինեմք ե
թէ՛ կամեցուք: Ըմաց դար
ձեալ Հսկեցուք մասնել Թե
նեղ դուռն: և զոր օրինակ ծա
ոք: և տուէկ: Եթէ ոչ առցեն զ
ձմեռն: և զանձրեւն: ոչ կարնն
պտղաբերել: այսպ և մեք: Եւ
բանդի կենցաղս այս ձմեռնն: Ե
թէ՛ ոչ կրեցուք և յանձն առ
ցուք իսմո զվիշոս բաղումս: և
զգգնուլթիս ոյկորեմք մոամեւ
յարբայուլթիսն ալ: Կոյնն ասե՛
որաձեալ պարտե՛ վարդապետի
եղբարցն: և յատար Ընքի յիշխա
նա սիրուլթենն: և օտար յամ
բարտաւանուլթենն: Հեռի իՀը
պարտուլթենն: և զիսի՛ կատս
կես

சுரு

ցի յաղաքանայ արդոց. և արքան
 դասեալի յորումայնի իւրմէ. և
 ոչ իւրմտաւ թե նէ. և ոչ իւր
 կաւ թե նէ. այլ հարկէ լինել երկ
 այնմ. իւր հոգ և իւրնարդ. և այս
 հացոյ. գու յամ. քորա թե նէ
 հարյս. քննող ողորմած և հոգի
 շահս.

Ասաց Հայրն յոհաննէս կամիմ
ուն զխառնէ՛ մարդ գորք գորք
ինչ յամ առաքինութեց։ Եւ
առք յամ առաք յարիւնս ք ա
ռաւանն եկաւն սցես իդրուիս
յամ առաքինութեց Եւսմու իրա
նագն այ բարութ Համբերու
թք Եւսերովն այ Եւսմ յոսարու
թք Եւզղմամբ Հոգւոյ Եւսարմ
նոյ Բազում խնարչութեցաւ
ազնելով սրտիւ Եւզոռւչութե
թք միարնընեւոր Եւսիդարար
աղօսիւք Եւսադաւանօք Հա
ռաւանօք Եւզղմամբ Եւսմ մտօք
զինզու Խաշնելով Եւսյսաք մին
չե զի Եւարդեսցիս յունեք։ Եւ
զւյրաւսցիս իմրիտիւ այլ կաց
ցնս չեզ Եւսիդարար Եւսիւ
մեք չարք չար Հատուցանէր Ե
մի նայեսցիս իյանցանս այլուս
ալ կարեւացես զանձնքու ան
արդ բան զաննայն ստեղծու
ածս Կրտարեւս յամ աշխար
Հանկան նիւթոց Եւսմ Եւսինչ
Հանդիսութ մարմնոյ Եւզիւս մա
ռօտ առաջից Խաշնել սցես զանձ
նք Եւսմութե Եւսիդարութե Եւզօրադոյն
պաւօք Եւսաշխարութե Եւս
բովք Եւսիւթութե Խաշնել Եւս
միւս զեմարտասութե Եւսրոս
թք Հոգւոյն Եւզիւթակութե Եւ
սիւթարս առնելով Եւսմ Եւսիւ
թս Հանդիսութե Եւսիւթակով
յաղօսմս սիւրբայինս Եւսմութե
Եւզիւթակութե Եւսրոս Եւս
թք Եւզիւթութե նեղեացես զեզ
ող զիմիշտ Եւսիւթակաղ մասցես
մահութե այսէ Եւսիւթակաղ Եւս

ԱՆՍՏԱՆԱԿԻՆ ՈՒԹԵՆ

Կոթեցի Կրօնաւորին
Պատարեւ մեզ Հայրն Կաթողիկէսի
Հօրն յոհաննուս Բ. մեծն առաջ
նորդին վանաց. եթէ մեծէր նա
իվն երկրն. Էյրթամ մերձէր իմ
խաղթել յաշխարհես. Կանցանէ
առաջ. Իյն սին շունչն ուրա
խէր յոր. Կերթունէր գնւլ շու
րհ Հայրն զնվաւ եղբարքն. Կա
ղաչէին իմ զիբան ինչ. Կարծա
ռառ Կեննաւ ուսոյց անասցի
նոցա իբրեւզ ի խնկ Լաւ սնգու
թիւ թողցն անցին. որով Կարող
Է ինչին իվեր ելանէլ առաջայ
ին Կատարելութիւն. Իսկնա Լա
ւասցեալ Կանեցնս Ընեցեք ե
տարաի զամբոխ. Ետցեք եք ու
սուցի զգոգայն ինչ զորնախ ես
Է արարի.

19 աոյ էր քնէր ին յոչւսէս. ու
կէբէրանն. յնմէ եռնուէլ գբանս
անայինգ բոց. 7 անկարգս սցեւ
գանձապիբացցե զաշս սրաի բո
կբգիսի սիայն կարգացցես բզ
գբանն. աշգի և գործեսցես
զաւորոցեան. զիսի իդատաւար
տորմէ 7 անէինք ըմէ երցես բզ
կնաւորուի բանս գրուի:

Ասէ՛ր Ահայրն յոհաննէս կի
 ի իկեցին որք առաջնորդ ապի
 թու լէրինն ոպ փախ քյաշխար
 լէ փոխերուք խոյնապս Աիցան
 կու թից մարմնոց նմանն սցուք
 Հարգն մերոց Այշէլով եկե՛ւ
 սիսի իստապգոյն Իգնու՛թիս
 ախիւսկէ գու՛թք ընծանային
 միշտ. Ամի աղծեացուք ո՞վ եղ
 բարբ զտեղիքս զայս զոր Հարբն
 մեր Իգնու՛թք Աբրաամք քիւր
 եանց սրբեցին իդիւս Աղիւս
 տեղի ճգնողացի Աանմարմնոց
 սրբոց Խոչեանդի մաճառոյ կրո
 պակաւորն փերեզակաց. Եւանն
 աք երբեմն իգեթաւմանոյ ի
 լիառն ձիթենեաց Աերանդ
 մանս Հօրն աբայշամու յայսմ
 փանս առաջնորդեր Հոյրն յո
 հաննէս կողեկ՛ցի Հարցաք նմ
 Ա

և ասեմք. եթե ուր ատանալ կար
 ցի ոչ զառաքինութիւնս. և ստա
 ւանի եւ տօնքն և ասե ջմեղ. ե
 թե կամեսցի ոք ատանալ զառա
 քինութիւն ոչ ստասցի եթե ոչ
 նախ հարցցի իւրմէ զարու. թէ հա
 մա գուռն նորուն այսինքն. ե
 թե կարտիս ատանալ զողբս. և
 տեա և հաւ իրեն զուրախութի
 ւն զհրճութեամբս. Եւ եթե սիրես
 ատանալ զխոնարհութիւն ատեա
 ւ հաւ զամբարտաւանութիւն. Եւ
 եթե կամիս ատանալ զպաշտ. և
 տեա զհետաւեր. որկրամուտ
 թիւ. Եթե կամիս ատանալ զսրբ
 ութիւն ատեա զպղծութիւն և զսրբ
 անութիւն. Եւ եթե կամիս զանձն
 յուր. ատեա զարծաթ սիրութիւն. Եթե
 սիրես զմիակեցութիւն ատեա զբա
 րաբա. և զգեօղս. և զ
 ցանցս գայթակղութեանցն. Եթե
 սիրես զօտարութիւն. հեռա
 ցիս յընտանացոց. զիր սիրե
 ատանալ զհեղութիւն ատեա զ
 արամտութիւն. և զընդդէմազմցի
 նախ և որսիրեալն ի նախալութիւն
 ատանալ. ատեա զհեռա գրաւել
 և զբամբասան ընկերին. Եւ որ
 սիրես սր զան շինութիւն. սիր
 եալ ստացի զառանձին բնա
 կութիւն. Եւ սիրե զուրութիւն. խցցե
 անկեալ զքնիւր. և իցե զբանս զ
 մաց. Եւ որսիրե անուր զին
 քն Եւ որսիր զան յիշատակ ատեա
 զան հիշատակս մարմնոյ և առ
 ցե յանձն զմիշտ և զնեղութիւն
 հանապազորդս. Եւ զբայր ոմն ե
 հարց զհայրն յովսէփ և ասե ե
 թե եղիցին հարած մուծք և
 տանձմուծք. բարեբեքի հայր
 փախէ Եւ յանապաւ և եթե իւր
 ջաքս և ի գեօղս. Լքն զնա
 ճերն ուր Եւ սիրցես եթե իցեն
 ուղղա փառք. անդ զնացես
 մերձ առնալ և փուռնիցիս բնա
 ւեր երիտասարդական իւր տի
 քո. և փնջատիցիս մերձ իմա
 և ոչ բնաւ այլատեա և փախիր

[illegible]

ԻՆԷ
 Իսկերկրորդն յորժամ արասցե՝
 մարդ զամիործսնւր սրբութի
 առաքի արարիւնքս մարդկայեա
 արասցե՝ ինոսաւ Եւրոքորդըն
 յորժամ նստցիոք ի հնազանդոս
 Թի հոռւոր հօր-հառաւորդի
 իւրոյ-Լյամե կատարելապէս ՀԸ
 րատարնացի իկամագիւրոց-յայն
 ժամոռնիցի նաւաւելի պատկոյշ
 եւ զտկարութի ընտրեցի:
 Եւ զբայր ոմն Եհարց ցհայրն կը
 ոսնոս նաւաւ-Լյամին թանխը
 թառոյ Հայր Լյանցնա՝ ծերն
 յորժամ գնացեղիս արասնաց
 ին այն կատաւ զնա՝ զիոյ առոք
 ունեւորանին և կամ գործ և յըջ
 ցաւ և ծնաւ իգաւն առնա եղի
 սեի-Լյանցնա եղբայրն զինչե
 զօրութի բանիդ Հայր-Լյանցը
 նա՝ ծերն անն յորժամ ար
 Թուէն և զգաստիցի- և զորոյն
 զինքն իշիոյն մանց բազմաց- և
 յետս ձգեաց զկամսն- և յայն
 ժամ գայ Հոգիայ իմին և յայն
 ժամ կարէն ծնանել զառաքի
 նութիս քանզի ամուսնել-Լյանց
 եղբայրն ցեոսնոս- զինչ արտ
 րից սնտացմունս որմիշտ գերե
 զխորհուրդսն և ողջոյն իմն
 նաւ- մինչև ձգեաց իմեղս:
 Լյանցնա ծերն յորժամ արան
 զտապանակ ուխտին այլ ազգ
 իքն վմշար գործոց որդւոցն
 իւր և բարչեին զնա՝ մինչ տա
 րան զնա՝ իտուն դադոնի շած
 ոյն իւրեանց- և յայն ժամ ան
 կան նոքա իվի երեսաց իւր
 եանց- Լյանցնա եղբայրն զին
 չիցե աւ- տանցնա ծերն- յոր
 ժամ յառաջեն դեք- և գերեն
 զմիտս մարդոցն- առաքատաւն
 իւրեանց- այնչափ բարչեացն
 զնա՝ մինչև ձգեացն զնա՝ իվի
 գլխոյ- շարա բար մեղացն- իսկ
 ինքն ժամու- և իտեղւոյ մե
 զայն մինչ զղևացին միտք- և
 զարձցին ինդրել Լյանց և յիշե
 ցի- զտաննան յաւտննիցան
 կար

ՎԱՍՄԵԱՌԱՔԻՆՈՒՌԵ
 կարծակի- խորտակն ախաջն
 այնոքիկ- և աներեւոյթ Լինն
 քանզի գրեալի- Եւ յորժամ
 դարձցիս և հառաչեացես աւտա
 մայն կեցցես:
 Ասաց զբձլ Հայրնկրօնոսեթե
 ոյն Հանեալ մոխտագոչխարն
 իւրեան սինեայ- ոչե՝ քանեաւ
 զհոռն- և զմորենին վառեալ-
 Լյանց եղբայրն և գլխից գուշա
 կի մորենին ոգհայր- Լյանց ծե
 րունին մորենին նշանագրե՝ զօր
 ինակմարմանան գործոյ- զիգրե
 աւելմանե արքայութի երկնից-
 գտնէի՝ Եւ ձկնոյ յազարակիս
 Լյանց եղբայրն ցծերնոյ և նման
 եւ առանց մարմնաւոր աշխատու
 Թեց ոչկարէ՝ մարդ առնուլ զպա
 տիւ յայ- Լյանց ծերն քանզի գը
 բեալի- Նայեցարուք յառաւ
 նորդս- Հաւատոց մերոց- և իկա
 տարիչն յս- որվմ Հանդերձեալ
 քառացն- Համբերեաց իաչի-
 Եւ զարիթ տե՝ եթե ոչ տաց
 քուն աշացիմոց- և ոչ ինքն ար
 տեանաց իմոց:
 Ասաց Հայրն մակարիմի՝ Եւ ընե
 ցես իսկնեակ կրօնաւորի զօրոյ
 անուն վատմար լուեալիցե:
 Եւ զբայր ոմն Եհարց ցհայրն մա
 կար վմեծի կատարելութե-
 Լյանցնա ծերն- Եթե՝ ոչ տաւսցի
 մարդ իտնորհութի մեծմտօք-
 և միմով և յամգործս ոչինչ մա
 րեացի զանձնի- Եւ ունիցիցին
 նքնմտութի քանզամ մարդգու
 և ոչ զմի ոք դատեսցի՝ բանի-
 այլ միայն զգործիւք բնեացն
 և գատեսցի- և համարեալսցի ամ
 յամօթոյ և պատկառանաց- և
 յետս ձգեաց յիւրե զամշար-
 և ու զինեղեացն զանձնիւր- ի
 սակս երկայն մտութե- և բարց
 րութե- և զբայր սիրութե- և
 զի՝ եղիցիմոս և պահեցօք- զի
 գրեալի՝ բոնա դատողացե՝ աք
 բայութիւն այ- և բոնեք յափշ
 տակեն զնա- և զինչիցի ուղիղ
 նա

ԻՅ. Եւսմէն Երէզ աշխարհիս. զի
 տկարես. Վնի մեհանի՝ զան-
 քնակեցողացանէլ. իմարդն. Եւսմ
 նաանի. Բողբազուն՝ անցողցե
 լոյդ. Էոր. Եւսմ ինչ Թողուն Թի
 արասցեք Եւ. Էւսմ Թեմանիցն
 Եւ Թեմանկաւս սիրտն. զհրա
 պոյրս զայստակի փոխենյոյ. Եւ
 սեղով նմա. զի Եւսմ մեղսմնաբ.
 այլապաշխարեցեր. Եւսմն ըն
 նա յիշատակ. այլ ոց մեղողցեւոց
 Եւ Եւսպաշխարեւոց. սեղմնեւ լով
 ինմա. սեւափառութի. Էւսպո
 րապտեն զամանս իմարդկան.
 փառանորէլ. Էւսպուլլան. Էւ
 զորան զնա իգործ. որդհան
 ողբէ. Էւսմաննն ինս իոր
 Հոբարս անկէրս Էւսորբս Է
 տեբունս Էւստեւս ալ ինչ ու
 զիկարասցեն զնա այստքիւ.
 Իտտորեցողցանէլ. ալ մի խո
 տորեացիս միշտ Էւսիւհանի.
 Էւսիւրե տեսցե բարհան տե
 եթե ոչ խոտորեցաւ զինի նչ
 ու Էւսմանն լին դաւիթ սե
 եթե փորձեցեր զսիրտիս Էւսյ
 արարեր իգեղերի. Վսգն Հրա
 պոյր Եւսմանն. իգեղերի լի
 նիս այսինն ինաւարի. Օ իոր
 նսյ այլոյսէ Էւսիւ. իսկատա
 նսյ գիշ. Էւսաւարե. Էւսեթե
 տեցցե մարդ ըստ պատեւազմ
 անս. ըստայստակի գայ պատե
 րազմ պողսկութի. որովք տկա
 րացեալ մեղիկ սիրան. մինչ Էւս
 մարեւ զինքն՝ անգոր. Էւսնա
 տակ. աւել պահել զորու Եւսն
 տաւջիկ արկանեւ լով նմա զբազ
 մութի Ժամանակսց. Էւսմն Է
 վաստակ աւխարութի. մարմոյ
 տկարութի. անխութի. Էւս
 Եւսմեղեկե սցի սիրան հի այստ
 քիւ. Եւսմանմ ողորմանն անա
 ւարե՝ զորութի սք Էւսպատա
 տե զնա. Էւսանմա զղըռն Էւս
 րաւութի. մին Էւսորագոյն լի
 նէ. նմա բանեթ ինաման. ուս
 մի Էւսկարասցեն. նեղեւ զնա. մի

ՎԱՍՅԱՆՈՂԱՔԻՆՈՒՈՒՆ
 քան ԿԵՐԷ՛՛՛՛ զօրո՛ւթէն իմա՛ն .
 Երբ Լաւաքքն ալն քիսաւ . Ե
 Թէ՛ պատէր զմեզ արուք Լաւա
 քիք զօրո՛ւթի՛ն . Ըն՛նաւ Կեպեկ
 յորժամ տեսցէ՛ բարեբարն ան
 զօրպցեալ զսիրտնի՛ն ապա ան
 ամապե՛ն . յինքն զշնորհօհար . Ե
 Թողացուցանէ զՍ շնախն
 պատե՛րապէ՛ն . Ըն՛մա գիշ . Եթ
 մա՛ռմոյ . Լաւաք . ցանկո՛ւթէք .
 Ենանրալ աւութէ՛ իբ Ե զէա
 առանց Թեղ . Իսկ յորժամ տեա
 րացն սիրտն գրէ՛ իսպարեազ
 մա՛նս Ե շնամսն . յսն զսմ
 բալմայո՛ւթն ան Կոգայեալ
 իւրո՛ւմ ստեղծուածոյն աւա
 քե՛նմա գրէ՛ զիւր զօրո՛ւթին .
 Ե Հաստատե՛ր իբ Ե Ե շա
 րով մի ի թարթն . ոտեւսե՛ն ա
 ուեք զո՛ւծ իմիճեղ . Յայնժամ
 քաղ քնած բա՛նս զսիրտնի՛ն . զի
 ծանկե՛ Թեհաէ՛ զօրացուցիչ
 նիս Ե Հաստատիչ . Եւայնու
 Կեպեկ տայ զպատիւն իբարու
 իսնարհո՛ւթէ արտի . ոպեբրա
 նէ՛ ին Գալթիճաթ . զհնո՛ւմայ
 Հոգի մի շեալ . բանզի իմաստա
 կոց Ե ինանուց որաւ սիրտն իս
 նարհո՛ւթի Ե մաշուան արտի յ
 նիւյ . յնժամ շնորհչն ալ սկսանի
 յատիւն Ե նմա զեքնեաւորան . Ե
 Թեոպ պարտե՛ սաղ իտե՛լ . Ե զպ
 ատիւան իհանդերձեալան . Ի
 արձա՛ւթի Համբերողաց . Ե զի
 ոյն արժանի յորապանք յա
 ման սկիւ . Զաղեբձե լոց փա
 ռացնայ որայտեւելոցն իմեղ .
 Ե Յայնժամ սկսանի նմա՛ ոյտ
 նէ՛լ զհանդերձեալ տան շանքն
 մեղաւորաց . Եայն Ե բողո՛ւմ
 զորո՛ւ կարեմ առե՛լ . զմիջե
 րովմամբ Յայնժամ Ե թեթա
 րիչն զեկուցանե՛նմա անժման
 Ե իտրդս առ իսրաիմ արթո՛ւթի
 Ե իսնարհո՛ւթի . Ե զինքն աւ
 ածարգս ունե՛լ քան ցանկե
 սեան . Ե չՀայե՛լ իյանդանս Ե զ
 բօրն . Ե պահէ՛լ լեզուի . Ե ոտից

ուղղութիւն. և անհաջ արշարու
թիւ. և ինչորուածս աղօթից. և
վաստակա մարմնոյ և տքնութիւն
աչաց այլ զամ շահով և համես
տութիւն. և ընտրողութիւն. և զայս
թեմատքն արհամարհիցեն զայս
տուիրանս հոգւոյն սրբոյ. յայն
ժամ շնորհքն ամփոփին. և ախ
տք մարմնոյ խռովեցուցանեն
մնա. Եւ եթիւ կալցի զպատու
եր հոգւոյն սրբոյ հովանի լինի
նմա. յայնժամ զգայ մարքն թե
պարտե՛անապատն մնա. և սաղ
մոսել մեծ. Եւ այստէ հետեւ զայս
ասեմեթե՛ ոչ քեցեցի ոք յամ
հիւթոյ յաւիտենիս այսորիկ.
ոչկարե՛ հասանել յաւիտենից
բարութեցն ի քս յս իմբմեր ո
րում փառք յաւիտենես ամեն:
Ասաց հայրն մարդոս. Եւ զի քոռ
թիւ ուսուցանե՛ ամ մարդոյ զձ
մարտութիւն. և բարձրմանն որն
թեւոնուն զնա՛. և սակաւքն
որգործիցեն զնա՛. զերսս գոր
ծելոյ զպատուիրանս սագի նց
և գիտութիւն. մի՛ խնդրե՛ր զկատա
րումս նց. իմարդկային առաքի
նութիւն. գիտէ՛ գտանի ինոսա կա
տարեալ գոյ. բանդի և կատարե
լութիւն նք. քիսաչեւն քի ծած
կեալ կայ:

Ի զբայր ոմ գնաց իսկիտեառ
հայրն մովսէս. և ինչորոր ինմա
նե՛ բան. Լըսեց նա՛ ծերն. գնա
նիստ իսնենկին բում. և իսցիկն
քո ուսուցե՛ք եղ գամ որլանի
գեւ. Լըսց հայրն մովսէս թե որու
նիցի մերձաւոր զքս. և պարապի
ինա՛ բարիք առնե՛. իսկեթե՛
ոչ ոչկիտե՛ արկանե՛ր զնախենեակ
իւր. Լըսաց դժձ. ոչոք կարե՛
ստանալ զքս. բայց միայն ջա
նիւք և բարամբք. և խոնարհու
թիւն միշտ աղօթիւք:

Ասաց հայրն մատոյե՛. եթե եր
եք Էզրաք գնացին առ հայրն
պատկուտիւ. որկոցե՛ր կեփալաց
զի հարցցեն ընա՛ բան շահու.
Լըսե

Դ. Լ. ՈՒԵԼԵՐԿՐՈՐԴ
Լըսեց նա՛ ծերն զինչ կամք
յինեն զի ասոցից ձեզ բան հո
գեոր թե՛ մարմաւոր ասենցը
նա՛ հոգեոր ասե՛ցն՝ ծերնեցը
նացե՛ք սիրեցե՛ք զվիրտս առա
ւել բան զհանգիստ. և զար հա
մարհանս լաւ բան զհառս. և
սիրեցե՛ք զսալ լաւ բան զառ
նուլ. Եւ զբայրոմն հարց ընաե
տե՛. որքեն բարեգործութիւնք
զիարարիցեկեցնեալաւ. Լըսե՛
ցնա ամ գիտե՛ք բարինորդեակ
այլ զայն բանդ. եհարց ոմն ի
հարանից ցհայրն. նիսթեթեոն
որեր ընկեր մեծին անտոնի և
նա՛ առ ոչեւ մի ամգործք և ա
ռաքինութիւնք և ոչ հաւասարք
բանդի ասեգիր արեհամօտարա
սեր լե՛ղ հաճեցաւ ամ. Եւ եղիս
զմիայնակեցութիւն սիրեր և ամ
եր ընմա. իսկ դաւ իթ հեզն խո
նարհեր. և ամեթ ընմա. Եւ զգ
որք յայրոցիկ բարե գործոց
հետեւեալի անէնք. ամ գոր
ծեա՛ զնա՛ և մի՛ ճանչրասցիս. և
պահեա՛ որչափ կարողիցես ըզ
սիրտ և զմիտս քո և կեցցես ինք
մանկ:

Ասաց հայրն պիւնի մյժօրննիս
թերիմնի եթե՛ ոմ օձն պրդոն
ձի գորարար մովսէս իրժշկու
թիւն իտղով որեանն իշի այսպիւր
և սա՛ իմամառքինութիւն. մին
չե զայն գիտութիւն կալով. բը
ժշկեր զամենեւեան. Զարցեալ
եղև հայրն նիսթեթեոն ի ձօ
րեն պիւնեն. եթե ուսած քս
տաղօր զյնորևս զայս հայր ոմ
զի մին. լինիցիտրամուտութիւնք
իտղովս եղարցն դու ոչինչ
խոսիս և լուսութիւն բառնաւ ըզ
նա՛ զիտասիտանիւտ և առե՛ թո
ղութիւն շնորհեա՛ հայր զի մինչ
եկի իտղովս յայս ասացի որ
միտս իմեթե՛ դու և յաւանակն
հաւասարեք և կամ ոմե՛ր զի հար
կանի և ոչ ըզիմա բանե՛. կամ
անարգե՛ գորք. այսպ. և դու արաս
ցես

իւն
ցես մինչև յօրն յետին այսպիսի և
դաւիթ ասէ՝ Եթէ երբև զանա
սուն համարեցայ առաջինքս և
ես յամօամ ըբեզէմ։

Ասաց հայրն պիմէն և ահա
նոթի պատուիրանացն և զգոռ
շանալ անձին և գատել զոգրծա
նիւր երեքին սոքա առաքինու
թիւք և արդասպետքն Հոգւոց
Եղբայր ոմն Եհարց ցհայրն պի
մէն և ասէ Դավթանի մարդոյ
բաղաքավարիւ և շտեցնա ծերն
տեսանէմք զբանին և զոգոք Ե
գիտ մատնութի միմանին և
այսինպէս պաշտել զամբ և զսաց
դրձէ զաղբատութի և վիշաք
և ներդութի և պազք սոքանն
գործք կրօնաւորի միզի գրե
նէ Եթէ եղիցին երեքին արքս
աւարիկ նոյ և յոր և զանիկ և
կէն ասի եմես ասեալ Դոյ օ
րինակէ անընդութի յոր կերպա
քան մշտաց և համբերութի
իսկիանիկ և աստաստանի արդ
եթէ եղեն երեքին այսգործ յո
գի մարդ և արն բնակէ ինմա
Դրձէ ասէ Եթէ երկուց գոր
ծոց յոթութեաց կրօնաւոր կա
րօյ ինիզի ազատի յերկրէ
ասեցնա Եղբայրն ասա մեզ զբա
նիւ և շտեցերն որքան կարողի
ցիս ջանա ի ձեռն գործի զիս
թացես ոգորմութի զիգրեալի
Եթոգորմութի և հաստով սո
քն մեղբայրանցն Եղբայրն և
զիմիս և ասա տ ասէ Երն հաւ
ատե խոնարհութի կեալ և առ
նել ոգորմութի և զսաց դրձէ
յորոց գործոց վր սիրտքո ոչ
հաստատուիցէ մի Եթոգեւր
նաւ զգործն զայն իսիրտքո
Եղբայր ոմն Եհարց ցհայրն պի
մէն և ասէ զիմիս արարից հայր
օգուս եղբարդս որ ընտն և զս
եղև Երն մի Եթէ գուցէ մարդ
իվր երկրի որ խոնարհ զյետին
շունչ մահուն և խոգրեացք բն
նել զբնկերս աշխարհիս մի մեր
ձե

ԱՆՍՆԱՌԱՔԻՆՈՒԹԵՆ
ձեռնար և մի հար ինոսա և ին
քեանք անձամբ իւրեանց և Ե
ռացիին իբէն և Եսաց դրձէ Ե
Եթոգեւմեացի ինն առն յառա
ջագոյն Եթոգեւացի զամնիւթս
նր և ապա սկսանիցի շինել
իսկորոց Եթոգեւացի ոչկարելի
նել և մինչ սկսցի այսպէս և մեք
Եթոգեւացիք զամ առաքինու
թիւս զիկրօնաւոր լիցուք Եար
ձեալ ասէ դաւիթ գրեաց առյո
վար Եթէ զգուշացի իսպառ
բազմ և յաղթեալ բաղաքից այդ
միկ և աւերեացես զգա Ե
դրձէ ասելովար Եզօրսն իշի
արիասելիք և եղերոք որդիք
զօրութի և պատերազմեցարոք
Եայլազորսն յաղագս Եթոգեւացի
այ որեմք մեք և զսաց դրձէ Ե
Եթեմ սիլ տեսցես և կալուի
ցես լուսինչ մի պատմեցես
զայն ընկերինքս զիյետս դար
ձումն պատերազմի իցէ և զսաց
դրձէ նախ փախիցես միան
գամ և երկիցս փախիցես իսկ յեր
բորդումն եղիցիս սուր սքե
եալ Եթէ ասաց պիմէն ցհայրն
իսահակ Եթէ և ազոյ զկողմն ար
դարութիւնք և պոցես հանգիստ
իսակաւ առարս
Եհարց հայրն բիտիմոս ցհայ
րն պիմէն և ասէ Եթէ որ ունի
ցի տր ոմնութի ըիս և առկայառ
ոտանք և ոչ Եթոցի ինձ զիմիս
բարից և շտեցնա ծերն աս
քեզ երկուս ալ Եղբայր և այնպիս
անկիտ առնուսն Եթէ ոչ ունի
գե առնքեզ բազանայք իսկ Եթէ
և ոչ ունիցէ և դաւ անյոթմա
պես աղօթեա առաջ զի հաւա
տացուցէ զնա սել բեզ և դու
անհոգ լիւր
Եղբայր ոմն Երթայր իվաճառ
և Եհարց զհայրն պիմէն և ասէ
զինչ կամիս զիս արարից ի վա
ճառս և շտեցնա ծերն լեւսի
բել ի նր որդու աշխատե զան ճն
իւր և հանգստեամբ վաճառես
ցես

ցես զձեռագործքո:

Ասաց դժձէ մարդոյ որոչ Հաւատասցես թէսքե. մի՛ Հաւատար զխորհուրդսքո: Դժձէ անէ այսպիսի օրենս եղած իշի. կանխաւ զխորհուրդին ի գործոց որարտաբոյժ բնութե՛ որքեն բարկութի սրտմտութի. նախանձ. ատելութի դատել զեղբայրն. և այլ այսպիսիք:

Եկն երբեմն իշխան ոմն առ Հայրն պալատիքանցի կամ րտես անել զնա վս բարե Համբաւութեն. որելանէր զմանե՛ եբեր լինքն և դպիր արագագիր և անեցնա եսմտանեմ իտուն հօրն. և գունիստ առ դրանն և գրեմ Հաստատուն զամբանս որելանե՛ իբերանոյնը եմուտ լաւոր իշխանն առ պալատի իտունն և ասեցնա. ահա Հայր և աղօթութեա վսիմ. զիբաղմամբ մեղեմ. Լճեցնա ծերն անմեղ միայն անէ յս քս. ասեցնա իշխանն ստուգիւ Հայր. եթե՛ լամմեղաց դատելոցեմք. Լճեցնա. ծերն գրեալե՛ թեդու Հաստատացես իւրաքանչ իւր. ըստ գործս իւր. ասեցնա իշխանն անկեանք զբանչ զայդ. Լճեցը նա ծերն ինքն բանն պարզ և մեկն. այլ դու լուիցես խոհեմբար. վշտացուցեր զեղբայրքո. մնասցես զփոխարեն. առնուլ յայ. զրկեցեր զվատութարն և զաղքատն խեղդեցեր բերան անիքու բացեր իդատաստանի. ամա չեցուցեր զանանկն. ոչ դատեցեր ուղիղ. և ոչ բնեցեր. սուտ մկայեցեր. աշտուցեր Հարստին. ատեցեր զիրանն իվր օտարի. ամուսնոյ մտեր երդուար սուտ. զսաւմանս Հարանց յարժեցեր գործոց զինչս և զսաւմանս իմեցեր. զայրիան նեղեցեր. զիսակութե և զՀամա աստիգանդ. աւիտեանկան. և Համեռն դեր. այլ որքիկ. և նրմանք սոցին մնասցես

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐ Դ
ցես ստեղծել զյոթնեմ Հատուցուս. զիշոր սեբմանե եղեսպնոյն և Հնձե սցես. Լոյնս. ես և եթբարի ինչ արարեալիցես. և նորին և կն կալցես. Հորի. քապա տիկ առնուլ զվարձս. զիսսե դու Հատուցանես իւրաքանչ իւր զգործս իւր. Եթե զայստ սիկ յիշեցես միշտ իմիսս զամառուս կեանացքոց. կարացես սիս կսել. իբաղուլ մեղաց բոց. Լճեցնա իշխանն. և զի նչ պարտեալնե՛ Հայր. աւեցնա ծերն իմտացես միշտ զյաւստ. նա կան բարիսն. զսն Հատուն. և կան փոխա. դրելիսն ուրոցիցե գիշեր. և ոչ իսաւար մեղաց ուրոչ գոնուտել և բմայել. անընել և բուն դրացի մահու. ուր չեն կերակուրք. և ոչ ծարայք տկարութե բնութե. ուր ոչ ենալ տք և զայւր. և խոցուեք. և ոչ բը ժիրկ. և կամ գեղք Հիւանդութեց. ուրոչ գոն դատաւորք և դատք. և ոչ աւեանք. և ոչ սողորք Հրապարակաց. և չընչ և բայն չար իշխանութին. և սկիզբն սատեալմաց և արմատ թշնամուլութեց. այլ երկիրիցե կենդանեաց և բնակութե արդարոց տեղիք պատուելոցն յայ. ուրոցիցե մեղանց. դանն մահ. արամ կենդանեաց. և փրկելոց և ճմարիտ կեանս. որքս յս իտրմեր. իվր այսրմի Հաւացեաց իշխանն և ասե՛ ճմարտապես այնպիսիք. ուսասացեր Հայր. և յաւեցան յոյժ. և յինեցաւ. և դնաց ուրախութե իտունի. ր. և զոհանայր միշտպալ.

Ստատեին մեզ մեղսօրն պատգոյի եթե յորժամ փոխարեն լոգեր ի ժամու երանելոյ Հոգւոյն. աւեք ցարնսին որչուր զնովաւեկին. Եթե յօրեն յայնմանե յորմե եկի յանապատս լոյս. և յինեքի սեղեւան և բնակեալ իմա. ոչ յիշեմ թե՛ կերայ ես Հաց. առանց ճեւ

Ի
գործի իմոյ. և ոչ իմ քանից ի
մոց ապաշխարեցի. Էւարդայս
դնամաւորն այ որպէս երեւա
ռչակայ կ'օնաւորութիւնկոյս
գործ. աւներ առաւել քան զա
մենեսեան և Եթ' ոգհարքանեցը
նա բանինչ իգրոց կամխառն
ոչ վաղվաղակի. աւներ պատաս
խանի այլաւոր ոգհիտեմք քան
դայդ. և անցանէր իմ ամիս ար
կամ առաւել ևս ևս պապ պատաս
խանիս.

Աստիւն վս Հօրն. պատուի և
վս Հօրն յեայեսէ և վս Հօրն պայ
եսիսիս Եթ' Հօրաւորութիւն բան
ի. ք յոյժ. սգ հանդիպեալ մի
անգամայն նիտոյ լինին. և
Հարցեալ եղին Եթ' ոպարտե
կաւ եղբարցն իսկն քառային նը
մամեւաւ Ըգնութիւն Եթ' Եթ' Եթ'
և զի պահեցին զհարգութիւն.

որտից Ըկեաց իրենց
Եթ' այդ օն. Եւայց ցհայրնաւ
բոյ և աւ. Ընդերհափանն գեք
զիս հայր իրարի առնելոյ ըն
կեցին. Ըկեցնա՞ծ երն միապա
ցես զայդ ապա Եթ' ոչ սուտա
նեւորն. ալեւ առաւել ասա
ցես Եթ' ոչ կամսեւ բարիառ
նել ընկերին. և ոչ առնել ողոր
մութի քանզի նախ ժամանեաց
ան ևս ապ. աւանտու ձեզ իշ
խանութի կոխել գօշաւ և զկա
րիս. և զամ գորութիւն Եթ' ևս
մայն.

Աստիւն երբեմն հայրն պատ
բոյ զաշակերտս իւր իբրաքան
աղի բաւանդութիւն ամառել զձե
ռագործիւր և եկացնա իբրաքան
քին առաւել վիշտասան ոպգի
նեքն աւեր. և իսկն երի գնայր.
կաւ իգաւիթս եկեղեցւոյն մար
կոսի աւետարտոնչին. և տեսեալ
զամ կարգ եկեղեցւոյն. զաղո
թից և զաղաշտմանց երդւոց և
ապա դարձաւ առ ձեռն ուսնել
եր և տուն. երմոսիոյ.

Ասցնա ծերն. տեսանմաքեզ
որ

ԱՆՍԻՆԱՐԱՐԻՆՈՒԹԵ

որդես և զիշտութեալես. սթե
փորձութի. ինչ իբրաքան պա
տաւեացքեզ. աւեր եղբայրն ց
ծերն լուսեւրՀայր. յառապ
տի կորուսաք զամառութիւն
նազ մերոց և պշտութեւն երդոց.
ոչ կատարեմք. և ոչ իբրաքան աղո
թից գիտեմք քանզի մինչ երես
յաղեքսանդորիս բաղարին տե
սի զգուշաւ եկեղեցւոյնս.
Եթ' ոպ երդեին. և արմատեմք
մեծ կալաւ զիս. Եթ' ընդերեւեթ
ոչ երգեմք զերդս և զեղեցակցն
զայն. և ինչ մք զկարգ ժաման
լուսեցնա ծերն մայմեղորդեալ
վս զեկեւցեւ առաւել. յորում
Եթ' ոցն կրօնաւորք զաւստա
տուն և կրօնաւորք հոգւոյ. զսթ
հոգւոյն Հաստատեալ բաւաւ
Հեաւեւցին երգողեւս յինչ.
քանզի ո'ր զգոութի. ո'ր բարա
տաւ ծնաւին. յեմոսաց ձայ
նից. որգեղ կացեկ կրօնաւորի
յորժամ յեկ. զիցի կամ տանկա
լով. ամբարձեալ զձայնն գոչես
թ' իբրն զեզն զիս Եթ' առաւել
աւ. կամք յաղօթս բաղում եր
կելի. և զղեմ և հանդարտա
բար. պարսիւք կեալ. և ոչ բար
ձրաձայնութիւն. և զրուեալ մա
օք և կամք. զիցեւին կրօնա
որքանապատս յայս. զի Հրձեւես
ցին և զնծացցին առաւելայ կա
լով և երգեացցին զաղօթս. և
ձայնիւ զղեացցին զբաւս Հե
սելով. և զձեւս. կալ կաւես
ցին. շրջը շրջելով և ուտիւք և
եացցին. Ըլլայարեմք մեզայս
կեալ առաւել այ. բաղում աւել
և զոգուք. և բաւաւաւ օք. և հա
ռաւմաւք. և գոհացողս կան ձայ
նիւ տալ ընծայս այ զաղօթս
մեր. ամառնեին երանելի Հար
քնմեր. Էւարդ. պատու իրեմքեզ
որդեալ. զիս կեացցին առաւել.
յորում ապկանեացցին և լուծցին
կրօնաւորք զգիրս աւետարտին
և զառաքելոցն ի. և զմարգարե
հայն.

իցն բանք. եղծցենն նզգարանցն
 քրեալսն. և գրենն իւրեանց յեռ-
 մոսն. և ձայնաւ որ տունս Հելլե-
 նացիս. և ատախկեցիս բարբա-
 րոսս և դարձուցանեն զմիտս իւր-
 եանց. և զփոյթիս տունս և ի բանս
 և ի զօղանքմունս յայտուիկ վս-
 ալսու բանից ասագինս բարբա-
 րսն զիսի գրեացեն յանապատս
 յայս. որ քաւս բնակեալ իցենց բ-
 րիւք զբանս. և զվարս Հարանցն
 իմագալաթի. այլ ի թուղթս. զի
 Հանդերձեալ ազգն որ փաւղէ.
 քնքեն զբանս Հարցն. ի գրեալս
 եանց. և այլ ինչ քրեն ըստկամաց
 իւրեանց. և լսեցնա եղբայրն. և
 զի՞նչ լինիցի Հայր և տփոխնս
 ցին կարգք և օրենք քրիստոնե-
 ից. և լինիցին. եկեղեցիք. և
 քահանայք. յորժամայս լինիցի.
 և լսեցնա ծերն յաւուրսն յայնո-
 սիկ. ցամաքեացի սեր բազմաց.
 և յաշխարհի նեղութի մեծ իգա-
 ւստեանե բարբարոսաց ժողովք
 դոց խառնակմունք. Թագաւո-
 րաց անհանդարտութի. իշխա-
 նաց անկարգութի. բաշտայք
 որ կրամուք. կրօնաւորք Հեղթ
 առաջնորդք գանձաւորք. որք
 ոչ զհաւատս պաշեն. և որքան
 ձիւս փրկեն. այլսի անգամայն.
 որ կորոյ և սեղանոյ. պարապեն.
 և կոչմանց. և ար շուտեց. և
 եղիցին թշնամիք միմեանց. և աս-
 տեցողք. և կուռքք. և սուխք.
 իսկաղօթից և ամբարի սործոց
 ծոյլք և անգործք. իսկ քատել
 և մատնել զընկերն փոյթք և ար-
 արքք. Որք զխրատ և զկեանս
 Հարանցն լսել բնաւ ոչ կամին և
 ոչ նմանել նորա. այլ ևս առաւել
 նախատել զնս. և մոլիս լեալ.
 անուանեն. իսկ Եպիսկոպոսք.
 յայնմ ժամանակի եղիցին աշա-
 ռոտ և կայաւառու. գունկն Հա-
 ճել զմեծ արանց և զմիտս նե-
 ղեն զայսին և զրկեն զորքսն.
 այլ և մտանէ թողովսն. անհա-

Գ. Լ. ՈՒ ԵՆԻ ԲԱՐՈՐ Դ
 և ատուութի. անաւս կութի. յշ-
 փութի. ատելութի. Թշնամու-
 րի. Հեռ. նախանձ. գողութի.
 շնութի. պոռնկութի. մարդա-
 սպանութի. և յափշտակել զմի-
 մեանս. Լըսեցնա եղբայրն և զի-
 նչ արասցեոք յայնպիսի ժամու-
 րսեցնա ծերն. յաւուրսն ժա-
 մանակի որդեակ. որ կարիցէ կե-
 ցուցանել զանձնիւր մեծ կոչե-
 սցի յարքայութենայ.
 ԼըսեՀայրն պիտի իրեն աշա-
 կերտ մեծին անտունի. եթե ոչ
 կամի զգեալ Հանել յուսմեք.
 յառաջագոյն զախտսիւր ծառա-
 յեգուստե. զի որք որում ախ-
 տի յաղթեաց զնորին դէն Հա-
 լածեացէ. Եւ այսպես իցի միա-
 ցեալ կայրէն քարկուութի. ե-
 թէ կալցես պարկուութի Հալա-
 ծեցեթ զգեւնք. և զայս գրեա-
 իմք ամսախոսից:
 Ասաց Հայրն սիսոյի լերդու-
 ար Համբէտ և զկամսք յետս
 չգեացեալ իբեհ. և լերան Հոգ-
 յամբուրն իցիս Հանգիստորն
 ասե ետմանք որ ծուռութի և
 Հեղթութի անցուցանեն զա-
 ւուրս իւրեանց. երանիւք. և
 մոռք խնդրեն կեալ. իսկ որք
 ծովք ոչ առնուն յանձն. զկեանս
 և զվարս և զբանսս բոց Հիցն ըն-
 Թեռնուն իսկ զկեանս բռնութի.
 և զսորն զուրք. զաղօսմ. և զա-
 նութի զպաւս. և զՀանդարտու-
 րի. զգետնս իշտուի. և զծերա-
 դութի. և զայլ խնութիւս ոչ
 նմանեն. այլ Հպարտութի. իւր-
 եանց սուտասեն. գրեալ և ե-
 ալ զվարս նոցին. և ասեն անկա-
 բելի. ուսմք արապես. կեալ և
 Համբերել. և ոչ կարեն իմանալ
 զայս եթե ուր ամբնակի. շնոր-
 Հօք միտութի. և պատու իրա-
 նաք իւրոց կատարելութեն.
 անդամ գործք. և շնորՀք. ի վեր-
 քան զբնութիւս կատարելին
 Դիւրաւ.

Իմ

Աստիկն լիւնդորն պատմութի. եթե
մինչ Հանդերձեալեր փոխադրել
ասեր ցորդ-խնկու. եթե մի բնա
կեւիք լաւն Հերձուածողի.
Եւթմանթամայք իշխանաց. Եւթ
մեկնեւցեն ձեռք ձեռի ժողովել
ինչս. այլառաւ Լիկնեւցի նիցր
ռեւելիտաւ. Լիւսաց ընչ իբաց
խելեւցէս զբաշարքո Երուեւ
Լիւսիցնա եղբայրն ոչ թոյլ տան
ինչ աւելել աստիքիմ. ասեցնա
ծերն գրեալե կարգասցէս դու
առիս յաւուր նեղուր Եւթ. ես
փրկեցիք զբեզ Եւթ փառաւոր
արասցէս զիս. կոչեա գուգնա
բուրորմ արիւ. Եւթ փրկեցե
զբեզ յամ փորձութեց.

Լիւսաց գրե՛լ Եթե կնկուղն օրի
նակի անմեղութե Եւթեմ օրի
նակի խաչի. իսկ Գօտիմ արիւ
թե Եւթաթուէն շանակի. արդմեք
քաղաքս վարեցողք. ըստ կերպի
մերոյ Եւթամփութապետ գործեւ
ցուք. զի մի գտողք Գօտարի կե
րպ զգեցիւ.

Եւթապրո օրի Եւթաթուէն ծեր
Եւթս օրի Եւթիցուր յիմաք յաշա
Գօտայ. Լիւսիցնա ծերն մանուկ
օրի Եկն իմել ժողովոց եղբա
րցն. Ե տուեալ եղե ի ձեռս
բարևոր ծերոյ. զի ուսուցե ըզ
նա. առնել զերկիւղնայ. Եւթս
ցնա ծերն. Եթե ք անարգե ըզ
քեզ որդեակ մէկն եւթեգնա Ե
ն ըստեալ իսեղան կերիցես Ե
յոռիս Եթողցես զլուս. Եթե
ցե առաջի քո Հանդերձ. Եթող
լաւագոյնն Երնտրեա զվատ
թարն ասե մանուկն ցծերն. մի
թե յիմարեցեմ Հայր. զի ասես
ինչ առնել զայդ. Լիւսե քնա
ծերն վա յաւորիկ ասեմ քեզ որդ
եակ առնել զայս. ում զի Երի
գիս յիմար վա մե. Եւթ յիմաստ
նացուցե զբեզ Լիւսապր յայտ
նեաց ծերն Եթե օրի Երիցուք
յիմար յաշաքսմե.

Ասաց Դարձեալ Կացցուք Իվր
Հաս

ԱՄՍՆԱՌԱՔԻՆՈՒԹԵ
Հաստատուն. յայնվիմի եղբարք
Եթե Թախեւսցեն զմեւ Հե
ղեղք գետոց մեկերկրուք. զի
ոչկարասցեն տանել Եկաւ. ած
ե լիւս մեղայլե ըգեւսցուք Հանդ
տուլթ. Եւթասցուք որ յուսան
իմորում Եւթաւսիգն. մի սասա
նեւցի յաւիտեան. Եւթալեւ լն
յեմ. Լիւսաց գրե՛լ վմք մարդե
ղե քս. Եւթկն յաշխարհս ում
մարդ. զի փրկեւցիս դու. Եւթեւ
աղայ որդր որդիայ անսկիզբն.
Եղեւ Երեմի ընթ. Եւթ վմք.
յայնժամ յորժամ ետուկն զգիրս
Եւթաւսեալ ի ձեռս Եւթաւսեւ.
ընթ. Եւթու. Եւթ Կողմեմ. ի
վիմ. կիսասարկաւագ եղեւ վմ
քո. յայնժամ միջնարար խարա
զսն ջուանեա Եւթան իտաճա
րէն զարկաւ. Եւթոյ խարս. Լիւս
կաւագ եղեւ յայնժամ. միջնագ
ցաւ զեմելակ. Եւթաց Գոտս ա
շակերտացն. Եւթատուիթաց. զի
Եւթաւ. լուսացն զոտարեկե
աց իւրեանց. իսկ Եւթանայ Ե
ղեւ յորժամ նստեք ըվարտագե
տն. լսեք ինդսն Եւթարցանեք
զիտաւ իսկեպիսկոպոս Եւթաւ
նայպետ եղեւ յայնժամ միջնա
եաց զՀացն Եւթաւակն. Եւթա
ինեաց աշակերտացն. աւագակ
Եւթ վմք. միջն Եւթաւագակն
Համարեցաւ. Գանեցաւ վմք.
խաչեցաւ մեռաւ խոցեցաւ. Ե
Եւթալեցաւ. Եւթամ կրեաց ըստ կ
գի. նագայ Եւթան ձեւ Եւթ վմ
մեք. Եւթե Եւթաթոր ինչ նախա
տիս. Եւթամթա կրեմք վմք որո
Օգոյշ Եւթուք եղբարք. Եւթ
Եւթուս. Եւթեւսցուք զփրկու
Եւթ անձանց պարապեցողք ա
ղօժից. Եւթաւարեգործութեց.
ոմ զի միշտ զՀաւճոյնայ արաս
ցուք. Լիւսաց գրե՛լ աղաչեմ զԵւթ
եղբարք. ում զիդ աղաչեցիք. իգ
ործոց մեղացն. նոյնպէս դարձ
րեւցուք Եւթաւ խորհրդոց ն. Ե
գութեց. Լիւսաց գրե՛լ նոյնն. Ե
Եթե

ԹԻՆ՝ ի ինիցի իմր ի քու մեայու մ
եղբոր բան դժուարութե նա
ռաւացի զայն. Կառե եթե՛ ոչ
բնաւ ասացեալեիմ զայնբան.
դու մի՛ յանդիմանէր զնա և զսեւ
եթեայոյ ասացեր. ասա՛ թեոչ
իրացնդեայե նա զանթե նա ասա
ցի բնզ. այոյ ասացի և զինչ
եղիցի ԼՂսաց դժձէ՛ մի՛ Թմ բան
հաւատացես. և սի՛ լամի միա
բանեացիս յամր հաւատացես.
Բիռութեով հաւատացուցես.
ԼՂսաց դժձէ՛ եթե՛ յառաջ ինժա
ման ժողովեաց իսկապիս և խոր
Հեաք և խոսեաք զգուտն ան
ձանց մերոց. և դասն մեր յերկիրս
իմէրեւաներ. իսկայժմ ժողո
վիմք. և վարդապետի բամբասել
և բատել սկսանեաք զընկերս. և
այսպէս կուռեւ լով և նենդութե
թիք բարձմք. զմիմեանս իխոր
իրարմա և իրարեան. ԼՂսաց
դժձէ՛ եթե՛ ներքին մարդն մեր.
զգաստիցե՛ Կարթուս կարօշի
ցէ և դարտաքինն պաշէ. ասան
թե՛ այսպիցե՛ որչափ կարողութի
լիցէ զգուշացուք և կալ
ցուք զեզուս մեր. Դժձէ՛ ասե
աշխատել պարտե՛ մեզ յոյս զգո
րծս Հոգւոց մերոց. զիյայս աս
կս ժողովեալեմք. իսկմեծ. աշ
խատութիցէ՛ ուսուցանել. կա
մուսանել բանիւք. զորինքնուցի
ցէ գործեալ մարմնով. ԼՂսաց
դժձէ՛ այսեբան գրօցն. որոսե
իմ երկուց և երկց մեղացն աի
րօնացոց. իսկ ի գործերդ ան. ոչ
ևս դարձայց յետս. այսինքն.
նախմտանել զբարե և ապա՛ լաս
տատել զխորհուրդն. և մայաւ
սել զհաստատունն. իսկ չորրորդե
կատարել զմեղան զորեսորհեալ
ներ. յորմէ որչա՛ դարձցի բար
կու (թեմ). եթեո՛ ըստայ ասալ
ճի. ըր բնագիւ. ասալ յաւրեսցես.
ԼՂսաց դժձէ՛ յորժամ երօժք զ
պակասութե դեմիցի կրօնաւո
րի. դեբանդբ նակեացեն. և յա
ԵԵ

[illegible]

ցիւ պլնց ոմանց։
Եւ զբայր ոմն եւ զարց զՀայրն պի
մէն և ասեւ. ասարն զ Բաւն ուրով
կարացից կաւ. ԼԶսե՛ցնա ծերն
փութաջիր Հանապազ աշխա
տել և արքեւել զբարիս և կեցցես
զիզայս ինչսիրե և խնդրե իմարդ
կանե ամ. ոմպի Հաւատացես
գրոց։ Եւ զգրեալսն ինոսին արա
ցե ըստկարե և զգրձէ զի Հնա
դանդ լիցի առաջնորդաց. և Հա
րանց Հոգ և արաց։

Եւ զբայր ոմն եւ զարց զհաղորձէ և
ասեւ. զի նշ արարից Հայր զիւ ա
տերազմին. ինս խորՀուրդ քիմ.
Եւ անէ ԼԶրթել և տե սունել զԿրօ
նաւորս իւերինս. ԼԶսե՛ցնա ծե
րն եւ թե տեսանես զխորՀուրդ
քո. ոմ զիյաղազս նեղու թե և
պակասու թե պիտոյից մարմայ
քո. նեղէ՛ Հանել զբեզ իսենե
կեն քումմե. արա գու մի ի թա
րու թիւն անձին քո իսենե կին
քում. և ոչ բաւա զատեցե զ
բեզ եւ անել ինմանե. իսկե թե
իշաՀ անձին քո կամեսցիս զք
նա. առ ծերսն փորձե սցես նա ի
զխորՀուրդ քո. և այսպէս եւ
ցես արտաբազի. ուսյ ես իծե
րոյ ումեմե. եւ թե յորժամասեր
ցնա խորՀուրդ քիւր եւ անել ի
տեսանել զեղբարսն յառնեք.
և առնոյր զմախաղիւր և եւլա
նէր շուրթ անցանէր. միանգամ
զիցաւ իւրով. և սալա մտեալ ի
նեքրս և առնէր մի ի թաւրու թե
սաարաց. այսպէս առնէր երա
նելին այն. և ոչ մեկնեցաւ իտե
զուղեւն։

Եւ սաղ գրձէ որոգայթք գիւաց
էն գրեալ մի կրօնաւորաց կա
նաւ և մտնկուէր. զիտ լիցե
զինի և մտնուէ և կին. այդ և
անդ ոչալ խորիւր առիկորուսա
նել զկրօնաւորս։
Եւ զբայր ոմն փոյթ նստեր և լը
սէր միշտ դուստրինու թե. օրր
քոց Հարցն. և փութայր նմա
նել

նեւնց. և կարիւր եւ թե առանց
մեծի աշխատութեց և ձգնու
թեց կարողեք ուղղել զնս. այս
պէս զիւրու տացես զանձնքո
զամի որ շոյ ն պատե բաղմել ի
միում. ոմ զիւմ յագեցուցես
զորովայնքո. և յորժամ զսյստա
ղեւսցես օգնեկանել թե մյ.
գրձէ աշխատեաց զմիւս ամնմի
նա տեսցե սիւսաւ իւրե զի շ
նամյայ. զՀայարտու թե. և զամ
բարտաւան թե. և յորժամ զիւ
կրեսես զայստսիկ բարեք ու
սանիս դառնու. յայնժամ ճրգ
նեւսցիս. իսակներորդին և ի
բաղձաւ սցես իբեկ զամ նիւ թս
ընչից կենցաղոյս. և մտաՀա
ցոյ յամ գանձնքո. և Հաւատս
ըստուգապէս. զի թե գերե
քինս զայստսիկ ուղղեւսցեմարդ
ուրախու թե. քնդ առաւ եւ անե
թե յորժամ գայցե փառօք Հոր.
Եւ սաղ գրձէ եւ թե ոչ նախատես
զիս ոչ կարասցես սիրել. այս
ինքն. զի թե տեսցես զմեզս
արեւցես զարբարու թե. ոմ. և
գրեալե եւ թե խտորեա իշարե
և արա զբարի. և յամ ժամ. յամ
իրս յօժարու թե ինդրել ին
մի զիւրամ իրախտիկ կալով
եանց զպատու իրանցնայ. և յոր
շաղբի նստելով պաՀեաց զնս
մայ զիւրաւորեալ յօժարու թե
բարոյ ինդրեալ ինդրոյ և
զիմ շտ երկիցե ինմանե։

Եւ զբայր ոմն փորձեցաւ և նա
զեալ առ ծերոմն և սալամեաց
նմա զփորձու թե գողկեաց
ԼԶսե՛ցնա ծերն միերկեցուսցե
զբեզ փորձու թե. այդ. որպա
աւեաց բեզ. բանգի յոր բան տե
սանեն թշնամիք մեր գՀոս ի
մարդոյ եւ անել իվեր. և ալ ի
առաւ. զժուարին և արտմինա
իանձիւ կուռելով և գիտաս
ցես ստուգապէս եղբայր զիւն
Հնարե եւ թե ոչ անդիդե ամ. և
Հրեշտակ քիւր. ուրվսիւր փոր
ձու

Հոռութիցե. բայց միայն մի գործ
ընցես. բազում խոնարհութիւն
անուանել. և ևնչեւ յօգնականութե
թի. դբարեւորն և զոգորմածն
ածհան. և յորժամ դիպեցեք զ
պապին ինչ վաշխաշակի յիշես
դես զօրնականիքն զօրութիւն
խակարութեթ. և զթշնամեացմե
րոց զչարութիւն. և սուղապետ
դիպեցիս օգնականութե իմա
նաւնայ.

Ասաց դիճէ ծերն զորորինակ ի
տուն օտար ոչկարողի կացուցա
նել զոքայոք եթեոզ Հարգանի
քե. զորտան. այսպես և թշնա
մին. եթեոզ մատուցանի. յանձն
ոչկարե. մտանել. այլ լու աղօթե
լով ասացես. արդու գիտես.
Եթեոզ ստացարդիս. իսկես ան
բան և անմիտ անասունեմ և դի
տեմ և ոչ ինչ. դու արկեք իս ի
գուհոս յայս ոչխարաց քոց. կո
չեցեւող. դու կեցուցիս սգիս.
ոպ և գիտես. զի ես ծառայքո
եմ. ծառայ և որդի աշխիւնքո
սրկեազիս քաւ կամացքո. գի
օրհնեայե. մտանքոյաւ իտեան.

Ասաց դիճէ եթեոզ իւրե կրթ
քատնաւ. ոքօգնական զյս. բայց
միայն աշխատութե. և ծնուն
թե. բազմաւ և խոնարհութե.

և անդադար աղօթիւք.

Ասաց դիճէ եթեպարտ. կրօ
նաւորի մինչ յայլոյ կրօնաւորի
իցե. գիտար և յերկիր նայիցե
միշտ. և զիմի նայիցե. բնաւ յերե
ստ մարդոյ. և ստաւաել երկուս
տարդի. իսկ մինչ միայն երկուս
տե. գիտիշտ յերկինս իմեր Հաւ
եսցի. առած յոյժ զգուշութե
զիյոյժ դժուարին և երկնչին
դեք միջիմեր նաւ ստաք սո
ւա. և Հստգ դիճէ եթեամէ զմե
ղս աշխարհականաց Համբերե
իսկ անապատ զմիանձանց մեղս
ոչ. ամբերեցե. տեսեք ով է զ
բարբ. զորքստ աշխարհակա
նաց դաւին կրօնաւորք բան

զի

զի որդաշխարհի կէան պատճա
ռս բազումս ունին. իսկ մեք
զիմէ պատճառս դիցուք ճշ
մարտապես ահագինե. Հուրն.
և բազումն անընթաց պայնոցիկ
որգիտեն զկամս տն և ոչ յա
նեն. այլ զիւրեանց շնուն զկա
մս. բանգիորփսիկութեց. և Հա
մաց ունայնութեց. և աշխարհա
կան Հեշտութեգ. և Հանգստե
ան տան զանձինս իւրեանց.
պատճառս ստութե. խորշախ
են և ասեն. եթե վստկարութե
մարմնոյ ստանամ զուսի և զամ
նի. Ես երկրաւորս. ոպ զի Հո
վաւեցիք արեթք զմարմնիմ.
և ստուգաւ. յյտեոստբանիցն ոցին
եթե զպիտոյան մարմնոց միայն
Հոռանի. և յլքան զիոյէ պարտ
կրօնաւորի բազմութե ընչից.
և ոչխաւարարութե կերակրոց.
այլ զմիայն զկարեւոր պիտոս մարմ
նոյն. և զի զիւրեանքս ստա
ցի այսինքն զհարկաւորն. Եւ
արդ ուրեն նոքա որքանչաք ի
նչս ժողովեցին. և զեռնս ինդ
րին. և որքան զայլ կերակուրս
ուտեն. և ևս ալ ոցն. բազմա Հա
մագ. քանկան. Դիճէ ասաց. ե
թե աշխատեսցես. մի առգես.
զորայլք բերենքեզ. և եթե առ
ցես զայլ ոցն. մի աշխատիր. զի
մի իշխութե արեցես զքեզ. Եւ
թե ախորժելիե. այնորբերին.
բեզինչք. և առեք և զնծացեք.
և ոչ իտացեք թեքանի պատճա
ռս. և քանի ախտ բարբեցեք
քեզ. քանզի սակա. այնորիկ բե
րին. եթե կրօնաւորն և գուռչ
ես. այլ չար քան զաշխարհակա
նքինս և բատաւ արտես. քիւ.
բանդի բազումք յաշխարհակա
նագ սրբութե. և պարկեշտութե
թե կեան և ոչ յու թիւ առնուն.
Եթե ու. և ոչ որմեութիւն բազումս
առնեն. իսկ յու զգինս մեղաց
առնուս յամենեցուն և մօտք և
մարմնով պիղծես. և ոչ զորմիս

կամ

կամ հօր. այլ որ կրամն լիս արք
 նիս. և փափկանաս և արարե՞ր զ
 տունն այ տունն վաճառոյ. և թե
 մարթն լիե ասել տունն պղծու
 թե. և սպանդանոց. և կրպակս.
 քան զի հարկե. զիւրաքանչ իւ
 րն ասել յանուանե զգործս ու
 նայնու թե. իբր զի ուսցուք զնո
 քին նենգութիւն և փախիցուք
 ինոցանե և կեցցուք. քան զի
 կարծեն ոմանք իմեն եղբարք.
 թե մինչ զգեւորւմք զտեսակս զ
 այս. կամ թե ասեմք միայն մի
 օր. կամ թե անուանիմք կրօնաւ
 որք. յայնմ եղիցի կատարելու
 թե. ուստի մերում. Լըր բարե
 տանման զ եղբարք. եթե ոչ բնաւ
 ամենեւին. զգուշացուք անձանց
 շարքան զանցաւոր. աշխարհիկ.
 և քան զանօրէնսդ ատապարտիմք
 և մեկանիմք իտանջանս յաւի
 տենից. և իխոր խորատու. դժուա
 րին. ուստի ոչ կարացուք. կար
 դալ առ մորած մեր յորմէ երկնչել
 պարտե՛ք ազում. խոնարհութիւն.
 քանզի բազումք յեղբարդ մերոց
 նմանեն. իբր թե խոնարհ են. և կը
 րօնաւորաբար կենան. սյլ զկամս
 իւրեանց խնդրեն կատարել. և
 կամացնայ ոչ հնազանդին. զի ըստ
 կամացիւրեանց գնան և ըռուայն
 շիտ թիւք. խորքալին և կորուսա
 նեն զանձինս իւրեանց. զորա
 ուին այ զկորգ իսակս ապաշխա
 րութե զըրիտք մի յետոյ և խնդ
 րեացեն արտասուօք. և ոչ գրա
 ցեն. Լըսաց դո՛ւք ամպոստնութիւն
 փութա՛ զի մի մեղիցեն. զխիզբնա
 կեալ նանձնքո զած անարգես
 ցես և վարեսցես յոգւոյ ըստ մի.
 Լըսաց դո՛ւք ամպոստնութե զ
 եղբարք և արթունս իցուք և ա
 րապետացուք ազօթից. ուր զիկեց
 ցուք գործեսցուք զբարիս զի
 հաճոյ իցուք. նմանեսցուք
 զինուորի. որ վառի իպատեք մի
 որոյալինչ հոգայ. քանզի նաւն.
 նոյնն և որսորդ հոգայ. զորան մի
 այն

վ. Լ. Ս. Ս. Ա. Ռ. Ա. Բ. Ի. Ն. Ռ. Ի. Ռ. Ի.
 այն. որոց նմանօրք լիցուք. զի
 որքաանն աշխարհն նա յամբնա
 կի. քանզի գրեալէ բնակե
 ցայցին սաակեղեց նցած. և նո
 քա եղիցին ժողովո. որիմ.
 Ի. կն երբեմն եղբայր ոմնորենա
 կեալիւր իսենցակս. առ միո մն
 ի հարանց. և պատմեացնմա զխոր
 հուրդս իւր որնեղեր զնա.
 Լըսէ՛ցնածերն և գործ թողեալ
 ես եղբայր զմեծ գործ անձին
 որե՛ երկիւղեայ. և աւեր ի ձեռ
 ին քո լուս. եղեգնեալ ջախ
 ջախեալ որեն շար խորհուրդք
 գծացես կալցես իբեզ հուր.
 որե՛ երկիւղն այ. և յորժամ գայ
 ցէ՛ մերձենալ առքէ՛ զախտին.
 իբրեւ զեղեգն կիզեսցի ի հր
 ոյն յայնմանե՛ վնգիւք. կարօշ.
 և բնեալ ինաչար. որուն ի զեր
 կիւղն այ. Լըսաց դո՛ւք մի մի
 զապաւտել յառաջ քան զժամա
 նակն իւր. ապա թե՛ ոչ զամաւ
 աւրս կենաց քոց պակասեսցիս
 ի գիտութենե.
 եղբայր մն եւ արց ցրծերն և
 ասէ. ասա՛ ինձ. հայր զինչ բա
 րի գործեցիք. զխորաբից զկամս
 այլ. Լըսէ՛ցնածերն որդեակ ե
 թեկամիս առնել զկամայ չբա
 ժարեա յաման իրաւութենե.
 և յազակութենե և յորժամ օր
 րութենե. և յամ գործոց շարե
 աջ մի հատուցանեք շար փոխա
 նակ շարի. և միսնս բեր զանաթ
 որ ինքոյմիս պատակեր զապաւտե
 անքո. և միանեծս ընդանիծողսն
 այլ ի յիսցես զմն ասացեալսն
 թողեք ասէ. և թողցի ձեզ. ոչ որ
 մեւ իբ և եղբորմութիւն գալիք.
 Եւ զայս պատառիք հաստա
 տուն ուր զիայքուն բիւրապա
 տիկ լուսաւոր քան զորեգա
 կն. և տեսանեն զստորիք մեր
 նան. և յինչ կարօշիցե լաքել
 ինմանե. ոչ միտք և ոչ խորհու
 րդք. և ոչ ինչ ծածկելոց իւր
 տի. և ստուգակս պարտե
 մեզ

Լ Գ
 մեզկեալ առաջին ամսուոյն ար-
 ևարացուք իւրաքանչիւր զդոր
 ծովուր. զմայրաքրինկ պարտական
 նեւս որբերան ծառայել նմա. ա-
 հիւ երաշդութեւ. երազուելգգու-
 շութեւ. օրհնութիւն տերն. ևայսակեր-
 տքն իւր ուսուցին մեզ. զնշարաս-
 տք եղիցուք. ևարթուել յաշո-
 թմ. ևքաջք ևանոյհանք իպա-
 հս. ևզիսաշէն երողութեւ. աղա-
 ճեսցուք յամօմ. զամենատեանս
 ամ. ոչառալ զմեզ իմոր ձուլթի-
 քանդի նապաստ. ցեթեոք կտնե-
 ցի. ուսուցանել զայլս. նսխ զ
 կեանիւր հոգապեք զիմնքնկը-
 թեպեք կտնիսալ զսպուռ զ զաք
 դասկետութե իւրոյ. զորք զմն
 ձնիւր ոչարեպեք նսխ. եւ կա-
 րասցենա զայլս սրբել. Էւոր
 ինքն արծաթսիրութեւ. ըմբռ-
 նելալիցէ. ևազահութե դիւհն
 խեղդեսնի միշտ ոպկարասցե-
 ռաւաւցանել զայլոք ողբամծ-
 ինել. Էւորք բնելոյ. ևվա-
 ճառելոյ տալոյ ևառնելոյ պա-
 րասցեալիցէ. ևյամ կենդարոյս
 ռոգոց. ևունայնութե ձախել
 զուռուրս իւր ոպկարիցէ. ուսու-
 ցանել պլոց զյաւիտենական
 բարիսն. գիւթե ինքն որմար
 դասկետնեթող ևիւրաց ձգե-
 ազ զերկնաւորն զայնգործ. ևի-
 կենցադոյս. ևյախցանելիս մա-
 շեազ զմննիւր յարտ գիւթմ
 յակերտեալքն. ևհետեւեալքն
 նմ. ոչբանից. ևուսմանցիթ. ալ
 գործող նմ հետեւեպին. ևս
 առաւել ուսանին նորա ինմա
 նեմոռանալ ևանտես առնել.
 զյաւիտենականն ևզմմ հոգս
 իւրնցծախել իխաթանելիերկթ
 ևորս. իսկ լայնպիսի ուսուցիչ
 մն ասկամ. դռ. թե՛ր բնաւպատ-
 մն զարդարութիւնիմ. կամառ-
 նուս զուրախիմ. Օրդու ատե-
 ցեր զխրատիմ. մերձեցեր ևյե-
 ռոս ընկեցեր զմբանս. Էւդար
 ձեալ

[illegible]

ԼԵՒԵՆԱՆՈՐԲ ԵՐՐԵՄԻ յԱՂԹԵԱՅԵՆ
 ԼԵՐԵՄԻ յԱՂԹԻՆ. ԵՐՐԵՄԻ Ա
 ԿԱՆԻՆ ԼԵՐԵՄԻ յԱՆԵՆ. ՆԵՂԻ
 ՆԵՂԻ ԱՍՈՐԵՐԱՉՔԻՆ. ԼԱՍՈՐ
 ԲԱՉՔԻՆ ԼԵՆԻՆ. ԱՅԼ յԱՍԻ. ԻՅ
 ՄԵՐԱՉՔԻՆ ԴԻՆԱՅԵՆ. ՈՇ ԴԱՍԻ
 ԵՆԵ. ԻՍԿ ԳԵՂԸՈՒՔՆ յԱՍԻ
 ՄԱՐԻՆ. ՀԱՐԻՆ ԼԱՆԿԱՆ ԵՅ
 ՄԱՐԱՆՈՒՆ ԼԱՆԸՐՈՒԹԵՆ ԿԱ
 ՅԱՆԿՈՒՄԻ ԱՅԼ ԵՈՇ ԿՍԵՆԻ ԿԱ
 ԲԱՍՅԵՆ. ԵԹԵՒՆԿԵՆ ԴՆԻՆ.
 ԻՍԿ ՈՉ ԶԵԾԱՆԻՅԵՆ ՈՐԴԵԱԿԵՆ.
 ԵԹԵ ՄԵՐ ՈՐԿԱՐԵԹԵՐ. ԵԹԵ ԿԱ
 ԲՈՆԱՆՈՐԵԹԵՐ. ԵԹԵՄԵԹԵՐ. ԱՅԼ
 ՀԵՐԵԹԵՐ ԽԱՊԱՐԵՎԱՐՈՒԹԵՆԻ
 ԿՐՈՒՄՈՐԱՅ. ԼԱՍՈՐԵՆ ՄԵՂ. ՈՐ
 ԲԱՅԼ ՄԻՐ. ՈՅԼ ԼԱՆԾՈՒ ՄԻՆ ՀԱՐ
 ԲԵՆ ԼԱՉՔԻՆԱՆՈՐԵՆ. ԼՀԵՐԱՅԵՆ
 ԲԵՆ. ԼԱՆԱՍԱՐԱՆՈՐԵՆ ԼԿԱՏԱՐ
 ԵՆԼՐԵՆ. ԱՍՐԱՆԻ ԳԻՆԱՅԵՆ. Լ
 ՈՐԲԱՍՅԵՆ. ԻՍԿ ԵԹԵ ԸԵՐ. ԵՌ
 ԻՅԵՆ ԻՆԱՍՈՆԱՒԱԿԵՆ. ԵՂԱՅԵՆ
 ԵԹԵ ՍՈՐԱԹԵՐ ԽԱՄԱՆԱՅԵՆ Լ
 ՈՐ ՀԱՅԻ ԽԿԻՆԸՐԵՐ. ԼՅԱՆԿԱՆԱՅ
 ԼԵՆ ԿԱՏԱՐԵԱՅ ԶԻՆՈՐԵՐ. ԼԵՐԱ
 ԿԱՆԱՅ ԵՂՐՈՐԻՆ. ՄԱՐԴԱՍԱՍՈՐԱ
 ԵԹԵՐ. ԼԸՆԴ ԴԱՏԱՐԿԵՐԱՆԻ. ԱՍ
 ՍԱՍԻՍԻՆԻ ՍԱՅԱՐԱՆԻ. ԼՂՐԵՐ
 ՈՐԻՅԵՆ ԱՅՆԱԻՍԻ ՈՐ. ԿՈՒՆ ՈՐ
 ԳԱՅՈՒՐ. ԱՅՆԱԻՍԻ ՄԱՐԴ ՈՐՀԵ
 ՆԱՅԵՆ ԻՅԵ. յԱՄԱԽԻՅ. ԼՈՇ
 ԶԻՐԸ ՍՈՐԱԹԵՐ ԿՐԵԱՅ. ԼՈՇ ՀԵՐ
 ԵՐԵՐ ԳԱՆԿԵԹԵՐ ԸՄՍՈՐԱՆԻ
 ԵՆԵՆ ԼՈՇԵՐԵԹԵՐ ԲԱՐԿԱՅԱՅ ԵՂ
 ԲՈՐԻՆ ԽԱՐԱՐԱՍԱՐԱՆԱՅ. ԼՈՇ
 ԲԱՆ ԴԱՏԱՐԿԵՆ ԻՐԵՐԱՆՈՅ ՆԻՐ
 ՈՉ ԶԻՍԻՐԱՆԻՅԻՆ ԱԵՍԱՆ ԱՍԱՂ
 ԻՆՈՐԱԹԵՐ. ԵՐԱՍԱՐԻՆԱՅԵՆ Ս
 ՈՐԵՆ ԿԱՏԱՐԵԱՍԱԿԵՆ ԽԱՅԵՆԻ
 ԶԱՆԸՆ ԻՐ ԼՈՐԱՅԻՆ ԶԻՆՔՆ ԻՆՈՒ
 ՆԱՐԸՈՒԹԵՐ. ԼՅԱՐԸԱՄՈՐՀԱՆԱ
 ԼՀԵՆԵՂԻՆՔՆ ՍԱՄԱՅԱՅԱՅ. ԻՐ
 ԶԻՆԱՍԻՍԻՆԱՅԵՆ ԶԻՆԱՅՈՒՆ
 ԼԵՍՈՐԱՆԿԵՆ ԼԵՆՔՆ ՈՐՀՈՒ
 ԹԵՐ. ԼԵՍՈՒՆԱՐՀՈՒԹԵՐ. ՀԱՐԵԹ
 ԵՆԱՅԵՆ յԱՊԱՐԴԱՅ. ԵՂԸՂԱՐԻ
 ԵՌՃԱՆ ԻՆԵՂԵՆԱՅԵՆ ՄԱՐԴԻՆ

[illegible]

շակ երկրագործ մեծա՛տուելոյ՝
 ևկանէր ուսու ցանել որդւոց
 իւրոց զմշակու թի իւր. մի այ
 սորիկաներցն՝ որդեակք իմ գի
 տէք որպէս Հարստացայեւ քան
 զՀարունի. ևգուք եթե՛ լուի
 ց. բինձ. Հարստանայք յոյժ. և
 նորա սանն ցնապոյ չեւ քզքնզ
 Հայր. գիւստուղանես միգիսկ
 նա Հնարս գործեր զիմ. հեղ
 քացին. Եւասեցնս ե՛օր ինչ յա
 մին որբեակք. ևեթե՛րք Հանդի
 պեսցի յօրն յայն միկ. իգործս
 Հարստացի յոյժ. իսկես իծե
 բու թե տարսս մեաւ մոռացայ.
 զպատկեր աւուրն. եթե՛ որիցի
 այլ դուք մի՛ հեղքաւք իք զմ
 աւուրս ամին գործեւք զիմ
 գուցե՛ օրն այն անհեալ զանցս
 բացեղծեօք ևոչ գաղիք իգոր
 ծս ինմս ևք ունայն լինիցին
 զիշաք. ևքսնք ձեր ամիսողջոյն
 Լչյապես ևմէք եթե՛ միշտ աշ
 խաանացուք գտանեմք զձանա
 պարհն փրկութիւն.

Եղբայր ոմ. Եւորց ցէերն եւ
 սե ցնա. թե՛ր յորժամ լանեմ ի
 գործ ծուլանա՛մ առնել. զյաւս
 Հողոյ իմոյ. Լզսն զիս ծերն
 զմզի ոչկամիսկատարի. զբանս
 գրողն բրասե եթե՛ անհեցիգ
 մի յամժամ յամժամ անհու
 թե նո՛րբ երանիմ. քանզի եթե՛
 իտան. ևեթե՛ արտաքոյ. մի՛ եր
 բէք զաղարեւցէս. յամժամ թե
 չե՛ և իփսոս Բնութենե՛ անմի՛
 միայն բանիւ. այլ ևմեօք ևգոր
 ծովք. փառաւորեա միշտ զմ
 քո. զիտե կարե սարագրի. ևսր
 պեւիլ ան թե անդեաւ. այլ ամե
 նայնիկ. ևզամ լուռ գորութիւն
 իւրով.

Պատմեր մեզ եղբայր ոմ. Եթե
 Հարցի ցծեր ոմ. Եասացի եթե
 զի՛նչ արարից իծուլութենե՛
 իմն. Լզսն ցնս ծերն եթե՛ իւր
 լիւսցես յագարակե՛ բուսմե. ըզ
 փոքր զսոյն փուշ. որե՛ ծուլութիւն

Եթե՛ մեծա մեծ արտաքոյս լի
 նիցի քեզ. Լզսց զթձլ ծե
 րն եթե՛ ումեք ասացես բանս
 կե՛նաց խրատու. զղղու թե՛ և
 արտատուօք. ևհեղ ձայնիւ. ար
 րացնս Լուղին. այսլ թեոչ մի
 ասացես. զի մի՛ մեղցիս. ևսն
 գուս լից իս յորժամ օտարոտի
 բանի. քոյս յարձկն լիւսեցիս
 Ասաց զթձլ. եթե՛ ումեք ևեք
 թիցես. զգուշ կացիս քեզ. և
 յիշեսցես եթե՛ բոյն բարի. գը
 լուի ձագուց. ցօս օրենքն նո
 ցա. այսիքն. եթե՛ կրօնաւոր
 ումեք ևեք թիցե բնական թե՛ նո
 բա. բայց միայն ընտացեալ ար
 եւ զկանոս իւր. ևզժամս իւր
 գտուելն ընան. ևզգիշչոյ. ևմի՛
 հեղքաւք յիշել իմնի զբա
 րիսկյամն եղև յամի զիշտս
 ունիցի. առաջի այսց քոց.
 իսկ այսամ առանց մեծի աշխա
 տութեց ոչ ուղղեսցիս

Ասաց զթձլ լիւրդ. իբրև գու
 րա որբացես զմեղքս. ևսն
 ձեւ լիքի. ևեթե՛ արտաքոյս. այնո
 րիկ որգիտե՛ զձանապարհս այս.
 ևտանիցի զքեզ. Լզսց զթձլ.
 եթե՛ զփոքունս արհամարհե
 ցուք. իմեծա՛մ մեծան անկանիցի
 մք. իմիտաւ զբրասն մս ծիւղ
 եօղիոք իննը. անկարգաբար
 իսկայլոք. յանդիմանեաց զիս.
 իսկնս զթձլ միք ծեաց յիւրմե.
 զերկիւղ ևասե ևզի՛նչ եթե՛ ծի
 ծաղեցա և իսմանե՛ ծիւնի լըկ
 տութե. ևիւկտութենեն ծնա
 նին բանք տգեղք. և իբանիցն լի
 նին գործք ամօթոյք ևանօրե
 նութեք. և յայսպիսի փոքունդն
 յայնցանե զմեծա՛մ մեծս. ինե՛րքս
 մեծանեն. յարդեքն. և լիմեծա
 մեծ նմեղցիմ ըծե նոյնս ցէստ
 ունեբանգի որմեղիդե ևստաշխա
 րեսցեն. ևուղղեսցին. ընթին լան
 ցանքն այն. ևկեղցե մարդն. իսկ
 որ անյոյսն լինիցի զննի մեղա
 նացն. նախօպաւ կարիցե. մի՛ մե
 րա

Եւ
 Եկաւ Երոտին. և գծուաքեալ ծե-
 րոյն. և տրամեալ յոյժ. և կացեալ
 արտաքսեմաւոր կանգուն. զիյոք
 ժամ ելանիցի տնի. Իստեպցի
 քնեմ. որեզնէն կընդի մինչեւ
 ունեի կալաւ. գէնուանի նորա-
 ծերն. և տարեալ առանձին. ասե-
 ցնա. արեմ և եղբայր. ոչ իտեմ
 զիզէրե շտակական զգեցեալեմ
 կերպարօն. և ոչ իտեմ զմանու-
 կեմ. և ոչ իտեմ զի բազումն
 յոյժ որդայթք չաբին. ոչ իտեմ
 զի հմեռն տեսարանաց և զգայա-
 րանայ շարժութի. Հաւդերձ մե-
 ժնապէս. վնասին կրօնաորք ի
 գեօղս. և ի բազաւս. ուրդ. Ի
 Բանց երկիւղի. մտեր Իտեմ
 պոռնկաց. և զորք կամիս լսեմ.
 և զատի իմն տեսանեմ զգործս
 զարաւս. և քանկարք և գարշե-
 լիս. արանց և կանանց շքեի. Ի
 Բաշեմ որքեանիմ. Ինչպայեմ
 գուցե զրկեմ և ընկղմեմ զանձն
 քո. այ. Իստիք յանապատ ուր
 կարացեմ կես լոգնականութի
 այ. Իստապահանիտ մանուկն այն
 ծերոյն. և տեսցնաքնա բարձեր
 զնա բանգի այլոցինք ինդրե ան-
 բայց մի այն սիրտ սբ. յայն ժամ
 ամբարձեալ ծերոյն զձեռսիւր
 յերկինս և ասե փառքքդ ան-
 փառքքդ զի ունիմ իսկ. տէր Իտեմ
 Իստապահանիտ մանուկն այն
 սիրտ սբ. ստացեալ ունի և ասա
 դարձաւ իմանուկն և ասե ան-
 քքդ քիկեպցե որքեալ և զիս մի
 յամօթ արացեմ. Լըսացցնածերն
 որքեալ աղ ինքն գոյանալ. Իսկ
 եթէ մերձեպցի ի զուր Հաւե և կո-
 րնէի այսպեմ և կրօնաւոր իկտ
 թէ մեռայե Իսկ եթէ մերձեպցի ի
 կին Հաւի և կորնչի. Լըսաց դար-
 ձեաւ բանգի սրտօթմք առանձն
 և տեւրք մի տանիք զմեզ ինոր ճու-
 թէն ուրման այսորիկ ասեմք զի
 մի փորձեպցուք. բանգի տն ան
 Հնարե այլ Հայցեմք զիս. Եւ կղմեմ
 ցո

Գ. Լ. ՈՒԽԵՐԱՐՈՐԷ
 ցուր. ինքն թե նա յայնմ տե
 ալսին քն. էն արասցուք նով
 աւինն զորոշ Էստի ամ զի զոր
 օրինակ ի գաղաղանի մարտիցե ոք
 եթե ոչ կենեալ ի իշի. ի պաշտ
 նեն ոչ մարտանի ի բերան նորա.
 այսպես եկի թ ամ տեսից ի ման
 ցիս. եթե ոչ յաղթեսցի ոք յու
 մեքե. ի նոցանն ոչ մտանի. ի
 փորձու թե նորա այլ իրկի ի մա
 րեալս.

զոսխմաւ ե'ր քեզ
 բարսն. և Կնքեաց
 նշանաւ խաչիւն գրեթան իւր
 և ասե. մինչ մօտըացաւ բամբ
 ամ. աշպարհի Կայսրսն շնորհս
 է տորոգ շաւառացին. և Հաւա
 տան յանուն նորոց գոյթիւ.
 մտորոյ և մեզ պարսէ. հաւատաւ
 և սկսանել ի գործս բարիս է
 թէ կամենցուք. զի յորժամ շնոր
 հն այ. և կամցին մեր. և զդձու թի
 բարոյ ժողովին իմարդն անդ
 ամ ղ զուարիսքն դուրսբար լի
 նիցին. և Լաւորդ պարտե. ամի որ
 կամցին գայս. ուն թէ գամ. աշ
 խորհչ ոչ ինչ Համարեացի. և առ
 ցե' ինչեռն շիղջի անպէտ. և ա
 սացե' եթէ ունայս և այս չափ
 ինչս գիտոյն. կամ փաւթաւ ունե' ի
 նոց ունի Հնար փոկու թէ.
 քանզի որոք ընթանայցե'. զբա
 րիոք Խանապարհն. և ուղղեացի
 իսպասուորու թիայ. նա զամ աշ
 խարհիս գայստոյի. զգանկալին.
 և զատելիս իբրեւ գլխի զայս
 Համարեացի թէ պետ և ինչխան.
 աշխարհի իրէ. և զամ ինչ ուն ի
 ցի. գիտն ի թէ. ունել ինչս վնա
 սեաւ կորուսցե' զոք այլ չարա
 շար ունելն վնասե'. քանզի թով
 որիցե'. որոց դիտե' գայս. զիրան
 զամ զգալի' գոյսմեր. մարմինք
 մերուաւ և պատուաւ իրենե'. ալ
 յորժամ ժամանակն խնդրե սրե'.
 Հրա

Հրամայեալ եմք. և զնոսին ար
Հրամարհել և ատել. եթե՛ զմար
մին մեր այսպիսի պարտե՛ ատել.
այս արքայի և ատաւել զարտա
բին. ինչս մեր. զի ուր ոչ պարտե
սուա և անօգուտ. և լիւար ցրու
ել զինչսայլ բարեւոք. իսկ աս աղ
բատաց և անձին ծախել. այս
պէս և ի զմարին տալ ի մահ ինչ
ներ. զի այսպիսի նոցին են. որք
կորուսան են զգայութի մտաց.
և յիմարին. այսպարտե՛ միայն
ակն ունել ի իշխայ ժամու ատնել
զայն. Յիշեաց և աստգնջբային
զայն որուներ զբանջարն և ասեր
մի թե նա ոչսերմանեաց. մի թե
ինքն ոչեր աշխատեալ. մի թե ոչ
տէկեաց նա. և կամ ի իշխայ անցեա
մի թե ինքն խեաց. և չգեաց ի
բաց. այլ նայ ունել զայն իւր. ի
բրթեոչ ունել. և լիսյստրիկ ի բ
րեզնաց առնաներն փորձել
զնայ. և սկսա խորոտկել զբան
ջարն. իսկ նա ոչերմեցաւ նմա.
այլ թաքեալ ինման. և ի բրե
մի միաց բանջար. ասե՛ հեղա՛
բար. եթե՛ կամ անգիս Հայրթո զ
ցես զայս. զի ի վր արա. արաս
զուրե՛ր եւ և շու. յայն ժամ ծա
նեալ ծերն. եթե՛ կատարեալ
ծառայ այն նա. և ոչ բանջարոյ.
և ասեցնա խնդուցեալ. Հորի
այ ի բեզորձ եղբայր. իսկ եթե
ախտաբար ստացեալ ի բ զ պար
տեղն լիազմադակի ցուցաներ զ
արտմութի. և զչիտթութի ան
ձին. այլ յայտնեաց գործովք.
եթե՛ այնպէս ունել. ի բրթեոչ
ունել. իշխանս երանելին. և
թեզ իտուցեն զայսպիսիս զեք
և եթե՛ տեսանեն զոք զի ունե
Հրամարտի զերկեր և զամենի
թնր. և ոչ չիտթիս ակն թ. և ոչ
դժուարի ինչ. յայն ժամ ծանի
ցեն զնա զի թեպէտ ի վր երկրի
շրջի. անպիսին այլ քաղաքամ
բութի նորա ի բրկինս. Դիշխ
ասեր շարժմունք իննեն ջերմ
գոյ

գոյն մեայ. և ջնծայն և փոխ
միաք. ինմին ժամու. յայսպիս
ինչայ. զորոչ կարե՛ ընծայել
հեղաքցեալ միաք իննան ամ
եւ եթե՛ տեսանեն իւրք. եթե՛
անգուանցաւ ոք անարգեցաւ.
և կամ արՀամարհեցաւ. կամ զբ
կեցաւ. և տուեցեցաւ կամ այլ
ինչ շարժարեցաւ և ոչ տրտմեցաւ
և ոչ դժուարեցաւ լիայն ալ և
խոյնանաբար. և ուրախութե՛.
կրեաց զայն. յայն պիտոյն. յոյժ
եռկընչին դեք. զի ծանեան. ե
թե մերձեցաւ ի շմարիտ շաւ
իղս. և կամ ի իշխալ իսպառու իրան
այլ. եւ ի իշեր և նա զօրն պա
խտմոսի յորժամ սաստեաց նմա
անդարնիկ եղբայրն իւր. և ասե
դարարեալ յունայնմանդ. ամ
բարՀաւաճ. և սրնափառ դու.
զի կամիս լիարձակել զմանյոր
ժամայն Հրամայեալ եր նմա շի
նել զվանսն. զոր մինչ լուաւ զ
սաստ եղբօրն. մի թե շարժե
ցաւ. բարկութե՛ր ուրթե բարիս
գործեր. Հրամանաւն այլ. ոչայլ
ինչ ասաց նմա այսպիսա. այլ
լուեաց. իսկ մինչ երեկոյ եղե
կ իննըրին իւր փոքր ցուբն
բնակարան. և սկսա արտասու
ել և լալ. և աղօթեր և ասեր. ան
և արարիչիմ դեռ և և միտք մար
մնաւորեն իմ. դեռ և և մարմնա
բառ կեամ. մայ ինչ եղկելոյս.
զիկա և մնա ինչ մահ. ուր և ցը
րեալ եւ յայնպիսի ձգեալ թի. և
պատրաստութի փութամ սըր
տի իմոյ. և դեռ և և իսրտմոս
թի յափշտակիմ բարեոյ կամ յու
սոյ. ոչորմեաց ինչ մոր զի մի կո
բեցեմ. զի թե զայն թշնամին
առիս փոքր մի դիւրաբար. յա
փշտակեաց զիս. եթե ոչ գու զօ
բացուցես զիս մոր. զի եթե ոք
պաՀեալ զամօրենս. և գթեա
ցի միով իւրք. եղև ամօրինացն
պարտականայն յուսամ ի բա
զում ոչորմութի. բո. զի եթե

ԻՍ
մեղադրու թե՛ս անձանց. և չար
խորհիմք անենգեմք բարեւո
րին մերոյ. Էւսաներ նա զիե թե
բառնան փորձու թե՛ք յերկրե
ռչոք ուրեք. դաանիցի սք. զի ի
փորձու թե՛քն սրբին անձինք. և
որոչ փորձի ոչեմք. և որոք փախի
ցի. ինորհու թե՛ք շաՀիցն. ոչկա
րէ գերմանիւ ինորձաւացն յաւ
իտենից. քանզի ոչկեա վկայիցն.
զպատկն փառաց. բայց միայն դա
սողքն նոցին. կամ ո՞վ եՀան ըզ
մքն ստեփաննոս. յայնպիսի փա
ռան եթե ոչ բարկոհողքն նր.
Էւյնիւք զբանն. Էւագրի որա
ւեր. եթե եսոչ թե՛ռչ. մեղադրեմ
միայն չարարացոց մերոց. այլ և
բարեբարս. անուանեմ զնս. և ոչ
տաեմ զբժշկող. զեղ Հոգւոյ.
Էրկզնչիմ թե՛ առՀոգիիմ ասա
ցի. իմե եթե բժշկեի զբարե
ւոն և ոչ բժշկեցաւ. և ասեքեթե
երկնչեր և ագրե վսիւր մի՛ գու
ցե դատապարտեսցի իմե և ասեք
ցանձե իւրեղեւիւ ագրե Հիւս
նդես սնափառութե և ամբարտեւ
նութե և առաքեսցեք յիւղքս զար
ՀամարՀանս յընկերեն. և դու ոչ
բժշկեցար. Էւգայս դիտաս
ցուք. զի այլ ոչ ոք ասե զճմարի
տն. զմենն իբրև զբամբասողս
մեր. զմորպիսե զծածուկան մեր
և նմա յայնսինեն. որքնեն զսիրտս
և զշրիկաւոնս. Էւ թեպեւ և
ամ աշխարՀ գովեն. և երանեն
զմեզ. զի նչ օգուտն նմեզ. զինեք
բին մեր. Էւամեծով. և ամե ի
և գարշէլի են. և ոչ ոք այնպես
ստե և անիրաւ իստի. իբրև զայն
որգովի զմեր գործ. և երանե
մեզ. և ոչ ոք այնպես ճշմարտե.
ոպայնոր բամբասե. և նախատե
զմեզ. և զիւնոչնոքա գիտեն. զամ
գաղտնիս մեր. իբր զի իրաւ օ
սասցան. այլ զմի իբիւրուց. իսկ
եթե կարեն պիտեւ զխորս մե
զագ մերոգ. այլ թե՛ և մասն ինչիս
քո տեսանեին. իբրև ինեխելոյ
զի

ԱՆՍՆԱՆՈՒՄ ԵՒ ՆՈՒՌՆԵ
 ԳԻՂՈՅ փախչելն իմենք. և իբրև
 իշար գիւե փախչելն. ի Հոգւոյ
 իմէ. և եթէ ամանդամք. ամսար
 դոյ լիզուեր. հաւատամ զեղջ
 կարելն ասել քստ արժանեաց.
 զամյանցսնս մեր. զիմէ չար
 խաւ. և յրժոյ զփոքր մասն ինչ
 ասե զմեր վառ. այլ ըզկատար
 եալն. ան գիտե. Չ իեթէ յբ
 արդարն ասեր եթէ լինմ ամ
 գարշէ լեօր, իսկ մեք զինչ աս
 ասցու. և որսոր ըրհոր. և գոսբ
 եմք ամախտից. և մէղաց. յորս
 ամ ժահահոտ մեղացնքեաց
 սառնայ զանձինս մեր. իսկ որք
 իմացինն. և իխոնարհութի գի
 մեն զերձանին իդիւաց. և ու
 ասցին հարբն. եթէ որիչգե՝
 խոնարհութի. մինչև իխորս
 յբ ժոխոց. մինչև յերկնս բարձ
 բացի. Եւդոճէ եթէ բարձրաս
 ցի ամբարտաւանութի. մինչև
 յերկնս բարձունս. մինչև իդ
 ժոխ նեքբինս իշգե. Չ ի ո՞վ
 Հաւատացուցե ըզխոնարհն.
 ու զիշարսխոն Հեցիզու մեք
 զիզամ ինչ զորև զիպեցի. խո
 նար՝ ին. կամ վնասեցի յու մե
 քե. կամ լուիցե՝ պատճառս առ
 նե՝ զի ուստ արհամարհանաց. և
 առանձն խոնարհիւ. իշէր նա
 և զհայրն մովսես և ասեր. տեսա
 նե՝ ք թեոմ արար նայ. յոր ժամ
 սպասաւ որք եկեղեցւոյն. և՛
 ե՛ւ եկեղեցւոյս. ասացին զնա
 եւ զնա՝ արտաս շնորհի սեղոս
 թեոմ սկսաւ մեղսգրել անձին
 և ասեր մխրագոյն մորթ. սեա
 գոյն գիւե նման. բարի ասացին
 քեզ. մինչ դու մարդոշես. իմէ
 մարդոց. քե՛զ իշխեցեր մրտա
 նէլ. և ասեր զիորբան ինչ լան
 զիպեցի. խոնարհին. փութա
 նակի ւաղթա յառնն. և զամ
 մարդ վնասողիւր բարեգործս
 Համարի. այլ մեք թողեալ զարշ
 մարիտն. շաւիղս և զուսու մն
 սրբոցն. և քայլ մոլոր ծանա

ԽԲ

պարհ գնամբ ըստ Թիւրու Թի
մտաց մերոց-ասլա՛ն Թեոչ զեօնչ
այլ Հէշտալի՛ն. լսել Բարսոյն
փորձվարդապետին հօրն ամենայ
որասե՛ զգոյշլէր անձին քուս-
նայի Թիւր քարտմնցուսցե՛ զբիզ
վնորոյ գործոյ ինչ. լուսւն Բիս
պար. Լափ ասասցես ինչ. մինչև
աղօթիւք Հեզասցի ԼՀանդար
տեսցի սիրաքո. Լայնայիս աղա
չեա զեղբայրն. Հաշտել լքեզ-
քանգիոր ցանկացեալիցէ. ճանա
պարհին ճշմարտութե՛. Իշար
ժեւ սրտմտութե՛ Ի մտի. առա
ւել Հարկանել Լառնի՛ն զանձն.
Լափ յո նախատե՛ Լասե. ընդե՛ր
յիմարեալիս անձին Գորոզե
այ. Լեոյ կատաղեալ մոլեալ
շփոթեալ Լարտմտութե՛. փրփր
եալես. արդարև այր յայտնե՛
զՀիւանդութիւնք. զի Թե ոչ եիթ
Հիւանդ. ոչ ցաւագնեիթ. ըստ
բանի. Ընդե՛ր Թողեալ զմեղա
դրութի՛ն անձինք. Եղբօրն մե
ղաքրե՛ս. որեցոյցքեզ զՀիւան
դութե՛ն քանիւք. Լգործովք
ուսիթ ո՛վ անձն զպատուիրանս
քի. որանարգիւր Լինքն ոչ փո
խանակ անարգեթ. չարչարիւր Լ
ոչ Հակառակեթ. Ըշուար ոզ
բանն. որասեթ Լգործովք կա
տարեթ զԹիկունսիմ Ետու Ի
Հարուածս. Լզերեսս ոչդար
ձուցի. ԻՀարկանելոյ. Լլամթ
Թոյ Թքանի. ոյ. Իսկիւ Եղկե՛
լի. ԼՀեղզ անձնիմ. Լոչմի՛ պաթ
կառանս Լնախատիւս յանձնառ-
նուս յընկերէն Հեզութե՛. ոյլ
զբազումս Լզբիւրս չար խոթ
Հուրդս Հիւսես. Լառաւել
քանգդ Լս վնասես. անձինք.
զի՛նչ աւելի վնասել կարեն
դ. Լք ոչափ դու վնասես քեզ.
ԼզՀա տեսանեմք զխաչն քի. Լ
օրրատ օտե՛ ընթեռնութե՛. զչար
չարանս նորա. Լորչափ նայ չար
չարանս կրեաց. վնմեր լսեմք.
Իսկմք Լոչ աղձատանաց բանի
Հա

զ. Լ. Ո Թ Ի Խ Ե Բ Կ Բ Ո Ր Դ
Համբերեմք վն նի. Լլուսգո
պես Թիւրեցաք. յուղիղ ճանա
պարհէն. Եւասեր նայ. Եթե՛
կեցցի մարդ. զաւուրս մաթու
սաղայի. Լզուղիղ զայն ճանա
պարհ լքոթ գնացին սր. Հարքն
մեր որե՛ն պատկառանք. Լար
Համարանք. զըրկութե՛ք. Լաւ
վիշտք. Լչար պատաՀմունք Լ
ինդութե՛ ընկալցի ոչգոսոսին ոչ
կարի Հասանել կենաց բնաւ.
Լոչուղ դե առաքինութի՛ն ինչ
այլ մտածախեզ զժամանակիւր.
Ոլատմեր Լ զայս ինչ եթե՛ եի
երբեմն. առերանուՀոյն. դիո
նիսիայի. Լափնչ նստեաք իմիս
սին Լ ինդրեաց Եղբայրան ինք
մանի՛ն Լողորմութի՛ն ինչ Լետնմա
օրչափ կարողեթ աւել. Իսկմի՛նչ
ոչաւել Լաւ ոչափ նա ինդր-
րեթ. սկսաւ աղքատն անարգել
դնա. Լասեր վնմթ. Լվիմ յոյժ
աղտեղի Լագեզ բանս. զորոչե՛
պարս. յիշման տալ լեզուաւ.
Իբրե՛ն լուաւ զայն սըրբու Հի
կինն. տրտմեցաւ յոյժ. Լ ինդ
րեթ չարինչ առնել նմա. Իսկիմ
ուսեալ զայն Լամացիցնաւ. լքե՛ր
կամիս առնել զայր Լկորուսա
նես զանձնք. Լզամառաքինութի՛ն
մերկանալ իբե՛ն. զինչ գոր
ծես Համբերեալ դու վն քի
զորքս Համբերեաց վնք. դի
տեմ զիցրուեցեթ զամ գանձա
ք. Իբրե՛ն զապաւառն. Իսկիմ
օ, ստացիս զՀեզութե՛ն. նմանի
ցիւդու. Խատագոյն շանթոյ.
Երկաթոյոր աղխատիիմ ընթար
բին. Լանթօ ոչկարիցե՛ առնել
ինմանե՛. քանգի աւել իգնատիե՛
անագեացն եթե՛ պարտե՛ նախ
քան զամ Հեզ լինել. զինա լու
ծանե՛ զամ զօրութե՛. Իյխանի
աշխարհիս յարիկ. նչան կրօ
նաւորի՛ն եթե՛ եթող զաշխարհս
զայս այսինչ. անբարի. զօղն
Եինել. Լանչիմե՛. զինն օմանք.
սրբեմոյցն զբազում տաղանդս
ոս

ուսկոյ. և սակա միոյ աստուծո քար
կասցին և խիստոյ աստուծոն այնչե
փոթեցցին յոյժ. և ի նաւ զ տեղի
տաղանդին. և պ կենդինսքին ա
սեղնայն. և ի ինի մարդն այն ծա
ռայ աստուծոն. կամ կենդանիին այն
որիկ կամ գրոց կամ նիւթի. և ինչ
երկրաւ որի և ողջ նայ. յայնմ հե
տե ծառայ այ. և բարեւոք ասաց
ոմի ի ծեղցն ի թե որքան ի բնէն
ախտք. յայնչին այնքան զւրք ախ
րէն նմա և աւարտալ ասե յորմէ
որք յաղթեալի. նորին ծառայեա
լի. Երբ ժամ լուսաւ զայս սրբու
հին այն. զարհուրեցաւ և նայե
ցաւ յիս. և ասերցին գտեր գու
զամբ որու և լոջայ իւր. Եւ ասեր ե
րանել ին. եթէ եղոք կամի ող
կեալն. այլ սիրե գու նայնու թիւ.
և սկենցաղոյս. և փափկութիւ պա
թապիւ զվ իշտամբ թե յիւրմէ պա
թե իմ յոաց և ինն զու թեց ոչ փաղ
չեքան ձն. ոչ ի նմանու նքաւատու
նորնքն այ. այլ ծանր և գոռա
րինն. չարկամբ մեր. գորհասա
նել գոռուարիմք. Լաւա թե ոչ որ
պիսի իցե այս. զի իսակս երկիւ
ղի. ծովու. կամ բարբաբոսաց. և
աւագակաց զամ ինչ արհա մար
հեմք. և փութով ցրուեմք. և մեր
ժեմք իմեն զամ գոյամեր. վմփո
քք մի կենաց մեծոց աւուրց. և
այս զիգիտեմք ստուգիւ. զի փո
քք մի յետոյ մեռանե լոցեմք այլ
յամի մի զսակա կեանս շահեւոյ
զամ մոռանամք. և երանելի ծա
մարիմք զանչինս. մինչ զամ կո
րուսցուք. կամ թե զանչինս ապ
րեցուսցուք. կամ թե ի ծով. կամ
ի թշնամոյն. կամ թե յայնմ մա
հոյանե. և սակա զնդիւ ի այն փո
քք. աւուրցաւ ծամայն զամ ցրուե
յոժարութիւ. զի զկեանս շահեւ
գեն. Եւ թե որ ոչ յիշեմք և առ
նեմք յստեւս վմկենայն յախտե
նիդ. Թե որ ոչ կարե առնել իմեզ
երկիւ շն այ զայն ող ասաց ոմի
սրբոցն զորկաբոջե առնել. ահ
ծո

ԱՄՍՏՆԱՐԱՐԻՆՈՒԹԵ
ճովուռն. կամ շան. Եւ առ ի հաս
տատեւ զայս պատմէր մեզ երա
նելին. զայս ինչ. զլուեալն ի
Հաւատարիմ. մարդոց. և ասե
թե երայր ոմի. քործող. և վաճա
ռական. ալանց պատուականաց
և մեծապիւ մարգարտաց. և ժո
ղովեացիւր ի բազում մասնականս
պատուականս. և մարգարի տա
բազմագինս. և եմու տինաւ եր
բեմ մարդն այն թծառայից իւ
րոց զիտարցի զայն իտարայ իարհ
և վաճառեալ արասցե. շահմեծ.
Եւ եղև պատահմամբ. զինդնա
սեր թմիոմի իսպասաւորաց. նաւ
ապեաին. այնորիկ. և մանուկն
այն պատասարեք նմա յոյժ սե
րով ի բուն զհոր. իսկնս սիրիք
զմանուկն և կի բախրէր միշտ Թ
ինքն. և զգեցոյց նմա կեբուսաթ
Հանդերձ. Եւ առ ոմի միոյ լու
աւ մանուկն զիտարհին իծա
ծուկ նաւավարքն. զի ինն սցեն
իծով. զվաճառականն. և զծա
ռայսն իւր. և առցեն զինչս նո
րա. ի բրել լուսե մանուկն. տրտ
մեցաւ յոյժ և կոչեալ եղև յառ
նել. և եկն ի սեր նորա. ըստ սովո
րութեն. և եր տխրեալ յոյժ. ի բ
րե կտե սղնա. այնպես տխրեալ
վաճառականն ասեցն աղիւնք բեզ
այսօր մանուկ դու. զիտե սանեմ
զբեզ տխրեալ յոյժ. իսկ նայ
ծածկեր զբանն և ասեր ոչ ինչ
վստեղ իմեւ ասեցնա զինչ ա
սա ինչ զճշմարիտն. եթէ զինչ
կրեցեր յանձամբ ցեալ մանուկն
տրտասուօք և ասեցնա. զայս.
և զայսինչ խորհեալ ստուգե
ցին. նաւավարքն վմբու. Լաւ
ցնա այրն ստուգապես. այդայդ
պիսիդ. ասեցնա մանուկն. այրոյ
ճշմարիտ այդպիսե և Հաստատե
ցին առանչինն յայնժամ կոչեաց
զայրն զծառայս իւր. և ասեցը
նս. զինչ ասացից ձեզ տունել. ա
ռաւից պատասխանոյ. և վայթ ա
րասցիւ. և ասեք երեք վազվաղա
կի

կէ սիրոնին. և սփռեցէր առաջ
ընդ. և նաքաբերին. և ասեցե-
րէք. այսք զաբկեզս. ականց և
մարգարտաց. և նաքաբերին յայն
ժամ. բացեալ զմեղութիւն. և հա-
նեալ զամ ակուսնսն. և զմարգա-
րիտսն սփռեաց ի վր սիրոնին.
և երբեւեգ. առաջի. ամի. սկսաւ
ասել բաճարաւայն. այսպէս. մի
ձեռայնէ կեանքիմ. և վր սորա
վշտագնեալ դատիմ ի ծովու. և ի
ցամաքի. վշտայսորիկ Հատա նեմ
զխորս ծովու. և հալիմ միշտ
յ. րկիւղե. մի ձեռ ոչ մեռանե, ոչ
եմ յետ սակաւոյ միոյ. և ուրոյ
ինչ բերի լեւայ երկրի. նոյն պի
մերկ և ամօթաւի եւանեւոց եմ
յ. երկրե. և ասպա պեւ ցծառայն
առեք զայս ամ. և ցրուեցէք ի
ծով. և լեւայն վաղվադա կի ըն
կեցին զամ ի ծով. և լեւայս մի
դեալ նաւադարացն. և բնդ ու
նայն եղև խորհուրդն. և լեւա
սեր երանելին տեւարութեայս
եղբարք. եթե ուր միշտ շարժե-
ցաւ խորհուրդն. և ուղղեցաւ
դիւրաբար եղև. իմաստասեր
բանիւք և գործողք. և լեւայս
դիշուհեցի փոքրին չժամանակս
կեանց. և բարեք և իմաստասեր
բարք արար. զի խորհեցաւ իմը
տի. եթե ես մեռանիմ այսօր. ա-
կուսքս ում ինիցին. իսկմք և
ոչ զիմք զրկանս կամիմք յանձն
առնուլ. յաղազս պատուիրա-
նսցնայ. իսկ եթե պարտեւ արտ-
մել. սակս կորստեան ընչից. և
այսպարտ. և վր զրկողին արտ-
մել. և ոչ ընչիցն կորստեան զի-
տը զրկեացն. զրկեալ եղև յար-
քայն լեւանէն յերկնից. զի գը-
րեալն լեւանիւրաք. և ազաչք.
բարբառաւ լեւայ ոչ ժամանակել
կարճն. իսկ դու որ զրկեցար զը-
կեանս յաւիտեանից. յաչեցար.
զի գըրեալն ինչացեք և ուրախ
եղրուք. զի վարչք ձեռ բազու-
մէն յերկնսն. այլմք լեւորումք
զան

ԳԼ ՈՒՒԵՐԿՐՈՐԴ
զանդամքի. գերեալ տեսեալ
և տարածիմք. վշտայեւ և ասպա
կանացու ընչից. որ բեհաւ ոչ
յիշելոյ. արժանի իցեմ և յիշաւ
դատապարտիմք. և զի ըստ
կարգի տեղամից մարմնոյ յօդե-
այ զմեզամ. և գլուխ մեր քմ
մեծ. իրպեսպետ առաքեալ.
եթե ամբազմութե. տեղամիցն
զի նմարմնակեան կազմե որոյ գը-
րուի քմ. և լեւայս լեւայս մե-
ցուցանե. զքեզ իշխայն. իբրև
ձեռն կամակն. ցաւա գնեալ
տրամեցուցանե զքեզ. այլ լեւ-
պեա և ցաւագնի. մեր ձեռն
կամակն անեղեղմեզ. և իշխարեմք
Հատանել. կամիւրել զնմարտու-
գանսմեծ Համարիմք զրկիմ ի
նմանե այլ կնքեմք զցաւագն
եալ տեղամիցն պատուական խաչ
իւն. և Եզուս լեւայս գնեմք ի վր և
գեղեւմիշտաղօթիմք առամ. վր
նոցա որպէս զի լեւայն ցին.
Ընդ որպէս Համբերեւ ցաւ
ուր. և աղօթեւս առամ. վր բըշ-
կուլեւանքս. այսպէս պարտա-
կանեւ. և վր եղբորն աղօթել.
իսկմք տեսանեմք զան դամ-
քի. ցաւագնեալ և ոչ լեւայն
ուր ցաւակից ինիւք. այլ փու-
լեւայն և աղօթիւք ինչերեմք. զի
առաւել վշտացի և այսգործե-
այնոգիկ. որ բոցուին աղետ յա-
ղիս իրեանցն. ոչ յառամ զի
որ լեւայն լեւայն և ամառեւն նախ
զանքին սյաչիւն. և ուրախ առնեւ
և ասպա զեղբարսն յաչեցին. և
նոյնպէս և ասարութի զնորին Հա-
կառակն. զի որ զարտութի ուր
զի յաւալիւր. նախ զանքին և
խորտակել. և մաշել. և ասպա զընկե-
րին. ընչից սակս. կամ փառաց.
կամ այլ ոչ իրեք. զընկերն խոր-
հոր ձգել. և ոչ գիտե եղև ինչ
զի զիւրեղեղեղ. յարքայն լեւան
այ. զի որ զանքին և ոչ վնասեւ
դիւ. նայեւ զեղբարսն վնասեւ.
Եւ զի չէ տեսք. եթե ասաց ուր
ցնա

ԽԴ

սեր. և աշխատեցին. ըստ սովո
րութեան. իրոց. իբրև անսին ըզ
մութեան որսն. և տուեալ զբաժինս
իւրեանց զոր պարտեր. իսկ եղ
բայրն. որ լինար տրամեցալոյց
սկսաւ. կռուել լէ նոսա և ասել
բնական իշխեք առնուել իկո
նաւորն Հարկի իսկես ասացի ց
նա զինչ առնես. ո՞վ եղբայր.
ոչ այլ ինչ ասես ցնս. այլ զայս
եթէ կամիք. և եթէ ոչ կամիք.
պատուեցեք զիս իբրև զսբս.
և առաւել սոցայ. պարտեր տե
սանել զխոնարհութիք և պատ
կառեալ ի խոնարհութեան նի
քութեան և ասկինցեք. Թողու
թէ արասցես մեզ. Լըդ ետե
լսես ինչ իբրև զաշխեբտ Հե
զոյն յի. տուր զՀարկնց և երթ
իստաղութ. Դսք լալ յայլում
ժամու եկինս իսբաղաքն յեմ
և եկն ոմն առիս կրօնաւոր և
ասե. եթէ ես և եղբայրիմ փո
քրինչ. զժամեցալքն մի մեակս. և
այժմ ոչ կամի Հաշտել. Եիս այլ
աղաչեմ զքեզ Հայր կոչեալն
զնա. զի արասցուք սեր. իսկե
ս ինքու. Թէ. ընկալա զբանն. և
կոչեցի զեղբայրն և որ չախ
նարեր. վս խաղաղութե. և սի
րոյ խօսեցա նմայոյ. և Թուեր
թէ Հաւատաց ինչ. իսկ յետոյ
ասե ցիս. ոչ կարեմ Հաշտել
նմա. զի երգուեալն մ իմաչն
քի. ոչ բնաւ Հաշտել ընդ նր
մա. իսկես ժայտելով ասեմ ցը
նա. այս պիսի. ինչե երգումն
քո. իբրթե ասացեր զօրութե
խաչիք քս. որոչ պաշեմ զպս
տուիրանս քո. այլ ամի առ
նեմ զկամս դիւաց. և արդ ոչ
եթէ միայնստել զերգումն քո
պարտեք. այլ և վս երդն
լոյն. ապաշխարել պարտե
քեցլոյ. ուս սբնվաւի ասե Թ
թէ Հերովդի Թէ ոչ Հասա
տեալ երդիք պարտականեա
արեանն յովհան նաւ մկրտչին.

Լոյ

ԳԼ ՈՒԽԵՐԿՐՈՐԴ

Լոյն և պետոս ի լուստումն
ոտիցն. եթէ ոչ զիս զապաշխա
րեալ եր. Թեպետ և պատուոյ սս
կս ասաց. զոչն սակայն. իմա
նե առաքելութեան զրկեալ ք
տներ. Հարցեալ եղև. երանե
լին այն Թեոմ կարցե. զսբա
տութեան. այնինչ. զի յորժամ
լուսիցե ինչ. և շարժի սիրտ. զի
ոչինչ խօսեցի ինչ ուս Հայրն
մովսէս արար. զի մինչ անարգե
ցաւ յերեցանց. ոչինչ ասաց առ
ժամայն. Թեպետ և բարկացաւ
իմոյ. և ապա յետոյ Հան դար
տեաց զսիրտն. և միտք մորթ
ևս. և դիւս պատկեր. և տե
սակ կոչեաց զինչն. Լըյ մեք
այնչաք պակասեմք զիս իշա
նոր եկելոցն. Հասեալ եղաք
և վս ծուլութե մերոյ մեռնես
և աշխարս կարծեմք դոյ զպս
տուիրանս այ. բան զի չի թեալ
իբարկութե. և ոչ ինչ ասել. այն
ոչ կատարելոցն. այլ երեւա ե
կելոցն. իսկ կատարելոցն և
ոչ բնաւ իմոյ շարժել. կամ դ
ժուարիլ. կամ զայրանալ ըստ
մարգարեին. Թէ պատրաստեցա
ւոչ խռովեցայ. սյումք բնաւ.
և ոչ սկսանիս գործել զբարե
ւոչ յօժարիմ. Թէ եկեացն շր
նոր Հայր. յօգնակամութե մեզ.
և Թեաւ կամիցիմք երբեցու
ցանել յօժարութեան զբարե
ւոչ զայն և լեալ. և ուծեալ
ծուլութե. ցուցանեմք. և ոչար
ժանի իմիքայ. Լըյ մեռն ինչ
մերսեման նմանեալ երեւի. և
արդիւնաւոր ի յի. և զորոք ինակ
մշակաւիս անբման իսկ Թեալ
զեպի ամ բազմապատիկ ժողո
վե սցեռնիս քրեալ Թեաւ
մանեց զանդաման և եղև միոյն
Հարիւր պատիկ այսպեւ Թեալ
զեպի. իվ սերման յօժարութե
մերոյ շաշի զբարեաւորս. իբր
զիան բռնադատարար և անախ
դիւրեբար. արասցուք զմեզ
եալ

ԽԵՆ
 Եսաւն մեզ ևշահեացուք. յամի
 քանզի բռնութիւնք. և վշտիւք. և
 յակամայ աղօթիւք. համբերու
 թիք. և ճնանին զսք և զյոժարա
 կանն և զկամաւոր աղօթս. զեռչ
 պիտոյ լիցի բռնադատութիւն
 զիբռնութիւնք և վշտիւք աղօթք
 և մերոյն յօժարութիւնք իսկ հան
 դատեամք և սք աղօթքի պար
 և անցն ևշնորհացն այնոյնս
 ի վր ամառաքնութեց այսպէս
 լինին. Եւ զոր օրենակ եկեալ
 ոմ յուսումն արուեստից իմիք
 և կամի զիշիւրաբար ուսցի. այլ
 նախ աշխատեալ. վշտանայ և ոչ
 կարն գործել. բազում անգամ
 և խանգար զգործ. այլ ոչ ճանձ
 րանայ և լի. այլ բռնաշատ. զի
 ինքն և գործչսկսանի գործել.
 և թիւ բազում անգամ խանգարն
 ոչ դադարի ի յօժարութենէն այլ
 զջանս ցուցանի ուսուցչին իւ
 րոյ միշտ իսկ եթէ ճանձրանայ
 լի և Եւրոդեալ մեկնեացի ոչ կս
 րն ուսանէ զայն արուեստ. իսկ
 եթէ գործչ ի վրկացցի. և որքան
 քզում ի հանգրծացի ոչ ճանձր
 ցն մեկնեացիս իմամայ աշխա
 տիւ գործէ միամտութիւն յայնժամ
 նայեացի ան իձգնութիւն հոր
 և տաղնա նմա և տօժամայն ուղ
 զին ձեռք. և գործէ զիւրաբար.
 և հեշտ և կերակրէ զինքն ինմա
 նէ. այսպէս լինի ի վերայ ամ հո
 դ. և որ գործողքի եթէ յեկամիցի
 գործէ, զառաքնութիւն ոչ է
 մարտ կամել. զխաժամայն ուղ
 զեացի. վստի ոչ նաքնայլ յորժամ
 սկսանի զի թեպէտև խաճրեացի
 ինչ ինմանէ. մի մեկնեացի. ապա
 թեոչ ոչ ինչ կարացի. ուղղել
 այլ գործչ սկսցի և գործչ ձգնեացի
 իբրև զարուհ տաւորն զայն. և
 յորժամ բազում անգամ Կոտութայ
 և աշխատի յոյժ. և համբերեցի
 և ոչ ճանձրացի. և ոչ թողցի
 իբաց. զգործ աւաքնութիւն յա
 յնժամ նայեացի անձ յաշխատութիւն
 և ոչ

[illegible]

Զգլխաւոր մբս Թուեցաւ. ուն
 ւաւաւմութի կենաց իւր. յայտ
 աւան. ւ շլմբ զորս կարծեմք.
 Թուենիմք մերմութի յանձին.
 մինչ ելանէ մք յերկրէ. և իյամել
 ժամուց մերմութի հեղգութի. և
 զայն ևս կորուսանեմք. և հետե
 իմք ինանիւր գործոց ևս իրեմք ըզ
 նիւթս ընչից ըսուայն կենացս
 որքեոց յիշման արժանիք իցեն.
 և դարձուցանեմք զսերայ. և զըն
 կերին ինոսա ունեմք անձամբ մե
 թով առնեմք զնոսա. և ոչ յայ չը
 նորՀեւստանաւով քանզի զինչ
 ունիս ո՞վ մարդ. զորոց աւեր
 յայ ունստ առաքեալ. և եթէ՛ ա
 ուեր ընէ՞ր պարծնա. իբրեւ զառ
 եալէլաւսերմիթի. աղքատմի. իւր
 յս և ոչ կարողիցէ աստեւն տալմեզ
 զբաղումբ արիւ. ուն նախա՛հար
 ցն արար. զին թէ՛ առնանիւր զմեզ
 շահեալ ինչ իբարեացն. յայնցա
 նէ տայր ևս մեզ. այլ զմեզ տեսա
 նէ. զիմասիմք առաւել. և ոչ շա
 հիմք. ի՞նչ քիւտոյնցն. սակա
 շարութի մտաց մերոց. վս այսո
 թիկ ոչ վստահանայ իմեզ զբա
 ղումեզ իմի կորեցութի իսպառ.
 իսկ եթէ՛ տեսանիւր զմեզ. յաՀե
 ալս իմի քուենցն յայնցանիւր կարծ
 դերմատահանալ իմեզ զբաղում
 Էւթեթեայսոյս յայնցե ովՀաւա
 տացոյց զառաւին գործն. գնել
 զինչսիւրեց առնոս առաքելոցն
 իսկ ամզի ողորմած և մարգասեթե
 կամի զմեզ զիյամ գործոց. օգ
 տեւցութի. իսկ մեք իսակս շարու
 Թե մտաց մերոց ի շարիս ծա
 հեմք զբարիս. որտեւալեմք
 մեզ յայ. Էւսաւեր. եթէ՛ գտանին
 բաղումանգամ անձինք Հաւա
 տացեալք. և գողացողք. որքեոց
 միոյ իբրեւ. վնասեացին այլ զոր
 ինչ և գիւպեացին նց. յամբ շնոր
 Հեւցին. Էւնաւայ անձինք ան
 գողք. և անշնորՀակալութի. և Թե
 պետ և գործեացին ինչ. իբրեւ ըզ
 վարձկան գործի. և այնպէս դա

ԳԼ ՈՒՒԻԵՐԿՐՈՐԴ
 տապարսի. իգործս իւր. անՀա
 ւատութի իւրով. իսկ Հաւա
 տացեալն այն. յայտաւաւթի. և
 իսանձանս. ևս Հաւատարմե՛.
 և գլուխ բարեաց. և մարձս աշ
 խառանաց իւրոց. Հաւարեացի
 գտանթանս որվս այլ կրէ. վս
 այսորիկ առնու միմիթարութի
 բաղում. իսկ անՀաւատն այն
 կիցեալ. անյուսութի ընիւրով.
 և ոչ այսաւորս պատշաճաբար. և
 ոչ տուեալութի միմիթարութի.
 իմե. այլ անկեալ կայ. նստեալ
 նե իսեալ. և Հոտեալ իցանկու
 Թիւրտի իւրոյ. և ինորՀուրդ.
 և Թե ինք ինչ վնասեացի յո
 մեքե ասե. ինորՀուրդ ինչ աղքատ
 ինչ ասացին. և ես զայն ինչ ա
 սացին ինչ. և զիսակալութի.
 և զանգործ բանամտեւ գործ
 բնու առնել կարող. զիսեթե
 զամին չգործիւրՀեւցիմարդկոթի
 արդորմութոց գուցե մեզ ամ և զայն
 իւրով հանքնին ինչ. և սաւանսն որ
 գիտեզամբաղումանգամ կամեա
 թիւրքարաւան. ընեն ինչ. այլ ոչ.
 Թողութի առնել ընթացայսորիկ
 սուտ ինչ ըսուայն ինչ Հուրդ.
 և ոչ աշ. և ոչ սովաւ ինչ. միւթ
 մարդկան. Ըրքանիւր կամեցա
 շարիս առնել ինչ. և աղեւտացն սր
 բոց այլ մինչոյ Թոյ. եւ ամ ոչ ինչ
 կարացին վնասել. և ոչ. ուն և գոր
 թեալ. եթէ՛ ոչ եթեղ մարդկան
 մեզանչեւ նց. կշտարեալ զԹա
 գաւորս վսնց. Ըրքանեալ. և
 մեք Եթեալ. և իմարտարեւ
 իմ մի մեղանչեւ. Ըրքան կամեա
 զի ամ գողացան. և զառաւել զօ
 թութի ինչ. և զսիրտս անողոր
 մեզն. իսութիւս զայնցանե.
 ուն և գործ. արե՛ ինչ. ի զիրան
 եթէ՛ եւ ամ ոչ գործութի. և ի
 քողորմութի. իսիրտ իյսանին
 ներքինեալ վսն. Էւթեալ ի
 զե առնորի. որ պատրաստեալ
 սրբե՛զմէն իւր այլ. և եւրաւեւ
 ցի միշտ սիրոյն այլ. և զգոյշ ի

ից լեռներէ յամի զայսրքս ալ.
 զիտէ թողու զայնպիսին տր ալ
 և ալ. օգնակաւ շինի նմա. և
 յայնմ ժամու յորում ոչ քիտէ. և
 ոչ խնդրեցեցէ. և բարեւոք ասէ.
 իմաստաւորն. եթէ օգնեալ է իցի
 յայ: Եւ ոք քան փութացաւ սա
 և ուղ սպաննեալ զգաւ իմ. զինչ
 ոչ փութաց և կամ զինչ ո՛չ խոր
 հեցաւ ալ. մինչ ունէր օգնա
 կան զմոր. ամիս չուր քննաւոռ
 զայ լեռնայն եղին. և ոչ այսչափ
 միայն. ալ նա խնայէր ինա՛ զի
 ոչ ունէր յինչն չարութիւն. եթէ
 սրամտեցի ի վր նր:

Շարցեալ եղև երբեմն յեղբո
 րէ յուսնեմէ. եթէ ույ արժանե
 ու բարկան սլ ի վր սրամտութե
 քնկէրին չարախօսութե. և նա՛ ա
 սէ եթէ ոք ունիցի. զինքն վառ
 թաք քան զքնկէրն ոչ սրամտե
 ցի ահ. պիտին. ոչ և ասաց չարն
 պիտին. եթէ իտքացուցանն ս ըզ
 քեզ. գտանես հանգիստ յամի.
 և պատմէր և ասէր. ե՛ր երբեմն
 եղբայր ոմն. որքնակէր լիս. և
 յիմէ զգեղեալէր զնքեմ. և ու
 սեայէր յինէն յոյժ. և զիմանուկ
 էր. և ես զիջանէի զկնի տեղաւ
 թէ նր. իսրում առաւ ասէ՛ցիս
 հայր ես յոյժ սիրեմ զքեզ. և ես
 ասեմ զնա և ոչ գաի դեռ զոք
 ոք սիրէր զիս. իբրև ես սիրէի
 զնա. ահա՛ ասես որդեակ եթէ
 սիրեմ զքեզ. և հաւատամ քեզ.
 ալ եթէ իցի ինչ յինէն. զոր
 դու ոչ կամեսցիս. ոչ կարիս կեալ
 ի վր խորհրդոգր. այդորիկ. իսկ
 ես ոռչաի և յսակամու սերունդն
 իբէն. և սեկնեի ոչ հարեմ իսիրոյ
 բուսմէ. անցին ի վր այսոցիկ բա
 նիդս ժամն տակաւս. և ոչ գիտեմ
 եթէ զին. գիպեցաւ նմա և սկսաւ
 ասէ. վսիմ առ բազումս. բանս
 իսկնչս և աղանդիս. և լսեի
 զամ և խորհի լիմաս և ասէի.
 այսգեղ հատիչ և կիզիչէ. զորա

աքեաց յս. բժշկիւ և զանախոսու
 թի. հոգւոյ իմոյ: Ելայսցանէ՛շ ա
 հեցի եթէ զգաստացիս իսկ
 ից օվորաց և յերանդաց առա
 եւ վնասեցի մարդ. ստուգաւ
 բարեբաթ և խթաի իցե՛ անշին
 իմոյ. և ես համարեի զնա իբրև
 զբժիշկ հոգւոյ իմոյ. և աղօթեի
 վսիմ. և ասէի ամենեցուն որոգ
 պատմէին զնր չարախօսութիւն
 իմ. եթէ յիրաւի. և նա յայտնի
 քն և փոքունս գիտե՛ զիմ չարիս
 իսկ ծածկեալ չարիքն իմ ան
 թիւքէն. զորմայն ասէ՛ գիտե
 լէ. եւ զկնի առաւոյ ինչ գիպե
 ցաւ լիցեմ իմ իկեւարիայ և ե
 կեալ ըստ սովորութե՛ն գիրկս
 ե՛արկինչ և սկսաւ համբուրել
 զիս և ես զնա. իբրեւ ոչ ինչ իմ
 ըի մերում ասացեալէր. և խօսե
 ցաք լիմանէս բանս բազումս
 և արարաք սէր. և յայնմ հետե
 ուր և տեսանեաք սիրով համ
 բուրեալ զմի մեանս և գլխով
 հարցանեաք. ալ ես բնաւ ոչե
 տու կարծիս նմա՛ ինչ թէ՛ լու
 եալէ իմ բան. և ոչ զուցի տրաք
 մալ թէ ինչ. թէ ույ և լուեալ
 էի զբնաւն. իսկ միտեաւ ուր
 անկաւ առ ոտս իմ. և համբուրե
 ր արտասուօք. գիրկս արկեալ և ա
 սէր. թողցես ինչ հայր յաղաքս
 ալ. զիբազում չարիս չարախօ
 սեալ էիմ վսրո. իսկ ես յարու
 ցի զնա. և ողջունեցի սիրով. և
 ասացի ցնա. գիտես ո՞վ որ
 դեակ յորժամ ասացեր ինչ. ե
 թէ սիրեմ զքեզ. և ես քեզ ա
 ացի այսպէս. եթէ ոչ գտի
 մարդ որ սիրէ զիս. ույ և ես սի
 րէի զնա և եթէ. ինիցի ակամ
 ինչ. ոչ կացցի սիրելոյ ալ. իսկ
 ես եթէ բազումս լիլիմ. ի
 քէն ոչ սեկնեմ իսիրոյ բուսմէ.
 հաւատա՛ ինչ. դիւ ոչ մի ինչ
 ծածկեցաւ յինէն զորինչ ասա
 ցեր. ալ լուր և զինչ ասացեր ու
 մեք. լուա զամ. և ոչ ասացի եր
 բ

տի-որդեցեալեմ զկարգեմ-ն
 ունէի զայս կարօտ իմաի-իբրե
 անցին իմի առուս երկուս-նա
 Հաւսին աւազակք իմրիմ-ն և իբ
 րեւ բախեցին զդուռն-ն իգիշէրի
 և զիծանեալ եթէ աւազակքն-ն և
 ասեմ ցանձնիմ գողութի-ն այ-ա
 Հաւեհաս ժամ ցուցանեւ զար
 տուղ կարօտինք-ն և քաջեալ զ
 դուռն ընկաւալ զնմ ուրախու
 թիւ-ն և վառեալ լոյս սկսա ցու
 ցանել-ն ց զամ ինչսիմ-ն և ասեմ
 ցնմ միշտութիւն ինչ-ն Հաւասամ
 յ-ծ-գիծ Թաթու ցանեմ-ն իձեմ
 զամ ինչ զոր իմացի-ն իսկնոք ա
 սեւցիս ունիս ոսկի-ն Էտաստեմ
 այոյ-ն ունիմ երիս քաշեկանս և
 զայն ևս բերի առաջինք-ն և ա
 րեալ զամ գնացին խաղաղու
 թիւ-ն իսկեւս անացի լրմտութիւ
 ծերոյն-ն որպատմէր զայսինն և
 զբայն դարձուցին-ն աւազակքն
 զինչսն իբրեւ զծերոյն այնմկոր
 դարձուցին իսկ նաաւե-ն մարաս
 ցե ամ քաւ ինչիզիտ զարձու
 ցանելոյ արարի զայն-այլ և զի
 րէկը պատյ ինչայն այլառիկ և
 գնացին-ն Ետասեմք եթէ և ի
 պատրաստ լինել ծերոյն զինչ
 արարին զիտ ի Թեմիայն ոչարտե
 ցու-ալ և ցնծայր և գողանայր
 զայ-ն վսայնպիսի բարւոյ Հանգի
 պելոյ-ն Էսիշիցի զվերադոյն
 բանն-ն Եթէ փոքրմի բառնամք
 զեղբայրն մեր շահեմք զանձինս
 նց-

Պատմել կամիմ ձեզ գործինչ
 զոր երանելին մերդի առաջ
 նորդն պետիագոյ աւազակք բան
 զի աւեր սերգի-ն Եթէ երթայի
 երբեմն լծերոյ ունեմ սրբոյ
 և մոլորեալ յաղղոյնոյ իտեալ
 եթէ յո՞ւրեմ լծայր-ն զիան նշաներ
 վայրն և գտաք յանկարծակիյ զբ
 աղոյն սերմանեալ արտորայս
 և կոխեցաք բազում սերմանեալ ս
 գնալով իմի նի-ն իմացաւ զայն
 մշակն զիանդեր իգործ և սկսաւ
 կա

ԱՄՍՆԱՌԱՔԻՆՈՒ ԹԻ
 կագել լծեղ և անարգեր բար
 կութիւն-ն և ասե արգ-ն գուք կրօ
 նսւսրքեք դուք երկնչիք յայ
 ոյբնաւ-ն և զլծե երկնչիւն այ-
 առաւի աչաց ձերոյ եր-ն զայր
 ոչառնեիք-ն Ըսեցիս ծերն-ն վս
 տն դուքի բնաւ պատասխանի
 առնեք-ն Ըսեցիս ծերն Հեգա
 բար բար-նք ասեւ որդեակ-
 եթէ երկնչ երկնչիւն այոյառ
 նեաք զայսայլ լծոյմ զվստնայ-
 և իմ ձեւնարգեր-ն իւր ծերն դ
 ձ զնոյն ասեք-ն զարմացաւ քան
 չարութիւն ծերոյն և ասե-ն Թոյ
 ցեսին զվստնայ կարծիք զիւր
 ձեզ-ն և Հեգա եւալ մեզ աւա
 մայն-ն եղև կրօնաւոր-ն Էւ ասեք
 սերգի-ն աւա Հեգութի-ն և բաղ
 րութի-ն Հոգւոյն տեսեք լծ
 զիւր-ն սործեաց ինք լծքն այ-
 և ուր կեցոյց զանձն զպատկերի
 այ-ն տեղ ծեալն զորաւաւել սի
 րեմը քանզի իւր երկինս և եր
 կիր-

Էւ եւս մինչեւի առնմա և ասեք
 ցիս-ն սերգի ուսուցից ձեզ բա
 նս գրոց-ն սկսեալ ուսուցանել
 բան զառաւիաց որասե-ն Եթէ ի
 փայտ բազում զնծասցե Հուր
 իսկուր ոչիցե բարկութիւն անդ-
 լուեալե կռիւ-ն Զարցի ցնա և
 ասեմ Հայր զիւրնչե զորութիւն
 բանիս պատցիկ իսկեւս ասեցիս
 զորորինակ փայտ պատճառե-
 Հոյ և բոցոյ-ն Էյորեւմ ոչիցիցի
 փայտ շիւանի Հուր-ն յայսպիս ի
 նի-ն և իմ ամ ախտից-ն բաղե եւ
 ինչ որքեւս պատճառք ախտիցն
 և Եթէ ոք Հատցե զպատճառ նո
 ցին-ն ոչկարեն տանել ինչ զի
 պատճառ պառնկութե եւ տեւ
 և քմելե անառակութիւ-ն և յա
 գումն քմել-ն և դատարկութիւն-
 և բերկրումն և դատարկութիւն
 բանից-ն և զքեւնու զփափուկ ս-
 և եթէ ոք Հատցե զայսոսիկ տը
 կարանանախտք պառնկութե եւ
 Էւ զի պատճառ բարկութեիցե

տալ և տոնուլ վաճառել և գր
նել և կատարել զկամսխարեսի
վարդապետութե և գտնեն տո
մասառնա ունիլ. և թե երբ ցոյս
Հասցել. տկարանա աստ արամ
տութե (Դիւկաւաց Հայրն մոլսեւ
և այսե բան Հորեպոս ասացե զբո
րումն մինչև Հարցցեալ և ասեւ. Ըն
դէր Հայր աստք ոչ Հեռաւանդի
ն եւնեւաստեցն միայն տրեկ զիւր
ճառքն ոչ ինն ի բարեբեզն. և զա
ն թե յինն զիւր և թաքնէ ինն ին
տուրգրաւ ական նաղին. և Գնան
ի բեկիսկ կրկին բարկացողո՛ր քո
ծածկի շինութե ասյն մեծոր ի վար
կութե անդին բարկանայ. և ոչ
յադի ասալին բարկութե. այլ
տաւաւ. բարբոքի. բարկութե
և լանա յաղթել. բարկութե.
բարկութե. իսկ եթե երբ բար
կանա Եղբորն և ապա զղանայ և
դայ իմիտսիւր և մեղադրե ան
ձինն. և գնայ անկանի տաղի եղ
բորն. և թողութե Հայրե բար
կութե. սառչկոյ ի կրկին բար
կացող. գիտաւ լուսլեն կրիւք
գիմեղա գրեաց անձին. և խոնար
Հեցաւ եղբորն. և արար խաղա
ղութի. իսկ բարկացող որոչ զը
լանա և ոչ մեղադրե իւր. այլ ա
ռաւել օրամտի. և ջանա. ցնոք ք
նաւ յաղթեցի. բարկութե ըն
կէրին ի ժողովմանն. սա կաշի կըր
կին բարկացող իսմանեոչ լուսա
նէ կրիւք. ունին զնա ի տակա
լութեք և արամտութեք. Ըյլ
մորն. յս քս փրկեցի զմեզ. իսկ
ճակե այսպիսե աղս. և արմանի
օրացե զմեղի ի խակի Հեզոցն.
և խոնար Հացն. և որք սիրելի խա

ղաղութի:

Իւտեք Երանելին մոկարի. Ե
թե յոյժ զգտաւութե. և իմաս
տութե արտայնէ մեզ. զի լորեմ
կացողք բազում Հնարից աստա
նայի. զի երբեք գիւնչ բնաւ
բարկացի մարդ. ի վր մեծամեծ
պատառի. և երբեք զի իրաւ

ԳԼ ՈՒՆԻԿԵՐԵՐ ՈՐԴ
ունա յուրանն Գ. Բ. բարկա
նալ ի տակաւ պատառն. և գնա
նն իրաւ. Համարի. այլ այս Հը
նարք թշնամուցն. և ոչ կարգ
նոցին. որք կամին գնալ ընա
նապարհ արբար. Դիւ մոկար
ասաց. Եթե Հեռին ի կրոնաւ
քե բարկութե. և կամ արտյե
ցուցանել զեղբայրն. Եւ ասեք
Եթե պատառեցի երբեմն ա
րագա գրի ունեմ գրել եղբոր
զի գրեացե ինչ գիրքս. և արկի
զվարձս նի. իսկ նաղին. կատար
ման գրեցն պատառեցի ինչ.
Եթե ազաւ կատարեցի զգիրսն
քո. և ասաքեալ տարցն. զս
քեզ. Ընա յինն գայս եղ
բայր ուն. և գնաց ի բրե յինն
եւ զգինս ի գործ. և ասեալ տա
րաւ զնա. իսկ իմոչ իմացեալ
զայն. առաքեցի զեղբայրիմ. և
զգինն զի բեցե զգիրսն. իսկ
իւրե ծանեալ գայս գրիչն Ե
թե խաբեցաւ. ինման. որա
րաւ զգիրսն. և զայրացաւ բար
կութե. և ասե զնամ առնաւ. և
ար Համար Հեմ զնա և գանեմ. մ
զի խաբեալ ծաղր արսիւր զիւս և
զի ոչեք նմա գիրքն. իսկ իմ
եալ գայս պատառեցի. ասեք
քոչն փառես ո՞վ եղբայր. զի մ
այնորիկ ստանաւ գիրք. զի ու
ցուք ինոցանն զՀեղութի. զ
խոնար Հութի. և զսեր. իսկ ե
թե սկիզբն գրոցն շինեմ և կ
ռիւս տաւացուք. արնաւ ստա
նամք գիրք. զի մի կոռուողս ի
ցուք և զի մառայի տն. ոչե
պարտ կոռուող ինեւ. Եւ զ
գիրսն ինմա և մի նեզեր զնա.

Եւ առա ինչ գայն:

Դասեալ երբեմն մակարի. իս
սեք ընդ բարեզաւ Հոգւոյ.
ունեւ. ինչեւ. և զգիրս Հարցն
և եկն յայնեղ օրասեք արմեն.
Եթե որմեղա գրե. անձին սը
ցե Հանգիստ յմի. և դրձը ըզ
բանն օրասաց Հայրն. նիտրիոյ

Երբեքն. Եթէ՛ սարտե յամի խը
 քանեւ զանձն. Եւ մեղա՛ գրեւ նը
 մա. Եւ տը բուանն ասեն. այդե
 քանապարհ կենաց կրօնաւորի.
 Եւ ասեք տեսե՛ք թէ՛ որ քան
 զորաւրժ ունին բանք քր Զար
 ցն. Եւ իրաւ թէ. վնջն գորասացին
 բանիւք. նախ փորձէցին գոր
 ծովք. Եւ արա՛տացին. զնիւր
 ձիւ իմացան Եւ ճշմարիտ ասա
 ցին. վն այսորիկ զորաւորքեն
 բանք նց. զնիւսի ինքնանք գոր
 ծեցին. Եւ այս՛ տացին. ուն Եւ
 մաստուն անասե՛ք Եթէ՛ զբանս
 քո Հաստատեցին գործքքո.
 Ասաց մեզ Եւ զպատմութիւն. այս
 պիտի տեսն. Եթէ՛ նստեի երբե
 քն. իմանս Հօրն գեւադմէի. Եւ
 երանէ ծերուն բարեկամ իմ. ի
 միում աւուր նստեալ խօսեալք
 բանս շահաւետս. Եւ ինչեցաք ըզ
 բանս պիտեի Հօրն. Եւ զայլոց
 Հարցն. Եւ նա անցին ես գոր
 ծովք փորձառի զայս բանից ըզ
 շահս նոցին քանզի երբեքն
 արարեալ ագոռն իմանս յայս. Եւ
 յոյժ բարեկամութիւն. Եւ զգիտեմ
 Թէ՛ ուստի եղևնմա կարծիս յի
 նէն. Եւ բանին տրտմեցուցանեք
 զանձն նր. Եւ կեսաւ տրտմել ինս
 Եւ գրգռել. իսկեամին տեսի ըզ
 նա արտմեալ. ասեմ յնա. զիե՛
 քեզ Եւ զբայր. զիս յգպես տեղ
 բեալես. Եւ նա ասեցին. Թէ՛ զայս
 բան արարեալ Եւ ասացեալք քո
 վն իմ. իսկ Ես ուն ոչ գիտեի ինչ
 զանձնե խիղճ. սկսա՛ երգմամբ
 Հաւատացուցանել զնա. Եւ նա օ
 տեոչ կարեւոր Հաւատացուցանել
 զիս. Եւ բազում անգամ արարի
 զայն. Եւ զեւուր յանձն. իսկ Ես
 խորհեցի իմտի. մի՛ թէ՛ արար
 եալեիմ. Եւ զարարեալ եր իմ.
 Եւ իմիում տուր տեսի զնա.
 զի իսկ բեմին բարձեալէր նա՛
 զանիւն. Եւ զազորդէր զեղբարսն
 յարենեն. Եւ իմարտոյն քսի. Եւ եւ
 գնացի մեք Եւ երգնուի իմ Եւ իմ

Հոս

Զորդն քի. Թէ՛ ոչ գիտեմ զայն
 Եւ զեւուր յանձն. այլ տեսիք. յայն
 Ժամ եկի իմիտսիմ. Եւ ինչեցի զբա
 նա Հարցն զմեղադրէլ անձին Եւ
 Հաւատացի նց. Եւ ասա մեղադր
 ել անձին Եւ ասել. Թէ՛ իմարտ
 արարեալքն այն կատարեալքն
 ունի իվնիմ. Եւ իսկորոյն ասաց
 ինչ զորդիւր իմարտի իւրում.
 ուն յայն յաւալ զգուշացիմ. այլ
 ով Եւ զիւր իմանն իմ. որ ասես Ե
 Թէ՛ ոչ իմարարեալ զայն. այլ զ
 բիւր չարիս գործեալ Եւ. Եւ զամ
 մոռացելալ. մի՛. Թէ՛ Եւ զայն արա
 րեալ մոռացառ. ոչ. Եւ ինչեցի
 կէտն. Եւ իւրանքէտն չար գործ
 քն. զորս բաշտ. մամաց զչարս
 գործեալ զանց արարեք. արդ
 ուն Եւ զայն մամարարեալք քո. Եւ
 մոռացելալ. ստուգիւ Եւ զայն արա
 րեալ մոռացառ. իսկ այս պես
 Հաւատացուցի զսիրտիմ. Թէ՛ ու
 բարի Եւ զայն Եւ մոռացալ իւրե
 զայն մամար Եւ արարեալ մոռա
 ցալ. Եւ այսու օրինակաւ գոհա
 նայի զայ. Եւ զարկաւ ագին զայն
 մանէ՛ որով ծանեա զմեղսիմ. Եւ
 յանցանսիմ զի Թէ՛ բնա ասալ յա
 բեցի. Եւ յարուցեալ այսու օր
 Հորով. գնացի տուարկաւաքն
 խնդրել զԹողութիւն ինմանե.
 իսկ մին բախեցի զորուն. Եւ
 բաց նայ. Եւ վաղվաղակին ինքն
 անկաւ. իվն երեսացիւրոց. յեք
 կիր Եւ ասե. Թողութիւն չնորհեա
 ինչ ո՛վ Եւ զբայր. զիդ Եւ այսպ
 նեցին զիս. Եւ խորհեցայ քեզ առ
 նել զայր. այլ արդ մե՛ Հաւատ
 ացոյց զիս զիոյն արարեալ.
 Դու զայն գործ. Եւ զբնաւ Ե
 Թող զիս առաջի իւր անկանել.
 այլ ասաց բաւականէ՛ այս. Եւ աս
 սեք տեսե՛ք ըզիս արարեալ խո
 նար Հոս Թէ՛ ուն շինեաց.
 զսիրտ նր իվն ընկեքին իւրոյ.
 զիոյն բնա զայն Եւ զիոյն Եւ իվն
 արկաւագին զպարտանացն.
 Եւ այն զիմանգամ Եւ երկիցս եր

Գ

դուռաւ. և արաշեաց. և Յառ
բնկալաւ զաղաշանս նր. այնիս
դմեղան զորոց գործեալէրն գ
ի վր յանձին. և գնաց անկանիւ
տառաշին նր. և գողահայր զմա
նէ. Եւ աւեր տեսանէք եթէ
զի՛նչ գործեալաբխութի. և
կամ որպիսի բարձրութի յափ
իվեր հանէ. զմշակ իւր. զիթե
աւեալէր իմիս. բազում պատ
ճառս քատանէր ունայնս տեսա
նել. զսարկաւագն իբրև զլեւս
այլ զի յառաքինութի ուղղե
ցաւ. ոչ միայն զիոչ ատեաց. և
ոչ տրտմեցոյց զնա այլ ևս առաւ
ել գողահայր. զի առաքինու
թի լուսաւորեալ զմիտս նր.
Եւ յայտեսնեք եթէ եպատրաստե
մք զսիրտ և զմիտսմեր և կանդէս
ցուք զիկիմ հոգւոցմերոց և սեր
մանէս սյուք զսերմն հեղութի
և խոնարհութի. և նմա նառք
րէ՝ որոմն. զոր սերմանէ՝ առաւ
նայ ապաթե գտանէ՝ զմիջ քա
կեալս յամբարն խորհրդոց. և
պատրաստեալս. առամ շարու
թիս յայնժամ մտանէ՝ ին. և
սերմանէ՝ իմիջ զսերմանիս շա
րեաց իւրոց մինչև Լցցէ զար
տորայս. անձին և մտաց. Եւ յս
պէս և գործէ իվթ առաքինու
թեց լինին. զի եթէ տեսանէս
զոր. զիծարաւեսցի փրկութի.
և գործէ զսերմանս բարիայայն
ժամ ընդնի. զյօժարութի նր.
և զկամս բարիս. և տանմա զլը
նորհս և զպարգևս իւր. Յիշե
ցի և զծերոյն. այնորիկ գործ.
զորոյ գողանայր գրացի եղ
բայոն զպետն իւր. և նառջ էր
բէք յանդիմանեաց. այլ առա
ւել ևս աշխատէր. Թէ՛ ստու
գատպէս կրթիս ունի. և պիտոյն
նմա. և զարմանային ի բազմութի
թի սրտի նր. Եւ գործէ պատմեր
մեղայս պէտեսեալ թէ եթէ
բեմն աս. իսեղիարդա ևս ապ
ինձ առաքնորդ մանից ունին.
Եւ

Գ. Լ. ՈՒՆԵՐԱՐՈՐԴ
եթէ՛ մերձ ի վնասմեր. Եւ ոչ
միայնակեաց ծեր. ուղիղ և բա
րեգործ սյր. և եթէ՛ մերձ նր բը
նակութի. Եւ ոչ ոմն և զբայր. Եւ յո
ժամ եւ ի երն. իսեղեկէ կէ՛ իւրեւ
յաղթեալ եղև. և զբայրն այն.
իստատանէ. և բացեալ զբայրն
զորուոն. և գողացաւ զիւրս և
զամբնչս նր. իբրև եկեալ
ծերն եմուտ իտուն իւր. և ոչ
եգիտ զինչս. և զգիրս իւր. յա
րուցեալ գնաց. առեղբայրն. զի
պատմեսցի՝ նմա. զի զեալ գործն
իբրև եմուտ իտունն. և ետես
զինչս իւր. իտան նր. զիոչ ծած
կեալէր զնմ. րեւուս իսկծերն
ուկամեցաւ ամուսնեցանէ ըզ
նա. կամ յանդիմանել. Եւ սր
տաբս իբրև թէ իկարիս ինչ ո
րովայնի եւ ից. և յամեաց անդ.
ժամս ինչ մինչև ծածկեսցէ. և
թաքուցի զնմ. և եկն ծերն
առեղբայրն գործէ ևսկսաւ իւ
սել ինա զայլ ինչ բանս. և զեղ
բայրն ոչ յանդիմանեաց. և ոչ
ամաչեցոյց. իսկ զինի առուրց.
ինչ ծանեան զանեթա. և զգիրս
ծերոյն. առեղբայրն. և տաքեալ
զնա արկին իբանտ. իսկ ծերոյն
ի մացեալ. զպատճառս բանտի
այլ յուսաւ միայն. եթէ՛ արկին
զնա իբանտ. այլ թէ՛ զնմ ինչպատ
ճառի արկին ոչ գիտէր. այլ եկն
առիս. և ասէ արաւս՝ Եւ տուր
ինձ ճուս հինգս և հաց սր. և
ես ասեմ զնա. մի թէ օտար ոմն
եկն առքեղ. և նայ ասէ՝ այո.
իսկառեալ զայն ծերոյն գնաց
իբանտ. իսկ եղբայրն իբրև ե
տես զծերն անկաւ առուս նր
և ասէ. վս բոնմ իբանտիս ո՞վ
հայր. զիէս գողացայ զտուն բո
այլաւ համար. և հանդերձ բո
անդր ուրեմե. Եւ սեմն ծերն
Հաւատա ինձ. որգեակ. զիոցայն
սախմտի՛ այսր. և ոչ գիտի. Ե
թէ՛ վս իմն իբանտի. այլ միայն
ըտաւ. Եւ իբանտիես. և եկի
այ

այսր միմեարեւ զքեզ. և ահա՛
 անբխմ ըիսե. և արդ՝ փութամ-
 մինչև Հանից զքեզ աստի. և գը
 նացեալ աղաչեաց ծերն. զփոխիշ
 խանացն զի ծանօթ խոցին և՛ ք
 ծերնիս և՛ նա՛ աղաչեաց. զգը
 ւում որ իշխանն և զնացեալ. ք
 նմա և և Հանիբան տեղեղբայրն
 Ասեին և վստայնր ծերոյն եթե
 գնաց երբեմն ի վաճառ. զի գը
 նեացե Հանդե բձիւր և յուսայ
 և առեալ ետդաւ Հան. և պակա
 սեաց դրամս ինչ իգնոյ նր. և
 նա՛ եղ զչուսայն. ինեբբոյ իւր
 և սկսաւ Համարել զփողսն ի
 դուռն կրպակին. և մինչ թու
 եր եկնոմն գող. և կամբ տանել
 զկտաւն որին երբոյ իւրեր. և ի
 մացեալ զայս և երդն. ալ զիու
 ներ սիրտ զթած. թէ թե և արդոյ
 զինքն և կը բացաւ ի կրպակն. ի
 բրթե Համարեաց զփողսն. և
 թոյլետ տանել զկտաւն. որի
 ներբոյ իւրեր. և ոչ յանդի ման
 եաց. և ոչ մասնեաց զնա՛
 ծերն. Էւ աւեր երանելին. որ
 չափ արժեք կտաւն այն և զինչ. ի
 իւր զորկոթոյս կամաւ. ալ
 յամի եցոյց յօժարու թի. ընտր
 եալ և յոյժ. մեծ և բարձրագոյն
 զիսք ծերն գործովք եցոյց.
 Եթե մինչ ունէր զայն. իբրե
 ոչ ինչ ունէր. վստայնորի կ իւր
 րե կորեալ կտաւն. ինչն միտա
 և կաց. և ոչ շփոթեցաւ. և ոչ
 արամեցաւ. Էւ ուն բաղում ան
 ռամասացի. ոչ թէ ունելն վը
 նասեցե զոր. ալ չարաչար ու
 նելն զինա թե ունէր զամ սշ
 խառն այնպէս. ու թե բաւա
 ոչ ինչ ունէր. և յարմ. արարաւ
 յայնեաց զանչիւր. եթե ամ
 սխալից արգաւ. Օայս ամ և
 մեր փորձեցուք էղբ արք. և
 զիւրառա սք և արցն. մերող. յօ
 ժ. որու թի ընկալցուք. ի կտաւ
 և կապաւն ան. և փոխին մերոյ
 յի քի. որում վայելե փառք
 Հօր

Հօր և սք Հոգւոյն աշխմ և միշտ և
 յաւիտեանս յաւիտեանից ամեն.
 Գիր երանելոյն. փիլիքս իւնո
 սի Էւ պիկալպոսին զորդրեաց.
 վստայնորի սոնելոյ. և լանե
 լոյ յալ յար Հեւ յայնմանէ.
 Վան զե տեսի զՀոգի թո որ
 դիւնդրանիկ. Հոգւոյ իմոյ. զի
 ընթանայ զՀեւ գտանելոյ
 զճանապարհս կենաց. զորու
 սոյց. և Հորդեաց մեր մեր յսքս
 առաքելոց իւրոց. Էւ իբրեւ ի
 մացայ զՀարցումն թո զայս. ծա
 նեա զիկամիցնս գտանել զվա
 ճաւաւ շահու թիք բազմապա
 տիկ արշամբք. Հատուցմանն.
 Էւ արդ՝ զոր ինդրեցե՛ր առ ի
 մենջ բան. թեպէտ և փոքրեի.
 Թիւս բանից. բայց մեծա գոյնե
 արդեամբք. Էւ Հաւասիկ յայտ
 արարից և նշանակեցից քեզ սի
 բով. վստայնաբանացս այսոցիկ
 մանաւանդ թե վստայնաբան. թե
 և վստայնաբան իմիայնութե. և
 վստայնաբանութե որդա Հասանե.
 ի վստայնաբանութե որի նմին
 խաղաղութե են. և վստայնաբան
 ողորմութե. որպարգևի նյ յո
 զորմութե են նյ. Ընդ այն և
 չարաբանաց կիրս. զբառ իբե
 ստտմեցաւ ինչ. զի այստ արարի
 և նշանակեցից զնս քեզ. Էւ որ
 ծաւիր սիրեցեալ. և անդրանիկ
 եղբայր իմ զիւր Հոգւոյ առաքելո
 թե այսորիկ զորն ինդրեցե՛ր առ
 յինեն. Եւ թե թե ամ Հոգւոյ շահ
 և օգուտ լինիցի. ալ միայն զի
 տագնոց զանչիւն. իսկանգեալ
 և տարադեալ. և արարոյ դրան
 սրբութե արքոյն ունին.
 Էւ անգուցե՛ր զիս ո՞վ գեբապա
 տիւ սիրելի. զիկարգեցից և
 զից քեզ գրով. զգիւս կարգու
 թի Հարցումն ուր թո. ու զիւր
 և օգուտ լինիցի ամ յափու Հա
 սակի ինոցանէ. զոր իբրեւ նայե
 ցայ և տեսի զգործք ուն սիրոյ
 թո. թե որ չափ առաւել ցանկաւս
 Ժա

ճանճա թե' ամային է' ր տէն
 շուտի- և կամեցայ տալ թեզ գրով
 և պատուական եղբայր զամսարս
 և պարծա ձգեալ թե' նեզ և պն
 թուկ ձանապարհիս այս միկ. և
 թե' ու պարտե կենցաղով վարի
 իմամ լի գեմ պատե լաղմաց թշնամ
 լոյն. յորե յորմ' և կի' դրն առ
 նեմք. ճանապարհին կենաց մին
 չն ցորն յորում չե հնար ու մեք
 անցանել լինալ Եւարդ առաջին
 ակիգբն եւանելոյ մարդոյն յաշ
 խարհէս յայսմանէ. օրինակէ
 գեւս որդւոցն իշին յեզրիստութ
 դիտմ առաքեաց ամ զմովսես և ի
 քորեբ լեռնէն. և ետ նմա դա
 ւադան իշխանութե' ի լանն. և
 փրկել զորդիսն իշին. ի ճառարո
 թե' նեկն փարսւոնի. և յեզրիստաց
 ւոցն. և հանն զնոսա յանա
 պատն հանդարտութե'. հիշն
 պէս. և հրէ շտակք պատրաստա
 կան. և հարկաւ որ առաքեաց ի յայ
 առհոգի. և չնու զնա աշխ և դո
 դութե'. մինչև հանի զնա յաշ
 խարհէ. և ի ծառայութե' նե' մե
 զաց և առեալ ածե' զնա. յանա
 պատ հանդարտութե'. որե' չափ
 մարմնոյ. մանաւանդ իմենա
 տանս

Արդ պարտե' իսկ ասել արժմ.
 վս վաստակոց թանկ. և կատա
 բելութե'. իշանապատս. հան
 դարտութե'. Եւթե' ու արժանե
 բուռն հարկանել. ըստ չափու
 կորացոյ

Արդ առաջին ջանորկամի ինքն
 դուռն զկարգս կրօնաւորեալս
 տե' ստանալ զխոնարհութե' որ
 ինմանե' ծնանի ունկնդրութե' ի
 տու օրե' պատու չող և որ. ուս
 աէ երանել ինաօղոս. թե' պատու
 ի ազադութե' ե' նովա կրթե
 լոցն. և ինմանե' ճանախն ամ բա
 քութե' ի: Եւ գործ լմ ան մերոյ
 յի քի. ասե' թե' խոնարհե' զոյգ
 զանձն ինել չնազանդ մահու
 չափ. և վս զիւնկն դրութե' ա

Գ. Լ. ՈՒՒԵՐԵՐԿՐԿՐԿ
 դամայ և գործակցութե' ն. ի
 տիրեաց մեղաց և մահու զօ
 բութե' և իշխանութե'. այսպէս
 ճամարտութե' ունկն դրութե'
 զիւր ստանա պատրաստե' նմա
 զամ հանգստութե'. և զհոգե
 լորքազցութե' բայց ոչե' առ
 ժան. ամ ումեք առնել. զորինչ
 և կամեցի. այլ աշակէ քառացն
 պատու իրեմք. թողու զհամա
 անձանց իւրեանց. և կատարել
 զչրամայեալսն ի վարդապետացն
 իւրեանց. զիսյս իսկե' ճամարիտ
 ունկն դրութե'. Եւ արդ զգոյշ
 լեր որ վաստակիս իշանապատս
 հանդարտութե'. և կամիս ժա
 ւանգել զհրկիրն աւետեաց.
 որք իւր զհրկիրն և զմեղքն բընա
 կողագիւրոց. զիտաբար յեսդ
 որդի նաւեա. և բազեփ որդի
 նազեբբայորլուան մովսեսի. և
 գնացին զհետն. և մտին յե
 կիրն աւետեաց. և յապէսե'. և
 իմամայի եւանելն. զիգոր օրի
 նակ. ե' թե' ք հանդեբ ճեալիդե
 եւանել ի կենցաղոյս յայսմիկ.
 ե' թե' ոչազատե' և պարտապեցու
 ցանե' զիւրարանս իւր. մինչև
 դատարկեցի յամ գանձուց յաշ
 խարհիս. ե' թե' զգալի եւանել
 լով. և ե' թե' իմանալի. ոչկարե'
 մերձե' նալ առամ. և պտանալ զո
 գիւր. վս զի երկուս տեսա
 նեմք. ե' մուսնս յաշխարհէս. և
 ապա սկիզբն առնեմք մանա
 արհիս միայնութե'. Օ իոյ ամ
 ոք որե' առնե լաշխարհէս աղատի
 ի վարուց կենցաղոյս այսմիկ
 բազումք այնքիկէն որեւանեն
 յաշխարհէս յայսմիկ արտաքին
 ճնով և սյափոխ մարին. վս այն
 րիկ ստացաւ. ե' թե' երկուս ել
 մանիքն յաշխարհէս. զիբազու
 լիկալ ք գտանես յաշխարհէս.
 իսկ ազատեալ ի վարուց կենցա
 ղոյս մի' ի հազարաց: Եւ զի եւս
 նել որդւոցն իշին յեզրիստութ
 օրինակե' զեւանել մարդոյն յաշ
 խա

Ժողովարէս. Եւ յայնչեմն որ կանգ
 նեաց երանելին մովսէս իմէշ
 ինչ աշուցն. Եւ երեսնացոցն.
 որովք որդւոն ինչ զընթն Հո
 վանացոցն եւ իմ Ժողովարաց
 ւոցն. զխաւարն մեկեքիւ լըշն
 մէս և Հրէշտանգաւորստական
 իմե Հովանացոցանէ զընթն ամ
 այնին. իմք մտաց միայնաւ որին.
 Եւ զխաւարն արկանե իմք իշխա
 նութե չարին. Եւ յամ չար խորհր
 դոց որինմանն. Կաննի. վսգի որ
 չար չուսեւ որին աջ Հոգւոց
 իմեուն եւանելոց յայնարէս.
 յայտմ այնչափ խախտնին ինմանե
 ամ խորհրդք. չարք յիմանալ ի
 յեյանն ին յայն. Մէս ահաւասիկ
 ամոր որկամիցի շահել զաղօթս
 և դորհնութիւնս սրբոց Հարցն. և
 եւանել նստել ի միայնութե
 խոցս. որե նման. երկրին աւե
 տեցայ և նմանեյնոսայ որդւոյ
 նաւեա որուաւ երանելոյն մով
 սէսի և բարձաւ զգաւաղանորդ
 ւոն ինչ. Եւ բրեաց զձեռնս իւր
 իմոր լըշնաւս և դու եթե ունի
 ցիս. ճշմարիտ ունին դուութի.
 աւհայրսքո Հոգւորս. փոխանակ
 երանելի ձայնին. զորուան որ
 դիքն ինչ. եթե այսոր սրբեցիք
 զձեռն ձեր իմր. լուցնիս դու
 զփառաւորեալ. զերանելի. իման
 ալ ի ձայննսք զայս. ուղիւրբեւ
 ցե զՀոգի բո. Հոգովն սրբով.
 իսկերք ան ունիւնչիք բնն օտար
 ինին իմիայնութե խոցս. խա
 դաղական բնակելոյ և չար խոր
 հուրք. ահա Հովութե. և Հայս
 որութե. զօրանայ ինն միջի ինքե
 որննանի զամ աղանգութիւն. և
 զօրացուալ. զմտութեարութի.
 յայնոսիկ որ ոչ թողին. զկամս
 իւրն անդալ կատարել ապաւառս
 տան ամ վատեար կրից. ուղիւ
 սոյն. իսկոց Հարցն. եթե
 զամ ինչգորտեւեւ. բնակ յան
 ձինս վատացն և ան իրաւարիցն.
 իսկ աւանք ունին դրողացն.

Բա

ԱՄՍՆԱՌԱՐԻՆՈՒՄԻ
 բազմապատիկքն. Եւ զբոյշ
 լիւր ունին դիք. Կու.
 սրբոցնալ. զի բազմութիւնս կը
 բեւ. Եւ իւրացն յանապատի զն
 դարձուցնն զբեզ. յնգիպտոս
 չարութե. այսինքն իկեցաղոյս
 յաւելի պօրծն. Իմք մտաց
 միայնաւ որին. որվա
 տակիս յանապատ. Հանգար
 տութե. զի բազմութեան յանա
 պատս որ խաւանեւ. զխաւար
 եւ Ժողովն. որս այսինքնորն
 նախաւոր. և բաւաւաստեւ. և
 տրտնմութե և զընդուն որիս
 տանայ. Եւ զբեթե կամացիս
 փրկի ինդանն. արասցս ուղիւ
 րարին. որդիքն ինչ. այնոքիկ որ
 լուան. երանելոյն մովսէսի.
 զիմք որ Հարկանել յօձնն. Հայ
 եր յօձն աղանելի. զոր բարձրա
 ցոյց մովսէս իդուիս լեքնն
 և բժշկեր իմք. և ինչ օձիցն. Եւ
 դու յորձամ Հարկանիս խի յու
 մեք յօձիցս զորասացի. բարձ
 րացի զտեսութե մտաց ցոց.
 Եւ աղանգ իմր մեր յս. քս. որ
 բարձրացաւ իմք խաւանվս. փր
 կութեմնայ. յայնմ ամ բժշկին
 իմեւն ինչ յօձիցն. որ Հարկանն
 զբեզ. ուղիւ ան աւաքեալն ա
 զաթե Հայեցարութե իկօրսոյ
 լուիս. Հաւատոց և իկանարիցն
 յս որ փոխանակ ուրախութե
 որնմա աւանի կայր յանձն Եւ
 տու զխաւն արհամարհեաց դա
 մութ. իմա ուր սրբեցեալ. Եւ
 ուղիւ յառաջ դեք զխաւն և զչար
 չարանս. և ապա յետ անորիկ
 յաւելու զմտանելն յանձն
 փառսիւր արգ. օրինակ եամեզ
 զայս անմեր զիմք ոչ որթոյ
 տայ Հարկանիս ի թիւնաւ որ օ
 ձիցնոյնարե մտանել յերկիրն
 աւեանաց. Եւ իմք ուղիւ արեւ
 նայել իմա լուր. և իմք տու. զի
 յորձամ Հաւանեքն անխաւար
 և անաղիւ յու մեք. Եւ իմք
 իմա զիւնանախաւեցաւ վսգն.

ճոճ

տառադրութեւ. այլ յորժամ կամ
ցի ննջու. կամ նստի լով և կամ
Թեթեւ իմք ասից իւրեանց
տայցնե ասկաւ ինչ. տեղի քնոյ
ածելով զմասն զվարդաստան
Թե սո. բբ Հօրն մերոյ մակարե
ոսի որդհասարակել քսան ամե
նից հացիւ. և լոով. և լոով. ամե
նեիս ոչ յարեցաւ. ունիւքն
իսկ երանելին ասե. եթեզհաց
իմ ուտելի կըռով. և զըռ. բնում
պեի չափով և յորժամ յի նոսի
յորմակաւ. ինչ յափշտակեի քք
նով. և Գիտեմ. և զգիտեմ. սյլ. ի
Հարցեւ որոց. զիտմանակս քք
տանամաց ոչնիշնաց ամենեին ի
վի միոյ կողմնց. անձին իւրոյ.
բայց եթե. Հիւանդութե. աս
զոգս. և սնդաստայտ մնաց. ի
կանոնական Հրամանաց. ԼՂյաւ
եզու. բեզբարբ և որդիք որք
կամիք ստանաւ զորքութեզյաւ
ամ զորասացի պահեցիք. և կա
տարեցիք զգուշութե. և Հատա
տալի. ի կիցնեզ այս. և Գիտեմ
մտիցի. իմանեմ. Օրեթեպահ
ցեք զստամ յորժամ կցեք յանա
պասս. ծագե քն զլոյս գիտութե
իսիրտս ձեք և յայտելի առ
նե ձեզ զմաստութե իւր ամ
եթեմն որդեոցն իշի. որ թե
պետ և մեղանչեին յանապատն.
բայց ոչ զրկեի զնս ամ. յազո
մութեներ յիւրեմ. և այնու յարա
ժամ խոսեր ընտաս ան ի ձեռն
մովսեւի. ԼՂյաւ և և ամենեցուն
որ վաստակին Հասակաւ մարմ
նոյ. օգնական լինին ամ շնոր
Հօր և որդեմութե իւրով. Ժամա
նակ մի. իմաստիք քիտութե.
սքգրոց քաղցրացն. ցանե զնս.
և Ժամանակս յաղաջանա. որվս
Թողութե մեղաց իւրոց և Լրա
խաղաղանե զնս և Ժամանակս
իպարգև արտասուաց. յորդա
նատ տացի նմա. ոչասեմ զար
տասութե զայն. զոր տնականե
ցին սքՀարքնեցիկր աւետեաց

որ

ԱՆՍՆԱՆԱՐԻՆՈՒԹԵ

որիմի Հասակի. Հոգ և արութե
պարգև ի. այնոցն որդաստան
զնա. այլ զայն զորք և ոչն. աս
մանա կարգադրութե որդեոցն
առարին. որք արդիւրեւ. և
Հանդիպի այնոցն. որդեպի Հա
սակի. մարմնադրութե թմբ
բեալքն. որոյ տմ. Թոյ. Ժո. Ժ
կալ լինել. Զեալ Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.
Համբար. Թ. Թ. Թ. Թ. Թ. Թ. Թ.
այն. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.
ցուցանե զնա. յորմ. Ծնան ի
փառս. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.
մութե. Գործն. ցանե յորմ. Ծ. Ծ.
նանի մեղս. և ի իշնանե մեղացն
զարձեալ Ծնանի արամնութե
և վս այնորիկ սքն ամենեկս կոչ
եալ կարգաց զնա ամբարտա
վսլի ու րախութե Ծ. Ծ. Ծ. Ծ. Ծ.
սիրութե Ծնանի. և տրամութե
նի զան յուսութե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.
վայրի պիտութե. վարդապետ ի
մասա. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.
յուրախութե փոխարկե. վսզի
Թե ոչ պատահե նմա. վսգրպ
պետ բարի. և ուտեցի իմաս
տան. յ. յսմ վայրի արկանե ն
զնա Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
և զգիտս նի ապականե. և առ
եալ ամեն զնա. անյուսութե
տրամութե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.
իմ. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.
կեալ Հասանե. յայտ. փոխութե
զայս յայն. զորասացի. պար
տե ընթանալ. աս վարդապետն
իւր. և լո. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.
կար բան խրատաւ. ոչ խոստ
րի. իմանե. յալ կամ յալ. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.
Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.
տութե. վարդապետն. իսկ զորք
ո՞վ վարդապետս յորժամ գայ
ցե առ ձեզ ոմն. յեղե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.
մնացե ձեզ զգիտս յայս արկան. փո
փոխանց. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ. Գ.
որով օրինական պարտե խըրա
տել. զնս. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.
տիւ. և ուրախ մտք իցե. իմա
նարհութե կրթեալ զնա և յաւել

նմ

Իմն զայն խառնուին պաշտօնք. և ծրգ
 նուրի. և արքունիքն զիջօրսյ
 ին. և զերկրպայտաւթն. Հան
 դերձ խոնարհութիւն առաջի ա
 մենքորուն. Օրոյն ինքնիքն զօճ
 զիմքն մի անվայն լուշ. պատմա
 պատմոյ իւր զհոգայք յուսու
 ճանելն նց զԽաչատուրութիւն. և
 դատապարտիք յոգւոց. յաշակեր
 տելոցն Հնոց. Լիւնմ գործի. և
 վս փոփոխանց և արտասուաց
 տկարութիւն. որցմաւ քեցուցանե
 զՀոգին. և ասունքն մի անպտուղ
 իբրեւ զվեմ գործիմ եղևարձեք
 օր դառութն զայնուսիկոցաւթն
 ամ մեւ զիւրեւ սեք և զգոյշ լե
 րուքուսուցիչք զինքն գայցե
 առնէ զփոքի զքարցորիցե. իկո
 փոխմանս յայս. լեռնայ պարտի
 ցի. խրատել զնա. միմի պարտե.
 վարդապետի նց որք կրթեցին
 և վարձեցին զունձինս իւրիանց
 ուսմամբ. զիցք իկոք և զօգրտա
 կար խրատաւ տայցեմ այնոցիկ.
 Իմն գրեն ինոցանե. անմանիւ
 իւրտու նոցա. զյոյս ապաշխա
 րութիւն. և զիտաստան ան մերոյ.
 զորիս ստացուա պատու իրանաւ
 ի ձեռն դաշնացն. զոր ուխտեաց
 և զեկիւրի մարգարեքն. Թեոզ
 կապմ գմաշ. մեղաւորն. այլ զ
 զարնալն նորա իշոր Խնամար
 ձեն և զվեալն. վսգի զինք փո
 փոխմանցս այսոցիկ. Հնոգաց
 օրն անկանութիւն. և կեացե առ Հոգ
 ին. այսինքն Հոգի սերոյն այ.
 բուսանի խմորդն և զաիւ. և զգի
 յեր խաչի զՀոգին. յաշխատու
 թի կիրս միւրեւ իվեր ման գրք
 տութի մարմնոյ կապիցի լիւնել.
 Իմն զգոյշ լեռուք և գունքի զ
 բարք. Իմն ինչ զոր աւիրեն
 ձեզ ուսուցիչքն. նց Հաւատար
 մացուցեք զանձինս ձեր. և այն
 պէս Հաւատացեք. ուրիւր երե
 րանոյ միւսեք զայն և օգտիք
 բուք. իշորՀացն այ. իսկեմե
 ի բկարանայ. առեգբացն խոր
 Հն

[illegible]

[illegible]

ԴԱՍԱՆԱՐԱՆԻ ՈՒՐԱԿ
 Է քննա-այտման քննարկության
 ծոյ և հասանելի է իրեն հասանելի
 հոգևորականներին. արդյունքների հա
 ման. արդյունքի գոյությունը. մի
 առաջ հայտնա-լինի ծածուկից
 հրդոց. և գիտությունը մեկ զեղեց
 երաց. և արդյունքից
 ԴԱՍԱՆԱՐԱՆԻ ՈՒՐԱԿ
 Է քննա-այտման քննարկության
 ծոյ և հասանելի է իրեն հասանելի
 հոգևորականներին. արդյունքների հա
 ման. արդյունքի գոյությունը. մի
 առաջ հայտնա-լինի ծածուկից
 հրդոց. և գիտությունը մեկ զեղեց
 երաց. և արդյունքից

մարմնաւորութիւն. զի ոչ երեւի նշ
մանշանք արանքէնաց. և ոչ ըն
տրի վաստակ գիտութիւն. աս
մարդ զի թէ պիտ և վարքն ընտ
քին. և բաժանին այլ քիտութի
մարմնաւորութիւն. ուս ամ մար
դոյն. իսկ երկրորդ անցս այս.
երեւեցան մեծա գոյն. նըշանք
սքանքէնաց. վս զի յայսմ ժա
մու մտին յերկրն աւելանաց.
որորինակի դափ հոգևորութե
ն. իսկ ապել այսմ. վս վաս
տակոց որ աւելու թէ. և վս նըս
տելոյ ի հաղաղանի խուցս. որ
պէս խոստացայ սիրոյ քո իսկ
յորժամ կատարի այսամ գեղեց
կութիւն. ի վանս առ եղբարս.
և սու վարդապետս ուս վաճիւ
շանապատս հանդարտութե զի
դատարկանայ ամ հոգոց զբաղ
մանց կէ նցաղոյս յայսմ նայեմս
մեկինակի հոգնիւ ընդ հոգևոր
և մինչ գեռ զգեցեալ լինի. զբս
պառա զինութիւն հոգևոյն սըր
բոյ և երևան պատի զմեկն այս
ոցն չարեաց ուս և յետև նա
եա՞ որդին ը ազգս քանանաց
ոց. յանցանելն ը յորդանան յո
րում և սասցաւ նստեալ թլփա
տեպեա զորդիս ի շի. կրկնակի
ուս. զի ի ձեռն այդր թլփատու
թիւ թլփատեպի. իսրաիլց ձե
րոց ամ չարութեանք ե գիպա
ցուցն. և զգեցոյց նշ զածային
դորութիւն. ուս զի պատեքս զմե
ցին. ըօտար ազգս. և ը թագաւ
որս. որ յերկրին աւելեաղ բը
նակեալ էին. և յայսպէս ամենքն
որք մեկն նղանձինս իւրեանց.
և նստին լուսութիւն. ի ի՞նչ
թիւ խուցս. ի ձեռն կենդանա
բար զոհին և ըստնելի պատա
րագին. որ պատարագեցաւ վս
նշ. և զգենուս զածային սը զօ
րութիւն. և պատերազմին ը չար
չարանս միողոյն. և ըրդ նախքան
զամ պարտե նմա պահել ըզլ
ութիւն. զի ոչ ունիցի համարձա
կու

Գ. Լ. ՈՒՆԵՐԿՐՈՐԴ
կութիւն. բնաւ առումք. Եւ
հեռանալ մեկնել խոհմն. և
յազգանկանաց. և ինքնաւոր ծա
նօթից և դատարկութիւն յամազ
գի ազգի չար խորհրդոց և զ
տիւն ողորոյն արաւքոյ խցին ոչ
եւանել. բայց եթէ կարեւոր
պատճառաւ զնամք. արկտիցի
ճաշակել զբաղքոյ պատուս. իս
ղաղութե զառաւելն ամոնչե
պարտ օթագայել. արաւքոյ
խցին. և զպահս անձին. և զտըք
նութե գիշերային չափով առ
նել. այսինքն. զտիւն ողորոյն
պահել. և յերկրոյն ճաշակել. և
զկէս գիշերոյն աղօթել և զ
մէս կէս գիշերին հանգստու
թիւ տալ մարմնոյն. ուս և սր
հայրն եղիայ. յայտառնի ի
բանս իւր և ասել. Եւ եղբար
յառաջին ամ յորժամ նստիցիս
իմիայնութե խուցս. ոչ պարա
քեզ առաւել ճգնել. ուս ագա
հութե աղագաւ. աշխատեցու
ցանել զանձք. զիմիւն աղոյ լի
ցիս ի սատանայի. վս զի բազում
բորբոքութե յարուցանել ի վնք
այնաւորին ուս զի ստաւքս ե
ցի. զնա յարգելովան խցին. վս
զի հմուտեանն ձեռալ դաքն. ե
թէ յառաջին տմն. գիւրաւ լու
րեն. անձինք միայնակեցաց. և
վս այնորիկ բազում աշխատու
թիւք. և պիտ պէս յաւօք և հե
ծութեանն զի ապականել կրիցն
զմարմնն. ուս զի զհոգի նր. աք
կանել կարիցն. իսնափառու
թիւ. Եւ զի խեցեղեն տնօթ
միւն չդեն ոչիցի. արկեալ ի
հոգևորութե արկանեն ինա ընդ
կամ ձեթ. կամ գիւն. և կամ զի
նշ և իցի. ինչ թաւաթ իրաց վաղ
վաղակի. ապականի և ոչ ժու
կայի. և հեղու յինքնն. զար
կեալ. այսպէս իմա և զմարմնն
գիւնթե առաւելուս. ի վն նր
զաշխատութե. յառաջին տմն
ապականի. և ոչ ժու լկա լեւ իսկ
յս

119
 յորժամ թրծե լիցի ի գործ նաշխա
 տու է հաւատել չարութիւնքս
 խոտելի որչափ հկամիս տանիւն
 Հիւանդան յվաղ խորքի անան
 ւաղ լեռն ողի երակրոց և ցմաբի
 և սրբ ի զդու զգլխոյն յաղտեղի
 գոլոշարացն և առաւել լայն ծառ
 նայ. սրտան տու թէ աշացն. և ցա
 մաբի ալ զամս. որ առաւել եւալե
 ի ճաշակել իսյը մայեւեացն. և վս
 թե թեռն թե. մարմնոյն և ճոռա
 զու թե ոչ վաստակի և ոչ Հիւ
 ա նդանաւ և զբաւ ընկիցե աշո
 ցիկ. որ զառաւելն ամն գիտու թե
 և զգոնու թե վաստակին. զի որ
 ցափ առաւել լուցուն. ի վաստա
 կս առաւել տու թե ոչ յագի ան
 ձն նոցա. և որ ցափ յամեն յաշխ
 տու թէս. պայծառ աման միտք
 նց հլու ւ լորիւ և քար ձակին միտք
 նց վաղի ամ գիտու թե ան լոյսե
 նոյն անան գիտու թէն խաւարե
 ն և զպան թե որ քար ձեւցե ըմբ
 րու եւ. զան գիտու թէն. և աշխատ
 կարծե թե միտքն ընտաւորին.
 և Հոգի նո պայծառ անայ. աշ
 խատու թէն իւրով. զի վս աշո
 րադաւ յոյս աշխատի. զի կար
 ծե թե աշխատու թէն միայն
 որ լուսաւարե զմիտ վս աշո
 րիկ խաւարե լոգ խաւարին. միտք
 նո. և կուրանան. ընտրողու թե
 Հոգւոյ նորա ինտափառու թե
 նե. որ աւարե ինտա զար խոր
 Հոգւոյ. և զյայտե. որք կամ
 ցին. ի ճանապարհս պատու իրա
 նաց մին ընթանալ. եթե ոչ նախ
 հր թե զան ձինս իւրեանց. ան
 վայելու թե աշխատու թե. նո
 քա. իսկ թե թե և սբեռն. ճանա
 պար լք տրայու թե ներկեց.
 առե՛ն պաճս. ան ձինն. մինչ
 ցերեկոյն. և ապա կերակրի. և
 առայն ոչ ընու և զյորովայն.
 և իրա մոլու թե տխտիւ. բայց
 քար ձակ որովայնի զՀետ եր
 Թան. յորժամ ծանրու թե բը
 նոյ. և երազոյ. վնասակարաց.
 իս

120
 ԿԱՆԿԱՆԱԳԻՆԵԹԵ
 իսկ որք չարութիւնքս
 բարին յետ աշո
 րիկ. յորժամ
 կր թի. իսկ որ
 քու թե պաՀոցն
 Կնի աշո
 րիկ. որժանե
 երկորեա
 պաՀեւ. և յետ
 աշո
 րիկ. և իսկ
 առաւել ան
 սուղ անցանել.
 և ապա զարա
 թե ողոյն. և
 օրի
 նադրի ոչ
 արօտանայ.
 աշո
 րիկ
 մի կենցաղ
 վարի. և ապա
 նմա
 անգորու թե
 և օգնու թե. և
 Զպա
 ե թե գիտու
 թե. և իսկ
 առաւել գի
 տնականի
 ոչ վաստակե
 ցի. իբե
 կեալ ինչ ան
 օր նմանե.
 զի զամ
 ինչ զոր տր
 կանեն ի նա.
 ի կո
 րուստ և յա
 րաւանու թե
 եր
 Թայ. իսկ
 երանի աշո
 րիկ.
 որք առնեն
 և ուսուցանեն.
 զի
 քաղցրանայ
 Հոգի նո.
 իսկ որ
 ք զիտու թե
 իւրեանց.
 իսկ յառա
 ճի ամն յոր
 ժամ նստիցի
 ոք ի մի
 աշո
 րու թե խո
 ւցս. պարա
 եւմա
 լաիւն և լք
 գիշերն կ
 ատարեւ
 Զբովանդակ
 երգաղմոս
 անցնու
 թե իւր
 ւաշո
 րիկ որ քա
 ր կամ ցի
 առաւել
 ցուն յա
 ղու թե ան
 վս զի
 քան զաղի
 ան թե իս
 յառաւել
 սաւառքու
 քա. բերե
 ն զմանու
 Դրեշտակաց.
 որք յարա
 ժամ ոչ
 քաղարե
 ն ի փառա
 բանու թե
 նե ան
 և զյայտ
 վայելե
 լինել
 և երգ
 օրու թե.
 Հոգւոյն սր
 քոյ. պա
 ասաւորե
 ան իսկ
 արք փառ
 բանու թե
 ան. և յոր
 ժամ ծա
 գե առաւ
 օտն. լու
 անալ պար
 ան զան
 օս իւր. և
 ծուներ
 կրկ
 նել. առա
 լի կենսա
 բեր խաշին
 և յաւել
 և ու ի ծն
 արքու թե
 իսկ
 մինչև ի
 քառասուն
 ան զամ
 ու
 զի ծողով
 անցին. խոր
 Հոգւոյն
 իսկ
 յաղտեղու
 թե նե
 և բոր
 քոքե
 ցի
 սիրտն
 իբե
 րէ
 և Հոգւոյ.
 սիրով
 ան
 անրոյ յի
 քի. և աղ
 արեւ
 ան նա.
 քառն
 արտասու
 օք. և ա
 ասացե
 ան իմ.
 սրժանաւ
 րեա. զի
 քաղ
 ցրասցի
 Հոգի իմ
 իսկ
 օրեւ
 ու թե
 որ
 Դոյ քոյ. սիր
 եւոյ. ան
 իմ
 մեկ
 ացո. զծա
 Կոյ թ
 արքարա
 նաց. որ
 ան ընդ
 անե
 զան
 սու թե
 մը

մտաց իմաց. և արդէ առաջոյ զոչս
հառայ. Երեսայ քոց. իսրայիլ իմ
ուսմ. գիտեսից յո-սաւոր աշօք.
Հոգւոյ իմ յգծած կեալ խորհուր
դս քաջանիւյստո-հրճեաց քոց.
ա՛յ յօգտել իմէ նայեաց. և ար
յունկէրել ինձ փութաւ. իմ աշխ
ցեն և յամեն լիցին ամենքն յը
խնդրեմն զանձնիմ. և տուր ինձ
զյնրհաքո. և արժանաւորեա պիս
որորսմ-թէ քուսմ. զհանկարծես
եղիցի յիշատակքո. իմտաց սըր
տի իմոյ. իտուէ և ի գիշորի. ող
դի երգեցից զհառաւ բանու թի.
և քոհուլթի քեզ սր. և զօրքս և
Հոգւոյդ սրբոյ յաւիտեանս յա
ւիտեանց ամեն. Եւ յորժամ ժողո
վես զխորհուրդս քո. այսպիսի.
աղաչանօք. և աշխատութի. Համ
բութեա՛ զկե նաարեք բաւն. և առ
ցես իձեւսքո զքե՛ ա-նտարանն
և դիցես զնա՛ իմ քաջ քոց. և
այցես գոհութի. այնմ որ ար
ժանաւորեաց զքեզ քաղաքանալ
իխորհուրդս որ ծածկեալն եր-
յաւիտեանց ելաղցաց. Եւ յօր
ժամ զայսպիսի երկրպագութի.
մատուցանես. ծնանի իքեզ եր
կրպագութի. իմանայի գոհութի.
Հորհացն. որոշե՛ բաւական
լեզուաւ ասել զմանն թէ ո՞ր
պէսեւ. Լըրդ. Երանի այնողիկ որք
արժանաւորին. խորհուրդն ամո
ցիկ որ յայտնի. մտացն իմանես
և ի աղօթիցն. Վե՛ զի որ բաւական
և առ Հաւատարեա՛ն են ըսան լեցն
այն միկ զոր ետուն. զկե յարաւ
թէն սրողաց իւրոց. Իմ արտա
պես ասեմքեզ ս՛հ սիրելի Հոգ
ւոյ իմոյ. զոր գիտեմ զուն. ինի
այնա կեցաց. զի յաւուր միւսմ.
իբրև խաչանման տարածեր. յզ
ձեւսիւր Համբարձեաց յերկինս
յանկարծակի բացաւ. օրհոյ՛նք. և
լցաւ անայն լուսովն. զոր ոչեւ
բաւական. մարդկային. երգալատ
մել բաց զոր գո- սիրելիցեալք
յորժամ կատարեսցես. Գլորգ ա

[illegible]

պարգևի նոցա որք յայսպիսի
վաճառաշահութի. հըրաւիրե
ցին զանձինս իւրեանց. յայնպոր
երանելին պօղոս. Հիացմամբ
նայեր ինս և ասեր. թէ զորակն
ոչէ տես. և ունկն ոչ լուաւ. և ի
սիրտ մարդոյ ոչ անկաւ. զորպատ
րաստեաց անտիրէ լեաց իւրոց.
վսգի միայնաւորն. որ վաստակի
ցի զամ գիշերն տքնութի խոր
հուրդք մտածութեցն. ի բա
րութենէն. որ յայտարարին յայն
միկ. ոչ վրիպին. վսգի տքնութի
զգորութի մարմնոյն. տկարացու
ցանէ. և զյարժմունս հոգւոյն
նրբացուցանէ. և զխորհուրդս
մտացն պայծառացուցանէ. զի
ամոք որ զգիշերն տքնութի ան
ցուցանէ. պատերազմունքն չա
րին թեթեանան. ինմանե զօրն
ողորն. զի տքնութի. և պուար
թութի գիշերոյն հեռացուցա
նէ զնս ուն տրմէր օրինակ ետ
զանձն իւրմեզմբ բարեաց. եկաց
յաղօթս վսփրկութե ազգիմարդ
կան. զգիշերն ողջոյն. Եւ վս ե
րանելոյն արանիստս գրեալէ.
թէ յորժամ կայր յաղօթս առա
ջիայ. թողոյր զարեգակնյետոյ
կուսե անձինն. և տարածմամբ
ձեռաց աղօթէր. մինչև իծա
գել արեգականն. իշեմս երե
սաց իւր այսինքն յինն ժամե
աւուրն. մինչև իկատարել ըզ
կարգ առաւօտին. վսգի հարքն
սքբ ամենքեան տքնութի. և
աշխատութիմերկացանյանձանց
իւրեանց զՀին մարդն և զգեցան
դտեսութիւն զայն որե ամենե
ին լոյս. այս ի նքնեզտեսութի
փրկին. ուն և երանելի նշաւ ի թ
որ վսմեղաց իւրոց աղօթէր ըզ
բովանդակ գիշերն. և ունայր ըզ
մահիչս իւր. և արտասուօք զան
կողինս իւր թանայր. զոր և ինքն
իսկ ասեր. թէ մաստակցս ի
հեծութե սրտի իմոյ. և արտա
սուօք զանկողինս իմ թացի:

ԳԼ ՈՒՒԻ ԵՐԿՐՈՐԴ
լուեսք և զպոյշ լորուք զիմ
խափանիցեք զարն. իկարգացս ե
դելոց իհարցն սրբոց. զորհաս
տատեցին վս պահպանութե.
և փրկութե մերոյ. բայց եթե
կարևոր պատճառաւ իմք. որ
արտաքոյ մեան կանոնական հը
րամանաց. և որք պակասեցուցա
նեն. իկարգեալ աղօթիցն զոր
սահմանեցին սքհարքն յեթն
անգամ յաւուրն լինել. ունայ
նէ նց մնալ իխաղաղական խոռ
ցս. և չարչարել իկաստակս իւր
եանց. իսկ որ ջանաւ. և վաստա
կի. իկարգս իւր. գործակից լի
նի նմամբ և զօրացուցանէ զնս
զորսս իւր. և պահպանէ զնս
իշիւական փորձութեց. և տացե
նմա խաղաղութի. և բաղցրու
թի. հանդերձ հանգստեամբ
իխոռցս իւր. Եւ սրդ. տես ուն
եղբայր սիրելցեալ գրու. զիբա
զմացուցի իվրքո զսաղմոս եր
գութիս զայս մի հեռացուցա
նիցես զքեզ յայսպիսեացն. և
խափանես զժամկարգութի ա
ղօթիցն. զիսո ոչէ իմաստու
թե գործ. զիյառաւելութենէ
սաղմոս երգութեցս պատճա
ռանօք իւրք ծանրութի համա
րելով զայն ծուլասցիս իկար
գագս. ուն թեոյ ունիցիս. ազա
տականութի. իշնորհաց հոգ
ւոյն սրբոյ. զլթեթեացու
ցնս զերկարութի. սաղմոս եր
գութեւն. մինչև իմի կանոն. և ի
թուրդոյնս լիայն զայս պա
հանքմէ զիմիանցցե ժամանակ
աղօթիցն բող. իսկ եթե ջանայ
զօրեալ. իվրքո երկբայեցու
ցանօղ դէն. զօրացոյ զանձն բո
յիմամն այ. և յարուցեալ կաց
ցես իվս ոտից բող. և բնթացիս
առաջի սրբոյ խաչին. և տնագը
րեացես զեքեսսքո նշանաւ նի
և երգեսցես զհարգս սաղմոսիս
այսմիկ. Որհնեցեք զմեռ ամազ
ինք. գովիցեք զնա ամ ժողո
վո

վո՛ւրդք-եաց յեւայտարկ աստ
 ցեւ զարբանցու թե որդւոյ որ
 խաչեցաւ զթմբ ծնրադրու թք-
 առաջի խաչին. եւ թուեն լի լիցի
 պատարագք առաջի ալ. վսզիզ
 դեալ հարկս օրինացն ի վթր-ե
 թի. հաստեցանիցն ողջիկ զդա
 չեկանն ընկալցն ի քն. ուրա
 խու թք. ուն զնոյն ինքն. զդաչե
 կանն. սխալն զհաստեցմամբ հա
 տուցն ապարտան. եոչ դատա
 արարեալիս. իրազու մ. եւ ի տու
 զն. եւ թե ծուռ թք ոչ դատեն
 ցի առքն. զվարձս փապեւ առ
 ցեւ ինձնեւ. լճյլ եւ պատմաց
 ինչ մթոք ի հարցն ասաց. ե
 թե յառուր փուս մինչ դեռ նս
 տեի ի խուցս իմ եկն եւ հաս ի վթ
 իմ դւն ծուռ լուծեալ եոչ տարբին
 թոյլ յառնել. եւ աղօթել ինչ եւս
 առել զյիշումսն. խորակ իմուս
 իմեծագոյն. Դանրու թենեկն զոր
 եւալ ի վթիմ ամացի անկեալ ի
 վթ երկրի. եւ հատի գոյոս կենաց
 իմոց. ուն զհասեի զանձնիմ զե
 թե եւ լծայ յաշխարհ բարուք.
 եւ օտակարե ինչ քան մաւ ինս
 զաղակա կեանս յայս. եւ ոչ ինչ
 վաստակել. եւ ի բրե յարեւ. եւս
 կսոյժողովել զարդիւնս իցին.
 յակարծակի լուս բարբառ որ
 խօսեր լիս քաղցրութեւ ասեթ
 մի երթաս յաշխարհ. այլ քաջալե
 րեւ ակինդկոց յարգելակն իւր
 ցիդ. եւ երգեսցն յարաժամ զեթ
 քս սաղմոսիս այսմիկ. Օրհնե
 ցեք զմի ամապինք. եւ երկին
 եւ իրեւ յուայ զձայնն. քաջալե
 րի զանձնիմ եւ զօրացայ. եւ կանգնե
 ցայ. ի վթ ոսկից իմոց. եւ աղօթել
 ըստ սովորութեն զորուսի. եւ
 ամեն էին ոչ յագեր բերանիմ եր
 դել զսաղմոսս զայսոչ զտիւ. եւ ոչ
 զգիշեր. Օայս լուայն բանել թե
 րոյն յայն. որ երթալ ասաց ցիս
 փուսակաւ ի թե՛ այսպիսի պատե
 րազմաց յարուցուէք. ի թոյլ սա
 լոյ կամացն այլ ինին ուն զիմ
 քն

ՎԱՍՄԻՆՈՒԱՔԻՆՈՒԹԵ
 ձեւոյն զազատակնութիւն կա
 մաց միայնակեցին. եւ թե՛ յոր
 կողմ ընծ իւղի. լի բաւաց ինչ
 դրձ ի թե՛ յորժամ չասակցե
 այսպիսի պատերազ մուր. ի վթ
 ումք. ոչեւ պարս թողուլ ըզ
 խուցիւր եզնալ այլ զօրացու
 զանեւ ակնգեւ զանձն իւր վս
 ալ. եւ ծողորմութն իւրով բա
 նանմա զտուեն դանձոյ իւրոյ. ո
 րոյ լեւ թեւ ակնջարին պարգե
 քն. իսկ առաջին պատերազմ.
 որ հասանել ի վթ եղբարց. իմայ
 նութե խուցս. իծու լուծենե
 ն յիւրեւոյն ցուցանող գիւաց
 նեւ. վսորոյ ասացի եթե՛ պըն
 դեւս եղբարցն զանձն սակա
 լիկ մի սնոցեւ. պատերազմս այս
 ինմանեւ. փոյլ լի փոյլ զօրու
 թքն եւ օգնակնութեւն այս
 լճյսպիսաւ որ փուս եւ հաս
 ի վթրային պատերազմաւ յեր
 կուս զուցանող դասցս եւ ոչ
 տայր թոյլ աղօթել. աւելին ի
 մոյ իրազուս ծանրութենեւ.
 զորեզիվ իմե ի բրե յայսպիսի
 ծանր. եւ դառն ծեղութիւն տե
 կեալ կայի զօրացուցի զանձն
 իմ. եւ յարուցեալ կանգնեցայ.
 առաջի սրբոյ խաչին. եւ երկր
 պարգեի եւ նազարեի զնշան խա
 չին ի վթ երեսաց իմոց. եւ բրե
 սակաւ մի. ժամ պնդեցաւ. ի համ
 բերութեն յայն. ցրուեցան դե
 քն ի զօրութենե խաչին. եւ թոյլ
 ետուն լեզու ի իմոյ. եւ յակար
 ծակի տեսի ձեռն մի զիւրեւ. ի
 գլուխիմ օրհնակ քարի. սրտու
 ակնի. եւ ցաւ սիրտիմ ուրա
 խութե. եւ ցնծութե. զորոյն մ
 բաւակալ. պատմելոյ եւ զաւուրս
 երեսուն մացի. յուրախութեն
 յօգնակնութենեւ օրուսն.
 զտիւ. եւ զգիշեր. ամեն էին ոչն
 տայ. ի վթ երկրի. գիւղե ի բրե
 զարբեալ. եւ ոչ գիտեի ամեն էին
 թե իցե՛ ի կենցաղս թե ոչ լճր.
 գոս սիրեցեալ եղբարց. յոր
 լա

ԿԵ
Ժամ Հասանիցէ իմ քրո. այսպիսի
պատե՛րազմ թէ իմ քրոնիցդ միայն
յարուցեալ կանգնեւ ցիս. թե
պէտ և ոչ աղօթեցես. բայց մի-
այն. իւրե՛ծաբան սրտեդ. ամ որ
տեսանիցէ զՀամբերութեքո. և
ուաքեացէ քեզ զօրութի և օգնե-
կանութի. ԼՀՀասանի սիրելի
Հոգւոյ իմոյ. կարգեցի և եղի
քեզ. ոչ իմ. յայս բովանդակա-
պէս գամ ինչ զոր խնդրեցի բառ-
յինէն. զի որովամ Հասանիցէ իմ քր-
ո. այսպիսի պատե՛րազմ. նք և
տանիցես Համբերութեք. 7 ու և
ամէն որք Հանգիւսին յայսմ գը-
րոյս. զգորշանուն իչարութեց-
յեթկո. աղուցանօշ. 7 իւնայայս.
Եւ զի արն քս ինքե՛կակիցն
յաղթութե ամ պատե՛րազմաց.
և ինքե՛կ որբանայ զդուռն ո
զորմ. ԼԹԵ և օգնականութե
ամին. Եւ թե Համբերեցցես.
ոպառացի քեզ. յաղթես նմա զօ-
րութեւ. և օգնականութեւ այս.
Եւ որովամ պատե՛րազմս այս.
յաղթես այլ ևս ամ պատե՛րազ-
մունք չարիքի բար ար յաղթիւ
իսկ որք ոչ Համբերեն յորովամ
պատե՛րազմի անոսա. 7 ևս այս.
Թողուն զխուցս իւրեանց. և
Հեռանան. և ինքեանք միանաբ
տաւ որ յանձանցի. բեանց. 7 մզի
ոչգոն այս պատե՛րազմունք. զօ-
րաւոր քան զայս. իսկ դեղք բը-
մ. ԼԹԵ պատե՛րազմս յայսմ
ա. ին. որ Համբերե միանաբ
իկուց իւր. և սնդակազման
ձախ յաղթե. իսկ զինի պատե՛
րազմոյ. 7 իւնայսբիկ է ևս յը-
շար դւ. որ պատե՛րազմի ք եղ-
թարս խաղաղութե. որե՛դ ևն
այն մոլորեցուցիչ. որ չգոցա-
նե զանձնիւր. յայտնապէս աշ-
տանե Հնարս մեթեւայից. յոր-
ծամ տեսանիցէ դեղքայրն. զի
այնպառի. իմաստակա առաւելու-
թե յայն թամ իմ քր Հասանե անի
ծեալ դւն. ոպ զի մոլորեցուն
ցե

Գ. Լ. ՈՒՆԻԵՐԿՐՈՐԴ
ցե. գեղեցիկ. Լարկանե. Ի
սիրտ նր. ամառնու. նս սքան
չեւեաց. Լառնու. զփառն. Լ
Հանե. իդի. բագոյն վայրեն Լ
ակար Հոգին. փախչի ԼԺԺԺԺ
իծածուկ յօթեանն սրտին յա
ռաւելու ԼԺ. նեերկեղին. ԼԺ
տալծոպիտոյի ուսուցիչ. Իմա
տու. բանգի ԼԺուսու. ցի ոչ
ո. նիցիս. Լքարողու ԼԺ ԼԺ
ցե ստացել. Լոգ Լոր. առցե
զնշանս Ժայտոսիկ զոր աւագի
բեգ. Լյամ Ժամու. յորում մե
ձեցի դէս սյս. անիծեալ. Խա
նայեպիս Ժնա. Իսկ յոյժ դԺ
Ժուսրին. տեղիս այս Լառանց
փորձո ԼԺ Ժ. Լրիցե. մարդ
անձամ. Լուր. բայց որոյ աւ
տր մե. ԼԺ Լայտոյ նց ծանի
քիս զն. ԼԺ ԼԺ ոյքե. Լուր.
յորում սկսունին Իմաւոր. սե
մանել. Իսիրտ բո եւե բար
ւոր. Լ. Իմաւոր. զայս առցես
բեգ. նշան. ԼԺ Լ Իյի. Լու. ԼԺ
ԽորՀրդոյ Իցին. Լիպաւրա
տական Հրշտակե. ԼիշնորՀաց
Հրաւոյն սրբոյից. Լյարաւամ
րիծեղման. Լիբնական սե
մանց. ոչ բոբբեքե Ի Լիբա.
տալախի Իմաւոր. յորում ք
կանի սեբմանի. Իսիրտ. ԼԺ
Ժոլել. ԽորՀուրդն. Լգիւրա
թուցանել զփառն. Լարշարա
նաց. Լուրախու ԼԺ Լու. զԺ
գիսն. Լյառաւել ԼիտնարՀե. Լու
ցանել. Լգ. Լիտան. ԻիտնարՀու
ԼԺ Լիկշեցուցանել. Լանայել
ուսնս այնու Հեաւ ԼԺ յալա
կողման գաւելել. ԼԺ յորշաի
բազմանս աղբեր Լմաւիչ. սը
տիւ տուր նց տեղի. Լած ըզ
նայեցողու Լմաւց քոց. յան
ձառելի լոյսն. որիպարգ Լաց Ի
մաւաի. շնորՀացն ծառի աւ
բեգ. Լկրել յանձին քու Լ Լա
շակել Ինման. որչաի պացի
բեգ տեղի սր մե. Իսկ յորում
արաւաւ. Լարշարանացն սկա
ն

տից յեղբարցոյ ԼՂԲԳ՝ զի միտք ի
միայնակեցաց ի զբարց յորժամ
բռնեմք իրբանն զողջուն կար
գակցին իւրոյ վսմեցու թէ. շն
նորհիս այսորիկ զոր ընկալեա
լէր. ապաց առոր բախեր զդու
ուն. եթէ՛ իցեն ամբանք ողջուն
նիքո. և հարցման ինծորք ոս
կիք. իբրեւ զաղբ անպիտան հա
մարեալէ առիւ. ըստ շնորհի
պարգևաց զորչնկալայ իտէ իմա
մուս յայսմիկ. իսկ այնորիկ. որք
վսխառաց և գոմու թէ. մարդ
կան նստին. իխաղաղական խոս
քս. այն պիտեացն շար օրինօք
լինին տեսիլքն. և ապականեմ
զհոգին. և այլ այլեն զմիտան.
և արկանեն անուրս երկաթի ի
պարտոց նոցա. և մատենեն զուն
ձն ի ձեռուն պոռնկական դիւին.
ոպ և փորձեցան ոմանք իմիպեա
կեցացն որքոյ վս ամ նստան ի
խաղաղութե և յաղագս այն
րիկ թուլացան իշնորհացն այ.
և մատենեցան ի ձեռուն դիւաց. և
եղեն նշանք զարհուրմանց. ամ
մարդկան և կնորք վսայ նստին
ի խաղաղականս. այնպիսիքն ե
րանութե. և շնորհաց հոգւոյն
արքոյ արժանաւորին. Լուր և ի
միտառ. վս իմաստիցն զորյանի
ծեալ դիւեն. յայնմանէ սերմա
նի. և թէ որպիսիք իցեն. խաբէ
ութեք նք. վսգի յորժամ տեսա
նէ. զիոյ հնազանդի Հոգին.
չարչարանաց պոռնկութե վաղ
վաղակի արկանէ՛ ինա. զգանա
ցան խորհուրդս իմաստից զոր
իրբէ անկանի. իսիրտն շնուրդ
նա սյ. քայլ մտածութեք. և ի
ստաս իկ Հարմանեն. քմիմենս
խաւարեցուցանե զմիտան. և պշ
տորէ զոգին. ԼՂԲԳ՝ այս եղիցի
քեզ նշան քմիմարտութեն և ք
ստութեն. Օ ի սկսանել իմաս
տիցն օրինորհացն այ. հոս
քաղորութե. և անուշութե ծը
խէ. և ելանէ իսրտէ. և զշարժ

ԳԼ ՈՒՆԵՐԱՐՈՐԴ
մանս հագւոյն. և մարմնոյն. թմ
բեցուցանէ և ոպ իբուն թանձ
րութե ընկղմեալ սերմանք
անծեալ դիւին իմաստիցն.
Էսկսանել հոս գարշութե.
և անպիտանութե հանէ՛ իսր
տեն. և իշարաշատութենէ նք
խոռվ ինամիք հոգւոյն և մարմնոյն. բայց քոս յորժամ
հասանիցէ. իվքոյ այսպիսիպա
տերազմ. մի թոյլ տացես. խոր
հորոց ու չիմ մօք. մնալ յայն
ԼՂՅԼ լիցիքից յարժամքն թեք
ցունս քք գրոց. և ձերպարութե
առաջի սրբոյ խաչին. և շարչա
րանք. և արտասուք և անցցէ ի
քէն դօրութե. և օգնականութե
մն մերոյ. ԼՂԲԳ՝ միայնա
կեց որնստի իխաղաղականս. ոչ
պարտ նմա խօսակցութե ու
նել. քբագուս. բայց յայնմա
նէ. որ յայնէ զխորհուրդս իբ
ծածու. և և առցն ինմանէ զիք
րտաս բարիս. և ոգէ շահս. և
թէ փորձէ իգիտութե իմաս
տից. և մերձաւոր առաջ. և պա
հօղ խորհրդոց. իսկ միայնա
կեաց որնստի. իխաղաղականս
և յայտնէ զխորհուրդս իբ հո
գևոր հարց իւրոց և առցն ինք
մանէ զօգտեկոր խրատս. և մո
նէ առն պատերազմողի. արգոյ
ցեալէ զամ սպառազինութե.
պատերազմի և ոչ երկնչի ի թըշ
նամեաց որքան ի վր նորա. վս
զի միաւորեալէ. և վստաշա
ցեալ յայն որպպառաջինեացն
զնալ ԼՂՅԼ որքեակուր վարդա
պետացն քոց վսայ ոպ և լուան
առաքեալքն. իշարիս վարդա
պետին իւրեանց. և կացին և մի
նացին յեռու սայլեմ. մին. և ըն
կալան զօրութե իբարձանց.
և եղեն բարոգք արքայութե
երկնից. ԼՂԲԳ՝ և այլ ոմնպատե
րազմող գև. որպպատերազմի. ք
խաղաղականէ դբարս և գայ հա
սանէ արտաքսեցին և սնելի առ

Համբերութիւն արարիւնքն հը
նոց ի հրոյն ոչեին արեանաւո
րիւ տեսութեփառաց լուսեղէն
Այո շագին ամայոյն. զի հովանա
ւորութիւն արեան շիւղեղին զբոց
հրոյն վսգր յո. սահասեցին.
Պանջինս իւրեանց երանելիքն
լաւ. Համարելով զմահն վսքի
քան զկենսան. անցաւոր արար
հիս. ահա անպատուս սրտին
վիք. զի հոգւր սիրոյ անանիանցն
շիւղոյց զբարեւանական հոգհը
նոցին. Այսպէս ամառք որք ու
նին յանձինս իւրեանց. զհոգրն
ածային. զի յորժամ տանին. ի հը
նոց խցին գլուշի հրոյ. սիրոյն
իւրեանց. որ առած. շիւղեղանե
զհոգր շարժարանացն և ուր. Համ
բերութիւն. անանիանցն. փոխեաց
զմարմնաւոր տեսութիւն իւր
եանց. ի տեսութիւն. ուսաւոր հը
րեշտակացն. այսպէս ամառնե
քեան. ոչք Համբերին. նեղու
թեց ի հնոցի խցին. փոփ խին ի
մարմնաւորութիւն եւ նեղեղ հորոյն
Այսպէս արեան տեսութիւն. երբ
նցաւ լուսովն. արծաթի ելլընց
Էւսմբ եւ թոյն թափաւորիմբ.
Խորտից մերոց զերկրորդ թափա
տութիւն. ոչ կարեմբ. ք շարժար
անս. պատերազմել. Էւարդ.
փառս մատուցուք. զորս ուր
չին մերոյ քսիւայ. յաւիտեանս
յաւիտենեից ամենայնս սիրոյ
են այստեղի.

Ո իզսիրելին յոժարութիւն սի
րեւ և սէր սիրելոյն. Յոժարու
թիւն ի սուսի զմամեւ. բազում ան
գամ ի փառ ամեւ զնա. Էւսանց
Հանձնութիւն ծառայել նմա.
Օ անձն և զինս սիրելի իմ թոյն.
Օգուշանա իմ իրաւորելոյ զնա
Էւսեթ յայոց զիրաւորելոյ.
Հարտեցուցանե զնա. Լինիղակ
ակից. ի ժամանակն նեղութիւն նոյ
խնդաւ քմերձէնաւ նոյ. Օրաւի
ք Էւսանաւ նոյ. Լիիրե գոհրե
վիս նոյ. Էւսե զառեւիս նոյ.

Ձանա Հայոցանայ նմա. Էւսին
չի անշաճիւնայոյ ինսանեք
Էւսրչե զոյ. ք իսիրելութիւն նոյ
Օ պարգևս տուեալ ինսանե.
ոչ օտարացուցանե. Հաւանի
խրատուց նոյ. ինչք. զպէսան
և զինչ սահմարձակ յուսով ինք
մանե. Էւսե ուր զիրաւորելոյ
Թեոսելի ոք սէր առած. և օ
րենս նոյ ծախր. զնորք ի գործս
մաւն յափ մեղացեն. ոչ ունին
սէր կատարելաւ. իմ զթոյն.
Էւսելուսի Էւսինականցի. Էւս
կրօնաւորս.

Էւսիւղն այ մերեւ զամառա
խօսութիւն իսկ Հեղգութիւն մեր
Էւս գերիւ. զնայ. իսկ գերե
լոյն մեղօք և իսիրելութիւն իս
տակալ. և նեւ ամառաքինութիւն
Էւս յանձնե. Օրքեն առաջի
նութիւն այստեղի. և ուսեթ և
պաւլաւնութիւն այ պատուիրա
նին Էւսութեալութիւն. Էւսնա
առաւութիւն.

Էւսորքեն այստեղի որպաւնե
զանձն. Լորդմանութիւն առ
մեծիսնաւ. Էւս. բարեկամաւ
Էւսերկայնաւ մտութիւն. Էւսա
Հե. զինքն իմոռագութենե.
Լիսոր պետս ունին. արեց
առաքինութեցս այստեղի. Էւս
թե, ամառաւոր և նանկանել և
նաւի այ ոք սրտիւ. Էւսաւ
իմ իսիրելի և Համարել զինքն
մեղաւոր. Էւսաւ դատել զքն
ինքն. Էւսաւ լուսուցանել
զիրաւորութիւն յանձն որիսարեւ
Օրքեն սրտեղի. առաքինութիւն
որքանեւ մանկան միան
ակեցի. Էւսութեալութիւն իմ
Էւս. Էւսութեալութիւն. Էւսան Հեղ
գութիւն. յոգութիւն. Էւսա ոչ
ինչ Համարել զանձն.

Օ Հայոցաւ արեցս այստեղի եղ
ծանի Էւսգի. Գ. ու իրաւաւ
և ոչ առաւել զանսիրել. Էւս
նա իսկութեւ. Էւսութեալութիւն
նեւ քննութեալ ամ քփառաւոր
Էւս.

եալս: Եւ արտաբերել զմօրեանս
 օխոս բարկութե. Իստաբ և ա
 ռից. Եւ կատարել զհար կամնս:
 Եւ սիրել զլարբանսն: Եւ կար
 ծել զինքն իմաստուն գու
 ինորից իրաց յառնելն շարու
 թից. վստաշելոյ. երմնելոյ. և ա
 ռաւելապետ ննշելոյ: Եւ Ես
 րայիկութե. և իստաշալոյ. և ին
 ծաշելոյ. և յընդունսն բանից:
 Եւ զպատճառաց Հան Երանից:
 Ինորից իրաց ետաւորին միաբ:
 Յատելոյ զընկերն: Եւ արհա
 մարհելոյ. ինսխաննելոյ. և ի շա
 րա՛խօսելոյ:

Սէ ասն չորից իրաց. տնտայատա
 նայ հոգին յոչ Լուելոյ. Եւ սիր
 ըյ զողոյնս: Եւ ցանկանալոյ
 նի. Թից. Եւ ազաւհելոյ:
 Երեքքն այսոքիկ առաքինու
 թիք զոտ դժոխքաւ կարե ստա
 նալ մարդ. Սգալ Հանապազ. և
 Հայնէ յիւր միջոն: Եւ ունել
 միշտ առաջի աջաց զմալ. իսկ կա
 տարո. մի այսր մի այսն. եթե
 ոչինչ ունիմ. իրս ինչ գիտս մե
 ղաւորեմ. և մեռեալ ջանդի մե
 ռեալն վնորիք ոչ հոգայ. Եւ յոյա
 գս այսորիկ ան զօրացուսի ըզ
 քեզ և որքո. Եւ առանալ զառա
 քինութիս զայս. կարե ապրիւ
 յորդայնից Թշնամոյն. շընոթ
 հօրն քի որք օրհնեալ յաւի
 տեանս ամեն. Յայնուստ իս
 րատք. Ոգեշաւհ:

Սյա Հեա զսիրտք. և զայս որոջ
 տեսցեն զբազում շարին. Գրա
 Հեա զԼուելիս. զիս յանձին
 քում ժողովեսցեն բազում պա
 տեբազմ և մի արհամարհեզե
 զպաշտօնք զԼուսաբեր անձին
 քո. Լըրդ. այսմամի. որոշողութի
 նորհրդոցի. Գլուխ և կատարած
 և անհարկ լինել որոշողութե.
 Եթե ոչնչս զերկրագործու
 թիւն նր արացես. Յառաջ ըզ
 րադարութիանս իսկզապատու
 ան Ժնանի զգնութիւն. և զգնու
 թի

թին Ժնանի զարտասուս. և
 արտասուքն Ժնանի զերկիւղ:
 Եւ երկիւղն Ժնանի զխոնար
 Լու. Եւ Եստարհու. Եւ Ես
 նանի զառաջապետութի. իսկ
 յառաջապետութիւն. Ժնանի ըզ
 ւեր. իսկսերն Ժնանի զանձն ան
 ցաւ և սնախա. Բայց ժողովա
 լութիւն յաղթութե. Եւ յա
 թութիւն Համբերութի: Եւ
 զամբերութիւն կեանքն. և
 կեանքն արքայութի. Եւ ար
 քայութիւն ան. Եւ որք կամի
 ցին գալ յառաքինութիս յայս
 տնէդք եղիցի. յամ. ուր Թե
 սա ազնիւ. և միւսն շար. Եւ
 առարաստե սցե զինքն յամ ժամ
 իմալ. Եւ քննեցե. Թե զինչ
 որոքոչ. զմեզ յայ. և իստանն ս
 ցե զայն. և անեցե զաշխարհ
 և որինչ աշխարհիկ. Եւ ապա
 բարեբարութիւն այ ընդունի
 զեա. Սի Հաւատար դու քեզ.
 Եթե տեսցեն զքեզ. առ ժամ
 նակ մի. Հանգստեալ յախտից
 քանզի զպսն զինքեանս առ
 վայրմի. խորամանկելով. զիյու
 լացիս. կարծելով. իմալ քում
 Թե Հանգեա. Եւ յայնմ ամ յան
 կարծակի. վազեն իմ քառա
 պեալ անձինք. Եւ յախտակեն
 ուր զԺնանի. իսկապա Եթե՛ զօ
 րագոյն ջանգքեզ. ինե, Կարա
 ցեն յայնմ ամ ձգեն. Եւ ամ մեզ
 անձ մեծս. Եւ յարադոյն. խո
 նարհեցուցանցեն զքեզ. վս
 որոյառաջեմ մի ժամ ձրանալ. այլ
 Հանապազ տղութիւն առան. և ա
 սել զխորհուրդն. Հանապազ
 հօրն. Հոգևորի. զիոյսանելն ըզ
 խորհուրդս. Հօրն իւրոյ. զար
 Թութանե՛ զնամբիկեալ. իսկ որ
 Համարձակի. ասել զխորհուրդս
 իւր առարի Հարգն. Հայածե ըզ
 նայինքնն. Եւ կապեր զքեզ
 իրազում պատճառս. կամ յի
 ինչ երկրաւորս. և խորհուրդ
 քո. ոչ ևս խորհին զքեզ. Գոր
 ծեա

[illegible]

Գ. Լ. ՈՒՒ ԵՐԿՐ ՈՐԴ
 տու թէ: Իսկապէս զպատու
 անս. այսն հաւատքն յամ. Ե
 րկիւղն այ. զիմի՛ արամեցուցա
 նիցէ զԵ. Բ գիտակցութեն. Ե
 զխորշ մտացն. որքաւ այ. Որ
 հաւատա ոգիւստեւ զընկեր
 ծառ. յիւս ինչ երկրաւորս. ու
 Երբեւակ. մի՛ դատեք. զիմի՛ դա
 տիցիւք: Որհաւատա եթե աք
 րից լծեն սրբոցն. Ե փութա
 պահել զպատու իրանս այ. զի
 ապրեցուցէ զպտու զիւր յաք
 քայութեն երկնից. Իքս իյս
 փոք մեր. որում փառք յաւ
 տեանս ամեն. Երանելի սր
 հորն: Յոհաննու. Լ. Ծաբանի
 վս երրորտարդաց Ե դարգ:
 Այսն վարք սիրելեացն այ:
 Օրիմի՛ իցի եոցա հայն՝ աստ
 կամանք. այլառաի հայն՝ պար
 տե Ե իրազմա՛ բանութենէ հե
 ոանաւ: Ե. ԳԺ ուծ զգեստիւք
 Ե հարկաւոր կերակրովք. Ե ու
 նայն յամբնէից: Իսկ գինի. Ե
 թե իպտածաւս հիւանդութե
 լինի սակաւագոյն վս ստամո
 թս: Իսկ քանս երկիւղիւ Ե զա
 ճուանս. Ե Լուր Ե հանգիստի՛ք
 պարտե լինել կրտսեր. Եսպա
 սաւոր եղբարց մերոց: Ե ուր
 նայ Ե ոչ զմի անգամոց մերոց ա
 ռաւի մարդկան: Ե Լ մի մերձե
 նայ իմարտին օտար իսկ իշա
 մարձակութեք պատրաստելու ի
 մահուանէ: Ե ունել զվարպար
 նելաւութիւն. Ե մի հեռացի. Ի
 մեկն զորութե. Ե օգոնակ մոտ
 արար ին միոյ: Իսկ թե նիւզ
 ցե միոք տե սցեզնաւ: Ե Լ զիտա
 յե՛ պարտ սրկանել առաջի
 մարդոյ: Ե Ե թե հաղա՛ ի վս օե
 զանոյն. պարտե դառնաւ սրտա
 թոյ սեղանոյն. Ի ձգել զիտա՛ իս
 Իսկ զկերակուրս Ե զըմաւի իս
 Հանդարտութիւն. պարտե՛ առ
 նու. Ե ոչ պարգեւ զձեռս. համ
 արձակութիւն. առաջի եղբարց:
 Ե Լ պանծե հանգիստի՛ք օտա

26
 Զանգան խնդանն. միանգամ կամ
 երկիցս և թե առաւել և անհիցս.
 պարտե մեծարել զնա վսկերակ
 րոց. և այլ ոչ ևս. Եւս զիցին պատ
 րաստց ոտքն և ճեռքն. և զգիտ
 ան և բծրանն իրօսն լոյս խնդանն
 տնիւ. և յօրանցն լոյ. և արագն ու
 իսկ իմաստնն իրօսց վարդապե
 տի. կամ աշակերտի. և կամ սիրե
 լոյ. յոյժ պատրաստել պարտե.
 իւրեւրոյ յընչից որանի. կայ.
 Եւ Զանգարառ. թի պարտե բա
 նա. և փակել զդռնն զիւրն. և
 զընկէրնն. Եւ ի խնամ պարհին.
 ոչն պարտ փութա յառաջ. բան
 զաւարդ. Կայ. Եւ ի զիցին Զե
 նազանդ. և ունին դիր ըստ մի
 րայց. Եւ Կ իստան լոյ ընչից. ա
 մենեի. պատրաստ. և յայտար
 Զական. ի զբոսանաց. զիւր լիցն
 ծառ. և ստանալոյ. Եւ ուրախ
 Եւ ի խօսել. Եւ մօթ. և սրբութի
 Զայել. Եւ Եւ ի խնամ Զանգ
 և զբայել ի խնամ պարհին. պար
 տե կալ մինչև գայ. Եւ ուրախ
 Զի Զիւրեղին պարտե իմամ տա
 նել. և ոչն պարտ փայտակղից ու
 ցանել. զիւր արա. ըստ ամբ
 տուց. և զ Զանգապ մեծ. Եւ ի
 ցուք պարտաւոր բազմախնար
 քործ. և մօթ պարտ փոքրել.
 Եւ Ե ծառքապե բանից ոչն
 պարտ Զայել. և ոչ զաւարտն
 բանալ. Եւ ի խօսել ի ի. կանայս
 պարտե Զարձա. ցանել. զիւր աս
 և և ապ խօսել. Եւ ուր յորդաց
 թից ստանալոյ. պարտե ինդա
 նել Զեռանալ. Եւ ի խնամ Զան
 ինչ լիցն ի զիւր ապակալանե
 ցի բնութիւն Զարա խաւից. Եւ
 Զանգապ և բարձրիցն. կամ ազ
 րակայել պարտե Զեռանալ ի
 սիրոյն նի. և ոչ յօտարաց և ի
 Զարտ թեմն նի արշիւ. պար
 տե զիւր. Զանգապ. ի խնամ նի
 Եւ ի Զանգապ Զանգապ. ման
 կանց. և ի զիցին րոց և զ Զարտ
 ստանալի զն. պարտե. Զեռա
 նա

Եւ ալ զիմքճաւոր սատակաւ յին
 Համար ձակաւ թին՝ և հետ այն
 ցանօշ յայլ։ Եւ փոքիցի ձեռ
 խորհրդակից։ և հաղորդակից
 մանկութեն և մանկապոյնքն
 Եւ արդ որ երկնցի իմե խաղա
 զեալէ ի խորհրդից և աղբաւի
 յընկից և ոչ արձակէ զփրոն
 ըստ ամ պատճառի և հանգար
 տութի կատարեղ գործն և բ
 ճիւշտակե պահպանող իւրեմ
 պատկառի և յերկին յայ մաս
 Եւ որ ուսնէ և ըմպել ը կեն
 մարդ փոխանին կալ զիւր տեմե
 ուսնէ և օ Հասանցից զիմե
 Եւ այլ և ը քոյք քաղցրութի
 կեն ըստն և ըմպել ձայնէ
 մարմնակաւ ուրախութի առ
 նելով ի հնչումնաւն սննդի բ
 որ պարսաւօղ զիւր մար և ը
 քոյքն զիւր այսորիկ քարոքե
 զեղ մաճու ձայնէ և քան ը
 մար և ը քոյք այսպիսի կերա
 կուր աւան։ Դիմէ բարոքի
 ներս և զիւրաւ։ Եւ ըմպել ի մի
 անկողին ը եղբոր։ Եւ ըմպ
 կամիցի այն եղբայրն որ յառա
 թա՛ղեմէ քան զիւր սաղմոսել
 և կամ մոռնի կրկնել։ Իւրեք
 մա քաղցրութի և կամ լեզու
 ստն ձել և մտքն զած աշխն
 փոխալ Հակառակ այլ Հրպա
 տակ լեր։ Եւ փոքաւ խօսել
 և կամ երգելու յանուն տն և
 փոքաւ տն և փոքիկ արջ
 կործանեալ զմարմնաւորսն և
 փոքակաւ զոգանել զփոք
 քաղցրեք և իրաւտ փոք
 և ար այլ Համբեր Եւ փոք
 անմեղիցն ուր զպարսաւ
 կաց։ Եւ ուր պարս և իրե
 լինել ի ձեռնաց զի որոյն ին
 ցանե արմաւ քան զիւր որո
 ք այլ ինչ և նոքա և որ սակ
 փննչեալ յապակաւութի
 Եւ զի բարոք արկան իրե
 քան զիւր և կամ անուս Հորոյ
 քան զհամապոյն կերակուրս
 Եւ

իշխանաց. Եւ եղիցիս ոչորմած
 ար. եորոշիւս բնութիւնս
 Եւ եղիցիս պատրաստ երազմա
 խօսութեան. զի նորա շնորհա
 նան հարսէ քաւմէ Կոպեոր
 շարժմունս. Եւ խիստ որոտե
 նէ քարկացողաց քաւմէ. Գե
 ծանել. Գրաւ եղիցուք և մե
 բար կացողք. և խաւարի. ո
 զի բնութիւն որոտեմն. և մե
 ցի եւնել. Կողմնս. և ինկցի
 բնակութիւնս արաւից. Եւ
 սոսիկ զպատուիրանս. եւ տե
 ւա Կեւցուք քաւմէ. արաւս. և
 Կողմնս քաւմէ. Եւնել. Եւ
 քաւմէ. յաւիտեանս ամեն.
 Պաշտամանս մեծն անտեմն.
 Կեղեկակի սք երաւմն. Եւ
 նովա. յայս կարգի կին. մի
 այս մուսկոյ. Եւնել. Եւնել. Կ
 ցեմք քաւմէ. արաւս. Եւնել
 ուղիւ. Եւնել. Եւնել. Եւնել.
 Գործով. Գործով. Գործով.
 Կարաւանս մեծի վարդապետի.
 Եւնել. Եւնել. Եւնել. Եւնել.
 Եւնել. Եւնել. Եւնել. Եւնել.

ՐԵՆԴԱՆԻ ԸՍ
 Կեղեկակի սք երաւմն. Եւ
 նովա. յայս կարգի կին. մի
 այս մուսկոյ. Եւնել. Եւնել. Կ
 ցեմք քաւմէ. արաւս. Եւնել
 ուղիւ. Եւնել. Եւնել. Եւնել.
 Գործով. Գործով. Գործով.
 Կարաւանս մեծի վարդապետի.
 Եւնել. Եւնել. Եւնել. Եւնել.
 Եւնել. Եւնել. Եւնել. Եւնել.

ԳԼ ՈՒՆԵՐԿՐ ՈՐԴ
 Գեղեկակի սք երաւմն. Եւ
 նովա. յայս կարգի կին. մի
 այս մուսկոյ. Եւնել. Եւնել. Կ
 ցեմք քաւմէ. արաւս. Եւնել
 ուղիւ. Եւնել. Եւնել. Եւնել.
 Գործով. Գործով. Գործով.
 Կարաւանս մեծի վարդապետի.
 Եւնել. Եւնել. Եւնել. Եւնել.
 Եւնել. Եւնել. Եւնել. Եւնել.

ԷԷ
 Եւ եղբքդ խրատե՛ր աղքատդ արար
 մի՛ քնկնչիր անշուտ արար. Եւ թե՛ր
 անբե՛ղ զբե՛ղ հայր արար. մի՛ վրձ
 տա՛հիր ուն զարմար. Եւ երայտա
 կե՛ իշխան արար. մի՛ երկմտե՛ր
 ծառայ արար. աշխատե՛րս եւ ո՞ր
 գիտարար. շարժեա՛ ի գու՛ծ. ուն
 զհայր:

Դրացիք մտնու՛կ իսխու՛հ Կան.
 վստյն կրկնե՛մ վեր առնե՛ր քան.
 զվարդապետին քու՛մ հրամանն
 մի՛ երկրորդե՛ր կրկնե՛ն անգամ.
 Զորունք շնորհացոյ՝ օգտեցան
 որքան հնազանդ. նմին գրամա՛ն.
 բազումք հասին իննան ու՛մ մե
 ինչպէս տակնորհ ներշնչանցան
 Եւ հայր քանիս լե՛ր հաւանող.
 առաջացոյց զյակոր իս բողոքե՛
 զԿեսա ի բրկզոռ. հնազանդու՛
 թքն եղև տիբող. Երեցն յծաւ
 ապստամբող. անդամ կու՛ թե՛ն
 կորուսող. Թեպէ՛ն յետոյն զԵ
 ծառ. զեա յակորայ ծառայ Ե
 թող:

Վստողութիւն ե՛րեզ բարի. մա
 նուկ գու՛ծե՛ր զգասա՛ւ Եւրի աթի
 զկամբ. կաւ բրա՛ն. առ խրատուն
 վարդապետի. Բանդի այն խա
 լն յի. որպահանքն յաթի. զինչան
 ծաւկ ճանապարհի. նաքն թանայ
 արդայս ու՛նի:

Խորհուրդ բանամք ե՛րզ գիտու՛
 թե՛ առ իշահից հնազանդութե՛
 զուշիմու՛ թե՛ զգաստական. ըզ
 համեստութիւն մարման. Միք
 Եւսոյունց բարեկապեցան. հա
 ւին իկեան մտքկու՛ թե՛. իմարդ
 կանե՛ յոյժ յարգեցան Լայ հա
 չոյացան:

Թանիր Եզայամանուկ համեստ
 զհամեստութի մասանց արու
 ծառ. առ զխրատ յիննն պա՛հեցա՛ւ
 քոյին բարուցք արա զգեստ
 Եւ թե՛ն տարի. Եւ թե՛ յառնե՛ն սր
 Եւ թե՛ խօսիս. Եւ թե՛ սեռ. յամի
 չերդու համեստ. մի՛ խստամբակ
 Լնիր Եհեստ

ՎԱՄՆԱՌԱՅԻՆՆԻՐԵ

Կարգեա՛ւ առ ծան իննչինք քո.
 յորժամ նստիս Եւ զբարս քոյ
 մի՛ զկուռար քո ապշես յու մեյ
 մի՛ մեկնե՛ր զտաքցես անասնոյ
 Մի՛ հայեցես բլ. Եւսոյնք. մի՛
 Եւսն ճրագիս իբե՛ իբեոյ. աշխ
 ծուկիս քո ուղղ ծածոյ. ծած
 կեա՛ զմարմնի. հանդերձի քո
 Հաւարակաց զխրատս պա՛հեցա՛ւ
 զվերոյ գրեալս ստուգիւ իմա.
 բայց զվարդապետս այսպիսի
 ստուեա կոնգուն կտող ըսպա
 սաւորեա թե՛ հրամ. յայս
 բազմա. Եւ զաւստութե՛ զանը
 կատեա. Եւ խրատ տալի առ Ե
 զմայլեա. ապա թե՛ոչ բանս ինչ
 իսկա:

Եւսն խրատու վարդապետին
 բեզ բողքրանցին քան զմեղու
 ին. ուն երբեմն յսին. հարիւրա
 ւոր լեքկիր բարին. Եւ թե՛ սո
 քն ապստամբանի. հաւանական
 Եւս. ի իցին. ուն երբեմն խառնա
 րին. զոն յե՛ր զարմանային.
 Զամբարապես մանուկ իւրեւ
 թե՛ իմացիս զխորհուրդ բա
 նիս. Եւ յիշխարան յորժամ
 Եւսն. իննն շաբար միկորա
 ցիս. իբե՛ր անասնոյ մի՛ փութա
 ցիս. ուն զգապան մի՛ յարգեցիս
 զգլուխդ ուղից. կաւ ըստ իբ
 րատիս քոյամ մարկան գովիս
 յաւա՛մ զբանս թե՛ օրինակով.
 մանուկ լսե՛ զխրատս իմ հոգով
 պարկեշտ պա՛հեցա՛ւ զբեզ կե՛րա
 կրով իւրեւն ին. իստուակա
 լով Միք զտառ խորի պա՛հեցով
 պայծառ ողաւ մեցուր հոգով.
 արժանագաւ սքն սրտով. զա
 ուսի կայն գուշակ լով:

Մանուկ կամիմք ե՛րզ բանս խա
 սել. զխորք խնամից ուսուցա
 նել. զի մանկութե՛ գու՛ծաւ ար
 բեալ. զթէ՛լ գինով մի՛ զմալի
 զխրատ. թե՛ զայն բա՛ման ըն
 արել. զգր ձրն ասաց կամիմք
 այել. Եւսն մանկանը ընմանել
 որիսկիւ լե՛տան ինն բնակել

Յորժամ իսկիւն գինի բերաւ
առնուլ եղբորցն անդիսակաւ
մանուկ եղբորցն ոմն տնտաւ. և ի
տեղւոյն քո. թով փախծաւ.
փախցտեանն տունն ըլաւ.
Մեկընտացս հանդիպեցաւ.
զոր առաջնորդն ուրախացաւ.
գովմամբ. եգիւղս իւր ընկա
լաւ.

Հորոգ մանուկիմբանաւոր. յոր
ժամ խօսիս լեր երկնաւոր. աւ
հեազմայնորդ շախաւոր. կազմեա
ըզբանդ կարգաւոր. Չգլուխը
կալ խորհորաւոր. գիտեա ա
կամբ ըզ իւր բխոր կցեա ըզ
ձեռքդ գիտաւոր. որով կուչիս
այր մաւոր.

Շնորհաց սիրող զխրատսիմ
յարգեաւ. և առաջի ձեռոց լուեա
դու իմաստեաց ունկնդրեա. և
զմեծ եղբարսն մեծարեա. Չկր
տեք ձեղբարսն խրատեա. ըզ
հիւրսն յօժար սրտիւ պատու
եա. ամենեցուն ծերբայագեա.
զքեզ անպիտան ծառայ ասա
կէշիմ մանուկ և զայս ընկաւ.
ձեք տեսանեալստ հեմեղբայր
եմե խոսին զբանսին յարմար
կաց դու լուին և անբարբաւ.
մեծ զյոհանէս զիւրոր մայր
եղորս յայրին մինչ պիտրոս
գայր. տես զպօղոս զիւրորդ ան
տայր. նախնոն մինչ իհրամ
կայր.

Չնպարտ համբակ քեզ ձեծե
ղիւ. այլ թե հարկիս. միայն ժա
տեք մի լեղբարսն մատակիր.
և մի իւր կատակն յարեիր. Չե
ղիցով ի մանկանց. ոչ իւր քայաւ
ժեցան յարեմանիր. զեղիսի
կատակն աւսիր. եմե զիւրորդ
զգուշացիր.

Պատուիրեմ քեզ իյայս մարդել
և զհայելոյն ոմն ուսանել. մի
քեղծապաւ. հայեցս առնել. մի
յարժաւամ իրա ինչ պղնձ. և լճ
կկողմանց գաղտնկանել. բնաւ
գլխոյնդ երբ ընտրեմ եմ յազա
ւե

և տե նշմարել. և զորոնուան ան
յայտ առնել.

Չ ահքեզ մաւեմբայ լողապետ
զորստատեմա առնես այսպեա
թեմ արաւ. ի գործունդիս. պա
հեա զքեզ խոսկալապետ լեղ
գա օրանըն անտանապետ. պըն
դեա զլրեմունդ. մարդկապետ
թեմապետ ընդ առանձնապետ
մի հեղեցես ձայնս պետապետ.
Սաթիկ արտեցն որանմաբար
մի նախանձիր մանուկ մաքուր
որբք պատանաւ եզգ բարուր.
մեղք քեզ յօրեն երգբարուր.
Լճի զպատանաւացն յարանուր.
թք բարագր. արա թափուր.
Թերորբքիս առգու ըզբար.
և զեա շիջոյ ուղհուր.

Սերեա որդեակիմ զգայուն զե
մաստ հոգոյն խորեան հոռե
ուղք ձեռնեմիս. այսորեմուն.
ուղք զհեցաղս այս անկապեա.
Լճի մաւաւացոյց գիր. երանելի
զմանուկն ուղիմ զաղովմն. ո
րով մաղթեաց զմե գերագուն.
ուրեմ զիմաստս օրհոգոյն.
Լեզանկատարաւ սու մասեր
բազմութեմ զարգասիր. ու
յս օրհորբաներ. և հաւածարե
հետազտեր. Մեծեկարտեք
զայնտեմի. այլ քեզ ինքեմբ.
ուսու դաներ առնել. զմանուկ
անտեր կաղմել. զհամբակդ ի
մաստաներ.

Տես և հայեաց դու ո՞վ համ
բաւդ. որ իմաստեցդ. եղեր հա
տակ յերկուց իրար. զգոյշ լեթ
համբակ առնել. զիմաստաբոյն
տակ. Չյովսեկ նմին դիք նա
տակ լեթնախանձուն. անքու
նակ միւսովն արագեա քեզ պը
տակ. քակել զախտեցըն հանգա
նակ.

Բարուն օրեն զարասացի. զհը
նաղանդութե յազն ցուցի մա
նակ գոմէ եկորորեցի զիւրե
տակ զանսին թուի. Լճիս
օրենակ բազումս ունի. դու հա
ւա

ՀԱՅ ԼՈՐԵՆ ԻՍԽԱՆԵՂԻ ՀԻԼԵՆՎԱՐԱՍ
 ԿԸՍ ԳԱՆԿԱՐԻ - ԴԻՐԻԳԼՈՒՄԵՐ
 ԱՄԱՆԾԱՅԻՒ

Հոգեհոգ զՀայրն որեւ շորհայտ
 աշակերտին թեանկեա զայդ
 տուր յարաւատք լուր յորդաւատ
 զորեւարար մանուկն զիստաւ
 Օրծեպեա լուրնէր յոյժ բա
 ցատայլն ազերկեամ եղևայխաւ
 զորեւտ պատգ զիեաւտ արմատ
 զուհաւատա որդեակ Հաստատ
 Ի իւսեա լայս բանս յարմար
 զվեՀոմե արքայ - որդորՀարար
 կոչեալ զորդիսնիւր Հաւատար
 ետինն զապն պայծառ Լճաց
 փշրել յոժարարար զորարարին
 Հրաժարարար միայն կրտսերն
 զՀրամանն արար և զտրու թ
 Ժառանգն եառ

Վայլեամանուկ Հնազանդորեն
 մարգեայ իվեՀ ճեմարանեն Ի
 աշտտունի յաշակերտեն - յարեա
 տտեւ նրբախօսեն Ըրդշան
 ասեր երկեղօրեն և ոչ նստեր
 ծառայօրեն զպղատոն պատու
 եր անօրեն մինչև իմաշն որեր
 օրեն

Քեզ յարացոյց այսքմբանիս
 քաղցր թուեցի քան զխորհիս
 միայն զսա թեաշակես Իկն
 Ծաղոյս Հրաժարեցիս Ըալա
 ցուծե պարապեցիս յիմա
 տուծե կեան Հասցիս ինեբՀո
 նաց գովիս յաստիս և անդ փայ
 լես ու զապիս

Կերեզմայլեա որդեակ զիմաստ
 որով լիցիս արի և զգաստ
 Աշխարհսե ծով աշխատատե
 լերդու արագ զիտող և սատո
 բեան զմարմնդ բո շնչին
 լաստ կազմեա զՀոգւոյդ բոզ
 ու գաստ

Առզհոգւոյն Հոգմե պատու
 ասա զիկեա խրատեա և լեր
 պատրաստ

Պահեա զքեզ յաստիս զգաստ
 զիմ խոցուն յարկիս տապաստ
 Երանելի և բարեբաստ Լիդիս
 Թե

ԱՆՍԻՆԱՆՈՒՄԵՐԻՆՈՒ ԹԵ
 Թեյմս Հասցիս երևաւ
 Ծաւովս ընկալ զխրատեմ ն
 պատ-Թեպեա զիպողս
 եմիոյժ նուաւտ եւս
 ընծայ սուղին և
 փաստ նքմար
 զիցն որքի
 լաւա
 ստա

Ղուկա Երրորդ խրատե Հոգե
 և որք լի Հարցն մերցե թեպար
 տե մեզ Հեաեւել Հանդար
 տուծե Ըրայնակե
 ցուծե

ՄԱԵՐ ԵՐԲԵՄՆ

ՍՐ ՀԱՅՐԵ ԱՆՏՈՒԻ

աս յանապատին և անկա իման
 ըուծե մեծ և կուրացան խոց
 Հոգւոյդ իւր նեղէր և աներ առ
 ան մե կամիմ զիկեցցեմ և ոչ
 Թոյլ տան ինչ խոցՀոգւոյդ իմ
 և զինչ արարից մե ինեղու թեա
 իմում և կամ ու զիցից և փոքր
 մի շրջեալ յարեւելս արտաքոյ
 խիւն ետես զոմե նման իւր
 անտոն զի նստեալ գործեր ը
 ձև ապործ իւր և իոյթ յառ
 ներ ի գործոյն և աղօթեր և դք
 ձի նստեր և Հիւսեր զսիրայն
 և գրէի յառեւեր և աղօթեր

Օայս այսպես տուներ բաղու
 անգամ այլ երեւ Հրեշտակ մե
 զորուաբեալ երթիքօրացու ցա
 նել զանտոն և լուաւ զՀայն Հը
 րեշտակին որ ասեր զիս անտ
 նիկ այսպես արա և կեցցես և
 քնաց ինման Զայս իբրեւ լու
 տե լցաւ ուրախութե և քո
 Հան

2 Հանայր զայն և այնպէս առնէր
մինչև իսպառ:

Ասաց հայրենաւան զոր օրինակ
չկուանք է թէ յամսցն իցամա
քի մեռան իցին աշխատեալ եկրօն
աւորք թէ ելեալ իսենն կէ յա
մնացին և կամ է գեղըն կս շր
ընացին և մեռան իցին ի Հանդ: Բ
առ թէ: ԼՂԱ ասբսէ գի ույ ձո
ւկն զիդիմեալ իսենն ի ձոյն
յնպէս և մէք փախցուք իսենն
սկս միգիմի գուցն իրաւն մի
արտաքոյ մեռացուք զինք իցին
մէք որք ալ չուանաւաց ԼՂԱ աց
դքձ է թէ արքան կին յանապատ
Հանդարտութ յերկց ապաւնրազ
մացազատեալ իցն իսենն թէ նե
իւտոռալ թէ նե: Եւ ի հոսակցու
թենն և զգի ունի ապաւնրազ
որք միաքս ի սոր Հուրք և Մրսե
նիոս Հայրն մինչդեռ իսպաւտի
ներ սգոթէր առաւ և ասէր Թր
առ աջ որդեա ինձ և ուսց գիս
թեոն կեցցեմ և եկնառնա ձայն
յերկնից որ ասէր սրսեն իւր փա
խէր միտրդիւն և կեցցեա իսկ
մինչ և կեկնեցա իմարդկանէ և
եղև կրօնաւորազօթէր և զիոյն
բանս ասէր և լուա դարձեալ
ձայն յերկնից զի ասէր արսե
նիւ փախէր և լուա և Հանդար
տեա զի սոքա արմատք աւան
դութիցն:

Գնառնաւ Երբեմն մեծն թեո
փիլի Եսրիմոռոն և իշխանոմ
առ Հայրն արսենիւ և ինքրեկն
ին մանէ լսել բանս կեկնաց իսկ
ծերն լուեաց փոքր մեռապա
սն ցնոսա և թեաւսացից ինչ ձեզ
պաշէք զնոսա իսկ նոքա ուխ
տեղին պահել ԼՂԱ ցնւծ ծերն
է թէ ուր և իշխեցէ զկաւար
սենիոսի մի բնաւ մերձնայք
իտեղն յայն Դքձ է լայն մէք
մու կամոս Թեոփիլէ գնալ
առ արսենիւ և պատու իրեաց
և ասէ Եթէ գամ բացցես ինձ
զդուռն տան քո իսկ նա պա
տու

Գ Լ Ո Ւ Խ Ե Բ Կ Ր Ո Ր Դ

առ իտեաց և ասէ Եթէ կայցես
բաց իցդրոռն և եթէ քեզ բա
ից և ասն նծցուեք ալ ից քոք ալ
ցե նշայնմ Հեանէ ալ ից և նա ի
ցիմ աւիգրէ լուաւ և ախիկոպո
սն զայս ասէ Եթէ Հաւսծեալ
սրն իտեղոյն երթամ ոչն ա
գնացից երբ բառնա յայնմ Հե
ան ԼՂԱ աց ունց Հայրն արսեն ի
ոս և սոր Հուրք իմ նեղեն զիս և
ասեն և թեալս Հեալ և ալ իստեալ
կարող ոչն սղ Հիւանդս տեսցն
ցիայնս լեւիս իսկ ի երեք տեղի
և սոր Դմեալս արծաթեալս և ցնա
ոմ ի կրք ալ կերևար և նիւթաւ
միմիս արացնա քայց միայն թ
սենն կե քում մէ միմեկն սցիա
զից իտե ծերն Եթէ Համբ
րե լինս նեկի միայն ամեղիթ
նաւորն յառաջին կարգն իւր
Ասաց Հայրն մարկոս ց Հայրն
արսենիոս Եթէ քախչիս իսկ ն
Հայր ԼՂԱ ցնա ծերն գիտեալ
զկոյժ սիրեմ զձեզ այլոչ կա
րեմ կեալ Եւ մի մարդկան
զիւրեշտակաց բիւրաւորք մի
կամք ունին յերկնիս իսկ մի
մարդ բացում կամս ունի և և
ոչ կարեն թողալ զկամսայ և
առնել զկամս մարդիւն:

Ասեն միմեկն դքձ է թէ Եր
զեոթ սեննեալ նր Եւ Բ մոռն
և ոչ փոյն թէ Եթէ և լսեն իմ
նե զիայք սպասաւորեն նմա
իսկ լործամ աւերեցաւ սկիտե
ելանդի և ոչ քայր Եւ ասէր Կո
թայս երկիր զՀոռմ քաղաք և
միաւանկեաց զսկիտե:

Անգանէր երբեմն Հայրն արսե
նի Եւ տեղի ինչ և անդէր տեղիս
եղեգանգ և զիլաբեմն եղե
գունքն ի Հոռմաց անդի Եւ սե
ծերն զեղբարսն որք նային Ե
նմա զիմե ձայն և շարժմունս
այս ասեն ցնա շարժումս եղե
ոսակցի Հայր իսկ ծերն աւեց
նոսա ասմ ձեզ եղբարք Եթէ
նատիցի միայնակեաց Հանդարտ
իսը

212
նայն իւրում և արցնէ ճայնմոյն
նայն արդ. ոչկարողն ասնէ զհան
գարտութիւնն և որոշափ և ստաւա
նել և զեղբորն քս սպաշխութենը
մարմաւորս իւր:

Հասեր հարն արաւսինս եր
բնն ինքնուրեք արեւմտաւորոյ
և եկն առնել կոյս սնն. զուստ
իշխանին. ի հաւմայ. մեծատուն
յիւս. և րկիւղաւ յայ. իսկ աս
նէ զնա. Էւրկաւաւս զնա ուրա
խութիւն. թեոյն իսկ արշի եւրս
կողմս. զոր և աղաւթը կոյսն այն
ոպ թե հաւատացուցն զծերն
տեսանէ զնա. և յարեալ թեոյն
լոս գնաց առ ծերն. և աղաւթը
զնա. զիտեսցէ զկոյսն. զիտեր
թե կոյսն ոմն սբ. և զգրականք.
Եկն ի հաւմայ և կապի տեսանէ
զընդ. իսկ ծերն ոչէ առ յանձն.
Թոյլ տալ. առ իտեսանէ զիսքն
իւրեւ լուսաւ զոյս կոյսն. եւ եւալ
յէրբմարի. բգնայր և սահ. հաւա
տամ յամ տեսանէ զնա. և ոչ
թե զմարդ ինքնեմ տեսանէ.
մի թե ոչէին ի հաւմ. մարդիկ բո
ղումս. այլ զհրեշտակ ոմն. զնամ
տեսանէ. Էւ իւրեւ մերձեցաւ.
իսկնեակ ծերոյն. ինամօքն այ
գտաւ ծերն արտաքոյ խցին. և
տեսաւ զնա կոյսն. անկաւ առ
տասնթ. իսկ նր յարուցեալ զնա
բարկութիւն. և նայեցեալ ինայ.
իւրեւ զարացեալ. ասէ եթէ կա
միս տեսանէ զերեսսիմ. ահաւ
ասիկէ մ տեսցես. իսկնա յամ
թոյն. ոչկարաց տեսանէ զերեսս
նր. Լըսեցնա ծերն. մի թե ոչ Լը
սէիր զգործսնիմ. և կամ զիւրոյ
իշխան գալ. հաւատնել զոյս
քան իւրս Եւրկաւ: Եւ ծանեւ
զու թե կիկնեցես և ոչ արժանեք
քեզ եւանել ուրեք երբեք. կամ
Ըն զիւրոյ գնացես զու. ի հա
ւմ. և պատմեսցես այլ կանանց
եթէ տեսնես զարանի. և արաւ
ցես ճանապարհ զծովամ կանանց
զիգան առ իւրսկնա ասէ եթէ և
մես

ԱՆՍՆԷԱՆԻՐՏՈՒՆԵ
մնայն ար և ես գնացող. և ոչ
միտք եկեացեալ ասաւ. այլ աղո
թեմա միմ հայր. և յիշեցնէս
զիս յողորմէս. Լըսէ ցնա ծե
րն. և նա աշխարհ և նայրեցի
իմ. Եւրկաւ. ասէ զիշխանաւ
քո իւրաւ իմն: իւրեւ լուսաւ
կոյսն զայս զընէ անդի խոյլ
եւա. և զիտեսցէ յոյս. Էւ լու
սաւ զայս մեծն թեոյն զնա ե
պիւրկողմս. ետես զնա և հար
ցանէր զպատճառն արտմութե
իսկնա ասեցնաւ. լուսագոյնեք
եթէ ոչէի ակնայ այսք. զիս
սացի ծերոյն. եթէ յիշեմ զնա
յաղութար. և նա ասէ. այոյ աղա
ցեմար. զիշխան զիշխանաւ
քո. իւրեւ իմն. և ահա մեսա
նիմնա յանափ տրամն. թե նես.
Լըսեցնա իւրսկողմս. ոչգի
տես զիկնեւս զու. և զիշխան
կոյ. մարտն իշխանաւսն ըսքսն
և մի այնորիկ ասացայն ընդ
ծերն այլմ հոգեոյք. միշտ ա
ղոթեսցես. Էւ աշխարհ րժչե
ցաւ միտք. և իւր հուրք կու
սին. և զնայ ուրախութիւն.
Հասեր երբեմն հայրն արաւ
նի. ինեքրին կողմանա. և ճանճ
բացեալ եղէ յեկեղոցն առնա
և իւր հեցա. թողու զանեակ
իւր. և ոչ ինչ առնուլ անդի. և
գնացեալ անդի. այնպէս արաւ
նի և երկու աշակերտքն իւր.
Էւր. աղեքսանդրեւ. և զոյն
փարանացի. Լըսէ զաղեկանդ
րի արիանց յայնկոյս գետոյն.
և արաւ այնպէս. Էւ զոյն
ասէ զուեկ զնի իմ. միշտ և յը
գետն. և իւրեք սգես ինչ նա
զիանցի և գիացի յայնքսանդ
րի և զուրուգարձցիս առն դրայրն
քո. եւ զոյն գալմանկաւ.
իմ ըբանին այնորիկ. այլ լու
սաց և ոչինչ ասաւ. և այնպէս
բաժանեցան իմիմանց. Էւ ի
նաւ ծերն իկողմանա աղեք
սանդրոյ. և տկարացաւ անդ. մե
ծա

Ծաւ Հիւանդութիւնսն աշտ
 Կերաբէ Ի Բ-ասնին ցարմանս
 միթեոք իմենք արտաւ գոյց զնա
 անլաղղութիւն Իւրիք-նվմ աշտ
 բիկ մեկն ցաւ իմենք-նվմ աշտ
 զտին պատճառս- ինքեանս եր
 բէք լեալս անհնազանդութիւն
 17դէպաւ ճերն. ԻՀիւանդութեանն
 Կասե քնացից զար
 ճեալ առեղբարանիմ. Կայնսիս
 զարձեալ անցեալ յայնկոյս և
 եկն տաշարկերտանկեր իվիմին
 իսկ միջեր նա առարկն գետոյն
 եկն աննա-աշտին ոմ-Հնդիկ
 սեալ-Կմորձեցաւ իՀնդիկ Երձ
 ծերոյն- իսկ ծերն սաստեաց
 նաւ-ննա ասե եթէ կրոնաւոր
 իցես. Եւր ոչգնաւ յանապատ
 կեաւս զդաշտեալ քայն ծերոյն
 ցաւաքնեալ-Աստեր ցանձնիւր
 արսեմի. եթէ կրոնաւոր ես
 Եւր դու ոչգնաւ յանա պատ
 կեաւս-Կգայս սաստեալ քնացե
 Ե-յաւաջ եկին նմա աղեկասնդ
 րէ ևգոյնիւ-Կանկան յոսս նր
 Կոյնսեա ևծերն անկեալ յեր
 կն-Կոյնսեա իերեմանն-Լճ
 սեղնս ծերն ոչ լուայք գուր
 ցէի-անդուլտին իմիսկ նաքս
 ասեն այժմուք-Եւծերն ասե
 Եւր ոչ եկեալ տեսեք զիս-ա
 սե աղեկասնդ-ասկա տաղթիկ
 զի բաժանիմ քո ծննդ ոչ եղի
 կամաւ մերով-Կգի բազու-Կգայ
 լծակղեցան իմեզ ևասացին. Ե
 լծի Հնազանդ լեալին ծերոյն
 ազա ոչեր մեկնեալ ինոցանէ
 Լճսե դնս ծերն Կգարձեալ կ
 փն ասել մարդիկ ա ոչեօք Ե
 լծե ոչեգիտալուենիւ Հանգիս
 րտից իւրոց-Կգարձաւ իտա
 պանն տաժամայն առնոյ. Կայ
 ակս բժշկեաց զմիսս նւ-Կար
 նակեցան առմիմանս միջեցը
 մաՀ:

Եկն ոմե Երբեմն տաՀարն ար
 սենի-Կբարեալ զշուռն-ննա
 Եբաց-Կարեմ Եթէ աշակերտ
 Ե

Երբի իսկ միջե Ետես-Կեայ
 տմեք-անկաւ իմ Երեսաց Եր
 ոց ասեցնա եկեալ Եղբայր
 Հայր արի զհՀարեց զքեզ Լճ
 սեցնա ծերոյն յարեայց ասա
 Եթեոչ նախ քնացեալ դու-Կ
 աղաշեաց Եղբայրն յառնել-Կ
 նաւ յարեալ միջե քնաց ինք
 մանէ:

18 սեն միջե Երբ ումեմն որեկն
 իսկիտոյ-տաՀարն արսենի-Ե
 լծե եկն նախ յեկղեցին-Կա
 րձեր զբաՀանայն-Կգոնեա
 Եկեղեցւոյն-գիցուցնէ նմա ոչ
 Հայրն արսելիս-ասեն քնա
 Եղբարն-Երբ միՀանգիցես
 Եղբայր-Կտեացես զնա-Կոկնա
 ասե-ոչ մաշակեմք նա-Եթէ ոչ
 տեսից զնա նախ-Լճաքեցին
 քաՀանայք-Կղբայր ասե-առ
 նա ծառուցանել նմա Կգուրա
 նել զիՀեռիւր սենեակ նր
 Եւրբե Կասին բաժնեցին ոչ
 դուռն-Կմտեայ երկոքեալ ոչ
 ընկեցին զծերն-Կնստան Լճ
 ուերեայն-Լճսե Եղբայր մանա
 ջն ցեծերն-աղօթեալ միմ Հայր
 զիերկիցեմնս-Կսկոտար Եղ
 բայր իբրե ոչգիտ Համ-Բճա
 եռլծի տածերն-տեսցնա ևես
 Եկից Երեք-Եկին արտաքսեր
 իրքեանն-Եւսկաւս աղաշե
 Կղբայրն Կասել-արդ տալցես
 Կիսա տաՀարն մովսես-որաւա
 րանալ Կնազին առնա-Կսկ
 մովսես իբրե Կտես զնս ըկա
 Կա ուրախութիւն Կսկիւրով Հիւր
 ընկալեալ-արձակեաց զնս-Կա
 սե որտաճնորդերն զեղբայրն
 տարալքեց-տաճարն Հառմայ
 եցին-Կբերի տաւայս երկայտա
 րի-Կարդ ուրք իսոյանե բարի
 լծակեցալ քեզ-Կսկեալ ասե ես
 մանս զերկայտային Հաճեցայ
 Եւուրեալ զայտոմ-ԿՀարցն ա
 զօթեաց առնմ Կասե տր-որչ
 ինձ զգործս դայս Կծաւեղ ինձ
 Եթէ ուրի-զիմնն այն փախի
 Կ

ԴԳ
 Իմարդկանե վս անուանքոս և երկ
 րորդն սրեղ վարդգիկ. վս անու
 անքոս Լուսհայրապետն անա
 երկուս նաւս մեծամեծս իդեւ
 ինչ. և ետես զիմարդն ինչ. և հայրն արեւնիոս. և անցին
 յայնկոյս և ունեցան հանդարտու
 թք. և սկի յիմարդու մեկին. և զ
 րեշտակս այ. և հայրն մոգսեւ.
 և զիտային ուտել նմա մեղր սբ.
 և այնպէս անցան ինչ յայն կոյս.
 Իկին երբեմն ծերք ոմանք առ
 հայրն արեւնի. և իմարդին խօսել
 ինմա. իսկ նա բացեալ զդուռն.
 և ետա զնս. իսկ նեղակ իւր յայն
 ժամ աղաւթին զծերն զիտա
 մեացենց և զուղղեց ի զիմն լինի
 ցի նոցա. որք հանդարտին ինցի
 և բնաւ ոչ տեսանեն զորք և զսե
 րնա ծերն կոյս մինչ դեռ. Եւս
 կաւ հօր իւրոյցից. բազումք կա
 րօսին խօսել զնա իւրեանց.
 Իսկ յորժամ ելան յարտաք.
 և արամբ լինին այլ ոչ որք ընդա
 ցի նմա այլ ոմանք պարսաւ եւ.
 Իսկ ոմանք գովեն. և ոչ եւս պա
 րօւական. ուրեքն կանխաւ. մինչ
 թաքեալ կայր. խաւս հօրիւրոյ
 այսպէս և անշինդիակեցի զիւր
 ժամ հրապարակաբար. և ինչ.
 ոչ կարե հաճոյ այ լինել.
 Ասաց հայրն բիմիմ եթե եր
 թայի եւ երբեմն իսկիտե. և ե
 տունին ղ ոմանք սակաւ ինչ խը
 ձորս. զի տարայց ծերոյն. և ի
 ջնաւ բախեցի զդուռն հօրն
 աքելայ. իբր թե տաց զնա նը
 մա իսկ նա աւե իւրաց տարցեա
 ե զբայր. ոչ կարմի արդեօք. զզ
 բախում գրանդ թե և մանս
 նայ իցե և ոչ իյայ լոյս և մեծսն
 եակ մի գնացեա. և գնացի ես
 ինչին իմում. և յաւուր իկրակեի
 բերի զայն յեկե զեցին.
 Ասաց հայրն գայլաս եթե նե
 զեցե զքեզ թշնամին թողու
 զհանդարտութի միայնութե.
 մի հնազանդեացուք նմա. զի ոչ
 ինչ

ԱՍՆԷԱՆԴԱՐՏՈՒԹԵ
 ինչ այնպէս. խոցոսե զթշնա
 մին մեր. ուր հանդարտութի.
 և պահք և աղօթք. և զգասա ի
 արթուն ունս զակն անձին.
 Ասաց դռնէ հատցես իբեւ զ
 սեր բազմաց զիս գոնցե բե
 եռեսցին միաք թո լը շահելն
 զնս. և կորուսցես զլահ հան
 դարտութի.
 Ասաց հայրն թե աղորի փեր
 մացի. եթե որք զգործ առցե
 զբաղցոս. Եւ սենեկի իւրոյ.
 նա այնպէս փախեցի. իմարդ
 կանե զիտա փախեցի ոք. իմ ի
 նաւոր օձիգ. զին թե ոչ հատ
 ցեմ գանձին. իսկ ոչ յայնար
 հականաց ոչ կարեմ մերձեւաւ
 իսկին այ.
 Զիւանդ աղեալ եղև երբեմն
 հայրն յովսեփ. և պատուեբեաց
 առ թեոքորի. փերեմացին. ե
 թե եկեւ իր զիտե սից ըսքեզ
 նախ բան զեւանելն իմ իմարդ
 նոյսնա ոչ գնաց. զեր իմեզ
 եօթնեկին. այլ պատուեբեաց
 և աւե թե եկեցցես. մինչև բշ
 բաթն եկից աքեզ. իսկ եթե
 գնացես իյայնմ աշխարհին.
 տեսցուք զմեանս.
 Եւ զբայր ոմն եկն առ հայրն թե
 որոր. իբր զիտացի. ինմանե
 կարել զսիրայն բեալ ինչե
 տերեւ արմաւոյ. իսկ ծերն տա
 ցնա գնա արդեօք. և լը այդն
 եկեցես փութով. յարեաւ
 ծերն և զոչեաց զարմաւ և պատ
 րաստեաց զկարանս սիրային.
 և երթան և աւե այսպէս. և
 այսպէս արացես. և թողեալ
 զնա եմաւ իմաւց իւր. և նոյ
 տաւ իցերեկի. և իբրեւ մերձե
 ցաւ ժամ. եւ նմա կերակուր.
 և այնպէս առաքեալ զնա իմում
 իւր. և առաւ օտուել եկն դար
 ձեալ եւ զբայրն. և աւե ընծե
 րն առաւար զարմաւ թո և գնա. զի
 իմարդութի իմ եկիք դու իբր
 զի արկցես զիտ. և հոգս առաւ
 և զ

[illegible]

Զինեացի. և ոչ ցնորեացի. և ոչ շառ
 Ժեացի. գմարսնն. ոչ կարիցէ յառ.
 Զեւ. Բժիշկ. սեւչիւն արաքն. Ինկ
 միջնաշարուն լինիցի. Իշաբեաց
 հանդարտեացի յոյժ. և կատար
 եւլ խաղաղութիւն ունիցի Զեք
 Էին մարտի.

Ասաց Հարին մոկենս կրօնաւոր
որ քախիցե. իմարդկանե. նման
Հատուկապաշտող իսկ որ ք մա
դիկ խառնեալիցե. ե՛նա իբրե
դիտեա՛ծե. վաճեալ իյաշքիս ։
Ասաց Հայրն յոմեն ցՀա. թե
մեւեմբրին. զե՞նչ արարց զե
դո՞ւմի՛շար. զի՞նչ կարեմի՛շարու
դոսա. Ընէ՛ց ինա՛ծեր՝ յորժամա
ն սինչ գտանե՛ս Հանգիստ եթեոյ
պատասխանիեթեոյ. Ընենա
ծերն իսկ թե ոչ ունիցիս Հան
գիստ քե՞ր ասեա ինչ. ապաւն
առաւել լուռ լըբ թե պատա
Հնացի քեզ ուրեք ասեւ. բա՛ն
ինչ փոքրա՛յ. ասացիս. կարողա՛մ
Ընենցես. եւ լուիցես. և գտցես
Հանգիստ ։

Ատոց հայրն սխիւնս սկիզբն ամ
շարեաց ամբոխս և շփութիցէ զս
որոյ զմայնէ պարտե իմարմա
կան տխտից և զի որմեր ճյախտա
մարմոյիցն նմանիցէ մարդոյոց
կայցէ իյ սփխաւաւայնից գոյ
և միւն կամեսցի թշնամիս Գիւ
րաւ Զգեսցէ զնա իմա իսկ
որ յախտից մարմոյ մեկնեսցի
նմանէ մարդոյ որ հեռի լիցի
իգոյն յանմանէ կորստեան
զի թեպէտ և կամեսցի թշնամի
ոյ կարսացն զնա ինկենու
նմա սակս հեռաւորն գոյն
և զի յորժամ և նա քաղցեսցէ
նա և ի թեւ կամեսցի առա
քեսցէ ար զգգնութի իւր և ար
կեսցէ զնա իւրիմէ լուսացն
ուր և նստցիս յամի գտցես հան
գիստ

Եւ զբոլոր զոմ Եստեր ի թերաշի
դոյաւնապառն Եւստեւ զԵստեր
Հոսրթիւր Եւստեւ Եստեր Եստեր

Ժողովս. զի արասցես և նիւթ և
 առնես ինչ յարեաւ և քնաց և
 չորսն. քաղնոտի. և ամաց նմա
 զհորհու բերի. Եւ լիցնած է եր
 երթմ. նմա իւնենէկի իո և
 րացնէ սմարտօմս. առաջ տոն
 և մի յերեկոյն. և մի իմեք զի
 շերտն եւ բրբաղ յիցես և ծո
 ւիւ արաւ իւարբ և փնչնիր հե
 ննջեալ և եղիցցես. և մի լսե
 թող չգողցըցես. և քնաց և ար
 հայրն յոհանէս. և ամաց նմ
 զբանս չորսն ամիսս և զոր դի
 տոյց նմա. Եւ սեղմա յոհան
 նեւ. փրբեաւ առ ներ աղօթս
 փայն Համդարտե արկղինքով
 Զարեաւ եղբայրն Եղնաց առ
 Հայրն արսենի. և պատմեաց նր
 մա զմա. Եւ սեղմա ծերն երթ
 արա րդէս և զորով քանացին
 բեղ. զի ես աւելի քան զայդ
 ասեմ. ինչոք ունիմ.

Հայրն ազդարարեալ իմացեալ իմ
 թիկնս. երևի իսկիտե. և ևն զի-
 զնս եղբարքն. ասե արիմութեոս
 ցազդոս. զի՛նչ արիտոյի մեզ ար-
 արեալսաւ այս. զի՛նչ թող իմաց
 մեզ Հանգստութե զօրն աղջկոյն.
 Կատարեալսն ետ Հայրն ազդար-
 արեալ. բաւականն մեզ Հանգստ
 տեւ գիշերոյն. եթե միտք մեր
 զգաստ և արթուն եղիցնէ. և
 եղբայր ոմնե Հարցց Հայրն ուն-
 ինիս ասե. զի՛նչէ Հանգա-
 րարութի. և զինչ շահնի. Եւսն
 ասե. ծերն. Հանգարարութի այնե
 տաւել իսկնեկի գիտութի. և
 քրկեղիւն այ. և զի Հրաժարեա
 ել յամ. յիշադարութե. և ի Հը
 զարտութե. և զեյասպիսի Հան-
 արարութի ծնողե. ամառաքին
 և թեզ և պաՀե զկրօնաւորս. յա-
 մենայն Հրապարակեալս ասաւ
 ունի. աշտեմ զքեզ եղբայր ու
 տացիք զայս. և յիշեալսն մշտ
 փառե լիցցոց զօր մահոն. և զի
 և գիտես յորում պաՀրա. Գ. Կ.

26. Ըն այսորիկ արժուէ լէր. և
գող. և այսորիկ արժուէ լէր. և
զգաւ. և հոգաւ զանձնսն :

Աստեղծարարսիս յայնչ րաճն
իւր. հայր ծերացար յոյժ հոգ
կարծա ժողովել աստ. եկ գնաս
ցուք աստի իգեօղս : Ընեցնա
ծերն. ու ընդնից կրն. մարդ գնաս
ցուք աստիցնա. աշակերտն և ուր
գտանիցի գեօղ որոչ լիցին կա
նայք. բայց միայն յաւ ապատի. ա
սեցնա ծերն. ապա և մեք յանա
պատ գնասցուք սրգեակ և մի
գեւղ :

Եկն երբեմն հայրն ամենա յաւյի
թոյ իկոյ իզմայ տեսանէ իզհայրն
սխայնէ. տեսնա գնա տիտ. ք յոյժ
բանից թողէ. տեք գնա ապատն.
և աստ գնա լէր սրտակալէ քո
հայր կամ ուրեք որոյ թիքաւրգ
կեայ յանապատի. նայեցեալ ի
ծերն բարկութիւն և աստ գիծնչ
աստ ամենա. ոչ լաւագոյն եր
ինձ միայն ազատ լինել. ինք
հարոց յանապատն քան գում.
Եղբայրսն ծհարց զհայրնսն
սոյի և աստ գնա ու թողից քո
կինն. գու և հայրն օր. և եկեալ
բնակեցայք աստ. աստ գնա ծերն
յորժամ սկսաւ բազմակալ ըսկի
տե. և յուսաք եկեալ ննջեաց. հայ
րն անտուն. յարուցեալ եկաք. ի
լեւադն յայս և գտաք դաս. տն
գորն և բնակեցաք աստ փոքր մա
մանակս ինչ. Ընեք եղբայրն.
և բանի ամբեն հայր կալոյ քո
աստ : Ընեցնա ծերն ենարդ
եօք. 4. և գ. ամբ :

Ասեին զս հօրն սխտի. Թե
բայեցեալ թե յորժամ թողից
զաշտնա. լեկեցեցին. վաղվադա
կն փախէր իսեկնեակ իւր իոյթ
միայն գիտէին. մարդիկ եթեդիւ
աշտնեալ իոյ. և մօի այնա ըզ
հորնն ալ գործեր միայն :

Եղբայրսն ասաց. ցհայրն սոր
մասն. խորհուրդ բեր ասին
ցիր. եւ արտաքս : Ընեցնա ծե
րն միւսեր նմա. և միւսն ազան
գե

ԱՍԴ. ՅԱՆԴԱՐԱՐԱՐԻԹԵ
դեր. աշտնացեալ նմա յառա
ջագոյն լուս քեզ. և եկի այսր
ալ զայդ. այժմուս. խրաւն ոչ
լուս. Իբձէ աստ. ցնա բա
ղուսքեն. զիկան յանապատ և
զբաշարայնոցն. բործեն ըզ
գործ. և կորուսանեն զանձնսն
իւրեանց. վսգի կարողութիւն.
կեալ ի թողոյս և մօր Զանգար
տե. յանապատ. և միայն :
Իբձէ կարէ մօտք. Թե զգում
լինել. և շիտ թեւ լիցա :

Դաստերեքեմն Հայրն տիտայի
իկոյ իզմայ և աստ ցաշակէր տիտ
յաւուր միով. եկեալ թողցեա
սրգեակ զլուրդ. և ուրեք զար
մանեկս. զայդ սոսկ. և նա ա
ստ. իկոյ իզմա ուրեք լուս ու
գեւ զդրախտ հայր. և նա աստ.
իկոյ իզմայ. զինչից իմ. տար
ցեա գնա յանապատ գործ. և զի
զարտօսք աստ. և աստ նրա
տեալ խեկեկի Զանգարտեալ

Ընա զծեր ամ բարեօք :

Ասաց գործէ կարտեկրօնաւորի
զիդնե սգի գնաց Զանգարտեալ
իւր. և թե զիկե սոյի ընդ. մարմ
նաւորմ. Զանգարտեալ թողցե
մատնէր մեզ ոմ իծե բոցն. ե
թե եին ոմանք. արք երեք ու
սեալք զիմաստութիւն. և սեր
ի իք միմանց յոյժ. և եկեալք
իկրօնաւորութիւն միւն ընտ
րեաց. զիմն իկուսեւոյ արա
ցե խաղաղութիւն. քանինն ան
որաս եկեալ երանի խաղաղաբա
րացն : Եւ իկրորդն. ընտրեաց
սպտաւաւորել. հիւանդաց զս
բանին որաստ. Թե հիւանդեի
և տեքք զիս : Իսկ երրորդն
գնացեալ յանապատ. և միայն
ցեալ Զանգարտեաց : Իսկ ա
ռաշինն աստ. աշխատեցաւ յոյժ
և Զանգարաւ իշիտութիւն մարդ
կան. և ոչ կարաց անենցուն յը
նորհել խաղաղութիւն. ալ և եկն
քն. իշիտութիւն և զա մատնեալ ե
ղև. զս այսորիկ յարուցեալ ըզ
նա

ԶԻՆ
 Բաւթապետ քաղաքի Խոնդրոշեհ
 Աթոռցիս զնաանդոր ապա ելեւ
 յամենա լաւ զիտու լ. Կիտեա զի
 յազարհոտու լծի նր քարշեւ. և ի
 վայր ընկենու զմիսաքո լախոր
 հոռոյս. և զոր օրինակ ժաշահո
 տու լծի մեռեալ օձի որանցանե
 ի քիմ լծեպետ և մեկն ի քիման
 մարդ անկայն ոչ մեռի. հոտնայն
 յոքնգաց նր. նոյնպէս էյիշաա
 կն քարշեւի կնոջ ոչ մեռի. և
 խորհրդոք նր իսպառ. և էպետ
 մեկնին իմանե. Եւ եղբայրն ա
 սե որով խորհրդով կարենայ
 Թանեւ մարդ. իշատապարտու լծ
 նիդ յայրմանե. ԼԶԵ. ԺԵՐՆ.
 Զոր օրինակ որք գիցե զհոռ
 ինացիւր այրեացի. իմանե. և ոչ
 Թապեւ աւանց քատապարտու
 լծե. իմանառնոյն բանի. Եւ եղ
 բայրն ասե զինչեն ցնորք գիշե
 քայինք. և անուրջք գիւականք. Լ
 Զսեցնա ծերն ու իտու ընջեան
 օտար խորհրդով խարբալե զմեզ
 դէն. զիմ արապեւցաք աղո
 լծից. այնպէս և իգիշերի պաշա
 քե զհագիւ մեր. երեւմամբ. և ան
 սերմամբ քարշեւօք. և խաւարն
 յաւցանե զմիտս. իսպանե լով ա
 լօ լծից զմ և իգիշերի. ԴՐՁԷ
 Եւ անց եղբայրն ցծերն. և ասե.
 և զինչ արացե մարդ ո՞վ հայր
 և կամ իւ իւ իւ անացի զնորհ
 առաքինու լծե. ԼԶԵ. Զնա ծերն
 ելեւ ոչ կամացի ուսանել ար
 աւ. Եւ ան ինչ զամ փոխ իւր գնե
 իմ իմ նր. և պարապի ինա դադար
 առ զարգապետ. արուեստին. և
 խրեարհե զանձն իւր ընդ աւ. և
 յայպէս հագիւ ուսանել զնա. Լ
 Զայպէս և կրօնաւոր. ելեւ ոչ
 լծադուցու զամ. Հոգս մարդկայ
 ին. և արհամարհեաց զնս. և
 խնարհեցուացե զանձն. զին
 հաւապար ումէք Համարեցի ին
 թն այլ և սմատթար ամենեցուն
 այսպէս. որք կատարելապէս խ
 նարհեացի և արհամարհեացե զին

ԱՄԵՆԱՆԴԱՐ ՏՈՒԹԵՐ
 քի հայ գ ամեն զաւարեմութի
 իշանս եւ ընդ ինքեանք գ ամ
 Էմմա

Ասաց մեզ ոմն իժեհրոցն եթե
 առաջնորդն մեր սրբեր յոյժ
 արտաքոյ բնակութե ինեկք
 սարսոյն անապատն զգնան և
 զՀանգարտն ընյառուք մեզ
 եսասացի նմա. ըհոր այդպէս
 փախչիս իխորն անապատ Հայք
 և բանցիորք իշէնս մերձ բնա
 կին տեւանեն փշո զվիշտն
 զվնաս. և զգուշանն. ընոցանե
 ւառաւել վարձս առնուելոյս
 էրձեերն ասե Հաւատա ինչ որ
 դեակ. եթե ոչք. Հասցի իջակ
 մովեսսի. և բոլ թովեմք որդի
 նոյ եղիցի. ոչկ. բիցէ շահել յաշ
 խարձէ ինչ. իսկ ետորդի ա
 զամայնմ. և զոր օրինակ Հայրն
 իմ. արաք յորժամ տեսանեմ ք
 պտուղն մեծացվազվաղակի ցան
 կամ. ու տնմ ամեռանիս. էւ վս
 այնորիկ. փախչէին յանապատ
 Հարբն մեր. և սպանանէին անդ
 զորկրամուտեի. իբր զիոց գա
 յեն զկերակուրս. որք և ծնա
 ին զանկուռն և զախտակրու
 ԹԵՄԱ .

Իսաայ ԴՃԷ. Եթէ որոք մեղի
ցի այ. պարտե զհհեւագուցե
զանէն յամսիրոյ. մեղի կսիյն.
միջեւ հաւատասցե եթէ ալ ին
չի իւր արար զամ. վստիս սեբ
աշխարհի. արգելու իմենը ըզ
ւերն ալ.

Ասաց զիւն զոր օրհնակ մտցո
ղրէաւնի. իբր զաբի. ոչ ցնայն
կարի լսել. զբնակ լոցն որաւոր
ոչգրան եռչ զշին թռն. եղի
մեռաւ միանգամ ետարեալ ար
տաբա եղաւ իգերեզմանի. ոչ ք
ոչ իգի շինթ ինչ. Լէյսպեա
սարտի կրօնաւորի մինչ. զգե
նա զոր Լէյնմ. Եւ լսել իբր
զաբի իւրիւ. ուր զիւնա թոյ
ցե դամ զնոցն իւր. Եւ զաւար
զականա իւր. Եւ զիւն իբր ք

ան դարձցին: Իհնգաւ և յաղմուկս
 աշխարհիս. և զիտեալսն. և պատ
 րոշ կենցաղոյս. և լի կոճոճեմն.
 և անձնա կորոյս. խաբս: Իսկ
 եթէ պիկնի կրօնաւորո՝ թեմն.
 դառնաւ ի քաղաք. և կամ ի գետոշ
 իւր. և մասն եղբցի նա. անտօր. և
 անթաղող անկեանք. եղոյ որ որդնի.
 Իսկայ. Իւրաք մ. և հոտի սցի յոյժ
 յոքոյ մահահրատու թեմն. Իսկ
 չեցէ ամ մարդ. և զպաց գրծի.
 ու պիս որոչ ունի յիջքեան զա
 դն. նեխե սցի յոյժ. մինչ զիս մե
 նեքեան. յետս դարձցին ի մահա
 հոտու թեմն. և որդու երեւս
 ծնանին ի թաքսիս. և ի մանցն.
 և զի կոնարն և ապակեանք. սը
 պարեն զնա. Իսկ մինչ ար
 կանն աղի նմա սատակին որք
 ինեխմուէն. եւ որդու երեւ. և
 չար հոտն դադարի. և մի զի սօ
 տակիչ. որքանդնե ար և մեքոշ
 մահահրատու թեմն. և զյապէս դի
 պեցի և կրօնաւորի. յորժամ զա
 ցէ զանձն. երկրաւոր գործող.
 և անկցի իհնգաւ չեւեան. և եւ
 ցաղոյս. և ոչ դադարի. Ինցի իւր
 ու մ. և ոչ պարսպի զինքն երկիւ
 ղիս. և ոչ հետեւի. զօրութեան
 այ. որեւնաղօթ քորաւ ամ և ոչ առ
 նու. յանձն զպահսն զառաքինը
 թի. որնն աղ հոգեւորք. մի այն
 րիկ նեխի. և հոտի. և իտի. և ի
 եղիցի որդարք. այսինքն. չար
 իորհրդոյք մինչև յետս դարձ
 ցի ինման. երեսը կենքեւ. յն
 այ. և սրբոց հրէշտակաց իւրոց
 մի մահահրատու թեմն. և իսկ նեք.
 խորհրդոց նր. իմեքեւ. և միս
 պիսի տիտից անձին. որով ըմ. ու
 նեաւ. միտք նր. Իսկ եթէ զոր
 դուս. զայնոսիկ. գիտեւ իւրեզ
 րեացեւ զանձին. տեւորի զգորս
 իսաւորի. և զարհուրանցեւ. և
 եթէ ույրօրն. ինման գրու. և ի
 արքանակն ի մահսն չեւեան. և
 մինչ զի հեքեւցին. և ապակեանն
 իսպառ. Իսկ յորժամ դիմեաւ. և
 ամն

Գ. Լ. Ուրիւ Երրորդ
 անկեւցի իհնգոց. և իսկ
 մանց. երկրաւորք. և հաւատար
 ցի. բողոքով սրաւ. և թեմ. կա
 րօշ. ամ կեքակեւ. զնա. և իսկ
 ընկեւցի զամհոգա իւր. յայն
 ժամ առաքեացի. ինա աղայոյ որ
 և անեւաւ սը հոգին. բարձրաբ
 և մարդասէր. հոգի. Իսկ յորժամ
 զա ինա քաղաք և առ դիւղն. հոգի
 յայնմ հետեւ փախեցին ինմանե
 ամ որդեւանման տիտք. և իմե
 անեւաւ պարտեւ կրօնաւորի.
 զիսի պարտեւցի բողոքատա
 նաց. և անկցի. և գեղեցիկութե
 ծառոց. և անտառից. պաղք. և
 քաղ. և ոչ հոգեւանոր տաղաւա
 րոց. ոչ գեղեցիկ բողոք. աղ
 քեքաց. կամ դրախտից. և պա
 րեզաց. և բազմազան բանջա
 րաց. և ոչ խնդրեւ առնա. գե
 ղեցիւ շէնս. և ոչ պահեւտա. և
 կամ շրջաքայտն. հոտս իսկ
 շանց և ոչ արքաւոր հոյսեւ. և ոչ
 մակս ծիոց. և կամ սակաւ. մի
 չէ. ամենկին իսկանե. ոչ պի
 տողի ստանաւ կրօնաւորին. այս
 ինքն որ ինչ երկրաւոր. այլ
 և առաւել. այնչափ աղքատ
 թի. պարտեւ ստանաւ. մինչ պի
 թէ կարեւորն պակասին պեւթ
 մարմնոյն ինմա առաւել գոհա
 ցի զայ. և զայս և պիտաւցի
 նա. զի իմանաւոր հոտք զը
 նա պարտից. և յամ կենցաղա
 կան հանգստութեան և կենաց
 օտարանաւ բայց եթէ պիսի
 կրօնաւորն փութաւ իհնգաւ կե
 ցաղոյս. և նորմա փարեւցիոց
 կարեւաւ պիտեւ ի այ ինեւ. և
 ոչ իւրաքաւորաց. և յատեւ
 թեմն. մարդկան զերհանել. և
 րից. և պատաշեւցի նա իւր
 զմաց կոն. և ինքն թա. և իւր
 տեքազմուէն սակաւ գրուց. և
 միքեւ մի սահմանազանոց. մօր
 դաց. և այդեաց. և յապեւսեւ
 զեցիկայն. և իւր տաւ. կախի
 մեծաւ մեծաւ հիւր ընկաւցի. և
 ամն

Գաղթաւս ոչ թողցի մտանելի
նս հոգայ և իսկայ այգւոյ . և
դրսխոյ և հօտի խաշանց . նա
խրաց եկզանց . հոգաւ և արմախ
գրաւ . և գնե զանդաստանս .
պատրաստեւ և արօրս վարե զեր
կիւր . և սակա այգեաց . և ոռոգե
լեւսն . և պարտիկաց շինե ի ինչ
եմաշի . և թեոք քակ զցանգայգ
այս . և տանի զսահմաննս թըշ
նուրի . և կիւր . և արտմտի . իսկ
այլ ոմն անասուն եմոյժ իյարտ
և այլ ոմն լուր ոռոգելոյն իւր
լեաց . և այլ ոմն այլ ինչ . զնասեաց
նմա . և նա ը ամեն կուռի . և արտ
մտի . և ոչ իտը լաւ քան ըզկա
տարեալն իցե զօրն ողբոյն . որով
և գիշխանս կոչե յօգնութի իւր
և իւրիւր չարտնել չարարանց
իւրոց . և արտնեցուցչաղն . և բը
նաւ ծաղայանա այսպէս . ամախ
տից . և գերի վարի . իստանայի .
քան զի գինչ շահել ունի այլե
թե ոչ զկօրուստն . միաննն որ
չեռացալ յերկր . և գրէ ի կործա
նի իարի . ուլ և ասե . և թե ոչ որ
գինու որեալ . չկանսաշխարհիս
պատողեալ . զօրավարին հաճոյ
լինել կարից . և լայն արդակս
գուր զեռանալ ի կործոցմարմա
կանաց . և մուսացուր զիւրս . և երգ
չախս նր . և արհամարհեւ զուր
զամ որ ընկզմեն զմիտս մեր . ի
խորսկորստեան . և թե թե և ացոմս
գուր զբեռն նաւուց . և հոգւոց
մերոց . զի բարուք ուղղեացե ըզ
նա . նաւասեպն մեր . որե միտք .
և զի կարանցուք անցանել թեոմս
ախտից . և Հաստենել ինաւալ Հան
գիպտեղկն ից . և լայն ընշ թեոմս
գործուր աշտենացորտադարմա
բանի . և փակի զի թողեմեն ի բն
գուր ին . նոյնպէս և անհնձեւոր
կցի . և թե շատխօսեւ զի թեոյե տե
լու . և սխաւսեացի գերք ինիւր զ
լեբմալ ինի ի ծոցանե . քանզի յաւ
ագոյնի յամի ինու թե . որե նա
մայր իմամտութե . և զաննա րան

ԱՍՆ. ԶԱՆ. ԴԱՐՅՈՒՌԵ
բաղու և գիտութե . Եւ արց եղ
բայրն և ասե ի թե ուլ արտե
Հայր Հանգարտել ի կցի . և զսե
ծերն Հանգարտել ի կցի այսե .
զիւրիցե մարդ զաննն ի ձեռնս այ
և անկզիստաշի թր ամսամ գոր
ծեացե զբախիս ուրջալ կալօղե .
և կուսեացե . Զար իտը չո . ըզս
գործել թշնամի ի արտն րայսե
ճար իտը չո . և փախել յախս
Հե . և զսե երբարն . և գինչե
աշխարհ . ծերն ասե աշխարհե
գործել զՀակառակն բնութե
Հոգւոյ . և աշխարհե կատա
րել զկամս մարմոյ . աշխարհե
խորհել ինչ գործն ման յերկ
րի . և զի աշխարհե առաւել Հո
գալ Հե մարմոյ քան զՀոգւոյ . աշ
խարհե պարծել ի իւր գործոյ
Օայս ամ ոչ յաննն . ինչ ա
մեմորդեակ . այլ յոհաննեւ ա
ռաքեալ ասե միւրեք զաշ
խարհ . և որինչ աշխարհի .
Եւ զի պարտե միայնակեցի . զի
յամսամ քննեցե զաննն իւր .
և թե կարօղիցե անցանել ը
նա . որք յօշտիցեն և և ամ թե
առատե գաւ ինոցանե միւրեքե
իմարմ ի կցե . քանզի որոք առ
տերազմի յախտե իմք ծա
ւալ նրիցե . Եւ զբայրն ասե ը
գիւրչարտե . գործել միայ
նակե զին . Զերն ասե .
գարտել պարտե իսկ Հան
աւելոյն երեքեն տոքա պիտոյ
են . Կախ երկիւղնայ անպա
կասելի . Եւ երկրորդն բարեգ
րել . որորմութե . ինմալե ան
Հանն քանալի . Երրորդն ոչ բը
նաւ Հատանել զմիտս ի յիշա
նեն յայ . Եւ զբայրն ասե . և զի
նչե Հանգարտութե . և զի ինչ շա
Հի իմանել մարդ . Զերն ասե
Հանգարտութե ի կցի . և ասե ի
սե ինչի իմաստութե . և աշխարհ
այ և Հարմարել յամ գործոյ
աշխարհի . յոխակալութենե . ի
անպատուութենե . և յամբար

աւաւնութեան. քանզի այսպիսի
 սի հանդարտելն մայրեամբաւ
 բնութեց. ևսկսաւ ծերն գո
 վել զնա ևսան. Մ^Բ՝ Հանդար
 տութե զծերանն կրօնաւորի
 Մ^Բ՝ Հանդարտութի սանգուիս
 երկնայեց. Մ^Բ՝ Հանդարտութի
 շանաւորի արքայութե
 երկնից. Մ^Բ՝ Հանդարտութի
 մայր զընութե և վարդապետ
 աշխարհութե. Մ^Բ՝ Հանդար
 տութի. Հայելի ամառաբնութե
 թեց. և տեսանն մեղաց. և երև
 ուն յանցանաց. Մ^Բ՝ Հանդար
 տութի. առաջնորդ արտասու
 աց և ուղղութե մտաղ. և ուսա
 ւորիչ աշանց. Մ^Բ՝ Հանդար
 տութի մայր ուղղութե և բնա
 կակից խոհեմութե. Մ^Բ՝ Հան
 դարտութի որբերես յանդոր
 և խաղաղութի. Մ^Բ՝ Հանդար
 տութի խորհրդակից. Հրեշա
 կաց. և քաւաց մտաց. Մ^Բ՝ Հան
 դարտութի. Հանդարտութե. և
 մտան յերկիւղն արեւելեւ
 թնմա. խորհրդով. և բնորեւ ըզ
 րատաւանն ն^Բ. Մ^Բ՝ Հանդար
 տութի ծնող ամբարնացաւ
 Հոց Հին. սանձութե լեզուի յա
 մեցման խափանեց. և լցուցիչ
 Հոգաց. Մ^Բ՝ Հանդարտութե
 և խաՀանդից մտաց. զգա
 րութե արտի ևնաւաՀանգիստ
 խաղաղակաւ. Մ^Բ՝ Հանդար
 տութի մահանգ. աստաղիկ.
 Երբց ևստեղի. որեւաՀե
 ցունողսնք. ամ. պատրանաց
 թշնամեղի. Մ^Բ՝ Հանդարտութի
 ընած քաղցր. և բեռն. փոքր ո
 րի. որ և Հանդարտակաւ. և բա
 նաւ. զբարձրեղ. Մ^Բ՝ Հան
 դարտութի. զնծութի Հոգեւոյ
 զընութի մտաղ. և Հոգալ. զիւր
 միայն և միշտիչեզք. և զիստա
 ըի աւագնակեւ զորմաՀունն ի
 ոյ. Մ^Բ՝ Հանդարտութի. սանձ
 տեւանեղիաց. և բնութեաց. և
 զուի. և զիմաստ միշտ բարեացն
 Հա

Հանդարտութի. ևսկսաւ միշտ
 զապտերըն արեւելեւ. և զա
 մանք. ի ձիւթով. Մ^Բ՝ Հանդար
 տութի. որիայն կարօտիս ալ
 և երգեստն իմ. պատրաստե
 սիրտիս արքայեւ. ամ. պատրաս
 տե սիրտիս. Մ^Բ՝ Հանդար
 տութի. թնաի լիւթութե. և
 ասեցող յանդարտութե. որե
 միշտ մաս գալոյն թե. Մ^Բ՝
 Հանդարտութի մայր զընութե
 թե. և բաւաւ արգելոյ արտից
 և ազատոց իյա. իսեկնց կապա
 նացն. Մ^Բ՝ Հանդարտութի. և
 գարակ թե. որբերես բազմ
 գոյապաղաւ առաքինութեց.
 ԼԶսեցն ծերն. ու՛մ. և զբայ
 ասացիր զաւ. և և բոցն շնորհ
 թե. թե յիշտ և միշտ զօր մա
 Հուն. քանզի ոչ գիտես թե յո
 ռու՛մ. ևս մա. ցող. ցոյն. և որ
 Հոգալ. վսիկացն. յա. իսեկնց.
 Եղբայր ուն ծառեր. Երբինն
 և Եղբայր զնա Երբ ամ ի վանա
 զն կալամանի ևսան. ԼԶսա
 ինձ եղբայր. Եթե յայտ բան
 ամա միայնակեւ գութե և ըզ
 րութե. բո. զիւր ուղղեցեր.
 ԼԶսեցն. և զբայրն. քնաւ ար
 քեօք. և զիւր տան. աւուրց. և
 կեցոն. և զամ պատմեցի. թե
 իսեկն. և զնա զնա. և և կե. ըզ
 րիկ. ևստեղ. աստաւ. և գտաւ.
 զի վաղ ամա. և եղբայրն. և
 երգրեաւ. ի վր իսեկն. այսպեւ.
 Երբցութի. շնորհեա ինձ Հայր
 զիսակե. և զիսեկն իմ. և ոչ եր
 բեք. Երբ. ասյի մտաց իմաց. և
 Լանե. իմ երբե.
 Եղբայր. երեւ. բնակեալ ին
 յանապատ. մին. մին. յիշտ ըզ
 րատաւանն. ալ. ևս ին. ին. և
 քաղցն. անապատ. մոլորեաւ.
 շրեւ. Երբ. և զիմա. ևս. իսեկ
 եղբայրն. ևստեղ. զիս. ն^Բ. և
 իսեկ. և զնա. և զի. յոյ. և զիս
 տե. մին. և գտաւ. և զնա.
 Եւ. ասեւ. ցն. Եւ. ևստե. ևստե.

Պատիւ չարորդի. Բանք յբ-
նարցն : Յաղագս : Չ զնուե
Եւ քաշցրԱրտասու : աց

ՍԱՅՀԱՅՐԱՆ

ԵՄՈՒ ԱՌԱՋԻ ԱՉԱՅ
քոյ. կարցես միշտ զերկիւղնայ.
Այիշեսցես զօր մաշուներ միշտ
Աղեցց. և ասեսցուք զաշխարհս
զայսկեզամբն չստրաւանսցուք
Եւ զանախտ մարմնոյ Հրաւա
րեսցուք. և յամ քաջաւեաց նշ-
անք զիրացուք զկենսն որստ
անեն. Այիշեսցուք միշտ թեկի
նշ ուխտեցաք յայ. զօր Եկրկո
րեւոցն. Խնկի յաւուրն դա
տաստանին. քաշցեսցուք. ո՞վ
Եւ զբարբ. Եւ արաւեսցուք. և
մերկացուք. ցրտացուք. տըք
կեսցուք. Եւ որբացուք. և Հա
ռակացուք. Խարոց արտ. Եւ
միւրձեսցուք զանձինս մեր. Ե
թէ Հաճոյ. Այիղեմք արհամար
Հեսցուք զանձինս մեր. զի չս
Հեսցուք զՀոգի :

Ասեին վն Հօրն արսենիոսի Ե
թէ զամ առուբս կենաց իւրոց
մինչ նստի. Իգործի. ունեք
միշտստեմուն. ասիին ըստունկ
իվր ծնկանցն. Եղեծէր այնու.
զարտասուն արհուէին յաշոց
իւրոց :

Եղբայր ոմն Եհարց զՀայրն ա
մենայ. Եսեւ սաինձ Հայր
բանս կենաց : Լնե ցնա ծերն
Եթէ Եսրա զխորհուրդքո իւ
րն զգողող որբ արգելան ի
բանտի քինոքա քննե. Խորհր
դողքն իրանդ. յարամ և
Հարցանեն մամորդեան միշտ
Եթէ ուրիցե իշխանն. Եերբ
գայ

գայցե այսր. Եզինչ դաւե. իմ.
Եինաւոյն Այերկի-դէն ողբա
միշտ Եսարսե այսու. Եւ ք
նաւոր պարտականե զմիշտ ող
բացե զսնն իւր Եսասացե.
մայ ինձ. մայ ինձ. ոպկարացից
կեալ. սոալի Եթոուոյն քի.
Եկամ զի՞նչ պատասխանի տաց
զն բարում մեղաց իմոց. Եթէ
այսու. արացես կարացես
կեալ կամաւն ալ : Դժձլ ասե
յորմս մնացիս. Խենե կիթ.
Վողովես զմիտք. Եյիշե արգ
մաւունք. Եկեցես իւրտի. զե
լանե. Հոգաց. Եզմաւ մարմնոյ
քոյ. Խիտառ զգործն Եթեպայն
Երիցիւրտիք Երկիւղ. Եզեղբ
Եսասացես զոմայն Եթէ Երի
ցես իմոն զբարեգործութե
փոյթս զիտաւ օրհնակա կա
րացես կեալ բորբօր յաւա
քին. Եթե. Եզիյօտարեսցես
միշտ Հանգարտե. Խաղաղու
Եթ. Ենստե. Խենե կիթ. Խիթ
այսոցիկ. յիշեսցես Եզօրն ա
Հագին դատաստանին. Եթէ
ամ լիկիցին անդ. Լոգիքն. ո
մեք իւտուն ուր. Եթ. Եոմանք
իգձու արին Հաւալմուն. Եթէ
զրախի յաւ Հիւրողունիցեն.
Եզի՞նչ մացեն որ իտանման
յաւտանիցեն. Խալ ալացն Ե
իկրձե. ասամանցն. որ ինին
յետ յարու. Եթ. յիշեսցես զօրն
զայն. զՀամարս կազն յարու. Եթ
Եզիւոյն ասալի ալ. մառեւ Ե
ԵզաՀագին Եզանայտ դատա
տանն իմիտա Եսկե կարեալ
զամօթն յանգաւորացն. որ Եի
կեւոց. առալի ալ. Եւրեշտ
Եսց դատուց. Եզիւաց Ես
արամեան ազգի. Եւ Հոգւոց ար
դարոց. յիշա Եզամ տեսակ
տանմանացն. զՀուրն անիլի
Ե Եզորդն անբուն զմեման
տարտաոսն Եզալաւարն. Եկկր
ծե. ասամանցն. զաւ. Եզ. Ե
կիւղ. Եզալաւարիս անՀատ. Ե

Ազօրն դատաստանին այ. և ոչ
կարացեալ յայնմանն դատել
զընկերն:

Եղբայր ոմն Եկարց թՀայրն
պիսկէն և ասէ զի՛նչ արարեց
Հայր. Լըսե ցնա ծերն. ար-
բաՀամ յորժամ գնաց յերկիրն
աւետեաց. նախ գնեց զմանիւ ք
քննաց. և նովաւ ժառանգեաց
զնաւ. Լսեցնա եղբայր և զի՛նչ
իցէ գերեզմանն. Լըսե ցնա
ծերն տեղի ողբոյ կոծոյ. և ար
տասաւաց և ազոյ:

Ըրէկին երբեմն Հայրն պի
սկէ և Հայրն պամբոյ. լեզբ ծո
վու. և տեսին զկին ոմն զիւայր
դատնապետ և կոծեր յորժ. և կար
ցեալ ժամ մի. տեսանէին դայն.
իսկ փնչ անցին սակաւիկ. մի
գիպիցան առն միոյ. Եկարցոյ
նա Հայրն պիսկէն և ասէ լեզբ
ողբոյ կինն այն զի՛նչ եղեա
լէ նմօ և նայ ասե մեռան նոյ
այր և որդի. և եղբայր իմրաւ
ատուք. Լըսե պիսկէն դամբոյ
ճամարիտ ասեմ քեզ. զիեթի ոչ
մեռանից իմարդ յամ կամացմարմ
նոյ. և ստացի ողբս աւապիսի
նայ ոչկարե կրօնաւոր իմն. Գե
ամ կեանք իւր. և միտք և օրբ
ողբք. և լազեհն:

Եղբայր ոմն Եկարց թՀայրն
պիսկէն և ասէ զի՛նչ արարեց զմ
զսմն Հայր. Լըսե ցնա ծերն
արկամից արձակիւ իմեղայ. զը
բաւով և լաւով զերեցի. և որք
կամիցին ստանալ զտաք իմն
թի. ողբով ք ստացին. քանզի
ճանապարհ կենաց. և իրկութե
ողբքեն. սպ ուսուցանեն և.
քն և ասեն. լազեք և ողբացեք
որդեանք զիսյլ ճանապարհ
փրկութե իւրե զստ ոչգոյ ք,
Լըսե եղբայրն և զի՛նչ արարեց
Հայր զըրթմութիմ. որչարժեն
զիս. իւրթմութի. Լըսե ցն
նա ծերն. լացողք ատաղջի գը
թեւ թեն այ. յամմամու և տեղի-

22. և միշտ արացե զգեռ
թիւն իւր եմն մեր:

Ասաց Հայրն եղիս մայնակե
ցայց. պարտ ունեւ. զեր
կի-զն այ. քնն զըռն չամբձա
թ. Լըսե ցնա ծերն. արե
ցին միտք մարդոյ իմեղայ յիշե
զնս ոչուեի նախ իմնի զերկիր
զն այ. և զի Հեռիե իցողորմա
թիւնն այ:

Ասաց Հայրն Եկարց. Եկարց
իսկ գործոց երկն իմն. մի յոր
ժամ Հանցեհ զՀոգիմ. իմարմնաց
իմն. և բերորդ. յորժամ կացու
անցի իստաւ ի յայտ. Երբ զիւր
ժամ Հատուցու մի ի յայտ ասանիմ
Ասաց Հայրն պետրոս. որսչա
կերտեր Հօրն և սայեայ. եթե
տեսի զնա. զիեթ իտկարութե
մեծ և արտանցայ յոյթ. իսկնա
իբրեւ ետես զիս տխրեալ. տ
եսեցիս. զիե՛նչ զիշտեն. այսպ
բիկ որք Հանգստեան ակն ոմ
նին. այլ լիշտք և նեղութիւք. մե
ծամեծք յայնժամ իմն. յորժամ
անկողն ք յերեսացն աչաք. ոչ
աք լուիցե մեզ. և ոչ ակն կա
ցուք ք քաննել Հանգիստ. Ե
զի՛նչ ասե. զնացի առնա յայլ
ուամ ժամու. և գտի զնա իմնաւ
Հիւանդութե. իսկնա իբրեւ
ետես ջուազնեալ զսիրտիմ տ
եսեցիս. միայն այսպիսի մահա
թու Հիւանդութե Հայրն և աս
թացուք յիշե զդատն ժամ
այն այլ և ասողութի մ. քմեղ
մերոց. մահու ոչօգնեն ինչ.
զիմն այսորիկ ինչքն նմարմնք
մեր զատողութի. զի Հեռու
ցին յայ. քանզի ոմն ծառ որ
լափ օր լափե ուղղեացի ոչ չո
թանցի արմատն զիարացեալ
տող. Լըսաց զըճի. Եթե Հար
ցի ցնա երբեմն Եթե զի՛նչ
Երեւելն ալ. և նայ ասե մարդ
որ Հնապանդեացի ումեք արտա
քոյ Հոգևոր Հարցն. ոչիցեալ այն
պիսին յերկեւղն այ. Եթճի ա
յն ք

կանոնները. և բարե տոհմութիւն
 և որք աստեան մնացականք և բա
 րաւեւ, երբեքն և սիրելի չկալի
 մարմնայ. զի նա կարասցեն օգ
 նել. յայնտեմ կամ փրկել. իտան
 լանայն. իսակաւ ի կեղծանէ հը
 ըոյն. և կամ յայլոցն ամենեցունց
 բազում և ազգի ազգի տանջա
 նացն. Եւարդդի այս ամ այս
 սէսիցն. և որոյ պարսիցն մեզ ի
 ներ. ասեմ զձեզմարտն. թի ու
 պարտեառնել. Եւանել. սրբու
 թի. և կալ յամպաշտութի միշտ
 և ասանալ սէր կատարեալ առ
 ամ և առ ամ մարդիկ. զսբ բաղա
 ճափարութիւն տանալ և զանթաց
 ձգնութիւն. իմպա. իբ ընկա
 նալ. աշխատ. և զգուշութիւն.
 և պաշտ. և զիսկութիւն սացու. ք. զի
 մի յապարկելով ստացու. ք. զբա
 րիս. և փոխիցու. ք. իշարեաց. ու
 զհարման լիցու. ք. սեւ զբաղ
 ձայնն զայն իբ բանոցն յի ալ
 մերոյ. որանե եկալք օրհնեալք
 չօր իմ. յ. Ժառանգեցեք զար
 քայութիւն զորպատրաստեալե
 ինեզ. իսկ զբանե աշխարհի և որ
 զիկնի այսորիկ. Եւ յս թեոնի
 լոս ասեք յօր մաշան. իբոյ
 երանե քեզ հայր արմենիոս. զի
 միշտ յիշեիր զօրս զայս.
 Ասաց հայրն յովհաննէս. եթե
 ուտեին և բրեմն եղբարք սէր
 զայս լուեալ. Եթե աղէցաւ. եղ
 բայր ոմ իմ սեղանայ. իբրեւ
 նաեւ զան ծերն. սկսաւ լաւ
 և ասե. զիմն ինչ իցե սիրտ եղ
 բօրս այսորիկ. զի թե աղէցաւ.
 վնորոյ պարտեւ լաւ մինչ լուաւ
 թեաւան ին զերն.
 Հայրն իսահակ. և հայրն արքա
 համ իմբասին. բնակեին. և մը
 տեալ երբեմ. Հայրն արքա համ
 և եգիտ զեսահակ զի աղբայր յով
 և ասե ցնա. Եւ որ այգաւեւ լաւ
 Հայր. Եւ սե ցնա Երբ. և ք
 և որ ոչ լացից. զի ոչ ունիմե տեղի
 ուր և զգնացու. ք. զի նշեցին
 ք

ԳԼՈՒԽ ԶՈՐՈՐ
 Երկարեմ մեր. և սիր բաւա
 կան իմարձս և առաջ. Եւ ու
 գործ մեր զի տուեալ նաւալ մա
 թաղ. զն այս ք իսկ ասեւ զիմ.
 Եւ որ ասին ինոցանե. և օրդ որ
 մնացեալ մեր ինոցանե. ոչ ու
 նիմք տեղի ուր երբաւոր. և
 զայս ինչ լաւ.
 Ասաց հայրն յաւոր. ու զի
 բար զիմն յստանե. իտան լու
 տաւոր զմութե. այսպեւ և եր
 կի զն ալ յորմամ մտանե. Եւ
 սիրտ մարդոյ յաւաւորե ըզ
 միտա. և ուտեցանե նմա. զմա
 տաբիւնութիւն և զիմաստութիւն.
 Եւ յասու. մեզ Հայրն. յովհաննէս
 կիկն ինչ. որք. առաջնորդ ի
 սիկն և կան լի բիւն եթե եր յե
 պիտաւ ոմ կին. պոռնիկ. և մե
 ծառան յոյժ ստոր մտանիկ
 իշխանք. և մեծ ամեն ք միայն.
 և յաւաւոր միշտ տանի. զղլացաւ
 և զմա յեկեղեցին. իսկ սար
 կաւազն. որպէս հայան գրան
 եկեղեցից տեղեր. արեւ զնա
 մտանե լի կեղեցիկ. և ասեք ոչ
 եւ ք. Եւ որ մտանե լոյ ալ
 սր. իտաւարդ ալ. քանից պիտե
 եւ. իսկ մին. կուտեին. Եւ մի
 նա. վստաւորիկ լուաւ եպիսկո
 պոսն զիմութեւն. Եւ և եւ տեւ
 ասե ցնա կիկն. ոչ թոյլ տարեւ
 մտանել յեկեղեցին. սարկա
 տաքս այս. Եւ սե ցնա եպիսկո
 պոսն. ոչե արծան մտանել քեզ
 աստ. քանից պիտեւ. իսկ նա
 զղլացեալ արտասուեաց և ասե
 քեպիսկոպոսն. յայմ հետե. ալ
 նա և պոռնիկ. ասե ցնա եպիս
 կոպոսն. եթե բերեւ զմմ ինչս
 քո աստ. ստորիկ. զիտաղից.
 զիայլ ոչ և պոռնիկ. իսկ
 նա իմութեաւ արար զմա զոր
 ասաց նմա եպիսկոպոսն. և
 բեր զինչս իբ զոր ունեւ. և
 ասե եպիսկոպոսն. ցարկաւ
 արն իբ. վաւեցեք հոս մեծ
 և ուժգն. և նոցա լուցին Եւ
 ք

նոց մեծ և ապա ասեցի ինն. առ
 դամ ինչաքո. և ցրուեա զնոսա ի
 Հոռն ան. ձեռամբ քո. և նայ ա
 քառ այնպէս. և զամբնիցեաց. ի
 Հնոցին յայնքն. ձեռամբ իւրով
 և ողբաւով ասեա եթե աշխար
 ձիս յայսմիկ. այսպէս պատու
 Հնայ ինձ. ապա գիշեր ինկոց
 իցէ ինձ ինկեանս յախոննից և
 կամ ի Հոռն անշեղ. և զիայնպէս
 մտնալ յեկեղեցին. և յայնմ Հե
 տե ստացաւ կեանսսս և Հաւան
 այ և զի ապաշխարեա. քաղաքով
 արտիւ զանցեալ մեղան և եղև
 անօթ քնոթ ևս այ :

Ասաց Հայրն զուգիծնոս թե
 պաշտն իոնար Հէն զմարմն և
 տքնութի սրբեզմնոս. իսկ Հան
 դարստութի բերե զողբս. և ողբ
 և արտասուք մկրտե. և իռսաւո
 րե զմարդն և ան մեղս առնե :
 Եւ զի ունե ինքն Հայրն զուգ
 գիծնս զղըռն յոյժ յաղօթս և
 ի սպաշտոն իւր. և յառաք միող
 ան քնա աշակերտն իւր. այսպի
 սի ինչեցե. Հայր կարգ և կանոն
 Հնգեոք զհողբացե. կրօնաւոր
 յաղօթս իւր. և այն զնա ծերն
 որդեակ սպասեկ գտող. զոր
 կամի ան. զիտեղծան զմարգ
 արգիւացցե. և ողբացե ալ ի
 րար զիննդացե. և ուրախացի
 և փառաւորեցի զարարին իւր
 Եւ հրեքաակաց դասուցն. այլ
 յորժամ տիրացմեղքն և անկաւ
 մարդն յանցանս յայնմ Հեաե
 դատեղան մս լաւ և ողբաւ. իսկ
 ուր մեղք ոչ իցէ. անդ և ողբա
 ւիսոյ լինիցի :

Զարցին Եղբարք ոմանք. ցՀայ
 րն մաւտի եգիպտացին և աս
 ան. թե՞ ք Հայր ի պահելն քո
 և իմ աշակերն. մարմնքս միապէս
 ցամաքեալ կայ : Եւ զսե զնա ծե
 րն. փայտ որով յարգարեն միշտ
 զՀոռն. եթե դաւարիցե. և եթե
 չոր մաշեցի ի հրոյն. այսպէս իցի
 և մարդ. եթե սրբեցի զմիտս
 իւր

Այստեղ իրեալ երբեմն ծեռ
 լերինն առ Հայրն մաւտի. իս
 կիտե. և ասնն ուր գի քի աշխա
 տեացի այս բազում ժողովս
 աղաղեմք գրեղ. եկ առ մեզդ ու
 և արժանի եղիցուք տեսու. թե
 քո յառաջ քան զդեանն առն
 յարեալ. Հայրն մակար. և գնաց
 առնն ի ծառն և ժողովեցան
 ան բազմութեն տնակ աղաղե
 րոս. Զայն ասացե նց բանս
 կենաց : իսկ նա իբրեւ ետես
 գնն և լաւաւ զայս ասե լացե
 երբարք. և Հոսեացինն ալ ք ձե
 զՀոսանս արտասուաց նախա
 զե. անեղն մեր աստի և գնալ
 յերկիրն այն. ուր ոչ օգտես
 ցին մեզ ողբ քաւարտասուք. այլ
 և Հոռն ի կողմնոս պատաշէ մեզ
 և ողբաց յոյժ ամբազմութեն :
 և անկան ամբն իմ ի բրեւացիւր
 եանց և ասեն աղօթեալ զմար
 Հայր :

Ասաց Հայրն պապնոսի որեք
 աշակերտ Հորն մակարծոս.
 եթե ունե երբեմն ծերն. ե
 թե միև մեկուկեկ և արածե
 փախիս. իայնց մանկանց. և
 քնացեալ նց թուգս գողացան
 և իրախելն նց. անկաւ ինոցա
 նե թուգ մի. և ասեալ կերայ
 զայն. և զի գեաւս իբրեւ յիշեմ
 զայն ողբամ յոյժ :

Ասաց Հայրն մակար. եթե
 երթալի երբեմն յանապատի.
 և գտի անկեալ. և չորաց եալ
 գլուխ մարդոյ. և նստա մերձ
 անոս. և ասեմ զնա. դու ով եկ
 իսկ նա պատասխատի եա և աս
 ւե զնա. եւ երի քահանայապետ
 կողո Հեթանոսաց. որ բընա
 կեալեին անդ. իսկ դու և Հո
 դեոք Հայրն մակար. զի յոր
 ժամ աղօթես դու մեզդ և ողբ
 ար ի յոթնամեկն. առնուն փոքր
 մի :

Ը
 ար. Հանգիստ եմ խիմարոտ թի-
 ասե ցնա ծերանի՝ ոչ եկամ ուսի
 ցնա խիմարոտ թիմն այն. եկ-մ
 ուսին տանջանքն. ասե ցնա քե-
 լուինն այն որչափ բարձրեն է ք-
 կինք. և խորե երկիր. այնքափ խո-
 բարոյնն. յերկրե տեղիքն ուր
 մեք դաստապարտու կամք. և զ-
 կամք յոտից քմն. և ցալարանոց
 լաղճու ի հոսն անշէջ. և առ-
 գոյ առ զհեռա անսանել զե-
 րեսս միմեք այլ. քառանգ-
 իւրն հայր ի թիկունս ընկերքն
 իւրոյ. և զիւր խաւար յոյժ. իսկ
 իւրն սկսանիս դու աղօթել
 վս մեք յայնժամ փոք քի տե-
 ւանեմք. զերեսս միմեանց. և
 սնկե մխիթարու թիմն. և յայն
 արկ ողբայր եւսեր. վայ առ
 ուրն այնորիկ. յորում ծնաւ
 մարդ. և զսե ցնա մակարի. և ե-
 այլ ինչ գոռարին. տանջանք ու-
 րեք բան զայն յորում եք դուք-
 ասե ցնա քառ-ինն այն. եւ առ-
 ինչ խաւագոյն ևս տանջանք. ի
 նեքքոյ բան զմեզ. և զսե ցնա
 ծերն. և ոյք եղին ի բնն ինմա-
 ծաս ցնա քառ-ինն մեք ույ զան-
 քէտս ալ փոքրով ոչ քմն ինմեք
 ինմանե. իսկ որք գիւտին զամ-
 և ուրազանդնա. և նոքա ինեքոյ
 մեր իցեն. և առեալ ծերոյն ոչ
 քառ-ինն զայն լաղճաց յերկիր
 լազարց ոմն եղբարց ցհայրն
 մոգւես. և ասե զինչ պարահե-
 լունն. մարդոյ յամիորէն թիւս
 որ քայնցն ի վր նր. և կամ լամ
 խորհրդոց թիւս մոյն որ սկիւ-
 րի իմիսս նա. և զսե ցնա ծերն
 սնկանել. և լալ պարտե առաքի
 ալ ույ զն օգնեսցե և փրկե սքե
 զնա և եթե քոյս արասցե փոյթ
 դադե լանգիտ. եթե զըղձու-
 թիւ. և իմաստութիւն աղօթեսցե
 ու և քրեալե. ոչ երկնայրես ի
 բիւրոյ ց զօրաց ինդանե. և
 թե զինչ արասցե ինձմարդ. զի
 գու մի լիւսեալ և որ բան յաղ-
 թե

[illegible]

ԶԵՆ
 Եւ ժամայն սկսցիս . ի սաղմոսս
 ալ ի ելցեսս արարաքոյ . սննեկի
 քո . ելքէն սցիս փոքրսի ասեւրով
 Օհայր մեռոր յերկինս . եղբ
 քեզ արմատ խառն քո . եղբսկ
 ցիս իկանոն քո հեղ ձայնքս .
 եւ առաջանաք արար . երիշխ
 ցեսս զերդարս . եղբատաստանն
 ահայգին . յոր բննեւ լորիցեսս .
 Եղբ եղբայրն ես ողմ Հայր .
 յորեւ հոսեւ կրօնաւոր լեւորեմ
 զսաղմոսն . եղբանոն իմ իմ
 ութ ձայնից երգով հատարեմ
 Եղբ գիտծերն . զմ պշտորեկ
 փառս ի նեքին . զընտելիւս անդ
 արար իշխա գրեգոր . եղբ ար
 նեւ ի հարբն թե ողմ զեղբուհս
 եւ անուսմանքին . եւ ինչ
 գրողին . բայց փոքրին բանս
 պող . եւս զձայն . եղբումս պե
 տեին բնա . եւ ողմ գրեւս արար
 արքիան Բան փայլեցին աշխար
 հի վկայեն բանից իմից Հայրն
 ւսողս եւ Հայրն անտուն . եւ պող
 պողաւքան . եւ ամբայ . եւ ամպ
 ւալ . եւ այլ ամ Հարբս . որք երգ
 մեռեալս յարեւցանին . եւ ող
 ցեսս անեկին . լիք աղղրումայն
 երգով եւս յեռմանից . յեղանկա
 կոր արնեւով . այլ ըերւ ազ
 թիւք . եւ անձայն եղբաւհօք .
 եւ արատեւօք զիոց ձայն երգոց
 փրկե զմարդ այլ երկիւղն այլ .
 եւ պաշտամութի ատուիրա
 նաց նմ . բանգի Հայ . ից բաղ
 րութի . զբաղումս . յանդուգս
 բնկղմաց . ունայն դոքոյնկս
 այլ եղբոնաւորս . իստուկեա
 թիւս . եիր ազում . արտաւոր
 Թիւս ցեղեաց իւրարորդեակ
 զարատեւն . եւ ձայնեւ աշխար
 Հանանաց եկեղեցեացն . զի
 զմ պշտորեկ ժողովին արար . յի
 շեւս զիր ազում դասուն եւ
 նաւորս . եւ ողմ ալ . թեգութ
 ձայն դոքն . այլ զեմ դասն աս
 ակ . ալ . ուրա անդաւար .
 իսկ երկորդ դասն ասնն ար
 ար

Գ. Լ. ՈՒՒ ԶՈՐՈՐ Գ.
 մբ մբ մբ զօրութեց : Իսկ
 երարդն ասեն. աշխէ փռա-
 մն քունդ աշխարհի. երբե-
 ոյք որդեակ յանձն առցես-
 զքի իոն արհուտին. և զգո-
 շացոյ զանձնք. և պահէ քո
 քառսքո իմա՞ն արջութիցն :
 և ո՞ր քաղցն ապնս. սր ջոցա-
 ներ զքեզ. իբրեմ իմա-
 տուն. և դիտուննս. և վար-
 դապետիցնս. այլ լիք դո-
 նարկ և ան միշ. և տա քեզ զա-
 ղ լոտութիւն մի ասքինոտութիւն :
 Եւ սեին զմէջսն սրապետնի-
 եթէ այնպէս են կեանք նա-
 իբուն զաշխարհոյ միոյ. զիս ի բ-
 նաւ ստացաւ. ինչիստացո-
 ւածոց. երկրի և ուրջնակեցաւ :
 Իսկ նձկի երբեք այլ զի և զգե-
 ցի տէր իտոք ինչ և աւետա-
 րանի փոքրիկ ունեցող իձե-
 տին. և այնպէս շրջեր իբուն
 զանձարին. և բազում ան-
 զամ գտին զնա. զին տներ ի
 ձալ նապարհին. արտաքոյ շի-
 ին. և այս զտանապէս.
 մինչ և արդանին որք անցա-
 նի ինն. քեզ այդպէս որք աս-
 արդոտ. և նայ արտապետ-
 ներ և տներ. մքն իմ. աւան-
 լից քեզ ինչ ինչս. բազումս.
 և իմ կորուստ. և ալ. զայն ան-
 քաղ. իմ զի և անքանակ.
 և ասն իմ զիս. իսկ մինչ լի-
 սեին զայս և անապարհորդ-
 քն. և արծէին եթէ ողկի և
 զինչս ասէ. և քնկենունն ի բ-
 մա հաց և ասնին. առեալ կի-
 բիցնս զայդ եղբայր. և զմե-
 ծութիւն զոր կորուստն. և ար-
 քող ան տալ զեղ և ծերն և
 տներ ասէն :

Լուսաջ ծերունիքն Զգնութե
 Եւ աշխատանքն առնին. Բարա-
 քին ալ աշխարհոյ գիտելն աշ-
 արած. Իսկ յետոյ պատահելն
 Բնագրութե աշխատանքի. Էլ ի
 նի աշխարհում. որպէս զայն որդիո՛ր

[illegible][illegible]

Եւ երբ արժեք ունի բնակեցալ
 եղբայր ծոյլ-իջանսս կրօնաւ
 րականսս սա մինչդանկերէն
 ւեր եւանել յերկիւն. նստիին
 առնա մերձ ոմանք-ի հարց ան
 տի-ետեւսմեին զի այ զիոսա
 իտւածք անկիրտ եւաներ փ
 մարմնոյն. և զի կամեր շահեցու
 ցանել զեղբարսն. ասեցին
 ծերն հաւատա եղբայր ասե
 նեքեան ճանաչեմք զգեղ-զի ոչ
 փոյլմեր ի ձգնութիւն զիմ
 այժմ յօւարութիւն և ուրախ
 ութիւն եւանեւս աստիւ և զսե
 եղբայրն ցծերն հաւատա հայր
 զեղայր արդար ասացեր. այլ
 յորմէ հիտե-ծոյ կրօնաւոր
 ոյ միշտ եւեթ դատեցի եւ րզ
 մարդ և լեռնաբ. եթէ կռուի
 հայտեի առժաման. ինչս և
 արդ կամիմասնել այ. եթէ դու
 ասացիւ քո եթէ մի դատեք և
 ոչ դատեցի ի ձեռք և ոչ զիմ
 և զսեցին ծերն. խաղաղութի
 իքեզ որդեակ. զի առանց աշ
 խառնաց կեցեր. Դժձէ աս
 աց եր. ոյն եղբայր. որք ընա
 կեր. իսկեհե ակս և յամեն զք
 քան ամ. զցայգ և զգիրեկ. յոն
 Եւ երբ ունի մը գրոյ յարեա
 իմիտաւ առաք և յառաւեաց
 զամ գիրսն իւր զոր ունիւ
 եւ ապա ասաց. և թիքն գնաց ի
 նեղք ուրոյն յունապատն. և այս
 տակ հաց հայրն իսաճակ. և աս
 տի ուր երեւա որդեակ. այս
 տասնանի ետեղբայրն և ասե
 քսան ամբն հայր յորմէ հի
 տե ուսանիմ դքսնս գրոյ և
 զի այժմ կամիմ ձեռն արեան
 և գործով նստաբեւ զնոսա

զոր լուա ի գրոցն : իսկ ժե
բայն արարեալ աշտօս ի վրն
և արձակեաց զնա :
Գնացաք ճգբեմ : իկոնսպոն տ
ղեկ սանդրոյ : որմե ճէր իբաղա
ձն իբր տասն մշուա : և իբրեւ
գեղացաք : Հօրն թեոգորեի
առն չգնաւ որի և Համբերողի
որ և իկոնամ անպիկն շոր Հօր
Հայ պատմեաց մեզ գայս : Եթե
եղբայրոցն անկեր : իսն նեակս
որոն իկոնսպոն Հօրն իմում
աւուր թղիպեցաւ նմա աւուր լղ
ջու միւս աւուր նմա աւուր պէս
բեք սարտաւու ացիբե և տեւ
գայս սեկ իմոն թեւայ սնանեմ
Հու իմոյ : և ստուգապէս մեք ձե
աւեօրկատարման իմոյ : Եւ գայս
իբրեւ մտածեք առաւել բազմա
նայր Հոսանա : արտաւուաց
իւրոց : իսկնայ իբրեւ տեսա
նէր յաւեւեալ գարտաւու սնը
նոյն մտածեք և բազմանային
յոյժ որք : և այսպէս որքայր
զօր Հանապաղ : իսկմեր Հար
ցեալ զնա : աղբ բանեք : Եթե
ասա մեզ : թէ՛ր երբեմ գիւր
բար յինքնեւ : գանար տաւու
եւերբեմ : և ոչ աշխատանք
գան : և ձեռն տեւ արտաւու
նմանեւ ձմեռային անձրեւոյ : և
կրօնաւորն նմանեւ մշակի և պար
տեւ անոցն որք գայցեն իմրա
կուեթի : կրօնաւորական ուզ
գի մի ինչ տուեցի թուան : և
կորուցի յանձրեւոյն յայ : այլ
զամարկեց յարտաւոյն իւր ճը
մարիտաւեմ ձեզ որգեակք գիւ
նի բազում անգամ : ուն գիւնոյ
աւուր անձրեւ յաղթեցեւ : զան
րե բոլորամիտ : և նուա զօրայս
ամբարուեթ : և գպտուղս պար
տիգաց : և այգեաց և անդոց և
պարտե զգոչանալ : ամու և
աւուրն յայնմիկ : զի յորժամ
գայցի սիրով : և իւրեւ իմ
էնցուք զամ իմա : զի ոչ գի
տեմա եթե զրձ գտցուք այն
ան

ԳԼՈՒԽ ԸՈՐՈՐԴ
Կիսի ժամանչրեմ գրեւեթ
Հոգւոյ : իսկ մեք Հարցաք
զրձ : Եւ ուն պաշկեցի : ոչ
զգեղեւ : յորժամ եկեացեւ : և
ձեռն անե յորժամ գայցի զգեղ
իւրեւն : միւսոց գեաւ
ցեւ իմարդիւնե : իմամու և յա
ուրն յայնմիկ : և պաշկա զոր
գայնեւ : և գմիտաք : և մի ջրու
եացի ինչ : և մի պարապեցեւ
աշտօն լոյ : և կամ ընթեռնու
գիրք : այլ մինչ գան որք : և
արտաւու գնա միայն արտաւու
նայ և ինքն զեղե ուսուցեւ մեզ
զգործն որք զօրացուցանեւ ու
նա : և որք իսկնեւ և մեք ձեւ :
Եւ զի առաջ ձեռն մեզ գայս
ինչ զրձ : Եթե տեսնեի եւ
եղբայրոցն : որն տեւ իսկնեւ
իւրում և իսկնեւ զօրայ : ար
մաւոյն : և Հոսեին յաջաց նո
արտաւու իբրեւ զվտակա գետոց
և յորժամ յաւնեւ յաշտօս գա
գարեին արտաւուրն : և մինչ
նստեւ ի գործեւ : գրձ Բղիւ
ին ապաւեւ և յնթեցուցեւ գոր
ւիւր : և իրաւ արտաւուրն :
միւն աւուր զգիրս գաւարեին
արտաւու : և նայ սեւ բարեւ
առաջին Հարեւ : Եթե ոչ գա
գաւեւ : և նայ ուսուցանե
մարդոյ զամ ինչ որ շարժե զնա :
Դրձ պատմեաց մեզ ձեռն : Ե
թե եղբայր ուն կամեցաւ : Հե
ռանա յաշխարհ : և կրօնաւ
որի : և իսկնեւ գնա մայր իւր
զնա : իսկնա կողեր և սեւրց
մայր իւր : արձակեա գիւ գիւ
միւն կեցուցանեւ : զանձնիւ : և
իբրեւ բազում անգամ բոնա
գատեաց զմարն : և ոչ թոյլ եւ
զնա : և իբրեւ ոչ կարողացաւ
արձակեաց զնա : յարեաւ զնա
եղե ձեւ որ այլ եւ ուն թեկաւ
ցեաց գաւուրս իւր : և մեռաւ
մայրն նո : և զինի ժամուց : ինչ
Հիւանդացու : և նա զմաշկանա
ցու ախա : մինչ և թողեալ եղե
իբ

ձէ ետէ զհոգի իւր. և ամբ հար
ցար զնա եթէ զի՞նչ անսեր
հայր: իսկ նա պատմեաւ արտա
սուօք եթէ լուս ձայն ողբոց
և կոծոց. որ ասեր անգարար
վայ. վայ. վայս և կրօնաւորի այս
պէս պարտէ լինել:

Եւ հարց եղբայր ոմա ցծերն և աս
սէ. զիե՞ զի արարէ անձնիմ. աս
պատուաց. ոպէ հարբէ փափաք
ին և չգանինձ և գլուարի միտք
իմ. իսկ ծերն ասէ. ցնա որդիքն
ի՞նչ. զքառասուն ամ լցեալ հա
ղի. մօրին յերկիրն աւելաւաց
ուր բնակեալ. ոչ երկեան այլ
ի պատերազմողաց իւրեանց. սոյն
պէս և կամի ամ. զի միշտ տըխ
րեացի անձն. և այնպէս մ. ցէ յեր
կիրն կենդանաց:

Եւ զբայր ոմա օքար. և փյժեկն
և բնակեցաւ. ի խորեւ սյրի. մնչ
իշեառն սինկա. Եւ ի բրեւ մեւա
ինմա. եգիտ անդ. փոքր տախ
տակ ինչ գրեալ յեղբօրէն որ
նախ լեալ էր անդ. և զի էր գր
եալ այսպէս ինմա լէ մ. վսե սի
եմես. Թեոդորէ և վկայի մարդ.
դու ուրիցես. զայս տախտակս
դներ առաջի իւր հանապաղ եղ
բայրն այն. և ընթեռնոյր ըզգր
եալն և իբրեւ Թէ մերձ գույ
սեր եթէ ուրիցես արդեօք. ով
մարդ որ ասէիր. Թէ մերձեմ և վր
կայեմ արդ ուրիցես դու. և կամ
յորու մաշխարհի. և ուրիցե՞ծեալն
որ գրեաց զսա. և զայս ասնէր
Հանապաղ օր. և իշէր զմահ. և
ողբացր միշտ. և երջեաւագործն
նր գրիչն լեալ. և բերեալ առ
նայ մագաղաթ. եղբարքն. և
պատուիրեցին զինչ և գրեին. և
նա վարձանեալ եղև. և ոչ գր
եաց ի նա. այլ միայն յիւրա
քանչ ի բրտեղ անուանանց. որոց
էր մագաղաթն և զայն արտա
ել. եթէ Թողութի արագեք եղ
բարք զի փոքր ին. քան որ ան
լով իմ ուրեք. և լիս այնորին ոչ
պար

Ըրեմ արտոյրնակեր այլե՞ զ
բայր եղիսեցի և իմուս մա
ուր. գնալ խորհեր. ի բաղաքն.
և ասեր ցգրիչն եղբայր արտա
ցես սեր եղբայր. և յանձն առ
ցես. զպարտեղիմինչև և կիցես
պսէցնա գրիչն. հաւատա լին
զի ոչ հեղգ. անամիպաշէլ.
որչաք կարողից մ և իբրեւ թ
նաց եղբայրն ասէր գրիչն ցա
նձն իւր. ահա ով անձն մ.
գտեր լամ. զի պահեսցես և
գործեսցես զպարտեղն. և ըս
կսեալ եկաց իկարգ աղօթիցն
յերեկորէ մինչև ցառաւօրն.
և արտասուօք եթաց զերկիր.
և այսպէս արար յառաւօսե
մինչև ցաւարտուին աւոքն.
և բանդի օրն սբ կիրակիեր.
Եւ եկեալ Էրեկս եղբայրն
այն եգիտ զպարտեղն զիւսաշ
րեալ և կիցեալեր. յերամակե
իսողիցն. և ասեցնա. ամ Թող
ցէ քեզ եղբայր. զի ոչ զգու
շացար պարտեղին իմոյ. իսկ
նայսպէս հաւատա ինչ եղբայր
զիւրարի զոր և կարողութի
իմեր. և պահեցի զփոքր պար
տեղն զայն. իբր զիտացե. մեզ
պտուղ. Լուե՞ եղբայրն լու
եա հայր զի բովանդակն աւ
երեալ և քակեալ. Լուե՞ դը
րիչն գիտեմ այլ հաւատամ
յա՞ գիդո՞ւմ բուսուսցէ.
Լուե՞ ցնա եղբայրն. եկ ուս
գեսցուք զնա. Լուե՞ ցնա գը
րիչն. բնա արդեօք ուողեա
դու. և իցիշէր իմ ոողեմնս.
Եւ իբրեւ եղև և րաշտու Թի
տրամեղաւ պարտեղապանն. և աս
սէ. գգրիչն. հաւատա եղբայր
Էթի. ոչօգնեսցէ ամ. ոչ գոյ
մեզ թուր իւրամաքի. Լուե՞
գրիչն վայ մեզ. զի եթէ ցա
քեսցի աղբիւր սարաիդին.
ոչ կարացուք կեալ. այլ աս
զամ

Ընդ ասե՛ր զմ արտասուաց և
 անձին : իսկ սրն Հանդեր
 ձեալե՛ր մեռանել : Իրանելին
 այն զգնագրեաց գրեշն : աշա
 շեաց զեղբայրն իւր զեղիսե
 ցին : և ասե արա սկսեղբայր
 և մի՛ ասասցես ումք : եթէ հիւ
 բնդի : այլ և հիացցես առաջ այս
 օր : և յորժամ մեռանիմ : առդու
 զրեշն : և տարեալ ընկեալ : յանո
 ցատ : տեղի գրկե ընցեղն : և աս
 զանք անտառի : և թուշուբերկ
 նից : զիյոյժ մեղայ այ : և զիոյժ
 արժան մարմնիմ : Թաղելոյ թ
 գերեզմանի : և զսե ցնա եղ
 բայրն եղիսեցին : Հաւատա ինձ
 եղբայր : զիյոյժ տրամուծիե
 ինձ առնել : զայդ զոր ասես :
 և զսե ցնա եղբայր : գրեշ մեղ
 քդ : այդ իվնիմ եղիցի : և եստայ
 քայլս պատասխանի այ : զիեթե
 և ուիցես ինձ և արացես զայս
 զոր պատուիրիմ քեզ : Թէ կա
 րեցիմ և ոգնեցից քեզ : և զայս
 տագնալ կատարես : Ինքն
 ժամու : Եւ եղբայրն արար լ
 բանի նր : և առեալ զմարմննիմ
 տարեալ ընկեց յանասայտ տե
 ղի : և ուրբնակեալին մերձէր
 իբաղարն քսան մոռնալ : ար
 կոչեքմտե մեր : Եւ զկնի ա
 տուր : Երբորքն երևեցաւ զը
 րեշն : պարտեղապան եղբօրն
 և ասե : ան ողորմացի քեզ եղ
 բայր : ոպ և շու ինձ : ողորմե
 ցար Հաւատա զիյոյժ քարի
 արար ինձ ան : և սկս արկորիկ
 զի շեաղեցաւ մարմնիմ : և աս
 ցե զիս : արա և և մի մեծի խո
 նար հոսեցի : քո : և քսան մեծ
 մեծին անտունի բնակիւ քեզ : և
 ես աղաչեցից զմր միքո : այլ
 քո : Թողցես զայդ : և հոգա
 ցես զմա այլ : և արտեղնի ի
 ժամու : և յորժամ կնիցաւ Հո
 գրիմ մարմնու իմոյ : տեսանեի
 զիարտասուքիմ : շիջուցին ըզ
 հուրն յորժամ ես թաւսցի :
 Եր

ԿԱՍՆԵՂԸ ՈՒՐԵԱՆ
 Եւ ոյժ ցգբարք : մարմնաւորք
 Հրատարեալ յաշխարհէ և
 կրօնաւորք եղեն : և մահն ի
 Հնազանդո : Թէ Հոգեւոր մար
 գալիտի : ինե առն նիտրիոյ :
 և ետեծ երկոցունցն շնորհս
 զշուծի : և արտասուաց : յա
 ուր միոյն տեղի ետես ձերն
 իբր թեկալին : երկոքեանն
 յաղօթս և զիտնեին : Իձեռս
 քարտեղո գրեալ : և լուսնայ
 ին զնս : արտասու օրիւրեանց :
 իսկ միոյն նամակին գիրն
 դիւրաւ ընկեր : իսկ երկ
 րորդին աշխատութի : և զի
 գեռաւ երևեր : արմատ գր
 քոյն : իվն պիտակին : ոպ : Թէ
 եթէ մի միայնալ գրեալեր :
 Եւ աղաչեաց ձերն զմր յայտ
 նել : նմա զտեսիւն : Եթէ զիւն
 իցե : և երևեցաւ նմա Հրեշտակ
 այ : և ասե պիտակքն այն դը
 րեալ եղեն : երկոցունցն եղ
 բարց : իսկ միոյն մեղանք
 արեւութեան : զմայնորիկ դիւր
 աւ ընկել : իսկ երկրորդին այն
 ինեկ : արգելութի : և զարշն
 ին ախտակրութի : արգելեցաւ
 արտաքոյ բեր : Թէ : զմայն
 որիկ դժուարաւ ընկել : և արդ
 պարտեղմա զիտաւել : ճգնե
 ցի և աշխատեցի յաշխարհ :
 և երևար Հրեշտակ : Եւ յայնմ
 Հետե ասե՛ր ձերն զեղբայրն
 այն : աշխատեալ եղբայր : զիե
 փեալ մեռնա : եգրեալ : և դըժ
 ուարաւ ընկել այն : յայտ
 նեաց զբանն : զայն : ձերն եղ
 բօրն : միւն : և յօր մահուն իւր
 ոյ ոպ : զիմ Հաւացի յաղօթար
 Թէ : և զյոյժ ար :
 Եւ ոյժ ի Հաւացի : բնակե՛ր
 յաշխարհ : իտեղն որեոցի աւ
 Թեց սր Հորն : և առնան ձեռն
 եղբայր : և ասե զնա : դժուար
 ինե : յոյժ : տրամ : արա
 քե՛մ զեղբայրիմ : և պատաս
 րութի : և երեք : Եւ նայ ասե

դասին զեւ. զիմասք շատեալ
 և զին փոյլ իմաՀուսնն. իսկ Ե
 մանք իծուլութենէն :
 Եղբայր ոմն բնակէր իխցի ու
 րեւս. և բազում անգամ լինէր
 Հոգացեալ իբրեւ զմուլեալ. և
 շոթեալ զիանկանէր. նայ իմե
 ի անեծ մեզս. և փոյլս ողբայր
 և լայր. և ոչ գիտէր թէ զիմեջ
 րացեւ. և ասէր քանանիւ. րարդ
 որինչ եղև. և գրէի իմոի ասէր
 այլ չար ինչ եղև. և այնպէս ող
 բալով կատարեաց զամսուս րս
 կենաց իւրոց :
 Ասաց ծերն. մարդ որնստի ի
 սենեկի և սաղմոսէ. նմանէ նայ
 մարդոյ. բոխնէր իցէ զօր. իսկ
 որւան և ողբան. նա զոտիցն կա
 ւեալ զոն ինչ րե զոչորմութի
 ինմանէ իբրեւ զկինն ասուիկ :
 Ասաց դրէի սովորեցոյ զփոս
 քո. իմք ամ եղբոր և ասացես
 եթեայսեղբայրաւագոյն քան
 զիսն առաքիայ. և այս ոմն այլ
 փոյլեւ. և այլ ոմն այլազգ և այս
 պէս եկեացես ի չափ ունեւով
 զքեզ. վատթար քան զամեն
 սեակ. և բնակեաց իբեզ յայն
 մանէ Հոգի այ իսկ եթէ արհա
 մարհեցես զոք. փախի իբէն
 շնորհքն այ և անկանիս իպղ
 ծութի. մարմոյ. և խոտացի
 պիտքո. և զեզլ ամենին. ոչ
 գոյ իբեզ : Դրէի ասէ եթէ
 լինիցի մարդ չգնաւոր խնդ
 րեաց ինմանէ ամ զամագգ
 առաքիութի. րոյնեւ իմոի.
 և ոչ ասեղմի. զկարօշտ ասեղն
 այն խափանել զխոր Հուրդ
 նր. և հատանել ինմանեզգէղ
 և զղբ. և զարտառու :
 Ասաց դրէի վայրեզ անէնինցի
 սովորուսել. փայլ զբանն այ
 և ոչ զփ ինոցանէն կապիս գոր
 ծով. կատարել. վայրեզ մար
 մինիմ զինանեար զապականիչ
 և զպղծութեւ. և այնք զմ ինչ
 րես այսինքն յագեցմունք հա
 մեզ

ՎԱՍՄԱՐԱԼԱՌԻԹԵԱՆ
 մեղք և գործք. արմաւոր քաջաւ
 ճոցք. Եւ վայ մանրակ կրօնաւ
 որի որ լցեալ զորովայն իւր և
 Հերեւեալ իցեալ. մացիւր և քան
 զի ունայնէն կրօնքնր :
 Եղբայր ոմն բնակէր իվանս
 օրկոնէր մինիքին. և պատրանօք
 չարին. անկանի իկառնկութի
 և զի բռնաշատեղիքն ոչ թո
 ղու. և կարգ կրօնաւորութեւ
 այլ առնէր փոյլ. զկարգ աղօ
 թից իւրոց : Եղբայր զամա
 ւեւոր տր տր տր ամենակալես
 եթէ կամի. և եթէ ոչ դու կե
 ցո զիս. և ես զի կաւեմ. և այդմ
 զի սիրեմ զմեզս. այլ դու ուպ
 մենազօր. խափանեալնա. և լոյն
 զիս իմել մեղացիմոց զի եթէ
 արարոյն զորիմս. ոչ մեծեւ.
 և եթէ զսքան կեցուցան. ս.
 ոչնէն սքանչելիք. զի արտանի
 աղորմութենէն նոքա. այլ իմք
 մեղաւորիս. սքանչ սոյ զթութեւ
 թի քո. և յիս թոյ զանթիւ Ե
 զորմութի քո տր. քանզի իբեզ
 թողալէ աղբաւն և անկոյն
 դուս օգնական զայսաղօթեր
 և ասպէս ասէր. թէ անկաներ
 և եթէ ոչ անկաներ. իսկ իգի
 շերի փոյ անկաւ. ք սովոր ու
 թէ իմեղս. և յորեւ և ակաւ
 կապարել զկանոն իւր և աղօ
 թեր. և իբրեւ ետեպգան զյոյս
 նր որ աւան. և զբարի յանդգ
 նութենք երեւցաւ նմա և ա
 սէ. իորմամ աղօթես այր դու
 բէ՛ր ոչսուկաւ և կամ զիմք
 իշխեցէր. բերանով քոգնուն
 այ յիշել. և կամ բնաւ կալ ա
 աքի նր. և զան եղբայրն զը
 դան. սենեակս սյս դարբը
 ճոյն զփ ունէ դու հարցես.
 և զդրկարդն ես հարցից. և
 կամ ես պատեք բազմ թեզ.
 փնչե իմաՀուան օրինակ զի
 երդմամբ ասեմ իգորմութի և
 յորմութին այնորիկ. որ եկն
 իկոնք. և զմեղաւորս. իյապալ
 իա

և բնակէր ի Եսաւն նիւորիոյ. և
 եր ակննակն նր մերս. յայլում
 եղբոր. և եր զիողբայր նայել
 մեզս իւր. օր քօրէ. իսկ յորտամ
 ոչ չային. ապա գործն. ասեց
 Թանկն իւր. Զէ՛ր ոչ ևս զբեզ
 եղևէ. և վատեմար. և ետէ ոչ
 կապս. և աւրու. եւ արարից զի
 ւացցես. և ունէր խարազանքս
 անեա. կարկամ յոյժ. և յարոն
 ցեալ առնոյր ընդաւրս զանն
 զայն. և հարկանէր ուժիւն զին
 ն մինչև իցաւոց. հարմանն
 զյոսանայր. և լայր զարմանայր
 Եայն. մերձաւոր եղբայրն. և ա
 դաւեր զած. յայտնել նման թե
 բարոյք առնէ նա զի տանել
 զանան իւր. Եւ իմու՛մ գնէ
 զի ետես նա իսեռ և Եանն. ու
 զիկայր եղբայրն այն. ի գուռն
 ցս մարտիրոսաց կարգեալ. և
 պատկ պայծառ. կայր ի զլոսի
 նր. և ասէ զմ. ցնա. տեսանես
 դու զբարոյք զայս նահատակ
 ոք նէ զն զանան իւր. և հարկա
 նէ վս. բի թեոս Ե գօնդս վե
 կայիցն դասեալ եղև.

Զէր ուն նստեր յանապատի
 զեհի մծին անտոնի յայնկոյս
 զետոյն. որ կոչի կօլիզմ. աւ
 զնայ յեգիպտոս. երբեմն սա
 կս պիտոյից ինչ. և ունէր Ե
 ինքն զաշակեցաւ իւր. և իբ
 բն մերձ ցաւ ի բաղաքն. որ կո
 չի կոչն. յ. Ե կաց անգնէրն
 շքեալ. և ասեալն Ե երնը
 մարդի. բաղաքն. սյնո ընկզա
 յոս. և կանայս. զի երանէին
 Ե սրշայոյն. առաւօտու իրպե
 ը զմայն. և ալին զմեծեալ
 իրեանց միջև. ցեղորդ զայն
 և ապա զնսպին. Լքեալ ծեռն
 ցալանն ոտմի. և տեսանէս վ
 ուրեան. ետէ զի արդ զգնին
 սրգա. և հրկէն զգնէին իսա
 կս մեր եւոց իւրեանց. հաւա
 տա ինչ արեակ. ետէ ոչարաւ
 ցաւ. և մեք ապա սպիտոս

զնապոս. Եւ սրն զարման
 իսեռ նեակս իւրեանց. շինե
 ցին փութապէս իւրաքանչիւր
 գեղն զման իւր. Զեռի իմմե
 անց. Եւ Ե առաւօտն ելա
 նէին աւր. և նստեալ ողբայ
 ին զանձինս. մինչև ցօրոք
 ժամ. իսկ ետէ երբեմն շիր
 Հէր առաւօտուն աշակերտն
 իծանրութենէ կարգի գիշե
 րոյն զարթուցանէր զնսծերն
 և ասէր արի որդիակ արի զի
 նոքա այժմ ժամի ունին զի
 եկին ի գեղն զմանս իւրեանց
 և յաւո. որ միով սակ աշակեր
 տն ցծերն. զի՛նչ արարեց
 Հայր զի խիստ պիտիմ. և ոչ
 կարկամ լալ. Լքեալ ցնա ծերն
 բռնադատեալ որդեակ. և նե
 զեա զբեզ փօրքին ժամս. և
 միւսան տր զմանս բո. և տա
 մրտիք զն զն և աշայ րոց. ար
 տառուս և յայնմ. և տեալ ոչ
 և ս վշտացիս. Իշմարիտ ա
 մմ բեզ որդեակ զի զոր օր
 նակ սիրտ մարդոյ ետէ խո
 ցեսցի. նեռեա բնաւ ոչ որդա
 սցի մյսպէս և մարդ. զորոյ
 սիրտ խոցեսցի տր. զղու՛մ
 ոչ բնաւ. Ե Լանն ահա իւրա
 նր. այլ կացցի ինմ խոցնայն
 մինչև յօր վաղձանի իւրոյ.
 և ուր գնացե. և կամ կացցե
 մը շաղկաշենաւորապէս. յոգ
 և յարտաւսուս կացցե. իսկ
 մուս առաւ ետն ս ծերն զեղ
 բայրն զիծանքացեալ եր կ
 բարոյք. Ե թաւրք ոմանք
 կին առնալ ծերնային. և աւ
 ցնա. առ տնձինն ոչ. գիտե
 եղբայր զիողբ. Իրաւիցի վա
 ու. և ետէ ոքոչ յօժարու
 թէ զգուշացուսցի զնա. մաղ
 վաղանի շեղանի. իբարմաւե
 հողմոց այսպէս և ողբ. և
 յայն լնին. և կորցնէալ ան
 ցանն. զիողբ. Ե Եւ աղմու
 թի կօրակոց. շեղուցանէ ը
 նա

շէ՛ր զի գո՛ւցի։ քաղցիցի և կէ՛րի
 ցէ՛ զնա։ Ի սկառքս ծնե՛ն քո իւ
 քաղցնաւ։ Եկի՛ անդ ի նետա՛ն
 զիշքայրն։ Ի լիք՝ Ժամայա՛ր Հին
 քո՛ւյ։ Եւ Հնէ՛ն Թի՛ք։ Ասի՛ր ի
 քոյ՛նայ։ Ի լիքն ինքնաց յոր՛ն
 յալն ժամՀասարակաց եղբայրն
 եւ ի հին լիքնայն։ Ի նշա՛յն մեղձն
 Եւ կէ՛րի քոյնա՛յ իւր։ Դասի՛ր
 կատարն աղճա՛նայ։ Եւ Լուսնո՛ւ
 Իւր։ Բազմ-ժգը՛ն Թի՛ք և Կո
 ստ-Կաներ զանձնսնան։

Եղբայր ունեհարցցե՛րն և
 ասե՛ զի^ն արարց չայր զի
 մինչ անասնեմզոք մեղուցեալ
 դասեմ զնա և մինչև ամ ծոյշ
 դուռ զեղբայրն ասեմ զնա և
 այսպէս և կորոս ասեմ զանձն
 եմ: Լինեցան ձերն յորժամ
 Լսէս այսպիսի ինչ և յորժա
 մայն ճեր աշոյղ միտս քո խոր
 Հէ՛ւ Զհարին օրն դատաստա
 նիս յիշեալ և զամբոսն սոսկա
 լի և զգրատա ունանալ առ ըն
 դեհեանն Լրեղեն և որ քայա
 ռալի նո՛ւ և զան Լանգուր լի
 լի տան ջանս որքն մաւղղութե
 Լրեղեն և զանողորմութեան
 զլաւ աշացն և զերծել ասքա
 մանցն և զորդն անքոն և
 Զամբոսն զան վաղձան տան
 ջանան զոգբ սեղկո՛ւ յախտե
 նականայ սղսկզամեկնեան
 յիշեցն և և փոխեալ և զայն
 ինկերին և իդատել զքեզ և քե
 ն նկարեղա քո և խորհեցիս
 յորժ Եթե՛ ուր աշատրն քա
 տաստանքն այ մտգիս ք
 մարմին զօրք Լրեշտակացն
 աշիւ և զողո՛ւթ լուին յայն
 ժամ որ քափ ևս առաւել
 մարդ իմեղս ծնեալ և ինոյն
 սնեալ ոչ կարողե որ սնդ
 սղուստունի և կամ վնասել
 ինչ և զորք կարողեք քրկե
 զոր քտանքունացն ոչ չայր
 և որ մայր և ոչ եղբայր և ոչ
 քոյր և ոչ որդի և ոչ աղաւթ

արդէմ ոչ հարաքաւոր մեծութե
 ւրջ բնաւին որ: Բայց փայլ
 ողորմութիւն աւաւ գործ
 արարութեմ. և և աւատո զոր
 Էրզնիմ յմարութիւն Եզ
 զոր. զի զս իւր. և արտել զն
 կեղևի զի ի բաբաշ իւր. որ ի
 մէջն. զոր բնուն բարձեմ. և
 ի բաբան իւր որ. Եւել զն
 բուն սղի. իղանցս միաց իւր
 ոց և զիտն իւրումն աւ որ. Ե
 Եւ արդար. և Ելեմ մեղաւորի
 ցե. և զի կարօշն աւ կեցուցա
 նել զմեղաւորն. և զարդարն.
 ու և արար մաքսաւորն և առ
 նկին. և աւազագին. և մշակացն
 որ զմեղաւորն ժամն. գործեցին
 զայս աւ խորհն սղի որչեակ
 և իրաւարեա. իրարեւոյ. և այ
 տեւոյ զնկերն. բան զի յարե
 ալ. և զն զանբան զամեղս
 Էւ զի յանդաւակ. մե և զոր
 յն և Բարաւատարին փանկին
 Էր Եւ Եւ կաթն զերմանի յայ
 ման. Դատիկի. և փյաւ առաւ
 թ. և և աւաւցն և զայս ինչ. Է
 Եւ գործեցին և և կաւ զայս
 ինչ. Էւ ի իւր զն զն. և զի բա
 զնմա գտանն և և աւաւաւ
 Դատեւոյ զքն. զի որոյ զն
 տե մարդեւոր. զայս աւաւ
 աւնելոյ. և իւր զն զն. ոչ այ
 բաւնացին. Դատեւ և կաւ
 աւ. զայս. և Դատեւ զի զն
 զն զն. որոմ զայս զն փաւ
 և և աւաւ. և Երկր աւաւ
 յաւաւն աւն.

Ասան առաքինարու թէ Հոգ
ւոյ : Եւ իմարիտ ինն
թէ վարուց սբ Հարցն պարտե
ղելոցն :

Ապա աշխարհու թե՛ վե՛ր քաղաքացի
 և աշխարհու թե՛ ներքին

Առաջնաբանութիւնսն ընդարձակ
 երկրորդ վարդգն Առաջնաբան
 բոլոր իցին խոնարհութիւն վա
 ճանոց ԸԼԱռաջնաբանութիւնսն
 ճանկան միմեծաբանութիւնսն

ԶԺԹԵ պարտե և զոր օրինակ
 շուտ. բերանովն խառնել ինչդին
 քանակ. Եւ ոմանք խոտն ույտ
 անակն և այլ քիչր արտաշան ձինս
 իւրեանց տան ընդին. Եւ ոմանք
 ասկառն լուր քաշակեալ գաղթա
 ինին. Թիւնքն ին արաւոյն արշա
 րտաւ տալ ինին. Եւ այլ քի
 իւրեան ասկառն քաշակելով. և
 զայլն ձեռամբն իրաց ձգելին.
 ան արժան զինքն անս համարն
 լով. բանաւ որացնէրակոյ. այլ
 իբրեւ զանբանս զանձինս հա
 մարելին. Եւ ար անդ ծաղր եր
 ևռումն. Եւ ար անդ քրքլաւ. և
 Եւ ար անդ արտառնութի. Եւ ար
 անդ բարկութի և ոչ բնաւ. զի
 ին և շարժեր բարկութի. մարդ
 հային. զսուգն կատարմամբ. ըզ
 արտառնութի կորուսանելին.
 Եւ ար հակառակ արանութի. Եւ
 ար համարն սկսութի. Եւ ար
 ծառայութի մարմոյ. Եւ ար
 հեռա սնափառութի. Եւ ար քափ
 կութի յոյս միտ հեռե.
 Եւ ար գինս մատնութի. Եւ ար
 պաղոց զաշակումն. Եւ ար պու
 տանց մխիթարութի. Եւ ար
 կեկորաց քաղցրութի. Եւ յս
 ան յայսմ յաւիտենի յոյս շիջաւ
 անդ. Եւ ար երկրաւոր հոգս
 ումք. Եւ ար գառնի զոք. ի
 մարդկան նշանաւ. Եւ յս ե
 նզա. հանապաղ որդ խօսել. և
 գոշել անմի. Եւ զի ոմանք ըզ
 կութն բախելին. սաստկապեւ.
 ան ին իգրուես երկնից կային
 անմե խօսելով. ին բաց մեզ
 դատաւոր բաց մեզ. բաց մեզ.
 քանզի մեզոք անձանց մերոց փա
 կանեմք բաց մեզ. Եւ ոմն ա
 ծեր երեւոցոյ զերեսս քո միայն
 և կնցուք. Եւ յւ ասելին երե
 նոյ որք իկաւորի. և իտառներ
 անհոռնաեալին խոտարհու
 լին. Եւ յւ ասելին զաղձաղա
 կի հանխաւ. ուկալցի զմեզ դը
 Թութի քո մի. զի կորուսեալ
 եմք

[illegible]

վաստակս փափարանօք սիրե-
լայւն և գաւանն իւր. սպանանե-
լարեալ աշտուածք. և Կիւսեւ թի-
ցան հայ և անյադիր աքաղաղան
քանս. և ի խիստ անգութիւն շի-
նեւ յըշխարհ. և թէ արդար և
մաքցեալ իցե նմա կայծակն սի-
րոյ կաժեք կիւր շի. ոպիւն
երանել իբն նոքա. Օայս այս
պէս աւանդին. և իրար ձանց ու-
տի. անկեալ ինն զմաւս անե-
ին. ասելով յիշեցաք զաւուրս
զառաքինս զհրոյն այնպիկ զմե-
րոյ փութոյն. և զյիւս աս ան-
գութին. ՄԼ րիցե ողորմ. թի-
քո. առաջինք մը. դոր ցուցեք
անձանց մերոց. ծշմարտութի-
քո մը. յիշեա զնախապինս և
զիմոյ ծառայից քոց. Եւ այլ ք
ոմանք ասեին միամեւաւորցն
առաջնոց յոր պաշկեցեղիս ան-
յոր ծառայայծառայեալէր ճը-
բագ յուսոյ նր իմք գլխոյ.
սրաի իմոյ զերբեմն. զառաւլին
իւր. յիշելով զոչդութիւն. և
այծա օրինակեր. սղայի մեծ
ւոյ և ասեր. ՄԼ րիցե աղօթից
մաքրութիւն. ՄԼ րիցե բաղ-
րութիւն. փոխանակ դառն ար-
տասութեաց. ՄԼ րիցե յոյս և
մեկա կատար սրբութեն և մեք
րութե. ՄԼ ր ակն կատութի-
ն բանելի ան անտութեն.
ՄԼ րիցե որառ Հոյութիւն Հաւ-
աստ. ՄԼ րիցե նորին աղօթիին
որ իմեք ներ գործութիւն. Կո-
րուսաք զայս ան և ոպ ոյ երև-
եալ պակասեաց. և ոպ անգոյ.
աներևութեացաւ. Եւ ան Կիւ-
սահարել աղօթէր. և ոմն Իսան
քան անկեալ. ցառովք աղա-
քէր գտիւ. Եւ ոմն ցերեկսս գար-
ուցաներ. և ոչ արմատս ինեք
տեսարան մեծ. Եւ աս մեծ
կանայր երև զընկեցող ձե-
ոյն. և ան այսմ փութեայ ձեա-
նայր. Լըդ. Եւ ոյ սրբելիք
Եկի և սրբով գասեցայս սգաւ
որ

Գ. Լ. Ո. Ի. Զ. Ո. Գ. Ո. Գ.
որացն այնպիկ. և Երուսղէմ
մեծ յարչաւ կեցայ կապեցաւ
անձնք. և ոչ կարելի գնալ. և
մնացիւս իբն տին. յայնպիկ աս-
թ. Եւ երեսուն և եւել գթել.
ոպան Համբեր իմեծ վառս օ-
արանա կեցացն. սա. մեծ. և
սա. սի. առաջնորդ. և իսկեա
իբրեւ ետես զիս ոպ սլա ալ-
եալ. և անկեալ զարմացեալ.
և անեա. և ամեն իմաստն զիմոյ
այլայլութե. օրինակն. Եւ
ասե զԵ. Եւ այլ յոհանես տե-
սեր. զալիստեւ լոցն ճգնութի-
Եւ ապացի տեսի Հայր. և զար-
մաց և երանեցի զայս պիսիս
պաշկարութիւն սոգ. Եւ Երթ
ապաշխարցին և կեմեցան ի
ձեռն կեմոյ յարեցին. յարե-
թիւն և իմո. Եւ ևա ասե-
այդպիսից. Եւ պատմեացիմ
նորին. ան սո. ալ ճգնել. և թե-
նախ քան զտասն ամ. ունեւոք
աստ եղբայրս. յոյս փոյս. և
գործ օնեա. այնպիս անկե տե-
սանելի զնա Հոգւով եռացեալ
իսկ բարի ասեացն. բանաս
կուր զաղայր իմք նր. մախա
նօք թերևս իրարաւ. Եւ Երթ
Հարցի զբարի ասեմք. յոյ փոյս
ընթացողացն. պատահե լորտւս
և եղև. Օ ի եկեալ առիս. ի
խոր երկիւյն. և եցոյց զգանն
յայտնի և աւարդ. Եւ ինքիք
յինեւ գեղ սպեղանիս. և իսր
անս իրարցն. Եւ աս սրբեք
ոպ ի յաւ. փնչ գի արժանի եր-
ցաւ ակցութե և երևելի բեմ
կութե ակտունել. կամեք. այս
ինքն ամենեցուն. յայտնի առ-
նել գիւր. ապաշխարութիւն. որ
վս մեղաց. Եւ տարածեաց զան-
ձնիւր իմք երկր. և իսկանայր
բաժաւորաւս արտասուօք.
և ինքիք իբնս գառա պար-
տեւոցն. մասնել զորս տեսեք
գործեր և ասեք կարելի ինչ
անգ երթալ. և ապա բռնադա-
անք

[illegible][illegible]

[illegible]

ԱՎԱՐԻՉ Դ. ԶՈՒՌՈՒՄ
 Զուտութ. անորք Լսեցի ե
 թէտ փոք ի թաղաքս. անտիս
 անցոց. ինասարաց. դուստր
 կո. ասն. վաղճանեցաւ. և ետ
 զեցաւ. աստուանկան. և անծա
 գին հանքը բնի. ք. իմի դերեզ
 մանացն որաքաւացոց թաղային
 իցին. զոր իբրեւ զու. իսովո
 թու. թէ չի ռեթո. գործոյս այս
 բնի գնացի առնայ. և մտեալ ի
 իմ քաւ անսի. գնա եդեալ պատ
 ուով ևս կաւ. մեկացուցանել
 զկոյսն զայն. Եւ իբրեւ մի
 կացուցի որին. 2. զգեցեալ ի
 միջեւ ինէրքին. Եւ շաւրիսն
 որոյ. և քաման զգեցաւ իբ. և թո
 զի զու մերկ իծն. Եւ իբրեւ
 կամեցայ եւանել ի գործի զմ
 ննի կանգնեցաւ մեղեալն. և
 ուրիշիմ. Եւ յարեալեալ զմաթ
 ձեռն կայս. ցաւոյ ձեռն անեա
 ւան. յիս. ոմարդ. գու. այս
 պես. պարտե բեզ. մեկացու
 ցանել. գու. զի ոմարդ ոչն ընծաթ
 յայ. զի ոմարդ ոչ զանգ իմեցեր. ի
 դատարան. ոչ զպապառնալ ի մ
 տղ. ցման. զի ոմարդ ոչ մե
 ռեալ. գու. թ. քրե. և. անկաւ
 ի մեղաքո. և ոչ ի շաւար կաց
 բն. թննեալ պատկանեցեր այն
 բրիտանիս. գու. և. անկաւ
 թի. յայնկանացի բն. թննեա
 ոչ մանեցար. ոչ պապ. և ոչ
 բն. թ. ծնա զթեզ. ոչ ապա
 թն. զոյ մայրն ինե սնարդե
 ցի. քաղիսի պատասխանի տա
 ցեա վնիմ. անկաւ սուկալ. ի բ
 մն. թի. ոմ. Եւ շաւարեալ
 մարդ. որինեմանեց. թ. իմ
 մարդ զերեսիմ. ոչ տեա
 իսկոյն իս. մաշու. և թաղ
 ման մերկազուգեր զիս. և մերկ
 տն. սեղմարմնիմ. և աղ մարդ
 կան. որիտա. ասան. Հան
 զիսկոյն. ոմ. մարդ. որով սըթ
 տի. և կամ. րով. Զեռ. մա
 տալեալ. Հաղորդեսցին. և ք
 և յապառանկան մարմնոյ. և
 քն

բնան ան մեղոյ յի քի. իսկիմ
գայտոսիկ. լուսեալ զարդուրե
ցայ և ամենեւին պատշաճեցայ
հակոյետոյ. հաղիւ ուրեմ. ա
հիւ. և զոգոյ թիւ. ասեմ. ցնա.
արձակեալ զիւ. և ոչ և գործե
ցից զայդ. և նա ասեցիւ. ար
դարեւ ասեմ. թիւ. ու պի կամե
ցար մտեր աշար. Բայց այժմ
ոպի կամիս աստի ոչեւ անեւ.
նյւ գործեցմանս այս հասա
րակաց. յիւր մեղ. և մի կարծեք
եթե նոյն ժամայն ունիս մե
ռանեւ. այլ յերկար. առաւ րա
տանիմաք լիփոքան. փոքու
շարժով շարժարեալ. դառնա
պիւս անտեղեցեալ զհոգիդ.
իսկնս աղաչեցի արտասուօք
արձակել զիւ. բազում ան
գամ երդուա յամենեկալ նաժ
եթե ոչ և գործեցից. գանձ
բեն գործս. զայս և զոգիւ.
յսյն ժամ. յետ բազում աղաչա
նաց իմոց. և արտասուաց անե
ցիւ. և թե կամիցիս ապրել. և
փրկել ինեղութեւնս յոյսմա
նե տուր ինչ բան որ արձակե
ցից զքեզ. և ոչ միայն յայսպի
սի. պիղծ. և գարշելի գործոց
իբաց կացցես որդործես.
այլ և իսոյն. իսկ ժամե երթաւ
և Հրաժարես յայիսարհն և լի
նիս միայնակեաց. և ապա խա
թես. վս որոց գործեցեր. և
ճառայել քի. իսկնս երդ
ուալ նա. ասեցով. Թե ալ
հանդիւրդ. որ լուսնեւոցե զհո
գիմ. ոչ միայն. որ բանասացեր
ինչ արտից. այլ և յայտմ որե
հեան. և ոչ իստեմիմ գործայց
բայց ինոյն աստի. իսկ ի վանս
երթայց. Զայն ժամ ասե
ցիս աղիկն. զգեցոյ զիւ. ոպ
գտեք. և իբրեւ գեցուցի զնա
դարձեալ. բազմեցաւ ինոյն և
Երեւալ. իսկնս երեւալ անտի
եկի անորեք աւասիկ. Լորդ
յեւ ալ. որո. ապրեցոյ զիւ. ոպ
և կա

Գ. Լ. Ո. Ի. Զ. Ո. Ռ. Ո. Ռ. Դ.
և կամիս. Զայտոսիկ. երբե
լուս իսպաստեցի. մի ի թարեցի
զնայ ապաշխարութե բանիւ. և
և ի թուականութի կրօնեցի ըզ
նա. և զգեցոցի նմա միայնակե
ցուեմ զպետ. և արգելի զնա
յայրի մի ի իերին. որ յայնկոյս
բաղաբին. և նո կացեալ անդ.
բարադ. զգեմ. Թիւ. և զանալով
վս անձին փրկութե իսոյ. և
մեծ ապեւս գոհանալով զայ կա
տարեցաւ.

Որք զաղօթից զշնարհս տոնե
և զարտասուաց որդ վասկին.
Զգեմ և զիս հայցմաք նոցին
թե և Հեղգամ ինոյն բարին.
Բացեա և ինչ Հեղու. վս իմ
յորդ արտասուս. ման Եղբին
Զի լուսեցից զմեղս անձին և
զիստ Հոգւոյս պատմութեանին

Ուրեւ. Հինգ երորդ. Լ. ասե
պահոց.

Լ. Ի. Ե. Բ. Բ.
Խ. Ե. Զ. Բ. Բ. Բ.

առ. Հայրն. Լճնտնիոս իսկի
տոյ և մտին ինաւ. որ գնային
անդ. և գտին զայլ ոմն ծծր որ
գնայր և նա անդ. և ոչ. ճանաչե
ին զնա եղբարքն. և նստեալ ի
նա. ին իստեմիմ իբանից հարցն
և իգորց. և ի գործոց նոցին. և
ծեբն այն լուս. և եթ կայր.
Էւ իբրեւ ե. ին իցամաք. գը
տին զի և ծծրն այնայն գնայր
առ. Լճնտնիոս և յարուցեալ
առաւօտուն իմիտեմն զնայցին
առ. Հայրն անտոնիոս. Լճնե
ցնս Հայրն անտոնիւ. բարեւա
նա

նապարհակից գտեա եղբարք.
 զծեբդայր: Եւ ցծեբն ասե
 բարոք Խանապարհակից: Եւ
 գուգանք ո՞ր զծեբ զեղբարսդ
 զայդասիկ: Դիտաաթխանի Եւ
 ծեբն անտնի Եւ ասե. բարոք
 էն գորա ալ. բանից քոցա
 գրուին ոչ գրչ: Եւ որոք կափ
 դիւրա մասնե յոխոսա քոցա
 Եւ ո. Եւ ալ ասի զաւա նակս
 գոցաւ զայս ասեբ ծեբն աւ
 այն. զի զոր ինչ բան գոյր է
 բերանս նց. ան զգուշարար
 ասեին:

Ասաց Հայրն դանիել զԱւորն
 տրսնեհոսե. եթե զգիշերն ող
 ժոյն կայր յարմենութե. Եւ փնչ
 զշատնայր. Իսախոսութենէն. Ե
 րախս, ակաքութե Բժուութեն
 առաւուռուս ասեբ ցքուեն. Եկ
 ար Եւտայ. Եկաաարծա ըզ
 գործս քո. Եւ այսպիս Կնժեբա
 կաւելիփ. Իվր ակոռայ Կասե
 լով Եւ վաղվազակի յառնեբ Եւ
 ասեբ բաւակսն Կրօնաւորի
 փր ժամ վս քնոյ Եւ ասե. Եւ
 Երեմաորէ. Դժձէ ասեբ. Եւ
 վս նր Եւ զնմանե. Եթե այդքան
 ժամանակս եկաց Է ակզ Եւ մեք
 փր քու քցալիւք տանեաք նք
 մա յափն. Եւ փնչ քնայեաք առ
 նա. Ինմանե կեբակրեաք. Եւ նմ
 բաւական լինեբ. Դժձէ ասեբ.
 փրակաւ յալի փոխեղևութա
 զարնեբ ոչոր յամ. ու լեթըէք
 զարմաւենին. Եւ Հիւսեբ. Իսկ
 Հիւսեբ զսիրայն փնչա Իվեց
 ժամաւորն. Եւ աղաչին ըզնա
 եղբարք. Եւ ասեին փոխեցնս
 զայն ընք. Եւ որ արկցեա. զի
 փր Եւ հազոտութե նր վրտան
 դեպի զքեզ. Իսկ նա ասեբ
 փոխանի անուրազախնկոյն
 Եւ փոխանայն զար հոտաւեիցեբ
 կրի պարտե ինչ հոտաւեի ըզ
 քոր հոտս զայս. Դժձէ ասեին
 վս նր. Եթե յորժամ լսեբ Ե
 թե բարձաւ. Եւ հաաաա. Եւ
 աղ

աղք մոգաց բեբեք ինչ Եւ տա
 եաւ զհամաժենեցոսն. Եւ ակա
 իկի. փր անգամ Խաար. ոչն. Եւ
 քո հանայր զտաւոյն Եւ բար
 եաց:

Ասեին զՍ Հորն աղաթո իրո
 սի եթե զեբիս ասա. կալաւ.
 քոր իբեբ ասա իս. փնչա ուղ
 զեաց զլուսեթ. Դրոյն ինքն
 Հայրն աղաթոն. Եւ աղաթոն
 իս. Եւ լեթային ինչ Եւ ասա
 Եւ փոխ ինչ քանեւ տա ոչ եւ
 քաւար փոքրիկ. Իվր Եւ ասա
 Հիւսեբ. Եւ ասեբ ցծեբն Ե
 թե կաթա Հայր. Հիւսայն Եւ
 ինչ. զի առ իցաւ. Եւ այն ցեալ
 ինչ ծեբն զարմայմար. Եւ
 քնա. Դու եթեբ քցա աղք. Եւ
 եղբայրն ասե. ոչ Հայր. Իսկ
 Եւ բնասե Եւ ալ կաթա առ Եւ
 զոչ եթեալ. քո. Եւ ասեին Եւ
 զՍ նր. Եւ զՍ Հորն մի վսեաի. Ե
 թե փնչ վաճառեցն ըզնեա
 գորս Եւ բեանց. փր անգամ Եւ
 սեին զգիշեր. Եւ զոր ինչ տայր
 քր լուսեթ. Եւ ասեին ինչ զայն
 յինքնանս. Դրոյն Եւ քոր ինչ
 գիշերն. Եւ քան Եւ ալ ինչ քե
 արք Եւ զայն լուսեթ. Եւ ալ ինչ
 Եւ ոչ ինչ բնաւ ասեին Է զեթ
 Եւ Եւ երբեմն Հայրն աղա
 թոն երկու աղապիքա. որք
 Հեռագոյն. Եւ քաւանչ իւրա
 անձինն ասեին. Եւ փոխ առ Եւ
 Եւ Հարց ցիփն ինչ քանեւ Եւ
 աս կեաա քո. Եւ փնչն քո. Եւ
 նա ասե. պաւսեթ փնչն քեբե
 կոյ. Եւ ապա Եւ աղաթ Եւ բեթ
 տաք սիմաա. Եւ ասեին քեթ
 բարեթի այդեաթ Եւ ոչ ունե
 աղաաաութե յոյս. Իսկ ցեթ
 կրորդն ասե. Եւ քաւ ուղ կեաա
 եղբարք. Եւ նա ասե. երկուս
 առ Եւ քաւ պաւսեթ Հայր. Եւ ապա
 Եւ աղաթ Եւ բեթ Եւ աղաթ սիմաա
 Եւ քեթ ցիմ Եւ քեթ. Դու աղա
 փա որդեակ զՍ զի երկուս պա
 ւաւաղա կեթ փր զի պաւսեթ
 Եւ

ՃԻՐ

Երկու Երկու Ա՛րկորոք . զի
յորժամ ճաշանիս . . . յագիս . զի
որք պա՛հն սցենն մինչև զեթե
կոյ . և իճաշակենն ոյ յագիս աշ
խատանքե . որ յոր ևս առնուեալ
որք պա՛հն զեթեու առնուք
և իճաշակեննոյ յագիս յաշխատ
անժես ունիցին :

Ղնաց Երբեմն Հայրն արիւսս
իսեն լակ Հօրն Եսայեա իսկի
տե . և երիտ զ՛ա լի ճաշակեք
Հաց թըրէլ չրո՛ւ և արիւ .
իբրև զա՛ց գլուխ արիւ .
Թաքոյ զայն Հայրն Եսայի .
ինեքքոյ սիրային . Լա՛ւ ընա
ծերն ասա իճ զի՛նչ ճաշ . կե
կր . և նա տես թող ինչ Հայր .
քան զի տերև արմատոյ . և ի
այսոր իճամ տո՛ւ յն իմէ Երեմ
և մինչ դարձայ . նիւի եղի իբե
րանիմ . առկա . մի . Հայ Հաց . և
ոչ իարացի . կրննէլ զնա . զի
ցամաքաւ եր կոկորդիմ . իսո
թոյ անտի . և ես բռնա՛ւ ասե
ցա . և եղի զՀայն . և զաշն իպ
նակն . և արկի ինձ . որ . և Եր
լեալ . զայն կերակրէ ե զիոյ կա
թարի զճաշակելու ճաշակել .
Լ՛ւնե ծի . և Հեկեկա նախօք
կայք տեսեք զԵսայի . զի ուտե
սպասս . իսկ իտե . և եթե սպասս
կերակրել ինչքոյն . ոչա զճճ
իսկիպտոս և անգ . կեցցես :

Ղնաց ոմն Երբեմն ան Հայրն
արիւսս . և ետես զնա զիարիւն
եթոք իբերանոյ ի . որոյ . և ե
Հարցցնա զԴ՛նչ իցե արգՀայր
և ծերն ասե պարտեք եղբորն
որ տրտմեցոյց զնա . և ես բռն
նա՛րատեցի զնա ոչ ումեք ա
սել զայն և ոչ երեւել իմաց
իմոց . և արատեցի զիմ . զի բարձ
րե գայն իննն . և Երեւանն յայն
արիւն իբերանել և ի արկաթ
բեալ Հոնգեա և մոտայա զարե
մաթիւն զայն :

Լ՛ւնեիւ զԴ՛ Հօրն ամենի ի թե
հե . անշարժաւ . և ամս բարդաւ
եկ

ԳԼՈՒԽ ՉԻՂԳ. ԵՐՈՐԴ
Եկաց յանկողնի . և ոչ լեւոյ
զիս որհո . բայց . և այն . ինեք
սագոյն անտեւկն . ի . բ . տեսա
նեւ . թե . զինչ ունիցի տեղ . և զի
յոյժ . բերեին նմա ինչս . և ևս
հիւանդոս թեւն . և Եսայից մը
տաներ յանկաւս . աշակերտ
ի . բ . կամ եղաներ ան . բ . Եսայ
կեր . զաշա . կամ զբերաս իբր զի
մի տեսցե թե զինչ արմատե . և
զիս երգնա զի Հաստատար իմ .
Ղնաց Հայրն անոք յորտե Հե
տե . կոչեցաւ ե անդն թե . ի
ժի իմ ոչ ոչ բան . և ու երբեք
իբերանոյ իմոյ .

Եղբայր ոմն Եւաց զՀայրն
արբաւ ամ և ամե ցնա . և ե . ե
զիս երգիին և ասա ընեք իմ
անգ ամ ճաշակել . զինչ Հայրն
Ես . ինչ . անտե . և Եսայ . ցնա
ծերն . զինչ . անտե . եղբայր . սրբ
չար կերակրել մի թե կարծես
եթե կաւ . Եկեալեա լինե լեւոյ
ծեր .

Ղնաց Հայրն բենի ամին Ե
թե իբրև եկա ի Հնճոց . ի կի
տե . բերին մեզ որ Հնճաթե
յաջի կամեցոր . միմ . ամ ձե
ամանօք . որ թե ծերն տեղ . և Ես
եթե . և եկն զԴ՛ Հայրն ան
Հնճոց . և զորինչ մացեալ լի
նեք իսկառոյն . Լարբն ամ բե
րին զայն . և կեղեցին տային
մինչ գնային . ի՛ ունիս . իսկ Ես
զիմ աման ձեթոյն . ոչ բացեալ
իսկ այլ մախ թեթե ծեկեալե
զծեկի նր բոնդի փոք ինչ ան
տայտա . իմանե . և կարծեի
իմի . իսկ մինչ բե ինե զբարբ
զիս բեանց աման . բոմն զբար
ծեին ալ և ի իմ . և միայն . իմ
քտալ . Եսայիս . և պարտեալ
արկաւ . ամեթ . և արմատե ան
կկն . Լ՛ւնեիւ իբերեալ արմատե
իմ . և Եսայ . և Եսայ . և Եսայ .

Լ՛ւնաց զԴ՛ Հօրն իբերն ան
մին բազանայ ան նեկացն . և
թե

ցիւ. համ Կնքեացեա. հետեզառ
 աւրիցի հրէ և համ մանուկ
 քանզի պակասութի. Հացի
 ցամբեցուցանե. դմարմի. և
 տքնութի սաւառէ զախտե
 Ասաց յաՀաննէս կարճաւ Հա
 սակն. Եթէ կամեցի. Թաղա
 որ ոք առնու. Էզքաղաք. նախ
 Հատցի. ինցանէ. գՀաց. և Էզ
 ըռը. և այսպէս մինչ նեղեաւ.
 ՎՀատին. իսով. յն սաւա տալը
 տամբքն Հնազանդին նմա.
 ԼՂյապիսիքն. և ախտք մարմ
 նոց. եթեանգով. և պաՀօք կեց
 ցի. տկարանան Թշնա կքն այ
 նաքիկ և Հեռանան տխրք Հոգ
 ւոյ նր.:

Ասաց զըՀի Թեհի. աւեի երբեմն
 իճանապարհին իսկ իտոյ յարմաւ
 ենիսն. զոր գործեալէր իմ. և
 տեւի զսպանաւ որս գՀառն
 զիսորՀէր. ոչբարւոք և շար
 քեր իսրտմտութի զիս. իսկ
 Թողի զանօժսիմ և քախնեա ի
 նմանե

Ասաց զըՀի Դժիցի Հօր իբ
 րե. զառիւծ. այլ զմ կերակրոց
 պորտոյն. անկանի իցաւս. և Է
 ունայն աւեի զգորութի իբ
 ր. Դժիլ ասաց եթէ Հաց և ող
 միայն ճաշակին. Հարքն իսկ
 տե և արեին. եթէ և այլ շատ
 և սե մեզ և սե սեք Թե որչափ
 զօրաւորքն ին իգործ աւ այ.
 Եզքաչըր ոմն եՀարց ցՀայրն
 իսիգորք և ասե ցնա. Էթ
 այնպէս երկնչին դեւքն. յոյժ ի
 Հեզոց. Լժսե ցնա ծերն. ես
 յորմէ Հետե ծղի. կոծաւոր. աշ
 խատեցայ զմ սորա զիս. Թե
 զից. զօրմտութի իմ ելանե
 Էկոկորդիս. Դորմն. ասեք. ե
 Թե ունիմ. արդ. բաւաւաւս
 ամ. յորմէ սգամս. և գմաց մեղ
 և ոչ երբէք գիկայ Էնմա. ոչ ե
 ցոկո. Թե և ոչ իսրմտութի.
 Վնաց երբեմն Հայրն իսիգորք
 աւՀայրն Թեոփիւ. եպիսկո
 պոս

ՂԼ Ուիւ. ԷԻՂ. Գ. ԵՐՈՐԴ
 պոսն սղեկանորու. և իբրեւ
 պարճաւ անբր. նրսկիտե. Դւթ
 ցանեին ցնա եզքառքե և ասե
 ին. Թեոկ իցի. քալսքն այն
 Հայր. Լժսե ցնա սածերն Թոյ
 տո. ք եզքառք. զիոչ տեսի հս
 զերես մարդոյ. բայց. միայն
 զարՀի եպիսկոպոսին. իբրեւ
 զուան զայս եզքառքն շիւթե
 ցան և ասեն ցնա մի. Թե ափշի
 ցաք անդ Հայր. և նա ասե. ոչ
 այդպէս այլ ոչ եթող զիս խոթ
 Հուորք իմ տեսանեւ անբ. զի
 բնա մարդոյ.

Ասեին զմ Լօրն ի իրորե բաՀա
 նային Եթէ եկն ասեաւ. եզ
 բայր ոմն և Լրաւ. իրեաց զնա
 խեթ. իսկ ծերն ոչկա մեցաւ.
 գնաւ այլ և եղնա ագ. ամ ինե ըակ
 րոյն յաղթեցաւ. և անկաւ իր
 րոխտեւ. ասե ցնա եզքառքն.
 և իո. և ս երկնչիս իկերակրոց
 Հայր և ելանե. իիցի. Լժսե
 ցնա ծերն և Էթ. ոչ երկիցեւ
 որգեակ. մի. Թե ոչ. ուր. զառիւծ
 մորնչեւ. մի. յորն զեւ. և իսկ
 Թե զո. Կ. անիցի. և կերտացի.
 բազում անգամ ասեք. նա ե
 Թե ոք տա զաննն իբ իկոզ
 մուշու. և յարբմու. և. զիւնոյ
 ոչկարն զերծ անեւ. իստարա
 նաց. իսր. Դրոց ցանկութեց.
 զիւզոկաւ. յորմ ամ Հարկեաւ. ե
 զն իր ստեբաղն. և արբեցաւ
 սինով. զիւրաբար Հգեաց զզ
 նա գնն յարբեցաւ. Թե ի Ելյաւո.
 բնն շնութիւն այլ.

Ասաց Հայրն հսաւսկ տեսի
 զի զբայր ոմն զի Հեծեր զօրայ.
 և նա մեցաւ ուսել Հասկմի յոթ
 այնե ծ ասե ցոթ. օրապին. և ս
 միս զի. Դայց իմ. նե Հասկ
 մի. իսկ նայ սբսեւսցաւ. և
 ասե ցոթ. օրայր. Էթ. Դ. Հաթ
 քան. և գնա. զիսիցե ցաւս. մայր.
 Դիւեթ ի Հնազանդութի. երս
 նե. Ի. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե. Ե.
 ինաՀանայ եթէ զմոթիք Հրոյ
 բու

ԴԵՍ
 Բարձր առին որով խնկեին եղ
 բարբ Խառնեք լայն և այնու
 անշակեր և այնք սիշտ կերա
 կո-ր նր :

Տկարացաւ երբեմն Լայրն ի
 առակ ակարո-թի մեծ և
 յամաց ի նմա Ժա ման ակա
 բազում և արք եղբայրն նմա
 փոքր ինչ կ'ըստի որ և նայ ոչկա
 մեցաւ ճաշակել և ևս և եղ
 բայրն առցն Լայր փոքր ինչ
 ի նմանէ ապա ակարո-թեքո
 ի նկ ծերն ասէ թիւ արաին և
 եղբայր քանզի կարմիր զիկացից
 իսկ քո-թեմ յայս արշաւ 7-ամ
 քիւնաց երբեմն ծերոսն ասայւ
 ծեր և ասէ ցնա կկերթիցո-ք
 և տեսցուք զԼայրն յովսէփ և աս
 աս ցարակերտն քո աստրաւ
 տել մեզ յաւանակ իւկնայ ա
 տէ դու ասացն Լայր և աս
 նէ զկամաքս ասեծերն զի՞նչ
 անու-ն նր : իսկ արակերտն
 ծերն ասէ քնարտա-թի ասեմ
 քեզ զից քիսմիզեկն անու-ն
 նր : Լիսէ զնա ծերն քանի
 ամէ կայր նր աս քեզ և լիս
 ծերն ետէք ամբն : իսկ
 փոսն ասէ եթէ դու զնքիս
 ամե ոչ գիտացեր զանու-ն արա
 կերտն քո ասցա որչափ և աս
 ասարշախիցէ ինչ յառաք միոշ
 ուսանել զանուն նորա :

Պատմաց մեզ Լայրն կասիս
 նէ եթէ եկն երբեմն Լայրն
 յոչ անեմ ասանկորդ մեծ զ
 նայն լորն պոզստ : Եւ բնա
 կեր ինքն ինչ բերն յանապատն
 դ իւ-ամ և ու երե նայս քեր մեծ
 և իսկոյ անանի Լամարձակու
 թի մեծ : Լիսէ ցնա այս քանի
 ամբն զի՞նչ ապա իմարդկա
 նէ և իմարդկաւ տեղադրէ
 և ոչ երբեք իմարդկան արամե
 ցար և որդ յայն քան ժամա
 նակս զի՞նչ ուղղեցեր և լիս
 քնա ծերն յորն Հիտե եղե
 քոնաւոր ոչնտի արեց ակն
 զկն

Կ Ը Ս Ս Ն Պ Ս Զ Ո Յ
 զկերակուին իմ և ոչ գիշեր
 խորտուտեի զիստմ :
 Ս ասց Լայրն մոգեհաւմ օրն
 անբաւկերն եթէ ասեր մեզ
 մինչ մանուկեի առ ետեմ և
 յորժամ ուտեաք զՀաց և յառ
 նեաք իտեղանոյ անդի և ես
 խաբամք դի-ին զորանայն
 ասալիմաւ մի և ուսեի քաղա
 իծերոյն և զի՞նչ մտաւս և ե
 կաց ասիս աստն այն և այս
 տեղադրեի և Լայրն յաղթել և
 քատեր զիս խիզ մտազ իմց
 և ծերոյն ասամել ոչ կարեի
 իսպառկանանայն յառաք միոշ
 եղև խորհրդին այ և զի եկն
 ոմն եղբայր զիս օգտի առ ծերն
 և եկարց ցեծերն զի խորհրդ
 քոց իւրոց իսկ ծերն պատաս
 խանի ետ նմա և ասէ եթէ ոչ
 յայն ինչ սյաւեւ վնասցե
 կրնա ոմն և ուրախացու սգե
 ք և աս երբեք ում կի խորհր
 դոց և հոգեկոր Հօրեմ յորոյ
 վրայ յաւելան քանք և մ
 ասՀաց և այսոյ ասաքի ու
 թեց քայսուկի իբրև ասեր
 Լայրն թէ ձվն ես խորհի
 իմոի եթէ ան իմոցոյ ե
 րոյն զգործս իմ և աս ժամայն
 սկսա յայ դատն ասեմ և Հան
 եայ զոաքսիմաս իծող իմե
 եդի ասալի նր և լիսէ ինչ ոչ
 թողու թէ անցեւ ոչ գալ թուկ
 մանց և զգորտ թի ասալի
 կայն և նր արթեք ին օրն
 կանո-թի ինչ և լիսէ ցնա ծերն
 աղատեցեք զքեզ քո իմ առայ
 ու թեմն քո մե և զի թիւակա
 և լիսէ զի այս քան ժամանակս
 այլ իսեմն խառնվաւ նու թի
 քո որ խաբերն զքեզ դեմ
 յանդիմանեցաւ ուսգին և խո
 ցոտեցաւ զի նայ տիրեալ եր
 քեզ և ու թի իմոյ որոյ յան
 դիմանեցի զքեզ և ոչ Հակա
 ուակաւ արգելի և և արգ
 քիտացեւ արդեակ զի ոչ գը

21. 9.
 Դաքացի-իւնուն կախարայոյ
 հայլ եղբարք քննաւ իսկ յա
 ռաշնուսն աւուր տանն ցնա
 եղբարքն հայր եկաւսն զա
 շակեաւ. հնա նստեալ քննու
 եկեր հաց յիսկ յերկրորդու
 աւուր. որչէ հրա-իւրին ըզ
 ծերն ճաշակել քննուս հոյ լու
 աւ նոցա. այլ աւե գուք կերի
 ըիք որդեակք զինորեկք եք.
 այլ մեզ անպատշաճ յարածամ

Դաշակել բանդի ծեփմբ
 Ասեւր մեզ հայրն մինաս եթե
 նստեի երբեմն. իսկ նեխինմ
 հեկն առ իս եղբարքն օտար
 հաղօքեաց զնս տանել զնայ
 առ հայրն մարդք. հետ յար
 ուցեալ տարա զնայ առ ծերն և
 ծերն սասաց աղօթս իվր մեր
 նստալ աւե եղբարքն. եկեալ
 ցծերն. հայր ունիմս. ամ
 յորմէ հետե ոչ ճաշակեալ եմիս
 Լճեցնա՛ծ ընայլ հալայս հաց
 ւատացայ ինձ որդեակ հիրա
 լուսն ցոլ ցցես. եթե բանիա
 ուրս ունիս յորմէ հետե ոչ ճա
 տեցոր զեղբարքն. հոյ բամ
 բանցեք. կամ ճաշակես զերի
 մի. հկամ բանդատարկոյ ըի
 բծրանոյքս մեծ. զայնմամա
 նկեալ առ ոտս ծե ընիւ և
 աւե աղօթս արասցես վս իմ
 հայր. զինծե ընս արարից սկիզ

բն բարւոյ
 Ասեիւ եմ զօրն մակարեմե
 տնայտեանի եթեզ. կ. աւայս
 պեռքեք. պաշեր գշարաթն
 ողջոյն. և ինիւրակեի ճաշակեքս
 կաւիւր. և բաղմոցկընց աւե
 թն անմարմնիդ. և քործեք զ
 ցայդ հըցերեկ. հայր դայն
 աղօթաց հոյ երբեք յու մէջե

առնայր. հոյ ժող ինչ
 Լուսն գայս քմ. սակր ամ
 աշխարհիկ մարդ. հոնայ. մո
 նաւալ նմա սեր իսկ նայ ոչե
 առ. այլ առաղջնա ճեւաթոր
 իմ բաւակեանն. ինձ իսկեաւ

նոցիւ հաղօք քայցեւառն
 Եղբարքն եհարց ցհայրն
 զայրե. հասե հայր եթե զի
 պիցեմ ուրեք. և կերայցե
 ըից հացս շատ իմե. Լճե
 ցնա ծերն. պիտե կալ կամալի
 նել. զիսանս զայր. հայլ ոմ
 եհարց եթե արբից բաւակս
 երիս զինի. միտե աւ եղորդ
 իրի հայր. Լճե ցնա ծերն
 մի թե ոչ լե նդանիւն գեք.
 զի ոչնա շատիցի. ապա՛ծե ի
 ցեն հենքանիշատ իմե՛քանդի
 և գինիբնաւին օտար իկրոնա
 ւորե. եթե կամցի փրկել զս
 նձն իւր. Ասաց հայրն պիտե
 եթե նարուզարքանցե ընկել
 ոչեք ա յրեալ տաճարնայ. այս
 աւե եթե փոփոկեթեք զայցի
 իվր անձն. ոչ անկանե ընտրն
 իտատե բաղմոնա թշնամոյն.
 Ասեիւ եթե հայրն պիտե յոր
 ժամ հրա-իւրեալ. ընիւր իսեք
 պնայր երբն յակամայ. աւեզ
 բարսն. և զնայր վս աւորեկ
 զի մի տրտեղացեք զի դար
 ան. Ասացիւ զհայրն պիտե
 եթե այս ոմ ծեք զինի ոչ ըմ
 պե. իսկ նայ աւե գինի ոչ բ
 նաւ պիտոյի կրոնաւորի. զի
 պիտե տաւալայ. ամհանգիստ
 մարմոյ. Լճաց գրծի եթե
 հաւատարմե ծեք բանին մե
 որաւե. եթե բանից քոց ար
 արասցիս. և իսկ ից քոց աւե
 տաւորե սցիս. և զի այնպիսի
 ընտրեցեք զառաւթ. Լճոյն
 եհարց ցհայրն պիտե հասե հա
 յր բարիիմե. գովել զընեքն
 հծերնաւե հստաւել բարի
 ե. լուե. հոյ ինչ խօսել. Լճ
 ապ հայրն պիտե գործի նակ
 զինուրեւալ աւե զմեքու նաւ
 հայր գործեց յառաւակ հըքա
 ցաւսն. այսպեւ համ մարմն
 ախան. Հանգիստ վարե զերեկ
 և զիայ. յանձնե մարդոյ. և զիկո
 բուսանե զամալ յառաւակ կրոն

ՀԱՆՔԻ
շահեալեմ իմեցաց ինչ : Եղև
հորեմս պատերազմուէք գիւ
տականմէն զի իտաւե երկնեք
ն արգելի զիս իրեքն զմեմե
ունելոյ զեց ամէյադեմցն նմա
Եղբարք երկու բնակեալեքն
իմասին իմեռւմ լերին : Իսկ
մինն սովորեալ գողնալը զգ
րամս երկրորդին . և գնէր իսկ
նեկի իւր . նոյնպէս և զհաց . և
զարմաւ առնէր և ոչ գիտէր մի
որս եղբարքն . զայն գործ ալ
միայն զարմանայր ք հար ըս
տանալ նր . իմեռւմ աւար եկն
իվթինչ առնէր զայս . և սկսաւ
կագել լինմա և ասեր . զի գոր
ծես զայր . և գողանաւ ք մար
մաւս որ արտից և զհոգեւոր :
և ոչ ինչ խնդրեաց ինմա նե .
բայց միայն այլ ոչ առնէր զայն
Լսեին ոմանք զծերոյ ումեմե
եթե այնպէս արգելապահէր .
մինչ զի և յեկեղեցի ոչ ելանէր .
և եր սորա այլ եղբայր մարմա
ւոր յայլում սենեկի . և զի ար
եարացաւ մեծաւ հիւանդու
թիւ . և տաքեաց առ արգել ա
կան եղբարքն իւր և ասէ . եկ
առիս զի տեսից զբեզ մինչ չե
մեռնայ իցեմ . իսկնա ասաց յա
ռաքեալն այն . եթե ոչ կարեմ
գնալ . և տեսանել զնա զի մար
մաւոր եղբայր իմ : Եղբար
չէ պատուիրեաց . Հիւանդն
թիւ իսկիչերի եկ զի տեսից զ
բեզ և նա ասէ . ոչ կարեմ գալ
և առնել զայր . ապա թեոչ ոչ
կարէ սիրտիմ լինել սք սոս
րիայ . և այնպէս վաղճանեցաւ
եղբայրն . և ոչ տեսնեց միմե
մեմ . Ընկերութի ունէր եպիսկո
պոս ոմ զի ամ ք յաւելեալն
իսկիսէ տեսանել զեղբարսն
և իմեռւմ աւար ինչ անելն նր
ք առաջի նմա եղբայր ոմ .
և տարաւ զնա իտաւե իւր . և
եղ առաջի նր Հաց և աղ . և ա
ն թողութի արասցես ինչ
զի

Ա Ա Ս Ն Պ Ա Ջ Ո Յ
զի այլ ինչոք իմ . իշնել տաւ
ընթո . ԼՂսե եպիսկոպոսն .
այսպէս կամի առնէմ . զի ի
թ րե գործէ եկից այսր . և ոչ ալ
լինիցի իտաւե ըն :
Եղև երբեմն խնդիր . ինչ իմե
եղբարքն իմանա եղբարսն
մինչ ամբն ասացին ինչ . իսկ մի
ոմ յեղբարդն ոչ խօսեցաւ ինչ
և իբրեւ յարեալ ինմին տեղով
ասենցնա եղբարքն . Եղբար
եղբարքն ասացին ինչ . և գու
ինչ ոչ ասացին իսկ նա լուեաց
գործէ . և իբրեւ բռնա գատեցաւ
թոյմ և սոս . այսպէս ասացի ի
մտի իմեռւմ . եթե ասացն ինչ
քարսայս որ ինչ ընդ իմիցե և
ես ասացից ապա թե ոչ լուեցից
և սովալ լուեցի և ինչոչ ասացի :
Իւտեին երբեմն եղբարքն ի
գաւ իմս եկեղեցւոյն և իսկ
նեկան և մատուցին եղբոր մի
ոմ գինի բաւակաւ . և բռնա
գատեին ըմպել իսկնա աւե
թողութի արարեք ինչ հարք .
զի հերու ինչ այսպէս արա
րիք և անկա ես իբաղում փոր
չաւ թիս և իմիչտա :
Եղբայր ոմ իշնէր սկիտոյ . և
առնապարձակից եղև նմա . այլ
ոմ եղբայր իբրեւ եկին իտե
ղինու իբաւ անեղեցիին իմիմե
անդ . ԼՂսեց նա ծերն Դա
շակեսցուք ինչ եղբայր այսօր
իմիտսին և ապա մեկնեալուք
ի միմեանց և գինի որն սկսում
եւ թե եկին և արարին այնպիս
իսկ յորձամ եւ ճամ յարաթն և
փութացեալ ծերն քառաւորն
գնաց առեղբայրսն և ասէ
ոչ քաղ զեար դեռ ևս . զիկե ըն
ցուք ինչ . ԼՂսե ցնա եղբայրն
ոչեմ սովեալ Հայր զի Հանազ
օր Դաշակեմ . ԼՂսե ցնա ծերն
թոյլ տուրին . և եղբայր զի ոչ
այլ ինչ Դաշակեալ իմ քանզայն
որտաւք իմիտսին և իբրեւ լու
աւ

ՀԻՒ

աւ զայս եղբայրն զընաց աւ
յոյժ շահեղանմա :
Եղև երբեմն ան իսկիան
եմաաղւցին՝ երոյ ուսման գինն
բաժանկաւ : Իսկնայ յետս քաղ
շոյցեաւսն՝ ցնոսաւ : Իբաց տար
յիսելն զմահացոյն դեղը՝ զայն
իբրև տն քին զայն ծղբարքոյն
ընդնման տակին խոշոքաւ առին
Եղբայր ոմն քաղցեաւ իւրաւա
օտն և պատեք պղծը ք խոր
հուրն շուտել : Բն շէ յե
րորդ ժամս իբրեւ զէ Ժամ եր
րորդ : Են զեաց զինքն կալ մին
շահվեց ժամն : և ապա թացեալ
տարսիմատս : և նստաւ յուտել
և ապա ասե ցիտը հուրն
իւր կացից մինչև ցինն ժամն
և իբրև եղև ժամ աղօթեաց զե
րեկոյին և նստաւ յուտել : և
ե տես զօրութի ինչ դիւսկան
իբրև զծուխ ել ի ձեւ ագործե
իւրեւ : և ցնդեցաւ յաւդս : և
այն պես դադարեաց քաղցնո
րայ :

Ի վեր ոմն եղայր զ հոգեւոր
վարդապետե ի-րմե եթե զքը
սան աճոց բնաւ նրն շեաց կող
մանեալ այլ իվր աթոռին ուր
նստեր և գործեր անդ : Են զեր
նստելով : Իսկ կերակուր իւր
երբեմն զերկու աւուրբք : և
Երբեմն զընթեք աւուրբք մի
անգամ զայս առնէր զքանանա
իւկ յորժամ առնայր զկե րու
կուրս զաթոյ ձեռն շամբար
ձեալ յերկինս ունէր յաղթեա
առանձ ձախու ձեռամբն կե
րակրեր : Եւ ես հարցի նմա :
Եթե լեր այդպես առնես էլայր
ննայ ասե զի դատաստանայ
միշտ : ասալի ա չաց իմոյ : և
ոչ կարեմ համբերել յայնսա
կա առնեմ զայս լուրեր բն
զի աղօ թեաք իմաստն : և զի
յանցեալ տունս աղ մասն : և
իբրև կատարեցաք մեք զսաղ
ման : ասե ցիտ ծերն ես մինչ
կա

ԳԼՈՒԿՍ ՀԻՆԳ ԵՐՈՐԴ
կամ յաղօմն իմ որդեակ իբ
րեթե ի ճնոցի կամ և կի զիմ
և սակաւ այսորիկ ոչ կարեւորոց
իմ խոտո թիւ յալ և կամ յա
եակ : Իսկ քա ուրե ին միտք իյա
ղօմնսն յոր ժամ կորեաւ աղ
ման ինմանն : Եւ կամ թե ոչ
գիտես : զիտաւ ի նյկաս : և իմ
սիս լեմա : Եւ լ երբ մի իգ
շերի ել ծերն և եգիտ զիս ի
քուն զին լեի : Իգալ իմս եկե
ղեցւոյն : և կացեալ իվր իմ սկը
սաւալ : և ողբալ և ասե : ո՞ր
արդեօք իցեն : Խորհուրդք
այսմ եղբօք զի այսպես և ըն
դ ան ցնորս :

Երբեմն երբեմն զի իսկնեակ
նն առաքեալ պատուս զի բա
ժանեացեն : Եղբարցն զիւր
ցեն : Եւ իբրև նստան յորմե
ել եղբայր ոմն իվր կամարացն
զի փախեցե իգին : ոյն և իբրև
գնայր սնկաւ կամ ին այն : և
կործանեցաւ և իբրև յուտել զ
ձայն անկելոյն չիմանն գնա
լին եղբարքն : և գտին զկամա
րն : քակեալ և զեղբայրն զի ան
կեալ դէր : Իտրտակեալ : և
սկսան եղբարքն նստաւ լրգ
նա և ասել : իբրաւ ի դիւսկա
քեզ այդ սբ սրտաւան դու :
Իսկ հայր վանեց : ընկալաւ զիս
և գրգռեր գովելով և ասե թոյ
տուք եղբօք իմոյ : զի ար
տործ գործեաց : Լինողանի
տը : զի ոչ չինեցից : զկամարդ
զայդ յաւուրս իմ ու զի ծանի
ցեամ երկիր : Եթե վս միոյ բա
ժակն գրելույ անկաւ կամարն
իսկիտե :

Գնաց երբեմն ոմն ծեր : առ
ալ ոմն ծեր : Իսկ որ լիկալա
զնա հիւր ասաց ցաշակեալուն
իւր : արասցես մեք փոքր ինչ
դասն և արար այնպես և ասե
թրջե սցես տարսիմատս արար
և զայն : Եւ զի կացին այնպես
ոսպն և հացն : Բն շէ ցհասա
րակ

րակ երկրորդ. առաջին. ևն ա
 քա խօսեին թ միմեանս. վս հո
 գւոր կենացն : Եւ դրձէ ա
 սէ ծերն ցաշակէրուն իւր ա
 րասցիս մեզ ոսպ նախան. ևն ա
 ասէ արարեալէ իմյերեկոյնէ
 հայր ևայնպէս ճաշակեցին :
 Այլ ոմն եղբայր գնաց առ մի
 ոմն ի հարանցն. ևն ա արար նը
 մա ոսպ նախան. և ասէ ցհիւրն
 ասասցուք փոքունս ապոմոս :
 և մին կատարեալ. զաղճոսն
 ողոյն. և միուն ուսեալ. երա
 իրերան երկուս մարգարես :
 Եւ իւրեւ այդ եղև գնաց այն
 եկեալ ծերն և ուսեալ մոռացան
 զհացն իւրեանց :
 Հիւանդացաւ երբեմն մի ոմն
 իւրոյն. և ոչ կարեր առնուել
 կերակուր իբրեւմաւառութս :
 Հայեմամ աշակերտն իւր սկը
 գաւաղացէ, զնա զի արասցե
 նմա կերակուր եւացեալ. և
 զի գնացեալ արար զնա և ե
 բէր առ ծերն զի կերիցէ զնա
 և երանգ աման ինչ յորումը
 մեղր. և զի եր այլ աման. յո
 րումը ձեթ. չիւ. և նեխեալ :
 և լուծա զոտեալ. զոր ունեին
 ինիւթ ճրագի յայրէլ. իսկ եղ
 բայրն անցեալ զամանսն և մո
 ռացաւ զաման մեղրին և փոխո
 նակ մեղրին. արկի կերակուրն
 զհոտեալ ձեթն. և տարեալ եր
 առաքի ծերոյն : Եւ իբրեւ
 ճաշակեաց ծերն. ինչոչ ասաց
 սյլ ետա փոքր ինչ ինմանէ լը
 ուրթը. իսկ աշակերտն իւր
 բռնա՝ դատեր ուտել և ա
 ուեալ փոքր ինչ ծերոյն. և րա
 գարեաց. իսկ աշակերտն սկը
 ւաւ երրորդ անգամ. տալ ծե
 րոյն զկերակուրն. ևն ա՝ ոչ
 ետա. ալ ասէ. Թուէ տուր ինչ
 որդեակ. զի ոչ կարեմ. և եղ
 բայրն սկսալ յօծալ ինչ զծերն
 և ասէ ճաշակե մոգեմ. հայր զի
 քաղցրիկէ. ևն կերաց լըբեզ
 Եւ

Եւ իբրեւ ճաշակեաց ծանեալ
 զոր արարն. յայն ժամ անկաւ
 առ ոսա ծերոյն և ասէ վայր
 ինչ հայր. զի ծա սպանի ըզ
 քեզ. և դու ոչ յանդիմանեցիր
 զիս : Ըսե ցնա ծերն. մի
 արամեսցիս որդեակ. զի եթե
 կամեցեալ եր այլ ճաշակել մեզ
 մեղր. դու մեղրիւ քաղցրացու
 ցեալ եիր :
 Ասեին վս ծերոյ ումն ե
 թե ցանկացաւ ճաշակել թուզ
 և ասեալ զթուզն. կախեաց ա
 ռաքի աչաց. Եւ դիմ իւր և ասե
 ցանձն իւր յագիր մուտալ. և
 շար ծեր. այսպէս վշտա ցոյց
 զանձն իւր. և եսպան զցան
 կու թէն զայն. իմտաց իւրոյ
 Եւ թե պետ և ոչ ճաշակեաց
 սակայն ապաշաւէր զայն ե
 թե լէ՛ր բնա ցանկա ցաւ
 ուտել :
 Եղբայր ոմն գնաց ի վանսկա
 նաց անասնել զայրիւրբան
 զի հիւանդէր : Եւ եր քոյրն
 այն սք. և հաճոյ այ և ոչ յան
 ձն ետա բնա. տեսանել զե
 րեսա. տուն մարդոյ. և ոչ զեղ
 բարն իւրկամեցաւ. մտանել
 իմել կանանց. վասն իւր. այլ
 պատուիրեաց և ասե ցնա. գը
 նացես եղբայր խաղաղութի
 ի տենեակ քո. մի գուցե զոք
 խոցոտեսցես. և մի խոցոտես
 ցիս և դու. և զի աղօթեացես
 և վս իմ առ. մի. և շնորհօ քն
 քի. տեսցուք զմիմեանս. յաք
 քայու թեմէ երկնից : Ըջա
 պես շնեալ եզբայր նք. իբրա
 նից նք գնաց :
 Եղբայր ոմն գիպեցաւ ի ճանա
 պարհի կնոջ կրօնաւորի ումն
 մն և իբաց ել ի ճանապարհէն :
 Ըսե ցնա քոյրն. եթե եիր
 դու կատարեալ կրօնաւոր ոչ
 դիտեալ եիր զմեզ. իբրեւ զկա
 նայս. և ասե եղբայրն ճշմա
 րիտ այդ այդ պէս իցէ :
 Եւ

Եւ շաւոր ոճի Երեւրիսէն նստալ
 զհաց իւր գետնէս ստացալ. եկո
 ձեալ զմանն յօղորտըն. եր
 զհացն զայն առաւինց. իսկ
 նոքա հաշակեալ Երկոստաք
 սխմատու. դարարեցին յոտե
 լոյ իբրեւ ետես եղբայրն զճգ
 նութիս ընդ աղաչեաց զմեւս
 աւ վս մէկ երկցուք ոյսօր
 փնջեալ յարեացուք. եւ նոքա լու
 առն աղաչանաց ընդ. եկերանայլ
 եւս. Ժ. Ժ. տաք սխմատու իւրա
 քան իւրն. արդ տեսեցեմք ոյ
 քան Հեռիբին. յապեցմանն իւր
 մարիտ կրօնաւորքն աշխարհի
 եւ թեոյն ներդին զանձինս իւր
 եանց աւազել զկամս այ
 ճործը ոմն վասնկեցաւ իմեծա
 մեծ յախտս փնջ զի արեւն
 փսխեր. եւ ձգեր ի իտւարէ. իսկ
 այլու մեղքօր բերին սակաւ
 ձոկն. եւ նանդեալ զձոկն ի հա
 ցի խորովեաց. եւ տարաւ զնա
 ծերոյն. եւ աղաչեալ զնա ևսսեր
 ճաշակեալ զսա հայր. գուցեա
 խորտեացն. եւ շահ արասցեալ
 կարութեք քո. Կայնցաւ ինա
 բազում ժամս ծերն. ևսսեր ցը
 նա կախմիտ թողցեալ անգիս ի
 տկարութիս յայս այլ. եւ. Է.
 ամ. եւ զկամեցաւ առնուլ կե
 րակոյն յայնմանէ. այլ յանձնե
 աւ. այն շափ տկարութի. քան
 թե ճաշակել զայն. Էւ առ
 եալ զնաց որ երեւն զկե րա
 կուրն.

Այլ ոմն ծերբնակերյան ապաս
 Հեռաւորքն. և զնաց առնա
 եղբայր ոմն և երկոստ զնա. իտը
 կարութի մեծ. Էւ առնալ
 լուր լուաց զնա եւի պիտոյիքն
 զոր ունի երեւ լինքն. և
 արար կերակուր. և երեւր առ
 ծերն. և առնալ ծկեր. և անձնե
 աղ զնա ևսսեր ոչ գիտեի բնաւ
 եւ թիւ իրեալ յապիսի. Էւ նոքա
 ի խորիկ ևսսեր այ քառակ ի գի
 նեաւ. մատուցց նմա իսկ ծերն
 տկա

ԳԼՈՒԽ ԶԻՆԳ. ԵՐՈՐԴ
 և կասալ ալ ևսսեր ոչ կարծեթ
 տեսանել գինի իկեանս իմ.
 ևսսեալ տի ճաշակեալ զաղաթ
 եւ աղ. Էւ այր իբրեւ օրենա
 զանց. բայց անձնեաց զեղ
 բայրն. զի վս սիրոյն այ քառա
 նմա զհանգիստն զայն.

Կամեցաւ ծեր ոմն իրենեւ և
 ոչ ըմպել լուր զառն րա քա
 ուստուն. Էւ յոր ժամ լինեթ
 տօթ ուժգին լուանայր ծերն
 զանակ իւր. և լոյր զնա ըրով
 և րնեթ առաջի իւր. արդ հար
 ցեալ եղև յեղբօրեւ. եւ թիւ լե
 ծօր առնեալ զայդ հայր. իսկ
 նա ապաստանին ի տ ևսսեր ու
 զի առնաւ. երկեւ սցիծարաւ
 իմ. և առնաւ. վարձաւ առ ից յայ
 այս պիսիք երն. և այլ ամ յո. Ժ
 կալու. թիւք երանելի ծերոյն
 այն.

Էրբայր ոմն երթայր լե մօր
 իւրոյ ծերոյ ի իսնապարհի.
 և ի գնալն իւրծանց դիպեցան
 գիտոյ ին. և ոչ կարել տնգա
 նել մայրն. և առնալ որդի նր
 զփակն զի իւր առատաեաց ըզ
 ձեռս իւր իբր թիւ փմեքնս
 ցի ձեռն իւր իմարմին ձեռաց
 մօր իւրոյ. և այնպէս բարձեալ
 զմայր իւր սնցոյց յայն կոյս
 գետոյն. Էւ իբրեւ անցին
 յան կոյս ասե մայրն ցորդին
 լեծօր փաթեցեթ զձեռն քո
 որդեակ. փթե ոչ իրեմ մայր
 քո և ոչ ետ իսկ ծնալ զբեղ և
 սնուրի և ոչ ապաքեն ծեր ի
 քեմ մեռեալ և ի Հող գրցել.
 Գլատասխանի ետ որդին. և
 ասե զմայրն. այդ աղաւ. այտ
 պէս իցե. ու ապա ցեթ ալ. այլ վս
 զի Հուրեւ մարմնք կանանց.
 և ի Հասանել առն լուցանե.
 և ինմանեգայ յայլոց կանանց
 յիլու մեանդի լուցանի Հուր
 մեղացն այսոցիկ աղաղաւ. ա
 բարեղայս քան զի լամանդիս
 պարտի զգաստանալ կրօնա
 ւոր

Հիտ

և որն և արիանալ թէ դեմ չարա՝
գործ նենգաւորին այն որ թ
ան ակն ունել. և ան կործան չծ
է ամանակի քիտե արկանել զե-
շարո-թիւն և ամարի ինր զե-
ղեն նեւից :

Եղբայր ոմն եր իսեմեակս որ
առհէաց բովանդակ զլարաթ
գատկին. և իր բն ժողով ցան ե
րեկոյն յեկեղեցին եղբարքն.
փախտաւ նա ինոյանե զի մի կե
րիցի ինչ ք. նս. և եկեալ ինուց
ն. ք եկեալ փոքրին շակէեղ ան
խարչ առանց Հացի. քան զի ան
արժան զնոքն Համարեք երանե
լին միսթարիլ թէ եղբարսն ե
կերակուր և ի տօնա խմբել :

Ստին երբեմն սք Հայրքն յա
ղեկ սանդրիա զի կոչեալ քերին
խորոյն թեո փիւր եպիսկոպո
սե ու զի արասցեն աղօթս և
քակեացն նորքն մեզեանք
կուցն : Եւ փնչ դեռ ուտեին
իմասին քերեալ եղև միս որ
թոյ. իսեղանն և առեալ ինմանե
մասն ինչ փաթուկ եր. առաջի
ծերոյն որնստեք առ նովաւ. և
առն յնա առեալ կերիցեն ըզ
սա Հայր զիւրաբեք : Ի զսնն
ցնա ծերքն մեր բանջարին
կեամբ. մինչ և ցայժ քանի միս
մեր բանջար իցե : Եւ այսպես
ժողովալութիւն նչ և վարքն օ
գուտ եղև անք բազմաց : Եւ յա
պես երն երանելի սք Հայրքն.
զի և միայն տես նչ շահեցու
ցաներ զամենեւեան :

Եր ոմն ծեր իլեառն մի րարձր
կոչ առնոյր ինչ յուսեք բնաւ
և զի ունեք ըռն ր սակաւ որով
առնեք զբանջարս. և կերակրեք
նովաւ զամս յիսուն և ոչ երբեք
և արտաբոյ ցանդի իւրոյ. և առ
նեք յանս մեծա մեծսմ ի ձեռա
ն. այնմը բանջարով ր շատա
ցեալ այն քան ամբ. և շքնչեալ
զլարմին իւր պահօք տաճար մա
քուր եղեալ նշանա գործին :

Առ

Ա Ա Ո Ն Պ Ա Է Ո Յ

Առ միոյ մեծի ծեղոյ բնակեք
եղբայր մի Հեղք. և տեսանեք
զնորն զԵղբայր զնա : Եւ ե
ցծերն աշու կերան այն Հեղք
էութալ իցեմ յիմաստոց Հա
յր եթե խիստ խոնութի ինե
քսա ածե. զՀայարաութի : Եւ
ե յնա ծերն գիւրինե այնո
րիկ գեղն որ դեակ զի թե Հեղ
գո թք. գայ խոնարհութի զն
ապուր. սայա եւ և որու արաս
ցուք կանայս կերիցուք և րբ
ցուք որով զի խոնարհ իցուք
ապա վայ ինչ որ դեակ. թե. ա
այլ անեն զմեզ դեք. և ոչ կո
րեմք գգալ ոչ լսես զնեւ անե
դաւիթ. տես զխոնարհութի
իմ. և զվատաւ իմ և թող ինչ
առն զամ մեղս իմ. ստուգիւր
տացես որդեակ. մեղուս ցե
մարդ որմեղուսցե այն և առաջ
խարեալ կամիցի պարտե զի Հե
ռասի ամ սիրոյ մարդկայն.
և յամ երկրաւոր գործոց մին
չև ստուգեաց. եթե Հաշ սե
ցոյց զամ. քան զի մարդկայն
սեր Հեռա՝ ցուցանե զմեզ ի ի
բոյն այ. վս զի պատս սխա եի
տալոց կրօնաւոր վս սիր ոյն
զոր թուի իմարդկանե :

Ասաց ծերն սովորեցոյ զայս
քո. ոչ Հայի իմարմն օտարաց
և թե կարոզ. թի իցե մի. և գ
թոյդ տեսդես զմարմնդ. Եւ յա
աց գրծի եթե պատեք զմեցի
սիրտ քո թ քեզ. վս բազ մա
Համկե բակրոց գուեն զեացես
զնա ոչ ապով նմա Հաց մին
չև յետոյ վս Հացի տղաքեցե
զքեզ : Դրնչաւե եթե դեռ
և ս մանուկիցես փախիցես ի
գիււոյ. իրեւ յօճից և եթե սի
ր սոխ իմարդկանե. և բռնա
դատեսցիս ինման. սակաւ
արքեսեգ տղարեացես. և բա
ւական Համարես ցն. և թե
այլ և ս բռնա դատեսցիս. և
կամ թե երդուիցես. և կամ թե
ծու

ծուր կրկնեացն քեզ ամեն
ին փնայեացիս ինս. վս զիբ ա
զոմ անգամ դէք. խարգախեն
զիբ քս. զի նեղեացն զմանուկ
կրօնաւորս ըմպել դինի. քան
զի գիտեն զայս դէք. զի գինի
եկին հեռա ցուցանեց միջ յայն
Լժսաց դո՞ճէլ լուեայի իմ. զի ա
սին զսոգոմն կնոջ ասեւ լեալ
եայնիւ անկեալ. էլ զի ամ
արու բնութիւն սիրեն զեգ.
այլ սեք բռնա՛գաստ մը և տան
ընմը. զբնութիւն հղիւոր հուորդս
և զամ ընունայն սեր փոխեմք ի
սերն ան. և ոչ հնազանդիմք իւր
նեշ և ախր խորհրդոց :

Եղբայր ոմն աղքատք էյր
ժամ տայր որ նմա. դուռերն
պետան. յայն ժամ յայմե ոչ աւ
նոյր ինչ այլ սեր. այսօր կե
րակրեաց զիս ան. զվաղիւն դո
ճէլ նա՛ հոգ տացի. քան զի սիրեք
դաշքատութիւն յոյժ. և ուրախեք
ինմա. զի գիտեք որ աւաւ եւ.
պարծախեք աղքատութի կրօն
աւորի. Եղբայր ոմն պատմեք
մեզ. վս վարդապետի իւրոյ ծե
քոյ. եթե քաղցեաւ երբ եմ
ծերն զինն ժամուն հոր եալ
սեղան կամեաք ճաշակել և սկս
եալ ծերն յաղօթս ասաց զսաղ
մուն. և սկսաւ ծերն յերկա ընէ
զաղօթս և եղև երկոյ. և եկն ա
ռաւօս և եկն դո՞ճէլ ինն ժամս.
և հաղիւ կարաց ծերն դադարել
յաղօթիդն. զի զմայեալ երմտք
ծերոյն իտեսիս անայինս :

Ասաց ծերն զորկրամո լուծի
գնե յա պաղիւս և ասա ցնա
մասացես և փի կերիդես զի ոչ
քաղցիդես և որ քափ նա՛ փութա
ցուցի. դու առաւել յամեցու
ցես. և յոր ժամ ճաշակես յիդ
կերիցես. քան զի զո ման աչի
քափ նեղեն փնչ զի փութան ըզ
սեղան և զանօթս որ ինմա և ըզ
պետան իմ պատառ. կլանել
Դարձեալ ասեւ. ժամանեցի ես
Եւ

ՂԼՈՒԻՒ ԶԻՆԳ. ԵՐՈՐԴ
ծերոյ իյանապատս յայն որ
ուենիւն աստ ամա. Հ. հանգաւ
սեալք. և դալարիւք. և արմաւ
ով փայլ կերակրեալք ընեն ին
այսպէս անձա՛ հաճոյ վարուք
զարդարեալ ին. բնիդի ոչինչ
այսպէս փաւորեցե զփոս ը
այ ու պարբաւութի. և զհրաւ
բու մ. յամ երկրաւ որ նիւթոց
և իզմայլ ական կերակրոց նս.
ոպ և վկայեւ հոգին սք բերաւ
նով պողոսի :

Ասաց դո՞ճէլ. որկրամո լուծի
մայրիցե պոռնկութե. և որոգ
կարողիցե ըմբռնել զորովայն
նայեզիւղու կալուել կարողեւ.
Եղբայր ոմն կոչեցաւ իսկիսե
ընտրել զարմաւենիսն. և կազ
մել. և եր անդ հիւ անդ ոմն ծեք
Հսկայր և թքաներ զխուսն
իվր նորա և զի յակամայ անկա
ներ թուքն իվր կոչեցեալ եղ
բօրն առիւ գայեւ. տեղ. ոյն վըշ
տանայր եղբայրն ընայն զայրա
նայր. և կուռեք թխորհուր
իւք չյանդիմանել. զհիւանդե
զիդարաբեացե ի թքանելոյ ի
վր նորա և ընդդեմ կացեալ.
խորհրդոյն իւրոյ. և անկեալ
զձեռն իւր. և արեալ զիւրս
Հիւանդին տարաւ իբերանն.
և կամեք կլանել զնայ. և տպա
ստե ցանձն իւր փի կե րիցես
և փի յընդմանեացես :

Ասաց ծերն պահիցե Հարքս
տութի. Հոգւոյ օտապառք ըզ
սա խոնարհեալ մօք. և և փ
խիցուք. յամբարտաւ սնութե
նե որե մայր ամ չարեաց.
Լժսագ դո՞ճէլ անային բսիւք
կերակրեացուք մեք. և պատմու
թք արքոց տօնեացուք և փի
կերակրովք :

Պատմիւն մեզ զծերոյ ու մեծե
որքնակեր իմանս. Հօրն պեա
րուսի. եթե. Ե. ամ արգելանի
եկազ յայրի ինչ. և Հաց ոչեկե
և գինի բնաւ ոչ ըմպեաց. այլ
դա

Գարմաներ թեփով և զայն ևս
 երկու անգամ իշաբաւուն այս
 պէս երանելի ծերն այն-նեղ
 և անծուկ թաշտաբաւարու թիւ
 խրատիւներ եղբարցն իշազի
 փառամեն հարե եղբորն ու
 մեծիւ-եթե կալեալ զնայ հե
 թանոսաց տարան իսպանանել
 և խորհեցան զի լէ հաւատոյն
 և զսրբութիւն որոշե սցենքան
 զի ստիպելն զոհել և ոչ կարե
 ին հաւանեցուցանել- և շնա
 րեցին զայս- զիսպանկանութիւն
 որոշել կարասցեն զսքն յայ
 կենդանուոյ- զի լուան իբաղ
 մաց եթե այն անորոք քապաշ
 տեն սիրող սրբութեւ- ևս
 տելիւ նմա պղծութիւն ևս բա
 րին այնպէս- զի ի գեղեցիկ դը
 րախտի ուրեմն դրեալ եղև
 տախտ փղոսկրեայս- և արկին
 ինմա անկողինս փափուկս և
 բաղմագինս- և զսքն զայնեդին
 իվր նորա կապեալ ձեռամբ և
 օտիւք- և կին մի պոռնիկ յոյժ
 գեղեցիկ տեսեամբ և լիբը
 և անօրէն մոծ ին իվր ճորտապ
 քանեղևոյն փափուկութենէն- և
 յայլոց հրճուալեացն ամենե
 ցուն- և ի ձեռնամարմն ինեւոյն
 մոշեգին կնոջն- ոչ քարիցե զե
 ծանել իմեղացն- և յսկամայ
 արկցեն իցանցս իւրեանց պղ
 ծութեւ- Եւ ի կեալ կինն փա
 րեր զնովաւ- և համբուրե- և
 շօշափեր զծածուկս և խաղալը
 և նեղեր- Եւ յսրբասեր և հա
 լատարիմ- ծառայն այ- յետս
 դարձոյց զորոգայթս դիւին-
 զիսինչ եկաց իվր նորա կինն
 և համբուրմամբն զտոգութի
 մեղացն բորբոքեր իսկսքնայն
 խորակութենէ- կապանացն-
 այլ ինչոց կարաց- բայց զայս
 քանզի զլեզուն իւրատամբք
 իւրովք հասեալ ծամեաց- և
 եթուք յերեսս նորին պոռն
 փին- և յամօթ մեծ եղև լիտի

լրբելոյն այն- իսկ սքն ի
 ցաւոցն և ի կսկծոյն ազատեցաւ
 ի քարշէլի ցանկութեցն և զգ
 չեղեղ արեան լեզուին- և զսր
 բութիւն ամբոսութեն- ընծայաղ
 լծութիւն մատոյցայ և զկինն ևս
 կեցոյց- Եւ զայս պիտիքն սերն
 անային զիսմ հեշտալեաց ցան
 կալի- և գեղեցկութեց- աշխար
 հիւս գեր իվրոյ եղեալ յաղ
 լծեն- և հասանեն երանելի
 փառացն անային-

Եւ իսպանկեաց ոմն- նստեր ի
 խորին անպատե- օտար ամս
 վաթսուն- և կերակրեր- իբան
 ջարդ միայն յետոյ եկն ի ուր
 հուր յինքն և ասեր- եթե լէ
 ունայն և ի զուր նստիմաւտ- և
 կորուսանեմ զաւորս այս- քան
 ամաց- և զի աստի վայրի ոչինչ,
 ճաշակեցի զայս- և ամբայց մի
 այն խոտ- և այս մաշարեր և լե-
 և ոչ բնաւ տեսիլ ինչ տեսի- և
 ոչ սքանչելիք արարի ինչ- զի
 արարին առաջին հարքն մեր- յա
 բուցեալ գնացից աստի- իշենս
 զի ոչ բարեոք նստիմաւտ- Եւ
 մինչ դեռ մտածեղ զայս եկն
 եկաց- առնմա հրեշտակ տն և
 ասեցնայ զի՞նչ խորհիւ- և կամ
 զի՞նչ ասես ո՞վ մարդ- և նայ ա
 սացնմա- զամբողջոյ դրեալուն-
 Եւ զսքն զնայ հրեշտակն- և զոք
 սքանչելիս կամիս լինել լիքեն-
 տաւաւեւ քան զայս զի կեսս- և
 կամ ո՞վ զօրացոյց զքեզ այս
 քան ամս- համբերել- իտեղա
 այս- և կամ ո՞վ օրհնեաց զմաշա
 րար զայն խոտ որով կերակրեի
 դու- դարարեալ իտեղս յայս-
 և խնդրե սցես յայ- ոմն զիտացե
 քեզ- խոնարհութի- իսկ նայ
 զօրացաւ- իվր բանից- հրեշտակ
 կին- և եկաց իտեղն- յայն մինչ
 յօր մաշուսն խորոյ- զիսպաշօք
 սրբալի- իտեղս և զայն ան
 զե սցի- իոյ մի- կործանեցի-
 քանզի տրե ձեռն կալու և մա-

Կառմեցին մեզ ոմանք. իհարցն
եթե երոմն ծեր աղգաւ արն
տացի. որեմեծ ա' մեծ. ուղղու
թիւս գործեալեր. զայս ծերոյ
աներ. յոհաննեա եպիսկոպոս
ուռուս քաղաքի. եթե եկն առիս
երբեմն փնջ եիե ս յափն յոր
դանանու իզանս պիտղոյի. և ա
սե ցիւ. որասեր եղբայր յոհ
աննեա. և եկեացեա ըս. ի
լեառն սինա. զի ուխտեցի աղո
թել անդ. իսկ ես ոչկարացի
անհնազանդ լինել ծերոյն.
այլ ասացի նմա եկ գնասցուք
և յորտաւ աղցաք ըյորդանան
գետ. ասե ցիւ ծերն եղբայր
յոհաննեա եկ արասցուք աղո
թու ուր զի փնջե ցգնալն և հա
սանելն մեր անբ. ոչ ինչ կերի
ցուք. իսկ ես ասեմ ցնա' ես
Հայր զայդ առնել. ոչ կարող
եմ. և իբրեւ ոչ կամեցա' սառ
նել զայն առ ժամայն ծուր
եգնալ ծերոյն. յուղի անկաք.
և գնացաք մինչև Հասաք. իւ
առն սինա ոչինչ Խաշկեաց
բնաւ. ծերն. իսկ իսինեա Հա
ղորդեալ. եղև իսբ խորհրդոյն
ճարմոյ և արեան տն. և ետ
կերակուք ծերն. և ըյապեա և
դրձի գնացաք իսբ լեռնե
սինայի. իսբն փնա աղկիսնդ
րոյ դրձի. և ոչ ուրեք ետե կե
րակուք ծերն. մինչև Հաղոր
դեալ եղև անդ. և ապա' եկեր
Եւդրձի իսբ փնայն աղկիսնդ
րու եկաք իսբ քաղաքն երու
սաղեմ. Եւ յամ Խանապարհն
այն. ոչ ինչ Խաշկեաց ծերն.
և Հաղորդեալ եղև դրձի իսբ
յարու թեմն տն. և ապա' ետե կե
րակուք. լորով այս բան. և
յայտաիսի Հեռաւորութե Խա
շկեաց ծերն. մի' անգամ իս
նա. երկրորդն իսբն մինա' եր
րորդ անգամ իսբ յարութիւն
տն մերոյ յի քի. և զոր' յայս
ման

ԳԼՈՒԽ ԶԻՆԳ ԵՐՈՐԴ
ման յայտնի իցեզի բնակեալ
երն. Հնորհք անային իծերն
յայն. յորեւ ելանեն ամ սուրբ
բարեք. և պարգև կատարեն ալ
իհօրեն լուսոյ. և իհօրոյն սր
բոյ և ի միածին որդւոյն. որ
ուսմայն լի փառք և պատիւ յա
հոռնանս ամն.

ՍՐԲՈՅՆ ՆԵՂՈՍԻ. Ա. ասն. ՈՐ
կրամուրթ.

Ակիզբն պաղա' բերութե ծա
շիկ ևս իզբն առաքինու եւ
գործոյ Հաբերութե. Որպա
թե յորովայնի պակասեցուցա
նե զսխա ցանկութե. իսկ
յաղթեալն. իկերակրոց. ան
ցուցանե ցցանկութիւն չաք.

Ակիզբն աղգաց ամառն կարգի
ևս իզբն. ախարհ յորովայնա'
ժողութիւն. Բորբոքի Հրոյ փայտ
և բորբոքի յորովայնա' մառն
թե կերակուրք. միայտ շատ.
յարուցանե բոց մեծ. և կեր
կրոց առաւելութիւն սնուցանե
զցանկութիւն չաք. Բոց պ
կտար իսպառել փայտիս ինուա
ղել կերակրոց. շիւանին ախար
ճառման ծնօտի. ծնաւ աղ
բեւր ըրոց և որովայնա' մառ
թե. խափանեալ տեսութե. ծը
նաւ առաքինա' գործս սբ.

Օհից խորանին թափանցեալ ըլ
ծնօտի սպան լի շնամին. և
բան ծուծեալութե. մեռոյց
զախտս ցանկութե կերակրոց
ճանկութե կերակրոց ծնաւ ըլ
ստուիգ անել և ճաշակ քաղց
եհուն իրարատեն. Բաղմաւ
տիկ կերակուրք. ուրախ առնեն
զկոկորդ. և զեխութեք Հանա
պաղ սնուցանեն զորդն սննդ
բելի. լորովայն պակասեալ
կերակրոց. յաղթու Հսկել յոր
գործ. իսկ յոգացեալն ընով
ճանրանա. Օգապտ միտք. լի
մի ցամաքում մարք. իսկ մարթ
գիշինք ընկզմեն զփառ. իսկ
խորատա. զյազողի աղօթք. ու
ճաղ

Քիսե

Հար արծուոյ իբարձունս թրո
 ուցնէ իսկիս արբեցողին Կա
 ճարացաւ իխոնարհ իշանէ։ Պա
 հողի միտք ուն զաստղ պայծառ
 իսկ արբեցողին իսկաւ արածին
 Լեզ Ժածկէ զճառագայթս ա
 րեգական։ Ազգիտս խաւարեցու
 ցանէ յոլով կերակուր։ Հայ
 ին ժանդոտեալ։ ոչ երեւեցու
 ցան։ յատակ զյանդիմանեալ եր
 եսա։ Ամտաւոր սկնբ թեալ յա
 ցեցմամբոյ լեռնէ զգիտութիւն
 ալ։ ժիշարեք լինէ երկիր կոր
 դացեալ։ Ամիտք որովայնս մոլի
 բուստուցանեն զխորհուրդս զա
 զիրաւ։ Եւ զնսր թողիմս դատ
 նել։ անուշահոտ խուկիս։
 Եւ ոչ որովայնս մոլի։ անուշա
 Հոտ արբուծիւ։ Եւ զկն որովայ
 նս մոլի խուկէ զերախանս։ Իկ
 ալն ժուժկալի զժողովարբոց։
 Ս իշատակս արբոցութեւ։ անձն
 որովայնս մոլ։ իսկ ժուժկալն
 վարդոց նոցա նմանիլ ցանկա։
 Օտրակաւ երկչոտ։ սարե ինի
 զոյ որ նշանակէ զպատեհրագմ
 որովայնս մոլ։ Իբարդ լոյ պա
 հոց։ Երովայնս մոլ։ միայնս
 կեաց որովայնի հարկատու։ Ե
 դանաւ հարեալ։ պահանջի պար
 տեսա։ Դանապարհորդք Հեղդք
 իվայրի ագանիցի։ Եւ միայնա
 կեաց որովայնս մոլ։ ոչ հասանե
 ի տեսն անախտութե։ Հոտ ա
 նոյ շուրբ ի իսկիւ ցեալ թե ժուժ
 կաւց զՀոտատեւ իսկայ որս բեա
 լի։ Եւ թե տագնս զանձր ի
 ցանկութի կերակրոյ Հանապաղ
 Լեռնէ լով։ Հանապաղ բորբոքի։
 Չաի բաւական երեզ գանթթ։
 Եւ թովան պարպտեալ։ ոչ աւե
 շաւ ի թեթերս իւր։ Եւ տակիւ
 թրեւ զմեղքածոս չարին։ Եզուն
 դամս մորմոյ ըսյ մեռոյ քաջա
 պետ։ Եւ պատեհրագմ վանեալ
 ուրբեք զարհուրեցուցանե ըզ
 քեզ։ Կոյնս Եւ մեռանիւ մարմնոյ
 ոչ խառնեցուցանե զանձն բո

Ա Լ Ս Ն Պ Ա Հ Ո Յ

Ոչ զգայ ցաւ Հոյ մարմնս մե
 ռեալ։ Եւ ոչ ժուժկալն զչաթ
 ցանկութի։ Եւ թե սպանցեա
 զեղիպատացին թաքոյ Լեաւա
 զով։ Եւ մի պարարծր զմար
 մնոյ ի պարտեւ ախտից։ Էան
 զի Հոյ պարարեալ։ բուսուցա
 նե զժածկեալսն։ այսպիսի Ե
 մարմնս պարարեալ զախտս
 չար ցանկութեցն։ Բոց թար
 շամալ իյաւելու։ Խոռոյ վա
 տին։ Ե ցանկութի շիջեալ։
 կենդանանայ իյուովել կերակ
 բոց։ Եւ ինոզրմիւ մարմնոյ ի
 յաշխատել զլեռն։ Եւ մի յղիա
 ցուցանեք զնա։ Բազում կե
 րակրով։ Եւ թե ողացուցա
 նեք զկամս բո։ Իպես պես կե
 րակուրս։ զիմի զօրացեալ մար
 մնոյ։ վնասե զՀոգիդ։ Եւ արտ
 աւ նուեր շարժե։ Համեղու
 թի կերակրոց Եւ մարմնեալ մատ
 նե դի։ ին պոռնկութե։ Եւ թ
 վար դիւր երասան։ անձն որ
 ինչե զմարմնս իւր։ ԻպաՀս։
 նայ ոչ երբեք ընկենեա զՀե
 ծեալն։ Եւ մի ինչեալ սան
 ձիւք։ Զեռնի վարդին։ ոչ իվա
 խիդ վր մղեցե զնտեալն։
 Կոյնպես Եւ հրաշանդեալն պա
 Հոք քանզի մարմնս վարժի։ Հա
 ցիւ Եւ Հսկմամբ Եւ ոչ բացախայ
 տալ։ Իվ իրայկացու մատն։ Ե
 ոչ խիսթե շարժեալ արձակ
 մար։ ախտիցն ցանկութեց։
 Ընդ բազմութեա քաղցիցն ոցին
 տուր ինչ զՀաջըն երկնային
 Եւ Լեաւալն Եւ Եւ Եւ Եւ Եւ Եւ
 զանապալան աղբիւր կողին։
 Եւ ոչ պարզօրն սանձն թին
 զախտս մարմնոյ սկիզբնալա
 թին։ տուր ինչ յոռք ըզ
 ցանկալին։ Սանձն
 զկիրս իորով
 այնն։

Գլուխ վեց երորդ : Բանք
խրատուց լլբ : Հարցն ամենե
ցուն : Սկսն զԳուշանալոյ
մեջ : Խաատեբաղմաց : Պրուն
կուծեանց :

ՍԱՅ ՀԱՅՐՆ

ԱՆՏՈՒ ՆԻՈՍ : ԵՌԵ ՈՒ

Նին մար մինք մեր բնական
շարժութեք խառնեալ լուսն
ուրիշուածոյն բայց ոչ կարիցե
գործել : Եթե ոչկա մնացի Հո
գին : այլ ցուցանեմայն իմարմ
նի անվնաս շարժու մն միայն :
Էն ևայլ շարժմունք մարմնոյ :
որք լինին իկերակրոց : Էյրմ
պէնաց բաղմութեց : Էյայլոց
փաղկութեց : Էյուայլութեց :
յորմ լինին : Էյբմութեք : Էե
ուայցունք : արեան ևսերման :
որք ձգեն զմարմնն իշարժումն
անհնարին : Էյգործս : պղծու
թե : յակամայ : Խառաքելոյն Է
սկւոյ : Էթե մի արբէնոյք գի
նով յորում զիսու թին Էյի
մրն Հրամայե : Եթ գգոյլ լի
բուք անձնց : փոքուցե ծանրա
նայցեն : սիրաք ճեր : շուայտու
թե : Էարբեցութե : Էհոգօք
աշխարհակառք : Էն ևայլ
շարժութեք : մարմնոյ : որք գի
պին : Զգնաւորաց : Հնարիք Է
նախանձու գիւին Էյի ճեզ
գիտե : պարտե : զիերիս տեսակ
սեն մարմնոյ շարժութեք :
Էյուաշինն բնութեք : Էրկր
որդն : յորկրամուրութեց : Իսկ
երրորդն : Իգիւական արկածից
խորհրդոց :

ԳԼՈՒԽ ԱԵՅ ԵՐՈՐԴ
Եղբայր ոմն Եհարց : Գհայրն
այլութուն : յաղագս պոռնկու
թե : Իսկ ծերն ան ցնա : Կը
նայեալ զիցեն : զտկարութեք
առաջին : Էյացեւ Հանդիս :
Գնաց երբե մն ծեր ոմն մեծ
առ Հայրն աքիւա : Եթբայցիլ :
Էասե ցնա : պատեբաղմութե
Հայր լեւերոյ : ում մն մեծի :
Էյանցնա ծերն ոչե այլ պոռ
նկութե այլ նախանձի գիւաց :
որք փութան մոլորեցուցանել
քրեարեալն :

Ասաց Հայրն քերանտի : բս
գուանն պատեբաղմութեք : որի
նին յգփութեանն մարմնոյ : Էա
ուանց մարմնոյ : մերձեանալոյ :
մաք պոռնկիթ : Եթ պետեմար
մինն կոյս Էա : սակայն Հոգին
պղծի : Բարեւոք Եղբարք պա
Հին : զգրեալն : Էամ զգա
տութե : զգուշանալ Հոգւոյ
Էմարմնոյ : մաք Էխորհրդոց
Էրոցլեմարմնոյ Էյգործոցն :
Եղբայր ոմն : Եհարց Գհայրն
գանիել Էասե : տուք ինձ Հայր
պատուիրան : զիպակցից զայն
Էյսե ցնա ծերն : Էթ բբեք մի
խեցեւ : զձեռն քո : Իպակ լե
կնով Էթ կերիցեւ : Է նմա : մի
տեսցեւ Էմիտուեցիս լե նա :
Եթ Էմայր Էա թիցե : Էսո
վաւ գերծցիս : փոքր ինչ : Իգիւ
Էն պոռնկութե :

Ասաց Հայրն գեմուն : Էյ Հօրն
պափնուտի : որեր առաջնորդ
սկիտոյ : Եթե իեի երբե մն : Իս
կիտե իմանկութե իմում : Էոչ
Էա ինձ թոյլ կաւ անկ : Էոչօր
մի : այլ անե ցնա : Էս յաւուրս
իւ : գերեսս կնալ : ոչ թողում
մտանել : Իսկիտե զպատեբաղ
մաց գիւաց :

Ասաց Հայրն յոհանեսկարժա
Հասանն : յաքեալ ակն : որ Է
մանկանն խօսեցի : առժամայն
շիաց լեմա : Էխորհրդուք : սրտի
Էրոյ :

ՀԱՄԻՆ Կայրն կարծուն եթե որ
բնակի. Է մանկան ծեր . եթե
տկաբեց. խորհրդով . իխորս
կորսատան անկցի սրշտ . իսկ
եթե զօրաւոր եց . սկստար
եաւ խորհրդով . նա՛ռչանկ
ցի . ապա՛ գլխեցի ստուկիւ .
Ասոր և Կայրն կատանե . ե
թե Կայրն մոլեւս ուսուցա
ներ զմզ ևսսեր . եթե բար
ւոքեցե . ոչ թաքուցանելը
խորհուրդս . իհողևոր Հօրէն
այլ պարտ . պատմել զնս . այ
նոցիկ . որ կարողքն քննելը
Հողիս . խոստովանութիւն . պար
տե ևօգտակար յոյժնց միայն
տանել . իսկ այնոցիկ որք ա
ռարբ . ք միայնե . ծերացեալք .
և իշնորհաց գիտութենէ թա
փո . բրեն . ոչե պատշաճ ասել
քան զի բաղումք . տեսեալ զա
լիս և զհերո . թիւ . յայտնեցին
նց . զխորհուրդս իւրեանց . և
փոխանակ բռնուիւ . կրեցին
խոցս . և յետին չարիս յուսա
Հատուլթե անկան ասկս այնո
րիկ զի առ անպիտ . ևս առ ան
փորձս . արարին զխոստովանու
թիւս . քան զի եր եղբայր ոմն
ստեպ և փոյթ յոյժ և երկեւ շա՛
յայ . Ընդսա՛ վանեալ թշնա
մին զօրս պիւս . գէն պոռնկու
թե բաղումաւ ուրս . Եւ գը
նացեալ առ ծեր ոմն պատմե
աց նմա՛ զխորհուրդս իւր . իսկ
նա՛ զի անգեա ևս . փորձեր .
թե պիւս և ծերեր . իբրև լու
աւ բարկացաւ յոյժ և ասե
ցեղայրն եղկելի և ողորմելի .
ևսն արձան կարգիք . այդրիկ
դու . բնաւ . Էր . ր առեր իմը
տի . զայդ խորհուրդ . իբրև լու
աւ զայս եղբայրն այն . յոսա
Հատեցաւ . և թողեալ զսենեա
կն իւր յորոցե ալ ուղղեցաւ
գնալ ի զեղուրեմ . իսկ խոր
հորովն այլ Է . գիւմեր . շմա՛
Կայրն ապողոն . և իբրև տես
զնա

ԱՆՍՆ ԴՈՌՆ ԿՍԻ ԹԵ
զնա՛ շոթեալ . ևս իբրեալ գը
նայր մոլեալ . և Կարց զնա՛ ևս
սե . զինչ իցեպատճառ . որդեակ
այդ պիւս տիրութե քո . իսկ
եղբայրն . յանշափ տրամու
նէն ոչ ինչ ետ պատասխալի .
իսկ յետ զկնի բաղում աղաչե
լոյ . և Կարցան եւլոյ ծերոյն . քս
կաաւ պատմել եղբայրն զխոր
հուրդն իւր և զխոստովանու
թիւն . և զյուսա՛ Հատուլթիւ . և
զգնալն յաշխարհ . իբրև լու
աւ զայս Կայրն ապողոն . այ
բռնիկ Հմուտ . սկսաւ աղաչել
զնա՛ և բռնիկ . ևսսե փ . Դժո
ւորն որդեակ . և փ . օտար թու
եացին խորհուրդքք և փ . Հա
տաներ զյոյս քո . Լիեսանես
զիս ի Հասակս ծերութե և ի
տկարութիւս յայս . ևսն զիմ ևս
ես յայդ պիւս խորհրդոց . պո
ռնկականաց . և դու փ . կարճ
մտեցին . և փ . Հողաւցն . և
քննութե քո . որե մարդկային
կարգ ևս առել կարողն . չը
նորհքն այ օգնել . այլ դու սի
րելի զայս օր . շնորհեացես ինչ
և քարձին . իսկ նեանն . քո . և
եղիցին կամք այ . Լուաւ եղ
բայրն ծերոյն և քարձաւ իխուր
իւր . իսկ Կայրն ապողոն .
գնաց առ այն ծեր . որ ի Հատ
վոյս եղբօրն . և կացեալ ար
տաքոյ խցի նորս աղաչեաց զ
տր ևսսե . փ . Ես քո որդիորձ
ութիւս յաղագս օգտի . առա
քես գարձոյ զպատեհագմ եղ
բօրն այն իծեւ այս . որպէս զի
գործովք ուսցի իծեւութե իւր
ուս . զորոյժանեալ իբարւմ
աւ ուրս իւր . ոպ զի ցաւակից
լինել . կարասցե փորձելոց . և
պատեհագմ խոցն . Եւ իբրև կա
տարեաց . զաղօթս Կայրն տես
իսկաւ ոմն եթովպացի . եկն
իխցե եղբօրն . և եկաց մերձ .
առ ծերն . Էգեալ նետ իծերն
խոցեաց ուսգին . զսիրս նր .
և

ՀԻՆ

էինքն մեյառ եղև. ապա յա
յնմանէ վաղմաղակի. և կսաւ
ծերն իբրև զարբեալ. ոք ան
կանել աստ անոր. և իբրև ոչ
կարողէր ժուկալել յարեալ
իսեծեկի. և գոչիբէրբորայր.
և անկաւ յուշի. և գնայր ի գի
օղ ուրեմ ըօր գնայր. այն
մանուկն եղբայր. իսկ հայրն
ապողոն հանդիպեցաւ նմա. և
ասե ուր հետեւեալես. գնալ
քաւ ծեր. և կամ գի^օնիկ պատ
ճառ. շիտմամն քո. յայնմամ
տխրեցաւ. և երկեալ ծերն.
իբրև լուաւիսք հօրն զայս
և իմացաւ զիայտեցաւ. այն
հօրն. և յամօթոյն պատասխա
նի ոչեմ. և լսեցնաւ հայրն
ապողոն. դարձիւրծեր ինցիքս
և ծախի յայմ հետեղակարու
թէքո. և ունիցի սղբեզունարգ.
իբրև զոչինչ գիտող. զի ոչ
կարացեր. մարտնչել. ըդէս
և դիմկալ խորհրդոց քոց. և
ոչ միմամ ասուր. որբայր ի
վերայ եղբօրն այն. այլ այս
յայտ անկա եղև քեզ. զիյուսա
հատեցեր դու զեղբայրն այն
որեհաւարակաց թշնամոյն.
պատեբազմիւր. զորառաւել. զօ
րացուցանել պարտեր քեզ.
իսկ դու փոխանակ արեացու
ցանելոյ հատեր զյոյս նորա.
Եւ ոչ լուար զխրատս իմաստ
նոյն որասեր. եթէ փրկեա
գորս գնաւ իմազ. և օգնեա
վհատելոյն և ոչ զգայնուն լու
ար որոտեր զեղբն լախլախ
եաւ. մի՛ բեկցես և զպատրոյն
սեկայծեալ. ոչ շիճուցես զի
օչ ոք կարողիցի համբերել.
պատեբազմաց. թշնամոյ նեւո
ման չորս բեռութեն և թեոզ
շնորհքիայ պահեցն զմեզ.
Եւ արդես. և դու աղաչես
ցուք զան. զիդիոց սրիքո
բարնցի իբն. զիեայի որհար
կանե. և բռնի. խոնարհեցու
ցա

ՔԼՈՒԻ. ՎԵՅ ԵՐՈՐԴ
նե. և բարձրացուցանել. իշու
ցանի իրճախ և հանել իմա
նե. զայս իբրև ասաց սղբե
սց. և վաղմաղակի ազատեցաւ
ծերն իսկաւս բազմն. որդիպե
ցաւ նմա. Եւ հայրն ապողոն
պատեբրեաց նմա խնդրելայ
բան իմաստութե զիդիոսացի
զի^օնչ ասիցե. և ծանիցե զմամ
լուելոյ. և յայնպիս և եղբայրն
աղաչեցաւ իխորհրդոց իւրոց
քարեաց. և յայպիս իճեռն սբ.
և ճարտարբռչիկն առողջացաւ
երկրքին կողմունքն. Եւ ան
գետն ևս որ կորուսիւր եղ
բօրն. յուսահատութիւն իտու
թէ եկն. Եւ հարցուն եղբայր
ցհայրն կիրոս. աղէկ անդամ
ցի. վս պոռնկական խորհր
դոց. իսկ նայ պատասխանի
նո և ասե. եթէ խորհուրդք
այնպիսիք ոչունիս. ապա և յոյս
փրկութե ոչ որ նիս. ապա և ըզ
գործ նորա անիս. և զի ուրոց
խորհուրդքն այլարմին լմիզս
և պատեբաղմ. իսկ ոչունի ընո
սին այսպիսին գործե զայն
մեզս. և որ պոռնկին մարմով.
նոցին խորհուրդքն. այպատե
բազմն. Եւ ասե ծերն ցեղ
բայրն գիտես դու զփորձ կը
նոջ. և ողորեալիցես. ասե եղ
բայրն. ոչ հայր ոչ փոռմալայր
գործ. այլ իբրև զկենդանա
գիր դրոշմն. իխորհուրդսին.
և շփօթեն. և եղեն զիս. Եւ
զհին և զնոր տեսելոց կանանց
նկարենիս իրախ. և այնիս պոռն
կիմ. և լսեցնաւ ծերն ի
նկարելոցն. այնոցիկ փախի
յորոց կենդանիքն և իմեռե
լոցն մի՛ երկիցես և որչափ կա
րողիցես. յերկարեա զաղօթս.
զիդորաւոր լինիս իպատեբազ
մին իմի թշնամեաց.
Պատմին մեզ յիքօրե ու մի
նե որանկաւ. իմեղս. և գնաց
եաւ առ հայրն զվատ և շիութե
լով

ՃԺԲ

պիսիւն և ասեմ. զի նշ արարից
Հայր զի պատերազմի մեծ. պոռ
նկու թիւ և արարողութիւն.
Ըսեմ ցնա ծերն վս այր ո բիկ
ասեմ ր դաւիթ եթե զառիւծ
ապանանեմ և զարջ խեղ դեմ
այսինքն. եթե զբար կու թի
մեռուցանեմ իսկ զցանկու թի
նեղեմ. և խեղ դեմ.

Ասաց Հայրն պիսիւն եթե պոռ
նկու պան խորհրդոց. և բա տե
լոյ ընկերին ոչե պարտ. պա
տապիսնի առնել. այլ առ ժա
մայն արտաքսել. արժանի իմ
տացն ոի օոքա և բիկոքին զօրա
բար յարարելիս. Է Հոգի. և
եթե քննե սցե ոք. զսոսաառա
ւել. զօրացուցանե. ապա եթե
արտաքսեացն և Հանգիցեմք ան
զի ոք և լեկցին Հաւատառ ու
զիզա. և գործս բարիս. բիւ ոչ
գոյ ինձա. Ասաց դրձիլ. եթե
կրօնաւոր ոք. որ ունիցի մա
նուկ իկցի իւրում. և ծանկցեզ
վնաա մտացեալ արտաքսե սցե
զնա. նմանե նա փայտի որ ու
տիցի. իյորդանե. իւրտե իւրմէ.
Եղբայր ոմն Եղբայր ցՀայրն
պիսիւն. յաղագս պոռնկա կան
խորհրդոց. Էւ նմանե ան
թիւե դիտութիւն ալ. շուրջ պա
տեալ զմարդով. թե պետ և
մեք ոչ տեսանեմք. ապա թե ոչ
եր ոչ զերծաներ ինձանե ամ
մարմին.

Էր ոմն Եղբայր իսկիտե բնա
կեալ առ Հայրն պափնուտի.
Էւ այն չափ պատերազմեալ Ե
ղե իպոռնկութեան փնջե աս
սեր եթե արարից տասն կա
նայս ոչնե կարող նոքա լնու
զցանկութի իմ. իսկ ծերնա
սեր ցնա մի արտացեւ զայդ որ
դեակ. զի պատերազմ դիւացե
այլ նառչ Հնազանդերայր քնաց
յե գիպտոս. և փաղաւ Է կնոք.
Էւ կեալ ծերն յե գիպտոս երբե
մս վս գործոյն. և դիպե դաւ
նմա

ԳԼՈՒԽ ԱԵՅ ԵՐՈՐԴ
նմա զի բարձեալ բերեր ան
թա կանգնէ քրցի. իսկ ծերն
ոչ ծանաւ զնազիւրել և աղբիւ
և մեք կգնայր ծած կեալ իփոշոյ
աճիւնոյ բրտին. Բայց նաժան
եաւ զծերն. և ասե լաւագին Ե
թե եսեմ աշակերանք իսկ իր
բե ետե սղնածերն յանշափ
նարգութի ողբաց զնա և ասե
ոմութոյե ալեքո զ պատուակ ա
նութի. և եկեալե այսն արգութ
թիգայր կայարգարե ասինն
նա Հեցար կանայս տասն իսկ
նայ Հառաչելով իխորոցս րտե
սսեցցեբն Թոյլ տուբՀայր.
միկին ստացայ և եմ իմեծամեծ
չարիս յայս և Հացի ոչկարացի
յափեցուցանել զնա. Ըսեցնա
ծերնեկ դրձիլ զկնի իմ. Ըսե
երետաարքն և գոյ ինձ Հնար
ապաշխարութի. Ըսե ծերն
այոյ գոյ Հնար յոյժ իսկ իբրեւ
լուաւ Եղբայրն այն. անկեալ
գնաց զկնիծերոյն և Ըգնաւոր
ընտրեալ եղև.

Ասեին և վս Հօրն սառայի. Ե
թե զերթաասան ար. պատե
րազմեալ եղև. իդիւեին պոռն
կութե զօրաբար. և ոչ երբեք
ազօթե ացառած. բառնալ զ
նա ինձանե. այլ միշտ այսպեւ
աղոթեր առ տր. եթե տուբ
ինձ Համբերութի. զի յաղթե
ցից սմա. ի միտումաւ ուրաւտե
րազմեալ եղև յոյժ. և ել իտա
նիսն կալ յաղթում. յայն ժամ
երեւեցաւ նմա դէն յայտնա
պես. և ասե դաւ կապիս. զի յաղ
թեցնե ինձ սառաւ. Ըսե
ցնա ոչնե կապիս յաղթել թեզ
քաւ լիցի. այլ քա որ տրեւմի.
Ասե ցնա Հայրն փոկաւ. Եթե
յոր ժամ եկն իսկիտե Հայրն.
յակոբ պատերազմեալ եղև.
ուժգնա պես. իդիւեին պոռն
կութե մինչեւ փոքր մի. զի յաղ
թեալ լինէր. եկնառիս և պատ
մեաց զայն և ասե ցիս գնաւ
մա

անտեսման յայն. արա՛նք
 և եր և մի՛ ու մեք ցուցցես զիս
 Հարցնողաց. և մի՛ ևս հօր իմոյ.
 և մի՛ դու. անեցես. իսկ իկատե
 բն լաւութիւն քառասնից. եկ
 անիս բերելով. Ե քեզ զսք
 խորհորդն. իսկ ես արարի
 տնայես. եբբն լցան քառաս
 սուն աւուրքն անի Եիս զսք
 խորհուրդն. և հաց սք. և գինի
 սակաւ. և գնացի առնա. և իբ
 բն մերձեցա՛ իրողուն յայրին.
 Գիպեցաւ ինձ հոն չար սաս
 տիկ. որ ելաներ յայրեն և կար
 ծեցի. եթե մեռեալ իցե՛ ծերն
 այն. իսկ իբբն մտի յայրն առ
 նա. գտի զնա նուազեալ մերձ
 իյեաթն շուռչ. Ե Իբբն ե
 անսգիս. շարժեաց զալ ձեռն
 իւր որ չափ կարողեր. և շու
 նացի Հասկա՛ցոյց. զի սք խոր
 հրդոյն տալ իւր. և զի հապիւ
 բացի զբերան նր. և կաթեցու
 ծի ինս սք խորհրդոյն բաւա
 կեն մասն ինչ սակաւ. իսկ նք
 առեալ. իսք խորհրդոյն զօրա
 ցաւ. և յետ սակաւ միոյ թըր
 թեալ փշրանս ինչ գինեաւ. և
 ապա՛ սակաւ սակաւ կերակ
 րեցի զնա. և այնպես զօրա
 ցեալ եղև. կամօքն այ. իսկ
 յետ առուր միող եկն առիս.
 Խնենեակն իւր. Եւ յայնմ
 Հեռե ազատեալ եղև շքնոր
 հօրն այ. յախտեն յայնմանե.
 և ան աշխատ կայր իխորհր
 դոյն. զի յաղթեաց նմա. նու
 ազեցուցանելով զմարմնիւր.
 Եր ոմն աշակերտ ծերոյ. և
 պատեբազմեալ եղև. իրիւնն
 պտուղի ու թե. Եւ ծերն ա
 զաշխարհմաւսեր Համբերեա
 որբեակ. զի չարին նախանձե
 այդ պատերազմ. իսկ նա՛ ա
 սեր ոչ կարեմ Համբերել. Ե
 թե ոչ արարից զկամս իմ. և իբ
 բն անՀնարս եղև. ծերն պատ
 րեաց զնա. և ասե և ես որգեակ
 պատ

ԱՆՍՆ ՊՈՐՆԿԱ ԿԱՆ
 անտեսման յայնմ անտե. եր
 Խեցուք երկոքեանս իմասին
 գործեսցուք զայդ գործ. և
 դարձցուք իսնենեակ մեր. Եւ
 ներծերն դաՀեկան միառեալ
 Թիւր գնացին. իբբն հասին.
 Խաշի մեղացն. Եւ ան ծերն
 ցաշակերանիւր. Ծնացես դու
 աստ արտաքոյ որդեակ զինախ
 ես մտից. և ապա՛ մտցես և և դու
 յետոյ իմ. և եմուս ծերն առ
 պտուղին իսողուն. և ես պշա
 Հեկանն ինս. և աղաչեաց զնա՛
 և ասե. եթե մի՛ աղծե՛ր զաշակ
 երան իմ. իսկ կինն եդ բանս.
 և դաշինս Եծերայն. Եւ ծերն
 ել արտաքա. և ասե ցեղբայրն
 մուտ և դու որգեակ. իբբն Ե
 մուտ իտունն. ասե ցնա՛ կինն
 պտուղի. կացցես այդ առ դը
 բանդ. և Ծնացես ինձ զի թե
 պեռ և Եմեաւորեմայլ օրեւս
 ունիմ. և պայն շնու պարտե
 ինձ. և ասե ցեղբայրն. կադ դու
 այդր. և կրկնեա՛ ծուներ. Ծ. մին
 չև ես աստ կացից. Եւ սկսան
 կրկնել. իւրա՛քան իւր առ
 անձին. իսկ մին և կրկնեաց եղ
 բայրն. Եւ ծուներ. Հայեցաւ ի
 նա տր և զղըացաւ. իսկ բա
 իւր և ասե. ոպ յանդգնիմ ազօ
 թել առ ան. որ և մերձեմ գոր
 ծել զայս մեղս. և ել մաղմա
 զակի. առանց պղծութե. և զի
 նայեցաւ տր յաշխատանս ծե
 րոյն. և եբարձ յեղբօրեն. զպա
 տեբազմապայն. Եւ գնացին ի
 օնենակս իւրեանց. աղատ
 եալք յապականութենեմանի ի
 ձեռնաղօթից և իսիրոյ ծերոյն.
 Եղբայր ոմն առաքեալ եղև
 իծեռոյ ու մմն. իսպասառ
 րու թե. և եկեալ իտեղի մի ու
 րեր ըուր. Եւ կինն ոմն լուա
 նայր. անդր զձօրնս իւր. իսկ
 և զբայրն տեսել սկսաւ պատե
 բազմի իրիւնն իբբն ինքն սցե
 Թիւողն. Եւ ան ցնա՛ կինն գիւր
 ին

Իսկ ինչ լսելի թեզ վստայորին
այլ թե լսեմ թեզ պատճառ
լինիմ թեզ բազում վշտաց. և նե
դու թե և անձկութե իսկնա ա
սե թե ույ. և կամ որով օրինա
կա. և լսե ցնա կինն և զկնի
աւնելոյ քա զայդ խոցի դառ
նաւաւ սիրտ քո. մինչ տեսա
նեւ զքեզ մեղութեալ ալ. և
յերկուց յայտցանի մինն դիպեա
ցի թեզ. կամ հասցես զոյս յոյ
ոյ փրկութե և գարջցես յաշ
իւարհ. և անկանիս յան հնարին
շարիս. և կորիցես իսպառ.
Իսկ եթե զայս ոչ արասցես.
բազում արտասուք և հէժոռ
թե. և շարահրութե. դատես
ցիս մինչև իմադ. և ոչ կարա
ցես գալ ի չապն. յորո մես ար
դեօք. Եւ նախ քան զգիպելն
քո այս ամ չարեաց. գնացես
խաղաղութե. ք ճանապարհս
քո. իբրև լուսա զայս եղբայրն
յիմաստուն կնոջն. գոհացաւ
զայ. և զղջացաւ յոյժ. և գնաց
խաղաղութե. Եւ եկեալ պատ
մեաց զայն ծերոյն. և զարմա
ցեալ ծերն անհեաց զկինն ըզ
այն. և այլ ոչ ևս եթող զեղ
բայրն ելանել արտաքոյ խը
ցին. զի բազում շարիս նիւթե
և որդայթս կազմե. եղբարց որ
չըլին միշտ ան հոգաբար. դեն
շարութե և զիւրաւորսւ իցան
ցս իւր.

Եղբայր ոմն այլ գեաց. իգե
տն լնու լուր. և գտեալ անդ
կին ոմն լուսացող անկաւ. և զ
բայրն ի նմա. և զկնի մեղանչե
լոյն. շցիս և լուր գնայր. իսե
նեալ իւր. և առ ժամայն պաշա
քեալ զնա գեքն ի ձեռն խոր
հորոց ասեին. եթե ուր գնաս
արդեօք. զի ոչ ցոյ թեզ յայս
հետե. հնար փրկութե. այլ մի
զրկի. ի փափկութեն և ննցա
զոյս. Իսկ իբրև ծանեալ եղ
բայրն. զպատրանս թշնամոյն
եթ

Եթե ինչդին կորուսանել ըզ
նա. ասե յխորհուրդս իւր ոյք
և կամ ուստի եկիք յիս. նեղեք
և յուսաւ հասեք զիս. ասեմ ձեզ
ընեմ մեղութեալ բնաւ. ասեմ
գրծիլ ոչ ինչ մեղաւ. և ոչ դիտեմ
զինչ ասեք գուք և զնաց իսեն
եակ իւր. և կայր ույ յերկն
և ինեալդն. Եւ յայտնեաց ան
իտեալեանն. ծերոյն մեմ մեթ
ճաւորի եւրոյ և ասե. այն ոմն
եղբայր զկնի անկանելոյն յաղ
թեաց. իբրև զարթեալ. իտես
լենեմ ծերն. գնացաւ եղբայրն
և ասե. ոմն կեսս որդեակ. ասե
ցես եղբայր. բարոյքեմ հայր
ասե ցնա ծերն. յայտնեաց ինչ
մե. վստայորին և եթե ան
կանել ու յաղթեցեք. յայն ժամ
պատմեաց նմա եղբայրն. զամ
ինչ. զոր պատահեաց նմա. ասե
ցնա ծերն հաստա ինչ եղ
բայր. զի իմաստութեք ատեի
քո զքեզ. ի որտակեցեր զզո
րութե թշնամոյն. զի միայն
չար. յուսաւ հաստութեն իցե.
Իսկ հաստութե ապա ինիւ. առ
տրան փրկին յամ մեղաց. և
յարկած ից թշնամոյն ազատին.
պատմեցին մեզ հարք ոմնք
եթե եղբայր ոմն. Հաստա
կաց վանեց. առաքեալ լինե
ր ի պատաւ որութե եղբարցն.
և զիւր իգեօղնայն. այրումեք
կեւորած. յայ որ և հիւր. Ըր
նեթեղեղբայրն զայն. միշտ հաւա
մով և սիրով. որ քան զնայր
առնաւ նա հանգուցանե րիտա
իւրում. Իսկ ուներ այրնայն.
դուստր այրի գեղեցիկ յոյժ
նացեալ ի առն ամե երեւ.
Եւ որ քան մտաներ անդ եղ
բայրն առ փեթ ի նմա. և պատե
բազմեք ի միտսն. այլ կինն ի ծ
աստուններ. պահեք զանձն ինք
մանե. իսկ մինչ զգաց կինն ըզ
գայն թե և զարթեալ. և կամ թե զօր
այլ ոչ եւաներ ինեք քա ազոյն
եթ

ԺԺԻ- Եւոյ ցուցանէր նմազին
 քն- իսկ իմիռւմ առաջ գնաց
 Հայր աղլկանն իբաղաքն վսիւ
 ճառոյ ինչ Եւսաց նա՛ միայն ի
 տանն- Եկն անդ եղբայրն Եւս
 վորո՛ւթէն Եւգիտ զնա միայն
 իտանն- Եւսե ցնառաբէ Հայրն
 քո Եւս ասէ գնաց իբաղաքն-
 Եւսկսաւ եղբայրն շփոթիլ իսա
 տե ըսգմէն Եյարեաւ Իվր-
 Լըսե ցնա աղլիկն Հեզաբար
 մի՛ շփոթեցայր- Լուեա մինչեւ ե
 կեացեՀայր իմ- զի մեք երկոք
 եանա միայնեմք իտանս- Եգիտ
 եմ զի գուք կրօնաւորքդ- ոչ
 ինչ աւնեք առանց աղօթեց-
 արգարի աղօթեալ առ ամ- Ե
 զոր ինչ գիցէ նա՛ իարար քո- զա
 յն արասգուք- այլ նաոչ կամե
 ցաւ առնել զայն զիմոլեր յոյժ-
 Լըսե ցնա աղլիկն գիտեա գու
 զիորձ կնո՞ղ- իսկ նա ասէ՝ ոչ գի
 տեմ վասն այսորիկ կամիմ գաւ
 առքեզ զիգիտաղից- Թե որպէս
 իցէ- Եւսն ասէ- ասու իբւ վս
 այնորիկ մոլիս- զի ոչ գիտեմ
 զժաՀա՛ ՀոտուԹի նի՛- Եգի կա
 մեր շիջուրանել- զցանկուԹի նի՛
 Լըսե ցնա՛ իբաց կացեինեն- զի
 իկարգսկանանց կամես իՀոտու
 մի արեան վս այն ոչ կարեմ
 մերձեանալ իքեզ- Եւոչ կարեմ
 չրա՛ պարակել- զժա՛ ՀոտուԹի
 իմ- Լըրդ՛ իբրեւ լուաւ եղբայրն
 զայս իգգասաւ Եիսք կնո՞ղն- զգ
 ըացաւ յոյժ- Եւոչայր դառնա՛
 պէս- իսկ մինչ ետես զնա՛ զգլա
 ցեալ- զգասա աղլիկն- ասէ ցնա
 արգ- Եթե կատարեալ էիր զմեզս
 զի՞նչ արդեօք լինէիր- Եւրոզ
 այօք տեսանէիր զՀայրն իմ- Ե
 կամ զի ա՛րդ գնայիր- Եւոյ կա
 բերե երեմալ իվանս- առ դասս
 սրբոց Հարցն- Եւոյ կայիր իդասս
 պաշտա՛մանն- Լըղաչեմ զքեզ
 զարեիր- ԵՀայեաց իքեզ ամի՛
 Եւրոսաներ զվաստակս քո մեծ
 վս փոքր Եւսմօթա՛ լից գործոյ-
 Եւս

Ա ԱՄԻՆ, ՊՈՌՆԿԱ ԿԱՆ
 Եմի՛ զրկէ ցնա իյախտե նից
 բարեացն- Զայս ամ իբրեւ
 լուաւ- Իմաստուն կնո՞ղն եղ
 բայրն այն՛ ԵւրոՀացաւ զայ-
 րոչ ետ Թոյլ նմա՛ անկանել
 իսպառ- Լը՛ Բհնէր ԵՀՀան
 ճարեղ կինն որ կեցոյց՝ զնա-
 Եւ Եկեալ պատմեաց ինձ զայս
 ամ- Եւրք լսեք զգուշացիր- Ե
 յոր տուն կնիցի մի՛ յամեսլիք
 այլ Երեսալ փեթեայցեք անդ-
 Լըսաց Ժերն վս պոռնկական
 խորՀորոց- Եթե յաղագս ծու
 լուԹե մեղոյ պատահին մեզ
 այս անգաջայլ Եթե Հա՛ ասամք
 եթե մեք բնակե իմեզ- ապա
 Թե ոչ Թողու՛ ցումք զօտարի ա
 նօթ իտունս մեր- Եգի քս բնա
 կեալե իմեզ տեսանէ զմեզ- Ե
 յարգարե զկեանս մեր- Եւ
 եթե զգեցնալեմք զնա- ապա
 ոչե պարտ մեզ Հագալ- այլ ար
 ժանե ճգնել զի սրբեցուք
 զանձինս մեր ու՛ Եւսա՛սքե-
 Դ- Եւսե Եթե միայն ցփրկիչն-
 առաքեցից զիմս Ե քոյն- Ե
 քակեցից զքոյն- Եւ Եթե պետ
 Եւոչ կարացից զայլեակղել- Ե
 գԵիլ- զգնարեալսն քո- այլ
 դնորիք- գիշերային- Եւսիզ-
 խորՀորով- փորձեցից զնս-
 իսկ փրկին ասէ ցնա՛- Ես ըզ
 սիրելիսն իմ սիրեմ- Եւր գայ
 առիս- ոչ Հանիցզնա՛ արտաք
 Եւոչ ոք կարող յաիշտակել
 զնս- իձեռաց իմոց-
 Լըսակերտ Ժերոյն Եւս մեծի
 պատե ըսգմեալ եղեւ պոռնկու
 Թեան- Եւ գնացեալ իգեօղ
 ամուսնացաւ- իսկ Ժերն արտ
 մեցաւ յոյժ- ԵւոչԹեաց առ ամ
 Եւսե ամ Ես քս ամ իմ- մի
 Թողցես զժառայն քո- պղծիլ
 իգարչել ի խառնակուԹեանն-
 Լըրգաշակե րտն սքծերոյն իբ
 բւել լանկոչին կնո՞ղն- առ
 ժամայն ետ զՀոգի իւր- զգլ
 մամբ առ ամ- Եւոչ մերձեցաւ
 իկ

իկինն. և Բրիկեցաւ իգարշէլի.
 Խառնակութենէն անտի. Եւ այ
 ղօթեալ սրբոյ ծերոյն. և Գը
 նայոյ առ տր. ապրեալ իխառ
 նակութենէն. և ոչ բռաւորեալ
 զի աղօթք սրբոց օգնականքն
 և օգտակարք. Եւ ասաց ծերն
 աղաչեմ զձեզ եւբարք. ում հը
 բաժարեցաք յերկրի. հրաժա
 րե սցուք և յամ գործոց նր. և
 իցնակութեց նր. զի ոչ սցը
 ինչ եմք այլ հող և մօխիւր :

Եղբայր ոմն պատերազմէր ի
 պոռնկութենէն. և եր վառեալ
 իսիրտ նր. ախտն այն. իտուե
 և ի Բրիկեցի. իսկ եղբայրն ճոգ
 ներ. զի մի իվայր անկցի Եւրո
 Կրդոյն. և զկնի բազում աճաց
 փախեալս ինմանէ ինքն պատե
 րազմ. քան զի համբերութե
 իւրով. և չնորհօքն քի. լուսաւ
 որեցան սիրտք և միտք նր. և ծ
 դիտ հանգիստ :

Այլ ոմն եղբայր. պատե բազ
 մեալ եղև. իպոռնկութենէն
 և գնաց առ ծերն ի Բրիկեցի և
 պատմեաց նմա. զխոր հուրդ
 իւր. իսկ ծերն արիացոյց.
 և մխիթարեաց զնա. և չաճե
 ցաւ եղբայրն ինմանէ. և գը
 նաց իսենեակ իւր. և ահա զժ
 ձի եկն առնա. պատերազմն
 այն. և գրձի գնաց. առ ծերն և
 նաւարար նմա. այնպէս զիք
 րաան. այս եղև բազում ան
 քամ այլ ծերն. ոչ երբեք տրտ
 մեցոյց զնա. այլ ուսուցանէր
 զնա և խրատեր և աւտր. եթե
 որ քան պատերազմի քի քիզ.
 Եւ յնամին եկ առ իս. և հրա պա
 րակեա զնա. և ինքն փախչի ի
 քեն. շնորհօքն քի. քան զի ոչ
 ինչ այնպէս յաղթե նմա. ում
 յայտնելն զգործս նր. և գրձի
 ոչ ինչ. այնպէս զօրացուցանե
 զնա իբրև զծած կենն. Եւ
 զի իձեռն. խոստովան ութե.
 և խրատ ծերոյն բժշկեցաւ
 եղ

Եղբայր ոմն պատերազմեալ և
 զև իպոռնկական խորհրդոց
 նոյժ. Ե զեմկայր ինքն. և օր
 չափ կարօշեր ճգնէր. և պաճեր.
 և աղօթէր. և ոչ հեռակեր չաթ
 խորհրդոցիւրոց. Եւ ապա ճան
 ճրցաւ. և յարուցեալ գնաց յե
 կեղեցին. և ասաց ամենեցուն
 զխորհուրտիւր իւր. իսկ նոքա
 ետուն նմա հանոն. և աղօթե
 ցին վն նր քաբաթմի. և զազա
 րեաց պատերազմն յայնմանէ.
 Ասաց ծեր ոմն. յաղաղս պոռն
 կական խորհրդոց զխրատա.
 զինչ իգե ոմն մարդ. մի թե նն
 ընդիվ կամիս. կեալ երթեալ ա
 պօշխարհիս. Երթեալ իբնգ
 րէս մինչև դարցես. զալմիր.
 Եբախեացես զդուռն և բացցի
 քիզ զի և ոչ երկրաւոր ինչ գործ
 ուղղեացի առանց աշխատու
 թե ոչ մշակել. և ոչ զինուորել
 այսպէս և զհոգևոր գործն ի
 մացիս :

Այլ ոմն. ծեր ասաց. վն չար
 խորհրդոց թեմեր դու իբրև
 զբարեք. ճանապարհորդ քան
 զի յորժամ նոք շրջին. իկրպակս
 և ի հրապարակս թե պետ և զի
 պեսցի նմա հոռ իգարշէլոցն
 իսպանդանոցի. ոչ մտեալ կերի
 ցին. լաւքն այլ վատ թարքն
 գթին այսպէս. և դու աքա
 ցես զծաճաչութեան մեղացն
 որ գան. իխորհուրդ. քո իբաց
 զարձոյ իքեն. և յարուցեալ ա
 ղօթեացես. և ասա որես. որ իմ
 օգնականիմ լեր իվր մաճաթ.
 խորհրդոց. այս պէս ասացես
 և արացես դու աղօթս. զի ոչ
 եթե խլօղ ախտից եմք մեք.
 այլ պատերազմօղք միայն.
 Եղբայր ոմն նեղեալ և վհա
 տեալ եղև պոռնկական խոր
 հրդոց. և գնացեալ առ ծեր
 ոմն մեծ աղաչէր. զնա և ասե
 րա

արասցես սեր Հայր. և աշօթեա
ցես առած վս իմ. վս զի վշա-
նամ իպոռնկու թե նե : իսկ
ծերն աղաչեաց զած. վս նորա :
Բայց նայ եկեալ երկրորդ ան
գամ. և զնոյն քանն սասց ց ծե-
րն : Եւ ծերն աղաչեաց զած.
և ասե տր յայտեա ինչ զի անս
եղբորս այսորիկ. թե ույ կեա-
ւեամ ուսաիե գործն այն. վս
որոյ աղաչեցի ես զքեզ. և նայ
ոչ եգիտէ անգիտ : Եւ եցոյց
նմա անվս նորա. և զիե տես զնա
նստեալ կողով. և գեւն պոռնկու
թե մեր թ առնայ. և հրեշտակ
մե և սկայրմեր ճ առնմա եկեալ
յօգնակ անս թե և սաստեր եղ-
բօրն վս զիոչ անկաներ առաջիայ
այլ կայր նստեալ. և հեշտանայր
իւր լու մն չար խորհրդոցն. թո-
ւեր զնս. և խորհեր և մտածեր և
կրեր զգործն. և կայր բեռեալ
ինոս : Յայն ժամ ծան եաւ
ծերն սք. եւ թե իսկու թե նե
իւրե եր նեղու թե ն. յայն եղ-
բայրն. և վս պարծաւ և ասե
ցեղբայրն. իքնն պատճառ քո
զի խորհիս միշտ զչար և զպղծա-
ւեց գործս : Յայն ժամ ուսոյց
նմա թե ույ պարտե չգեմ կաւ
նոցա. և զգաստացոյց զեղբայրն.
և աղօթիւք սք ծե րոյն զաթ
թե աւ եղբայրն և ողջացաւ :
Պատերազմեալ եղև երբեմն ան-
շկերտ ծերոյ մեծի ու մեմն ի
պոռնկու թե նե : իսկ սք ծերն
տեսաներ զվիշտա. և զճգնու թե
նորա. և ասե ցնա. կամիս որ
դեակ զի աղաչեցից զած. վս քո
զի թե թե և ստուսցե զգա իքնն.
պատասխանի ետ եղբայրն և աս-
ե. թե պետ և աշխատիմ Հայր
սակայն տեսանեմ յիս գալու զ
վաստակոյն : Եւ իսկ զրեւր յայ
զի քարճցե զայս յինն. այլ աղա-
չեա. զիտացե ինչ Համբե րո թե
իսկ սք ճե րոյն ինն ասե ցնայ.
արք. զիտացի որդեակ զի վերա
գոյն

գոյն քան զիս եղբր :
Ստեին վս ծերոյ ու մեմն. ե-
թե եւ նայ իսկիտե. և ասե
թե նե զորդիւր երեք ամսայ
այն չար մատաղ մինչ բնա-
ռէ դիտեր եթե զմն իցե կին
մարդ. զի Հայրն զմայր գիտեր
և զմայր ոչ ճանաչեր. իսկ մինչ
զարգացաւ. և եղև այր կատա-
րեալ յայն ժամ գեքն ցուցա-
նեին նմա իդիշերի յերազի
զտեսակ և զգրեմս կանանց և ա-
պատմեր զայս Հօրն իւրոյ. իսկ
Հայրն զարմանայր յոյժ եւ եր-
բեմն Հայրն. այն. յեգիտուս
ունե լով ընդ ինքն զմանուկն
իբրև ետես անգիտեայս. աս-
ե ց Հայրն սոքանն որդային
առիս իդիշերի. իսկ իտե և պա-
տերազմեին իս. և վս ցնա
Հայրն սոքանն գեղջուկ. կրօ
նաւորք որդեակ. իսկ զիայլ
անսակ զգեցեալ եւ աստ սո-
քա. և այլ տեսակ իմն զգեցեա
լեւ կրօնաւորք անապատին.
և զարմանայր ծերն եթե զի
աթոյ յանապատին ցուցին նմա
դեքն. յանուրջս. զտեսակս
կանանց. Եւ դարձան իսեւ
եակս իւրեանց. վս այսորիկ
զգաստանալ պարտե կրօնաւո-
րի. զիոչ եթե անտեսու թե.
միայն բաւականիցե չարին այլ
և զգաստ. և արթուն. և պատ-
րաստ ինեւ. օգտակար. և բար
և ոքիցե Հանգեր ճ անկանե լով
առաջի մե :
Եւ զբայր ոմն բնակեր իսկիտե
և երեւ իսիւր նորա գեւ. զյի
չատակ գեղեցիկ. կնոջ ու մեմն
և նեղեր զնա նվաւ յոյժ. իսկ
կամօքնայ. այլ ոմն եղբայր եւ
յեգիտուս իսկիտե. և եկե
ունայ. և մինչ դեռ խօսեին չ
միմեանս. ասե եկեալ եղբայ-
րնայն. ոմն անուկ կին վաղճա-
նեցաւ նախքան զգալ նմա սա-
ւեք նայ այն կին. ասոր պա-
տեք

տեղի վրա փոքր եղբորն :

Չայս իբրև լուսա եղբայրն .
պատրաստեաց զինքն ևօր մի
առեալ զփրկոն իւր յարուցեալ
ես իշերի գնաց անդ և լաց ըզ
գեղեղման նարաւաւ և տէր իւր
և Հոսեալ . թարսիւր նորա . և ժ
րարեալ ի փրկոն իւր դարձաւ ի
խուց իւր . և զնոր հանապազօր
զհոսեալ զայն գարշելի շա
րաւ առաջի իւր . և ասեք ցիր
Հոսրդ իւր . ահա նենգաւոր .
և զեղիս այսե զոր խնդրեիր արգ
լնց զկարօտք . և յագեաց դո
վաւ . և այնու շարահոտութիւն
տանջեաց զինքն . մինչև իսպառ
և եղև ազատեալ . զի ո՞ր զգաս
տութիւն . և երկիւղ տն . անդի
Հանգիստ . և ազատութիւն իշա
րաց :

Եւ եալ ոմ յերկրն . և եկն իս
կիտե . և կրօնաւոր եղև . և ու
նեք ինքն զորդի իւր . տղա
մանուկ և երբև զարգացաւ Համ
բակն և եղև մանուկ . յարեան
ի իւր նր պատերազմաւս ինս
տա և ասեց Հայրն գնացից ես
յաշխարհ զի ոչ կարեմք առ
նալ . զպատերազմ զայս իսկ
Հայրն աղաչեք զնայ Համբ
րել և կեալ . և մանուկն ասեք
ոսկարեմք առնալ զայս Հայր
այլ արձակեան զիս և պնացից .
Յայն ժամ աւեցնայ Հայրն
արդ՝ վս սնըդեանք . յինե՛ն
զայս լուր ինչ . առ թեզ Հացօ
քառասունս . և նոյն չափ ար
մաւս . և կացցես ի սորին անա
պատս . զաւուրս քառասունս .
և կամք այ եղիցին յաջի . և զոք
ինչ յայտնեցի թեզ առնել ա
րասցես . Լուսա նայ զպատ
ուիրանս Հօր իւրոյ . և քնաց ի
խորին անապատն . և կար անդ
աշխատեք և քաներ . Հիւսեք
զսիրտն . և Հաց ցամաք . և սա
կաւ ճարակեր . և իբրև . և կաց
պիւր . և ուրս քան . ետես ըզ
այս զոստ . և իսկ քան յայն

խարչախոթիւն թշնամոյն .
որ և քայլ ի վրն իյարա ժամայ
տերազմ . Եւ երեցաւ առա
ջի նր . աղէկ ինչ տեսաւ ի թու
պացի . և այն պէս ժաՀա՛ Հոտ
մինչ զի ոչ կարեք Հան դուք
մեւ շար Հոտոյ նր . և զի գայս
յարիւ ինա . և մանուկն արտա
յա վարեք զնա և ասեք . մեկ
նեա աստի և գնա . ուր ժաՀա՛
Հոտես դու և յատես և ագեղ
յոյժ . իսկ պիղծն այն ասե
ես իսիրտս արանց յոյժ քաղց
րա՛ Համեմ . Համարեալ . այլ վս
աղօթից . Հօրն քո . և վս Հընա
ղանդութե՛ք . ոչ ի թող զիս
ան իսահել զքեզ . և զթեւ
այլ յայտնեաց թեզ . զագեղն
իսե՛ն իստութե՛ք . և ժաՀա՛ Հոտ
թե՛ք իմոյ . իսկ մանուկն իբրև
լուսա զայս . յարեալ առ ժա
մոյն . և զոհանայր զայ . Եւ ե
կն առ Հայրն և ասե . ոչ կամիմ
գնալ յաշխարհ Հայր . վս զի
տե սինս զխաբէութե՛ք զիս
և Հոտ տանեք զչար Հոտն նր
չ ըսեցնա Հայրն . ի թեկացեալ
եիր անդ . զքառասունս աւուրս
և յցեալ եիր զիսոս ի մեծա
մեծս քան զայր . ցուցեալ եր
թեզ մր աՀա՛գի ի ճեռն սրիւ
թե՛ք . և զգաւտութե՛ք և աղօթից
փրկեցա մանուկն . և յայտնե
ցա . ժաՀա՛ Հոտութե՛ք . աղծա
լից գարշութե՛ք :

Եւ սեին զեկոյ ու մեծն . և
թե՛ք եկեալեոյ աշխարհե . և մո
լեք զթե՛ք իկին իւր . և պատմե
ցին զայս Հարցն . իսկ նո
քա գիտեին զնա զիստաւել .
քան զՀրամայեալսն առնե
լորեք . զգաւտակն քան զի մո
լակեր միւր . վս այնորիկ եղին
ի վր նր . այլ և այլ կանոն . և
նա կրեք զամ . մինչև տկարա
ցաւ մարմնն նր . այն չափ մինչ
յառնել ոսկարեւրամենեին .
Եւ ասա եկն խորհրդե . ոմ
իսկ

ՀԱՐԱՆԻՆ ԵՆԵԱՆԵՆԵԼ զՃԵՐՈՆ
ԱԿԵՍՈՅ. ԵՐԵՐԵ ԱՆԿՆԱՆԵՐ ԱՆ
ԱՆԵՆԵԿԱԼ ՆՐ ԵՆԵՄԵՍ զԻ ԻՐԱՅ
ԿԱՅՐ ԳԻՆՈՆ ԻՆՆ ԵՂԱՐՈՎԱ ԳԱ
ՅՈՅ ԵԼԵԹ ԶԻՎԱՐԳՈՆ ԵԼ. ԵՅԱ
ԱՅԼ ՆՐ. ԳԱՐՃԱԼ յԵՄԱ ԵԱՍԵ.
ԵՐ ԹԵ ՀԻԼԱՆԵՐԻՅԵ. ԵՎՄ ԱՅԵՌ
ՐԻԿ ՈՅ ԵԼ. ԴՈՆԵԱԼ ԱՆԵՆԵՅ ԳՆԵՈ.
Ե. ԵՐԵՐԵ ԵԴՈՆԱԼ ԽՈՈՆԵՆԵՑԻՈ
ՂԱՄ. ԽՈՆԱՐՈՒՑ ԴԵՏ. ԵԱՍԵ զԻ
ԳԱՆԱԳՆԵՆԱԼԵՔՈ ՀԱՅՐ. ԽԱԿԵՅ
ԱԿԱՆԱ ԿԱՄԱՄԵԼ ՆՄՈՅ ՂԱՄԵ Ե
ԱՍԵ ԳՈՆԵՀԻԿ ԵՐԵԹ ԵՂԵԿԵՆԱԼ
ԵՄ. ԵՂԵ ԳԵԹԵԻ ԱՆԿԻՆԻՄ. Ե
ԱՄԱՄԵԹԻ ՂԱՅՈՍԻԿ ՀԱՐԳԵՆ.
ԽԱԿ ԵՆՃԱԵՐԻՆ ԻՆՆ ԲԱՂՄ
ՊԱՆ ԿԱՆՈՆԱ. ԸՄԱ ԻՐԱՅԱՆՆ
ԽԱՐԵ ՀԱՄՈՅԻՅ ԻՐԵՆԵՅ ԵՐԿԱ
ԱՄԱՐԵԼԻ ԻՄ ՂԱՄ. ԵԿԱՐԱՅԱՅ
ԱՅՈՅԱԼ. ԽՈՆ ԿԱՄԱՆԲԱՂՄԱՅ
ՅԱՄԱՆԵՆԱՅ յԻՍ ԵՐԵՐԵՆ
ԱՄԱ ԳԱՅԱՆՈՐԻ ԵՐԵՆ ԱՐԱՄԵՅԱ
ՅՐԵՏ. ԵԱՍԵ ԾԵԱՄ ՆՐ ՀԱՐ
ՃԵՆ. ԻՐԵՐԵ ԿԱՐՈՅ ԳՈՐՈՎ ԱՅԼ
ԱՄԱՅԻՆ ՂԱՄՈՅ ԳՈՆ ԵԼԹԵ ԵՐ
ԱՆԵ ԻՆՆ. ԻՐԱՅ ԶԳԵՄ ՂԱՄԻՐԵՆ
ԱՐԵԵՐ. ԵԱՄԵՆԱ ԿԵՐԱԿԼԵՐ
ԱՄԿԱԼ. ԵԻՐՈՒՄԵԴՈՆ. ԵԱՐԱՄ
ՅԵՄ. ԻՆԱՓՈՆ ՊԱՅՈՅԱՐՈ ԵՐԵՆ
ԿԵՐԱՄ ՂԱՄԳԱՐ. ԶԱՆՂԻ ԸՄ
ՆԻՐ. ԵՎԱՄԱԿՈՅՐԱՅԿԵՐԱ
ՂԵՐԴԱՆԵԼ ԻՍՈՐՀՐԳՈՅ ԶՈՅ.
ԱՅՈՐՈՐՈՒԹՅԱՅ. ԶԱՆՂԻ ՄԱՐ
ՄԻՆՔ ՄԵՐ ԻՐԵՐԵ ՂԱՄԱՐԵՐ ԶԱ
ԻՅԵ. ԵԼԵԿԱՄՀԵԴՔ ՂԱՄԱՐԱՐ
ԼՈՐ. ԿԱՆ ԵԱՄԱՄԱԼՈՐԵՆ ՄԵՂ
ԽԱԿ ԵԼԵԿԱՆԵՄ ԱՈՆԵԴՔ. ՓՈ
ԱՅԻՆ ԵԱՆԵՅԱՆԵՆ. ԽԱԿԵՂԲԱՅՐԵՆ
ԼՈՆԵԱԼ ՂԲԱՄԱՆ ԵԻՐՈՅ. ԱՐԱՐ
ԱՅՆԱԿԱ. ԵԿԵՄ ԱՄԿԱՆ ԱՆՈՐՅ
ԲԱՐՃԱԼ ԻՆՄԱՆԵ ԿԱՄԱՆԲԱՂՄ.
ՎՄ ՂԵՈՐՔ ՅԱՓՈՎ ՎԱՐԻՆ. Ա
ՈՒԱԼԵԼ ԶԱՆ ՂԵԱՐԵ ՎԱՄԱՄԿԻՆ
ԶԱՆ ՂԵ ՅԱՆԴԱԳՆ ՎԱՄ ԱՄԿ.
ՈՐՀԱՐԱՆ.
ԵՐՈՄ ՓԱՅՄԱԿԵԱՅ ՈՐ ԲՆԱ
ԿԵՐ ԻՆԱՆ. ԱՆԱՆԻՈՍ. ՍԱ
ՅԱՈԱՅ ԶՈՐԱՆԱՅ ԵՐԿԻՆԱՅ ՄՅ
ԵՅԱՄ

ԱՆԱՄԱՆԱՐԵՆԱԼԵՐԱ. ԴՐԵՆ ԳԻ
ՇԱՀ ԲԱՂՄԱՅ. ԼԻՆԵՐ ԽՐԱՄԱՅ
ԵՎՈՐԵՆ ԻՐ. ՈՐԵՄԵՏ ԱՆՈՆ
ՀԱՄԱԿԻՐ. ՅԱՂԽԱՐՀԵՆ ԱՅՆ
ՅԱՅԱԿԻՍԻ ԶԱՊԱՔԱՎԱՐՈՒԹՅ
ԼԵԱՂ ՆՈՐԱ. ԼԻՄԱՅԱՆ ԵՆՄԱ
ԹՆՆԱՅԻՆ ՈՒՄ ԱՈՐՈՐԵ ՆԱ ԽԱՆ
ՃԵԼ. ԵՍԵԱ. ԵԱՆԿԵԱՅ ԻՐՈՆ
ՆՈՐԱ. ԽԱՐՀԱՐԴԱՅԱԿԻՍ. Ե
ԹԵ ՈՅԵԱ ԳՈՆ. ԿԱՄԱՐՈՂ ԱՄ
ՈՒՐԱՆԻՆ ԶԻ. ՂԵՅԼՔ ԱՄԱՄԱ
ԼՈՐԵՆ ԶԵՂ. ԱՅԼ ԱՄԱՐԵ ԶԻ
ԳՈՆ ՂԱՅԼԱ. ԱՄԱՂԱՆԱՅՆԱ ԵԴԱ
ՈՒԱՅԵՅԵՆ ՆՈՐԱ. ԵԼԵԹ ՂԱՅԱ
ՈՅԿԱՐԵԱ. ԱՄԱ ԳՈՆ ԶԵՂ ԱՄԱ
ՍԱԼՈՐԵՅԵՆ. ԲԱՐՃՈՒՍ ԶՈ
ՂԱՓԵՐԱՐՔՈ. ԵՂՈՆ ԱՐԵԱԼՎԱ
ՄԱՆԱ. ԻՐԱՂԱՅՆ. ԵՐԵՐ ԵՆԱ
ՓԵՂ ՂԱՆԱՄ ԶՈ. ԵՂԱՐՃԵՍ Ի
ԱԿԵՂԻ ԶՈ. ԳՈՆ ԱՂԽԱՆԱՅԶԵՂ
ԵՍԻ ՂՈՐ ԶԱՆՃՐԱՅԱՆԱՅՆԱ ԳՈՆ
ՉԱՅԱ ԽՈՐՀԵԼԵՆ ՅԱՐԵ. ՂԻ
ՆԱՐԱՆԻՆ. ԵԱՐԵՈՒԹՅ ԶՈՐԱ
ԵՄ ՀԱՆՂԱՐՈՒԹՅ. ԵՄ ԵՐԱ
ՆԵԼԻ. ԱՄԱՐԱՊԱՆԱՆ. ՈՐԱՆ ԱՅ
ԵՄ ՇԱՀ ԵԼԵԼՈՅՆ ԱՈՆԱՅ. Ե
ՓՈՒԹԱՅՐ ԱՄՀԵՆԱՐԻՐ. ՈՐԱԼ
ՂԱՄ. ԶԱՐԵԱԼ ՆԱՅ ԶԱՆ ՂԻ
ԲԱՐԻ ԿԱՐԵՐ ԶԽԱՐՀԱՐԴԱՆ
ԶԻ ԱՆՓՈՐՃԵՐ ԽԱՐԴԱՐՈՒԹՅ
ՆԵ ԹՆՆԱՅԻՆ. ԵԱՄԱՆԵՅՈՆԱՆՐԱ
ԶԱՆԵԼԻՆ ԱՅԼ ԵՄԵՃԱՆՈՆԱՆ
ԻՄԵԼ ԿԱՄԱՆՅ ԻՀՐԱՄԱՐԱԿԱ Ե
ԻՐՈՐՈՅԱ ԶԱՂԱՅԻՆ ՇՐԵՐ. Ե
ՅԱՅՆՈՍԻԿԻՄԻՆՆ ՍՈՎՈՐԵԱՅ. ՂԱ
ՈՒՍՈՒՄԻՆ ՅԱՐԵԱՅ. ԳԻԱԿ ԳԱԼ
ԿՆՈՐ ՈՐԵՄԱ. ԵԱՆԿԱԼ ԵՆՄԱ.
ԶԻԱՆ ԳՈՐՃԵՐԽՈՐՀՐԳՈՅ ԹՆՆ
ՄԱՅՆ. ԵԿԵԼ ԱՄԿԱ ՆԵԼԵ ԳՐ
ԱՅՈՅԱԼ. ԵԼԵԼԵՐ ՆԱՅ ԻՄԱՂԱ
ՔԵՆ ԳՆԱՅՐ ԽԱԿԵՆԱԿ ԻՐ. Ե
ԳԻԱԿԵԱ. ԽԱԿԵԻ. ԱՆ ՓԱՅԻ
ՅԵՂՐ ԳԵՍՈՅ. ՈՐԵՄԱ ԿԻՆԱՐ ՄԻ
ԱՐԻ. ԵԱՆԿԱԼ ԵՄՄԱՅ. ԵՂԿԵՆ
ԱՆԿԱՆԵՐՈՅՆ. ԱՄԱ ԽՈՐԵ ԳԱԼ
ԳԱՆԱՄԱԿԵՆ ԱՐԱՆՆՐ. ԵՅ ՇԵԱՅ
ՂԻԺԻԺԱՂԵԼԻ ԵՂԵ ԳԻԱՅ. Ե
ԱՐԱՄԵՅՈՅ ՂԱՐ ՀՈՐԻՆ ՄՅ. Ե
ԵՂԵ

եղև արամուլթի Հրեշտակաց. և Հոգոգ արարողոց ևզի արնոցիկ ևս ոչկարացեալ նմանել որ ի քաղաքն կան. Օ այսոսիկ ուսուցաներ նմա բելիար. Հին Թշնամին մարդ կան և որ յայն ժամ զանկուսն ուսուցաներ նայ և արդ՝ զյուսաՀատուլթի գը նե. Լըրդ եդ իվր նր արամուլթի և մուլթն. և իշար յուսաՀատուլթն նե. խորհեր ձգել զինքն ի գետն. զի խեղդեցն և տաքցեն ալիք գետոյն զգեշնորա. և Հոգի նր. երթիցե ի գեՀեն Հորյն. զի այս պիսիքն խորհրդակցութի նր. Լըյլ ոչ Թուլաբոյց խորք ողորմութեն այ կորուչել. իսպառ զարարածս իւր զի մի կորիցե վաստակք նր ունայն. այլ Հենն ճախրը կել զնա քան զի մինչ գիմեաց խելագարելովն. ի գետն անկանիւ. յայն ժամ վաղվաղակի լուսաւ ձայն որասեր. զի ինչ կամիս առնեի. ո՞վ անմիտ. և յաւելուէլ չար իվր չարեաց. և ինել քեզ բաժին յուրայի. և կորուսանել զանձնքս. և որքացնես զանձնքս. և զգլուլթն անկիրառած. զի ողորմած. և մարդասեր. երկս յնամիտ. և բազում ողորմ. և քնդունի զորս. գան առ նայ. իսկիբբէ լուսա զձայնն զայն որթմբ. բեալ ներիք շնամոյն. յարեալ. վաղվաղակի. և զարթեալ. ուր իրնոյ. և գնացի պետեակի. բիւն ընն. և կալիալ քարամբ. զգողն իսցին. արգել զինքն ինքմա. և իբրեւ զմեռեալ. պնայ լայր. և կոծեր զաձն առաքիայ. և յայն պիսի քանս. և զգլուլթն. և անգիւն. մինչև Հասեալ. եղնն. և լքեալ ամանդամբ նր այլ երշան Թողուլթն. ոչ կարաց. առ լուլ գետ աստ. և ելթե. որ յեղբարգե գայր առնա մի քահու. և օգտի ինչ անձին. և բալեթր ըզգուռն. նա ինեքքուստ ասեր.

ԳԼՈՒԽ ԱԵՅ ԵՐՐՈՐԴ
Թողուլթի արաւ և զբայր. և զկարծաւաւ զի ուր անցն. այ ոչ բանալ զգուռն. և ոչ տեսալ նել զմարդ. այլ այսպա մթին կալ. և ողբալ զմեզս իմ սմ մի. և զմեղացն. ոչ ինչ ասեր եկել լոցն. Երբ զիմե. գայն և կըցուսցե զնս. քան զի երմե՞ն անուէլ յոյժ. և եւեկաց ի զգնութիս յայս և յապաշխար ուլթն ամ մի. իսկ իբրեւ եկել. որ յարուլթն տն. և իգիշերի լուսոյ առեալ ծրագ նոր և ետրկ ձեթ. և պատրոյկ և եդ իգեմ իւր. և յերեկոյն եկաց աղօթս և ասեր ամեն ողորմ. և թա՛մ ամ. որ և զՀեթանոսս կամիս. զի կեղցեմ և եկել սցեն իսկոսութի ճշմարտութե. ի քեզ գիմեալ. անկանիմես մեղաւորս. ընկալ զանարժանս զիս. որ քան զամենեւեան առաւել բարեացուիք զքեզ. և եղե ինքուլթն. Թշնամեաց իմոց. արքա՛ւա տր. մեռեալեմ Հոգ ով. և մարմնով. որով մեղա քեզ. և Հնաղանդեցայ գիւաց. այլ զու տր. և յաւորեալս գլուս. և մարդկան պատիբն. ողորմել անկիրն. արդ՝ գլուս ի տառապանս իմ. և զի ոչ ինչ անՀնարինե քեզ. զի իրձոխս մերձեցալ. անձն իմ ողորմեալ ինչ տր. զի քաղցեի. ողորմութիք. որ զՀին մեռեալ ան յարուցանես. ի յետին առաքում յարուլթն յարուցես. զմեռեալս իմեղաց իմոց. Լ ուր տր. աղօթ ից իմեզ. զի անասն աղՀոգիմ. և որացան ոսկերքիմ գորաղծեցի ես. և այլ ոչ կարեմ կեալ. զի կիզիմ յաՀե քու մե. և որով Հեռե. Համարձակիմ ինդրել. Թողուլթն մեղաց իմոց կըրկին ան իու սութե. պաշարեաց զիս. կեւորան. ացու զխորտակեալս. Հաստա տեսայ զիսա տեսայ. և անգեւայ զգործեալս տուր ինչ յոյս կեւաց. և Հրով

քո հրամայեա վառեալ զձե
քաղաքայն իսկառն ամենա սբ
անուան ջուռ. առ ի յայտնել զա
ռաա սղորմութ ջո. և ի մի
թաղութ միշուար ծառայիս
քո. ու զի յառաջակացն ունիցի
յոյս յորա տալոցն ս ինչ. և նե
րեացն ինեչ. ի վրեկրի և պա
հել զպատու իրանս քո. ու զի
մեծ րէք հեռացայց յերկի. զե
քուսկ. այլ ըստ կարի իմոս.
եռաատութ. ապա աւորե
ցից քեզ. զամառուս կենաց
ծնոց. Օայստակ աղօթս մա
տաւցաներ. զգիշերն ողջոյն
զառկին անկեալ ի վրեկրեաց
իւրոց. բազում արտասուցք. և
Հառաչանք. Եւ իմէլ քիշերին
մինչ վառեմ զնաչն. և զլապ
աեքս եկեղեցոյն. ետես լոյս
յերկնից իբրեւ զմեզ հոյ. և
վառեաց զքաղ նր. իսկ նա
դրէլ անկա յերկիր. ի վրեկ
սաց իւրոց և աղաչէր զամեա
սեր քիտեմար զիոչ եմ. արժա
նի. ողորմութիւն յայսմիկ. զի
զժամ ողորմութ. և զպսակաղ
ժամանակսն զյարարի այլ մի
թո զուրիստի վս մեզաց իմոց. մի
քնկենուրեմ մեծեր քիս լանո
րեմութ իմում զիաչա դրէլ.
անկանիմ առաջի քո. և իստա
վանիմ զամօթս իմ առաջի քո.
և հրեշտակաց քոց. և ամ Հոգւ
ոց արդարոց. և եթե ոչ լինեի
գայթակղութիւն ժողովր քեան
քո. առաջի ամ մարդկան յայտ
նալեւս. իստաւան լինեի ըս
տեզ. գործս իմ. այլ թող ինչ.
միւր բազում ողորմութ ջո. և
զիսայց քարոզեցից. զմեծութ
իւ մարդա սիրութեց քոց.
միւր մարդս յոյս ամ ծառայ
ից քոց. յարոյ քիս. որ անկա
բառնալեւ. Օայս աղօթեաց
երես անգամ. և ետես զքաղ
իւր. բորբոսեալ իբրեւ զշամ
բար մեծ. վս զի լուաւ միւր ա
շաշ

զաչանացն. և ետես անդի յոյս
բարի և երախացաւ. սիրտ նր
խնդութիւն մեծաւ. և սքանչա
ցաւ ը շնորհան մյ. զի լուաւ
միւր խորութ ամոց նր. և հաւա
տացոյց զնա. նշանաւն այեո
րիկ. յայս պիտի գոչութիւն. և
յաղաչանս և ի խոստովա նու
թիւն հսկեաց զգիշերն ողջոյն.
և երուրախացեալ իմր. վսայն
րիկ և զկերակուր մարմա կան
մոտացաւ. միշե իսպառ. իսկ
զամառուրն զայն Հուր. որ ի
մարդին. անշիւան ի իրաւեաց
միշե յորմաչաւ ան իւրոյ. մի
այն ձեթ արկանելով իմա.
Եւ բնակեցաւ իմա Հոգի սբ.
և եղև առաւել պատուակաւ.
և երեւելի առաջի ամենեցուն
և ը այլ առաքինութիւն ըստա
ցաւ. և զխոնարհութիւն յոյժ. և
գոհանայր զայ. իսկ մինչ քո
խորդեր զնա տատի. ետես այլ
տեսի. զի կոչեր զնա. արքայ
ութիւն երկնից. լըզդայստեւս
եթեոք ոչ յուսա Հառաչաւ ան
կանիցի. առաջի արեւարին մյ
գացե զողորմութիւն. առաւա
պեւս ինման.

Այլ ոմ ծեր բնակեր ի խորին
անապատն. իսկ եր նր իգեոզ
իւր կին. ոմ աղգակաւնօտաւ որ
որեկ բազում ժամանակաց. կա
մր տեսանել չգծեր. և հարցա
ներ և քններ զմանե թե ուր
բնակի. և լուաւ զմանե. եթե
ի խորին անապատն իցե. և յա
րուցեալ անկաւ. յուրի անա
պատին և գտեալ զղաւ պանոմ
քնկերս. և եմու ը նմին յանա
պատն. Եւ եղև այս առաջ
նորութիւն քարին. և իբրեւ գը
նաց. իսկ նեալ ծերոյն. սկաւա
ցուցանել զինքն ծերոյն. և
ժանուցանել թե այն ոմ կին
իցե. որ աղգականե իւր. սակա
որոյ և բնակեցաւ իմա. իսկ
մինչ յամեաց անդ առուրս լին
եմ

ՃԱՐ

Եւ զհաւաքածոցն թիւերն. և
անկաւ ի նմա. Եւ եր այլ ոմն
ծեր մերձ նր. ինք բքին կողմն
և ընդդէմ իւր անուան իւր.
ըրով իւրամ ուսելոյն. վստօր
նաւաբեր և եղև այս բազում
անգամ գնաց առ ծերնայն Հար
ցանել թիւ իւր ի նիւայն. և եր
բև գնաց եր երեկոյացեալ աւ
ուրն. եւ իսկնեկեւն. զմ այն
րիկ մտեալ. ի հիւրանոցի. և զ
բարցն ննջեաց. և լուսաւ ի գի
շերի. զի ասեին դեք ի միմե
անս. եթէ յայսմ գիշըրն. ձգե
ցաք իմեզս առնելով թիւ զծերն
զայն. ի սկիբրև լուսաւ զայս ծե
րնորի հիւրանցիներն ննջեալ.
տրտմեցաւ յոյժ. զի աւանդ
նալոցեր. և գնաց աւան և
գիտ զծերն զայն տրտմալ յոյժ
և ասէ ցնա՛ղինք արարից Հայր
զի յամաւուր ընում զստոման
իմ ըրով. իսկ երբև ճաշակեմ
և կամիմ ըմպել շրջի նա. և հե
ղու ըսւր իմ. և լին ցնա ծերն
և գու եկիր Հարցանել. զմ ը
րոյն. եթէ զինչ արարից. զի շր
ջի միշտ այլ ես զինչ արարից
զի յայսմ գիշերի անկա իսյո
ռքնկու թիւ. Եւ նա՛ասե և ես
իմացա՛ զայդ Հայր. իսկ ծերն
ասէ և ու՛ ծանե արՀայր. և նա՛
ասե մինչ ննջեի իտաքարին.
լուսա՛ զայդ. ի գիւացն. որպատ
մեին զմ քո. և ըսէ ցնա՛ ծերն
անՀա Հայր. Ես գնամ յայ
խարհ քան զի անկայ չարա
չար. իսկ նայ աղաչեաց զնա և
ասէ. մի Հայրա՛յդ. դուք արեւիտե
ղիքո՛ւ իսկ զկիկնդ. առաքեա ի գե
ողևոյն այնչափ մեղադրեացք զմ
զիսյոյն առաջու մեղիւսցեր. իսկ
ծերն իւրաւ նմա. և արարեաց
անդ և յաւելուս յամ ձգնուիս և
ցրտաւուս մինչ և եկն յառաջին
քափն իւր. և ետև նշան թողու
թիւ մեղաց իւրոց. և թուելոյ ի
գասս արդարոց. և ըՀա ասեւ

ԳԼՈՒԽ ԱԵՅ ԵՐՈՐԴ
արդեօք. Թէ որքա՛ն բարոյքի
ցե. յոյս Հաստատուեւ առ բա
րեբար. և ներող մըն. իսկ յու
սահասու թիւ. կորուստիցեւ ան
գտանելի. և

Երբ այր ոմն եհարց ցծերն
իւր և ասէ ցնա. եթէ անկա
նիմ արդ՛յոք ինչ և իցեւ ազգ
փորձու թիւ մեղաց. զի ոչ արաւ
ցե. առնոսս Հայր որ գայնակ
զին. իսկ ծերն ասաց նմա. օ
ցրնակ գայս՛նչ. և րեբեմս սար
կաւագ ոմն. մեծ անուե. յե
գիպտոս. ի հասարակաց վանս.
և եր այր ոմն այլ. քաղաքացի
զոր բնակել. խորհիւր իշխան
քաղաքին. Եւ յարեաւ նա
ամ տամք իւրով և գնաց ի վան
ան յայն. ուր բնակիւր սարկաւ
արն այն. և հնարիւք աստան
այի. գիւեալ սրկաւագ նանկաւ
իկին նորա. և եղև ամօթ ասի.
և յարեաւ և գնաց. առ մի ծե
րոցն և պատմեաց նմա զայն. և
զի ուներ ծերն դարան ինչ ի
տան իւրում. և աղաչեաց զնա
սարկաւագն և ասէ. եթէ թա
ղեցեւ զիս կենդանի. իդա
րանի քում. և միտմեք յայտնել
զիս. Եւ ետև տ սարկաւագն
ի մթագին յայն տեղի. և ս
պաշխարեաց ճշմարտութիւն.
Եւ կկնի շամանակաց. ինչ ոչել
գեան նեղոս. որոգել զեր
կիրն եղիպտոսի. և եին ամենե
քեան. յաղօթս և ի հակմունս
յայն. ամ յայտնեցաւ. ու մն
իւրբոցն իւրե. և ասէ եթէ ոչ
գայցե. սարկաւագն այն և աղա
չեցեւ զմոր. ոչելցե գեան իսկ
նչ. լուեալ զայս գարագան
և եկեալ Հանին զնա ամ տիւ.
տարեալ ի խորհիւն բռնագա
տեկն աղօթել. իսկ նայ աղ
թեալ առ մի և առ շաւաղն իւ
րուրն և որոգեաց զերկիրն.
և որք ինչ գայնակ գեալ քին
առաւել շինեցան յապաշխա
րու

դու թէ նորա : Լճյս պէս իցե
յոյսն կենաց . մի ի թորութե
անկեւոյ . և զի ոչ գոյ անյուսազ
թէ Հաւատացեւոյ . ամենեւին ի
նէրոյ երկնից :

Եղբարք երկու գնացին երա
րաբն վաճառել զձեռն գործս
յորեանց : Եւ ի բն մեկնեցան
իսկմեանց մինն անկաւ . իպո
կու թէ անկն միւս եղբայրն
հասէ . արի գնացուք իստեցս
մեր : իսկ նայանէ Եսայ . եր
թամ եղբայր լիքեզ ի նայան
լիք . րոպէս զբայր և ասէ իմեկն
ինքո յինէն անկա Ես . իպո
կու թէ վս այն ոչ կարեմ գալ :
Լճս եղբայրն ցնայ . այր գործ
որ ասացեալ և ինն գնացաւ
իմեկն լին իմ երբն զայս ասաց
քանզի կամեր շահէն զեղբայրն :
Եւ ասէ յորոցեալ գնացուք
իսենեակս մեր և ասալ իստեց
քա . իստոյց սրտե և ամ թող
ցեմեզ զիսդ ըմամե : Չպս
ստիկ եկեալ . պատմեցին . ծե
րոյն զոր ինչ գնացաւ նոցա :
Եւ երբ ևս տունն նոցա կարգ
եց ասալ իստեցն . իսկ մինն
վս միւսոյն ասալ իստեց . վս
ստեցին նայեցաւ ամ . իսկ
իման նր և զկնի ասկա . ինչ
ասուոց . յայտնեաց ծերոյ . ու
միմ ամն և ասէ վս սիրոյ ոչ
մեւոյ եղբորն . թողի և զանկե
ւոյն մեզս : Լճս զիստեց
արտե գնել զանձն վս եղբորն
և բառնալ զյուսակատու թին
վս ամ :

Ղնաց երբեմն եղբայր ոմն առ
ծեր իւր և ասէ ցնայ . եղբայր
իմ վատնդեղիս . աստ և անոր
չորեւով . և ես տրամալեմ . ինք
մանե յոյս : Լճս ցնայ ծերն .
աղերսիւ բարձցեա զեղբայր
քո որդեակ . և զի տեսանեամ
զՀամբերութե . և զվստանքո
և բերեղևայրութիւն թիւ զի
քիարեած շորքութե թիւ յու
ղն :

ԱՆՈՐ. ՊՈՐ. ԿԱ ԿԱ Ն
դու թէ . այլ քաջորութե . գա
ցէ քանզի և ամ քաջորութե
ածէ զմարդն ասեցորն : Եւ
ասաց նմա պատմութիւն այսակն
սի : Եղբարք երկու բնակե
ին . թէ բայիդայ և մինն ինո
ցանէ . պատերազմեցաւ . իպո
կու թէ նե . և ասէր ցեղբայրն
Ես դառնամ յերկիր . իսկ երկ
րորդն ողբայր և ասէր . ոչ թո
ղից զբեզ եղբայր զի գնացեա
և կորուսցես զվստանքութե
կու սուրբք իսկ նայ ոչ կեր
այլ ասէր ցնայ . անՀնարին
եթէ ոչ գնացից . այլ գու
թէ . կամեցիս եկ լիս . և դարձ
ցուք ասա իսենեակս մեր .
և կամ արձակեա զիս . զի գնա
ցից . և կացից անդ . յարեալ
եղբայրն . և գնաց աստմի ի
երոցն . և պատմեցնմա զայս ամ
Լճս ցնայ ծերն գնացեա լի
նմա . և տեսցե ամ զվստեք .
և ոչ թողուր անկանե լնմա .
Գալն մամ լիքանի ծերոյն . յա
րուցեալ երկրքինն զնացին
իստանն իգեղ . երբ և Հասին
անդ . կայեցաւ ամ . ի վստան
միստոյն . և երբ և զպատե
րազմ . և կորորին . և դարձա
յեղբայրն . և ասէ ցնայ . եկ
եղբայր գնացուք յանապատ
իսենեակս մեր . և եթէ . մեղի
ցեմեզ զիս . յաշեցայր լիք
ման . և դարձան իտեղի . իւր
եանդ անախտս : Լճս պէս
կու թէ և բարոյ . պատաշի
անձն . որքնակի թեղբոր բար
ոյ և երկիրդ ամ և բարոյի :
Եղբայր ոմն պատերազմալ
եղև իրիւն . և գնացեալ առ
ծեր ոմն ասէ ցնայ . այսոքիկ
զմութե թմիմեմն մեղանչեա
իսկ ծերն և անեալ զի իրիւ
մո . եր . առաքեաց և կոչեաց
ցնոսա . և իւր և բերկոյ եղև . մի
փոխութե Ես և իննրոյ լիք . և
միմ լի . և ամեկեաց զնմ
և աս

ՃԿԴ

և աստ ճշմարիտ սքեռն որդի իբն
այ. զիծանոյց և ճշմարտեաց.
զաճիծովն նոցա. և վս այնո
րիկ ասե. ցաշակեթանիւր զայս
եղբայր որդատեաց. զիւր զեղ
բարսեառութալ ընկե սցես. իս
ցիսիայն զիբայցաձնիւր. ունի
զախսս մեղացն. Զի որ դատե
և բամբասե. և կարծե ինչ զեղ
բոր իւրում. անձնիւն. բար
ձեալ զվնասս կարգախանգայն
և աստն այն ուսուցեալ. եղ
բորն. համարել տա. լինել ախ
տովն այնուկ :

Եղբայր ոմն ասաց ցծերն .
զի՞նչ արարից հայր. զի հեզ
ձեռն զիս. չաք խորհուրդք իմ.
ասե. ցնա ծերն. մայր մինչ կա
մե սցի. հաստանել մանուկ իս
տեռն. ցմախ արկանե իվր ըս
տեանցն. իբրև գայ մանուկն
գիւր և իբրև ճաշակե. փախի
իգաւն. Թեռնե նր. Լըսե ցնա
եղբայրն. և զի՞նչ իցե. ցմախն
որ իմա. պարտե սրկանել. ասե
ծերն յիշատակմահոն. և ասն
ջանացն յախտեանց . Դի՞ճճ
այն եղբայրն. եհարց յայլ ոմն
ծեր վս խորհրդոց. իսկ ծերն
ասե. ես ոչ բնաւ. պատե բազ
մեցայ ինմանե. և ոչ գիտեմ ըզ
դոսայ և գայթակղեալ եղբայրն
ք բանս այս. գնաց առայլ ոմն
ծեր և ասե. եթե այն ոմն ծեր
զայս ինչ ասաց ինչ. և ես գայ
թակղեցայ ինա. զի իվեր քան
զբնութի եր բանն զորասացն
Լըսե ցնա ծերն. ոչ վայրա
պար ասաց քեզ . զայդ մարդն
այ. գնաաղաչեա զնա. զի զգորու
թի սորա ասացե քեզ . և զը
նաց եղբայրն առայն ծեր եր
ծոււր առաջի նր և ասե. ներ
եաինչ. հայր. գիտն մտա՛բար
եղի. և ոչ հարցի իբեռն. զգորու
թիբ անին. քո արդաղաչեմ մեկ
նեա ինչ. և եթե ուր երբեք. ոչ
պատեք անգաւ. եղբորիս ունկա
կան

ԳԼՈՒԽ ԱԵՅ ԵՐ ՈՐ Դ
կան խորհրդոց . Լըսե ցնա
ծերն ես յորմե հետե կրօնաւ
որեալ եմ. ոչ երբեք յագեցայ
հացի. և կամ ջրով. և կամ բը
նով. և զի հոգսցին վտանգեռն
զիս յոյժ և ոչ պարտեցայ ես
խտցանե. խորհել զոր ասա
ցերն դու. իբրև լուաւ զայս
եղբայրն. շահ եղև նմա յոյժ
և օգտեալ զնաց զուարճութի
Եղբայր ոմն եհարց զի ի՞նչ
որցն. և ասե. ցնա. զինչ արարից
հայր. զի խորհուրդք իմ. փշա
ղառնկութի խոկան. և ոչ ասե
Թոյլ ինչ. հանգչել և ոչ ժամ
փ. և ասկի սորա արտումե ան
ձնիմ իսպառ. Լըսե ցնա ծերն
գևք մինչ սերմանեռն. զայն խոր
հուրդ իսիրտ քո. դու մի՛խո
սեացիս Ե նս. զի մտաւ անե
քեզ փշա զայն և ոչ հեղգայ
երբեք. այլ և կրե լնզնս իկամս
քոյ. և զինա բուսադատել ոչ
կարե. գիտն զի՞նչ արարին մո
գիտն ցիւրն. զար դարեալ զ
դատերս իւրեանց. առաքեցին
իբանակն. բայց ոչ ումեք բբու
նացան նոքա. այլ որք կամե
ցանն պոռնկեցան. Ե նոսա
իսկ այլքն ոչ միայն. ոչ անկան
այլ և բարկացան իվր նց. և ոչ
բով. սատակեցին զնս. այսու
օրինակաւ լինին և իջար խոր
հուրդս. Լըսե եղբայրն և զինչ
արարից հայր. զի անկարեմ. և
յաղթե զիս աստն այն. Լըսե
ծերն զգոյլ լեր նմա. և յոր
ժամ անկանին. իսուսել Ե քեզ
դու մի՛տացես պատախախտի
այլ յարուցեալ կրկնեածոււր
աղօթեա և ասա. տր քս ողոր
մեա ինչ. և Լըսե ցնա եղբայրն
ահա արդեօք ասեմ զսաղմոսն
և ոչ գոյ զեղի խարտի իմում.
զի ոչ իմանամ զմիտս բանին.
Լըսե ցնա ծերն. դու առանց
ձանձրութե. սաղմոսեա որ
գեակ. քան զի լուսեա իւր
րն

ճկե
 բնն պիմեն զի ասեր. Թե Թո
 վեն ոչ գիտե զբանսն զոր
 ասե. այլ Օհնդիտե. և Հնազան
 դի նմա. այսպէս և մեք Թեպետ
 և ոչ գիտեմք. զգործութիւնս առ
 մասայն. այլ դեռ գիտեն որք
 բան և փայտչին իմենը :
 Ասացին Հարբն եթեպոռնկա
 կան խորհրդոց. քարտեսի առ
 գիր միտս մեր. և եթե գայցե
 նախ գրողն. շար խորհրդոց.
 և ոչ ընկալցուք զգիրս նր. Ի
 միտս մեր. յայն ժամ դուռ ար
 կանան. Հնարք նր զի քարտես
 զշար գրեալ. և զքարտի միասէս
 քուենի. այլ պարտեմեզ զի զբա
 րին գրեցողք ինայ. և ոչ զշա
 րն. և քննել զխորհուրդս մեր
 ծանիցուք. զի որք Հնազանդին
 մեղաց նց ոչ յոյս փրկութիւն.
 Իսկ որք Հնազանդին բարոյ
 և անՀնազանդին չարին արքա
 յութենայ. պատրաստեալ են մա
 եղբարք երկու պատերազմե
 ցան իշար խորհրդոց պոռնկութե
 Թե և գնացեալ յաշխարհ իօ
 սեցան կանայս իւրեանց. յե
 տոյ ասեն ցոմեանս Թե զի՞նչ
 շահեցաք. զի Թողաք զկարգ
 Հրեշտակաց և եկաք յաշտեղո
 ԿԹիս յայս. և յետոյ կա և միտ
 մեզ գնալ ի Հոռնյալ իտենից.
 Ըրդեկայք ելցուք. դժձլ յա
 նապատն և ապաշխոք սցուք զմե
 ղս զայս : Եւ յարուցեալ ե
 լին յանապատ և խոստովանե
 ցան Հարցն զյանցանս իւրեա
 նց. Իսկ նոքա արգելին զնս.
 ուրոյն ուրոյն զամ մի. և երկո
 շն միսպէս տային Հաց և կո
 ւր. զի անման. մի մեանց երկ.
 Իբրեւ լցաւ ժամանակ ապաշ
 խարութեանց. և ելին արտաքս
 տեսիլ զնս. Հարբն զի մինն դեղ
 նեաւ և նուազեալ էր յոյժ :
 Իսկ երկրորդն գեղեցկացեալ
 և պայծառացեալ էր երեսօք.
 և սքանչացան. զի միսպէս առ
 նոս

ՎԱՍՄԻ. ՊՈՌՆԿԱ ԿԱՆ
 նոսին կերակուրս. Հարցին զ
 ցամաքեալն և ասեն դու զի՞նչ
 խորհէիր. իմոի արգելանքս
 ւմ. և նայ ասե զչարին. Թու
 եր զոր գործեցի. և զտանջանս
 մտածեի. յորում մտանելոց
 եմ և վս այնորիկ չորացան մար
 մին և սակեքք իմ : Հարցին և
 զփաւն որ գեղեցկացեալն էր
 և դու զի՞նչ խորհէիր ինցին.
 Իսկ նայ ասե. ես գողանայի
 զայ. որ ազատեաց իս Բաղճոս
 Թեց աշխարհիս. և քտանջանց
 Հրոյն և երբ զիս ի Հրեշտա
 կական յայս կարգեյի զնս
 և ուրախ լինի իսկ Հարբն առ
 են. ապաշխարութե երկոցունց
 Հաւասարքեն. զի վս մեղաց.
 տրամութի բարեոքե. Իսկ վս
 Հեռանալոյ յաշխարհէ. և մե
 ղաց ուրախութիւն. առաւել
 ևս լաւագոյնն :

Ծեբոմն բնակիր իսկիտե. և
 անկաւ ի Հիւանդութի մեծ.
 և սպաւորին նմա. եղբարքն.
 Իբրեւ տես ծերն. եթե ճանչ
 րացան իմանն. ասե գնացից
 յնգիպտոս. զի մի վշտացուցից
 զորք : Ըսե ցնայ Հայրն մով
 սես մի գնացես եղբայր. ապա
 Թե գնաս անկանիս. Իպոռն
 կութե Իսկնայ տխրե և ասե
 մեռեալ Իսպառ մարմին իմ
 և դու զիարդասես զայդ :
 Եւ յարեաւ ծերն և գնաց յե
 գիպտոս և լուեալ ոմանց զփա
 նն. յոյժ բերին նմա զպետս
 և կոյս ոմն ապաւաւորե իմա.
 և զկնի սակաւ առուրց. ող լա
 ցաւ ծերն իւկարութենէ ելը
 մե. և յարեալ ի վր կուսին. և ա
 պականեաց զնայ և յղացաւ ի
 նմանէ կոյսն այն. Իսկ մար
 դիկն Հարցանէին ցնայ. Թե
 յու՞մն. դիպեցաւ քեզ այդ. և
 նայ ասե իմ երոյն յայնմանն.
 և զիոչ Հաւատային. նմա բայց
 ծերն ասե. ես արարի. այլ պատ
 րե

հեյտք ասե ինչ-զմանուկ դո
րա : Եւ իբրեւ հատին իսպե
նէ զմանուին զայն և եղևածն
մեծ իւկիսե : Կծերն բաց
ձեալ : իյուս իւր զմանուկն զա
յն դնաց անդ և յան իման : ա
մենեցուն մտեալ յեկեղեցին
լայր քառն քակեա և ասեր : տե
սեց ծաղարք զմանուկս զայս
սայտ արուղ ան հնազանդու
թե : Եզուք զգուշացիք ան
ձանց : զիս յայս ծերութեա
արարի զայս : սյուսիս հրա
պարակա : առաջի բազմու
թեն նախատանօք զինքն մե
ղաւոր դատեաց : Եամօթ ըզ
դեցաւ առաջի մեծամեծաց :
Եւ զեւացեալ իսենեակի իւր : ա
րար սկիզբն առաջն վարուց
իւրոց զիթեակտ և անկուսա
կայն ինեռն գիտութե իւրոյ
գրէ զաղվաղակի կանգնեաց
զանձն իբլորման :

Եւ զբայր ոմն պատեր ազմեալ
եղև ի իսկեն : պոռնկութե յոյժ
վրդ չորք դեք փոխ իսեցին ի
կեղարանս դեղեցին կանանց
և պատերազմին լնայ իսխտ
գուռուս բառասուն : Ենեղե
ին պղծ իլ լնն : իսկ նայ քա
ջապէս լեղեմկայր : Եոչ յոյ
թեցաւ անկանել լնն : իսկ
ողորմածն ան իբրեւ հտես :
զձգնու թի նր ետ նմապար
գես զի լայն և հետե : այլ ոչ
ևս շարժեցին մարմն : Ետոր
հուրք նր իսպառ : Լըսպէս
քանզի արիացեալ քն ունկա
նին : այլ պարգև ասրին ևս :
Եւ իսկնակեաց ոմն մեծ անու
ն էր մեք յեղիպոս : Եբնակեր
իփոքրագոյն սենեկի և ել լուր
նր լը ան Երկին : և ահա ազդ
մամբ արին : խոկացաւ լը լուր
նր : կին ոմն պիղծ : և իբրեւ
բրե լուաւ զիմանե ասե զհոմա
նիս իւրեկի : Եւ տացեք ինչ և
թեքեցից զիսկնակեացն և բ
և իս

և խոստացան իմալ նմն իւր և
եւ նայ լը Երեկս : և եկ ծգրէ
րի իսենեակ ծերոյն : Եբ լեւ
մարտիս իցե իբրեւ բախաց
զգուսն եւ արարաքս ծերն :
Եիբրեւ ետես զնայ շիթեցաւ
և ասե : ոմ եկիր ասա : իսկ
նայ ոչբայր ունայն և ասեր :
գեթեալ և մարտիս եկի աստ
գեթացաւ ինայ ծերն : և եամ
զնայ : Իսրահ ասն : Եինքն մը
անալ իտու և փակաց ըզ
գուսն : Երեմմն : իսկ միւրն
այն լայր և գոգեր և ասեր : քա
ղանք ուտեն զիս : ասա ծեր
դու : իսկ ծերն երկուցեալ
յայ շիթեք և ասեր ուտաի և
կն իմ իմ փոքր լեթն յայս
բացեալ զգուսն ընկալաւ զնա
ինեքս : Եւ լայն լամ սկսաւ
կինն պատկրազմել Ե ծերն և
դեւ շարժեաց իսպառ բաղմ : ըզ
միտս ծերոյն : գիտաց ծերն
և ասե : այս պատրանք դիւա
ցե : Եւ յարուցեալ լուցեալ
ղամբար մեծ : Եր առաջի : և
սիրտ ծերոյն : վառեր զանկու
թե : քայց ասեր ցանձն իւր :
Եթե որք զայսպիսի ինչ քո
ծեպցն : իհուսն յախտե ինչ
երթալ որին : Եզու փոքրն
ցե սգրեգ : Եթե կարողես չամ
բերել հրոյն ան շեղ : և կա
լեալ զմատուէս իւր : իմր բո
ցոյ : զամբարին կիզեաց զնայ
եոչ զգուսն : զկիզուսն մատանցն
իկիզմանե ցանկութե արտին
և գի կիզեալ զբոյր մարմն
Եւր զգիշերն ողջոյն : մինչև
բառասուն : իսկ կինն այն :
իբրեւ ետես գոր արար ծերն
Երեւա և անկաւ մեռեալ :
Իսկ իբրեւ այդ Եղև : քնացին
Երիտասարդքն իսենեակ ծե
րոյն : և ասեւ Եկն աստ առ
քեզ Երեկոյն : Եկն ոմն : և ա
սե ծերն : այոյ եկն : և ահա
ննլե իտան : Եիբրեւ մտն ի
աս

Եղբայր ոմն Եղև պատերազմեալ իդիւհեն պոռնկութիւն: Այարուցեալ գնաց յաշխարհ. և իբրեւ անցաներ քիտիզ. ուրեմն յեղիպատոս. ետեսողդուտար քրմի կողոցն. և ցանկացաւ նմա. և ասե զհայրննդ. տաղերս ինչ գրուաբն թող ինկուլթի. պատասխանի ետ քուրմն. և ասե զնա. ոչ կարեմ պալ թեզըզդուտար իմ. եթէ ոչ նախ հարցնցայ իմոյ. և գնաց աս. դուն և ասե. եթէ կրօնաւոր ոմն եկեալն Եկեղրեւ. զդուտար իմ ինկուլթի տացից զնա նմա. թէ ոչ տաց. ասե զնա. դու. եթէ ուրաքացի գամ. և զմիբորութի իւր և զուխտն կրօնաւորութի. իւրոյ. հարցցես զնա եւ իմեհենեւ քու

2124

ՃԼԵ

յացիր Եղբայր. և անկիր առ մօր
կերմա՝ պէս արդ. իբրև լցաւ
հոկորոց. և թնեակն. եկն առ
նայ ծերն և ասեցնայ տեսա
նես ինչ. լցաւ ցնայ Եղբայրն
տեսանեմ հայր զաղաւնին զի
Թուռցեալ կայ մերձ առ քե
լու իս իմ. Լըսե ցնայ ծերն.
մերձեալ որդորմութիւնն. քե
րացիր բարւոք. և արտի մոռ
աղօթես ցնա. իսկ իկատա
րուն. երորդ եւ թնեակն. եկն
առնայ ծերն և ասեք. և արդ.
զի՞նչ տեսեր. և նայ ասե. զի
եկն աղաւնին այն. և նստաւ
ի գլու իս իմ. և իմ պարզեալ բզ
ձեռս իմ. զիկալայց զնայ և նա
Թուռցեալ եմու ա իբերանիմ.
Լըսե ցնա ծերն ահա ընկա
լա ան զապաշխարութիւն քո.
և արդ. զգոյշ չեր անձին քո.
Էւ եկաց առնմա զամ. առուր
կենաց. իւրոց. և այլ ոչ փորձե
ցաւ. իդիւաց. Լըսե զի որ
յուսով դիմե առ մօր և ոչ յուսա
հատի. զորինչ և իյդ. Էւ յիմօր
զաղաշանս նց եկեցուցանե.
Էր ոմն միայնակեաց. Թերա
ցի. և պատմեաց մեզ զայս. Ե
թ որդիքի քոսի կոռցն. և տե
սանե ի մինչ մանուկեի. զհայր
իմ զիմասնէր և զազնէր անդ.
Յաւուր միով դնացի ես իծա
ծուկ զկեն ծի իմեհեանն. և
տեսի ես. անդ. նստեալ զսա
մայել. և զային առաջի նք. ամ
գործիւր. Էւ ահա ոմն մի ինչ
խանաց նք. եկաց առաջի իւր
և երկիր պագեաց. և նայ ասե
ք. և ասի դաս դա. պատասխա
նիեա զենեասն. եի յաշխարհ
աւրեմն. Էյարուցի անդ պա
տերազմաստաթի և արիւնքազ
մագ Հեդի. և եկի պատմել քեզ
ասե զնայ բելիար. յոր քան
ժամս արարեր զայդ. և նայ աս
ե. 7. առուրս. և հրամայեաց
հարկանել զնայ ուսգին և ար
աւգ

ԳԼՈՒԽ ԱԵՅ ԵՐՈՐԴԻ
տաքսել. Էւ ահա եկն այլ
ոմն եկաց և երկիր պագեաց
նմա. և ասե ցնայ. և դու ուստի
քաւ. և կամ զի՞նչ գործեալ
քո և նայ ասե. իծու դուեի. և
շարժեցի զՀոգմուսն. և յարու
ցի ալիս. մեծամեծս. և նաւա
բաղուս. ընկղմեալ կորուսի
և հոգիս անթիւս. և եկի աստ
պատմել քեզ. ասե ցնա սամայ
ել. և յոր քան ժամս արարեր
զայդ. ասե ցնայ դեմ իքսան
առուրս և ասաց դանել. և բզ
նայ ուսգին և ասե զայդ միայն
գործեցեր. զաւուրս. 7. Էւ
ահա երրորդն. եկաց առաջի
նք. և երկիր պագեաց նմա. և
նա ասե. և դու ուստի քաւ.
իսկ նայ ասե ես իյայս անու
քաղաքի. և մտեալ ի հարաւանիս
յարուցի պատերազմ. յարե
լոցն. և կոտորեցին զփեսայն և
զհորսն. և այլ ժողովս արուս
և ահա եկի պատմել քեզ և նայ
ասե. յոր քան առուրս արարեր
զայդ. պատասխանի ետ և ասե
ի. 7. առուրս. հրամայեաց. և բզ
նայ դանել. զի յամելոյ ինչ
իսկ զկեն սոցին յառաց եկաց
այլ ոմն և երկիր պագեաց. աս
ե ցնայ սամայել. և դու ուս
տի դաս և նայ ասե. ես յանա
պատիեի. և արդ. քառասուն ա
մի. զի պատե բաղմի թծե բոյրե
մեմն. և յաղթեի ինձ. իսկ իդի
շերիս յայսմիկ. ճգեցի և ան
կաւ ի պոռնկութիւն. և եկի պատ
մել քեզ. իբրև լուսա զայս
ի ինանս խաւարային. յարեա
և համարուեաց զնայ և ասեալ
զպաակն. ի գլխոյ իւրմե եդի
գլու իս նք. և նստոյց զնայ. յա
Թուռիւր և ասե ցնայ. և ուր կա
րացեր գործել. զայդ. պիտի
գործ. Էւ ասեք ծերն զայս
ամ. մինչ անսի ես. ասեմ իմ
տի. ստուգապէս մեծ և պատ
աւական իմե. դաս կրօնաւո
րաց

ոմն ծեբեւայտամեաց նմա զայն։
 Իսկնայ առե ոչգիր տնմ զգործի
 զայր- այլ գնա դու առ Հայրն
 պիսկն և այտամեա՝ նմա ։ Եւ թ
 բանի ծեբոն գնայ ։ Երբբւ
 պատմեաց նմա զամ ։ Ըսեց
 նապիմեն- զի զոր տեսերն դւբ
 երն և քարն որ տնկա- Խառնե
 ացն և նա ևս գեբբիսկ ձայն
 զոր լուար ըղձալ ի ցանկու թի
 մեղացեր այլ գո- զգոյշ լեր ։
 անշին քո- և աղաչեալաւ զի օգ
 նե ցգ- քեզ- և անցուցե իբեկն
 զպատերազմալայն ։ Իր- ուսոց
 նմա թե ու պատերազմել պար
 տե թ դու- և արձակեաց զնա
 Եւ գնաց իսէնեակ իւր- և ճգ
 ներ յոյս- և այնպէս յառաջեաց
 ի աւանդ- և ետո յայ- ։ պար
 թեւ զայն- զի մինչ փոխա՝ գը
 բեր- եղբայր որ- նա գիտեր թե
 ուր գնայր Հոգի նր ։ Ըսէա
 զի զգաստու թե- և արհու թե-
 ի ձեռն օն փրկի ։ Իմտան կե
 տխարցայ այս մանե ազատեալե
 դև ծեբն ։

Ասաց ոմն ի Հարանդե եթե
 բազումք և բաշմ օրինակք են
 ախտք պոռնկութե- ու պատու
 քեալ- ասե- եթե պոռնկութե
 և կամ պոռնութե- և ազաւորութե
 բնաւ- մի անուանեացի ի ճէր զ-
 ոմն վայելե սրբոց- քան զի պո
 ռնկութե անե զորաւնե մարդ
 մեղս իմարմնի այլու- Իսկ աղ
 ծութե իցե մերձեալ- Իյան
 դամս իւր ձեռամբ ի- ըով- և
 Եւ աղ լիպ- և Համարմանութե
 նոյնի բազում անգամ տպեմք
 ին- և կրմք իմտիզմեղս- կամ
 կանսին- կամ ծաղրականս ին
 կամ խանդաղատականս- Բա
 քան զի բազում տեսակաց ծո
 զով ի ախտ ցանկութե- և ապա
 սրտե ռազմականի- եեբբեմ
 զի ձայն վնասե զմեզ- և եբբեմ
 բան- երբեմ- տ- սա- Երբեմ
 Հոգք Հանդե բժից ։ Ըստե
 բազ

ԳԼՈՒԽ ՎԵՅ ԵՐՈՐԴ
 Բազումք և բաշմ գոյն
 են ախտք ցանկութեց- յոմե
 զգործանալ պարտե յամի քա
 ղում- անգամ լինեալայ- զի վս
 որ առ- ան- կենացն- և վս
 քաղաքս վարութե խօսին թ
 դեմս միմեանց- և առաջի իրե
 րաց սքա- և պատկա- Եւ իս- իսկ
 ինեբոյ միտք և խորհուրդ
 զմեղս գործին- որով և ինին
 քաղաքս անգամ և մարմնոց- ազ
 ծութե և անկանու- Ըստ
 անսքալմա պատկեն ախտից
 տեսակք ցանկութեց վս այս
 որ իկ և բաղմա պատկա- պեա
 ևս պարտիմք զգործանալ ։
 Ասաց ծեբն օտարե բնաւ կը
 բոնաւ որի- որ իսիա- քան եզ
 քարան իցի ունել առ անձին
 քամի զոր- Եւ որ ին- և ան
 քան զնա- զինոցին և բաղմացե
 վնասախտք և բաժնաւ տանօք
 և դատելով ։

Ասաց Հայրն պիսկն- յաղաղա
 շար խորհրդոցն- որ կան միշտ
 ի միտի- և ոչ կատարեն զնա
 գործովք զառկա զայս ։

Օր օրինակ եթե տեսանե
 ք այդի պողալից և ցանկա
 ռուտ ի իսաղոզե նր- այլ եր
 կնչի մտանել- և գողնալ զի
 մի մեռցի այսպէս և այս գրծ
 ծե- քան զի թե արտաքոյ ցան
 և ոյ միգւոյն գտցի- ոչ մեռցի
 վս ցանկանայոյ ուտելոյն- զի
 ոչ եւ ձառ- և ոչ քողաղաւ այլ
 ձաղի միայն- սակա մտածելոյն
 գողանալ- վս ձաղանալն այն
 պարտիմք Հեռանալ ի խորհըր
 գոյ ցանկութեց ։

Եւ զբայր ոմն եւ ձառն օրծերուր
 և ասե- զի նչ արարիտ Հայր
 զի պատերազմ մտոն կու- Եւ
 Ըսե դնա ծեբն- եթե քարիե
 այն թեբո փախիս ինմանե- և
 եթե քարե թեբո խնդրի սգնաւ
 Ասեի նվս- Եւ որոյ ումեմ եթե
 քնալով ի ձանապարհի- ետեա
 ինա

ին ահա Կերտ ոտից կենթ. Եւ ան
կեաց զնա Լաւան. մի գուցե
անցցե լայն եղբայր Լաւան
ցե. Լաւանի քաղաքի ինմանե
վս զի Հոգաբարձու քեի ն
ծնորոնիքն. Եվս միոյ փոքրա
գունի մեղացն ցաւերնց յոյժ
Եղբայր ոմն Եւսաբց ցՀայրն
աղաթոն Լաւան. զինչ արարից
Հայր. զի վտանգեղիս յորովայն
իմ յորժամ լնում քնա մոկե Լ
կիզե զմարմինս Լձուե ցնայ
ծերն. որդեան մարմն անօթե
Հոգւոյ Լաւանե քնա ինայ զի
իւրում պաշէ. ոմն զի մի գիրա
ցեալ Խաբեխս մեղաց. գլո
րեացե քնայ Եղբայր ոմն Լաւան
եթե անարատի. Լաւանգրծ
լեալ անպիտանացի. իգործս
Լիւանս բարեաց. այլ իկշիոս
պարտե կեալ մինչև զոր մա
Հոն. Լաւանցեաց ուր քնա
տաառօք. ոմն զի մի օգնեացե
մեզ.

Եղբայր ոմն Գնայր յուղի. Լ
գիւն ցաւ կնոջ մի. զի քնայր Է
նոյն ճանապարհ. Լեթեային Խ
միսին Լյաղթեցաւ միտք եղ
բորն. իծածուկ զի պոռնկեացի
Էնմա. Լեթեայն յայ աննե
զայն. Լգնաց պատմեաց զայս
Հօրն օրոյն Լաւան զի նշարա
րից Հայր. զի այլ ոյմիսիմարի
օրոյն իմ որով Հեաւե թողի մը
տանն. իմիտս իմ զպատեբաղմ
թշնամոյն. Լոմն թե գործով
կատարեալե իմ. այնպս խիղճ
մոիմ միշտ. ԼՀաւե ցնա ծերն
ոքե այտ կատարեալ մեղք. այլ
իկործնե եկն զբեղոսիս. բայց
ան պաշեաց զբեղ. Լոն թոյլ
եա անկանե. կատարե, Լաւան
Լեղբայրն ոչ Հաւանե միսիմա
րում թե ծերոյն արքայապետ
Լոն ի բաղում արքայապետե
որանկա իստոր իսկ ծերն ա
սաց նմա առակ զսյս ինչ եղ
բայրք երկու աւաքե ալք եղե
Հի

ԽՀաւան արակաց. վանից իսպառա
որում թի իբրն քնացին իմա
նին. Եկին իգեօղ ուր իմ. Լոն
կաւ ԴԼԵ պատեբաղմ. Լաւ
աբաբոյն եղբօրն անկանե Լ
մեղս. Խսկ նայ թգեմ կայր
իսորՀոգոյն. Լեղարծ ել ցանկու
թեցն աղօթեթ ատեալ արտա
ռօք. ԼԵԼԻԲԵ Դարձան Խ
վանսն. Ետես քնայ Հոգեթ.
Հայրն իւր զի ին երեք Եթ
տարեալ յոյժ Լաւանցացաւ.
Խսկնայ Եթ ծուրն արալի Հօ
րն Լաւան. աղօթեալ վս իմ Հայր
զի անկայ իսորՀոգոյն. Լաւան
մեաց նմա զպատեբաղմ մոաց
իւրոց. ԼԵ քանի եր ծերն
Հոգեթեա. Լաւանսն Լոգով
զիկային. իգլուխ նթ պաակ
Հինգս. Լաւան ցնայ. քալայեթ
եաց որդեակ. զիտեսանմար
գեօթ իգլուխ քո. զիկան. Ե.
պաակ քանգի ոչ յաղթեցար.
այլ յաղթեցի շնորՀօրն քի.
զի ոչ կատարեցի զգործս մե
ղացն. Զի տառապալես մեծ
իցե ճգնութի. յոր ժամ գ
տանիցե մարդ. պարապորդ Լգի
պող ժամ. ԼԵԼԻԲԵ մեղացն պա
րատ. Լոն յուրեթ. ԼԵԼԻԲԵ
Լաւանմե. Լոն գործեացե
զմեղս. Լաւանից լարձս մեծա
մեծս. քանգի յայնմ ժամու
մեծապես իցե պատեբաղմ. Լ
գլուարա լուծեւի. Լյամ զի
նչ կարծես ուր. զերա նեկն
յովմեթ. մի թե ունայն զիպե
ցաւ. Լկամ պատահամք այն
գործ. ոչ քա լիցի այլ եթ
յապարծ քս. ԼԵԼԻԲԵ ալիսար
Հաւան տեսարան եղե մարտ
զի իմ կողմն. նաեալ կայր
թաղաւորն քս. Լաւանի կայ
ին նմա. անթիւք բիւրաւոր
Հր շտակար. ԼՀոգիք արգ
րոց. Լաւանսն զճգնութի
արդարոյն իսկ իմիւս կողմն
կայր չար ծառայն բեւեար
ԼԿ

Կարենք նր. Կարողացուցանե-
լով. բոլր բոքէին զմիւրն զայն
տիկին մարտընել լինմաւ .
իսկ յոր ժամ յաղթեաց Ճը-
նաւորն այն ըմբիւ. յայն ժամ
Հրէշտակք գովեցին զած բար
ձր ձայնիւ. Էսասցին. փռե-
ք զտրոր դորացուցեր զար
գարն. բարաբե եղբայր.
բնաւ ոչ յիշել իմոի. զչար խոր
Հոռոգաւ. իսկ եթէ գլծե լըջ
նափն. Կրնե իմոի. յայն ժամ
աշանկանել. Կարծեւ զխոր
Հեաւն երկրորդ բարին .
Միայնակեաց ոմի երկոյս զի
բնաւ ոչեւ տեսեալ. կին մարդ
եռն ծանաշեր զնայ զսա նեղեր
դէն պոռնկութիւն. իստաբար.
բանգի ընտնոյր յոյժ. Կսիրեր
զոմի այլ լծ գո սիրեր ոչգիտե-
լ Էհնարեալ. Գեք. ցուցին նմա
իտեսլանն մարդ մի զի իմ
կնոջ անկեալ մեղս գործեր .
բայց ողորմածն ան. Ետեւ
զանմեղութիւն ծերոյն. Կզնեւ
գութիւն դիւացն եբարն զպատե-
բազն զայն իծերոյ անտի Էս
զատեցաւ ինմանէ. վասն զի
պատճառ Էնիւթ պատեբազն
դիւացն մեք լինիմք. Կգորացու
ցանեմք զնոսա առիւնդել ըզ
մեզ Կգառնացու ցանել զՀո
գիս. Իպիղծ ցանկութիւն վասն
զիկամ իկամաց թուութենե
մերմե. զիտեղիք տամք. Կկամ ի
ծուլութենե. Կմարմնոյ Հան
գիսալինելոյ. Կկամ իկեթկոց
յուլովութենե. իսկ յոր ժամ
պատճառք այսպիսիք իմենն ոչ
իցե. առլնութե. յայն ժամ վաղ
վաղակի զփախուսան նոցա. Է
զանկարելի տկարութիւն նոցա
տեսանելոցիմք. առի փրկելն
մերմե քի մյ Հայածելոցն .
Ստեին վասն ծերոյ ումեմ մե
ծի իծե գնաց երբեմն միս
բանագ վանն. Կտեսն տեղ.
մտմեկ մի. Կըլկամեցաւ բնաւ
կեա

ԳԼՈՒԽ ԱԵՅ ԵՐՈՐԴ
կեալ. Կաղթեւ անդ. Կամ նմ
ընել. առե ցնայ եղբայրն որ
լինմաբ. զիւն իցե Հայր. Է
գութ Էս երկնչիս յայսման .
Էզսե ծերն թոյլ տուր եղ
բայր ոչ երկնչիմ. այլ ոչիցե
շահ. Էռնայն կուռոյ. քան
զի ամենեկն Հեռանալով յայս
մանե. Կպայծառ սրբութիւն
լինել լըք լաւագոյնիցե քան
պատեբազմաւ կեալ լախտին
այն. վասն աշխատութե. փոխա
րինին. քանզի եթէ. յարտաքոյ
կամաց մերոց. գայցե պատե
բազն այն. բարոք պատկաց
առիւթ յաղթութիւն զինիւ լը
նայ ԿՀաւա ծել. առի Հասա
նել անբիծ սրբութիւն .
Սաց Հայրն պատնոտութե
գնաց երբեմն դէն. Կբախեաց
զրոռն. վանաց եղբարցն. Է
եւ անդի. մանուկ ոմի զի պատ
առիւթի տարն նմա. իբրեւ ե
տեսն դէն զմանուկն. առե դու
աստ գաղով իմ պետս ոչ գոյ.
Սաց Հայրն պատն. ոչ եթե
ան Հանն զմանուկս յանապատ
առծերն. այլ դէք տանիւ. ըզ
նոսա անդ. զի նոցք անկեալ
կործանեցն զայնտիկ. որք
կամին ծառայել մյ. Էրբեմն
բաւեաց յայն կոյս ծովուն
բար անապատ կրօնաւորաց .
Դեւելալ կին ոմի ինաւեւ Է
նստաւ բուռ ուրեմն. Էւզգ
նաց եղբայր ոմի լուռ լուռ.
Կիբրեւ Էտես զիկնն անդ. գե
նաց Կպատմեաց Հորն Էասե.
աՀա արդեօք յափն գետոյն
Հայր. իբրուրն նստեալ. կին
ոմի. զիայլ բնաւ ոչ եկեալե
աստ կին արմատ. Էւ իբրեւ
լուաւ զայս ծերն. առեալ ըզ
գաւ աղանն իւր. եւ արտաքս
Էրթանայր Կգոյեր. մեծա
նոյն օգնեցեք. եղբարք օգ
նեցեք զիս. աղակը եկեալ են
աստ. Էւ իբրեւ տեսին զայն
առի

առին ըոխս ամենքեան. և ըն
թանային լինաւ և գոյելով դի
մեցին ինսն. և նաւորքն եր
կիան յոյժ. և առին զկիսն. և
փախան և մտին ինսն. իսկ
եղբարքն Հատին. զկառանս
նաւին. ետուն տանել և
լեացն զնա :

Կոյս ոմն ամա պաշտ ևսք բը
նակեր լ մօր իւրոմ. իբրաշա
քի ուրնմ. և մերձ սոցա բնա
կեր զինուոր ոմն ճար. և տո
մեաւեր առ կոյսն և ոչ գտա
նէր ժամա. գիպող գործելոյ
մեղացն. Եւ իմիռմ առւոր
ունայ ի ճանապարհ մայր նր.
նրբն ետես զինուորն. որ և լը
անտեր ի վաղուց հետե. եմուտ
իտունն և կաւեալ զկոյսն բըռ
նուեթ և պակասեաց զնա :

Իսկ իբրեւ եւ անդի նենգաւ
որն այն մերկացաւ կոյսն ըզ
կրօնաւորական իւր հանդերձն
և հերձեալ նստաւ. ի վր խսրի
միոյ. և լայր դաւնաւ նաւ եր
բն եկն մայրն և լուաւ զայն
սգայր. և նա և եկաց յողբա. և
իկոնս. յայն առւորս բազում
և լուաւն զմանե կուսանք. և
քահանայք եկ'ղեցւոյն. և ե
կնաւ առնա մի իմարեին զնա
և ասեին. ոչ կամաւ քո եղև ոչ
գոյ քեզ մեղ. Եւ զյ նա ոչ լը
սեր և ողբայր և ասե ր. ատեաց
և մերթեաց զիս ամ. և ում զո
ցայց գտեսակն զայն. որը ած
ու կամեցաւ. մի թե ոչեր կա
րող ամ իտական եւ զայն. այլ
զիան արժան Համարե ցաւ
զիս. և զի կամես այնպէս. մին
չե իմզի. և եկաց այն պէս.

մինչև իկեա կենաց իւրող. և
ողբայր այնպէս զղծութիւն ըզ
բարեք. և զգովելի զայն ողբ
Եւ զո' այս գրեցաւ աստ վասն
այն զի թե յակամայն մեղացն
այնպէս ան մի իմար լալ. և
ողբաւ պարտ իցե. մինչ յոր մա
հւո

Հո-ան. ասա որ շափ առաւել
ևս որք կամաւ և յօտարութի
ետուն զանձինս իւրեանց.
յայն ցանկութե մեղս. և յապա
կանութե. ողբաւ և կոծել պար
տին. մինչև իմաչ ան մի իմար
սգով.

Եղբայր ոմն բնակեր յանապատ
և բունադատեալ եղև յոյժ ի
պոռնկութե. և գնացեալ երգիտ
որը ընծայ և եմուտանդ. և եկաց
անպան սուաղ զաւուրս վեց
և ասե ր. մոր մոր եմութ. անա' ինչ
պղծել զմարմն իմ. տուր զիտ
կերակուր ընծուն այնորիկ. և
պա' թե ոչ փրկեա զիս ինմանե.
և յոյժ զպատերազմիմ. և եկեալ
ինչն. ոչ մերձեցաւ ինա. և լու
աւ ճայն զի ասե ր. արարեք
զրա ներքինի. և թողեք գնալ
և առ ժամայն լուծաւ. պատե
րազմնր. և գնաց իսնեակիւր
Եղբայր ոմն քնաց առ մի իծե
րոցն. որ պատերազմեր իպոռն
կութեան. և աղաքեաց զծերն
արնել և զօթսիվնր. զի թե
թեաացի պատերազմնր.

Եւ իստեալ ծերոյն աղօթեաց
ի վր նր զառւորս. և եհարց
զեղբայրն. թե ում իցե արդեօք
պատերազմս քո. և նա ասե.
իստ և չարա' գոյն իցե Հայր.
և ոչ թե թե և ացաւ բնաւ և զար
մացաւ ծերն յոյժ. և ահա' ե
կաց դեն. առաջի ծերոյն և ա
մեցնաւ Հաւատա ինչ ծեր.
զի յաւաղնոսմաւոր աղօթից
քոց. որ առ ամ վասն նր. ես
Հեռացա' ինմանե. այլ դա' ունի
ինքն իւր դե. և եւր պատե ր
ազմ ինքն. զորկոր և զորեզմ
իւր. այլ ես ոչ պատերազմիմ
լինա. այլ ինքն լինքն. ցոռ
տե ան յագ. և ըմպե և ննջե. և
այն նմա' պատերազմ բաւակա
նե իկորուսանել զնա.

Եւ աղ Հայրն իպերիքսե եթե
նմանե ճար խորհուրդք ճան
Հաջ

ճաց որ փրանեն իտալեան երեսն
 ապանանն զմիմի իման լոցի ոչ
 աշխատեն զոր ամեն : իսկ եւ
 թէ թոյլ արցե լինացու ատենն
 եայլ ոչ կարող լինի Հանել զնո
 սուտայլ ծուռացքալ թողու : Եւ
 նեղութի լնուցու տուել նրա
 Այլ ոմ Զգնաւոր ծեր բնակիւր
 յաղէք ամերիա . իման իննդու
 ցն կոչեցե լոցաւ անկաւ իմեղս
 ահա՛ գին յոյժ . Եւ անկան իմել նմ
 դեք յուսա՛ Հատու թէ : իսկ
 նա իբրեւ ետէս զան ճնիւր յաղ
 թեալ . իտրմու թեւնէն . իբրեւ
 բռնիչ Հմուտ ինքն իւր ծայր
 յաւարտոյ . Եւ անբոյլսամ յան
 Հասանելի յողորմութեանայ . զի
 արասցե . ողորմութե իմի իմ . Եւ
 մինչ նայ զայս ասեր ասեին դե
 քն . այլ ասեւ թեզ ողորմութե
 իսկ նայ ասե ցն . Եւ ո՛րիցեք
 գուք . եթէ արասցե . Եթէ ոչ
 արասցե գուք փանգամ որդ
 իք խաւարիւ կորստեալ . Եղեա
 լեքն ճեզ զինչ փոխ իցե ան ո
 ղորմածե . Եւ բկայնեալիւ : իսկ
 եթէ գթա յիս . Եւ եթէ ոչ ճեզ
 ոչօգնե : Եւ այնպէս յաղթեալ
 զյուսահատութեն կործանեց
 զնայ :

Ասաց ծերնեթեւ պոռնկութե
 պատերազմացի . ի մարմն քո
 կամ ցանկութե . ի միաս քո .
 քննեա Եւ տես ուստի . կամ յոր
 մէ պատճառե . եմու տայն . զիկա
 մի կերակրոց Եւ կամ յմպելեաց
 Եւ կամ յան շաք թո . Եւ կամ յամ
 բարտաւանութե . կամ ի Համա
 բնայ զքեզ լաւ քան զայլս
 Եւ կամ իդ ասել զեղբայրն որ
 թեալ . զիտաւնց սոցին ոչ կա
 րեն պատերազմել պոռնկու
 թի ի ումբ

Ասաց դրձի եթէ անկանիս .
 իպոռնկութե . Եւ եմբն այն . Եւ
 տեղիքն ուր բնակեալիցե այն
 առ որ անկարն մերձաւորիցե .
 քոյր բնակութե . թողեալ ըզ
 բն

ԳԼՈՒԽ ԱԵՅ ԵՐՈՐԴ
 բնակու թիքո մեկնեալ զե
 ուղիք . Իտեղաղեն . Եւ տեսայ
 նր . ասա թէ ոչ : ասաշխա
 րեւ ոչկարծս : Եւ Եթե տե
 սանես յամուրջս . տեսել կը
 նով զգոյշ ընր . զիմի իտուրն
 թեան իտրէւ սոցիս զայն իմոն
 փո զի այն մաւն . Եւ կորուսա
 ւամբարեաց :

Եւ ոմ իհարցն Հանգեք զա
 շակերտիւ իւրով . յաղեկասն
 րիս Եւ իննեւն իւր . անդ ե
 դե գործ այսպիսի . Երօնաւ
 որ ոմ բնակիւր անդ յաղեկ
 անդրիս . իման Երկոտասա
 նիցն Եւ զի որդի ունեւր . աշխար
 Հին օրոյ եւ կին գեղեցիկ
 յոյժ . ամաց Երկոտասանիք . Եւ
 ինտիկր իւր Եւ իւրում Եւ այ
 եր ճկնորս . Եւ ճկնորս Եւ Եւ
 թշնամիեւ անձանցմերոց դե
 յարոյց պատերազմ պոռնկու
 թի ծերոյ Հօքն մանկան առ
 Հարսն իւր . Եւ ինդրեք ծամ դի
 զիտասցե զնայ . Եւ ոչ գտտեւր
 Եւ տես պատեպ . Համառութր ըզ
 նայ . Եւ իրկս արկանելով փա
 րեր զնովաւ . իսկ աղչկն սթ
 սորիւ ընդունելու իբրեւ ի ծ
 րե մարմնոյ : Եւ յաւուր միով
 գնացին . աս ճկնորս Եւ կոչե
 ցին զմանուկն իբրեւ թե ուս
 ցեն իգիշերի . որսացցեն ճեու
 նա . Եւ իբրեւ գնաց մանուկն յա
 րեաւ Հայր ման կանն իմի կը
 նող որդւոյ իւրոյ . Եւ բնադա
 տեր զնայ իգործս մեղաց :
 Եւ աս ցնա աղջկին զի՛նչէ այս
 Հայր . գնա յանկողին քո . Եւ ը
 քոյմեա խաշ յերեսս Եւ իսիրսս
 քո . զի այդ գործ գիւտեան ի
 մե . այլ նայ ոչ յանձն տուել ի
 քնայ . Եւ պատե բազմր ի նմա
 յոր . Եւ արկանելու զնայ . այլ ոչ
 եթող աղջկին . մերձեալ յին
 քն : Եւ Եւ յայր կախեալ ի սթ
 նարից մահճացն այն սուր եւկ
 ապրի որդւոյ իւրոյ . Եւ տեսա
 զնա

Դէս մերկացոյց. երբե Թե եր
 Ենց աւանդել զնայ. շարժեաց ի
 Դիզաւորն աւակ. եւ Թե ոչ ԼԵ
 Ենս ինչ. և ոչ աւանդել ամս իմ
 արտա Թրով արանան իմ զբեզ.
 Ըջսե ցնս աղշիկն եթե և ան
 Դամա Թե Լ. զյօրս իմ կոտորեա
 րես ոչ աւանդել զանօրեան. Թի՜ր
 Գայր. և առ ժամայն շարժեալ.
 Դարկու Թե արբեալն. արտա
 Լօք շարին. և եհար ու ժգին
 Գեթա նի. և յերկուս եհար
 Գաղշիկն և առ ժամայն կուրա
 րոյց ար զաջս նի. և զանայր ե
 Լանել և գնալ. և ոչ արաններ զգ
 րուրս տանն զինչ. Դիկ եր
 ար Եղե եկին և այլ ձկնորսք
 Ենոյնսն զորդի նի գնալ. Ընս
 Երբ Ըջսե ցնս հար մանկանն
 Եայ գնաց յերեկոյն յորս. այլ
 Դուք ցուցեք ինչ գրուրս տանս
 Գինս ոչ աւանդել. և նորա ա
 Են. և հա աստե գուռն. Եւ
 Երբ Բաղիւմ մտին ինեռքս.
 և աւանդել զահարկու գայնործ
 և զարմարն. զհիւր ինեռ արեան
 ասեն զնայ. զի՜նչ իցե այս. և
 Եւ ար ասե կայեք զիս. և տարեք
 անհիւսան զի մարդաւ արան իմ.
 Իսկ նորս կայան զնայ. և տա
 րան առ իսխան քաղաքին. Եւ
 Իսխանն եհարց զնայ. և ու աւ
 Ին մանե գատոյգն և տան զնայ
 Գնայ ընկեց ի հարուստս. ստ
 տիկս. Եւ զկիս այտոցիկ ամ
 ասե ծերն այն. զոր նախ ասա
 ցի զաշակերտ իւր. եկ որդեակ
 Գնացեալ տեսցուք. զնախարս
 արդոյ և ահատակն աղջկանն և
 Գնացին նորա. ի վանս երկրա
 ստիկն. զիանդեք մեռեալն.
 և ելին այս ծերոյ և առաքեղ
 Բար Գնիցն և րնկայան զնայ
 մեծաւ պատուով. Ըջսե ծերն
 արարեք աղօթս. գիտց այլ ուր
 Թաղի մարմնն աղջկանս. ալ ի
 Գեթեգման սք հարցն զնիցի.
 Իսկ ոմանք յիջք արցն արանս
 Ին

ԱՆՈՒՆ. ՊՈՌՆԱՆԱԼԱՆ,
 Ին սշննել անդ զմարմնն կը
 նոշ այսպէս սպաննելոյ: Իսկ
 ձեռնն ասե՛ր աղջիկն այս վը
 կայի. զի աղագոս արքա. Թէ մե
 ռաւ. և զայս լուեալ Հարցն վը
 կայեցին նմա. և բազում պատ
 ուով պատուեալ զմարմնն աղ
 կանն. եղին յակեղգամայ Հար
 ցն. և ձեռնն դարձաւ յանապա
 տն իւր. իսկ իսկ Է այսպիսի
 իւր. և զյայտն որք Թոյշ ասն
 անձանց արքիւ. յիմարութի
 ցանկութեն. և սպաննութիւն.
 այսպիսի քործեն. և զամ անկոր
 դութիւն. ահէղս. և զքամեւ ի
 սառնէն. և ոչ երկնչին. և ոչ ան
 մայեն. յուր Հետե արքին մո
 լութիւն. վս այն պարտե յառա
 ջագոյն նախ քան զարքենայն
 մորք մորք մերմել. և Հետա
 ցուցաւ ել յիկրէն զյարն զայն
 ցանկութի և զսխաւ
 Պատահողացմալ եղն ի պորն
 կութենէն դիւեն. ի ստապոյն
 եզբար ոմ իսկիտե. և եկն ալ
 պատմեաց զայն ձերոյն. և զսե
 ղնայ ձերն. գնա դու ի վանս
 երկոտասանիցն յաղեկ սանդ
 քիւայ. և մտեալ անկցիւ ի վր ի
 աննակմոր. Հարգի և ասա. ան
 Հարցն մերոյ. օգնէս և երկեւ
 զիսկիտե անցա յայտմեւ պոռ
 նկութեն. և յու սամիտը. գիւ
 զատե սցիւ դու ի իտրմա. Թե
 նեդ յայդմանէ. Իսկ եզբարն
 ասեալ զաղութա ձերոյն գնաց
 ի վանս. երկոտասանիցն և աս
 րար զամ. ոպ Հրամայեաց նմա
 ձերն. և զկնն երեց անոյր
 եկն դրձը իսկիտե. և անկեալ
 առաս ձերոյն ասէ. ինքզ
 քն ալ. և աղօթիւ բք լաւր. աս
 զատեցալ ի իրեւն պոռնկութե
 Թէ. և լնն ընայ ձերն ոպ և
 կամ որոյ օրինակաւ. պատաս
 իանն ետ եղբայրն. ոպ և աս
 սաղեք դու Հար. կրկնեալ նմ
 երկոտասան ծուներ և անկայ

Ի՛վ Գեորգիանայ Կարգի. և
ննջեցի սակաւիկ փ. Եկնն Կ
Երս աղըիկ ոմն. Եստե ցիս կը
բո՛ւաւոր. առ դու զօրհնու
Երս. զայս. և գնա՛խաղաղութ
իսեմեակ քո. և երբ և առիզայն
առ յամայն Եւթեմացաւ. այս
տերաղի իմ. այլ Եւթեմ Գի՛նն Կ
Երս ոչ գիտեմ. Եւս ասե ծերն
այս. պիտի ԿամարձակուԵր
Եւնի առ Եւթեմ աղըիկն այն. որ
մեռաւ վս սրբութե :

Եղբայր ոմն Եհարց ցծերն
վասն ախտից և ցանկութեց :
Եւսն ցնա ծերն սոքին են որ
երգեն. Եւզուաւ կռոցն. և Ես
բու գորոնոտորա. զի եԵթե ոչ
երին լուեալ. յայն յամ զձայն
երգոց. և զայսրուց մարդիկ ոչ
երկիր պարեալէ ինկուոց. այս
պէս և ախտը մարմնոց աղան
գնեղհոգիւն գԵթեն իմեզս մարմ
նոյ և զի փոքր փ՛ափսնԵրն :
Դաւանցուցանե. զմեղեր կա
րաս. այսպէս. և փոքր փ՛ Կամմե
ղաց արտաքսե զմեզ յարջայ
ութենէն այ :

Ասաց ծեր ոմն լուութի և Է
գութի և ոչ ինչ հոգալ իմոհի.
Ճնանի զսրբութի. զայս պա
հեսցես փնչն իմաՀեկեցցես
փ՛կերիցես հազ. Եւ կնո՛ւ և փ՛
խօսեսցիս Եւնմա. և փ՛Երցիս
բնակակից և սիրելի մարդկան
և փ՛մոցես կամնստցիս. և կամ
ննջեսցես իսուռն ուրիցեն և
քաւ. Եւ փ՛Երցացուսցես և այ
Եւ իմարմնն քո զաչս քո. իմա
մու փոխելոյ զՀանդերձն քո :
այլ զգութ շացոյ զաչս քո : Եւ
Եթե Հարկեսցիս յու՛մք. Եւ
բա՛յակ գինւոյ. բաւականե :
Եւ փ՛Երցես զպատուիրանս
Հոգևոր Հօրն քո. վս Հարկի
ու՛մք : Եւ փ՛ բնակեսցես. Ի
տեղին յայն փ՛կ. յորում մեզի
ցես այլ. Եւ փ՛մուանաք զքո
պատուորութի քո. ուր զի փ՛
անկ

անկցիս իճեռն Եւնմաց քոց
և Էրցեսցես զանն. իսաղմոս
երգութիս և Եւմա՛ յարա՛կրու
Երս սիրեսցես յայն յամ Հը
նաղանչին քեզ ախաբ. Եւ փ՛
Համարսցիս զանն քո լաւ
բնաւ սմննն. յոր յամ Ի
ցես իրարի գործս. այլ Համա
րեմ զքեզ խոնարհ. զի փ՛որս
շեսցի իքեն բարին և պարպե
ցես սովաւ ողբալ զմեզս քո :
Եւ պահեսցես զԵրգու քո խո
ւտ իօսելոյ. զի նա մերժեիքեն
զերկիւղն այլ. Եւ յայնմաց և
խորհուրդ սրտիք Հոգևոր Հօ
րն քո ստեպոյմ զի հոգանին սյ
ճած կեսոյի զքեզ. Եւ զիճանա
ցես աշխատել. իճեռապործ
քո և երկիւղնայ բնակեսցէ իքեզ
Պատմին մեզ և զայս ինչ Ե
Եթե փայնակեաց ոմն Հարեալ
Երգ յո՛ւմ յանապատի. և զնայ
իբաղարն. յաղագս բժշկութի
Երկայաւ. զնայ իսուռն իւր
կին ոմն սբ. և երկիւղած յայ
զի բժշկեսցէ զնայ : Եւ եր
բ և փոքրիչս Եւթեմ ցաւ իԵր
նից օճին. և սկսաւ ողբա
նալ. ընկեց իսիրտ և քան
պոռնկութի խորհուրդ. Կար
չելիս և իսեմնել. առ կինն այն
որ բժշկերն զնայ. փնչն Եւնն
և սճեաց ինա : Եւսն ցնայ
կինն բժշկել զմարմնը. եկիր
աստ Հայր. իսկ եԵթե Հոգևոր մ
ուանիս զի՛նչ Հարկեսցիս իԵր
նիցն որսանանք զմարմնն երկ
ար. և իԵրսնիցն որսանանք Հո
գի շերկեցիս Եւ յիշեսցայ իսու
ռնն զոր կրեցեր յանապատին
վս կենաց քոց և ոչ Հայիս իսա
տիւ կարգի քո. և զի մուա
ցար. զարտատու և զՀաւա
չանս քո որսաւմ փրտ : Օայս
տսիկ և զայլս. այս պիտի. Երբ
րուաւ Եղբայրն. յիմաստու
կնորեն. պատկառեցաւ յո՛ւմ.
և կամեր գաղա փոխել. և քո
զօր

22
զօրն ր յամօթոյն ի վեր նայել և
հարկ ծանեալ զայն բա
նի կրնն ժխտեալ արեւ և ասե զԵ
նա մի ամառ զի աշգորիկ և
մի անասն զի դեռ և և բժշ
կիւ պարտե քն զ զիոյ եր այդ
խորհուրդ գործ մը մտաց
քոց այլ հնարք թշնամոյն եր
և պատրանք նր և արժէկեալ
արձակեաց զնայ իսպաղալ և
և սրբութիւն և պատրոյն և իսկ
եակա իւր զի աշգորիկ արեւ
և պատրանք պարտե լինե
յամ ժամ քանի տեւ զթուա
ցեալն զիոյ ինչ և ամարեալ
եր առաջին նր կարգի զոր աւ
ներ իսկ զգաստն ոչ լինի
պատրեալ այլ և զայլսն փրկե
ն կեալ և ասեալ փորձանաց
առանայն և

Ինչոյ դմեմ մեծի երն աշա
կէրտք երկրաւսան և պատա
մամբ դիւանական փորձութեց
ինչոցան մինն անկալ իմեզ
առկին ոմն և զի մերձ ի վանս
ն ցներ զէօղն և հանա պաղ
գնայր անք զկնի գիշերային
աղօթիցն կատար ման անգ
անկաներ և արաւնայր անք
երն իսուց իւր նախ քան զգ
րուսանալն զիսպաղաքոյն աղ
թերն և զորք ծանեալ եղ
բարբնայն ծանեալ և հայրն
այլ պահեր զեղբայրն յայլ
ացն և ոչ յանդիմաներ բա
ղում անգամ յարեան ի վր նր
և կոռնեցան և հայրն զի նր
այլ հայրն քաղցրութիւն շիրու
քան ի զնոսա և հրա հանդեալ
ծանկեր զգործն զնաց եղ
բայրն և սովորութիւն և յա
մաց անք և երեալ ի ռուսանա
լոյ փութայր և ի փութոյն և
թող զանալ իւր և արկ յոտմ
զմուռակ կնոն և քնաց իսկ
եակ իւր իրեւ ետեւ ծերն
զեգայր և եր յոտ նր օր կնոն
յարեալ և քնաց իսկ եղ
բոր

ԱՆՍՆ ԳՈՐԴՆԻԱՆԻ
բորն և եղբայրն օր քնաց
զայն իտան կախալ աշգորմ այլ
մերն լեռաց և ասե զեղբայրն
որ և եր արդեաց իսկնա իւր
թեալեր առա և ասե անք ու
րեմեկի և զպե ցնա ծերն և ու
մե այս օր կնոն և քնաց և ու
իւրալ կա իսկնա քո իրեւ
ծանեալ երեւ կնոն անկա
առոտս նր և ասե և ու ինչ
հայր և յայսմ հետն այլ ու
առնեմ զայն գործ իսկ ծերն
ասե զգործ և օր անք քոմ
յայսմ հետեղի զի նչ շահեղ
բեզ իսպաղութեան յայն ծա
նե այլ ամօթ և նախապիւս ի
մարդկանն անա իսկ անք
Հուրն անք և իսկնա անք
առքին և ուրդն անք և փոր
գեակ մի յայսմ հետն մի թա
ալ երցիսիս ի զմե յայն ամօթ
առնե և ծերն և օր իսկ և զպ
այնու հետն և անք անք այլ
գործաց եղբայրն այն իսկ
զաց և եղև զգնաւոր մեծ
և արցին եղբայրն ցծերն և
թե ասացեմ մեզ երեւ առ
ինչ երկայնա մոեցեր այն շա
առեղբայրն այն և զպե ցնա
ծերն և ուսաներ զընն զի կա
լեալ զխիւս ծերանն նր և զ
գեր յաշխարհ իսկ և քո ներ
զաղոց ծերանն նր և զգեր իս
զի այնորիկ ոչ յանդիմաներ զի
մի գնացե յաշխարհ իսկ
մինչ համեցաւ ան կարեալս
այսմ զերկու ծերացն ուսիմ
զգա իկեանս յախոնեից
իւր ուրե որդեակ երայնա
մոեւ և աղօթել զի եղբորն
մինչ ի փորձութե իցե և եր
մալսմ աղօթել առաւ և նայ
գարձալան զգաւ նր գթու
թիւ իւրով

Եւ իսկնայրն ոմն եր իսպաղա
լեւն մե և անկալ իսկնա իսկ
թիւ մե և այն շա ծանեացաւ
անկալ մինչ և բժշկաց իրաց
և

Թողնալ եղև զնայ. զի եկաւ
 զյոյս կնիւյս իսկ իբրեւ լուս
 քայն սարկաւ ագուհի մայր վա
 նիցն. եթէ եղաւ իմա՛հ եպիս
 կոպոսն և Թողնի բժիշկն զնայ
 առեալ ք ինքն երկուս քոյրս
 քնաց իստեանել զէւս նր. :
 իբրեւ մտեալ իտունն նստաւ
 մայր վանիցն. իննարից կող
 մանն և խօսեր ք նմա և քորքն
 նստիին յտիցն. իսկ մի քերցն
 տարն ալ զձեռն մերձեցոյց յոտս
 եպիսկոպոսն. տեսանել թէ ու՞
 իցէ սառուցեալի զեւ ևս. :
 իսկ իմեձենալ ձեռին յոտսն և
 առ պատերազմ. եպիսկոպոսն
 յանձն իւր. Եւ իբրեւ յարեալ
 քնալ սարկաւագուհին իտեղի
 իւր. աղաչեաց զնայ եպիսկո
 պոսն և ասէ ոչ գոք ունիմ զի
 սպասաւորեսցե ի՞մա՛նս տկա
 րութե իմոյ. աղաչեմարացես
 սեր. և Թողցես սաւա զքոյրս
 զայս ծառայել զիս առուրս
 ինչ իսկ նայ չար ինչ ոչ լմացաւ
 իմոն. Եթող անդ զքոյրն և գը
 նաց իմանս իւր. իսկ եպիսկո
 պոսն զօրացաւ և աղբմամբ չա
 րին բորբոքեցաւ իմոյ սիրտ
 նր. և ասաց քոյրն արացես
 ինձ կեբակուր ջերմ զիկերայց
 անայ արար նմա. և եկեր. և
 եւարբ. և զննի ուտելուն ասե
 ելցես յանկողին իմ և եւ. և զն
 կաւ ք նմա. և իբրեւ կատարեաց
 զմեզս. առ յաման յղացաւ. :
 իսկ սպասաւորք եկեղեցւոյն
 իբրեւ տեսն զիկն, յացեսալ
 կալեալ զնայ ասիին. ասա մեզ
 ք յղացոյց զեղի. և նայ ոչ կամե
 ցաւ ասե. այլ զեղից. և զեղեցն
 սա եպիսկոպոսն զկա ինձեւ և
 գորա. Թոյլ տուք զնալ գորա.
 Ես գործեցի զմեզդ զայդ. և
 իբրեւ ողջացաւ. իցաւ ոչ ամառ
 յարեալ և մտեալ յեկեղեցի
 եդ զգնս իւր. իմր սեղանոյ կ
 սրբոյ. և ասեալ իձեռին յոտս
 եւ

ԳԼՈՒԽ Ա ԵՅ ԵՐ ՈՐ Գ
 Եւ իբարցս թնիքութեան քնքն մի
 այն և գնայրի հեռագոյն վանս
 յանապատ ուր ոչ ոք ճանաչէ զ
 զնա. իսկ առաջնորդ վանիցն
 յորում գիմեալ զնայր. հոգե
 տեսեր. և իմացաւ. եթէ եպիս
 կոպոսն ոմն զնայ անդ սատա
 իր եւս գու՛նալ անին և ասե ե
 պիսկոպոս մինչ գայցէ. ազդ
 արա ինձ զի ելից ուխտիս
 ք առաջ նր. և մայր գունա
 պանն զի կարծեր եթէ երկ
 վարօք. և ամբօրիս և փառօք
 գալոցեր զիոչ գիտեր զգործն
 զայն. իսկ իբրեւ եկն. եպիս
 կոպոսն իրաւուն վանիցն մերկ
 և բրկ. և միայն. դռնապանն ոչ
 ծանեաւ և ոչ աղբաց. սյւ
 ճայնն իմացեալ զգալուս տնի
 եւ ք առաջ նր. և ողջունեաց
 զնա գթով. և համբարեց
 զնա և ասե. բարեոք եկիր ար
 եպիսկոպոս. իսկ նա սքաւեչա
 ցաւ. և ծանրա՛մտեալ. ամալ
 եաց զի ծանեալ եղև և ասե ս
 որ զանուն իմ գիտե. զնա և զ
 գործն իմ գիտե. և սկսաւ յա
 մօժոյն փառիչել. զի երթիցե
 յայլ վանս. Լքուեցնա ծերն
 ուր և գնասցես ս դու. եկից և
 եւ ք թեղ. և աղաչեաց զնա և
 ան իմանս. և գայեաց ք եղ
 բարսն բազում ուրախութիւն
 իսկ նա աղաչեարեաց. կո
 տարելու պէս. և ոչ մարտութիւն
 և ջերմ արտասուօք. Եւ անդ
 մի ծանեալ զնացաւ ասա
 թիւյ. մինչև բազում նշանս ե
 ղև և բժշկաւ իցաւ ուր մահու
 աննր. չնորձարն քի. ք որում
 փառք. յաւիտիս յաւիտեանից
 ամենայն ամէն. :
 Եւ անանայն կից եկեղից ծեր
 կոնոն կոչեցէալ միայն իման
 միտք անամկեաց անգ. և չբամայ
 թին զեկեալ անս ինքաւորսն մի
 ծեռ. և զմեզ եւս ողբոյ ծանել
 զկանայն Եկեղեցւոյն սակաւ
 ցոյց

Ախորհրդէր փախել և երեւել
եւ ալ սք կարգապետն ասոր մի
գնայր. և եւ քառնամ զգթելն
քո և եկաց ժամանակս ինչ. և
բերին աղշիկ զոմս պարսիկ մի
տեւ. և քան սանել զգեղեցկոս
թիւն. երկեաւ իսկարան ալոյ
և. գ. օր յամբ թողելաւ ոչ մի
տեւ. ապա միջասելն թիւ թիւ
յամսս. նա փախեաւ իւրեաւն
և երկեցաւ սք մի րտիչն. և ա
մեկ հեղ ձայնիւ թիւ գնաւ. մի
երթար և եւ քառնամ զպատե
րազմի. իսկ նա զայրացմամբ
ասեւ. ալ ոչ լսեմ թեզ. զի ասեւ
և ոչ մանեւ. յայն ժամ նստոյց
զհայրն կոնոն քահանայն սք
կարգապետն աւ իւր կալեալ
զհանդերէն նր հեղիկ. և տար
եալ զհեռն խաչալկի բեաց ըզ
սիրան. և ասեւ նա զաճիր և ոչ զ
տանկիս եւ կամի. զի վարձս
առցես յաղագսայն. վս այն
րիկ յամի. արդ յայսմ հետե
ան պատերազմ գոլով քո. ոչ
մանիս զայն պիսի վարձս. Եւ
քարձաւ քահանայն կոնոն. ի
փան և մկրտեաց զաղշիկն. և ոչ
մանեաւ բնաւ թե կին իցե
նոյնպեւ և զայլսն. և զանգեաւ
խաղաղութիւն. քան զի պատե
րազմ կատարեոցն պատկիցե.
իսկան կատարից վտանգ. բայց
որք համբերեն սրբութիւն. և
նեղեն առցեն զպսակն վայե
ջացեալ.

Եւ զոս սք Զօրն. Զաղագս
Պոռնկական. ի սոր շրջոց.
Չգաստութի ծնանի. զոռն
կալութիւն. իսկ որովայնա մո
լութեւ մայր գետութե ան
տիգ. Եւ բուծանե զլապտերս
Հրոյ. և զարծարծու մի զանկու
թեց. բոր բոքե խօսք կանանց
վալեաց սաստու մի ալե կոծե.
զնաւ ան հաստատուն. և խոր
հուրդ պոռնկութեցան թուծն
Եւ մարտն թիւ թիւն պոռն
կութե

ԱՆՍԻ ՊՈՐՆԿԱԿԱՆ
կութե. ոչ առնու կցորդ իւր
զյագ ու մի ցանկութեց քանզի
թողու. զնա ընդ հալ առակոր
քանց կալ. Եւ յետոյ մարտակից
լինթ շնամեացն. Լընվիրաւոր
կացցե ինեաից թշնամոյն. որ
սիրե զառանձինն լինել. իսկ
որկա ընդ բազմաց. յամախ թ
ուծի վերս Հայեցու մկնով նե
տե դեղե. խոցեգանն և զթոյն
ան ինեբքս թափե. և որ քան
յամե. առաւել գործե զնեխու մի
որ զգուշանայ. յայսմ նետից.
ոչ երթա ի թողովս. ամենա
խուսմս. և ոչ ի տունս շրջի բշ
շանալով. քան զի աւել իտեղ
և ողբիւրում կաւ և աղօթեւ ի քան
պատուել կարծել զտունս. և
վնասել զանն. փախիր ի խօսից
կանանց. եթե կամիս զգաստա
նալ. և մի տար երբեք ի խիզա
խութե. համար ձակիւ. քանզի
յառաջնումս. պատահիւ. Հաբ
կաւոր. ալեւն. պատկառել ի գոլ
իսկ յետոյ անաթօթարար. Համ
արձակն. Բանգի յառաջին
խօսն. Զհայեցու ածան ի խո
նարհուն ինե հեղաբոր խօսին
և ողորմարտ ստուեն. ի ոյնպեւ
և պարկեշտարար ձեանան. և
քառնապեւ ոգւոց հանեն և լու
ծանեն զմիտս. ապա Հարցա
նեն. յաղագս և արկեշտութե
և ցածութե և ունկն դիր լինին
մտադրութիւն. իսկ երկրորդ ան
գամ. ի վեր Հայեցով ան սանեն
և ի բեթլեյան եկին բենս քեզ
կոտանալս. իսկ երրորդս. մի ան
գամ լուծանեց թեզ իտե սակա
իւրեանց յան ամօթ. Զարկելով
և ծալեցաւ զոռն իսկ նորա ծի
ծաղեցան. Զեւ այսորիկ
զարբարին և իցոյց ինին և պոռ
նկական կերպար անօք փաղա
շին ի յարուն. Զ Հայեցու ածան
գեղեղկա ցուցանել. աւետիս
տալով բեզ պիտին. զլուսն
Զգանն. և զարեւանդանն շրջ
նալ

շրջին մերկացուցեալ զպարս
 նոցն նայ Կրօնորովն ժայտ
 քեն. Կրօնս խօսին յուղօղոս.
 Էբարբառս նուաճան գորով
 լսելեաց քոյ. ապա այնու
 մօր. պաշարեն զանձն քո. և
 այսորիկ լինին քեզ կարեք
 պատրաստեալ իմօզ. Կորսա
 րանքս բազմա պատիկք իկն
 րուստ. Լըրդ՝ զգուշ կացիր
 ո՞վ մարդ. օրս արեւոցն ըզ
 քեզ բանիւք յաճախագոյն դը
 թովք Կա՛մ. Թողացուցանե՛
 ղքեզ ինոցա սերն. դիժած
 կեալէ ինոսա Թոյնք մա՛ւ ա
 բերք ևս չար բան զբարբից.
 Լըրդ՝ ո՞վ երեսասոր մերձե
 ցիր ան երկիւղ. առաւել ի
 հուր բորբոքեալ. քան ի կին
 մանկա մարդ. զի ի հուր մերձե
 ցեալ իբոցոյ անդի վաղիւ զա
 կի. ոստիցես. իսկ իկանանց
 խօսից մեղկեալ. ոչ կարես
 զերծ անել. դիւրաւ. Լըճե
 դաւարի օրմերձե իշուր և
 ախտ դանկու Թե իպատաշել
 կանանց. Երկու զորովայն
 իւր. Կխտատանա զգաստանալ
 Կհամբերել նմանե նայ սյնմ
 որ արգելու խոստնյ զճոյն
 նե րգրծու Թե վառել յեղեգի
 ցողու մօր սանձել քանզի ում
 զհրոյ գնացա իցողուսն. գր
 ժարե արգելու. Երկուսն ան
 հնարե արեւելու զարծմունս
 գիւն վառեալ իյազմանե.
 Լինեն Հաստատեալէ իխար
 խի Կախտ ցանկու Թե յանձն
 արովայնս մուլի. ինաւա Հան
 քիստ փութա նաւ ալի կո
 ծեալ Կանձն ժուժկալի Եզ
 գաստասիրի յանապատն խրն
 րե փութալ յան զինայ վս ա
 լեազն խորովու Թե փութա
 ղերծ անել. իսկ զգաստասերն
 իփորձոյ կանախ. Երկուսն
 զմարտարա՛ գունան իկորուստ
 տնձանց. օտնրա գոյնե քան
 իծո

զԼ. ՈՒՆ ԱԵՅ ԵՐՈՐՆ
 իծովու. ընկզմալ իխարս.
 Կանգի նայ Հնարե Կողմն
 կենաց ցանկացեալ. իսկ կե
 պարանօք կեո՞ղ. պատրաստ
 քամսկել հաւա ծի զգիւմ
 իւր. Լորձնի օրյանապատն
 իհրոյ մնաւոյ ապրի. նոյնաւ
 Կզգաստն Հեռացեալ իկա
 նանց. ոչ կիգու զեխու Թե ա
 րից. քան զի ում յիշու. Հը
 քոյ զփոտն ոչ կիգու. նոյնաւ
 Կոչ ախտք կարեն շարժել.
 ոչ մերձին յոսե ցաւք լինել
 Թե ոչորմեցիս Թշնամոյն. Ե
 ղիցի քեզ իծ յնամու Թե. Եւ
 երե ինայեցեալ ախտից. իմ
 քո յառնե. Երե ջայր յարու
 ցանե իցանկու Թե դեմք կը
 նալն. իսկ զգաստա սերուն ի
 փառաբանութե այ. Եւ Եւաղա
 զաւցի ցանկու Թե իպատաշել
 կանանց. Կա՛ւաւաւալ նմա. Ե
 Թե իտապանայցե ունել զան
 ախտութե. քանզի Կշուլ յո
 զորոր Թե շաղմուով իծողովս
 իսկ յանկաւկած ի եղեալ ա
 րանին. իբազմութե նե. զի
 չարութեն ցու ցանե. Եր
 ժամ կեո՞ղ մարդոյ. յիշու. ոչ
 յարուցանե զցանկու Թե քո.
 յայն ժամ գիտեա զի Հասեալ
 ես իսահմանս անախտութե.
 զի յոր ժամ տեսակ նո զքեզ
 ոչ ըմբռնե Կոչ յուղմունք լի
 նին խորհրդոց. Եայն ժամ
 Հաւանեալ իբարս առաքինոյ
 Թեց. գու գրեզ. Լըճ. Կայն
 ակա փանհոգ լինիր յայն բի
 սի խորհուրդս Կա՛մ. Համար
 կիր տեսանել. Կխօսել Եւ
 նո՞ղ քանզի դարձաւ սերն յայն
 ցանկութե Կուլի մերձ զը
 տանգն յոստիեն մերձե. Ե
 ում չափաւոր բովք արբել գը
 ծալթ. իսկ առաւել. նոր
 սանե. զինութե. նոյն պէս ը
 փոս անախտ գիւրաւ. Կա՛ւ
 կանե յամալ յիշատակ կեո՞ղ

Թողացու ցանեք զփառս
 քո իյնելուն կնոջ. և փյաթաժաժ
 պատահիս ինձում. զի փառացեալ
 փառս անձին քո. և փյառեալ
 ցեն թեզ զբոց ցանկու թէ. և
 արիւցեն զկաւ անձին քո.
 քանզի ուր հուր իյարդի յա
 մեալ բոցմեծ յարեցանէ. Լոյն
 պէս և խոկումն կնոջ. յամեալ
 իթեզ յարուցանե ցանկու թէ
 շար. Եւրդ. յայտոսիկ զգու
 շացիք ուր անձն իհրոյ ցան
 կու թէ. գիտի այրե սցիս յանձն
 հուրն իտեսիւ ամմանդեաց
 Լ անք փ եր իկիւ իկիւ կա
 նանգ. յորում բնակեալ եին
 փ կուսանք ճգնաւորք. Եւ
 ինոցանե. Ե. կուսանք խորհե
 ցան եւանել գաղտ իվանացն
 իպիշերի և գեալ զի արասցեն
 այր. իսկ ի փում գեշքի յորում.
 ամենքն ան իթուի կային. առ
 եալ զհանրերէս իւրեանց. կա
 մեցան գաղտ եւանել. և հնգե
 բեան դիւաւարեցան. իբրեւ
 այն եղև ոչ ելին իվանացն.
 այլ գոհանալով զայ. խոստո
 վանելին ասելով. գոհանալք
 զայ. որ իւրատելով խրատեաց
 զմեզ և իմաչ ոչ մտնեաց.
 Իրկեա և զիս արձնուին. այր
 եցմանե շար խորհրդին. իկիզ
 մանե ան բնականին. և իհրա
 տից բնութե պիտին.
 Ծոյ քո ինչե իբրեւ հնոցին.
 անձրեզ կենաց առաւօտին.
 Բիւշիւնուցե ըզբոց տապին
 փոխարկեացե ամպ ցողագին.
 Եւ զան մաղձան հուր գեհե
 նին զոր քաւանգեն հրեշտակ
 ձին. Ըզգառնա՝ փոխն և զիս առ
 րին. որե ծնունդ մեղացախաին.
 Որովառեցի անձալք անձին
 Բոր բոցեցի փմամբ շարին.
 Ե ինոյ յնեն հայցմամբ նոցին
 արձանացոյ լուսոյդ մերին.
 Որք հաւատովբն յաղթեցին
 պառնկական պատե քաղմն.

Ա.Ս.Ս. ՊՈՌՆԿԱԿԱՆ
 Ստոր յաղթութի ծոռիս ան
 ձին. գոնե լըրմամբ գործոց
 շարին

Գլուխ եօթն երորդ. Ա ասն
 ան բնութե. Եւ ոչ ագահե
 լոյ ստացուածոց. Եւ մի այլ
 ոց առաքինութեցիւրա՝ քանչ
 իւր խրատք. Սրբոց.
 շարցն.

ՐԱԻԱ ԲԵԱԼ Ո
 ՄՆՅԱԸԽԱՐԷԷ

Եզրայր և զինչս իւր բաժա
 նեաց աշխատաց. և կալալ ինչ
 ինմանե մի իւրն պիտոյից. և
 յարուցեալ գնաց առ հայրն
 պիտոն. Եւ իբրեւ գիտացեին
 զայն ասեցնա. եթէ կամիս
 փայլանկեաց իննել գու. գնա
 յայս անուն գեօշ և գնեցեա
 միս. և պատատեալ յն լ ար
 դուս. քո մերկեց և եկ այսր
 Եւ զինք թէ ալ գնեաց եզրայրն
 և արար այնպես. Եւ փնդեռ
 եւաներ իգեղջիւն. յարեան ի
 մի շուրեք գեղին. և հերձին լ
 մոյն զինչս ոտիցն լ. Եւ իբ
 րեւ եկն առ ծերն. ասեց բեզ
 բայրն արարեք զոր ինչ ասա
 զի թեզ. և նաասե արարի. հայր
 Եւ եցոյցնա զհերձեալ անդ
 ամս իւր. Եւ սե ցնա հայրն
 ամաք որ եւանե յերկրե. և կա
 մի ունել ինչս. այնպես հեր
 ձեացին հոգիք նց. իգիւաց և
 յախտից մարմնականառ.
 Եւ քան ի իս հայրն հիւանդցե
 անքե միսկիտե և զիհարկ եղև
 ծառ

նմա պէտէմ ինչ: և ոչ ունիք. զի
գնեացե. և առաջինըրեաց յոս
մեմեկ սեր ինչ: և նա պսե: զն
Հանամ զգէն Հայք զի ինչրե
ցեր յինեան սեր և կամեցար առ
նոս:

Եւ հարց զՀայրն արսենիոս.
Հայրն մարկոս և ասե. բարեւոք
իցե Հայր. զի ոչ ունիցի կրօ
նաւոր մի իմեաթաթի ինչիսե
նեկի իւրում. զի տեսի ես եղ
բայր ոմն գիտնէր աւակաբան
Ջարս. և զայն և ն իմեաց. և ցըն
դեաց: ԼՀսե ցնա արսենիոյժ
բարեւոյր գործ. այլ ի վր Համ
բերութե մարգոյե զի եթե
ոայն աւակիցե. և Համբերեւրչ
կարիցե նա այլ անդ պնդիցե
ևս կրկին:

Պատմերմեզ Հայրն դանիել վմ
Հօրն արսենիոսի. Եթե եկնառ
նա մագիստրոս ոմն. և եբեր
առնա կտակաճիր Հոռմայեց
ւոց ընտանւոյ որ ինչս ան
թիւ աւանդեալ և թողեալ եր
նմա. իսկ ծերնիբըն եազգիին
փութացաւ պատառն զնա:
Իսկ մարգիստրոսն ասե. աղա
շեմ զբեզ Հայր. մի պատառեք
զայդ. ապա Եթե ոչ Հատանի
գլուխ իմ. ԼՀսե ցնա արսե
նիոս. ես յառաջագոյն մեռ
եալ. եյի յաշխարհե. և նա ար
դեօք մեռաւ. Եւ յետոս դար
ձոյց զինչսն զայն. և ոչինչ ետա
ինմանե:

Վսեին վմ Հօրն աղսթոնի ե
թե զբաղում առերս շինեք
սենեակ և աշակերտս իւր. և իւր
ըն կատարեցին զտունն և կա
մեր նստե: Եւ տեօ յայնմ առաք
տեսիլ ինչ. զի եր գործ ինչ
մնասու. և ասե ցաշակերտսն
իւր. արիք գնացուք աօտի.
Իսկ նորա տրամեցան յոյժ և ա
սեն. Եթե կամեիր գնալ ստե
մբ Եւր աշխատեցաք սուտ
աշինեցաք զդա. զայն աշխատե

գլուխ ետեւ. եւ ուր
ոմանք իմեզ և ասեն. եթե դ
ձ գնացին ան դարարե լեք
այնոցիկ. իբրեւ ետես ծերն
զնա. տրամեալ. ասե ցնա. զի թե
պետ և ոմն. զգայն աշխատե
մեզ. այլ ոմանք շինին և ասեն
երանի. անգա զի վմ այլ շրջին
և զատարսն մմ. արհամարհե
եթե դուք որդեալք ոչ գայե
կսգնալոցեմ. և գնացին զկնի
նք. Եւ ուր և շրջեք նայ. այլ
ոչինչ բառնար թինքն բայց
մի ձեւից արմաւոյ ունեք:
Եւ դարար ոմն եկնառ Հայրն ա
ղսթոն և կայր Եւմա. և իբրեւ
երթային. իճանապ ուրհե ե
գետ եղբայրն փոքր մի բորակ
և առեալ զայն տարաւ առնա
ԼՀսե ցնա ծերն ուստի եյս.
պատասխանի ետ եղբայրն և
ասե. իճանապարհի գտի զսա
Հայր. ԼՀսե ցնայ ծերն. եթե
Եւ աղսթոնի եկեալ ես բնա
կիւ. զորոչ եգեալ եք զայն
մի առցես. և առաքեաց դնեւ
պնայ իտիգի իւր:

Վսեին և վմ Հօրն գեղաստիոյ
եթե իմանկութենե. անինչք
և միայն ընթանայր. իսկ եին
և այլք բաղումք. յայն ժամ
անդ որք զնոյն առաքինութե
մտանային. յորս եր ծեր ոմն
սքանչելի. և բնա անինչք
որիմիում դատարկ այրի եկաց
զամ առաքակենաց իւրոց. ու
նեք և աշակերտ իւր ոչ
տացաւ. Երկու և Հանդերձս և
ոչ երբեք Հոգաց. վմ աղսթոն
ինքն և ոչ աշակերտն իւր.
Իսկ յորժամ Հրամանեաւ իտես
Հայրն գեղաստիոն և զման
բերին նմա իդիգոյ զպետան
և ստացաւ. իսկ ասա որոս Եթե
վսեին ցնա. յաւանան և եգինս.
և ինչս բաղումս. մինչ զի և Հօ
րն պախուսեոսի ևս ետ. մինչ
շինեք և նայ վսեա. ԼՀսե ցնա
վերոյ տացեալ ծերն. իբրեւ

տեսանէր զայն. եթէ երկնիմ
Հայր դեւասի. փոքուցե պակս
տեսցին միտք թո խտանալ ա
գարակն. և գեղջս ի պետս վա
նից թոց. և զսե գեւասի. եթէ
կապեցին միտք թո. ք այդ Հե
րոսի որով կարես գու. և զյն
պէս ոչ կապեցին միտք գեւ
ասի առ ինչս :

Ասե ին վս Հօրն գեորդեասի
միայնակեցի եթէ բնութն ամ
մերկ բնաւ միայն շրջեր յա
յապաստ :

Ասաց Հայրն եպրեպիոս. ե
թէ ամենիւթ մարմնոյ. ի վայր
քարչե և ձկն. և որ ոք սիրե
գերկիր. սիրե նայ և զնիւթ նթ
իսկ որոյ սիրե զնիւթ. նթ. ե
թէ գիպեցի պետս ինչ պակս
սի. ի Հոգոց. նոցան ևս որ ասի
լինեցին յոյժ ք ազատելն ին
ցանն :

Եղբայր ոմն եՀարց զՀայրն
եպրեպիոս վս կեհաց իւրոց
և զսե զնա. ծեքն խոտ կեհի
ցես և խոտ. զգեցցիս. և խոտ
արկցեն քէս. ևս իրտ միայն ու
նիցիս երկաթի ույ զի զամ աթ
Համարեցես :

Թեոդորե Հայրն փերեմացի.
մտացա գիրս երես մեծա
մեծս և երթեալ առ Հայրն
մակար. և պսե ցնայ. ունիմե
գիրն երես. և յընթեռնւոյ ըս
նոսա շահիմես. և այլք բա
զու մք որք ընթեռնուին :

Էմրդ. ազասցես ինչ պահեմ
զնս. յաղագս օգտի. ինչ և բազ
աց. եթէ վաճառեմ ևս ամ ըզ
գինս նց. աղբատաց. և զսե
ցնայ ծեքն բարոյքե բան գր
ոցն. այլ առ աւել բարիքն
գործք և զի անընդուն լաւ
քան զամբ. իբրե լուա զայս
Հայրն Թեոդորե. գնաց վաճառ
եաց զնս. և ետ աղբատաց
զգինս նոցա :

Ասաց Հայրն իսիրական գրող
այ

Ա. Ա. Ս. Ն. Ա. Ն. Ը. Ն. Չ. Ո. Բ. Ը. Բ.
ար և յանդու գնիցի սեր ընդ
որն զյագու մն. ամենին ոչ գի
տե և ի վր յետին. յարու թե
կացու ցանեզգոգին. և զի պարտ
ից. յառաջ պոյն փախչի ինք
մանե զմեծ բնակի իքեզ յաղ
թե և կորուսանե զբեզ :

Ասաց Հայրն իսաակակ. եթէ
Հայրն ամբ. Հին և կրկնուս ա
գաներն. յՀանդրն և փիւրնն
Հիւսաժ տերեւաբմաւոյ իսկ արդ
մեքու նթմք Հանդերնս բազմա
գինս. գնացեք դուք աստի զի
քակեցիք զտեղիս զայս. և գթ
նշյոք ժամ գնացին եղբարքն.
փոռնն ասեր ցնս ոչ ինչ տամ
նեզ պատուեքան. զի ոչ պա
Հեք զնոսա :

Ասաց ոմն իՀարանց. եթէ
եկն երբեմն եղբայր ոմն իսե
նեկացն յեկեղցին. Հօրն իսա
Հակայ և ունեք զգեցեալ նոր
կեկուղ. իսկ ծեքն արաւաք
սեաց զնա. և պսե գնաւ աստի
այս տեղի միաւնաւցի. իսկ
գու աշխարհիկ գորով ոչ կա
րես աստ կեալ :

Ասաց Հայրն ամբոյ. այնպէս ար
ժանելին. զգեւտ կրօնաւորի
ոմն զի ընկեցի. զնա. իրողցի
երես առ ուր և ոչ ոք առցե
զնայ սակա վատեարութե :

Ասաց Հայրն իսիրական. եթէ
բաղձացցիս դու արքայութեն
երկնից. զի նչս արձամ. ոչ ետ
և Հեաւեա սիրոյն այ. զի ոչ ոք
կարողիցի կեալ առ ամ որիցե
որ կրամու և արծաթ ասեր :

Ապամեցին մեզ վս Հօրն յոՀա
նու պարսկին. եթէ իբրեւ
թե նե շնորհացն ար. իրեկն ի
նմա կատարեալ արքայիս
Էդէ. սա բնակեք. յեզիպտոս
և ինդրեաց յեղբօրն. իսկ իս
գաւ Հեկան մի. և գնեաց կամա
ւաճառաւ իրեմս և եկեալ եղ
բայր ոմն. ինքեաց ինմանե
Հաւա կաւա. զիսպացի Հան
գեր

գերման և ետ նմա ինքուրք. և
 գիտէի այլ ոմն եկն. ետ և եր
 մայն այն պես և որ քան ինքրե
 քին և տ ամենեցուն մինչև ար
 պատեաց զամբնեայ եկն Թր դա
 ճեկանին. և ասէ ցնայ հայր պի
 տոյ են ինձ քաջե կանն իմ
 տուր զնայ. և զսե ցնա ծերի
 գնա որդեակ և ետ ստացեալ
 տաւ քեզ. զիոյ ունեւ ինչս.
 զի հատուցանիցե նմա զգոխն.
 և որ զորեցաւ առ հայրն յակոր
 ուեր առաջնորդ վանացն. ինչ
 քել ինմանե դաճեկան մի. զի
 տացե եղբորն. և մինչ դեռ գը
 նայր ետեւ դաճեկանն մի. զի
 անդ հայր իմ ուղարչն և ոչ մե
 ճեցալ ինայ. ալ արար աղօթս
 և որ քաւ իսեկն և կ իւր. և ար
 Հա եկն գործը եղբայրն. և նե
 դեր զնայ ինչ որ իւր ինմանե
 զդաճեկանն. և որ ցաւ ասեւ հո
 րացից ուսարբ. և արեաց գործը
 առ հայրն յակոր. Եւ իբրե
 քնայր ետեւ զդաճեկանն զի
 կար ի տեղաւն յայն մի. և Եւ
 գործը արար աղօթս և զարժա
 իտուր իւր. և աւաւ եղբայրն
 եկն գործը. Թախանմեր զնայ և
 ասեւ. տուր ինձ զգոխն իմ.
 Եւ սե ցնայ արեւօք հոգացայց
 և բերից զնայ. և յարուցեալ դը
 նացին յայն տեղին. և եգիտ ըզ
 դաճեկանն. և ասեալ տարաւ
 զնայ. առ հայրն յակոր և ասե
 ցնայ. Հայր մինչ գայն տա քեզ
 քեի զայս դաճեկան անկեալ
 իմանալարէ ի տրա սեր և հայր
 ցանեւ տացեալ եղբայրդն. գո
 ցե ոչ կորոյս զսա. և եթէ որո
 թի տրն սորա տացե զսա. գնաց
 ծերն և քարոզեաց զերիս աւ
 տրա. իսաճմանն յայն և ոչ գը
 տաւ իմն յայն մամ ասե ցը.
 Հայրն յակոր ծերն. Հայր և
 մի զիոյ գտաւ մի տորա որդի
 որ յայն եթէ կամիս տաց զսա
 եղբորն ուս պարտապանեց. և

զիմ. այն որդի գայի տա քեզ.
 զի ինքի ի ինքն. և բնա զաճեկան
 հաառացանե ըոյ զայն. Զայս
 իբրեւ ընտրահայրն յակոր գար
 մացաւ և եթէ զի արարտականեր
 և գտաւ վաղվազակի. զի արգ
 ոչ ետաւ և տարեալ ետ ցնա.
 Եղբայրս յի հան հայրս տաներ
 և զայս արանչի ի կարգս. զի
 եթէ որ ինքրեր ինձ. ինմ
 նե պեաք. ինքն ոչ յառնեւ
 տայր այլ սերն ցնա. և ինքեալ
 տացե ս որ քալ պիտոյից քեզ
 և եթէ բերեր որ ինչ. ասե որ
 նա որդեակ զիւր անգոր ի տեղ
 իւրում.
 Եւ սեին և մի հօրն յուր ինն
 ի եթէ զամս եթէ անաւան ե
 կացայրի մի ու ժողով. և ոչ
 բնաւ ստացաւ ինչ. և պիտոյից
 տարարէիս. քայց միայն ինքն
 մագեա հնացեալ. և իսաւոր և
 միայն ասի ի յայտն զեւ.
 Եւ ասց. Հայրն կատանե. եթէ
 ի ինմն տմն եղգ. կրօնաւոր.
 և զամ ինչս. իբր քաւանեաց
 տղաւտաց. և կաւաւ սակաւ ինչ
 իսեալս իւր. և ոչ կանցաւ. ան
 նու յանն զկատարեալ Հնա
 զանդ ու թին. և զիստարէր թի
 և զանընդաւ թի. և զիստարէր
 մինչև ոչ ունեւ. առանձին և տ
 տեղ մի. և զնսա գրեաց մեծն
 բարի իսաւայս պեւ. եթէ զի
 իսեալ թի քո կորու սեր. և զի
 անձնու թի ոչ գտեր.
 Եւ ասց. գործը կրօնաւոր ոմն բը
 նակեր իւր ինն յայրի ինչ. և ին
 ղի ինն առաւ ընտանիքն իւր և
 ասեւ. Հայրքո Հիւանդէ. և մի
 ծե իմաճ եկ գու. և տո անդեա
 զտորգու ածաւ նր. իսկ նա պա
 տախանի ետ և ասե. և նա
 քան զնա. և ս վաղուց Հետե
 մեաւալ. եւ յայնարէ. և սե
 տեալն զի եկդ առ ինմ տաւ զեւ
 ոչ կարի.
 Գնացեալ երբե մեղբայրս տայ
 Հայ

Հայրն մակարի իսկիտե . և ոչ
 թէ քաղիստոսն նորայց միայն
 չորս Հոսեան և աստն ընա . եկ
 քանզի Հայրն և տարցուք զքեզ
 ի գեղեզ . զի Հանգիցիս սակաւ
 ար . Լճե ցնծ Կերն գիտեք
 զիտուն Հացանցքն . այսու ու
 մեմ ի գեղեզն այն . աստն ցնայ
 այսու Լճե ցնծ Երն գիտեմ
 և եւ . և յոր ժամ համարիմ գաւ .
 ես եկից գուք առաջնորդ ինչ
 ոչ պիտոյիք :

Ասեին վս Հօրն միմեմսի . իս
 կիտե . եթէ յոր ժամ . զնաց մը
 տանել ի վե մե այն . զաստուկե
 ցամ յոյժ ի հանապարհին . քա
 ւեր ես ուրիշարացից բերե ըրչ
 ըսէր իմաստ . և զեւ խորհէր
 զայս . եկն ասեա չայն զիստե
 մուտ յայտ . և մի ինչ Հոգաւ
 ցեն . և եմուտ բնակե ցաւ . ան
 Եկին ասեա Երն Եմանր . և
 ոչ գոյր նց ըսէր . բայց միայն
 մի ստոմանաւ . և արարեալ ոստ
 նաթան Եպիսեաց ինա զըզն
 զայն . և տիրեցաւ Եայն Երն
 և մասնէր . և ելանէր ի տուն . և
 աղօթէր առ ամ վս ըրոյ . և ոչ
 գիտէր թէ զինչ արաացէ .
 Եւ ահա ասի մի ին ըրով . Ե
 կաց ի վր զիսն և երեցամունն
 նք ըրով . Լսեին յիս Երն
 ասացես մեզ եթէ վսէր մը
 տանէիք և ելանէիք աննեանս
 իսկ նա ասե դատեի քայ . և
 ասեի ար քեզ բերեղիս ասա
 զի ըսէր ոչ գոյ ըմպելոյ . յայտ
 ցիկ ծառայից բոց . և ետ մեզ
 ար ըսէր :

Ասեին և վս Հօրն մեզ Երն
 եթէ ելանէր իսեմեկեկ և եմ
 կամք զնալ այլ ուր ոչ դառ
 նայր իսկեղ զգուռն տանն և
 զի ոչ ինչ բնաւ ունէր . ինչ
 թոյ երկր իմա բայց միայն
 և եկ և տեք արմաւոյ .
 Եւ Հարցում Եր ցՀայրն ամոն
 և ասե զի նչ արարից Հայր . զի
 վըշ

ՎԱՍՐԻ ԱՂԵՂԻՄԻՐԻԹ
 վշտապաւս . ի վաճառել զՀՅ
 ուս գործ իմ Լճե ցնայ Հայրն
 և ամ հարքն զաճառ երն զնե
 եւսգործ . և այս ոչե վնաս Հոգ
 ալ այլ դու միանգամ դիւր ըզ
 գինն . և պակասաբար և զոր ինչ
 տացե ոք . առանց իմա բնու
 թեաւ ցնա . և ոչ վշտացիս այլ
 Հանգիցես և Լճե եղբայրն և ե
 թէ ունիցիմ այսուստ զպետս
 իմ պարտե զիմողից իբաց ըզ
 գործելն . Լճե ցնա Երն
 զնե աղօթք մի թողցես բը
 նա . այլ գործեա առանց ըրո
 թե իոյ :

Ասեին և վս Հօրն միմեմսի անէի
 եթէ աշակերտք նք առանց
 Հրաժանի նորին քակես ըզ
 ցանկ պարտիցին . և արտաբոյ ե
 գեալ ածեցուցին զնա . իբրե
 գիտաց Երն եբարձ զմախաղ
 իւր և նչ տանն և ստե ցնայ .
 աղօթեցեք վս իմ եղբարք և
 սկսաւ գնայ . իսկ նոքա մինչ
 տեսին զնայ . սլնաւս անկան
 առաջի նք և ասեին . զի նչ իբե
 Հայր ասա մեզ . Լճե Երն
 ոչ գարձայց յետս և ոչ կացից
 աստ . եթէ ոչ քակիցեք գուք
 զցանկ պարտիցին այն միկ և գե
 ցեք յառաջին իւր տեղին . և
 նոքա արարին առ ժամայն այն
 պէս . Լճե Հայրն սիրովանե
 նս ծառայեմ մն իմ . և մր իմ
 պատու իբեաղ ինչ և ասե . գու
 աշխատեաց ի գործ իմ և ես կե
 բակրեմ զքեզ արդեթէ գոր
 ծեմս ուսեմ զմարշս իմ և ե
 թէ ոչ գործեմ ուսեմ զսեք
 այլոց :

Եւ Հարցում եղբայր զՀՅրն որա
 պիտե . և ասե ցնայ Հայր ասա
 ինչ բան խրատու . Լճե ցնայ
 Երն զի նչ առացից քեզ եղ
 բայր . զի առեալեք թո զորբոց
 և զայրեաց ինչս . և ցեալես
 զպատու Հան բու վս զի ետես
 զպատու Հան նք և զի երն ինայ
 գեթ

Եւ զարդ ուն զՀայրն սինկլիսի
կէ . եթէ բարեօրոյցէ բնաւ աւ
ստացուածս լինել . Եւ այ ասե
կատարեալ բարիւն աւ ստացու
ած ութի . Եւն ընդ ութի նոցին
որք կարօշք իցեն . զի որք առ
նեն զօյր վերստ մարմնոյ կրեն
այլ Հոգիք նց Հանդիցեն . յոյժ
եղորորինակ զօրն զ Հանդերձ
անկասկած լուսնայցի . բախե
լով ոտամբ բշր ընդ բարչլով
Արամբ լով և ոչ պատարի այս
պէսէ Եւ անինչք անձն ի գաւ
ի վր բազում փորձութեց առաւ
ել ամբ սնայցի :

Ասաց Հայրն իպէ ըրբսին գան
ճարան մեծե կրօնաւ որի կա
ժաւոր անընչութի . Եղու գան
ձեացն յերկինս . զի աւ Հասեն
Հանգիստ և յաւիտենականքն .
Եւ զբայր ուն անուն փիլափ ըի
ոս բնակիւր յանապատն յորդա
նանու . Եւ կերակրիտ ձեռա գոր
ծիւ իւրով . Եւ յաւուր միում
ել իսբ բաղաքն երուսաղէմ .
մաքառել զձեռա գործիւր .
Եւ անկաւ ո . մեմ իփողոց մաճա
ռանոցին արկշինչ յորումէր
Հաղար դաշե կան . Եւ կեալ
ծերն խոնդն յայն . Եւ տե սեալ
զնայ առեալ նստաւ խոնդին .
Եւ մայր գալոյ խնդրողի արկե
ղն կորուսանողի . Եւ Հա գայր
այր մի Եւ յայնիւ մեծաւ ոչ
բայր Եւ կոծեր Եւ Հարկա ներ .
արդառեալ զնայ Եւ բն առան
ձինն . Եւ տ գայն ի ձեռս նի . Եւ
կամեցաւ տալ ժամիրն ձեռոյն
յորն իցն . Եւ Երն ոչինչ Եւ առ . Եւ
սկսաւ այրն առել մեծաւ Հայն
եկայք տեսեք . Մարդ այ թե
զի՞նչ արար . իսկ ծերն փախեաւ
Եւ ի բաղաքն :

Ասաց Հայրն գոյնիւ բաճա
նայն տալիս ոյ եթէ արքել թն
ի խանք . սինկլիսի կոսք Հրոս
մայեցեք նախանձեալք Հօրն
արք

ԳԼՈՒԽ ԵՒԻԴ Եւ ըրոր
արքել ի խանք . Եւ Երն արքել
ցաւ յանապատն սինկլիսի . ոչ
յայն պիտի խոնարհու թի . Եւ
յաղքատութի . Եւ տու զան
ձինս միեւն անտէ նոցին կր
խեց կրայից . Եւ անին գոչե
անսցե մոր զաղքատութիս զայս
Եւ թողցէ զմեզս մեր :

Եւ զբայրուն կամեցաւ կրօնաւ
որ լինել . Եւ գնաց առ ծերն Եւ
ասացն մա գայն . ասեցնայ ծերն
նի՞նչ կամիս կրօնաւոր լինել .
Երթ զրուեալ զինչս քո Եւ ըր
թեաւ նստցիս . իսկ Երկի քո
գնաց եղբայրն Եւ պալ խնայ
զամ ինչսիւր տղքատաց . բայց
միայն եթող իսկեաւ իւր .
գաղեկանս Հարիւր . Եւ այսպիս
եկն առ ծերն . Եւ զն գնայ ծերն
գնացեալ նստցիս իսկ նիակն
յայն . Եւ այ նստաւ անգ Եւ զլը
նի առուրցին . ասեն ցնայ
խորՀուրդն եթէ Հնացեալ
դուռն խցիդ . նորոգես ցնս
զնայ . Եւ եկեալ պատմեաց զայն
ծիրոյն . Եթէ խորՀուրդք իմն
զեկզկս նորոգել զդուռն խցին
Եւ պե ցնայ ծերն ոչ ասաց
քեզ թե ցրուեալ զինչս քո .
արդ զմաքեալն զայն Եւ բալ
խեա . Եւ արար եղբայրն զՀրոս
մայեալն . զայն բայց Եւ մա
ցցց անդի դաղեկանս . Եւ Եւ
գեալ ինչ դարձեալ ասեն ցնա
խորՀուրդքն . Եւ դուռն սենե
կիս Հին Եւ թեալեալ Եւ պարն
քեզ չինել զսա . գնաց Եւ պատ
մեաց Եւ զայս ծերոյն . Եւ զն
ցնայ ծերն ունիստյալ Եւ ուրի
գնացեալ ցրուեացն զայն Եւ
զի Հանգիցես . Եւ այ գնացեալ
զրուեաց զ . Եւ զայն դիմար Եւ
եկեալ առ ծերն . ասե Հրաժե
քդի յամէ Հայր ըրանի բուժ .
Եւ զն ցնայ ծերն բարեոք արա
րեր . արդ գնա ի ստ իսկ նե
կին քո . Եւ այ գնացեալ նո
տաւ անդ . Եւ եկեալ իւրում
զի

դկեանս իւր :

Եւ ոմն կրօնաւոր Հիւանդ և
զիտ աւեր կերակուր և ոչ ըս
պատար . առեալ զնայ Հայր
վանացն եւ թյերկուս եղբարս
և առ ասպատոնցեք և դար
մանեցեք զքա . և պոնուցուք
զոչ պատկ իգաւտեանն . քի
այսերոյ : իսկ տկարն այն ու
նեքարկց մեծ լի դահեկանիւ ի
ծածուկ . և բռնաց զերկիր ի
նեքոյ մահչաց իւրոց . և թա
ղեաց զնա անդ : իսկ զկին ոչ
բազում ատուրց մեռաւ ծերն .
և ոչ ումք ասաց զայն :
Իսկ իւրեւ թաղեցին զնա . ասաց
Հայրն մաքրել . և յարդարել ըզ
տկին ուր անկեալ զներ Հիւ
անդն այն . և իկազմել զտեղին
գտին զոսկին և պատ մեցին
Հորն զայն : Լճս իսկ Հայրն
որով Հիտե ոչ իկենդանու թե
և ոչ իմահուանն իւրում ասաց
զայն ումք ասա ոչ յաժ . այլ
իսա ուներ զոյս իւր . և արդմ
մեկնեացուք զնալ . իսմանեւ . և
տարեալ թաղեցին ընդ նմա . և
առ ժամայն անկաւ Հուր յեղ
նից . և այրեր զգերեզմանն զայն
զաւուրս բազումս : Եւ զայս
տեսեալ եղբարցն փառաւորե
ին զան :

Իսմուկ ոմն խորհեր Եւանել
յաշխարհէ . և մի անձնանաւ և բա
զում անգամ եւ . զի գնացե ի
վանս . և արգելոյր զնա խորհուր
դք իւր . զիւր մեծա տուն յով
իմրում առար եղև զի գնալ կա
մեր . և յուր պատեալ զնոգաւ
դէք և խորհուրդքիւր . և ամ Հը
նարիւք իւրեց ջանային յետս
զարձուցանել զնայ . իբրեւ ծ
տես զանձն յաղթեալ ինոցա
նե . այն ժամ մերկացեալ զՀան
գերձս իւր իմարմոյն . իւաց
ընկեց յիւրմէ . և բնաւ ին մեր
գնաց ի վանսն . իսկ Հոր վա
նիցն յայտնեաց ան և առե . արի

փոռ

ԱՍՈՐՆ ԱՆԸ ՆՉՈՒՐԻ

փոռով և քնդուսեա ինեքս
զգնազգեացն իմ . և յարեա
ծերն և եւ ըգեմն . Եւ իւրե
լուաւ զայն յամ Հայրն յեղբ
րեն . զարմացաւ և զգեցոյց նը
մա զտեսաւս կրօնաւորի : Եւ
որք գային և առին ծերոյն ըզ
խորհուրդս իւրեանց . ամի ին
քն առներ պատասխանի . իսկ
որդելն յաշխարհէ Հարցանե
ցնաւ Լճս ծերն լայն ե զբա
յրն Հարցցեա . և նա ուսուսցե
ք զգործակէ Եւնելոյն յաշխ
արհէ Լճայրն և զբայր ոմն մեծա
տուն գծերն . առնուլ ինչս ի
նմանե իսկտա իւր . և ծերն ա
սե . ոչ եմ կարօտեա ընչից . բա
ւականեն ինչ ձեռքիմ և գործ
նք : իսկ մարդն այն աղաչեք
և ասեր սակաւ թշ առնուլ ի
պետս իւր . Լճս ծերն կըր
կին ամօթի ինչ այտ երջայր .
միգիտուից զորոչ իմ իցե և երկր
որդ զիտարի իւր բարե գոր
ծե ցից . և քբաղայց . և ոչ հաւ
իւրեմանե և ոչ ին . մինչև զարմա
նալ մեծա տանն այն տեսանե
լով զնմալ . զորացեալ և առն
կարօտ ընչից ամի :

Եւ կն ոմն մեծա տուն իսկիտե
և երբ Երիքն ոսկի բազում
յոյժ և աղաչեք զՀայրն բաժա
նել զայն եղբարցն . Լճս ցը
նա ծերն ոչ պիտոյի այդ եղ
բարցն . և իւրեւ նեղեաց զնայ
յոյժ . առնուլ զայն արար այս
պես . եարի զոսկին իզամբ ինե
եգ զնա իսպառուհան եկեղե
ցոյն և ասե . քահանայն այն
դեղբարսն . եթե որ պիտու
նիցի ոսկուոյ . առցե աստի . և ոչ
որ բնա մերձեցաւ և կամնայ
եցաւ ինտ . Լճս քահանայն
ցմարդայն ընկալաւ ան զսեք
և զՀաւա առ քո . առգաւ ուստի
և տարեալ տայն սաղբատաց .
և շահեցաւ այրն յոյժ . և տար
եալ արար այն պես :

Եւ

Եւ ծերոյ ունեւն եբեր ուն
 ինչս. և ասե արեալ զսյահայր
 ծախէսցես. իպետաբո զի յոյժ
 ծեր և տկարես դու. Եւ զի
 եր ծերն տկար. և ասի անյոյժ
 լլսէ ցնա ծերն վն այնքոյն
 եկիր դու առիս զի զայն. որ
 կերակրեաց զիս զամս. Կ. զնա
 առցես յինէն. զի ահա այս քոն
 ժամանակս. և ոչ միւս ումբ
 յանձնեաց զիս ամ. այլ նա կե
 րակրեաց զիս առաւ որդրան
 Թքն իւրով և զայս. ասացեալ
 ոչ ինչ էառ ինմանե այս պէս
 եին կենցաղքս բբոցն և անոռ
 տացուած. կրօնաւորացն.
 123. և ասացին մեզ ծերքն. ե
 Թե եղբայր ոմն գործեր պար
 տեղ և տայր զբանջար իւր զամ
 սերևոյ ինչ բնաւ պահէր. բայց
 միայն զկերակուր իւր. իսկ
 յետոյ անկեաց զան իսիրտ. Եւ
 և ասե ժողովեցին սակաւ ինչ
 կերմոյս գուցե ծերացայց. և
 տկարացայց. և իսկեւս գայցե
 ինչ. և սկսեալ ժողովեաց և ե
 լից աման ինչ լիկողովք. իբրև
 զայս արար. գիպեցաւ նման
 անդու Թե երկար. և նեխեցան
 և քանցած ուր եր. և Եսայեաց
 զամ կերմոս առ. բռնելու և ոչ
 ինչ օգտեցաւ. յետոյ եկն այն
 Հմուտ բռնել և ասե. եթե ոչ
 Հատակ բռնէք իբաց. և երեսն
 և ասակ անեն զամ մարմնն. քո
 և պատրաստեցաւ Հատաներ. և ք
 րով զոտս իւր իսկ իգիծերն
 յայն մեկ իմիտս եկն և յիշեաց
 զոր ինչ արար. և ասալ առեաց
 յոյժ. և ողբաց և Հատանեաց և աս
 ան. յիշեալ մոր զառաջին իմ գործ
 զի աշխատեի. և տայի զայն եղ
 բարցն. և իբրև զայս. ասաց. և ե
 կացաւ նովա. Զրեշտակայ
 և ասե. ուրեցեւն փոքրն զոր ժո
 դովաներ և և ասե. յոյս նց. զոր
 խորհեցար իսկ եղբայրն իմ
 ցեալ ասե. մեզա մոր Թող ինչ
 և և

ԳԼՈՒԽ ԵՒՌՆ. ԵՐՈՐԵ
 և այլ ոչ և արարեց զայն յայն
 ժամ. մեծ ինչ. Զրեշտակն զ
 ձեռնիւր յոտանն. և ողբաց և աս
 ժամայն. և ասե մի և աս. յորովես
 քես. ինչս. և մի ապա ինչ ոչ իս
 ինչայ. և եղև աներևոյց. իմա
 նե. և եղբայրն գահանայր զ
 մե. ուր քանտա Թ. և յարեալ Թ
 առաւ օտն իսկանցիկ քոս իւր
 իսկ իբրև եկն բռնելն Թ
 ուտա օտն իւր իտեւոյն. և ու
 ներ զՀատուցս ուրն զհՀատուց
 զոտսն. Եւ իբրև ոչ եղիտ
 զնայ եՀարց զմեծաւորս Եւ
 և ասե ուր ինչե Հիւանդն այն.
 Եւ ինչ ասե ասե ասաւ ասե
 մեաց իգործ իւր իսկարտեղ.
 Եւ օր սկսեցաւ բռնելն. գնաց
 իրեւանէ. զնայ և ետես զնայ
 զիբրև զե իսկ. և յաւել լեալ
 զոչ զայն զայ. ուրեցեւ քան
 զայն բռնելեաց զնայ. և տեղե
 կացեալ զայն ասաւ բռնելու
 և իւրանդու Թե յինեալ զնայ
 Եւ եղբայր ոմն եՀարց զմեծ
 իբրև և ասե. կամս Հայր զի
 ամենեկն ինչ. Երեւոյս գահե
 կանս մի տկար Թե մարմնոյ
 Եւ օր զնայ ծերն ոչ բարեւոյ
 պաւ. Եւ զան իսկ ասե. զիբ
 պաւ Եւ օր սկսեցաւ արաւելան
 ուտ. քո ինչ. Եւ Երեւոյս և աս
 մոր ոչ Հոտաւոր մի քո. այլ զամ
 յոյս մի իւր զիգոր. և և աս
 ն իսկարտեղ զմեզ
 Եւ Երեւոյս և ասե. Երեւոյս և ասե
 և ասե. իսկարտեղ. պաւ եղբայր
 սեր և ասեալ Թ իւրեւոյս զոր
 ասաւ քո մեկին. զիգոր և ասե
 ն ինչ. և ասեալ միայն առ. քո
 զի ոմն եղբայր և իսկարտեղ առ
 ինչն զառաւրսն զայն և նայ ու
 ետա. ուր ասե զմե ասե և աս
 Հիւանդ զարմանեալ և աս. և
 ուտեմ Հաց զորոքս այլ և ասե
 բաւակնե ինչ և ուր և աս. ինչ
 բնաւ. և ասե. գնացին իգոր
 և և

ուրեմն - և ասարան զայն դորոջ
 և առ դորդին - իտուռն կնոջ ու
 մեծն աղքատի և այլոյ զեռնեք
 որքս երկման - Եւ իբրեւ բա
 խեցին զդուռն - այրին այն ոչ
 էր իտուռն - այլ գնացեալ էր
 ինչացանոցի զի այնէր դործ
 նն - իսկ դուռտը նր նստեք
 մեծի իտանն - և ետուռն նմա
 Հանդերձն և փոքս - և նայ ոչ
 ետու այլ ասե - եկն առիս մայր
 իմ և ամե զիս քաջաւերբաց
 որդեակ - զի կամեցաւ ամ և գը
 տի այսոր գործ յործ կերակ
 րիմք մեք այսոր - յայն Ժամեկն
 մայր աղջկանն և աղաքիւն ըզ
 նայ զիտեցի ինչս ինոցանէ ի
 պետս իւր և նայ ոչ ետու - այլ
 ասաց ցնս ունիմես Հոգա
 բարձուին և ինոցն շար - և ու
 կամք առնուլ զնայ յինէն -
 իբրեւ լուսն զայս գոհացան
 զայ և սքանչացան յոյժ ըզլ
 և պատմեցին մեզ Հարքն - եթե
 եւ ըրն ծեր մեծի շնորհաց
 արժանագէտ յայ - և եւ անու
 նն թափեցին իր - մասն առա
 քինու թե իւրոյ և մեծի քաջա
 քաւարու թե - և լուսնայ թա
 դաւորն գանուն նորա - կոչեազ
 զնայ առինքն օրհնի իմանե
 և քարեալ անդ կացոյց զնայ
 առիւր - բարգուււաւուրս և խո
 սեցաւ թ նմա բազում ինչ - և
 օգտեցաւ յոյժ և ետ նմա ոսկի
 բազում և արձակեաց զնայ -
 իսկ և երն առեալ զայն գնաց
 իտեղի իւր - և սկսաւ շինել
 դեօդս և գնել յաւ և աւա
 գոյն ինչ - և մեծ պատ - յոյժ
 յետ այսորնի բերին - առնալ
 զիւսէալ մի - ունցի բաշխեալ
 Հանելով զգնեւ Կ և օգորուեն
 առաւելոյն - Ըզսե ճերն ցըւն
 եւ դու իստեղծուածայր Կ
 ասե զնայ գնեւ այլ ոչ և աւ
 սեմ բեզ - Ըզսե ցնայ ճեւ
 և քնոր ոչ լսեւ - ասե ցնայ
 գնեւ

գնեւ Կ Կայնորնի զիեղեր դու
 իբրեւ զմի իմեւ և ետ ոչ եր
 գու զիշատակն այ և ետուր զանձն
 ըր Հոգոց կենցաղոյս այսորնի
 Կ Կայն ոչ լսեմք զ և ոչ եւա
 նեմ աստի - և ոչ կարաց Հանել
 զգնեւ զիւրեալ և օրհնաւ որ
 ճշմարտի - իբրեւ զմի յատե
 լեացն այլ - և ոչ լսե նմա մոր
 այլ գարձուցանե զերեսս իւր
 իմանե -

Իսկ եղբայր ուն եգիտ փայտ
 իճանապարհի - որ անկեալեք
 յոչ շտուց բարձեւոց - և երբ
 զայն ի սեռեակն - Ըզսե ցնայ
 ծերն իւր ուստի բերեք զայր
 ասե եղբայրն գտաւ Հայր իճա
 նապարհին - Ըզսե ծերն թե
 և Հոգոց խորաակեալ գտեք
 դիցես զնայ իտեղի իւր և առ
 բեալ եգ ուստի առեալ եր
 զնայ - այսպիսիկ օրհնաւ որ
 կան զգուշութե -

Եւ եղբայր ուն ճգնաւոր յոյժ
 պատերազմեալ եղև յարծաթ
 սիրու թե նե - ասա ստացաւ ի
 ձեռագործի իւրն գահեկան
 մի - ապա և առաք զնայ - Հինգս
 և վաղիւ աղակի անկաւ ի Հիւան
 գութն և նեխեցան ոտք նր - և
 սկսաւ բերել դեղս և ճախ
 եաց զգահեկանն և զայնոսիկ
 և ոչ ինչ - օգտեցաւ իրեղոցն
 և իբրեւ ծանրացաւ ցաւն ասա
 ղնն բաշխեւ Հատանել զոտս
 նր - իսկ նայ զղծացաւ յոյժ
 և եւաց Հաւաքմամբ առնած - և
 իւրեղեքին յայնմիկ ողբայր յոյժ
 զի կամեք առաւօտու լուսա
 րիւր զոտս նր - յայն Ժամեկաց
 իմն նր Հրեշտակ մեծ և մեծ
 ցող զձեռն իւր իշարաւ ո
 տեցն - և բամաց զնայ և ասե
 ցնայ արդիւնք ասեւ կամիս
 զիւրեղեքիս - Եւ գահեկանս և ի
 բաց ասա զոտս ըր - եթե կ
 միս զոտս քաւաւ և զաւգե
 կանն - իսկ եղբայրն իյամթոյն

ոչ գիտեր զի՞նչ ասցն պատաս
 խանի- զի գիտայ թե՛ վս ժողովե
 լոյ ինչս իբաց թողնալէր ինք
 նամոցն այ- իսկ չընտրակ ան
 առժամայն բժշկեաց զնայ եկն
 քն ան յայտ ճշէ իբրեւ այդ ե
 ղւ- եկն բժիշկն հասանն զոտո
 նի- և ետնս զնա առողջացն ալ-
 զարմացաւ յոյժ սքանչալ ցեալ
 և լուսեալ ինմանէ զպատճառն
 հաստաց իբս- և եղև քրիստո
 նեա- բժիշկն այն- զի նախ կու
 պաշտէր- իսկ եղբայրն այն
 խնամեալ իննամոցն այ- և եղև
 այր ընտիր- վերջին աղքատութ
 քարդարեալ-

Այսն այսորիկ ասաց ոմո՛ւ եր
 եթէ կրօնաւոր որդիորձ առնու
 զան ընչութե- նա՛ ասեսցէ և քղ
 ճորձ իւր զոր զգեսցեալէ- և զի
 որոք կամաւ զաշխարհս ոչ ա
 տնացէ- և զորս աշխարհի նա՛մ
 զանձնէս իւր յաղաքս պատու
 իրանի նայ և տն մերոյ- նա՛ զի
 արդո՛նցիցէ հեռացեալ իննա
 մոցն այ- և ի կրօնաւորական պը
 սակացն- Լըսաց դժձ- մի՛ ու
 նիցիս կրկին հանդերձս կախ
 եալ- իսկ նեկի քո զիայն մահե
 հոգւոյ քո- քան զի և բազում
 աղքատք- մերկ եքուկ դնեն-
 Եւ մի՛ ունիցիս անթօթս դատար
 կսիսն եկիկն քու մի մինչև դասե
 ղ մի- զի և նմա պատասխանի
 տալոցիցես- և մի՛ ստանալ ոսկի
 իկեանս քո- ապա՛ թե ոչ ա՛մ ոչ
 հոգացցէ զքեզ- Եւ եթէ ան
 կանի իքեզ թե կարօտ իցես-
 ծախես սցես զայն իպէտս քո-
 ապա՛ թե ոչ մի՛ յամսոցի այն
 քեզ- Եւ եթէ ունիցիս սե՛ն
 նեակ- որ փարեացէ զքե մի՛ շի
 եացես- այլ մեծագոյն- զի անդ
 հանգիցես- եթէ ստանայցես
 գիրս արտաքոյ- մի՛ զարդարեա
 ցես- զնայ մի՛ եղիցի վարա՛ գոյր
 կամանթ մեծա՛ գին իտանքում
 որե եկեղեցի այ- Լընթո՛ս ոսկի
 կա

ԳԼ ՈՒՒ ԵՒԻՆ, ԵՐՈՐԴ
 կամ արծաթ մի՛ մացի բնաւ թ
 տուն քո- և հանդերձս նորս-
 մի՛ զգեսցի անձն քո- և մի՛ մի
 լէ զնկուղ և ս վարչամակ մի
 կապեացն ի պատի քո- քան զի
 այս նմիսպանն զգեղ- և հա
 լածեն զողբս իբն- զի համա
 ռօսս ասացից ամ անթօթ քո- և
 հանդերձ և անկողին և ան
 դաւս ոտից և վեր արիւ- և ամ
 պետք- այտպես եզիցի- զի եթէ
 քան աւազակք գողանալ ոչ առ
 ցեն զնս- սակս ան պիտանու
 թէն- և եթէ ունիցիս անթօթ
 ինչ- և սիրես զնա հան զնա ի
 քն- ուս զի ուսցին միտք քո
 զայլ ինչ- ոչ սիրելի բայց միայն
 զան- Եւ եթէ ասցես աղքատ
 ասց ինչ- և հոգացցեն միտք քո
 եթէ շատ ետու- բնաւ մի՛ ըզ
 րասցիս զայն զի դիւականի-
 այն խորհուրդք տրամել իմ
 բարեւոյ գործոյ- և որ շախ կար
 ժութիք իտանք հոթութեւ աղքատ
 տութե՛ք կեցցես- ուս զի և դու
 պիտա ունիցիս բարե գործոս
 թե՛ քան զի որ տայն ինդան-
 և քանան եթէ բարի գործե
 ցի- իսկ որ աղքատն- և առ
 ներոյ կարօտ այն յոյժ խնար
 ճի և ասե իմտի- եթէ ոչ տալ
 կարողնի՛ և ոչ բարի առնել-
 Լըս պես կային սք հարքն
 և զի այսպես գտին զան- Լը
 սաց դժձ սիրեսցես զաղքատ
 տութե՛ք- յամ սրտե քում մե- և
 մի ունիցիս նիւթս պիտանիս
 իտան քում ուս զիյոր ժամ խնդ
 րեսցես անձն քո զպիտոյսն- և
 ոչ գտցէ հառաչեսցէ- և խո
 նարհեսցի- քայն ժամ մի թե
 րեսցի զնա տր- և տա՛ զի զլ և
 զարտանաւ նմա- և յոր ժամ
 քաշակե- անձն զքաղցրութե
 նայ յայնժամ տեսցի զաշխարհ
 ամ և զգմարմին իւր ևս- Լըյլ
 և զայս ասեմք զորդեակ- ե
 թէ ոչ տեսցի մարդ զանձն
 իւր

ԴՆԱԼԸ
 Իբրև զեղնամբս արեօջ մի
 ինչ աւելոյց Կոկամաց նր. նայ
 զհարկից զի րծանել իցանցից
 զիւացն. քանզի անպարտ զիւ-
 ազն որով պատարագմին ինդ
 մեզ մարմինք մեր իցեն և առ-
 աւել ի Իանկուիթէ հասակին.
 ուղ և հայրն և սայի աւսուցա-
 ներ և ասեր. մի կալցեալ զմեռա-
 նե ու մեք և մի մեք ձեացիւ իմա-
 մին այլոյ. բայց միայն իցաւս
 մեծա. Եւ մի մեր ձեացի ի թեզ
 ձեռն օտար. և մի քորեացի զզ
 և եզ և մի առցե ողի ի օր ինոյ
 քու մեք ի կեանս քո. և մի տացեա-
 չամբայր մանկան անմորուի.
 և մի յեկեղեցւոյ և և մի ի տան
 և ի ծիցալեացիս. Եւ և մեք և ս-
 առաւել Եւ մանկան զի մի կոր
 ուսցե զբեզ. և մի նապիս Եւ
 մի և մի ի տանցեա. և մի մեր ձե-
 նար ինայ և մի ԴՆԱԼԸ ի նաւերն
 քո ի կարիս որովայնի տեսցեոք
 զքեզ. այլ և ամաչեալ պարտե-
 քեզ ի կողմէ մտաց. Բազումք
 մոռացան զայստսիկ իբրև զիւ-
 քուս. և իցայտսիկ փոքրկանց
 հասեցան. և անկան իմեծա մեծ-
 քարիս և կորեան իսպառ. քան
 զի ամ մեծա մեծ քարիք ի փո-
 քունց սկսանին. և ապա ածեն
 և մեծա մեծա լինիցին ուղ և ե-
 հնոց հոյ զի ի փոքունցն սրկս
 եաւ մեծանայ և կիզե զամենեկն
 ԼՂՂ և աւացե մեզ մի ան գի-
 առութի. և միտս քարիս յեք
 կիւղն այ և ի գործս պատուիք
 անացն Եւ Եւ քամբասանաց
 Հարցեալ եղև յոհաննէս կաբ-
 Թահասակն. Եւ զիս ԴՆԱԼԸ
 մարդ աղտեղեալ քամ քառել
 զայլս Եւ ողեալ զանն իւր. և
 նայ առ լուր զառախս այր մի
 աղքատ. կամեցաւ առնալ և կին
 աղքատ և կին մի այլ աղքատ
 ցանկացաւ նմա. և ետա զերկու-
 սին ի տան իւր. և երկուքին
 մերկ

ԴՆԱԼԸ. ԱՆԵՆԸ
 մերկէին և իմա ծեր կոյին եւ
 մի կին. և և ողեմեալ յաղբի-
 սաց և ի փոքրաց զանկեալ և հն-
 տին կոյտեալ զհոսա. արար
 իւր ծածկոյթ առականաց իւր
 ոց. և տե սեալ միւսն առ ցայս
 իւր տե սանեալ զմեք ի քո զսայս
 արըրէ և ոչ ամայն. առն այրն
 զու ամենեկն մերկութի ոչ
 ամայն և զնայ քամբա սես
 նոյն Կիսիէ զորասեպ.
 ԿՅ Օղման.
 ԿՅ յոյն որչաւ արականցեր զոչ
 զացեալ եկն. առնէր ոյն մեծ
 և սքանչելի որեր հայր վանից
 հրամայեաց զառուրս եւ ի ն ի
 հանդստեան պաշել միայն ի
 տեսութի տեղւոյն հաստա-
 տութե. Եւ յետեօթն առուրն
 կոյեալ զնայ Հով իւն Հարցա-
 ներ ցնայ առ աննին. Եւ Հա-
 ճոյն նմա առ նայ զքն և կոյթ
 իւր առնել. իսկ նայ կամեցաւ
 ուղիղ սրտիւ. ԴՆԱԼԸ Հարցա-
 ներ ցնայ վս յանդանացն.
 իսկ նայ առ ամայն խոստովա-
 նեցաւ նմա յօժարութի. ԴՆԱԼԸ
 փոքրէր զնայ առնել և կամիւ ամ-
 եղբարցս Հրապարակել քեզ.
 և նայ յանն և առ յօժարութի
 լայն լամ ի ողովեաց Հայրն
 զամեղք արսն երկեր իւր և ի
 տան. և բերեալ զամբիծ Դա-
 տաարարեալն զարն ոմանք եզ
 քարց ի բարչ տանին զնայ. և
 տմանք քափաւոր Հարաւածովք
 և եղացուցանին զնայ. և զի
 քուրց զգեցաւ զեալեին և մո-
 խիւր իմ քի իսոյն յանալ. ուղ
 զի ի տեսութեին եր ամենե-
 լե անգորհմութի. և արտառ-
 ար աղաղակեին. իսկ նայ քո-
 յութի խոստովանեք զամ մեկս
 իւր մի Եւ մի ոյն. սրով և զամ-
 նեցունց զսկիս զարհուրե-
 ցոյց զիւրաղութ յոյն յանցանա-
 ցործեալեր. յայն լամ պատ-
 մաց հայրն եղբարցն. և Եւ
 տեո

զփրկոյ ըմբռնի. և ընթացող թե
 Թե և որարագ հասանե իպսակ
 զերին հոյմանն. ընչասե ր սր
 այն անկեաց և րա ասե և ը ըս
 ասացուած սիւր. իսկ անինչն
 ասարկնոյ թիս. Լըրծաթա
 սե ր փայն անեաց զորոյ ե յոյէ
 իսկ անինչն կարծման և աղօ
 Եւ ից պարագէ. Լըրծաթա
 սե ր կրօնաւոր ընդ զշտեմա
 բանս և սկոյ և արծաթայ. իսկ
 անինչն գանձէ յերկինս.
 Լըսացա իհնոց անհեմա Ե
 զիցի որանն պատկեր. և զը
 նե իծածուկ նոյն պեռ որո
 նի զախա արծաթ սրբութե
 քանքի ոմն երկիր պագանե
 այլ ընչոյ և ոչ օգտի. Եւ յնպես
 և ոմն լանգոյ աստիագահո
 Թե և զնասի և ոչ ինչ օգտի.
 յորեւ ագատեաց զմեզ ամենա
 բաւական կարողն ամի ամ
 և փրկին յս քս որում փառք
 յաւիտեանս ամեն.
 Եւ որք ի խոսն փոքրս նիւթին
 ագահութե ըն տիրեցին.
 Բուր ինչ յաղթել առաւելին
 Եւ շատանայ բաւականին.
 Եւ ը խոստման անցաւ որին.
 յորեւ իբաց Հրաժարեին.
 Մի՛մատնեցայց ես
 պատրոզին. խա
 բել սիրով
 հիւթա
 եիւթ
 յին.

Գլուխ ուր երորդ. բանք սբ
 Հարցն ամենից. որ արդ ցան
 զմեզ իբաշու թի. յարեա թի և
 իհամբերութիս և իմքնութիս
 կրօնաւոր պանս.

ԴԱՅԻՆԵՐԲԵՄԵՆ
 ԵՒ ԲԱՐԲԱՐԱՆ ՀԱՅՐՆ

անտոնիս և ասենցնայ ասա
 ցեա մեզ հայր բան ինչ որով
 կեցցուք. Լըսեցն ծերն ըն
 եալէք դուք. յաւեառանէն
 զիանք ամ բարեք որեալ են
 զայն առնիւ իբ և կեցցեք ասեն
 ցնայ եղբարքն այլ և իբքն կա
 միմբ Լսել հայր բան. Լըսե
 ցն ծերն յաւեառանին գրեա
 Եւ այսպեա. եթե ոք հարկանե
 զաղոյ ծնօա քո. մատո նմա և ըզ
 միսն զայս արաւելիք և գորք.
 Լըսենցնայ եղբարքն զայս ոք
 կարողեմք առնել. Լըսե ծերն
 եթե ոչ կարեք մատուցանել
 զփրսն ապա և զփ կողմն Հայր
 բերեցեք. ասեն և ոչ զայր առ
 նել կարողեմք. Լըսե ծերն
 և եթե ոչ զայս կարեք ապա և
 գորք մի ինիք իհաւեառանցան
 ասենցնայ և ոչ զոյս կարող
 եմք. Զայն խմալե ծերն
 ցալակերուն իբ. արաւելիս եւ
 բարցդ կեցանուր քան զիւր
 անքեն զի եթե զայս բին ոչ
 կարեն ես զի նայարս ընդ Կոյս
 Եւ զբայր ոմն Եւ զարց հայրն ա
 զաթոն և ասեցնայ. պատուի
 բան եկա ինչ. և և պատուի
 քեալն տեղի պատրուակի. իս
 միմ գիցնագեցաւ ինչ սլ երկր
 իմ իպատեաւագեն. Լըսե ըն
 ցայ ծերն եթե եր աղաթոն ըզ

պատուիրանն կատարեք և զ
պատեք ազնուայն յաղթեք. ապա
թիւք հօրն և հնազանդութիւն
կարողութիւն :

Ասաց հայրն ամենա եթե չո
րէքաասան ամ կացի ես իսկի
տեւ և աղաքի զամ գտիւ և զգի
շեր. ուս զիշնորհն սցե ինչ յաշ
թու. թիւ բարկացողութիւն :

Իսկ հայրն բեւարիոն ասաց
եթե զքառասուն տիւ. և զ. ի
գիշեր կացի իկանգուն իսկ շրջ
շոց. որոշ ննջեցի կողմանեալ
այլ իկանգուն. և կամ նստեալ
նիւրհի տակաւ մի ինդրեւ լոյ
իմն զողորմութիւն :

Ասեին վս հօրն բեւարիոն ի
աշակերտքն իւրեթե այնպիսի
եին կեանքն իբրեւ զիտ չ
նոց. և կամ իբրեւ զվայրենի ինչ
որոյ բնաւ հրահանգ և ան
շիթ. և այսու հանգարտութիւն
կատարեաց զանուրս իւր :

Դէ հոգաց վս տան և ոչ ցան
կացեալ տեղոյ հանգստեան.
և ոչ երբեք յագեցաւ կերակ
րով. և ոչ ստացաւ ինչ խիտոյ
ից աշխարհիս նայեռն գրեան
այլ իբրեւ զանմարմին վերա
գոյն մարմնոյ եղև ամենեւիմբ
և աստից նր այլ յուսով հան
գեր ձեալ բարեացն կերակրեք
և հաւատովն այ հաստատեալ
քաղաքովարեք. և համբերեք
ամ վշտաց եիբրեւ զգերեալ
մերկ շրջեք և ի ձմեռայնոյ սառ
նամանց և ի օթոյն ամարայնոյ
նեղեր. շրջեր նայ յանկոխ և
յանմարդաբնակ տեղիս. ի զր
ուարին փակարս իպարեխ և
իկապանս և յաւ միւթեալ տե
ղիս. և յափունս ծովու շրջեք.
և ուր պատահեք անդ կայր ի
գիշերեկանեի գնայր. իսկ ե
թե երբեմն գայր առ միան
ձունս ի վանս. նստեք արտա
քոյ գրանն և լայր. իբրեւ զե
թե ալ յաւեաց ծովու ողբայր
և ն

և եթե և լաներ ողբայրացն և
տեսաներ զնա այնպիսի ողբայր
իբրեւ զմուրացիկ ոք յերկ
անկեալ զթայր ինայ. և իսկ
քաղաքեք և ասեք. զի լաւ ող
մարդ. զիւր քեզ. և եթե հարկեք
ոք տանել ի տուն. կամ կերակ
րել. ասեք նա. ոչ կարեմ բնաւ
ը յարկաւ տանել. եթե ոչ
նախքայն զհարստութիւն տան
իմոյ. զի կորեալ ինք իմ բա
ղում տեսալիք. վս զի անկոյ
եւ ի ձեռն աւազակաց իցամա
քի. և ի ծովու նաւաբեկ եղի.
Եթեկայ յաղքատութիւն. և ի փա
ռաց և ի փառաց իմոյ. յան պա
տուութիւն. և յաղքատութիւն մատ
նեցայ. իսկ եթե ոք լսեք բա
նոցն. տայր նմա հայ և ա
սեք. առցեւ զայս իկե բակուր
և զայն զոր լքեք ամ տացեք զ
զայրենիս և զի նչս քո. իսկ
նա իբրեւ լսեք զայս անաւել
ողբայր. և ասեք. ոչ գիտեմ. ե
թե կարողեմ գտանել. զոր կո
րուսի. այլ ինդրեմ ինչ զմա
զի ոչ մամ յայսմ հետե զըտա
նել ներսում վշտաց և տառա
պանաց իմոց. և զի պարտե կա
տարեւ զշաշ իմ :

Իսկ հայրն բեւի տմն ասաց
զաննապարհս արքունի զընա
ցեք. և թուեցեք զմոնան. և ոչ
ձանձրանայք :

Ի զբայր ոմն զնաց առ հայրն
բեկտոր միայնակեաց. ի վանս
որ կոչի ելիւղոյի և ասեց նա.
զի՞նչ արարից հայր. զի նեղեմ
զուսիտ վշտառութիւն. և կարճա
մտութիւն. և զնե ցնա ծերայր
հիւանդութիւն հոգաոյ. և զոր
որինակ որոց տեսարանեցաւ
են. կարծեն թե առաւել ըզ
լոյս տեսանեն. իսկ որոց ող
իցեն տակաւ տեսանեն. այսպի
սիք իցեն. և կարճա՛մ փառ. զի ի
փոքունց վշտաց խորտակին. և
կարծեն եթե ան համբերելի
զեն

ՀԱՆԻ ԵՎ ԻԼՐՆԵՅ . Իսկ որոց
վերջին եկն ի լՐՆԵՅ . արաւել
Հոգիք ողջք իցնն . արաւել
իւնդան . Ի Հասանել վշտաց և
նշուածեց .

Իսկ Հայրն գործորած արաւել
աւաղ . ետէ գայցն ուրաւսն
գիտաստութի . և ոչ ակն ունի
ցիս . Հարաւատահմանց անմիտ
ակն լինայն . ապա թէ մասացն
վշտաց . և ոչ եկեացէ քարէ .
իսկ ետէ ոչ մասացն . և եկեց
ցէ և գոյ անաւորապա գտցին
իրկն . անթիւն . վս զի և քանի
ցիս ի վշտաց ան ժուսկալ գո
լի . և յայտարարութենէն .
որ ոչ մայրէր վշտաց գալոյն .
որ ոչ թէ մայրաւորաւ . արա
ւել քեզ . զհամբերութի .

Վշտակ Հայրն դանիկէլ պատմէր
մէջ . ետէ կր ոմն կրօնարար որ
ոչ անուանէ երդոյնաւ որ և լին
Հարս Համարեալ էր . ԼՐՆ Գոյ
լաւ իմիտարանաց յողովս բընա
կեր դամ . քառասուն . և ասե
նա թիւ թաղում տեսակս . քա
ղաքս վարա . Թէ քորձեալ էիմ .
և գտի նա զի իմէլ յողովոյ բա
ղումէ զքարոյնդիւրաւ քար ուղ
գին . գործ աւաքինութեցն . ե
տէ թաղորս . արտիւ եկեալ քա
ղաքս ցնէն անդ . Լաւ զի եր եղ
բայր ոմն տեսակաւ խնարդ . և
արհամարհեալ . Իսկ քործով
բարձր և պատուելալ լայ . Ի յո
ղովս միտքաւ եղբարց բընա
կեր . Լա ամենեցունց անաւ
դեալ . Ի յեր . զի եղբարքն ամե
նէրեան . նախանձով չարին նե
ղեան զի . զի ոմն Հարկաներ .
Իսկ ոմն թէ քանի . և ոմն ք
նարաւորս և անարգեին զնա .
զամա քան . լեալ տայս . այլ ոչ
համբերեաց . զի նա իտանն լով
զմեծութիւն անձին նոյն զարիւ
մասն . և զմեծ Համբերութի
արտիւ . այլ եգիտ Հնարս այս
պիսի արկանել ի վշտութիւն զ
նա զի զքացոյց եղբոր ուրեմն .

և մէջ

ՎԱՐՆ ԶԱՐԲԵՐՈՒԹՅ

և մտնալ ի գիշեր ի յեկեղեցին
յորդաւ . ննջեալ էին եղբարքն
և պողպատ զամ քաւանայսկան
անթուսն և ել ի վանիցն գնաց
Իսկ իբրև եղև ժամադրութեցն
և եմուտ ստրկաւագն ի ինկե
եգիտ զամ կողոպտեալ . և ել
եալ պատմեաց զայն Հօրն . և
Հարեալ ժամ յողովեցան . եղ
բարքն և Կապալ չիտի . և եղև
աղմուկ յայտ . և ասեն ամեն
քեան իմէլ . ոչ այլ ոմն եղբար
զայն . ետէ ոչ այս ոմն եղբար
վս որոյ և ոչ յեկեղեցին . եկն
այսօր և ետէ ի բարեալ զայս
ոմն Հանապազ նախ քան զամ
նեմեան . քար նոյն պես . և
այժմեկեպէ ինաւաքեցին առ
նայ եգիտին զնայ զի կայր յա
ղովս և իտրաւեկցին զոր ոմն .
և մտնալ ինէրքս քարեցին զ
նայ արտաքս . Իսկ նայ աղա
քն զնայ և ասեց զի . ինչ
որ իմեալ էիմ . և նոքա անարգա
ւորապէս ել առմեզ եկեղե
ցի . կողոպտող գոյ . և ոչ արժա
նի կենաց ել արմեզ ոչ եր բաւ
ական . քեզ զի այս . քան ժամա
նակն նեղեցեց . և չիտի . ետ
գիտ . և արդ . զգիտ անք կողոպ
տել . ճիւղ արկեցին իսկ նայ
ասեց մեղալ . Թողեք ինչ . Ի
թերեալ առաւել նորոյ զնայ
արկին . ասե Հայր յառաջմե
առ երող վանից մերոց . Եւսկապ
ի իտաքանս իւր . որ ինոցանե
ասել . մինն ասեց . Ես անսթ
ղա զի քան ի մեր ուրեք գաղա
և ալ ոմն ասեց . Ես անսթ զի
գողոպտեալ Հաց տայր . արտա
քոյ . Իսկ ալ ոմն ասեց . Ես տե
սի զի . և զի կեղեցին . քիսի ե
արքայ . զայս ամ մեր նման
սոցին սուտ վկային ամենե
քեան իմի արդարոյն անմի
իսկ նայ զճշմարտան ասեց . Ե
տէ ոչինչ գիտեմ յայտոցն զոր
ասեց . և նոքայ ոչ հաւատայ
ին

ին նմա ամենեւեմ : Հայն ժամ
մերկացոյց ինմանեւ անաշխորդ
գտնեալս կրօնաւորութեւն
սե քո գործքդ այդորիկ ոչին
քրեւտունեի : Եզրին յոսաւ և ի
ձեռն նր շղթայս : Եւ տուն ըզ
նայ ի կոնոմոս վանիցն ի տուն
Ըանսահիսկ նայ մերկացոյց զնա
և գտնեաց ուսգին արջաւաճը
ըօք : Եւ ապա եւ արց զնա և ասեւ :
Եթե քո խորտ իցի զոր ասեւն
վարձի : Իսկ նայ ժամելով աս
եւր : Նեղեւս ինչ զի յանցեաւ : Եւ
ոչ ինչ ոչ գիտեմ : Ի ժողովարեւ
լայն կոնոմոսն տանջեաց ահա
գին : Եւ ապա եղ ի բաւտի և պըն
դեւայ զոտս նր ի կոնոմոս : Եւ զը
րեւայ աւդուքսն վա նր : Եւ
եկեալ սպասաւորք գրսին տա
րօնելայ անդ : Եւ գին շղթայքն
ի վր նր և ի քրեւ կացուցին անա
ջի : ասեւ զոքսն ասի իս այր
քո : Եւ իմ յորոյ աշխարհե
ւ լեւ քո եղեւ կրօնաւոր : Եւ նայ
ոչ ինչ ասաց բայց միայն զայն
Եթե թող ինչ բարկացեալ իշ
խանն Հրամայեաց պարզել
զարդարն : Եւ արջաւաճը օք Հոր
կտնել և Հեքիմել զթիկունսն նր
և մինչ սկսան Հարկանել ասեւ
ձեռնելով ցիշխանն Հար կանել
լով Հարկուն զարձակեալ : Զիս
նաւել : Եւ ապա Եւ աւացի : ասեւ
զոքսն և եւ ի քրեւ զձեւն ըս
պիտակ արարից զյիմարութե
քո : Եւ Հրամայեաց Հոգար արկանել
ինն քոյ որո վայնի նր : Եւ բա
ցաի և աղ վաթել : Ի վր կիզեալ
տեղոյն խոցից : Իսկ որք առնե
ինն Հիւանային քրաղութի : Եւ
Համբերութի նր : Եւ ասեւ իս ասա
մեզ ուրեմ անոթե ի կեղեց
ւոյն Եւ թող զուրք զրեզ : Իսկ
նայ ասեւ զոր ոչ գիտեմ զիս քո
աւացից զիոյն գործ իմ : Եւ Հա
ցիւ ասաց զոքսն զապարել ի
Հարկանելայ զօքն և զինել ի
բանաի : Իսկ ի վայնն կոչեաց

ԳԼ ՈՒԽ ՈՒԹԵՐ ՈՐԴ
գուքսն զՀայր վանիցն և զեզ
բարսն : Եւ ի քրեւ եկին անա
սե զնա սասարկ և խիստ ասեւ
Ընցի զնայ : Եւ ոչ իմացայ ինչ
գործ ասեւն զնայ եղբարքն :
Եւ զմեքայտիս իշխան և այլ
ևս բարձր Հարիս գործեալ
այրն այն : Եւ մեք Համբերեալ
նմա մայաք զարձիկն և նայ
զինելն քարն գործեաց :
Եւ զսե գուքսն և զվրն զամբ
զիարարից զնայ ասեւն զնայ
զոր ինչ ասեւն օրենքն : ասեւ
գուքսն ասեւ օրենքն եկե
ղեցաւ կողոպտն մեռանի և նա
քա ասեւն մեռցի և նայ : Հայն
ժամ գուքսն արձակեաց զնա :
Իսկ զարդարն զայն եւս զգա
Հիւսն զիսպանցիկն զնայ : Եւ ա
նա տարան զսքն այ զանմոյն
եղխանաի : Եւ զնա Հոգի Հար
եքողն անմեռնել իսեղիսպան
մեռան : Հայն ժամ ի քրեւ եւ տես
եղբարքն որ խորեւայներ զա
նօթան : զի Հատաւ վճիռն զզլա
ցաւ և ասեւ եղեւ գող և ի ինիմ
սպանող ևս : Եւ մեռանի ան
մեղ և կեքցի Հոգով : Իսկ եւս
մեղական և կողոպտիս ում եղիկ
ի անմեռնել : Եթե այժմ Եթե
յապարհն ոչ խորեւ թաքեւ և
նօթքն և մինչ յայտնի մեռանել
նոց և Եւ զնոցն Եթե աստ ծած
կեւորի : սակայն յայ ոչե ի ծա
նուկ և զիսն յայն ասեւ և պատա
խանի : յաւոքն զաւտաւ տա
նին : Եւ զնայ գուքսն ու
աւանդորդն և ասեւ : օգնեա
Եւ յոր զիսն մեռցի արդարեւ : Եւ
գիտեմ որ ի կոչն անօթքն :
Հայն ժամ աւաքեալ Հարն և
յաւաւմեղ զայն իշխանին :
Իսկ իշխանն ոչ աղ առ դս
Հիւսն : Եւ ի իս զեղ բայն
կապեալ զաչսն և զսոսն մեռեա
րեւայ : Եւ զսքն սատարատաւ
աւաւ հոգի և ի ու ծեւալ ու
բայրն ի կապանացն : Եւ զնայ
իդա

ՃՂԷ
 Ի դադաշսն ևստաքեաց ի վան
 ան : Իսկ եղբայրսն սգսան տե
 կանեւ և առաջնորդեալ մեղաք
 քեզայլ թողու թէ չնորհեամեզ
 Իսկ այսպիսա ողբալ ևստել
 թողոցեմ արարեալ եղբայրք
 զի չնորհապարտս Համարեմ ըզ
 ձեզ : զի աշխարհս փոքր այսոցն
 ցաւոց ևշոր ջարանաց անա
 ւն մեծ թողորմութենայ :
 վանայնորիկ ուրախ եիեւ
 իշարախոսանելն իմ և ժապեւոմ
 խօսելի : վն զիսակա իկ այսու
 արհամարհանաց վարձս մե
 ծա՛մեծս առից : ալ վն ձեք
 արտեմի զի ոչ երկամ ինչ ձե
 ռովն յանցանք արգարա նալ
 ինչ : Եւ ևկաց եղբայրն այն
 երանելիսն : ալ ևս երկաւա
 ուրսկն յարեմ իմազիմս : և
 զիսայ առաք : որու մկարօտեք
 միշտ : Եւ եղբայր ոմն : քնաց
 տեսանել զնա : թէ ոմն իցի :
 և գոսա զնա զի յաղօթան ի
 ժողովս լեալ : և ւանդեալ եր
 զՀոգին : և կայր ևս այնպէս
 դեռ : Եւ զնացեալ եղբայրն
 պատմեաց հօրն : իսկ հայրն
 հրամարեաց բերել յեկեղե
 քին զմօր մինչր : զի անդ թա
 ղկացեն զնա : և բրին զմօր մին
 նր : Իսարկաւագանոցն և կրն
 քեցին զդռնուն : մային հօրն
 մեծի զի գայ ջն : և ապա
 թաղեացեն զնա պատուով :
 Իբրեւ զվկայ քի : Եւ իբրեւ ե
 կին հարք և եղբայրք մեծ ի վա
 նեցն : և երգիսն կատարեցին
 զկարգ թաղմանն : Ըսե հայրն
 մեծի վանիցն : ցառաջնորդս
 տեղոյն : բազեք զդռնունաբ
 րաւագանոցին : և Հանեք ըզ
 մօր մին սրբոյն զի թաղեացն
 զի ինն ժամ : Եւ իբրեւ բա
 ցի : ոչ ինչ գտին : բայց միայն
 զսանդալ իւր : զի փոխաբերեալ
 եր զնա : մեծ յերկին և երկրան
 և այլ : Եւ զարմանալեւ զՀի
 անց

ԱՆՍՆ ԶԱՄԲԵՐՈՒՈՒ
այս անհնգեան ը մեծ իջ
քան ըն լեացն ը այն և փառա
որան ներն զառ և արաստու
աներն և առ սեբ թե զին ը ը
նորհն մեզ և Երկայն մտու
և հարբերութի և խոնարհու
թի և չարակրութի և մե
տեսաք զայս և բան ը և ար
իւն համբերութի և նախան
եալ ը և ա ը նորհն համբեր
ութի և խոնարհութի և գնաց
եալ Գգնե սցուք և համբերեա
ամօթոյ և արհամարհանաց
և քաջ ը Երեալ միտանե
ցուք ի ժամ փորձութեց որ ը ը
նորհն մեզ զարքայութն յեկ
նից :

Եւ եղբայր ոմն բնակէր իւր
շուկս Եղբարցն եւր Հնազանդ
եղբարցն. բազում խոնարհու
թիւ. ԱշաՀէր ինոցանէ ինչն առ
աքինո-թիւ. Եղբկեր զմինն .
Եւ եւեալ անոի գնաց յայլ
մանս. Եւ ակաւսեաց միւս Եւ
ԱշաՀէր ութ . Եղբկեր զեր
կո-նն յայն ժամ Եանդի Եւ
եւեալ գնաց յայլ վանս Եղբ
շաՀէր անդ Եօթն Եղբկեր յե
րիցն. Եղբնաց յայլ մանս Եւ
Հէր անդ Վեց . Եղբկի ան
Եր երեքոցն. Եւ եւեալ Եւ
Եղբնաց յայլ վանս Երկուս
Եւ զի շաՀէր Հինգ. Եղբկեաց
Երեք ի Հնգեկն ալ Երեքն ի
Հնգից գործոց Երեք. Երեքն
գիցն ախտա նայր . Յետոյ
կամեցաւ մտանել յայլ վանս
միաբանաց . Եւ ախ քան զմ
տանելն անգ. առեալ ի ձեռի
քարտեւ. Եւ տեալ առեցան
ձրն իւր . Եւ թիւ Հնազանդիս
խորհրդոց քոց . ոչ բաւ
կան բեգ քան յայլ Եւ ի կիր. Ե
ուր Եղբնացեր վատ թաւ Եւ
Եղբ . Եւ Եանդ ուխտեա ինչ
իւրաի թիւ զի՛նչ. Համբերեա
ցես Եղբեաց զայն իսկաւսկս
յայտելուր յառաքին վանիցն .

գտնուեալ շինութ. եւեր եյնող
 քորդիւն. զմ այլ պատճառի
 եւեր. եյնողութիւն վն այս ինչ
 պատճառի. եւ գրեալ զմ պատ
 ճառսն վն որոց եւ ի վնե
 բոյն. իւրի յետոյ գրեալ. ե
 յո երայ. մամ պատճառսն յո
 րոց փախչեիրն գտանեալ աւստ
 յոր եկեալեւ լինել ւարդ. Համ
 բերեալ եթե ոչ. եւ երբեւ
 Համատարեալ զանձն կաշաւդ
 գրեալ այսպէս. Լինեալսն
 յի քի որդւոյն այ Համբերեմ
 ամբարակութեց. եւ ծաւեալ
 զհամակն եր ի գոտի իւր. ե
 մտեալ ի վանսն յոր եկեալեր
 բնակեցաւ անդ. իսկ զկնի
 ժամոց սկսաւ տեսնել գո
 րծ. ինչ գոր ոչ Հաճեր. եւ ու
 յր սիրտ իւր ի զայրացաւ մ. ե
 վաղձաղալիք հանեալ զնամակն
 ընթեռնոյր. եթե անուամբն
 յի քի որդւոյն այ Համբերեմ
 ամբ. եւ յոր ժամ ընթեռնոյր
 զղջաւայր եւ Հանգչեր. եւսեր
 այ խոստացայ եւնա օգնեացե
 ինչ. Օ այստսիկ մինչ աներ
 նա կայր Հանդար տեալ. ի վ
 եկելոցն չա րեաց. իսկ դէն
 չարութիւնով տեսնելով
 զՀամբերութե եղբօրն. ոչկա
 րաց ժողովեալ եւ յայն ժամ ըն
 տեալ յանդգնեաց զեղբարսն
 վանուցն. դարսնեւ մօ գոր
 ծոյն անորիկ թե ու կարգայ
 եղբայրն զհամակն. եւսնու
 բռնեութե եսկսան գոգոեւ
 եւսել. կախար գե սա երն
 թեռնու զաղանդ ինչ եւոյ շին
 թի. եւսարեալ ամբոխ եւ ին
 առ Հայրն. եւ պատմեցին նմա
 զայս եւսնու ոչ կա միմք մեք
 կեալ ի նմա. զիդ ի թե եմոգ
 եւ կախարդ. եւ ի գոտի իւր ունի
 գաղանդ գիւր. եւ թե կա միս
 զնա դու կեալ ի նմա. եզմեզ
 արեւակեալ զիգնաս զուր աս
 տի. իսկ Հայրն. Հոգեւոր եւ
 ք

մի երկուսն զնոսն ք Հոգեւոր
 եղբօրն. եւսնու յա զիդ իւ
 կաներն նախանձն. չա յե
 բարձն զիսցի քաղօրեցիք զ
 րիս արեւս. եւսնու երեցիք
 եւս. եւսնու յա զիդ իւ
 պարտ գործել զիդ. զիսցի
 երբարեւ. զհամանի իւ. իսկ
 ինքն Հայրն որայր իբրեւ գ
 տանել զեղբայրն. առիտեւս
 նել զնամակն գաղանդ. եւ գիտ
 իբրեւ զեղբայրն. եւսնու ըն
 գիրն. իսո տոյն ընթեռնա
 Հայրն. եւ գ զնա գործի հոգտի
 նի եղեաց. եւսնու զկնի. ե
 ընց աւարց ժողովեալ զմ
 տեսնել Հայրն. Համալեւս մեզ
 Հայր թե զիդն արասցուք.
 եւսնու տես կոչեցեք աստ զեղ
 բայրն զայն. եւսնու զիդ
 Համանի Հօրն. երբեւ եկն
 ասե Հայրն թե. քաղանդու
 ցեւ զեղբարսն ուր եղբայր.
 եւսնու մեզայ եւսնու ինչ
 լալաւ ասե եղբարսն զիդ
 ասե իւր իւր զեղբայրս զայս.
 եւսնու տեսնել մոտ սա եւսնի
 զաղանդ. իսոտի իւր. լալս
 Հայրն տես ի դմանե զաղանդ
 իւր. իսկ նա ոչ տայր թոյլ ար
 ձանել զգոտի իւր. եւսնու Հայրն
 Համալեւս զգոտի գաղանդ ար
 րեալ այն եւսնու գաղանդ ընթ
 տակն. լալս Հայրն ցեղբարս
 ու. եւսնու իբարձրաւանդակ տեղ
 լով մի եւսնու զիս քաղանդ
 Հայն զհամալեւս զիդ. եւսն
 րե սկսաւ ընթեռնու. եւսն
 անուամբն յի քի որդւոյն այ
 Համբերեւ զիս քաղանդ աստ
 զայն ժամ իբրեւ լու տես զայս
 արանցացաւ իւր արանքիւ թե
 եղբօրն եւսնու զիս երեւ իւր
 բախտեւ. եւսնու անկա
 նել ի վր երեսացիւ րեւանդ. ի
 կիր մամ եղբարսն. արանքի եղ
 բօրն այն եւսնու զիս զիս
 թե ի նմանե. եւսնու մեզայ
 եղբ

Առնելով թող մեզ : Եւ ասել նո.
Եւ ողջի տը ձեզ և մեզ : Լշտե
հայրն ցեղաւորն խնդրեցոյք
իմե : զնոռչցե սոցա և արա
րին այնպէս : յայնժհետեւ եւ
զն խաղաղութե մեծ իմել նց :
Իսկ ներքինի ոմն բնակեր ի
ներքս գոյն անապատն սկի
տոյ և եր Հնոռն սե նեակ նորա
ի կիսայ երկո՞ տասանմըն :
Եւ աս զնայր միտն դամ իշրա
թուէ : աս հայրն դանիւ ի ի
շերի : Եւ ի ռք գիւտեր բայց մի
այն ինքն և աշակերտն իւր : և
գի արտու իրէ ակեր ձերն աշո
կերտին իւրոյ : զիմի սե դամ
ցեւթն ձկին տարցն նմա շուք
ամանով : և ասորեալ դնէր ար
տաքոյ դրան նր : և բարիւ լով
միայն զգացու ցանկեր նմա և
դառնայր Լեւիէ այն զխաւտու
եր տուեալեր ձերն աշակեր
տին մի ինչ խօսել : այլ դառ
նալ անգրէն ասաց Լեւայս թե
գտցես տախտակ ինչ գրեալ
արտաքոյայրին դրան նր զայն
ևս բերցես չքեզ : և այն պէս
ասուեր աշակերտ ձերոյն զբա
ղում անուրս և զամս : ու պատ
ուերինաց հայրն : Եւ յաւուր մի
ոմ մին տարա զԼուրն դառա
նալ ասակ գրեալ արտքոյայրին
դրանն աշակերտ ձերոյն և եր
գրեալ այսպէս հայր աշխատ
եաց միայն մինչև առիս դու և ա
շակերտաց բերեք բարի : Եւ ձեզ
իբրև ընթերցաւ ձերն : Եւ դառ
նապէս և ասե : վայ որդեակ զի
սին մեծ Եւ լուսեղեն մեկին ի
մեզ այսօր : և ասե տա զբրէ
ն զանթա զայս և եկ զկն իմ :
և գիտացու բառնա մի թե հաս
ցուք ձերոյն և մի պակաս եւ
դուք յաղօթից նր զի գնալո
ցե առնր : Եւ եկեալ գտին
զնա ի ձերմ սաստիկ : և երեալ
ձերն զգուէ իւր ի վր լանջաց
ձերոյն և ողբաց յոյժ : և ասե ե

ԱՆՍՆԵԱՄԵՐԻՆԻՆԻ
բանիւ քեզ զիմացոյն : Եւ ասե
հոգացեք յոյժ : Եւ թաղեալ ար
համարհցեր զԼուսաւորական
կեանսն և զքսոս աշխարհի
Լշտեցեա ներքինին : և քեզ ե
րանի նոր արա համ օտարա
սեր և ընկեալ քի : զիբաղում
ժամկեալ ծառայս : ասեալ
ե քս ի ձեռաց քոց : Լշտե
ձերն աղթեա վս իմ առած :
ասե ներքինին և ես կարօտեմ
աղօթից բազմաց իմանս յայս :
Լսե ձերն թե ես յառա
ջան զքեզ գնայի եւ աղօթի
վս քո : Եւ նստաւ ի վր փսիա
թին ներքինին : և համբու
րեաց զձերն և ասե ան որ ե
բեք զիս իտեղս յայս : կատա
րեաց ի վր ձերութե քոյ զոր
արտ արա համա : և ընկեց
ձերն զայսակերտ իւր յոսս նր
և ասե որչեմա և զսու իսկ նայ
յարոյ՜ զնա և համբարեաց : և
ասե ան որկա մեր իմ աւան
դեւ զհոգի իմ : որդիս եր
թին քայիս սոխց քոց : զոր ե
րեք իցալ իսենեակ պանդրիս
տութե իմոյ : նայ ողորմութե
իւրով հանգուացե զհոգիէդ
քո ի վր քո : ու զիցիային ի վր
եղիսին : Եւ սպասե ներ
քինին ցձերն վս յուսոյն և սի
րոյն որառ ան ուհիմ : մի՛ մեր
կացուցաներ յինեն զոր զգե
ցեալսեմ : այլ ում և եմ այսպէս
դիցես զիս ի գերեզմանի և տա
ցես հոգոյ զհոգս : և մի՛ այլ ոք
գիտացե զինեն այլ դու լեք
կոթեանդ միայն : Եւ ասե յը
ձերն բերեք ինչ մասն մարմ
նոյն քի : զի հաղորդեցայց նր
և իբրև ետա զսք խորհուրդն
ասե տաք ինչ : զհամբարնս
րոյն քի և աղօթեցեք վս իմ :
և նայեցեալ յայն կողմն ասե
բարեք եկիք և այս անացան
երես նր իբրև զլուստեր
զուսոյ և կնքեաց իսպիւն զե
քեւ

բեան ետես իձեռն աքաղաղեմիս
 զհոգի իմ ամհայր իմ Լուսյայան աս
 զհոգի իւր ի ձեռն ասյ հօր: Իսկ ծե
 բն արբայ ի անիկո ողբացոյ յոյժ
 եբրեցին առաջի դրան այրին
 գերեզման. և հասնեալ ծերն ըզ
 հանրեր ձիւր ասեցաւ իւր զգեցոյ
 զայս. Իկրհանդեր ձին զորոն
 և ունեի որ ձիւս ետաւ տերն ար
 մաւոյ և փիւրն բոցից: Իբրեւ զ
 գեցուցաներ ի իշխայնն տեւս
 զսահնքն նոր զի երն ուն կնոջ.
 որք իբրեւ զտերն ծաւոյ. չոր
 ացեալ երն այլ լոկաց. և ոչ
 ինչ ասաց իշխայրն: Եւ իբրեւ
 արարին աղօթս և թաղեցին ըզ
 նա. ասե ծերն ցաշակերտ իւր
 լուծցուք զսաղս այսօր և ար
 ասցուք սեր. ի վր գերեզմանի
 ծերոյս. և լաղորդեալ նոց. գը
 տին սոսն թորեալ. և հաց սա
 կաւ. և քաշեցին մեք ի գերեզ
 մանն. և առեալ զսիրայն զոց
 գործեալերն և արքան իսկն
 եակս իւրեանց. և գողանային
 զայս. իսկ իբրեւ գնային յուղ
 լող. ասեց ծերն աշակերտն
 այն. գիտեա՞մի՞ հայր. զի ներ
 բնին այն կիներ. և ես մինչ
 պատեի զնա տեւսի զստինս նոր
 իբրեւ զտերն չորացեալ. զի ե
 րն կնոջ. ասեց նա ծերն. գի
 տեմ զի կիներ որդեակ. արք
 եկ զիս ասեցից բեզ. զկեանս
 նոր. Լինս այս իմ ծաւոն իշ
 խանաց պալատիներ. Եւ յուս
 տիանոս կամեցաւ կին առնուլ
 զսա. վասն գեղեցկութե. և ի
 մաստուլ թե. և մեծ ազգութե
 նորայ. իսկ թեոհոր արա թա
 գուհին լուսեւ. բարկացաւ
 յոյժ. և կամեր հաւածել զսա.
 զոր իմացեալ սորա և մտեալ ի
 նաւ ի գիշերի. առեալ է ինքն
 ինչս. եկն յաղեկսանդրիայ և
 բնակեցաւ իւրեւ պեռն վանս
 և տնանց. և ինեացս ալ վանս
 կան

գլ. ՈՒՆՈՒ ԵՒ ԵՐՈՐ
 կանանց. որ կոչի և սպարկի
 այ. Եւ իբրեւ մեռաւ թեոհ
 րայ տագուհին. ծանեաւ սա
 զի ինդեր թագաւորն. Ըզս
 և կամեր տանել. յայն ամս տ
 փախեալ յաղեկ սանդրիոյ. ի
 գիշերի և եկն առիս միայն.
 և պատմեաց ինչ զամ. և աղ
 լեաց զիս. զի տացիցն մաւ սն
 եակ ինչ հեռի իսկիտոյ. և ես
 ետու նմա զայս զայս և զու
 ցուցի նմա հանդեր ձաւ. և
 երբդեակ քսաս և ուր ձաւ
 յորն հեռե բնակեր սա իս
 կիտե. և ոչ որ իմացաւ զիմ
 բայց միայն ես և արար գու
 բայց միմե ալ և աշակերտ
 իւր. ալ նորա յայն սակս գի
 տացին. զի փնջ գնայի ես յու
 րեք պատու իբրեւ նոց. տանել
 լուր նմա. և ոչ որ քիտաց զն
 մանե թեոհ. կամ ուղարկ. բայց
 միայն ես և զոր. և լսա քան
 զի բազում մարդս արտաւա
 թեաց թագաւորն. ինդեր ըզ
 սա և ոչ երբեք. նոյն պէս և ար
 ան աղեկսանդրոյ. և մի իշխան
 ըն ինդերցին զնա. և ոչ իմ
 ցան ինչ. Եւ պանեւ որդեակ
 թե յոյն թագաւորութեան
 ետեր սա. և որպիսի Խզնու
 թեց հետեցաւ յաղապսայ.
 և թե ուն պատերազմաւ յաղ
 թեաց գիւաց. զմարմնն իոր
 տակաւ. և իտնարհեալ. իսկ
 մեք իգեղս անարգս ծնեալ
 և սնեալ. որդի աղբաւաց, գը
 լող. և ոչ երբեք յաբեալ և հա
 ցեւ. և սինջ գամք իմանանութ
 ի հանգիստ և ի փարկութե կե
 ամք. և ոչ ստանաւ քաղնութե
 և լսա արդաղօթեւ սոցն և մեք
 զի արժանացուք գնալ զն
 թացս արդարոց. և ըստ
 ան տառապիայ. ներքինայն.
 զի այն տնունն նոր. գտցուք
 մեք զողորմութե. յառաքին
 աստանի աղօթիք նոր առա
 ղի

ՄԲ

սն իմք նր անայսհէ նր վաղ
 վաղակի փախեաւ և եկն առ
 ծերն եբախեր զգուսն և ա
 տեր հայր ողորմաց ինչ եբաց
 զգուսն քո սրկ ծերն իմացա
 զիսդ պահեաց զպատու իրանս
 իւր մի այն ոչ եբաց նմա բը
 դուսն մինչ ցառաւունս իսկ
 առաւունսն բացեալ եգիւր ըզ
 նա քիկայր արտաքոյ և լայր
 և աղաշէր գեթացաւ ինա հայրն
 և տարաւ ի սենեակն ասե և զ
 բայրն եթէ անա ինչ երբև
 զհնդիկ տնսի իմօհիսսիմ մինչ
 կամի ի ննջել և լըսե և երն ցը
 նա յայն սակս դիպեցաւ բնդ
 այն զիսդ պահեցեր զբունս իմ
 յայն ժամ կարգեաց նմա կա
 նունս քոր կարծիք տանել և
 եղև աշակերտն այն կրօնաւոր
 ընտրեալ :

Դարձեալ ասե եթէ ծեր ոմն
 բնակեթ իմնհեանս կուց և ե
 կեալ առնա իգիշերի դէքն ա
 սելն ցնա գնացն ո ծեր դու
 իտեղոշե մերմէ իսկ ծերն
 ասեր ոչգոյ ձեր տեղի իմք երկ
 րի յայն ժամ սկսան դէքն ցըր
 ուել զտերև արմատոյ նորա
 իսկ ծերն այն աստեր և ժողովեր
 զնա յետոյ կալաւ դէն զձեռա
 նեծ երոյնն ձգեցոյն արտաքոյ
 իւրե կբեր զնա սրնչե ցրուսն
 կայաւ ծերն ձեռամբ զգուսն
 և ասե յս քս ամ իմ օգնեա
 ինչ և առ ժամայն փախեալ
 դէն իծերուն իսկ ծերն սրկ
 սաւ լալ արե ցնա տր քի ոչ
 բաւ ծեր գու պատասխանի
 ետ ծերն մի այն լամ գիբնաւ
 իշխեն մերձեկալ դէք իմարդ
 և լըսե ցնա մի դու հեղգա
 զիաւ եր այլ մինչ կոչեցեր զա
 նունս իմ ստեալ գտերս և լըս
 տեա ոմ վաղվաղակի օգնե մի
 կարգացողաց զանունս մն և ե
 տանմ բեզ որդեակ և եթէ աշ
 խատն և մզ պարտե և գոցուբ
 զմի

Գ.Լ. ՈՒԽ ՈՒԹ Ե Ր ՈՐԴ
 զմի քիկ որդի աշխատի ոչ կա
 ղե օգնականի ք ստանալ զաժ
 Լուհայրն թեոդորե փերեմա
 ցին զնացեալ ոմն եղբայր
 պատմեաց նմա զգործս իւր
 քանզի միայն նստեր ի ինցն և լը
 փոթեր մշտու և սեցնա հայրն
 գնա խոն արհեա զխորհուրտ
 քոյ և գիտս և բնակեալ Եսայու
 եղբոր և նա փնայեալ եգիւ
 ալ եղբայր և կայր ինմա
 Եւ զարձեալ եկն առ ծերն և ա
 սե և ոչ Եսայու մ կայր մ շինիմ
 լայր և լըսե ցնա ծերն եթէ
 միայն կայր մ ոչ հանգիցեա
 նոյն պես և ոչ Եսայու կալով
 ապա ինչ և եղբ միայնակեաց
 ոչ գիտս և զիկ օծնաւորու թէ
 համբերել վշտաց և նեղուեց
 ասա ինչ քանի ամբեն որաւեր
 զտեսակի զայդ ասե եղբայրն
 ո թ ամբեն և լըսե ցնա ծերն
 թոյլ տուր եղբայր ուծիմս
 և լամ իտեսակս յայս և ի ձեա
 և ոչ գտի միօր հանգիստ և զու
 անդիարդկամիս գտանել հան
 գիտի բնուա զայս եղբայրն
 գնց հասնաւ արտեկցմոք նայ
 Եւ ց հայրն թեոդորե եհարց եղ
 բայր ոմ և ասե և եթէ լինի
 յանկարծակի երկեղուս ինչ
 գործ գաւ ոչ երկիցեա լայր
 և լըսե ցնա ծերն եթէ անկորն
 երկիցե իմ քայ երկրի թէ ո
 դուր ոչ երկիցե զիմարտեալ եր
 նայ մ և բարձեալ եր իմանե
 ար զերկչոտու թէ :

Եւ սելն վս չօրն թեոդորե
 և վս չօրն տեկիա եթէ յիտն
 ամ իստանեալ եկն զխորհուր
 դս իւրեանց և ասե ին զկն
 ձ մերանս երթեցուք աստի և
 ին ալ ամարայնոյն ասե ին թե
 ցին անոա ամա քոյնն և ե
 թիցուք այսպես և աստի զին
 տեղ զաւուրս կենաց իւրեց
 և լ լ և եղբայր ոմ անարգեալ
 եղև յա մեծ և ասե ցնա պատ
 ալ

ն-իցանն քի կարկէ գրեթանիմ
 ապա թէ ոչ զոր ասեալ զու և
 և ասան կարողեմիսկ եղբայր
 ամս եղև բորոտ յոյժ. անՀան
 զուրծելի որեւոր ինքն որդի
 ազատաց որ ասեին գեքն այդ
 իկրոնաւորութեանէր եղև զու
 քէր Համբերես զմա. զիՀան
 ճրացի և որդեանցի վերք քո.
 իսկ եղբայրն Համբերութի
 իւրով յաղթեաց զաւրին խոր
 Հորթս. և զի ըծաւ յորոգայթից
 թանամուսն. քան զի անսեւե
 ան զՀամբերութեանն. և զաւե
 աց զնա իդաւոց. և բաշկեաց ի
 բորոտութեան. զի որք Համբեր
 րեն յուսով օգնե նյ. զի մեծե
 ար առ յերկիր զամս իւր.
 Եւ Հայրն յոՀանեա կարճաւ Հո
 սովն սասց. Եթէ եկն ուրեմ
 իմաստաւ սերբսիրելիք միմեանց
 և եղև մինչ մեռանէր մինն ին
 ցանէ. Եթող զորդի իւր. զանդ
 րանիկ մանուկ աւանդեալ. ըն
 կերի իւրով մանուկանն. զնա.
 իսկ իբրև աճեալ մանուկն զար
 քացաւ անկաւ առ կիներն. որ
 սնոյց զնա իբրև գիտաց իմաս
 տաներն այն. արտաքսեաց զ
 նա. իտանէ իւրով. իսկ մանու
 կն զղջացեալ ք. գործս իւր. ա
 պաշտեաց յոյժ. և աղաչէր զնա
 դարձեալ քուներ զնա. և նա ոչ
 կամէր. այլ ասէր ցնա. Եթէ կա
 միտ առիւ կեալ. զայս ինչ ա
 տիժ առցես յանձն քո. վասն
 յանցանաց քոց գեաւացես. և
 զամս երեսն տոցիս մեռիկեռ. ք
 գետոյն. զտիւն ողորոյն. և ապա
 եկեալ գայցես. զի թողիցի զնա
 քո. Երկուայց զքեզ. Եւ զք
 նաղեալ արար ուն արտաւոր
 եայնէր. և ապա եկն առնայ զ
 կին երից յամացն. Եւ զնե ցնա
 իմաստաւ սերն. ոչ պաշտաւ ար
 ապա իտանէ. քո դէս ևս.
 Եւ գնա դարձեալ. այլ ևս ե
 րես ամս մացես վարձս մարդ
 կան

կան. զի աւարդեացն զքեզ.
 և ապա ի կեացնս այսր. իսկ
 մանուկն արար զամ գոր ա
 տաւ իրեանէր. Եւ զն իմաստա
 սերն ցնանուկն անացու քաղ
 իբաղաքն անձնացոց և ու
 ցուք իմաստութիւն և եր
 յոյն նստեալ առ դրան իմաս
 տա սիրացն. և աւարդէր զան
 նեանեան որք մտանին ինմա
 և ուն սովորութիւնսն. անար
 գէաց և զմանուկն զայն. իսկ
 նա ծիծաղեցաւ զուարճացեալ
 ասե ցնա ծերն զի՛ն զիսս ա
 նարդեմ զքեզ և դու խնդաս.
 ասե մանուկն. և ոչ ետաւ.
 զի ժպեցայց. զի աՀա երեք
 ամբեն յորով Հետե վարձս տա
 զի անարդեացնն զիս. և ա
 Հո այսօր ճիւ անարդեաց.
 այնու ծիծաղիմ. ասե ցնածերն
 արի մուտիքաղաք զի կատար
 եալես. դու. Եւ զքեզ գուռն
 այն գուռնայիկ բաղաքն վե
 րին Երուսաղէմ. և անարդող
 րեղ և բնէն և սիրելի և արբն
 ամբարձում վշաօք և անարգա
 նօք մտնէ քնա. և մեզայսպէս
 արարեալ առնել.

Իսկ Հայրն իսիգորե ասացալ
 թէ սոք մարդ Համբերութիւն
 իւրով. զի Հնազանդեալ սոք չըշ
 մարտութեն. և զի պատկեր այ
 ե մարդ վասն այնորիկ դիւս
 կանէ Հեաեալ. իւրն կամաց
 և խորհել զիւրն Հաճոյս. և ոչ
 Հեռուել. և Հեազանդել. օրե
 նաղէ մարդ արժ մասն ծա
 ւայն. Եւ. և աՀա ուր մեկու
 յորով ի կեանք իշտե. և որք օրե
 նօք սնան. և Համբերութիւն
 ստանան. ցանձինս իւրեանց.
 Եւ սաղ Հայրն պիմն վասն օրե
 յոՀանեոս կարճ կանն. Եթէ
 երկուսն այլ իւր. և բարձա ինմա
 զի ամ պատեռազմունք մար
 ճոյ. Եւ զի աղատ յամն. իսկ
 իբրև ետես զայս գնաց առ
 Եւր

ԵՐԻ

ծեր ոմն անձ. և այսպէս ց եր
մա զայն և արեւ. տնայնէ՛ր զիս
ի Հայնից իսա մեծ. զերջ ւի ինչ
այստեքաղմ կա իմից իմ և ասաց
ցն ա ծերն գնա դարձեալ և ա
ղաչեալ զմի. զի թող ինչ ինչ
զայտեքաղմ ք. բանցն պատե
րաղմու ուղղին մեծս մեծ բա
րո. թիք. Եւ նա աղա ջնաց
զմի ր և և կն դարձեալ պատե
րաղմ և այլոք բնաւ աղօթիք
զիրար ձցն զայն ինմանէ մի.
այլ ինքրեք զի Համբերեացե
մի փորձու թեց նորա.

Ասաց դարձաւ Հայրն ալ
մէն վս Հօրն կողարիսսի. եթե
այսպիսի չաք ե Հաա մինչ զի
Հիւանդացեալ զներ իմա Հի
ճաւմա բազումս. և ոչ երբեք
կամեցաւ առնել զկամս իւր
այլ ասեք երանեալե այր որ
Համբերեացե փորձու թեց.
Գնաց երբեմն Հայրն մակարի
ոս. առսք Հայրն անառնիոս
իւրերին. և իբրեւ բախեաց ըզ
րուսն եւ առնայ Հայրն ան
տոն և ասե ո՞վ ես դու. և նա
ասե ես եմ մակար. իսկ ծերն
փակեաց զրուսն և եթող զնա
արտաք. և ինքն ինքրս իիւր
ցինէր յամինչ այնպէս կալով
իսկ իբրեւ ետես զՀամբերու
թի ծերոյն մակարաւ բազ ըզ
րուսն. և ուրախութի ըկա
լալ զնա և ասե ցնա իբազում
յամանակաց ցանկայի տեսա
նել զքեզ քանզի իբազմաց ըզ
սելի զքեն. Եւ Հիւր ընկա
լեալ բարեոք Հանգոյց զնա
զի ի Հեռուսա բազում աշխա
տութի եկեալ էր. իսկ իբրեւ
երեկոյ եղև թրքեր Հայրն ան
տոնիոս զարմաւ նին առ ի
գործաւ. Լսեմ մակարի թե
Հրամայեալ թրքեցից և ես ինչ
Եւ անտոնիոս ասե թրքեցիս
և բու. Եւ կապեալ խորձն
մի մեծ զգացոյց. Եւ նստեալ
երկ

ԳԼՈՒԹՈՒԹԵՐՈՒԹԵՐ

երկոքեանն իմաստն յերեկոյն
մինչև յառաւօտն. և իւրեքս
բայն. և իստեին զշաշն Հոգեոյ
և զՀիւ. սծայն թուրուսն իբրեւ
քապատու Հանն այրին. Եւ
տես զՀիւսա մակարայ զի շա
տեք յոյժ. և ասե զօրութի բա
զում մեկանն յերանն ի ձեռաց
յայսպեանէ. Ըջսպիսիք երկն
բանի իբն իցործ և իյայնա
տութի մեծ. և ինչոք և որն ա
ռաւելագոյն ի Հիւկ մեկն ա
զօթից.

Եւ երանեք երբեմն Հայրն մա
կարիոս և սկիտոյ իտեքեմութ
և իգնեալն եւրումեմուս իսա
աք կոնց որք ամալի զինքն
ժեսցե իգնիցի. և ինն անգ
ուկէ ըք շուայեալք Հեթանո
սաց բազում յոյժ. Եւ տեսալ
քի ուր միշտ ինչոցանէ. երբ
գլխովն իւր իսնաքս և նիջեաց
իմի երկրի. իսկ զՀիւն իբրեւ
տեսին զՀամար ձակութի. նր
և զքաջութի նախ անձե ցան
յոյժ. և Հիւարեցան երկնցու
ցանել զնա այսպէս. Ըկսան
դէքն գոցել մեծաւ ձայն և ա
սելին ցգլուսն այն. այսանուն
կին դու սրի գնացուք իբա
դանիս. իսկ դան ինեքքոյ գլ
խոյն պատասխանի եւ և ասե
օտար ոմն. կրօնաւոր անկեալ
կա իմի իմ և կալեալ փարի
զին. և ոչ կարեմ յառնել և
ոս թէ ձեռք իսկ ծերն արանց
երկիւզի Հարկանէր իմի ոս
կերն և ասեք. արի և գնալ թե
կարօղես իսաւարն արաւքին
գն դու. իբրեւ լուսն դէքն
զաղաղան բարձին և ասե յալ
թեցեր մեծ մակարի. յաղթե
ցեր.

Եւ եղբայր ոմն և Հարց ըզ
Հայրն մակարին և ասե զի՞նչ
իցե Հայր քանութի և աղօթք.
Եւ սե ծերն քաջութի և աղօթ
քնն. յոր ժամ աղօթե ոք ամ
հոգ

մեղաւորութեան և եւրիպոսոս որքաւ
 զմեղս իմէ և երկիր պարանկմի
 քի որքայն ալ կենդանւոյ. ա
 սենց ծերն մանկուէք արյալին
 ոչ գոյ ալ ամբայց փայլն ա
 րեգակն և հոգի զոր մէք պաշ
 տէմք. և գու փո-թաւ եկեղեցիք
 պագու թիւ նոցա. իսկ իբրեւ լու
 աւ զայս ծերն և ասեկ ցնոսա.
 գորայ ստեղծուածքն ալ մե
 րոյ զէնք մոլ եւ զեւսն առնո
 սա. և շէլ աղաչեմ զէնք թողէք
 զմոլորութիւն զայդ. և ծանկ
 րուք զձմարոտութիւն. և խոս
 տովանեցէք զամբ. որ ստեղծ
 դերկինս և զերկիր. և զամարա
 րածս. իսկ նոքա ասեն զի աչ
 եաւն և զմեռեալն. զայն ստեա
 ւած ճշմարիտ գոյ. և զսե ծերն.
 այն զոյն ասեմ ամբ ճշմարիտ.
 որ խաչեցաւ և թնթեաց զմեղս.
 մեռաւ և եւ պան զմահ զնա հա
 ռատամ ամ ճշմարիտ. իսկ նո
 քա տանջեցին զնոսա խիստ. և
 բռնադատեին զոչել չորոյ. և
 զինի բազու մտանջանայն. սպա
 նին զէրանելի աշակերտս նո
 րա. իսկ զծերն ամ իսկի ալ
 բազում տանջեցին. և յետոյ դռ
 րին նշաւակ իբր նպատակեկա
 ցեալ նոքա երկոքեանն աստի
 և անդի. և հարին նետիւ փնն
 զսիրտն. և փաւն զթիկու. նա նո
 րա. իսկ երանելի ծերն մե
 լիսի տեկ ցնոսա. զի խորէկ
 ցայք զարեւելիմ զեղու. ուն
 պարտ զճառայիւ քի ալ. իսկ
 ում պաշու. յեգուց. իյայսմեա
 մոռ. ան որդի եղիցի մայրն չէր
 ի ձենել. և ալակ տե սցի իւերոյ
 ձերութ. և նետիւ ք ձերովք մեռ
 ցիք. և գու քիսի մեռեց խոցուեալ
 և խեղդեցի սցի արեւն մեր ի ձենել
 զայս սաացիաւ. ննջեաց. երա
 նելի ծերն սքն մեղիս նաւա
 տակեալ. վկայական մաւաւաւ
 վաւն անուանեալ քի ալ. իսկ
 իւղաղան եւրն անդրին. իյորս
 երկ

Գ. Լ. ՈՒԽՈՒԹԵՐ ՈՐԴ
 երկոքեանեղբարքն. այն որքի
 որդի թաղաւորին և աչագայք
 շարուցեալ. և զընթու. մեծ յա
 նապատե. որոյ զհետ չորան ե
 րի վարժեքն. և ընկեցաւ իմել
 նց որսն. և ձգեցին նետս եք
 հոքեանն փան գամայն. և հար
 եալ իսիրտս փմեանց. սպանին
 զիրեարս. և կատարեցաւ իմ
 նց. մարգարեո. թիւ սրբոյ նա
 Հատակին ծերոյն մէկսի գոր
 անեծ ցնոսա. յորդակելոյն
 նմա իմեւ.
 Իւհայրն թովնաւ. սպաւ մեղ
 մեղ. իմեւ հորն մարկելի. և թե
 բնակեւ նա Հանդարտեալ փ
 այն. յարի փորմեր ձերի գեոզ
 փմեծ. իկողմս ալ ի բանանու
 րիին. զի իկանար լէրինն եք
 անրն ուր բնակեւ նա. Եւ եր
 Հայրս այս մարկելի Հեղոյ
 և քաղցր Եւ ալոց առաքի նա
 թեց. և ունեւ յինքն կատար
 եալ զերկիւղն ալ. և արբութե
 մարմոյ. վաւերոյ Հաւատոյ
 ունեին անուարք դեղն ալ
 նորիկ փնչ զի բազումք եւ ա
 նելի առնաւ և ուսանեին ինմա
 ղե. Եւ եկաց նա յայս չափ
 զմոտարին տեղ. և յայրն այն.
 .գ. ամ. և բազում փորձաւ թեց
 Համբերեաց և դիւաց Հսկա
 ւակ որդաց սրբութեց. ու պ
 ինքն ասեր. թե լաւային Հա
 նելիցաւ. յայրն անդի. և իսպա
 նել զբարի գործս և թ. սչ իւ
 ժոււ կաւեաց ամի. իսկ դեւ
 յար. գեալ. փորձաւս իմ իմ.
 կամելով մասնեաց դորն նման
 շարութե իւրոյ. քան զի եղե
 ինեւ դեւ. իկեռնաբանս ծե
 րոյն մարկելի. և զնայեալ իգե
 օղ անդր կայրարտաբոյ զեղն
 ևւեր տեւաներ կին փայն եւ
 եա. իշ ինեւ. դեպր առնաւ ի
 կերպս ծերոյն խօսեր ցնաւ
 և ասեր. մեղս ինչ ոչ մեր ձեռաւ
 իկին. զի բնութեւն ալ. և ալա
 րեք

ՄԷ
թեր զնա և անկաներ ինա. և որք
նայր իներին կողմ. և զայս առ
նեք զնա տեսակաւ. կրօնաւոր
քին բազում անգամ. և ուր տե
սաներ կին մարդ միայն դիմեր
ի վրէպորա և և ուր մարկեւր և
և բանանայր և ներքը քնմա կա
նայր և նաւարացեալք քայնաւոր
պատմեցին արանքն զայս և և
զորոյս այս ընդ ամ գեղուն. և
յողովեցան յողովութիւնք բա
զում յաւուր կրօնականի յեկ
զեցին և եղև աղաղակ մեծ.
իսկ քահանայապետն կոչեաց
զկանայն զայնոսիկ. և հարցա
նեք սառաքիւ եթէ այս այս
պետիցն ննջեալիցէ ընդ ձեզ
ծերն. և եթէ կանայքն այնո
քնի երեւ քան որք ասացին
եթէ արգարև այդ պետիցն.
ոչ միան գամ կամ երկիցս այլ
բազում անգամ զի այս երեք
ամս որկաւեալք և նորապետն
ննջի զմեզ: Չայս իբրև լու
աւ քահանայն ասեալն ոչ իմա
ցաւ. եւ ի տարախոսութիւն
և առաջօր ինչ ինչ. Եւ աւա
քեցին ման կուսն զայրս կա
նանցն այնոցն և ասեալ գեղա
ցեք հաւա ձեզք գշար ձերն
զայնչարեօք իտեղղէն յայնմ
ն: Եւ իբրև գնացեալ հա
տին տեղ արքն գեղջն. սկսան
հարկանել զանպարտ ձերն
զայն բոք սաստկապէս յոյժ.
և կալեալ գորոտսն փեռնին
բնաւ և գանկին և ասեալն. մոլի
և քար մեք հաւատացեալեաք
զբեզ. երբն իսրբոց այլ չորս
անաւակ գործով քո խայտա
ռակեցիք զկանայս մի. աղծծ
ով զնոսա և այն չափ վիթաւ
ածդին զնա մինչ յոտեց մինչև
գորտիս չոր ինմա տեղող. և
կալեալ գորտիցն քարշեցին քա
ռի վայր մինչև խաղողոյ լե
քին. և զեցին զնա անշունչ
ի վրէպորա և նայր զին. իսկ ուղ
և որ

ՈՒՍՄ. ԶԱՄԵՐՈՒԹԻՒՆ
և որքն բիւրիւսացւոց անցան
ին քայն և գորին զսբ ձերն
մարկի. ի. անկեալ իմանապար
հին շաղախեալ արեամբ. և
հարցանին զմեք այս նշում
մեք դիմեցաւ քեզ այդ. իսկ
ծերն ոչ ինչ յայտնեաց նոցա
բայց միայն աղաղակ զնոսա զի
բարձեալ տանիցին զնա յայրն
մար և որ հնեալ ինման գեղա
ցին. իսկ մարդիկ գեղջին մինչ
լուան լեւ կենդանիք գային
ունդ. հայհոյեին և նախատին
և անարգեին զնա. Եւ ձերն
սբ զայս ամ եկեալն ի վրէպ
ինչ կրեք և որ հնեալ զայս մի
եկեալ փորձանաց իցիւ աղ ի վր
իւր. և զի յոյժ իյաւեթ և իյաւա
կոսանս և ինտիմատիւս եր սբ
ծերն յայրն այն զամս. Եւ
զաչեք միշտ զմեք զփնոյրէն
և ոչ զայն իսկ յետ այսորիկ յայս
նեցաւ քահանայն պետին. եւ
այն ամ պատրանք դիւացեք և
առաջօք եղեալ եր այն առկա
նայն և ձերն սբ և ոչ դիտե
ք այն ման և ոչ ինչ. Եւ յի և
կանայքն այնոցն և արքն իւր
եանց յայնմ գիշերի. գիւհա
թեալ փորթին և լու կեալք
թաւալեին. յորտե իմացան ամ
բեակիչք դեղըն եթէ իւրակա
նեք երեւեալքն. գորտե սին
կանայքն այնոցն զոր և ինչ
եանք. իսկ կանայքն պատմին
իմաս եկեալ եթէ երբև շը
փորթին. և երեւեալք անպէս
խառնակեք ինոսա և սրա լեք
և ինչ ինչ քիւսն և ոչ ինչ.
Չայն մամ ապաշաւեալ և զոր
զայնալք կոծեին զինքն անա.
զմ տանջելու և գանկի. զան
պարտ սբ ձերն և ինչ զայն.
Եւ յարողեալք ամեն բնան
միան գամայն գորդի քիւսն
և մանկանց իւրեանց գնացին
յայրն Բողոթն խնդրել ի ձե
րոյն

բայն : Իսկ ծերն մարկելի գծ
 ասացեալ զայն փախեալ և ոչ
 երևեցաւ նոցա և գնացեալ բը
 նակեցաւ Բեառն նորաբնոյ և
 ոչ բնաւ ետես կամ փոսկեցաւ
 Էնասայլ : Իսկ մարգրիկ գեղջին
 Իբրև ոչգտին զմարգն այլ յայրն
 Իւր անմխիթար սգով դարձան
 անգրին իրեօղն իւրեանց : և
 միշտ սրային և լային զգոր
 ձանս իւր եանց զոր արատա
 հեաց նոցա : Իրիւսցն չարու
 Թեան և խնդրէին հանապազոր
 զթողութի իսկ : զոր մեղան
 անպարտ սրբոյ ծերոյն գանե
 լով զնա անողորմ : Իսկ ծերն
 մարկելէ ասեր իմ ստեմ թեզ
 հայր Թեան և իմ կամս ան
 շփոթեալ և անշարժ իբրեան
 Խաղաղութի Էնասայրն ըզկեմ
 քանեւ իրեօղսկամ ի թղթ և ուր
 Իցեն կանայր և մանկունք մի
 բնակեցդես երբեք զիարուց
 մունք փորձանաց որքեն գայթ
 ակոցնցնցիք ինողակէ յառա
 քագայի : այլ որք կամքցն զեր
 ծանել իւր յամ յամ փախցեն
 յայնցան ուր նորա իցեն :
 Եղբայր ոմ և Հարց զՀարծ
 Թեան և ասե զնա : ոմ արկա
 ծեն դւր զփորձութի իմ սրբ
 բոց : Լճակ ցնա ծերն եր ոմ
 Ի Հարանցն որոյ անունն եր Դի
 կոն : որ բնակէր իւր առն սինա
 և ոմ մի աշխարհիկ : գնացեալ
 Ինորան փարանայ : ոյ ումն
 և գտեալ զգուսար նորա : ան
 կաւ Էնմա և ասե Թեգիտացի
 Հայր քո այսպէս ասա նմա : Ե
 Թե ծերն նիկոն արար դայս
 Էիս : Էւ Իբրև եկն Հայրն
 նորա : և գիտաց դայս ըսեալ Ի
 գտեռն Եթէ ծերն նիկոն ար
 բար յայն լամ առեալ գտար
 Իւր ունաց իմ ծերոյն : և Իբրև
 Բաթեաց զգուսն եւ առնայ
 ծերն : Իսկ ձգեաց գտարն փա
 րանացին և կամք ասանանել
 զծե

ԳԼ ՌԻԽՈՒԹԵՐ ՈՐԴ
 ծերն : և ասա լամայն չորեաց
 ցան ձեռք նորա : և ոյ զորեաց
 Հարկանել զծերն : Զայնմա
 գործաւ և գնաց փարանացին
 այն և պատմեաց յաւանայիցն
 Իսկ նորա կոչեցին զԵրն և
 եկն առնոսա : և նորա քանե
 ցին զնա յոյժ և կամեն արտաք
 սել զնա : Իսկ նա աղաչեք ըզ
 նոսա և ասեք : Թոյլ տուք ինչ
 կալ աստ և ապաշխարել զմեզ
 Խա : Բայց նորա արգելին ըզ
 նա առան ձին Հեռի : ուրք
 զերիս ամս ոչ տեսանել զորք
 և երին նմականոնս ծանունս և
 եկաց նա յարգելանին զերիս
 ամս : և ապաշխարեաց յոյժ
 բայց միայն իկիրակէ առա
 դայր յեկեղէցին և ասեք Թո
 դութի արարեք ինչ զիմեզա
 և այլ ինչ ոչ փոստեր ումք բը
 նա և երթայր դարձեալ յսր
 գելանին : Իսկ զկնի այնորիկ
 գիւսՀարեալ եղև այրն այն
 որքործեաց զմեզ : և զրար
 տեաց դանաւար ծերն և ե
 կեալ յեկեղէցին : Խաւարման
 եղև զայն առաջի բազմութե
 յայտին : Թեիմ արարեալ զայն
 և զրարտեցի զարդարն :
 Զայն լամ յարուցեալ սմեն
 քնան Ելին առ ծերն : և ծուր
 կրկնեալ ասեին Թողցես մեզ
 Հայր զիտրամեղուցաք զբեզ :
 Լճակ ցնոսա ծերն նիկոն : Թո
 դութի արացե ձեզ եր այլ
 Էս ոչ ևս կացից Էձեզ : զի ոչ
 սեք ի ձեզ որդատեք ուղիղ և
 այրատեալ եր Էիս և գնաց
 անտի : Լճա այս պէս գա փոր
 ձութի իմ սրբոյն :
 Իսկ ծերն մեր ոյժեմ բնակեր
 Ինորայի : և այն չափ ձգեալ Թե
 և իմիշտ ետ զմարմին իւր և
 մինչև ըրպողանան ախտիւն
 Հիւանդացեալ եղև և ասեք նա
 քանենեան որք դային առ
 նայ Ի Հարանցն և մխիթարել
 զնա

Ահա մեք բոլոր իցե ծեր .
Արքայաւ Հայրն սխտոյի ե
Հարցեղէ այր ոմն Աստե եթե
նստայց յանապատիւ և դայցեն
բարբոքս և կամեսցին սպանա
նել զիս զի ոչ բարեօքե այն
թե ես մեռայց ինոցանէ թե
այն . զի թե կարացից սպանա
նել ինոցանէ սպանից . Լուե
ցնա ծերն ոչ այլ ընկերա յմծ
զայն գործ . զի որսիս և իցեն
փորձութիք և դայցեն ինեքայ
մարդոյ . պարտի ասել թե վս
մեղաց իմոց եկն այս ի վթ լմ
և եթե բարի ինչ գայցե ասա
ցե թե այս յայ եկեալի .
Գնաց երբեմն աշակերտ Հօրն
սխտոյի արքա Համ իսպասաւոր
ութիւն և յամեաց յաւուրս բա
զու մա . իսկ Հայրն զայլ ոք ոչ
ընկալաւ առ ինքն զիսպասա
ւորսցե իւրն և ասէր ոչէ սո
վոր ոք իտունիմ բայց միայն
եղբայրն իմ . և այն պես կըր
եացնա զաշխատութի մինչև
եկն նայ և ոչ Հաւանեաց ան
ժուսկալութիւն . սպասաւորիւ
յայլոց այլ Համբերութիւն կաց
մինչև եկն եղբայրն .
Ասաց Հայրն սխտոյի եթե բը
նակեալ իցես լ միաբան եզ
բարց մի փոխեսցես զտեղին .
զի թե փոխես յոյժ վնասեսցիս
զի զոր օրինակ թաշուն եթե
թողցե խակ զձուսն զձագսն
ոչ Հանցե ինոցանէ . նոյն պես
և ծեր ի փոփոխել տեղւոյն
ցամաքի ի Համոյն և յուխտեն .
Բազու մն որոգայթք ի թ շնա
մոյն . զի թե ոչ կարիցեն որսալ
զանձն աղբատութիւն զՀարցս
տութի զին առաջի ցանցս .
Եւ թե անարգութիւն և պատ
կանանօք ոչ կարիցե գլծել
զգովութիւն և զգաւս ղնի որո
գայթ . և եթե յաջողու թենե
ոչ յաղթի զցաւս և զՀիւան
գութիւնս բերե . իսկ եթե որկ

բամ

զԱ Ռիւս Ռիւս Ե Ր Ո Ր Գ
բամ լուծիք ոչ կիցե ձգե ի եզ
նախաւն պահօք ձգե զՀոգին
և ասե ի վթ ցաւս . և Հիւանդուն
թե . սովս և ծարաւս զիւքեցե
յանձնե զսերն մայ . Լճրգ . եթե
մեղաւորիցես և գիտեսցի բեզ
այս . յիշեա զահագին տան
Ըսնե և զանաշառ դատաւորն
և մի յոռնա Հատեսցիս երբեք .
այլ ցեծա զիստանե կամեսցա
ւն . Ընջել զսպիսն մեղաց քոց
և ասացես իւրատելով խըրա
տեաց զիս տր և իմա Հ ոչ մատ
նեաց . Երկամթ գուով դու Հը
րով սրբացես զթանգ քո .
Իսկ եթե արդարիցես և ցաւք
ինչ գիտեսցե ի վերա գոյն բա
րիսն Հացես և իմեծա մեծս .
Եւ ոսկի գուով դու Հրով Հա
լած չացն այն մաքրեսցիս յաղ
տոյ . թե և մարմնոյ քո տացի
Հրեշտակ սատան . իսիդացես
զիպօղոսի վիճակին եղբր դու
Եւ զի ջերմամբ փորձեցար և
փորձանօք մաքրեցար լք գրե
ցելոյն թե անցաք մեք լեւուր
և լեւուր և Հանեք զմեզ ի Հան
գիստ քո . Եթե գիտեսցար ա
ռաջնոյն . մնացես և երկրոր
դին ևս . Լճլ գործեա զառա
քինութի . և դացես ոչ որմութի
ոպ և գրեալի . եթե աղբատ և
տնանկմես . Եւ զի կրկին վըլ
տօք կրկին և զՀատուցումն . սո
ղես շնորՀօրն քի . Լայաց դար
ձեալ եթե Հիւանդացիս մի
դժուարացիս և ասացես և թե
ոչ կարեմ Հսկել . և աղօթել . վս
զիպահք և աղօթք և ամ դժու
արին գործք առ իցամութիւն
խորՀուրդս կարգեալ են . և
թե զոր ինչ գետնա խշտութի
և պահք և աղօթք և քարակրութի
կատարի . կարեն . ի մարմնի
զայն և Հիւսն դութիւն կատա
րեն ապա ոչէ պարտ տիրել
Ըայն . ալ պարտ Համբերել
գոհութիւն ցաւոցն և լուութիւն
փառ

Կարգաւ բանէն զան : Ընաց
 արքայաւ եթէ որք իյալիսար
 հի մեշանչեն յակամա իբանտի
 արգելցեն . նոյն պէս և մեք կա
 մաւ արգելցուք զմեզ զմ մե
 զայց մերոց : ու զիկամաւոր վըշ
 տօք մերովք փրկե սցուք իյաւի
 տենից տանջանայն : Էրեթե
 պահեցէս մի պատճառն սցեա
 զհիւանդութի զնորք որկրա
 մուխեն և ուտեն : նորա տուա
 եւ ևս ախտանան եթէ սկսար
 զբարին մի ճանձրացիս : այլ
 կարգադր ևնա օրնեցեւտցի
 քեզ համբարէլ միւսյամութ լիցի
 թշնամիքն : Ընաց արքայաւ
 որք կամին նաւել ևանցանել թ
 ծովքազում անգամ ևնորալմա
 նան զհողմ . իսկ եթէ մտանեն
 լիւորս և դիպեցի հակառակ
 հողմ . ոչ հատանեն զյոյսն և ոչ
 անկանին իծով . այլ որքան հը
 նարիցե աշխատին և պահեն :
 և մտն խաղաղել օրոց այսպէս
 և մեք արագոր . և ոչ դեմ կադ
 ցուք փորձութեց և օգնես ցե
 մեզ քս :

Լևսին գտերոյ ումեթե թե
 զախ . կ . կայք բնակեալ յեզր
 քետոյն և բնալ ոչնայեցաւ տե
 անէլ զգետն . և այնիւ զճամբե
 րութին և ճշտութ կայաւին փոր
 ձեալ հասաատե աղ իւրն իով :
 Լևսայ հայրն իպրիբսե աղ
 օթք սե եղիցին միշտ իբերան
 քո . և խորհուրդ բարի իմիտս
 քո քանզի սորա թեթեւացու
 զանն զփորձութ քո և պարտե
 ւախ քան զգաւ փորձութ թե
 պատրաստել և սրբել զանձինս
 և յորժամ գայցեն կատարեալք

Գողուք յաղթս :
 Լևսայ հայրն փորտաս հթե կա
 մեսդի ան զկեանս իմ ինքն դծ
 տե թե ու յարգարե զնա և ե
 թե ոչ կամի զի՞նչ արարիցեա
 զկեալն իմ . և ինքն յումեքե ոչ
 ինչ աւնոյր և իհիւանդութի

անկ

անկեալ դնիւրնայ յանկողնի
 և ուրսիւր իհամբերութին :
 Իսկ վան հօրն քերթնէ ի իս
 կիտացւոյ սսեին . եթէ եր
 այր նր հեռի յեկեղեցւոյն իբ
 րե մղոնս քառաւունս . և ի իւր
 և իմայրաց եր հեռի մղոնս եր
 կոտասան . այս ախի աշխտու
 թք բերեր զպետս իւր յայրն .
 ունեք և սափորս ըրոյ և մի ի
 շաբաթու բերել ընդ և հանդը
 տեր . և համբերութ թ կատա

րեր զկեանս իւր յուսով :
 Արդ ցնացեալ ոմն դիւանապ
 եսկիտե . և ոչ բժշկեցաւ զբա
 զում ժամս յետոյ զթացաւ ի
 նա ուն ծեր . կնքեաց ինմա
 խացիւ և հալածեաց զգէն ի
 նման . բարկացեալ լայն գէն
 և ասեցծերն . զիդու Հաներ
 դիս իբնակութենէ իմին ես ե
 կից իմք քո : Իսկ ծեր . ե
 նեցէս և ոչ դժուարիմս յայդ
 եկ առիս . եյրեաւ իմք նոթ
 և եկաց իմիշտս ծերն զերկո
 տասնամ . և նեղեր զնա գէն
 այն . և խորտակեք և հարկաներ
 և յարժեր զնա . և եր կերակուր
 ծերոյն օր ու օրե երկոտասան
 կորիզս արմաւոյ և ճոնէր զին
 քն իւր յաւտութի և իւրաւս ա
 զօթիւք սրբովք . և տեսեալ
 գէն զայն ախի յօժութութ և
 զճամբերութի ծերոյն և զաշ
 իմութի և զգէն ոչ ժողկաւեաց
 ալ փախտական եղեալ գը
 նայր իծերոյն . ետեսցիս ծերն
 և ասե գնա թե՛ր օնաս դե
 դու և փախչիս յի՞են . եկ ետ
 րուք իմիտսին ասե դէն անի
 ծեսդե զքեզ մոր շար ծեր . զի
 սովով սպաներ զիս և լի քեզ
 ոչ որ և արողիցե կեալ բայդ
 միայն ան : Ընա պէս սրե
 ին զճամբերութ թ ժողկաւու
 թին և ուրսիւր ին եղուիս :
 Լևսայ հայրն քերթնէ եթե
 գայցե փորձութի իմք մարդոյ

ևյա

ԵՐԺԲ

Այսմ կողմանց բաղմանայցե
վերջոք նորա ուն քի վհատեալ
տրանջեացե : Էւ ասեւր եղ
բայր ոմն կայր իսենեակն և
եկն իվր նորա փորձութի
ամենեքեան ասեին զնա ևնա
զնոսա ասեւր թե տեսաներոք
ոչ թողոյր իսենեակ իւր . ևե
թե կարօտեր Հացի ոչ ոք տայր
նմա և մինչ գայր իհնձոց . ոչ ոք
տաներ նմա սերոս օրեն եր
իվր այսր ամի գոհանայր զայ :
Էւ իբրեւ ետես ամր զՀամբերու
թի նորա եբարձ ինմանե զայա
տերազմն զայն : Էւ առ ժամայն
բախեաց ոմն զգուռն նորա .
որուհեք բարձեալ յուղտ տաք
Հաց թխեալ ևսաց անցես
զՀացս զայս . և առեալ զՀացն
գոհացաւ զտուօղին . բայց
տրամնցաւ յոյժ ևսաց ամր ոչ
եի արժանի Համբերել աշխա
տութե վասն անուան քո . վս
այնորիկ բարձեր զնեղու թիւ
իմ և առեալ եկեր իՀացեն և
գոհացաւ . քան զի իհնձոց ե
կեալ Հաց ոչ ունեւր : Էւ իբ
րեւ անց պատերազմակս անամ
նեքեան սիրել զնա . և յսպես
Հաճեալեին . և ուրախեին ինե
ղութիս . և իվր յատերանելիքն
Էւ զնացեալ երբեմնեղբարք
առ ծեր ոմն մեծ յանապատն .
և ասեն զնա . ուն Համբերես
Հայր . այսու վշտաց : իսկ նա
ասե զնա . յամ ժամանակս զոր
կացեալեիմ աստ . ոչ կարն ՆՀա
ւասարել վշտաց միոյ . ժամու
որ կրեն իՀանդերձեալն տան
ջանաց . և ասե առաջին Հարբն
մեր ոչ դիւրաբար շարժեին .
իտեղեղե իւրեանց . բայց Թե
յերիցս յայտց պատճառող մին
թե լինեւր անդ մարդ . նենգա
միտ . որ փոյթ բարկանայր և
դիւրաւ ոչ Հաշտեո թ ընկերին
Էւ երկրորդ Թե փառաւոր
եր ինչ իբաղմաց : Էւ երրորդ
Եթե

ԳԼ ՈՒՆԻԹԻԹԵ ԲՈՐԴ
Եթե փորձութի պոռնկութե
դիւրեւ անգասկս պոռնի միայն
փախչեին և Հեռանային իտե
ղեղեն . և ոչ վս նեղութե ինչ
Հոգային . այլ ուրախեին . ինչ
ղութիս . և զնա խնդրեին յա
րս ժամ . և գտանեին :

Արդեղբայր ոմն եՀացց զը
ծերն և ասե զի ոն արարից
Հայր . զի խորՀորդքիմ նեղեն
զիս . և ասեն զիս . ոչ ես կա
րող պաճել . և կամ աշխատել .
դու գնացեալ սպաս տար Հիւ
անդաց զի և այն սերե : Լըսե
ցնա ծերն զնա որդեակ . կերի
ցես և ննջիցես իշափու . բայց
իսենեկի քո կացցես . վս զի
Համբերելն իսենեկի . ծնողե
մմ առաքինութե . Լըրդ Եւ Հը
քամանի ծերոյն կացեղբայրն
այսպես իսենեկի զերիս առ
ւրդ . ապա ձանձրացեալ եղև
և ասե Հիւ սեցի զարմաւելին
արար այնպ . և իբրեւ քաղցեա
լս և կմարեցի զսիրաւասարկե
բայց և իբրեւ կատարեց զրման
ասե և գիրս ընթերցայց և ապա
կերցեց և գինեղութե ունայն . ասե
աղօթեցիցն ամ և ապա ճաշակե
ցից . այսպես անասկաւ ասեա
ուղեցաւ . և ել յառաջին ճեղու
ին եղբայրն Համբերութե . և
ժուժկալութե արիսենեկին .
իսկ այլ եղբայրեՀացց ցծերն
և ասե . եթե Էր ձանձրաւամ
ես Հայր . և նեղեմ նստել ջսե
նեկի իմուս : Լըսե զնա ծերն
վասն ամեկորիկ նեղիս . զի ոչ
տեսեր դու կամիմացար զպատ
րաստեալ սրբայրութե մյ . նա
և ոչ զտանջանս մեղաւորաց ա
պա և թե տեսեալ որդեք զայս
սիկ թեպեաւ ի որդամբ լինե
խուց քո . և դու թաղեալ մինչև
ղաւարանացքոցն լանեիր ինման
իսկ զծեր ոմն աղաւթին եղբ
բն զի Հանդիցե փոքրի իծաւ
աշխատութենե ճգանցն . զի եր
ՃԺԳ

ԻՐԻԳ.

Քիւն աւոր մեծ յոյժ : ԼՂսե ցնո
սաւ ծերն ասեմ ձեզ որդեակք
զի աբ բահամ աշխարհի զի ոչ
առաւել ճգնեցաւ : յոր ժամ
տեսանիցեզայարդանն այ զպատ
թաստեալսն ճգնողացուեւ եզ
բայր ոմն եհարց ցծերն ևասե
թէխորհուրդեիմ ցրուին միշտ
ևես սորտումեմ լէ այն : ԼՂսե
ցնա ծերն դու նստցիս իխցին
քու ևուր ևցրուին դարձեալ
գրան աւրեզ : զի զոր օրինակ
յաւանակ եթեկապօտ ալ կացցե
քու ևակ նորին աստեանդ շըր
ջեալ հրճուի - ևդարձեալգառ
նկաւնաւայսպէս ևխորհուրդք
իցեն - որոք նստցի վասն ան
սենեկի ի-րոյ. թէ պետ ևսա
կաւիկի ցրուեացին դարձեալ
անդրեն գայցեն :

Իւծեր ոմն նստեր յանապատ
հնուի իրոյն մշտնա-ժ. ևիբե
րել շրոյն աշխատեալ բազում
անգամ ձանձրացաւ. ևասե ի
մոռի լե՞ր ինանիւր աշխատիմ.
եկեալ բնակեցայց մերձ իբու
թա-զայս իբրև ասաց հայեցաւ
յետ ևետես զոմն որդայր ըզ
կնի նորա ևթուէր զբայս ո
տից նորա-եհարց ցնալ ևասե
ն՞րոյնս դու : ևնայ ասե ցնա
ես հրեշտակ ան եմ ևառաքե
ցայ թուել զբայս քո ևտալ
զվարձսքո-զայս լուեալ ծե
րոյն մի իթարեցաւ. ևյոժարա՛
մոեալ գնայ ևայլ ևս հնուա
ցոյց գտուէ իւր իրոյն. թ. մը
զրնս : ԼՂյս պէս ամ աշխա
տու. թէք որվասն այ իցե մին
է. իբայլա՛վոխն վարձատրու
թէ են յայ :

Իկաւաց ծերն եթէ դիպե սցի
ձեզ փորձու թէ ինչ իտեղին
նոր նստիգիս մի թողցես ըզ
մեղին գայն վասն փորձուէն.
պաւ եթէ ոչ ուր ևեթ թիցես
անաշիքո պատակի այն գործ
միւրե փախւար դու ալ համ
բե

ԱՄՍՄ. ԶԱՄԲԵՐՈՒԹԵ
բերես մինչևանցե փորձուին
այն ոմն զիս աշաղաւթէ եղի
ցին եւն քո անտի զիմ բըւա
կիչք տեղւոյն արտմեցրն ի
քեն իմեկնէն քո ինոցանե :
ԼՂրդ եղբայր ոմն բնակեր ի
ժողովս եղբարցն. ևարագ ա
բագ շարժեր իբարկու. թէն և
աւեր գնացից աստի. ևմիայն
բնակեցայց ևազատեցայց յայտ
ախտեւ. ԼՂրդ եկեալ իվանիցն
գնաց իհեռու անապատ իյայր
ինչ ևհանդարտեաց անդ մի
այն. իսկ իմուժաւուր լցեալ
զպնակն իւր ջրով. ևեդ մերձ
իւր ևհեղաւ առժամայն. եւից
դարձեալ ևայն ևս թափեցաւ
թաւալեալ. եւից երրորդ ան
գամ ևհեղաւ դարձեալ այն պէս
յայն ժամ բարկացեալ վասն
այնորիկ աւեալ զպնակն ե
հար զբարի ևխոռակեաց ըզ
նա. ևեկեալ իմաս իւր գի
տաց զիս աբեցաւ իդիւաց և
ասե ահա ևիմիայն կեալսիմ
յաղթեալ եղէ բարկացեալ :
ԼՂյլ քնացից դարձեալ իվանս
իմ ևյամի ճգնել ևհարեցրել
պարտեւ. յայն ժամ եկն դար
ձեալ իվանս իւր. ևարիա
ցեալ համբերեք ամ նեղու
թեց որգային :

Իսկ եղբայր ոմն եհարց ցը
ծերն ևասե զի՞նչ արարից
հայր զիդ շաւեցայ ինչ իկը
բօնաւորութեանս. ալ ծու
յութեմ կամ ուտեմ ըմպեմ և
նշտեմ ևիսենեշ խորհուրդս
չրոյիմ իգիշեր ի ևիտուքնշտե
ևթուեալն քործող իչար գոր
ծս փոփոխիմ. ԼՂսե ցնա ծերն
նիստ իխցին քուժ ևզոր ինչ
կարողես աւելի արասնչփոթ
քան զիկամի ևհաճի ամ զփոքր
առաքինու. զոր առնես դու
անտ իխցիկանն արգեօք քան
զմեծա մեծ գործս սրբոյն
անտնի. զոր առնէր յանապ
տի

տի քանզի որոք նստցի իսենե
կի իւր վասն ան. և պահեացի
զխորհուրդս անշիւթ գտանի
նա իտեղի հօրն անտնի :

Աոր ևեղբայրն եհար ըզ
ծենն և ասէ. ուն կարելի ոչ
բամբասել զեղբայրն որդառ
նա յաշխարհ : Լքսէ ծերն
այարտէ սոցա առնել քօրինա
կի շանց որս որդաց որք վա
րին զկնի նապաստակաց . զի
մինն ինոցանէ տեսաւ զնա
պաստակ հետեւի նմա . և ոչ
գաղարք և ոչ խորշի ի վշտ կամ
ի քաշի և կամ ի ըրոյ . և ոչ իս
փանի յընթացիցն մինչև կալ
ցէ զնա : իսկ այլ շունքն որ
տեսանէն զընթացս նորա փոքր
մի դիմեն վասն հաճելոյ ըզ
նա և ապա դարարեն . զի ոչ տե
սանն զորսն և դատնան առ
որս որդն . և նա միայն ընթա
նայ որմախ ետես և հետեւե
ցաւ նմա : Լըյս պէս պարտի
ցէ և կրօնաւոր ի որհետեւեցի
քի . ուն զիյոյտարութի ընթա
ցի զկնի նորա . և առաջնորդ
ընթացիցն ունիցի զիսայն նո
րա և զամ գայթակղութի աշ
խարհիս քանց արասցէ և փո
թացի . մինչև հասցէ և ոչ
հայնցի այսր անդր . և դա
տեսցէ զեղբայր իւր կամ բամ
բասեցէ այլ միայն ինա հոգ
արացի որում բողջաւ հասա
նել . իսկ որք ոչնէ հետեւեալ
քի և ոչ են յընթացս զկնի նո
րա . նորանոր հային այսրանդր
և քննեն զեղբարս և բամբա
սեն զնոսա և դատեն :

Քանզի ասաց ծերն զոր օրի
նսկ ծառ արփոյթ իւրեացի և
տնկեացի արմատնաւ ոչկարե
նոյն պէս և կրօնաւոր շրջոյ
ոչեարէ ստանալ գտաքինոյ
թի : Եւ եղբայր ոմն նեղեալ
ի խորհրդոյ իւրոց ելանել ի
վանիցն պատմեաց զայն հօրն :

ԳԼՈՒԽ ԽՈՒՄ ԵՐ ՈՐԴ
Լըսէ ցնա ծերն զնոցեալ
նստցիս իսենեակ քո . և արգել
զքեզ ընդ ցանկով որմոց նոր
և իրելցես անտի և մինչ կեցցի
մարմնէս անթ թող դնասցեն
խորհուրդք քո ուր և կամես
ցին . զիսենեակ կրօնաւորի և ը
նոց բարեւունի իցէ . ուր գտին
. դ . մանկունքն զորդ ինայն բար
ձեալ սիւն ամպոյ իցէ նա յոր
մէ խօսեցաւ ամ արդմի ելա
նիցես անտի որդեակ . և գտցիս
զորդ ինայն անդ ամառաքինոյ
իսկ ոմն եղբայր պատե բազ
մեր զինն ամ զիւրեցի իմարս
նա կեցաց մանայ յողովել լոյ
եղբարցն . և հանապաղ պատ
րաստեր զմիսաղ իւր և դնե
մեք իւր զինիցէ ի վանաց ան
տի . և իբրեւ լինէր երեկոյ ա
մեր առաւօտուն անպատճառ
զնացից աստի . և առաւօտուն
ասեր կոցից այս օր վասն ի
բոյն այն և յայգուց զնացից . և
եկաց ասպէս նազմանեցին և
ետես ամ զՀամբերութի նր
և ետես ինմանէ զփոքունի զսյն
և արդարեալ բար համբերութի
նր իւրով և հիսա ի վայրս իս
ղաղութե :

Եւ եղբայր ոմն անկեալ եղև
ի խորհուրդին մեղաց և իբրե
զում տրամութենէն շքեաց և
եթող զկանոն կրօնաւորական .
և տր ծաւ կամեր սկսանել զթ
ձեալ ոչ տայ թոյլ գործել
տիրութի սրտին այլ ասեր ի
մտի . երբ կարացից լինել տն
պէս ոմն եր . և այնիւ վհատեր
և ոչ կարեր սկսանել ի կանոն
միանձնական . և յարուցեալ գը
նաղ առ ծերն ոմն . և պատմեաց
նմա զամ անբան իւր և իբրե
յուսա ծերն զամ մյառադնո
թի նր երբ որինակ նմա այս
պէս և ասէ . առն ու մեծեր ան
գաս տան և ի իսա յուրեմն
իւրմէ . կորդացեալ եղև այն

բայրն նստեալ. և ասեր ոչ ոք նա
ցեր աստի. որչե ալ պէնչ ցա
յում. ասեկ զբայրն ոչ ինչ էլ չի
զի մինե զեցից զքեզ. և յարուցե
ապա մտեցին դառաւ օտին և գը
նացէ զբայրն. և ձերն մը անգը
և ահա անկաւ Հիւսցումս. ի վի
ծե բոյն. և ետես ձերն զի ե
ցոյց ոմն նմա տեղի փառաւոր
յոյժ. յորում կայր արժան մեծ
գարբարեալ. և ի վիժ արժանոյն.
պապ եօթն թագաւորակն.
եւ զարց ձերն ցայն որ եցոյցն
և ասե ոմն իցէ նպասկքս այսո
քիկ. իսկ նա ասե աշակերտին
քո իցեն դոքա. զի գտե զիդ
գայր և գաթոռ պարսկեաց նո
մա մեծ. վասն Հիւսցան դու թե
իւրոյ. իսկ եօթնեկին պապքս
գայսոքիկ ստացաւ իցի ի ձերն
յայսմիկ. զայս իբրև լուաւ
ձերն երկեալ. և ոչ ցեաց զեղ
բայրն և ասե ցնա. ասա ինչ ե
թե զինչ գործեիր ի վիճե րես
յայսմիկ. և նա ասե առ Հիւսցու
թե ոչ ինչ առնեի բնաւ. Հայր
իսկ ձերն բռնա՝ դատեաց և աս
ե ոչ թողից զքեզ. եթե ոչ
պատմեցես ինչ. եթե պի՛նչ
խորհէիր իմոի քում. ասե եղ
բայրն Հաւատա ինչ Հայր. զի
ոչ ինչ գիտեմ բացմիս յն զայս
գիտեմ անգամ. նեղեցի զիս
խորհուրդք իմ գնալ. ննջել
առանց Հրամանի քո. իսկ ես
պատեւազմեցայ ի խորհուրդս
իմ. և ոչ պնացի. իբրև լուաւ
զայս ձերն հմադաւ. զի որքան
պատեւազմեալ եղբայրն.
խորհուրդ աղմեւն այնքան
պապեցաւ յայ. և եղբօրն ինչ
ոչ սաց. ալ իսակս օգտիրազ
մաց պատմեաց զեօսին այլոց
զի ծանկցուք և մեք. զի յաղա
գս. փոքր ինչ Համբերութե
տարե մե զպսակն. ապա բար
ւորե յամի բռնա՝ դատել զանչն
և քան զի բռնա՝ դատողաց
ն

նե արքայութիւն ալ.
Եւ ձեր ոմն երբեմն Հիւսե
դացաւ. որ բնակեր ի սեւ
եակն միայն. և ոչ ունէր զոք.
զի սպասաւորս սցե նմա. այլ ին
քն յառնէր և խնդրէր ինչ. և ոչ
գտանէր ինցի իւրում. զի ճա
շակե սցե զգուշութե. այս պես
արար զսուրբ բաղում. և ոչ ոք
գնաց սեւանեւ զնա. իբրև ե
անց ի վիժ առաւ երեսուն. և
ոչ ոք ետես զնա. առաքեաց մեծ
զհրեշտակս իւր. իսպասաւորս
նմա. Եւ իբրև եկաց առնը
մա Հրեշտակն. եւ առաւ յի
շեցին զնա Հարքն և ասե ի. մի
թե մեռաւ այսոմն. ձեր զեռ
ել առմեզ. և գնացեալ գտին
զնա Հիւսեդ. Եւ ասե Հիւսեդ.
ձերն ցնոտաւ. ի. օրե յօրմէ տկա
րացայ. և արդ. եւ օրե զի Հրեշ
տակ սպասաւորս ինչ. ողորմե
լովն ալ ի վիժն ապասաւոր Հիւ
սեդիս. և իբրև եկիք դուք մեկ
նեքաւ ինեւն. զայս իբրև ա
սաց ննջեաց վաղձանեալ. իսկ
եղբարքն և Հարքն լուեալ փա
ռաւորեցին զմեծ որոչ թողու
գորս յուսան ինա. և Համբերո
ղաց ինեղութիւն. մի թարաւ
Եւ թե և օգնակաւն.
Ասաց ձերն մի իսկորեքեզ
Հիւսեդութիւն մարմոյ. զի
մի՛ վատեալ կարճա՛ մտես
զիս. զի եթե արքա կամ սցի
ծնչի. զմարմին քո. դու զի ծան
րա՛մտիս նա Հոգա վասն քո.
և ոչ կարող ես կեալ առանց
նր. ալ Համբերեւ սցես և ինդ
րեւ սցես ինմանեղորինչ օգուտ
բոյ իցե և կերպես երկայն մը
առութե.
Եւ եր ոմն կրօնաւոր քգն ոչ
ամենայնի. և պատրանօք չարին
անկաւ ի խորհութի զիկուրա
քան աչքն ի. իսկ նա իյաղ
թեւ նիւրում բնաւ ոչ խնդրեյ
յայլ լոյս աշաց իւրոց. ալ իսկ
ր

Երեւոյ զհամբարութիւն . վասն
այսորիկ ամ դարձեալ լոյս շք
նորհեաց աչաց նր . պայծառ
քան զառաջին . զի սիրեաց զդ
նեղութիւն . յորմէ կատարի համ
բերութիւն . որում հաճի Կր
ած Էյորմէ շնորհին ամ բարու
թիւք Կփառք .

Ըյու Երմիայի հարանցն պատ
մեր մեզ . եթէ մինչ երես յօք
սիրին տա . եկինանք եղբարքն
իշաբաւս երկնոյն . զի առցեն
սեր . Եւ իբրեւ նիրհեցար ի
քուն . երանդադբատմի . որուն եր
բուրց ինչ զկէս նորա իներ
բոյիւր արկաներ . Եկիսովն ծած
կեր զինքն Եւ ին սառնամանիք
յոյժ . Եւ տեսի զնա զի վհատեալ
եր իցրտոյ անտի . Եմիս ինքարեր
զանձն իւր Եւսեր գոհանամ
զքեն ամ իմ ինքագաւոր իմ Եւ
զան չափ ողորմութենէն քում մե
որքան մեծա տունք կան կա
պեալք իբանտի շղթայիւք . իսկ
այլք իկոճեղս անդեալք . որ ոչ
են կարող Եւ իւր հեղուլ իսկ
ես մեղաւոր գուով իբրեւ զթա
գաւոր հանգչիմ մեկնեմ գոտս
իմ . Եւ զձեռս . ու պէկամիմ Էյառ
նեմ Եւ սառնամանիւր ժամ արորմեմ
Եւ զնամ ուր Եւ կամիմ . Եւ փառաւ
քում զանուն քո սբ . զայս յու
եալ շահ մեծ եղև մեզ ամենե
ցուն իկամս այ : Եւ յս պէս ի
մաստունեան բանիւ զհամբե
րութիւն խնդութե կատարեր
Եւ արիանայր ինոյն :

Եղբայր ոմն Եւզարդ ցծերն
իւր Եւսե . եթէ եկեաց զիշտք
իվն իմ Եւ ոչ վստահանամ ումեք
պատմել զնա զի նշ արարից հայր
Լուկ ցնա ծերն . հաւատամ այ
զի առաքեաց իբեղ զշնորհսիւր
Եւ որնեաց քիզ . եթէ դու հաւ
ատով խնդրեացես ինձանե զի
լուսես եթէ եղև իսկի տե
այսպիսի գործ . զի երանդ եղ
բայր ոմն Եւզեաւոր յոյժ Եւ ոչ
մեք

ԸԼԱՍՄՆ ՀԱՄԲԵՐՈՒԹԵ
մեք հաւանեալեր նայ վասն
այսորիկ գնալ յաշորդեալեր
նայ աղի . Եւ հա երեւցաւ
նմա շնորհքն այ յայտնապէս
իբրեւ զկոյս ոմն Եւսե . կացցես
առիս Եւ սբ գնասցես այլ ուր
զի ոչ ումեք արարի չար Եւ ու
կացի . իսկ նայ լուեալ զայս ի
նձանե բժշկեցաւ սիրտ նր . Եւ
բնակեցաւ անդ հաւանեալ
ամենեցուն : Եւ յայտն որդեակք
որք իվ հատութեն իցե շնոր
հացն այ ապա ինե սցի . Եւ հո
գաւոր հօրն վստահացի պատ
մել զվիշտս սրտին :

Իսկ ծեր ոմն գնայր վաճա
ռել զմախաղ իւր . Եւ իսկեալ
յանկարք դեն իմախաղն Եւ ի
րոյս զամ ձեռն գործս նորա
իսկ ծերն իբրեւ ետես զայն
ինչ գործ . դիւին եկաց յաշոթ
Եւսեր գոհանամ զքեն Եւ զի
փրկեցեմ իվշտաց զանձն իմ .
արդ ոչ կարաց համբերել դեն
Եւ մաստունեթ ծերոյն ձայն
եաց Եւսե . ահա սառնեմ մա
խաղ քո չար ծեր . զի յամօթ
եղև դեն Եւ համբերութ ծե
րոյն . զի ոչ նեղեցաւ իկորն
չեղև ձեռն Եւ գործին այլ խքն
դաւից եղև . Եւ Եւսե ալ ի ձեռն
զմախաղ իւր վաճառեաց զի
սա : Եւ ծեր ոմն Եւսեր եթէ
զազարոս աղբատն առաքինու
թիւ ոչարար այլ միայն զի ոչ
տրանջեաց առ ամ թէ ոչիւր
կեցեմ զիս իվշտաց իմոց . այլ
գոհութե կրեր զվիշտս իւր
Եւ ոչ բամբասեր զմեծա տունն
զայն վասն այսորիկ ամ ընկա
լաւ զնա :

Եւասաց ոմն Եւզարանցն Ե
թէ ոչ շարժեր ի Հոգմոյ ծաւ
ոչ մեծանայր . Եւ ոչ ելաներ ի
բարձունա Եւ ոչ արմատ ձիւր
իխորս նոյն պէս Եւ իրօնաւոր
եթէ ոչ փորձեացի Եւ համբե
րեաց ոչկարից քաղ Եւսոյ
նա

ԻՄ ԺԵՐ

Եւան լինելէ, Լիւսացեալ, ոմն ԺԵՐ
եթե վասն այսրիկ ոչ անաշտեմք
զայս մեր զիւր ունիմք համբե
րութի. Իգործս այլ դիւրաւ
կանիմք ստանալ զստաքինութի
վասն զի շրջիմք անշոշե հտե
դի Կատանի տեղի ուր դե ոչ Ե
ցե. Լիւսաց դարձեալ եթե
աւուրս ինչ աշխատի որ Էրա
դարեւ. սա ուկարե ստանալ ըզ
համբերութի զի եթե իցես օ
տար. Լոցօք ընկալցի զքեզ մի
տրամեսցիսայլ ասա իմարթ ե
թե արեանիկի հանգուցեալ
եր զիս օր զի եթե վերացին
փորձութիք ոչ որ եղիցի սի.
քանի որոք փախչիցի իգորձու
թեց շահոց փախչի նայ իկիկ
նայն յաւիտենից .

Ըրդ Էւարանցի ոմն արգել
զանձնիւր յայր ինչ յաւ
ուրս սէ պաշտօն. Լուստեաց
ոգիւանել անտի. Եսկ դեք որք
միշտ պատերազմին ք սէս. Լը
ցին բովանդակ զայրն զայն .
բաւլինջիւ Էմիէնիւ մինչ Է
ոչ լինել տեղին մասի միոյ. Է
Լուսեքորք քաճութի փորձու
թեւ անմիկ ծերն Էստեթ թե
Էմեդանել Լասանիցե ինչ ոչ
եղից իմանել մինչ Է ցտե գտա
կին . Իսկ յերրորդութե թեւե
կի պաշտօն. Եղե գործ ինչ սը
քանչեւ ի. Երեհաս անդ բաղմու
թե միշտ մանց անթիւ յոյժ . Է
մտեալ իւրն կորուսանել ըզ
բաղիկն լան լորինի պատերազ
մորս. Է Լանեալ զնոսս յայ
րեւ իւրան կոտորեցին անդ
Էկրեալ զնոսս ձգեցին արտա
քս Էսրբեգին զտեղին զայն .
Լուսեք թե որ քան բարեցե
հաջիւրեւն իմորձութիւ, դիկա
տարուի իւրիս լինի .

Ըր արգելեմ եթե զորօրինակ
նմ եթե յուժեալ ոչ քմ
չ. ոչ ոչ ընդունի լինին ըզդի
կնքոյն . նոյն պես Էմարդ ե
թե

ԳԼ ՈՒԽՈՒԹԵՐ ՈՐԴ
թե ոչ իկիւսս Էյալ իւստութի
փորձեցի . ոչ ընդունի զինիք
սէ հոգւոյն. ուկարե յազօրս
ասե բաւականե քեզ շնորհք
իմ. զիզօրութի իմ իտկարութի

Ըր Էրաժարեալ ոմն յալ
իւրհե լինել կրօնաւոր Է
մինչ գեռ ելանել յանապատ
Էտես իբացեա սին մի կըրօ
նաւոր ծերոյ. Էստե իմարդ
նայնցի իսկնն յայն Էմիւրոյ
որիցե անդ սպասաւ որ բեցից
նմա մինչ Է ցոր մահուան իմոյ
Էեկեալ իւրաւարակ բախեաց
զգուռն Էեւ աւան ծեր ոմն
միայնակեաց Էստե զինչ պի
տոյն քեզ եղբայր . ասե եղ
բայրն յաղթմ եկեալ Էմ հայր
իբրեւ լուա ծերն ընկալաւ
զնա Էհանգոյց բարութե Է
պա ասե ունիս գու ուրեք
գործ ինչ եղբայր . ասե եղ
բայրն ոչ հայր այլ կամիմ բը
նակի աստ. Էմ ծերն թոյլ ոչ
եւ կեալ անդ Էկամ բնակիւ
իսիասին քանզի ծերն սյն ան
կեալէր իպոռնկութի Էգեռ.
Էս անդ ունիւ թալուցեալ
զկինն զայն վասն ան ասեք
ցնա. Էեթե կամիս շուկել զան
ձն քո ցնա գու իմանս կեալ
դիկա աստ կին ունիմ թիւ.
Էմ զանչեմ թմա ասե ցնա եղ
բայրն. եթե քոյրեցե քո. Էե
թե կինեւ ոչ գիտեմ. այլ ե
կեալեմ զի սպասաւ որիցեմ
քեզ մինչ Էմ Էսկ ծերն
իբրեւ Էտես զեւրմ սեւ իւրա
թոյլ եւ կեալ անդ. Էիբրեւ
լցաւ ամ մի սպասաւ որութի
նորա . ասե ծերն զկինն ոչ
բաւականե մեզ բեռն. Էստե
մեղաց մերոց . այլ Էզհոգի
եղբօրս այսորիկ տուժեալ
իւրգրեւ իմեւ. Էկ գնասցուք
աստի Էթողցուք դստենակս
զայս եղբօրս այսորիկ . Է

առեալ զորինչ կարողէին բառ
նալ և եւրին գնալ. և առենց ցեղ
բայրն մեր գնամբ յաղօթս և
քեզ բարեւոյ յանձին սենեակ
մեր. իսկ իբրև մեկնեալ Հեռա
ցան նորա. Եւանեալ եղբայրն
զխորՀուրդս նոցա. զի այլ ոչ
ևս դառնալոցէին. և ընթա
ցեալ զկնի եՀաս նոցա. և նոքա
տեսնալ զնա շփոթեցան և ա
սեն. մինչև ցերբ եղբայր դա
տեսնալ զմեզ. աՀա սենեակ մեր
քեզ լիցի նստեալ կեցցեսինը
մա. զյատասխանի ետեղբայրն
ես ոչեմ եկեալ. վասն սենե
կի ձերոյ. այլ վասն ձեր զի քա
ղաքաւորեցից ձեզ. և արդ՝ և ք
և գնայք. եկից և ես չէ ձեզ. զար
մացան նոքա ընծաւառութեմիս
մտութե և Հնազանդութե ք
բորն. յայն ժամ երկեան յայ և
ամսեցին աշակերտեն. Եւ վս
այսորիկ խորՀուրդ բարի. և
միային խորՀեցան մեկնել ի
մեղացն. և դարձան իսենեակս
իւրեանց և սկսեալ աշխատել
և կինն մտեալ ի վանս կանանց
բնակեցաւ անդ. և առաքինա
ցաւ յոյժ. և ձերն Համբերութե
ք ժուսկալ. եղբորն ապաշխար
եաց և կտրեկերկրեան նիւթ
կալութենէ. բարի եղբորն

Եւ իքաղաքին անդխորայր
ծովածաճառ ոմամանուկ Հա
առկաւ. որոյ անունն Երանդունի
կէ. ուսինք և կինն աղմուկան.
որ կոչէր անուն նորա անա
նասիայ. իւր եին երկոքեանն
անեալ յերկիւղն այ իտալաւ
թենէ. և ի մի գործով բար
եաց. և եին մեծա տունը յոյժ
երկոքեանն. իսկ կեանք նո
ցա եին այս տես. ամ ինչք նո
ցա բաժանեալ երկու խումուն
առեք և գործէր. մի մասն աղ
բաւաց. և մի մասն կրօնաւո
րաց և եկեղեցեաց. և մի մասն
իսկ

ՍԼԱՍԻՆ. ԶԱՄԲԵՐՈՒՈՒ
Երեսնայն և ամ Ժառայ
եց իւրեանց. Եւ իսկ Եր
եսն ամ քաղաքն և պատրիարքն
զանդրունիկէ. վասն Հեղուլթ
և բարեգործութե և բազում
առաքինութե իւրոյ. Եւ ձե
նալ կին նի որդի. և կոչեցին
զանունն նի յովանեսն. և յա
հ լծնանել դուստր. և անու
նեցին զնա մարիամ. և յայնմ
Հետե ուխտեցին այ երկոքե
անն այլ ոչ գիտել զմիմանս
և սրբութե կեալի րօնաւորա
կանկնոք. մինչև ցարգանալ
մանկանցն և ժառանգել զՀայ
րենիս. և ապա գնալ նի ու
կամք լինեին այլ. քայցեր ամ
փոյթ նի ողորմութեաւ աղբա
տաց. և իսպաս և կեղեցեաց և
կրօնաւորաց. և զոր սք կիրակե
ին Հսկելով յերկոյե առանց
քնոյ անդուցանեին յեկեղեցւո
քն յաղօթս երաւուրս աղբա
տաց և բաՀանայեց և կրօնաւ
որաց. իսկ զերկու շաբթի և
զուրբաթ և զչորեք շաբթիան
սուտե անդուգանեին. Եւ ա
ռաւօտե մինչև ցերեկոյ շրե
ին իրողոցս քաղաքին. իՀիւ
անդանոցս և ի բանաս և ի ար
մանեին և նուին զձեռս աղբա
տաց և Հիւանդաց և կալանաւ
որաց. այս պիտի կենցաղա՛վա
րութե Եին բազում ամս.
Եւ զկնի երկուտասան ամս. յա
ռաւմիով եկն աշխատեալ իրս
պատուց Հիւանդացն ամսան
սիս. և մտնալ իսունն եղիտ
զերկուսեան մանկուսն իւրա
պացեալ. մերմաք մաՀա՛ բեր
իւ. զի Հե՛ծեին և Հառաւեին յան
կողմի. եւ առ նոսա և նստաւ
իսրեալ. և նի. թե աղ. իսկ և գոր
նեկեկեալ յեկեղեցւոյն տես
զկնին տեսեալ և ողմանակսն
տեսաղեալ. Երբև մերձեցաւ
Հեռամբ ի մանկուսն և ետէս
զնասա այն պիտի Հրատին միջի
իսկ

իտապիադիշեցաւ և Հառաքեաց
 և ասէ կամք ան Եղիցին յամի :
 Եւ եւ առ ժամայն իբաղաքեն
 արաաքոյ : յեկեղեցին յուրիա
 նե վկային ուրեք գերեզմանք
 Հարց իւրոց : Եւ ժամս վեց
 եկաց անդ Հսկե լող լաւով և
 աղօթիւ քիսկ իբրեւ դարձաւ
 իտուեն լուաւ ձայն կոծոյ և
 ողբոց մծի ի քան զիմեզ գիշե
 րի վաղ Կանե ալե ինեք կոծեան
 մանկուքն իմիասին : և ժողո
 վեալ ինի քաղաքն ամակոծին
 զնոսա : իբրեւ ետես ըզման
 կուեսն անշուքս եգեալ իմիա
 սին իվր ասիտակի : եմաւ ի
 սենեակ իւր եդ ծուռ ատա
 ըի փրկչին պատկերի և ասէ ար
 տաստօք : մերկ եկի յորովայնե
 մօր և մերկ գնաւ ոցեմ յեկրե :
 ար ետ և ար ետա եղիցի : աս
 նուեն ան օրհնեալ յաւ իտեան :
 իսկ մայր մանկանցն իտեղեք
 դանձն և ասէր : Թե զինքն ըզ
 մայրս Թաղեցեք ք մանկուսն
 իմ : Եւ ժողովեալ ինի քաղաքն
 ամ և պատրիարքն իսկ ուսա
 իւն իւրով և Հանեալ զման
 կուսն տարան արաաքոյ քա
 դաքին : յեկեղեցին յուրիա
 վկային : և Թաղեցին իգերեզ
 մանս Հարց իւրոց : իսկ զող
 բոց և զկոծոյ դատեալ Թե ո
 կարն պատմել : որով Հետե ող
 քաղաքն ամանդ եր և միապեւ
 ցաւ ին ամենեքեան : իսկ
 զանգրոն իկե տարաւ քինքն
 պատրիարքն իպատրիարքա
 նոցն իսկ մայր մանկանցն ոչ
 կամեցաւ գնալ իտուեն իւր :
 այլ մնաց անդրեն յեկեղեցին
 յուրիա : վկային : առգերեզ
 մանս մանկանցն և լայր : Եւ աս
 Հա իմեզ գիշերին երեւցաւ
 նմա սք վկայն յուրիա : աս
 տեալ և կրօնաւորի և ասէ ըց
 նա : քե՛ր ոչ Թողուս կին դու
 նե ընդ զորս կան աստ : պատաս
 իսան

ԳԼ ՈՒԻՆ ՈՒԹ Ե՛ ԸՈՐԴ
 իտան իտ և ասէ : արա
 նար ինձ արիմ զիցաւ ագնեալ
 և սիրտ իմ : քանզի երկուս
 որդիս ունեի միայն և զերկուս
 եանն իմիասին Թաղեցի այս
 օր : Ըսէ սք վկայն քանի
 ամացեին նոքա : և նայասե մինն
 երկոտասան և միւսն տասն :
 Ըսէ սք վկայն տաւ քե՛ր ող
 բասդու զանմեղսն և զսքսն : և
 ոչ ողբաս դու զմեղս քուա
 սեմքեզ կինդու : զիգոր օրինակ
 մտանք իմարդն Հարկ կերակ
 րոյն : և ան Հկարե Թե ոչ տա
 րե գնա : Ըջսա ես գան ման
 կուսնքն քո առաւել քի իհան
 դերձեալ բարեան : և ասեն ըզ
 նա ար և սք դասաւոր արդար
 զրկեցեք զմեզ իկենցաղոյս
 բարեաք : արդմի՛զրկեք զմեզ
 յարդայու Թե նե քու մե : և աս
 գնա նոցա զայս ասացեալ զը
 նադ կրօնաւորն իտե սին :
 իբրեւ լուա զայս աթանախ
 մի ի Թարեգաւ և ասէ : զիկան
 որդիքն իմարքայու Թե նե երկ
 նից : տաւ քե՛ր ողբացից զնո
 սա : և Թե ողբացից աստ իմա
 Հուգի՛նչ օգտցից : Եւ յարեաւ
 և ինդրեք զկրօնաւորն և ոչ ե
 գիտ և զի կային փակեալ որ
 բուք եկեղեցւոյն : և իմիդ
 րէն լուա ձայն իխորանե
 րտսեր լու իանե վկայն և ոչ
 այլ ոք ծեր : Զայն ժամ գո
 Հագեալ ուրախու Թե ք տե
 սին : գնաց իտուեն իւր : և պատ
 մաս դտեսին անդրոնի ետա
 և ասէ Քրիստիա Հաւատա ինձ
 քի հ կնիդանու Թե մանկանցն
 կատեի տեղ : Հանապօ օր զայս
 ինչ քեզ : և ամացին : մայր
 և ցորեքաւորոյ մանկանցն : քան
 զի ետա իտեցի ան տէա տասն
 տե : արդասեմքեդ : լուր աս
 դախնոյ քո և տարգիս իվանս
 կանանց զի եղեց կրօնաւոր : և
 անդողբացից զմեղսն : Ըսէ
 քնա

ցնա անդրոնիկէ փորձեացեա
 զխորհուրդս քո զայդգեթե
 օր. եթէ կացցես դո՛ւ ի իմար
 յայդարացողք զոր և արժան
 ք և արար այնպէս. յետ օթե
 եկին եկն և զնոյնն ասաց :
 Յայն ժամ անդրոնիկէ կռ
 քաց զՀայրն յոհաննէս և ասե
 մեք գնամք յեմ աղօթել իսբ
 տեղիսն յայն : Եւ ահա ի
 ձեռսքո ամ ինչք մեր, եթէ Հաս
 անէ մեզ անդ մեռանել. զոր
 ինչ արացես դու ի մեզ ընչ
 իւր մերովք զվարձս յայ քոց
 ես աստ և ի Հանդերձեալն :
 Լըրդ կամիմ զի ինչսցես սով
 աւ : Հիւանդանոցս և Հիւրա
 նոցս և վանս ի յայտնողիտանց
 մերոց : և յանձնեցին նմա
 զամ ինչս իւրեանց. և առեալ
 մասն ինչ յընչիցն ի ինքեանս
 իսկեանս ի կգրաստս երկուս
 և եւ ին ի կիշերի ի բաղաբէն :
 Եւ ի բքե ծէին նայեցաւ ա
 թանասիա իտունս իւրեանց
 և Համբարձ զայս իւր յերկինս
 և ասե : Լըծ որասացեր աբ
 բուհամու և ստապի. եւ լուել
 յերկրէ և յաղգէ և իտանէ իւր
 եանց : Եւ դու նոյն ինքն տր
 առաջնորդեա մեզ յերկիւղ քո
 վասն անուան քո թողաք բա
 րեալ զդրունս տանց մերոց.
 և մի փակեացես ի դեմմեր դր
 բունս արքայութե քոյ : Եւ
 գնացին երկոքեան իսիասին
 յեմ և աղօթեալ շրջեցան ի
 ամուստան. և տեսին բազում
 կրօնաւորս սբս և սորհնեցան
 ինոցանէ. և իտունսեր ամեն
 քուն և անտի գնացեալ յա
 զեկանդրիայ իտաճարորդոյն
 մինայի. և այստեղով ընկալան
 զնոսա բազմաւայբն : իսկ ինն
 երորդ ժամուն եւ անդրոնիկէ
 ի վերա տանն վանդակէ և
 Հայեր ի բաղաբն. և ետնս ի փո
 ղոցին զի կրօնաւոր ան կրու
 եք

ՎԱՍՆ ՀԱՐԲԵՐՈՒԹԷ
 եր քո մեա : Լըս անդրոնի
 կէ յայրն այն ինչ որ այր դու
 շփովն ք ի կրօնաւորք և նե
 զես զդաւանէ այնն այն ստ
 վարձու կալաւ զգրաստն իմ
 գնալ իսկիտէ. և ես ասեմ դմա
 արդեօք եկ գնացողք ի կիշե
 րի զի իմ աղօթասցուք և սա ոչ
 կամի գնալ. ասեցնա անդրոնի
 կէ ունիս աստ գրաստ. և նա
 ասեռւն իմ Հայր ասեցնա զնա
 բեր ասո և ես կալայց ի վար
 ձու. և երթիցուք իսիասին աբ
 դեօք զի և ես իսկիտէ գնամ.
 դարձաւ և ասե ցաթանասիա
 կացցես դու աստ իսբ մի նա
 մին. և ես եւ ից իսկիտէ և ա
 ղօթեցից անդաւտեից զՀար և ն
 և դարձայց այսր : Լըսեցնա
 կինն տարցես և զիս ի բեզպա
 տասիանի ետ անդրոնիկէ և ա
 սե կին մարդ ոչ մտանէ իսկի
 տէ. իսկ նայ ասե արտաս
 ուօք դու տացես պատասխանի
 ք. և սորքոյն մինայի. եթէ ոչ
 գայցես և ածցես զիս ի վանս
 կրօնանաց : Յայն ժամ ող
 ունեալ զմիմեանս բաժանե
 ցան ի միմեանց : Եւ անդրոնի
 կէ գնաց և եւ իսկիտէ և ետես
 զսբ Հարսն ամ վանորեից իւր
 ինն. և գնաց առ Հայրն դանի
 եւ յանապատն բազում աշխա
 տութիւն և Հաղի. կարաց տեսա
 նել զնա : Եւ այստեղաց ծե
 րոյն զամ զայտոսիկ. Լըսեց
 նա ծերն գնացեալ բերցես
 դու աստ զընկեր քո և որեցից
 քեզ թուխ թ գիտարբես զնա
 ի թեպիղդա ի սաբեւե սացա
 ող վանս կանանց : Յայն ժամ
 անդրոնիկէ արար ոմ ասաց
 նմա Հայրն. և գնացեալ եբեր
 դաթանասիա առ ծերն : իսկ
 ծերն ասաց նմա զբանս ին
 նաց և առաքեաց զնա ի վանս
 կրօնանաց : Եւ դարձաւ անդ
 րոնիկէ առ Հայրն գանիել. և զ
 քեցա

գեղացիներն և քանակաւ
 անհոգ ան ծերոյն ամսէրկո
 տաւան անդրոնիկէն : Եկնի
 այստիկ խնդրեայ իմեքոյն զե
 րեմիցի աղօթեցեք իսկ ան զ
 Խն Եփ : Եւ ողջունէ ալ զնա
 ծերն ետ աղօթմա և արձակեաց
 զնա : Եւ ան զն փնջ գնայր յու
 զին իսահմանս եգիպտոս : և նա
 ամս իտօթոթ ի իշաբոյս ինչ
 տեղոշ իր քիչանգիցի փոքր
 փ իսաստիկ լէր իմոյն : Եւ ա
 ճա կամօքն այ ի նի ամսանս փ
 և զգեցեալ էր Հոնդեր ը աւն
 զասն զիգնայր և նայցեմ և Հար
 ցին զիրարս : Եւ աղաւնին ծա
 նեա զլէւեից իւր իսկ անդր
 ոնիկէ ոչ ծանեալ զնա : որոյ տե
 ւակեգեղն Թարշաւաւէր իրա
 զուժ ձգնու թեց և անացեալ էր
 մարտն ողջոյն և լեալ իբրև ըզ
 Հնգիկ ոչ : Լըսե ցնա արա
 ն տախ ուր գնայրցնս Հայր
 և նայ ասէ իսկ տեղիսն ան դը
 նամ տեսնել : Լըսե ցնա և
 ես անդ ուղղալեմ և ելմիկ կա
 միս գնասցուք իմասին : ալ
 այս ակա լուսթք երթիցուք
 զիմբնա իսոսեցուք ինչ ասե
 անդրոնիկէ զայն արասցուք :
 Լըսե ամսանս զիգայս եգ
 անուն իւր ոչ դու աշակերտ
 Հորն գանիւրի իցեա և նա ոսե
 այո՛ և ամսանս տես և ոչ անդրո
 նիկէ կոչի անուն քու իսկ նա
 ասե այո՛ և նա ասե աղօթք
 ծերոյն օգնական մեր լիցի
 անդրոնիկէ ասե ամեն : Եւ էր
 Թային իմասին և եկեալ լեմ
 աղօթեցին յամեն զիսն : Եւ դար
 ձեալ գնացին յաղէկս և գրիա
 և բնաւ ոչ իսոսեցան Է միմանս
 Լըսե ամսանս գայրնանդ
 բոնիկէ ելմի կամիս բնակեա
 ցուք իմասին և անդրոնիկէ ասե
 տրասցուք ոչ և ասե սր քանզի
 ներքինի օր : Կարծիք զնա : և
 ասե բայց նախ եւ անեմս իսկ
 իտե

Գ. Լ. ՈՒՆԻ ՈՒՆ ԵՐ ՈՐԴՆ
 իտե և Հարցանեմ Հոր իմոյն :
 Լըսե ամսանս գնա և ես
 մամքեք իմանս երկոտասա
 նոյն : ալ ելմի գայցիս այն
 լուսթք որք անասարկին ե
 ւ ք կացցուք իմասին և միս
 սեցուք : իսկ Էթե լուսթք
 կարես մի գայցեա այսր զիս
 յուլ և ասասեց վանս կամի
 բնակիւ : Լըսե գնաց անդրո
 նիկէ և ետես զՀայրնայտեաց
 լեմ զամս և գրանս ներքինոյն
 Լըսաց նմա Հայրն դանիւր գը
 նացեալ կացցես առնմա և այտ
 Հեա զլուսթք զի այն ձգնա
 որ մեծ ոմն : Եւ իբրև եկն ե
 գիտ զամսանս և բնակեցան
 իմասին պարպեալ իյաւն այ
 զամս երկոտասան : և ոչ իսոսե
 ցան Է միմանս և ոչ ծանեա
 անդրոնիկէ զնա Թեոփեցի :
 իսկ Հայրն դանիւր եւ անիւր եր
 բեմս և բբմս տեսնել զնա
 և իսոսեք զօրուս նոցա և դառ
 նայր անդրեմ : Եւ իտե և
 երբեմս ծերն տեսնել ըզն
 սա և տուեալ ողջոյն նոցա
 դարձա և եկն իսկ միմա
 իսկ անդրոնիկէ եւ Հաս զիս նո
 քա և ասե Հայր : եղբայրն ա
 լեմանս և Հիւանդէ և գնայ առ
 նր և իսկ դք զք իբրև լու
 սա զայս ծերն դարձա և եկն
 եգիտ զնա իմ ամսանս լուսթ
 և Լայր գառնասեա : Լըսե ցը
 նա ծերն վասն որոյ քնեալ
 պարտեք զի գնաս առ նր և
 դու ողբաս զնա : Լըսե ամս
 նաս ոչ վասն իմ ողբամ Հայր
 ալ վասն անդրոնիկէի : բայց
 իբրև Թաղեցեա օրս օտցես
 Թուղթ իսմայս իմ առեալ ըն
 թեցցիս գուեալս և անս
 յեղբայրն անդրոնիկէ ևս :
 Եւ Հայր դեալ իսկ Բոր Հոր
 Դոյն և զիսն այսոց բանից նըն
 ընաց ամսանս իսկ դուս և
 դարձոյ Եւ իբրև եկն եղբայր

Կրթի
 քն առաւել զնա իմացան Իթն
 կին մարդիցն իսկ ծնուն ընթեր
 ցեալ զթաւալուն ետ ցանդքնիկ
 և իմացն ալ իմիտայն Եթեւ ծա
 կիցն անդրոնիկն եթ աթանախա
 և ունեցքնին ոմն վասն որոյ օր
 Հնեւ լուսնի քո Հանային զնման
 որ տա Համբերութի ծառայից
 իւրոց յաւիտեալութի եղև այս
 յամ վասն որայն և կոչեաց ծեբն
 զսկիտն և Եկին փանգամայն
 ամս կիտացիք զգեղեալ սպի
 տակ Հանքեցն և կին անգամ
 քոնիք և քոնաւորացն ծկին ոս
 տովք արմատեն օր և տարեալ
 պատուով եդին իգեք ի զմանի
 Հարցն և քո Հանային զայ - որ
 ետ այսպիսի զօրութի և բովո
 թի կնոջական մարմնոյ և Եւգը
 նացին ամենն քեան իսեղիս
 իւրեանց և իսկ Հայրն եկաց
 անդ մինչև ցեօմին երոր օր
 Եւ այնման թեանախայի և Երգ
 կնի աւորիկ կառցաւ Հայրն
 դանիւ տանել Է ինքն զանդ
 րոնիկն այլ նա ուկամցաւ դը
 նու Է նմա և տսե իւր գերեզ
 մունի աթանախայի մեռայց և
 Յայն ժամ ետ Հայրն ողոյն
 և զնաց մինչև իսքն մնա և իբ
 րեւ եւ անդ և Հաս զինի այլ եդ
 քայր և տսե ցնա Հայր դանի
 եւ եդքայրն անդրոնիկն փոխ
 աւ ար և իբրեւ լուսւծն պատ
 ու իրեաց սկիտացոց և տսե օր
 ձեալ եկայք աստ դիծերն անդ
 րոնիկն Հետեւ ծերոյն աթա
 նախայի և Եւ իբրեւ լուսն նո
 քա եւ ին վազվաղակն անդ և գը
 տին զնա կենդանի դեռ և և
 օր Հնեցան իման և Եւ նրն
 ընայ Հնա իւաղաշուք Է իմր
 և Յայն ժամ եղև պատերազմ ի
 միջ Հարցն սկիտոյ և նոյն վա
 նաց տիկապարտցալ սքքն որ
 կոչեր տասն եութից և Էջս
 ին սկիտացիքն մերեւ եդքայրս
 անդ տարցուք զմաքնն սորա
 իսկ

ԱՆՍԻՆ ԿԱՆԻՐԵՐՆԵՐԻՆ
 Իսկ նորա առեին և ուղարկե-
 ցանք իրենց արեւելքի և զինքն
 քան զի սկիառացիք բազումն
 և մարտնչէին ։ Եւ այն ժամ ա-
 ռացին անտառնորդք լեռինն
 զոր ինչ և ասացին Հայրն դա-
 նիէլ Կայն արասցեն ։ Իսկ
 Հայրն ասաց ասա իմիստին թա-
 զել և անդեաց ինչ և իշխարն ։
 Բայց ծերք սկիառոյ ոչ առ-
 նուին յանձն սյլ ասեին ։
 Հայրն դանիւ լինիսէ և ոչ
 երկնչի Խառեւրդաց դի-
 աց ։ Լսլ մեր եւկեցմք և ո-
 մանք դեռ ևս մանուկ գտով
 և սկիառոյն ասմեք և առնե՛ք զ-
 օղնեցի մեզ ։ Բաւականե-
 ձեզ բոյր սորա անանասիայ
 զիե՛ առ ձեզ ։ Լսրդիբն Ե-
 տես Հայրն դանիւ զշխմե-
 ասեցի իշխարսն եթէ ոչ թո-
 ղաւոյ ։ Զաս ասես ոչ եկից
 և ձեզ արեւելքից ասա ին-
 ք գեաւեցա իմ և թաղեցայց ին-
 ք ։ Իբն և ուսն զայս եղբարք
 լուեցին ։ Եւ անեալ զբանե-
 լին անգրոնիկե թաղեցին առ-
 սին և թանասիայ և ասեն եղ-
 բարքն ցՀայրն նկ գնացուք
 իսկեան անա ասե թոյլ տուք
 ինչ ասա և ատարել զեօթն օր
 սորա և նորա թոյլ ոչ ետուն
 առնել զայն այլ առին զնա
 և գնացին ։ Եւ այս պատմեաց
 Հայրն զանիւ և յապիւրտաց
 իւրոց ։ Եւ մեր խնդրեսցուք
 իմե զիողորմեացի և աղօթիւք
 և բարեխօսութիւն անգրոնիկե-
 և անանասիայի և ամսբերոյն
 ոց ։ Եւ յապիւրտ եւ արեւելք
 և Համբերութիւն և անանասիայ
 թիւք ։
 Քալ եղեւ լի լին արեւ թիւ ի
 անանասիայ մի գրեին ։ Եւ
 թիւոյ զՀեղա առ բարին ։ Եւ
 զերս՝ գողս առ գաւթա ընե-
 լիք բարեւ թիւ յաղթեցին ։
 Եւ արամա թիւն ասանցին ։
 Եւ ոչ

ՄԻՒԴ

Եւ զօք սահմեա ար զերկոսին
մինչ տարաւ պարտաւտ իս շար
մին :

Չարիակն տուր ինչ գետին
սկզբէլ զմէջ յանցաւորն :
Լոյց զՔրաթ պատու իրա նին
յոգիս նսեմ եխաւսրին :
Սրբ գերա՛զանց պատու իրա
նին . քան զբնութիւն ժուսկալե
ցին : Եւ տուր ինչ գոնե բառ
նալ քոյին քաշգր լծոյ թեթե
բեռին :

Ղլուսի ինն երորդ : Խորաք
և բանբար և բանելի : Հարցն
ամենեցուն : Եւ ա այն եթե ո
չէ պարտաւտնել ինչ
իցոյցս մարդկան :

ՈՒՍԻ ՀԱՅՐՆ

ԱՆՏՈՆԻՈՍ ԱՍ

Ճանուկ կրօնաւորի ումն . որ
արար սքանչելիս այս պես
զծերս ոմանս ետես վաստա
կեալս իճանապարհի որք գայ
ին առնա . և Հրամայեաց զի
վայրիցիս քանսցեն և բառ
նայցեն զնոսա . և բերցին տու
ինքն որ և եղևսկ և եկել պատ
մեցին զայս ծերքն Հօրն անտ
անիոսի : Իբրև լուաւ ծերն ա
սե նմանիցե կրօնաւորն այն
նաւայ որ լի իցե ամբարութիւ
այլ ոչգիտե թի ոմ Հասցե ի
նաւա Հանգիտան . Էւ զկնիմամ
ուց ինչ սկսաւ Հայրն անտոն
լայ . և փետել զմորուսն իւր և
կոծել յոյժ ևասեն . աշակերտ
ցնիւր . Էւ որ ողբաւ Հայր ասե
ծերն մեծ սխալ լուսոյ եկե
զեց

ԳԼ ՈՒՍԻ Ն. Ն. ԵՐՈՐԴ
շեց . ոյ անկաւ այժմ . և այն
զայն մանուկ կրօնաւորի ասե
որք անչելիսն արար . ասե գը
նացեք մինչև առնա և տեսեք
զնացին աշակերտք ծերոյն .
և տեսին զնա անկեալ ի վերա
գետնոյ և այլ զմեղուն զոր
գործեալն եր . Իբրև ետես
նա զաշակերտսն անտոնի . ա
սե ցնոսա զնացեք ասացեք
ծերոյն զի աղաչեց զասն իմ
զմոր . զի շնորհեցեք ինչ առ
ուրս տասն առ իսպաշխարել
զայս մեղս . և զկնի . Ե . առուրց
վաղձանեցաւ նա :

Չեղբայր ոմն գովեցին ա
ռաջն Հօրն անտոնիոսի . Իսկ
եայ փորձեաց զնա զեթե Համ
բերել կարիցե արհամար Հա
նաց . և գտաւ զնա պի ոչ Համ
բերեաց : Էւ ասե ցնա նման
ես դու գեղղ որոյ առաջի
կողմն զարգարեալ իցե . և մէջն
յափշտակեալ և գերս ալ յաւա
զակաց :

Ըսեին վասն Հօրն արեւ
նիոսի և Հօրն Թեոդորի փեր
եմացւոյ թե քան զամ մեղս
տուաւել ատենն զգովութի
մարդկան զիսրսեներոս ոչ ու
մեջանդիպեր դիւրաւ : Իսկ
Թեոդորի Հանգիտեալ այլ եր
բ

Էր ոմն ծեր իսկիտե որոյ
անուին եր գանիել . և եր նորա
աշակերտ և բնակեր առ աշա
կերտն այն այլ ոմն եղբայր ո
րոյ անուներ սերգի . և զկնի
փորք ինչ ժամուց սերգի փո
խեցաւ առմոր . Իսկ զկնի մահ
ուել սերգեա եւ ծերն Համ
արձակութի . աշակերտին իւր
ոյ . Կեալ առ իւր քանզի սիրե
րէա . Տաւուր միոք տուաւ
ծերն Է իւր զաշակերտն իւր
և ել յաղեկսանդրիա . զի սովո
րութիւն առաջնորդացն սկի
տոյ ելանել առ պապայն իոսե
զստ

զատկին և Էթին թաղին իմաստ
ասնէ ամուսնուրէն իբրեւ զքան
ցին յաւրին ետես անդ Գաւթի և
զեղբայր ոմն մերի . Երբայն
փէր թէ ինչ քոյն եղեան ընդ
իւր ամուսնոյ իւրոյ . Եղբայրն
այն ցուցանէր զինքն իբր լծե
յնմարդոց և եին այլ ևս յնմա
բք ը նմա և առաւ ի գնայր նո
ցա և զբայրն իբրեւ զմուրի և եր
ւեր ինչ իկուպակէ և զառաւստն
և առայր այլոց յնմարտցն իսկկո
գեր անունն զք մարկոս իսպա
սի և եր թուպեն այն լծացա
որական ձիւրն խաղց և անդկայր
մարկոս յնմարն . և անդ ննքեր
իգիշերի և ծախսէր ասուրն դը
րամս . Եւ ևնքեր յաթոռի նքս
անալ . իսկ ի . Ե . գրաւիցն .
զներ զպատս իւր գրամս . Եւ
զայն ասայր յնմար ընկէ բացի
ոց . Եւ բաղարն ամաղեկսանք
րիայ ճանայեր զմարկոս . յաղա
դա մուր յնմարու լծէ նո . Եւ ևն
ծերն ցաղակերտ իւր պնտ
ցեալ տեսցեն եթե ոմար բնա
կէ մարկոս յնմարն իսկ նա զը
նացեալ եւ հարց . Եւ մացաւ և
կեալ ասե ցծերն . Եթե յնմարն
այն ինչ ընծացա իբաց . Եւ բը
նակի . Եւ մեծալ ծելն ասա
պապն . աղաւ աս նմա իսկ յն
կրորդում ասուրն իբրեւ . Եւ
ներ ծերն անտէ ամսու լծէն այ
ր իսկեցաւ նմա սալուն մարկոս .
իմեծ դուռն և նուստա ցեալ
ծերն կալաւ զնա ևսկաւ աս
սեւ մեծ ասն արաղեկսանք
բացիք . օգնեցե թինչ իսկ յնմարն
իսկայր լծէրոյն . և մարկոս զան
անդ քաղաքն ամս իսկ աշակեր
ծերոյն կայր ի հեռաստանն և
նա եր ահիւ . իսկ այլքն ասե
ին մի գուցէ անարթե սցե զքն
հայր . զի յնմարն և մուր լծէն
ծերն յնմար և մուր մեք եմք որ
գեակիք . այլ ևս իբաղարս յայս
ոչ գտի այլմարդ քան զսա յայն

Ժամ

Ժամ եկին քահանայքն . Եկե
ղեցոյն որքան ալ ին զծերն
և ասեին մի լծէ զնա եւ այ քոզ
ինչ հայր . յնմար այդ . Եւ սե
ցնոսա ծերն . բերեք զգաւ զկէ
նմ . Եւ ինչ ասպն զի ոչ գոյ . Ե
քաղաքիս յայս . այսօր այս այն
սի անլծ սի իսկ պապն ծան
եաւ զիյն յայտնեցաւ սցնծեց
այն . և անկաւ առաւսյ մարին
և երդն երդուցաներ . ևս զայն
և ասեր . յայտնեա մեզ զքն զ
զգործս քո . իսկ նա իսկեալ
հեալ յաղաքան նց . և եկեաւ
իկոս իւր ասե ցնոսա . Եւ կրօ
նաւ որեի և բարի Գուտե իիգիւ
են . պոնկիւ լծէ զամս զի շտո
սան և իկնայ իսկեալ իմ անլծ
նգեի ի մարկոս . ասս զի շտո
սան ծառայե լծէ շահեոյն . սրե
կի այսմ . և ասպա սաւորեաւ այն
պեծ լծացաւ որ իիգիւ . Եւ և գը
նացի եւ իկանս պեմաւ . Եւ
կացի անդ ամս . Եւ իկիւպն
խոր . և զկնի . Ե . ամաց ասաց
ցանն իմ . մարկոս աղքատ մա
ցնս իքաղաքն . և երդիցե գու
յի մար . այլ ևս լծ ամ . և ահա
այսօր կատարեցաւ . Եւ ամ . յնմ
բու լծէ իմոյ . և իբրեւ լուսն զայս
ինմանէ . որքացին ամենեքեան
իւր ը քանիցս այսոցիկ . և նա
բանիցս պատմութի իւրոյ .
նիքեաց իմոյ . յայնմ ասուր
մարկոս մեք անծերոյն իսկա
րիորդանոցն . Եւ յառաւ օտին
իբրեւ անտեմ զինքն այլեր մար
կոս եւ զինիւր . Եւ այն ծերն
զայսցապապ . և պապն պատմեաց
զայն ասեկին . Եւ ասաց սու
կնգաղարեղուցանն լղվա ճոռն
Եւ մարկոս այն անդ ամ ըս
գաքն . և ասաքեաց ծերն զայս
կերտ իւր իսկիսե . և ասե . Եո
զովեալ զամ երբ որդն պատմե
քեք պատ զի գուցեն աստ
մեքն քեան . և ամէն եսցին իմա
նե . Եւ եւ ամ սկիսե . և զորե
ցեա

ցեալք զգեաւ ասիտակ. ունի
լով ինչեւին ոստ արմաւենոյ
այսեւս և են ետացիր. և ետե
կացն և երբինն. նիտրոյ լանիցն
և յամ լորայիցն աղեկամարոյ
և խորովեցան այն չափ բազմո
թի կրօնաւորաց փնչ ոչ տուն
թոյլ թաղել զմարմնն. նորա
զաւուրս. Ե. նոյնօրէս և բաղաքն
աղեկամարոյ. Ժողովն ալ բ
նառովք արմաւենեաց և ուր
ին արտասու. օք զերեսս երկ
րի. և յայտնապէս Հանին թա
ղել զչիշար երանելոյն մարկո
սի ստանին. և յառաւոր աւելե
ին զամ որոտ շնորհս և ժոժ
կալութի մօր արքն թանան.
Եւոժիս ոմն որք քաղեք քա
լեալ տօթանաթի աղեկամարո
ցոյ. և երս սա քաղանայ և ձգնաւ
որ յոյժ անձն անուն Հընչա
կեալ եր աւազէր Երբեմն զեր
կուս աւուրս. և երբեմն մի ան
քամ Ժաշակեր իշաբաթուն. և
կերակուր իւր Հայ և աղ միայն
և եր փաւաւոր և ալ յամն ի
գունց. և Զարեաւ սա երբեմն
և քնաց ի պանեփուս առ Հայրն
յով սեփ. և կործէր ի ստապոյն
ինչ վարս տեսանէ. և ընկալաւ
զնա ձեքն ուրախութի. և Հիւր
ընկալեալ կերակրեաց զնա
բարւոք. և Զանն զԵրբն քոյա
կերութն և լուսնոսի ոչ ինչ այդ
պիտի կերակրի քաղանայ. այլ
միայն Հայ և Դուր. և իսկ Հայրն
յով սեփ լուեաց և եկէր զամ և
կացին նոքա անդ զերիս աւուրս
և ոչ լուսն յալկի բոցն յով սե
փու աղղմա կամ երգ. զի ինս
ձուկ և ան մոռնից աղօթեին.
Եւ ելեալ անտի ոչ ինչ շահե
ցան ինոգանե. և եղեւ ինամօքն
այ մորիկ մեծ և Դու թն յամ
այն և մոլորեալ նշ յուղ որոյն
բարձան անդրէն աւձեքն.
Եւ նախ քան զբախել զրաւն
լուան զերգս սաղմասաց նորա

ՂԼ ՌԻՍ ԻՆՆԵ ԲԱՐԴ
ինքնբռնաւ. Եւ մայրն ըր
բազմ. միամս զիկատարեացեւ
և ոչ եղև Դժար աղօթեցն. իսկ
նշ ճանչեացեալ թ յամն
բախեցին զդուռն. և նոքա ի
րև լուսն զճայն գրանն լուե
ցին յաղօթեցն. և ընկալան զնո
սա ուրախութի զի Բաղօթոյն
խառութեան տապաքեալք ե
ին. և իսկ մի սշակե քաղցն և
լողիտի արկեալ ըուր տայր
ըման նոցա. և եր նա սղի ձո
վու ըուր և ոչ կարացն ըման
և եկեալ իմիս. և լողի աղա
լեաց զԵրբն պատմել նմա ըզ
քաղաքալարու թի իւրեանց
և ասե զիկ Հայր. զինախ ոչեք
գեք յաղօթս և սղթմ երգեք.
մինչ զճացաք մեք և ըուրս
այս եր յայնմ ամ քաղցր և սղթմ
աղի. և Զան ձեքն այդ. եզրսյր
յիմարեք և յանգեալ ի սառնեաց
իժով զըուրդ. և իսկ նա աղա
լեք զնա պատմել նմա զուղիղե
Լուսն ձեքն փոքր զինն
այն աւուր որ գայնալ զնաց
գեք զայն իսկ գալոյ քոյ եր
նոյն պես և ըուրն քաղցր և ամ
մի իմարութի. այլ մեք Հաս
րակաց ըուր զնովայինդ ու
նիմ և աղօթս և քաղաքս և
միշտս. և Զայն մամ ուսոյց նշ
մա իմաստութի թննի զիտ
Դուրդս. և եւ Զաս ինման ըզ
Հայարաութի մարդկային. և ե
ղև նա յայնմ Հեաե իտր Հըթ
գամու ընտրեալ և Հաւասար
այլոյ. և ուտեր զորիկ տաւրի
դնելն և ձգեք զգամ իժմ Եւ Ե
Եւ ասեք զԵրբն Խճար տա
պես Հաւասար ինն ամ Խղնո
Թի Զեր.
Լուսաց Լայրն Եսայիսս մեծ
և պատուական իսկ յաղթել
Հայարաութի. և ուղիղ յամ զի
տութի զի որք անկանին և
Զեռս ար ասիտի ամբարաւ
անութի օտաւանան ի Հեգո
Թե

1. Եւ ան զայն եղբարքն արիւ ցն-
 ջտան յոյժ ևսանն որպիսիք Ե-
 րն որ ասաց զայդ վասն որոշ
 զորն խնկնաքա ասնն արևորի
 և հինս զգեցնաւ ևսնն հա-
 սակ ևսնաւ. իսկ նոքա ասնն
 այդ նոյն ինքն եր հայրն մով
 Կոս զիոյ Կամեցաւ յայտնել
 զինքն ձեզ. վասն այն ասաց
 զայն. և շահեցաւ յոյժ իշխանն
 և ևսինալ զնայ իտեղիւր
 և զբայր ոմն եհարց զհայրն
 մասրդէ ևսն. եթէ գնացիդ
 ի վանս. ուրեք Կալ անդ. ու
 պարտեք զի կեցից անդ. Լաւե-
 ցնա ծերն. եթէ կեցցես իտե-
 զի ուրեք. մի հանցես ի վեղա-
 ւան թո. եթէ արդէ լաւան ի
 ցմ. ևսն լաւան մի կեցիցիւ.
 ոչ ևսն մ. ոչ լմկեմ. ևսն նըն-
 ղեմ. ևսն այս պիտիս. զի այս
 ոքիկ սուս ասնաւնքն. ևյն
 տոյ լինին ցեզ շիտիս մեծա-
 մեծ. զի ուր ևլ օր այս պիտի
 քորն. մի մորդիք. գիմնա-
 նա և շիտիքն. այլ ուր ևկեց
 զնս գո. լեռ հաւասար այլոց
 նորարցն. և գոր առնեն ինոս
 փոյլիք զայն. արասցես և գո-
 ւահանդիցն. զի այս խոնար
 հաւթիւ. լինել հաւասար նշ
 և մարդիկ անցնն ըզբեզնը
 ման նշ լեաւ. ևսն նընդեցն
 և շիտիքն զբեզ.

Էջ 50 Երկրի հայրն Գնայր
 Է անուանաւ. Էայլ եղբայրք ո
 ւանիք Է նմա. Էստեպեալ նյ զի
 շաղ փոփախեան. իբրեւ կային
 ասեւ եղբայրքս Գծերն. Էգու
 Էս երկեւոր ինմանեւ Հայր :
 Էլսեւ դիւս ծերն ոչ երկնի ի թ
 նմանեւ որդեակի այլ Է լեւ ոչ փա
 խուցեալ եր իմ ինմանեւ. ոչ կա
 րեի գերեալ անեւ ի Հոգւոյ տմ
 Գ Բայր Հուաւմեւ Է լեւ :

Եւ զիւսման ամէն ազգի կտակն պարտի
կտակ յաւան ամենայն զկայսրի լի
ման Ը՞յց անձնաւորայրէն քն առ
նէ,

գլ. ՈՒԽԻՆԻ, ԵՐՈՐ Գ
նէւ զայն : Իսկ իշխանն ապա
ճառեաց. չար ինչ գործել . և
նշալն աւ գործիք թեւ նք եգ. ի
բանախ և ասեւ. եկեացեալ պիտի
և ազաւէտաց զիս . ապա Խողից
զնա զւսն նք : Եւ այն ժամ ե
կեաւ մայր մանկանն քոյրն պի
տէնի . առպիտէն ասեցնաւ . մինչ
կայր արտաքոյ գրանն աղբա
լով . օղնեաւ ողորոյ իմոյ . Իսկ
ծէրն ոչ բնաւ . նայեցաւ ինա
ն ոչ խօսեցաւ . ք մմա իսկ նա
անարգէր զնա և ասեց պղըն
ձի աղիք ողորմեա ինձ . զմեղ
բանիկն իմ որդին քո իբանախ
իս . Իսկ ծէրն պատուիրեաց
և ասեւ . պիտէն որդիսոյ ունի . և
այս պէս դնաց քոյրն : Իսկ
իբրև լուաւ զայն իշխանն ա
սեւ . ապա բանիւ պատուիրեա
ցե ինձ զի Խողիցզնա : Իսկ ծէ
րն պատուեցէաց առ իշխանն
այս պէս գաւեաց ցեւ զդա
ւ . արքունի օրինացն . և Եթե
արժանի մահու . քն գործեաւ
իցէր դորա մեղացն և գաւ . ապա
Եթե ոչ շնորհեացեա ինձ . և չը
նստէաղ նմա . և ոչ կարացեա

Ը անկել Գնա Հնարիւք :
 սաց Հայրնայիւն ու առա
 ճնա- զսիրտ քո աւհել զայն
 ինչ- գորս արդոց ու սուղանե
 րերսն քո- նուայ զբերան քո
 Խօսան զայն ինչ գոր իցե և

Եւ ապա հայրն այնմէն. եթե
 արդէ գտաացի սեմաբողան
 նա հեռացնի իսիրոյն մյ. իզի
 ունի բարւոյք. ապէն եղուն հա
 ճոյ լինի. զի գրեալ է վայմազ
 յոր ժամբարի առաւցեն ըզ

Զեմը անհիշապի մարդիկ
 սաց հայրն արևի գործ
 րիմեկ քանի ժամիկ ալ. եթե
 յայտնի սցի. յաւարի ասցի քց
 անհիշապի մարդիկ. որ յայ
 նեւսցի կորունչի. Էւրջ զմեզ հիշ
 եալ ի հոգի. նորի պէս Զգործի

Այսինպէս ձեռն թաքա
ցեալ իծոց և գործք բարեք
ծածկեալք քան զլոյս պայծա
ռապոյն լուսաւորիւ շահերու
թիւք քան զանդու թիւ անձին
իսկ սեփառութիւն պնդե ըզ
թուլացեալ անձն : Օսոց
կարն զօրացուցանե և զձեքն
քան զմանուկ զօրագոյն առ
նե : իսկ եթէ գտանդցեն մի
այն լինել-և ոչ գուցե վկայք
եղելոցն թելթաւն : Յայն
ժամ պահք և հսկումն և առ
զօթք : Բան զի գովութիւն
բազմացն յորդորե զյոժարու
թիւք : Եւ վաճառեք զվաստակս
քո մարդկային փառաց : Եւ զ
յաւիտենից փառսն մատնիք
վասն նկուսն գովեստից : քան
զի փառք մարդկայինք ի հոգ
բնակեմ և գովեստ նց չի ըս
նի յերկրիս : իսկ առաքինու
թիւ փառքն յաւիտենան մնա
լ չորհրդով անձն պատրեալ ի
սնափառութենե զգուշ կաց
մի զբան վաստակոց քոց կո
րուսանեք : այլ մի ջանս բա
րեպաշտութիւն լծակից արաս
ցես քեզ զսոսնարհութիւն : Եւ
այն պէս մեծ փառաւորեսցի
և զքեզ փառաւորեսցե : ի վեր
ջին աւուրն որում փառք յա
րեանս ամեն :

Վարք աղախնոյն քի թեո
դորայի :

ՍԵՌՈՒՐՍ ԶԵՆՈՒԻ

Յարքային իբաղաքին ա
ղեկսանդիայ : եր թեոդորա
սոսնակին գեղեցիկ տե ուլեամբ
և անծաւտուս յոյժ : և երիտա
սարդ մի որդի մեծի իշխանի
քանկացաւ թեոդորայի ի գործ
առնականաց : և բազում գանձա
ծախեաց իմրնորդս և ի պատ
գաճաւորս և ոչ կարաց հասա
նել

նել քանկութեն : և գնաց առ
կին մի կախարդ և խոստացաւ
նմա ռսկի և արծաթ : արքայն
քաջ ըսնաց կախարդն այն ի
բազում առաքսս սատանայա
կան գործակցութիւն : մինչև
պատրեաց զթեոդորա քանզի
ասաց նմա կինն կախարդ : ե
թէ իմուսս արեգական մեծ
ոչ գիտե զգործս մարդկան
քան զի ոչ տեսե և ոչ գիշեր
և այսմ պատրուակն քան
իւքս խաբեցաւ թեոդորա : և
անկաւ իմիջս ի երիտասար
դին : Եւ յոր ժամ գնաց իտուս
իւր ծանեալ զխաբեութեն :
և բախեք զերեսն և գառն ար
տասուօք ողբայրասեղնայրն
իւր իմիջ կոսիս և զիմիջ եղև
քեզորայդ պէս աշխարհս : ես
կենդանի եմ և քեզ ինչ ոչե պա
կաս : Եւ քե թեոդորայի ինչ
որկորուսի զգրաստութիւն պար
կել շատութիւն իմիջ : եղև ի եմ ի
չարիսն զոր գործեցի թշուա
ռականս և զքեզեալ մեղսն ոչ
յայտնեաց : Եւ յոր ժամ եւ
այրն իւր իտանեն : գնաց թեո
դորա առկոյս մի կրօնաւոր և
ասե բեր ինչ զաւետարանն
զիմիջակ ընկեցից վասն մեղաց
իմից : քան զի այսօր հայհար
թիւ գործ գործեցի կամիմ գի
տել եթէ գիտաց մեծ գործս
իմ : Եւ սե երանելի կոյսն իտ
բեցար ո՞վ գուստր իմ զի ոչ
ինչ ե՞ զոր մեծ ոչ գիտե արք՝ ըն
կեց թեոդորա միջակ : և եւ
քանս այս զոր ինչ գրեցի զը
թեցի : յայն ժամ ծուկն ե
գեալ հարկա ներ զգլուխն
ուժգին : Եւ երկիր և առեր վայ
ինչ մեղաւորս ուր ազատիմ
իմեղացս : և յարուցեալ գնաց
իտուսիւր և գերծեալ զգլուխ
իւր առնաւ քար : և իերկեաց ըզ
կանացի զգեստն : և գոսկին լա
նեալ իրազկաց իւրոց և իպա
բա

բանեցեմք և յապահեցանք. և զգե-
ցաւ զգեաւ առն իւրոյ և ել ի
տանէն և իրաւաբէն. և գնաց ի
յուսթուստանէն. և վստն. և աղ-
դեցոյց ի ձեռն Բաւնապանին. և օր
վանդին. և իսկ Հայրն Հրամայ-
եաց փակել զգոռուն և ոչ ետ
եռոյ մտանէլ փորձելով. ասե-
նէիք գաղանթ մարտնչին ի
նմա և ոչ փախիցեալ յայն ժամ
առնուցումք զնա ի վանսն. և
Եւրպիշերին յայնպիսի երթեալ
գաղանացն փնջեալ ի դռուն. և
յորժամ տեսանին զնա և փախ-
չեին ինմանէ. և Լըբէ ի առա-
օտն մուծին զնա ի վանսն. և
նի մտեալ երկիրեպագ և ասե-
նէիք արուստք զիս վանս քի և ե-
ղից լուսացող աղից ձերոց. և
աւելածու վանացս. և Լըսե-
Հայրն առաջն ամ վանաւանացն
որդեալ յինչ պատճառս եկի
առ մեզ. և իմեռու մեք պարտիս
ինչ միտեալ յու մեք նեղութի
ունիցիս. միտեալ և առաջութե-
նէ փախեալ. և Լըսե թեոգո-
րա ոչ տրաւ եկի լաւ. և ա-
պաշխարել զմեզս իմ Լըսե Հա-
յրն զի նչեալ անունք և նաասե-
թեոգորոս. ասե Հայրն եղբայր
թեոգորոս ծանրե ծառայու-
թի վանացս. և անբաւ պաշք
և աշխատութիք. Լյարողես
երիս առաւրս անօթի կալ և
զպարտեղն արբուցանել. և զո-
րեալ աղաւ Հաց եփել և ըզ-
բանբար ևս. և ի սեղանոյ
ժամն յոտն կալ և ծառայել եղ-
բարցս. և զաղօթս Հասարակաց
և զմեք փիշերին և զառաւօտուն
և զերրորդ ժամուն. և զՀասա-
րակ առաւր. և զինն ժամուն
և զերեկոյին և զխաղաղականին
տքնութի և ծերադրութի կա-
տարել. և Լըսայս առնելով զժա-
ռայութի պարտիցին. և իմա Հա-
նոցին ոչ խափանել և իրաւաբէն
և յամ տեղիս. ան տրտանել եր-
թե

ԳԼ ԹԵՐ ԻՆՆԵՐ ՈՐԲ
թաւ և ամ եղբարցս Հնազան
գութի ծառայել. և իսկ թեո-
գորոս առախութի ընկալաւ
զպատուեր Հօրն. և ասե այդ
մեր ակն ունեմառ ամ որ և մի-
բան ի Հրամանաց քոց ոչ խա-
փանեցի. այլ զամ յօժարութի
կատարեցիք և ամենեցուն ան
պղերգաբար ծառայեցից. և
իսկ իբրեւ եղև առաւօտն. և ը-
րամայեաց Հայրն և եւ Հան ի ըր-
Հորոյ անտիերկերիւր սափոր
ըսէր և արբոյց պարտիցին. և
զինի եղբարցն գնաց յեկեղե-
ցին. և եկաց զերրորդ ժամուն
աղօթսն և գնաց յաղօրիսն. և
ինքնին աղալ զցորեանն. և
եփեաց. Խ. խ. գ. ն. կանակաւ. և
գնաց յեկեղեցին օր Հասարա-
կին յաղօթսն. և երթեալ ի խո-
Հակեցոյն եփեաց զբանբարն
և գնաց դարձեալ յինն ժամուն
յաղօթսն. և սպասաւ որեալ եղ-
բարցն իսեղանանդ զիբաղուն
կրօնաւորքէին. և յորժամ յա-
րեան Հրամայեցին նմա առաւ-
ակաւ Հաց և ըսէր. ԼԵ. Խ.
ծունը կրկնել. և պաշտեցին
զերեկորեան ծառայ. և դարձեալ
արբոյց զպարտեղն երկերիւր
սափոր ըսէր. և երթեալ աղօ-
թեաց զխաղաղականին աղօթ-
սն. և սակաւ մի ներեաց. և Եւ-
մոեալ ի խուզն իւր աղաշէր
զամ լաւագին պաղատեօք.
և ասէր ամ իմ թեոգութի շո-
նոր Հիտաղախնոյս քո որ կա-
րուսի զվարկէսութի անձին ի
մոյ. և սոյն պիտի ձգեալ թի
կատարեց զաւթն ամ իսկ այր
իւր աղաշէր զամ զի յայտնե-
ցե նմա դամուսինն իւր թե-
ոգորից վասն զի ասեր միտք
գեօք ի այլ ու մեք չորաւ. և
ըսեալ Հայրն երկեցոյր ասէր.
Եթե ի Հոգոյն արբոյ գնաց
և ասե այրն տրցոյ ինձ զնա
և Լըսաւ Հայն դարձեալ. և Եւ-
մոե

աւանդութեան երթիկներն քանի
 պարհն որ կոչի սրբոյն պետե
 ան-հար յառաջագոյն հանդի
 պիցի քեզ հետացի ողջոյն-նայ
 եւ ամուսինն քո իսկ լծեալ
 քոս աւաքեցաւ ի հօրն ուղտ
 ուլքն վասն ցորենոյ հախոյ-
 եյոր ժամեր թայր ետես ի հե
 ռաստանն դայր եւ թաւնեաւ
 հասե վայինն քաղցր ամուսին
 իմ լծե ո՞ր չափ աշխատիմ զի
 աշատեցայց իմեղացն զորքեք
 անօրինեցաւ : Եւ յոր ժամ մեր
 ձեցաւ երկիր եպագ հասե ող
 ջոյնքեք մորիմ-էնս զողջոյնն
 ընկաւաւ : հզբունն ոչեանեաւ
 եյոր ժամ հեռացան ի միմեանց
 ասե այրն մօր լծե ոչ ցուցեք
 ինն զամուսինն իմ մայ խոստա
 ցար : Եւ եղև դարձեալ ձայն
 առնաւ հասե-նայեք որիննաւ
 արարհին երկիր եպագ քեզ հող
 լոյն ետեւ եյոր ժամ դարձաւ ոչ
 կարաց հասանել : Եւ երբե
 կաւարեաց թեոդորոս զհրա
 մայեալն նմա սպասաւորութե
 դարձաւ ի վանսիւր : հսկաւ
 աշակեւ երկուս երկուս առու
 քս հապա ճաշակելու եզծաւայ
 տելթին ան ալակա կատարեր
 էյեա տարոյ մոյ յաւել իսկ
 հան էյորս առ ուրն միայն ճա
 շակեր : էյեա միւս հստարոյ
 զվեց օր շաբաթուն պահեր :
 հիկիրակեր իկիրակին ճաշա
 կեր հան իսկան հան պղղեք
 քաւքար զծառայութեանկաւա
 րեր : հի ժամ աղօթիցն ոչալակա
 սեր յեղբարցն : յեա այսորիկ
 զգեցաւ մազեղեմս մերկ լան
 ձինն հիվերայ պարեգօս :
 Եւ յամ ժամասեր մորթողին ձգմե
 դսիմզորգործեցի : Եւ արարած
 մեծ ամեծ սքանչելիս ի ձեռն
 թեոդորոսի քան զի զմարգա
 սպան կոկորդիլոսն աղօթիւ ք
 եսպան : հզմեր ձուկա դազան սն
 աղօթիւ ք սասակեաց : հզայր
 մի

մի երբեք անյառիւծ ոյրանիւն
 այ յափշտակեաց : հաճեւն դե
 լով զգիշտաւ ալ անդամսն ող
 ջացոյց հզաղանն սատակեցաւ
 Լճրգոյն տայսորիկ երեւե ցաւ
 նմա սատանայ հասե : ամենա
 արունիկ լծե օր թողեր զայրն քո
 հեկիր աստ-երգնում իզօրութե
 իմ-զի յարուցից իվերայ քո ան
 արդանս հսկատեքաղմ նախա
 տանաց : իսկ նր գիտացեալ զե
 րեւում շարին : աղօթիւ ք ան
 յայտ եղև բանաւորութե : Եւ
 առուսն լայնութիկ առաքե
 ցաւ ուղտովքն գնել ցորեան
 վանացի : հի ճանապարհին երե
 կոյի ի ձեռնեցաւ յինն ակեան
 վանսն ննջեաց յատուղտոցն
 հիգիլերին յայնմիգնաց դուս
 տր հօր վանացի տելթեոդորոս
 քան զի կարծեք լծեայքե ասե
 ներ լծե : Եւ իսկ նա ասե ոչ կար
 ըմքան գն այսա՛հարեմ : հի
 միւս հս անկեան ննջեք այրմի
 հերթեայ աղջկանն պոռնկե
 ցաւ լանմա կողացաւ : Եւ լան
 աւաւուն ելեալ թեոդորոս ող
 ջունեաց զհայր վանացն հզեղ
 բարսն : հզեաց ուղտովքն ի
 վանս իւր : Եւ յետ վեցամսոյ
 քիտաց հայրն զլղութե դրս
 տերն իւրոյ և խոշտանկեր լծե
 ո՞ր յղացոյց գեղ : Եւ ասե
 թեոդորոս արեղայն յուրե
 տանեկի վանացն : Յայն ժամ
 յարուցեալ հայր աղջկանն հ
 աւ : եղբարքն լանմա : հզեա
 րին յուրե տանեկի վանսն
 հասե զհայր վանացն հ լծեղ
 բարսն : Թե թեոդորոս արե
 դայն ձեր բունա՛րատեաց զաղ
 լինն : Եւ յացոյց : Լոյնեաց հայրն
 զթեոդորոս հասե լծե օր ործե
 դեր զանօրինութե զայնասե
 թեոդորոս լոզուր լծե արանն
 զի ոչ քո իմ պատասխանի :
 յայն ժամ նախատելով հանար
 գելով դարձան նոքա ի վանս
 եւ

ՄԼԴ
 բանոցէն հյականջացն. և զգծ
 ցաւ զգծստ առն իւրոյ և ել թ
 տանէն և իքաղաքէն. և գնաց ի
 յուխուտաւանէ կի վանսն. և աղ
 դեցոյց ի ձեռն զանապանին չօր
 վանոցն. իսկ հայրն հրամայ
 եաց փակել զգոռուն և ոչ ետ
 թոյլ մտանել փորձելով. ասե
 եմեք քաղաք մարտնչին ի
 նմա և ոչ փախիցե. յայն ժամ
 առնուցումք զնա ի վանսն. և
 եւիգիշերին յայնմ կերթեալ
 գազանացն մինչև ի դռուն. և
 յորժամ տեսանին զնա և փախ
 չին ինմանէ. և զորքն առաւ
 օտն մուծին զնա ի վանսն. և
 նք մտեալ երկիրն ապա և ասե
 ընկաւարուք զիս վասն քի և ե
 ղեց լուացող ռաից ձերոց. և
 աւելածու վանացս. և զսե
 հայրն առաջն ամ վանականացն
 սրգեակ յինչ պատճառս եկիր
 առ մեզ. մի թե ումք պարտիս
 ինչ մի թե յու մեջե նեղութի
 ունիցիս. մի թե ինքն առաջն թե
 նեք փախեալք. և զսե թեոգո
 բա ոչ քրայր եկի լալ. և ա
 պաշխարէ զմեզս իմ և զսե հա
 յրն զի նչե սնունքս և նաասե
 թեոգորոս. ասե հայրն եղբայր
 թեոգորոս ծանրե ծառայո
 թի վանացս. և անբաւ պաշք
 և աշխատութիք. և Լարողես
 երիս առաքս անթի կալ և
 զպարտեղն արբուցանել. և զո
 բնան աղաւ և հաց եփել և զզ
 բանջարն և ս. և ի սեղանոյ
 ժամն յօտն կալ և ծառայել եղ
 բարցս. և զաղօթս հասարակաց
 և զսե զքիշերին և զառաւօտուն
 և զերրորդ ժամուն. և զհասա
 բակ առուն. և զինն ժամուն
 և զերկուրին և զխաղաղականին
 տընութի և ծերադրութի կա
 տարել. և լալոյս առնելով զժա
 ուայութի պարտիզին. և զխազա
 նոցին ոչ խափանել և իքաղաքն
 և յամ տեղիս. ան արտուել եր
 Թե

ԳԼ ՈՒԵԻՆ ԻՆՆԵՐ ՈՐԳ
 Թալ և ամ եղբարցս հնազան
 գութի ծառայել. իսկ թեո
 գորոս առախութի ընկալաւ
 զպատուէր հօրն. և ասե այոյ
 թրակն ունիմ առ ամ որ և փ
 բան ի հրամանաց քոց ոչ խա
 փանցի. այլ զամ յօժարութի
 կատարեցից և ամենեցուն ան
 պզերգարար ծառայեցից.
 իսկ իբրեւ եղև առաւօտն հը
 րամայեաց հայրն և եհան ի ըր
 Հորոյ անտիրեկե բիւր սափոր
 ըսէր և արբոյց պարտիզին. և
 զկնի եղբարցն զնաց յեկեղե
 ցին. և եկաց զերրորդ ժամուն
 աղօթսն և գնաց յաղօրիսն և
 ինքնին աղաց զցորենանն. և
 եփեաց. Խ. խ. գ. նկանակա. և
 զնաց յեկեղեցին օր հասարա
 կին յաղօթսն. և երթեալ ի խո
 Հակերոցն եփեաց զբանջարն
 և գնաց դարձեալ յին ծամուն
 յաղօթսն. և սպասու որեալ եղ
 բարցն իսեղանան դրզիբաղում
 կրօնաւորքին. և յորժամ յա
 րեան հրամայեցին մարտել
 սակաւ հաց և ըսէր. և Բ. Խ.
 Ժունը կրկնել. և պաշտեցին
 զերկուրեն անժամն. և դարձեալ
 արբոյց զպարտեղն երկերիւր
 պափոր ըսէր. և երթեալ աղօ
 թեաց զխաղաղականին աղօթ
 սն. և սակաւ մի նընաց. և
 մտեալ ի խոռոչն իւր աղաչեք
 զամ լալով քին պաղատեօք.
 և ասէր ամ իմ թողութի շը
 նորհեալ աղախանոյս քո. որ կո
 րուսի զվայելչութի սննին ի
 մոյ. և սոյն պիսի ճգնութի
 կատարեց զուխն ան իսկ սյր
 իւր աղաչեք զամ զի յայնեան
 ցե նմա դամուսինն իւր թե
 ուրիցե վասն զի ասէր մի ար
 գեօք իւր ումք չոգաւ. և
 ըսեալ ձայնի բնից որ ասէր.
 եթե ի Հոգոյն սրբոյ գնաց
 և ասե այրն որ ցոյց ինչ զնա
 և ըսեալ ձայն գարձեալ. և ա

ՄԼԵ

աւատումն երթիլիք է Ժամա
պարհն որ կոչի սրբոյն պեքո
տի-հար յառաջա՞գոյն հանդի
պիցի քեզ հասցի որդոյն-նայ
ե ամուսինն քո-իսկ թեպո
րոս աւարքեցաւ Կօրեն ուղտ
ովքն վասն ցորենոյ հէթոյ-
հյոր ժամերթայր ետես իհե
ռաստանի գայր եւ Թ ծանեաւ
հասե վայինէ քաղցր ամուսին
իմ թե ո՞ր չափ աշխատիմ զի
աղտեցայց իմեղացն գործքե
անօրինեցաւ-Եւ յոր ժամ մի
ձեցաւ երկիր եպար հասե որ
ընչինքն զ արիւմ-հնա զորդոյնն
ընկաւաւ-հզրունն ոչնանե աւ
հյոր ժամ Հեռացան ի միմեանց
ասե այրն Թ՝ Էե՞ր ոչ ցուցեք
ինձ զամուսինն իմ ո՞ր խոստա
ցար-Եւ եղև դարձեալ ձայն
առնա՞հասե-նայեք որ ի՞նչաւ
այարհծն երկիր եպարքեզ հող
ընչ ետե-հյոր ժամ դարձաւ ոչ
կարաց հասանել-Եւ երբև
կաատրեաց Թեոդորոս զհրա
մայեալն նմա սպասաւորուին
դարձաւ ի վանսիւր-հսկաւ
պահել երկուս երկուս առու
քս հապա ճաղակել-հզծ առայ
աւթին-ան պակաս կատարեր
հյետ տարոյ մի՞ոյ յաւել իպս
հան հչորս առուր միայն ճա
շակեր-հյետ միւս հս տարոյ
զվեց օր շաբաթուն պահեր-
հիկիրակներ իկիրակին ճաշա
կեր հան խափան հան պղզեք
քաբար զծառայու թինկատա
բեր-հի ժամ աղօթիցն ոչպակա
սեր յեղբարցն-յես այսորիկ
զգեցաւ մազեղեհս մերկ Էան
ձինն հիվերայ պարեգօտ-
Եւ յամ ժամասեր արթողին ձգմե
դսիմզորգործեցի-Եւ արարած
մեհա՞մեհ սքանչելիս իձեռն
Թեոդորոսի քան զի զմարգա
սպան կոկորդիլոսն աղօթիւք
եւսպան-հզմերձօկա դադան սն
աղօթիւք սասակեաց-հզայր
մի

ԻՆՉԻՅՈՅՅՍ ՄԱՐԴԿԻ

մի Թեոդորոս յառիւծ ոյբանիւն
այ յափշտակեաց-հձեռն գնե
լով զգոյնստեալ անդամսն ոչ
լացոյցեգաղանն սատակեցաւ
Լըրգյետ այսորիկ երևե ցաւ
նմա սատանայ հասե-ամենա՞
այրուիկ Էե՞ր Թողեր զայրն քո
հեկիր աստ-երգնում իզօրուին
իմ-զի յարուցից իվերայ քո ան
արդանս հսատեքաղմ նախա
տանաց-իսկ նր գիտացեալ զե
րևու մի շարին-աղօթ իւք ան
յայտ եղև բանասրկուն-եւ Է
առուրն Էայնոսիկ առաքե
ցաւ ուղտովքն գնել ցորենան
վանացն-հի ճանապարհին երե
կոյի ի ձաւանեցաւ յինն ակեան
վանսն հննջեաց յոտաւաղտոցն
հիգիշերին յայնմիկանաց գուս
տը Կօր վանացմ առ Թեոդորոս
քան զի կարծեք թեայրե ասե
ննրե Էիս-իսկ նա ասե ոչ կտ
րեմքան զի այսա՞հարեմ-հի
միւս հս անկեան ննջեր այրմի
հերթեալ աղջկանն պոռլնկե
ցաւ Է նմա հյղացաւ-Եւ Էա
աւատն ելեալ Թեոդորոս ոչ
ընենեաց զհայր վանացն հզեղ
բարսն-հզնաց ուղտովքն ի
վանս իւր-Եւ յետ վեգամսոյ
գիտաց հայրն զյղութե դրս
տնրն իւրոյ հառչտանկեր թե
ո՞վ յղացոյց զբեղ-հնա ասե
Թեոդորոս արեղայն յու թու
տասնեկի վանացն-Յայն ժամ
յարուցեալ Կայր աղջկանն հ
աւ-եղբարքն Է նմա-հզնա
րին յու թու տասնեկի վանսն
հասե զհայր վանացն հ լեղ
բարսն-Թե Թեոդորոս արե
ղայն ձեր բռնա՞դատե աղ զաղ
ըինն-հյղացոյց-Լոյնե աղ հայրն
զԹեոդորոս հասե Էե՞ր քործե
դեր զանօրեկու թին զայնտե
Թեոդորոս Էոդու թե արարին
զի ու գոյ իմ պատասխանի-
յայն ժամ նախատեր լով հանար
գելով դարձան նոքա ի վանս
եւր

ԻՐԼԵ

Ետեա այր մի իկերպարանն
 Ժառայի ունեւոյ սկսաւ առաջ
 Էի անուշ կերակրով . հմատոյց
 առաջի նր Լասե ասաքեաց
 քեզ իյնանն որեհարն զքեզ Լ
 ասե . կերպարայ Լեթողութի Լ
 րա ինչ զի յանգեաւ ասանքեցի
 քեզ . Իսկ նր գիտացի ալ ըջ
 խարդախութիւն ասե . երթ յե
 տա իմաստանայ . եսզքս ունիմ
 օգնական Լառ ժամայն ան
 յայտ եղև . Եւ այլ ոչ ևս երև
 եցաւ նմա երբեք . Եւ յոր ժամ
 կատարեցան եօթն ամ ասալ
 խարութեւ . եկին Հայրն Եկրօ
 նաւորքն ինչ սկսեան վանիցն
 վասն թեոդորոսի Լասեմն Ժա
 նոյց մեզ ան իտեպւեան որթո
 ղանմեղքն թեոդորոսի . մոլծեք
 զնա իվանայ . յայնժամ ելեալ
 իմիասին տարան զնա իվանսն
 Լայլ ոչ ևս թողին զնա ելա
 նիւ իվանացն զիմի գարնեալան
 կցի իկորթութի . Եւ արեւ լին
 զնա իխուղ մի նեղ Լանձուկ
 Լնսեմ . զամս երկուս ԼՂրդ
 Խ առւերսն Խ այնոսիկ եղև
 երաշտութիւն Լցամաքեցաւ աշ
 բիւր ըրՀորին Լնեղացան եղ
 բարն իկրոյ . Իսկ Հայրն Հը
 բամայեաղ նմա երթաւ իկր
 Հորն Լաւնեւ աղօթս . յայնժամ
 Խ Հրամանի Հօրն յարուցեալ
 զնաց Լաղայեաց զան . Լկախ
 եաց զսափորն Լարով իկրՀորն
 ցամաքեալ Լեւելից ըրով զսափ
 որն Լեհան ըրուր աստուական
 քան զի իկրՀորն բխեաց աղ
 բիւր յորդա գոյն . Լգարձաւ ի
 խուցե իւր . Իսկ Եղբարքն
 փառս Խառն այ եղեալ սքան
 ջեւեացն . Իսկ յոր ժամ գիտաց
 զօր վաղձանին իւրոյ Լոչեաց
 զմանուկն իւր զթեոդորոս ի
 խուցն . Լփակեաց զգուրսն
 Համբուրեաց զնա Լասե . որդեա
 կիմ սիրեցեալ ժամկատարման
 իմայ Հասեալն երթամ Լայլ ոչ
 Լա

ԱՄԱՆ ՈՉՆՈՂԵԼՈՅ

Լաղայեալ . Լգու մի ասեք ե
 թե որք մնաց զի օգնականն
 քո անե . ԼՀայր վանաց Հայր
 քու Լքուեաւորս Լաւաքեղբա
 րք քո . Լասեուեա զգուսյանք
 կիր ԼաւաՀսն աղօթս Լասցիք
 իժամայալաման մի խափանիք
 Լգրուն մի սիրեք . եթե որ
 Հարցանե ինչ զքեզ զայս քո
 իխոնարՀ ունելով սուր պա
 տասխանի . ԼԽ անկու մի թըշ
 նամոյ քո մի խոդար բայց Լաց
 աստեմ զխանդ . ծիծաղեացիս .
 ԼՀիւանդաց Ժառայեա Լկու
 րաց Լաւաքիորդեա Լկաղաց
 ցուալ իւր Լգմեւեալ Լաղմս
 սիւք թաղեա . Լխատանայա
 կան Ժրեմանց մի երկնելիք . Լ
 աղօթից մի գաղարեք . զամ
 անկնդ ամբայոյ իշանաւ որք
 բոյ խայի Լոչ անկցիս իկոր
 Լութի . Լայլ բազում խորատա
 տուեալ մանկանն թեոդորոսի
 ասե խաղաղութիւն քի եղիցի
 Խ քեզ Լննըւաց խաղաղութ
 իքս . Խսեպտեմքերի ժա . յայն
 ժամ մանուկն դառն արտասու
 օք երթեալ ծանոյց Հօրն Լ
 եղբարցն . Լեղողմեալ մի արա
 նութիւն երթեալ իխուցն Հա
 նն արտաքս . Լհմաքեւն Խ
 զարգի օրինին զմարմինն տե
 սին զնա զիկին եր . Լաւ Հա
 լեալ զամենեսն անյերիկաղ Լ
 իղարմացու մի Լխաբա կուսի
 լեալ Դողային . Լու Հայրն
 պատուիրեաց միուեք ասե
 մինչ Լեկսցեն զրպարտողքն .
 ԼԼփուեմ պէս ասաքեաց Լկո
 չեաց Հայրն Լգեղբարսն ինն
 աննի վանիցն . Լեկին փութա
 նակի իմիասին ամենեքեան .
 ԼԼասե ցՀայն աՀաւ ար որք
 տերն բո մեւաւտեա զեքեան
 ոչ դաւ . թեոդորոս տեղայի .
 Լեւայ ասե ալոյ նայե Լխո
 նարՀեալ Համբուրեաց զնա
 Լասե . Լեղցե քեզ ան զմեզս
 Խ

գլուխ տասն երորդ թե պար
տե գգուշանալ մեզ յամ գորու
թելե մերմե իգատելոյ և իբամ
բասելոյ զեղբայրն :

ԱՅԱ ՀԵԱՅԵՐ ԲԵՄՆ ՓՈՐՁՈՒ

Թե եղբորու մեծ ի վանս հորն
եղիսայն. և արտաքսեցաւ անտի
վանս այնմեղացն. և գնացեալ
իլեւան և առ հայրն անտոն. և
պատմեաց նմա՝ և եկաց առ նը
մա ամ մի ևս ապա առ արեաց ի
վանան ուստի ելեալ ներ. իսկ
նորս իբրեւ տեսին ոչ ընկալան
գնա՝ և նա դարձաւ առ հայրն
անտոն և ասեւ ոչ կամեցան ընա
նել զիս. իսկ նա առաքեաց ըզ
նա դարձեալ. և պատու իրեաց
նք այսպէս. Ոնկղմեալ նա
իծովու և կորուսեալ զբեռն.
բազում աշխատութիւն հաղիւ
կարաց ելանել յերկիր. իսկ
գուր իցամաքի կամք տնտրեն
կորուսանել զսա՝ իսկ նորս իբ
րեւ լուան զբան հորն սիրով
ընկալան զնա :

Հայրն աղաթոն անասներ
գործ ինչ գայթակղելի ասեւ
աղաթոն դու մի՛ տուներ զայն.
և այս պէս դարարեւ ցուցանեւ
զիսոր հուրդիւր ի բաւեւոյ զեղ
բայրն :

Արդ արեացաւ հայրն ան
տոնիս մասն հորն ամենա և աս
եւ. եթե յաւելցիս դու յեր
կիւղն յայ յոյժ. էւ և անեալ
զնա արատոյ սեկեկի իւրոյ.
անգոյց նմա վեմ մի մեծ. զի
հայր և ասեւ ցնա՝ անարգեա ըզ
վեմ

զեմ. զայս և աղաթակեալ. և ընթ
ցնս զբաւ և նա արար այն պէս.
Էջոն ցնա հայրն անտոն ասաց
ինչ քեզ զեմ. պար. և նա ասե
ւ. սեկ անտոն այս պէս և դու
հանդժմեալ նա հասանել յայդ
քով որ և եղև իսկ վանս զի
այն պէս գեղապանցեալ եղև
հայրն ամենա մինչև իբաղում
ան մեղութեանն բնա մոռա
ցաւ զարու. Թե. էւ յոր մամ
եղև նա և պիսկրոյս բերինաւ.
նա կոյս ոմն որդի յգե. և ասեւ
տուր սմա կանոն մի. իսկ նա
կնքեաց իսա ի վերայ յոր վայն
նի. և հրամայեաց տալ նմա եր
կուս կտաւս և ասեւ մի գուցե
իբնալարս ի ճանապարհի մե
ջի գա. և կամ որդի դորս և ոչ
գտանին պատանք գոցա իսկ
նոքա ասեւ զի՛նչ գործես մի
տուր կանոնդ իսկ պատիւս իսկ
նա ասեւ տեսանէք և դուք եղբա
րք զիս ինքն մերձե իմահեղին
գործից դմաւ արձակեց զնա

Գնաց իբեմ հայրն ամո
նայ. իսկ որ ուրեմ զիս յալեւս
քն ինչ. և եր անդ եղբայր մի՛ ո
րոյ անուն գարչելի հաշակեր
գիպեցաւ և կինն առ որ անկա
նեղեղ բայրն. և զիս և եմուտ
հայրն ամենա իտուն բամբա
սեալ եղբորն. էւ իբրեւ գի
տացին բնակեց տեղոյն այն
բնի. թե կինն զորքս մբասեին
աշա եկեալ առ նմա կայ. ի
տուն անոր եղբորն այն շրժա
թեցան յոյժ. և գնացին հանել
զնա ի տեղոյն իւրեւ. էւ իբ
րեւ գիտցին թե ամենանա անդ
իցե աղաթեցին զնա զնա. ը
նոսա իսկ եղբայրն ու տացեալ
զին կնամբոն անդ կինն ի կարա
մեծ և թաքոյց զնա. էւ իբրեւ
եկն ամբոն հայրն ամենա գի
տաց թե ուրիցե կինն. էւ իտո
ւր գարեծածկել զայն վասն այն
եմուտ իտուն և նա առ ի վեր
կար

կարասոյն . և Հրամայէր աս յոս
զէւ զտուռն թե գտցեն զկիսն .
Լճսր Հայրն ամենա զիճնէ
այս զոր դործէք զբարտեւ
զայր անմիջ . Հայրն մամազօթս
արար իմի՞նց արձակեաց զամ
բոխն . և կալեալ զձեռանէ եղ
բօրն ասե զգոյշ Լեբ անձին
քու՛մ և զայս միայն ասացեալ

Երբայր ոմն անկաւ իմեղս
իսկ քաջանայն եկեղեցւոյն
արարեսեաց զնա . իբրեւ ետես
Հայրն բեսարիոն յարեալ և
եւ ի նմա յեկեղեցւոյն և ասե
և ես մեղաւորեմ . իբրեւ
ասաց Հայրն եղիա եթե տե
սի զեղբայր ոմն . որունէր դը
դու՛մ լի գինով ի եկովք իւր
ովք և զնայր գողացեալ . իսկ
ես կամեցա ծաղր առնել ըզ
դեւ և ասեմ իմի՛ք արդես ըզ
ձեռն քո եղբայր . Եւ նա
յուալ ինձ և ըբանի իմու՛մ .
իբրեւ իմեր ետա զձեռն իւր
և զթիկնոցն ոչ ինչ ունէր ամե
նաին և գոհացայ զայ . Եւ զայս
պատու իրեմ ձեզ թե և ականա
տես և սոք ի ինքցիյանցանաց եղ
բօրն մի՛ զայրասցի . այլ զգուշա
ցուսցի զմիտեմի դատել զեղ
բայրնայր միայն դատեսցէ զին

Ըրեւթնեացի զմեղս իւր .
ասաց Հայրն եսայեալ եթե
տնկանի իմիտսքո . դատել զեղ
բայր իմի՞նց ինչ յանցանաց իրիք
նախ քննեա և խորհեսցես
զամի յանցանս քո . և յայն ժամ
դատանես զքեզ մեղաւոր քան
զնա . և զոր դու բարի կարծես
ի գործս քո և ոչ զայն կաճես
ցի ամ . և այս պէս խորհելով
ոչ կարացես դատել զքնկերն
քո . քան զի արհամարհել զան
ձն և զքնկերն ոչ դատել տե
ղի յապաւնովք ուր և Հանգչին
միտք և թեթեւանան իմեղաց .
Եկն երբեմն առ Հայրն եսայի

ԳԼՈՒԽ ՄԱՍԻՆ ԵՐՈՐԴԻ
աս մանուկ մի չիւաշար զիբը
ժշկեսցի և երանդ . և եկն եղ
բայր ոմն յեղեղատու և ետես
Հայրն զիմեղանէր եղբայրն
այն ի մանկանն և ոչ յանդիմա
նեաց զնա . այլ ասե թե ան
որատեղծ զնա տեսանէ զայն
և ոչ հրկիզէ զնա . ես զի դա
տեսցայց զնա և եթե նա դա

Գնաց երբեմն Հայրն իստ
Հակ թեբայեցի իմանս ու
րեմն և ետես անդ զեղբայր ո
մն . զիյանցեալ իմեղս և դա
տեսաց զնա . Եւ իբրեւ եւ յա
նապատն եկն հրեշտակ մն և
եկաց ի դեմն ի գուռն օտն
իւրոյ . և ասե ոչ թողից զքեզ
մտանել աստ . իսկ նա աղայեր
և ասեր իւր և կամ զտես ինչ
գործոյ . Լճսն ցնա Հրեշտակն
ամ առաքեաց զիս առքեզ և
Հարցնեցքեզ . թե զի՞նչ Հրա
մայնս ասա ինձ ուր կարգե
ցից զմեղուցեալս այս եղբայր
զոր դատեսցէր դու . յայն ժամ
զաՀիհարեալ ծերոյն անկաւ
իմի՛ք երեսաց իւրոց յերկիր և
ասե մեղայ մը թող ինձ . Լճսե
քնա հրեշտակն արի զիտր ե
թող քեզ . այլ յայսմ Հետե մի՛
իշխեսցես դատել զոր մինչև

Ըմր դատեսցէ զամ .
ասաց Հայրն պափնոտի ե
թե Հարցի ես զՀայրն մակսր
և ասեմ ասա ինձ բան որով կե
ցիդ Հայր . իսկ նա ասե միու՛մ ք
առնեք արբնա և մի՛ դատեսցես

Ըզոք զայս արա և կեցցես .
սէ ին զՀօրեն մակարայ մի
ծի եթէ եղև ի գրեցեալս
ամ իմի՛ք երկրն և ուր ամ փառա
որի . Եւ այն չափ թաքուցա
նէր զպակասութիւն ամ մարդոյ
և ծածկեր մին թե բնաւ ոչ տե

Երբայր ոմն յանցեալ իսկի
տե և ասարին ժողով մն նր . կո
չէ

Իսկ

զեցին և զՀայրն մոզմեւ անդի
 յողովն անայ ոչ կանցաւ գը
 յաւ . դարձեալ պատուիրեաց
 քահանայն և ասէ թեզ ակն ու
 ինչ և միան ամ յողովն . իսկ
 ինչ և կամաց նց յարուցեալ
 ինչ և ասուեալ փոխադ ծակ . և
 Լցեալ զայն աւագով եդ իվթ
 թիկանց իւրոց և այնպէս եկն
 ի յողովն . և ելին ամ յողովն
 և ասալ նորա . Եւ իբրև տե
 սին ասեն զի՝ նշիցէ այդ Հայր .
 Լզսեցնս՝ այսե իմ մեղք որ
 սորեն յետոյ զկնի իմ . և ես ոչ
 տեսանեմ և ահա եկի այսօր դա
 տել զայլոյ մեղս . իսկ նորա
 իբրև լուան զայս ինչ ոչ ասա
 ցին ցեղքայրն այլ թողութի
 շնորհեցին նմա և զոր-եցաւ
 յողովն ամ .

Եւ այց Հայրն մոզմեւ թե
 և մեռան իցին յեղաօրեն . գու մի
 բնաւ դատեսցեն զնա զի կա
 տարու մն ամ գործ ոց բարեաց
 ե՝ ոչ դատել զընկերն . Դար
 ձեալ ասե յորժամ ձեռնայ Հաթ
 կաներ զեգիպտոս . ոչ եր անդ
 տուն յորում ոչ դոյր մեռեալ
 Հարցին եղբարքն ասեն զի՝ նշ
 ե զօրութի բանիդ այդորիկ .
 Լզսեծերն այնե զի մի տեսցուք
 բնաւ զընկերինն . և զի մեծ յիմա
 բութիե մարդոյ է թե թողցե ի
 տան զմեռեալ իւր . և գնա ող
 քա զմեռեալ ընկերին . այս ե
 նքնե թե զիւր մեղս միայն Հո
 գացե մարդ . և զայլոյ ամենեկն
 մի՝ Հոգացե և զի ոչե այլ տա
 սել բնաւ թե այնում չարեկամ
 այնում բարի . զի դատաստանք
 այ բազում խորքեն մի՝ խորհեա
 ցիս չարութեք և մի՝ արհամարհե
 ցոք և յայլ ումք յարհամար
 հանս մի՝ զուարճացիս այս Խա
 ճապարհ խաղաղութե ե՝ ճշմա
 րտապէս .

Եւ սեին և վս շորն մարկոսի
 եգեպացւոյ է թե իսենեկին
 իւր

ԱՆՍՆ ՈՅ ԴԱՏԵԼՈՅ

Իւր եր . Եւ ամ և բնաւ ոչ ել ի
 նման և զՀայր քահանայն առ
 նա երբեմն խօսի մատուցա
 նել պատարագս . իսկ դեն որ
 տեսաներ զտաղիսն Համբե
 բութի իբ եգիտ պատճառս զը
 նել նմա . որոգոյցն դատել
 զընկերն . Եւ ասացեաց զոմն
 դիւաՀար առ ծերն զիբ՝ շկեա
 ցե զնա . Եւ իբրև զնաց նախ
 քան զամ ասե ցծեքն Հոգի
 պառնկու թե ե՝ իբաՀանայս
 յայս մի՝ թողուցու զնա այս
 դալ առ քեզ մատուցանել ըզ
 պատարագ . իսկ ծերն ասե
 ցնա որդեակ զմեղս ամենեքն
 արտաքս ձգեն և գու ինեբքս
 բերեն զնա . այլ եգրեալե մի՝
 դատեք զիմի՝ դատիցիք թե
 պետ ևս տուգիւ մեղաւորիցե
 նա ամ կեցուցե զնա զի զը
 րեալե աղօթս արարեք իվթ
 միմեանց զիբ՝ շկեալիք . Եւ
 յետ բանիցս այսոցիկ արտա
 զօթս և Հալածեաց զդեն յառ
 նեն յայնմանե և արձակեաց ըզ
 նա . իբրև եկն քահանայն
 և սովորութե ընկալալ զնա
 ծերն ուրախութե . իսկ բա
 րեբարն ամ նայեցաւ յան մե
 թութի ծերոյն և եցոյց նմա
 նշան յայսպիսի . զի յորժամ
 մտաներ քահանայն իխորանն
 կալ առաջի սեղանոյն այլ ըն
 ծայիցն . եկն Հրեշտակ այլիկ
 նից . և եդ զձեռն իւր իվերայ
 գլխոյ քահանային . և եղև ե
 րեցն իբրև զսկն լուսոյ . և
 մինչ դեռ զարմացեալ եի ասե
 իվերայ տեսլեանն եկն առ
 իս Հայն որ ասեբցիս . Եւ
 զարմանածեբ գու ըայս գործ
 զի է թե մահկանացու արքայ
 ոչ թողու զիշխանս իւր շաղա
 խեալ աղմով և գարշելի ըզ
 րեօտի մասնեւ և կալ առաջի
 ըն .

նոր չափ եւ տաւելլ ամայ
ին զօրութիւն սրբեցոյն - Եւ մաք
րեացէ զսպասաւորս իւր-որքն
ծայնն նմա զան աւատմելի խոր
Հոգորս Եկան առաջի փառաց
սքանչելոյ Եւ րկնաւորի զայս
տեսանելլ արժանի եղեւերանե
լին մարկոս եգիպտացին - Վասն
այսորիկ զի ոչ գատեաց զգրա
հանայն այս պիտի յայտնութիւն

Եւ Հաս նա շնորհօքն քի -
Հարց զՀայրն պիտէն եղ
բայր ոմն Էասե - Եթե ոմ կարա
ցից ինեւ կրօնաւոր ընտրեալ
ԼՂսե ցնա ծերն եթե կամիցիս
կատարեալ լինել Եգտանել
Հանգիստ յայսմ աշխարհի - Եւ
Հանդերձելու մնա - առ ամ գոր
ծս զոր իմանաս կամ լուիցես -
այս պէս ստացես ով իցեմես
Եւ մի՛ գատել զգր-բան զի այսե
կատարելութիւն ամ առաքինութե

Լուաւ երբեմն Հայրն պիտ
Լսիոյ վանիցն վասն եղբարց
ոմանց եթե փութ լի փութ գը
նան իջադաքն Եւ ուսնին իբա
ղանիս Եւ հեղգանան իճգնութս
Եւ զուլութիւն Եւ փափկութիւն
Եւ գնացեալ նա յեկեղեցին
գտաւ անդ զեղբարսն զայնո
սիկ - Եւ երկացոյց ինոցանեւ ըզ
գեստ կրօնաւորութեն - Եւ
իբրեւ արար զայս խըղճցին
միաքիւր - Եւ ապաշաւեաց յոյժ
Եւ յարուցեալ Եկնառ Հայրն
պիտէն շփոթեալ իխորհրդոց -
Եւ ունեի ձեռնս զգեստ եղբարցն
զոր մերկացոյց Եւ պատմեաց ծե
րոյն զամ - ԼՂսե ցնա ծերն ոչ
ինչ ունիս դու բնաւ ի ձիմ մար
դոյն - Եւ մերկացեալե յո զնա իս
պառ - ԼՂսե ցնա քահանայն գը
տանեմես յիս կենդանի դեռ Եւ
զամ կարիս Հին մարդոյն - ԼՂ
սե ցնա ծերն արդ-Եգու մի՛
նոցանե ես յեղբարցդ Եւ պէտ
նորս զՀին մարդոյն տեսակս
Բերին - այլ գուհա մեղաց պար

ԳԼՈՒԽԻ ՏՄԱՍՆԵ ԸՈՐ Դ
տականեւ - Եւ այն ժամ գընա
ցեալ քահանայն անկաւ յոտս
եղբարցն Եւ գեցոյց նշ զիւր
եանց Հանդերձն - Եւ ին մե՛տա
սանք - Եւ արեալ սեր արձա

Լկեաց զնոսա -
Եւ այց դարձեալ Հայրն պի
տէն - Եթե ե՛մարդ որ կարծե
իթե պաշէ զլուսութիւն զԵգու
արգ՛լութեալ կայ այլ իմիտան
գատե զամ այն պիտին ոչ լը
ռե այլ խօսի միշտ - Եւ ե՛
այլ ոմն որ յառաւօտե մինչ Ե
ցերեկոյ խօսի Եւ պաշէ զլուս
ութիւն այս ինքեւ - այլ ինչոչ անե

Եւ բայց միայն զշահ Հոգւոյ -
Եւ բայր ոմն Եւ Հարց զՀայրն
պիտէն Էասե - Եթե տեսանեմ
յանցեալ ինչ զընկերս բարո
քե Եթե ծիծաղեցայց զայն -
ԼՂսե ցնա ծերն յոր ժամ մեք
ծածկեմք զմեզս եղբօրն - յայն
ժամ Եւ մեծ ծաղկեղմեղս մեր
ԼՂսե եղբայրն յոր ժամ տես
նեմ զեղբայր որ գորմե լսեմ
յանցանա ինչ - ոչ Հրաւիրեմք
նա իսենեակս իմ - Եւ չուրախա
նամ լի նմա - Եւ իբրեւ տեսանեմ
այլ եղբայր բարի անուանելն
դու լի լի Եւ ինքեւ ըզ
նա - ԼՂսե ցնա ծերն եթե լի
բարի անուան այն զմի՛ ինչ սա
նես ի Հաճելեացն - պարտակա
նես զի Եւ լի յանցելոյն կըրկին
արացես զայն - զիդեղ վիտու
որին պիտոյ իցե Եւ ոչ ողբին -
լուր սակաւ բան ինչ նման տ
րին - Ե՛ր ոմն եղբայր որ ի Հա
սարակաց վանս բնակեւր միայ
նացեալ որ կոչիւր տիմոթե
ոս Եւ եր նա րնտրեալ Եւ լի յոյժ
իսկ Հայր վանիցն լուաւ զայ
նոյ եղբօրե Համբաւ ինչ մեղաց
Եւ Հարց վասն նորս քաղմո՛
թեան Եթե զինչ արացեալ իսկ
նա ստացարտաքսել ի վանսն
Եւ արտաքսեցին զեղբայրն -
իսկ յոր ժամ այս այս պէս ե

Բարբ Դմանք գնացին առ Հայրն
 պիմեն և մինչ անցանին լայն
 տեղի լուսան զՀայն ողբոյն և
 մտնալ յեղեգնուտն անտառ
 գտին անբ գեղբայրն զայն ի
 արժուութի մեծ և աղաչեցին ըզ
 նա գնալ ի Իսրեանց մինչև ցը
 Հայրն պիմեն և սկսոյ ոչ կամե
 ցաւ այլ ասեոչ. այլ մեռանիմ
 ես աստ և Եւեկեալ եղբարքն
 առ Հայրն պիմեն պատմեցին իջ
 մա վասն նր. իսկ ծերն առա
 քեաց զնս կոչել զնա առինքն
 և իբրև եկն եղբայրն այն առ
 ծերն ետես զնա ծերն տըխ
 րեալ յոյժ յարեալ և ի յառա
 ընչ նմա ուրախութիւն և Համ
 բուրեաց սիրով և խիտ արեաց
 զնա յոյժ բանիւք և արգեամբք
 և ապա առաքեաց զեղբայր ոմն
 առ միայնակեացն այն և պատու
 իրեաց առնա այս պես. իբա
 զու մշտմանակաց կամեի տեսա
 նել զքեզ զիսեի զքեկն և իկըթ
 կին ծուլութենե երկուցս ոչ
 տեսաք զմեծանս և իսկ արդ
 կամօքն այ պատճառս եկն ի
 միջի ախտեաց և եկ սոխ
 զնոնսցուք զմեծանս և իսկ
 նա զիբնալ ոչեր ելեալ ոչ կա
 մեցաւ գնալ բայց խորհեցաւ
 իմտի և ասե. թե ոչ յայադրեալ
 եր պիմենոչ կոչեր զնս և ելեալ
 գնաց առնա և ողջունեալ զմե
 լեանս նստան և լսե Հայրնպի
 մեն ցմիայնակեացն արքեպիս
 եին իգեօղ ուրեմ և ունեին
 իւրաքանչիւրն մեռեալ առա
 թի իւր և մինն թողեալ զմեռ
 եալ իւր և որոցեալ ողբայր զ
 մեռեալն ընկեքն իւրոյ իբրև
 լուսա զայս միայնակեացն և գի
 տաց զառապեալն և յիշեաց գոր
 արարն իսրեղբայրն և ասե պի
 մեն յերկինս ելիք իսկ եսեմ
 իմաք և ինոքս անդրեորդ Եւ
 ապաշաւեալ մղժոր յոյժ և գը
 նացեալ ապաշխարեաց արտա

ԳԼՈՒԽ ՏԱՄԻ ԵՐՈՐԴ
 ուօք և ուսա յայնմ հետե
 դատել Հանձարով և պատու
 բեցին առ Հայր վանիցն և կա
 ցուցին զեղբայրն իսկնեակ
 իւր :

Հարցին Հարբ Դմանք ցը
 Հայրն պիմեն և ասեն. եթե
 տեսանեմք զեղբայրն որ մե
 շանչեպարաւ զի յանդիմանե
 ցուք զնա իսկ ծերն ասե ցը
 նոսա ես զայս արարեց եթե
 ճանապարհէ իմ լայն իցե և
 տեսանեմ զեղբայրն իգործել
 զմեզս զանց առնեմ զնոյաւ
 և իջ յորդիմանեմ զնա քանզի
 այր պիմեալ ուսա իմեոչ դատել
 զի մի դատեցայց :

Եղբայր ոմն Հարբ զՀայրն
 պիմեն և ասեցնա զի յարարեց
 Հայր զիկարձ մոխ և նեղիմ ի
 նստելն ինմ իկցիւ Լըսե ցը
 նա ծերն միջոք արհամարհե
 ցես և միջոք բամբասե սցես
 և Հանդիշս ինստել զիգրեա
 լե զանօրէնութիւն իմ պատմ
 ցից և Հոգացայց վասն մեղաց
 իմոց :

Գնադեալ երբեմն Հայրն
 պիմեն իկողմանս յեգիպտացոց
 և բնակեաց անդ դաւա և այլ
 եղբայր որբնակեր մերձ իտե
 զի նր որու մեր կին իկցի իւր
 ում և ոչ յանդիմանեաց զնա
 ծերն և զիկացաւ կնոջն այն
 իկ ծնունդ իգիշերի և բերե
 ր իտաց զայն ծերն ասե ցալա
 կերտ իւր և առցես դու գինի
 դորս կաւ և տարեալ տացես
 մերձաւորի մերում եղբոր գի
 կարիս նր և այսօր և ոչ իմ
 քան աշակերտք ծերոյն ըսգոր
 ծն զայն դոր արար ծերն իսկ
 իբրև ետես եղբայրն զբողո
 բութի ծերոյն զի փոխանկ
 յանդիմանութեն սեր առա
 քեաց նմա և զլաւով շահեալ
 անախ եղբայրն զղնացեալ յոյժ
 ապաշաւեաց ընդ գործն իւր
 և յի

Միտե սակաւ ինչ աւուրց եւ
Այս աւակաւ ինչ աւուրց եւ
Պոր ինչ ունէրն գնովն և աւաւ
քեաց զնա իգեօշ - և ինքն շի
նեաց սննեակ մեր շիսեմեակ
ծնրոյն. և աշակերտեցաւ նմ
ուսաներ. միշտ ինմանեւ. և ապա շ
խարեալ զմեղսն զն և կատար
եաւ սբ. և վաղձանեցաւ եղ
բայրն այն անդ :

Երբ երբեմն ժողով մեծ ի
սկիտե ի վր մեղուցելոյ եղբոր
և խօսեին հարքն զայն . որակ
հայրն պիտու լուեաց. և յարու
ցեալ գնաց . և լցեալ սիրիմ
մեծ աւաղով. և եբարձ զնա ի
թիկունս իւր. իսկ և իշխմբեղ
քոր բարկ աւաղ սակաւ . և
առեալ զայն ի ձեռնս. և ուներ
նաւալի իւր. և այն պէս եկն ի
ժողովն. հարցինցնա եղբարքն
և ասեն. զի՞նչն այդ. հայր. նա
ասե չաւրցս այս մեծ լի. և
ծանրեն անթիւ մեղք իմ և
թողի զնոսս յետոյ իմ ոչ տես
նելով զայն քան բազմալ թի
մեղացիմոց և ոչ ոչբամ զնոսս
իսկ և փոքրայս զամբեղն մեղք
եղբորսմոյ զորաւալի եղբաւ
աւելիմ և զատաւոր նր պարա
պե ալեմ ի ինեւ այսօր. այլ և
պարտե մեզ հայեւ նախ յե
տոյ իբուրց մեր և ոչ ինեւ կրե
տիս այլու մէյարուցե մի հար
քն պագին ճմարիտ տյեռն և

Երբ հայրն պարհոտե ե
թե երբեմն երթայի ի ճանա
պարհի. և մուրեմալ իմ յուղոյն
գտա մերձ իգեօշ ուրեմն. և
տեսի զմանս որք խօսեին ի
միմանս. և կացի յաղօթս և ա
ղաչեի զած վասն մեղացիմոց
և եկաց աւալի իմ Հրեշտակ
տն. ունելով ի ձեռն իւր նի
զակ Հրեղէն. և ասեցիս պափ
նուտիե ամենեքեան որք դա
տենկամ բաժբասեն զեղբարս
իւրեանց այսաւ արով սատա
կե

ՍԼԱՄԻՆ ՈՉ ԴԱՆԵԼ ՈՉ
կացին. իսկ դու զի ոչ դասե
ցեր զոր տեսերդ այլ այնպեւ
խոնարհեցար աւալի իմ. իբր
թե քո գործեւ ալ երգայն մեղս
վասն այնորիկ անոն քո գրե
ցաւ ի վիրս կենդանեաց յաւի
տեանս. Եւ ասե ծերն մի դա
տեացես զպոռնկեալն թե և
քոս սբ իյեւս. ապա թե ոչ ք
նորենիցես զի որասաց թեմի
շընայցես. նոյնն ասաց թե

Մի դասեբ զոր .
Երբ ասեին զծերոյ ումեմ
նե մեծ ի որ նստեր մայնակեաց
յեգիպտոս. և երթայր առնա
լ թամս ժամեղբայր ոմն իխոս
տովանու թե . երթայր և կոյս
ամա այս պէս . իսկ եղև օր մի
զի գնացին երկոքին ի միում
աւուր առ ծերն . Եւ իբրեւ
երեկոյ եղև կագեալ ննջեցին
ի միասին իսենեկին և ծերն ի
մեջ նց. արդ յայնմ գիշերի պա
տեր ազմեալ եղբայրն յարեալ
ի վր կուսին և ննջեաց լինմա .
և գիտացեալ զայս ծերոյն ինչ
ոչ ասաց նց . Եւ իբրեւ Լու
սացաւ պարզ երեսօք յուղար
կեաց զնոսս ծերն. Եւ իբրեւ
գնային սկսան ասել ցմիմեանս
ի ճանապարհին. մի թե գիտաց
զայն ծերն զոր գործեցալ թե
ոչ գիտաց . Եւ խորհեալ ի
միասին դարձան անդրեւն առ
ծերն . և ասեն պատասուօք
անկեալ աւալի իմ . ոչ ծան
եար հար թե ույ այսանեաց
զմեզ դէն . Եւ սե ծերն այդ
ծանեա. և նոքա ասեն և ուրե
ին յայն ժամ միտք քո հայր .
իսկ նա ասե սնդ էին միտք
իմ յայն ժամ ուրկայր բեռ
եալ իխային քո. և կայի առա
լի նր և իայի . յայն ժամ ասաւ
շաւեայր առեալ կանոն իծե
րոյն գնացին. և եղին անթիւ
ընարեալ ի ձեռն բողբոյն ծե
րոյն. որ ոչ դատաւ պարտեաց
զն

զնոսաւ. և աղօթք չորին օգնեմ
աց նց և ոչ կորեան :

Եւ եր ոմն ծեր և Կաշակեր
յաւուրն տաքսիմատսերիս գը
նաց հիւր նմա եղբայր ոմն
և նաան ուսեւ Հաց եդ և եղ
մա երիս տաքսիմատս : Եւ եր
րե Կաշակեաց զայն. ծանեաւ
ծերն զի ոչէր բաւական այն
եղբօրն. և երբ քառաջի նթայը
ևս երիս պաքսիմատս. և իբրեւ
յաքեցան և յարեան դատեաց
ծերն զեղբայրն. և ասեց ընա
ոչե պարտ եղբայր այդ պետ
հիտեւել մարմնոյ : Իսկ եղ
բայրն խնդրեալ թողութի. եւ
և գնաց անտի : Իսկ յայգաւցն
իբրեւ եկն ժամ Կաշայ ծերն
առեալ երիս տաքսիմատս ե
կեր զնոսա ը սովորութեն և
դեռ ևս նքծեալ կայր. այլ բա
նա դատեաց զանձն Համբե
րել այս պետ արար և յերկրոր
դումն աւուր և յերրորդումն
և ակսաւ սաստկանալ սովի. և
ծերն տկարանայր : յայն ժամ
ծանեաւ զի վասն դատելոյ
զեղբայրն թողեալ եղև յօգնա
կանութենէն այլ. Եւ անկեալ
յերկիր լայր և խնդրեք զպատ
ճառն իմանալ թողմանն այլ.
և եկեալ Հրեշտակայ և ասեց ը
նա վասն զի դատեցեր դու
զեղբայր քո եղև քեզ այդ
արդ զայս գիտացես. զի որոք
ուսնիցի զօրութի պահոց և կամ
այլոց քործոց բժեաց պնդութի
ոչ յանձնե իւր ուսնիցի զայն.
այլ շնորհքն այլ զօրացուցանե
րնա :

Եւ փայնակեցի ու մեծեմ եր
սովորութի ուներ քաշակայ ե
կնդեցւոյն եւ անել առնա. և
մատուցանել պատարագ և գառ
նալ անդրեմ. և ունացեալ ոմն
առ ծերն մատենաց ըզբաւա
նայն. Թե մեղսգործիցե. իբրեւ
եւ քաշակայն ը սովորութե
մատ

ԳԼՈՒԽ ԵՄԱՍՆ ԵՐՈՐԴ
մատուցանել զպատարագն.
Իսկ ծերն գայթակղեալ առ
քաշակայն ոչ երաց նմա ըզ
բառն և ոչ ետես զնա և նա
գնաց անդի տրամեալ : Եւ ա
Հալուաւ ձայն յերկնի ցծերն
որ ասեր ցնա. առին մարգիկ
յինէն ըզբատատանս իմառին
իբրեւ լուաւ ծերն զայս ահ կա
լաւ զնա և իզարմացու մեղեւ և
տես ընդի ոսկեղեն. և ընդ
ընտրեալ և յատակ ինմա և տե
մաներ զիգոդի ոմն լնոյր և
աայր ընդ որոց զպե օսն ու
նէրն. կամեցաւ և ծերն ըմպել
ինմանե զիծարաւաւ եր և ոչ
եարբ վասն գոգոյն գարշելոյ
սեւնոյր զընդուն. և գարշեալ
ձայն եղև առնա որասեր քե
ոչ ըմպես իսկ և իկն նդանի ը
թոյր յայրմանե. և կամ զի
պղծութի իկն ըրոյն իյուր
կեն յայնմանե. որ լնու զնա և
զիւնու միայն եբաւանե այլ
ոչ վնասե զընդուն. Օայս այս
պես ետես և եկն իմիտս ծերն
և իմացաւ գոնսին. և կոչեաց
զբաւանայն և խնդրեաց թո
ղութի ինմանե և աղայեաց
սունել պատարագ ուն և նախ
առ ծեր :

Իսկ եղբարբ երկուք բընա
կեալէին իմաբանից վանս
մեծամեծք և ընտրեալք. և ար
ժանի շնորհացն այլ և տեսա
նէին զլոյս իվր գլխոյ իրե
րաց կայով ի ժամ աղօթիցն.
եղև երբեմն որ եւ միմեղանե
արտաբոյ վանիցն յառուր
բաթու. և ետես զոմն զիուտեք
յառաւօտե և տեղ զնա այսպես
աւտես տարաժամ յառուր ուր
բաթու. և զկնի այստրիկ եղև
աղօթք եկեղեցւոյն ը սովո
րութեն. և նայեցեալ ինա եղ
բայրն ետես զշնորհքն այլ և
զլոյս բարձեալ ինմանե. և
տրամեցաւ յոյժ և իբրեւ գըն
ցին

Միտե ցին իսենեակ իւրեանց ասե
 ցնաւ եղբայրն այն . զի՞նչ գոր
 ծեցեր գու եղբայր զինչ տե
 ասեն՝ իմ քո զշնորհքն այ ուր
 տեսանի կանխաւ . իսկ նա
 ասե ես ոչ մարմնով և մտք և
 խորհրդով գիտեմ գործեալ
 չար ինչ . Լքե ցնաւ եղբայրն
 և ոչ բնաւ իւրե գատեցեր զոք
 նայ ասե յերեկ տեսի զոք զի
 ուտեք անխամ և դատեցի զնա
 և այն եւ յանցանք իմ . արդաշ
 խատեաց ինս զերկու շաբա
 իսագիւստաշխատեցայց թերեւ
 թողցի ինչ և տարին այնպէս
 և աշխատեցան յոյժ և զկնի եր
 կուց եօթն եկաց ետես ըզը
 նորհանայ դարձեալ եկեալ
 իմ քնք .

Ըրդասաց ոմ իհարցն ե
 թե ոչ իցի ինեբքոյ երկնից
 ընտրեալ իբրև զազգ քրիստո
 նից . և ոչ ոքի պատուեալ
 յերկրի ուր զազգ կրօնաւորաց
 այլ զայս միայն զնա ունի
 զի հաւատա դիւաց և յիշաւ ար
 լինի եղբարից և իսկալեւ և
 բարբառեւ և դատե . և զմերն ոչ
 տեսանեմք զմեզս և կամակար
 հրատարակեմք զեղբօրն մեզս
 այլ գու թե տեսցեսցես ա
 չօք քո գործեալ ումիք զմեզս
 մի գատեսցես . այլ ասացեա
 եթե ես քան զամենեւեան
 յանցաւորիցեմ .

Իսկ և եղբայր ոմ եհարց ցը
 ծերն և ասե վասն խորհր
 դոց . զի տեսանեմք զոմ զի գոր
 ծե ինչ չար և պատմեմ այլոյ
 ևս . ոչ գատելոյ սակա . այլ
 պատմելոյ աղագաւ . արդայս
 գատել զեղբայրն համարեսցի
 թե ոչ . Լքե ծերն եթե ու
 նիցիս ինչ խեթ զնման .
 իսրտի քոյն ասես ինչ այն գա
 տելե . իսկ եթե աղատես
 յատելութե սխտե և ասես
 ինչ . այն ոչ գատել համարես
 ցի

Որ Ը Գ. Կ Ե Ր Դ
 ցի քեզ . այլ զի մի ասե սցե չարն
 լաւն բարի . եղբայրն ասե
 եթե հարցի զծեր ոմ և ասա
 ցի եթե կամիմ բնակիլ ի այն
 ոմ եղբօր . և նա ասե ցիս ե
 թե ոչ բարեւոք մի՛ գեալ և գի
 տեմ զի այն պես իցի և այս դա
 տել համարե սցի թե ոչ . Լքե
 ցնաւ ծերն այս պես մանրաջ
 ննիս տեսութե սակաւուցե
 այլ թե աղատյատելութե
 ախտեն իցե ոչ գատել այդ
 զինչ եղբօր չար ինչ կամի .
 այլ զլաւագոյնն քեզ խընդ
 րեսցե որ հաք ցերն զնա .
 իսկ եթե կատարեալ ոք իցե
 ոչ գատեսցե զոք . այլ ասաս
 ցի թոյլ տուր եղբայր թուի
 ինչ թե ոչ լաւագոյնն այդ
 քեզ . և իմաստունն ոչ գնա
 անդ կեալ զի զոր լաւագոյնն
 ասացնմա . զի քննել զեղբօրն
 հրամայեալ թե այլ ոչ զմեզս
 գատել . ասա թե ոչ զմեզս մի
 սքա գատեցին զի թե որչափ
 գատեսցե և քննեսցե զմեզս և
 տեսցե զիսարիցե . զիսորդ խոր
 չեսցի իմանե և տեսցե զնա
 դարձեալ թե զառաքինութե
 ոչ գատեսցի . և լաւ լինել
 ընտրեսցե զնա ուր ասացի զնա
 քան զինչ զմեզս և որչափ պարտիցե
 գատել և ամու այլ զմեզս ուր և գ
 րեալ եթե զմեզս տեսցի և անք

Լգեցի և զօրհնաք սիրեցի .
 Լուա ոմ իհարանցն վասն
 եղբօր ումեմ եթե անկաւ իշ
 նութե . և ասե վայ չար ա
 թար . իսկ զկնի սակաւ աւ
 ուրց վաղճանեալ եղբայրն
 այն . և աս հրեշտակ մն եկն
 առ ծերն և ունեի ի ձեռս ըզհ
 ցի եղբօրն այնորիկ և ասե ցը
 ծերն . ահա եղբայրն . զոր գու
 գատեցեր ննիցաց ուր ասես
 ինչ զի կարգեցից դաս յարքայ
 ութնն այլ թե իտանջոմ և յա
 հի և եալ ծերն ոչ ունեի պա

տասնամեկ և երեք քան մի. և յնոտ
այսորիկ եկին յիշխան Ժերեն և
մինչև ցվաղձան իւր յողբաւ և
արտասուս եկաց վասն իմ առ-
ան. աղաչելով որչեւ ար ան-
բեաց ծմա արդեթե սրբոց
հարցն. այն պէս բարկանայր
տր մինչև բազում ջանիւք և
խնդրուածովք սք ազօթից
հազիւ հաշտեցուցանին ի
իւրեանս զտր. իսկ մեզ զի՞նչ
պատահելոցիցե որ այն պէս
անողորմաբար դատեմք և բամ
բասնմք :

Արդ՝ ապա ոմն իծերոցն ե-
թե ոչ ինչե՞ր լաւագոյն քան
զայս պատուիրան. թէ մի՞ ար
համարհեցես զեղբայրիքդ
գրեալ յանդիմանեալ զեղբայր
քո. և ոչ առնուս մեղս վասն
նր զի թէ տեսանես զեղբայրն
քո իմեղս. և ոչ խրատեսցես ըզ-
նա սիրով եղբայրամուս զորիւն
նր ի ձեռաց քոց խնդրեցից .
իսկ եթէ յանդիմանեսցես սի-
րով և նայ մնացե ինմիս գու-
անաւորտ իցիս . զի բարեոքե-
յանդիմանելն սիրով և ոչ դար-
շել ատելութիւն. Էւթե տե-
սանես զոք ծիծաղել կամ խո-
սել ի վայր. մի՞ դատեր զնա
այլ ասասցես եթէ երանի ի
ցի սմա զիմեղս ոչ ունի վա ն
այնորիկ ուրախե :

Տերոմիմեծ նստեր իւերինս
ասորոց իսահմանս անտիոքու
և եր նր աշակերտ արագ առ-
իդատել զամբ զի թէ տեսա-
լեր զեղբայր ոք գթեալ իմե-
ղս. վաղապակի դատեր զնա
և զի բազում անգամ խրատեք
զնա ծերն օրենս դերե և անք
զգոյշ լեր որդեակ զիմուրիս. և
կորուսանես զանձն քո այդ-
ախտիւ զի ոչ ոք գիտե զմեք
դոյն բայց միայն հոգին որինք
մա. և զի բաղումք բազում շա-
քիս գործեցին առաջի մարդ
կան

Գ. Լ. ԱԽԻ. Ժ. ԵՐՈՐԴ. Մ. Լ. Ս.
կան և ինծուկ ապաշխարե-
ցին առաքիւնս. և մարդիկ ըզ-
մեղս միայն իմացան զնր և զա-
պաշխարին ոչ իմացան. և այլք
չար գործեցին զամ առնու-
կենաց և իծամ մահուն ապաշ-
խարեցին և առին թողութիւն
միմի. և այլք մեղան և աղօթիւք
և պաշտատեօք սրբոց սրբե-
ցան. վասն այնորիկ ոյք պարտ-
դատել զոք զիմիկ դատաւորն
ամենեցուն ան. և մարդ որդա-
տե վայր ոք հակառակ այլ զը-
տանի. քան զի զպատիւն զոր
ետ հայր որդւոյ յափշտակե-
նա. այլ ասացես անիծեալ
բեւիար որդորդել ետ զայն .
այլ եղբայրն անպարտե կղիք
իմա ոչ դատել զոք. քան զի
թէ դատես զոք. փախչի իբեկ
հոգին այլ :

Ապա դարձեալ ծերն ի
հոր դատեարտ զմարդա՝ ապան
կամ զշնացող. կամ զգող. և կամ
զոմանսիստա՝ գրծացն. քան
զի ունին նոքա իբեկանց զդա-
տաւորն անխառն. և թեր դու-
զնոցայն քննես և դատես և
կուտես զչարիս նոց. իգո՞ւ իս-
քո բաղում անգամ եթէ իմա
առնութիւն քննեսցուք գտանեմք
զմեղս մեր. չարքան զնոցայն
զի հայիմք տնաւակ ակամբք.
արդ՝ այս շնալ իցե և բազում
անգամ անարգեմք զեղբայրն
և պարտական լինիմք Եֆէնի
հրոյն. և զի զայս վճիռ տրն
եւթա. որով ասացեթ որ հայի
իկի. և ցանկանմա շնացիւ նր
մա. Էւ որտեցեղբայր իւր մի-
րոս պարտաւոր լիցի գեւեկի
Հրոյն. Էւ և այլ ինչ աւագին
քան զայս. զի բազում անգամ
անարժանութիւնք հաղորդիմք ըզ-
մարմին տն. և դատեմք զայնոք
եսպան զլոկ մարդ. և մեք սա-
կա անարժան և աղորդու լիցին
քսա ապան լինիմք. և դատեմք
հազ

Հաղորդակից ապանորաց նր
 Ելիբրաիէ վասն զի որ Հնքան
 ցէ զձերանիւն աղաւորի - Եկամ
 որոք աղմկւ շաղկախ և աղաւ զե
 քնա զսր պատիւ և կրե սցենե ք
 կոքեան և Լճյա պիտե և որ խա
 չեցին զտրն - յայն ժամ և որք
 զմարմինն անարժանութիւն Հա
 զորքին իսկ ամ տանջանա - Կը
 նաւոցեն լի բանի - Երանելոյն
 պողոտի

Ե Հարց այլ զմ թ ճերսայն
 և ասե - Եթէ լի ք ոչ կարեմբը
 նակել լի եղբարն և Լճյա ցը
 նա ճերն վասն այնորիկ զի ոչ
 երկնչիս գու յայ - զի թէ յիշե
 երգու զբանս դրոց - Եթէ ու
 զովա - Խողոմայեցոցն փրկե
 դա - զի ոչ դասե ացորք նադու
 խեթ գազանացն ընտրեիր բը
 նակի

Ե ասց ճերն եթէ տեսա
 նես զեղբայրն քո մեղուցիաւ
 ինչ մի Հաւաքեր իվերա նր մի
 զադրանա - այլ իվերայ գիւին
 գիցես որ պատե րազմն լի նա
 և ասացես - ուր աս արդ յաղ
 թեցաւ և յանցաւ և Լոյսն
 և ես յանցեա և յանցն լոցեմ և
 ոչբաւով խեղրե սցես յայ զօր
 նո - Թի - և ցաւ ակից լեր յակա
 մայ - յանցման նր քան զի ոչոք
 կամի մեղանչել այ և կորուսա
 նել զանձն իւր այլ ամենեքե
 ան բռնա՛ գատիմք և խաբիմք
 իրիւաց

Ե Գեր ոմ պատմեաց մեզ
 զայս - Եթէ բնակեր ճեր ոմ
 իխորին անապատ - և ցնաց առ
 նա եղբայր ոմ իմանիցն տե
 անել զնա Ե Հարց զնա ճերն
 Թէ ուր իցեն եղբարքն և նա
 ասե բարձրեն անթիւ ք ձե
 րով Հայր - և ցարձե աւե Հարց
 զեղբորն ամ մի - որոյանունն
 ոչ բարեք Համբաւեր և նա ա
 սե - ոչ աղաւտեա իշար յայն
 ցարեոց Հայր իսկ ճերն իբրն
 Լոս

Լոս ասե աչն զափ Լիանցաւ
 Եղկելին - և ասե ժամայն զինի
 այսբանի յափշտակեցաւ ճերն
 Իսկ իրք - Գեորգեաւ - և ետես
 յանուրս զիւքն զիկայր իւր
 Գողթոմայ և անասնեղ զտրն
 յս քս կսխեաւ իխաչեն իմեջ
 երկուց աւաղակաց և ասե ին
 քն թե լանայր մերձն նաւ և եր
 կիր պագանել նմա իբրեւ Հը
 նարեի զայս լուս - զի Հրամայ
 և ց ծր մեծաւ ձայնիւ որոց ա
 ուղի նր կային Հրեշտա կացն
 և ասե Հանեք զգա արտաքս զի
 Հակառակ իմե դա - զի յառաջ
 քան զգառաւանս իմ դատեաց
 դա զեղբայր իւր - Եւ իբրեւ
 ձգեցին զիս արտաքս եբելին
 տա դուրսն կառեաւ փրկուիմ
 իդուռն Եկեցեալն և անաց յի
 նեն - և ես փախեա մերկացեաւ
 և երկեալ զարթեա անժամայն
 Եւ ասեմցեկեալ եղբայրն զար
 եղն օրս սյա իվերայ իմ - իսկ
 նա ասացցիս վասն եր Հայր -
 յայն ժամ պատմեղի նըմա Կոր
 տեսի - և ասեմ Թէ զփրկունն իմ
 մերկեալ յինեն Հովանին այլ եր
 որ զերաջաւ յինեն վասն դատե
 լոյ զեղբայրն և պակասեցայ ի
 նմանի - և ասեմ վիա զտրն փա
 ուաց զիս այնմ Հեաե զեւթն ամ
 կացին սմուրբեալ իլեառն յայն
 և ոչ ճաշակեցի Հաց ամենեկն -
 և ոչ մոր լի յարկաւ - և ոչ իտե
 ցա լի ամք միշտ անսի նը
 ման յառաջնոյ տեւրեանն ըզ
 Թրն և Հրամայեաց տալ յիս ըզ
 փրկունն իմ - Եւ զայս ասե ի
 բանելի ճերն վասն իւր - իսկ
 մեք որ լսեմք զսոսկալիս զայս
 գործ իյայն ախի ճերոյն - այլ
 զինչ կորացուք ասել բայց
 միայն զայս զի թէ արդարն Հա
 զի կեցցե մեզաւորն ուր դը
 ասնիցի

Ե Կրտսացն ճերն ոչ ինչ այն
 քափ բարկացուցանե զան և ոչ
 ինչ

ինչ այն շտի Հեռացուցանե յայն
Հովանուցն. իբրեւ զլաւանի և
լարաւ իտանել և արհամարհել
զընկերս. և այնչափ ծանրաբար
ցուցանե մեզս օրն. զգատել եղ
բօրն քան զայլ ամ մեղս. մինչ
զի ասե. կեղծաւոր Հասն և արհ
զգե րանդ յակսնէ. քու մեծ և աս
պա Հայեցիս Հանել զչիւղ
յականէ եղբօրն. այսու շափով
Հաւատարեաց փրկչն. իբրեւ
զգե րան ի շիւղ զմեղս եղբօր
չիւղ. և զմեղս գատողին գծրան
անուանելով. և զնոց ցիտապ
ցուք սիրելիք ոչ ինչէ շար և
գոռարին մեղք. բան զբատել
և բամբասել և արհամարհել
զեղբայրն որով վկայիցե փա
րիսցին այն. որ վասն գատե
լոյ զմաքսաւորն լեռնայն կո
րեան ամ բարեգործու թիք
նք. նոյն պէս և անխաղաղման
աւազակն գատելով զընկերն
զրկեցաւ իմտից գրախտին և
ուշայն կրեաց զժամն զայն
փրկուած. զիւն ինչ այսպէս կա
րողիցե արհամարհել զգանձս
և զբարիս Հոգւոյ. իբրեւ զգա
տել զընկերն. իբրեւ ոչ գանձինս
գատեմք. և իբրեւ ոչ բռնեմք ըզ
շարիս մեր զորս ստուգիւ գի
տեմք. թիւ պէտ և ոչ ամենե
քեան զամ. զիւն այլ բազում ու
նիմք զմեղս և ոչ գիտեմք. այլ
զորս գիտեմք նոքին բաւա
կանեն. դատապարտել զմեզ լե
ւ. յափշտակեմք մեք զգատա
տանն այլ. և զիւն գործ ու
նիմք առ ստեղծութանն այլ և
կամ զիւն ինչդիր և նիմք յըն
կերեն. և զիւն զգտեցուք յայ
լոց մեղաց թիւ դատեցուք
ուշիմք իւրաքանչիւր զմեղս
մեր. և այն բաւականեն Հո
գք մեզ. զայն դատեցուք և
զգե Հեանն որպատրաստեալ են
յաղապստեցին մեզ. լիտեմք
ցուք զգիտեմք լզոք կամ արդարա
ցու

ԳԼ ՈՒՐ. Ժ. ԵՐՈՐԴ ԿՍ
ցուցանել այն և ոչ մեր իշխան
նու. թիւ. Եւ ի ձեռք նրիցէ կա
րուանել կամ կեցուցանել
զարարածս. իւր. զիւն թիւ արա
րիչ ամ արարածոց Հաւա
տամք զամ. ապա յայտն զի որ
ստեղծ նշանաւնա դատե. մի
նանաչե սցուք զամ ի բռն զկե
սակս եղբայրք. իբրեւ թիւ այլ
ոքիցե արարիչ և այլ ոք դա
տաւոր. այլ կատարելա պէս
ծանիցուք և զամ ի նա լեռնոցուք
զիւն թիւ զմեր գործս յամ. և ար
տիցել յանձնել. ապա զայն և ամ
անուանել զայլոց. քան զի այլ մի
այն գործիցէ Հատուցնել իւ
րաքանչիւր թիւ գործս. իւր. որ
գիտեցանս. և զՀասակս նոց. և զի
ուշիւ և զգործ և զբաժանութիւն Հոգ
ւոց և մարմնոց. վայն զամ ինչ
ինա լեռնոցուք և զմեր գալուցայն
որ քննել զսիրտս և զերկրաճա
ն և զմտածութիւն. և Հատանել սն
ցանե բան նք. մինչև ցրածա
նութիւն Հոգւոյ և շնչոյ յօգից և
ուշիւ. որով կրկնի ամ ծուր
երկնաւորաց և երկրաւորաց
և սանդարմեականաց.
Լզոք մեք ու՛մ եղբայրք զարկա
րու թիւ մեր միայն իմիտ ուն
ցուք և ողբատեցուք զանձինս
մեր. և զայս խորհեցուք թիւ
ոպ կազմուք աւազի աւաւոր
ատենին թիւն. եթե զիւն
պատասխանի տաղուք. լյա
տաղուք սեր միմեանց ստա
ցուք ողորմութիւն զթաւով ոպ
զիստքօք փրկեցուք իմեծի
քննութիւն առւերն. Եւ զերծ
ցուք ի դատելոյ և ի բամբա
սելոյ զընկերն և յարհամարհել
լոյ. այլ և ստաւել զգնես
ցուք միմեանց և սիրեցուք և
զմիմեանց բռն բարցցուք.
ոպ զանգամս մեր ի նայն
ցուք զհանգամք միմեանցեմք.
ոպ ան տաքեալն գուր
քան և ամենեքեան մարմնս մի.
Կ. Կ

խաղի բարձրանք իւր ոք անդամ
 ինչ եթէ մշտանա փանդամ
 մշտանան ամ անդամքն է նը
 մս : ԼՂԼ քս եկեալ քահա
 նայապետ հանդերձէ լոց քա
 ջեացն հիշուածք փացաւ ի
 մեզ և հաշտեցոյց զմեզ խաղի
 իւրով : Է հօր այ և եղև ինքն
 քուստ մեր ամենեցուն : ո
 բում փառք պատիւ յաւի
 տեանս ամեն :

Հէղոսի սք հօրն վասն հայար
 տութե : Եւ ամբարտաւանու
 թե :

Հայարտութիւն արտ զայրա
 ցեալ և ուսուցեալ փոքր : Է
 քուր հասակէ պայթէ և առնէ
 զնա ժաՀահոտութե : (վայ)
 լատակման նոյնը զնայն որոտ
 ման նշանակեն : Եւ զամբար
 տաւանութի գալուստն աւե
 տէ : անափառութի իբարձրու
 թի յոյժ վերանայ աննն ամ
 բարտաւան : և անխոյսնդունդս
 զինքն ընկեն ուսվեմ հատնս
 էլեռնէ սասախի որոտմամբ
 վայրա բերի : Եւ բացակա
 ցեալն յայ անկցի իմայր :
 ԼՂմբարտաւանութե արտն
 ցեալէ որիբաց կացոյց զաննն
 յայ : Եւ իւրոյ բաժութե զա
 ուսքինութի համարի : ԼՂ ոք
 ելեալ ուստայն սարդի ոչ ըզ
 քան : սոյնպէս վատ հացեալն
 իջորութիւն իւրեանց անկա
 նին իխոնարհ : Պտուղ բա
 ջում խոնարհեցուցանեն զոս
 տածառոց : այս պէս և առա
 ջինութի բաղմութի զմիտս
 տն : Պտուղ նիխեալ ածօ
 դուտե այդե որքիւ ԼՂնպէս
 և առաքինութի տնն ամբար
 տաւանի այ անպիտանն :
 ինչ բառնա զոստս պտղալիցս
 և երկիւզն այ զառա ինի ա
 նն : ԼՂն Ժանրութի պտղոց
 բնկանէ զոստս : ԼՂն պէս
 հըպ

Հայարտութի զաննն առաք
 նի : ԼՂ ի տար ամբարտաւա
 նութե զաննն քո և ոչ տնացեա
 տա աջօք իգիշէրի որ խոսկնն
 զքեզ տեսլեամբ : Է ան զի
 աննն ամբարտաւանի ընկե
 ցեալ լինի յայ : և ծագը լինի
 իգիւաց և ընդունակ լինի շա
 քի : իգիշէրի առաջօք տեսա
 նն բաղմութե գազանաց
 դիմեալ : և իտու ընթեան տա
 նապի իխորհրոց զանգիտեալ :
 Եւ յոր ժամ լննէ ք ուստնու
 յաճախ և զարթոցեալ զար
 հուրի խտուերի թաշնոց և
 յայլ իրի : և իշրչուն տերեւոց
 զար հուրի ամբար տա
 անն : և հնչիւն հոյ խոսկեռն
 ընկն ընոց : բեկանէ զսրտ
 նի բանգի փոքր մի յառաջ հա
 կառակ ունի զինքն այ : և
 զառ ինմանէ ուրանայր զօգ
 նութե յետոյ զարհուրի ինու
 աստ առաջօք տեսլենեն :
 ԼՂմբարտաւանութի իյերկնեց
 ընկեց զհրեշտակս և իբրեւ ըզ
 փալակն ետ անկանել յեր
 կիր : ի սկ խոնարհութե ըզ
 մարդ յերկինս վերացուցանէ
 և ք հրեշտակս պարել պատ
 թասե լնդեթ հայարտանաս
 ոք լնջօր հոգ դուրս և թարախ
 ընրի : Հայարտանաս և քան
 զամայ իմ ր ամբարտաւան :
 Հայեաց իբնութի քո զի հո
 ղնս և միսիւր և նեա սակաւ մի
 ոյ դարձեալ ի հոգ լուծանիւ :
 ԼՂն Հայարտացեալ և յետ
 սակաւ միոյ որքինու լնդեթ
 զայարտնոց ք թժրագուցանեալ
 յետսակաւ ուն խեղոցեսի հոյ
 ըհ ի ծէս որոսի ունիս զայ օգ
 նականութիւն այլ յորժամ ըն
 կեցեալ ինիս ինմանէ անդին
 երեւի տկարութի բնութեդ :
 ԼՂն ինուսիւր ք զմայնաւոր
 զնոր գայլու ունիս իբրեւ ի ըոյ
 տեմ մեծաթիւ : Լնդեթ շնոր
 հօթ

ԿՅԺԲ

Հօքն այ իբր զստացղածս քս
զարբարս։ Եւ առ յիշեա զստե
ցօղն ամ։ Ժամեր զտուիշեա
մի հայրտանար։ Լըրարածքս
այ մի ուրանար զարարիշ։ Գի
մի արհամարհեցիս ինձմանէ։
Օգնիս յայ մի ուրանար զօգ
նականն քո։ Իբարձրութի վա
րուց ելեր։ այլ նա առաջնոր
դեաց։ Գործեցիք զառաքինու
թի։ այլ նա եղև գործակից
քեզ յամ շնորհսն։ Խոստովա
նեա զբարձրա ցուցիշն քո։
Գի հաստատուն պահեցիս ք
բարձրութեդ։ Լարդերս կաց
ի սահմոն բնութե քո ծանիր
զաղգակիցս քո։ Գի նոյն բնու
թի են։ Լի ամբարտաւանիք
և մի հայրտանար ուրանալով
զաղգակիցսն քո։ Թի պետ ձրու
մեծեա և նա տկար բայց հասա
րակաց մի և նոյն տրե։ և ու կա
մի բաժանե զշնորհս առ արա
քածս։ Լի բամակեր զխնար
հն։ քան զի հստատուն քան
զքեզ կա։ Օր նա յերկրի շըբ
ըն և ոչ արագ տնկանի։ Իսկ
բարձրացեալդ տնկեալ արագ
խորտակիս փռւա կառե ամ
բարտաւանութի։ և որ ելանե
իվեր յանկարծակի խորտակի
իվայր։ Իսկ խոնարհն հաս
տատուն կա միշտ։ և ոչ սասանի
իխորհուրդս ամբարըշտաց։
Լի յանկարծաց հայրտ ծառ
առանց արմատոյ։ որոչ համբի
րե։ քնացից սաստիկ օղոց։ քա
ղոք պարտաւալ են միտք ան
հայրտք։ և որ բնակի ինձա յու
միքն ոչ յափշտակի։ և յարարե
րն հողմ զխաբե այսք անդր։ և
զամբարտաւանեշ արեւ յարձա
կմունիք հայրտութե։ Դիպլակ
պայթեալ եղծակի և յիշատակ
ամբարտաւանի կորեցե յետ
մահունին։ և բանք խոնարհին
քսպեցանիք։ անձին։ Իսկ ամ
բարտաւանին և ին հայրտու
թի

ԳԼՈՒԽ ԺԵՐՈՐԴԱԿՆ
ԹԲ։ Լըրօթ խոնարհին իբար
անե զան։ և աղօթք ամբարտա
ւանի։ Բարկացուցանե զան։
և արաւտուական վայելուշ
է ոսկւոյ։ և առաքինութե բա
ղմէ պայն առաքուցանե զայն
խոնարհ։ Գի խոնարհութե
քաղաւանական։ Իվր ոսկւոյ
առաքինութեն։ Դարբնայ ա
մուրե խոնարհութի։ և որ ելա
նե ինա պահի հոստատուն։
Յոր ժամ ելանեա իբարձրու
թի առաքինութեց։ յայն ժամ
զհաստատութի խոնարհութե
թին ամբարեցես։ Գի մի գլու
րեցիս իվայր։ Գի խոնարհութե
թին։ որ պահե հաստատուն
զամ առաքինութի քո։ քան զի
որ գլուրի յերկրի արագ։ ան
րեկն յանն։ Իսկ որ անկանի
իբարձրութեն բաղում ան
գամ և մեռանի։ Բաղարթ ան
խմոր անե զգաւիկն։ և անձն
առաքին ան հայրտութե կե
րակր։ Գի խմորե հայրտութե
և քաղախեցուցանե։ քանապա
կան առաքինութին։ Եր ու
խմորեալն Հայեալ ի հուր փը
քացեալ վերանա։ Եւ նա և
ամբարտաւանութին քաղանե
զառաքինութին։ Իսկ ըզխո
նարհն ոչ քաղցուցանել կարե
հայրտութին։ Թի քախուցեա
լիս իւրաւանա աւորոյ զաղա
փախիք։ և մի հայրտաւան
թի խոստացի յուղարկի։
քան զի որովք ան յուղարկել
նորք արգելեալ խախանեա
լի։ Բանքի որ յօք և առ
զօք և փոքր։ և փօք հնար
արգելու։ Գի խախուցեալ միտան
և կարարդե ձայնի։ Ժաղեացն
և զքնութեան խախանե ձայնից
ցանկութե։ Գաւաղան խը
բատու նշանակի զոր թե ունի
ոք անցանե ք յորդանան կեն
ցաղոյս։ Գաւաղան ինքն
Եւ խոստացուցիք անամ ինչ օգ

տակարէ. հայն պէս խրատ նե
 րու. Թե փորձանաց աւելի ըզ
 րէն անս առն. Գ. աւաղան ի վայր
 ընկեցեալ եղև օձ և Էսրատ ի գո
 Հացողութենէն Հեռացեալ լի
 նի Թշնամի. Լի՛ն երկեցուցա
 նիցե զքեզ օձ գալարեալ յերկ
 րի և մի անս ցանկութե զե
 ռալով ի հողեղեն նրա Թս քո. Ե
 թի Թե քուռն Հարկանիցես
 քաղաքնէն դարձեալ եղիցիր ա
 ւաշան. ի ձեռին քում. և եթե
 յաղթես անսի դարձեալ, լինի
 խրատ. Եւ անպատի Թե խա
 ճանե օձ սպանանե զանձն և
 անս ցանկութե. Թե Հարկա
 նե կերուտենեղմիս. ԴրՀայն
 ի պղնձի օձ ապրի ի մահուանե
 և որ Հայնի հատուցումն զգա
 տութե և Էսրատ կալութե կայ
 ոչ մեանի. Եւ Հարկանի ըզ
 գարշապար ծրի վարի. և անս
 ցանկութե զան զգալալի սըր
 բութին. Կ. Եսեալ վերք բռն
 կի խարանալ. Կ. ոյն պէս բար
 քն սկսի առի բռնի յանդիմա
 նութ. և ան պատուութ և ան
 խառանաց տնալով. Հատան
 և անարան վերք ցաւաքին կըս
 կէ եցուցանե. բայց կարճնըզ
 Խարակ վերին և անողջացուցա
 նեն. Եւ ան պատուութ և ան
 ՀամարՀանք Թե ան և ան
 մեղուցանեն զորս բռնկեն
 սակայն դարարեցուցեալ Հա
 նե ցալստ շարաշար սնա՛փա
 ոութե և զՀայրատութ. և որ
 ինուն յարարին մարութեք փա
 ու. իրութե խորհուրդք նո
 րին և գործ երան երեւի և ան
 երեւոյթ շնորհօքն քի այ ան
 մեղոյ որում վայելի փառք և
 պատիւ այլմ և միշտ յախտե
 բանս յախտե նից անեն. Ե
 այց որ ետուր գործի բա
 ւին. զմիտս և Եղա՛ շնորհ օ
 զայնիս Բայ զբերանս Հոգով
 Զ՛յն Լեցօրհնութ և զգալորին
 Դիր

Ի իր պահապան յըթանց լեզ
 րն ոչ բար բառել ի վնաս ան
 ձին. Եւ յի միջախօսել բանիւ
Տքո. ինչն որ ՀիշաՀուսողին
 չի առ պա քուս Հերձու
 ծին զՀայհոյութե անեք ի ին
 Եւ ըզարտուեն Եւ բաժնա
 սին ըզբըթմըն ի նե ըլող մե
 քին. Եւ
Ըզ շատախօս դիւակալին
 և զգօլանըն և գիմա գրաւին
 Եւ զՀամօրեն Հոյլու բանին
 որ յետ խօսիցեն զըզմասցին.

Գլուխ մտաւսան. Եւ ան
 անան զառաքանաց
 և ընտրելոյ զբարին իւրեն
 և ոչ անանութ ինչառնել.

ՄԱՅՀԱՅՐՆԱՆ

Ետնինս բառմբ ձըն
 շերն գմարինս իւրեանց ի
 Խղնութիւն. և յի առ Հեռի պը
 տան յայ վասն զիոյցմին բըն
Գնութք զգառաքանս
 Եւ անցեալ երբեմն եղբարք
 ումանք. առ Հայրն անտոնիոս.
 Հարիանել վասն ցնորից տեւ
 լեանց. զի ուսցին ի մանե ե
 Թե Հաւատարմքն նորա.
 եթե ի դեւաց ինչին. Եւ ի բրե
 եկին նորա անուայ յառաջեաց
 քան զնոսա ծերն. և անցն
 սա ո՞ւմ մեռաւ յառանակ իշոյ
 Զերոյ ի ձանադարՀին. իսկ
 նք ասեն և դու ուստի ծան
 եար Հայր. Եւ անցն ցնոսա գեք
 ցուցին ինչ. իսկ նք ասեն և
 մեք զայդ եկաք Հարցանել.
 զի բազում անգամ ինչտեսա
 նեմք յանու բըն. երբեմն լինի
 Դմա

[illegible]

Ատեմի գոմն անկեալ անդ ար
գեղ բերան իմայր ձգեալ
կայր : Իսկ նա անկեալ առա
քինեմ ան թող ինչ հայր-գի
նս երկրկայր այն պես առ
գեղ : Գան զնոս առատիկ ու
նեք զիս : Լսեմ ծերն եթե
գու երբ էս ոչ բարեք Դ-
տեցի : այլ գուեհիկ ոք կար
Լսաց հայրն գանիկ եթե
էղբարք ոմանք կամեցան գը
նալ իթեբայդայաղազս վը
շոյ ճյուղոյ կամեցան տեսա
նել զհայրն արսելիս : Է
մտեալ արեկանդրն ասե
ցնիրն եթե էղբարք եկեալ
յաղեկասնդրու կամին տեսա
նել զքեզ : Լսեմ ցնա ծերն
քննեցի : նախ զառաձառն
թե քնեթր եկեալ էն : Իրեւ
նուս թե քն վշոյ իթեբայ
ցայ երթան : Լսեմ ցնա ծերն
ոչ տեսնեն նք զերեսս ար
սելնոսի-գեղ : քն իմեկեալ էն
այլ քն իրեանց գործոյ կե
րակրեա քն կարճակեա զի
գնասցեն խաղաղութի : Էս
այց նոգտ եթե ոչ երկարող
Ծերն տեսանել զքեզ :
Լսաց հայրն պետք ցը
հայրն շոգալ : Եթե եր երբեմ
իսնեալիս Հօրն աղսթոնի :
Էեկն առնա էղբարք ոմ Էս
սե ցնա : Հայր կամեմս զի
քնակեցայց Է էղբարք : ալ
ուսո ինչ թե ոմ կարից Է
նս : Լսեմ ցնա ծերն ույ յա
ռաթին օրն որմտանեա առնս
այն պես սրահեպես զքեզ օ
տար Էխոնահ քնս առաքս
կեկայց ճոյ : Էթլեցի քեզ
Համարձակութի : Լսեմ ցնա
Հայրն մակարի : Էթլեցի ինեցի
Համարձակութի : Լսեմ ուղտ
թոն : Ենտե Համարձակութի
կրդողական խորշակի : որ յոր
մամ գայցե ամենեքեան քն
Ին

խիցն ինձնեւ որ և զգտուգտ
խաչքեւ զծառոց և զամ երկրի
Լճս ցնա Հայրն մակարի այս
պիսի չափ ինչ իցե Համարձա
կուծի, գլխասխանին ա Հայրն
արտօնն և ասեւ . ո՛չ ինչե յամ
ախտս չար քան զԼրբուծե .
քանզի ծնողն ամ չարեաց . և
զայն և ծնակի բարեաց զի մ
Համարձակեալ լրբեացի . Թե
պետ և փայն իցե ինցի և բա
զրամ ամս ինս .

Գնացին ոմանք երբեմն առ
Հայրն աղաթոն . որք Լսեին
զմեծ դատաստանք նր . և ձեռն
արկին փորձեւ զնա թե բար
կացի թե ոչ . Եւ ասեն ցնա
դու իցե աղաթոն . քան զծ
լուար զքեն թե պոռնիկեա և
ամբարտաւան . իսկ նա ասաց
այդ պես իցեմս . նք գրձեալ
իբրեւ թե զայրացեալ ասեն
դուես աղաթոն բարբառօղ և
մատնիչ բազմաց . Եւ նա ասե
ե սեմ . իսկ նք գրձեալ ասեն
դուես աղաթոն Հերձուա
ծօղ . Պատասխանի ետ ծերն
քաւ ի իցի Հերձուածօղ ոչ եմ .
Հայն ծամանկեալ առ ոտս
նր . աղաչեին պատմել նց և աս
են այս քան չարե րաւս պաք
զքեւ և դու զամ ըն յանձն ա
ռեր . և զմն զամ բան ո՛չ բար
ձեք . Լճս զնս ծերն զառա
քին բանն զամ յանձն առի . զի
չաՀ անձին եր զրպարտիւ Նո
քօք . իսկ Հերձուածօղն գոլ
Հեռաշալ յայի . վս աշորիկ
ոչ յանձն առի լսել զայն .
իսկ նք մինչ լուան զայս զար
մացան յոյժ . ք ընտրեալ դա
տաստան նր և շինեալ զնացին

Տարցեալ եղև երբեմն Հայ
րն աղաթոն յեղբարցն . և
թե ո՛րք զծրագոյն իցե աշխա
տել զմարմինն թե պահել զմ
տս անշիտ . Պատասխանի
եա ծերն . մարդ նմանից ծա
ռօյ

գլխ . ԺԱ . Երո՞րդ Լճս
որդ . և աշխատութի մարմնոյ
աստքին նր . իսկ պահել զմ
տս մարդու պատգե նր . Եւ
դրեալ եթե ամ ծառ որ ո՛չ
առնե պտուղ բարի Հասանի
և ի Հուր արկանի . Եւ արդ յայ
տնի զմեծ Զան և մշակու թի
ծառոյ յաղագս պատրոյն իցե
որք պահու մնաց . Լճս և
Հովանի և Եւսն պիտոյն ի
պահել զպատուին և աստքն ի
զարդարումն . որքնն աշխա
տութիք մարմնոյ . Եւ զի եր
ինքն Հայրն աղաթոն . իմաս
տուն բանիք և գործովք .
ո՛չ միայն եւրն բաւական լե
ալ . այլ և այլոց որոց դիմէին
առնալ . Եւ իբրեւ բարի յար
դարեալ . յաղծեա և ի գործա և
իկե բահուր . և ի Հանդերձս և
յամի .

Լսաց դարձեալ այր . բար
կացող եթե մեռեալ ևս
յարուցանե . ոչ ե ընդունելի
նոյ . Եւ եթե ոք յոյժ բարե
կամ իմ իցե և առ ծուռութի
մքեւ Զան աղս Հանից զնա
յինն .

Լսաց Հայրն դանիել եթե
յառաջ քան զգոյն Հօրն
արսեւնիսի առ Հանուն մեր .
ես եի ք Հօրն աղաթոնի .
Եւ քան զի պիտեք Հայրն ա
ղաթոն . զսղե կսանդր Հայր .
վս այսորիկ զի եր Հեղ և Եղ
նաւոր յոյժ . Եւ յաւուր միո՞ւ
եին իմաստն ամ աշակերտք
նր իմեան . և լուանային զմու
շուն . իսկ Հայրն աղեկսան
դրե լուանայր Հանդար առ
թի . Լճսն ցնա այլ եղբար
քն տեսանեա Հա յոյզի աղեկ
սանդրե լուանա Հեղդարար
և կամեցաւ Երն շինել զնս .
և ասեւ եղբայր աղեկսանդր
բարեւք լուա զցօղանդ զի
վուչիցե . և լուեալ զայս ա
ղեկսանդր արամեցաւ . իսկ
Եւս

Եւ ինչ կ'առնեցաւ և գնաւ շինել. և
 ասեց նա գիտեմեմա զի արարեալ թ
 առնենս գու. այլ զայս կամաւ
 ասացի ք քեզ. ուս զի ի վր չք
 նազանդու թե քոյ շինեսցին
 քոյ սիրոք այլոց Եւ իւրոց.
 Եւ ասեւր մեզ ոմն ի հարանց.
 Եւ թե կ'ք ոմն ծեր արտադաւ ի
 աննեակսն. և ունեւր նա զգե
 ցեալ փախաթի. այս ինքե
 չիւսեալ անքն. արմաւոյ.
 Եւ ասեւր ասեցաւ թե մնաւ հայրն
 ամոնայ. Եւ իբրեւ եաեալ ըզ
 նա ծերն զգեցեալ արմաւո
 նեօք ասեց նա. այս ոչ բնաւ
 թեոսցան. և կամ հանգուցա
 նե զքեզ. ի սկ նա եւ հարց ըզ
 հայրն վա խորհրդոց իւրոց և
 ասեւ խորհուրդք երեք նեգնե
 զիս հայր. Թ' թե շրջայց մո
 լորակաւ յանապատի. Եւ իկ
 քորդ. զի գնացից յերկիր օտաք
 ուր ոչ ոք Ժանաչիցե զիս.
 Եւ երորդն զի արգելից զան
 ձն իմ. և այլ ոչ ևս ելից ար
 տաքս ինցե իմե. և ոչ ևս իօսե
 ցայց ք ուսեք. և կերայց օր ք
 մեւ. Լզսն ցնա հայրն ամոնաւ
 և ոչ միոք յերկր յայդցանեա
 լիե' քեզ այլ ասեմ քեզ նիսա
 թսենեակ քո. և կեր չախաւորա
 պես հանապաղ օր. և յլչեսցե
 սիշա իմոթի քու մըբանս փաթ
 սեցայ և մաքսաւորիս այն.
 Եւ զբարք երեք գնացին երբե
 մնաւ հայրն աքիւայ և մին ի
 նոցան. ունեւր անուան ոչ բա
 րի. ասեց հայրն աքիւայ մի յեզ
 բարցն յայն ցանե. հայր արաւ
 ցես ինչ ուսկան. իսկ ծերն
 ասե ոչ արարից. Եւ դարձեալ
 երկրորդն ասե. հայր արացե
 ս մեզ ուսկան զի կալցուք զայն
 ի յիշատակ սիրոյ ի վանսմեթ
 Լզսն ծերն ոչ եմ պարապ առ
 նել. Յայն ժամ և չար անուան
 այն եղբայր ասե. հայր արա
 տիք և արացեա մեզ ուսկան.

զի կալցուք զայն ահա. Եւ ի
 ձեռանե քուսն. իսկ ծերն
 ասեց նա եւ արարից քեզու
 կան ընտիր. Յայն ժամ երե
 եղեն իծ անու. հ. հարցին ցնա
 երկու այն եղբարքն և ասեն.
 ասացես մեզ հայր աքիւայ
 թե' քո արարեք զայս. մեք ազա
 բեցար զքեզ անուել մեզ ուս
 կան և դու ոչ կամեցար անել
 և չոր ժամ վաս անուան այնեզ
 բայր խնդրեաց ի ձե. դու ու
 րախու թե ասայի' քո անուել
 նմա և Լզսն ցնուա ծերն. ասա
 ցի ձեզ թե ոչ անուել և դուք
 ոչ արտաբացայք. զի անարատ
 իք իսկ սմա թե ասացեալ ի
 թե ոչ անուել. խորհի' ք իմոթի
 թե զմեզ և իմ լուեալ իցե ծե
 րն. զմ այնորիկ ոչ կամեցաւ
 անել. և արտաք և հաւատե
 ի նոմա զհապանս երկացե
 մոս թե. Լզյւ արգ' սոմաւ
 յարուցից զհագի սորա. ուսգի
 մի յառաւել արտաձե ձե նե
 ընկնացի իմորս ան յուսու
 թե.

Լզսն հայրն ամոնայ. եւ թե
 գնացաք երբեմն եւ և հայրն
 բիտիմ առ հայրն աքիւայ. և
 լսեաք զի ուսանեք զբանն զայն
 եւ թե մի' երկնէի' յսկոր իջա
 նել յեգիպտոս. եիբրեւ բա
 զուս ան գամ ասեւր զայս. բա
 խեցաք գոռուն և նա երաց
 մեզ և ասե. ուստի իցեք և մեք
 ասեմք ի իւնուեն նիտրիոյ. և
 ասե նա զի' նշ աւարից ձեզ
 զի հեռաւորք. և տարաւ զմեզ
 ինեքս իբրեւ մօտք գտաք զի
 աշխատեալ եր զգիշերն ողջոյն
 և հիւսեալ եր գարմաւ Ենին
 խնդր' ք ինմանե մեզ բան. և նա
 ասե եւ յերեկոյն միշտ ցայտմ
 հիւսեցի սիրա գիրկս քան.
 և ոչ ինչախոյն ասինք այլ զի
 մի' բարկացի մի. և ասացե
 ցես եմե կարող եմ գործել

Եւ թոք աշխատեցօր և շահ
 Եղև մեզ և եկաք արտի :
 Եւ ինչ զորն ամենայն .
 Եթէ արարին երբեմն յիսուս
 շար ալիք իսկեալ ինք աշխ
 կերոք նր. և մինչ զեռ ոչ չա
 շակեալ ինձանի ալ ինք արան
 եր. ետես հայրն գործ ինչ
 որչա շահ ինքն և ասեց ցար
 կերտա իւր արիք զնասցուք .
 իսկ նք արտամեցան յոյժ իբրե
 ետես զնս արտամեալս ասե
 ցուք արտամեալք զս արեւս
 այսորիկ . արգարե ասեմ ձեզ
 զիտեսի եւ զոմանս զիտեսեան
 և իմողիկս ասենս ոսկի ձեռուս
 և ասառուհանս լի զգեւորեք
 և զանձարանս լի ընչիւք .
 որք և ոչ զգրուեսն փակել կա
 բացին . այլ փախեալ զնացին
 թե պետ իբաց մնացին տունք
 նց .

Եւ սեին զծերոյ ումեմե ե
 թե եկաց զամս յիսուսն իյար
 քելանի . և իշաբաթն միանգամ
 ճաշակեր հաց և բուր և ասեթ
 թե մեռուցի եւ զախտ իմ
 զպոռնկուծի և զարածաժ սի
 բուծի . և զսնափառուծի և
 զայլ ամ շարիս . լուեալ զայս
 հայրն արբաւամ . քան զի յոր
 ժամ ասեր նա զայս եկն առ
 նա . և ասեց նա դու առացեր
 զբանս զայս թե մեռուցի եւ
 զախտս և նա ասեց այլ եւ ասեմ
 Լըսեց նա հայրն արբաւամ .
 ահա եւ իբրեւ մօի իսկնեակ
 քո . և գտի կին ոմն որ նստեր
 իմակիծս քո . Լըրդ կարող
 իցես դու ոչ համարել զնա
 կին իմաստ քո . ասեց նա ծե
 րն . ոչ այլ պատեբազմիմ Է
 խորհուրդս իմ ոչ մերձեալ
 ինա . Լըսեց նա հայրն ար
 բաւամ . ահա ոչեւ ստանեալ
 այլ կենդանի զեռ ևս այս
 ախա իթեզ . այլ միայն կա
 ղեալ կայ . Դարձեալ մինչ

ԳԼԽ-ԺԼԼ-ԵԲՈՐԳ ԱՍՆ
 շրջեիտես զեմ մի և կղզի գր
 և իմիջի նց եգեալ ոսկի .
 արդ կարեն միտք քո հաւա
 սար քարին և հոգոյն համա
 բն զուկին զայն . Գլատա
 իանի եւ մ ծերն և ասե . ոչ
 այլ պատեբազմիմ Է խորհուր
 դս իմ զի ոչ առից զնա . Լըսե
 ցնա արբաւամ . ահա և այս
 ախա կենդանի ալ կապեալ
 կայ . Լըսե Դարձեալ հայրն
 ահա լսես դու զեգբարց եր
 կուց . զի մինն օրեք զբեզ և
 միւսն ասե և բաւարասե . և ե
 թե գողին առ թեզ երկոքեան
 կարող իցեց հաւասար Է ու
 նեմ զնս . ասե ոչ այլ պա
 տեբազմիմ Է խորհուրդս քո
 ին առիել և ասե իոյն իբրե
 սիրելոյն իմոյ . Լըսեց նա
 արբաւամ . ահա կենդանի եւ
 ամ ախա . այլ կապեալ կան

Եւ խորհոց շնորհօքն այ .
 Եւ և ասեց հայրն արբա
 շամ զծերոյ յումեմե եթե
 հաց ոչ ուտեք . և գեղեցիկ
 գիրեր և բերին եղբարքն մ
 գաղաթա . և աղաչեին զնա զԷ
 բել նց գիրս . իսկ ծերն
 յամային տեսութեան հսկեր
 զցայգ և զցերեկ . և ասեալ գր
 եաց ինս . թե խոտորեալ
 քորե և արա զբարի . խնդրեա
 զխաղաղութի և երթ զհեմ
 նր . Էւ զայս գրեալ եւ ի
 նս . ասեց նա եղբարքն զամ
 գրեցես զաղաթան . իսկ նա
 ասե գեացեք եղբարք և յոր
 ժամ գործով կտտանք զայգ .
 յայն ժամ զայն ևս գրեցից
 եւ հարց երբեմն հայրն աղա
 խոն . ցհայրն ալ ունիոս և ասե
 ու կարացեց ունել . Զի եզ
 իմ զիմի խօսեցայո ինչ սաւա
 Լըսե հայրն ալ ունի . Եթե
 ոչ երբեք խօսեցիս սգո
 իրազմ մեզս անկցիս . նա
 ասե ու հայր . Գլատա իմ

Բոխոյձ և աստ ցկինն-իյայոմ
 տեղը արգիւսփոմ զեկատարն
 ցից զկամս բո : իսկ նա իբրե
 Ետնս զբազմութենայն ժողո
 վեալ : ասե ցծերն և ալ զնարի
 ցե գործել զամօթս առաջն
 ցողաւ : Զսե ծերն եթեիմար
 կանե ամաչես : ոչես առաւել
 ամաչել և երկնիւ իյայ : պարտի
 ցե որտեսանե զշակեալսն իսր
 աի յայնժամ պատկառեալ մեկ
 նեցաւ և գնաց կրննանի :

Զսեին և վս զօրն զենոնի
 եթե ոչինչ առնայր յու մեք
 և գայթակղէին որք բերինն
 նմա : և այլք գային և խնդրէին
 իմամն իբրե ծերոյ մծի : և
 ոչ ունեք զի տացե ինչ : գայ
 թակղէին և նորաւ Զսե ծերն
 զի նչ արարից որք բերինն և
 որք խնդրեն : գայթակղին և
 արամին երկոքեանն : այլ այս
 լաւագոյն թուի ինչ : զի զօր
 բերէն կալայց : և որոցխնդր ե

նն տաց : և արար այն պէս :
 Կրին առսա երբեմն եղբարք
 ոմանք : հարցին ցնա և ասեն :
 զի նչեք բանն այն զօր ասէ յոք
 եթե և ոչ երկինք սքեն առա
 ջի յայ : Պատասխանի ետծերն
 և ասե : Թողիալ դուք եղբարք
 զհօգս մեղաց ձերոց : և զեր
 կինս հոգայք : իսկ զօրութի
 բանին այնորիկ այս իցե : զի
 միայն ամ կատարեալ սք իցե
 զի և ոչ ինչ կարե հաւասարել

Եւ արարածոցս սրբութե մյ
 և ասեին զհօրեն զենոնե :
 եթե փոքր ինչ ունեալ եր ի
 քրոց և եր ցամաք մարմով :
 այլ արագ մոտք յօշար և լեռմ
 իսրն այ դուք նա : և առ մար
 քիկ սեր և գուռ : վս որոյ յամ
 հողմանց : գային առնա միան
 ձուրք և գոռեկից : և բնենին
 զխորհուրդս իսոստովան լինե
 ին և շինեալք գնային : իսկ ոմ
 ի հարանցն քնակեր մորձա կա
 առ

առ հօրն զենոնի : և մեքսօս
 ցաք է նմա : և նա սաաց առ
 մեզ բանս բազումս առ իշահ
 հոգ : ոչ իսկ մեք հարցաք նմա
 վս խորհողոց և ասեմք զնա :
 եթե ոչ ունիցինն խորհուրդ
 քար մեղացն : և տեսանի ցե
 զինքն յաղթեալ ինմանե : և
 կարգացենա բազում անգամ
 զբանս քրոց հարցն : և լուիցե
 թե զինչ ասացին վս սրբոռ
 թե : և կամեցի թե ոչ զի սցի
 յայնմ զոցն և արարացե զինչ
 արարցե : բարիե թե պատմես
 ցե զայս յու մեծի հարցն : կամ
 թե ինքն իյիւրեմն փութացի
 յայն ոսկի յորս ընթերցեալ ե
 ցե ի գրոց : վս այնու խորհր
 գողեգործոց արդ բաւական
 իցեն իւր բանք գրոցն և խիղճ
 մոաց իւրոց : իսկ ծերն սսաց
 մեզ ստուգապէս իսոստովա
 նի պարտե : այլ այն պիսիոռ
 մեմ որ կարօշ օգնել նմա :
 զի ոչ ումեք արձանե վատա
 հանալ յանձն իւր : և ոչ ոք կա
 թողէ օգնէր անձին իւրոյ :
 և նա առաւել յոր ժամ տիրե
 և ծառայեղողացն զնա ախա
 ինչ : Ըան զի իմանկութե ի
 մում գիպեցաւ ինչ այս պի
 սիին : վնաս հոգւոյ նյոս
 թեի ինմանե : Եւ լուա ես
 վս զօրն զենոնի թե զբազու
 մս բժշկեաց : և ասեցայ և ես
 զի գնաոիդ և պատմեցից նմա :
 և ասիսն զիս դէ և ասեք
 ցիս : վս զի գիտես դու թե
 զինչ տուել պարտե արագե
 զոր ընթերցարն : և մի ցնար
 զի մի գայթակղեցի ձերն ի
 քեզ : և զի յոր ժամ կամի դը
 նուա ծերն դադարէր պա
 տեղացմ : և յոր ժամ գնեի իմ
 տի ոչ գնալ դարձեալ յի
 թեի : Բողոքս անգամ ունըս
 ցի առ ծերն : իբրե թե պա
 տմեցից : և ոչ տայր Թոյլ Թըշ
 և

Նախնայն պատկանէ ի յոյժ և
 ասեմի իման . և զոր գիտեմ էս
 բժշկութիւն . արդէ շահե ասեմ
 ու մեք և զոր գիտեմ էս զբանս
 Հարցն . այլ Հեղդ ևմ .
 Չայս արար թիւս սուրն իմ
 Բազում անգամ զմիք սաամե
 ջնց զմեզս իմ և բժշկեցայց .
 Ժիւնիք զայս և ծծրն ետե ու
 նրմէս ծաւկեալ խորհուրդ և ոչ
 կարեմ յայանել նմա . և ոչ
 յան իմանեք զիս . քանզի մայր
 յիկեն խոստովանել զայն .
 այլ ուսուցանեք զիս յաղաքս
 բարի քաղաքաւարութե միշտ
 և արձակեր . իսկ յետոյ ար
 տասուօք ասեմ ցանձն իմ .
 բժշկել և ոչ կամիս . այլ ք ի Հե
 ոտսս գան առ ծերն և բարձ
 կին . դու ոչ ամաչես զի ար
 քեզ ունիս զբժիշկն և ոչ բժշ
 կիս . Եւ յարուցեալ զնացի
 ասծերն և ասեմ թե միայն ի
 ցե զմեմ պատմեցից նմա . և իբ
 րև գնացի ոչ ոք եր անդ . և
 իբրև ետես զիս ծերն ուսոյց
 զիս ք սովորութեն և կամեք
 արձակել զիս և եկի թիւս մինչ ի
 քուռն և ես դարձեալ ամաչեի
 խոստովանել . և քաաեի իխոր
 Հորոց թե ասացից և եթե ոչ
 ասացից . և ծերն նայեցեալ ի
 յիս բախեաց զսիրտ իմ ասե
 ցիս . զի վշտանաս սաա ինձ
 զոր ունիսք իմանք . զի և ես մար
 զեմ ք կարեօք անկեալ իսկ
 իմանկեալ առ սոս նք ասեմ
 ողորմաց ինձ անք իմ . և նա
 ասե զիե քեզ որդեակ իմ . և ես
 ասեմ դու գիտես զնեղութիւս
 իմ . և նա ասե իբեն պարտիցե
 ասել թե զի նչ իցե . իսկ ես
 պատկառանօք և յաՀի պատմեցի
 նմա զմեզս իմ . և նա ասե թե իբ
 անչեիք մինչև ցայժմ սաա ինձ
 օչ և ես մարցեմ . և պարտական
 մեղաց բազմաց . և թե կամիս
 պատմեցից քեզ զմեմ մեղս իմ .
 ԼՂԲԴ

ԼՂԲԴ և զգոյն գրեմի ես կան
 խաւ և արդ ասեմ . ոչ երբ
 ամբ ունիս իխորհուրդս յայս
 որքայիք առիս և ոչ խոստ
 վանեիք . Զայն ժամ ես աղա
 ջեցի զնա և ասացի ողորմաց
 ինձ . իսկ նա ասե ցիս գնա
 և մի՛ ծուլացիս յաղթուս ք
 և մի՛ դատեսցես զոր . իսկ ես
 գնացի իխուց իմ և ոչ ծուլ
 ցայ յաղթուս իմ . շնորհօք
 այ և աղօթեիք ծերոյն այլ ոչ
 ևս նեղեցայ յախտեն յայն
 մանե . իսկ զկեն ամբ միոյ եկն
 խորհուրդ իմաս իմ և ասեի
 ան արար ողորմութե առիս
 բազում գլուխ թե իրող և ոչ
 իծեքոյն շահ եղև ինձ . Եւ
 գնացի առ նա և կիսմեցա ես
 փորձել զնա և ասեալ իմ զնա
 մեկուսի . և երկնեցի ծուլեր և
 ասեմ աղօթեալ առ անձն իմ
 զիրարձցի յիկեն զայն խոր
 հուրդ . որ երբեմն պատմեցի
 քեզ . իսկ նա թողեալ զիս
 անկեալ լուեաց սահաւիկ մի
 և ասե ցիս արե դու և ստացիր
 զՀամալս . իբրև լուայ զայն
 կամեի թե երկիր կիցե զիս . և
 յարուցեալ ոչ զօրեի նայել ի
 յամօթոյն յերեսս ծերոյն և
 քնացի իխուց իմ . Եւ դար
 ձեալ ասե ծերն . և զայս վս
 օդաի մերոյ պատմեղով մեզ
 այս պիտի ինչ . եթե եղբարք
 երկու եկն իւրարանչ իւրս
 նեալ առանձինն . և երթային
 երբեմն առ միմեանս և յաւուր
 միոյ . ասե մինն ցմբուն կարօ
 տեմ գնալ ես առ Հայրն զե
 նոն . և պատմել նմա զխոր
 հուրդս իմ . Եւ յարուցեալ
 գնացին երկուքն անն իմասին
 առ Հայրն զէնոն . և ասացին
 նմա իւրարանչ իւրն զիւր խոր
 հուրդ . իսկ մինն արտասուօք
 անկեալ առ աղի նք աղայեք
 զնա ասե գնա քու . և մի՛ դա
 տեր

ԳԼԿԻ ԵՊԻՍԿՈՍ ԵՊԻՍԿՈՍ ԵՊԻՍԿՈՍ
 անէր զոր Եպիսկոպոսն յա
 ջօթս . և գնացեալ և զբայրն
 այն բռնկեցաւ ի խորհրդոց իւր
 օր . իսկ երկրորդ եղբայրն յոր
 ժամ խոստովանեցաւ ասե . Ե
 ղօթեա լմ իմ հայր . և ոչ ինգ
 րեաց լեբ մարտասուօք և ցաւ
 ազնեալ սրտիւ իբրեւ զառա
 շիկն . և զկնի ժամուց ինչ տե
 սին զփմեանս եղբարքն այնո
 բիկ . Եւ եհարց փնի ցփեան .
 և ասե յոր ժամ գնացաք առ
 ծերն խոստովանել . պատմ
 ցէր դու նմա զխորհուրդոց քո
 ասե ցնա այդ պատմցի զամ .
 և եհարց դարձեալ Էրան և զի
 քեզ ասե այդ աղօթիւք ծե
 րոյն բռնկեաց զիս ամ ինմա
 նե . իսկ նա ասե ես թե պեա
 և խոստովանեցայ այլ ո՛չ օր
 տեցայ . ասե ցնա բռնկեալն
 եղբայր . և ո՞ր խնդրեցեր զթո
 ղութի . իսկ նա ասե բանիւք
 և ոչ արտասուօք . Էրան ցնա
 փեան . ես ի խոստովանելն իմ
 Թացի զառա նք արտասուօք .
 և ցաւ ազնեալ սրտիւ խնդրե
 ցի աղօթել լմ իմ . և աղօթիւք
 նք բռնկեալ եղե . Զայս ա
 սեք մօք ծերն զի ուսուսցե
 զմեզ ապ զիս որք ասասցե բե
 բանով զայլ և ունիցի իսրաի
 զայլ . նք լուսնայն եւ նմ քրդ
 նուրբք . Եւ մօք ի սացցես յայն
 պիտոյն . զի Եպիսկոպոսն իմ
 հարար Թուսից նք յազնեալ
 ինչ . Էրդ պատիւ և հանգիստ
 պատեբազմն ք մարդ փնչե
 ցմազ . բայց ո՛ր պարտ զիմա
 նել ք նք .

Եւ սաց հայրն թեոգորե փե
 րեմացի . ծեծ ունիս դու բա
 րեկամութի ք ուսմք . և գիպես
 ցն նմա ի խորհուրդ արանկուե .
 և անկանի նա և կարողես ցու
 տուր ձեռն Էյարոյ զնա .
 Իսկ եթե իզերձուածս անկա
 նե . և ոչ կամ լսել քեզ .
 փոյ

ԳԼԿԻ ԵՊԻՍԿՈՍ ԵՊԻՍԿՈՍ ԵՊԻՍԿՈՍ
 փոյթ հապցես զնա բնա . աս
 զի Եպիսկոպոսն ք ք նմա . և ցու
 և սանկիս իսպն խորհրդա
 կորստեան նք .
 Եւ սացեալ ոմ Բեբեոցն .
 առ հայրն թեոգորե . և ասաց
 ցնա ահա այս ոմ եղբայր դք
 բճեալ զնացանդրեն յայտար .
 իսկ ծերն ասե ցնա Եւ զք
 մանար զայդ . այլ ասաւել
 զարմացես եթե լսես դու . ե
 թե կարացեալ օք զերծանել
 իբերանոյ Էար զիւրպին այն
 Եւ ինչ ընացող ցանկուեց .
 Եւ այս ինքն հայրն ինե
 գորե գնաց իբրեւ նա հայ
 րն յազանեալ որեւ ներքին
 յորովայն մօք իւրոյ . և փնչ
 րած ին ք փմեան ասե . յոր
 ժամ եթե ես իսկիտե հոգաւ
 զհոգի եր գործ իմ իսկ ըզնե
 աւ գորե իբրեւ զաւել որդ
 համարեի . իսկ այժմ գործ
 հոգւոյ իմա իբրեւ զաւել
 լարդ . իսկ ձեռագործե իբ
 րեւ զկարեոր ինչ . Եւ զի ոչ
 ինչե աւաքինութի ինչ մեծ
 ք քան զարհամարհեցինքն .
 Եւ հարց իբրեւ հայրն աք
 բահմ ցնայն եթե ինքն ինքն .
 և ասե զի ինչ իցե բարի հայր
 փառս արտացեմ անձինս ե
 թե արհամարհութի . իսկ նա
 ասե և այժմ զփառս կամիմ ինչ
 լինել . քան անպատուութի .
 զի թե արարից ինչ գործ բարի
 և փառաւորեցայ նովա . կա
 րողեմ զաւել զիս և իսկուար
 հեցուանել զխորհուրդս . և
 ասե եթե ոչ եւ արմանի գո
 ղութի և պատու . իսկ ար
 համարհութի ինքն . և ինչ
 ինքն Էյար գործոց . և թե
 առնեմ զայն զիս որդ կարացից
 մի իմարեւ զանձն իմ . և յա
 րուգա նել զերբա յոր ժամ
 գայեալդ ին իմ ամ մօք զիս .
 և աւագոյն իցե առնել զբարի
 և փո

1542

Ափառաւորիւ թաւ դլար գործել
 ծել Անախատինս լինել :

Ահա հայրն արած թաղ
 և թաղացն հայր Քրիստոս
 արդ արդ սեւ իցն ։

Լ Զարց ամս Եկաքանդն. զո
Հանդես կարճն. ետես ցնա
զԻնչ Եկրօնաւորութե. իսկ
նա ասե. զիշտե Եւշխատո
թիւ. Եոք զշտոյնի յաթ նա
ծեր իցե. :

Եւ աղիւսի երբեմն եղբարք
 ոմանք առ Հայրն իտաճակ-գի
 անհնեացեն զնա Քէյ . իսկ նա
 փնէ ծանեալ զայն . փախեալ
 յեգիպտոս . երկոց յայտարեկ
 առնմն նթագէտ առ իօթի խո
 տոյ . իսկ Հարքն զնաղին զկնի
 նք գտանել զնա . երբն Հա
 ւին յաղարակն յայն . կամե
 ցան սակաւիկմի Հանդիս անդ
 եւնողին սրածել զեշն իւրն
 զմ զե եր գեշեր . զնա գեշն
 եւեկաց առ դուխ լծադու
 ցեալ ծերոյն սնդ . ետրածե
 ր եկայր անդ . իսկ առաջառն
 ինդրեին զեշն եգտին զՀայրն
 իտաճակ անդ . ետրանշաղա
 եկամեցան ունել եկամեւ
 նա . առն ընէ Հայրն սաւակ-
 սյ . ոչ եւ փախեաց Տեղ
 յայտն Հետե . եծանեա զիկամ
 ալ են այս . եռեր եփախեաց
 տա զիսիճեռսձե ր . Էւ առն ըն
 եթե կամք զհՀնազադեցայց
 աղաւաղ ձե բող . մի բեւե
 աստ զմանկունս կեաւ զմ զի
 քորք եկեղեցիս քակեցան իս
 Է կիտե իմանկան :

Լ՝ Հարց Հայրն արեմն ցՀայ
րն յովսէփ և ասէ ցնա . յորժամ
դարցէ իմ արեմ խորհուրդ ար
տեղն զհ՛հի արարից . ք գե՛մ
կացից նախ իդպէն . Թէ Թո
գից մտանել . ԼԶս րնա ծերն
Թոյլ տուր նախ մտանել . և ա
պա պատերազմեաց ք նա իր
թն դաքմաւ նա իսկիսէ և նրա

ԳԼԽ. ԺԱ. ԵՐՈՐԴԱՍԻ,
 տառ խնենեակ իւր : եկն ոմ
 ծօր Թեբայեցի հասեցին
 բարսն : Եթէ Հարցի ցՀայրն
 յովսէփ : հասացի Եթէ եկես
 ցե առիս ախտակիր ինչ խոր
 Հուրդ : Թողից զնա մտանել
 առիս : Ենա ասե բնաւ մի
 մերձենար ինա : Ե մի Թողուր
 մտանել ի թեղ : այլ վաղվադա
 կի Հաւտ զնա իբէն : Ե իբրեւ
 լուաւ զայս Հայրն ախտն Եթէ
 այս պես ասաց Հայրն յովսէփ
 Է Թեբայեցին Է այն : յար
 եաւ վաղվադակի հգնաց առ
 Հայրն յովսէփ իպանեփոռս հ
 ասեցին : Հայր ես պատմեցի
 քեզ զխորՀուրդս իմ : Երու
 այլ ազգ ինձ ասացեր : Ե այլ
 ազգ Թեբայիդացի են զբօրն :
 Ե զսեցնա ծերն : Գու գիտես
 զի ես սիրեմ զքեզ : Ենա աս
 ան այդ այդ պես իրի : Ե ծերն
 ասեցու ասացեր ցիս Եթէ ոմ
 անձինքո այս պես աստուցես
 Եինձ : պատասխանի ետ այդ
 պես իցե Զմարիտ : Ե ծեր ծերն
 արդէն ասացի քեզ իբրեւ ան
 ձին իմոյ : զի Եթէ Թողուս մը
 տանել իքեզ զայն խորՀուրդ
 Ե պատերազմեսցիս ինմանէ : Ե
 գու պատերազմիս Է նա : Ե
 ասեւել զօրաւոր Եյաղթող գտ
 ցիս : այլ այս կատարելոցն Ե
 փորձելոցն իցե : իսկ ան փոր
 ձիցն և տկարաց բնաւս արժա
 նե մերձենալ իյսխտաւոր խոր
 Հուրդս : այլ տա ժամայն փախ
 ճել ինոցանէ Ե Հատանել զնա
 իսկուսէ :

Եւ շաւր ոմն եւ չարաց ցհայրն
յովսէփ . եւ աւել զի՞նչ արարից
չայր . զի ոչեմ կարող չգնել
չսկել եւ աշխատել զմարմին .
եւ ոչ դարձեալ զբռնել կարողեմ
զի տաղից զնա սերուշակն ինա
ծիրն եւ թելն ընկողունցդ յայր
թնեւ եւ զմին կարողեմ առնել
ապա ապահեմ զմիտա թո իգա
թեւ

[illegible]

ՔԼԻԽ ԺԱՆԵՐՈՐԴ ԼԼՈՐՆ
կատակն. քան զիջլաւս գոյնքն
ինքեանք ուտեն. իսկ Վյոռե
քն և զվատթարքն ասն աղքա
տաց. զընտրեալ և զգնաշկահոտ
գինիս ինքեանք ըմպեն. իսկ
զքացախոտն աղքատաց. բաշ
խեն. այս պէս և զհանգերէս
զհինսն և զպատառատունսն Նո
ցին տան. իսկ ինքեանք զար
դարինք ազմա գոյն զգե ստիք
իսկ և զգործք հոտեալ և նեխ
եալ աղքատաց. բաշխեն. և
զընտիրսն ինքեանք ուտեն.
Եւ այս պէս մի ընծայն կայ
ենի այսն ընդունելի լինի.
Դոյն պէս և զորդիսն ըզվայել
ուշաւ. և զգաստերս գեղեցիկս
առ ի հարսանիս պատրաստեն
և հաշուեն զծախսն և հոգան
առ հարուստս. և գեղեցիկ
փեսայից. և զհարսունսն նոյն
պէս բերել. իսկ եթէ պատան
հիցի, եւալ փականի. և կամ ան
գամա՛հաս ինչ. կամ ցամաք
եալ. և տգեղ և դարձելի. ըշ
այն այս առնեն մասն. և թէ ար
ուիցի. ի վանս. իսկ եթէ եգ
իկուսանաց վանս առաքեալ
լինի. Եւ պարտեր նց խիտ
առնուլ զայս. զի եթէ մահ
կանսցու. մարգկան կամեսցի
որ շնորհել. ինչ և պատուել
զնա. ի պատու պանացն. զոր
ինչ ունի ընծայեն նմա. իսկ
և այս սակեղծ ալ գործին անմե
ցուն ըէ՛ր ոչ առնես զայս.
զի զաւաճ գոյնն ընծայեցես
յմեկ զայն օրնա եւ մեզ. յայ
տե թէ սքանաւոր պաշտօնն
մեր զաղօթս մեր այս աւօրինա
կաւ ինքրեացե խմելն ուր. և
ոչ եթէ նա գովութեկարտի
մնն և զի զինչ իշխեսցե. հոր
ալ զի զմեզ ուտուցե. գոհա
նալ վս մերոյ փրկութե. և
քոտորով արաիւ սիրել զամ.
և զի զորինչ և իսկ սպացաք այ
ոչ ստեղծեք յայն. այլ իր
կի

Երկու . Ետեքով մատու
 ցուէ . Եզոր օրինակ ընծայն
 նոյն . զոր մատուց այ ևճո-խ
 գոլով ընկալեալ եկերոյ իՀոտ
 անուշից վս բարեմտութե նո
 բին . Ետեքով արտին այս
 պես ևչար և րգոյ ընծայն որ
 չարասիրտն թեպէտ եկպատու
 ականա՛գոսնիցն իցե քարոյն ի
 Համարեացի այ . Եււուր գի՛նչ
 անե մարդարնն ցՀրեայնն խոն
 քք ևճք . Գարշէ իհեն ինձ . Եւ
 սանե ք զիմա՛ տալիսս ընծայո
 ղին նային . Եւգի անդ միտք
 մատուցողին զծուխն իՀոտ
 անուշից պատշաստեաց . Իսկ
 աստ վատթարութե ևզաղճու
 թեմայց Հրեիդն . զնեթս ա
 նուշագոս ինկոցն քարոյն ի
 գոլարար այ . Եւգի ւարտն
 ամ մարդոյ որ սիրե զկեանս
 Իւր . աս լին զըզորմութի ևզճրգ
 նութե ի . Եւ ոչ սիայն փութով
 արասցե այլ ևզոր ինչ ընծայ
 եացե այ . զմաւելն ևզպատու
 ականն ընծայեաց զիմա՛ տալիս
 ևզորմութեք մեր արմթի . Ի
 քոքս մեր քարձցին . Եզն մի
 սրտաբար մեր տիղծ ևարատ
 տար իցի . Եզարշէ ի Համա
 բեացի իբրեւ զկայեանն . Իսկ
 մէք յեւ քաննցս այսոցիկ
 Հարցաք քարձեալ ցնա . Եթե
 վնասեցին անն Եթե . չոգա
 զՀեւ մարդորոց ևնա ամե քը
 մեք . Եթե իչար ևեխենն խոր
 Հըրոց ոչ վնասն անն . Եպա և
 ոչ իսք ևանա սեր խորՀըրոց
 օգտեաց ինչ . զի զոր օրինակ
 բարի խորՀըրոք շաւսե . այն
 պես ևչարն վնաս լինին քաղճ
 եթե բիւր տեգամ ունիցիմք
 մէք յարտաբուտ խաղաղ . Իսկ
 եթե ներքինն մեր չփութեացի
 իպիղծ խորՀըրոց ևոչ մի ինչ
 շահ լինիցի . յարտաբն կող
 ման խաղաղութե ևՀանգար
 տութե . Եւ ևոչ շահ ինչ իցե
 քաղ

ԱՅ ԱԿԻ ԴԱՐՍԱԿԵՑ
 քաղաքին իյամուր պարսպոց .
 յորժամ իբնակ չացն մատնեա
 ցի թշնամոյն . Զի եթե պա
 Հեցուք զմիտս մեր ոչ գնալ
 չար խորՀըրոց . Եւ ամեծ
 պարգևս խոտացաւ . Երն մեր
 որ գերազանցե քանզմիտս մեր
 զփախկութեն ասեմ . Գարքայ
 ութին երկնից . Եզան պատմե
 լի բարիսն զորաւնեւոցնն ըն
 տրեալքն յաղմ . Բարձրելոյն
 ևզրնակութեք լինան իկրասս
 Հըրշտակաց . Եզաղպտին ի
 զառն տանջանացն ևեռակալի
 Հըրոյն այսոցիկ . Հանգըստեան
 ևփախկութեք . Եայլոցքարեաց
 բաղձաց . զոր անն ոչ ետես և
 ունկն ոչ յուսա ևխիրտ մար
 դոյ ոչ ալկալ . զոր պատրաս
 տեայցաւ սիրելեացիւ բոցորոչ
 զաղճանիցե . Եոչ փոխխոսմ
 կամ պակասութե . այլ ամ կա
 տարեալիցե ևՀատատուսն և
 զօրոցեայնբալ յախտեանս
 յայնոսիկ . Եւ նայեցեալ ե
 տես զմզեքիմալ լեալ տու
 Իւրն վարդապետութի . յայն
 ժամ յարուցեալ առաւի մեր ա
 մենեցաւ Համբարձ յերկնս
 զաս ևզնես իւրկասե . Իուր
 ամենեցուն յօքս . Եբան և
 որդի այլ կեկցանոյ որաբարեք
 զերնին ևզերկիր զծով ևզամ
 որ ինտու քրիսչ ևազատիչ Հոգ
 ւոց մերոց . Եթե իւնայն և
 սուտեն բանք իմզոր պացի
 եւ եղբարցս այսոցիկ ան վնա
 սելի կացե վնաս այս որ կա
 մաւաի մեր . Իսկ եթե արդառ
 իցին ևՀատատարիմք ևճմա
 րիտք Հեթեացի վեմս այս . Ե
 առ ժամոյն ք բանի սրբոյ ճե
 բոյն արատաւեցաւ վեմի Հինգ
 Հատորս . Եեանդ դեռ ևս մի
 Հատորն սիւն մարմարեղէն ի
 ջափ մարդոյ միոյ . Իսկ մէք սոս
 կացեալ Հեացաք Ե սրանչեւ
 սն այն նշան . Եգոհացեալ զայ
 շահ

շահեցաք յոյժ . Եւ մինչ յու
ղարկե ըն զմեզ ծերն ասե ցմեզ
յաւաջի կա շաբաթդ . դարձ
եկեք առիս աստ . Եւ միւս առ մի
շաբաթուն եկաք առ նա իյե ր
րորդ ժամու առու ըն . Եգտաք
միմիւսանեալ զսբ ծերունին
զՀայրն յովսէփ . Եւ աղեցաք
զնա պատուով Եփառ առ ըն
ցաք զսմ որ արժանի արար
զմեզ տեսնել զայս պիսի
Հայր . Եւ խօսել Է նմա Եյե
տոյ Թաղի զնա Բապասաւո

Եւ սաց Հայրն յակոր . մեծ
իմե օտարն լինել քան էթե
ընդոնել զօտարս Եզի բանք
միայն դատարկել . այլ գործ
Է պիտոյից Է բանին .
Եւ Հարց Հայրն յոհաննէս .
մինչ մանուկեր ք ոմ ի Հարան
ցն . Եւ ասե ոմ կարողեք գուք
դիւրաբար Բանաշխատ գոր
ծել զգործս մյ . իսկ մէ Ե
ոչ աշխատու Թք կարողեմք
գործել զնս Է Լուե ցնա ծերն
վս այսորիկ ոչ կարողեք գոր
ծել զնս զիմեք Հարկաւոր մեզ
գործս զգործն մյ ունիմք .
Իսկ զմարմոյ գործն անպիտոս
Եվեր իվերոյ անկամայ առնեմք
Իսկ դուք գլուխ Եկարեոր
ունիք զգործս մարմոյ . Ե
զգործն մյ ի Հարկե Եիվեր ի
վերոյ սակս այնորիկ աշխատիք
յոյժ . Եւ ասել ոչ կարեք .
վս այսորիկ ասաց արն . Թե
րա Հաւատք ինդրեցեք նախ
զարքայութիւն մյ Եայս ամ

Եւ սաց Հայրն իսկորե .
որ Է օրինին ձոնիք . մի Հը
պարտանայք իվր ձոնուեց ձե
րոյ զիմի կորուսցեք զնոսին .
Եթե իվրսահաց Հպատասարիս
լու քան դայն պաշքնե ուտել
միս Եւ Եթե Էյաղօթեք Հպար
տանա անպիտան առնեո զնա
այս

այս սկես Եյամ Եգլուսե .
դարձեալ պարտե զիսիբե սցե
իբ ըն զծնողս զվարդաւեա
իւր . Եպատուեցեք իբ ըն զՀ
Հայր . Եւ րկիցի իմանե իբ
ըն յիշխանե . Եզի մի իսակ
սիրոյն լուծանել զիսիկուղն .
Եմի իսակս երկիւղին պաշ
սեցուցանել զսերն . Եարա
ցե զամգոր ինչ զգացուցե իբ
մի . կամօք Եիսիբութ . Եմի
Է ի Հարկե Եւ րկիւղայութ .

Եւ Հարց ոմ ի Հարանցն զԸ
Հայրն յոհաննէս պարսիկն Ե
ասե ցնա . այս լափ աշխատու
կրեմք մեք վս արքայութն մյ .
Եարդ Հասցուք նմա Թե ոչ
Հասցուք . Էլսե ցնա ծերն
Ես Հաւատամ զիբնակեցայց
իյեմյեիկինս . որգրեալն յեր
կինս Եշինեալ ամք . զի Հաւ
ատարիմ երեսնաւացան զնա
մեզ . Եկամ Էթ ոչ Հաւատամ
էինել ինա . զի օտարաւոր ե
ղե ոմ զարբահամ . Հեզեղե
ոմ զմովսես . Եւ Համբերող ե
ղե ոմ զյոք . Եսք եղե իբ ըն
զաՀարոն . խոնարհ եղե ոմ
զդաւիթ . Եանապատական
եղե իբ ըն զեղիա Եզոհաննէս
օղբացող եղե իբ ըն զիբնմի
վարդապետ եղե իբ ըն զաօ
ղոս . ԵՀաւատարիմեղե իբ
ըն զպիտրոս . իմաստուն եղե
իբ ըն զսորղման . Եխոստ
վանեղ եղե իբ ըն զաւաղակն .
Եէթե այսոցիկ ամենեցուն եզ
մանող եղե առաքինուք . Հա
ատամ իբաղում ողորմութն մյ .
զի Եփառաց նչ Հաղորդ եղեզ
իսկ Եթե զՀակոբակս սոցին
սործեցիդ . ոմ Թացից արքայ
ուք երկնից .

Եւ Հարց Հայրն զուեիկինսցե
Հայրն լուկիոն . վս երից խոր
Հորոց . Եասե ցնա կամս օ
տարանալ . Էլսե ցնա ծերն .
Եթե ոչ տանեցեք Եւ զեղու
Եզ

հարգութեամբ մտադրեց. որ կարծես
 օտար լինելու քաղաքացիս. **Իսկ** եթէ սանձսցես. **զիցոս**
 ուր եթէ օտարս. **Դժգոյ**
 ասե կամիմ պահել. **Լճս** ծե-
 րն. **Եսայի** մարգարէն ասե. **Եթէ**
 շրջացես զպարանոց քո
 իբրեւ զանուր. **անչ** այն պէս
 կընցի պահս ընդունելի ծե-
 թի ոչ պահեսցես զխորհուրդ
 քո. **Լճի** եթէ պահեսցես ըզ-
 միմ. քո իջար խորհրդոց. **բա-**
 ւկամ պահքեք. **քեզ**. **Լճաց** ըն-
 նա զերրորդն. **կամիմ** ասե
 փառնիլ իմարդկանս. **Գ** ատաս
 իմիլի եւ ծերն. **Եթէ** ոչ նախ
 ուրիշցես զառաքինութիւն **Է**
 մարդկան. **Ենչ** միայն կարես
 ուղղել զնս.

Ե քաղաք ոմանք երկուք մո-
 լորցան իսկիտե. **Ե** արդեւ
 զնս յայն մանե Հայրն մակար
 քաղաքացի. **Ե** անցին ոմանք
 պատմեցին զայս Հօրն մակարայ
 մեծն եգիպտացոյ. **Իսկ** նա իբ-
 րեւ լուաւ ասե. **ոչ** են եղբար
 քն այնոքիկ արգելեալք. **այլ**
 մակարիցե արգելեալ այն որ
 արգել զնս. **զիսի** եր զնա
 մեծն մակար. **իբրեւ** լուաւ
 զայս Հայրն մակար քաղաքա-
 ցին. **Եթէ** արգել զնա ծերն
 մեծ փոխեալ. **Ե** անց իրաշտս
 շամբակաղն. **Ե** Եւ մեծն մա-
 կարնոս իսկրեւ զնա. **Ե** գտաւ
 զնա իշամբն յայն. **ստեալ**
 Ե Հարեալ իմեխաացն թուանից
 Ե ասե. **ցնա**. **Գ** Ե արգելեւ զեղ
 բարսն որք կամին դառնալ
 յաշխարհ. **Իսկ** Ես զքեզ ար-
 գելի. **այլ** դու իբրեւ զպատ-
 ուասեք Ե զմեծն Հարսն. **Ի**
 ներքին անապատն փսխեալ
 յառաքատ. **արդ** կոչեցի զեղ
 բարսն զայնոսիկ Ե ծանեա.
Է իոչ այն պիտի ինչ արարեալ
 եց. **Ե** դու եղբայր զի մի ծաղր
 Ե իցիս դեւաց. **զիոչ** քննեցի
 զնս

զնս. **այլ** անցես դու յանմա
 զաշխատութիւնդ քոց. **Ե** Եւ
 նա ասե. **ցնա** ստուր ինչ Հայր
 դու աշխատար. **Ե** նա ասեաւ
 զբարձ նմ եւ նմա պահս շա-
 բաթ մի.

Ե անցեալ երբեմն եղբայր
 ոմն առ մեծն մակար եգիպտոս
 ցն Ե ասե. **ցնա**. **Հայր** աստիճ
 բան զի կեցից նովաւ. **Լճս**
 ցնա ծերն. **գնա** դու ի գե. **րեզ**
 մանսն Ե անարդեւ զմեծեալսն
 Ե գտեաւ զնս. **Ե** անցեալ **Ե** զ
 բայրն անարգեր Ե քակոծե-
 զնս. **Ե** Եւ ան պատմեաց ծե-
 րոյն. **Լճս** ցնա ծերն. **Ե** ոչ
 ինչ ասացին քեզ նք. **պատաս**
 խանի եւ թի ոչ. **Լճս** ցնա
 ծերն. **գնա** ցնա դարձեալ մա-
 ղիւն Ե փառաւորեաւ. **Ե** քակեա
 զնս. **Ե** անցեալ եղբայրն գով-
 եր զնս Ե ասե. **ք**. **ստա** քեալք
 Ե քք Ե արդարք. **Ի** Ե Ե Ե Ե Ե
 պատմեաց ծերոյն Ե զայն. **Լճ**
 սեցնա ծերն. **Ե** ոչ ինչ պատաս-
 խանի եւ Ե քեզ. **Ե** պատաս-
 խանի եւ եղբայրն Ե ասե. **ոչ**
 ինչ բնաւ. **Լճս** ցնա ծերն.
 տեսնես թի որչափ անարգե-
 ցեր զնս. **Ե** ոչ ետուն պատաս-
 խանիքեզ. **Ե** քարձեալ փառաւ-
 որեցեր զնս. **Ե** նք ոչ ինչ աստ-
 ցին քեզ. **Լճս** պեւ Ե դու Ե
 թի կամեսցիս կեալ. **Ի** Ե Ե Ե
 նեմք մեծեալ. **Ե** քարդկան
 մի ինչ Համարեսցիս ոչ ըզփա-
 ւաւորելն Ե ոչ զանարգելն Ե
 կեցցես.

Ե անցեալ երբեմն Հայրն
 մակար **Է** կողմանս եգիպտոսի
Է եղբարս ոմնս. **Ե** Ե Ե Ե Ե Ե
 Հայն մանկան ինչ որ կոչեր ըզ-
 մայր իւր Ե ասե. **մայր** մեծա-
 տուն ոմն սիրե զիս. **Ե** Ե Ե Ե
 տեմ զնա. **Ե** աղբատ ոմն տե-
 զիս Ե Ե Ե սիրեմ զնա. **Ի** Ե Ե Ե
 Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե Ե
 մայրս յոյժ. **Ե** ասե. **ցնա** **Է** Ե Ե
 զա

զարհանաւ թէ այս Հայր: ԼԶ սե-
ցնս՝ ծերն: առակբէ բան ման
կանք: և մեք մանա-կ եմք մը
առք: Իսկ մէն առանն զոմ
առէ մտնուկն ճիշմարիտ անն
մեր: զիսիրէ զմեզ և ոչ պահ մք
զբանս նր և ատեմք զհա: Եւ
աղբատե թշնամին մեր դան և
առն զմեզ և մեք սիրեմք զազ
անգութի նք: ԼԶսէ Հայրն
մակարի եթէ յիշեացուք իմտի
զարտմուր մարիկան: Վարեմք
իմ նր զգորուր յիշմանց այ: Եւ
իսկ եթէ յիշեացուք միշտ զյո-
րիան: Եկեալ իդիւարն իմք
մեր: մնացուք մէք ան խոցո-
տելի ինեակց նոցին:

Դնացեալք մն Հայրն մակար-
տն Հայրն պատմում և ասէ ցը-
նա: Եղբարքն անկարգ գնան
կամքս Հայր զիսրատեցից ըզ-
նն: ԼԶսէ ցմակաբոս խրատե-
ցես զթուրք և արգարուր: Գորս
են թէ ձեռամբ բռնիսկ զայլսն
որ արտաքոյ քոյնն միշտ տես
ցես: զի գրեալէ թէ զնեք բէինն

Դամենեցուն անգատե սցե-
ւաց Հայրն մատուր: Ե-
թէ ոչ գիտեն դւքն: նախ քան
զանգանել մարտոյն: Եթէ որ
ով անտիւք յաղթի անձն այլ
սերմանն միայն: և ոչ գիտե-
թէ ինչ անն սցե: և զի յոմանս սեր-
մանն զխորհուրդ պոռնկուր: Եւ
յոմանս զատեւուր: Եւ մանա ըզ-
բանք ասանս: և զայլս յայլ ախ-
տս: Իսկ յետոյ յորս ինչ տեսա-
նէ պատրաստեալ զանձն զայն
և սկսանի յաւելուր մինչև կո-
րուսցե գնա:

Տարցին ոմանք ի Հարցն ող-
Հայրն մեղեթի և ասեն: Եթէ
մնացեալ կերակուր երկալ:
կամքս զի վաղիւն զայն գիցուք
առաքի եղբարքն: ԼԶսէ ծերն
եթէ խաչրեալ և ասեբրեալէ
գարուր ձեզ զուլ արտաքս զի
մի

ԳԼԻ: ԻԱ: ԵՐՈՐԻ ԳԼԻ
միշտ անկեալ Հիւանդ ասցին:
Իսկ եթէ բարոքեղ և գործ
Տարք Հեղցի ոչէ բարոք
Տարք անկեալ և երբեմն Հայրն
դոսս իզնուրե յուրմ մե: Ե-
թէ պատգամեալ գոյապաշխա-
րուր: և քննութի ան ըզբար-
ձեալն: Իսկ ծերն ի ձեռն բա-
զում առանկաց և օրինակաց Հա-
ւատացոյց: Եթէ ճշմարտապէս
գոյ ապաշխարուր: և զայս ևս
ասե ցնա ասա ինչ սիրելի:
Եթէ պատգամեալ քննութե-
քն: Իբաց ձեռն գուրնա: և
նա ասէ ոչ ձեռն ալ կորե-
ցից և զգեցայց: Իսկ ծերն աս-
տե արգելեթ խնայես դոս: Եւ
Հայրն ըզքո: ոչ ևս յոյալ
եւ խնայեսցե ար և ատեղ: Եւ
ածա իւր: որ վնամենայն մե-
ղաքաց յորդիւր գիրելի ոչ
խնայեսց: և արգելումալ ար-
գանցե մեզ ապաշխարուր և

ԼԶ թողոր և մեղալ:
ԳԼԻ: ԻԱ: ԵՐՈՐԻ մեղալ:
Եթէ յոր ժամբն անկեալ իսրնա
չախաւորապէս ձգնեց ինչի
իւրուր: Ինչ յոր ժամեղե-
պիսկոյոս իսրնա: Եւ զան Համ-
բերեթ ձեռնութի եւ զան ձե-
ռն: ասե ցնա արանկեալ ար-
միւր լոնապատին երբ թէ որ ոչ
ձգնեիր: այս չափ: ԼԶսէ ցնա
Իսրն անդ զի միայն իի: Եւ
նայնի իմարմն իմ: զիսի վը-
Հատեցայց: և օրնական ոչ
ուրելի այլ աստ զի թէ վըՀա-
տիմ ուրմեղաքագում: զիստա
ստարեն ինչ: մնայսորիկ ոչ
ևս խընայ եմ: Եւ մար մին

Դնացեալ եղբարք ոմն յօտա-
րուր ի իողմանց Հօրն ախմ-
են: Եւ յօտարուր իւրում Հոն
գիտեցաւ միայնակեցի ում մն-
որեր մեծ անուր և Հոն անկեալ
յոյս: որուն եր սեր և բարգում
գային տունա: պատմեաց նմա
և զ

եղբայրն զմ հօրն պիմեն :
իսկ նա իբրեւ լուաւ զառաքի
նութեն կարօտեր անսանել
զնա իբրեւ դարձաւ եղբայրն
այն յեղիպառու . եխնդրեաց
եղբաւ զեղբայրն զայն . իբրեւ
լուաւ զբնակուի նըյնզոր գե
տոյն . եյոր ժամեան սեղբայրն
զմիայնակեացնզայն զարմացաւ
յոյժ եյոյժարուք ի յառաքելութ
ացաւ . եսիրով հիւր ընկալաւ
զնա . Լիւեցնա միայնակեացն
արաւս եղբայր . ետարցիս
զիս առհայրն պիմեն . իսկ եղ
բայրն առաքելութեալաւալ
զնա առհայրն պիմեն . եւս առ
մեաց նմա եղբայրն զմիայնակե
ցին զամ ինչ եթե այր մեծ ա
նուն իցե . եյոյժ պատուեալ
ամենեցունց . եւս պատմեցի
ասե զբն նմա . եւհա սիրով
իտես քո եկեայե աստ . իսկ
հայրն պիմեն ընկալաւ զնա ու
րախուք . եիբրեւ ողջուենե
ցին զմիմեանս եւստան . երս
կաւ եկեալ ծերն խօսել զմ
փրկուե անձին բանս . իսկ
հայրն պիմեն յետս դարձու
ցեալ զերեսն . ոչ ինչ առնե
նմա պատասխանի . իբրեւ
տես միայնակեացն զի ոչ ինչ
խօսեր ի նմա պիմեն . արտմե
ցաւ եւր արտաքս եասե ցեղ
բայրն որ երբերն զնա անդր .
եթե իզուր աշխատեցաց զամ
ճանապարհս զայս . քանզի ե
կի առծերս զիմե շահեցայց
ինչ . եսա ոչ կամեցաւ բնաւ
խօսել իս . եմուս եղբայրն
առհայրն պիմեն . եասե ցնա
հայր զմ քո եկն այս մեծ ա
նուն հայրս որայս շախառք
եպատիւ ունի իմր երկրի .
յաշխարհ իւր երու լեւոր ոչ
խօսիս ի նմա . Լիւեցնա պի
մեն . սա իմեր յերկինս ե
զերկնաորս ասե . իսկ ես երկ
թաւս ցուով . զիմորդ զերկ
նա

նաւորս ասացից . զիմեւ ա
սացեալեր դորս ինչ . ինչ զմ
ախտից անձին պատասխանեա
լի ինչ . իսկ զմ երկնաւո
րաց ասել ինչ ոչ կարեմ . Եւ
արտաքս եղբայրն այն . ես
սե ցիայնակեացն այն . ոչե
սովորուի ծերոյն վաղվադակի
խօսել իդրոց . այլ եթե ոչ
հարցանիցե ցնա զմ ախտից
անձին ինչ . յոյն ժամ պատաս
խանի առնե . զիզացաւ իայս
միայնակեացն այն . եւմուս
դարձեալ առ ծերն եասե ցը
նա . զիմն արարից հայր զս
բուադատիմս յախտից պի
մին . հայեցաւ ինա ծերն ե
ասե ցնա . հեղաբար . արդ
բարուք եկիր . եարդ բացե
ր զբրան քո ելցեր զսիրոս քո
հոգեոր բարեօք . եիօսեցաւ
ի նմա բանս բազումս յոյժ .
եւհա ծերոյց առաւել բան զոր
կարծերն . եասեր ստուգա
պես այսե ճանապարհ փրկուե
եգոհանայր զայ զի արմանի
եղև տեսոյ եխօսակցուե նր .
եայն պես լի ուրախուք դար
ձաւ իտեղի իւր .
Եղբայրն ոմ եհարցցհայրն
պիմեն եասե ցնա . մեղս մեծս
դործեցի հայր եկամիմ ապաշ
խարել զնա զերիս ամա . Լիւե
ցնա ծերն շատե այր . ասե
եղբայրն եզեմն . մի թե մի
ամ բաւականե . ասե ծերն
եայր ես շատե . իսկ որք անդ
եին ասե նապաշխարի զքառա
սուն օրս այն մեղք . իսկ ծերն
ասե . հաւատամ զիմե ապաշ
խարեսե մարդ բոլորով սբ
տիւ . եայլ ոչ ես յաւելցաւ
սունել զայն միս . յառուրս
երիս ի ունի ամ զապաշխա
ւ
Երուե ելթողու զմերս նր .
Եւարց հայրն եսայնապ ցը
հայրն պիմեն . յաղաքս սղտե
զի խորհրդոց . եասե ցնա պի
մեն

մեն իբրեւ զառապանակ լի Հաւն
գերեզիւք են խորհուրդք . ե-
ւեւ Թողուն զնա և ոչ հանեալ
սփռեն . իւրեանք փառն եկո-
րնչին կեցեալ իցեցոյ . հոյն
պէսեւ հար խորհուրդք . Եթե
գործով ոչ կատարեսցեն եկամ
խորհեսցին միշտ . յայն ժամ
մաշեալ հնասցին եւս յայտ լի
են . Օայս եւ հարց հայրն յո-
հանեն ցհայրն պիմէն . իսկ
նա աւարտ քորօրինակ արգելից
աք զօձս եզկարիս իյամն
ինչ . եկալցե զգուռն իյամել
աւուրց սողին եւս առկին սմե-
նեքեան . հոյն պէս հար խոր-
հուրդք դիւական . արգելեալք
համբերութիւն սատակին եւս
յայտ լինին .

Երբայր ոմն եկն առ Հայրն
պիմէն եւսեւ ցնա . սերմանե-
ցից Հայր զարտորայն իմ . առա-
ցից ինմանեւ սեր բազմաց .
Լզսե ցնա ձերն բարւոքեւ ա-
րասցես զայդ . Եւ զնացեալ նա
աշխատեւ յօժարութիւն . ետայր
բազմաց անտի . Լուաւ զայս
Հայրն անուք եւսեւ ցալիմէն
ոչ երկնչիս դու յայ . զի զայս
ասացեր եղբօրն . իսկ ձերն
լուեաց . եղկեր երկուց աւուրց
կոչեաց զեղբայրն զայն եւսեւ
ցնա առաջի Հօրն անուքի .
զբանն զոր ասացեր ինչ իյե-
ռանդ ոչ կարացի իմանալ զի
այլ ուրեմ եին միտք իմարդ
ասա ինչ զի՞նչ ասացերն . ա-
սե ցնա եղբայրն զագարակ իմ
ասացի սերմանել եւսալ սեր .
Լզսե ցնա Հայրն պիմէն եւս
կարծեի . Եթե զաշխարհական
եղբօրն բուժմե անիր . ապա
Թե դու կամիս առնել զայդ
միարասցես . զի այդ ոչ գործ
կրօնաւորի . իբրեւ լուաւ
զայս եղբայրն . արտմեցաւ
եւսեւ եզկնչ արարից . զիայլ
ինչ ձեռն գործ ոչ գիտեմ ո-
րով

զԼԽ . ԴԱ . ԵՐՈՐԴ ԿԱՄԱՆ
րով կեցից . իբրեւ գնաց եղ-
բայրն արամեալ . եք ձեռն
հայրն անուք առաջի Հօրն պի-
մէն . եւսեւ Թող ինչ զիմե
դայ . Լզսե պիմէն եւս գրիտե-
ի յառաջի զիողեւր այն գործ
կրօնաւորի . այլեւս ին կամաց
եւս կարի նր ասացի . զի յա-
ելցի իսեր . եւարգանաց արդա-
մեալ եզնոյն առնե .

Լզաց Հայրն պիմէն Եթե
մեղիցե մարդ եւս բացե զսնդս
եւսեւ Թե ոչ գործեցի . դու
միշտ զգիմաներ զնա . ապա Թե
ոչ հատեւր զյոյս նր . իսկ Թե
ասացես մի վհատեմցիս եղ-
բայր . զգոյշ լից յայն ձեռն
այսու յարուցանեւ արդեալ յա-
պաշխարար Թե .

Երբայր ոմն եկն առ Հայրն
պիմէն եւսեւ ցնա . բազումք
խորհուրդք ունիմ են եղեպիս
Հայր . իսկ ձերն եւսեւ զնա
արտաքոյ եւսեւ ցնա . բաց
զծոցքով թողովեա . եկալ զհոյ
մուս . զայստսիկ . իսկ նա աւե-
ոչ կարողեմ առնել զայդ . Լզ-
սե ձերն ոմն զհոյմուս . կալ
նուլ ոչ կարես . նոյն պէս ե-
ոչ զխորհուրդս արգելուլ կա-
րողես . զի մի եկես ցե-
իմտի . այլ անտես առնել պի-
տե զնոսա . Լզսաց զարմեալ
Եթե եղբայր երեք բնակեն ի
միտսին . Եւ մին Հանդարտ
իբարուք . իսկ միսն Հիւան
դեւ եզն հոյք համբերեւ ցաւզն
եւրբարդն սայտաւարե . հեղ-
սրաիւ . արդեւ քե ցունց . Եւ
Հաւատարմիմն առաքիւմե .
զի որ ուսուցեւ այլոց Լիմքն
ոչ առնել զոր ուսուցեւ նմանե-
նա առաքանին ջրոյ . որ շայս
արբուցանեւ եւս ապե իտղոյ
եինն լի իցե տղմօք գարշե-
լեւ .

Երբայր ոմն եկն առ Հայրն
պիմէն եւսեւ ցնա . եւս պարտ
իցե

իցե պահել հայր և զսե հայրն
 պիտեն. ես զայս ասեմ պահ
 զի հանապազօր կերիցս. սա
 կանաւիքսօցի. ասեմ հայրն
 յովսէփ. որոս արնչ մանուկ էր
 լինէր. պահեիք երկուս. ուր
 լինէր հայրն պիտեն. թայտու
 երբայր. հորեք օրիւն պահ
 ցի. եւ արիւնքաւթուս կիրակե
 թ ճաշակելով. զայս ամ փոք
 ձեցին հարցն. հարեին զի ինչ
 քիտ պահէ. որ քօր. կիրակ
 րէն և աւագոյն. եւ ասին ըզ
 անք քահնա հարցունի շա
 իղուն.

Երբայր ոմն եհարց ցհայրն
 պիտեն. հասեցնա. միայ ինչ
 ժառանգութ. հարք. զի ինչ ա
 րարեց զայն. լինեցնա ծերն
 քնա արդ. հեկեպցնա. զկնի ե
 րկն աւագն. հասացից քեզ եզ
 րայր. իբրեւ եկն ռեան. հար
 ցեալ. ասեցնա էերն. հ
 զինչ ասացից քեզ երբայր ոչ
 գիտեմ. եթե տաց ս զնա եկե
 ղիցւոյ գու գարձեալ. հերթ
 ցնա զնա. եթե տացնա ազ
 ցի թ ոչ ինչ շահիս իմանե
 ճողւոյ. երբ լարնա տացնա.
 իսկ եթե տացնա աշխատաց
 զգինս նթ աշխատիս իհորաց. հ
 ունիցիս քաննա յերկինս. զնա
 հոռի կամիս անօրինեալնա

Երբայր ոմն եհարց ցհայրն
 պիտեն. հասեցնա. զի ինչ ա
 րարեց զայն. լինեցնա ծերն
 քնա արդ. հեկեպցնա. զկնի ե
 րկն աւագն. հասացից քեզ եզ
 րայր. իբրեւ եկն ռեան. հար
 ցեալ. ասեցնա էերն. հ
 զինչ ասացից քեզ երբայր ոչ
 գիտեմ. եթե տաց ս զնա եկե
 ղիցւոյ գու գարձեալ. հերթ
 ցնա զնա. եթե տացնա ազ
 ցի թ ոչ ինչ շահիս իմանե
 ճողւոյ. երբ լարնա տացնա.
 իսկ եթե տացնա աշխատաց
 զգինս նթ աշխատիս իհորաց. հ
 ունիցիս քաննա յերկինս. զնա
 հոռի կամիս անօրինեալնա

Երբայր ոմն եհարց ցհայրն
 պիտեն. հասեցնա. հարցիցե
 մարդ լատահանալ իմի ինչ ա
 ւարինութ. հերթն ասեցնա
 ասաց հայրն յոհաննես կարնա
 հաւա

Առ. Ահար. Գ. Ս. Ս. Ս. Ս.
 Հասան. եթե ասա. գոյն է յո
 ղով. անգր. փոքր յամառ. թեւեց
 չանթե. զի ունեւ. արայն. ասե
 զի ասե. քհրդ. անեանա. եթե իցե
 մարդ որ հարկանե. զի արտաւա
 րաւ. անհամ. հոչ. կիցե. հասա
 նե. զնա. հե. սյուրունիցե. ըզ
 փոքր. գործայն. հասանա. հար
 կանե. լով. հասանե. գոյն. իսկ
 փայտահաւ. ասե. ք. զի ամառաւ. ն

Առ. Ահար. Գ. Ս. Ս. Ս. Ս.
 Հասան. եթե ասա. գոյն է յո
 ղով. անգր. փոքր յամառ. թեւեց
 չանթե. զի ունեւ. արայն. ասե
 զի ասե. քհրդ. անեանա. եթե իցե
 մարդ որ հարկանե. զի արտաւա
 րաւ. անհամ. հոչ. կիցե. հասա
 նե. զնա. հե. սյուրունիցե. ըզ
 փոքր. գործայն. հասանա. հար
 կանե. լով. հասանե. գոյն. իսկ
 փայտահաւ. ասե. ք. զի ամառաւ. ն

Երբայր ոմն եհարց ցհայրն
 պիտեն. հասեցնա. հայր. եթե
 ըմբռնեցիք իշանցանա. ինչ
 հարաւցիստու. արտա. թողցե
 նմա. զայն ամ. լինեցնա ծերն
 եթե մարդան. պատու. իրեաց
 ամ. ասե. զայն. ոչ. ես. ա
 ւա. եւ. ինչն. արագ. զայն.
 ձգի. զի. այսորիկ. պատու. իրեաց
 պարտութ. զի. ան. ան. ան. ան.
 կին. եթե. ան. ան. ան. ան.

Երբայր ոմն եհարց ցհայրն
 պիտեն. հասեցնա. հարցիցե
 մարդ. եթե. հարցե. զի. ինչ
 հարաւցիստու. արտա. թողցե
 նմա. զայն ամ. լինեցնա ծերն
 եթե մարդան. պատու. իրեաց
 ամ. ասե. զայն. ոչ. ես. ա
 ւա. եւ. ինչն. արագ. զայն.
 ձգի. զի. այսորիկ. պատու. իրեաց
 պարտութ. զի. ան. ան. ան. ան.

Առ. Ահար. Գ. Ս. Ս. Ս. Ս.
 Հասան. եթե ասա. գոյն է յո
 ղով. անգր. փոքր յամառ. թեւեց
 չանթե. զի ունեւ. արայն. ասե
 զի ասե. քհրդ. անեանա. եթե իցե
 մարդ որ հարկանե. զի արտաւա
 րաւ. անհամ. հոչ. կիցե. հասա
 նե. զնա. հե. սյուրունիցե. ըզ
 փոքր. գործայն. հասանա. հար
 կանե. լով. հասանե. գոյն. իսկ
 փայտահաւ. ասե. ք. զի ամառաւ. ն

Եւ զբայրն . և զհոն իցի Հայր
 տալալ խարուի մեղացն : Լճս
 ցնա ծորն . այլ ոչ ևս առնել
 ցայն մեղս . այնտ ասալ խարուի
 վս այնորիկ կոչեցան ամբի-
 արդարքն . զի ետղեւալ զմեղս
 քորեցին զարդարութ : Լճս
 եղբայն կարողիցի մարք զիս
 անալ իցի յաշխարհի Հայր :
 Լճս ետեղեւ ըմբռնի իմեղս մե-
 անալն այն : Եւ ետեղ ըմբռնի
 այն քործս բարիս . կենդանի
 իցի նա . և զի ուսուցանել զեղ-
 բայրն արդարայ վայելի . տալա-
 ւել ոչ . զի ոչ շահեացի զայլ
 ոչ շինել և զգիւրն աւերել :
 զի ոչ շահի մարք ետեղ կամրի
 աւանդել արուեստս և ոչ ու-
 սանի . զի ուս որաւելի բան ըզ-
 շախնի իբեւացի զիբաղյ և ծա-
 րաւ և աղբաւորութ . ոչ տան
 խորհել մտաց մերոց զվատ
 Խար խորխուրդս : Եղբայրն ա-
 տե ո՞վ ասե Հայր զբանս զայս
 Թի բաւին իմս դու իմր : Լճս
 ցնաներն . Հոգին սքանալ զիոր
 Եւ սքնեւորաւ աշխարանքն :
 Եղբայր ոմն գնացեալ առ
 Հայրն պիսին խօսել Է նմա .
 նստեին անդ և այլ Հարք գո-
 վեր Եղբայրն այն զայլ ոմն Եղ-
 բայր . և ասաց այր շարատեաց
 ե նա : Լճս ցնա ծերն . և
 զի ոչ իցի տալուի չարին . և
 զարմացաւ Եղբայրն և ոչ կա-
 րաց ինչ պատասխանի առնել .
 և յարեաւ անկաւ առաջի ծե-
 րոյն և խնդրեւ ինմանե զի ու-
 սուցե զնա . ետեղ զի ոչ իցի
 տալ զչարն : Լճս ցնա ծերն
 տալ զչարն . զիորք տալ սցի
 զմեղս իւր . և զընկերին արդա-
 րացուցի : ասե Եղբայրն և
 ես զի ոչ արարից զչար խոր
 Հոգիս իմ Հայր որնեղին զիս
 Լճս ցնա ծերն . արացն և
 գու իբրն զայր մի որնստցի
 Ետեղ Հոգի և ըրայ . և յոր ժամ
 գայ

ԳԼԽԻՍԵՆԻՐՈՐԴԱՄԻ
 գալցի ի ձախալ կողման Հոգի
 իկողմի զնա . առեալ յաղու կող-
 մանն զիորքն արկանե և շի-
 ըուսցի զնա . և Հոգի այն և
 Հոգի ցանկաւ Է պատից . զոր
 սելմանե իօրօր թշնամին .
 և իմարն ողորմուի նա շեղու-
 ցանդն : Եղբայրն ասե և
 զի ոչ ինչ բարեիցի Հայր խօ-
 սել զլաւն ինչ լուել : Լճս
 ծերն . մի այ խօսել ինչ բա-
 րի . և զմի այլ լուել բիւրան
 գամբարի : Եղբայրն ասե
 և ոմն կարացի ոք զերծանել
 ի չարախօսութենե ընկերին :
 Լճս ծերն մեքեղբարք մեք
 երկու պատկերեմք . և յոր ժամ
 մարդ զիւր պատկերն տեսցի .
 և գարշեցի ինմանե . յայն ժամ
 պատկեր ընկերին պատուա-
 կան երեւեցի : Իսկ յոր ժամ
 զիւր պատկերի գարշութի մո-
 ռացի . յայն ժամ սկսանի
 քննել զպատկեր ընկերին .
 Եղբայրն ասե . և զի ոչ արա-
 րից վս ձանձրուիս Հայր :
 Լճս ցնա ծերն . ձանձրուի
 մեր ձախայ յամբ բարե քործս
 դարանել . և ոչ ինչ իցի տալ
 չար բան զնա . և մեր ծեղնա-
 սի և երկիր զնա : Եղբայրն
 տե . կամրմ մտանել ի Հասարա-
 կաղվանս . երնսկի տեղ Հայր
 Լճս ցնա ծերն . ետեղ ոչ պա-
 րապիս յամ գործոյ . և կատա-
 րեալ առանդ Հոգւոց եղիցի
 ոչ կարող իցիս կեալ ի Հոգւոյ
 Եղբարցի . և զի ոչ ունիս անդ
 ի խաւովն անձին քոյ և ոչ մի :
 Լճս ետեղ Եղբարքն նի ցՀայրն
 պիսին . արի գնաւս ցու-
 ինեղորիս յայս մտնե . բան
 զի յիմեմն զմեղ մեր ձախայ
 վաներս որնն չուրք զմեօք .
 և ահա լալ իւն ևս մանկանց ը-
 օթ աստ . և ոչ տան Թոյ . Հան-
 քարաւ մեղ և ըրանին անձինք
 մեր : Լճս Հայրն պիսին ի ձայ
 նե

նե հրէշապիտց փախելի զատից
 և կարգ հեռանալ աստի վս
 արարից և Էջմյուր օմն աստ
 ցնաւ . մարտի իմ ակարացաւ
 զայր . և աստից զօրացան յիս
 ի զսե յնա ծէրն . երբեք զիտ
 ձգնառասկին աստից որդեակ
 արբւրու ձգեացնս զհոս
 անային սիրոյն ինս . և բոլ
 րով իմբ բոցակիցն ակս զնս
 Եւ հարց հայրն վանից զհայրն
 պիմն . և ասե զնա ոչ ասացայց
 զերկիւնն այ հայր . ԼԶսե զ
 նա ծէրն . երկի զնայ քանոս
 իստեօրհոս և անցնուի :

Երբայր օմն Եւարց զհայրն
 արսն և ասե զնա . հայր արթ
 երկու երն աստից . մինն կրօ
 նաւոր . և միւսն աշխարհիկ .
 և կրօնաւորն իսորհնցաւ Է եր
 կիս . մերկանալ իյայգոնցն
 զգրեաւ կրօնաւորուի . իսկ
 զսե Հիկն աս իսորհնցաւ զի
 զգեցի յայգոնց զրեաւ կրօ
 նաւորուի . և ասան երկո
 յնանն իյայգեմ գիշերն . արդ
 ում համարին նք . ԼԶսե զնա
 ծէրն . կրօնաւորն այն կրօնա
 ւոր մեռաւ . և զեղբուկն այն
 ցեղեղուկ մեռաւ . և զի իւրա
 քանի իւրն ում և գտաւ այն
 պէս գնաց :

Եւարցաւ երբեմն հայրն ի
 սահակ առ հայրն պիմն . և ասե
 սեալ զի արկանէր սակաւ մի
 ըստ յոսուր . և զի ունեթ
 առնաւ սեր յոյս և համարմա
 կո . և ասե զնա զի արդ օմնս
 ի հարցն հայրն իցին զամ մը
 իսթարո . և մարմնոյ . և յոյս
 արդեալ իսորտակեցն զմարմնս
 թարեակց . ԼԶսե զնա հայրն
 պիմն . մեք աչ ուսաք յուսե
 չե ապանանել զմարմն . այլ
 ուսաք ապանանել զախտ մարմ
 նոյ :

Երբայր օմն Եւարց զհայրն
 պիմն և ասե զնա . զի ոչ արտ
 րեց

Գլխ . ԺԱ . Երբայր և յի
 րեց հայր լիստութի հոգի իմ
 իմեր շաւորն կարել ծերոյ իմոյ
 կայից ասեմա Եւ Է ոչ կայից
 գիտեմ և ծէրն զվնաւ իւր .
 և զարմացաւ զհարցանելն և աս
 ե զնա . լեր ասե թե կար
 թո իցե . զնաց եղբայրն . և ի
 կաց սեգ . և գարձեալ Եկն աս
 նա և զնոյն բանն ասաց . ԼԶսե
 զնա ծէրն ելցեա գու իստեղ
 են յայնման . և ել գնաց Եկն
 ասաւ երրորդ անգամ և ասե
 ցպիմն . հաւատայ ինչ հայր
 զի այլ ոչ առութի անդ անձնի
 և ասե ծէրն բարւոյ թո իցեակ
 զնացեալս . մի գարձցիս յե
 տա . այլ նստիւ սեգ . և զինչ
 պարտեմ զայդ հարցանել . քան
 զի ո՞վ ե արտե սանե ուրեք ըզ
 վնա անձին և հարցանե զիս
 իստաւ . այլ իմանել պարտե
 տիպով . քանզի զծածկեալ
 իսորհուրդս հարցանեք իմեր
 ին զգո . շանալ յանգնացն .
 իսկ վս յայնի մեզաց զի ոչ
 պարտեք լարցանել ուսեք .
 այլ առեմնոյն հատանել պար
 տե զնոսին :

Եւարց հայրն արարեմնց
 հայրն պիմն և ասե զնա . ում
 պատեքազմի . ք մեզ դեք .
 ասե զնա պիմն . ոչ պատե
 քազմի . ք մեզ դեք . քան զի
 կամք մեր եւտարին իմեզ . և
 նք լինին իմեզ դեք . և նե
 զնե զմեզ . իսկ եթե կամս
 գիտե . եթե Է ու պատեքազ
 մի դեք . ծանիր զի Է մեզ
 սե և ք նմանիս նք :

Երբայր օմն Եւարց զհայրն
 պիմն և ասե . հայր շիտեմ
 ես ասա . և կամիմ թողու
 զտեղի իմ և գնալ . ԼԶսե զնա
 ծէրն . վս ինչ պատառանաց
 ասե եղբայրն զի սեմ բան
 զեղբօրն յուսեք որոշողու
 են ինչ . ԼԶսե զնա ծէրն .
 ոչ են ինչ մարմնա զոր Լուսն
 ասե

ասեւ եղբայրն այդ հայր և զի
որստացն ինչ. այր հաւատար.
իսկ . Լըսե ցնա ծերն ողի նա
հաւատար իմ . զի թէ հաւա
տար իմը ոչիք պատմեալ զայն
քիչ . քան զի զորմէ ևսեր զհայն
անորմայ և ոչ հաւատաց փնջե
եալս աշօք իւրովք . և միք ուր
հաւատացուք զոչ տեսնեալ
իցի մեր . ասեւ եղբայրն . և
ես ևս տեսի աշօք իմովք . իբ
րեւ լուսա զայս ծերն սկսաւ
նայել յերկեր . և առեալ անտի
շիւղ . և ասեւ տեսանեա զայս
շիւղ . և երոյց նմա և զգերան
տանն և ասեւ տեսանեա զայս
գերան եղբայր . և նա ասեալով
և զսեւ ծերն . դիւր զայր իմովք
քո եւ բայր . եթէ միջք քո այս
գերան իցի . և միջք եղբորն
այնորիկ այս շիւղէ . և հան
նախ գգերանդ յականե քում
քիւրանի մն և այլն . իբրեւ լու
սաւ հայրն տիկոյի . սքանչա
ցաւ և ասեւ որպիսի բանի թկա
րացից երանել զքեզ հայր պի
տիւն . որես քոր պատուական
և բարգաւրիս ան դին . քան զի
բանք քո ի ի ուրախութեան
շնորհօքն այ :

Գնաղեալ երբեմն հայրն
սերենի որսեալ և զսկաշաւերա
իւր աս հայրն արեւն և ասե
րնս . զի թէ արարից հայր այս
ի սակակ ուր զի յօժա բուք
լուսիդ բանից . Լըսե ծերն
եթէ կամիս շաղիւ զդա . գոր
ծով ուսոյ զդա . և փրանիւք
լուսիդ . զի տեսցի զքեզ առ
նել զայն զոր ասեա . ինքն ոչ
ծաւաւացի . և քան զի զօրութե
այ ոչ բնակի իմարդ որ ծա
ռաւ տես արարից . և եթէ զհեա
հանգստեան ընթանայ ոչ նայ

Երբայրն և զայրն զհայրն
մովսէս և ասե . ուր կարողի
ցի կրօնաւոր . Լինել իբրեւ
զմե

ԱԾ. ԵԼԿ. ԴԱ. ՄԱՅԱՆԻ
զմեալ իյալիս արհի . Լըսե
ծերն . եթէ ոչ համարեցի ոչ
զանն իւր . եթէ երիս տ
մաւսն ի գերեզմանի ոչ կար
մեռեալ լինել :

Լսեին զհօրեւ պատգոյն
եթէ գերիս ամա աղօթէր առ
նա և ասեւր մի փրաւաւորեք
զիս յերկրի . և այն պէտք փա
ռաւ որեաց զնա ամա փնջե
ոչ ոչ կարողեք տեսանել զե
րեսանը իւրայծառութենէ փա
ռաց իւրոց :

Գնացին եղբայրք երկուք
առ հայրն պատգոյ և ասեւն
քնա . ուսոյ մեզ բան . և ըս
կաւ ասել մին . ես պաշէմ
զերկուս առաքա և ուստեմ
հացս երկուս . արդկարացից
կեալ սովաւ թէ գիտիմ . իսկ
միւսն ասե . ես դունկս եր
կուս առնում յաւուր մի ինչ
աւագործ . և ծախեմ իւրեա
իմ երկու փողս . և զայն տամ
սեր . և արդիս կեցցիմ սովաւ
թէ ոչ . իսկ ծերն ոչ ինչ ետ
պատասխանի նց . Իւր զին
չորից առաք կամեին գնաւ
և տրամեայ եին ք ոչ պատաս
խանել ծերոյն . իսկ պա
սաւ որք եկ զից ոչ անիւն
փորտ մի եղբայր . զի ոչ
ուսմեք ստեպ սեւ ծերն . փն
ջե առեաւ հրաման այ և ասա
խօսեցի . Գայնաւ մտեալ
ի զրարքն ասե . ցծերն .
աղօթեալս ելից միոց հայր
և աս ասե զգեալ խորհեալեք
և թ ասեի ա՛յր հայր . իսկ
նա իւր արարեալ զգործս նց
սկսաւ գրել ի իմ գետնոյն նա
սեր . պատգոյ երկուս առաքա
պաշէ . և երկու հացս ուտե
րէ սովաւ կրօնաւոր . պամ
բո ոչ պատգոյ բան զի վաս
տակե երկուս գանկս և տա
սեր և ոչ երօնաւոր սովաւ .
և նայեցեալ ի վեր ասե ցնս .
բար

Բարեկեն գործքդ այդ ձեր .
այլ և թե կամքդ կենալ պահե
ցեք զմիտանէր իդատմանէր զն
կերեւել շարժամենքաշինեալ
քաղաքիս իւրեանց
Լուսեան զհօրեան պամբոյ
և թե ոչոք արեք ետես զե
րեսս նր ժպտեալ . և իմիմ
առաք ժողովեալ դէս . կա
մեցան ծիծաղեցողացանէլ զնա
նկայեալ իկառան մի՛մեծ թե
մի՛շառա . և սկսան մեծաւ
ճայնիւ աշաղակել և քարշել
զայն և ասել հա՛քարշեցեք
հա՛քարշեցեք . հայեցեալ ծ
նա հայրն պամբոյ ժպտեցաւ
իսկ գէքն թողեալ զայն կա
պեցին պարսնայեան ին և ծրպե
լով ասեին ո՛հ ո՛հ պամբոյ
ժպտեցաւ . Լէսե պամբոյ ոչ
ծիծաղեցաւ . այլ այսն արա
քի զտկարուի ձեր որք այդ
թան բազմուի . զմի՛թա հաւ
ռա ոչ բարձիք .

Եղբայր ոհ, ասե քհայրն
պամբոյ Էէ՛ր արգելուէ զիս
գէք հայր բարիառնել ընկե
րին . Լէսե ցնա ծերն . մի՛
ասեք զայդ բան . ապա թե
ասես . սուտ առնես զմծ որ
տե . եթե ետու ձեզ իշխա
նուի կոխել զօջս և զկարծիս .
և զամ զօրութի թշնամոյն . այլ
զայս ասացես եթե ոչ բնաւ
կամիմ առնել ողորմութեան
Ասաց հայրն պարսառա եթե
պարտե որք կամին լի այ քրդ
նեւ . կամ ուսանել հաւատով
զոր ինքն ոչ գիտի . և կամ ու
սուցանել յայտնի զոր ինքն
գիտի . իսկ եթե զմին յայտ
ցանէ ոչ կամիցի . կեղծաւոր
և թիւրե նա և թիւնաւոր .
թան զիսկիզբն ապատամբու
ե՛յաքեցու մե վարդապետու
և շրթնութե բան . յորմէ երկն
չի միշտ ամաւերն .

Լուսե ծերք ոմանք . եթե
պայ

պայեմիս կրտսեր եղբայր
հօրն պիտին . եգիտ աման
ինչ չի դահեկանեց և տես
պարսոյ ցերեց եղբայրն իւր
գիտես եղբայր զբնանքն պի
մենի եղբոր մերոյ իստաւան
բերել իբեն . եկ զնա ցուք
և շինեցուք մեղ վանս յայն
կոյս դետոյն . և նա ցուք անդ
հանդարտութ . Լէսե ցնա
հայրն պամբոյ . և իւ շինես
ցուք զայն իսկ նա եցոյց նմա
զանթո դահեկանին . իբրեւ
եսես հայրն անուբ արտմ
ջաւ յոյժ . քան զի համարեր
զայն վնաս անձին լեալ .
Էս ասե ցնա բարեոք գնաս
ցուք շինեցուք քան նեալ յայն
կոյս գետոյն . Էս ասեալ զա
նթառ ոսկոյն հայրն անուբ եգ
իկնկուղ իւր . և մինչ դեռ ան
ցանիին Էս քեան . իբրեւ հա
մեն իմեջ գետոյն արար զան
ձն իւր հայրն անուբ ուղղի
ւա՛գարեալ . և շարժեալ զգը
լուսն թիւրեաց յետս . և աս
կա և կնկուղ և անօթն իգնան
և կորեալ . իբրեւ Էս ին իդամ
սկսու հոգալ և տրամել յա
շաղանօք իսակադահեկանացն
Լէսե ցնա պայեմիս մի՛տրտ
մի՛ր հայր զի այս պիս եղև և
կորեալ ոսկին . եկ գարձցուք
առ եղբարեն մեր . և եկեալ

Եկն երբ Էս ծեր ոմա
մայրցի . և բնակեցաւ իսկիտե
մերձ ի կեղեցին . որ և ունեք
Էս ք ծառայ մի՛ իսպասաւորել
իւրն . իբրեւ ետես զնա հայրն
իսկիտայ և զտկարուի նր . և
ծանեալ եթե յորմէ մեծու
յոք չափ աղքատութ հասեալ
իցի . վն այն զոր ինչ գայր յե
կեղեցին պետք . յամէ տայր նը
մա . և իկաց այս պիսի քաղա
քա՛վա րուց երանելի ծերն
այն իսկիտե դամա . Եւ և զն
ցա

ևս հոգեմեծս եմք անուան
յոյժ . իսկ ծեր տն մեծ եղիս
այցի լուսն զմեանն հեկն ի
տնս անել . և մայր զիշտս և
քրնուհս մեծա մեծս տեսա
նել ի մեանն . Էւ իբրեւ մտնալ
իտակոյ լուսնեցին զմեմանս
և արարեալ աղօթս նստան .
Էւ իբրեւ ետես եղիս աղին
զնա զգեստս փափուկս . և մոր
թիկ մի փոքրիկն բոյնս իտախ
տի . այսպէս և բարձ լանարի . ք
նք . և զի եին ուղ ի լուսնեալ
և ունէր սանդալ ևս յոտս .
Էւ յայտն տեսանելով զնա քայ
լակն զցաւ ինա եղիս աղին .
վս զի յեղիստոս ոչ գոյր այն
պիտի կարգ . իսկ ծերն վս զի
մարգարեա շնորհէր ծանեալ
զի քայլակն զցաւ ինա . և տ
նէ ցալստաւորն իւր . արառ
ցես մեզտուն այսոր ի գալուստ
ծերոյս . և արարեալ անջարսաւ
շեալ . գտաւ և զի ինանք . իբրեւ
շամ եղև նստան և ճաշեցին
իբրեւ երեկոյ եղև ասաց երկո
տասանս աղծոս և ննջեցին .
այսպէս և ի գիշերին արարին
իսկ առաւօտուս ասե եղիս
աղին ցեերն . աղօթեալ վս
իմ հայր . և եւ անտի ոչ շննեալ
մտք . և իբրեւ զնաց փոքր մի
կամեցաւ ծերն շահել զնա .
և առաքեալ կոչեաց զնա . իբ
րեւ դարձաւ և հեկն ընկալաւ
զնա ուրախութ . Էւ սկսաւ
զնա հարցանել և ասե . յորմի
յերկրեւս դու . և կամ յորմի
քաղաք . իսկ նա ասե եղիս
աղին . և ոչ քաղաքացի .
այլ ի գիւղե . և նա ասե և զի ն
եր գործք քո ի գեօղն քո . պա
տախանի ես և ասե . ես հո
վիւ նախաղեի ի գիւղի . Էւ ն
ծերն և ուր ինջեիր ի գիշերն
և կամ զի ոչ անկողին քո . և
նա ասե ի գալստն ուր ոչ անկո
ղին և ոչ ալ ինջեիր ի գալստն .

այլ կողմաների ի վեր գետնոյ .
Ի արձնալ ասե . և զի ունե
իր կերակուր ի գալստ . և կամ
զո՞ր պիտի գիշերս ընկեր .
իսկ նա ասե և ինջիցի այգ պի
տի հանգիստ ի գալստ յան
շենս հայր . Էւ նե ցնա ծերն
և ուր եիր կենդանի . ասե ե
ղիս աղին . հայց ցալստ և
ըսե ի փայլեւր կերակուր իմ
և այն ևս սակաւ . ասե ծերն
ունեիր բաղանիք ի լուսնոս
քեզ . և նա ասե ոչ բնաւ ալ
ի գետն լուսնայի երբեմն .
Էւ նե ծերն քնարակորոյ լեալ ես
դու ի կենդանոս իբրեւ հարցե
կամեցաւ օգտեցուցանել զնա
ասե ցնա . Էւ աղքատս այս որ
տեսանես հայր . իմեք քաղա
քն հոռոմայեմ . և մեծա շուք
պատուով նախադաւել ի իսկա
լատ արքային . իբրեւ լուսն
գալուի բանին զըլացաւ և
իսկ ծերն արար իսկ զորաներն .
և այն դարձաւ ծերն . և ծո
ղի զբաղարն զայն և եկի յա
նապատս յայտ . ունէր ես անդ
յարկս մեծա մեծս բաղանիս
և սրահս գեղեցիկս որմն մոր
մարիայս . և ձեռունս ոսկեքո
ծս . Էւ և ստոցուածս բաղանիս
և ինչս անթիւս . և ծողեալ
զայն ամ մտի ի ինջիկս յայտ .
Էւ իմ և առիստ ոսկեղեն . և
իմ անկողինս բաղանիս ոսկե
հրուս և բաղանիս . և փո
խանակ նց ես ինչ մոր ըլծա
հիւք և զմոր ծո զայտ . Ի ար
ձեալ հանդերձք իմ անթիւք
բաղանիք և մեծաքինք եին . և
փոխանակ նց զգեցեալ եմ զա
նարգս զայտ . Էւ իմ անդ
նոյ իմոյ ծանեւ որ ըստ օրե
բաղանիս աղանդ . ոսկեւոյ և
արծաթոյ . և արգ . ես ինչ
մեծ զնուստա զայտ բանջար
և զբաղանիս սակաւ իմ իմ
բոլե . Դարձաւ և բաղանիս
և աս

ծառայից և ապա տառապանքս Եկն
 խառն իմում աշտոնել զիս .
 Ե փոխանակ ամենեցուն այնտ
 ցիկ հաւատացոյց ան զեղբայ
 րս զայս ապաստարիչ ինչ .
 Դարձեալ Ե փոխանակ բազա
 նեաց հանգստեան զորկրեի .
 ունիմ զայս սակաւ Զուրս .
 Էւ փոխանակ ոսկեկար և մար
 քաբաժնի հոռուն կոշկաց ունիմ
 զսանդաղիկս զայս յոտս իմ .
 Էւ փոխանակ երգոց և այտ
 րուցն քաղցրա՛նայնից . ստա
 ցայ սաղմոսս զայս . Էւ արդ
 աղատեմ զքեզ հայր մի Դայի
 ակզիբ իմի տկարու՛նս իմ .
 Էւ իբրեւրուաւ զայս զգիպա
 ցին Ե կնիմոսս իւր և ասե . վա՛յ
 ինչ եղկելոյս . քանզի ես ի
 քաջմում վշտաց զորուներիս
 խաբհե եկի ի հանգիստ . և
 արդ ունիմ զորբնաւ ոչ ու
 ների յայն ժամ . իսկ դու իմեի
 հանգստուեց եկեալ ես իմիչ
 աս և ինեղուիս . և ի հարսու
 թենե յաղքատուի . Էւ շա՛հե
 ցաւ յոյժ և գնաց . յայնմ հե
 տե եղև բարեկամնմա և զի
 միշտ դայր տեսնել զնա և

Տօգաի ինմանն .
 Տայրցին ոմանք ցհայրն սի
 օրցի և ասեն ցնա . Ե թե ան
 կաւի եղբայր ոմ . ապա թիցե
 զի ապաշխարիցե ամ մի .
 Էջօե ծերն խիստե բանդ այդ
 և նք ասեն ապա բարիե եթե
 զամիսս վեց ապաշխարիցե .
 Էջօե ծերն . և այր և շատե
 իսկ նոքա ասեն . և այդ պաթ
 ան զիմեղից և նստի խեբ ք
 մեզ . Էջօե ծերն . ոչ այլ
 ապաշխարել զսակաւ աւաբս
 և ես հաւատամ յան ոմ Թե
 կատարեալ մաօք և զլըու թի
 օրսի ապաշխարիցե զերես
 աուրս ընդունիմ զապաշխա
 րուի նի և թողու զանցանեթ
 եւ հարց հայրն յովսեփ ցհայրն
 սի

ԳԼԽԻՃԱԵՆԵՐՈՐԴԱՅԻ
 սիսոյի և ասե . իքանի լամ
 նակս ապառե մարդոյ զի հա
 ցե զախտս . Էջօե ցնա ծերն
 զոր ժամք կամիս իմանալ . ա
 տե յովսեփ այդ հայր . Էջօե
 ծերն յորում ժամու և եկեւ ցե
 իմեքո տխաք ինչ և զաղմաղակի
 հատ ընկեա զնա իբեհն .

Ե դարցր ոմն եհարց ցհայրն
 սիսոյի և ասե . զի՞նչ արարից
 հայր զիանկա իմեղս . Էջօե
 ցնա ծերն դարձեալ արի .
 ասե եղբայրն . յարեա և դար
 ձեալ անկա . Էջօե ծերն .
 և դարձեալ արի . և թե բիւր
 աղաքամ անկանիս . բիւր ան
 քամ դարձեալ յարիցես միւշե
 բմահ քան զի յորոյ վերայ
 գացի մարդ յեւն . յայն կար
 գե օցի և ասե եղբայրն և զի՞նչ
 արարից զախտս իմ . Էջօե
 ծերն իւրաքանչ իւր ք ի
 մեջ փորձի իւրում ցանկու
 արի .

Եւ արդ ոմաց հայրն սի
 սոյի Թե բայեցին ցաշափեբան
 իւր . ասա ինչ զոր ինչ տեսա
 նիցես յիս . և ես պատմեմ քեզ
 զոր ինչ տեսնիցեմ իբեզ .
 ասե աշակերտն ցհայրն . դու
 չայր բարիես մաօք . այլ սա
 կաւիկ մի խառաւ սիրտես . ա
 տե ծերն ցաշակերտն . և գու
 ևս բարիես մաօք այլ սակաւ

Ի մի ծոյլ և հեղգեա մաօք .
 Իսկ ոմն իծերոց ասեք . եթե
 աղաչեցի զհայրն սիսոյի զի ա
 սացե ինչ բան . և նայ ասե
 ցիս յամ յորմե կարա զիցե
 մարդ փախել իմեղաց և ոչ
 փախիցե յանցաւորե այն պի
 սին .

Գնացեալ եղբայր ոմն իյե
 տան սինա առ հայրն սիսոյա
 նե . և ետես զեղբարքն զիս
 խառն ին իգործս . և ասե ցն
 մի գործեք զկործանական կե
 բանուք . զի մարիամ մասն բա
 թի

ընդունեց . Երբ Բաղնա
 զայս ծերն ասեցաւ իւր
 ցաւքս . Ի՞նչ անուի . տար զեղ
 քարս զայս խոռոն քո ուր ոչ
 քոյ ինչ . Ետև քո սմա գերսզի
 քոյ թերցցի և միտք տեսցե զնա
 և նա արար այն ակա . Իբրև
 ինն ժամեզե նայեց եղբայրն
 իրուոն մի թե գայցե ոք
 չեսցե զնա զի կոբիցե . Երբ
 րև ոչ եկն ոք կոչել զնա .
 քայցեաւ և արուցեալ քինառ
 ծերն և ասե . ոչ Խաշակե ցին
 ինչ եղբարքն այսօր Հայր .
 Էջս ծերն . այդ կերան . և
 նա ասե և թէ քո ոչ կոչեցին զիս
 Էջս ցնա ծերն . վս այսօրիկ
 զի դու մարդ Հոգեւոր ես . և
 կոբատական կերակրոյ պետա
 ոչ ունիս . իսկ մեք կարիք կե
 րակրոյ ունիմք . և սակա այն
 րիկ աշխատիմք . իսկ դու մասն
 բարի ընտրեցեր զիզօրսողջոյն
 ընթերցար և մարմնոյ կերակրոյ
 պետա ոչ ունիս . Իբրև լու
 աւ զայս եղբայրն անկաւ առ
 արքա ծերոյն և ասե . Թող
 ինչ Հայր . իսկ ծերն ասե պիտո
 իցե Է մարեմա և մարեմալ և զի
 Իմարեմալ գովեցաւ մարմա

Է ասց ծերն եթե յանցեա
 եղբայր ոմն երբեմն և անկաւ ի
 մեծ մեղս . Եյետոյ զղջացեալ
 եկն յապաշխարհուի . Եզնաց առ
 ծերոմն և ոչ ասաց նմա զոր
 գործեալն . այլ միայն ե Հաջ
 և ասե . եթե որ զայս պիտի ինչ
 գործեսցե ոպ մարեմա ապաշ
 խարհու . կամ թե ունիցի յոյս
 փրկուե . իսկ ծերն վս զի ան
 փրձեր ջննուի ասե զնա զինչ
 ասես ոմ ի եղբայր թէ քո կորու
 աննես զանձն քո . զայս իբրև
 լուաւ եղբայրն ասե . եթե
 կորուսի զանձն իմ ապա գար
 ձայն յաշխարհու . Էս մինչ գիմ
 աց գնալ . եկն ի խորհուրդս
 իւր և ասե . գնացից և պատմեցից
 զմե

զմեղս իմ . Եզայս խորհուրդս
 և ա Հորն սիրովանեի . Էս եր
 Հայրն սիրովանե մեծ և բոհեմ
 ի ջննուի . Երբ և գնաց եղ
 բայրն և ոչ նմա խոստովա նե
 ցաւ զգործն . այլ այնու տե
 ակաւ պատմեաց ոմ և ասե
 ջին ծերոյն պատմեաց . ի սկ
 Հայրն քացեալ զբերան իւր
 ուսուցանե ք զնա իբրոյ . Ե
 թե ոչ գոյ մեղս նյ որ ապաշ
 խարհն . իբրև լուաւ զայս
 եղբայրն զորացաւ և պատմեաց
 նմա զգործս իւր ասու գործի .
 Իբրև լուաւ զբանն զայն երա
 նեի Հայրն ոչ տխրեցաւ . այլ
 իբրև Հմուտ պատեաց զվերս
 Հոգոյն . Եեցոյց իրոց եթե
 ոք ապաշխարեն դիւրաւ առ
 նուն զթողուի մեղաց . Իբրև
 գնաց ծերն այն տակուն և ասե
 Հանձարն առ Հայրն սիրովա
 նե պատմեաց նմա և ասե . ա
 Հա կրօնաւորն որ յուսաւ Հա
 տեալ կամեք գնալ յաշխարհ .
 ոմ զաստղ փայլե ինչ Է եղ
 բարցն . Եարդ զայս յայն աս
 կա ասացի զի ծանկեցաք եթե
 մեծ ջարեաց պատճառք լինի
 տրեա և ան Հանձար մարդկան

Է ասց Հայրն իպէրիք սե
 ճմարքի իմաստուն այն . որ
 ոչ միայն բանիւք ուսուցանե
 այլ և գործովք վարդապետեա

Գ Ենադ երբեմն պողե աշա
 կերտ Հորն օրի . զի գնեայե
 արմատոյ տերև . Եզտաւ զի
 այլոց պայմանեալ եր արմա
 ետունալ եր գրաւ . Էս բան
 զի Հայրն օրե ոչ գրաւեր ինչ
 այլ առ ժամայն գնեք . Եզ
 նաց այլ ուր աշակերտ նրմ
 արմատոյ . ասե զիտ պարտիզ
 պանն . վաղ քերեմն եկն ոմ
 և եղ գրաւ արմատոյս . Եայլ
 ոչ եկն առնուլ զսա . արդ կալ
 զսա

զսաքեղ . և առեալ զայն և
դու եք զ առ ծերն . և պա-
ստայն և մա . քրտն լուա . օծրն
զայն . և արտաց ձեռօց . և ա-
ռե . օր գրաւ ոչ լինաւ .
և ոչ եւթող զսքմաւն ինն բե-
րել իննրքս . այլ առաքեաց
անբերն խանդի իւր .

Տէրն ասաց . ո՞նչ յովսէփ
արեմաթացին առեալ զմար-
մին ան յի պատեաց և իննկեաց
և եղի ի գերեզմանի . և այս պէս
և կեք պարտե փոթալ զիմի
զիցուս զիմի զգնակեալն իմզ
զլնորհան այլ արարեալ . ցուց
իմն ը . քանզի իմի մանանա
տուաւ և երակո . ք . 3 . 7 . և պա-
տին . և սկի նորոյ ինն մանանա
տուաւ մարմնս ան մերոյ յի
քի .

Եղբայր ոմն եկաքց ցծերն
ասաց . գնալ կամիմ անգրեի
յերկիր իմ . զի օտարեք լնս
ցնա ծերն . և այս գիտեալ որ
գեակ զի իգայն աստ յերկրե-
քուսն . զոյր ունեիք առաջ
նորդ քեզ . և սկ առդ իդա-
նալդ քո անդ . զնորին հակա-
ռակն .

Բսկ եղբայր ոմն ասե ցծերն
ես և ոչ միինչ պատեալ զսկսեա
նեմ իսրաի իմում հայր . ասե
ցնա ծերն . միտք քո չորս դը-
րունք բացեալ ունին . և որ
քք կամի մարն և որ կամի
էլանե և ոչ կարնս դու իմանալ
այլ թեղիցնս գուգուսն ասն
քոյ և իսկեացես զնա . և ոչ թո-
ղուս մտանել ինա . խորհուր
դմ չարս . յայն ժամ տեսա
նիս զնա . կսլ արտաքոյ և

Տպատե թագմել չէ քեզ .
Հայր ոմն հասարակաց վա-
նից եւարդ ցսքն կիւրեղ և
պիսկոպոսն աղէկս անդրու և
ասե ցնա . որք մերապոյն ի
ցէ քաղաքս վարուի . մերոյ
որ խորդ եղբարցնմք իմա
սին

Գ. Լ. Ի. Յ. Ա. Ե. Ր. Ր. Դ. Ս. Ր.
սին որք զուսք օրինակք և
օգեակսն փոխանց լինիմք առ
իքրիս . և լեւեց որք յանա-
պասի փայնացեալք են և զի
եանք փայն ուղղեն . և իս-
տասխանի եւ պապն և ասե ցն-
նա իմն ը մովսէսի և եղիայի քն
նուի ոչ գոյ . զի եւ կոթանի
Համոյ եղենայ . և յիստե-
կրօնաւորոն իգործ իտեի ա-
ռուր սրբոյն միւսոյ . և ասեալ
զնա այլ ոմն եղբայր ասե ցն-
նա միթե այսօր գործել մար-
թե . և սկ նա ասե . Եթե այս
օր վկայն քի այս քան չարա-
բանս կրեաց ոչ և արարե-
ին ձայս օր առաւել աշխատե-
լն և կրել և վշտանալ .

Բսկ աշխատե և ապա յիս-
թուր ոմն եղբայր զյանցանսիս
միայնակեցուի . և պաւալ ը
մա յանկարծակի անկաւել իվի
վիմ և խոցեցանս քն իրմալն
չափ արեւն հեղաւ միջև վա-
հաւեալ թուա . և եկին դեք
առնել զհոգի նր և ասե չէ
նա հրեշտակք նայեցաւուք .
ի վեմ այս և ասե ք զարիւնիւր
զոր եհեղ իսակս այլ զայս իր-
բե տմացին հրեշտակքն . քա-
թեաւե դեք և աղտոնցաւ հո-
գի եղբօրն .

Եկաքց ոմն եղբայր ցծերն
և ասե . Եւթող երկնիս շայր
միւնչ զմում յանապաս . ասե
ցնա ծերն . վստայնորիկ երկն
ի իս զիգեռաւ եւ զսոյնիս .
Բսկ այլ ոմն ծեր եկարց և
ասե . զի նչ սարսիւ տոնել
ոք կամիցին կեալ . իսկ ծերն
հիւսե ք զարմաւ և ոչ յեցաւ
իկեր . այլ ասե պնացեալ աշ-
խատեաց այս պէս ոմն նստա-
նեւ . ասե եղբայրն չէ ք
միւնքանում ստեալ շայր . և ս-
քնաւ ծեր վստայն գիտեալ դե-
զատալի կս մղոնն . Եղբայրն
ասե զինչ իցե գործ կրօնաւ-
որի .

բանաւ . եւս գրադմուքս իսկ
գու եղբայր մեկնեաց իմաբե
աւթենի գիւացն . քան զի Հը
րէշտակ նի բարեկամք ազգի
մարդկան են . եւ ոչ եթե անգու
նողք . անխաւարտիք . եւ Հաս
տատեալ զնաց իսկ նեակնիւ
եւարտեալ ծանեալ զխաբե
իւրն ինչ .

Ասեին զհօրեռմեմ մեծե
եթե յոր ժամգայր ոք առնա
Հարցանել ինչ բան . աւեր ցը
նա ծերն . ահա ես գատաւոր
նատիմ իմիջին . զի՞նչ կամիս
զխարտեից քեզ . եթե ասես
ողորմեաց ինչ . աւեր ցքեզ ան
ողորմեաց եղու եղբօր քո .
եթե ասես թող ինչ . աւեր ցը
քեզ ան թողքն . եղու ընկե
րին քոյ . եթե անկրաւուն
ինչ իցե այս առան . քաւ լի
ցիւնսանես զի իմեզե կեալն

Ասեին զԺերոյ ումեմ որ
բնակեր իսենեակն . եթե Գը
նացեալ ոմն առնա իմեռոցն
իւամաղօթիցն . եւ սերիներ
քուստ իտանն զշօթու ծե
րոյն . զի կռուեր ի խորհուր
դս իւր . եւսեր . մինչև յնձր
սպանանել կամիս զիս . եւ մշտ
զայն բանն ասեր . եկարծե
աց ծերն որիգրունէր . ե
թե այլ ոմն առնա . եկու
ին ի միմանս . եւ բախեաց
գրուուն զի մոցե . եւ իւհան
գեօցե զնս . եւ իբրեւ եմու
եղիս զծերն միայն իտան .
եւ մի իրունէր առնա Համար
ճակոյն . աւեր ցնա ի ոք ոք
կռուէր Հայր . Լօսե . ծերն
կռուէր ընդիս . եւ ընդ իոր
Հուրդս իմ . զի զգիրս չորեք
տասանս գիտեմ իմ իւ . եւ մի
բան վատ . լուս այս որ ար
տաքոյ . եւ մինչ սկսա յաղօթս
այն ամբանք որոցն կորեալ .
եւ այն միայն եկն ի խորհուրդս
իմ

իմ իմամ աղօթիցս . եւս ի
այն կռուէր . եւս զի մարգա
րէքն գրեցին զգիրս . եւ կեալ
սք Հարքն կատարեցին զգը
րեալն ինս գործովք . եւս
սան զնս . իսկ յետոյ եկն այս
աղք . որք գրեալ զնս եղ իւս
տուհանս անգործ . եւս ըն
չար խորհի իմա ի տուէ . եւս
Ժերն .

Գնացին եղբարք ոմանք .
առմիայնակեաց ոմն մեծ յոնա
պատ . եւս ընկալալ զնս ու
բախ ուք . եւս երն նք աշխա
տեալք յուղոյ . եւս արաւթի
նց սեղան նախ քան զժամ Ժա
շոյն . եւս որ ինչ ունէրն այնու
բարուք Հիւր ընկալեալ զնս .
իբրեւ եղեւ երեկոյ տապեալ
երկոտասան սաղմոսս . եւս
գեան . ինչիւ պէս անթշ զիշե
րուն . եւ իբրեւ եղեւ անաւն
ձինն եղբարքն . լուա ծերն
այն զիւրեկին ի միմանս եթե
միայնակեաց քորյան ապառաւ
Հանգիստ ունին . եւ պարարտ
ուտեն քան զմեզ . որի Հասա
բակաց վանս եմք . իսկ առա
օտին մինչ զնալ կամեին նք
առ ալ ոմն միայնակեաց որ
բնակեր մերձ ի վայրս նք .

Լօսե ցնս ծերն զնացեք գուք
առնա . եւս թոյն տուք նմա ի
իմ Կատարիք նմա միտոգեւ
ցես այսօր զբանջար քո .
եւս գնագին Կատարին այսպէս
ինկ ծերն իբրեւ լուա զբանն
Կանեալս զնս իգործս մշակու
անօթիս մինչև յերկոյն . յերե
կոյ արարաղօթս յերկինս . եւս
պա սակուծից զպաշտս վանք
եկեւոցդ . զիմք Ժաշակեմք
զերեք աւուրք մի ան գամ
այլ լուծից զպաշտս վն ձեր .
եւս արաւթի նոցա Հաց չոր
Կաղ . եւս ասե պարտե այսօր
զպականալ վն ձեր . եւս եւս
Ժա

Քացարի ետրկյաղնայն . և իբր
 ըն յարեան . իսկոյն յնոյն յե ր
 կարեայ ճեղնն զաշտես փն
 չե յառաւօտն . և առաւ ասե
 ոչ կարացի իսկիս ձե ր կասա
 թեւ զկանսն իմ . այլ հանգե
 ռուք քուք սակաւ ար . զի ե
 կեաւէք ի հեռաւատան . Եւ
 իբրեւ եղև առաւօտն խորհե
 ին փախել ի յաճոռն եղբար
 քն . իսկ ծերն աղաչեալ զն
 և ապեր . կացեք առիւս տօմիս
 և թե զոյս ոչ կամիք կացեք
 առաւ կարգաւ . անապատակա
 նաց շաբաթ ար վս սիրոյն
 այ . անք իբրեւ տեսին թե ոչ
 թողու զնս գնալ փախեան

Լ Գաղտ և Կնացին աւտի .
 Եւ զբայր ոմն եհարց յծերն
 և ասե ինա . եթե ծանրանա
 քոն յիմ իմ . և անցան ժամ
 աղօթիցն յցեառոյ այլ ոչ . կամի
 թն ձն իւրաղութա առնել . իբր
 թե ոչն ժամ աղօթից քան զի
 անցաւ . և զսե ցնա ծերն .
 թե ապաւ և զիսն սցիւք զնրն
 զեւ մինչև զըոյս առուրն .
 ար զանգիտեք այլ արի . և
 փախեա զգուրս և զպատուհա
 նս քո . և կատարեա զկարգ
 աղօթիցն քոց . քանզի գրեա
 լի քոյե տն . և քոյե գիշիւ .
 և յամ ժամոս փետաբանի տծ .
 Եւ ապ ծերն . եւ ոմն մարգ որոս
 տե յոլով և քեռ և քաղցեալ ե
 ի և ալ ոմն որ ուտե սակաւ
 և յագի . այլ որոտե զշատն
 և քաղցեալ և աւելի վարձս սա
 անա ի պաղա քան զսնորոս տե

Զ ասաց զարձեալ . թե պետ
 և աշխատեալ եղին քեքն ի Կ
 ըն . այլ առին և աստ Հան
 դիստ ինչ . այս ինքն զի ա
 զատեցան ի հագոց աշխարհիս
 սցորոնի . Եւ ասաց զարձեալ .
 եթե գիտե կրօնաւորն զտե
 զի իւր գիւքաւ կատարի առա
 ժիծ

ՂԼԻԴԱԵՐՈՐԴ ԵՄՍ
 շինուի և ոչ զնա անդ վս պա
 կասուի պիտոյից մարմնոյն .
 այն պիտին ոչ հաւատայ թե
 կարողեւծ կե բակրել զնա
 Բակ եղբայր ոմն եհարցցմա
 նուկ փոքր և ասե զնա . բար
 մոք իցե լուել . և եթե իստեւ
 զիտապիտանի ետ մանուկն
 և ասե . եթե ան օգուտ են
 բանքն . թողցես զնս . իսկ
 եթե օգտակարք են իստեւ
 փոքր ար այլ թե պետ և բար
 մոք իցե բանքն մի յամեր ինս
 քանզի լուելն լաւագոյնէ քն
 զբարի բանս իստե

Զ ասաց ոմն ի հարանցն թե
 գիւր իստա քո զի իշատակն ան
 և պարապեա նմա քանզի դայ
 արաց լոյնա մի . և գու զի
 ունիս զի իշատակն այլ իմի քո
 ոչ պատեն տեղի մօտե իբեզ
 և գնա . Եւ ոչն զնս և որտացի
 տեղի թշնամոյն իսիրտ և բ
 և գայ արագ արագ լողին սթ
 և մինչ ոչ ասակե տեղի անգ
 փախչի ինման և Հեռանայ .
 գիւր գոյր տեղին ի բագ մոս
 թե նե չարեացն .

Ի ընե երբեմն Հարք ոմանք
 յեգիպտոսէ իսկիտե . տեսա
 նել զԼայրսն . և իբրեւ տե
 տին զնս . իյեբկարա ձգեալ
 պաւղոցն սովեալս փոյն տե
 նուին զի բակո ըն . վս այստ
 իկի գոյն և կեցան ինս . ծա
 նեաւ դայս երեցն սկիտոյ .
 և կամեցա շինել զփոս ե
 գիտացե ոցն . վս ոյնորիկ
 ճարոգեայ պաւս յեկեգեցին .
 յեղորդուրդն . ժրաւ իբ Ե
 մեզ կապէս և իմանուրս . Եւ
 և օնգան գնալ եգիպտացիքն
 իսկ նա ոչ թող զնս գնալ .
 իբրեւ պաւեցին զառաքս Եր
 կուսկորացան և ուսն եգիպ
 տոսիքն պիտոյիկ . և նոյ օր Ե
 լեջ ետ աւաւել Երեցն . իսկ
 տայ . իսկ սկիտացիքն պաւե
 ցին

Գրեւ զշարաթն ողջոյն. և իրօն
 եկեղեցւորաթն անստան եզրն
 ետալցիք ը սկիտացոցն. և զա
 րհիւ. և սկսան շինեալ ի բրե
 զմուրհոտեմէ եփեալացիքն. և
 Էկալաւ մի ոմն սկիտացի ծեփ
 զձեռանն միայ. և գիւտացեալ
 և առե պատրաստ և հանիարաթ
 Էն ընդես ի բրե վերանաւոր.
 Իսկ նա ձգեաց զձեռն ծեփոյն
 առան դնա իրաց ղնա և թոյլ
 տաւ ինչ. ցիոյ ինչ եռացեալ
 Էն ընդալեւ ի ծեփոսի եկիւ, այս
 միկ և ահա. առիկ մեռանիս.
 Է զսե ցնա ծեփն. և թե զոք
 որօր ըմէլ պահեցիք. առան
 զհատեալ ծեփ. ապա զմի օր
 գացեալ. զէջայք. յեղբարսն
 գոք. որք այս առն միշտ յեթ
 կարեն զպահս և զձգեալ. Դս.
 յայն ժամ խնդրեալ թողուի.
 և արահուի լցեալք. գնացին
 իսենեակս իւրեանց շինել և
 զհաստատել ի կամոյն.
 Է զբայք ոմն եւ յայնաբհե
 և ի բրե զգեցաւ զձե կրօնաւ
 գրուի. և առ ժամայն արքեւ
 զինքն իսենեակս ուրն մե և
 ան թե եւ հանգարտեալ եմ
 անգա այժմ. սիսկ ծեփոցն ին
 և այլ գոյս. գնացեալ. Է զսե
 զնա. և և տուն նմա կանոնեա
 զիգնացե զթ. թօրե իսենեա
 կս եղբարցն. և ին ուր ի
 զնալ արսիցե թողուի շնորհե
 յեթ ինչ զոքեալ անգարտեալ
 այլ զեա. և և եկեալ ծեփ. և
 և արսե սկս. զհրամանս
 և Դս. և Դս.

Եւ զհոգիս եղբարս մարտիրոս
 Եւ Եւսեբիոս յայտարարեալ Կրօնաւոր
 Եւ Եւսեբիոս իսկ զկրօնս եղբարս
 Եւ Եւսեբիոս Եւսեբիոս Եւսեբիոս
 Եւսեբիոս Եւսեբիոս Եւսեբիոս
 Եւսեբիոս Եւսեբիոս Եւսեբիոս
 Եւսեբիոս Եւսեբիոս Եւսեբիոս
 Եւսեբիոս Եւսեբիոս Եւսեբիոս
 Եւսեբիոս Եւսեբիոս Եւսեբիոս

[illegible][illegible]

Երեսի հարանցիտուրդն թե
բնակէսքի մշակոյթի տեղի-տե-
ղով ոչ կ'ընէ մշակ . ոչ բազմի-
գործքն իւրացիքն զայն վրեժ
այցէ . չի սկսած ճշմարտութե-
այս պէս ահա . ներել ոչ կ'ա-
ցն առ այլ ծնորդ . ոչ օգտու-

[illegible]

նի տերն . և այսու զորքերն
 ցէ . զի յոր ժամ պաղաւ լից հոյն
 ծառ . տերնն յայն ժամ գե
 ղեցիկ իցե . աշապիւս և գործ
 քանի վայն ըսէ իցե .
Երբ գեացեալ երբեմն եղ
 բարբ և բնքիսկիտե . և երթեալ
 առ ձեր ոմն . եւ Կարց միւսն
 ցնեցն և առե . եւ Կայր զ
 Հին և զնոր կողմարանաց գի
 րոսուեալ եմ ի ծիւ . Լըսե ցը
 նա ձերն . դու զօրս լցեալ ես
 բանիւք . եւ երկրորդն առե .
 և եւ Կայր լիցն և զնոր կողմար
 անաց դիրսգրե ալ ունիմ ինչ
 Լըսե ցնա ձերն և գու ևս եղ
 բայր լցեք զպատու Հանս քո
 թշնամիք . եւ երրորդն առե .
 և եւ Կայր այն չափ տնփոյժ ա
 բարի դանձն իմ . մինչև ոչ լու
 անայի զոտս իմ . և ոչ զամանս
 վս որոյ յանձն իմ իբրն զիւր
 և զյօռ եղև բուսեալ առ Կան
 գիւս ունեւ լոյ զիւս . Լըսե և
 ցնա ձերն . և գու եղբայր զօ
 տարաւ իբրու ք վարեցեք իբրե
 զի օտար Համարե լոյ զմարմնդ
 ամի մեթեցեք զնա զի պարտե
 առաւել ք գոյն ունեւ Կաւատս
 ու զիդ և գործս բարիս .
Երբ այր թի եւ Կարց ցնեցն և
 առե . իբր Կայր կարճս մտու
 առնեմ զաղօթս իմ . Գլատաս
 խանի եւ ձերն և առե . յայն
 ժամ յայտնի սերն ալ . յոր ժամ
 միտ մտու ք կատարեալք զգործսն
 ալ .
Երբ արբ չիւղ գնաքին եր
 բեմն առ ձեր ոմն . և եւ Կարց
 ձերն ցմի ինցանէն և առե .
 դու զինչ աշխատիս իտանքու
 իսկ նա առե սիրտս . Հիւսեմ
 Լըսե ցնա ձերն առ Լիւսեւս
 ցեքեզ պատկ որդեսկ և ցեքի
 բորդն առե . և գու զինչ աշխա
 տիս իտանքո . և նա առե ար
 մու եւնիս գործեմ քո իտա . Լը
 սե ցնա ձերն . առ զօրացու յա
 նից

գալիս . ԴԱ . Երբ որդիս
 նիցե զգեզորդեալ . եւ ցեք
 իորդն առե և գու զինչ աշխա
 տիս որդեակ . և նա առե . եւ
 մաղս գործեմ . Լըսե ձերն
 առ պահեցեք զքեզ . եւ Կար
 չորսորդն առե . և գու զինչ աշ
 խատիս . և նա առե . եւ Կը
 րիչեմ Կայր Լըսե ցնա ձերն
 դու զինչ գիտես թե զինչ դը
 րեացես իսկ ք Հինգ երրորդն
 առե . և գու զինչ աշխատիս
 եղբայր . և նա առե եւ Կատաս
 առնեմ Կայր Լըսե ցնա ձերն
 եւ ք առ այդ բան և գործ .
 ինչ ոչ ունիմ . Կայն ժամ եղ
 բարբն աշնոքիկ խնդրեցին ա
 զաշանօք . յայտնեւ նոյ թե
 զինչեք որ նման միմեանց ոչ ա
 սաց բան նոյ . Լըսե ցնա ձերն
 այս ինչեք բան զի որ Հիւսե
 զսիրայի աշխատի յոյժ . Եթե
 զգաւառ առաջի ալ . պատկ
 իւր Հիւսեւսցե . իսկ որ զար
 մաւ գործե աշխատի առաւել
 յոյժ . գորու ք նմա պիտոյ իցե
 եւ որ զմաղս գործե նա իցե
 օղս շրջի . նմա զգու շանալ պի
 տոյիցե . իսկ գոյին խնարկ
 ալ ք պետք եւ զինք Լայարաս
 ցի իբործ իւր . ոչ յարգեցի
 զնա . իսկ առ կատա . գործն
 բան ոչ գոյ իւր . զի իմա՞ս ա
 կանաղ իցե նա . բան զի եթե
 առեցեն զոք որ բարձե ալ
 սիրա . և կամ սիրիդ . կամ գիրս
 և կամ մաղս . առնե ահա կր
 յաւորե . զի խոսե նի գործն
 նիւթ Հոյ . իսկ եթե որ զի
 մա՞ս ալ սրե կատա . առնե ա
 հա վա՞ս ալ կանք գան զիտա
 գործ աշխարհականացե . իբ
 րե լուան դաշ շաՀեալ յոյժ
 և ուրախացեալ գնացին . եր
Գլիւրպազե լոյ սրբոյ ձերոյ
 Գլատաք մեզ ոմն իմ երողն
 Եթե երա՞նջ եղբայր մի՞ ճգ
 նաւոր յոյժ . և եր նոյ մայր ոչ
 քատ և եղև սով մեծ իկոյմանս
 յայ

յայնսնիկ. և առն ալ եղբայրն
այն հոգ. և յոռոյն լաւանել
ծոր իւրոյ. և ահա եկեալաւ այ
ձայն յերկնից որ ասէր. և ամ
գու. և զոգասցես զմայր քո. և
կամես հոգացից. զի թէ գու
հոգաւ ես ոչ զոգացից. եւ
եանեաւ զձայնն այլ չեաւ.
և անկեալ յերկիր ասէր. ար
տասուօք. ար գու. և զոգա
ցես զիս և զիս. և յարուցեալ
գարշաւ իսկեմն ակ իւր և յե
մերց առաւրց եկեաւ աւայ մայր
իւր և երէր նմա հացս. և ա
սէ թէ ոմն ծեր էր եր. և ետ
ինչ զպէտս որ յայտմամբ ինչ
և քեզ բաւակաւէ. և նա գո
հանայր զայ. և առաւել յաւ

Եւ այր ի զգաստուի իւր.
Եւ զբայր ոմն է հարց ցծերն
իւր և ասէ. Եթէ գնս մնա ի
վանս ուրեմն առ եղբայր ոմն
և զնենն առաջի մեր կերա
կուրս. և եղբայրն այնորիկ
կամ յաղագս պահոց և կամ թէ
ճաշակեալ իցեն և յագեալ.
և ոչ կամեսցին ուտել. իսկ
սովեալ իցեմ. զի ոչ պարտ ի
ցն ինչ առնել յայն ժամ.
Ընտ ցնածերն եթէ եւ թեալ
իցեն. դիտեսցեն զեղբարսն
և զկերակուրն որ եղբաւէ.
և զոր ճանաչես թէ բաժին
քոյ իցն յայն մօնէ. զայն կե
րիցես և յանցանք ոչ իցն. քո
և գտնածակցուի ոչ արարեր.
Իսկ եթէ յաղթեսցիս և աւե
րկերիցես. այն գայթակ
չուիէ.

Եւ զբայր ոմն է հարց ցծերն
և ասէ. զիսէ չարախօսուի.
և կամ զիսէ դատել զնկերն.
Ընտ ցնածերն. չարախօ
սուի անուանի բանբասանաց
բաւ. զոր ասեն. իսկ գատել
զնկերն այնէ. որ ընկերին վս
իսէ մէջս ինչ առնել. արդ
մեքան զոր է զեմեղբորն

ոչ ասիցի. և եւոյ նք ասիցն
թէ ակտ և բարի բանիցէ.
սակայն չարախօսուի թէ.
իւր ասէ թէ պոռնիկէ. կամ
գող. և կամ արքեցոյ. և կամ ար
ծախասար. այս պոռնիկէ. գա
տելն.

Իսկ եւր ոմն անցանէր է
գետ. և իբրեւ էանց եգիտ
չամբս եղգան և մտեալ է ը
նակեցաւ անդ. և հիւսիս
սիրտ զօնքն եղեգան. և ըն
կենոյր ի պետն. իբրեւ տեւին
զայն արքեցոյն եկին պե
տովն և վարին զնա. և ասեն
ցնա ընդ հիւսեւս զայս փնջ
ոչ պիտոյի քեզ. և նա ասէ.
իյայն սակս առնեմ զիւրիտ
սիցիմ. այլ ոչ թէ վս պիտոյ
ից առնեմ ինչ. և զնաց
անտի.

Եւ իբրեւ զբայր ոմն. Եւր
պատեցաղն ին խորհուրդք
իւր. Եթէ դնտ առ ծեր ոմն
իտեւ ստեւ զնա. և ասէր զը
խորհուրդն. հանապազօր ե
թէ վաղի. և զնացից. և եկաց
նայ այս պէս զերիս ամս.
և կուտէր է խորհուրդք իւր.
Իսկ ցետոյ ասէ զխորհուրդս
իւր. ահա իբրեւ գնացաք առ
ծերն. և նա ասէ. ցմեզ թէ
բարւոյ եկիք ողջէր եղ
բարք. և մեք ասեմք բարւոյ
եմք հայր սբ աղօթիւք ձե
րովք. և այս քանի ամբ կարո
տեաք տեսոյ ձեռոյ. և ասա
յարեւաւ զբայրն և հառ տաչա
ռայ թէ ծերն ի կողմակէ.
և սկսաւ լուսնաւ զոտուր.
և ասէր բարւոյ եկիք եղ
բայր թող ինչ զիւրիտս զար
վս իմ. և ան ասէր քեզ վարչ
է վաստակոց քոց. և յարու
ցեալ արար կերակուր և արար
մի իմարուի և եկեր և ետրք.
և ասէ սկա այսն գնացեր և
մի իմարեցաք ամբ և զինչէ
այլ

ԳԼՈՒԽ Ըմբարդի զանի գնաց ի
համակն պատեր բազմն ալն հՀԱՆԻ
գեաւսն ուր գնաց ուրնք իսկ
նեկէ ի-տեղ ք խորհրդոցն իւր
այ. իմաստուն դատաւարն աւան
ք 7 զոր սրբոր :

Ասաց ծերունիք եկեղեցի շահ
հօլուստե թիւ գինւարի մաս
միայն . այլ վաճառացի շահաց
ընդ կենսա . այլ զօրաւոր
նք են որք զգրաւոր կան . քն
զի յորում տեղով ծեր կացի .
հանդերձեղ զործեացի . ինչ
նեալ զբարի . թիւ մեծ հայ
աւր գնացի . հանդ . և ոչ կա
թիւ թիւ անհեղ թիւ .

Եւ ի դժբախտ ոմն Եւզարդ զժ
Եւերն Էւսակ . զի՞նչ իցէ Է
այն ի դժբախտ որք շրջին յամի
Է խնդրեն աղօթս յԵ դժբաքն .
Իսկ իւրեանք ծոյլ քեն . Կոչ
առնեն զբարիս . Գլաւաստա
նի եւս Էւսակ . Եւ Է կարողեն
աղօթք արդարոցն օղնակա
նութի . այլ պարտէ նմա որ
խնդրէ պաղօթս յայլմանէ .
ոպ զի Էինքն փոթ լինիցի ի
գործել զամ գործս բարիս .
Էւարդելցի յամ անպաշտա
խորհրդաց իսկ եթէ Էն զԷ
անզգաստ լինիցի . զի՞նչ շահ
լինիցի նմա ի յալոց աղօթի .
Էզի գրեալէ եթէ մին շինեա
ցէ Էմբսն քակեսցէ . զի՞նչ
լինիցի . բայց միայն այնս
տուէ սուս . ասացից քեզ Է
օրինակ սոցին . որեղև այս
այժմ յաղագս մեր . Էեր ոմն
Էր սէ Էւզանոյ մյ . որեր Էւյր
Էւսարակաց վանից . սա յամ
գործով քարեաց զարդարեալ
Էր Էլի ամասաքինութի Էզը
Եով . Էս տաւել խոնար
Հովք Էսիւով Է ողորմած տ
ասանեսնան . Ըստ աղաւթ
զմծ Էւսակ որ միշտ մեր գիտեմ
զիմիդաւորեմ . այլ ունիմ յոյս
յողորմութի քո զի կենդասցեա

գլխի մէջ իմ անհաշիւ ցաւը
զիւս . Եւրոպայի մէջ զիւս
բարեբաւական չո . զիւս
ժամեակը սգոյն զիւս
բարց իմոց . ոչ իյայտ կենալ
նոց իշակեցեք ձեռն ալ . այլ միշտ
իմբարեւելեալ արժանի . արասցի
զմեզ . յարգայտուն թոյն բարեւ
ողորմութեամբ : զայս ասիկա աշ
խատիւր անդադար ձեռն . իմ
մօ ոք անբերձե յերկին զան
իւր . Հաւատարմոյց զնա այր
պէս : Բան զի եղև օր զիւս
տարեկին զսօյն սրբոց իմանս
ինչ . որոչեք Հեռի յոյժ ի
նորանեւ անբարեւորեցին անդ ի
իտօնն զձեռն և զաշտ կերտան
իւր . այլ նա ոչ կամեցաւ զը
նալ : իսկ իրիշտեան յայնպիս
ասէ ջնա արեւ իտեւ սլէն .
զնա իտօնն այլ յառաջ զընտ
ցեն աշակերտքն թաւալ յե
տոյ պնասցեն սմիւն : Եւրոպ
ոք վրմեք աղչաւ տոցաւ քան
զմամիտ մեր յանձն և առ զիւս
կեցցէ զմեզ . աղքատի և իւր
անդի կերպարանօք անկեալ
դնէ իմեջ ճանապարհին վշտ
գին . իրարեկին անդ աշակեր
տքն ձերոյն և գտնիլ զնա անդ
ցաւաւորէ ալ . և տանն ջնա
գին քեզ . և կամ զիւս յարա
դիւս . իսկ արեւ տեղ զնա սկս
և Հիւսանդ եմ անստեալ իզ
բատի գնալի իջողայն . և
ընկեց զնա գրաստն և ինքն
իտեալ . և նա աստ քնարե
կե
ստեալ . իսկ նք ասեն . և
արդ զիւս արասցաւ զիւս
ձեռն . զիւս մեք Հեռեւեմք եմ
իւր . իւրեքն զնա և գնացին . և
զիւս փոքու ինչ կենանդ և ձեռն
Հարմար . և երկուս զնա անդ
անկեալ վշտագին . և իրար
տեսաւ զայստեալ . և Հարց
ցՀարմար և ասէ . Երբ
ստեալ ոչ անցին ք այս տեղ
յառաջ . և ոչ տեւին զիւս
այս պէս . տեւ անարեւ

անցին. Երբն լուսն զբան
 ի մասնն ցիւ և մեք ևս անգ
 րաւս եմք զի՞նչ արացուք
 քեզ. ԼՂհն ցնա ծեբն. Կս
 րողես գնալ առ սակաւ աս
 կաւ. զիսկնացուք ես և գու
 ւ և զիսկնացուք բնաւ և յարժեւ
 ոչ զորնմ իսկ ծեբն ասե եկ
 զիսկնաց յուս իմ և գնաւ
 Եւր. իսկ նայ ասե ոչ ես
 Կարող գու առնել զայդ ծեբ
 գիւղ յայտ չափ Հեռեռն
 առ գնացեալ քու և աղօթեա
 վճ իմ ասե ծեբն քաւ Լեցի
 ոչ գնացից և ոչ լծողից զքեզ
 և առաւ երդնա իմ զիսկ
 և մտեալ ինձրցոյ շաւակեաց
 զնա. Եւ իբրեւ երարձ նախ
 զգաց իբրեւ ունի հանրուի
 մարդոյ. և որ չափ գնայր լծե
 թեանայր նայ. իսկ յետոյ
 բնաւ լծեթեւ ացաւ փնչ
 զարմանալ և երոյն. Եւ յան
 Կարնակի վերացաւ Հիւսն
 գաց բժշկկն քս և իբրեւ ըոյս
 եւանեւ յերկինս. և քաղցր
 ձայնիւ ասեր ցծեն. ահա
 փշտ աղաչեալքս վճ աշակեր
 տաց քոյ. զեւք քեզ եղիցին
 յարբայուեն երկնից. այլ զի
 տեսցնս զիսկն չափ քո. և
 այլ իցե չափ նոցին. և լծե
 կախս զնձ լինել թեզ. ու
 սոյ զնձ նմանել քեզ. և գոր
 ծող քոց. ապա լծե ոչ. դա
 տաւոր արդար եմք. Հա
 տաղանեմ իւրաքանչ իւր լծ
 գործոց. ԼՂՀա տեսեր որ
 գնակ զի աղօթք արգարոյն
 այն սրբոյ ծեբոյն. ոչ կարո
 ցին արժանաւորել զնձ աւե
 լի քան գնակն իւրեանց. յոր
 ժամ ոչ եին նք նման աղօթից
 և երոյն.

ԼՂ Երբն երբեմն փայնա
 կեաց ոմն յոյժ Հանձարեղ և
 իմաստուն սք և ճգնաւոր
 Լա կանք բնակել իսկնակ
 և ոչ

և ոչ եգիտ առ ժամայն իւր
 տուն զի բնակեցիք ինձա և
 Հանգստեան սրի. իսկ երանգ
 ծեբ ոմն և ունեք այլ սենեակ
 առանձինն. և ասե ցնա եկեալ
 գու նապիւս իսկնակի իմ
 փնչեւ դաւանիցես այլ սենեակ
 Եւնա արար այն ուն. զիսկնա
 ցեալ նստաւ իսկնակն յայն.
 Եւ ահա յաղագոս բարի Հաճ
 բաւուե և տարուե և Հանձա
 բեղ բնուե իւրոյ գային բա
 զումշ իկտր Հուրգոս առնա և
 բնեին զպիտոյս նք. և նայ
 դարձեալ միմեք արեւ և Հիւր
 բնակեք զնա. և սուա ծեբն
 այն որ տեք եր ասն. որաւ
 ք նմա. և շարախսեք զնմա
 նե և ասեք. ես այս չափ սմ
 տատեմ և ոչ որ նայեցաւ յիս
 իսկ դիւթեա այս. աստ սակաւ
 աւուրս և ամենեքեան գաւ առ
 նա. և իբրեւ ոչ ժողովալեաց
 առաքեաց զսոյակեբուն իւր և
 ասե. գնա իտեղոցեդ զի ինձ
 տեսցի տուն իմ և գնացեալ
 աշակերտն այն ասե ցնա.
 ծեբն իմ առաքեաց զիս առ
 քեզ և ասե. երբե ոմն կեա յա
 տուրս յայտնի. իսկ նա պատու
 իրեաց և ասե. աղօթեա վճ
 իմ Հայր զի ծանոցաւ ստա
 մեք իմ և ցաւագնիմ. և եկալ
 եղբայրս ասե. այս պէս պատ
 ուիրեաց ծեբն. Եւ լծե ինգ
 բեգից այլ սենեակ և որ նայից
 աստի զինի երից աւուրոյ. և
 նա ասե. գնա դարձեալ և աստ
 ցնա. Եւ լծե ոչ գնացես կա
 մաւ եկեալ դաւաղանաւ ար
 տաքսեցից զքեզ յակամայ.
 գնաց երբայրն և ասե ցնա լու
 աւ ծեբն իմ զակարուե քո.
 և արտաքաւ յոյժ. և ասա
 ջեաց զիս տեսնել և Հարցա
 նել զքեզ. Եւ նայ ասե ցնա
 երթ և ասա ծեբոյն աղօթիւք
 քո արգ. ևս գիւրաւ եմ. և որ
 նայ

նայ առ Դերն եղբայրն և ասէ
 ցնա . այս պէս ասէ ծերն ն
 րէա ինչ միւս և ջիւաբանէ և
 քնացից աստի . և իբրեւ Եկն
 կիրակին և ոչ գնաց . յայն ժամ
 առեալ ծերն զգնալի . ր և 4 Ձ
 նայր հանել և վարել զնա .
 ր զսէ ցնա աշակերտն այն .
 և նախ երեւոյց զի մի քոյր
 օտարոք իգէ և գայլմալ զե
 իրեզ . և յառաջ ետլ Եկն աշա
 կերտն առ ծերն և ասէ . ծեր
 իմ գայ տեսնել զքեզ և սա
 նել իսկնեակ իւր իսկ նա իբ
 րեւ լուալ զսէր ծերոյն եւ Է
 առաջ ետլ և անկեալ առ ուս
 նի երկիր Եւրոպա և ասէ . մի
 աշխատիր Հայր Եսէ կից առա
 ջի սրբուհի քո . և ևայնցեալ
 քո ի սրբուհի աշակերտին . շն
 նոր Հէաց նմա զյանցան Լօրն
 և զո ջողոյց զսիրտ Լերոյն .
 յայն ժամ ընկէ ի ձեռանէ ըզ
 ցուպն և գնաց Համբարեաց
 ցնա և տարաւ իսկնեակ իւր
 և սիրեաց զնա . և ապա ասէ
 ծերն . դաշակերտիւր ոչ թնշ ա
 սացեր սեա յորոց ես ասացի
 քեզ ասել զմա . և նա ասէ
 ոչ Հայր . ուրախ եղև թերն
 զի ոչ ինչ լուալ և ձանեալ
 զայն որն ախանձ գիւացեբոք
 ծն . և մի իմարեաց զնա և կէ
 րակրեաց և անկեալ յոսա աշա
 կերտին իւրոյ ասէ . յոյսմ Հե
 տե գու վարդապետ իմ . և ես
 աշակերտ քո . զի իմաստութե
 քով զցնանան ի բերեցուցա
 իւր վն ծերոյ ու մեծի սրբոյ
 ասէ ին . Եթէ հալեալ եղև
 նա ի ժամանակի Հայապանացն
 և նա բարոք զխոստով . նա թ
 քի ի սոստովալեալ . վկայեաց
 Քրիստոս . և այն չափ տանջեալ
 ետև միւս . թեալեալ կիզե
 ցին զնա . Եւ առ ժամայն թա
 դաւորեաց մեկն կոստանդնու
 քոս . և արձակեալ եղեն քչ
 րիւ

ԳԼԽ. ԺԱ. ԵՐՈՐԴԱՆ
 րիստոնէս յաջ իբանաից . և ոչ
 ցացեալ ծերոյն դարձաւ իսկ
 նեակ իւր և իբրեւ Եսէս ի Կե
 անասանէ զսենեակ իւր . Է
 զոց Եւսն և ասէ . ահա վայ
 ինչ զիդարձեալ եկի իբաղու
 աշխատութեա . և զայս ասէր
 զն զգանց և ապա երազմաց զ
 և աջ .

Հայրն պարիստէ Եպիսկո
 պոսն զերն Թերայրոյր .
 Լուամօս աշտոյր և զգնաւոր
 յոյժ . միւս զի բազում պքան
 շերիս առնէր . Եւ զսա կա
 պեալ կուպաշտեցն ի ժամանա
 կի Հայաճանացն . և բազում
 օրիականօք առն ընցին . և յետոյ
 բրեդին զճախուսակն նի և ար
 ձակեցին . վն աշտոյրի սիրեր
 զնա յոյժ մեծ . Թագաւորն կոս
 տանդիանոս . և մեծապէս պա
 տուէր զնա ի պարտաւ . և արադ
 արազ Հաներ ի գաւհոյս իւր .
 և Համբարեայր սիրով զոր վն
 քի բրեալ ակն նի . իսկ ի
 ժողովն նիկիայ երեք Հարիւր
 և . Ժ . և ուրիշ Հարցն . Եր և
 առ սքն պարիստի Եպիսկո
 պոսն որ յաւելաւ շնորհօքն .
 որ Համարեցաւ Է Հարսն սք
 րոց . և Համարեալ յոյժ զն
 կարգ եկեղեցոյ . Լուաց ծերո
 այս . Եթէ որ գովեացէ զծեր
 օք գեմլանդիան . Զքեցի
 ի զնա իբերաւ ստանալի .
 Իսկ ծերոսն բնակէր իսկ
 տէ . որոյ էր որդի իգեօշ ուր
 եմ . և հալեալ զորդի նի ի
 խանն եգ իբանաի . իսկ մայր
 մանկանն պատու իրեացի Հայր
 նի քրն . առ ի յիսանն զի Հանցն
 իբանաի զմեծ . Կն . Լուսն ծերն
 ցեկեալն առնա եթէ զնա թա
 զու զայլ ոք գիցէ իբանաի .
 վն աշտոյր պատուութեա և նա ասէ
 գիցէ զայլ ոք . Եւսն ծերն .
 և զինչ շահէ Թեմոդոն մոյն
 ինչ տացեն և մեծ տիրեցին
 Եր

կաւ ինչ տեւտեմ ինոցանէ
առիւ . Լուե ցնածերն . Հա
ւաւայնն որդեան . զոր ի յառ
նէր յերկիր ինսպառու . Եւ եւե
նից ուր ինսպառու . Եւ արդիսն
նէր զյօժարու . Եւ ասկա այ
սորիկ ոչ ընդունելի իցն . այ
այնմ ժամու աշխատուի քո .
Եւ վս այնորիկ ոչ պատեցազ
նն լեցեզ դէք խափանել զնմ
զն ոչ հոգային զքո առաջ յօ
ւարուին . Իսկ զի այժմ ան
անուն գրեզ զինուոր եղեալ
այ . Եւ զի եւր պատեցազնել
լե հս . արդ . Եւ եք զրազեանն
հարգ . ասումքել . Հաճի՛ ամ
լե մի սաղմոսս քո այժմու .
Քան գրեւս յայնմ ժամու .
Դոյնաքսեզսակաւ պաշս այժ
մու քան զբաղում շարաթս
մինչ երկն իյեքեր . Լուե ցը
նա եղբայրն . Հայր եռչ բը
նաւ պաշեմ . Եւ ասա յինէն
ամբարնիք զոր ունէր յերկրի
Լուե ցնա ձերն . Բաւականե
քեզ զոր ունես . այլ Համբե
րեա միայն . Իսկ եղբայրն
կայր ինոյն խորհուրդ . Եւ ասե
ցծերն Հայր կորընչիմ . Լուե
ցնա ձերն . Հաւատա ինն որ
դեակ գիտչեան ի խօսել չքեզ
զինմ մնասեցին միտք քո .
այլ զի տեսանեմ գրեզ կար
աւմտեալս Եւ արեալ իրիւ
այ . վս այսորիկ ասեմ քեզ
քան զի զայդ որկարծես այժմ
լե յայժմաւ քարիս գործեալ
եր . Ի տեքարհաւա՛ւ ճաթե
նէ քումն եր . Եւ յանբարաւաւ
նութենէ . Եւ զի այդ պես կո
րեա միտքսեզին Եւ բեաց
զբարիս զոր գործեալն եր .
Եւ զոր այժմ կարծես լեք բա
րս ոչ գործես . այլ բաւա
կանե քեզ ինկուի . զի ինուր
Հուրե ոյց . Եւ դաւա արդա
րացաւ մաքսաւորն . որ բարե
նն ոչ եր գործել . վս զի ա

ԳԼԻԻ . ԺԱ . ԵՐՈՐԴԱ ՍԵ
աւաւել սիրտ առ զմարդ ճոյ
Եւ արեւցեալ . Եւ ար ունից
սիրտ բեկեալ Եւ ինուր .
Քան զայն որբար ինչ տեւ
եզաննաւ սք Համարն . Իսկ իր
քն լուա զայս եղբայրն Հաւ
ատանցաւ Եւ ասե . այսօր գո
ես փոխն անէին իմոյ . զի փք
կեցեա զիս իրիւական խաբ
ութենեան անտի . Եւ Հաւատան
ցեր զիս յերանելի Հանրար
առե յանապատին . Եւ քնաց ու
լե քախուի Եւ շահեալ մառ
Եւ Հարցեալ եղե ձերն ե
լե զի՛ ոչ երանն որ ասե ամ
գաւարն բանի Համարս տայ
ցեք . Լուե ձերն . ամբան
որ վս մարմնաւ որ գործոյ առ
եգատարի բանիս ամբան
զոր առ մտգտի ինչ անէին
ոչ եր գաւարն բանաւ . Եւ լու
ապոյն քան զամբանելն . քան
զի յասելս զբարին . Եւ քան ի
նէրս Եւ արն բան Եւ .
Իսկ ձերոյ ունեմ երեւցաւ
դին Եւ ասե ցնա . Եւ ձեր
գիտեա դու զիմ գաւար Եւ ար
Եւ Եւ . Լուե ցնա ձերն զի
նչ զիցեմ քան զքեզ լուա՛
գոյն իցեմ . ասե ցնա դին .
ասեմ քեզ ձեր զի իտան ջան
գիտեացես դու . Լուե ցնա
ձերն . ու Եւ դու գաւար
իմ . Եւ ար ամայր գաւարար
տեալ այ երեւանեալ Եւ քն
խտանան իմանե . քեզ չե
փոյթ այդ պիտի բան . Եւ ըզ
գացեալ Եւ քաւմեմ լուաւ
կորուսան քո . Իրեւ լուա
զայս դին խորգախուի փա
խտանան եղեալ գնաց ինը
մանե .
Եւ եղբայր ոմն եւ ճարդ ցը
ձերն Եւ ասե ցնա . Եւ քո Հայր
այս ազգ որմեր այժմուս .
ոչ կարե կրե . Եւ քան Եւ
ուաթին Հարցն . Գաւարս ան
եա ձերն . վս այնորիկ որ

դիակ գիտչ սիրեցողն և ոչ փախ
 չին իմարդանն . և ոչ ասան
 զնրան աշխարհի . զի կրօնա
 ւոր որիսինչ իմարդանն . և աս
 ան զիսին աշխարհի երկրաւ
 րիս . ինքն իւրեանք գայ ինա
 քիմուքն և զեղջ . զի զոր օրի
 նակ եթէ ոք կամն սցի շիջու
 ցանել զհոռի յարարանէ իւր
 ակ . եթէ ոչ փութասցի և հաւա
 ցի զնրիս արշաւաւոյ կողմա
 նէ կացցէ . ոչ կարն շիջուցա
 նել զհոռի . իոյնայեւ և ծեբ
 եթէ ոչ գնասցէ իսեղին զբշ
 տագին . ուր հաց ևս զփուս
 րու փառնիցի . ոչ ստանայ ըզ
 քփուք . և զի անձն որոչ տե
 ւանէ . ոչ ցանկա սահալ դար
 ձեալ տանել և զայս . և զգուշա
 ցուցանեմ . քան զի որ գողա
 նան . կամ տանն . և կամ այլ
 ինչ միս գործեն . վաղվաղա
 նի զշրանաւ և արտասուօք ա
 պայխարեն . իսկ որոք ինս
 այս հիցեիսրտին զեղբորեն .
 եթէ ուտե լծէ քմակ և նիջե
 ցաք աշխատի . և կամ զինչ և
 տանէ . իւրեղ զթիւնս մահա
 բերս իմարդ և նի զնա . և ուտե
 անա ինսկալուք զսիրան նր .
 և ոչ հեռանա այն միջք իմը
 տայ նր . վս որոյ և աղօթք նր
 յանձնս համարե սցի . եւ զի
 այս անս անընդունելի են ա
 զթէ և քանուք իսկալին .
 փնչ զի եթէ զարիւն իւր հեղ
 ցի փաքի ոչ ինչ օգանցի ինչ
 մանն .

Ըայս ծերն . եթէ եկեա
 ղն առքեզ ոմանք և կամիս
 տեւանել զնս . կացցէ և նախ
 յաղթա և ասասցեն միշտ քս
 ան իմ . փրկեա զիս իջարախօ
 սուրենէ և զբարբառանաց .

Մերաւմանէ ընկերին .
 արնեալ տե . եթէ արկա
 րեցես զու մարմնով . առարջ
 անս իւր և քարմանեա զնա .

Այս և Կալիփոսոս և Կո
 զիս անմտութի հիւանդացիս
 ցեն ինեղէն զնա . և իմար
 քե ալէ կերօժուք զքս ոչ ա
 չ . և իցիս և ծանրասցի քզ
 չարացին զծերն զս խօփ
 ուեց զիշեքային . որք լինին
 յերազի հոմանէք . և տեսա
 կանանց . և կամ առանձինն .
 իրտասխանի հա ծերն . մի
 ինչ բնաւ համարեցեն զայն
 գործ . այլ այս անս համա
 րե սցիս զնս որքոք հաճարեւ
 ցես զայլ նիւթան . որք հեղ
 ցին վս աղարուք և կարեաց
 մարմնոյ . եւ զոր օրինակ . ե
 թէ չըջեցիս իւրապարկս
 և հաւաքեացես զմարկս մայ
 իկախօսայի . և ոչ կերպես ան
 տի . բայց հոտտեցաւ միայն .
 այս սկս և ոչ սկիւրջոյ . և զ
 միւսք կարեն աղծել զրեզ .
 յոր խաւ հեռինս խորհրով
 ինմանէ իգործոյ նր . ապա
 եթէ ոչ կեալ ոչ ոք կարող ի
 ցէ . և ընէ եթէ տեսանէ քք զ
 եղնաւինն քրիստոսեալ ի յայտմա
 նէ . առաւել ևս զօրանա իմ
 քս . և ընէ զոր զգոյշ լին զի
 մի իյարժեալ ևս յաղախեւ
 ցիս ընդ անասկիւր խորհուր
 քս մտօք .

Բայց ոմանք հարցին զհոյր
 սկիւրտոյ զս պրոնիուք և ու
 տեն . եթէ տեսուք զկմս
 գեղորդիս . զարմանալ պար
 տե զս նր . եթէ բաւկանայ
 զիտոտասխանի ետուն ծեբքն
 և ասեն . զարմանալ որ սկ
 ջար լինի եքարկանայ . երկո
 ղին ևս իտփմանէ լինի և զի
 նմանէ այդ գործ . և զորմոյ
 որի իւր քմ բարութ . և թէ
 ոք ունիցի կամք և ցանկա իս
 շակտ . իմանէ . բայց եթէ
 ոչ ձեռեցէ զծեռն իւրինա . և
 աւցէ ի իւրեան և կերեցէ . ա
 վալ մընասգե այս անս իցեն
 և ցանկալեքն . եթէ զոր ոչգոր
 ծեն

Եւ սոքա մարդք մեզոց գործող. Եւ
 Եւ համարեցիք նմա մեզոց .
 Եւ զբայրոսն եկաքցից զծերն և
 ասե. որք լաւագոյնից հայր .
 զնալաւածերսն թէն նաւել իսկ
 նեկի. Լըսեմքն. Գնալ առ ծե
 րսն կառն առաջնոցն. և նա
 տի իսկնեկի բարեք ինոցա
 նեօրինա գրեցաւ. զիստեհն նա
 քա զման կռնս ամբար առ
 անս և ծնախառն. որք աշխատի
 առարի նուր. և վարձս ոչ առնո
 ւն. վստի մարդա հաճոյլեն .
 Լըսեցնա ալումն իմաստուն
 ծեր. Եւ յոյժ հաճեալ իմքն .
 քանզի լաւագոյնէ մանկան սն
 ափաւ լինել լն քան զծոյ և Հե
 քք. քանզի յորժամ սիրեցէ զ
 ինափառութիւն յայնժամ ահամա
 հարկէ զիսկն սիրող և պաւոյ
 և ինի հսկող և մերկ. և սիրե
 լի աշխոյ. և ողոր մաւ և համբե
 րող վշտաց նեկողութիւն. վստ
 ուէ մարդկան. և իբրեւ աստեալ
 զայսպիսի ձգնութիւն. և յամօղի
 ինս. յեւայ գա առնա յնորՀքն
 նայ և ասեցնա. Եւ ի վստ ոչկո
 րես զայս քան վնջաւ ալ վստ
 մարդեան. Եւ զղջացեալ Հնա
 զանդի նմա մշակն առարի նու
 րց. և արհամարհե զփառս և զ
 քոզութի մարդկան. և նա ո զոր
 մուծն այ. իսկ իբրեւ լուան զս
 յոսիկ ծերքն. ասեցն. իշմա բնա
 ալա ասպէս եղէ. Եւ զի Հեզ
 քն փրկուծ պատճառս ոչ ու
 նին. ոպաւա ունի սնա փառն .
 Եւ դրայր ոմն անկաւ ի Հոգս և
 ինեղութիւն. և գնաց առ ծեր ոմն
 և ասեցնա զինչ արարից Հայր
 զի խորհուրդ իմենեղեն զիս և
 ասեցնա. Եւ թէ տարաժամ և
 զի կրօնաւոր և ոչ խառնաբա
 անալ զստ մինչև իմա հեկեալ
 տովա . Լըսեցնա ծերն. Թե
 պէա և ոչնս կարաացուք մտա
 նել յիբնիսն աւետեաց . ալ
 լաւագոյնէ մեզ զիս սկիբք մեր

Ամ Եւնի. ԳԵՐԱՅԻՆ
 անկցին յանապատի իմանա
 պարհսայ. քան զառաջալ մեզ
 յեգիպտոս իմա ալումն. քան
 բառնի. Գնա որքն ալ լաւա
 գոյնէ ի ճանապարհս առաջի
 նուէմքն. անիւ. Թեպէտ և ոչ
 Հասանիցէ իկատարեմ. քան
 Գաւն ալ իմա ալ աշխարհիւ
 ծառայել գարշ ախտին. Ի
 բրեւ լուաւ եղբայրն լինեալ
 Հաստատեցաւ և ուրա իմք

Եւ հարցին ծերն և ասեց
 Եւ թէ բար և ոք անկաւ եւ
 իմք կագեւոց եղբարցն .
 Լըսե ծերն. Իսկիւր յայդպի
 սեացք. զի Գրեալէ իցցես
 զուկն քո ոչ լաւ և զգաւա ա
 բեան. կախուսցես և զաւս քո
 զիմք անսցես անխառնելիւ .
 Եւ ոմն ցծերն. ոպ կա

Եւ զոգիցէ ոք հանար տել
 առ անձինն . Լըսե ծերն .
 մարդիկ և զինուորելիք ոչ ի
 մեջ ժողովոց աւաւին զգործ
 և զարուեստս պատերազմի .
 ոչ իցեն կարող միայն մարսն
 չել և յաղթել . Լըսա պէս և
 կրօնաւոր եթէ ոչ նախ վար
 ժի զառաքինութիւն և զբարսն
 և ուսանիցի զարուեստ խորհ
 րգոյն պատերազմացն . ոչ կո
 րող եղէ նա միայն Հան զար
 տել . և ոչ չէ գեմկալ սխա
 ից որ իմքն .

Եւ դրայրն ասե . բարեք ի
 Եցէ Հայր անալ իմքն զոր
 ընծերցու մն . Լըսեցնա ծե
 րն. Եւ խառն մինչ առնու կե բա
 կուր զբարի Գալարս առ նու
 և զփառս . և ինչոց մինչ իմ ցո
 տի բերան նր . զայն Գարձ
 եալ որոճայ և քաղցրացուցա
 նէ զնա . Լըսա պէս և մարդ
 խորհի իմքի զբարս և զբարս
 ալ յոր ժամ ընծեւնաւ զս
 քիրս Հրա հանգի և քաղցր
 ցուցանէ զնա . քան զի չե

Մարտի Բանք քրոջ ամ
խորհրդանշ քիւացն : Իոն
Թե Գնացե ոք յեկեղեցի
յաղօթս Է այլ եղբարսն : Ե
իցցէ զբարձիւր և ոչ բանայ
զնա Է նս յազնուի Եյերգս և
յաղօթս : այնպիսին գործսն
ստատնայի գործէ քոյգիւք
ոչ կապն լսել զգովութի Էի :
Աւաց եերն : Հեռ անախան
զբարկացողութի բերեն իմոր
գն : Իսկ սրտմտութի զիտրու
գնէ ինա : և և իտրու Էնիկե՛նու

Ազնա իմարս ամ շարեաց
Էրգ Էր ոմն կրօնաւոր ի
Թեբայիդոյ մանուկ Հասակաւ
զի կենցաղա՛վարեք ան չափ
ճգնուք և սքանչելի քաղաքա
վարութի : պահօք և տքնութի
և ան դադար աղօթիւք ան ըն
ցութի և ամ շարակրութի ճգնեք
զանձն : Եւ և կրօնկուր նր եր
այս պէս ասան թրջեալ : և
զայս փոքնեամբ արեալ ու
տէր : յառաք կիրակիէն : և
զայլ վեց աւուրսն ոչ ճաշա
կէք թնա ինչ : քան զայս
փոքուն թրջեալ ասան : նախ
յամաւաւ քնեք ակրէր : և ապա
զկնի երկց աւուրց : Իսկ յետոյ
իկիրակէ փայն : և եկաց նա
ջայս պիսի ճգնուիս ամ : Է :
այլ աստանայ որգողն ամ շա
րեաց : Ինեթացեալ Էսք վարս
նր : զի որով ինքն սնկեալնեք
ամբարտաւանութի : կամեցաւ
ձորել և զնա : և եր իսիրտ նր
խորհուրք ամբարտաւանութի
և ասէր եթէ յայսպիսի ճգնու
իս և աշխատուիս ես դու :
զայս քան ժամանակս : որ պի
սի այլ ոչոք իրէ իվր երկրի
ծմարդկանէ : և Էր ոչ առնեա
դու նշան : և սքանչելիս և բը
ժկուիս : և Էր դու յօժարա
փո լինցես ի ճգնուիս : և որք
տեսցեն շինեսցեն և փառաւո
րեսցեն զան : զայս և սերմ
ծեո

նեաց դու իմորհուրք նր : և
սկսաւ աղօթել և ինքն յայ
նշանս և սքանչելիս առնել :
Էր ասէ ոմն Հրսմայեցեցի
կիւ Թե խնդրեցէր և տացէ
ձեզ : Հայեցեցէ և պարբեր :
արդ խնդրում իրէն տուր ինձ
շնորհս բժշկուի և և շանաց :
Իսկ զորմածն ամ որկամբ զամ
մարդ զի կեցցեն : Իբրև ետես
զմիւր : նր ոյմոսացաւ զբարի
գործ նր և զբարտեպ : նա և
զաշխատանս և ճգնութեցն և ոչ
եթող թշնամոյն տիրել նմա :
և ոչ թոյլ ետ անկանել նմա ի
խոր լիկն ամբարտաւանութի :
այլ Է բանի երգողին որասէ
Թե պէտ և գայթակղեսցի որ
դարն նա փոքր անեսցի : զի
որ ձեռն կալուէ նմա : Էրգ
քան զի փնչ երն իյայս պիսի
խորհուրքս : առաքեաց ամ
իսիրտս նր զքան աղոթի որ
ասէ : Թե ոչն ժամանակն ան
ձամբ իմով խորհել ինչ : Էւ
ասէ Թե մեծն աղոթս ոչէր բա
ւակն խորհել ինչ անձամբ
Իւրով : որ չափ և ս առաւել
ես : կարօտեմ վարդապետել
այլոք : յարուցեալ զընացից
առ փայնակեացն այն : և զոր
ինչ ասացեցին ձարարից զայն
և ետ դաշինս անձին և երդու
ալ յաջ և ասէ : զոր ինչ և ա
սացե ինձ երն : Իբրև յայ
առաքեալ իրատն այն պէս ա
բարից փայն : Էր եր ձերն այն
առ որ խորհէրն գնալ : մեծ
տնուն յոյժ : և ամային տեսու
նն արժանի լեալ : և կարող
օգտեցուցանել զորս ընթա
նային առնայ : վս այսորիկ
փնչ գնաց : Է ձերն և մեծ
եղև առնայ : ետես ձերն նր
տեալ իվր երկուց ուսոց նր
երկու այս սեաւս Հնդիկս :
որք եղեալ երն շնեայս իսկա
րանոց նր : և և սքանչելիս իւրն
ջար

Զարեհ Երմիայի գրչեսն իմ օ
 Չայս տեսաւ ալ ծերոյն ծան
 էաւ զայստառան . վն զի հո
 դե տես եր . Հարապեցաւ եւ
 սե առանձինն . Երբեք եմաւ
 եղբայրն ինքեքս . ողջունեաց
 զնա ծերն . Ենտանեւ լեւելայն
 ժամս ինչ . քանզի պշտեք առ
 վորուի ծերոյն . Եզկեի այստ
 րիկ ասե եղբայրն ցծերն .
 Հայր շահեացես զիս . Եւսոյ
 ինչ Խանապարհ փրկուե . օրս
 տասխանի ետ ծերն Եասա .
 օջ կարեմ րդեակ առնել
 զայր . զի Եինչ պիտոյն օգնա
 կան Եձեռն տու . Իկ իայ ա
 սե մի Հրաժարես զիս մի իմ
 Հայր շահ ասեի ինչ . քան
 զի յուսացեալ եմ իբեզ . Եերգ
 մամբ դաշինս եգի . աճին լը
 սել բանից քոց Եառնել զն
 Լըսե ցնա ծերն գիտեմ Եոչ
 լսես ինչ . վն այսորիկ Հրա
 ժարիմ իխօսելոյք քեզ . Ենս
 ահագինս երդուաւ դարձեալ
 Եասե . Թե զի՞նչ Եստացես
 ինչ լուայց քեզ Իբրեւ Հրե
 տակի այլ . Չայն ժամասե ծերն
 տարցես ընդ քեզ զանօթս դը
 քամոցս զայս . Եգնայ Իքաշա
 ըն Եգնեսոյնս Հացս տասն .
 Եւիս լտերս . Ժ . Ետասն չափ
 գինի . Եբեք այսր զայն . Ե
 Իբրեւ լուաւ զայս սկսաւ տըն
 քել Ետրամել Զգնաւորն այն .
 այլ վն երգմանն Հնազանդե
 ցաւ Եգնաց . Եմինչ գնայր
 իճակապարհին . ալե կոճեր
 իբաղուժ իորհրդոց Եասել ի
 միտի . Թե զի՞նչ կամերաւ
 զայս ծերն առնել ինչ . Եզի
 աճրգ գնեղից զայս մմ . Ե
 գայթակղեցուգից գտե սոդսն
 զիս . յոր ժամ բարձեալ բե
 րիցեմ զն . Եւ ողբալով ե
 կեալ զճակապարհն զայն ե
 Հաս Իքաղարն . Եիճեռն այլ
 սւմ գնեաց զՀացսն . Եիճեռն

ԳԼԽ. ԺԱ. ԵՐՈՐԴ. ԱՄՆ.
 այլում զգիւնն . Եպատառաւ եր
 ալ Եայլ պատառաւ . Եթե
 առաւ Ետրեք յոյժ վն մայր .
 Եակայն գտեալ այր մի երկեւ
 դամ յայ . Ես նր լուելայն դը
 լեւ զմիսն . Եբաղում պատկա
 ուանօք առնալ զայն մմ եկն
 առձերուին . Եե տես ծերն
 զիոչ եր մի Հնգիկն յուս նր .
 Եզսե ցնա ծերն . մրճարանայ
 օրեւի գր ու խտեցեք մայ .
 Հնազանդել մմ զոր Ենսա
 ցից քեզ . արաւ զայս մմ
 Եգնա իսեեեակ քո . Եմինչ առ
 նես զկարգ Թեթեւ աղօթից
 քոց . Իժամու Խաշոյն կեի իցես
 մի Հայ . Ելիտր մի մրս Ետր
 մ . Իմ գինի . զայս այս ալ
 արացես աւուրս . Ժ . Եեկ
 այսր Եպատմեցից քեզ զոր մմ
 տացե ինչ խօսել Հիզ . Իբրեւ
 լուաւ զայս Զգնաւորն այն .
 ստկացաւ յոյժ . այլ վն երգ
 մանն Է գիմաբանել ոչգործաց
 Եառեալ զայն մմ գնաց ողբա
 լով Ետրամու Է յոյժ . Ենրս
 տեալ իտանն լայր Եասեր .
 վն իցելելոյս յուժ պահոց
 զրիեալ յորկրամուտի սնկայ .
 Եզիւնչ արարից ոչ գիտեմ կե
 բայց . Եթե ոչ կեբայց բար
 կացի ինչ մր վն երգմանն իմ
 յանուն իմ ու խտեցի Թե զոր
 ինչ Եասե ցնա ծերն արարից
 զայն ողթեցայ առացել . Ել Թե
 կեբայց զնչ ինիցի աշխ
 տուիմ . Եարգմոր մր նայեա
 իտառապանս իմ . Եողորմեա
 բանագրաւելոյս Եթող զմեղս
 իմ . զիբանարարիմ գործել
 զՀակոտանն Զգնուե իմոյ .
 այս պիտի ողբալ ոչնաց իտու
 իւր . Ետրար զամ մ Հրամա
 նի ծերոյն . Ետաւաւ աղ
 Թեք . Եյսր ժամ Հանդեք ընեալ
 եր յուտել . Թանայր սրտա
 ուօք գնեցան իւր Եասեք մր
 յեղաւի Թողեք զիս . Իբրեւ

Ետն ամբողջութեամբ Լազը
 Նաղանդութի նիւն . ետ միմեծա-
 թուի սրտի նիւն . Եւանեա-
 թիւն դիպեցաւ այն նմա .
 Վիւն սրտիկ արտաւառօք գո-
 Հանայր զայն . Եխոստովանե-
 ցանն մարգարեական . Եւթ-
 ամ արդարութի իբրեւ ըզխո-
 ձուն ձեռնապտեւին Համարեա-
 լի . Եւթիւն ամ ոչ լինե՞լ զտունն
 Եւանդի զքաղաքն . Եւթնայն
 տընին պահապանք նիւն . Եւ իբ-
 րեւ լցան առուրքն այն գորկա-
 տարեաց զամ Հրամայեալսն
 Ժեբոյն . արտաւառօք Եւթ-
 դուր անպէս դարձաւ առ ծե-
 քն . առաւել թարշաժեալ Ե-
 խահրեալ մարմնով քան զայն
 որիչ սրտիւնն միանգամ ճաշա-
 կէր զսրբն . իբրեւ ետես զիւ-
 ծեքն աչքի պէս խոնարհեալ .
 Ետեալքն փախստական եղեալ
 Դիւանցեալ եին Եփրեանակ նիւ-
 Հրեշտակք լուսոյ երեւին
 յաթիւ Եւանդեկն նիւն պայտա-
 երեւօք . Եւ առաջ գնաց նը-
 մա Եւթրափութի քնկալաւ . Եւ
 բարեալ զստոյն նստան լըսե-
 լեայն . Եւ ապա ասէ ցնա Կերն
 որդեակ մարգա սէրն ամ նայ-
 եցաւ իբեզ Եւ ոչ ետ թոյլ թոյ-
 նամայն տիրել բեզ . զի սովո-
 րութի նիւն իսարել զառաքելիսն
 Եւ չորեւ զամբարհաւաճութիւն .
 Եւ իստեղեցունե՞ առնել ըզ-
 գործս առաւել քան զիւր .
 Եւ իոյն իշակ բարձրագոյն . ու-
 զի այս որեւք գիտաբար չը-
 գեսցէ զնս . քանզի ոչ ինչ ի-
 քե իմեղաց Եւ խափց այս պէս
 տան իւր . իբրեւ զանբարաւ-
 անութ . Եւ ոչ ինչ իցէ պատու-
 ական առաքելութի առաջի նիւ-
 իբրեւ զխաղաղութի Եւ զհիւս-
 Եւ զայս ոսկի փորձեալ քննեա-
 ցես յառանգ փարիսեցոյն Եւ
 մարտաւորին . Վիւն զի գլխա-
 ւորքն բարձանց ի ճգնաւեց յոյժ
 Երկ

Երկու լիք եւ . քանզի գիտա-
 կործանելիք եւ . իբրեւ Թե-
 ոմն ի հարանցն ասէ . որտաւ-
 եւ քան զապնե՞ իցիւն ե՞ .
 Եւ ըրէ՞ ո՞վ որդեակ ընկալ ըզ-
 խաղա իմ Եւ պահեա զնս . զի
 ան սառանելի մնացես իդր-
 րողաց մի խոտորեւ սցիս յիւ-
 Եւ Եւ յաճեալ . այլ զփշիւ
 կայցես քան զի զճանապար-
 հաւ արքութի գնացես յառ-
 նուլ զինքս զուր . Եւ զիւր
 կերհցես ամ երեկոյի . Եւ թե-
 Հարկ չիցի առանց երկմտութի
 Եւ զճիւղ փոխեացես զժամն
 կամ թե՞ վստիարութի Եւ կամ
 վստայն իբեք պատճառք . Եւ
 մի խնայեալ փոխել զսահման-
 եալ ժամն . Եւ թե՞ գիպեացի
 բեզ իշաւուրն երկու անգամ
 առնուլ կերակուր մի տրամե-
 ցիս . զի ոչ եմք ի օրինօք բը-
 նարաւութի . այլ ի շնորհօք
 յի թիւ եմք . իսկ մինչ կերհցես .
 մի յագեցիս . այլ բաժնաբա-
 տեացես զբեզ որչափ Եւ արդ-
 իցես ի իարգ պահոց . Եւ առա-
 եւ ի պարարտ կերակուրսն տ-
 րապետ զայս . Եւ յոյն ին-
 ցանէ ընտրեացես Եւ առաւել
 քան զամ զսիրտ քո պահես
 ցես . Եւ առնել քան զամ առա-
 լիսն Եւ . զխոնարհութի ըս-
 տացիւր . քան զի պատարաք մշե-
 լի մարգարեի . Կոցի իստեղե-
 կ զսիրտ բեկեալ ամ ոչ ար-
 Համարէ . Եւ քան զիւր ասէ .
 Եւ իստեղեցունե՞ զայն Եւ իցի
 Եւ իստայի ասէ իմե . Եւ թե՞ ես
 յոյժ բնակեցայ . երեւ ոչ ի-
 Հիւզս Եւ իստեղեցուն . Եւ որդո-
 զան իբանց իմոց . Եւ ըրէ՞ զու-
 զամ յոյս քո առանգե իմե Եւ
 ընկեալ ինադ . ոգս քո . զի ե-
 լեմ նայեացի իբեզ ընտեղեցի-
 ամ յառապիս քո . քնացես
 որդեակ իստաղութի զճանապար-
 հս քո . Եւ այս սեղանացի գեղ-
 նաց

ՅԲ

նացա քո հանգիստ ան զոյս
 զարդարութեամբ հարաւուր
 քո ան զօր հասարակ : Լէյս
 պէս շահեալ ծննդն զեղբայ
 րն զայն հասարակաց զնա .
 հարաւոր հիւր ընկաւեալ կե
 բողբեաց զնա . հարձակեաց
 զնալ խնձովակ իւր . եւ շեւալ
 եղբայրն անախ գնայր տե
 լով : խորատեացէն զիս երկիւ
 ղածք քո ԹԲ . հորք ճանաչեմ
 զվկայութեամբ քո : Եւ խորատեացե
 զիս արարն ողորմութե . Լու
 զի խորատելով խորատեաց զիս
 ԹԲ . Եւ իմաչ ոչ մատենեաց :
 Լուցանէն իւր ասէր . դարձ
 անն իմիհանգիստ քո . զի
 ԹԲ օգնեաց քեզ : ալս պէս
 դոհանալով զայն եկն խնձեա
 կն իւր . Եկայր բարոք ըկար
 քելոյ ծննդն զամաւաւոր
 կենաց իւրոյ . Եւ հաս իւրաք

Հասակի կատարմանն ԹԲ
 Լսեն ցտերն զի՞նչ են կե
 անք կրօնաւորի : Գլխատախտ
 նի ծածերն . բերան ճմա
 րիւս . Եսիրոս ԹԲ . Եւ ճարմն
 անբիծ :

Լսաց ծերն . Հարքն մեր
 չարակորսք Եւ իստ վարուք
 մտին իկեանսն յաւիտենից .
 իսկ մեք կաթմք ծուռութե Ե
 Հեշտութե մտանել :

Լսաց ծերն . Եթէ այսէ բան
 սաղմոսին որասէ եթէ եդի
 զձեռն իմ ի՞նչով : Ե ի՞նչ գե
 աց զաք իմ . ձեռն ի՞նչով
 մարգարէիցն . արէ բանն
 ալ . Եգեալ տաքեալքն ին
 իղբսոյր օն Ե Հարց ցծերն
 Եասէ . Ե՞րբ են Հարց մըլա
 կութի Հոգւոյ : ԼՂԵ ցնա
 ծերն ճակոռութե անչինէ Հան
 դարդութի մարմնոյն իւր . Եւ
 շօթք յարաձգեալ . Եոչ տե
 անել զմեղս ուրուք . ալ
 զիւրն միայն : Եւ եթէ յայտ
 օրիկ յամենցի մարդ փոյթ բեր
 ցէ

ԳԼԽ. ԺԱ. ԵՐՈՐԴԻԼՍԵ

ցէ դատուչ աշխիւ .
 Ե Հարց եղբայրն Եասէ զի՞նչ
 օւսուցանէ բանն որ ասէ ԹԲ
 չիք փրկուի իմ առ ԹԲ իւր :
 ԼՂԵ ծերն զՀարց խորհրդոյ
 ասէ զայդ . որք հեռացուցա
 նեն զՀրդի յայ յոր ժամ ի՞նչ
 տա ինչ անկանի մարդ :

Լսաց ծերն փախել արարտե
 յայնցանէ որ գործեն զանօրե
 նութ . Բէ Եկա Երարեկամ
 կամ ընտանիք ինցն եթէ պէտ
 իպատիւ քահանայնական Ե
 կամ Թաղաւորական իցեն .
 քան զի փախել ի իւրա գոր
 ծաց սիրելի ալ առնէ զմեզ Ե
 Համարձակութե աս մեղ առաջ
 նք :

Լսաց ծերն լաւագոյն իցէ
 բնական Ե արան Երկիւղա
 ծաց ալ . քան զբարս որք ոչ
 երկն չիցին իմէ . Բանգի ին
 տին առարսն ի Հասարակաց
 վանս ի Հարիւրոց Եոչ ԹԲ
 ցին որք Երկիցին յայ . ալ ի
 տորեւցին ամենքեան Եսի
 րեւցեն զսեղանս Եզոյժութե
 Եզարբեցութե . Եզանկոսիս .
 յաւուրս յայնոսիկ Երկիցին Ե
 մենքեան իշխանութե . Եսկոյ
 սիրողք Եոչ ալ :

Լսաց քանզի յայնմ առարք
 Են բազումք կոչեցեալք Ես
 կաւք ընտրեալք :

Լսաց դարձեալ ոչ իցէ պարա
 միւր ձեռնալ յանօրէնս . ոչ յեկե
 դիցին . Եոչ իմաճառս . Եոչ
 իճանապարհի . Եոչ իմէ իւր
 Հրդոց . Եոչ իւտեանս . Ե
 ոչ պարտե մեր ձեռնալ յայն պի
 սիսն . ալ բնաւ իրաց Հեռա
 նա ինոյանէ . Եւ յօրէն են
 այնոքիկ Եմորք անգանեն ըզ
 պատու իրանալն ալ :

Լսաց ծերն . ոչ ինչէ աղբաւ
 քան զմիտն զայն որիմաս տա
 սիրեն զայ . առանց ալ զի որ
 ուսուցանէ զայն որ . պարտա
 կան

39. Կանե զինախ ինքն գոր
ծեացե զոր ուսուցանէն քանզի
գըրեալն եւեմ մշակին նախ
Եւրայր ոմն եհարց ցծերն
եւասց ցնա - ուս իցե հայր -
զի ոմանք տեւանեն զտեսիւն
եւայտնութի գրեշտակաց իսկ
ծերն ասեցնա - երանի այնո
ցիկէ որդեակ որք տեսանեն
միշտ զմեզս իւրեանց - Էզի
այն պիսին միշտ արթուն եզ
գաստե - ասե եղբայրն - ես
տեսի զհայր ոմն որ եհան ըզ
դան յայլմի հօրե առաջին աւ
ուրբ - իսկ ծենը ասե - ինչ
ասե պարտ հանել զգեւս յու
մեքե - Եկամք ժշկել զհեւեդս
այլ զայսմայն աղաշնմ զամ զի
մի մոցե յիս դէն - այլ սըբ
բեւցե զիս իպիղէ Եիգարչի
խորհրդոյ - Ետեմ մեծ լինի
ցին - քան զի եւեմ որ սրբեա
թե զանչն իգարչի լի Եյան սի
խորհրդոյ - Եան յապաղ կա
տարեացե զաղօթս իւր - նա
ք նշանա գործ հարանցն հա
մարեացի յարքայութե երկնից
իսկ ոմն իհարանցն պատմե
մեզ զայս - Եւեմ եր իմեապա
նիկէ կուսանաց վան - յորէին
Իգնատի կանայք բազում յոյժ
իսկ մի ինոցանէ պատերազ
մեալ եզե իհասարակաց թըշ
նամոյ - Եւելեալ իվանիցն գնաց
իքաղաքն Եանկա իպոռնիկութի
Եկացե իգործն յայնժամն ինչ
իսկ լինի այսորիկ օգնականութիւն
որկամի զամ մօր զինեցեն արկ ի
սքտնո անշուան Եզջլացաւ Ե
եկն յապաշխարութի Եիմեալեկն
Իգուռն վանիցն յորմեւեալն եր
իսկ իբրեւ մերձեցաւ իգորն
վանիցն - մեռաւ առ ժամայն
Եւ յայտնեցաւ միռմն իսրբա
ցն մահն - Ետեմ Ե ծերն ե
կին դեք տանել զհոգի նի - Ե
կացին իմախու կողմանէ նի - Ե
Եւ զհ հակա ուսկութի իմէլ երկո

ԺԱ ԱԿՆ. ԴԱՐԱՄԱՆ. 3
ցուեցն - Հրեշտակքն ասեին
յապաշխարութի եկն Եմեմ -
իսկ դեքն ասեին Թողեւ ըզ
Իգնութի իւր այսչափ ժամն ծա
ռայեաց մեզ - Եմեմ - Եարա
րին սակս այսորիկ պատմութի
մեծ - ասեն դեքն - զի ոչ բո
ղեաց Եոչ եմուտ իվանս - այլ
մեռաւ արտաքոյ Եարգի ալգ
ձերե - Ըսեն Հրեշտակքն -
նախ զի կոյսեր Եիգնատի որ սը
նեալ Եայն շաթ ժամանակս մի
եր - Եյետոյ պատրեցիք գուք
իւանգեմս - Եիբրեւ զբաց ըզ
մեզս Եզպատրանս ձեր - զըզ
ջացաւ Եահա յայնմ օրե որ
եգ իմտի զզեղ թե պետ Ե
արտաքոյ եր - այլ իյապաշ
խարութի եր - Ետեմ մեծ ըզ
յօժարութի գորայ - յիշեաց Ե
զառաջ ինդործ ձգնութե սորայ
Եեթող զմեզս գորայ - զի ա
պաշխարութե մի ալեւր յոր Ե
գիմեաց Եեկն - այլ աճաց Ե
աւուրց կենաց մի մեծ իցե -
գա զոր Եպարաէր առնել ա
րար - յայն ժամ պատկառեալ
գեքն յայսց բանից - ան յայտ
նեղեն - իսկ զոր ետես ծերն
մի Եեպիսկոպոս քաղաքին
պատմեցինմեզ Եես զուեալն
ինոցանէ պատմեցի ձեզ ուսգի
զգուշացուք չար խորհրդոյ
օշանկանել իմեղս իսկ եւեմ
մեղիցե որ - մի եւլցե իվանից
իւրոյ - զի ուստի գնան Եհե
ռանան գիտեն զայն - այլ թե
մեզ գնան Եհաճ զինչ գիտեցի
Ըսաց ծերն - սքեմ որք
ուենին զքս բնակեալ յիւր
եանս - զայս կեանս ժառան
գեացեն Եզհանբերձեալն Եա
գն զիայս իսկ կեանքս Եհան
գերձեալն մեքե - Եորք
ուերայն յինքն զքս ուենի Եըզ
նորայն զամ - իսկ որք ուենիցն
զախտս իւրեանս - Եեմ պետ
Եզն

Հայրենիքի ունեցիկ - բնակ
 ինչ ունեցիկ - բայց փայլ
 զայն ասում կենցաղոյս - որ
 տիրելն նմա հճառացի ցուցա
 ց 7 նեն զնա :

Զ Լսաց ծերին . ոչ երբէք
 կարէ մարդ բարի լինել որ
 չափ և ջանացէ բարիս . ե
 թէ ոչ ան բնակեացն իմա
 և զի այլոք ոչ որք բարի եբա
 րեալ . բայց միայն ան .
 Դարձեալ ասէ . որում անի
 քառուի ինչ գիտեացի յու
 քէ և նա կամաւ Համբերեաց
 և վսկանառչին իւրոյ աղօթե
 ցէ . այն պիտի նմանող ի ի
 ցէ . իսկ որոչ վնասեաց . և ոչ
 վնասեաց . նա նմանող աղա
 մայ իցէ . իսկ որք վնասն ալ
 ոչ և վոչինեաց և զիկերն զը
 կէացն նա նման գիւաց իցէ .
 Լսաց ծերին թէ զպիտմուոր
 եաւս . դարձուցանէ նյա՛նքն
 թէ երցում գրող . և աքնուի .
 շի՛րուցանէ նպահք և ապա իս
 րուի զցանկութիւն և Հեռացում
 իտեստ . թէ նի . իսկ զբարկուի .
 Հանդարտէ երգ սաղմոսաց . և
 երկայնամտութիւն և որոգմութիւն .
 իսկ այսոցիկ ամենեցուն ժա
 մանակն եման իւր . և չափ ևս
 նորին . վս զի ան ժամանակ
 և անչափ եկէ ու կարճ և տարա
 ժամ իցէ . և վնասն առաւել

Զարմին ցամի ի հարանցն եղ
 քաքոմանք և սահն ցնա . Ը
 երոյզ գիւղ անձն ի խառնումն
 յայն վար խառնացաւ ան սրբոց
 իւրոյ առն . երկնոյն խոնդեա
 և սգառցորոյն երկնաւոր բա
 րեացն . մի սպարիկ թաւալ
 ին խոգեղ խորհարկս հոգի
 արդեսն :

Կայսր Ժերի . Եւ Է գնացեա
Բտեղի Բնի բնակել անդ . Կր
Եւ յնացիս Ընս որ քանդ ի հան
Գրատ Եւ ի հատ Իցեմ . այլ նայ
Եւ ար

եաց յաղթատու. Էյանն անապիւս
որք Էհաց անգամոց ունին
աւ. Ժամայն. սց Թէ նմանե
թիս. Հանդիցես դու անգ.
Ասաց Ժերն. ստուի գործ
Հին մարդոյն իցե. իսկ իշմար
տուի նոր ագալայ. զիարմատ
գործոց քարաց իշմարտութե
իսկ ստուի մահ Հորոնց.

Ասաց ծերն . լուարո-ք ինչ
որդեակք . զոր օրինակ պար
ծանք մեծեն թագաւորի . ե
թէ Թողու զթագաւորութն .
եւ ինիցի կրօնաւոր . զս զիտ
նանց թագաւորութն լաւ քն
գանցանելին իսկէ . ոպէս
մօթ մեծ էցէ եթէ Թողեալ
զկրօնաւորութն զիցի թագա
ւոր ամեքկորի . զիմէ պէտ
ջանկութն ախտից շարժին ի
բնութս . այլ ժուսկաւոր
եւ ճգնութ յերկարեալ շիջոս
զանէ գնա .

Ասաց ճերն ճեղքայր ոմն .
որ դեպէին փոյթ կրօնաւորաց
գեղջկաց լեւեւ լոյս զայլ
լուսաւորէ . այլ զանձն իւր
եկեղէ .

Ասաց ձեռն . Ո՛ր նախեա
ղիս խաղի որուն իցեալ որ նա
խանձ քրքեա . ապա իբեռն
որոշողեաց ինանդ կենցեցո

13. ասց ծէրն . ան Հնարինէ
 ետէ ոչ կնցցէ մարդ որ կնց
 ցէ Հաստատուն ի Հաւատս ոս
 րիցս Էիգործս բարութեց . շԷ
 ՆորՀօքն յի ալ անոյ յորով
 փառք յի ալ անս անէն .

Ներդրի Թէ Հօրն խրատ զԵ
Երակացիս արք :

Եւ աւագար տոգէտ . աւարտան
 տէ իկորոստ . եւ արդարացիտ
 անխրատ կորուստէ աշակէ
 տաց : Հովիւ տոգէտ . թիւ
 բն զանաւարհախաշանդ .
 եւ արդարացիտ տոգէտ . զճանա
 տարհա աշակիւրտաց : Հովիւ
 տոգէտ աշանաշէ իմէ ը փոխ
 քոռ

զոյխարս իւր . և ոչ իծամա
նակի փորձուի . բաւս օգտա
կարս կարէ ասել վարդապետ
անխմաստ :

Օրովար պատերազմի յաղ
թու . բժիշկէ աստից . զի ոչ
տա խոցել զգորն . Եւստաւ
նորդ իմաստուն . խոցել ոչ
տա . և կամ թէ խոցի որ ա
բադ բժշկէ . և աշակերտ որ
ոչէ հլու . ինչա թիւիւ և ա
տեւի և ոչ ուղղիւրագ յանդի
ման լով :

Անհաւատար եղբայր . ան
կաղճաղեղէ վնաս . և իսան
գարեղէ եղբարց . և զայնակ
ցուի երգոց միաբանութիւն
գարե . նա և գտատաւան ան
ձին իւրով ասանա . իւրով
կամակորութիւն և խեղճ :

Բռոյ նմանէ որսուտէ զվա
տակա մեղուաց . որսուտէ ան
հոգ զհաւասար զաւաքինա
կան վաստակս :

Օրովան երկչաղ . և քանէ
զձեռս իպատեբազմի . այնպէս
և ան գործ միայնակեաց . լու
ծանիւ զյոժարութի եղբարց .
մարս մեղուաց գործի զմիջ
և հաւատար միաբանութի եղ
բարց զաւաքինութի :

Վրոյ յորդորէ զգորս իպատե
բազմս . և իմաստուն վարդա
պետ . զաշակերտա իւր ի
գործս առաքինութի :

Ատեհա յառաջա պահ բա
նի . որ առաջնորդես զաշա
կերտան քո իհոգեոր պատե
բազմ . զրահեա իւրաւամբ
յուսով բարեացն . և փակեա
վահանա ուղիղ հաւատորն .
և աղալարեա յուսովն այլ
և իւրցնա զոտա աւետարանա
կան ուսմամբն քի . և պիւրեա
զմէն . բանիւք համբերութի
և զիւր բանակ և սուր իձեռնի
սրովք կարէ զախառ ցանկու
ծոյ : մեղացս զվանեայնն
իւր

իւր ընդդէմ . և Խաբարեա
նհոգեոր պատեբազմն . և
ցոյց ահագին զյաղթելն . քա
պառնալեօց յաւրտէ նակն
տանջանացն . և զյաղթողն
աւետարանեա լուսաւոր գո
վութի . քան զի գիտէ բարե
բարութի . յօժարագոյնս առ
նել . և զյաղթելուին բժշկ
կել և հոգաբարձութի : զի տաւ
ել քան զապառնալիսն . Թո
ղութն ամօսեցոյցանէ զմաս
տունս :

Մեքարկանար աշակերտի մե
ղոյցելոյ . զի ոչէ լուս զինքն
խոցել յառաջ քան զբժշկել
եղբորն . այլ համբերութի և զ
զել և բուժել զյանցանս :
Բժիշկն բժշկէ զյաւս այլ ոչ
բարկանա հիւանդին . քան զի
ոչ իւրովք կածօք հիւանդա
ցաւ . զմայնորդի առանց բար
կութի հատանի բժիշկն :

Մեքարկանար իծամ յանդիմա
նութի զբարկութի :

Որք փախնն յեղիպատե .
յանապատական Խանապարհ .
առաջնորդեացն եց սեամբ
լուսոյ :

Նուագութի գիտէ առաջնոր
դել իծամ վալութի :
Եւ զսկսեալն յառաքինութի .
բնակեցոյ յաղիւ . որքաւոռն
այն . և դուռն թարգմա
նեալ կոչի . որ վառէ յառա
քինութի :

Օրց և զեօթանառուն արմա
նիսն . բնակելոյ և առ երկո
տասն աղբիւրն . որ զիմա
նալի միտն լնու . և զյաղ
թութի պարտե բարբառել .
որոց են արմաւենիքն նշանակ
արեն քաղցրաւատալք . յաղց
րավարք իմր :

Մըխիթարեա և զբոցախոցն
տալով ջուր առաւարկն .
զխոստունն հանդէք ձեշոցն
գործովքն բարեացն . զի հը
նա

նաչա նդեացեն զամ ազգս զըն
գիմակացս . և յառաջնացեն
յերկիրն աւետեաց . ուր զայ
նչեն զերթանչի գանձախոռ
կեանսն իբօս իյն իտր մեր որ
ուժ զայնչեն փառք յաւիտեա
նս յաւիտենից առնն :

Կորինսք Հորն նեղոսի պատ
ռուէր առ մանկունսն :

Պարտէ մանկունց ճգնել և
կրթել զմարմնս իրենանց ի
հանգարտութի . և նովիմք կեր
պարանել . Եւունել բարբառ
չախաւ որ . Եւ բան հեզ .
Եւ կերակուր և բմպելի խոռ
ճապ և կարգ աւորութի . Եւ
անժամեաւորաժամ զբերանն
ածել . և հաս և խած լինել
և անառակել . Եւ առաջի ծե
րոց լռութի . Եւ առաջի իմաստ
նոց ու կերութի . Եւ առ ընկեր
սէր . Եւ առ կրտսերս սիրտ
կան խրատս հոգևոր . Իշար
և իշոգ մոգ և մարմնաւոր ի
բաց հրաժարել . Լիակա բար
բառել . և շատ իմանալ . Եւ
մի՛ յանդգնել ի բանս . Եւ մի՛
յաճախել ի խօսս . Եւ մի՛ պատ
րաստ լինել զծառք . ԼՂԼ ա
մօթխածութի զարդարել զին
քն . Ընդ կանայսն առնել ին
մի՛ խօսել . Չակն ի խոնակ
ունել . և զմիտսն ի զեր . Եւ
փախչել ի հակառակութենէ .
Եւ մի՛ վարդապետական պատ
ռութի անկալ . Եւ մի՛ զարմանալ
ք մարմնական պատիւս . և
մանաւանդ քայնոսիկ որք ոչն
գիտեն զճշմարիտ պատուի
րանն . Չհետ երթեալ այնմ
որմանգամ ընդունել ին քնց
իմաստնոց զաւիթարեացն գո
գութիս . Եւ զարդանալ և սովոյ
քն ի ինդիր գովութիս . որ մի
այն յայ իցէ . Եւ թէ ուսու
ցանել և խրատել զայնս բաւ
ական իցէ . Ըմ վարուցն որ
կա

ՔԼԽ. ԺԱ. ԵՐՈՐԴԱԼԱՆ,
կան և պահին յայ . արանց
զայն ի կամս այ և մի՛ ի փառս
մարդկեղնս . այն ում զգործ
այ . զոր պարտէ կատարել .
և ինձանէ ընդունել զփոխա
րենն զանանց պարգևսն . որ զմ
երանելի կրթութի և ճգնութեց
և բարի արգասեաց . Ընդ մի
և զայս գիտեա սիրելի . զի ք
միտանս կապեալ են առաքի
նու քն . ում շարի ինչ . Հո
գևոր . չղթայի . քնեալ մի
ք միտք . ԼՂԼ ԼՂԼ ԼՂԼ ԼՂԼ
սէր . զխնդութենէ . խքն
գութի . զխոնարհութենէ .
խոնարհութի . զհեղութենէ .
հեղութի . զարբանել կութենէ .
արբանել կութի . զյուսոյ յոյս .
զհաւատոյ . հաւատք . զհնա
զանգութենէ . հնա զան գո
թիւն . զպարզ մտու թեւէ .
ԼՂԼ ապես և ք գիմակայ կողմ
չարին . և կապեալ և նա զյո
թութի . իւր մի ք միտք . առն
լութի . զբարկութենէ . բա
րկութի . զհպարտութենէ .
հպարտութի . զանափառութե
նէ . անափառութի . զանհա
տառութենէ . անհաւատութի
զխատարտութենէ . խտառ
արտութի . զծուլութենէ .
ծուլութի . զթուլութենէ .
թուլութի . զլքմանէ . լքումի
զձանձրութենէ . ձանձրութի .
զան ըմբերութենէ . անըմբ
րութի . զցանկութենէ . ցան
կութի . զչար գործութենէ .
և այլ ևս անգամք չարեաց ըզ
միտանց կապեալ կան . Կոյն
պես և բարի կողմանն ք մի
մեանս յառեալ են առաքինու
ք որ իբօս ք միտք . զերկոցն
ԼՂԼ ԼՂԼ ԼՂԼ ԼՂԼ ԼՂԼ ԼՂԼ ԼՂԼ
զաւետարանեալ կրօնաւորու
թիս սահմանեալ իբեզ . և տուր
այաց Եւ մարտաւի . լիզութի
ժուժկալութի . մարմնոյ քն
լուծմ . մաաց խոնարհութի .
որ

տոն քարքին մինչև եւ սնաս
 շնցի զանխօսեի Թոյն նախ
 խորհի իմաի Թեղինչ արասցէ
 մանկաշ - կամ կացին - եկամ
 բրիչ - եկամ այլ ինչ - Լէյս
 պէս և մեզ պարտէ ընենէ Թե
 առորս առաքինուէ եկաք - և
 կամ զորս ուղղե ցաք - և կամ
 ար պակաս Իցէ - զի մի քոս

Եւ այն աշխատե սցուք
 զբայր անաղաշէր զՀայրն
 արսենիս - լսել բան ինմա
 նէ - Ընէ ցնա ծերն - ըստի
 պեցիր յամ զորս Թե նէ քոս
 մէ և եգնեայ - ոպգիւմ գորի
 ներքին մարդոյն ամ սյին ե
 ղիցի - զի ներքինն յաղթեա
 ցէ արտաքին ախտից - զի Թե
 խնդրեսցուք յայ յայտնե սցե
 մեզ - և Թե կազուք զնա բք

Լնակեսցէ առ մեզ
 Լսաց Հայրն դանիէ - Ե
 Թե պատուիրեաց ինչ Հայրն
 արսենի և սսէ ցնա Հանգու
 ցնա դու զՀայր բ - զի յոր
 ժամ գնացէ առար աղաշեա
 ցէ զնա - մի քո եբարի ա

Լրացէ քեզ
 Լսաց Հայրն աղաթոն Թե
 պարտէ կրօնաւորի զի մի Թոյ
 ցէ զմիտս իւր գատել զնկերն
 ի վի իրիք ինչ քան զիտանց
 պակասուն Ե պատուիրանացն
 այ ոչ ուղղե սցի մարդ յառա
 քինու Ես այլ պարտէ մարդոյ
 զի ամ ժամ միշտ առգէ իմաի

Գրառաստանս այ
 Եւաց երբեմն Հայրն առն
 նազիանցցէ յայն կոյսգետոյն
 և ոչ եգիտ անդ նա Համ աշ
 խարհիկ - և միայն նաուսն -
 և ահա այլ նա անցանէր ի
 յայն կոյս - կոչեցին և զծերն
 մտանել ինան - և նա ոչ ե
 մուս - այլ սսէ եթե ոչ գաց
 ցէ Համ աշխարհիին այն նա
 ոչ անցից յայն կոյս - և զի ու
 նէր ք ինքն արմատին - և
 նս

ԳԼԽԾԵԱՄԱՐԱՐԱՐ
 նա առն Հրաւեր քայն - և քա
 ձեալ քակէր մինչև եկն նաւն
 այն և ևանց յայն կոյս - և յայն
 ժամ սսեն ցծերն եղբարք
 քեծ արարե ք զայդ Հայր -
 իսկ ծերն սսէ սակա երկուց
 պատճառանց արարի զայս
 մի զի Հատից զիսմս իմ զի մի
 երբեք արարից զնա - և երբ
 քորէր - զի Հանգարտուք և
 քարից զիսմս այ - և ան զգու
 շու Թե ոչ գնացից զնա և պար

Լսեն մի Հորն ամուշի Ե
 Թե մինչ գնայր յեկե զե ցն և
 կամ այլ ուր - ոչ Թոյոյր զս
 շակերտ իւր գնալ մեր ի իրն
 այլ ի յեռուստ գնալ - և եթե
 գնայր նա Հարցանել բանինց
 զայլ աղաղի մեկնէր զնա - և
 սսէր մի գուցէ միչ Խոսեն
 ցուք զօգուս և ք յամշի ի բան
 սն - անկցի իմ Ե Լ ինչ ք
 տար բան մի այսորիկ ոչ սա

Երեզ Թոյ գնալ մեր իմ
 Ե Հարց Հայրն ամուշի ց Հայրն
 յե սայ իսա և սսէ ի գալն քո ա
 ռիս սկիզբն կրօնաւորութիւյ
 ոպ տեսանէիր դու զիս - իսկ
 նա սսէ - իր բն զգն սեսանէի
 Հայր - զի որչափ քաղցր ինչ
 եբարի բանս սսէիր ինչ - իր
 բն զսոս Հարկ սսէիր իսիր
 իս իսկ այլ մի բն յե մբան
 ոպ Հրեշտակի բարաւ ու
 եալ քաղցրանայ սիրո իմ և ու
 բախանա Հոգի իմ և ցնի ինչ
 Գնացեալ Հայրն ամուշա եկաց
 ի վայրի մոխս երկուս - և ապա
 եւ առ Հայրն պիմն և սսէ ցնա
 եթե գնացից իսն նեսկ ընկե
 րին - և կամ նայ քայցէ առիս
 մի պիտոյից ինչ - խորհիմք իս
 սել ք միմեանս - մի գուցէ
 տար ինչ բան անկցի իմ Ե
 Ընէ և երն բարուք տանէր
 զի պարտէ իմանկու Ե պակեւ
 զբ բան Ընէ ամոնս ծերն
 զի

ՅԵ Եւ անկեմն : Լըսէ պիմեն .
 Եւ Երբն եւ ին իմեծա մեծ աւա
 քնուեալս . Եւ ունեւին օտար
 ինչ յանձնիս թէ խօսեացին :
 Լըսէ ամենա եթէ Հարկ լիցն
 խոսել Եւ ընկերն . Իգրոց խօ
 սել պարտէ : Թէ ի Հարցնբա
 նից . Լըսէ Ժեքն . Լուելն
 Լաւագոյն . Իսկ եթէ լուել
 ոչ կարացնես . ասա իբանից
 Ժեքոցն . Լմի՛ իգրոց զիբանբ
 գրոց Ժանուեցեն . Եւ իշաբ
 բերեն :

Լ Եւ ապ Հայրն ալոնիոս . Ե
 թէ ոչ իմեծիցն իմաի ձեք . Ե
 թէ ան անս միայն եմբ յաշ
 խարհի . ոչ կարացնէ կեալ .
 զի թէ կամեսցի մարդ յառաօ
 տէ մինչև յերեկոյ գայցէ . Ե
 յափ ընտրելոցն ալ :

Ե րթային Երբեմն Հայրն
 գանիկէ . Եւ Հայրն ամոնէի իմի
 անին . Լըսէ Հայրն ամոնէի ցը
 Հայրն գանիկէ . Թէ Երբ նստ
 ցուք մեք խենեկի Հայր .
 Լըսէ զնա գանիկէ ո՞վ առցե
 ինն ը ալ ժամը որ . Եւ խենեկի
 իցէ . զի աք մն տեսանեն :

Լ Եւ ապ Հայրն յեսայիա
 Թէ կտո՞ւ Բողոք Եւ տեսել զըն
 կենն իմոի . ոչ Թողուն տե
 անել զլոյս ալ . ալ խընդ
 բեսցուք ալ զիտացէ մեզ ոչ
 բս զիտացուք զմեզս մեր . Ե
 զի փութացուք փախել . Ե
 մարդկան Եւ չհամբձկեսցուք
 առայս գուն Հիկս . Եւ մի՛ խօ
 սեսցուք զբանս ունայն . ու
 զիմեմտացին միտքմեր իծանծ
 Թուեմնէն ալ . քան զի անՀը
 նարե որոց ասեն կամ լսեն
 զբանս կեղեղականս . Եթէ
 ունեից իսրտի իւրում Համար
 Հակուեալաւի ալ . Իսկ որ ա
 մէ եթէ ոչ մնասի մեզ իւրոյ
 Եւ հետեւութենէ երկուսորքս
 նից Եւ իբէ նմանիցէ նա կուրի

ԵՒ ԶԳԱՈՏ ԼԻՆԵԼՈՅ

յոր թէ Եւ իմեծեաց ի ճորգ վա
 րեալ . ոչ կարե անսանել Եւ
 լոյս նր . Եւ այս յայտ Եւ յա
 բեգականէ Ե . որիմացելն
 իւր լուսաւորե զամերկիւր Ե
 իմոքու ամայ ծածկի լոյս Ե
 ըբմուել նր . Դարձեալ ասե
 փութացիր փախել . յերից
 այս ախտից որ խորտակելն զՀո
 գիորքէն այսոքիկ . արծաթ
 սիրուի . պատուասիրուի .
 Եւ որ իրամուրուի . ուրք եթէ
 յաղթեցեցեն անձին . ուղղել

Լ Եւ ապ Հայրն պետրոս .
 Եթէ Հարցի երբեմն զԵրոյ
 իմոյ Եւ աւացի . ո՞վ իցէ Եւ
 ուայ ալ . Եւ աս ասե մինչ իցե
 մարդ Եւ ալ միայն ախտի . ոչ
 նա Եւ ալ ալ . ալ Եւ ալ
 ախտին այնորիկէ . յորմէ ըմ
 քունէ ալ իցէ . Եւ որ քան յա
 տին յայնմիկ կացցէ նա ուսու
 ցանել ոչ կարէ . զի ամօթե
 նմա ուսանել կամ ուսուցա
 նել . նախ յան զազատելն ի
 յախտին Եւ կամ թէ յաղթեմ
 վա ալոց . Բանդի ո՞վ ի ընդ
 բեսցէ նա աղատուի այլոց .
 մինչ ինքն Եւ ալ ալ իցէ . Լըրդ
 ոչ իցէ նա Եւ ալ Եւ ոչ սիրե
 լի ալ թէ խնդրեցեցեն ինչ վա
 ալոց յալ . Լըլ յարա՞ ժամ
 զան խնդրեցեցէ . ում զի աղա
 տեսցի . ախտի իւրե . Բան
 զի որքան ժամանակ յախտին
 կացցէ խնդալ Եւ բերան նր .
 Եւ ոչ կարե խնդրելն ինչ ալ .
 քան զի որքան ի Հնազանդուի
 ախտին կացցէ մարդ . լալ Եւ
 ողբալ աւարտե զանձն . զի ոչ
 ունի յանձին զմաքուի . զոր
 խնդրեմն յամ մարդոյ . Դար
 ձեալ ասե . ամ որ խնդրեցեցէ
 զմեք զաւագնեալ սրտիւ լսե
 նմա ամ . Եւ որ ինչ խնդրե
 ցէ ինման . իմաստաւ . ընոր
 Հեացէ նմա ալ պարտե նմա

ոչ կարգիւ եւոյ ըսք ինչ երկրա-
 յոյ. այլ փշտ հոգացե զանձն
 իւր թէ ոպ կացցե առաջի ա-
 թոսոյն. ան անգատապարտ .
 Գլխաց հայրն թէոդորէ . եւ
 ետացի . եթէ ցննեացե ան-
 զար իշաղոման զհնդդութե
 սնր . եզցրուսն յտաց մեծոց
 իսաղմոսս . ոչ կարն մեկն ալ .

[illegible]

ՅԺԱ

Գոր այն պէս . և ասեց ջմա .
 արդի բերդո . բազում ճրագս
 և վատեա ինձանէ և արար այն
 տես . և լին հայրն ցծե րն .
 պակասեաց ինչ իշուսոյ ճըրա
 դին այնորին . զի վաւեցան
 անունէ Եան իջմանէ . և նա
 ասե ոչ հայր . և զնեցեա հայրն
 յոհաննէս . այս պէս Եթէ ամ
 պիտէ գան . առիւտը ի պիտ
 էնն զիս իշուր հացն թի . և արդ
 յոր ժամ հասցիս տունց գայ
 թափառէ Եկ տոխ . և այս պի
 տ օակս . երկոցունց . համբե
 զուեն . Ե բարձ ամ զմտացու
 րն իծե րոյն յայնմանէ . զի այս
 էր գործ պիտացւոցն . բայն
 զի յօժարա մտքեին և իգնաւ
 ոք . և քաղցրութե օգնէին Հեղ
 գացեւոցն և յաւելուին ըզնմ
 իգործս բարին .

Երբայր ոմն Ե հարց զհայրն
 յոհաննէս և ասեց յնա . զինչ ար
 բարիդ հայր . բազում անգամ
 գան Ե զբարքն տանել զիս . Ե
 գործ . և ակարեմ և իրաւտոսի
 րանէն երկնիմ . Գլատարիս
 նի Ետ ծեքն և ասեց զնա . քա
 ղէ բ ասեք ցետն և ասեմ . բա
 ւաւուն ամագե ինչ փիլիսոսա
 քեաց զիս մոլսէս ասոյ թքեց
 և արդի մե . ճե . ամաց . և ոմ
 յայն ժամ կարողէի . այն պէս
 և այժմ կարեմ մտանէ ի իրաւտե
 րագր . այս պէս և գու . Ե զբայր
 Եթէ կարողես գործել . ուր
 և կրչիս գնացես . Ե եթէ
 ու կարող իցես գործել նիստ
 իսնեանի . բո . և ողբայ զմիշտ
 քո . Ե եթէ տեսնես գոհիդ յող
 քս ոչ բոն . բարեօցեն զքեզ
 իգործ ինչ .
 Դայն հայրն յոհաննէս ասեց
 ոչակն ընաց իւրոց . պատու
 փիլէ Դոսք զմիշտ . և այննէ
 քեան պատուեպէն ըզնց .
 իսկ Եթէ մտաւոցուք ըզմիշտ
 օրն ամ . որ համար Հեկ ամեն
 քեա

ԵԻՉ ԳԼԱՍԼԻՆԵԼՈՅ

ԳԵՄԼ ԳԱՆԶ ԵԻԿՈՐՈՒՄ ԵՍ
 Գնացուք .
 Ասին զհօրէն յոհաննէս
 Եթէ ինաց յեկեղեցին իսկի
 տն . Ելուա զհակառակ Եթ
 և զգոտուր Ե շարքն . և գար
 և ա իսենեակ իւր . և անց
 շուրջ զսենեակ իւր Ե րիցս
 անգամ և ասաց Ե մուտ ինձա .
 իսկ իբրեւ տեսին Ե զբարքն
 ոչ իմացան թէ զինչ արար . և
 հարցին յնա զայն . և նա ասե
 ակաս ըբ իմ իրէին գոտուրն
 զոր լուա . և անցի շուրջ զսե
 նեկով զհարտաքոյ թափեցից
 զնա և արբեցից զլսելիս իմ .
 և այն պէս Հանգաւորեալ մը
 Ե տօք մտից իօհնէակ իմ .
 Ե զբայր ոմն զնացեալ իսկ
 նեակ հօրն յոհաննէս ընդ Ե
 րեկս . և ասիակր գնալ . և
 փնտն իտուել զստաքիտուր
 և Ե զն ասուաւ և ոչ իմացան .
 Ե Ե թեմա յուղարկել զնա .
 և Ե անցին դարձեալ իտուել փն
 չե . ցն ը ասուաւ . և ասալ մը
 տեսաւ իսենեակն և ասաի դը
 Ե անց .
 Ե անց Հայրն յոհաննէս Ե
 Եթէ բանաւ կրօնաւորն նըր
 տն . իսենեկի . իսկ Ե յիշու մ
 անդ արքայութի երկնիցե . և
 կատարի իյայս բանն որ ասե
 Ե բանաւորն Ե Ե ինք ասա ծ
 Ե անց Ե րբ Ե մ Ե զբայր ոմն
 Դ զի տեսաւ տարցէ ինձա
 Ե եւ զսփրիցս հօրն յոհաննէս
 Ե ծեքն և ասեց յնա . զինչ
 պիտոյի քեզ Ե զբայր . և նա աս
 ակ տուր զսփրիցս քո Հայր .
 մտա ինեքս ծեքն ոմ թե
 րեքցէ և մտաշաւ . և նստաւ
 իկարել զօրբայն . Դ արձեալ
 բախեաց Ե զբայրն . Ե եւ աս
 մո Ե Հարց . Ե նա զնոյն ասալ
 Ե Ե մուտ գարձեալ ինեքս զի
 րեքցէ զսփրիցս . Ե գարձեալ
 մտաւոցա և նստաւ կարել .
 իսկ

իսկ եղբայրն երրորդ անգամ
բախեաց . և Հայրն ել անհայ
ւասե . զինչ խնդրեւ և նիւտ
տե զսփրիդս քո Հայր . յայն
ժամ զնա տարաւ ինեբքս և
սե . եթե զսփրիդս խնդրեւ
տաղեւս զնոսա և գնացեաւ .
Իարձեալ ուղտապան ոմն ևս
գնացեալ առ Հայրն յոհան
նէս . բաւեալ զձեռն գործ
նր և պանել աշուս . և իր
եմուտ առնուլ . մոռացաւ
գայն . զի միտք նր երեւ
ած վերացեալ . իսկ ուղտա
պանն այն շեղեալ . և բախեաց
զնոսն և զիյաւնաց . ասէ Հայրն
զինչ կամիս եղբայր . իսկ նա
ասէ զձեռն գործն քո Հայր .
և իբրեւ անձին կաշա . տալ
գարձեալ մոռացաւ . իսկ եղ
բայրն երրորդ անգամ բախ
եաց զգոռն և ել Հայրն առ
նա . և զնոյն բանն լուս լնջ
մանէ . և իբրեւ եմուտ բերեց
Հայրն յոհաննէս . ասէր . սի
րա ուղտ սիրա ուղտ զի միմ
ուսացի մինչև բերցէ .

Ե . ասէին վս Հօրն յոհան
նու եթէ յոր ժամ գայր ի Հօրն
ձոցն նախ քան զգնալն իւե
ղի իւր բարեմտութեալ աղօթից
և Հսկմանց պարապէր մինչև
գային միտք իւր յառաջին Հան

Ը գարտութիւն . և իրտութիւն .
ուսց Հայրն իսկոյրե . եւ
մինչմանուկէի և նստէ ի խնե
կի իմուսն զնեի ևս կարգել
ժամ աղօթից . այլ զսիւ և ըզ
գիշեր ան գարաք աղօթէի .
Իարձեալ ասէր . գնացի եր
բեմս իբաղաքն վաճառել ըզ
ձեռն գործ իմ և տեսի զի Հա
րա յիս յանկարծակի տարա
մուտ իսկ եւ լեռնի գանձօսն
զայնօսիկ և փախեալ տեսի զոջն
յայն մանէ . և ազատեցայ ին
մանէ .

Ը ասէին վս Հօրն աղողանի
իւր

Ղ Իսկ ԺԲ . ՎԱՄԻՆ ԱՐԴՆ
եթե եր նր աշակերտ որ կո
չէր իսահակ . և ուսաւ նա զամ
գործս բարիս . սա տալացաւ
լուսի և Հանդարտութեալ զար
մանալի . և իբրեւ գայր յեկե
ղեցին ոչ զոր լեռնոյն որ խօ
սէր ք ինքն . այլ ասէր ամ ինչ
բարիէ . յիւրում ժամանա
կի . և իկատարել աղօթիցն
իբրեւ ի Հոյ փախուցեալ զը
նայր իսենեակի իւր բաղում
անգամ տային եղբայրն զի
նի աղօթիցն տալսիմառս .
և բաժակաւ գինի . և նա ոչ
առնոյր . և ոչ եթէ յոր Հնութե
նէս յայն բաժանէր յեղբայ
րն նա . այլ զլուսի պահէր
և զՀանդարտութեալ աղօթիցն .
և զոր Հիւանդացաւ նա երբե
մայն չափ մինչև անկաւ իմ
Հիւս . և երբեալ զայս եղ
բայրն եկին տեսանել զնա .
և իբրեւ կատան եղբայրն և
Հարցին զնա փրցացն և ասե
ցին Հայր իսահակ քերթ փախ
չիս յեղբայրն յոր ժամ կատա
րի աղօթքն . իսկ նա ասէ ոչ
փախչիմս յեղբայրն բաւ չի
քի . այլ փախչիմ իմաքդա
խոութեան գիւացն . և եթէ
ոք ունիցի յայս վառեալ ի ձե
ռին . և յամեացի յօդս . չի ըս
տի քրագն . այն պէս և մեք
եմք . լուստորիմք մտօք յա
ղօթս ի ժամս ք իոր Հորոյ պա
ղարադին . իսկ եթէ յամեա
րտաքոյ ասեն կին մերոյ .
իւսարին միտք մեր այս պէս
էին կեանք Հօրն իսահակայ
Պատմեր մեզ Հայրն կատանե
վս ծերոյ ում մօ որ բնակե
յաւնապատ . եթէ իսկորն աջ
յայ շնորհել նմա զի մի բեք
նոր Հեցի յաղօթս և ետա ըզ
իսկորն ին . բայց եթէ ալ
իւսալի բանիչ գայր ինեբքս
վաղվաղանի ննջէր . և ոչ թե
զոյր մտանել և ևս իւս ք

բան դատարի • շնորհայտ
 ձեր եկե գեւ պատրաստեն
 ձգել յաղօթից միջին ստախ
 տուի • և այն ամ հոգեւոր վար
 քապետութիւն թշնամի հալածե
 ասաց Կորինակ առ այսպիսի
 եկե խօսի եւս երբեք մի վս
 աշու անձին առ եղբարսն •
 որք այն չափ խորին թնոյ ըմ
 բունեալ է զին մինչ ոչ կարա
 ցին ամբառնալ զաջս իւրեանց
 իսկ եպիստոլացայ յանդիմանել զ
 Խաբեռնի թշնամոյն • և բան
 դատարի իսկ ըբերի • զորտո
 րացեալ զարեւան անեկեքն
 իսկ եւս հառաչեալ արեւմ •
 եկե մինչև զայժմ զերկնա
 քոս խօսեի ձեզ • և աչք ամե
 նեցուն ձեր ծանրացեալ երն
 և յոր ժամ բան ունայն եկն ի
 միջի զարեւոյք ամենեւեան •
 վս որոյ աղաչեմ է զբարբ • ծա
 կերս • ք զխաբեռնի դիւաց •
 և պաշեցեալ զանձինս ձեր ի
 ներհոյեմենն հեղգուեց յոր
 ժամ չարիք և կամ ասացեն

Չ Բանինս իբրկուի հորոց •
 Հայրն մակարի աղաչեալ
 արտասուօք Հայրն պիմն և ա
 սերցնա • ասա ինչ բան եմ
 զիս ըզ կեցից • ասեց զնա ձե
 քն • այդ բան զոր խնդրես դու
 բարձաւ այժմ իւրօն աւորաց •
 Եւ ասաց Հայրն մակարի մեծն •
 եկե պարտե անձին ըզխոր
 հորբիւր ժողովել իյաղօթս
 և իսաղմոս երգութիւն զաղջուի
 և միայլ ինչ իմոի կալցե • բան
 զմալ զարտեան տն և միտա
 ծել զսեք նք և ունել իմոի և
 գրաի • և ք նմա միայն բեե
 անալ իցի • և ու մայր զիժս
 զովե զորդիս իւր և ուսուցա
 նեցն • այս պես և անձն ժո
 ժովե սցե զբոսեալ խորհուր
 Դս իւր իբրև զորդիս • եկե
 և իմոս ցրուեալ իցեն •
 Զերինադրեցե մաւ գալըս
 ան

տեան տն հաստատուն հա
 տաով • ուր զինեկե սցե և ու
 սուսցե զհոգե նք իշմարիտե
 ան պղտոր աշտիւք ք ք կա

Ա մայ իւրն հասուն •
 սաց Հայրն ըմփսնս •
 ոյ կարող իցե մարք մտանել
 իգինուորութի քի • եկե ոչ ե
 շոցի ամենեկիք հիւր • և ար
 հաւարհեացե զպատիւ և ըզ
 հանգիստ • և հասցե զկամս
 մարմնոյ • և պաշեցե զամ
 պատու իրանս այ • իտրան ալ
 անե ստացուք զգուշութի ըզ
 արբութի • և զհեղուի • և զան
 աշտութի և զոյս բարի • և
 խաղաղութի ունել առամ մարք
 ուր զիգերծցուք իմօրե ամ չա
 րեաց որե համարձակութի և
 յանգուգն լըբութի և անամօթ
 ութի •

Ա մայ Հայրն նե սթերինն
 եկե պարտե կրօնաւորի յամ
 երեկոյի և առաւօտի բնեւ
 զանձինս և ասել եկե զի՜նչ
 գործեցի զոր հաճի ալ • և
 կամ զի՜նչ զոր ոչ հաճի • ի
 տուե և իգեղերի զայստակ
 միշտ պարտե խորհել և լո
 գալ • և զի այս պես կայր ե
 րանել ին արսեկի և ամսք Հայր
 քն • և իմօթս յամօր կալ և
 աւրի այ առանց մեղաց • և
 այս պես աղօթեալս և առան
 իբրև եկ մերձ քո կայ • Եւ
 զի մերձե առանց և աչք նք տե
 սանեն զամ յամի և միօրեան
 գերի անձին քոյ • և մի գա
 տեցեւ զք • բան զի օտարե
 իկրօնաւորե գառե և ամ բամ
 բասել • և ուս երգեուն •
 և համ իրա • և կամ առել •
 և կամ անիծանել • և կամ
 ծաղր • իսկ որ արտաւել բան
 զարժանն իւր գովեցի և կամ
 պատուեցի ասա • առաւել
 տու յե սցի •

Ա մայ Հայրն բանեթի առ
 առ

367

Երևանի ինքնիշխանության
 արտաքին գործերի նախարարության
 անդամների և անդամների
 ընդհանուր ժողովի անունով
 իր - և իր անդամների անունով
 ընդհանուր ժողովի անունով
 անդամների և անդամների
 անունով

Ը ապա Հայրն ու իմացիս
 եւ թէ եկե երբեմն քու զմն կը
 ունցն իսկիտեւ և իսկեմնակն իմ
 եկն և նկնիտ աջ անդ իդնի երի-
 իրեն ետեսսս զՔրիստոս ծն բողոք
 սանցիս . եւ թէ այդ պէս քո
 նիք միշտ . տեսիլս տեսանէք
 ինչ յայնչ ճէ ուն . և ես ասեմ
 ցնա . ոչ ինչ տեսանեմք . տ-
 սե ցնա քու զմն . մէք մինչ ըս-
 ալսասաւորեմք այն մերոյ . զեմ
 յայտնէ մեզ զխորհուրդս իւր-
 և դու քոյսս ամկրեք զայնչ և
 զայդ թէք . և զկուտեմ . և զայն
 ամ վիշտս . և ասեք թէ ինչ
 ոչ տեսանեմք զձեռնակեալս .
 և ստուգապէս վս այնորիկ ոչ
 տեսանեմք . զի խորհուրդք դա
 զիրք և իսկնեք և պիտէք եմ
 իսկիտսս ձեր . որք Հեռացու-
 ցեն զձեդ յայնչ . վս այնորիկ ոչ
 յայտնէ ձեզ զխորհուրդս իւր-
 և զեմ քոյսս պատմեցի ծն բողոք
 զբանս քրիստոս ծնողն . և եմ
 սքանչաղան և ասեմ . ճշմարիտ
 այդ պէս . զի պիտէ խորհուրդք
Ը մեր թէն զմեզ յայնչ .

[illegible]

ԳԼԽ. ՓԲ. ԱՄՆ. ԱՐՁԱՆ
 արագ արարե՛ր զԿալ քո եղ
 քայլը. և նա պատմեաց նմա ե
 թե՛ փնշ ձգեցի զձեռն քո
 նալ զքուռս յիշեցի զքանե
 զոր խնդրեի. և ոչ ևս բացի
 զքուռն. վստյարիկ ստեղ
 եկի. Արեւ եւ Երն հրեշտակ
 իցէս քու սիրտն. և պատմե
 ցի անուռն քո յամբ ընկիր. Էս
 ասեին վստ հօրն պիտեւի. Ե
 թե յոր ժամ կամե՛ր պնալ յա
 զօթս. նսսե՛ր առանձինն
 ժամ մի. և ջննե՛ր զխորհուր
 քոսիւր. և ապա ելանե՛ր ի
 սեննե կեն և ասե՛ր. Եթե իցե
 ն ընկեմ նոր և երկիր նոր ոչ
 կարէ մարդ առանց հոգոց ւ
 զնե՛ր:

Եւ զբայր ոմն Է Զարց ցՀայրն
արմէն և ասէ ցնա . զի^{նչ} և
թառնց ցՀոգիին Հայր զիռէ Է
կնէի յայ . Էլ զն ցնա Յէրն
գնա միաբանեաց Է մարդ
երկիւզած ի մյ և մինչ կայցեն
Է նմա ու սուսցէ քեզ ցեմիս

Եղև այ դարու ք իւրիւր .
որեւէ նաեւ ի սաւակ առ
հօրն պիտէնի . եւ իւր ա զայն
հաւու . եւսե զնա . եւսյս
ինչ աստ հայր . իսկ նա ասե
ցնա . յիստհակ յիստհակ .
զիւն քաւադ ասես զիս ասե
քեզ զիգու եւմանիք քու լուք
զայդ անսիգ . իսկ որ զգաստ
եարթ ունիցի . եւն մի ինչ լու

Երբ ինչպիսիք կենցաղոյս
 Երբ այր ոմ Եւարց զՀայրն
 արիւն Էսսէ ցնա աստ ին
 քան Հայր Էւսի ցնա ծեր
 Հուր միւր բորբորածաւ կայ
 Ներքայ կտօնային ոչ կարն
 մերձեւաւ ինա Կալք Կեա
 ճիւ Երբ Կալքայ ինչ սոցոն
 Իսկ յորժամ զոմասոյիւնժամ
 Ժողովեաւ Լոցեն զնա Կալք
 Կալք Կալք Կալք Կալք Կալք
 Իսկ միւր ցնա ունիցեալ Երբ
 Էր անձայն Կործոց Երբ

ՅԻԵ

ոչ կարե թշնամիք ընկե նոր, զգ
նա: իսկ յոր ժամ պակասի այժ
յանձնէ. ախտ զանազան տի
բերն եկորիցն մարդ: Կս այս
որիկ այլ ինչ ոչ պիտոյ իցէ օր
թոյ. բայց փայլն սիրտս սքե
աթարուներ. եւս քառ օր
ամ:

Եւք այդ ոմն եհարց ցհայրն
սրահնն հասե: Եւթի օր Լաւնմ
խանէ կեղծակ. ետե ստեղծ զօզ
բայր ոմն զի շփոթեի և ես շփո
թիմ քե նմա. և թի օր և ից զի
օրեաղե սցի: օրեաղե սցի և ես
քե նմա. և իբրեւ մտանեմ իսե
նեակ իմ ոչ ունիմ զնոյն հան
գիստ մտաց զոր նախն ունեի
Լաւն ցնա ծերն. և ապ և իցի
այդ ուղ զի ելեալ արտաքս չե
փութիս ք շփոթողսն. և օրեա
ղիս ք օրեաղե սցի. և գարձ
եալ մացես ի իսցի. և զի արդ
գացես զնոյն հանգիստ և օր
նիցիս ուղ կանխաւն: աւե եղ
բայրն. և զինչ և ս պարտ իցե
առնեի Հայր. Լաւն օրեա
կիներգուստ զգու շփոթի. և
արտաքուստ առաւել և ս զգ
գու շփոթիս. զի երկրքիս տ
քա բան զամ պիտանիք իցեն
երկիւղն այ. և ազօթք պա
հօք ամբացեալ. և բարի առ
նեւ ընկերին. զի մարդ ոչ կա
րող իցեաե սանել արտաքուստ
այլ յոր ժամ յատնեւ պատե
րազմունք: իսկ օրք իմաստե
թիք պատե քաղմիս. արտաք
սեւ զօր. զի ոչ տեաանելն
միջ զյառ աջա գեմ գործն.
ոչ թողուն զմեզ ուրիշ և զօ
գուստ մեր:

Եւ օաց Հայրն պամբոյ. քաթ
նեւ սցես յեա ս զաջս քո զի փ
տեպեւս զուհայննոք. զի ա
զատուի ստաակիչե անձին.
Լաւն քարձեալ. եւ թե ոք Հը
քաժարեպեւ յամ Հակոբակու
թեմէ. և իջի ի մանց մարդկայ
նոց

ԵՒ ԶԳԱՍԼՏ Լ ԻՆԻԼՈՅ

նոցս. քայ երեսիք ինմա հօ
գի սք. Լաւն քաթձեալ.
սկիզբն եկատարու միջաբեաց
ե օրեաղե այ. զի գրեալն.
սկիզբն զգօնուե երկուս օր
և սբրահամ փնչ մատոյց զպա
տարակն եւուաւ ձայն յայտ
առեի. արդ գիտեմ զի երկն
զիս գու իտեւ Լաւն քարձեալ
Հայրն պամբոյ. ոչ ունեւ քե
այ յորեւ հետե եղեկ օրեաղե
ոչ զգլայի ես իսկ ինչ բանի
քո ի ստեցաւ բերան իմ.
Եւ օաց ոմն ցհայրն պեաթե
ղարդաւետ Լորն զօմայ
եաթե. յոր ժամ իսկնե կի նըս
տիմ իսաղաքաթե անձն իմ. իսկ
յոր ժամ մտանե առիս եղբայր
ոք բերե ինե քս բան օտարս
յայն ժամ շփոթիս անձն իմ.
Լաւն ցնա Հայրն պեաթե.
եւթե առեթ ցիս Հայրն զոմ
եւթե բանալիք քո բանա զգ
գուստ իմ. աւե եղբայրն. և
զինչ իցեւն միտք բանեթ. այդ
օրիկ Հայր. Լաւն ցնա ծերն
եւթե ոք գայ առքեղ. և գու
առես նմա ուղիցես և կամ ուս
տի դայցես և ուղիցե նե զբար
թե. մի թե պակասեաց օր ի
նոցուն. քայս և ես բանա զգ
գուստ եղբորն և եւեա զոր ոչ
կամ սաւե եղբայրն այդպես
իցե Հայր. և զինչ պարտ իցե
առնել յոր ժամ գայցի եղ
բայրն. Լաւն ցնա ծերն. եւ
ոչ բք բոլորն փիմք վարդապե
տեւ. և ուր ոչ իցե նոքաք սնդ
պաձել զփառ ան Հնար իցե.
աւե եղբայրն միջ գեա իօե
նե կին նաւիմ. քիս իցե նոքաք
իսկ միջ եւանեմ իցեւն և կամ
գայ առիս ոք. այլ ոչ գլուս
նեմ զնա. Լաւն ցնա ծերն.
ոչ Հեազանդե անե նա քեղ.
առե երեւ միջիկայցե ք իսկ
և երբ եւթե զնա օցե իսկ նա
բան զի գրեալն. յարեւս թե
առ.

աւցնս ծառայէրէայ . մից
աւս ծառայեալէ թեզ . և յետ
թեւ երորդում . ապիսկաւուն
ցնս զնա . իսկ եթէ ոչ թող
ցէ նա զկինն զորդինն զոր ըս
տացաւ իտան թու . և ոչ . կա
մեցի գնաւ . և անդէս ըզնա
իվն քրանքի . և անկեցնս ըզ
նախառնաւ կինն . և եւրիցի նա
ծառայ թոյալ իտեան . սակ
եղբայրն . և զինչ էն միտք
բանիդ Հայր . Գլխաւսինն
եւս ծնին . եթէ աշխատի ոք
լու կարի իւրում իվն . և ործոյ
ինչ . և արողէ պատէ . զնա .
և ունել . երբ կամեցի . քան
զն ոչ որդէ գրեալն որդի կաց
ցէ ք մարդոյ . ծառայել նմա
այլ ոք ճշմարիտ որդին իցէ
ոչ թողցէ զՀայր իւր . այս
սէս և ոչ որդի իցին . և ըստ երա
նելիս սակեք զայսպիսեալ .

Լսաւէր երբեմն Հայրն սե
սոյի . իսկեկեկ իւրում . և
բախեաց աշակերտն իւր ըզ
դուռն . իսկ եկին . ճայն աք
նակեաց իմացէ տնտի և ասե
ցնա . փախիւր աքրաւամ փա
խիւր . զի ոչ կամիմ արդեօք
տեսաւել զթել .

Իւր եղբայր ոմն աղաչեք ըզ
Հայրն սիւսոյի և սակ . սուս
ցնս ինչ բան . և ծուկ զնա ծեկն
նսացիս արթուն իսկեկեկ իւր
և այլ յաւանեացնս արտասուօք
զանձն թո . և լանգիցէ . և աս
եկեղբայրն Հայր կամիմ պա
Հի . և իւրում ըզդոյ իմում Հա
րեմ . և ծուկ ծեկն . ում կարաւ
ցուք սյաւելի զմիտս և զընտր
Հորդոյ մեր . մի զի թողնալ
եմք իւրաց զբերան և զուկն
մեր .

Լսաւէր երբեմն Հայրն սիւս
մանկ ինտան . սինա . և քա
կերտն իւր զաքարիայ . զնաց
ուրեմն իւրում ինչ . և պատու
իցեաց եկրոյն և ասե . թողցիս

զն

ԳԼԽԱՎՈՐ ԱՎԵՐ ԱՐԹՅԱՆ
զնուրս և ուրագեացնս զբան
բար . իսկ ծեկն . և իսկեկեկ
ծառայեաց զբար . և իւր կրկեկ
ցովն իւրում . զի մի տեսանի
ցի ինչ . բայց զշուկիս տոնցն
իսկ ինտան ծառայեցին առ նա
ոմն . և ծառայ ծառայեալ զե
րեսս նր . և իւրում մտին իսկ
նեակն ասեցնա ասացնա ինչ
Հայր . քեզ ծառայեցիք զե
րեսս թուալն պէս ուրագեցիք
զբանջար թու . և ծուկ ծեկն
նայրիմ տեսցին որդեակ . և ք
իմ զմաւս և քարանայցն ըզ
սիրտ իմ զնեկ զնա . և թող
ցի իւրաց զնեկ զքին մշակուի առ
նին և զպաւաւան . և մտաց .

Հարցին ոմանք ցՀայրն սի
ւսմանէ և ասեցն զնա . և ոչ որ
նուր արարեք Հայր զե ասեք
զայր պիսի գեաւում այլ . և աս
եցնա ասեցն ոչ երբեք թողի
մտանել իմիտս իմ իւրում .

Եւ որդեկաց Հայրն մով
սէս ցՀայրն սիւսմանէ և ասե
ցնա . կարողիցէ մարդ յամա
ուր սկիզբն առնել . և ծուկ ըզ
նա ծեկն . եթէ քանաւորիցէ
և կարողէ առնել .

Լսաց Հայրն սիւսմանէ զոր
օրինակ զինուորք թագաւորի
ոչ կարնէ այլ ուր Հայրն մին
կան առաջինն . այս ասեց
և մարդ որկացցէ առաջինն
թե միշտ զնա տեսանիցէ իմ
տի . ոչ կարէ թշնամին ձգել
զնա . և ըզդոյ զարթոյնք եղ
բար և զդուրսցիք զգայարա
կաց մտոց իւրեկ իւրում Հա
նից որդեակնն զորդ և կողմանն
զմեկ թեալեա և անցոյց կամիմ
Դարձեալ ասե . պարան մեկ
միշտ ք դեմս մարտել թշնա
մաց մտոց . և քան զի ար
թոյնս և ինկերուստ կռու
ին ք մեկ . և զոր օրինակ նա
երբեմն յաւանց արտաքուստ
իւ

խորատակեալ կործանի . և ք
բեմն ինձերքո . սա իբեռնե
մանքայն ալ խորատակի և բնկ
մի . այս պէս պատահի և մեզ .
երբեմն յարաւաքին մեղացն
կորսնիմք . և սրբեմն ինե բքին
խորհրդոցն աւարտիմք . այլ
պարտե մեզ յարտաքին մեղա
ցն որ իմարդանէ են զգուշա
ցնալ . և զնե բքին կողմանց ախ
տա արտաքնել և մաքրել .
Էւսանց ցնա ամենե բեան գի
տեմք որդեակ եթէ որպիսի
ան կեալ . այլ ի ծու լու
թենե յաղթեալ պակասիմք ի
կենացն .

Ասաց իրանելի արնկի ի
տիկէ . սիրելիք ո՛չ կարեմա
տաւ անհոգս ինե . ուրիշ
ասեմ . եթէ որեարեմն կեալ
զգո . շասցին զիմք . Զկցին . քն
զիանյայտալ իշամք լծ . և կենե
ցաղոյս . ուր և գործ գերկո
ծող կոչեն . իսկ կողմունք
ծովու այլ և այլ բն . զիոմն
քարայրուն կողմե . և ոմն գա
ղանաբնակ . իսկ ոմն խաղա
ղական . Լըրք մեք որմիայն
աղեալ և մեք ի Հան Դարան
լծալք կամք ըկողման և և լու
իսկ աշխարհականք իդիշերե
գնան չգոմեմանց աշխարհի .
այլ սոքա բազումք իդիշերին
յայնմիկ և յալիս երկրադարձ
արթուն շինին և քրկին զնաւս
իւրեանց յընկղմութենէ . իսկ
մեք նիրհիմք ծուրուք ի Հան
գարտս յայս կեանս . ի լոյս
աւուր ընկղմեմք զնաւս ան
ձանց մեռոյ . եթէ լծողումք
զթեա և զուղղիչս արդարուե
մարուց . Լըսաց Հայրն իսկ
Բքսէ իմոի կալցես միշտ և
Հանապազ դարձայուք երկ
նից . և գիւրաւ մտցես ինա
րարեմալ ասե . պարտե կրօ
նաւորն մանել մարուց թե
թովբեց որմիշտ կիզու զմեզս
բան

ԵՒ ԶԳԱՍՏԼԻՆԵԼՈՒ
քանզի և թեոք պաշնացե ծեք
ամ զգուշութիւն զմիայն իւր . և
ամ ինչ զոր ևս զբան բարի
մոռասցե զայն ի ծուրուք . և
թշնամին կալեալ ձգեսցե զնա
իկեմաց . Լըրք որմիշտ կեանաց
ոմն եր ըկողմանս յորմանա
նաւ որ և զգուշութիւն զմիայն
բազումս . սորա շնորհեաց
ան զիոչ երբեք պատիւազմեք
սատանա լծ նմա . և նա առ
ամենեման որք զայն առ
նա մի ոգտի անձին . Լսեին
զիանարգեք զբան . և նախա
տէր ևսաւր . եթէ ոչ ինչ ու
նիս զորուի դա դու . աւարգ
նաւ որմն ալ . ապա եթէ դե
տանէ զոմանս նմն իւր պիշ
և ծաւայս լեալ մեղաց . զնա
խաբե . և ոչ ծանեալ զայս
ծերն եթէ ինքն շնորհօքնայ
կա անորմ . այլ իւրով զօ
րուքն կարծեք զյաղթողն ի
նեշ նմա . յաւուր միում երե
կցաւ նմա թոյլ տալովն աչ
գնէ դեմ յանդիման . ևսաւ
թեաւ . զիմեք արարի ես
բեզ զգուշութիւն անարգես զնա
միմե . և զնեցե և միանեցի ինչ
թեղ . և նա դարձեալ լծ բանեք
իմա և զնոյն բնակաւ երթ
յեաւ իմ օտաւնա զի ոչ ունիս
դու զորուի իմի օտաւնայցն
քի . իսկ դեռ բարձրա՛ ձայն
ասե ցնա . Հա՛ Հայր գիտեմ
զքեզ զն . իս . ամ այլ ևս կաո
ցես իկեմնս յայս և յայս ամ
ամբս գտանեմ զբեզ ժամա
նակ մարտնչեմք և խորատակել
զքեզ . Իբրեւ զայս ասաց ան
յայտեղև դեռ . զայս իբրեւ
լուաւ ծերն . օգնաւ խորհել
իմոս ևսաւ . այս քան ժամա
նակս ու նիմյանապատիս չա
րակորուք և մի Հատեալ ևս և
և գեռաւս կապի ան կեալ ինչ
բաւասուն ամ . Լըրք երկ
սատի և գնացի ի գեռու ևս
ևս

Ահանգեաց թ ծորարան ԱԷ
ընկերս իմ զամս քնէ . և ապա
եկաւ սկսայց զԳրո-նա զայս .
ե իբրեւ մտած քնն զայս եւ վաղ
վաղակի իսենեկէն և կալաւ
զճանապարհն գնաւ ի գոցն
և առնել զոր խորհեցաւ . և
իբրեւ սկսաւ քնալ և ոչ կարծ
հեռացնալ էր . ահա հրեշ
տակ մն որպազերն զնա միշտ .
երեկցաւ նմա և առն ցնա .
ո՞ր ուղղելու և գնալ ծեր
դու և նա առե ելանեմ իբր
շաքն . Լշտ ցնա հրեշտակն .
դարձիւ իսենեակ քո . և մի
հաւատար քանից սատանայի
այլ համ-րեա զքեզ խարա
ւեալ ի մանե . իսկ ծերն ե
կաւ ի միտսն դարձաւ իտեղի
իւր . և եկաց առարս երիս .
և իշորորդուն փոխեցաւ առ
մոր .

Ծեր ոմն ետես զմանուկ
կրօնաւոր ծիծաղեալ . առե
ցնա մի՞ ծիծաղե սցիս որդեակ
զիմի հալածեցես զի քիս զն
այ իսրաէ քո մե .

Եւ ծեր ոմն նստէր իսենե
կի իւրում . և նկն առնա հայր
ոմն ի գիշերի և լուա ինեք
քուսա կողմանէ կռիւս . զի
կարէր և առեք հե բարի ալ
մինչև գնացից աստի . և դու
եկիր այժմ բարեկամ բարի .
յայն ժամ մտեալ ինեքս եղ
բայրն առե ցնա . Է ում կա
գէիւր հայր . Լշտ ցնա ծերն
քչար խորհուրդս վարեի ի
բաց . և զբարիս կոչեի .

Եւ ապա ծերն . յոր ժամ գնամ
ես զմախ աթիմ ոչմամ առնու
զնա . այլ մնալ յառաջել մա
կուսն . Էրգի որ իմտի կալցե
ցմուհ . նա յաղթե ձանձրուի .
և զապ դարձեալ ծեծե քր կո
րուսունե ոսկի և արծաթ . գը
տանեղ փոխանակ նր . իսկ ո
րոր կորուսանե զժամանակ
իւր

ՂԼԻՒԺԱՒԼԻՆԱՐԹՆ
ԻՐ . ՆՐ ԺՈՒՍԱՆԻԿ ԳՈՒՆԷԼԻ

ոչ կարե .

Եւ ծեր ոմն գնացեալ առ
այլ ծեր . և իբրեւ ի սեկին յը
միտանս . առե մին եթե ես
մտեալ եմ յաշխարհէ . առե
ցնա միտն ծեր . մի՞ հաւատար
զայդ . մինչև ելանիցես ի
մարմոյդ . և ապա առե զայդ
թե մտեալ իցեմ .

Ասար ծերն զիկուորք մինչ
ելանէն իմարտս ոչ հոգան
զայլոց եթե քրտոցեցի ալ
ամ ոք զանձն իւր հոգայ . այս
ալ և և կրօնաւորի առնել պար
տե զիկուր օրինակ ոչ խոցի զի
ուորոր մերձ արքային իցե .
Դոյն ալս . և զի ոչ կարե վը
նասել անձին որքորձ առ ամ
կացցե . քան զի առե մերձեցա
քուս առ իս ծեւմեք ձեցայց առ
ձեզ . այլ զի գիւրաւ ձգես
ցե զմեզ թշնամին յամ մեզս .
Ասաց ծերն յորժամ յառնես ա
ռաւորսն . ասա ցանձն քո .
մարմին . աշխատեաց զիկերակ
րեցիս . և անձն իմ հսկե զի
կեցցես .

Իւր զի ծերն ումն առե
ին . եթե յոր ժամ առեին
խորհուրդք իւր եթե թոյլ
տուր այլ որ և վաղիւն ապա
խարեցես . նա առե ոչ այդ
ալս . այլ այլ որ ապաշխարե

Էրցի և վաղիւն ամ գիտե
Է և ապա ծերն . եթե
երեք եւ զօրութիւն դիւաց . որ
առաջե ընթանան ամ մեզաց
մտացուն . ծուլութ . ցան
կուի . զի եկեալ մտացուն
ծեւանիւն զծուլութ . և իմ ու
լու թե՛նէն ինեքս մտանե և
ցանկուի . և իցանկու թե՛նէ
կորնիւ մարդ . զի եթե արթուն
են միտք ոչ գայ ի վր մոռ
ցուի . իսկ ուր ոչ գոյ մոռ
ցուի . անդ ոչ ծուլութն .
և ուր ծուլութն ոչ իցե . անդ
և ուր

Ի՞նչ իւրեմբ. և ի՞նչ կամեցաւ զտ
 Զատնէն զայն ևս աւելի սկսեց
 զաղապարհս իւրս Բարոյ. և եկն
 Եղբայր ոմն առ նա օտար և օ
 խեղճաւ. և ի գործն ինն տակ ցօ
 տար եղբայրն արեօղնեւ ինչ
 ինչ նաւասե թողո՞ւի. արա ինչ
 զի զնաւասեկեալէ մ'և ոչ կարեմ
 յայն ժամ ասէ. զնա եղբայրն
 Թե ոչ օգնես ինչ արի. և զնա
 ապա. և յարողեալ արի և ինչ օ
 տար եղբայրն. իսկ ի գործն ինն
 յայնմիկ ետես տեսիլս նա. և
 իբր Թե ետ նա զգործն և իբ
 ի հացա՞գործն. և նա ետ և
 ոչ ետ նմա հաց մի. և իբր
 զարժեալ և զնա և պատմեաց
 զայս ծերոյ մեծիւ լըսէ ծերն
 բարի ինչ գործ գործեցեր.
 և ոչ թոյլ ետ քեզ թշնամի
 առնուլ զվարձս քո. քան զի
 պարտէ զգուշանայ. գործ ոչ
 զի մի կորուսցե զվարձն. ապա
 եկն իսկաւ իւր եղբայրն և ա
 պաշաւեալ ասէ. ես դիտա
 ցի արդ. զի կորուսի զվարձս
 իմ. զի զեղբայրն մշտացոյց
 միշտս մեծաւ արտաքսի լով
 զնա իտանէ և զգլխացաւ յոյժ.
 Եւ ծերոյ ոմն սրբոյ. մերձ
 կացեալ զնն իծամ եւանելոյ
 Հոգոյն իմարմնոն. ասէ զնա
 զերծար գու ի ձեռաց իմոց
 Լըսէ զնա ծերն զեռ և ոչ
 գիտեմ ան գիտե. Լըրդ գու
 տես զգուշո՞ւմ հարցն Թե
 ուր զգաստ եին մինչեւ իմաւ.
 Եւսաց ծերն. Եթե եր ոմն եղ
 բայր ի սկիտե. և եր նա տես
 իւրապաւնորո՞ւի իւր այսիքն
 իկեռակուր իմարմնաւոր. Հան
 գիտն. իսկ յայլ ամ ինչ ծոյլ
 եր յոյժ. Զաւուր միջ երե
 եալ զեռ. Ծերոյ ու մեծ և
 ասէ. այս տեսն եղբայր կե
 լեալ ինչոգէ զիս և ոչ թողու
 զնա զիս յիւրեւ և յամօր կայ
 տաւ ինչ և ասէ. Եթե քրիստ
 զիս

ԳԼԽ. ԺԲ. ԱՄԵ. ԱՐԹԵ
 զիս իւրեւ և ոչ ուրեւ. Եւսաց
 ամ. և նեղե ի զիս զօր. Բարձ
 եւանել. ինն տակ. և նա ոչ թա
 ղուցիս եւանել յինչեւեւ մօր
 իոյ զայս ասեմ լով. Եւսաց
 ծերն ասէ եղբայրն զայս. ինչ
 խրատ. Եթե յամ ամ և յամ
 գործս քոս ասացիս իմոր զայս
 ինչ ասեմ լով. Եթե արդ ևս
 կընես սցե զիս մօր. զինչ լինե
 ցին. և տես Թե զինչ պատա
 իսակի տացե նեղ խորհուրդ
 քո. և Եթե գաստ սցե զքեզ
 թողցես զայն գործ զոր ու
 նիս. և առ զեւսայլ գործ զոր
 կարողիցես կատարել. զիպա
 տե մշակ նմա զիմեւ ի գործս
 իւր. և գու Թե ասեմ և ի ձե
 աւ գործի նստեալ իյնիս. և
 Թե իմանալար ի գնացես
 և Թե անշակես ինչ ասացես
 զայս բան. Եթե արդ կընե
 զիս մօր զիմեւ լինելոց ինչ
 և տես Թե զինչ ասեն քեզ
 միտք քո. և գու Թե ասցիս մա
 ղաղակի առնել զոր և ասեն
 քեզ միտք քո. զի մի գուցե
 յառաքեացեւ զքեզ. Եւ Թե
 կամեսցիս գիտել Թե արար
 տի քեզ և մի գաղափեր ասեմ
 զայս. մինչեւ հաւատացու
 ցես զգեզ միտք քո. և ասեն
 քեզ. Եթե հաւատամ յողոր
 մութի մի. և զիս տեւ ողորմութ
 քեզ. ասլ զգուշացիւ մտաց
 քոց և քննեացես զնա. զի մի
 տես ասացե քեզ. զի Եթե
 երկմտիցե միամ կարծեօք աս
 ացեւ Եւսեիցե իրեւն քրիստի
 Եւսամեցին մեզ ծերքն Եթե
 եր իսկիտե կրօնաւոր ոմն. ու
 աղա չեք զան և ասեք մօր ար
 ժանի արասցե սգիս հասանել
 իջաի իսահակայ նախա Հօրն.
 և իրեւ բազումալ քաւալեց
 եկն տեսն և այն յերկնիցոր

[illegible]

ԵՐ ԶԱԼԱՍՆԻՆԵԼՈՅ
ԵՐ յիս . և երբ որ նա ետա
գոսկին և գաղձիկն և զգմանե
ին պահել նմա . բուն զի
խաբեցաւ իշխանն . Եւ զի
նի առաջ ինչ եմուտ այստե
քաղաքստեի խորտ կրօնաւ
որին քաղքիանն . Էյարեաւ
իմնն . և ապականեաց զնա
և դժուարեաւ եղև քործն
զոր արար . Էյաւել եւ չար
իմք չարի . և ապա իմորի սը
պանից զմանուկն զի փմատ
նե սցե զիս . Էյարեաւ և սը
պան զմանուկն իսկ յեւ ա
ռաք ասէ խորհուրդն իւր
ցնա ահա եկեալ զինուորն
ոչ գտեալ զմանուկն ապանցե
ղքեց վմ մանկանն . այլ յա
րուցեալ սպանցես և զազ
ջիկն և զգանձդ զայդ արեալ
փախիցես յե բկիր օտար . զի
քանկանիցիս ի իւրեւ զինու
որն . և արար այլ պես . յա
րուցեալ սպան և զազջիկն
և թագոյց քե բկիրոն և զգմ
նուկն . և առեալ զգանձն
գնաց յե բկիր Հեռի . և շինեաց
անդ լընջիցն յայնմանն եկե
ղեցի և տուաւ կեալ անդ . և
իւրեւ կատարեաց զայն գործ .
Եկն զինուորն այն դե . և սկ
սաւ ճայնել և ասել ուժգին
ո՞վ տալ գանաքս . վա՛յ ինչ
օգնեցեք ինչ մարդիկ . զի ծե
րս այս ի գանձին յայնմանն յե
մոյ շինեաց զայս ամ . այլ արք
տեղուրն այնորիկ յարեան ի
վր եկեղաւ արքինուորին . և
ամար Համար զանօք վարեցին
զնա . իտեղուրն յայնմանն .
իսկ նա ասէր սաստիկ ճայնել
ցծեքն կրօնաւոր . զայն չա
րիս արկից իմք քո զոր ոչ բը
նաւ խորհեցաւ որ . և գնաց
անտի . իսկ կրօնաւորն ոչ ու
նէր Հանգիստ . այլ շփոխե
թմտի հառեւ և իցի իշխան
ցաւոր զանձն իւր յազգիս ոյց
նմա

նմա խորհուրդք թեք և հաւատ
 արարցոյց հեռանալ թափառոյն
 յայնմանէ. և ասե ցանձն յայտ
 էինն գործքք և աստ. այլ
 անցնիս զմաքորդս ցանձին.
 և ցնացնիս յաշխարհ հեռի.
 ուր զինուորն վաւ ոչ կարէ.
 և յարեաւ գնաց ի քաղաք հե
 ուի զոր ինքն բարոյք կործէր.
 և անդանկաւ աղջիկ որքոյ դուս
 տր դաւհապետին. և խօսեալ
 է զայր աղջկանն ետաղնա իւր
 կնուի. Է. զկնի տառարց ինչ
 եկն անց իշխանն. որ կայոս
 ցեալ եր յարքային երկրին
 աշխորիկ. իսկ զկնի տառարց էնչ
 մեռաւ. և այր աղջկանն յայն
 ժամ կարգեաց իշխանն զփե
 սայն նր. դաւհապետ իտեղի
 նր. քանզի կարգեր երկրին
 և սահման զի յոր ժամ մեռա
 նէր ոք ի զինուորական գա
 տուց կամ ի պատուաւորաց.
 իտեղի նր կայոս ցանձին զայն
 որ առնոյր զկնի մեռելուն. և
 կամ որոշեք զգուաւոր նր. և
 նա լնոյր զձառնալուի եթ. իբ
 րե կարգեցին զնա դաւհա
 պետ. ոչ կարողեմ առանց ար
 տապուաջ պատմել զքարոհ
 նր. զի յամ երկիրն յայն որոք
 արկանէր ի պատիժս և ի տան
 թանս նա եր չարշարող և աստ
 նող աչ գիտեմ թե զի՞նչ, անցից
 զի երբեմն կրօնաւոր լեալ. և
 արդ յայն պէս դաժան և ան
 զորմ բռնիչ. բազում անգամ
 Հրամայէր իշխանն արկանել
 զոմանս ետացեալ կոթսայս.
 և զայլս խորովել ի տապալկս.
 կամ քերանս. կամ բեռնել.
 և այլ բազմակերպ տանջանա
 նա այլ խստագոյնս առնէր.
 զի զի նորոք կարգեալք ի
 գործն յայն և հաճել կամէր
 զնա. Է. և ահա սատանայ տե
 սակաւ զինուորին եկն. և սրկ
 աւ գոշել մեծաւ յայն և աս
 ցել

ԳԼԽ. ԺԲ. Է. ԼԿ. ԼԿ. ԼԿ. ԼԿ.
 սել. վայն ինչ եղիւ յոյս օր
 նեցեք ինչ. և իսաստակութե
 նե ճայնին ժողովուրդք մեծ
 կռակեցան սել. և խնդրէր
 ի քառաւորեն դատ առնել
 նմա յոստինէն իւրե. իսկ դա
 տաւորն նայեցեալ ի զինու
 օրն ասե. իսաղաքն այն գու
 ղքն զ. և եկ ի միտս քո. և
 Հեղաբար պատմեա վեզ զի
 քո գամ. Է. Եր կատարեալ
 զօղանջես իբրեւ զշուն. պա
 տասխանի ես զինուորն իշ
 խանին և ասե. դաւհիմս այս.
 ու զի իշխան կրօնաւոր եր ու
 րեմ. և իսկ ես Հաւածական ե
 րեալ ի թշուառաց խնդ. եկի
 տաւա. և ետաւ մեա ի պաշէլ
 ոսկի երկիրիւր ի իւր. և զգ
 մօնուի ծառայ իմ. և աղջիկ
 կոյս զնա թշու իմ. և արդ Հը
 բամայեա տալ յիս զպաշէս
 իմ. իբրեւ տաւ զմիւ ոսկ
 ւոյն իշխանն. ու բախտիւ լը
 սէր նմա յուսով շահոյն. և
 սկսաւ թերմ սրբիւ քննել
 զգաւհիմն ծէր. թե ուղիւ
 են բանք զինուորին և նա
 սե այդ սէս եր մամ երբէր յն
 զայն. այլ եկեալ տարու յե
 տակաւ միոյ և ես տուի իս
 գամ անպակաս. և զնե ցնա իշ
 խանն. զի երբ իբեզ և դու
 վկայես. արդ ունիս զգոր
 ղորա և վկայ. զի տարաւ զի
 ձեալ իբրեւ. և նա պապանձե
 ցաւ. Է. իբրեւ բռնադատեալ
 եղև ի տառնական ցաւ ուղիւ
 զպաշէսն աղջկանն և զման
 կանն ձեռամբ իւրիւ. և զգ
 մօնուի գաւհին իսպառ.
 իբրեւ ետես իշխանն եթե ոչ
 ինչ շահի անտի. Հրամայեաց
 սպանանել զգաւհին զայն.
 Է. իբրեւ տանէին զնա ի տեղի
 մահուն. Օ ինուորն այն մա
 նիւն նր Է. և տալ եկն նմա ի փ
 ղօցին և ասե. ցիւր. և ասեալս
 զի

ՅԱԴ
 զիս կրօնաւոր թէ ո՞վ է մեծ-
 ւնա առէ կարծեմ թէ զինու-
 օրն այն իցես գու . որ իւր
 ժամու ծանեա գրեզ . որքե-
 թեր առիս զազըլիկն եզմանու-
 կն զայն եզգանն իսկն .
 և զսէ ցնա զինուորն . ես բան
 օտրկուծ սատանայ իցեմ . որ
 զնախասան զին արամ խաբե-
 րի . և այժմ ոչ զոք իմարդկա-
 նէ թոյլ տամ կեալ . որ շափ
 յինէն կարողութի իցե . և ոչ ի
 շափ իսահակայն . և յակորայ
 և կամ յոբայ եւանէ լծողացու-
 ցանեմ . այլ փութամ զամենե-
 սեան առնել իբրեւ զակիտո-
 քել . և յուզայ սկարիով տացի
 և զկային . և ուն զծերսն իբա-
 րելունի . և զամենանիս նց զի
 օշ ծանեա զմեր հիւսեալ շրջ
 Թայք նեկգուծ և խաբեութի-
 կրեսցես թեւ . որ ոչ ուսար
 զաներևոյթ պատեալ զմեր .
 և փոք հպարտացեալ վեբա-
 ցի բան զկար իւր . և խնդրել
 յանդիմանցի վեհամարտն . և
 քաջ արանց սրբոց նմանել .
 և զին յորայ . ես ոչ պակասե-
 ցի վանել յարուեստից իմոց
 զոր շարժեցի ես առնա . այլ
 զամ մեծա մեծս յարուցի ի վե-
 րն . և ինմանէ յաջլեւալ գլ
 տայ և տկարացայ իսկ թեզ
 և ոչ փինչ իմեծա մեծացն ի
 մոյ արուեստից ինչ ցուցի .
 և այգ պեա հեռեւեցար շար-
 եացն ամ զոր արաքի թեզ .
 և թեւ ամալգա մարդկան . եւ
 տէա պատրաստեալ . Թիս ի
 պատեալ . տեսեր զգորու-
 թիս ցուգուտար լի արժանոյն
 քո զանդիման ասա և անդ նոյն
 պեա . և զայս իբրեւ տաց ան
 յայտ եղև թշնամի մարդկան
 և զի կրեացն զին ի կրօնաւորն
 օր եղև րահմ . և խնդրամբ
 զմահ . և խաբեցաւ ի իւրաց-
 և յանպես եղև ինքն մարար

ԻՒՆՈՂԱՆՈՒՄ ԼԻՆԻԼ ՈՅ
 տաւանուց և անպատեւոր
 ոյ . եւ արքայք և յայտնաբ-
 եղբարք . և փինչ ինչերես
 ցուք յայտաւել քան զկար-
 մեր . և փութաւսեացուք չոր-
 ոյ կարեմք գարեւմ կատարել
 վս այսորիկ բարոք իցե գը
 եալ թեւ ամալարհ արքունի
 խոնարհուեն . և փութաւսորի
 իյալ կամ յազեակ . ուն զի
 արժանի լիցուք զեմանել
 յաւուր շարի իբեբան զիշա-
 պին . այնմ որ ան յագեթաց
 կեանել Զանայ զամենեան
 Արգայատեք անգ եղբայր ոմն
 իսկիտե . եւ թէ զնայեալ եթ-
 րեմ երկոցեանս իմիասին .
 ես և ծեր իմ իսկ ծերնեցեայր
 սակաւ և ապա զաղարեք . և
 գնայր . և ես տեմցնա . Հայր
 գնացուք ժիր . և ես տեմ
 ոչ լսեմ թեզ . և ես տեմ թե-
 րոր Հայր . ես տեմ յիս որ
 զեակ իմ . լսեմ ես զիբեցեն
 Հրեշտակք յերկինս թե ժամա-
 ժամա վս այն ոչ շարժիմ ես
 յայնմ ժամու . քան զի և մեզ
 պարտե որդեակ հսկել և ազո-
 թել յամ ժամու . իրուե և ի
 գիշերի . թէ իտանեմք . Թե
 ի ծանապարհի . քան զի աւեր
 Հայրն անտանիս . եւ թէ զայն
 ինչ ոչ պարտե հոգս և կրօնա-
 ի որ իմ յորեան զազուհոգւոյ
 իսկ երկու ոմանք իմաստա-
 սերք գնացին առ ծերոմն . և
 Հարցին ցնա ուն զի պատմե-
 ցե նց բանս կենաց իսկ ծերն
 լուեաց . և նոքա շարժեալ բա-
 նա՞րատեին զծերն և աւերին
 ոչ ինչ խօսիս թեւ Հայր .
 և զսէ ցն ծերն . զի դուք բա-
 նաւերք և զիտեմ ես . և ոչ
 իշմարիտ իմաստասերք վը
 կայեմ . փնջև յերբ ուսանիք
 զասել և ոչ գիտեք թէ պար-
 տե տանել զասացեալն . Գը
 նացեք ուսարեց զլուրն և
 զիս

զիտակաւ մահուն. եղգանդաբ
տուէր և զգաստուէր: իբրև լու
ան իմաստասերքն. նսացին
ընթացիւ սյօքից իմաստուէր
ածային որք զասացիւ անգոր
ծով կատարեցցեն. ում զի գոր
ծեցցեն մեռելուէր անտից.
իձեռն խոկմամբ մեռու և պա
հեցցե զնոյն գանձն օգնակա
նութ լուսն. և իձեռն և ան
գարտական գրաստուէ. և խո
նարհեցուցեալ զպարանոցս
իւրեանց երկրպագի զին և զը
նացին շահեալք յամի:

Ասաց ծերն. կրօնաւոր որ ըզ
կնի ելանելոյն յաշխարհէ քն
կենու զանձն իշփոթ և իհոգս
եղկելի կենցաղոյս. և իտուր
և իյառ սորա. նմանիցե նա
մուրացիկ աղքատի. որ շրթի
և պակասեալ բնաւ ոչ ունի իրզ
պետս կենացիւրոց իբազում
հոգւոց ան ընդուէ և թե ում
կեցցե. յիմարե սրի և անկեալ
թմրեցի և երկրհեցե. և ան
սանիցե զինքն իսնուրջս հա
րուտա. և զգեցցեալս զգեա
տա բազմադինս. և իհուսեթե
նէն շարժեալ զարթեալ. և
ետեւ զինքն յետին աղքա
տութս և իյաշխատանս լեալ
լըյն սէս զիպէտի և կրօնա
տրի. եթե ոչ զգուշացի ալ
քուսնայն և սուտ ծախեցե
զաւուրս իւր իշփոթս և իհո
գս. և գեղեցի իխորհրդոցն
և այն լիցի գիւաց որք պատե
րազմին քնա. և զի հաւատա
ցուցանեն կարծել թե վս
այե իշարժու մե և իհոգս. և
իշփոթեց. և յազադին ժա
մուս յայնօրի յորում բաժանի
հոգին իմարմոյն. և գտանե
զինքն եղկելի և աղքատ և պա
կասեալ յամ առաքինութեց.
և յայն ժամ ծանիցե եթե որ
քան բարեաց պատճառ իցե
խոնարհութ և հանգարտութ և

ԳԼԽ. ԳԼ. ԵՄ. ԱՐԴ. ԵՄ.
մի անձնաբար զգուշութ ան
ձին. և թե ոչ քան տանջանաց
պատճառին շփոթ և հոգք. և
պատրասեք մեռուէ կենցաղոյս
Ասաց ծերն. մտածեցցե
միշտ զմահ. զի գործեցցես
զլահ նք. քանզի ոչ ինչ իկար
ծելեաց մարդկան ծածկին
յայ. և եղիցին միաբքո աբ
թուս և մօքուր յամ շարեաց:
Ասաց ծերն. գրուշացուք
եղբարք. և արթուս լիցուք
իժամս ատեբ բազմամերջ և թո
ղցուք զանցանելիս և հոգսն
բզանանց և միթողցէք զմաս
միրխորհել զչարխորհուրդս
զիմի ինչ յարութ և անօրէնութ
թողցուք բնակիլ յանձինս
Ասացին ծերքն. իմիտ սո
ցութ միշտ զբարին. ում զիգոր
ծեցցուք զնա. և զգնեցուք
ոմ ի եղբարք և հսկեցուք
վս հանգեբնեալ բարեացն.
և պատրաստեցուք զանձինս
յաղաղս ելիցն մերաստի.
և մի ունայն ծախեցուք ըզ
սակաւ առուրս կենաց մերց
այլ միշտ աղաքեցցուք զսու
տատուր ողորմութն սյ. և
բուսմամ փառք և կարողութ և
զօրութ ալժամ միշտ. և յաւի
տեանս յաւիտեանից ամեն:
Ընթեցցեալ իցես զվարս
տաբենեւացոյց միայն անցա
քն. ում ասեն եթե մինչ գեռ
խօսեր և ուսուցաներ աբբա
թեոգորոս զիղբարան. իժք
երկու եկին կացին առոտանի
իսկ նք ան խառվարար ծա
ցեալ ունելով զոտս իվր նք
կայր անշարժ. մինչ գաղարու
մե եղև հոգևորական իբա
տուս և աղօթիցն. և ապա
ցոյցցն և զբարցն և պատմաց
զիրան. քանզի ոչ գիտէին ըզ
գալն իժիցն ինքեքոյ ուրիշ
լսեին և վս եղբօր ումեթ
եթե յաղօթելն նք իժ մի

Յիւ
 օտակեց լիւթիք։ Սաղմոս եր
 փոքի զախոս խաղաղի։ Էջ
 խառնակումն մարմնայն հան
 դարաւցուցանէ։ Իսկ աղօթք
 յառաջարկէ ան ներթական
 և պէս պէս գիտութի մաստից
 առած։ Էւ թե ոչ երբէք
 իցնա առեալ շնորհս աղօթից
 սաղմոս երգութե հըպաստկեա
 ւաւցես։

Չորին մօ ճանձրուի։
 անձրուի եւ լքումն անձին
 և լքանի անձն որոչ ունի պըն
 դուի լի բնութ։ Է ոչ կայ թ
 քեմ փորձութեց արեարար։
 Չի զոր օրինակ կե բակուրե-
 առողջացեալ մարմնայն։ սոյն
 պէս և փորձութի արի անձին։
 Հողմն հիւսիսի բուհանէ զար
 գիւնս սերտս։ և փորձութե
 հաստատեն զսիրտս բալս։
 Էջմայ ան ջուր։ Հալածի ի հող
 մոց։ և միտք որոչ ունին արտօ
 ւր։ Ի հանգիսի ճանձրուի գիւ
 ին։ Չօղ գարնանային։ անե
 ցուցանէ զպտուղս։ և բան հո
 դեռանան արքուցանէ յար
 բունն Ծն։ Դէն ճանձրուի
 Հայածեզմայնակեաց իտեղո
 ղէ իւրեւ։ Իսկ որ ունի համ
 բերութ։ Ժուսկայէ իմասն
 քս։ Էիւանդաց այցիլութ պտտ
 քտէ ճանձրուի։ և հաւանե
 ցուցանէ ծուրանալ։ Չանձ
 րացող միայնակեաց ի պաշտօն
 սպասու արագէ։ և ի գործ և
 յաղօթս ծոյլ։ Օտկար առնկ
 նուաղեցուցանէ տկար սիր։
 և խորձուրդ քանապարհի ձը
 դեաց դէպքէ։ Օծառ բարւ
 քը կազմայ։ ոչ շարժեաց սաստ
 կալէ Հողմոց։ և ճանձրուի։
 ոչ խիզ գՀաստատուն անձն կը
 բոհաւորի։ Չրթող միայնա
 նեաց։ Խոհ յանապատի։ սա
 Թաւ ինչ դեանդի։ և դարձեալ
 աստաբերի։ Լուսնի փոփոխեալ
 ոք

ԵՒՉԳԱՍՏ ԼԻՆԵԼՈՏ
 ոչ պտղաբերի։ նոյն պէս և չը
 թօղ միայնակեաց ոչ պտղաբե
 րի։ Ըր Հիւանդէ ոչ շատ
 նայ միով կե բակրով։ և ոչ ճանձ
 րացող միայնակեաց միով գոր
 ծով։ Էւնձն ճանձրացող միայ
 նակեցի։ Հարթուող ակերդու
 անգր։ և մտօքն երեսն թանայ
 յիւս ինչ։ և ոչ իցի դուրքն և
 նա թնդեաց։ Չայն լուսա-
 ւի պտտու հանն խոնարհեալ
 նայի։ և կանգնի մեջ և լի
 մանայ։ Չընթեռնուլ զգիրսն
 օրանջէ և ի բուն լիւնի գիւրա
 միմէ զերեսս։ և ձգտէ զձեռս
 ի գործոցն զաւս բարձեալ աշնո
 թորմունն և դարձեալ ւսկա
 ընթեռնուլ։ և զկատարած քո
 ուրցի խուզէ։ Թուէ զթուղ
 Թուն։ և ապա պնդէ զգիրսն։
 և գնէ լի զխովն։ և ննջէ
 ոչ կարելի որին։ քանզի քաղցն
 զարթուցանէ ի կե բակրացն
 կուր։ Դանդաղ կտակ յաղօթսն
 հանապազորդ և ոչ յորդորի
 ցանկութի ի սաղմոս երգութս
 այ։ Ժան զի ուր Հիւանդ ծան
 րացեալ ցաւօք։ նոյն պէս
 և նա յաղօթս և ի գործս։ Գլա
 կասեալէ Հիւանդի օրութե
 նե մարմնոյ ցաւով։ Իսկ սո
 րայս ի թուրութենէ լրեալ։
 Չճանձրուի բժշկէ։ անառի
 Ժուսկայութ։ և առնէ զամ
 Հմտութ լի կամօցն այ։ Կա
 րգեալ չափ անձին քո։ գոր
 ծոյ և աղօթից։ և մի թուր
 նար միւնչ և կատարեցեալ զամ
 Էւ լի և աղօթսն զլնր մութ
 անային սիրոյն արասուօր-
 միւր բաներ։ և դէն ճանձրու
 Թե ոչ մեքնեայ ի քեզ։ Կրօ
 նաւորեալ ի հանգէս անային
 կոչման։ և մի թողուր
 Իմտաց զՀրաժա
 րումն յաշխար
 հեւ։

Գլուխն . երեք տասան . եթէ
պարտէ մեզ . Կն գարար և ար
թուէն . Լիզօթեւ
յամի և յամ ժամ .

ԵԼԲԱՅՐԱՄՆ

Եհարց ցհայրն ան
տուն և ասե . զինչէ քանն շե
տացոցն գրոց . իսկ ծերն աս
սե . սկսաւ մի՛ յետոյ ասացից
քեզ . և գնաց յանապատ իսկ
հայրն ամենա իծածունկ զինի
նր ընաց . քան զի գիտէր նա
զսոցորուք նր . և իբրեւ հեռա
ցու ծերն . սկսաւ աղօթել
և ասեւ ամ իմ առաքեա առ իս
ղմոխես զի ստուացե ինչ ըզ
բանն զայն . և եկն առնա ձայն
երկնից և ասաց ցնա ըզօրուք
բանին . և ծերն իմացեալ ըզ
բանն գնաց պատմել . Եւ ասե
հայրն ամենայն եթէ ես ըզ
բանն լուայ որ ասէր ցնա .
այլ զօրուք բանին ոչ իմացայ
իսկ վստիչօրն արսեն ի սե
ին . եթէ յերեկոյին շարա
թուէ յորում լուսանայր սք
կիրակէն . թողոյր զարե գահն
յետոյ իւր . և ամբառնայր ըզ
ձեռս յերկինս և կայր յաղօթս
մինչև երանէր արեգակն գրձլ
քգէմ իւր . և այն սէս գարա
թ . րեալ յաղօթից նստեր .
և զորայրոցն եհարց ցհայրն
աղաթուն և ասե . որ առաքի
նա . քառաւել աշխատութի ու
նի . և նա ասե ոչ ինչ իցե այս
պիսի աշխատել . իբրեւ զա
ղօթս առ ամէն զի ամ առաքի
նա . քա յորում յամենցե մարդ

ԳԼՈՒԽ . ԺԳ . ԿԼԱՅԻՆ
գտանէ ինա զհանգիստ . իսկ
աղօթից մինչև ցնեան շուշ
աշխատութի պարտե . յաղաքս
այսորիկ զի որ քան սկսանք
մարդ աղօթել առ ամ . առ
ժամայն սկսանին իւրե իսպա
նել զնա . քան զի գիտեն զի
նովաւ շնորհին մեզ ամ բա
րիք . և նովաւ աղաքանան
նք . վստայսորիկ զգուշանալ
պարտե մեզ աղօթից մինչ իս

Եւ ասաց հայրն դուք ասա . ա
բեր աշակերտ Լօրն բեսարի
ունի . եթէ գնացի ես երբեմն
իսենեակ ծերոյն . և գահ ըզ
նա զի կայր յաղօթս և զձեռն
համբարձեալ ունէր յերկինս
և եկաց այս պիս առուրս յո
րեր տասան . և զկնի այսորիկ
ասեցիս եկ զկնի իմ և երեալ
գնացաք յտնապատ . և ես ծա
րաւեցայ ի գնալն . և ասեմ ցը
ծերն . հայր ծառաւի եմ .
և հառ յինէն զմախաղն . և մեկ
նեցաւ յինէն իբրեւ քար ըն
կեց մի . և արարեալ աղօթս
էքեր գնա ի ջրով առիս .
իսկ ի գնալն մեր տեսաք ի
վայրի այր ինչ . և իբրեւ մը
տաք սնի . նստեր անդ եզ
բայր ոմն և հիւսեք պարհուն .
և բնառ ոչ հայեցաւ ի մեզ և
ոչ խօսեցաւ . և կամ եհարց
զմեզ . և ասե ծերն գիս գը
հատցուք ոստի զի ու կամի աս
խօսել լի մեզ . և երեալ անտի
շրջեցաք լի անապատս այն
մինչև եկաք առ հայրն յոհան
նէս . և ողջուեանալ զնա նըս
տաք . և սկսաւ խօսել հայրն
բե տարիսն վստե սլեանն զոր
ետնա . և ասեք եթէ եւ զը
քաման . հոտ ում զի քանի ետցին
ամ մեկե անք կողոց . որ եղև
իսկ . իսկ յոր ժամ գարձաք
անտի և եկաք յայրն մերձ ուր
եր եղբայրն . և իբրեւ մարդ

հարգա տեսանելի զնա. գառն
դիտոխադրեալ երևա. և առե
ցիս ծերն. եկ թաղե սցո-
քաա. զի վս սորա առաքեաց
զմեզ ան. Էւհերն պատեալ
զնա գտաւ զի կին մարդ որ.
և զարմացեալ ծերոյն ասե-
ցիս. ասեսանես զի կանայք
նա արիանան ի պատեք աղմու-
նի անոյն. և մեք ի բազաքս
և ի զոռոյն շրջիցիմք. Էւզմ
ձաք իսեկեակս մեք զոհանա

ըով քոյ.
Երանելոյն եպիփանու կիտ
բազոյ եպիսկոպոսի. պատու
իտեաց Հայր վսից իւրաց զոր
աւներ նա ի պաղեստինէ և ա-
սէր. եթե աղօթիւք ձեր ոչ
Հեղբայրան եղբարք ի կանոնս
իւրեանց. այլ սահպով աղօ-
թեն. զեղբորդ ժամաւ աղօթե-
իսկ նա մեզադրեաց և գրեաց
առնա այս ևէս. յայտե զի
զայլ ևս ժաման աւուրն Հեղ-
բուք անգործ կայք յաղօթից
զիկրօնաւորի պարտէ մշտ և
սն դադար աղօթել. սրտիւ
և մտքով իկալ և ի նաեւ ի իդր
ծել և ի գնալ. Էւզի դաւիթ
մարգարէ յամ ժամաղօթէր յե-
րեկոյ ասէ. ի վաղորդեան. և
ի Հասարակ աւուր. և ի միջ
շերի. և ե. անդամ աւուրն.
և բնաւ զօրն ողջոյն. ասէ ան-
եղից զտր լամ ժամ. և լաւաց
ծերն. եթէ գայ առքեզ խոր
Հուրդ պատեք աղմոյ մտաց
բոր. զգայլ լեր զի միայն փո-
խանակ այլոյ ի նորեացես յա-
ղօթս. այլ է դեմ թշնամոյն
որագուր աղօթից քոյ. Գի
ժամարտել է դեմ նմա.
Դնացեալ երբեմն Հայրն
մովսէս լիուր Գուր. և եգիպ-
տ Հայրն զաքարիա զի աղօթէր
ի վիջը Հորոյն և ետես յայտ
նադես զՀոգին այլ զի Հանգու-
ցեա

ցեալէր ի վր գլխոյ էր. և ու-
րախուք լցեալ ծղա Հայրն
մովսէս զգայն պիտի շնորհս
ետես ի վիջ Հորն զաքարիայի
Աւաց Հայրն յեսաիա. եթէ
գնաց երբեմն Հայրն ի սիդո-
նէ պիւիւսացոց երուցն է եղ-
բարսն. իսկ յեկեղեցին.
և ի բրառ ուտէին և խօսէին
է միմեանս. սաստեաց նց և ա-
սէ. և ուր Էրուր եղբարք.
զի գիտմես եղբայր մմ. որ
ուտե և րմսէ է մեզ. և աղօթ-
քն իւր եւ անհ յուտելն ի բ-
րառ զսիւն Հորոյ առաջիայ.
Իսկ առ Հայրն յովսէփ. գը-
նաց երբեմն Հայրն զովմ և ա-
սէ լի կարի իմու մասնեմ ըզ-
սակաւ աղօթս իմ. և պաւհ
և զՀանդարտութ. և արգելեա-
լիմ լի կարի զայր խորհուրդս
իմ. և այլ զինչ պարտեցի ինձ
առնել. իսկ ծերն յարեաւ
և Համբարձեալ զձեռս իւր
յերկիրս և եղենտասնէ քին մա-
տուրն քիմ ի բրազտասն զամբ
վառեալս և ասէ ցնա եթէ կա-
միս եկեալ է բրառ բորոյն իմ
Պիւրե և զաքարիայ վառեալս
առմեր մեզ Հայրն յակոր-
եթէ մինչ մանուկեի և բնաւ
ի յանապատ. և եր անդ մա-
նուկ մմ և բնաւէր առանձինն
այլ մերձ եր յայրն իմ տեղի
նր. և ասի երբեմն զնա ա-
ղօթէր և ի նորէր յայ և ասեր
Հանդարտեցոյ ինձ զգազանս.
Էւզի նի աղօթիցն. այս ևէս
արար. զի ինչն մի կայր տեղ
Հուր նմա. և գիցուցանէր
զի իրիւն սիւր. և գնաց մանու-
կն և արկ զգլուխ իւր ինեք
քոյ քիմուր. և գիտնայր իս-
տեանց նր. Էւզի կուրս նր.
Էւ յայլուր ժամբա դարձեալ
տեւի զայն մանուկ. զի աղօ-
թէր առած և ասէր մոր առաջ
ինձ զորուք անվնաս բնակիւ

Եւ Հոռոյ : Եւ քորքորեաց Հնոց
մեկ : Եւ կայր իմէջ Հոռոյն և ա
ղօթիւր առած : Եւ կրկնէր ծա
նր : Եւ ամենահմբ Հոռոյն ոչ մէր
ձենայր ինա : Եւ և տեսնալ
փառս Ետոռայ այն՝ որ առնէ
զ'իմա Երկիւղածաց իւրոց :
Եւ սաց Հայրն լուկիսա որբնա
կէր յինապին : Գնացին Եր
բեմն ծերբ ոմանք որք աղ
թաւորքն կոչեին : Եւ Հարց
ցնս ծերն և ասէ զի՝ ինչիցէ ձե
ռագործ ձերեղբարք : Իսկ նք
ասեն ոչ աւենմբ ձեռագործ
մեջայլ ուն առաքեալ ասէ ան
դադարաղօթեմբ : Եւ ծնցնս ծե
րն : Եւ ոչ ինչ ուտէք Երբեք :
Եւ ոչ ննջէք : Եւ նք ասեն այո
ռա տեմբ աննջեմբ ևս : Եւ ծն
ծերն : Եւ յոր ժամ աւտէք անն
ջէք ո՞վ որ աղօթեցէք ի ձեր
և ոչ գիտէին թէ զի՞նչ ասա
ցեն առայս : Եւ ծնցնս ծերն :
ոչ առնէք ուն ասէք : այլ Ես
ասեմ օրինակ թէ ուն Եղիցի
անդադար աղօթելն : Եւ Հա
Ես նստիմ ի ձեռագործ իմ : Եւ
մինչ Հիւսեմ զարմա : ասեմ
ողորմեա ինչ ան իմ մէկ ի ողոր
մութ քում : Եւ կատարեմ զաղ
ման ողորմ : արդէ՛ այս աղ
թել Եթէ ոչ իցէ : Դարձեալ
ստե ծերն : Եւ առնում Ես : Ի
ձեռագործե իմն առնէր զ
թամ : Ժ և զ իսկ զ. Ժ. Դրամ
ծախեմ իսկա իմ : Եւ զայն
տամ իւեր ողորմաց : Եւ որք
առնուն զփոշոն նք իսկ աղ
չին վն իմ : Թէ ուտիցեմ թէ
ննջիցեմ Եւ կատարի այն որ ք
րեալէ թէ անպակաս աղօթե
ցէր շնորհօքն քի : Եւ նք շա
Հիւսլ Իբանէս յաւցանէ քը

Օ նացին ցնծո. ք :

Եւ Հայրն մակարիոս : Հարցին
առնէք Եթէ ուն պարտէ մեզ
աղթել : Եւ ծնցնս ծերն :
ոչէ սեւոց շատ խօսել : այլ
պոք

ՂԱՌԻՆ : ԺԳ : ԱՆՍԻՆ
պարտէ Համբարում : Եւ ձեռն
յերկին և ասել : ար ուն կամի
և ուն քիտեա ողորմաց ինչ :
Իսկ Եթէ իպատեցաւ մին : և
սասցես օգնեա : Եւ և քիտե
զբարին քո և առնէ ողորմութ
իվ քո :

Եւ սաց Հայրն մովսէս Ե
թեռն Հաւասարին ան գործք
աղօթիցն : Եւ նայն աշխատեմք
յաղօթ : Բանդի յոր ժամ զայն
ինչ ոչ արագու : Եւ յորմե սո
թեմն թէ փրկեա զմեզ Եւ ք
ձեալ Թողցուք զիմա մեր :
արասցուք զիմա : Եւ յանձն
գիտեմք զիստ նա զաղաթ
մեր :

Եւ սաց Հայրն նեղոս : որ
բանչար Հատուղանէս շար ա
բարին քո : Եւ նք ամենեքեան
գայնակողութ քեզ շինցին յա
ղօթս քո : Գի Հեգուի : Եւ և
բարկուի իցեն աղօթք : Եւ քեզ
Հզօր իցեն աղօթք : Եւ ուն
զամ վիրտու և զարմարում :
Եւ սաց Դարձեալ ան առաքե
նութ զոր ինչ արասցէ մարդ
զպտուղն նր ի ժամ աղօթիցն
գտցէ : Եւ Եթէ կարտիս աղ
թել ուն պարտիցէ : մի' արա
մեցուցանէր զեղբայրն քո :
Եւ մի' կամեցիս լինել քեզ ուն
Եւ զձառցն ու առայլ ուն
մեցի մեր վն քո : զայն սիրեմ
ցես : Եւ զիցիս որ և Հանգոն
ցեալ իյաղօթս Եւ ինդրուած
քո :

Եւ քայր ոմն Եւ Հարցց Հայրն
պիմեն և ասէ ցնա : Բարեւոք ի
ցէ Հայր աղօթել միշտ : Եւ ծն
ծերն : Հայրն անտոն ասէր :
Եթէ բանս այս Եւ անէ բերա
նոյ մն : Եթէ աղօթեցէք քո
զով ուր իմ ասէ մեր : Եւ ք
ի ժամանակս յուր ի անոսմա
բշարն : մինչ ոչ այո նախա
սկիս : առաքեաց նա դէս յա
ցեմուս բերել նմա փաթով
Համ

Հառաչած քղերկիւնքն ինձանէ
արգելու գնա ոչ մտանել ա
ռաքի ալ :

Ասաց ծերն . եթէ տունե
դ գործ իսկնեկի քո . հՀասա
նէ ժամադրօժից քոց . և փ
ասացես թէ կատարեցից
չայս փոքրիկն : Ճեռագործս
և ապա աղօթեցից . այլ արի
ինքն ժառու հՀատոյ ալ ըզ
պարտս աղօթից քոց : Լզպա
թէ ոչ սակաւ սակաւ սովո
րիս զծուլուի իյաղօթս քո :
և ունայնացի անձն քո յամ
բարեաց գործոց : զի իշա
նէն քո յառաւորու : յայտ
նին յօժարուի և ընդմուտի մը
տաց քոց իյաղօթս : Լզպաց
գարձաւ : Եթէ լուեալն քո
զուսմբէ եթէ անարգեաց ըզ
քեզ . և նա գա առքեզ . փ
ցուցանէր նմա թէ լուեալն
քո զայն : և փ տեսցէ աբխ
քնալ զերեսս քո . այլ ուրա
խուիք ընկալցես գնա յայն
ժամուսնիցն Համարձակուի

Պ աղօթք քո առ ան :
Կատմաց մեզ ծերոսն զի
եղբոր ուսման որ բնակէր յե
գիպտոս . եթէ գնաց երբեմն
ի Խանապարհի եղբայրն այն .
և իբրեւ երեկոյ եղև . եմուտ
նա ի բերեզմանս իննջելանդ
յաղագս ցբաին որեր . և անցա
նէին դէք ը այն ի պիչերի . և
ասե փն դէն ցախսն . տեսա
նես որ շափ Համարձակուի ի
ցն կրօնաւորին այնփի . Թէ
ամ ննջէ ի պերեզմանի . եկ եր
կեցուցու քզնա . պատասխա
նի ետ փաւ դէն և ասե ցընա
փերկուցուք զդա . զի մեզ
իցէ դա և լուա զկամս մեր .
ուսեկ և բնակ . և չարախոս
զամենեցուն : Կծ ոյլ իցէ յա
ղօթսն . և քէն քո սուտ յամս
առ սա որ մերեցէ . եկ գնա
ցուք և ննջեսցուք . զորս նե
զեծ

ԳԼՈՒԽ . ԺԳ . ԱՆՆԵՆ
զսնն զմեզ և միշտ պատեցաւ ին
ն մեզ . աղօթիւք և պահօք .
և հսկաւ մեր և ամ ձգնուիք իսկ
իբրև լուա քոյս և զբայրն
այն . զարհուրեալ եկն ի փառ
իւր . և սգաստացեալ յայն մօ
րեղև ալր ընտիր և ձգեաւ որ
Ս ի ոսն իսրբոցն աղօթե լով .
այնչափ ինչ Հակառակէր չարն
զի ինքն ի տարածանել նք ըզ
ձեռան . յառեւծ ձեռնայն
և կանգնէր ը գեմ նք . և զմ
րանն աստի և անտի ի իք եր
կոց թիկ անցն ձգեալ ջանա
ցողին . և ոչ կամիր անլաւ
ինձանէ փնչև զձեռն իտնար
Հեցուցանէր . իսկ նք զձեռ
սն ոչ զիջուցանէր փնչև ըզ
տովորական աղօթսն կատարե
քանզի ոչ ինչ զանգիտէր յայն
մանէ . փնչև յաղթեալ եղև
թշնամին յաղօթից սրբոյն . և
փախտական եղեալ այլ ոչ և
երեկէր : Եւ զօրացուցանողին
զսնն փառք յաւիտեանս ամէն

ԱՅ Հօրննեղոսի վս տրամու
Ա որ խափանիչէ աղօթից .
Ա տմուրէ տխրուի սննին .
և բաղկանայ սա ի խորհրոց
բարկուի . և ինուազեւոյ ի
րաց . զի Հատուցմանց բար
քեն տրամուիք իսկ միջպուսն
Հատուցման . ծնաւ զտրամուի
աննին . Ա տրամուիք ուս բն
քան առիւծոյ . և զախրեալսն
կլանէ գիւրաւ . Նա և որդն
սրտի ուտէ զծնեալ մայրն
ուստի մուծաւնա . Ծաւաթ
նի մայր ծնանելով մանուկ .
և ծնեալ ուրախ լինի . իսկ
տրամուիք բազում ցաւս ծնա
նի յետ երկանց իւրոց ալրոց :
Ա չգիտե ցանկուի զՀոգեւ
րական սննն տրամուցուցանել
տէ և ոչ մեղուալ իմ աղկանց
ժողովիչ դառնուի իսկուս
իւրեանց . Ա տրամուիք փայնա
նի

կեաց ոչ շարժե զմիտս իւր ի
 տեսութի . և ոչ սք աղօթս մի
 տուցանէ . քան զիմա բարեաց
 խոխանիքն տրամուռն ուր դու
 դաբար . և շարժուի յորտորիչ .
 կապանք և բաւար խափանեմ
 գնացն լոյս և գործաւորաց . այս
 պէս և տրամուռն իմաստից .
 գերեալն յայլազգեաց և կա
 պեալն երկակեովք . ողորմե
 լիկ . նոյն պէս և կապեալն ի
 կապանս տխուրս . Ըր յախ
 թաւորաց տրամուռն իշգոյն տխ
 տից . ուս և կապանք առ իշլծ
 նեւոյ կապողաց . Ըր կապեա
 լէ իտրամուռնեան և կապեալե
 իյախտից . և զցաւս կրե պար
 տելոյն իյանց իմանութի . Զի
 տրամուռն բաղկանա ի վրեպ լի
 նեւոյ ըղձից մարմնոյն . սա
 կայն լծորդեալ իսնոտիսս բե
 րուսն . Ըր յաղծեաց բաղձ
 ման . պարտեաց շախաւս իսկ
 որ զախաւս պարտեաց . ոչ ըմ
 բուն իտրամուռնս . Զու յալն
 ոչ տրամի վրեպեալ իկերակ
 քոց . և ոչ զգաստն վրեպեալ
 իցանկութեան տխտից . Կա
 և ոչ բարկացողն վրեպեալ իհա
 տուցանելոյ զոխտիւալուք և
 վրեժս վնասու . Ըր և ոչ
 խոնարհն պակասեալ իմարդ
 կային պատուոյ . կամ արծա
 իմաստերն իտուգանս անկեալ
 քան զի բաղադարէն սոցին
 տխտից ըղձմանե տնեւին .
 Ըր պարհաւորն նետս ոչ ըն
 ցուին . սոյնպիս անախտն ոչ
 խոցն իտրամուռնեան . վաղան
 զինուորի . և բաղադրն պարկայ
 իսկ անախտութի կրօնաւորի ամ
 քաղոյնէ քան զնս . Զի ընդ
 վաղան անցանէ նիտ իմարդ
 յուժգնաբար արքայեալ . և
 զպարկայ բարեաց մեքենայ .
 իսկ զանախտն ոչ յախտաւ
 քեաց տրամուռն վտանկք . Ըր
 յախտեաց տխտից կոխեաց
 զոր

զտրամուռն . իսկ որ յաղծի
 ցանկութեան . ոչ ապար իշա
 րե . Ըր տրամի յաճախ և ասե
 առանց տխտից գու . նմանե
 չիւանդի որ կեղծաւորի զտ
 ւողջութի . Զի ուս չիւանդն
 իգութեոյն յայտ . նոյն պէս
 և ախտաւորն իտրամուռնե
 յանդիմանեալ . Ըր սիրե զաչ
 իմարդս տրամի միշտ . իսկ որ
 քամահե զկեանս աշխարհի .
 քախտի իտր հանապաղ . Ըր
 և արքաներն տուժեալ տրամի
 գաղտնապէս իսկ որ քամահե
 ընչիւք . անտրամուռն կայմայ
 ւիտաւ տեքն ագայցն յոր ժամ
 գայցն անապգութի . իսկ խոնար
 հն ուս կեանկից ընդու նի .
 Բովք ընտրեցին զարձաթ
 տնայիտան . և տրամուռն զսիր
 ներմեղական . Զալուսն հըմ
 տականագոյն մաշե զկապար .
 և տրամուռն աշխարհաւս նու
 ազն զմիտս . Զալուց ներգոր
 ծութի նուազե մեք . և զմիտ
 տեսողս բըլծե տրամուռն . Ըր
 խորութի Զրոյ լոյս ոչ անցանէ
 և իսկ քա տրամուռն ոչ ծաղե
 տեսողն լոյս . Բաղցրե ամ
 մարդկան արեւ լք . իսկ տրամ
 ուր զանձին և այն դժուարահա
 ւե . Զգայութի յաշակելեաց
 բաւեա զտրամուռն . իսկ որքա
 մահե զցանկաւ աշխարհիս
 սյառերի ոչ թախանձի իտոր
 հրդոց . Զարհօք և մարդա
 իրութի տն մերոյ և իրիկ
 և ին յիքի փառք վայ
 եւե և իշխանութի
 այժմ կյուրի
 տեսանալու
 տեսնեցամեն

Գլուխ չորեք տասան երորդ-
Է- Թե պարտե մեզ օտարստեք
լինել: Է- ողորմութ առնել
խնդր- քեւը ըմբռնութեամբ

ՍԱՅ ՀԱՅՐԻ Ա

ՊԱՆԴԱՆԱՆԻՆԵ

լուսն զեղբարսն . Թե պարտե
զեկեալ եղբարսն ընդունել
եւրկիր պագանել ուր կգրեա
լէ . եթէ տեսեր զեղբայր
քո . տեսեր զմեք քո . կգա
րահամ ևս ունիմք վկայ այս
ցնկ . որ ընդունենք եւրկիր
պագաներ ըկեւոցն և զսկս
ցնոյն առնենք . և վկայի յորժամ
լընկալաւ զՀրէշտակսն .

Ասաց երանելին Եպիփանէ
եթէ գիւրաւ վաճառե մծ զա
ռողջութի որոց կամին զնեւ .
փոքու իմիք Հաղիւ և կամ բա
ժակաւ ցուրտ ջրիւ և փոփ փո
ղիւ . և ոչ ի բթս զմարդ ինա
ծուկ Հատուցանէ զփողն իսկ
զՀատուցումն առաջի Հրէշտա
կաց և Հրէշտակապետաց . և
Հոգոց արգարոց տա զփոխա
րենն անպատում բարեացն .
տարժմ պատմեցե զգործս
մեծ . և լսելի արասցե զգովութ
նք .

Եւ երբեք Հայրն . գանիկ
և աշակերտիւր յաղեկսանորիւ
և ետնս ծերն այրի կոյր և մերկ
որանեալ կայր ի ինդոցն . և
կայրեր և աւեր տուք ողոր
մութ ինչ . Լըսե ծերն դաշտ
կեթա իւր . տեսանես զկոյրն
դայն . տեսմք զորդեակ զի
մեծ չափ ունի աս . և թէ կա
փո

ԳԼՈՒԽ . ԺԳ . ԱՆՍԻ

որս տեսանելիս ցոյցից զե
կաց դու ասա և մայր ինչ .
արա սեր . առիւ եղբայր .
զի ինչ ոչոս նիմորով զնեցնից
արմատոյ տերեւ զի գործեցնից
և կերակրեցայց իով աւել զսե
քնա կոյրն . և զի նշ տեսանես
առիւ Հայր . ահա զի կոյր և
մերկ տեսանելով զիս դու և
խնդրես յինչն . այլ Համ
բերես սակաւ փ . յայնժամ
զնացին լինա ծերն և աշտ
կերտե իւր արտաքոյ քաղա
քին յեկեղեցին մարկոս . ա
ւետարանչին զվիճ կուրին զի
անդեր մէջեակ նք . Լըսե
կոյրն ցծերն . կաց և մա ինչ
և մտեալ իսենեակն երբեք ա
ծերն զմայնալ իւր և ետ ցծե
րն . յորում կայր չափք . և
նուսն ինչ . և թուզ և երիս
քանկս ոսկի . և եւ Հայր իր
բանոյ իւրոյ այլ ևս երիս դան
կս ոսկեայ . և ետ զայն և ք
ծերն և ասե . աղօթեա ինչ
Հայր . իւր եկն ծերն առ ա
շակերտն իւր և ողբայր և ա
տեր . տեսանես որդեակ Թե
քանիքն ի անուկ ծառայ
այ . կենդանիե ար զի ոչ ինչ
գարձուցից ինա յուկոս յայս
մանէ զի ուրե իսկ զկնի ա
ռւղ կոնոմոսն պատրիարքին
ճիւղադաղաւ սաստիկս իւր
գէն իւրմէ . և երեւցաւ նք
մո մարկոս աւետարանչին և
սսե յնա . կոչեաղես դու
զայս անուն կոյր . և նա դիցե
զնեոն իւր . իցաւ աքնեալ
լեւադ քո և բռնիւ սցիս նո
վաւ . Եւ նա առաքեաց զնա
նայս իւր երեքին զնա աղօ
քանօր և բանուլ . և իբրեւ ա
ղթեաց և եր գնեոն իւր ի ի
ցաւաքնեալ տեղւոյն . ողբա
ցաւ առժամայն . և մաղմաղա
կի եւ կոյրն որեր մարգայ .
և գեաց իսենեակ իւր . Եւ եւ

Ժողովքը ինչհայր. զայնմ՝ Ժողովք
 դոյ լինի՝ ոչ պատմեալ. քան
 զի պատմեալէր նմա ծերն բզ
 բազմաց առաքինաւ. Իսկ
 ծերն ոչ կանխաւ աւել. և
 ոչ պատմեաց նմա մինչև արե
 մեցաւ. եղբայրն յոյժ. և այլ ոգ
 խօսէր յոյժ եւ ի մինչև ցրեկոսե
 ակացե ալ մինչև զերեկոյն առ
 վէ ալ ծերն. և եղբայրն ոչ
 տարաւ նմա զտղորական կե
 րակոսին իւր. իժամ երեկոյ
 ին. քան զի յերկո՞տա սան
 ժամ աւուշն առնոյր ծերն
 զկերակուր զամ աւուշն իւր
 իւր իբրեւ ետես ծերն զի ոչ
 եկն եղբայրն յերեկոյն առ
 ինքն բերել զկերակուր մ
 տխրուէն. յարեաւ ծերն և
 եկն իսենեակ եղբորն. և ա
 սե ցնա լինի՝ սպանէր սովով
 զհայր քո ով որդեակ. և նա
 ասէ ոչ ես դու հայր իմ և ոչ
 սիրես զիս. զի եթէ սիրէիք
 զիս. պատմէիք ինչ զառնէն
 զայնմանէ. և Լուս ցնա ծերն.
 լինի՝ այդ պէս խտա՞սիր և
 սեպաւ ես դու. և յարեաւ
 ցնալ իսենեակ իւր. իսկ ե
 զբայրն զղջացեալ կայաւ զո
 տից ծերոյն աղաչէր ցնա ոչ
 ցնալ խռովի ալ. և զորդ մ զի
 ոչ կամէր ծերն տրտմեցուցա
 նել զնա. քան զի յոյժ սիրէր
 ցնա. ասէ ցնա եթ սրապեւ
 ինչ սակաւ ինչ խաբշեալս զի
 կերայր. և պատմեցից թեզ ըզ
 ծերոյն գայնմանէ. իսկ նա
 ուրպիպցեալ արար զասց
 եալն. և զկնի ընթրեաղն քս
 կաւ և ծերն պատմէ իմա զնշ
 մանէ. և զնա այնորիկ ասէ կո
 ջի անուն. Եւ լոժի. և ե՛նա
 արուեստիւ գործուղ քարի
 և քարա՛ւան. և վաստակե
 ր. աւուր միոյ իւրովն տ
 րուէ տալ գրամս գանկոյ մ
 զի մ զի յոյժ հմուտե յարու
 Եւ

ԳԼԽ. ԺԴ. ՎԼԻՆ ՕՐԴԱ
 և ստի յայն. Եւ իսկ մինչև
 զմահելն. ոչ ինչ ևս չսկսե
 րաւ. և երեկոյնի դայ երեկոյն
 և զորս և գտանէր ալ քատա և
 տարս և ածանկա իմոցոցաց.
 Երեկ խոսէ իւր և կերակ
 րի. և ինքն ևս լինալն ի
 քակրի. և զոր մայր ինչ իսկ
 ցանէն մանրեալս և զղջանս.
 Հանեալ արտաքոյ արկանե
 րանց. և ոչ բնաւ ինչ թողու
 յայդ աւուրն ի վաստակոյն.
 Եւ ունի յայմ արուեստ և ի
 զորն սնա և արգ. Դ. ամ և տայ
 նմա քս ի վաստակոյ իւրոյ ա
 լալն ցանկ միոսկոյ հանա
 պող ուսուսացի. իսկ ես մինչ
 ճանաչէի յաւաճա՞րոյն քան
 զայն քառասուն ամաւ. եր
 Թայի ծախել զճեռա գործ
 իմ. և եկեալ իմ երեկոյնի ե
 րեկոյն յայն ագանէլ անդր և
 տարաւ. զիս և այլ ևս օտար
 քս սովորուէ իւրուս իսուն
 իւր. և հիւր ընկալեալ զմեզ
 աշակերտեցաւ ինչ. և ես բ
 զուս անդ ամեւ լանէի անդ. և
 ճանեալ և զաւարինուէ նր և քս
 կաւ պաճօթ աղաչել զսե մ
 նր և ասել տալ նմա տրաւ
 ելի ինչ ստացուածս. զի տ
 ուաւել տաղե իսկեալ կարտե
 լոգ. և պահեցի այսորիկ աշա
 քաւ երիշար ամս մինչև վ
 հատեցայ սովով և անկա յան
 կողմի. Եւ տեսի զ. Դ. քահա
 նայ վայն լուչ զգեցե ալ պատ
 մոս և անս պիտակ. որ եկն ե
 կայ տես և ասէ. Դանիւ
 զինչ վշտացեալ ես. և ես տ
 սեմ ուսեցի քի. ոչ բնաւ
 քաշակել ինչ մինչև լուսեցե
 և տացե ստացուածս. Եւ լո
 ժի քարա՞ գործի. զիրազուս
 քարե գործեացե նովաւ. և
 նա ասէ ցիս. ոչ բարի այդ
 ոյլ կացցե ուն և Եւ այն լաւ
 և սէ. և ես ասեմ տրաւ
 Եւ

եւ ասցես զու նմա զի եւ աս
ցես այլոց . և ասաւ եւ փառա
տեւ այն նովաւ անուան թա .
Լըսեցիս ծառան ճիշդ . Լուս
գոյնն զի կենցեցե ուն և ան . իսկ
այդ եթե կամեսցիս զի աւե
լի ինչ ասցից նմա . գու երաշ
խաւոր կաց անձին նրաւ զը
կենցեցե ի հարստութե անձն նր
և ես ասմ նմա առաւել և ես
սեմ նմա ի ձեռանէ իմի . իսկ ք
րեացես զհոգի նր . Եւ ան
տի զի եւաք մեք իյարուէն ամ
քեկեղեցոյն և մանուկն այն
նստեք ի վր զիս . գերեզման
նրն . և և լոճ ի կայս ք յաջմե նր .
Արիւր . հրեշտակք կային
չուրջ զնովաւ . Եւ ասե ամ
քնս վս իմ . սա իցե երաշխա
տրն և լոճ . և նք պատասխա
նի ետուէն այս ամր սաե երաշ
խաւոր նր . իսկ ամրն ասե .
ստուգիւ տուէցից իբն զե
րաշխաւորութ գորա . և ես
գարձեալ ասեմ այո ամր եղի
ցին ի վր իմ երաշխաւորութ
գորա և տուք սմա ինչս . Եւ
տեսի զիարկանէին գանձ բա
զուս իմոց . Եւ լոճ ի սոսի . և
որ չափ արկանէին տուաւ եւ
և ասանէին ծոց նր . այս տե
սիւ եր որգեան . իբրև զար
թեւ ծանեա զի լուաւ ամր
աղաշտնաց իմոց . և փառս մա
տուցի այ . իսկ և լոճ ի եւ ի
գործ իւր . և ի փորեւն զքարս
գտաւ ինեքոյ քարանցն կա
րաս մեծ լի գանձիւ . և սոս
կացաւ իբրև ետես զայն . Եւ
լոճ ի . և ասե գանձս այս եր
բայեցոց եղեալի . և արդ զի
նշարարից . եթե տարայց ըզ
սա իտաւ իմ լսե զայս գա
տաւորն . և չարքարն զիս .
այլ տուաւ գնացից զսա եր
կիր օտար ուր ոչ գիտեմ զիս .
և անդ պահեցից ու պարտիցե
Եւ ասեալ քորիս ի վարձու
ից

ՍԵՒ ԵՐԵՄԻԱՍ ԴԵՐ ԵՐԵՄԻԱ
իբք ԹԵ քարս բերցի . և
քարձեալ զուկին եւ ի ծով ե
րեքն . և կալեալ զնաւս ի վաթ
մա . քնաց ի կատանդինու
այսիս . ի ծովեալ զքարուք
մշակուին բեր . Եւ եւ արաւ
տեք յայն ժամ յուստանոս
ծեքն ի կատանդինու այսիս .
Եւ ետ և լոճ ի գանձ բազում
թապաւորին և ի շխանաց նր .
գիտարացեն և զնան պարքում
ծի պրտորին . յայն ժամ զը
նեաց յարկս մեծա մեծս ու
կոչի ե գիպտացոյ . մինչև զայս
օր . և եղև այս այս պեւ .
Եւ որդ զկին երկուց ամաց . տե
սի տեսիւս քարձեալ . ըզմա
նուկն զայն զորն . ինչոյն տե
սի յարուէն նստեալ . և ամբոյ
ք նմա . և եւ լոճ ի ոչ եր իտե
զի իւր յաջմե . և տեսի զի
քարշիցին դէք սեալք զեւ
լոճ ի . ի վր երեւաց իւրոց .
և հանին անտի Եւ իբրև զար
թեւս իբնոյ . ասեմ վա՛յ ինչ
եղև ինչս զի կորուսի զանձն
իմ . և ասեալ զքուս ի ձեռին
եկի ի քեւղն յայն իսրորիւ ըզ
նաւ կացի անդ մինչև ցերեկն
և մայր . Եւ լոճ եւ ոչ երեւե
ցաւ . իբրև երեկոյ եղև . աս
եմ եւ ցինն ան . ոչ գոյ օտա
րանոց ի քեւղն յայն և նա տե
սի գոյ . Եւ կինն այն իմբքեաց
գալ զկնի իւր վս հիւր ընկա
լուէ . և ես լուաց նմա և տա
րաւ զիս իտուէն իւր . և եգ
ինձ տեղան և հաց . և նստեալ
Հիւր ընկալեք զիս . իբրտե
ք զիս և ասեք ցիս . ամր իմ և հայր
ոչ գիտեմ զի մանուկ ես և կը
րմաւոր . ոչե տարտ բեղ գը
նալ ի գիւղ . զի կոտուաւ ի
Հանդարտեւ պարտե . զայս
և այլ այս պիսիս բարեւ ինչ
ասաց ցիս . Եւ ես ասեմ վա
թաւ զնեա գործ իմ գնաւ
և նա ասե ցիս . Եւ պեւ և բա
զու

զուգ ինչ պատճառս ասեմ ես
 ոչ հաւանիմ . այլ մի բնաւ
 ազանիւր գու իգեղ իգիշ: քի
 իսկ ես Հարցն ցնա ասա ինչ
 վս մե մայր իմ թէ զի՞նչ եղև
 բարագործն Եւլոտի օտարա
 ւերն այն . ասեցիս . և զի եր
 նա բարեգործ և արդար և օտա
 րսեր յոյժ և ընկալաւ զբա
 րի գործն . և ոչ արեմք ահա
 ե՛նա եպարքոս մեծի արքայի
 պալատն . ջայս իբրև լուսն
 ասեմ ես Եղիելու պալատի զնա .
 ջայն ժամ խորհէցայ և հարկե
 ցայ գնալ առնա և նստեց ինա
 գնացի իբրև զանդիս խնդրե
 զնա . և հարցի . զոտն Եւլո
 տի եպարքոսի . Եղիպատցոյ
 և ցուցին առ ժամայն . և նստա
 ւա դրան նո և մնացի զի Ելցե
 և տեսից զնա . Եւ ահա Ելբա
 զուգ հեծելօր և զինուէր . և
 ասացի մեծ ա՛նայն . օղորմեսց
 ինչ Եպարքոս . զինուիմ ինչ
 ծածուկ առել թեզ . և բնաւ
 ոչ նայեցաւ յիս . այլ Հարին
 զիս որք առաջին երթային .
 Եւ այս պէս ձայնէի իյել և
 իմօշտս նո շաբաթս յորս .
 և զինուորքն նո Հարկանէին
 զիս և ոչ կարացի խօսել ըզեմ
 բնաւ . իսկ իմ ձա՛նքացեալ
 յոյժ . անկա առաջի պատկե
 րի մծ ա՛նօրն . և ասեմ արտա
 ւաօք մոր իմ Ես քօ . Եւ մագ
 անագիս յե րաշխաւորութենե
 սորա . Եթե ոչ դարձայց ես
 յե րկիր և յաշխարհ իմ . իսկ
 մինչ խորհեի զայն նշեցի սա
 կաւ մի . և տեսի յե րազի զի
 անցանէր գոռիդ մեծ և որք ա
 ռա՛րի երթային ստեին եկե
 օրոսայս տիրուէի անցանէ .
 և եին առաջի նո հազարք հա
 զարաց . և բերք բերաց .
 և ես գոռէի տոնայ տիրուէի
 օղնեա ինչ . իսկ նա ասեցիս
 զի ե՛թեզ ո՞նեն զեզ . իսկ
 ես

զԵս . ԺԴ . ՍԵՐԱՍՈՐԱ
 ես ասեմ և լո՛ւծի Եպարքոսին
 ե րաշխաւոր եմ . արդ՛ հրա
 ժոյն արձակեցի զիս յե րաշխա
 ւորութենէն նո . և զարեմ ես
 և ասեմ թէ՛ ու՛ր և մեռանել
 Հասանե ինչ մի՛ մեռնեցայց ի
 դրանէ և լո՛ւծի մինչև խօսե
 ցայց ի նա . Եւ դարձեալ
 գնացի իրուէն նո և գոռեցի
 դարձեալ . և կալանայն պէս
 զիս վե րաւին և այն չարի
 նեցին բոօր մինչև թափեցաւ
 մի մարմին իմ և սկարացայ
 յոյժ . ասա իորհեցայ գնալ
 իսկիտե . և իջեալ իմ ով եզե
 րն գտի նաւ որ գնայր յաղէկ
 սանդրիս . և մոր անդ և լո
 տեալ ինաւին վհատեալ նրն
 ջեցի անդ . Եւ դարձեալ
 տեսի զի կայի իյալուէն մե
 և նոյն մանուկն մոր . նստե
 իմ վիմին . և ահագինս նայ
 եցաւ յիս . և ես յաւէն այն
 պէս ստեղծաց և գողցի իբ
 րև գտերեզամբիս ի Հողաց
 և ոչ կարէի նայել ինա բնաւ
 զի դարձեալ տեսի ստեղծութե
 իմ . Եւ ասեցիս ոչ գնաւ
 նաւս զե րաշխաւորութի քո .
 ջայն ժամ Հրամայեաց եր
 կուց ոմանց և իսկ զիս զփայ
 տե . և կաւել զձեռս յեաւ
 և արարին զՀրամանս արքայ
 մանկան . և հարկանելի զիս
 և բերեին և ապեին . ինչ քա
 ւաւի . բան զի արքա երաշխա
 ւոր եղեր ումեք . և կամ լե՛ր
 կացեր դու և անկաւան և ա՛նոյ
 ինն մի . և ես ոչ կարէի խօ
 սել ի նա . զի արեմանի պատ
 ժոց Համարեի զիս և իրաւ
 ամբք զՀրամանս արքային .
 Եւ ահա երև ինչ ձայն որ
 ասեց օտարայ տիրուէի ան
 ցանէ . և իբրև տեսի զնա ու՛
 արի . և ասեմ թէ՛ զիմ ձայնի
 տիրուէի տեսեա ինչ . յայն
 ժամս և զիս բացք բորքոս
 և

ու . Ես աղաչեցից վա քու Եւ
 տեւիդի գնացել ալ տիրուհին
 Համբուրբի զոսս մանկանունն .
 Եւ աղաչեաց վսիմ . Յայնժամ ա
 ռիցիս մանուկնայն տաքաւ որ
 մի երբէք իշխեսցես աւել տա
 նել զայր գործ և ես ասեմ .
 ալ . մի եղբիցի արեւոյ առնել
 զայր պիտի . և ասեմ եւ աւաւ
 քոյն ևս լինելոյ խնդրեցի նը
 մա . և արդնեմ եւ Եթող ինչ
 արիւմ և անձ իմ . Եւ Հրամայ
 եաց տրմանել զոս . Երբ քա
 արմանկեցին . ասեցիս զնա
 իսեմնեակ թո . և ես ու պի բերից
 զեւրոժի իկարգ իւր տեսցես
 քու և զարմացիս . Եւ իբրեւ
 զարմեա . բերկրեցայ յոյժ .
 Է զի ընանել իմ յերաշխաւ
 արուծենե . Եւ տեսցաւ Է
 ծով խաղաղութի երից ամաց լու
 ալ զմա յուստիանոսի Թա
 քաւորին . և զկնի աւաւրց ինչ
 խորհեցան իշխանքն շարիս
 ինչ զորից պատրկաց նք . Չի
 պատիոսե դքսի . և Չի պո
 կրատե . և Չ պոկիւն և Չ եւ
 լոժիոսե . Եւ զերիցունցն
 զայնոսի . առ ժամայն Հա
 տին զգրուխս նց և ասին յա
 ւար զինչս նց . իսկ եւրոժի
 փախեաւ միայն և մերկ իբարա
 քեն . Եւ իբրեւ ոչ գտին զԵւ
 լոժին քան զիփախուցեալեր
 յայն ժամ Հրամանեաւ որ Թա
 քաւորն յուստիանոս . որ նրա
 տեալ եր իտեղի Ժոր յուստի
 անոսին . Թեոք և գտցեն զն
 իմ . Եպանցին և զնա . քայն
 ժամ պրծեալ ի ձեռաց նց եւ
 բոժի փախելով եկն իտեղի
 իւր . և ունեւ զգնսա պատա
 ռաւ տուն աղաւթի . Եւ ժողո
 վիդան գիւղն այն իտեալ եւ
 լոժի . և ասենցնա մեք լու
 ալ զբեկ Թե եպարխոս լեալ
 Ժողո . և ասեցնանս չեի այն

զոր

ՎԵՐ ԵՒՈՂՈՐՄԺԼԻՆԼ
 զոր լուայք գուր . Ես եւեթ
 պատրիկ լուայքի ոչ ևս տես
 նալ զնից . զի որք իւրապեւ
 են . և նոքա իւրապեւ արքայի
 են . և զոր լուայք եր գուր
 սյն այլ ոմն եւ լոժի եր յայն
 երկրէ . լուայք եւ և ես ըջ
 նմանե . իսկ ես իսկ և յուր
 աս շրջեի յաղօս . Եւ յետ
 աւաւրց ընչ եկնիփաւ եւ լո
 գի աւաւ . առցես եղկեւի եւ
 լոգի զմուրք թո . և գործեա
 զգործ թո . և աշխատեաց զի
 ասա պալատոյ գոյ . մի գու
 ցի կորեցա Է ընչիցն և զլու
 թո . Եւ առեալ զմուրքն զը
 նաց իմեմ յայն . և կարծե
 սյն ևս գտանել գանձ . և աշ
 խատեալ միւսեկ ցեբեկն փո
 եր . և իբրեւ ոչ գտաւ տղա
 մեալ նստաւ . և յիշեր զմեծո
 քն իւր և զմա բարեկրու
 զոր ունեւ իւրապեւ . Եւ
 գարձեալ ասեւ . այս եգիպ
 տոսեւ ոչ կոստանդնուպոլիս
 Եւ գործեւ Է ընչեւր գտարս
 Թաւորուեւ իւր . և շորհօքն
 Թի իւրապեւ կարգս իսկ
 զկնի աւաւրց ինչ եւ ի ես
 գիւղն այն վաճառել զնեա
 գործ իմ . և իբրեւ Է երեկ
 եղա եկն եւ լոժի . և ասա
 զիս Թաւորին սովորուեւ
 իւր իտուն իւր . և իբրեւ տե
 սի զնա ծածկեալ փոշով և աղ
 տեղի իբարանցաշխատելե
 նե . նայեցեալ ինա Հաւաւ
 ցի և լացի և ասեմ . ու պի
 ցն գործ թո ար զմեծ թո
 առ Է արարեր . և ուր ան
 մեծ ու պի զմեծ . գուր ես
 ան որ առնես սքանչելիս
 միայն . որ յարուցանեւս
 զպաւս յերկ
 րէ . և զառապաւել յաղ
 օս . և ես աղաւթս յանդ
 ցայ մեծ ինչ . և քոր
 մի կորեւ
 նեալ եր անձնիմ ի
 յոյժոնս .
 Եւ լուայք զաւաւ
 ր և կեւրալ

րեւոյց զմեզ . իսկ զմեք ընթերցեալն . ասեմ ընտանիքեան ծերեւելո՞ւմ . և նա ասէ ազատեալս իմ հայրըն ազատեմ յոյժ . և ես ասեմ լաւեք և զայն ևս ոչ ունեիր . և նա ասէ ընդ իմ ծեր ծեր իմ հայր . մի՞թէ գայեալիցեցուցի զքեզ . իսկ ես յայնժամ սկսեալ պատմեցի նմա զայս ամբողջութեանց ինչ . և ողբացաք յոյժ երկաքեանս լալիւն մեծ ծածուկ իմարդիանէ . Յայն ժամ ասեցիս և լրոժիմ . Երբ իմ հայր . դարձեալ ինքրեացես իմ զի ապցի ինչ . և ոչ աքարից ոյն պէս . իսկ ես ասեմ ընտանիք . մի՞նասցես իմ հաւատալ քեզ ինչս յամաւուրս կէնաց քոց . բայց միայն զմի՞րանի վարձաւուրն քո . և ողջունեալ զմիմեանս լալով ես յուղի անկեալ եկի իսենեակս իմ . և գոհանայի զայն որ երբեք զնա յաւաք ինկարց իւր . և առաջ իմա Երբ զորոշ գործել զայս քան ժամանակս . և ոչ պակասեին պետք իւր լըզակ որդեակ պատմեցի քեզ Թէ ուստի ճանաչեմ զնա . և Թէ որ ախիք եին քաղաքաւորութիւն նմա յալ գու մի՞նաս յաւելցես պատմել ումեք . Սայս տոյսպէս . Հայրն դանիկ լալատմաց աշտիւն բոին իւրոյ մինչ դարձաւ իմեքայն գոյ . և մեք լուեալ զայս գըրեցաք իրաւս մյ . իսկ արդարմանալ պարսե Է խորին իմատուրն մյ . զի ամբո՞ւն արինք . զիւրինքն նմա . Եւ Թէ ոչ յանկարծ ակի բարձրացուցեալ զեւրո՞ւմ մարդասիրութ . և իմբում պահու խոնարհեցոյց ողորմութ . Լըբք ազօժեցուց և մեք խոնարհիլ աստ . ոչ զի գացուց ողորմութ յահեղ աւուրն Էք մյ մ

Իսկ մօ հորն Թեոփորե Ժերեմացւոյ . ասեին աշակերտքն իւր . Եթէ յոր ժամ աշակերցաւ իսկիտե . եկն նա իմեքում բընտիլ անդ . և երեւոյ ծերութեալ և ակարացեալ . և բերին նմա կերակուրս բազում . և զոր բերեր առաջինն . տայք երորորդին . զայն առաջի բերածն . և այս պէս զբերեալն զամբայլոյ այլում տայր . իսկ որ դիպեր նմա ի՞ժամ կերակրոյն զայն ճաշակեր առաւնց . խորութե Է երեկս . Եւ ասեին մօ հորն յո՞ւն նա կարճա՞հասակին . եթէ զաշխատանաց իւրոց զվարձս զոր առնոյր զհոնմն . զամբերեք իսկիտե . և ասեք եթէ իմ որք և աղքատք իսկիտե կան . և այն պէս անդ իպետեղբարց տայր . Դնացեալ ոմանք ի Հարանցեալ Հայն յովո՞ւն ի պանեփուտ ուղի հարցանիցեն ընա . Թէ ոչ պարտիցե ընդունել ԸԶՀիւր եկեալ եղբարուն . զօտարուն . և Թէ պարտիցե ուրախեալ Է նմա իգալ նց և մի իմեքարել զնմա . իսկ ծերն յառաջ քան զհարցանելն նց զայսուսիկ . ասեցաւ իսկիտե իւր . տեսցես զոր ինչ ես այս օր առնելոցեմ . և մի՞րաւ տեսցես ինչ . Եւ ետե ծերն երկուս բազմակտես . և երբ մինն յարեւ իմբումս իմաքսե իւրմ . և Եթէ ոչ ճանապարհ իմբի և զեկեալ Հարան նմա տայ յաւորումս յայնուսիկ . և ինքն մտեալ իսենեակն ըզգեցաւ պատառատուն Հանդերձ աղքատի . և եւ առ նմա . և յըջեալ անդ սակաւ մի դարձեալ եմուտ իսենեակն . և զգեցաւ զիւր հանգեբն . և եւ առ նմա նստաւ իմբի նց իսկ նք որտեսին զոր արար

ՅԻՍՒ

ուշ ծանկեան զգործն թէ զի՞նչ
եր զոր եցոյց ծերն . Լըսե
ծերն ցնն . տեսայք զոր արա
թի ես . Ենք աստեւ այս . տե
տաք . Եստե ցնն ծերն . Բի
թե փոխեցայնս քփոխելն հան
գերէին . Ենք աստեւ ոչուհս
լըսին . արթնեմէ Ես նոյնեմ
իյն ըկոսան զգեռարցն քփոխե
լոյ . Ես ոչ ինոցանէ վնասեաց
եկամ քփոխեայ զիս . այս Ես
եզոք արարտականէք առեմէ
լըսողունէ լուր օտար եղբարցն
ոյք Ես թին ասե եթէ տուք ըզ
կայսերն կայսեր . Եզայն այս
յոր ժամ քան եղբարքն ուրա
խուք ըկկալարուք զնս . Իսկ
յոր ժամ վայն լինիցին . ողբ
եղիցին ընկեր ձեր զի կացցե
միշտ լեմի երկիւղն . Եյ . Իսկ
նց լուեալ զայս զարմացան
թե ուր զորս իմարտաներն Հար
ցանէլ մեկնեաց նց առանց
պատմելոյ . Եգեացին շինեալք

Ը Եգոհանային զայս .
ասաց մեզ Հայրն կոսիանե
թէ եւաք իպաղեւտինոյ Եգը
նացաք իմարտաւ . առ Հայրն
տաւան . Ենք բարուք Հիւր
ընկալան զմեզ . Իսկ մեք Հար
ցաք նց եթէ լե՞ք իգալ օտար
եղբարցն ոչ պահեք զհարդ
պահող ձերոց ուր իպաղեւտին
պահեն . Իսկ ծերն պատառ
խանի ես մեզ այս պես . պահք
Հանապազ լե մեզեւ այլ ձեր լե
մեզ կալն Հանապազ ան կարի
ք . Երարձեալ պահք թէ ուր
բարիք եկարուր . այլ մեր
Ել կամաւ մեր ոյ կատարի իսկ
անքն պատուիրանն այ իցե Ե
բանուք տուեմ նա իմենք զօ
րենս այ . Իսկ յոր ժամ զնեզ
ընդունիցինք . յայն ժամ լե
ձեզ զքն ընդունեմք . վրայս
թիկ պարտականէք բաղու
միրով Հանգուցանել զնեզ .
Իսկ յոր ժամ յուշարկեմք ըզ
մե

ՍԵՐ ԵՒՈՂՈՐՄԻՐԻՆԵ
ձեզ . կարողեմք կալուեալք
կարգս պահոց . զի ոչ եւ կա
թաշ մանկանք առաջ աստ
պահել յոր ժամ փեռայն լե
նցե . Իսկ յոր ժամ վերադի
փեռայն . յայն ժամ վերադի
Իարձեալ ասե եթէ գեացաք
առ այլ ոմն ծեր . Եհիւք ընկա
լեաց զմեզ . Իբրեւ յարեցաք
կեքակորով Զարձեալ բռնա
գատեր ուտել մեզ . Իսկ եո
զյագումն պատճառեի . Եծերն
տեք զիս . ես այսօր վեցան
գամ զնեմ զոեղան Եստեմ
լե եղբարսն . Եգեա Ես սո
վեալ եմ . Եգու միով կերակ
րով այն պես յարեցար . Ենչ
ոչ ես կարող ուտել .

Ե Եստեալ եղև Իբրեւ
պատուել յերիցանցն իսկիւ
պահել զարաթն ողջոյն . Ե
եկին եղբարք ոմանք յեգիւ
տոսե առ Հայրն մովսէս . Ե
արար նց փոքր ինչ խարշեալ
Իբրեւ տեսին մերձաւորքն ն
զիս . պատմեցին երիցանց
Եստեն . Եթէ Հայրն մովսէս
ելոյժ զգրամանս ձեր Եարա
թը խարշեալ . Իսկ նք ասեն
յոր ժամ քայ յեկեղեցին մեք
ասացուք նմա . Իբրեւ եկն
ջաբաթ Ետեսին երիցուներն
զմեք քաջաքովարուք ծերոյն
քան զի լուեալ իմացան զՀիւր
ընկալուեալ աղաբան . ասին
առաքի մմ ժողովրդեանն եզ
բարցն . Հայրն մովսէս Ելոյժ
զօրենս մարդկան . Եկատարեաց
զօրենս այ .

Օ Հայրն եւ սթեքինե . Ե
տես Եղբայր ոմն զի գգեղեալ
եր երիդու պարեգօս . Եստե
րնս եթէ եկեացեալ աղբատ Ե
իմարեացի Իբեկն զպարեգօս
քո Հայր . դու զոր հնոցանե
տառ նմա . Լըսե Իերն զլուսն
ասե եղբայր . Եեթէ այ ոչ
իմարեացի զե՞նչ տացես նմա .
Լըսե

Յետի

ուսումնական իւր և զնկեց ի վի
նք. և ծածկեաց զնա և զնաց
Էւ զարձեւ ալ յայլում ժամա
ստաբեւ ալ եղև նոյն մագիւտ
բոսնյարքայի իրան ինչ ուրեք
կրքեւել իրապաքնն. յայնմ աւ
յ յզգմանէ չարիւնանկէ ի ծրիւ
րան խորտանեցաւ ոստ ինք.
Արարչաւորն զնա ծտուել իւր
ծառայքն նմ. Էւ բժշկեալ կա
քալորն ի վր բժշկեալ զնա.
Իսկ քիկն. Է. առարցսնացան
ոստ ինք. իրեն տեօնն բըծիշ
կըն զսեանաւ ոստն. քահը
սան ալն տրկել Է միմեանս.
Աստիքն եթէ պարտե Հաստ
նել զոտս նմ. ապա թե ոչ.
ճանկեկն ինք զամ. անդամս նմ
և մեռանի. և աստն ցնա զնամբ
այսօր իտուեն. մեր. և յեղուց
եկեալ բժշկեացոյք զքեզ.
Իսկ Հիւանդն ասե ցծառայա
իւր. երթ զՀեւտ բժշկին և
տես թէ զինչ խորհին. և քը
նաց ծառայն Է բանի նմ Է բը
ծիշին. իսկ նորա ասեկն ցնա
ոստ տն քս սեացեալ. եթէ
ոչ Հատցի մեռանի. և մտեալ
մանուկն արտաւոր ասե մն
նառն զքան բժշկացն. Լըրդ.
Քրքն ի տաւ նա զայն. իտու
մուտնեկն ննջել ոչ զօրեաց
և եր կանթեղն վառեալ. ապ
ծառ. յոյժ. իսկ ինք գիշերին
եանս Հիւանդն զմարդ տն որ
եմուտ Է պատու Հանն և եկել
եկաց առնաւ և ասե ցնա. Է. Բ
տրտմալ ես և տա. և նա ասե
լամգի զայս ինչ ասացին բը
ծիշքն. և նա ասե ցոյց ինք
զոտս քո և նա եցոյց իմա. իսկ
եթէ եւրն օծ ինչ ինա և ասե
զնա արի և գնա. իսկ նա յար
ջաւ և ոչ կարէր գնալ. և երև
ծալն ասե. քեռ ևս կադաս.
Արարչեւ ալ օհեաց զոտս նմ.
յայն ժամ յարեալ և զնայր բո
լորովորք իջացեալ. և ինչ ե

րև

զԷւ. Ժ. Բ. Գ. Դ. Ե. Զ. Է. Ը. Թ.

րեւալն ալն բարեկամս նմ.
ասաց նմա բանս բարու
վն ողորմուէ. և թէ ասե մը
եքանի ողորմութ զի նք ողոր
մութ գացն. և ան ողորմութ
տաւան իննչըգ. այնմ որ ոչ
տանե ողորմութ. և ասե ցնա
իւաղաղութ Է թեզ. իսկ մ
քիսարոսն ասե գնալ կամիս
քո. մինչ ոչ ասացեալ վն
քո. ալ ասա ինք վն տն օր
եւ դու. Էւ նա ասե Խան
ցնա դու զպատմութ Խան զայս.
Իսկ իշխանն ասե այնմ մը ի
մէ. Էւ ասե նա ես եմ մեռեալ
այն զոր ան սեալ քո մերկ օծ
կեալ ի Խան ապարհի. ծածկե
ցեր սովալ զիս. Էւ արդ
ուարեաց զիսմեր բժշկել զքեզ
և քո. միշտ գոհացիք զայ. և
զողորմած ուրն մի մեռանա
զայս ասացեալ զարձեալ եւ
նա Է պատու Հանն և զնաց Է
որ և մտեալ էր. Էւ իշխանն
ոչ ջարտս բնաւ և քո անալ
զայ. և ուրախիք վն զի ողոր
մած ուրն զոր սիրեք և ունեք
զնա արդեամբք ցուցաւ նմ
և Հաստատեցաւ իմա.
Է արձեւալ յայլում ժամ
այլ ոմն իշխան. գարձաւ ի
յարեկասեր ինչիկստանգին.
պօղիս. և զիպաւ ունեմ առ
որ կոյր եր ի կողմանս տեր
սի. որոչ ունեք զոր ասալ
նորդ. և իբրև ի տաւ զնայն
ոտեղ երկմարդն. անկա
յեքկիք և ինչորքն ողորմութ.
Իսկ մաքիտրոսն ոչ մեռացաւ
զնա ալ ես ցնա զաշնկան փ
և գնաց. և ասաց նմա կոյրն.
Հաստատալ յոյժ զի ողորմութ
այս փրկեալ զքեզ ինչ փ
և ուր. և ասեալ իշխանն զ
օգն և քոքն. քեաց ուր
իսկ. և եմուտ իրապաք
տիւրոս. և եր անդ ալ ինչ
իշխան որ գնայր և նա

ու

Յետ

տանք իմուցալիս . և անտեալ զ
նա ուղի հիցիւր ուրախեալ և
մոեալ ինաւ երկոքն իմաքն
իսկիւ իշէրին յայնմիս որում
Հոգիս տակաւ խոռովէր զգծովն և զ
նաւն և ժողիսարոսնն զնշե
րս իկարե ջրնն մարմնոյ . և պնաց
իկողմն նաւին . թափել զյաւ
եւ լուածս սրով այնին . յայն
ժամ Հարեալ զնա Հոգի . ըն
կեց իծովն . և նաւավարքն
և ան զնայն անկէ լոյն . այլ
զի մուտէր . և զի սոհպով և
զնայր նաւն և ոչ իմացան չար
տար և ոչ ինչ կարացին տգնշ
նմա . և թողին զնա նոյնացին .
իւր ունեւր զիշխանն ալիքն ի
վրձովումն և ալեկոծէր զնա .
այլ ոչ եկուլ և ոչ եսպան մին
զև ցառաւան . և նաւորդքն
կարծեին թէ առ ժամայն մե
ռաւ . այլ նա ողորմուէն այլ
կայր կենդանի մինչև ընկաւ
տըն . և եկեալ է այն յերկրոր
գոգս առաւարե այլ նաւ . և ան
սին զնա կենդանի նստեալ
իվթաւեացն . և առին զնա ի
նաւն է իւրեանս և մտաւ յաւ
աւրն այն նաւն իբաղաքն . ուր
առաջին նաւն մտեալեր յո
թուսեին և զիկոռքն իշխանին
իսկ նաւավարք երկոցունց
նաւուցն ելեալ իբաղաքն տե
սին զսրմանս իդեմի զսեռս
իկրպակի . և յիշեաց մի նաւ
վարն զիշխանն . յոգոց եհան
և աւե . զի՞նչ եղև կամ ոչ
պատահեցաւ ոչքալին այն
պահուն այնմիկ զի անկաւ ի
ծով . և իբրև լուաւ որ յերկր
որդ նաւն երգքանն զայն տ
սե մեջ քառք զնա կենդանի
և ողջ անձաւ . և առաք ի
նաւն . և արդ՝ և հա եւ է մեզ
ինաւի մերում . և քանիս այս
ժամ ուրաւ ամենեցուն . և և
քաւուր մեծ եղև ամենեցուն .
եւ և նն չհանին զնա և արան
ինաւ

ՍԵՐԵՒՈՂԱՐԻՄՔԱՆԻ

ինաւս իւրեանց . և աստեւ
նշ իշխանն և և սէր . եւ թե
կայր այն որում նաւա զբազե
կանն . նա ունեւր զնա . և բար
նեալ բերեց իվթ ըսպնե զոր
ըսեալ ամենեցուն քաւաւ
որեին զան . և զոր յայնմանն
ուսանիմք . եւ թե ողորմուէ
արարեալ իբոյր սրտե ոչ կո
րիցն . այլ ի խաճանակի նեղում
Հասաւ ցանկն ան զիոխարեւս
որք առնեն զնա . ոչ և վկայ

Ը Են ամբիրք բանց այլ .
և սաց Հայրն սինն . եւ
թե որ առնեն զողորմուէն
պարտե զի այն սէս ինդուք
տացն . իբր թե ինքն իցե որ
առնու . և զի այս սինն ողոր
մուէն մերձեցաւ ցանկն առ ան
զորս առնեն .

Պ աստեւ զայս ոմ իհարանցն
եւ թե եր ոմ յաղեկանց ինայ
այր մեծատուն յոյժ . սա Հիւ
անդացեալ երկեալ իմահու
նե . և հանեալ սակի լուսու .
է . ես աղբատաց . և ողջ ա
ցաւ . և իբրև ետես զնեքն ի
մեջ խոր սեղանու . սկսաւ
ապաշակել զբարի գործն զոր
արար . և եր նք բարեկամ ոչ
այլ Հաւատարիմ և սիրելի .
նմա պատմաց զիորդուողս
իւր եւ թե ժողաւորիմ է գործն
այն . ոչք գործեցի . նայ ան
թնա թե է այր առաւել ուրա
խանալ պարտե թեզ զի թի
ընծայեցն ի զայն ամ . իսկ նա
ալ լսեք և ոչ առնայ իմա .
և լսեցնա բարեկամն այն .
աւառնեմս պարտաւ . է .
իւր ոմ . եկեացեալ էիս ի
աւաւր սրբոյն մինայն . և ան
սաւադ առաջի սրբոյն . ոչ
իմա որ արար զողորմուէն
զայն . այլ սա իցն եկաւ ի
նեզ զսակի ըս . էւ և ամակից
ե զնալ յոժ արեւ . զնաց նայ
առաջի սրբոյն մինայն . և ան

սոց այն անհո . և Երազ զսոցին
 և Երբեք ելանէր յնկեղծ
 ցոյն անկաւ . առ դրանն և անուան
 և տեսեալ զայս անկեղծ ցունն .
 ահաբեկե եղեն և զարհուրեցան
 յայն ժամ ընդանային նի որ մեր
 աւան ասեալ ցնա որ քր տեր
 ասկոյն . առ ի թեզ զգանն քո
 և նա ասե ցնա թու լեցի մի . ա
 րասցե զայդ մեր . զի ես ըն
 ծ այեցի քի . և այդ գորա իցե .
 և եթե կամիք զբարին զի մի
 ինքնա տան ընդիք տու քեզուք
 ողորմութի աղքատաց զայդ .
 իսկնք իբրև տե սին զհաստա
 տուի մտաց առն որ յամ սրտե
 աւրախացեալեր . վն տալոյն
 զոսկին իւր իոնն ողորմութի
 տուն որ մեռաւ . և ցանկաւ ի
 տանն ցունն եցոյց զսոքաքն որ
 վն աղքատաց և կարգաւեց .
 յայն ժամ և նք յորդորեալ իբա
 րին և լաւագոյն նախանն տրա
 քեալ ետուն և նք ողորմութի
 աղքատաց քբարի խրատունն
 Արգ՝ զայս այսպես եղելոյ .
 իմէջ բարի արանց խնդրի ե
 րեալ Հարցանէին զմիմանն
 վն յեաի . Է . շիաք ոսկոյն զոր
 բաշխեցին աղքատաց վն Հո
 գոյ մեռելոյն այն . զոր ծա
 խեալէր վաճառելով զբարի
 գործս իւր . Թե ընկալաւ ան
 որ վն մեր ողորմութին եթե
 ոչ . Զայնմ ժամանակին երև
 եալ Հրեշտակ մի իմուս Հո
 գեանս արանց և ասե ցնա .
 և այն ևս զոր յետոյ բաշխեցաւ
 աղքատաց . նմա Համարեալ
 եղև վարձատրութին . որ զա
 ռաջինն վաճառեաց զնեաց
 վն սիրոյ ողորմութին . և երկ
 րորդինն ևս պատճառ և առիթ
 եղև բաշխմանն քան զի գու
 ջե տացի . և նք ևս բարի առ
 նն արեւտանեաց վաճառողին
 զբարութին . քանզի Հետեւե
 ցան կամակցութի բանից խրա

առն առն աղքատս սիրին .
 Երաշխեցին սիրով .
 Եր ոմ Բեալէր Է Երբ
 ումեմն . և ծերն եր ողորմա
 յոյ . և եղև սով սատակ յե
 կիրն յայն . և ամեն քեան գայ
 ին առաւ խնդրէ սեր . իսկ
 ծերն տայր ամեն յունն որք
 և գային խնդրէ . իբրև ետե
 եղբայրն զոր առնեք ծերն եր
 կեաւ ի հաստանելոյ պիտոյիցն
 և ասե ցծերն . առ ք ցնա Հայր
 զբաժին իմ Հաց . և դու զբա
 ժինք տրասցես սայ և կամիս
 և ետ ծերն ցեղբայրն զման
 իւր զկես Հացին . Էւ յիւր
 մասնին առնեք առաւ ողոր
 մութի . զի բազումք գային առ
 նա . Էւ ետես ան զբարեմ
 տուի ծերոյն և անհաց զՀաց
 նի զի առ աւելեւ բազմանայր
 իսկ եղբայրն եկեր ողլոյն ըզ
 Հաց իւր . և իբրև այլ ոչ գոյր
 իւրն . ասե ցծերն . եկ իմա
 սին կերիցուք իբրև զառ
 ջինն . և նա ասե արանցութ
 ան պես . և երեկ Հացակիցք
 գարնեալ . իսկ իբրև եանց
 ժամ սովոյն և եղև ստատուի .
 սովեալքն ոչ գաղարէին առ
 նա գալոյ . այլ գային և ինք
 րէին յաճախ . և ծերն տայր ան
 խնայաբար . Զառուր միւս
 եմուտ եղբայրն և ետես զի
 ցաւառեալէր Հացն և ոչ ևս գոյր
 բնա . և եկն ոմ աղքատ ինք
 րէ . ասե ծերն ցեղբայրն
 տուր սմա Հաց . և եղբայրն
 ան ոչ գոյր բնա Հաց և ոչ մի .
 ապա ծերն մուտ ի տունն և խնդ
 րեա գուցե գտանես ինչ . և
 իբրև եմուտ ի տունն գտաւ
 լցեալ զտունն ցորենով . և
 զանօթ աւերոյն աւերով . և
 իբրև ետես եղբայրն գայն .
 սոսկացաւ յազնն . և Հաստա
 տեցաւ եղբայրն ի տուրս առ
 տա . և յողորմութին շնորհի

ՅԻՒՆ

ՅԵՐՈՅԻՍ ԵՐԵՄՅԱՆ ԶԱՆԳԻԾԱՆԵՐԱՆ
ԳԱՆԱՔԻՆՈՒԹ ԵՎԱԿԵՐ ԾԵՐՈՅԻՆ
ԵՅՐԵՐԱՐԵՆ ԵՄԱԻՆ ԻՐ ԲԵՐԻՆ
ԵՆՅԱՅԻՄ ԿՆԱԵՒ ԵՄԱՅՐ ԼՐԶՄԻ
ՄԱՐԷ ԱՂԲԱՄԱՐԵ ԽՈՋ ԵՆԴԱՄ
ԵՄՈՅՐ :

ԱՐԴ՝ ԵՄԱՐԵ ԾԵՐՆԵՆ ԴՈՐՐԻԿ
ՈՐ ԱՌՆԵՆ ԲԱԳՈՒՄ ԲԱՐԻԱ -
ԵԻՍԱԿԱՆՈՒՆ ԻՆՋ ԱՆՐԱԲԱՐԵՆ
ԶԱՆԵՂ ԴԻԶՆԱՄԻՆ . ԱԶԳԱՐՆ
ՄԱՐԲԱՐԵՆ ԱՅՆ ԿՈՐԱԼԱՆԵՂ ԶՈՐ
ԱՐԱՐԵՆ . ԶԱՆ ՂԻ ՆԱՄԵԻ ԵՐ
ԲԵՄԻ ԱՌՈՐԵՆԻՆԻՄ ԶԱՀԱՆԱՅ
ԵՆ ՈՐ ԱՌՆԵՐ ՈՂՈՐԴՈՒԹԻ . ԵՆ
ԵԿԻՆ ԱՌՆԱՄ ԱՅՐԱՄԱՂԲԱՄ ԵԻՆԻՐ
ԵՄԱՅ ԻՆՄԱՆԻ ԶՈՐԵՆԱՆ ԼԶԱԵԶՆԱՄ
ԲԵՐ ԴԱՆՈՒԹ ԶՈՒՄԱՅ ԶԵՂ . Ա
ԻՐԵՆ ԵՐԵՐ . ԱԿԱՄԱՆ ԵՆԱՆԵՆԼ
ՃԵՆԱՄԲԵՆ ՂԻՄԱՆ . ԻՐԵ ԹԵ
ՄԵԾ ԻՅԵՆ ԱՆՈՒԹՆ . ԱՄԱՄԱՅԵ
ԶՈՅՅ ՂԱՂԲԱՄԻՆ ՂԱՅԻՆ ՎԻԱԿ ԵՄ
ԱՄԱՅԻ ԶՆԱ . ԴԱՄԵՆԵՐ ՆՐՄԱ
ԱՂՈՐԴՈՒԹԻ ԵՄԱՆ . ԱԵՍ ԱՆԵՄ
ԻՍԿ ԴՈՒ ԹԵ ԿԱՄԻՆ ՈՂՈՐԴՈՒԹԻ
ԱՌՆԵՆԼ . ՄԻ՝ ԱՄԱՅԵՆԵՂԱՅ ՆԵՐ
ՂԱՂԲԱՄԻՆ . ԱԵՍ ԱՌԱՆԵՆԼ ՎՄ
ԱՅՆ ԱՆԵՄ . ՄԻ՝ ԴՃՈՒՐՈՒԹԻՆ ՈՐ
ԱՐԱՅԵՂ ԶՈՂՈՐԴՈՒԹԻ . ԱՄԱ ԹԵ
ՈՋ . ԿՈՐԱԼԱՆԻ ԶՎԱՐՃԱ ԻՐ Ա
ՅՈՂԱԻ ԻՆՋ :

ԵՂԲԱՅՐ ՈՒՄ ԴՆԱՅ ԱՌ ՄԻՄ
ՆԱԿԵՄԱՅ ՄԵԾ . ԱԻՐԵՆ ԵՆՈՒՆԵՐ
ԱՆՈՒՆ . ԱՆԵՐ ԶՄԻՄԱՅՆԱԿԵՄԱՅՆ
ԵՂԲԱՅՐ ՆԱՅՆ . ԹՈՂՈՒԹԻ ԱՐԱՄ
ԻՆՃ ՀԱՅՐ ՂԻ ԽԱՓԱՆԵՅԻ ԶԲԵՂ
ԻԿԱՆՈՒՆ ԶՈՒՄԱՅ ԵՂԱՄԱՍԻՄ
ՆԻ ԵՄ ԾԵՐՆԵՆ ԱՄԱՆ . ԻՄ ԿԱՆՈՒՆ
ԱՅՆ ԻՅԵՂ ՂԻ ԹԵ ՀԱՆԳՈՒՆԻՅ ԸՂ
ԶԵՂ ԱՐԱՐԻ ԴՈՐԱՐ ԱՐՃԱԿԵՆԻՅ
ԻՐՈՒՆ ԼՈՒԱ ԵՂԲԱՅՐՆ ԱՄԱՆ . ՈՐ
ՈՐ ՃԱՓ ՄԵՆ ԻՅԵՂ ԱՐԳՈՅ ՍԻՐԵՆ
ԶԵՂԲԱՅՐՆ . ԱԵՆԱՆԵՆԼ ԶԵԿԵՄ
ՀԻՆԵՆԼ ԶԵՄԵԾ ԾԵՐՈՒՆԻՄ ԱՅՄ
ԱՅՄ ԱՆԱՄ ՄԵԾ ԱՐԳՈՅ ԵՅՈՅՅԶԵՂ

ԵՐԱՅՐ ՍԻՐՈՒՆԻՄԱՐԴԵՄԱՐԵ
ԵՄԱՅՐԱՆԵՂԱՅ ՈՒՄ ԲՆԱԿԵՐ
ՄԵՐՃ ԾՀԱՄԱՐԱԿԱՅՎԱՆԱ . ԱՐԱՂ
ՄԱՐ

ՍԵՐ ԵՒՈՂՐԱՐԵՆԼԻՆԵՆԻ
ՄԱՐԱՆ ԱՌԱՔԻՆՈՒԹ ԶԱՂԱՅ
ՎԱՐԵՐ . ԱԵԿԱ ԵՐԵՆԻՆ ԶԵՐ
ԿԻՆ ՈՒՄԱՐ ԵՂԲԱՐ ԻՎԱՆԱ յԱՅՆ
ԱՐՈՂՈՒՆԵՂԱՆ ԱՌ ՆՄԱՄ ԵՂ
ԲԱՐԵՆ ՍԻՐԵՆԼ ԶՆՄ . ԱՐԱՆՄ
ԶԱՄԵՆԻՆ ԶԵՐՆ ՈՒՄԵՆԼ Ը ՆՄ .
ՆԱՅՐ ԶԱՆ ԶՃԱՄՈՒ ԱՂԵՆԻ ԱՅՄԱ
ԶԻՂ ԱՆԵՆ ԵՂԲԱՐԵՆ ԶՈՒՄԱՐ
ՈՋ ԱՐԱՄԵՆԵՂ ՀԱՅՐ . ԶԱՆ ՂԻ
ԲԱՆՄԱՐԱՄԵՆԵՂ ԶԲԵՂ ԶԵՂԱՆ
ԾԵՐՆ ԶՆՄ ԻՄԱՐՈՒՆԼԱՅ ԱՅՆԵՆ
ԵԼԵԻ ԵՐԵՐԱՐԱՐԻՅ ԶԿԱՄԱՐ ԻՄ
ԶԱՆ ՂԻ ԱՄԱՐԱՐ ԻՅԵՂ ԿԱՄԱՐԱՆ
ԶԵՂԲԱՅՐ ՍԻՐՈՒՆԻՆ . ԱԵՆԱՆԵՆԼ

ԸՂԱԿԻՆ ԶԾԵՐՈՅ ՈՒՄԵՆԵՆԵՆ .
ԱՐԱՆԱԿԵՐ յԱՄԱՐԱՐԱՐ . ԶՎՐ ՊԱ
ՆԱՄԱՐ ՀԻՄԱՄԱՄԱՐԻՆ . ԱՄԱՅ
ԵՐ ԳՈՐԾ ՆՐ ՂԻ յՈՐԱՄՃԺԱՄՈՒ
ԱՂԱՅՐ ԱՌԱՄԱՐ ԿՐՈՒՄԱՐ յԱ
ՆԱՄԱՄԱՐԻՆ . ԲԱՐԻ ԴՈՐԱՐ ԿԵՐԱԿ
ԻՐ ԶՆՄԱՆԼ ԵՂԱ ԵՐԵՆԻՆ ԶԻ
ԵԿԻՆ ԱՌՆԱՄ ՄԻՄԱՆԱԿԵՆԱՅ ՈՒՄ
ԱՆԱՄ ԱՄԱՐԱՄԱՐԻՆԱՅ ՆՄԱ ԿԵՐԱ
ԿՈՒՐԱ ԻՆՋ . ԲԱՅՅ ՄԵԿԵՄԱՆ ԵՂ
ԲԱՅՐՆ ՈՋ ԿԱՄԵՆԱՆ ՊԱՅԱԿԵՆ
ԲՆԱՆ . ԱՅՆ ԱՄԱՐ . ԵՄ ԲԱՄԱՀԱ
ԱՌՈՐԴՈՒՆԼ ԵՄ . ԻՍԿ ԾԵՐՆԻ ՍԻՐ
ՄԵՆԱՆ ԱՆԵՐ . ՄԻ՝ ԱՐՀԱՄԱՐ
ՀԵՐ ԶԱՂԲԱՄԱՐԻՆ ԻՄ . ԱՄ՝ ԶԱՆԵՂ
ԱՌՆԵՐ ԶԾԱՆԱՅ ԶՈՒՄԱՐԱՅ
ԶԵՄ . ԵՆ ՀԻՐ ԵՂԲԱՅՐՆ ՈՋ
ԿԱՄԵՐ ԲՆԱՆ ԼՍԵՆ ՆՄԱ ԽԱՄԱ
ՊԱՄԱՄԱՀՈՅ յՈՐԱՄՃ ՈՒՆԵՐ
ԱՌՈՐԴՈՒՆԻՆ ԻՐԵՆԱ ԵՄԱՆ ԾԵՐՆ
ՈՐՈՋ ԲՆԱՆ ԼՈՒԱՆ ԱՂԱՅԱՆԱՅ
ԻՐԱՐ ԱՆԵՆԱՆ . ԵԿ ԱՂՈՒՆԱ
ԶՈՒՐ ԵՂԲԱՅՐ . ԱԵԹԵ ԻՅԵՂ յԱ
ԶՈՒՆԵՆԼ ԶՈՒՄԱՐ ԻՅԵՂ ԽԱՄ
ՆԱՐՀԵՆԻՅ ԿԱՀԵՆԱՐԱՆ . ԻՍԿ
ԵԼԵՆ ԸԻՄ ԽԱՆԱՐՀԵՆԱՅՆ ԱՌՆ
ԿԵՐԻՅՈՒՐ ՍԵՐԱՆ ԶԻՐ ՍԵՂ
ԵՄԱՆ ՄԵԾ . ԱՀԱՄԱՐԱՆ ԱՌՆԵՆԼ
ԶԱՅՆ . ԱԽՈՆԱՐՀԵՆԱՅ ԶՈՒՆԵՐ
ԵՆԱՐ ՄԻՄԱՆԱԿԵՄԱՅՆ ԱՅՆ ԱՆԱՄ
ԱՄԱՄԱԿԱՆ . ԱՈՋ ԵՂԱ ԻՆՋ ՆՐ
ԶԱՆ . ԻՍԿ ՄԻՆՋ ԽԱՆԱՐՀԵՆԱՅ
ԶՈՒՆԵՆԼԱՆ ՈՒՄԱՐԱՐԻՆ ԱՅՆ .
ԱԵ

և զառն ևս չ նմա խոնարհ
 եալ եղև մինչև ցգեւորնն .
 մինչ հասցեալ զարմնայրն եղ
 բայրն մի առաքելու Եօ երոյն
 որում ևս զկայեաց խոնար
 հեցուցանելով զնառն . մի
 այսորիկ հաւատաց միայնակե
 ացն ծերոյն . օտարաւորի .
 և հաւանեալ նմա կատարեցին
 զսերն . և գնաց ողջունեալ լը
 նա . և ինչեալ ինժանէ .

Եր ամս կրօնաւոր որոյ եր
 հայր գտեւ չիկ աղբառ . և զոր
 ինչ աշխատեր որին տայր
 հօրն իւրոյ . և նա որ չափ առ
 նոյր ինժանէ նա ևս առաւել
 աղբատեալ . Չայնտն սեաշ
 կրօնաւոր որդի նո զինչ կար
 եր ապրիւ հայրն իւր . աղբ
 րեր տրտմութ . յայն ժամ զԸ
 նացեալ եղբայրն պատմեաց
 զայս ծերոյ մեկու լնէ ծերն
 մի թէ ինչ մի տես նմա յար
 ցեանց քուտե եղբայրն այր
 հայր ողորմի ի հայր իմ և տամ
 զոր և գաանեմ . Լնսե ծերն .
 եթե կամիս յսել ինչ միայն
 ևս տալ ինչ նմա . այլ ասա
 ցես նմա . զոր ինչ ունեի ե
 տալ բեզ . և ոչ մեաց այլ ինչ
 զի տացից . արդյայսմ հետե
 զոր ինչ տացե բեզ մծ բեր
 ցես և ինչ . և զոր ինչ բերե
 բեզ . դու առ եալ տացես աղ
 քառ կրօնաւորաց զի աղօթես
 ցեն նքմի ն . գնաց եղբայրն
 և ունեի իմաի գայատուէր մի
 ծի և երոյն իսկ յոր ժամ եկն
 առնա հայրն իւր ինդրել
 ինչ . յայն ժամ առաց նմա որ
 գիւն յայն ամս պատուի
 եաց ծերն . և իբրեւ լուաւ
 զոր ասացն որդին . գնաց արա
 մեալ . իբրեւ լուաւ հատեալ
 եղև խորոց որդոյն . գընաց
 վատտակեաց յառաքելու և
 որն և ետա ի վարձս իւր բան
 լարա . և առաքեաց զայն առ
 որդի

ԳԼԽ-ԺԴ-ԱՄ. ՕՐՐԱ
 որդի իւր ծեր . և նա առեալ
 բաժանեաց այլոյ և նք մհնե
 զին զնալ յետ առաքել ինչ
 եկն դարձեալ առնա հայրն
 նո . և եբեր նմա բան լարա
 և հացս երիս . և առեալ զայն
 եղբայրն արար նոյնալ ետեղ
 բարցն զայն և ետօք հօրն . և
 մհնեալ ինոցանէ գնաց խոռն
 իւր . Եւ դարձեալ երրորդ
 անգամ եկն առնա և եբեր
 պետա բաղումս . գիւն և Եռակն
 և Եթ . և այլ բաղում ինչ . և
 տեսեալ զայն եղբայրն զար
 մաւա . և ետեցեալ զեղբայրն
 սիրեաց զնո և կերսկրեաց ի
 վատտակե հօրն իւրոյ . զի
 մհնեցի հայրն իւր ինոցանէ
 յայն ժամ տեսե եղբայրն ցհոյ
 րն իւր . մի թէ կարօտիս ինչ
 ի փք զի տացից բեզ ինչ . տե
 ցնա հայրն . ոչ որդեակ . զի
 մինչ ապիր դու ինչս ինչ և տա
 նեի . նա իբրեւ զհուր մտա
 ներ խոռն իմ . և կիզեր զամ
 զոր գտաներ . մի այն ոչ կա
 րեի ինչ վատտակել և աղքա
 տացայ . իսկ յորմէ հետե աս
 աի իբեւ մհնեաց օր զտուն իմ
 զայս լուեալ եղբայրն սն ի
 հօրեկ իւրմէ գոհացաւ զայ .
 Եւ գնացեալ եղբայրն պատ
 մեաց ծերոյն զայս . Լնսե
 ծերն . ոչ գիտես զի մծ գործ
 կրօնաւորի հուրե . և ուր մի
 տանե կիզե զամ . այլ առաւ
 ել ևս այնե օրուտ որ այխա
 տեալ քրտացե յաշխատութե
 նե իւրմէ և երոյ . գի մհնեցե
 զնա . այս պես մեկ իցե տալն
 և մհնել ինչ բոցն .

Արդայր ամս եր ի իրեա
 տանի ի յարի և մեծատուն յոր
 և եկն մի ինչք նո ժողովեալ
 վայնիւ և առու և ևանիւրաւ
 թի . և տուտ միայնութ . յա
 նկի իմաս և յիշեաց զբառաւ
 տանս մի . և գնացեալ առ վար
 րա

դասակարգում անհատները ընդհանուր առմամբ
 զբեղված արդարացիորեն . միտք հմե
 րեքեանէ ի հոգոց աշխարհի .
 Եթէ հնար ինչ քցե՝ բժշկեա
 ռիս զիմի հոգեւորացիս նաեւ
 ծնա սողունիս և անոն ընկերացի
 զանա . և զոր տեւ աս արատցիս
 և կեցցես . Եւ իբրեւ Երազ ըզ
 րիսն ի գիտ զայն անդի որ գր
 եալն եր Եթէ որ ողորմի աշ
 քատին . փոխ տա ան . և իսկեալ
 զգիրսն եւ ցրալիսն և անե որ
 որ գացե՝ Հաւատարիմ քան
 զան . որ և զգլխակուն և զհաշան
 Հատուցանե ողորմածայն . Ես
 տաց ողորմուի աշխատաց զինչս
 իմ . զի առից քաղմապատիկ
 Հաւատարիմ անեմ . Եւ գնա
 զեալ վստաւաց զամբոյ որ
 ներ և եւ տգայն աշխատաց . և
 ոչ ինչ Եթող առ իւր քայց
 միայն դակեկան չորս վստ
 աւանաց մահուն առարն . Եւ
 աշխատազաւ այրն յոյժ . և ոչ
 որ ողորմիք նմա . իբրեւ Եւան
 ժամա բաղումս . վշտացեալ
 ներեցաւ յաղթատուծեան ան
 տի այրն . և վհատեալ ան ի
 մտի . և գնացի յիմա տը ան
 իմ և դառն գայց ի նմա . վստ
 քատումս իմի զի նաբեաց զիս
 և ես ցրուեցի զինչս իմ . Եւ
 իբրեւ Եւաներ նա յիմ . Ետեւ
 զի արք երկու կուռեին իմ
 մեանս . որք գտեալեին ան
 մի պատուանկան . որ կորու
 սեալն եր ի պատմութեան և
 Հոգեւոր . և իմ ոչ գիտեին թե
 զիմն եր քարն այլ գտեալեին
 և կողմին իւրեւ իմի մեանց . և
 իբրեւ Ետեւ զնս իկագս .
 անե զնս զի եւ ձեզ իմ մար
 տնչիք ի միմեանս . Եւ նի
 անե գտեալեմ գտարս զայս
 և ոչ գիտեմ թե զիմն . և
 բաժանեմ ոչէ հնար . և միայն
 ունի ոչ տամք թայլ . և կուռ
 եալ եմք . Եւ նա անե զնս

ՍԵՐ ԵՒ ՈՂՈՐԴԱԼԻՆԵԼ
 տուք զգա ինչ . և անեք զորք
 չորս . և Եւան և Երազ ան
 ցեք ձեզ անխառն . Իսկ նի
 ինչու ի Եւան և Երազ և
 անե զուսկին . Երազ անեցին
 յիւրեանս . և գնացին անտի .
 իսկ նա անեալ զանե Եւան .
 և եցոյց զնա ոսկե քործին .
 իսկ ոսկեքիչն իբրեւ Ետեւ ան
 սե . և Երազ քործեալ իցե
 քաղապս զայս . անա զի երեք
 ամիցե այսոր . յորմէ Հետե շը
 փոխ իցե և տրամուի մեծ վս
 տորս ի տաճարին իմի քահա
 նայիցն . զի կործաւ և Երազ
 մուծանին և Հարոնի . Եւ յարգ
 արի և տար զսա առքահանայ
 անեան . և Հարստանա գու
 յոյժ . այսու պատճառաւ .
 Եւ զնաց այրն ի տաճարն . իսկ
 Հրեշտակ մեծ Երեւցաւ քահա
 նայապե տին և անե . անա դա
 առ քեզ այրմի քործի զանե
 զայն որ կորուսեալն եր ի պատ
 մութեան և Հարոնի . և անա
 զայն և տուր իմ ոսկի և արծաթ
 և ինչս որ չափ և վայնչե . և
 յորմամ տալեւ անտակն սցեւ
 զնա . և աստցես զնա . մի
 երկ մտիր ի սրտի քո . և մի
 Հաւատիր ան . Եթէ որ ողորմի
 աշխատին փոխ տայ ան . Եւ
 նա առքահանայապետն այրն
 այն . և եւ զանե ինա . և ան
 ան ոմանց գուհիք արանց ան
 Երազ և որք գտեալեին ուրեք
 Եւ զնա քահանայապետն .
 արք քեզ այ տուաւ վստ
 քեզ ի յգիրսն . Եւ զորք և ան
 քեզ . և եւ նա ինչս բաղումս
 որ չափ և կապեցաւ . և եւ ան
 նմանե զանե . և յետոյ անտ
 կեաց զնա և անե . մի երկ մտ
 րիցես ի սրտի . և մի ան Հաւատ
 ցիս ան . զի անե ան քեզ ան
 Եթէ պատիկ զՀարստուի քա
 անտ . և իյաւ ի տեան որ գալոց
 նի զկեանսն յաւտեանց և ան

առցես ըն որ Լօր ան ժողոպ :
Եւ ասէ այրն արտասուօր որ
է քանէ թ ր թ որ ք ասն փախ
այ ճըմարտի և հաւատարմի օ
դարմարով արքատաց . առանց
էրկման և առանց հարծեաց
էր և կրօնատար ան և ր իմէր այ
իշա . և առեալ ընօրհն այ .
այ և որ ք ան առէր օղորմու
նս . ո՛չ պակասէին ինչք նթ .
այլ բաւական լինէր ամենե
ցուն որք գային առնա . քան
զի ընոյր զմարազ իւր ոսկով
և արծաթով . և որ ամիւր . և
եւեալ ի դիւղս բաշխէր ազ
քատաց . իսկ իմուս առուր
եղև գործ ինչ սքանչելի . զի
գնաց երբեմն ծերն լի սովո
րուէն տալ ինչ աղքատաց .
ասկի և արծաթ . և եկն առնա
նին ոմն աղքատ . և պատառա
տուն հանդերձիւ առնուլ օ
ղորմութ . իբրև ետես զնա
ծերն այն պէս մերկ և գձու
զգեստիւ . աղորմեցաւ նմա
յոյժ . և կամեցաւ մեծ ինչ
տալ նմա . և իբրև արկ զձեռն
իմախաղն հանել . կասեցաւ
ձեռնիւր և ուկորաց առնուլ
չառ . այլ սակաւ ետ նմա
շահմայ . Եւ ահա դայր այլ
ոմն կին որ լներ հանդերձս
բարեձեւ և նա արկ զձեռն
և նամէր սակաւ տալ նմա . և
ակամալ բացեալ ձեռն իւր
վի ետա բազում և ետ նմա տ
կամայ . զարմացեալ զայս
ձերն . եւ արդ զայնուսի որք
էին տնի վս երկոցունցն այն
աղին կանանց . և ծանուցին
նմա . և իրաւի դատեաց ան
զայն . քան զի որ զգեցեալն
էր զգեստ բարի զայն յայնց
նս ինքրեալէր և զգեցեալ լա
մոնոյն . քանզի որդի մեծա
տանդ լեալէր և աղքատացեալ
Եւ որ զպատառաւունն զգե
ցեալէր հանդերձ . իյայնոց
և օ

Եւ Իւ . Ժ Դ . Ա Մ Ն Օ Տ Մ Ա
և և ինքրեալէր և զգեցեալ .
վս ինքրեալն . այլ ունէր
ինքն ստացուածս իսկաւ
և արվս այս օրին ան որչափ
և զամ տեսանէ . յայտեաց թ
գործա երկոցունցն իմառ
իւր . ի ձեռն աղքատ սքան
այն մեծ ծերոյն սրբոյ և օ
ղորմաճին .
Եւ եղբարք ամանք գնա
ցին առ ծեր ոմն . և ծերն ոչ
ճաշակէր հանապազ օր . և ի
բե ետես զեղբարսն ուրախ
եղև և ասէ . Թե պետ և պաւք
ունի ընօրհն . այլ որ ստնե
սէր . զերկուս պատուիրանս
կատարէ . մի՛ զի հատցե քզ
կամս իւր . և երկրորդ . զի ա
րագցէ զկամս այ . զի սրբ
զեղբարսն . և օրար թուեն
լուր մեծ և ուրախ եղև իսի
րէլն զիս . և իք շինեալ գրեա
ցին իմամն . այսպէ մեծ և բա
րի յոյժ . եղբայր սրբուէ թու
նելուք իմամուն իւր . քան զի
պահքս կամաւոր իմոր ժամն
այն լի եղբարսն .
Եւ եր ոմն իսրաղն բընա
կեալ յի գիպատի յանապատ .
եւ եր ոմն ձեռն իմամն . մո
նիբեցի և բեղ . և մանիքեցին
այն գնաց երբեմն տեսանել
զմանս որք էին իւրով ձեր
ձուռնով . և իբրև դարձու
և գնայր իտ՛ զի իւր . եւ հաւ ի
մա գոյն օ մի ձիսն նեակ այն
աղղա՛փառ ձերայն . և վշառ
նայր և հաւայր . և ասէր իմ
տիկուրումսինս արարից . և եր
և ձեգէր քնալ և կծաւ առ ձեր
կարծէր ոչ թուեն , ծերոյն
զինքն . վս զիմանիքն իմ .
այլ ձեղեալ յաւե տնաի դը
նաց իգուռն և երոյն . և բա
խեաց գնաւ և եւեալ արաքա
ծերն և անեալ զնա . և րնա
լա ինքուր . և տարաւ ինեք
քս . եւ օ սեղան և կերակրեաց
զն

դնա . և հանդոյց բերհորեալ
որտեւ . իսկ մանրքեցին իմաց
եկեալ զարմանայր զսառք
նախ ծերոյն . և աղօթք չէր զոր
առեկեր զգրչնին ուղջոյն . և
թե ոչ ոչ խորեաց . այլ ընկա
յաւ դնա այնն . և ծանեա
թե ծառայ այնն նա . և իբրեւ
այդ եղև անկաւ յառա ծերոյն
և ապա . ոչ ևս մեկնեցայց ի
քեան . և թու շուրթ ծերոյն .
և սիրով հիւր ընկալաւ ինքաւ
ձոյց զմանրքեցին ի հերձու
ծոյն և եղև ուղղա՛փառ . և զ
գեղաւ զէկ կրօն սուրբուն .
և եկաց առ սէ ծերն զամաւ
ուսս կենաց իւրոց . այսպի
սի շնորհս ունի սիրով հիւր
ընկալաւ ին .

Իսկ յոր ժամե՛աք մեք յա
ղեկսանդրիա լեոնդեոս ոմն .
այր բարեպաշտ և քա՛սեք .
եկն իսկենտա պօշոյս . որք
մերձ իկեալին . և եր բընա
կեալ անդ ժամանակս բաւա
կանս . Էւ աւին զնա քաղա
քացիքն յաւուրէւայրապետին
աղեկսանդրու ձեռնա՛դրել
կեալին եպիկոպոս . և եղև
իխօսելն թ մեզ պատմեաց մեզ
և ապա . Եթե յաւուրս Թեո
փիլոսոփ երանելի Հայրապետին
աղեկսանդրու . և եղև իկեա
լին եպիկոպոս երանելի ին
սեղեւսոս իմաստասերն . որ
իբրեւ եկն յաթուռն իւր իկե
ալին . եգիտ անդ իմաստա
սեր գոմի և արքիւս տնուն . որ
եղև Կոն . արեւի Տօնաւոր .
Թեպէ՛ և հիւ յեկացի եր վար
աւր . բայց եպիկոպոսն սե
նեոսոս եգ թ կռապարիշտն
մախան . ու թե թայն զայս
հորհրէալ Թե իբարե՛պաշտու
Թե մերձեցուցանե՛մ . այլ փո
ւաւր առաւել վս և արքիւս
և ջանս բազումս ունեք ածել
զնա իբրիստոնէաւ . սակայն
նա

նա ոչ տայր տեղի վարդապետ
առեւ ին . և վս հին և արքուսն
թուել լուսն . Էջու եպիկոպոսն
ունել լուսն բազումս եր առնա .
այ իոցոսեք և եր բաւա՛րա
տեք զնա . և եր ձանձրանայր
յամաւաւր աղաւել զնա և վար
գապեալ եւ նա . և մասն դիւ
րուք ջանայր զի տարացեւ նա
եք . Հաւատաւ . Էւ նա յաւ
ուր փոխ յորժամ բաղմացաւ
խօսքն և պատասխանիքն իմեջ
իւրեանց . ապա ընկալեալ ուսն
այսպէ՛ս իմ եպիկոպոս . յետ
յամի և յայս կամիս ածել զիւ
զորաւեք եր բրիստոնեայք
Եթե վախճան ինիցիլայսմ աշ
խարհի . և յետ վախճանին ա
մենեքեան որքեան մարգրիկ յիս
կգրանե . սյա մարմնովս յառ
նելն . և զմարմնս զայս անա
պական զգեւուն . և անապա
կան կենցաղա՛ վարին իսկ
տեանս . Եւ և որք մարմնով
գործեցին զմեզս կորնիցիոն .
և որ ողորմի աղքատին փոխա
այ . և որ կորուսաւ ի տառա
պանութ աստի ինչս . յերկնս
գանեք . և Հարիւրա՛պա տիկ
զսա իդա տեանն թի տեղե
ան զնա ին ինչ աղ խորհուր
դա և խառնիցուցին . և շաշ
փաղփուեք սեք . իսկ եպիս
կոպոսն երբե՛րոյց նմա զամ
յայս բրիստոնեից . Եթե իշմա
րիտե . Էւ յետ բազում ժա
մանակի Հաւանեցոյց զնա մի
տիւրամ տամք . և միտեցու և ի
նեք ինչ ուրախուել մեծ . Էւ
յետ միտեցոյն և ամ առաքի
եպիկոպոսին . ոսկի երկակն
դինարս . և ապա . ընկալ ըզ
սա և տուր աղքատաց . և քա
րնձ ձեռնա՛դրու . որ տաղե ինչ
զայր ի Հանդերձեալն քա .
Էւ եպիկոպոսն ընկալաւ ըզ
գանձն և հաւաքաւ . և ա
րար նմա ձեռնա՛դրու Էւ յա
րե

ցա աւ յետ անբաւական անգործ
 ինչ. և ապա արաւ. հիւանդութիւն
 և ունի ի վախճանէն. և ապա ցա
 որքան իւր. յոր ժամ ամբո
 քիւնքիւ. զայս իմութիւնս դիմ
 ի ձեռքն իմում. և այնպէս զիս
 ամ փոխեցի. և իմեաւնէն լին
 անհիմնա զձեռն ամբոքիւն և ամ
 փոխեցի. և Լու յետ երեց աւ
 ուրց վախճան երձեցեալ իսե
 սլեան եպիսկոպոսն և առաւ
 ձկ ի գլխի զմանն ուր իցեմ.
 և առ զձեռն ամբոքիւն քո. զիս
 վախճանց լիապէս զոր ետու
 ի ձեռնս քո. և ոչ մի ինչ բան
 աւելի ամբ քեզ այլ. և այս
 զարա հաւատարմութիւն քոյ ձե
 ր ամբոքիւն ինչաւ. և ձեռնս զոր
 իմով. իսկ եպիսկոպոսն ոչ
 գիտի ի թե իմա զեւելք ի
 նմա ձեռն ամբոքիւն իւր. Լու ա
 ռաւ տուին առաքելաց առ որ
 դիմն իւր. և առ ցնւ. մի թե
 զուսեք ձեռն ամբոքիւն ի գիւն
 շորն ձեռն և առնն իւր այսոք
 իմութիւն իմ. յոր ժամ վախճան
 ներ ետ ցնւ և առն. յոր ժամ
 մեռնիմ էս գիւն զմեռնութե
 զայս ի ձեռնս իմ. և առնն գի
 տելոյ անեք ամենք. և
 Լայն ժամ եպիսկոպոսն ետա
 զնոսն և զկղեւ ինչոսն. և քա
 րակուսն. որք շինեալ էին
 զգերեզմանն իմաստասիրին.
 և յոր ժամ բաղին զնա գտին
 զգիւնն եպիսկոպոսն. ի ձեռնս
 մեռնելոյն. զոր առեալ բա
 ցին և դառին վերադարձաւ ձե
 ր ամբոքիւն իմաստասիրին այսպէս
 Լու և առ իրաւ իմաստասիրս.
 քեզ սրբաւնեալ. եպիսկոպո
 սն զ սինս իսկ ուրախ լինել
 անի զայս բաւիմ. և վախճան
 անհաւատաւ լաւ իւր. զորութիւն
 իմարտին քիւն յետոյ արան
 բաւ. սքանչելի ինչ. այլ և ոչ
 մի բան ունիմ առ քեզ վստակ
 ւոյն զոր ետու. Լու զայս իւր

Լու. Գ. Լու. Լու. Լու.
 րա զնքեցեալ տեղին. և մե
 Նեքեան անտաւս զարմացան
 ի վրէժեղեոյ սքանչելի ինչ.
 և արաւստոք զմե փոխաւ որ
 էին. Լու կայ մեռնելու ցայս
 թուական այն իմութիւնսն
 սրբոյ եկեղեցոյն ի կեանքն.
 Լու այլ ապա եկեղեցոյն.
 Լու իմութիւն հովտաւն և առն
 դեռ զնոյն ինա որք յաջորդե
 զայս շտեմ եկեղեցոյն. իմաս
 քիւն. զի այն պէս առաւտ
 ակա հատուցանե. որք ողոր
 մին աղքատաց և կարտուելոց.
 Լու այսպէս մեզ սրն սարա վս
 տակողին արու հայրապետին
 առնե կամեղրու. զի ամբ ողոր
 մած էր և առ յիշաչար. և այս
 սաւացաւ մեզ հաւատարմաց.
 Եւ թե կայր յառնե կամեղրիւյ մե
 Նուկ մի. որդի եղեալ իշխա
 նի քաղաքին. որ արժանաւ
 որ փարթաւութիւն վախճանեալ
 էր բազում ինչս և ունի եւ թող
 նմին. իսկ յետ ոչ բազում
 ժամանակի նուազեցաւ և ծո
 խեցաւ ինչքն ի վարկաւ որ
 պէտա. և զայն և և որդեալ
 եւ հաս ի վերջին աղքատութիւն.
 ոչ վստակութիւն ինչ կամ չը
 թայնութիւն. այլ ինչաւ արկութիւն
 վաճառեւ կորոյս. քաւել յայն
 իսաղոսոսին եւ և և ինչ երկինս
 և ի թաւեին յան դուրս
 և անձինքն յանձինս իւրեց
 մայնցան. յայս պատաժմանէս
 մահուկա այս եղև իմեռնութիւն
 նեք փոքր. զի գերեւն ընդ
 ինչաւ արկութիւն կորոյս. և և
 նուազեցաւ վստակութիւն
 և աւելեալ և և յայն պիսի ամ
 ու ապաւն. և այն զի գիտեք ըն
 ձեռն ընդին. վստակութիւն
 և փոքր մի ողորմութիւն առնել
 նմին աւաչեք. քան զի տես
 ներ զնա յատեան իւր աղ
 քատ և ձմեռն ողորմութիւն ի վր

ՅԵՐԵՄ.

Իմ քառենն . քանզի գրեցեալ
տուներ Հանգերն պատառա
տուներ . և պատկեր կորացեալ
վերջին աղքատութիւն . վո սյո
ու շարժեցաւ յայ . և խորհեր
գրանել լապեւն քորուսեալայ
եւ երկրութեան երանութեն .
Էւ կոչեաց զնաւապետն . սըր
բայ մեծի եկեղեցոյն առան
ձինն . և ասեցնաւ . Թր նաւ
միկոս . կարողես պահել ինչ
խորհուրդ . ասե նաւապետն
յուսամորդին այ օր իմ . զի
ինչ զոր Հրամայե սրբութիւն քո
առիս խորհուրդ . մի՛ գիտաս
ցի՛ մարդոք . Լըօն ցնա Հայ
րապետն . պիտոյե զի արաս
ցես գիրք յոսկոյ լտերս յիս
նից աւ եկեղեցոյ գիմաց . այս
տնուն մանկան Հօր որ վախ
ճանեալէ . և զիր ինձա վկայք .
կնքեա և մատոյ այսր . իսկ նաւ
միկոսն աւ ժամայն փութապէս
արարեալ զՀրամանն . մատոյց
զթուղան տուեալ ցՀայրա
պետն . Էւ քան զի եր այրն
յառաջ ժամանակաւ մեռեալ
և թուղան ճոր . ասե Հայրա
պետն . գնա պատուական նաւ
միկոս . և ձգեա զգայ իցորեան
կամ ի գարի . Էյետ սահաւ
առութիւնք սյսր . և գնացեալ
եկն ի Հրամայեալ օրն առ
Հայրապետն ունելով զգիրն .
Էւ ասե Հայրապետն . գնա
արդ . և առա ցմանուկն զի՞նչ
շնորհես ինչ և առաց բեզ գիր
օգտի . այլ անա պատուական
նաւ միկոս . մի՛ առցես ինձանե
պակաս քն զի իս ղաւնիկան
և առ ի նմա զգիրն . պատաս
խանի ես նաւ միկոսն . Հրա
ման տուր մի զի մի՛ և զայդ ա
տից . Լըրդ՝ գնաց նաւ միկոսն
ի գաղաթիւն իւր . և կոչեաց զ
մանուկն . և իբրեւ եկն ասե
զինչ սացեօրն և ես շնորհե
ցից թեղ որ զաղքատութիւն Լըր
ցա

Եւ իմ քառենն . քանզի գրեցեալ
տուներ Հանգերն պատառա
տուներ . և պատկեր կորացեալ
վերջին աղքատութիւն . վո սյո
ու շարժեցաւ յայ . և խորհեր
գրանել լապեւն քորուսեալայ
եւ երկրութեան երանութեն .
Էւ կոչեաց զնաւապետն . սըր
բայ մեծի եկեղեցոյն առան
ձինն . և ասեցնաւ . Թր նաւ
միկոս . կարողես պահել ինչ
խորհուրդ . ասե նաւապետն
յուսամորդին այ օր իմ . զի
ինչ զոր Հրամայե սրբութիւն քո
առիս խորհուրդ . մի՛ գիտաս
ցի՛ մարդոք . Լըօն ցնա Հայ
րապետն . պիտոյե զի արաս
ցես գիրք յոսկոյ լտերս յիս
նից աւ եկեղեցոյ գիմաց . այս
տնուն մանկան Հօր որ վախ
ճանեալէ . և զիր ինձա վկայք .
կնքեա և մատոյ այսր . իսկ նաւ
միկոսն աւ ժամայն փութապէս
արարեալ զՀրամանն . մատոյց
զթուղան տուեալ ցՀայրա
պետն . Էւ քան զի եր այրն
յառաջ ժամանակաւ մեռեալ
և թուղան ճոր . ասե Հայրա
պետն . գնա պատուական նաւ
միկոս . և ձգեա զգայ իցորեան
կամ ի գարի . Էյետ սահաւ
առութիւնք սյսր . և գնացեալ
եկն ի Հրամայեալ օրն առ
Հայրապետն ունելով զգիրն .
Էւ ասե Հայրապետն . գնա
արդ . և առա ցմանուկն զի՞նչ
շնորհես ինչ և առաց բեզ գիր
օգտի . այլ անա պատուական
նաւ միկոս . մի՛ առցես ինձանե
պակաս քն զի իս ղաւնիկան
և առ ի նմա զգիրն . պատաս
խանի ես նաւ միկոսն . Հրա
ման տուր մի զի մի՛ և զայդ ա
տից . Լըրդ՝ գնաց նաւ միկոսն
ի գաղաթիւն իւր . և կոչեաց զ
մանուկն . և իբրեւ եկն ասե
զինչ սացեօրն և ես շնորհե
ցից թեղ որ զաղքատութիւն Լըր
ցա

ինչ կամի տալ ջնա . Թե՞ք յա
պագեցե՛ր առե՛ւ ևս թերե՛ր ըզ
գիւս . առե՛ւ մանուկն մը իմ
գիտե՛ա՛մ զի ոչ ոնիմ զօր ըօ
րեն յաղեցուցանե՛ջ զինն .
զինչ ևս մե՛ծ ծագե՛ա՛ւ քեզ ոչ
որմեւի՛ք արագեցե՛ւ ինչ . յայն
ժամանկե՛ն արքայազանն ապա
ղինարոս . ընդունիմ զաղաջանս
բո . և հաստուցանեմ ահա ինչ
առ զգլուխ իրերդ լիապէս .
բայց ե՛ղբայր աղաջեմ զքեզ
մի՛ խնդրե՛ր տոկոսիս իօք եկե՛
ղեցոյս . զի իքէն եղև յապա
ղունն . ծաւնր է ած մանուկն
և առե՛ւ . զի՞նչ խորՀի մը իմ
և հրամայե՛ շիցի . և զօր ինչ և
իգլխոցն կամի սրբուի՛ք քա
թաղցի . ԼՂսէ հայրապետն .
ոչ բաւականէ քեզ որ թողուս
զվաշխք յայն ժամ մատուցին
առաջի զգրանն . և տուաւ ցը
նա . Ե . լիար ոսկի . և արձա
կեաց զնա հայրապետն անու
թա՛ . վս զի եթող զատկոսն .
ԼՂյս գաղանի գործք անայն
ոյն ազոդ ինարի . և գլխուի
զոր եցոյց իվթ մանկանն յա
բուղանելով զնա յաղքատու
թեկնէն . յետոյ իջափ փաթած
մուծե՛ծ ծնողար իւրոց եւ զառ
բարուորք քաղաքս վարուի՛ք վայ
ելլապա զայ գոհանայր . ԼՂյս
պէս իցե՛ ողորմածութի . և այսպիս
պարտիկ տունե՛ջ աշխատացե
լոց խղճաց . ոպ ճշմարիտ սի
րելոյ .

Ըղբատուն գային իտերու
նոյն . և ինչորեկն զորմուի
յեզբարցն . եկն խաբէբա մի
և անկու առաջի ծերոյն և ժը
տէր մեկաւ տառապանօր . և
ծերն ոչ աւեր . ինչ . բայց
միայն երկու մաղեղեն . և ետ
ցնա զլաւ տղայն և քնաց . իսկ
դէտ եղև ծերոյն երթալ ի
քաղաքն . և տեսանէ զխաբե
բայն . ոչ ժողովեալ ընկերո
նմա

ՂԼԽ.ԺԴ.ՊԼՄ.ՈՅՐԱ
նման իւր . և եկն իգիւնէ՛ դա
ճառն և առե՛ց ջնա . խաբեցն
զանմիտ միայնակեաց մի . և ա
ռի զմաղեղենս . առ իրեզ և
տուր գինի զի ուրախ լիցուի
և իբրե՛ւ յուսաւ զայս ծերն
տրտմեցաւ յոյժ . և գայր յա
նապատն . և կայր արտու՛մ ըզ
բազում առուս . և այսպիս
սէր . թե՛ պէտ զմարմնս զըր
կեցի . այլ ևզ հոգիս տաւա
ել ևս կորուսի . և չեղէ՛ ար
ժանի կարօտելոց տալ . այլ
այն խաբէբային որ շարաջաթ
վաճառելովն զիս մեղսա՛կիցս
իւր արար . ապա յանուրջս
տեսանէր այր մի լուսաւոր
յոյժ պայծառութի . որ զգե
ցեալեր զմաղեղենն . և առե՛
ցնա զի՛նչ արամեալ . ճանա
չե՛ս զմաղեղենս զայս . առե՛
ծերն այս՛ մը իմիցե՛ . ԼՂս
ցնա մը . դու ետուր զմաղե
ղենս ինչ . և ահա ես եմ ըզ
գեցեալ . քանզի յոր ժամե
տուր զառ յանուն իմ . ես
ընկալա զսո . արգեթէ կս
միս առ զմաղեղենս . իսկ ե
թե՛ կամիս առ զանմերկանս
և ի զփառան . եւ զարթուցեալ
ծերն ետ փառս մյ . և ուրախ
եզ և յոյժ . և պատմեաց միայ
նակեացն . և յայնմ հետե
ջառնէին ընտրուի աղքատաց
Երան ինչ յոհան . աղեկսալդ
րու շայրապետն ողորմածն
եր իկիւրոս կզգայն . որդի
լեալ եպիփանու կիպրոսի ե
տիսկոպոսապետին . ոչ յառ
արեւոյն այլ . այլոյ ուրուծու
և յոր ժամեհաս իջափ հաստ
կի . ամուսնացոյց զնա հայրն
իւր . և եղին նմա զաւակք .
և այն չափ եղև խաղաղարար
բարի՛ . Հե՛ղ . քաղաք . ո
ղորմած . որ և ողորմած տես
անեցաւ . եւ եղև մեռանել
տմուսնոյն . եւ լուսաւ բարե
գա

աշխարհաւորն հետեւեալս
 զհաճո ական վարս նք . և հը
 րոյնայնաց ձեռնադրոյ զգահն
 նեւ . պատրիարք . արքեպիսկոպոս
 րու . եւ նախ քան զնստելն
 իւր յայտան . տեսանէ իտե
 սիւնանն . զդոգրմանունն . իբ
 րե զհարածն զարքարեալ . և ի
 ձեռնն իւրում ոստ ձիթեւնոյ
 պաշաւէց . և ասէ ցոյհաննեւ
 եւ դուստրն մեծագա . որին և
 համարձակուի ունիմ անհայրն
 իմ . և ասանց իմ ոչ ոք կարն
 մտանել և տեսանել զնա . արդ
 եթէ զիս քեզ բարեկամ տա
 նես . եւ զքեզ սիրելի աւ
 նեմ ձոր իմոյ թագաւորին տե
 յոր ժամեա միսմ . և ինչ զքեզ
 ասեա . և տեսանիցես ըզնա
 յարաժամ . եւ զարթուցեալ
 գիտաց եթէ ողորմածութենե
 րար ետեսնե իբրեւ նա աւա յա
 թու . յայնժամ աւ ժամայն
 հրաւայեաց ժողովել զաղքատս
 քողաքին . և գտին . եւ ուն
 ձինք . և գրեաց զնս կանգակի
 և կերակրէր և զգեցուցա նոր
 զնս . և եթէ մեռաներ ոք ին
 ցանէ . գրէր փոխանակ նց այլ
 աղքատ . և զթիւ . եւ հաշարին
 աս նուազեցուցանէր . ոք չափ
 եկաց յաշխարհի . և զայլ ան
 ջափողորմածութիւն և զուղղութիւն
 զոր առնէր սքն յոհանն հետ
 ողորմանն . գրեալի յողջ և
 իկատարեալ պատմութիւնարուց
 նք . եւ այսպիսի ասէր առ ան
 հաննես . եթէ դու տուր և
 եւ բաշխեմ և ոչ վերջին զը
 տայց պարգևաց քոց իբաշխելն
 վս զիկնց առաւել տա քո և աս
 ասաւ . այս զնս անամբար . և թ
 որք տա քո ան և անխնայայն ըզ
 տուրս պարգևաց . վս զի ինքն
 քո տա ասաւ պարգև և զտա ասաւ
 զտաւ ոչն սիրե ողորմութիւն .
 աստմեաց երանելին ագաթ
 ան հօրն մեծարա զայս . պիսի .
 և թէ

ՍԵՐ ԵՒ ՈՂՈՐԴԻ ԼԻՆԻԱ
 Եթէ երթայր իբաշխելն . և աս
 ասեւ զնեւ . գործն . և գը
 տեալ ուրուհի . ընկեցիկ . և
 ասե ջծերն ուրեքն . ասա
 թոն . հայր . ասէ ագաթ . Եթէ
 իբաշխարք վաճառել զնեւ .
 գործս . ասէ ուրուհի . ասա
 ներ և բարձ զիս և ասարցես ան
 դր . և բարձեալ զնա տա քո և իբա
 շաքնասե ուրուհի ուր անօրգն
 ասագործ զվաճառես զիս անդ
 դիր . եւ ասար արցիւ . և իբրեւ
 մտաւ և այլ զնեւ ասարին . աս
 նէ ուրուհի . քան ո՞վ վաճառե
 ցիր զայր . և նա ասէ այս քան
 և ասե ուրուհի . քանեա ինչ
 ասարանուար . և գնեաց իմ ըզ
 րամանն . և աս ցնա . և ուր
 ժամ զայլն մտաւ և իր ասեւ
 քուհն քանո՞վ վաճառեցեր զայր
 և նա ասէ այս քան . ասէ գը
 տեա ինչ զայս ինչ . և նա սը
 ընաց . գարձեալ էյետ վս
 ասեւ արցի կամեցալ գնալ ի
 իսուց իւր . քան զի փոք և կէ
 մնաց առ իւր . ասեւ ուրուհի եր
 թաս հաք . ասէ ագաթ . և
 այր երթամ . ասէ ուրուհի
 բարձ զիս և ասար անօր գտեք
 ինչ . և ասե ինչ ասար . և բարձեալ
 ուրախ արցիւ իմ ունոյ իւ
 րոյ . ասարաւ իսեղին ուրե
 գիտն զնա . յայն ժամ սեւ
 ուրուհի . ասեւ ինչ զնա փորա
 քո և նս քանի նք իր անգեալ
 ետ ցնա . և ասե ցնա . ասա
 թոն . այր մեթէ հրամայե
 քո իմ երթամ . և զնս ուրուհի
 անեալ եւ ասագաթ . և ինչ
 երկնից և երկրի . և ինչ անե
 րուցե ինձանէ . և սքաւ թոն
 հայեցեալ այսք . և ասեք ոչ
 գոր ետես . զի հրեշտակ ան
 ինչեալ եր փորձե զնա . և յայտ
 եւ զնս ողորմած բարեւ և ըզ
 հնազանդութիւն .
 Բսկ զսրբաւորն հայրապետեան
 զսահակէ ասեին . Եթէ այնչափ
 եղև

եղև ողորմած որ ասեին թե
առաւել քան զբնութի մարդոյ
եղև ողորմած : իսկ յոր ժամ
չսէր թե ողորմած դէռեւ կոչէր
առ ինքն և հարցանէր ասելով
վս' այ . զիարդ' եղեր ողորմած
ասա . իբնութենէն եթէ ի՞նչ
րակէ մտաց . քան զի ասեր
երանելին թէ ոչնէն այն քան
վարձք որ բնութե ողորմած
կամ լուռ . կամ հեզ . կամ
զգաստ . կամ սակաւ ասկատ .
քան զի այս պարգև այդ . ու
և ամբարին . այլ որք նեղեն
զկամս և զսիրտս իւրեանց և
բանութի զառաքելութեդ քո ծեն
վսայտորիկսն ար և բռնուիք
յարիշտակեն զարքայութին եւ
նից և իբրև հարցանէր ոմանք
պատկառելով ծածկէին . և
տմանք ասեին . Դ . ստիռութի
ասացեալ եթէ զիարդ' եղեր
ողորմած . և նա ասէ հաւատա
տոր զի ոչ ինչ տամ ումէք և
ոչ առնեմբարի ինչ : Սակայն
զինչն զայն զոր տամ . զոր
ան և աղօթք ձեք պարգևեն
այսմ սովորեցա . եւ զի յա
ռաջն յոյժ ան գութ և ան
վշտակիցեի . նշեայ անկեալ
յեռութենէն նեղացայ յոյժ .
և սկսան խորհուրդքիմ ասել
ցիս . արդարև եթէ եիր ողոր
մած . ոչ թողոյր զքեզ ան .
և խորհեցայ յանձն իմ տալ
աւուրն հինգ փող աղքատաց
և իբրև քայի տալ . ինոյն սա
տսնայ արգելոյր զիս . ասե
լով . յե' տաղապետ արդար
և այս հինգ փողս բովանդակ
գինեին քանջարոյ վս' տանն
և կամ վս' բարեկեաց . և ասա
ոպ' թե զոր կոր զաւակացն
հաւատէի . վս' այսորիկ ոչ
ինչ տայի ումէք . և յլլ իբրև
տեսի թե յաղթիս' յախտե
անտի . ասացի ցորդեակն իմ
զի գողանայցե հինգ փող .

գաղ

զկ' ի' փ' Դ . Ս . Օ . Ր . Ն
գաղտ յինն և ասացե ողորմա
թէ . քան զիսեղանաւորք . և
և ի փասին եին ամ ինչք մեր
իսկ նի' և սբարի սբարեալ
գողանալով տայց տասն տասն
փողս և յետ ժամոս ինչ տայց
գրամս կես . և . ք . դրամս
եւ իբրև տեսի եթէ ան
ցաք . սկսաւ գողանալ երեք
մասն դահեկանի և տալ . իսկ
իմ զարմացեալ ք' անհուցնայ
ասեմցնա արդարև որդեակ
կտրի օգուտ եղեն այն հինգ
փողս . բայց այսուհետև
տայց տասն տասն . Յայն
ժամ ասէ ցիս մանուկն Դպտ
լով երթ աղօթս կաց իմ քո
ղուեց իմոյ . եթէ ոչ այսօր
ոչ ունեաք հաց ուտելոյ .
ասա թե իյե գողարդար ա
ռաջինն ես եմ . քան զի և
դրամ կեսս և տրմեսս այս ին
քն դրամք . ք . գողանայի և
տայի կարօտելոց . լայս պէս
ինք' հաւատոյն սովորեցայ և
ես տալ յամ յանձն . իսկ հայ
բապետին զարմացեալ ասել
հաւատա եղբայր . բազում
հարանց գիրս ընթերցեալ եմ
և այդ պիսի ինչ է եմ գտեալ .
և անհեալ զնս' արձակեաց յիբ
աքանչ իւր տեղիս . վս' պետ
Յորսի մաքսաւորին .
Յափրկիցոց աշխարհին
եր ոմս մեծա' տուն յոյժ . ըս
տամբակ և ան ողորմ . անոն
պետրոս . և եր' մաքսաւոր .
եւ ի փութաւոր իմ մերին ըս
տեին աղքատք յարևու և ըն
նուի . և ևս ան իւրաքան
իւր ինողանէ գովել զտուն
ողորմածաց . և աղօթել ձ
մի ք' միոյն . Դ . ոյն պէս և ը
տունս ան ողորմիցն պարսա
ել և նսխատել . և ի ասեւն
նց եկն իմ ջ և մաքսաւորին
նուեն . և սկսան իմ մեանց հար
ցանել . ո'վ արգեօք առեալ
իցե

ՅՈՒՆ
հոգե խառնե նր ողորմութի . և ա
մենեցուն Հարցն աւ զարմանա
ռչոք գաւաւ ինոցանէ որ առ
եաւ ինչ խառնե նր . և ասե մի
ոմն ինոցանէ . զինչ ապք ինչ
և ես առից ինոցանէ այսօր ո
ղորմութի . և արարին լ և մա
դրաւ . յայն ժամ յարուցեալ
աղբատն այն գնաց . և ևկաց
արտաքոյ գրան մաքսաւորին .
և ակնո . և եր և մնայր թէ երբ ե
կէ սցէ և ին մի ժամու ե հասմաք
սաւորն բարձե ալ գրաստու
Հաց գերմակ ի ճաշոյ վս և իւր
ոյ սեղանոյ սակա . Եւ իբրեւ
եռն և զաղբատն և իմացե ալ
ծանեաւ զի վս խնդրելոյ աղա
բաւ եկե ալէր անդ . և մնայր
զի ալցէ ինչ . վս այն իբար
կուի շարժեալ . ած զաշտն ոչ
եգիտ բար . և իսրոտու թե
նէն առեալ իբոււն գլորտակ
մի ի գրաստու անտի . արձա
կեաց յերես նր . իսկ նր խըն
դոք առեալ ընթանայր . և
Հասեալ եկաց ինչ Եղբարց
աղբատացն այնոցիկ ժողովոց
և ասեք երգմար թէ յիւրում
ձեռացն իսկ առե զայս . իսկ
յետ երկուց առուրց Հիւանդա
ցաւ մաքսաւորն Հիւանդութի
մեծ մինչև իմահ . Եւ տեսա
նէ յանուրջս զինչն իբր թէ
Համարո Հատանէին նմա . և
զգործս իւր զամ իկշիռս ե
դեալ կշռէին . և ի մի կողմանէ
կշռոցն սեաւը ոմանք և արա
գեւ ժողովեալէին և գնէին .
իսկ ի մի կողմանն կշռոց հ
ին արքայի առա զգետք .
և տեսեամք ահաւոր . որքոչ
ինչ գտին բարի գործս մաք
սաւորին . որչիցէն յիւրեանց
կողմանն կշռին . զի գուգակը
շիւ լիցի . և գեմ շարեացն .
միշտ կողմանն կշռին . և այսու
պատճառաւ տրտէին յոյժ . լ
ինքեանս . քանզի բարեակամք
եին

ՔԼԻՍԺԴ . ՎԼԽՆ ՕՏԻՆ
և ին և ապրեցուցանեւ և հասնե
զնա . վս այն ճարակ ուղերն
ասելով . ապա մեք ոչ ինչ ու
նիմք այսր . յայն ժամ ասա մի
ոմն ինոցանէ ոչ ինչ ունիմք .
բայց մի գրեալ Հացիկ . որ ետ
քի և զայն ակամայ . աւագին
լուսաւորք արբն . բերեք զայն
Հացիկն զի գիցուք սասի իկ
շիւ . և իբրեւ բերին զգերմակ
Հացն իկշիռն . Հաւասարեաց
կշիռն . յայն ժամ ասեւ պայ
ծառ ազգեսայնց մաքսաւորն .
երթ յաւել իդե ըմակդ յայդ . ե
թե ոչայդ սեքդ տանին զգեղ .
Եւ իբր և ես ինոցանէ զի սասն
տո ժամայն զարթեալ իտես
լեւեւն . և գիտաց ճշմարիտ ե
թէ շէ տուտ տեսիւն . . ալ
Հաւատարիմ և ստոյգ . քան զի
զամորինչ իմանկութենէ իւր
մե գործեալէր . և զոր ինչ
մոռացեալ իսկ երիւր . զամ
զայն մի լ միովե տեսանէր .
զի եթովպացիքն այնոքիկ ժո
ղովէին և բերեին իկշիռն .
Եւ ասեք մաքսաւորն բարե
բարե . եթէ մի սիդիգն որե
գրտակ Հացիկն զոր սրտմու
թե արձակեցի այնպ . օգուտ
եղև ապա որ քան շարեաց
փրկե որոք զուարթոք տացե
ինչս իւր կարօտելոց . և յետ
տ բազում առուր առողջա
ցեալ յարեալ ի Հիւանդութե
նէն . Եւ ապա այնու Հետև
այն պիսի սղատացաւ և այն
պիսի ողորմութեղև որ և իմար
մինն իւր ոչ իմայեք . և երեւ
եղև երբեմն յոր ժամ ելեալ
երթայր իմարսաւորութի . զի
սլատակեցաւ նաւորդ մի որ ապ
րեալէր ինաւակոծութենէ և
երմերկ . և անկեալ առաջի նր
աղաչեք խնդրելով ինմանէ ըզ
գեստ . իսկ նա կարճեաց ե
թէ աղբատոք իցէ . Հանեալ
զնեբքին Հանդերձն իւր ետ
զնա

ԳԵՂՈՍ ԵՐ ԴԱԻՐՆ ԽԵՐ ԱՅՆ
 ՎԱՅՆ ՀԵԱԶԱՆԵԳՈՒ ԳԼԽԱ
 ԵՐԻՆ ԽԵՐՈՂ ՀՐԱՄԱՆԱՍՅՆ . Ե
 ԵՀՈՒՑ ՆՐ ՈՐՈՒՄԿԱՐՈՒԹԵՐ
 ԺԱՆԱՆՈՐ ԵՂԵ . ԵՒ ԽԱՔՆ ՓԱ
 ՄԱՆՈՐՆ ԱԵԹՈՐՈՒ . ՉԱՄ՝ ՉՈՐ
 ԽՆՉ ԱՅԱՐԱՆԵՐ ԱՌԱՆԵԼ ԸՆԶԻՅ
 ԵՄԱՆԻՆ ԵՐԵՄԱՆԵՐ ԱՅ ԱՐԱՐ . Ե
 ԱՊԱՄԱՆԵԳԱՄ ԿՈՒՆԱՐԱՅՈՒ ԳԻՃ
 ՀՈՂՈՅ . Ե ԽԵՐԵ ԹԵ ԻՎԱՃԱՌ
 ԵՐԺԱ ԻՀԵՌԱՆՈՐ ԶԱՂԱՅՈՒ .
 Ե ԽԵՐԵ ԳՆԱՅԻՆ ԽՈՒՆՂՈՐ ԽՆՉ
 ԲԱԺԱՆԵԳԱՒ ԽԵՐԵ ԼԵՒԱՅ . Ե Խ
 ԺԱՆՈՒԹԻՅ ՈՐՔ Ե ԽՄԱ ԽԱԿ Ե
 ԼԵՒԱԿԻՆ յԱՂԽԱՐՀԵՆԻՐ ԵՒԱՆԳ
 ԱՄԱՌԱՌԱԿԵՆՈՎ յԱՅԼ ՈՒՐԵՔ ԵՐ
 ԹԱՒԼ . յՈՐՈՒՄՆՔ ՈՂԵՐԻՆ ԳՐ
 ՆԱՐՈՅ . Ե ԱՅԼԱՒ ԳՈՐԽԵՒԱՂ ՂԵՐԻՆ
 ԽՃԵ ԺԱՌԱՅԻ . յՈՒՂԻ ԱՆԿԵՒԱՂ
 ԽՈՒՆՂՈՐԸՆ յԱՅՆ ԵՒԱՆԺԱՆՈՒԹ
 ՈՒՄԱՆԳ . ԳՆԱՅԻՐ Ե ԴԱԻՐՆ ԽԵՐ
 ԽԵՐԵ ԺԱՌԱՅ ՆՐ . ԵՒ ԽԵՐԵ
 ՀԱՍՐԻՆ ԽԱՐԵ ԹԵՂԻՆ . Ե ԳԻՄ
 ԱՆԴ ՉՈՒՄ ԱՐԺԱԹԱՄ՝ ԳՈՐԻՐ . ՈՐ
 ԵՔ ԱՐԵՐԻՒ ԵՄՈՒԵՐ ԻՄ յՈՂԺ ԳՐ
 ԱՐԻՆ . ԶԱՆ ՂԻ յԱՌԱՂԱՄ՝ ԳՈՐԻՆ
 ԻՆՉ . ՄԵՆ ԱԵՒԱՂ ԳՈՐԽԵՒԱՂ ԽՈՒՆ
 ՂԻ ԽՆՉ ՈՐ ԻՎԱՃԱՌԱՒ ԱՂԱՂԱՆ
 ԳՆԱՅԵՒԱՂ ԵՐԻՆ . ԱՐԵՐԻՒ ԼԵՒԱՂ
 ԵՐԻՆ ԱՐԱՆԱՆԳ յՈՂԺ . ԽԱԿ ԱՐԺԱ
 ԹԱՄ ԳՈՐԻՆ ԽՈՒՄԱՌԱՊԱՆԱՆ ԱՆԿ
 ԵՒԱՂ ԵՐ ԵՆՈՒԱՊԵՒԱՂ յԵՆԶԻՅ .
 Ե ԽԵՐԵ ԱՆԿԱՆ ԵՐԿՈՐԵԱՆ ԸՂ
 ԽՈՒՐԻՔ . ՄԱՆԵ ԳՆԱ ԴԱԻՐՆ .
 Ե ԴՈՒՐ ՈՐ ԳՈՒՀԵ . ԶԱՆ ՂԻ
 ԱՅԱԿՐ ԱՆՈՒՆ ՆՐ . ՈՒՆ ԱՅԻՄ
 ՈՒՄԱՂ ԱՐ ԳՈՐ ՈՒՆԻՄ . Ե ԵՂԻՈՒ
 ԱԿԱՆ յՈՂԺ . ԱՅԻՆ ԱԿԱ ՈՐԵՒ
 ՈՐ ԽԵՐԵ ՄԵՆԱՆԵ ԺԱՐԴ ԳՆԱ .
 Ե ՈՐՈՒՄ ԱՄԱԿ ԹԵ ԱՅԱՐԻԼԵՐ
 ԽԱԿԱՐԺԱԹԱՄ՝ ԳՈՐԻՆ ԽԵՐԵ յՈՒ
 ՄԱԿ ԹԵ ԺԱՌԱՅ ԱՌԱՅԵՒԱԿ .
 ՉԱՐԺՈՅԱԼ . ԶԱՆ ՂԻ ԴԱԻՐՆ ԸՂ
 ՆԱ ՈՐ ԺԱՌԱՅ ԵՐ . Ե ԼՈՒԵՒԱԼ
 ԳՐԻՆԵՐ ԳՈՐԻՆ ԱԿԱՐՈՒՄ . ԲԱՅՅ
 ՈՂԵՐ ՄԵՆ ԱԵՒԱՂ ԳՆԱ . ԶԱՆ ՂԻ Խ
 ՄՈՂԱՂ ՈՒՄ ՀԱՍԱԿԻՆ ԻՆԱՂ ԵՐ
 յԱՓՐԻՆԵ ԳԼՈՅ յԱՂԽԱՐՀԵՆԻՐ . ԻՄ
 ՂԻ

ՂԻ ԵՆԱ յԱՅԻՄ յԱՂԽԱՐՀԵՆԻՐ
 ԵՄԱՆԵՐ ԳՐԻՆԵՐ ՄԺ ԳՐ ԽՈՒՄԱՌԱՊ
 ԱՐԱՆԱՂ ԱՆԿԵՒԱՂ ԵՄԱՂ . Ե ՈՂ ԽՆՉ
 ՈՒՆԻՐԺԱԼ ԱՎԵ ԳՆԱ ԴԱԻՐՆ ԴԱՐ
 ԺԵՒԱՂ . ԳՐԽԱՆՈՐԻՄ . Ե ԳՐԵՒԱ
 ՂԵՒԱ . ԳՐ ԽՆՉ ՈՂԵ ԱՐԺԱՆ ԱՐԱ
 ՀԵԼ ԳՆԱ ՂԻ ԵՆԱ ԺԱՌԱՅ ԵՄԱՂ
 ԱՅԼ ԳՐԱԲԱՐԱՐԿԱՄ ԽԱԿԱՂ ԱՐԱՅԻՆ
 ԶԻՂ ԽՈՒՄԱՐ ԽԱՂ . ԳՐ ԳՐԱԿ
 ՄԺ . ԽԱՐԻ ԶԱՐԻ ՈՐԻՆ ԵՂԱԼ
 ՆՐ . ԽԱԿ ՆՐ ՀԱԼԱՆԵՒԱԼ ԳՐ
 ՆԵՒԱՅ ՈՒՄԱՂ յԱՂԽԱՂ ԴԱՐՀԵ
 ԿՈՒՐԻ . Ե ԳՐԵՆԵՒԱՂ ԵՐ ՀՈՒՄԱՌԱՊ
 ՄԺՐԻՆ ԱԿԱՄԱՂ ՈՒՄ ԸՂԺԱՐԱՅ
 ԱՆ ԱՄԱՌԱՂ Ե ԵՐԻՆԵՒԱԼ ԸՂ
 ՆԱ ԴԱԻՐՆ ԽԵՐ ԳՆԱՅ ԻՎԱՌԱՄԱՆ
 ԳՐԻՆՈՒ ԱՐԱՂԱՂ . ԵՄԱՌԱՅ ԱՅԻՐ
 ՆՄԱՄԵՐԻՆ ԱԿԱՐՈՒՄ ԵՐԴԱՄԱՐ
 ԳՐԱՆՆԱՂ ԳՐ ՈՂ ԽԱՌԵ ԱՅԵ ԸՂ
 ԽԱՐՀՈՒՐԵՆ ՆՐ ՈՒՄԱՅ Ե ՈՂ ՀԱ
 ՄԱՌԱ ԼԽԻՐԵՐ ԽԱՌՈՐԸՆ ԱՆՈՒՐԻ
 Ե ՈՂ ԴԱՆԿԱՂ ԱՐ . ԱՅԼ Ե ԳՐԵՆՆԱ
 ԳՐԱՅԻՆ ԱՂ ԶԱՄԱՂ ՄԱՅԵՒԱԿ . Ե ԳՐ
 ԱՐԻՆ յՈՐ ԺԱՄ յԽԵՐ ԳՈՐԻՆ
 ԽԵՐ ԼԱՅԻ ԴԱՌԱՄԱԿԱՆ ԱՄԱՌՈՐ
 ՈՒՀ ԹԵ ՈՒՐԻԳԵՆ ՆԱ ՈՐ ԳՐԱՅԻՆ
 ԱՐԽԻՐ ԱՆԺՈՒԹԻՆ ԽԵՐ Ե ԹՈՂ
 ԱԼԵՐԻՒԱՂ . Ե ՈՂ յԱՅԻՆԵՒԱՅ ՈՒ
 ՄԺՐ ԱՄԱՆԵՆԵԻՐ ԳՐԱՐՀՈՒՐ ԴՆ
 ՆՐ . Ե ՄԱՌԱՂ ԱՆԺԵՐ ՄԱՆ ՆՐ Ե
 ԸՆՄԱՆԵԱՂ Ե ԱՐԻՆԵՒԱՅ . ԳՐ
 ՈՂ ԳՐԻՆԵՐ ԹԵ ԳՐԻՆ ԵՂԵ .
 ԽԱԿ ՄԵՐԻՆ ԱԿԱՐՈՒՄ ԱՐԱՄԱՌԱ
 ՈՐԻՐ ՄԺ ԽՈՒՄԱՌԱՊԱՐԱՐԱՐ
 ԵՐԵՐԵԺ ԶԵՐԱՌԱՆԵ ԼՈՂ ՆՐԱՄԱ
 Ե ԽԵՐԵՒԱՂ ԼՈՒԱՅ ԱՌԱՆԵՆՈՎ .
 Ե ԽԵՐԵՒԱՂ . ԴԱՄԱՄԱՌԱՆ ԿՐԵՐ .
 Ե ԳՐԱՂ ԵՒ ԱՐԱՄԱՌԱՐՈՒՐ . ՈՐ
 ՈՂ ԵՐԵՐԵՐ յԱՅԻՆ ԱՐԽԻՐ ԽՆՉ
 ՄՈՒՐԻՒԱՂ ԵՐ . Ե ԱՄԱՂԱՐԵՐ ԴԱՆ
 ԺՆ ԽԵՐ ԲԱՂՈՒՄԱՂԻՐ . ԽԵՐ
 ԵՒԱՌԱՅ ՄԺՐԻՆ ՆՐ ԳՐԻՆԵՒԱ
 ԴԱՌԱՆ ԽԵՐ ՄԱԿԵՒԱԼ ԱՌԱՆԵՂ
 ՄՀՈՒԹ . ԱՐԱՄԱՂԱՌԵՐ յԱՅՆ յԱՓ
 ԱՌԱՐԵՐԻՆ ԵՐԵՆԵՆԵ ՆՐ Ե ԽԵՐ
 ԵՒԱՐՀՈՒԹԵՆԵՒԱՂ ԵՐ ԵՐ ՄԵՆԱՄ
 ՆԵԼ ԳՆԱ ԲԱՂՈՒՄԱՂ ԱՆ ԴԱՄԱՐ
 ՀԱ

Գալուսիեցան Այաթապետ
 եղին . Այաթապետը ընթաց
 ցան զգնեա նր . և ոչ տեսին
 զնա և ոչ գտին և ոչ իմացան
 ամեննին ո . քեք Թէ իցէ :
 Տայն ժամ սկսան ամենեքն
 ապաշաւել և զղջանալ յոյժ .
 և ինչն տէրն նր ան մոխիւնար
 լայր յոր ժամ յիշէր եթէ յո
 ռում անարգութեաներ զնա .
 և մանաւանդ որք բախած էր
 մար անուաներին զնա ի սկի
 քա՛ն Թաղործքն այնքիկ որք
 յաշխարհէնք եին . Թէ պեա
 րաւմուտիւն նոցա . զի ոչ կա
 րացին հաւատաւ ալ Զանաշեւ
 զնա . այնու միտիւտեան .
 զի տեսին զնա և հոստեցան ի
 նմա . և զի յա տնեցաւ և զի
 տաղին Թէ որպիսի ինչ եղեա
 լեր նմա . զի առնած գնա
 ցեալ էր . Այաթապետաւ աշ
 խարհի . Եւ Թէ ունիւնաւ յա
 քուն անողորմ և ան գութ
 լեալ . յետոյ ողորման ան
 չափ և աղքատաւ էր եղեալ . և
 զանն ևս աղքատացոյց . փնջ
 ի տապոս Թէ ևս կարգեալ
 զինքն Այաթապետան վս սի
 քոյն թի . որ վս մեր աղքա
 տացաւ և զաղքատս երանեաց
 որում փառք յաւիտեանս ա
 մեն . Եւ տէրն պետրոս յոր
 ժամ եւ ի գրանե ան իւրոյ
 գուղե առաջնորդեաց նմա
 հրեշտակ ան . քան զի հան
 դիւեցան նմա . գ . փայնա
 նալ աք երգիւցիք . որք ե
 կեալ էին աղօթել իսկ տե
 ղին . և անդէն դարձեալ եր
 Թային ի հոռեցան իւրեանց . և
 եր փն ինոցանէ աշակերտ
 սրբոյն մակարայ . և անորո
 գնաց ի նս . փնչ և յեղիպատո
 աւ հարսն . և պատմեաց ա
 շակերտն մեծին մակարայ հօ
 րի իւր և յալոցն եղբարց ըզ
 ժուէմիւղուի առն . որ իմա
 նա

նապարհին . ք . և և ուրա
 հեր և ապա Զաշակեր . Եւ
 կոչեաց մակար զպետրոս առ
 ինքն . և նրանցոյց զնա ի
 մեր . պատմել նմա զամ վարս
 իւր . Եւ նա պատկառեալ
 և հարկեալ ի հօրեն մակարայ
 սնուգիւ առաց զամ . Եւ ե
 կաց յանապատին առաջակերտ
 սրբոյն մակարայ . կրօնաւո
 րեալ զամս . Ե յոյժ Զքնուի
 փնջ զոր ի հոգեանոյն ան գամ
 սարսերն գնք . և ախառեալ
 ք ժշկեալ ի ինքն ինմանէ .
 Եւ յեա . Ե . ափն եկն յա
 նապատեն . յայրն սրբոյն
 մակարայ . և իւնդացաւ
 անդ առնմա . գ . օ . ք . և այն
 պես փոխեցաւ առ փոխա
 տուն իւր քս . և եղբարքն ե
 դին զնա ի գեղեմանի . և գրե
 ցին ի վարս առաջնոցն և ըզ
 նորայն . Լճս պես աղքատա
 ցաւ վս թի երանելին պետ
 րոս . ևս առցաւ զանուն մե
 ծուի . և զերկնից արքայու
 թն . Եւ ամ օքս ի թի որում
 փառք և պատիւ յաւիտեանս
 յաւիտենից ամեն .

վարք երանելոյն . յոհանի
 սի . Որդւոյ . Եւ արաբիո
 սի կամաւոր աղքատացելոյն
 թի .

ՅԱՄՍ ԺԱՄԱՆԱ

կացեալ օգնութեան արկադիսի
 սրբոյն մեծին Թեոդոսի . և ի Հայր
 նառեան սրբոյն յոհաննուսովե
 բերնին . և յորեն ընծապահ
 բաղաքն կոստանդինուս պօ
 լիս . որ կոչեցաւ նոր լուս
 մեծ առն յոյժ . որոյ անուն
 էւտրոպիոս . կոչեցեալ . և
 եր կարգեալ ի Թաղաւորեն ի
 պատիւ սարաւաւուի . ևս
 նուն կնոր նր Թեոդորա .
 Եւ եին երկուքեանն երկիւղ

անք յայն . Թգնային յամ պատ
 աւիրանս . Եյրթաւսւնս ան . Ե
 եին նց որդիք երեք . Եզեղիու
 ան ինոցանի . զինոորեյուցին
 իբաւն թագաւորին . իբասս
 սինկղիստոսացն . Իսկ զկրտսերն
 իսան իւրեանց սնուցանեին
 Եիսրաւմէին երկիրդիւ Եիմաս
 տաւ լի ան պաշտոնի Հանգի
 սից . Եւեւտուն նք զնա յու
 սուսն գրոց որոց . Եիբրե
 իստարեաց զւսմունս անա
 ջունց պատուեալաւ իւր . Ետուն
 զնա յեւ պատրիկ իվարդապե
 տս փիլիսոփայական . Երհնս
 տից . զի ուսցի զճարտասանա
 յան Եզիկիլիսոփայական ներ
 վարժունս արտաքին իմաս
 տասիրտց . Եյոյժ զօրաւորէր
 մոօք մանուկն յո Հաննէս . վս
 այն իսկաւ ժամանակս քաւ
 անդուկեաց զամ Եւսմունսն Ե
 զՀանճարսն . Եսիբեր զա
 րօթս Եզեղեցեցիս այ . Երզ
 վկայարանս սրբոց . Եյաղօ
 թեւոյ ոչ դադարէր գտիւ Ե
 զգիշեր . Եյոնթեցմանե գը
 րոց ոչ երբեք Զանճրանայր .
 մինչ զարմանալ ամ ժառան
 դաւորաց Եկեղեցիոյն լի ու
 սուսնաւ իբրեւ նք Եւ իբրե
 ութե . Ժամանդէ Եիմիուս
 աւուր իբրե գայր ստուտու
 նակիցսն իւր իվարդապետ
 րոնսն . Հանդիպեցաւ նմա
 միայնակեաց մի յուն Հանգըս
 տից վանապի . արկուն ակիւ
 միս . իվերին սաՀմանացն որ
 ուիտ երեւալիւր երթալ իսք
 քաղաքի Եմ . Եիմբն Հրեշտ
 Եւակիւր տեսլեամբ ԵՀիւվ .
 Եեղէ նմա անցանել լիւրու
 տանն յորումս . ստինք սքիյո
 Հաննէս . Ետեւեալ զնա յոՀան
 նու . լցու Հոգով սրբով . Ե
 ցկաւ Հանդանել զնա Ետեւ
 Հալիս պատուական . ուստի
 րս Եկամ յո՞ւրթաւ . Ենա ա

ասցնմա զպատճառս երթա
 յոյն իւրոյ . Եդարձեալ Հաթ
 ցեալ տեղեկանայր զկարգ
 վանացն . Եզ Զգնաւորա
 կան Հանգիւն . իսկ նա պատ
 մեաց զամ կարգաւորութե ուի
 տի միայնակեցացն . Եզ սե
 ցնալոՀաննէս կաթնս միս
 անգամ դառնալ սյորեն . իսկ
 նա աւել . զուխան զոր եդի լի
 այ կատարեցից . Եերթայց
 իսպ տեղիսն Եմ երկիր պա
 դեցից Եդարձայց իմասնա
 րանս իմ կամօքն այլ լուսալ
 զայն յոՀաննու Եկաւալ զն
 ունե միայնակեցին Ետարա
 առանձինն . յակեան մի ժող
 ցին . Եերգմամբ մեծաւ ազա
 չեաց զնա Եպատուիրեաց . զի
 յոր ժամ դարձցի իսք քաղա
 քեն Եմ . Եկեւցե առնա Ե
 տարցե զնա զկնի իւր իվան
 իւր . Ետեւցնա յոՀաննէս .
 Եշմարտաւ ամ իմով աւեմ
 քեզ Հայր սք . զի եմք մեք եզ
 քաղք երեք . այլ Հայրն Ե
 մայրն մեր առաւել սիրեն զիս
 Եգթան իվ իմ քն եղբարցն
 իմոց . Եբաղում դարութ Ե
 Հանճարով Եիմաստութե վար
 ձեցին զիս . Եուսուցին զամ
 պատուիրանս այ . Եարդ կա
 մին զինուորեւ զիս իդուրե
 թագաւորին իբասս սինդիտ
 սացն . Եյայն ժամ ամուսնա
 ցուցանեն զիս . Եզբաղեցու
 ցանեն զիս իՀոգս Եիզգօսա
 նս սնոտի . Ետեցաւոր կեն
 ցաղոյս . Ենս յարա ժամեք
 թաղով յեկեղեցին . Եյսեով
 զամաւունչ գիրս զորով եո
 նու . Իմագայ ԵՀաննայ զի
 ոչ ինչ են կեանք աշխարհի
 այս . Եամ ունայնութե Եիս
 քողական . Եկորստական
 միայն աշխարհ մարդ . որ արՀա
 ժարՀի զկենցաղս դայր . Ենք
 քանեմ Զնորոյ օմ Ետեւանն

ՅԵԿԵ

Պէտք է հասարկ իյաւիտենական
Հորոյն . և ժառանգէ զանմահ
Պայաւտենական կենանն . զոր
խոստացաւ սիրելեաց իւրոց .
յաղագրս այսորիկ ո՛ր Հայր պա-
տուականն . անկանիմ յոսս քո
բաղաւտմ զի տարցեա զիս ըզ-
կնի քոյ ի վանս քոյ . և թուակց
և դասակից արասցես զիս այլ
ոց կրօնաւորացն . Օայս լու-
եալ միայնակեցին . Հաւատա-
ցոյց զնա . երդամբ . զի իդատ-
նալն իւրաւատարցեա զնա ի
վանա իւր զկնի իւր . և ուխտ
եղեալ միմանց ողջունեցին
զիրեաքս . և որոշեալ գծաց կրօ-
նաւորն զճանապարհս իւր . և
յոհաննէս զնաց արաւստեանա-
կիցս իւր . և ասե լէ միտս իւր
երթայց իտուռն մեր և խնդրե-
ցից ի Հօրե իմէ զի պարգևեա
ցե ինչ աւետարան յորմէ ըն-
թեռնելով կարացից ուսանել
գաւաթուհիսն որ վս քե գըր-
եալէ ինմա . և զՀաճոյս նք առ-
նել Հանապաղ . էլ երթեալ
առ ծնօղսն իւր պատճառաւօք
ասերցն . ոչ կարեմ երթալ
առ վարդապետն իմ . և առ Հա-
սակա կից մանկունն . զի ամե-
նէքեանն նք ունին աւետա-
թան . և յոր ժամ գան առ վար-
դապետն մեր ընթեռնուն և
լուսաւորեալ անայինբանիցն
ուրախ լինին . իսկ ես ուն որբ
գողով որք ոչ ունին Հայր և
մայր . քան զի ոչ ունիմ գիրս
սրբոց աւետարանչայն . և աս-
մայեմ յոյժ յամենեցունց . աղա-
քեմ զձեզ զի առնիցէք ինչ . առ-
եաքանն մի՛ ուն զի հաւապագ ու-
նելով ի ձեռ ինիմում յօժարու-
թէ ուսայց զգիրս սքս . յայն
ժամ ասեմայրն ջհայրն նք քո
իմ Հրամայեա զի արասցեն . աւ-
ետարան մի վայելուչ որդեկիս
միւրոյ . որ ոչ միայն գեղեցկու-
թի գրոցն յօժարեցուցանիցե
զնա

ՍԵՐ ԵՒՈՂՈՐՄԾԼԻՆԼ

զնա . յուսուշիս սիրուի Հան
գիրսիցն . այլ և վայելուչ դե-
ղականե զարգու նք և ասե սու-
թիս . և ասե Հայրն նք այդմ
բացուք այնպէ . էլ նոյն ժա-
մայն Հրամայեաց կոչել ոսկե-
րիչ . և ասե ցնա առ յինն ոս-
կի որ շափ և կամիս և գործեա
տուր աւետարանի . զի ապ-
որդոյս իմում . էլ առեալ
Հինգ Հարիւր դահեկան ոսկե-
գործն այն . լէ նմն և քարին ա-
նականց պատուականաց . և մար-
գարիտս գեղեցիկս . և մեծա-
գինս . լոյնպէ և գրիչ գրոյն դը-
րեաց քանչեւ ինչքնաղա կերոց
գրով . և նկարագրեաց զպատ-
կեր նման մանկունն . և զՀօրն
և զմօրն . և վաղվաղակի կաղ-
մեալ բերին զաւետարանն .
և նք առեալ ետուռն զաւակին
իւրեկց յոհաննու . և նա առ-
եալ պահէր յինքեան առ ան-
ձինն . և տկն ունելով մայր
գաւաթեան միայնակեցին .
էլ յետ աւուրց ինչ դեպ ե-
ղև գալ միայնակեցին . և տե-
սեալ զնա յոհաննու ուրախ
եղև յոյժ . և գիրկս արկեալ
Համբուրեցին զմիմեանս . և աս-
ե ցնա յոհաննէս . գուցէ ծը-
նողաց իմոց բազում իվք իմ
եթէ իմանայցեն զՀրամարելս
իմ ինոցանն . դառն արատ
սուօք Հաւաւչեն իվք իմ . և
խափանումն առնեն Հոգւորա-
կան ընթացից իմոց . և ճանա-
պարհիս որ առ ան . այլ աղա-
քեմ զձեզ Հայր պատուական
ոնք զի զան խլարար և իծա-
ծուկ արասցուք . զի մի ոք զի
տասցե և ճանաւացե ծնողաց
իմոց . էլ նա ասէ արա ուն Հա-
ճոյ թուեսցի քեզ . և ան լը-
ցուացե զցանկուք սրտի քո .
էլ եւառ զնայնակեացն և դը-
նաց յիզր ծովուն . և տեսեալ
նաւ մի . ասէ ցնա աւայեան .
աղա

աղաւթմ գրեզ Եղբայր տուք
 մեզ ըմբարձու զնաւաքո - և
 Հանցեալ մեզ ի վերին աշխար
 հն յան Հանգստից վանքն -
 ասեցնա նաւասպետն - վարձ
 նաւիս ծմբազուսն - ևան
 սաղաւի ունիմ մնչեւ լցցիբե
 տարի ասեց յահալնեւ քա ի
 ինչե վարձն յա սաւայ ինչ Եզ
 բայր - ևնա ասե - Ի. քահէկան
 ասե յահանէս ցկրօնաւորն -
 անաւա ինչ Հայր զի երկայց
 առ Դնողս իմ և պատմաւա
 նօք խնդրեցից զվարձս նաւ
 իս - և ասե միայնակեացն -
 Երեւորդեակ ևնա առաջնոր
 դեացե քեզ - յամ գործս քա
 բուէ - Էւ Եղեաց յահանէս
 առ մայրն ի - ք - և ասե տիկին
 և մայր իմ որ բարեօք ծնար
 և սնորհեր զիս - և զամ պէտս
 իմ հատարեցեք - արգ Հայցեմ
 իբեկն զի զխնդրուածս իմ կա
 տարեացե փռւեմով - և ասե
 մայրն ասա որդեակ զինչ և
 կամիս - և կատարես ցուք -
 Էւ Եղե յահանէս - ամ ուսում
 նակիցքն իմ - ի ճաշեւ լնթիւ
 բազում ան գամ կոչեալ Էն
 զիս - իսկ ես և ոչ մի ան գամ
 զնմ և ամայեմ ինոգանե յոյժ
 երթալ յուստեմ և տա անեւ
 զնմ - և ասե մայրն անաւայ որ
 դեակ և ես Հաւանեցուցից
 զՀայրն քո - զի տառե քեզ
 զինչ աիտոյե - և եկե եւ տը
 բոպիտս իշխանն իտուն իւր
 Հայրն յահանէս - իսկ մայրն
 նմ Թեոգորաց - ասաց զգիւղ
 բուածս որդոյն իւրեանր -
 յայն ժամ Հանեալ ետ յահան
 նու - Ի. քահէկան - և ծառայ
 զինի նմ - զի մի Ժսի ետցե
 մայրապար - իբրեւ լմանուկ -
 իսկ ես պատմաւորս որո
 չեաց յինչեւ Է զատայն յոր
 ժամ գնացին - Է - ինքն զԷ
 նաց առ միայնակեացն - և ետ
 Գ. Զ

ԳԼԽ. ԺԴ. ԱՅ ՅՈՇՆՈՒ
 Գ. Զ. Գեկեանց ցնաւապետն - և
 մոնքն Երկրեան ինաւն - և
 յաջողակ հոշմոյ պատահեալ
 վարչապետի Ե Հասնաւեյեզր
 ծովուն - և գնացին խաղաղութ
 ի վանսն - և պատմեաց սրայնա
 կեացն զամ պատահեալսն տ
 բառու - և զԵրմեռանդ յո
 ժարութի նմ - և ուրախ եղև տ
 բան - և անեցե րանելին յո
 Հանն - և որդեակ դու գեռ
 և սմանուկն սփակաւ սնունդ
 և կարգ միայնակեացս Զգնու
 Թե այս - զի որք կամեսցի կը
 բռնաւոր ինել - զաւուրս -
 Էս պարտե ինել իմանս մնչ
 տեսցե զվարս Ժուգալութե
 միայնակեացն և զՀամբերութ
 և ապա առցե զձև կրօնից սո
 ցա - զմօղն դէն պարեգուն -
 և զնոյնակե րա երկայն կրկն
 քն - և զմաշկե դէն քոտին - և
 զսանդալ հողալծալին - Էս ա
 սե յահանէս - աղաչեմ ԸԶ
 քեզ Հայր - Էւ զի այնօք վաղ
 վաղակի զգեցուցես ինչ
 զայդոսիկ զասացն այսք իմ
 ծուծեկեդ ձեր - և փայլես
 ցես զՀեք քո խոյ իմոյ զի յոժ
 ցանկամ զգեւոր - զայդ պիսի
 ձև Հրճշտակաւս - Էս սրա
 տուն տեսեալ զյօժարութի նմ
 նոյն ժամոյն ժողովեալ զամ
 դասս միայնակե ցուն - փոք
 րեաց զՀեքս Գլխոյ նմ - և զզ
 քեցոյդ նմա զիտչրազոյն մա
 զիդեկն - և ետե զմաշկե դէն
 քոտին Է և Զ նմ զամ կանոն
 և կարգ պաշտմանն - և յանձն
 արար զնա ամենախնամ յոր
 Հագնեայ - Իսկ երանելին յո
 Հանն - և սկսաւ տեսն Հե
 տե խոտակրօն Զգնութ - և
 տն միկե ի վարուք քոյս յա
 վարքս զժամանակե կեանցի
 քոց տրեմ - և արտասու
 ցա - աղաւանտօք և սխիւթ
 զամ գիշերս սաղմս Երգութ
 Է և Զ

Կարօտով ճնդդացն իմ - և ոչ
 երկնչիմ աղօթիւք սրբուի
 ձեռն - և յուսամ օգնականին
 տա քա՛կուսեալս - զի և անդ
 կոխեցից զխոյնից շար վիշա
 պին - Եւ իմացեալ ծանեան
 զի կամի երթալ ի քաղաքն
 իւր - յարտառաւ եզնալ լա
 ցին զբաժանուսն ձր իյն
 քեանց - և աղօթեալ իվրն
 յուր յոհաննէս իբրեւ զնա
 քար ընկեց մի - դարձա յետս
 և հայեցեալ տեսանէ զանա
 պատն յորմէ հրաժարեաց - և
 տրտտուալից հաւաքմամբ ի
 ծուռնկա անկեալ ստե - ողջ
 անս սբ ուխտ միանձանց սր
 բոց հրեշտակաց բնակարան -
 ողջոյն ձեզ դասք և ժողովք
 սբ միայնակեցացդ - որ բա
 րիոք ընկալաք ևս նուցեք զիս
 յոյս իմ հաւատառնէ առ ան
 զի մարտակցուք աղօթից ձե
 րոց - և իտան հօր իմոյ յաղ
 Թեցից քաւաճանող Թշնա
 մոյն - և կոխեցից զգլուխ ան
 երևոյթ և կամակոր վիշա
 պին - և երթայր զճանապար
 հայն Թախ ձեալ սրտիւ -
 և ան միսիմար տրտմուք մս
 հեռանալոյն ի միայնակեցաց
 անալ և յայնապատէն - և մինչ
 դեռ գնալոյ նա տրտառե
 լով և սաղմոսելով - հանդիպե
 ցաւ նմա աղքատ մի իճանա
 պարհի անդ - և զպեցեալեք
 քուրձմի պատառառուն յոյժ
 եասէ ողջոյն քեզ եղբայր և
 համբուրեաց զնա - և տեցը
 նա յոհաննէս - տեսանեմ ըզ
 քեզայր գուղի յոյժ տկարա
 ցեալեւ - և ոչ կարես բառնալ
 զայդ պիսի բորձեղէն հան
 դերձ - աղսցեմ զքեզ զի հան
 ցեւ զայդ իբն - և տացեւ
 ինձ - և առեալ զդեցցիս գու
 ղիմն - իսկ աղքատն ուրախուի
 մեծ

[illegible]

նէլ և կամ մտանել կամ սոցի
տերն քո - յառաջեա և ասայ
ինչ զի Հեռացայց յայն տեղո
քէ փնջե մտցե և ելցե տերն
քո - և ես եչ աւմեք ծանրա
ցայց - և զու ոչ երբէք ճանձ
րացիս յինէն - ևակն կալ ըր
առնուլ յայ - զվարձա քարեաց
վն իմ - որզնեղեալ և զտարա
կուսեալ հոգիս ասարեցուսցեա
իշրանս յայ օմի - Էւ դռնա
պանն գլխացել ի վն նք և եթող
զնա ի տեղոքն յայնմի - Էւ
երբ և ելի ձնողն նք յապա
րանից իւրեանց - և ետես զն
եքալեհին - և ցաւ աչք նք աք
աւսուօք և իջանէր արտօսքն
յաչաց նք ի բրնզվտակ սըռք
և ասե տեսի ճշարտապէս ըզ
ծնողս իմ լի կամեցելոյն մյ -
և զխայթոցն սատանայի զհրա
ցեալսկիս զից զօրու լինայ որ
է յիս - և ամբարձեալ զձեռա
իւր յերկինս ասե - Թր յս քս
մծդ ճշարտուի և Թր ողորմու
թի - մի թողուր զիս ի պաշտա
նակալ, զօրու լինեք բուսմի -
և մի մերժեք զիս յերեսաց վն
մեծի փառաց անուանդքո սըր
քոյ - և տուր ինչ համբերու
թի մինչ ցվախ ճան իմ ի տե
ղոքս յայսմիկ - Էւ եկաց ինք
մին տեղոք մեծաւ տառան
մամբ - և համբերատար ժուժ
կալուք զտարի մի - և հայրն
նք առաքէր նմա կերակուր ի
սեղանոյ իւրոյ - Էւ ասեր ըս
քանչացեալ հիւրեալ զարմա
նամ յոյժ լի համբերութի աղքա
տին աղորիկ - որ անկեալ կա
խեղովն յայնմի արտաքոյ
դրանն - Թէ զի ա՞րդ և կամ ու
համբերե նա այնմ - դառնա
շուշդ ժեղակ սառնամանեաց
ձմերային օդոյս - և ոչ երբեք
մտանէ յապարանս մեր - Էւ
հրամայեաց ծառայից իւրոց -
և արարին նմա խուշ պրտուե
ղին

զին - և ասե կարողի մծ և վն
դոքս ողորմել մեզ - վն այն
բիկ ան զնա մծ ի զուրա մեր -
զի ի ձեռն գորա ողորմացի մեզ
Էւ իմուժ աւուր ելեալ մայ
րն նք ետես զյոհաննէս և ի
զարմացման եղև - զի ուն վայ
րենի շնչաւոր երեւցաւ նմա
զի յոյժ նուազեալ և ան չքե
ղացեալ եր գեղ երեսաց նք
խաստիկ ձգուեթենէն և ի տա
ռապանաց մարմնոյն - Էւ ա
օեց ծառայոն իւր - քարշե
ցէք հանէք առեք տարեք ըզ
դա աստի - զի լե՞զ դա այդ
բնակիոյ կարեմ անցանել ես
այտի - և նոյն ժամայն բուռն
հարեալ քարշեցին զնա այլ
Հեռա գոյն տեղի - և նա դար
ձեալ դառնայրանկաներ անդ
և ոչ Հեռանայր - ասեն ցնա
դառնապանքն - երթ ի թիբ հե
ռացիբ յայդմ տեղոյ ո՞վ օտա
րակաւ այր գու - զի տիկինն
մեր ոչ կարէ յաչա տեւանել
զքեզ - Էւ զսե ցնմ յոհաննէս -
աղաչեմ զձեզ - ուն յառաջնու
ողորմեցայք ինչ - Էւ ոյնն և
այժմ գլխացէք յիս - և ի տե
ղոքս յայսմիկ - արարեք ինչ -
խզիկ մի փոքրիկ և ուհիք յայ -
և նոքա արարին ուն և կամեցաւ
Էւ հայրն նք և արուպիս ստրա
տեյատն - առաքէր նմա կե
րակուր յմմ ժամ ի սեղանոյ
իւրոյ - այլ նա ոչ ուտեր - այլ
իծածուկ զայն աղքատաց բաշ
խեր - և ինքն խոշորա՞ գոյն
հաց չորացեալ լե՞ր ըր ըր ու՞
և լի երկա առուր իմաստել
արեգականն առտէք - և ան
չափ տկարացոյց զինքն և ճընշ
եաց զմարմինն իւր - մինչ զի
ուն զան շուռն պատկեր երե
կեր մարդկան - Էւ յետ երեց
ամագ - տեսեալ քի զմեծ ճըգ
նուր քաջա՞ մարտիկ նա հասա
կին իւրոյ - և կատարեալ օրայ
նա

Եւ անկէ ցին յոհաննեան . առաւ
 քեաց ասնա հրեշտակ յեղի
 յից . և ասէ հրեշտակն յիս
 րաւ Եւնանն . ողջոյն քեզ ծա
 ռայ ան յոհաննէս . բարի և
 հաւատարիմ . և զսե տրած
 յոգոր սիրեցեալդու իբուր
 արե՛ք քումն զնա . ք յորջ
 որջման անունն քում . դա
 ստցիս դու ք յոյհաննու մը
 երաշին . և բնակեացիս իյերկ
 նային իորանն քում ք բըգ
 նաւորս իմ . և հաւատարօշն և
 վախճան լիցի սառապանաց
 քոց . և յետ երից առաւրց փո
 ինացիս սախա . և ունի իգարեմ
 ման եղիւ ալ եսես զսեսելն
 դայն . և ոչ յանուրջս ինչ .
 Էւ համբարջեալ զԼանապա
 զաւարած ձեռն իւր յեր
 կինս . և սեծակական հառա
 շանօք . և արտասուա՛ր դո՛ւնայ
 նիւ աղօթեաց այսա՛ր և աւե
 րած հարցն և տրգ ըզորում
 Հայր տն մերոյ յի քի . քոհա
 նա՛մ զբէն որդանարժանուհիս
 իմ ի առնեցեր ի թիւ սիրելի
 քոց քոց որքիսկզբանէ հաճոյ
 եղեն քեզ . աղաչեմ զքեզ յի
 ընտ՛մարդա՛ւ սիրուքդ քո . ըզ
 ձեռնս իմ և թող զմիզս և ըջն
 ընա զձեռնա՛րդ իր յսնցանաց
 նց . որորմեա և փանձանցն
 այնորիկ որ զիս ընկալան սի
 րոյ և սնուցին անարատաբար
 Էւ իբրեւ աւարտեաց զաղօթ
 ան . և ոչեաց զմատակա բար
 և զհոգա՛բարձու ասն Լօր
 իւրոյ . և ասէ ցնա աղաչեմ
 զքեզ . զի զոք ինչ պատու իրե
 ցից քեզ ասացես տիկնոջն
 քում . և նա ասէ ասա ի՞նչ զոր
 ինչ հաճոյէ քեզ . և ես ծա
 րուցից տիկնոջն . Էւ աւե
 յոհաննէս ասացես նմա իմե
 աղքատիկն այն . զօր իդարա
 նեն հալածեիր . զոր և քար
 շիւ իսկ հրամայեիր . և ընկե
 ցիկ

ԳԼԽ. ԺԴ. ԱՆՍՈՆԻՆ
 ցիկ առնել . ասաց թե՛ մի
 քաղցիր յի՛նչն . ալ արժանի
 արագիս դարձանն ձերոյ
 սոխա . զոր աւելի բան ինչ ա
 ւել քեզ . և ի՛նչ ի բնութայ պատ
 մեաց տիկնոջ իւրում զոր ա
 սացի յոհաննէս . և նա ասէ
 զԻնչէ՛ք բանն զոր աւել կամ
 ինչ աղքատն այն . և զի ոչ
 կարծմիցարջա՛հատու թե՛ նեն
 և իյաղտեղի կենաց նք տես
 նել զնա . և երթեալ պատմեաց
 ասն իւրում . ասէ ցնաայրի
 իւր . Եւ թիջիր և մի քաղցիր
 աղքատաց . զի զնա՛ր ընտրեաց
 ան . սակայն նա ոչ կամեցաւ
 զնայ . Էւ իբրեւ ծառեւալ յո
 Հաննէս զի ոչ կամի գալ մայրն
 իւր . դարձեալ առաքեաց
 զայլ եք իմ առայիցն և ասա՛ն .
 յետ երից առաւրց վախճանե
 լոցեմէս . և եթէ ոչ եկեա
 ցես և տեսցի ս զիս . ապաշաւ
 էլ ունիս լեւոյ յոյժ . և զբը
 ջացեալ ինքնին դու քեզ մե
 զաղցիր չի՛նչիս . և ոչ կարա
 ցես մի իմ արեւ զքեզ . և ոչ
 ելցե ինչոքն իսրաէ քումս
 յաւիտեան . և յոր ժամ լուա
 տիկինն վա՛րձու ինչ . եր
 կեսա ոչ երթալ սառնա . ալ
 յարուցեալ զնաց մի . և ցե
 ջին ո՛ր . Էրեւ յոհաննէս . և նա
 ցեալ առ դրանն ասէ նա զը
 ձ առայս իւր . բարձեք երե
 րեք զնա առիս . և խորհեր ի
 մտի իւր թե՛ զի՛նչէ բանն աղ
 քատիս որ ասաց . թե՛ ոչ դայ
 ցես . ոչ կարասցես մի իմ
 բնէ զանչդ յաւիտեան . և
 բերին զնա առ տիկն . Էւ
 տեսեալ զնա յոհաննու ասէ
 ան տուրդն ամբարեաց հա
 տուցե ճեղ զմարմն արեաց
 Լարիւրա՛ւ պատիկ յայսմ ալ
 իսարհի և ի ծանդեր ձեռն քո
 դաւոցե . զի բարեօք ընկա
 ւայք զիս . և առիս կատարե
 ցե

քան զայն տուրքան աւետարան
 նախան բարոգութեն քի . Եւ
 որով արարեք զորով ի փոքր
 կանգսյայցանէ յեզբարցս ինձ
 արարեք . այլ ես աշխատս ոչ
 ինչ ունիմ նշան մհուլէ գիտա
 ցից ձեզ . Իայց ասեմ . քեզ
 տիկին . Երբ որ քու ինձ զո
 զոր իմանգամ ասացից քեզ ա
 րասցես ինձ . Եւ քու աւել
 մա տիկինն նաստ . զոր ինչ
 ասասցես կատարեցից քեզ
 զամ վս այ . Եվ որ քեզ կին մե
 րոյ գնայէ այ . զոր մե ոչ գի
 տացաք ինչ . Եւ ինչն շարդին
 իւր յարտասուս եղեալ Հի
 նկայր . Էաստ յոհաննես
 լուք ինձ տիկին . զոր ասեմ
 այս մազեղէն քրձովս զոր
 զգեցեալսն . Թաղեալս .
 Եւ միայն ինչ պատու պիտի
 մուծան զգեցուցես ինձ և
 կամ յայլում տեղում Թաղես
 ցես . այլ յայսմ տեղում յո
 րում տաղաւարիկս . յոր
 ում կենդանուի իմում հանգ
 ւելի . Եւ պատուիր ինչ յոհանու
 քայսոսիկ . տիկինն հիանայր
 թէ զի՞նչ զի աղքատս այս իւ
 րն երախտաւոր ընտանի խո
 սի . Եւ ոչ ուր օտար կամ աղ
 քատ . Իսկ յոհաննես յետ բա
 նից իւրոց . հանեալ Եցոյց
 նմա զաւետարանն և եր իձե
 քս նր . Էաստ այդ լիցի թո
 չակ և բաժին աստ և ի հան
 դերձեալն աշխարհին քեզ և
 ան իմում առն քում Իսկ մայ
 րն նր առեալ իձեռն իւրում
 զաք աւետարանն շրջեր յայ
 կոյս և յայն կոյս . Էաստ թէ
 զիւրից նման աւետարանս
 այս աւետարանին զոր արա
 րաք որդւոյն մերոյ յոհաննես
 և սքանչանայր յոյժ . Եւ թե ա
 ցեալ եմուտ իրուան և ցոյց
 առն իւրում . Էտե սեալ ա
 ցե ճշմարտութեանս . զի ս'յ
 սե

ԿԱՄԻՄԱԼՔՏՅԵԼՅԵՆ
 և Է աւետարանն որդւոյն մե
 րոյ . Եւ թէ աւետի անկաւ դը
 մա . Գնացեալ հարցցուք զնա
 քան զի ուրն մի գիտեք . Եւ
 քեզ քակն մեր . Եւ ինչն թե
 նիւն ի վր յարուցեալ երկու
 քեզ ան ի փառսն եկին տուր
 հաննես զոր օտար աղքատ
 կարծեսն . Էւ ասեն զնա շա
 լով և արտասուք . Երբ մե
 ցուցանեմք զքեզ յահաւոր տ
 նուան մեծին այ . զի ասա
 ցես մեզ թէ աւետի և կամ յոր
 մե անկաւ աւետարանս այս ի
 քեզ . Էւ նր խոսեալ յոգն
 իւր . Եւ գորովեալ ի զթոյ ծը
 նողացն ոչ կարաց ժուժել .
 Եւ բախեալ արտասուք յոգոց
 հանեալ գառն հեծեծ անօք
 եւ հառաջմամբ ասէ . այս այն
 աւետարանն . յորմե ուսմ
 զնրկաբործ ճանապարհն ճըշ
 մարտութ . ունկնդիր եղեալ
 պատուիրանաց որ իրմա . Թո
 ցի զամ ինչ և բարձեալ զխաբն
 քի . Գնացի զկնի նր զի արժա
 նի եղեցեմա և ցանկացայ յայսմ
 զգեստու և կրօնաւորական
 ժուժ կալուէ վս փրկուէ իմ
 և ձեռոյ . վս այն բարձի զբող
 քուան քի . Եւ ունկնդիր լինե
 ին ծնողքն նր բանիցն . Եւ ի
 նային ասացելոյն թէ յի՞նչ
 կամի ասել և աւարտել զիտան
 Եւ այն ժամ ասէ . Եւ յոր ժամ
 կատարեաց ան զխնդրուած օ
 իմ զայս որում տեսնեք ի
 վերջին աղքատութ զիս . Ե
 վախճան իմ և հասնալե ա
 հա . այժմ ապա յայտնեցից
 քեզ . Էտեմ որդին ձեր յո
 հաննես . Էայս իմ աւետա
 րանն . զոր դուք ինձ եալի
 ցիք և ետուք . Իսկ ծնողքն
 իբրեւ ուսան նկատեալ հա
 ցան և ձանկան և նշանօրն և
 զոր ունեին յորդեանին իւր
 եանց . հաւատարմ հասնն ի

ի՞նչ և ճշման ան . ճայն արձա
 կեալ մեծապակասն ակասն լաւ
 և ողբալ և աղի ողորմ արարաս
 ուօք տեկեալք իմք նք . քա
 րեին զպարտանոցաւ նք և և Հա
 ւաչն ընդ կող կողմին անպատ
 մելի կսկծական կականմամբ .
 յառաւօտեան սինչն ի Հասարակ
 աւուրն . և իւր եղև այս ամ
 բազմուէ քաղաքին . և ժողո
 վեցան ի տեղին յայն . սինչ գը
 րե թե ոչ կարեր տանել տե
 ղացն զբազմուէ ժողովելուցն .
 արանց և կանանց քաչանայից
 և կրօնաւորացն որք ողբային
 մեծաւ Հառաչմամբ . և յոհան
 նեա տեկեալ դնէր ի մահ ի ծան
 էլ Հայեցեալ յեղկինս այս
 ծառ դիմօք . և զուարթամ գին
 խնդումք ասե մոր յս ընկալ ըզ
 Հոգի իմ . և աւանդեաց զՀո
 գին . և ողմ կարե պատմել ըզ
 կսկծաւի կոծն և զկականն զոր
 արարին ծնողքն և եղբարքն
 և ազգայինքն . և ամ քաղաքն
 առ Հասարակ . էլ մայրն ըզ
 պատուէր որդւոյն իւրոյ մո
 ռացաւ և մերկացոյց ինմանն
 զմազեղէն Հսկրեքն և զգե
 ցոյց ոսկե թել ծանրագին
 Հանդերձ . և նոյն ժամայն
 լուծաւ կիճն . և բօսացան ծր
 կոքին ձեռքն . յայն ժամ ե
 կեալ ի միտս իւր Հայրն յո
 Հա ննա ասե զպատուէր
 և ըզՀաճոյս որ դւոյն մե բոյ
 տրասցաւք որ և պատուիրեաց
 իմքն այլ մբարկաւոր կբգ
 ան ծնողին բոյ . էլ մեքկացու
 ցին զպատուական Հանդերձն
 ինմանն և զգեցուցին նմա գիւր
 Հին և զպատուաւն մազեղէնն
 և պատուալ զօպեցին . և նոյն
 ժամայն Հոտ անուշուէ բու
 րեաց իսք մարմնոյ նք . և եկց
 զարուսեղէն խուղ նք . և զքա
 ղաքն ամ . և յայն ժամ լոյս
 ծագեաց սաստիկ իմք սք
 մօք

ԳԼԽԴԻՆ ԴԻՍՏՈՒՆՈՒ
 մարմնոյն . և նոյն ժամայն բը
 ժշկեցաւ մայրն . էլ լուեալ
 թագաւորն . և սք պատրիար
 քն եկին ի թաղումս սրբոյն .
 և տե սեալ զեղեալսն և զլոյսն
 սաստիկ իմքն . ետուն փառս
 ան . և թաղեցին զնա ինմին
 տեղոջ յորումք խուղ նք
 անգութ և սաղմոսիք . իսկ ծը
 նողք սրբոյն յինեցին տաճար
 աղօթեց իմք սք գերեզմա
 նին . յանուն սրբոյն յորում
 տեղոջ բազում բժշկուէ առ
 նե մոր . ի ձեռն բարեխօսուէ
 նորուն վկային . էլ զամբս
 տացաւ ածս իւրեանց ետուն
 իսպառ պաշտման եկեղեցւոյն
 այնորիկ . և զմիացեալսն իկա
 րօտեալսն բաշխեցին . իսկ
 ինքեանք կրօնաւորեալք ի
 նմին տեղոջ օգաւաւորեցին
 սք ոսկերաց նք . սինչ իսկ
 վախճանի կենաց իւրեանց .
 Լատարեցաւ երկցե բանեալ
 ճգնաւորն քի յոհանէս .
 յամս ինքն և հաւաց մերոց թա
 գաւորաց . արհաղեաւ և ուն
 բիտս . յամս անն յունվարի .
 ժեռն . զընթացսն կատարեալ
 զՀաւատուն պաշեալ և զբա
 բիտնն յուսոյ վերին յաղթա
 նակ կոչմանն զառ Հաւատ
 յեայն ընկաւեալ . և զանձն օ
 բինակ տուեալ զկի ի կեղեց
 էլ զՀամբերութիւն յոբայ լու
 եալ . և զկատարու մեծն տե
 անք իմ քաղաքավորութե և ըզ
 զափառ Հաւատով . և սն մեզ
 կնի ի և անտանելի ժուսկա
 լուք Հանգեաւ ի քս յս իմ
 մեր յորում փոք յա խեանս
 ամեն .
 Եւ սաց ծեր կաթն ճանօթ
 լինել այ . լեք անծանօթ ի
 մարդկանե .
 Բայց գիճեաւեմ իմոյ առ
 ձին . և խառնելիս բուրբոյն
 զե բարեւեցն ոչ Հեանելի .
 զոր

զոր Երջանիկ հարբն արարին
 շողորմեցայեւ աղբատին . Բ
 մոյ յուսոյդ կերպարանին . զի
 յօր մեծի Գառաւառանին . ո
 ղորմէի Թշուառս անձին .
 Այլ արկողքի իմոյ անձին . լա
 լով յինեւ այս ասացին . Թե
 փնջ իձեռսս ինձ բարին . առ
 Լւբբեզիւ ճոյլենե լովին .
 Երողորմաժբարուց նոցին
 խառնեալ յիս գռլթ ողորմա
 գին . զե ողորմիւ իմ աղբատին
 Կողորմուե հասից բոյն .
 Կարգաճուի կռւմոյ ակախին
 ողորմուե խորտակեցին . և
 բաւկըն հին փոփոխեցին . ա
 ռանց հնուե ունդ գանձին .

Գլուխ հնգաւան երորդ .
 Եթե պարտիցե . Լըս հոգե
 ու հայր Եւ վարդապետ քս
 տաւալ հնաղանդո՛ւ

ՍԱՅ ՀԱՅՐԵ
 ԱՆՄԱՆ ԵՌԵ ՀԸՆԱ

դանդուի և պահք . հնազան
 Ը Գնն գգազանսն .
 սաց հայրն արեւնիկ . Ե
 Թե հնամանդո՛ւ և խոնարհո՛ւ
 Ը Եթէ Լբհն աղանդեւն զգեւ
 ու հայրն ամոնա . Գը
 նաց եղբայր ոմն իսկիւոյ . և
 առն ցնա . Ժեք իմ առաքե՛ զիս
 միշտ պատաստորուի իգեւ շա .
 և տս երկնջիմ իպոռնկու Թե
 նե . Լըսե ցնա ծերն . յօր
 ժամ տնսանիցիս զփորձո՛ւ
 Գալ իբեղ . ասացի՛ս ան զօ
 բուց արօթիբ հօր իմոյ աս
 քեցոյ զիս . և գնաց եղբայրն
 խրատելով ծերոյն . և յաւուր
 միջառաքեաց ծերնդն շբայրն
 ԻԳ

ՀԻՍ ԶԱՆԴՈՒԹ ԵՒՆ
 Իգեւ շա խնդրել աւելու . և զը
 նացեալ առ այն այր որ միշտ
 սովորէր տալ ինձ . և ոչ եգիտ
 զնա խոռն . իսկ զուստր տուն
 այնորիկ . Լբբե Եսեւ զեզ
 բայրն փակեց իմ թ զգուսն
 և սկսաւ վանել լե նմա . իսկ
 նա աղաղակեաց և ասե . ան
 հօր իմոյ ապրեցոյ զիս . և առ
 ժամայն գտաւ իմանապարհն
 իսկիւոյ . այսպս զօրաւ որ իցե՛

Գ հնազանգ . Եի հարց .
 Դ նացեալ երբեմն հայրն
 արբաճամ . առ հայրն որսե
 նի . և իբրեւ նսեկին . Եկն եղ
 բայր ոմն և ասե ցհայրն . աւայ
 ինձ բանորով կեցիցեալ զսեցնա
 ծերն գնացես և զայս ամ կե
 րիցես հանապազօր լե երեկս
 ասկա . հաց և աղ և եկի այսր .
 և ես ասացից յեզբսն . Եւ
 գնաց եղբայրն և արար զոր ա
 սաց նմա ծերն . և իլնոււ ամ Զ
 Եկն դարձեալ առ հայրն ար
 սեւ . և գտաւ անդ դարձեալ
 հայրն արբաճամ . և ասաց
 հայրն արսեւն ցեղբայրն . դը
 նա դարձեալ և պահեա զայս
 ամ . և զերկու աւուրբ կնի
 ցես . անս գնաց հնազանդու
 Թբ . Եւ իբրեւ գնաց . ասե
 արբաճամ ցհայրն որսեւն . Լե
 Եր ոմն եղբայրն Թե Թե . Լը
 ծով խօսեիր . իսկ ոյսու եղ
 բօր բեռն ծանր բարձր .
 Լըսե ցնա ծերն . Եղբայրն
 ոմն գտն և խնդրե՛ս այնպիսի
 նա . իսկ սա վնայ ցա այսր
 և ես ասեմսմա զբանս այ . և
 զի սա մշակ բարեկ . կատարե՛

Ը Զամն ժրո՛ւ
 սաղ ծեր ոմն . Եթե գը
 նաց երբեմն մեծն վասի ի իս
 Եայնկոստոն ի վանս մարաւնաց
 և զկնի սովորական վարդապե
 տու էցն . ասե ցառաջնորդ վա
 նիցն . ունիս սա զեղբայր
 ոք որ կեալ կամուցի . և նա
 ասե

ասե ամենեքեան կամին կեալ
մը սք . իսկ նա դարձեալ ա
ստ . ուրիս զոր որ ստացեալ
իցե ճշմարիտ Հնազանդութի . և
նա եբեր եղբայր մի և կացոյց
զնա իսպասուս օրբոյն իմամու
ընդերեացն . իսկ զկնի ճաշակ
մանն առեալ . Զուր Եղբայրն
արկ իլենն սրբոյն վասիլիոս
սի . և իւրաց զէնուս . և ասա
ասեցնս վասիլիոս արքեբեր
և Ես արկից Զուր ի ձեռնս քո
և իւրացիս . և նա ի Հնազանդութե
թեմենն ոչ առնել աւել ոչ ո
րեաց . այլ կարեալ զէնոն
լուացաւ . և սիրեաց սքն ըզ
նա յոյժ վս կատարեալ Հնա
զանդութե նք . և ձեռնագրեաց
զնա քահանայն և տարաւ չիւր
այսպիսիս Հնազանդութեն
մարդկան և այլ .

Զայս Գայրն ետայիայ . Ե
թիւ զոր օրինակ գոյն սրբու
նական ձիրանեաց . ոչ Թափեա
ցի . և գարնեալ և ոստք Ժա
ռոց փափուկ քիւրու գարձցի
ուր և ձգեացե որ . այսպիսի և
որոք նոր գայցնն իկրօնաւո
րութի . Եթե Հնազանդես ցին
Հարցն . դիւրաւ ուղղելն իմա
նապարհս կենաց .

Ե վս Հօրն յոհաննու կար
ճա Հասակին . պատմինն մեզ
Եթե գնաց նա երբեմն սու
ձեր ոմ Թեբայեցի իսիկե .
և նստաւ առ անձին յունապա
տի . ի Հնազանդութե Ժերոյ .
իսկ ձերն այն ստեալ փայտ
չորացեալ . տնկեաց յերկիր
և ասեց նա . յամ օր ուսուցեաց
էս զսա . միով սափորով ջրով
մինչև արմատացեալ Լուին
պտուղ ևս . և էր ջրուն Հե
ռի . յոյժ . իտե զորեկ յայն
մանե . այն չափ մինչ զի յերե
կոյին գնայր . և ասաւ օտան
գայր . և արար այնպիսի օրան
նափան . և զկնի երկց ամաց
կա

ԳԼՈՒԽ . ԺԵ . ԱՆՈՒՆ
կանաչացեալ ծառն արար ալ
տոռազս . իսկ ձերն տեսեալ
զպտուղն ուրախացեալ և ըն
ծայ յոգի իւր վս յայսերն նշա
նի Հնազանդութե Հոգևոր օր
դեկին իւրոյ Երանելոյն յոհան
նու կարճին . Եւ առեալ ձե
րոյն զպտուղն զայն Եբեր յե
կեղեցուրն . և ասեց ջհարն
առեք կէրեք զի ահա ստիցե
պտուղ Հնազանդութե . իբրե
լուան Հարքն և ուսան զպա
ճառ պտղոյն զոր և կերան . Ե
տեսն փառս այ . և գովեցին
զՀնազանդութեն որ նման Հրեշ
տակի գիտե ստենի զմարդ .
Ասեին և վս յոհաննու . այն
կերտին պօղոսի . Եթե ուր
նա Հնազանդութե մեծ . և էր
մերձ առ նք որ Թիւ . յորում
բնակեր ինծ մեծ . իսկ ձերն
տեսեալ իտեղն յայն բան
ջար մուրոյն . և ասեց յայն կիւր
իւր գնացեալ բերցն օղբ . և
ջարն զայն . և նա առ և զիւր
արարից Եթե գայ յիս ինծն .
ասեց նա ձերն ցնծութե . Ե
Եթե գայ իմք քո . կարեալ և
պեազնա և բեր աստք բոլ
և գնաց եղբայրն Երեկոյն .
և իբրեւ ետես զնա ինծն . գե
մեաց իմք նք . իսկ նա չբա
նի Երեկոյն կարեալ զնա և
պեաց և եբեր առ ձերն . իսկ
ձերն Հոգ տեսաւ մայր նմա .
և ահա գայր եղբայրն և ուրե
ք ինքն կատեալ ևս զինծն .
և իբրեւ ետես ձերն զարմ
քաւ . և կամեցաւ իտեալ Ե
զնա . Ե Հար զնա և ասեց յիւր
ուր բերես զկատաղի գոյ
և իւրեւեալ Երեկոյն զինծն .
Երեկոյն և իտեղի իւր . յոյ
զի ի Հնազանդութե եղբօր
րոյն . Հնազանդեցաւ և ինծն
նք .

Զսեին վս Հօրն . իտե
նեի . Եթե էր նք աշակերտ
որ

ան որ կոչէրն մարդոս օր և
 ունիւր Հն աղանդութի յոյժ . և
 եր էայ արուեստի գործ . և
 արքեր զնա ծերն . վն Հնազան
 դու և նր առաւել քան զամ
 շակերտսն իւր . որք էին մե
 տասանք . և զարքերն նք վն ա
 ռաւել սիրելոյն զնա ծերոյն .
 և նորա ևս խնային ք այս .
 և առաւ փութեկն առնա ծեր
 քն և աւելին ցնա . քն քն առաւ
 եւ սիրես գո . զմարդոս իսկ
 ծերն առեալ զնս ք ինքն
 եւ իսենեկէ իւրի . և սկսաւ
 բարեւ զբոռնա ամենեցուն ա
 շակերտաց իւրոց և աւել . ե
 կեսցես գո . այս անուանմ զի
 առաքեցց իսպաւորու թի ինչ
 զքեզ . և ոչ որ եւ ինոցանե
 վաղմաղակի . և սկսա զնացեալ
 իսենեակն մարդոսի բարեւաց
 զբոռն և աւել մարկի . և ի
 ձանեկն ծերոյն առ ժամայն
 վաղեաց արտաքս . և առաքեաց
 ծերն զնա իցործ ինչ . և աւել
 ծերն ցն շարսն ցայնուսկի
 արք ք իւրն էին . արք ուրն
 այլ ե շարքն զիւր ելին ինչայն
 իմ . և մտեալ իտուն նք եգիտ
 զի գրեալն օն . սկսեալ իր դգ
 ծեւ և փնչ լուաւ զձայնն ոչ
 կատարեալէր զօն . այլ անկա
 տար թողեալէր . և զգրիչն ար
 կեաւէր և վաղեալ արտաքս .
 Զայն ժամ աւելն ծերքն ցՀայ
 քն սիրովանե . արարաւ սիրես
 դու գրա . սիրեմք և մեք . զի
 և ան սիրեցեկ զսա ու և սիրե

Եւ իսկիւն այ .
 Եւ նորքէն մայրն մարկոսի
 տեսանել զնա . և ունեք քին
 քն բազում սպասք և զարդ
 երկրաւորք . և եւ ծերն ե
 տես զնա և նուսեցալ քն փմեա
 նս . աւել կինն ցնեքն . Հայր
 Հրամայեա որդւոյ իմոյ եւ ա
 նեւ առ իս զի տեսիք զնա . և
 մտեալ իսենեակն ծերն . աւել
 ցնա

ցնա ցւցես արտաքս ու և զի
 տեսցե զքեզ մայր քո . և եր
 զքեցես ալ մարկոս Հանգելաւ
 Հինս և և աւացեալս ինխոյ Հա
 ցանոցին . և եւ արտաքս վն
 Հնազանդութի ծերոյն . և կա
 վոյց զսա իր և աւել կեցցես
 և Հայրն ոչ ծանեալ զնա . և
 կրկին . առաքեաց մայրն նք
 առ ծերն . և աւել ցնա ցոյց
 ինչ Հայր զորդին իմ . և և
 ծերն ցմարկոս ոչ տեսցի քեզ
 թե եւ արտաքս զի տեսցե
 զքեզ մայր քո . և աւել ցնա
 մարկոս . եւ ինես քն բանի
 քո Հայր . աւաջեմ զքեզ այլ
 փ . ևս առաքել զիս . զի փ
 անսող եղեց քեզ . Զայն ժամ
 եւ արտաքս ծերն և աւել . այ
 ներ որդին քո որ եւ և աւացն
 ցքեզ կեցցես . և մի թարեաց
 զնա բազում Հոգևոր իւրա
 տիւք և արձակեաց զնալ իա

Զաղուք իտեղի իւր .
 և և և վն Հօրն մեզե
 թոյ եթե էրնա իտեղի յոյժ
 և զի յամուկեր նա յաշակեր
 տուք մեծի ծերոյ երկուսա
 ցոց . տեսեալէր նա և զՀայրն
 սխոյի . և զՀայրն պիմեն . և
 բնակեր նա ի իւրեան սինա .
 Եւ զնաց երբեմն ոմն սբոյ
 Հարցն առնա և աւելցնա . ու
 կեաւ . Հայր յանապատս յայտ
 ցի . առաւ իտեղի ետ և աւել . այս
 Հնմ զերկուս առաւ և Հայր .
 և աւել մօր քն մեջ փ Հայր .
 և զսե զնա ծերն . և ուր ինչ
 որդեակ . և կերիցես ամ աւ
 ուր զկես Հոգին այնորիկ .
 և նա արար սյնալ քն Հրամանի
 ծերոյն . և վն Հնազանդութի
 զսովորականն զայն աւազք բա

Զսոց Հայրն գիտս եթե
 կատարեալ Հնազանդութի օրի
 նակ Հնազանդութի սյե . իր
 զի այն որդեակն թե սիրես
 ցնա

ցնւ չու զան . նա ևս ան ար

Ըսաց հայրն մովսէս . ցեղ
բայր ոմն . եկ տաւաջութեզ
հնազանդութի . զի ինձանէ ծա
նանի խոն արհուլի . և համբե
րուի . և երկայն մտուի . և
եղբայր սիրուի . ևս եր ևս
եւ սոքայ են մահանք հոգոց
մերոց . իւարձեալ ասե . եկ
ով եղբայր . ի հնազանդութի
ճշմարտութի . յորում իցե խո
ն արհուլի . յորում իցե զօրութի
ուրախութի . և համբերութի .
և եղբայր սիրութի . ողջախո
հութ զղջութի . ևս եր . բան
զի որ ոք ունիցի բարեք և
հաստատուն հնազանդութի .
նա կատարի զմատառութիւնս
այ . իւարձեալ ասե կրօնաւ
որ որպէս հիւ և աղօթե յառաջս
ն լինի բոյ իւրոյ Հնազանդութի
ոչ աւելի . երեւա ոչ գիտե
լի զի՛նչէ կրօնաւորութի կամ
առաքինութի .

Եր ոմն այր աշխարհական
երկիւղած յայ . և զգուշա
ցեալ յամե որչափ կարողեք .
սա գնաց երբեմն առ հայրն
սիրան . գիտեալ եղեն անդ
և այլ եղբարք որք եկեալ ե
ին առ ձերն . լսել բան ինչ
օգտի ինձանէ . Լիսե ձերն
ցաշխարհիկն այն այր . ասա
ցես զու եղբարքս այսոցիկ
բանս կենաց . պատասխանի
ես այրն . ինքեա ինչ հայր .
զի ես ուսանել և ոչ ուսուցա
նել եկեալեմ . երբեք յուժ
նեղեաց զնա ձերն ասել . նա
մօ Հնազանդութի իւրոյ ոչ զօ
րեաց լի ինձանալ և երոյն .
Եւ ասե զիտա . ես այր զը
ռեւելի եմ երանջս որս զնեմ
և ծախեմ . և օրձակեմ զգնեալ
խոռոչ բանջարոյն . և երկուս
կասեմ . մեռա՛մեհս զնեմ և
գործուն ծախեմ . զայս սիրես
զի

ԳԼՈՒԽ . ԺԵ . ԱՄԱՍԻ
գիտեմ . այլ ի գոց խրատու
ինչ ոչ գիտեմ . այլ փայն
բնական զայս ինչ տաւոյնց ձեզ
եւ ասա այր ոմն ունեւորիս
բարեկամս . և ասե ջառաջին
սիրելի իւր . կարօտեմ ան
սանել զարքայ . արդ՛եկեալ
զու լիս տարցես զիս . և
սե բարեկամս եկից լիսեզ այն
չե ցիկս ինձանալ հին . իսկ
ցերեկորդ բարեկամս ասե .
եկ զու և տարցես զիս իյար
քունիսն . և նա ասե ես տա
րայց զքեզ փնչե իպարտեւ
Լիսե և ցերեկորդն եկ կրու
լիս փնչե ցեալաւորն և նա
ասե ես եկից լիս քեզ և տա
րայց զքեզ իպարտաւորսյի .
և խօսեցայց մօքս . և մտնից
զքեզ առաջին լիս զի սիրելի
եմես մեհի արքային . իսկ նո
քս հարցին ցնա թե զի՛նչ
ցե զօրութի առաւելի . իսկ նո
քս . առաջին բարեկամս
նկնուի . որ հանէ ինձանալ
և երկրորդ . բարե կամե
սրբութիւն . որ հանէ յերկուն
իսկ երրորդն իցե հնազան
դութի . որ անհալ և ամալ
կուլի կարգանէ առաջին
իւրեւ լուան եղբարքն ասե
մարտի . Հնազանդութի սր
բելի իցե ալ և մարդկան . և
չինեալք գնացին իսկնեակ
իւրեանց .

Երբեմն գնացին և երբ յոր
ի կիրիտ . որ զգեցեալ ին
մաշկեակս . որ Հայրն ալ
բոյ . և պատմիցին ձերոյն իոյ
արան իւրն զառաքինութի
կերի իւրոյ . զի փնչե պաշտ
յառախս . և փնչե ան ինչ զի
և երրորդն տաղեալէր ին
մեհ . և յորոքն կայր իւրեւ
գտնորութի ձերոյն . զամե
Պատասխանի ես հայրն զայ
բոյ և ասե . առաքինութի
Հնազանդիս այս . վերադարձի

ՅԷԵ

քան զերկից Զեբն . զի դուք
զձեր առաքինութիւն . արարիք կա
մօք ձերովք : Իսկ սա . զիւրն
Հատեալ զկամս . այլոյ Հնա
քանքեցաւ . և այսոքիկ մարտի
րոսքէն եթէ մինչ ի վաղձան
պահեսցեն զՀնաքանութիւն .
էյարգեցին զնա առաւելքան

Ը զայլ ինչ առաքինութի .
սաց Հայրն տուրու . Ե
թէ որ ի Հնաքանութի կացցի
Հոգեւոր Հօր . մերձ գոյն շը
նորՀա ունի . քան զայն որՀան
դարտին յանապատի . քան զի
տեսնեալորս գուշուս ծերոց
յերկինս . Եւ մի գուշուն եր
նոցին որքօտարք երն և գոՀա
նան զայլ . Իսկ երկրորդ գուշու
օտարաւ սիրացեր . Եւ երրորդ
գուշու նոցին եր որք փախչե
ին յանապատի . Հանգարտե
աւքն : Իսկ չորրորդ գուշուն
նոցին երրորդին ի Հնաքանութի
Թի Հոգեւոր Հարցն : և զգե
ցեալ ունեին Հնաքանութի
գուշուն . մանեակ ուկի . և
գօտի մարգարա կապս . և այր
սակ ի գլուխ . և գասեալ կայ
նի . և հրէշտակս . Իսկ ես ի բ
րն տեսնի տեսմ ցհրէշտակս
մին . զիե՛զի այս սակաւ գուշ
դաս այս յափ գերազանցե փա
ռօք . Իսկ նա աւելցիս . վս
տաորիկ . զի որք գոՀանան
զայ . և որք Հիւսացան յանա
պատի . և որք սիրեն զօտարս
իւրեանց կամօքն տրեցին զայն
և զիւրեանց կամքն . կատարե
ցին . Իսկ որք ի Հնաքանութի
են . վս սիրոյն այ Թողեալ ըզ
կամս իւրեանց . և զկամս այ .
և զՀոգեւոր Հօրն իւրեանց կա
տարեցին . վս այսորիկ ի վե
րագոյն փառսնեն քան զդասս
այլոցն . Բարիե Հնաքանութի
որդեակ որ սակս սիրոյն այ ե
ղեալ լինի . և զայս լուեալ
ծանեալ որդեակք . և զմեծութի
և զփ

ՀԵՆԱՊԱՆԴՈՒ ԹԵԱՆ

և զփառս այսու առաքինութե
որ Հնաքանութիւն : և ոյ կցե ոյ
զնաքարդարեալ փառօք . Եւ
զի դու . վ Հնաքանութի . կե
անք ես Հաւատացելոց . Եւ
դարձեալ ոյ Հնաքանութի .
դու ես փոք ամ առաքինու
Թեց : Եւ զՀնաքանութի դու ես
գտող արքայութենե ըկնից . Եւ
Հնաքանութի . որ սնուցանող
եւ ամսբոց . յորմէ դեպեա
ցի կաթն պարարտութի . և մեղք
քաղցրութի և Հասին ի կատարե
լուի Հասակին քի . և բնակիս
կեցեղեան Հրէշտակաց այ որք
ստանան զբեզ : այս սիրի ին

Ե ի Հնաքանութի որդեակ
Եւ ոյ եղբայր Թեբայե
ցի առ Հայրն սիրոյն . և կամե
կորնաւոր լինել . և հարցն ցնա
ծերն և տե . ունիս զօք քանի
յերկրի . Իսկ նա աւել ունի որ
դի մի Հայր . և զի ցնա ծերն
արդիւնացեալ ճգեսցես ըՀնա
իգեան . և ապա եկ կյօժաւոր
լինել . Եւ լուաւ այրն Հօրն
սիրոյն . և Հնաքանութեցաւ բա
նի Հերոյն . և գնաց ձգել զոր
դի ի իգեան . Իսկ Հերն ա
ւարեաց զեղբայր ոյ զկնի
խափսեալ զան . Եւ իբրեւ ե
Հա իգեան և ի վեր հառ հմա
նուկն զի ճգեսցես . առ ցնա
եղբայրն դարարեալ զինչ գոր
ծես . Իսկ նա աւել ծերն հը
րամայեաց ձգել զդա առաւ .
և եղբայրն առե . դարձեալ տ
սաց ծերն ոյ ըկնեալ . և նա
դարձեալ Հնաքանութեցաւ հը
րամանաց ծերոյն և ոյ ըկնեց .
և Թողեալ զորդին իւր . Եկն
ինքն առ ծերն և եղև կրօնաւ

Ը որ ընտրեալ .
Ը զայն ոյ մի Հայրն սո
պատրու . և առեալ ըկն Հայր
պատուիրան զի պահեսցի ըզ
նա . և ըսե ցնա ծերն . տաց
բեզ պատուիրան որդեակ ոյ
և ին

և խնդրեցէր . փոխոցէն քա
նին որ քմանէլ իսենն ան քո .
և փոքացցեն զաշո քո ան սա
նել զնա . և փոխելէն նու
զմանկէն ալ թողնու նք . և փո
նկարէր մօօք զգեմս նք . փո
ղի թէ պէտ աշո գործ կատա
րնալ մեղաց ոչ . ալ արատ
ճառ մեծի աշխատուէ և կորս
տեանն իրոհ քո . փո աշտորիկ
իբաց մեծեմալ շիցին իմեաց
քոց այդ . Լճու եգործն ալ .
կատարեալ Հասանել մարդ
կան ան կարէ որքեակ . բայց
զկարեւորն . Հնազանդուի Հար
ցն Հրամանաց կալցես յան
ձին քո Հաստատեալ և կեց
ցես . և գնաց եղբայրն շահ
եալ ևօգտեալ :

Անկի հոխկէ ասէ . որ իմ
արանուի եղբարցն կեցցէ .
ստանալ պարտէ նք Հնազան
դուի զի Հնազանդուին բերե
լինքն զամառաքինուի . և զյար
տե առաջնորդին զիմաստաւ
թե առաջնորդեցէ ան ձին .
փոխորդել զանձին . և փոժա
ռայել իւրն ախտի . ալ Հը
նազանդել Հօրն Հոգեւորն .
լ ըրրորք Հեռացեալեմք յաշ
խարէկ և յամ Հոգեւոր . նք .
փոքոր ձեռք անդրեկն ինա . և
փոասասցուք անդ փառս ու
նելի . և աստ անարգեմ . անդ
մեծաւ տուն . և աստ աղքատ .
այս ոչ ևս յիշելի մեզ . ալ
Հնազանդել Հարցն սրբոց և
կրօնից նազին և Հրամանացն .
Լճաց Հայրն իպիւրիքս . Հա
րստուի և գանձարան երօնաւ
որի . Հնազանդուի իցէ . և
որոր ստանա գնա . լսե ան
աղօթից նք . և Հախարձա կու
թե իկացեալ առաջնի աշխոյն
ան . որ Հնազանդ եղև ալ Հօր
մեղ ինա և իմօզ . և զամ կա
տարեաց փո մեր :

Եւ ասեմ մեզումն ի Հարանգն
եթի

Գ. Լ. ՈՒՒԻ . ԺԻԻ . Լ. Լ. ՍՄԵ
եթի ալ ոմն իմաստասէր .
և բանաւոր և վարժեալ յոյժ
արտաքին բանից Հոգեւորա
կանաց . ալ և երկիւղած յայ
եկն սա առաջնակէ աջ ոմն
և աղաքեւ զնա առնել կրօնա
որ զնեքն . Լճե ցնա ծերն .
եթի կամիս զի ընկալաց ը
քեզ . երթ մաճառեալ զնեք
քո և տուր աղքատաց քան
ուն և եկ այս . Եւ նա եր
թեալ արար ք բանի ծերոյն
և եկն անդր . Լճե ցնա ծերն
կամիս պաշեւ . զի պատու
բան եղից քեզ . ասէ այրն
կամիմ յամբարե Հայր . Լճե
ծերն ստացիս լուռի . զի
բնաւ ոչ խօսեցցիս լուռի . զի
ոմեք . իսկ սքանչելի այն
այր արար և զայն և եկաց նա
զամս . Ե . լուռալս որ բնա
ինչ ոչ խօսեցաւ ևս կասէ գո
վել և փառաւորել զնա ո
մանք . Լճե ցնա ծերն աստ
այլ ոչ բարեւոք իցէ կեալ քեզ
այլ եկ առաքելից զքեզ յե
գիպտոս ի Հասարակաց վան
եան Հնազանդէր փո գոր և
կամեր ծերն . Եւ առաքեաց
ծերն զնա անդ . ալ ոչ ասաց
նմա ծերն թէ լուռեալ կամ խօ
սեալ . ալ բայց նա ունեք
զառաքինի . կանոնն լուռալ
փո որոյ և ոչ ոմեք ինչ խօսե
ցաւ . Իսկ առանձնորդ վանիցն
այն որիկ կամեցաւ փորձել ը
նա . Եթէ սիրան իցէ թէ
ոչ . և առաքեաց զնա առ ալ
ոմն ծեր . յայն կոյս գետոյն .
յոր ժամ յորդեալ ևս մեծ
դայր սեռն . և ոչ որ կարէր
անցանել . և մայր եթէ նե
զեցէ զնա . մի թէ ասիցէ
թէ ոչ կարէմ անցանել . և
իբրե զնաց նա . ծերն առա
քեաց զեղբայր ոմն զկնի նք .
տեսանել թէ զինչ արասցէ .
և իբրե եկն ի գետն և ոչ կա
րէ

րէր անցանէլ . եգ ծուկն ե
կաց յաշօթս . և ահա խոյժի
սի որի խեցի ծովաւ երարձ
ղնա և տարաւ . յայն կոյս քե
տոյն . և իբրեւ եւրց զգործն
որ առաքեալնէր . եկն զար
ձեալ ի գետն սնդր . և խեցի
գազանն եկն զարձեալ . և ե
բարձ զնա և եդ յայս կոյս .
իսկ եղբայրն այն որ առա
քեցաւ զկնիւնք անտանել զնա
թէ զիբնէ արասցէ . զարձաւ
վաղվաղակի և եկէ ալ պատմե
աց զայս . Զօրն վսից . և եղ
բարցն ամենեցուն . և նք զար
մացեալ եին ի վր սքանչելի
բանին . և եկն նա ի վսնն
կատարեալ զգործ հրամանաց
Հօրն . Եւ զկնիաւուրց ինչ
վախճանեցաւ երանելին այն
և գնաց առ Թոր որ կարօտն
էր . և թաղեցին զնա սաղմո
սիւք և արհուլք . Եւ պատու
իրեաց Հայր վանիցն առ մի
այնակեացն այն որ առաքեա
ցն զնա աւդ . և սեւ թէ ակեա
տէրան և զան լեզու ոմն առա
քեցեր առ մեզ . այլ հրէշտակ
աւ եր սա . իսկ Երայնակեացն
գրեաց պատախանի և սեւ .
աւ անբան ոք այլ հոգեւոր
և բանաւոր յոյժ եր նա բայց
պահէր զպատուիրանս իմ զիբ
ետու նմա . և նա լուեալ կայր
այն պէս Հնազանդեալ յամի .
Եւ եթ լուեալ ամենեցին զան
գաւուղն այն ախի Հնազան

Զորոյ և մեծեք այս կերտ
և կամ զնա զի կսցցե առ նը
մա մին Հաւցե իկատարեալ
Հնազանդութ . և սեւ զնա առ
զգիւս մի զառ . և ընկեա ըզ
ոս ի Թանիր վստեալ . և գնաց
եղբայրն արար զհրամայեալն
ի ծերայն . սաւից Երկուսն ա
ւոյ . և իբրեւ ընկեց սնդր ըզ
գիրք աւետարանն . առ ժա
մայ

ՀԴԱԶԱՆԻՒՄԻԹԱՆ
մայն շրջաւ հոգեւոր և առ զնա
եաց զորոյն . Եւ որո՞ զայս ա
րար ծերն զի մեք աննիցուք
Թէ որ քան բարիցե Հնազան
դութն . և քան զի եաւ սան
գուխաք արքայութեն երկնից
Եւ ոմն կրօնաւոր բնակեալ
ի մի քանից վանա . և ունէր
լէ ինքն զուգի իւր . իսկ Հայր
վանացն կամեցաւ փորձել ըզ
նա և սեւցնա . մի բնաւ խօսեա
ցիս լէ որ խոյ բոյ . և մի տար
խօսել նմա լէ բեզ . այլ Հա
մարեա զնա իբրեւ զօտար
ոք . և նա խոստացաւ ամենել
զայս . և եկաց նա բազում մաս
և ոչ խօսեցաւ լէ նմա . յեա
աւուրց ինչ մերձեցաւ օրիոց
ման որչաւոյ իւրոյ . և մերձեք
իմաՀ . Եւ սեւ ծերն ցՀայր
նք . գնա և խօսեա լէ որդին
բոյ . իսկ նա սեւ . Թէ կա
միս պահեցից զպատուիրանս
քո իսպառ . Եւ սեւ ծերն ա
րասցեն այդ պէս . և ննջեաց
որդին . և Հայրն ոչ խօսեցաւ
լէ նմա . և զարմացան ամենե
քեան զի յօժարութի կատա
րեաց զայն ի հառս Թոր
և առ ծերն . Եւ Թէ որ ու
նիցի Հաւատ կատարեալ սե
ւ մեծ . և սացե զսնն ի Հնա
զանդութ նմա . յայն ժամ այլ
ոչ իցե պատշաճ նմա խնդրել
զպատուիրանս ամ . այլ զայն
հոգեւոր Հօրն իւրոյ Թողցէ .
և ինքն զնոքայն կատարեացէ
զպատուիրանն . զի այլ ոչ
ինչ խնդրեացէ ի նմանէ Թոր .
բայց միայն զՀնազանդութն .
Եւ որոյն ոմն բնակէր իսկիսե
և կամեր զնա ի Հոգեւոր . և
գնացեալ առ ծերն ոմն աւե
առա ինչ քան Հայր . զի որ
նամ ի Հոգեւոր . Եւ սեւ զնա
ինչ . և եւթե աւացից բեզ բան
ինչ . արասցես զայն . պատ
մասնանի ետ եղբայրն և ա
ւե

սե աշո՛ր լսեմք՝ զ հայ բուժօրէն
ցնա ծերն . Կնացեալ ի Հնձոց
Հրաժարեալ . Էնկ զհայաւմեցից
բեզ զԹնչ արասցես . Էգնցի աշ
եղբայրն Հրաժարեաց ի Հնձոց
Էնկն առ ծերն . Էջսն ցնա
ծերն . գնացեալ նիստ իսենեկ
կի բոյ . Էգոհն սցես յերե
կոյն մինչեւ յերեկոյն . Էհաց
Էաշ միայն առցես . Էենես
ցես Էայլ ինչ առացից բեզ . Է
գնացեալ եղբայրն արար դայն
Էենկեալ պատմեաց ծերոյն .
Իսկ ծերն իբրեւ ետես զնա զի
մշակ առաքինութիւն Հնազանդու
թե՛ . ուսոյց նմա զկարգ նքս
տնչոյ իսենկի . Էգնաց եղ
բայրն իտունն իւր . Էանկեալ
երկիր ողբայրջերմ արտատու
օր զերիս աւուրս . Էզգոստ
զշշմամբ . զկնի տայոցիկ Կկսն
խորհուրդք իւր շինթել զին
քն Էասուլ . Էեթե ահա եղեր
մեծ ոմն Էառաքինի . Էնա զը
նէր առաջի զբազմութիւն մեղաց
իւրոց . Էխոնքհէր յոյժ այնու
դարձեալ ասեին խորհուրդք
նր մեծապէս մեղաւորես . Է
ոչ գոյ բեզ յոյս փրկութի . Իսկ
նա դարձեալ ասեո թե պետ
Էյոյժ մեղաւորես . այլ արար
ից զսակաւ աղօթս Էբզ
կարգ իմ . Էյուսամ յողորմու
թն այն անթիւ . զի դեռ Էս
ողորմեսցի ինձ . Իսկ իբրեւ
յերկուց կողմանց յաղթեցաւ
թշնամին յայն ժամ երեցաւ
նմա դեն դեմ յանդիման Էս
սե ցնա . Էանչրացայ լք բեզ
այր դու . Էծսն ցնա ի զբայրն
լք . Էկամ ինչ պատճառի մ
ասե ցնա դեն եթե բարձրա
ցուցանեմ զբեզ դու փախու
ցեալ իջանես ի իոնարեութի .
Էեթե իոնարեութեանցանէմ .
դու փութաս Էենանես ի
բարձրութի . Էծսն ցնա եղ
բայրն . Էթե զօրութի իմ Էես

ԳԼՈՒԽ . ԺԵ . ԱՆՍՆ
յուսամ ինա . Էգեն Հաւա
ծեալ . Էդե անե րեւոյթ . Իսկ
եղբայրն կրկն զգ արտացեալ
շնորհիւն այ . Էխրատիւ
ծերոյն . Էդե քնարեալ կրո
նաւոր իճեաւ Հնազանդութե
Հարցն Էփառսւորէր զնձ .
Էթեր ոմն ունէր սպասուոր
իբեօղուրեմ . Էյս մեաց եր
բեմ նա գնալ առ ծերն սյն
բափ մինչեւ բնաւ պսկասեաց
կերակուրն Էճեաւ գործ ծե
րոյն . Էնեղիւ ալ ծերն իբա
զուժ ժամու սովու . Էգաստ
կուե իւրում . Էասե ցուշ
կերտ իւր . Էամիս գնալ ի
գեւղն . Էնա ասե զոր կամիս
Հայր դու արարից զայն . զի
երկնէր եղբայրն եթեալ ի
գեօզն իպատեցաւ մարմնոյն
այլ զնմիւս ան Հնազանդ լե
ցի ծերոյն . յանչն Էառ գը
նալ . Էլ Էթն ասե գնա
ցես որդեակ . Էյուսամ ան
Հարցն մերոց . պահել զբեզ
իփորձութի . Էարարեալ աղօ
թս . արձակեսց զնա գնալ ի
գեւղն . Էլ իբրեւ եկն իգեւ
ղն . եդիտ զիս պատաւորն իւր
հանց անքնանեօք իւրով
գնացեալ եր իտուն սրբոց
Հեռի իգեղջեն . Էգուստ
նր միայնէր իտանն . Էիբրեւ
յուսաւ աղջիկն զբախել գրա
նն . եբաց զգուռն Էառ ինե
քս զեղբայրն . Էփակեալ լղ
դուռն . սկսաւ վանել լք նմա
Էփառէր զնովա Էհամբոսբէ
Էբոնադատէր զնա անկանել
լք նմա . Իսկ նա իբրեւ ետես
զինքն բոնադատեալ իպղծու
թե . Էիխորհրդոց իւրոց ին
չեալ . Հոգւոց եհան զառնա
նապէս . Էասե սռ անք
աղօթիւք Հօր իմոյ կեցոյ զիս
իժամուս յայսման . Էլ իբրեւ
զայս ասաց . Էոժ ամայն գաս
յափն գեառոյն իժանապարհի
Կն

լով ի վանս իւրեւ Նա աշխատ
ազատեալ եղևօգնականուի
այ . և աղօթիւք ծերոյն այն
արդ . որ վս հնազանդու
եղբօրն . աղօթեաց քրկել զչ
նաււլյս պոսի իցե զօրաւոր
հնազանդուիս :

Երբ որք երկու մարմնաւորք
գնացին ի վանս աւրեմ բնակիւ
անի . մինն նց եր չըզնաւոր
յոյժ . իսկ երկրորդն . ունեք
հնազանդուի մեծ . և գոր ինչ
ասեք հայրիկատարեր քո . թով
աւելեալ ասեք ցնա կե բիցես չ
աւաւաւաւն ուաւոր . և եթե
մի ինչ ուաւիցես ասեք զերկաւ
աւաւ . ոչ և աւաւեր . վս այս
որիկ փառաւորքն նա յամեն
ցունց . իսկ եղբայր նր նախն
նեաւ լէ նա . խոյստեիք վս պա
տուոյ նր . և ասեք իմաի . ես
փորձեից թե ուի իցե հնազան
դու . քո . քո աւաւ : և գնացեալ աւ
հայրն ասե աւաւքեա լէիս
հայր զեղբայրն իմ զիգնամու
րեմ . Եւ հայրն յուղարկեաց
զնա զկնի նր . և ասարեալ չըզ
նաւոր եղբայրն . սկսաւ փոք
նել զնա . և պնացին ի պետն որ
լինք մարդաւկեր գաղտնօք .
որ կոչեին խիթն . և ասե ցնա
անցցես եղբայր լէզեաւ յայս
իսկ նա աւ ժամայն մտեալ ի
գետն երթայր . և եկեալ խիթ
ն լէզուին զմարմինն նր . և ոչ
ինչ վնասեցին նրա . Եւ իբրեւ
եաւն Խգնաւորն եղբայր . ա
սե ցնա եկ գարձեալ երայս
կոյս . և նա եկն . և զարմացու
յոյժ ահիւ եղբայրն . Եւ իբ
րեւ անգինն իմ իմաւաւարէին
գտին մեռեալ մի մերկ ձգեալ
իմանապարհի : և ասե չըզնաւ
որնայն ցիւս եղբայրն . իմ
կեացուք զս . հանդերձիւք
նել . ասե հնազանդ եղբայրն
օր . այլ աղօթեսցաւք մշտ
աւացուք զնա . և արարեալ ա

ԶՆԱԶԱՆ ԴՈՒՅԵԱՆ
զօխս յարեալ մեռեալն այն
և գնացր . իսկ Խգնաւորն իմը
աի պարծեք և ասաւք . աղօթե
իմ յարուցին զմեռեալն զայն :
Լձյլ զայս ամ յայտնեաց ած
հօր . վանիցն թե ուի քորձե
ցաւ այն հնազանդ եղբայրն .
և թե ուի քրկեցաւ իմեաց ան
տի . և թե ուի աղօթիւք նր
յարեալ մեռեալն . իսկ իբրեւ
եկրն ի վանս ասե հայրն ցը
Խգնաւոր եղբայրն . լէիք քո
նեցեք զեղբայր քո որդե սկ
որ հնազանդուի եւրով քրկե
ցաւ նա իգազանաց անտի . և
աղօթիւք նր յարեալ մեռեալն
Եւ Խգնաւորն իբրեւ լուաւ
զայս ի հօրեն . յահի եղեալ
հիանայր . վս զի և ամ վկայ
եաց նմա . յայտնեաց հօրն
վտից զհաճոյական հնազան
դուին նր . և լուեալ ամեն
ցուն զայս ետաւն փառս ան .
և մեծ քան զամ Խգնու . քո հաճա
րեին զհնազանդուիս :

Երբ որք օրն եղէ կրօնաւ
որ . և գնացեալ բնակեցաւ ի
վանս . և եթող երկա իրդիս
իբրաղիմի . և իբրեւ եկաց ի վանս
զերիս ամա . սկսան խորհուր
գը իւր նեղել և արեւել զնա
վս մանկանցն . իբրեւ եաւս
զնա հայրն վանից այսաւ տրի
րեալ . և ոչ գիտեղապատաւն
արտմուի . և հարց ցնա և ասե
զի արտմուալիս . յայն ժամ եղ
բայրն պատմեաց նմա և ասե .
երկա որդիս են իմ իբրաղիմին
և կամիմ գիւղանս բերից ապա
և հրօմայնեաց հայրն գնաւ բեր
եւ զնի ի վանս . Եւ իբրեւ
գնաց իբրաղիմ . եգիս վախ
ճանեալ զեղիւ . որդիսն . այլ
զմին աղայն զայն և զմասն զն
ից իւրոց աւաւալ եկն ի վանսն
և բրոմանաւ հօրն ետ ըզմա
նուկն իտուի . հաջա քորձեաց
վանիցն . իսկ հայրն վանից ե
կն

կէ իտուէ Հազար դործքն . և
 իբրև Ետեւս զմանաւն Համ
 բարեաց զնա . և ասեց Հայր
 նր . Դու և իրեն զսա յոյժ .
 Իսկ նա ասեւ այո՛ւ Հայր և իրեն
 զսա . Լըսեւ Հայրն գիտեմ զի
 սիրես Դու զսա . այլ ասեալ
 զսա ձգեցէս ի թէռեալ այն
 փռւաւ . Եւ զոգնորմունց քոց
 քա . և զի Հնազանդեալ սեզ
 բոյ Հօրն Հրաժանաց երանե
 շին այն այր Հայր մանկանն .
 ասեալ աս ժամայն զմանու
 կն ձգեաց իբորբօքեալ յայն
 Հորն . և եղև սբանշելիք
 մեծ . զի իբրև զհնոց երեց
 մանկանցն եղև և ասա . քան
 զի իցօղ փոխեցաւ բոցփռանն
 և ոչ կիցեաց զմանուկն . և ոչ
 մարդ վնասեաց նմա . և եղև
 սա իբրև զպատարագն արե
 լի . և արաՀամու նախա Հո
 րն . նոյնպէս ամբողջ պահեցաւ
 մանուկս այս շնորհօքն քի
 ւոյ . քան զի Հանեալ զմանու
 կն իմանեւ կարմրացեալ գե
 ղեցկուք և իբրտանցն . Ետ
 ցՀայր նր . և ասեւ այսպէս ք
 անշէի ի իցեւտուող Հնազան
 քուէ . և Հիւսցեալ փառս տայ
 ին այլ .

Ասաց ծերն . եթէ գրեալ է
 իմնէ . եթէ յառաջ . Գրն
 վիշաք և նեղութիւն ունիի .
 զի սկիզբն ամօրծոց աշխա
 տուք եղիցի շինել և ամ րք
 ար փախչի ի յաւաք սկսման
 քործոց . գրկի նա ից իտուէ
 նէն այլ . քան զի ըսկիզբն ուս
 մանց գրոց ամպիտոց աշխա
 տուք ևս լինի իմանեալս .
 ալսպէս և կրօնաւոր աշխատու
 քս ստանայ զհնազանդութեն
 և այս պիտեօր լի ի ի նստրդ
 քի և ժառանգ սկիզբի . քան
 զի և պատիւնդրէ քս ի կրօնե
 քի և ամ քրիստոսէ . Եւ զի
 Հնազանդութիւն . և զոր ասա ք
 յաւ .

ԳԼՈՒԽ . ԺԵ . ԱԼԵԽԻՆ
 ցուք նյբ բանիւք . զայն գոր
 ծովք սքանցուք . և զի Հնա
 զանդէս սցուք ասա ընդ քոց
 անբոյ և Հարց Հոգեւորաց .
 Եւ Հայր ոմն արամեցաւ յու
 քի . և արարեցեալ գնաց
 Իւենեալս աս ծերուն և ասե
 ցնա . Հայր արամե . անձն
 իմ . Լըսեց նմա ծերն . Եւ իբ
 եղբայր . Կատարաւոր եւ
 եղբայրն և ասե . զի արամ
 ցոյց զնա ոմն յոյժ . և գագե
 զնա զնն Հատուցանել նմա
 ասա . եւ աս պատիւ . Լըսեց նմա
 ծերն . եթէ լսես ինձ և Հնա
 զանդիս զոր ասեմ . քրկե
 ցեք զքեզ ան յախտեալ յայրմա
 նէ . իսկ նա ուխտեաց նմա
 տանել զքա ասե . Լըսեց նմա
 ծերն . գնա իւենեալ քա և
 աղօթեա իրողոր սրտէ և աս
 եա զնա յաղօթս քո . զնոց
 եղբայրն և սրտ աշխատու
 քա ասաց ծերն լաբախք . և
 ընթեաց ան զարտմունի զայն
 իսրտէ նյ վս Հնազանդութեն
 իւրոյ .

Եւ Հայր ոմն Հնազանդեալ
 եր ք ձեռաք ծերոյ ումե
 մեծի . և եՀարց նմա եղբայ
 րն և ասե Հայր գրեալ է եթէ
 բազում վշաք քա արտէ մեզ
 մասնէ լյարբայութեն այլ իսկ
 ես ոչ ինչ վշտանամ . վս ար
 քայութեն երկնեց . և երկնի
 քէ կորուսից զանձն իմ .
 Լըսեց նմա ծերն . մի արամե
 ցնա եղբայր և որդեակ զի ամ
 րք որ ասայ զանձն իւր ի Հնա
 զանդութիւն Հոգեւոր Հօր իւրոյ
 այն պիտի ոչ ևս Հոգացե
 ինչ . քան զի Հատանել ու
 նի նա Հոգեւորտեան յախտե
 լից . և նմա քացեալ եր քոն
 քա քա ասա իւր քոյսն . քան
 զի Հնազանդութիւն . երկբայ
 րէն ոչ քոյ մասնէ յայն Համ
 քիւսան .

որին այն . և ոչ հարաց խափան
 նել ի գործոյն զոր կամեցաւ .
 և թոյլ ետ նմա առնել զկամե
 իւր . Յայն ժամ գնաց նա
 ի այլ կրօնաւորս ի բարի այն
 և եղեալ սանտուշս . ելելաւ
 բնակեցաւ անդ . և զսանտու
 շն առին . իսկ հայրն գլխ
 ցեալ ինս . հրամայեաց միւս
 եղբարցն . տանել նմա հաց
 և ջուր լի չափուց . և նա խա
 շագուցանէր զզամբիւզն լա
 րով և հանէր ի վերս . Եւ յեա
 սակաւ ժամանակաց . այն որ
 իսկզբանէ թշնամիսն մարտ
 հան բանաբկուն . ներդեր ըզ
 նա չար խորհրդովք . և ըն
 հենոյրի միտս նք հարաւոր
 և հաճէր ինքն ի բարի ի գն
 իւր . իսկ իմիռւմ աւուր այ
 լա՛կերպեցաւ . սատանայ ուն
 լուսեղէն հրեշտակ . երեւե
 ցաւ նմա և ասէ . վնքս սք
 ցանուց և ան հանգիստ աղօ
 թիցդ . և հրեշտակս կրօն վա
 րուցդ առաքեաց զիս ամ
 զի բնակեցայք լի բեզ . և ըս
 ւաւսաւորեցիդ սրբուցք բուժ
 անէ միայնակեացն զինչ . բա
 րի գործս արարի որ հրեշտակ
 ապաստորէ ինչ . ասէ բան
 աբկուն . զամոր ինչ առնեա
 միժե . և լուսնի ի առաջի այ
 որ թողեր զերկին և գամ վայ
 ելլուեա և զփանկուեա երկ
 րի . և ասէր զիս այ բո . և այս
 40 ք և աղօթիւք գնաղեր ըզ
 հեա քի . և դարձեալ թողէր
 զվանս . և ելեալ բնակեցար
 միայն լի հրեշտակս յայսմ քա
 րա՛ւերայ վիմիս . և զի աճող
 ոչ ծառայէն քեզ . և լոյս աի
 սի առաքողական բանիւք ըն
 կեզ գտաւ ապեայ միայնակե
 աղն իսնափառուի . և յամ ժամ
 երեւեղմա ուն հրեշտակ և իս
 սեր ուն մարդ . իսկ իմիռւմ
 աւուր գոցք մահն ի առն մե
 ծա

ՀԻԱԶԱԴԻՈՒ ԹԻԱԿԵ
 ծառան առնմիղւմ . և բազում
 ինչս առին . և թագուցին յան
 կարծելի տեղի . Եւ այրն ի
 բազում տրամուծենէն լի թա
 նայր առ միայնակեացն իսկաւ
 մեկ նմա զեղեալ գործն . և
 մինչդեռ երթայր յառաջեաց
 զան ի բարայրն . և ասէ ցմայ
 նակեացն . այր մի գայ սքեզ
 որոյ անուանէ մարուզան որոյ
 առնն գողք մահն ի իշերի և
 գողացան բազում ինչս . և թա
 գուցին ի յայս նիշ տեղով .
 և յոր ժամ գնաց սյրն աղաղա
 կեաց ի ներքուստ վեր և ասէ
 անչեա հայր սք . և նա խնար
 հեցաւ իսկաւ առնէն և ասէ
 մի՛ տրամիւր մարուզան . զի գող
 քն որ գողացան զինչս բո .
 Թագուցին յայս ինչ տեղով
 երթի ընդ փութաւ և գտնեա
 իսկ այրն զարմացաւ լի կոշում
 անուան իւրոյ . և լի գիտուի
 գողորն . և դարձաւ արագ աղ
 և երթեալ ի տեղին գիտ զամ
 ինչս իւր . և համբաւեաց զայն
 լի ամ երկիրն լի այն . եւ եկ միայ
 նակեացն . որ ի բարձերայ վի
 միւր . սք մարգարէն և պատ
 մէր ելեալ ուն յառաջա գոյն ա
 սագ զանունն . և զգողոցն և
 զտեղոյն . Եւ ամ սաՀմանք
 գաւառին այնորիկ արք և
 կանայք . երթային առնա .
 և ունիմարգարէն լսեին զբանս
 ինմանէ . և մեծաւ փառաւ
 արեցաւ անունն . և յամ ժամ
 գեքն տանին նմա զոր ինչ ի
 նէ լոցներ . և նա տանք զայն
 այնորիկ որ գային առնայ .
 իսկ հայր վանացն . և կրօ
 նաւորքն յոյժ սքանչանային
 և փառաւորէին զամ . որ իսա
 կաւ ժամանակս այն պիսի շք
 նորհաւ միայնակեցին .
 Եւ երկու աւուր արաջ բան
 ցաւ նմա սատանայ ուն հրեշ
 տակ

տակ և ասե՛ր Գիտաթիւ Էջոյ
 ԹԻ - որ վա՛րք արժանաւոր
 արժեքից - Գաւոցեն աւաքեց
 և ալ Էրեշտակէ զիւր արժեքն
 զքեզ մարմնով և հանցեն լեւ
 կինս - և տեսցեն և զգաւս երկ
 նայինս զգիտաթիւս Էլէ քեզ
 աս զան պատմելի գեղեցկութե
 Թիս - և զայս ասացեալ վե
 րացաւ ուս թե՛ յերկինս - Իւ
 քորմած և մարդ տեսին աս -
 ոչ կամեցաւ զկորուստ այն
 պիտի ճգնուե՛ն ի՞նչ - և ճշկեց
 խորհուրդ խորտե - զի կոչեա
 ցեաւ ինքն զհայր վանացն
 և պատմեցցէ նմա զամս - Էւ
 յոր ժամ ասարաւ սպասաւոր
 արեւդայն զհացն և զընտրե՛ն -
 Խոնարհեցաւ Գիտաթիւ և ասե՛ր
 և ասե՛ր - և զբայս կոչեալ աս խ
 զհայրն ընդ և զանկոր ուղի ըզ
 կին - Էւ յոր ժամ կոչեցաւ
 Հայրն եւ և Գեղաց ասեալ - և
 Գիւր Գաւոցեն խ - և եւ Հայրն
 և Գիւր աս փայնակեացն - և
 Գեղուկեալ զնա նստաւ և աս
 սե լեւ - Էրեցցեր զիս ի վեր -
 տե փայնակեացն զիւր և փ
 խաբէնս Հատուցիցցե՛ր Հայր
 պատուակաւն - Գոր լեւ աս
 արժանուիս արարեր - Էւսե՛ր
 Հայրն և զիւր և ասին սարի
 քեզ որդեան - և նա ասե՛ր Բա
 ցու՛մ մեծ մեծ Բարուիս ար
 արարեր լեւ լեւ մեղաւորիս -
 Բուն զի քեզ զգեցայ զհրեշտ
 ակ Կրօն Կարգ Կրօնաւորութե
 և քեզ Բնակեցայ ի քար այրիս
 և քեզ արժանաւորեցայ տեսա
 լեւ զհրեշտակս և յարա՛ր ժամ
 խօսեցի լեւ և Էլէր արժեքիս ք
 անկալայ Հնորհս և նախա՛ր զի
 տուե՛ր մարդարեւե՛ն - Իսկ
 Հայրն իբրեւ լուսաւ զայս պի
 տի Բանս - զարհուրեցաւ զար
 մացաւ և ասե՛ր վա՛ր ինչ որ ք
 թակ որ այսպի մոլորեալ տե
 րի զքեզ - և վ գերի և թշուա

և ասե՛ր - Գոր արժանաւոր ե
 զեր Հրեշտակ տեսանէ և մար
 Գարեանալ - վա՛ր քեզ և զիւ
 և և վատա՛ն ընդ - ար ասե՛ր
 քեզ փեղանէ և ի քար այրե
 յայս - զի մոլորեցին փաթ
 քո ի չար գիւաց - վա՛ր քեզ
 քեզ որ խաբեցար խատա
 նայե՛ - Էւսե՛ր փայնակեացն
 փա՛ր զայս պիտի Բանար աս
 ընդիս Հայր - Գիւս քո ար
 թիւք Հրեշտակ տեսանէ՛մ -
 և ասե՛ր ի լուսեւացն Բազու՛մ
 Հրեշտակս յաւուր Համբարձ
 ման աս - և Հանեն զիս յեր
 կինս մարմնով - և տեսից զքս -
 և աղաչեցից զնա որ և զքեզ
 անդ Հանցե՛ր և վայելեացն և
 իս յանապատ ուրախութեան -
 Էւ Հայրն Բաբեաց զերեւն
 իւր և ասե՛ր վա՛ր վա՛ր այստ
 Հարեցար որդեակ և զիւր
 ցան խեղճ քո - Բայց ես ոչ
 ի թից ասաի մինչև տեսից զոր
 ինչ լինելացն - և արդ քեզ
 տեսմ որդեակ յուր ինչ լոթ
 քո և Հնազանդեալ Բանիցիմոց
 և յոր ժամ եկեացն աս քեզ
 պիգե՛ր Հրեշտակն այն քիկ
 զորմե՛ր ասեա - սաս ինչ զի
 ես չար Հրեշտակս զայն տիկ
 ոչ տեսանէմ - Բայց Գոր Ժա
 նոյ ինչ - Էւ Խոնարհեցու
 ցեալ զգլուխն ի վայր - Հրա
 մայն այս սպասաւոր ին աս
 նուր Գաւոցեն իսկ զորմե՛ր
 և եկաց աս փայնակեցին Բ
 քար այրն անդ - Իսկ և զբայն
 այն մոտ խորհեցեալ ոչ կա
 րէր Հատու լինել - Թե ղեք
 իցեն երեսեալքն իւր - Էւ ե
 ղեքաւեա Հայրն զերկու օրն
 և ասե՛ր Գեղուկ և պաղատա
 յօք տղաչե՛ր զամ վաթիկու՛մ
 խաբեալ արեւդային - Իսկ
 յետ երկու աւուրն եկին Գե
 քն իկերպս Հրեշտակաց Իսկ
 և զբայն ոչ Ժանկեաց զգալ

գիւացն . այլ ասե եկին Հայր
 Հրէշտակքն . յայն ժամ Հայրն
 գիրկս արկեալ միակեցին
 պնդեաց զէնոս իւր լէ պարտ
 նոցն . և ազադակեաց մեծա՝
 ձայն Թր յս քս և բան այ ոգ
 նեա մոլորեալ Ժառայիս քո
 և մի՞ տար ի ձեռն բանաբիւս
 ին . և քեզն բարձրին զտա
 ւապետալ արեղայն և համե եին
 յոգիշտակել ի բրկաց հօրն .
 և նա իսկ անուամբն սասանեաց
 նջ . և այց նք իբրն ոչ զօրե
 ցին Հանել ի գրկաց հօրն զեղ
 քայրն . զկապերան նք կորզե
 ցին յուսոյն և վերացուցին
 փնչե յօդս ի բարձոնս և ան
 յայտ արարին . և յետ երկուց
 ժամուց տեսանեին զկապեր
 տն որ դայր ի վերուստ և ան
 կաւ յերկր և պնդեցաւ իրա
 զուժմասունս . և ասե Հայրն
 լէ խաբեալ կրօնաւորն տե
 սե՛ր ո՞վ տառապեալ թե ոպ
 արաւին դէք լէ կապերտն քո
 զայն լէ թեզ կապին առնել .
 և ոպ զսիմոն կախարդն Հան
 քերձեալ եին ընկենուլ զքեզ
 ի բարձանց յե րկիր և Հարաշար
 աւհանջել իբեկ զՀոգիս օ
 ւղակա՛ իմացեալ Ժանեալ եղ
 քայրն այն . զի դէք եին ե
 րեալ քնայնոքին ի կերպս Հը
 րեշտակի . և անկեալ առ ոստ
 հօրն ասեք . դու փրկիչ եղեք
 կորուսեալ անձինս և ազատե
 ցեք . իւար գիւացն . արդ
 նեցոյ զիս Հայր ոպ և կապս .
 ցի Հնազանդեմ ամ Հրամանաց
 քոց այ ժմ . զի վս յիկորիկ պա
 տահեցաւ ինձ Թշուառութս
 այս . զի ան Հնազանդ եղե
 Հրամանաց և իրաւաւց քոց .
 Դայն ժամ կոչեաց Հայրն ըզ
 րօնաւորսն և հանդեսցին ըզ
 սանդուղի . և իջոյց զմիակա
 յեացն և տարաւ ի վանս . և կա
 ղաց զնա և անաւանդութ Հո
 րն

ՀԱՆԶԱՆԴՈՒԹԵԱՆ
 ցին և խոհակե քոցին . զի
 Ժառայնսցե իսեղան եղբար
 ցն . թեր ևս ընկեսցին Հը
 պարտութն և գոռոզ փաթ
 նք . լէ . պատուիրէր ամեղ
 քաց . ոչ տալ տմեկին ըզ
 սիւս իւրեանց ի աւարտան
 բանաւարկութն . որե ան Հնա
 զանշուի և ան լսողութն .
 զի ամենին ոչ գաղարեն ի
 պատեքաղմելոյ . լէ այնոսիկ
 օրք կամին կեցուցանել զՀո
 րն

Յաղեկամ շրիայ տաճար
 արքայն մարիամու անանիին
 արք թա ասերք մտանին և ե
 լանեին իսաղմա երգութն .
 և տեսին զոմ Ժեք միայնա
 կեաց . որ նստէր արտաքոյ
 դրանն և վաճառէր զամբիւղս
 և եր Հնազանդ յոյժ . որ և ի
 վաճառն ևս ոչ գիմարաւ լի
 նէր աւմեք . այլ զօր ինչ ա
 սեին զգինն Հնազանդէր և
 տայր . իսկ երկիւրս արքն
 այնոքիկ ասացին . եկայք փոք
 մեացուք զքաւ . թե ե՛ Հնազանդ
 անուաւք . թե ոչ և մերձեալք
 ասեն ցնա . ասա Ժեք դու
 վաճառես զայդ և նա ասե այ
 տ՞ վաճառեմ . և նք ասեն
 ցանոյ . ասե ցնա տասն տասն
 փողոյ . ասեն ցնա կարի՛ շա
 տեն . բայց ի Հինգ Հինգ փող
 ասե ցնա ոպ կամիք առեք .
 Դարձեալ ասեն ցնա կարի՛
 շատեն . բայց եթե կամիք
 փողոյ փողոյ առնուք . ասե
 ցնա ոպ կամիք առեք . և տե
 եալ զփողոյսն առին զամ զամ
 բիւղն . իսկ Ժեքն առեալ
 զքաւազանն երթայր ի խաւց
 իւր . իսկ նք և ան ուղեալ
 քառաքինութ Ժեքոյն . Հե տե
 եցան զկնի նք և ասեն ցնա .
 արքա՛ գի՞ւշ արարեր . ասե
 Ժեքն զի՞նչ արարի . լըսեն
 ցնա ասացեր մեզ տասն տասն
 փող

փոշոյ զամբիւղսն . նասացաք
 մէք թէ ծանրեն . բայց աւ
 հինգ հինգ փող . նասացեք
 ուն կամփք առեա . եղարձեալ
 ասացաք ցընդ եթէ կապիս փո
 ղոյ փոշոյ առնուիք . նկամա
 կից եղեր . և րիկն նմա ծուր
 ասելով զի մի ան ան մեզ զի
 չե որ արարեցր . մեզ . յայն
 փամբակ եթէ այսպէս աւերիմ
 սովորուի ման զգինսն . և
 զոր ինչ տան առնուի . էւ ա
 ղաջեցին զի երթայցեն ի խուց
 նմ ը նմա . և նա ասե եկայք
 երթիցուք . իբրև գնացին և
 ժողն ի խուցն . գտին կուժ
 քի ջրով . և պատկ և ամփա՛ն .
 և ասեն ցնա հրամայե՛ս զի ա
 րացուք սակաւ քի ջրով զի
 քաշակեցուք ը բեզ և ահիս
 ցուք . և ասե արարեք . և նի ա
 րարին . էւ երթուցն մերձ առ
 պետրա սող յնն . իսկ յորժամ
 արարին . ասե ցնս ծերն . որ
 դեակք իմ երթայք յեկեղեցին
 որ կուչի թէ որդոսիւ . և գտա
 նեք անդ ծեր քի որ զառա
 ւե զամբիւղս ասացեք նմա
 ասե ծերակիցն քո . եկ զի ու
 անս զլերմիկս . ը եղբարցս
 էւ նք ը բանի ձեր յն ցնա
 ցեալ գտին զԳերն ուն ասաց
 նոցա . և ասեն ցնա ասե ծե
 րակիցն քո . եկ զի ունեւս
 զլերմիկս . ը եղբարցս . իսկ
 նա ասե ցնս . զհարգ ասաց
 արբասն . և նք ասեն ասաց
 եկ զի կերիցես զլերմիկս . ը
 եղբարցս . և ասե ցնս և ոչ ա
 սաց որ զի ունեւս . և ասեն ոչ
 ասե ապառիկն զի փախանեցաւ
 ծերն . իսկ նոցա իստովեալ ը
 քանին առեալ գտին և զամ
 բիւղսն . և եկեալ գտին զԳե
 րն երանե , ի վախճանեալ .
 և լայնին ի վրն յոյժ . և պա
 տալ թաղեցին . և աղաչեցին
 զմիւս ծերն ասելով նիստ ե
 կցի

ԳԼԻԻԻ . ԺԵ . ՎԱՄՆ
 քցի քու և մեք բերեմք զպե
 տա քո օր ը օր . որ զի աղ
 թեցես ի վր մեր . էւ նա ասե
 եկայք իյե . թն երորդ առու
 բն . և եթէ գտանիցեք զիս
 կենդանի արարեք ուն աս
 ցեյք . քան զի բան ուն իմ
 ը երանելի ծերոյն . և նա
 ը իս . ուն զիյառաջեցե իմեջ
 աղաչեցե զմրա . և զի ծ
 զով եցե և զլեկերն առ ինքն .
 յե . թն երորդ առու բն . էւ
 ցնացին անհաւք ինճանե .
 քա ասեք արեւ այն օրիկ . և
 կացեալք զառաւսն զայն . ե
 կին դարձեալ իյե . թն երոր
 գում առուք . ը նշանակելոյ
 երանելի ծերակցին . և քան
 զախճանեալ . և զնա և լացին
 յոյժ յորդա հոս արասու
 ծք . և թաղեցին զնա մերձ ք
 ծերոյն առաջնոյ . էւ ցնացին
 գումանալով զայն . որ յայնեաց
 զայն առաքինուի Հնազանդ
 ցն այնոցիկ . որք էին ծա՛
 կեալք իմարդկանե .

Գլուխ . զեչ տասն երորդ .
 Վնաբար խոնարհուե և որք
 նոյժ լուսաւորե ալեկ
 ԱՅԵՅԱԻԵԻԵԻԵ
 ՄՆ ԶԱՅՐՆԱՂՈՐԻԻ
 ոս . իդատաստան այ . և ասե
 ք ո՞ր պիտի իցե զի ոմանք
 քոք ինչ առուրք կան և մ
 րանին . և այլք բաղու՛մ առ
 աւրք ևս կան և ծերանան . և
 կամ ը ծեր անիրաւք ոման մ
 փո՛տուեք իցեն . և արգաւ
 աղ

ԳԳԷ ընդունալն այս հարցա
նեւ վստորոգողոց քոց, իսկ
եւ ասէ ցնա. հառմայեցիք և
հեւելն աղիք. զնց իմաստու
թիւն ուսեալեմէս. բայց զգեալ
ըկիս այսորիկ ուսման. և ոչ
զայսմ գիտեմ. զայս ստու
գիւ ասէր. և վստորոգողոց իս
ց Դ նարհո-Յ հոգւոյն:

Եւ սաց չայրն գ ա ն ի եւ Լ
 Թե եկին երբեմն յաշէ կսանք
 րիայ չարք տե սանել զչայրն
 արտենքսս . հեթ փնեկնոցանն
 չօր եղբայր ռիմոթեիսաւարի
 արգի . որոյ կոչեք նուպա .
 Գնեք ք ինքն և այլ եղբօր
 որգի ամս . իսկ չայրն արտե
 նիէր յայնժամու անպաշտաւ
 յոյժ և ոչ ընկալաւ զնս . զի մի
 և այլք գայցեն և նեղեցն
 զնա . Եւ երնա յայն ժամի
 զեք նիարիոյ . և գնացին տրա
 ւաւք ինմանե . իսկ զկնի այս
 օրիկ եղև գալուստ բարբաթ
 սացն անդ . և գնաց նքեալ
 անտի արտենի . ինեքին կոչ
 մանս . և բնակեցաւ անդ . և
 լուան նոքա դարձեալ զբընա
 կիլն նի անդ . և գնացին տե սա
 նել զնա . իսկ նա խնդուք ըն
 կալաւ զնս . Լքսեցնա ոմե
 յեղբարցն . օրեր ք նս . գի
 տեա ով չայր զի յոր ժամի
 կաք աւքեղ . փնչեի ր դու
 իարովադայ . և ոչ ընկալաւ ըզ
 մեղ . և տրտմեալ գնացաւ .
 Լքսեցնանե ըն . բարեկ դուք
 չաց և շուք ճաշանցիք յայն
 ժամ . այլ ես և ոչ դայն առի
 զի ոչ կարեի իարամու թե նե
 վս ձեր . և տանջեի դանձն
 իմիհոգալոյ զձեզ . զի իցե
 թե խաղաղուք երթեցեն .
 փնչե կարծեի թե չասայք
 դուք իտեզի ձեր . Եւ արդ
 ներքեք ինչ . և զիվսիմ աշխա
 տեալ եկիք . և ոչ մի իմարե
 ցայք . և ճշմարիտ խոնարհա
 ւան

Կան բանիւ ողջացոյց Կարս
 ք - Էնոքա Գնացին Եւրա
 քաւ Է շահի աւ Է Բաւ զի Իւր
 Ե աւ Է :

Բարձեւ աշխատենք եւ թէ՛ Հիւանդացւաւ երբեմն իսկիստէ Հայրն արսե՛ն իրօս . և դիպցեալ քաճած այն երեւոյն կէզեցին զնա . և ընկեց ինեքքայնէ մորթեւեր . բարձ ԼԵՂԱԽՈՎՆ . և եկե՛ն երրօն . և որպէսացի անսանկ զնա . և իբրեւ ետես ըզնա կողմանէ աշխլմ մորթոյն . և բարձ զԵՂԱԽՈՎՆ . քայլեալ զեցաւ ինա . և ասեւ . այսեւ Հայրն արսե՛ն իրօս . և իգաճոյս նշնջե . իբրեւ ընա զայս քաճահանայն . Հանեալ զնա քաճաճին ասեցնա . զե՛նչ իր Հայր գործքքո . փնջեիր իբիւղեակնա ասե՛ ՀԱՎԻ . ոչ իսրացի էրես . ԼԶԱԵ ցնա քաճահանայն . և ոչ երևեալ ինա . քաճաճաւ ասեւ ինա . և ասեւ . բազում վշտօք և Հոգովք . ԼԶԱԵ ցնա քաճահանայն և արդայժմ ուղկե ասեւ ինեքքաւեցնա բազում Հանգստաւ և փառօք . Հայն ժամ ասեք Հանայն . անսանեօ զայն արսե՛ն իրօս . Հայր Թաթառ քացիք յաշխարհի . և ծառայն Հազար . ոսկի գօտեաւ և ոսկե՛ Հուռօ կային իսպառու սորս և գաճոյս և անկողինս մեծաքին ունեք և սպասս բազում և ան Թիւ ունեք յերկրի . և զմեծաւ Թիւ աշխարհաց և ըզփառօնց լեով ունեք . իսկ դու Հովիւ գողով . և զոր ունեքիր Հանգիստ յերկրի ունիս այժմ . իսկ սա տես Թիւ յոր պիտի փաթկաւ Թեց . և յոր պիտի փառաց և մեծուցց . և ի Հանգստաւ Թեւեկ . Թե յոր պիտի վիշտաւ և նեղութս սնկեալ զնի . և դու որպիսի Հանգիստ եղեալ եցես և սա յորպիսի վիշտ

ՅԵ կաց ամս երես. յաղեն հասնող
 րիայ. և գարնան աշխարհի
 տրովադա եկաց ամս երկուս
 և անի ննջեաց. Եւ կատար
 րեայ բարոսք և խաղաղութիւն
 և երկիր զիւնն այլ զընթացս իւր
 Եւ եր իւրն այլ բարեբար և
 ի հաւատով և հոգով սրբով.
 Իսկ ինչ աշակերտս իւրում
 եթող զմաշկիսակս իւր. և ըզ
 մազեղէն և զփայտ եղէն սան
 դալս. և ես անարժանս զգե
 ցայ զնս ուն զի անհեցայց ինչ
 մանե.

Պատմէր հայրն դաննիւ և
 զայս. Եթէ կոչեալ երբեմն
 հայրն արեւնիոս. զհայրն
 աշեկ սանդրոս. և զգոյիւն.
 և ասեցնս. գիտեմ զի պատե
 րագինն լին գւթ. սյւ ոչ
 գիտեմ եթէ յափշտակիմ ինի
 հուսն. արդ. սխալստե ցեք
 լին յայտմ գիշեր. և ասեցե
 ցեք զիս զի փնջեցից. իհա
 կուսս յայս. և նստան յերե
 կոյե փնջն լին յաղմնն. և
 փնջն լին յաղմնն լին լեայն և
 ասեին թէ մեք ննջեցաք. և
 զարթեաք. և զնա ոչ իմացաք
 թէ ննջեաց բնաւ. իսկ աս
 քաւառացուն ոչ գիտեմ թէ
 կամաւ արար զայս. և թէ բն
 նու լին լեաց ան գիտե. քան
 զի կափոյց զաջն և շնչեաց ե
 րեցս անգամ և բացեալ զաջն
 յարեաւ վաղվադակի և ասե
 անգոհ ձայնիւ. ես ննջեցի
 այո. ես ննջեցի. Լըյսայիս
 ոք երեքանե. ին արեւնիոս.
 Հայրն աղաթուն. փնջ փոխա
 գրիւ մահուամբ հանդերձեա
 լեք. Եկաց նա դաւաւրս ե
 րիս. իբաց ունեւ լով զաջն
 իւր. և բնաւ ոչ շարժեք ըզ
 նս. իսկ երբ արքն խեղեցին
 զնա և ասացին. ո՞րք իցեա ար
 դեօք հայր աղաթուն. իսկ
 նա ասաց նց. ասաջի դա

ՉԼ ՌԻԻՍ. ԺՁ. ԿԱՍՏ
 աստանինն այ. կասեւ որ
 քեակք. Լըսենցն. քու
 և երկնչիս հայր իման
 յայնմանն. Եւ նա ասեցն.
 Ես լին կարի իմում զգնեցայ
 պահել զպատու իրանս այլ
 ասկայն յափ մարդեմ. և ոչ
 գիտեմ թէ գործք իմ հաճոյ
 եղենն այլ թէ ոչ. Լըսենցն
 եղբարքն. և ոչ յոս ասա
 դու ի գործս քո թէ հաճոյ
 են այլ. Լըսեցնս ծերն. ոչ
 իշխեմ վստիչնալ փնջեկացից
 ասաջի այ. քանզի այլ ազգ
 դատաստանք այ. և այլ ազգ
 մարդկայինք իցեն. Եւ ի
 քե կամեին այլ ազգ ինչ խօ
 սել. ասե աղաթեմ փնջ
 խօսեք լին իմամս յայս գիտ
 կարեմ. և սեւ. և ասե լեայն
 կատարեցաւ ուրախութիւն.
 Խօսելով լին լեայն անոր
 եկեալ և ին իտանել զհոգիսն
 ին ինչիս.

Լըսեին վստիչ Լօրն ամոնաւ
 թէ եկին ոմանք. ասեցեք
 քաւառնս լին փնջնս. ասա
 լինն. իսկ նա ասաւ ասեաց
 զյիմարն լինել. ասեցնս ոմ
 ինոցանե. դու յիմար ոմն
 ցեւ ձեր. Լըսեցնս ծերն.
 բազում կրեցի աշխատութիւն
 եպարտս յայս. փնջեւ ասա
 ցայ զյիմարն իս զայս և արդ
 այսօր իտուսից դաս. ասա
 յիմարեմ. Լըսեցնս զի ինչ
 ցեկն զդուսն և անհուկ իս
 նապարհն. որ գրեալ է. նա
 պատասխանեին և ասե. դու
 նեղեք բաւադատել զանչն. և
 զշարիտորհոգութեանն և
 լինողու զկամսիւր և զիտանել
 կամացն այ. զի կարող լին
 ասել. ասա մեք լինողք

Լըսեալ զհետ քո
 ասաց հայրն պիտեւ. աս
 թէ գնաց եղբարս ոմն
 հայրն ամոնաւ. և ասեցն

Հայր ասացես ինչ բան . և
 եկաց առ նմա առաքել Եօթն
 և ինն թն ոչ խօսեցաւ ք նմա
 ինչ . իբրեւ յուշարկեր զնա-
 ասեցնա գնացես և զգոյշ չի
 ցնս յանձին քուսն քան զիյաւ
 առաք յայտասիկ . մեղքն իմ ե
 զեն պարկուտ խաւարայինք .
 ք մը լեւոյ ինչ և այ իմոյ .
 զայս զեղբօրեն ասէր . իւր
 Համար չով զմեզս նոքի խա
 նար Հեն Հոգիք սրբոցն .
 Հայրն յոհաննէս . պատմեաց
 մեզ . Եթէ Հայրն անուր .
 և Հայրն պիմէն և այլ եղբար
 քն նոյ . մոյ մօր ծնունդ ե
 թն . և Բիսապն եղին կրօնաւ
 արք . իսկիսե . և յոր Ժամե
 հեաւ մարգիկիս ասեցին
 զսկիսե . գնացին նոքա թե
 զն յայն որ կոչէր տերեւոսե
 և կային անդ առաքիչն մին
 չն խնդրեցեն Եթէ ո՞ր բը
 նակեացն . և մտեալ կային
 իտաճար կեոյ . Էջմէ Հայրն
 տնուրք ցՀայրն պիմէն . արաս
 ցես սեր . ես և չու և եղբարք
 մեր . իւրաքանչիւր առ ան
 ձին կողմուք . և Հակոբոսեք
 ք Եթէ ես և զայս . և իմ տես
 ցուք գիտեանս մինչեւ տը ցուց
 ցե Եթէ ո՞ր պարա իցեկեալ
 մեզ . Էջմէ Հայրն պիմէն . այդ
 արասցուք ու պատմեցրդ . և
 կողմն լուծալ առ անձին իւ
 րաքանչիւրն ձեր ձեր իտաճարին
 յայն արձան կեոյ մեծ կան
 գուն . և յառնէր ք առաւօ
 տն Հայրն անուր . Հաւաքեք
 քարս . և քարկոչէր զերեսս
 կողմն քարամբ ք յառաւօտե
 մինչև յերեկոյն իսկ երեկոյ
 ին ասէր ցիտաւն Եթդուք ք
 քարգիւ ինչ . զի արտմեղուցի
 զքեզ . և զաւ Եթնեակն այն
 և նա զայն արար Հաւաքալ
 իսկ առաւ շարաթուռն Ժողո
 զեցան իմասին գարձեալ .
 Էջմէ

ԲԱՌԻՈՒՄԻՍՈՆԻԱՐԶԻԻԵ
 Էջմէ Հայրն պիմէն ցՀայրն ք
 նուր տեսնեալ ք զքեզ զայս
 Եթնեա առաք . զի Հարկաւե
 իր քարամբ զերեսս զայս կը
 առց զօրն ողջոյն իսկ երեկոյն
 տեկեալ խնդրէր Եթդուք ի
 տմանե . և զի ա՞րդ Հաւաքա
 ցեալ մարք . և նա առաւել
 կրօնաւոր ողկրկնեաց Եթն
 կեոյ և իմ իրեաց ինձանե Եթ
 զուք . Էջմէ ցնա ծերն զայս
 օրինակ ձեզ արարի եղբարք
 զի մինչ տեսնեկեք զիս կոչե
 լով զերեսս նոք . մի Եթ խօ
 տեցաւ ինչ . կամ բարկացաւ
 ասէ պիմէն ոչ . և մինչ կըրկ
 նեալ ծնեքս խնդրէր Եթդու
 Եթ մի Եթ շիթեցաւ ինչ . և
 կամ սուղ ոչ ներել ինչ . աս
 նէ պիմէն ոչ . Էջմէ ծերն .
 այսպիսի և մեք եղբարք Եթն
 եմք . Եթէ կամք կեալ իմ
 ասին . եղբարք իբրեւ զկոռ
 քս զայս քարեղեն . որոչ իմ
 անարգանաց . և ոչ իմ քա
 րաց ևս . շիթեցաւ կամ շար
 Ժեղաւ զա իբարկոք ինչ .
 իսկ Եթն ոչ կամք այսպիսա
 նել . և աւար . գրուեցեն տա
 քարիս . և իւրաքանչիւր իւր ոք
 իմն Եթեալ ոչ տեղ ուր և
 Համարի . իսկ նոքա իբրեւ
 յուան զայս տեկեալ առ քա
 նոք և ասին . ու պատմալ այնպի
 ս քասցուք . և յու իրաւ զինչ
 և ասացես դու . Եւ ասէր
 Հայրն պիմէն . Եթն բնակե
 ցար իմասին խոնար լուր
 մի մեանց գիտաւաւ և եկեաց
 մերոց . և ասեալ քաւմ զոր ինչ
 տեղն և երն . և նացուցաք ըզ
 մի իմնը կոնոմոս մեզ . և
 զոր ինչ դեկր առաջին մեր .
 այնէր կեոակուր մեր . և ոչ ոք
 իշխէր իշորել ինչ սյլ ևս .
 և ամ իսկ . կամ ոչ քաւա
 կել զառաջի քոչեալ . և նա
 ցաք իմասին զառաւստ մեր
 իսա

52. 2

Եւ ազադու է Հանդատիւ Առե
րախու է :

Թառմեհին վս ոք սիրինդիո
 օր Եպիսկոպոսի . որ կոչեթ
 անփի- Եթե յոր ժամ եր նա
 փայլանկեաց անապատին
 յոյժ քգնուի հվիշտս կրեթ
 իսկ յոր ժամ եղև Եպիսկո
 պոս կամեր նա զնոյն քգնուի
 կրել . և ոչ կարաց և անկեալ
 առաքի նայողբայր և աւեր-
 ար մի Թե վս Եպիսկոպոսու
 Թոս ալօթարձեր զշնորհս յի
 նեհն . Եւ երևեցաւ նմա Թո
 և ասեւ ոչ վս Եպիսկոպոսու Եւ
 այլ յայն ժամ լանապատն օշ-
 ունեիւր զօք թեղ օգնա կան
 և ար օգնեթ թեղ . իսկ այժմ
 եթերի ես . ժարպիկք օգնեա
 ցեն : վս գի խնարհաթ և ան
 օգնականացե ար օգնական
 ք Դ և առհապառ :

Եւ առհասարակ ։
 Եւ որ Հայրն գեղասի . ոչ,
 Զառեմք ի թաւն , մեք ի կենա
 Գործօղ խոնարհուի . եւ թե
 ոչ նախ չպեսցուք իբաց ըզ
 ւաստակի ի Հոգւոց գնակի
 Եւն ամբարտաւանուի . զի ե
 թե ճգնէ սցուք այս . գացուք
 զխոնարհուի . Թաւասացուք
 Թե այս ինչ ոչ վնասեաց ի
 մեզ . զի ամ ինչ որ օգտեցու
 ցե մեզ . նա նորին Հակառա
 կն վնասեաց . ուր և Թիւն թ
 սե . եւ թե որոշ ժողովե լի ի
 ցրուի . և բան զի ուր կնիք .
 զի զոր ինչ քորչմաւ ռնի
 զայն նկարեցե ուր և կնքե
 ցի . այսպէս գործք քորչմաւ
 նկարեն ի Հոգիս . Էջողեղի
 ցին տեսակ թո . և Հակագեթ
 և գնացք . և նստել . և կնքա
 կուր . և կնալ . և անկողին
 ձօղ . և ամ պատրաստուի .
 և առն . և ամ անօթ նորին
 նաւասա և արհամարհեալ .
 Էլ այսպէս և աղօթք ըստ անու
 ինքուի . և կնալն ը ընկե թին
 ամ

ԳԼ ՈՒՆՈ . ԺԲ . Կ ԱՄԻՆ
 Եւ ինչպէս աստ Եւ Հնչեց զիցիս . Եւ
 խոսեցցիս մեծ ա՛մն ժո՛ւ . Եւ Բի
 Հռեաքորականս . Եւ Բի՛ քարոզ
 Եւ յնիւ . Եւ Բի՛ ան դեռ Ժամա
 րասցես Եւ Եկամ գործեսցես
 ինչ . Եւ Բի՛ երգով աշօթեր .
 Եւ Բի՛ Հայարառութեւնս աստատ
 նեւ . այլ յիմի իբանս . Եւ
 գործես . առցես զմեծսն . Եւ
 տացես զգործունս . Եւ քաղցր
 լեր առ բարեկամսն . Եւ Հնչե
 թ Եւ Հնչեալանդեալան քեզ . Եւ
 ան յիշաջար առ յանդգնեալ
 սն . Եւ մարգարէր առ խոնար
 Հան . Եւ միս իմարիչ լեր վրջ
 տացելոց . Եւ տեսուչ Հիւան
 դաց . Եւ Բի՛ արՀամար Հեր զք
 իմարդական . Եւ քաղցր լեր ի
 խօսել . Եւ Երախ իդաշն ի
 պատասխանել Եւ արեւիս
 յամն . Եւ Հնչա ընկալ լե ան
 Կ
 նեւսն .

Լսաց չարքն դանիել -
 Թեհերուն իշխան իբարեհովի
 քրոյ ձր դռւստքս փոյ դիւահայ
 քանալ իսկ չօր աղջկան իր
 բարեկամոյն հրօնաւոր - Եւ
 ասէ իշխանն այն - ոչոք կա
 թողիցի բժշկել զգաւարն իմ
 բայց փայն փայնակեացն այն
 զորեւ գիտեմ. եւ թեւ զայն
 զնա - ոչ առնու զայսյանն -
 Եւ զայս բարգաւ խոնարհու
 իւրոյ - այլ զայս արասցուք
 յոր ժամ դիւս աստ վաճառել
 զնեաւ գործս իւրեանց իր
 ցուք աստ զսփրիդս նց իջե
 ձեւ - Եւ իբրեւ գան առնու
 զգինս - խնդրեացուք զիւ
 շօթեացնն վս դասեք իմ
 Եւ ելեալ իկրպակն խնդ
 րեցին Եւսին զաշա եւ ի
 ճեւոյն զիվաճառեք զսփրիդ
 ան - Եւսեալ զնա ք սփրիդ
 տարան իտուռ իշխանին
 Եւ իբրեւ եմուտ իտուռն եղբ
 ք առնու զգինս վաճառեց
 Եւ դիւահայնայն եւ չար

Եղև զնո ծնօա եղբորն- իսկ նա
մատոյցնմա եղև ասն- ըստ աս
ուրախին ան- և առ ժամայն
տանըեալ եղև դան- և բար
բառեցաւ և ասն- բանն յի
հալանեաց զիս ասոր- որ
բաւարատունն- և առ ժ
մայն եւ անտի և ողջացաւ ազ
ջիկն ինքն ժամու- և իբրեւ
տնօրն ծնօղք ազջկանն քա
ռաւորեցին զան- Էւ եղ
բայրն քնաց առ ծերն և պատ
մեաց- և լուծեալ ծերն ամե
կնեաւ սա- և իբրեւ ծանեան
զոր եղևն- քառաւորեցին
զան- և ասին- ամբարտաւ
նու- զան քախչի իստնարհու

Եւ ինն ամ և եղև-
Ասաց հայրն Եպիփանէ քա
նտնացին աղաղակէր և լսելի
եղև- Լուեաւ տեսն լուսոյ
և բաշկեցաւ- քառիսն ցին
պարծենայր և գառապար տե
ցաւ- և մաքսաւորն ոչ բա
նայր զբերանն- և արքարա
ցաւ- Լորդայսցանէ զոր կա
միս արատցես և դու-

Եւ կն ծրբեմն եղբայր ան-
եղիպատացի առ հայրն զենօն
յաւորիս- և մեղադրէր ի ըս
տադոյն անձին- և մատներ ըզ
խորհուրդս իւր առաքի ծե
րոյն- իսկ ծերն զարմացաւ
և ասէ- Եղիպատացիք զառա
քինուիս զոր ունին յանձինս
թաքուցանեն և գմէղս զոր ոչ
են զոր ծեալ ասեն ասնել-

և մատներն զինքեանս- իսկ
հաւորք- և ասորիք- և հայք
զառաքինուիս զոր ոչ ունին-
ի արդախին և պարծին ու
նել- և զմէղս զոր ունին և ըզ
պակասուիս- Եւ ծանկեն և թա
մոյցանեն- Էւ այս պէս գո
հագեալ զբարեք իստնարհու
թեանէ եղբորն- և իգովն ի
խոտաովաւ ու թեանէ նր- ք
ոյ քչ ունէր մէղս- և գոյն
նոս

ԲԱՐԻՌԻՈՒՄՆԱՏԶԻՌԵ
խոտաովանէր ունել յանձին

Ասաց հայրն կարծոն- Ե
թէ բազում չգծուիս աշխա
տեցայ եռ յանապատին- քան
զեղբայրն իմ զաբարիս- և ոչ
կարացի հաստեել իշափ նր-
և թ խոնարհուեմ և ան լափ ԼԸ

Ասաց հայրն մովսէս- ՅԸ
հայրն զաբարիս- ասա ինձ
բան ինչ արդեակ- իսկ նա
անկաւ առ առս նր և ասէ-
և դու ըստ հարցանենս հորո
ԼԸ սեցնա ծերն հաւատա ինձ
որդեակ- զի տեսանեմ զԸ
նորդս հոգւայն սրբոյ համ
գուցեալ իբեզ- և մայնորի
հարցանեմ- իսկ զաբարիս
իբրեւ յայ հրամայեալ նմա-
առեալ զինկուղիւր իգլիտ
իւրոյ ընկեց իգեանին- և կո
խէր ոտիւքն զնա և ասէր-
եթէ ոք այսպէս ոչ կոխեալ
խորտակեցեղ զանձիւր ի ձե
նն վերջին խոնարհուեմ և
ցածունն- ոչ ևս կարողիցե
նա կրօնաւոր չի ելի-

Աստէր երբեմն հայրն- զա
բարիս իսկիտե- և ետես տե
սիլ ինչ- և յարեալ պատմեաց
զայն հօրն իւրոյ կարծանի-
իսկ ծերն հոգւորէր յոյժ-
այլ ան փորձէր յայն պիսեաց
նյարուցեալ քանեաց զնա և
ասէ գիւտկանն այդ- և յարո
ցեալ գնաց զաբարիս առ Լույ
րն պիսեւ- և պատմեաց նմա
զայն նմ- իբրեւ ետես ծերն
թէ յայ եղև տեօրէն նմա-
ասէ բնա քնա գու առայս ա
նուն ծեր և պատմեալ նմա- և
զոր ինչ ասասցէ իեղ- արա
ցես զայն- Էւ իբրեւ գնաց
նա- նախ քան պատմելն-
ասէ և երն- տեսիլն քո որ
դեակ յայ եր- այլ գու գնա
հնազանդած հոգւորհօր քո

Զուգահեռ եղբորն - իսկ նա
 Դուրսացնեա Էջիւսն . քալաւ
 Եւրպոսին տն . Էստ Ժամայն
 Ետնըեալ Եղև Դան . Էբար
 Բառեցաւ Դասն . Բանն յի
 Զայտեհաց զիս աստի . Դի
 Բուրապատուեա . Էստ Ժա
 Ժայն Ելանտի Էողջացաւ աղ
 Զինն ինչին Ժամու : Էիբրե
 Ետնին Ժնոջն աղջկանն քա
 Լաւորեցին զան . Էւ եղ
 Բայրն զնաց առնեին Էպատ
 Կաց . Էլուեալ ծերրն Թմե
 Գին առ Էս . Էիբրե Ժանեան
 Զար Եղևն . քառաւորեցին
 զան Էստին . Էմբարապատ
 Էստ Դան քախչի իսկնարհու

ԲԱՐԻՌՔԻՌԱՆԻ
Խոստովանեք ունեւ լայնաբեր

Ասաց հայրն պիմէն . եթէ
 հայրն զաբարիա մինչ չանդէր
 ձեւալէր փոխադրիւ մօհոռամբ
 ասեցնա հայրն մովսէս . զի՞նչ
 տեսանեսս դու զաբարիա . իսկ
 նայ ասե . ոչ ինչ լաւ քան
 զլուռէն հայր . ևնա ասե այո՞
 որդեակ լուես . և իմեկնել հոգ
 լոյն իմարմնոյն նստեր և հայ
 րն իսկորե անդ . ևնայեցեալ
 լէ երկրնս ասե . ուրախ լեր
 որդեակ զաբարիաս . զի ահա
 բացան քնդ դրուիք արքայ
 ուրն երկնից . խոնանհոռէն
 և լուռէն ունեղ յուր . Եւ սաղ
 մոսի . ք և ամհոռէն երկն իգե
 րեզմանն . արտասուօք հան

Ըսաց հայրն եսայիաս .
 ասէր երկրաւոր մեծութե և փո
 աաց . ևնանի զստուր . իսկ
 խոնարհութեանն զերկնիչն
 այ իսրաի . և դու մի՞ կամես
 քիս սիրելի մեծա՞մեծաց լի
 նել . և իշխանաց աշխարհի
 զի մի զրկեսցիս ի փառացնայ .
 Ասաց դարձեալ . յոր մամ
 կայցիս յաղօթ . եթէ իս
 նարհութե արացես . և զանձն
 անարժան համարեսցիս . իռա
 նելի ես . իսկ եթէ ամբար
 տաւանիցես սիրաքո . և ի
 շեսցես զայլ ոք ծօյլ և գո
 տեսցես զնա . ընդունայն ես
 աղօթք քո . Դարձեալ ասե .
 ի՞նչո՞ր երանելիիցե խոնարհ
 վս զի ոչ ունի . ի զու բան
 բասել զոր . կամ լեզբիմանալ
 զրկողին իւրոյ . և ոչ աչս ու
 նի զի տեսցե զպապասութե ըն
 և երկն . ունիկն ոչ ունի զի լու
 իցե դանօ գուտան . նա և ոչ
 բերան ունի չարա՞ խօսել զոր
 կամ զեղբայր իւր . և ոչ բն
 եւ զայլ ոչ գանցանս . այլ մի
 այն զմէս իւր եխաղաղարար
 իցե առ ամենեւեմ լուս
 նել ամ և ոչ վս այլոյ ունիք
 ատ

առնա զայս . այլ վս ամ
 Բայց այս իցե իրաւացին . զի
 եթէ պահեսցի ոք զվեց առ
 ուրբ . և զամ տաքինուր
 զատարեսցի . այն ամ առանց
 խոնարհութե ոչ ինչ ես . և վս
 բապար յոյժ . իւրաքեալ
 սե որդ ստանա զխոնարհութե
 տեսանե նա զմէս իւր . և ոչ
 ոչ գայ զհեա խոնարհութե
 և ոչ բոց . արտաքսն սագա
 իսրաի նի զամ չար խորհուր
 դս . և սեռացանն ի զանձն նի
 ամառաքինութե . Եւ որդ ու
 նիցին ոչք և խոնարհութե ոչ
 յաղթեսցես նմա պտկաւ անք
 յարմանակ անքայլար համարհան
 քն զորսր համարհիցի նախարար
 կանեզե նի լիցին և պահեց
 նա իսրաի տուրեմն . և իւր
 չար հատուցանելոյ . և ու
 սուսցե համբերել ամ չս
 բեաց . և յայսց յամե ոչ ինչ
 մերձեկայ ի խոնարհն .

Ասաց դարձեալ . անկանել
 առաջի այ գիտութե . և հեա
 զանգե լ պատու իրանացն իս
 նարհութե . բեր իմարդ զսերն
 այ և զանախտութե . իսկ իս
 նարհութե համարել զանձն
 մի զաւոր քան զամ մարդ . և
 արհամարհել զինքն . իբրեմ
 ոչ երբեք բարի գործեալիցե
 Եւ գործք խոնարհութե այս
 ինչե լուռութիւն շտեռն պտկաւ
 մեւ լուռութե կամ հակառակել
 և հնախանդել լուռից և ի խոնարհ
 նայե լակիմար միշտ և առաջ
 աչցուել լի շտեռն հակառակ
 գործք անս . և ոչ գիմարանել
 աւագացն և ոչ հաստեւ զին
 բանն . և ունել համբերութե
 մտաց . և ատել զհաւգիտ
 և համբերել անարգանաց
 և արթուն և զգաւատ լի ի
 և հատանել զկամս իւր . և ու
 բարկանալ ունիք . ոչ ունի
 նախանձ կամ հեա . և ոչ արտ
 անել

տել զօր հանապաղ յողբս .
այսե շափ խոնարհութի : Եւ
զի որք տանան զխոնարհութի
նայանան իւր թողոյի զյան
ջանս եղբօրն . ետե ես մե
ջայ . իսկ որ ատեա զեղբայրն
ջանն իմաստուն ևարդար ա
ստ . ևյամն թառնե զեղբայրն
իսկ որ զանան պատկառե :

Ես այլուժ ոչ վնասե .
գարձեալ տե . մի խօսե սցի
լեզու քո . սյլ գործք քո .
ևե շիցին բանք քո խոնարհ
քան զգործս քու և մի ինչ խոր
հեցիս արտաքոյ մօտ . և
մի վարդապետել արտա քոյ
խոնարհութի . ոպ զի կարացե
լու նեւ երկիր զանքն քո .
Ասաց գարձեալ . ոչ իցե խօ
սելն իմաստութի . սյլ ճանա
չելն իցե իմաստութի զժամա
նակ խօսելոյն . Եւ եր իցե
ժամ խօսելոյ . ևզբանն իմաս
տութի լսե . և իմաստութի խօ
սե սցիս . ևզգոյշ լեր նախ
քան զխօսելն քո և տարաւա
շաճ պատասխանիս և իգիտու
թե տգեա լեր դու . զի զեր
ծանիս իբազուժ վշտաց քան
զի ինչիս իբ բարգր վնջոս
որ յուցանե զաննն իմաստուն
վս այսորիկ մի պարծեսցիս ի
վս գիտութի քո . զի ոչոք դի
տե ոպե և ոչ բնաւ . ևկատա
րուսն անի պատկառանքե վս
իսկ խոնարհելն քո ինեքքոյ
ընկերին . Եւ թ միաւորեսցե
գրեզ :

Ասաց գարձեալ . Հայրն եսայ
նա վս խոնարհութի . յիշես
ցուք եղբարք զայն . որոչ ու
լեր ուր զի եր զգլուխ իւր
ևեմիտ առցես եղբայր և մի
բարձր մտեսցիս . լսես թե
մի վե ևկամ զինչ եղե վս քո
թառաւորեք և եղե օտար և
պանտախ վս քո . ոմ վս
պատմե լի մարգան իրութի քո
մոր

ԲԱՐԻԹԵՐՈՂԱՐԶԻԹԵ
մոր . Եւ թ այդպի խոնարհ
ցար յաշապս մեղուցեալ ծա
ռայիցս . մինչ զի արարիչ
մի ոչ ունեիր ուր զգլուխ
գրեցես . իսկ մեք ապեքսիտ
քս և մե՛նուառու եւանարդ
խոնարհութի արժանի քս . մե
ծութի և պատուոյ ցանկամք ան
ցաւորիս . արգ Եւ թ լիթե
ալես ոմ եղկելի մարդ . և
զինչ թողոյն և Եւ թ կուրա
ցի ալես անապուլ . ևկամ
Եւ թ հեռակալես պատա
նաց կեցեցադոյս . և լե՛ր ոչ
նաանա զհանդերձեալ բա
րիսն . և զբարձրացս մե՛քնե
ցես և զլաւալ յիսն լնործս
ցես :

Եստեք երբեմն իսկ Եւ ի
բարան Հայն թե՛նդրե . և
մինչ և ես ուտեին զգուլութի
և առ նուին բաժակ լուր .
և ոչ խնդրեին թողութի յեմե
լի . Եւ ի Հայրն թե՛նդրե
կորուսն կոծաւորք զապա
տութի իւրեանց . զի ոչ ևս ինդ
րեն թողութի . յեմելն զգլու
քի ոչ կամին խոնարհել զիջա
նիս միմեանց գործաւորութի .
իսկ եղբայր միմեանց յՀայրն
թե՛նդրե եւ թե կամ մի կատա
րել զառաւորաւնս մյ . Եւ
սաց ձերն եւ թե Հայրն թե՛նդ
նա երբեմն առաց կեցե կա
միմ զնեւ զխոնարհութի իմ Եւ
նու զօրենս մյ . և տարեալ
զալիւս իւր իմառն ևս բար
Հացս . և խնդրեալ աղբառս
և եգիտանք և ետ ից զհացն
իւր . և կեալ և այլ և սխնդ
րեցին . ևնց ետ զոյն որ ըզ
գեցեալն եր . և ինքն միւրկե
մուտ իսննեակն . և ես թ
միջով քն զթիկնոցն իւր . և
մեղադրեք անձին ևստեք . թե
ոչ կարացի կատարել զպատու
իրանս մյ . իսկ և գու եւ թե
այնպի կարացես աննեւ . զեւ
ևս

52.52

Եւ կարարիս աստի՛ - ող կարա-
 ցի կատարել զպատուհրանս
 աս - զի կատարել պատուհրանս
 նազն խոնարհութենեւ . յորում
 հանգքի ամ հզն զս երկունար
 հա : Լոր կատարի զխոնար
 հութն կատարի նա և զամ պա-
 տուհրանս . Լորոչ ունի զխո-
 նարհութն . ոչ ունի նաւազայն
 ամ պատուհրան . վս զի ոչ
 եւ լուսնելի արանց խոնար
 հութն ամ առաքինութիւ . ա-
 ռաւքի Երեւոյնքի քի . իսկ եղ-
 բայրն այն խոնարհութեւ
 կիր եպագ և շահեալ զանց ու-
 րախութիւ .

[illegible]

Օայսիրիւ լռեալ գետն աջ
 դանձն ոչ հասանն: Գաղա
 ադուէն: Էւ Իբրեւ զնաց նա
 յեկեղեցին - աղաւթցիւ զնա
 եղբարքն հասացին: Ի թէ ոչ
 առնէօ զօգասաւորութի սպա
 սահայն զսկիւն հայցես թէն
 արին քո: Իժամ Հսղորդունն
 այլ նա ոչ առ յանձն - հասեք
 զնայ սնտի թէ ոչ թոյլ առ
 զեն նմա: Եւ ապա թոյլ տա
 եալ ոչ Էւ: Եկեղեցին զնա:

245

ԳԼՈՒԽ • ԺԶ • ԱՆՍԻ
ԼԷՀԱ այսիցե խոնարհութիւն
որոք զանձն իւր անարժան
համարեալ աւուշ լիցի նմա փոյթ
Ա արհամարհանք •

Գարհամարհանք .
 Գնաց երբեմն Թեոփիլոս
 եպիսկոպոսն իւնտուն նիւրիոյ
 Աեկն հայր լեւրինն առ եպիս
 կոպոսն տեսանել զնա . Լզսե
 եպիսկոպոսն ցծերն . զի՞նչ
 ցտեր գործ անելիքոնս այս
 ճայր . Լզսե ծերն զայն զիդիցե
 ճարգ զմեղս իմոյ . Անսխառե
 նպատիկ առե զինքն . Լզսե Թե
 փիլե . Ճշմարիտ ճանապարհ
 իրկուե . այդե . Լոյն ինքն
 Թեոփիլե եպիսկոպոս . գնաց
 երբեմն իսկիտե Աթողովեցան
 առեա հարքն Աեղբարքն . Բ
 ասնն եղբարքն Է հայրն պմ
 բոյ . ասացեա հայր բան
 ինչ եպիսկոպոսին զի շահե
 ցի իրեն . Լզսե ծերն . երբ
 ոչ շահե սքի նա իռու թենն
 իմե . Առջ իրանեն շահեցի
 յայն ժաւասնն այդ . Լուսն
 իցե գործ խոնարհուե . Էշա
 հնցուցանող Ասիրեշի ամենե
 ր . Դ
 րուսն .

Ըսեր մայրն Թէ որ որա-
 եթէ ոչ ճշնութիւնս անշարժ
 է ոչ աշխիհն աշխատանք անա-
 քիւն Ե կեցուցանել կարցի
 զմարդ . երբ զհաստիս
 Բանգիւհէր ուրն մօտայնա
 կեաց ան . որ հաւածեր զգես
 իմարդկան . հարցանէր ցե-
 նս . Թէ՛ որով ստացինուի
 ելանէք դուք . մի Թէ ասհօր
 ելանէք . ստէ դէն . մէք բը-
 նաւ ինչոչ քաշակեմք . իսկ
 ծերն ստէ հսկուի . հրեն տ-
 սէ . մէք բնա ոչ նմեմք .
 Եւ ծերն ստէ միայնակեցուի
 հրեն ստէ . մէք մշտյանա
 պատի շրջեմք . Եւրն ստէ .
 հարգ . որով իւրք ելանէք
 դուք . դէն ստէ . ոչ ինչհար-
 ծեմ զմզ և ոչ յաղթեմ միդ ին-

2015

39. Ե
այլ այն պէս իբրեւ զխոնար
հուր . զի նովա հաւած իմք
մէք . և նոյն ինչն խոնարհոս
թիւնէոր կորուսանէ զմեզ իս
պատ . Լըբ անասնեա թէ ոմ
յաշխոյն դիւայ և կորուսա
նէ զնմ խոնարհութիւն .

Ասաց երբեմն յոհաննէս
կարմիրն . ցէրէրց եղբայր իւր
ճարմա լինել անհոգիբը և զ
բնշտակս որոջ հոգանինն և ոչ
այլ ատենն . այլ անդադար կան
յերգս մայ . և մերկացեալ զձոր
նս իւր գնաց յանապատ . և
եկաց անըշաբաթ մի և քար
նէ ալ քարնաւ առ եղբայն .
և եկն առնա իմել գիշերի և
իբրեւ բախէաց զբոռն . լու
աւ ինծրբոստ և զբայրն . և ա
սէ նախ քան զբաւալ . դրանն
որեւս դու . իսկ նս առնէ եւեմ
յոհաննէս և զբայրքս . յայն
մամ պատասխանի ետ և ասէ
յոհաննէս հրեշտակ եղև . և
ոչ ի մարդկան իցե . իսկ նս
ազատէր և ասէր . Եւեմ . և
ոչ երաց նմա մինչև ցառաւ
ան . և թողեալ զնա վտան
գիւ անդ . և յետոյ երաց նմա
զգոռն և ասէ . արդ . ահա
ծանիր զքեզ զի մարդ ես . և
արդ . աշխատեա զի կերակրես
ցես . իսկ նայ յերեսս անկծ աշ
պսէ . թողունի արա ինձ եղ
բայր . զի գոռող բանիւ գնա
ցեալ ոչ կարացի կեալ . մինչև
զօրաւորն խոնարհութիւն յաշ
խոյն զմայց կատականաց յափ .
Ասաց հայրն յոհաննէս կոր
ծաւապակի . եթէ խոնարհու
թիւն դուռն երկնից . և հար
քի մեր բազում պատկառանք
և նախառանք մայրն ուրախու
թիւն իցադարն այլ կեդանէոյ .
զի խոնարհութիւն և երկնիւն այ
վն բազայն են քան զամ առա
քինութիւն .

Դարձեալ ասէ . ո՞վ վաճառ
եաց

ԱՆՏՐՈՒՄՈՒՄՈՒՄՈՒՄ
եաց զյովսեփ . և պատասխանի
եա եղբայրն և ասէ . եղբայրն
նք վաճառեցին . Լըսե ծերն
ոչ այլ խոնարհութիւն նք վաճա
ռեաց զնա . զի կարողէր ա
սել ցգնողն . եթէ եղբայր
սոցս եմ . այլ լուեաց և խո
նարհութիւն վաճառեցաւ . Եւ
վն խոնարհութիւն նք արար զնա
նէ . իշխան իվր երկրին և
զիպտացոյ . Դարձեալ ասէ
մի թողգութ զբեռն թէթն .
որեւ զարբել անձին . և մի
բարձցուք զծանոնս . այսին
քնէ արդարացուցանէ զանձն
Այս հայր յոհաննէս . Բեր
մեռանիդէր հոգով . և գնաց
ոմա առնա և տեսնա զի հրաւեր
պսիրա և գովեաց զձեռնագոր
ծս նք . իսկ նայ լուեաց . և
եղբայրն այն դարձեալ գո
վեաց և նայ լուեաց իսկ յեր
որդութիւն զովեաց անհաս
ցեկէ ալ . եղբայրն ո՞վ եղբայր
դու . ուրա պատահ . ցար .
մինչ եկիր գոս քան հաներ
յինն . այս պիտի խոնարհութի
ւն երանելին . զի զգովաւա
նութն թշնամութիւն համարէր
ինքեան .

Աս հայր յոհաննէս . նստեր
երբեմն իսկիւն . և շուրջ պա
տեալ եղբայրն զնովա հար
ցանէին գնա վն խորհրդոյ .
Լըսէ ցնա ոմ ի՞նչ քոցն . յո
հաննէս իբրեւ զին պատահի
պահեալ ես դու . և այժմ ա
հա շուրջ կարգուց . քառփող
սն . իսկ յոհաննէս համբու
րեաց զնա և ասէ . ճշմարիտ ա
սես հայր . իսկ միմն յաշխ
կերտացն իւրոց ասէ զնա .
արդ . ոչ շփոթեցար ինծրքս . ի
խորհուրդս հայր . ասէ ցնա
ծերն . ոչ շփոթեցայ որդեակ
քան զի ոմ մարտաբոյ սոյն
պէս եմ և ինծրոյ և իսրայի .
Ասաց ոմ վն նք . ո՞վ իցե
յոհ

յոհաննէս . որ խոնարհուի
 Եւ ըսով կապէաց զամ սկիսէ .
 ինչայն փոքու ձկոյթնիւն .
 Ասաց հայրն յոհաննէս կարծի
 կատարեմէն չեղան հոգաբար ար
 գելեաց զինքն ինչի կերբնքն
 մեծանուն յոյժեփառաւորե ի
 մարդկանն . իսկ հարքնաւոր
 իրեցին նմաւասէն . ահա ռմի ի
 սրբոց փոխարիւ մերձէ .
 Եւ կեսը իր իտեւասնէլ զնա նախ
 քան զմօզ նք . Եւ նա խոր
 հէր իմոյն ւասէր . Եթէ ե
 շանն մեւ իտուհ գան առ իս
 տանն քեան և փառաւ որեն
 զիս . Եւ ոչ ևս այլ հանգեայց
 աստ . այլ Գնացի ի գիշեր ի
 քաղաք և ծածուկ յամենեցոյն
 Եւ իբրեւ ել ի գիշեր ի իսկն
 կէ իւրեք զիմ . ծանրից յամեն
 նեցունց . յայն ժամ հաւա
 ռաւ քեցաւ յայ հրեշտակս եր
 կուս . ունէլով զամբարս ի
 ձեռնն . և վառեալ տանն ին
 տաւ ինն . և ահա մի քաղա
 քն ընթացաւ առաջն ին . և
 որ չափ նայ ջանայր փախել
 ի փառաց . այն չափ այլ առաւ
 ել ևս փառաւորէր նա յայ .
 իմարդկանն փառաց փախել
 լով և հաս փառաղնայ լիքանի
 անորասէն Եթէ ողորմեալ ցու

Ձ ցանէ զանձն արձարացի .
 Եւ ասաց հայրն յոհաննէս
 Եթէ բայեցին . Եթէ պարսե
 կրօնաւորի . նախ քան զմօ
 աւարինուի . զիտեարհոյթն
 ստանալ . Եւ զի նայն առա
 ջին պատուիրան փրկին որա
 սն . Եթէ երանի աղբաւաց
 հոգով զի նչե արքայութեն
 երկնից .

Ձ ասաց հայրն պիմն . զի
 Հօրն իսկորի . Եթէ հիւսէր
 քարմաւ գգիշերն ողորմ . և
 ասենցն եղբարէն հանգի
 ցեն հայր . մի գաւիթ յոյժ
 զի ծեքացեալ եւ . իսկ նա
 աս

Ձ Եթէ . ԺԶ . Եւ Ասի
 ասեր Եթէ ճրկեաւունեն զի
 աիդորի . և հոսեն զմօսեր
 ոսկերացս . Եւ ոչ յայն ժամ
 շնորհս ունիցն . Եւ ոչ Եթէ աշ
 իտար ինչ . Եւ զի նա դար
 ձեալ Եթէ յոր ժամ բեքն
 խորհուրդքն ին . Եթէ մեծ ռմ
 ես դու . նայ ասեր ցն . մի
 Եթէ ինչ մեւ իբրեւ զհայրն աւ
 տան . կամ իբրեւ զհայրն պա
 քոյ . և կամ իբրեւ զայլ հարսն
 և խոնարհեր նովաւ . Եւ եր
 բա հաւառակեալ ասէ ին խոր
 հուրդքն . Եթէ զինն այս
 ամիշտաց իտաւ ջանս գնալ
 ցնս և առեր ցնս պատասխա
 նի . Եթէ իտաւ ջանս զնալ
 ցնմ . սակայն դուք ինն քոյ
 իմ գաւանն լոգեք ստուգաւ .
 Եւ զի նայ դարձեալ . Եթէ
 որով Հեաւ այս չափ մեծից
 քարձորուի խոնարհուի . և այս
 չափ դժուարի են անկանեն ի
 Հայրաւոր . սպա ազգիմ
 զձեզ եղբարք . զի զմն կալ
 քաւք եւ միւսն փախցոյք .
 Եւ սոյ հայրն իսապա երե
 մին . մանուկեի եւ . բանեկ
 աւ Հօրն կրօնուի . և ոչ եր
 բեք սոյ ինչ Եթէ արացնս
 դու զայս ինչ գործ . Եւ այն
 զի եր նա ծեքացեալ և աղբ
 և դողալ ինն Եթէ են . և
 ոչ Հրամայէր մի ինչ . սպա
 սաւորութեան Եւ առաջն ին
 այլ և զի ուրն ևս ինն տար
 ինչ և որոյ լիս երե . Եւ յե
 սրբոյ Հօրն կրօնուի . զի նա
 քան նաւեի Եւ Հօրն Եթէ որ
 փեք մոլորոյ . Եւ ոչ նա առեր
 ինչ առնի . ինչ . այլ և ինն
 գնէր և զսեղանն . և սպա ա
 ռեր մեզ լուսի . Եւ եւս
 սեմքն հայր . Եւ ինն տա
 քեզ Եթէ շահեցայց ինչ երե .
 և որ ոչ ինչ ասեն ինչ զի տ
 րարից . և նայ ինչ ոչ ի տե
 ցաւ բնաւ . իսկ եւս զնացեալ
 աս

աւանդի ծերոցն . Ընկին առ
նա ծերքն Կասեն ցնա Հայր
եկն առքեզ եղբայրսայս Թե
շահեսցի իբեւ . Կրո . Ընկ
ինչ ոչ ասես առնել ամա . իսկ
ծերն ասե ցնա . մի Թե Հայր
նցե մնա միաբանաց վանից զի
Հրամայցեմ . Եւ դմա ինչ ոչ
Հրամայեմ . Եւ ոչ ինչ ասեմ . ա
յա Թե կամի առնել ինչ . զոր
ինչ տեսանէյիս զայս արասցե
Ադա . Եւ յայնմ Հեռա . զոր կա
մեր նա առնել ինչ առաջագոյն
առնելի . Լուել նայն . զի նա
չաւելեայն առնէր . Եւ սորա
առաքինութիւն ու սոյց զմեզ .
յուել նայն առնել լամ :

Ասաց Հայրն իսա Հակ . ոչ եր
բէք անի Ընկ իսենեկի իմում
շքոյս խորհուրդ զեղբօրե . որ
տրտացոյց զիս . Եղայն Կսիո
Թայի զի մի Եղբայրն Եւ ոչ
առքեզ իսենեկիւր չար խոր
Հուրդ մի իմ արա . Եւ ոչ յինեկն
Եղբայր ոմն Ե Հարց ցՀայրն
կրօնաւ . Կասե . որ մ օրի
նակաւ ստանա մարդ զերկիւ
ղն ալ . Երբ ծերն ուն կար
ծե մնա Ե Թե այսու իկ ստանա
մարդ զերկիւ զն ալ . զի քանի
ցե լամ Եղբայրաց Ե Հանգստի
անց մարմնոյ . Կատրի զինքն
յայնաւորե . որ չափ կարողու
Երե . Եյնչեսցե զոր որոշման
Հոգեոյ ի բոյ իմարմնոյ . նա
Եզոր ահեղ դատաւորութիւն ալ
Եզէ առաջուն :

Դատմէր մեզ Հայրն կարիոն
Ե Թե մինչ նստելի Եսիւնառն
սինայի . Եր անդ Եղբայր մի
մարեալ Եզնաւոր յոյժ . ալ
Եղեղեղիկ տեսլեամբ Եկատա
րեալ Հասակաւ . Եյոր Ժամ
գար յիւելեղիկ յազօթսն .
զոր ցեալ ունիւր նա պատառ
տակն Հանդերձ . Եկոր ինչ
արարեցաւ . յաւուր միոջ տե
սիւն զնա յեկեղեցին այնպ .

ԲԱՐԻՌԵՐՈՒՆԱՐԶԻՐԵՐ
Կասեմ ցնա Եղբայր . ուն Ե
այն Եղբայրն զգեցեալ զան
յեկեղեցին զգեցիւ Երու Ե
նմանեաւնց . իսկ նա ասե
ցիս Թողուր արա ինչ Հայր .
ոչ ինչ ունիւր ալ զիզգեցայց
Եհս տարեալ իսենեկին Ե
տունմ Հանդերձ զամոր ինչ
պատեր . Եյայնմ Հետե ըզ
գենայր Ենա նման Եղբայրն
Եերեկի իբեւ զՀրեաւ ալ ալ
Եւ եղա Երբեմն պետք ինչ
Եղբայրն . զի առաքեսցեն Եղ
բայր տասն առ Թագաւորն
մի գործոյ ինչ . Ե Թուեցին
զիզբայրն զայն . Ե գնացողսն
յարբուհիս . իսկ նա իբեւ լու
աւ անկաւ առաջի Հարցն ա
ղաչեւ Կասե . մի Երոյն
այն մի առաքեւ զիս անգր .
զի ես Ե առաքել իշխանի ու
մի . Իսաւր տիւն Եհախեալ
Եեկեալեմ ասա . Եերեւ տեսա
նե գիւ . Հանե յինն զգեսաս
ցայս . Ե Եւ առաջեցաւ ցանե զիս
Ե Հն ազանդեալ արքանի նի ար
ձաւեցին զնա Եսկ յետոյ Եա
նեաք զձմարտն յայն ցանե
որք Եսկ աչեին զնա . Ե Երե
կր նա Եաւրթոս իսկ Ետարն
արքայի . մինչեկն արքունիս
Եզի մի Եանիցեն զնա . Ետա
ցե փաւս իմարդեանե . Ե մի
այսորիկ պատառեւր նազմա
ռայն ինեկոր . Ե Եր այնպ ըս
տիպեկն սքեւ լամ Ժամ փախ
չի . իմառաց մարդկայնոց Ե
Հասանի . Իսաւր ցնա ալ

Եեր ոմն իսկիւն . սոյն ա
նունեւր Եկարիոն որ Թողեալ
Եր իգեօղ Երկուս . որքիւ Ե
զկեն . Եայնպ Եկն Երոյն աւ
որուր . Եզկեն Ժամուց ինչ
Եղա սով յեկե պատու . Ե
մշտացալ յոյժ կենն այն . Ե
յարողեալ Ենազ իսկիւն . Ե
ստարա Ե ինքն ըզմանկուս
Եր . իսկ մինչեւ արու որ կո
չե

71
 չէր զաքարթա. իսկ փառայէր
 դուստր. և եկաւ նստաւ ի չե
 աւստանէ իշամբս մայրեաց
 սեր և սովորուիէր կնոջ մար
 դոյ նստել. և զկեղծ և եկ
 եղբարցն տեսանէլ. իսկ կինն
 նայէր տեսանել զեղբայրոցն
 և կամ զորդի. և եր տեղին այն
 մայրի իբացնաւ. և եր տեղ. և
 կեղծքի և աղբիւր ըրոյ ճշամբ
 ինչ. և տեսնի անդ զվիմեանս.
 Կարիոն և կինն իւր. և զսե
 կինն ցայրն իւր կարիոն. դու
 սի անձնացաւ. և արդ. սովստ
 տիկէ յեղբայրս. և որով սջ
 նուցից զորդին քո. և զսե
 կարիոն առաքեալ զգոսայ առ
 իս. և իբրեւ առաքեաց զնա
 մանուկն եկացաւ Հօրն իւր
 ոյ. իսկ դուստրն դարձաւ
 առ մայր իւր. և ի ընդ յեղբայ
 րոս. իսկունն իւրն անդ. ի
 իսկ ձերն սեռուցանէր զմանու
 կնիս եկեալ իւր. և զիստինն տ
 մենէ քեան զի որդի էր նա.
 Եւ իբրեւ անա մանուկն և
 մեծացաւ եղևարտուն ը իմ ը
 եղբարցն վն նա. իբրեւ լու
 աւ Հայրն կարիոն զայս տե
 ցորդի իւր զաքարիայ. արի
 զնապցուք աստի. զի արտուն
 ըն զմեն ը մն քո. և զսե զա
 քարիայ զծերն. Հայր իւր. և
 ստ գիտեն զի որդի քոյ եմ.
 և տարն ընէն եթէ այլ ուր
 գնացուք. ուր ոչ գիտեն
 զայս. ոչ կարէս անել զիս որ
 դի քո. դուք եանդ արքա
 ընէն առաւել. և զսե ձերն.
 արի գնացուք ի թէ քոյ իգայ
 Եւ գիտցին անդ. և զկինն աս
 կաւ առուրդ. եղև անդ տըր
 տուն ը մն մանկանն. և զսե
 Հայրն ցղաքարիայ. գիտ
 ցուք դարձեալ իսկիս. և իբ
 րեւ եկին անդ. եղև դարձեալ
 տրտուն ը մն նա. յայն ժամ
 քնաց մանուկն զաքարիայ ի
 գիւ

ԳԼՈՒԽ ԺԶ. ԱՆՍԻ
 Գիւղ մի ուր էր բոքակ. և սե
 րացեալ նստաւ ինով քորա
 կին Թաղելով զինքն ցու
 քունս իւր արկածէր զքորա
 կն զայն յերեսս իւր և ի ղ լու
 իս. և Համբէրեաց այն չափ
 փնջև կիզիւ առ աւացաւ մի
 և մարմն նա. և կորոյս զգե
 զեցկուի մարմնոյն. և սեռն ու
 ճիգիկ սեռաւ. և ապա եւ ան
 տի և զգեցաւ զՀանդեբն իւր
 և եկն տե Հայր իւր. և նա Հայ
 րն Հագին ծանեաւ զորդին
 իւր. իսկ իբրեւ եկն կիրակե
 և քնաց նայեկեղեցին Հաղոր
 դի իսկ խորհրոյն. յայնն
 ցաւայն իսկորեւ քաշանային
 սկիտոյ. զոր արար մանուկն
 զի ետես զնա քաշանայն և
 զարմոցաւ և առէ զաքարիս
 մանուկ. յանցեալ կիրակին
 իբրեւ զմարդ եկն ի Հաղորդ
 թի. և աւսոր տեսանի իբրե
 զՀորեշտակն. զի այն և իսկ
 քեղեցկու թեմեն զոկեալ ը
 մարմնն. և տ գիւքն յաւար
 գուի և և և և. վն խոնարհու
 թի սրտն.

Ժողովեցան երբեմն Հար
 թի սկիտոյ. և արարին ի գիւ
 վն մեղիս գեղեկ թի ոմ էր
 Եւ ոչէր անդ Հայրն կապե.
 և յետոյ կոչեցին զնա ևս. և
 Հարիսն ցնա վն խորհրդոյն
 այնորիկ. իսկ նա իբրեւ լու
 աւ եւ Հար զերեսս իւր երեցս
 անգամ և առէ. վն ընդ կող
 բէ. վն ընդ կողբէ. վն ը
 ընդ կողբէ. զի զոր ինչ աստ
 ունիր ազգից մը տի իբրեւ
 և եցեր զորինչ ոչ իսկորեւ ի
 մը զայն իսկորեւ և բնենս.
 իսկ իբրեւ լուաւ զայս եղբար
 քն փախեան իսկենակս իւր
 եանց. և խոնարհ բանիւ շա
 Հեաց զաւելա ի նորիսն զայն
 եղբար ոմ եւ Հարց ցՀայրն
 զունկինոս և առէ. ուր առա
 քին

քրիստոսի մեծ ինչի ։ Եւսե ծե
րն . եւ այս պէս կարծեմ .
զի ուր ամբարտաւանութի չարե
քան զայս մեղս . մինչ զի յերկ
նից իբրեւս ընկեց զբազումս
Հոյն պէս խոսարհութի մեծ եւ
կարող ինչի ինորոց անգընգոց
յերկինս հանել զմարն . ըբա
նին մնոք ասե . երանի աղ
բասաց . Հոգով . ինչե ար
քայութի երկնից . Երարանի
եթե եւ յոհանգեցայց եթե
ոչ իհնգս և ինոնարհս և որք
գողան իբանից ինոց . զի իս
նարհն ոչ գառն . և ոչ բարե
սե զոր . Թեպ տեսանե զո
հեալ ևս կոոց ։

Պատմիր մեզ Հայրն մակար
վն իւր . եթե մինչ մանուկեի
ևնստեի ինչի յեղիպոսս .
կայեալ զիս տարան իքաղաքն
և Կեդրին քահանայ . և Եստի
ոչ կամեի յանձն առնուլ զայն
փախալ զնացի յայլ տեղ .
և այր ո՞նց անասեք գուե հիկ
տաներ և վաճառեր զանեւ
գործ իմ . և ասասուորեք ինձ
Էւ զիպեցաւ փորձուի կուսի
ուսման իգեւղն յայն . զի ան
կուս ոմ լեմա եղացաւ առ
ժամայն . և իբրեւ Հարցին Ե
նողքն նր . Թե ո՞վ արար զայր
լեքեզ . ևնա ասե միայնա
կեացն այն որ նստի ինչի .
Էւ եկեալ իգիշերի տարան
անդր զիս . և կայեցին իպարա
նոցի իմում աղբով լի կծիճս
և ունկեւնս կոոց . և Հրապա
րակեցին զիս . այն պէս ըրին
դուցանելով իփողոցս . և Հար
կանին զիս ուսգին և ասեին
այս չար արգելական ծեբ
աղեաց զկոյս մեր . Հարգուք
զսա Հարգուք . և ճաղեցին
այն պէս մեք իմազ զմարմն
իմ . Էստե և երբ գեղին փն
չե յեղե գանեք զգա . Թոյլ
ասեք զի փոքր . և ասա ըս
պա

ԲԱՐԻՌԻՍՈՐԴԱՐԻՆԻ
պատաւորն իմ կայր յիտոյ ա
մալեցիալ . քան զի տարգե
ին զնա յոյժ . իսկ և ոչ քաղ
կանն ասեին ոչ Թոյլեցուք լզ
գա մինչև տացի . երաշխաւ
որ սնուցանել զկին իւր . և
եկաց երաշխաւոր ինձ ասա
սաւորն իմ . և գնացի ինուցն
իմ . և այր օր Ե օրե զժամս
կնոջ իմոյ . և ասեմ ցանձն իմ .
մակարի . արքայաւորաց զի
գտեր դուք թեզ կին . և ասա
եւ ևս զի սնուցանել ունիս
դու զնա . Էւ գործեի եւ
զայս և զգեցի եւ ասալեի նր
մա . իսկ իբրեւ եհաս ժամա
նակ Ենընդեսան յերկունս .
եկաց չարաւես և դաւաճա
բազումս . և ոչ կարեք ծնե
նել . Հարցին ցնա Ենողքն
իւր և ասե . զի՞նչ իցե այն
զի ոչ կարեւ ծնանել . իսկ
նա ասե . զժայնորեկ զիպե
ցու այս ինձ . զի սուտ վկայ
եցի զԵրոյն միջնակեցի ար
դարոյն այն . և ոչ Խաւաքեմ
զնա . և զայն ինձ զի գանալար
ան դատապարտեցի . Էւ այս
ոմ ծրիտասարդ տար զայն
իսկ իբրեւ ուսա զայն սպա
գաւորն իմ . գայր առիս ըս
տեպ եխնդուք և ասեցին .
ոչ կարե ծնանել կոյսն այն
մինչև խոստովանեցաւ զու
գիղն և ասաց ոչ Խաւաքեմ զմի
այնակեացն . և ոչ նա զիս .
այլ սուտ վկայեցի և զբայար
տեգի զնա . Էւ զի ահա դեպ
ոչ զանաստ . և բազում փա
ռօք և պատուով կամին խնդրել
Թողուի իբեւ . իսկ եւ իբրեւ
լուսլ զայս . օհմի Հոգասցեն
մարդիկ ամալեցեալ յինեն .
փախեա անտի և եկի ասա իս
կիտե . և այսե ասա ինչ պա
ճառն իմ քաւոյ և բնակելոյ իս
կիտե .

Էսաց Հայրն պառն . և
Թե

Եւ զնապահից : Երազցր : Ե
 հեղեթր առ ամենեւնն Հայրն
 մակարի : Եւ այն չափ Քննե պա
 ցին եղբարքն Թե լէր Ես
 սոյդ պիտի զիւրաւուր : Իսկ
 նա տակ : Ընդհոտաւան ամա
 ղաշեցի զտր : Եւ տ ինչ զչնոր
 Հո զայս : Երուր կամիք մեր
 Եւ կացուցանել զիս իսմանե :
 Եւ այր երբեմն իւր օգտից
 Հայրն մակար իօնեակի իւր :
 Երեքտր արմաւենի : Երկուե աշ
 նմա զե իսնապահի ին : ունե
 լով ինեա ին մանկաղ : Եկամեր
 Հարկանե լ զմակար մանկաղովն
 Եոչ կարաց Եւսն յոյժ բռն
 նանա ինչ մահար : Եոչ կա
 րեմ յաղթել քեզ : Եւ ա
 զոր ինչ գործես գու գործեմ
 Եւս : Գու պահես Եւս պա
 հեմ բնաւ : Գու տքնիս : Ես
 բնաւ : ոչ ննջեմ : Կի Ես միայ
 նեքո որով յաղթես գու ինչ :
 Լըսե Հայրն մակար Եզր ինչ
 այն : ասե գան : այս ինքն :
 իսնապահուր քո :
 Իսկ երբեմն գնացեալ Հայրն
 մակարի առ Հայրն անտեխոս :
 Իտեսուի : Իբրե բաղուս իօ
 սեցան : Գու ընաւ անդրին իս
 կիտե : Եւ ինի եղբարքն լէրեմ
 նի : Երբե իօսակին լմի մեանս
 տակ ցնւ ծերն : ասացի ես ցը
 Հայրն անտե : Եթե ինչ որ ոչ
 ունիս Գու նշխարս իտեղս քո
 Եսկեան Հարքն իօսել այլ
 ինչ : Եոչ Հարցին զգորու Եր
 բանին : Իբրե ոչ Հարցին Եոչ
 Ես ծերն ասաց նշ : քան զի
 Եթե տեսանին Հարքն Գոք
 մոլորեալ ի Հարցանելոյ Գրանս
 ոչ ինչ ասեին նի :
 Եւ քո ասեին վս Հօրն մակա
 րիտի : Եթե մտաներ ոք առ
 նա եղբայր : Իբրե առ մեծ
 Եւսարքին Եւսոյ առաջի : Ի
 Հարցանելն նի ինչ Իբատ ոչ
 ինչ տայր պատասխանի : Իսկ
 Եթ

ԳԼՈՒԽ . ԺԶ . Կ ԱՄԿ
 Եթե ասեր ոք յեղբարցն ցնա
 րբ Եթե արհամարհած ք : Ե
 Եթե ծերն յոր ժամ յու գնն մե
 լակեիր : Եգոչանայիք զգոր
 տակն Եւսիտի : ոչ Հարկա
 նեին զքեզ : զշտապանքն :
 այնքիկ : այսոցիկ առնէր
 պատասխանի ինչու ք : զինչ
 Եւ Հարցանեին :
 Այլ երբեմն իմի կացեալ
 գան սրայ Հօրն մակար :
 Իբր Եթե Հարցե զոսո նի : Ե
 ոչ կարաց : ալ յաղթեցաւ ի
 իսնապահու Եթե նի : Եւսեք
 գան : վս այն յաղթեք մեզ :
 զի մեր Եթե աղայլ ամ առաքի
 նու Եթե ունիմք : այլ զիտեար
 Հո Եթե :
 Եւ ասեին վս Հօրն մակա
 րա եգիպտացեոյ : Եթե ելա
 նէր երբեմն Եկեալ ի ետե
 նիտրիոյ : Երբե մեր ձեցաւ
 Իտեղին ուր գնալոցեր : ուր
 ցնա աշակերտ իւր : յառաջա
 գոյն գնացից ես մօքք մի :
 ասե ծերն գնացես : Երբ
 նալն իւրում աշակերտն զի
 պաւ ուրեմն քոմ կոպն : Ե
 Հայնեաց զկի ինչ Եւսե : ո՞վ
 դե Գու Հեթանոս ո՞ւր ըն
 Եթե աս : Եւս Գործու Եւ Հար
 ցնա ու ժգին Հարկանելով :
 Եիտցոտեալ զնա եթող կիսա
 մաւ Եգնաց : Եւ Իբրե անց
 սակաւ մի : Գիւսեցաւ նմա Հայ
 րն մակարի Եւսե : Կացցես :
 կապես : ալ իստեալ Գու :
 Իսկ նա Գործացաւ Եւսե ցնա
 զի ընչ բարի տեսանես յիս : Ինչ
 Հարցանես զիս : ասե ցնա ծե
 րն : տեսի զքեզ մաստակեալ
 Եոչ տեսես Գու զի ունայն աշ
 իատիս : Եւ առե Եւս զԸԶ
 Զացալ ի Հարցանելի քո զիս :
 Եւսանեա զիտար ան յիս Գու :
 Իսկ այլոմն չար կոծաւոր դի
 պաւ ինչ Եւսարգեւոյ զիս :
 Եւս Հարգանես եգի իմի նի
 մահ

[illegible]

ԲԱՐՈՒՆԵ ԽՈՐՈՐԴԱՐԶԻՌԵ
 տաքոյ եկե՛ք ինե՛քոյ, է՛ր զի
 կատը Եպիսկոպոսն դարձնէ
 զնա . ասե՛ ցապաւաւորսն է
 կեղեցւոյն . յար ժամ գայցի
 մոկսն յեկեղեցին . արուա
 քսեցե՛ք զնա . Լուսե՛ք խե
 ղինչ ասացի . է՛ր իբրեւ եկե
 ւե՛մու ծերն իխորանն . բար
 քացան նմա և վարեալ զնա աս
 սերն . գնացցես արաքս հըն
 քակ ևսեա գու . իսկ նա է
 լաներ և ասուք ջանձն իր .
 խե լաւ եբարի ևս արարին
 քեզ մօխրամորթ ասեալքիւ
 նման գու . զի մարդ ոչեւ և
 իւր քնա գու ինձ մարդ
 կան . է՛ր իբրեւ ծանեան իոր
 ձիւ զձմարիս . խոնար հուր
 եմ . զքմար թյէր . պատու
 եալ զնա պատկառե՛ր ինմանե
 իսկ եղբար ռնեհա ըց ջը
 Հայրն մոկսն ևսեա . յմա
 ջիւատուեց մարդոյ . որք աս
 աւել օգնեցն նմա լիզն
 զնա ծերն ասե՛ որ օգնեմար
 դոյն . ոմ եգրեալն . խե ան
 մերապաւեն և զօրուր իմ
 զուեց որ բաին զմեզ յոյժ .
 զլատասխանին և զբայրն և
 տան . իսկ պազը . Լուսե՛ք
 իւր . Լիզեալք . զորս աս
 եմ մարդ զնչ լիկեցին և լի
 զնա հերն . աս զօրուր ին
 որս խոնարհե՛ն զհօգն . և
 քի գրեալն անգլխոն արժու
 իմ . և զմաստակ իմ . Երեղ
 ինձ զմմ մեղս իմ . է՛ր խե աս
 բացե՛ քոյստիկ մարդ իմ
 ցն թր եկե՛ նմա . է՛ր եղբար
 ասե՛ . ահա այր աս . Լուսե՛ք
 ներ զն ասայ իմ իմ լուսա
 նազ զնա ասին . Եղբար աս
 ասե՛ ասունչ և ասային
 է՛ր ասե՛ խե քե . է՛ր և իմաստակ
 իցե՛ ծառայն . ասե՛ միշտ օ
 րորսն իմ . և ասե՛ եղբար
 եւն ինչ պատճառ . զի լայն
 տեցե՛ նմա . ասե՛ ծերն ոչ .

քան զի յոր ժամ յանձն առ զի
 զյանցանս իւր - և առաջէ մե
 զայ - վաղվազակի թողցէ մի
 Լ Եւստի զմե զանգորարքեալեր
 սայ Հայրն մատոյժ - որ
 շափ մերձեցի մարդ յմե - այն
 շափ մեզ առ Համարեցի զան
 ձն իւր զի ես ալ մարգարէն
 յոր ժամ ետես զմե - յայն
 ժամ անարժան կոչեաց զանձն
 իւր - Լ զբոլեւս իսկ մինչ մա
 նուկէի - կարծեի թէ ցործեմ
 ինչ բարի - իսկ արք - քին ծծ
 բացեալեմ - տեսանեմ զիւս

Լ Եւստի բարի իցէ յանձն իմ
 Եւ եղբայր ոմն Եհարց թը
 Հայրն մատոյժ և առ - ոմն սը
 կիտացիք առաւել առնենքան
 զգործաւն յօրէնս - զի սիրեն
 զԹշնամիսն առաւել քան զան
 ձինս իւրեանց - Լ զսե ցնա
 ծերն - ես որչեալ դեռ ևս
 և ոչ զտիրի - ին իմ սիրեմառաւ
 եւ քան զանձն իմ - իսկ եղ
 բայրն - շահեալ իբրեւ ծծ
 րոյն - ծանեալ զխոնարհեցող
 քանեղն զանձն - և ծան կեւ
 զառարինութիւն -

Լ Եւստի Հայրն յակոր երե
 քնացի եորեմի առ Հայրն մա
 տոյժ - և իբրեւ եւի իգալ -
 տսեմ ցնա - եթէ գնեմ իսե
 նեալս - Եւ ծերն տսե ցիս -
 Հարցանիցես յինէն զՀայրն
 յոհաննէս - Եւ իբրեւ գնացի
 անգ առեմ քնա Հարցանի ըզ
 ձեզ Հայրն մատոյժ - Լ զսե ցիս
 ծերն - ահա Հայրն մատոյժ -
 այր արդար և ինչարի - յորում
 նենգութիւն ոչ գոյ - Եւ զինի ա
 մի մոյ եւի դարձեալ առ Հայ
 րն մատոյժ - և պատմեցի նմա
 զբանն յոհաննու - Լ զսե ցիս
 ծերն - ոչ եմ արժանի բա
 նին յոհաննու - այլ զայս գի
 տացես - զի որ գովէ զընկերն
 և ոչ զանձն - նա իմեծ շափ Լ ա
 սեալ իցէ - քան զի այսե ևս

տարելու խոնարհութիւն - և առ

Գ Եւստի զընկերեւոյ զինքն
 Գ Եւստի զընկերեւոյ զինքն
 տոյժ յայլ մոյ ի կողմանս մակ
 գաղտոյ - և ուներ ինքն զա
 շակերտն իւր - և կալեալ զնա
 եպիսկոպոսն Թէնեաց քաւա
 նայ - և իբրեւ ուսեին իմիսին
 Լ զսե ցնա եպիսկոպոսն թող
 ցես ինչ Հայր - գիտեմ զի ոչ
 կտմիր գուր զայր - այլ զայս
 արարի մի այն - զի և մեր յմե
 եսցուք իբրեւ - Լ զսայ ծերն
 Հեղուք - այս - այս - այլ զը
 բանս իմ կամեցիս փոքր մի
 այլ զայս դժուարեմ յեղբ
 րեւ որե թիս - զի ոչ կարեմ
 միայն կատարել զաղօթան -
 Լ զսե եպիսկոպոսն եթէ ա
 ժանի իցէ դա մեզ գից կգա
 պատասխանի ես ծերն ևս
 սե - թէ արժանի իցէ և ի
 ոչ - զայն ոչ գիտեմ - այլ
 զայս գիտեմ զի լաւագոյն
 քան զիս - Եւստի ժամ Թէնեաց
 և զնա քաւանայ - և ոչ մերձե
 ցանիս քան զայն մատուցանել
 պատարագ - և զնացին անտե
 այն պես մի առաւել խնար
 հութ իւրոյ և առեր ծերն -
 Հաւատամք յմե - զի ոչ մերձ
 ցի զիս Թի - զի ոչ իմ մեզ
 մի ձեռնադրուեմ - մի զի ոչ
 մատուցանեմ պատարագ - զի
 քահանայութիւն - որոք անմ

Եւստի զայս իցէ -
 Եւ եղբայր ոմն առեր թը
 Հայրն մատոյժ - Հայր առ
 ինչ բան - Լ զսե ցնա ծերն -
 աղաչեալ գոյ - զի առցէ սը
 տի թու մի խոնարհութիւն - և սուգ
 և տեսցես միշտ զմեզ քո - և
 մի գաւառի գոր երբեք - այլ
 եղիցիս ամենեցուն կրտսր
 մի ունիցիս բնակիլ ի մանկ
 և համ ընկեր չիկել նմա -
 մի իցիս ծանօթ - և առ իս
 սակից կեւք - և մի ևս իս

Եւ ինչպէս զհերձուանողն . և
 զանոցեա իրեն զհամարձակո
 թիւ ամենին . և կալեալ կա
 անոցեա զէնցոս . և զկոկոր
 և զարդայն քո . և զգոռ շապիւ
 իզինոյ . և թէ որ արքե ինչ
 շաք թէզ . մի՞ կուտեցիս ի
 նմա . այլ թէ բարի ինչ ասե
 անացեա այսո՞ . իսկ թէ շար
 ինչ անիշ . ասացիս քոս գի
 անս զինչ ասես և մի՞ գտա
 ւոր տար զինչ ասաց . այսե
 խոսարհուի . և զքայն ասե
 ւորն նշարարից Հայր . զի լե
 ցու իմ յաղթե ինչ . և յորժամ
 մտնմաւ մարդիկ տո՛ւ կարեմ
 անել զնա այլ գտնեմ երամ
 բասնմ . և ես ինչ զամենե
 նան . վստի գործոյ . և արդ
 զի՞նչ արարից . և զսեցն ծե
 բն . եթէ ոչ ես կարող ըմբռ
 նել զւեցոս քո . գնայեալ
 և զցոս միայնութիւն . զի այր
 տկարուե մեկ . իսկ որք ի
 և զքարսն կեան . զւեցու ըմ
 բանել պարտեք քան զի և ես
 ոչ վստաքինուե ետնիմ մի
 այն . այլ վստաքուե իմոյ .
 զի զօրաւորն ինչ կեցեան ի
 մեզ և զքարցն .

Դոտեք մեզ Հայրն գիտ .
 վստեայ մեզ . որ ինչ կե
 իսկին . թէ հաւայեք ու
 մեք . և եկ իկոնաւորութիւն
 և եղև հանձարեզ և իմաստուն
 յոյժ . և իմ ամի մի անգամ
 երթայր յաղեկս արարայ առ
 տերն իւր . և տեսանէր և ող
 ըսուեք զնա քեզով . և արկա
 նէր ըսու ինչ . և կայր լու
 անայ զոս մեկ հարոյ . իսկ
 և ետարեին զիս և ասեին . մի
 Հայր մի ասե՛ք զայր . և մի
 ծանոցուցեալ գրեան մի .
 և նա տես խոստովանիմ զն
 ծառայէրէմ . և այս բաւա
 լանե ինչ . զի աղատեցիք զիս
 ետաւելայ . և արդեթէ ոչ
 Է

ԲԱՐԻՑԵԼԵՐԱՐԴԻՆԵ
 Եւ ինչք զայս ասեալ և աս
 աւարտիս յիմեն դառնամ ես
 իծ առայուք ձեր և ասլ ոչ և
 գնամ իսկին . իսկ նք իբրե
 բարգաւ անգամ ասեին . և նա
 ոչ լսէր . յայն ժամ թոյլ տայ
 ինչ լուանայ զիս իւրեանց .
 և ապա փութով և սիրով և բա
 րամ պիտոյեք աւայեին իս
 կիտե . և կայր Զինչ և Է . և սի
 բիւ յամենեցունց վստա
 նարհուեցն .

Էւ սաց Հայրն նշոս . երա
 նի կրօնաւորն որ ասելէ զին
 քն կոխան ամենայնի .
 Էւ սաց Հայրն բաւարկոս .
 եթէ լուսայն իցե քան զիս
 չուենան զի տիրաւորե յոյժ
 և երկրորդ զի իրաւաստան
 ոչ կացցե .

Էւ սաց Հայրն սիւս . զոր
 արինակ աղիւսն որ ոչ ունից
 Հինգ զբարեոքսն և զհաստա
 տապոյն . յափն բեռոյն շի
 նելոյ . և ոչ որ մի կացցե .
 իսկ թրծեալն հրով ագուռ
 կացցե և ի ջրե լուս քան զբար
 և ի հար և ասայս պէս և մարդ
 որուն իցի կամք . և ասար մարմ
 նոյ . և ոչ կեզե զնա և իրեն .
 և ոչ ընդունեցան իրկիւզի
 և նոյ իբրե գյուլեք . նա փոռ
 թաւես քսկի և կործանի և
 թէ կացցե իշխան մարդկան .
 ասաւ եւ և ի նել փորձուցն
 իսկ որք Հաստաւան իշխաւ
 տարն . անշարժելի մեան . ու
 ղսեմ զբանելոյն յորոյ . զոր
 և թէ ընկեր . ասացե . թէ
 ոչ իր նա երկրաւոր մարդ .
 նոյնայ և յովսէփե թէ քանեան
 գամ փորձեցաւ . և այս յայնմ
 երկրի . ուր և ոչ մեծ աւաշ
 տուեէր . այլ մեկ եր ինչ
 և յիմ փրկեք զնա . արդե՛հա
 ի Հարսն իւր յարքայութեն
 երկնից և յոյնայ և ի թէ պի
 տապուք . Էւ կարի մարդ .

Հրամայեալ անդ յայ : Կամ ոգ
տեսանէք զէրնն քանանացին
Թե՛ ուն : Հետեւեալ աղաչեք
զգորհիչն զս գոտեքն իւրոյ :
Կարձեալ ասե . նստեալէին
ծերքն յուսեւ : Եկայր յատին
իսպասու : Հայրն առնի . Եի-
րեւ տեսին զնա այնպ . Գով-
ցին զնա : Իսկ նա ոչի՛նչ ետ
պատասխանի . տես ընդ զնա
առ անձինն . Եւ որ ոչ ետո՛ւր
ինչ պատասխանի ծերոցնման
Գովձին զքեզու զսե զնա Հայ-
րն առնի . եթե պատասխա-
նի տուեալէի ինչ . գտանէի
ես Հաճոյ լեալնս Գովուհն
Ազի երկիր զոր սիրեաց Ծ-
խոնարհուի՛նե :

Երայր ոմե՛ Հարց զՀայրն
բնասիրոն Եսակ զնա . Հայր
զինչ արարից լիւսէ զնա ծե-
րն . լուեա . Խոնարհեա . Ե
մի զանձդ ինչ Համարիք Եթե
լուիցես ինչ Ենուստացու-
ցես զքեզ Հանցիցես ուր Ե
կեցցես :

Ասաց Հայրն Թեոնա Թե
պետ Եոր ստանայ զառաքի
նուի ինքեամբ ոչ առցէ նը-
մա շնորհս Ծա . Եայլ յոր ժամ
գնացե առ ընկեր իւր . Ե
պատմէ զամ գիւր . Եդատի ինք
ժանէ . յայն ժամայ նըմա
Ծծ զշնորհս իւր . Եւ զի գոր-
ծեալ ասե . մի հատարեք ըզ
կամս քո զիպարտականեւ Գու-
խոնարհել Եզրօր քու Դար-
ձեալ ասե . զոր ետես ժարդ
Եոչ պահեաց . ուն կարողիցե
ուսուցանել զայն ընկեր իւր
այ : Դարձեալ Ես ասե . որ
կամիցի կեալ ի . Եզբարս .
պարտի նմա ինչ իւր զար-
ձան քարէ զէն . որ Թեալ Ե
փառ աւորեսցի . կամ Թե ան
արգեսի . ոչ Հպարտացի Ե
ոչ բարկացի . այլ զամ կե-
ցի ան շնորհարար :

ԳԼ ԲԻՒՆ . ԺՂ . ՂԱՍՍՆ
Ե՛ր ոմն իսրբոցն որ Կոչե-
պարոյ . սա զերիս ամս աղա-
չեք զան Եսակ . Ծր մի փա-
ռաւորեք զիս յերկրի . Եզի
այն շափ փառ աւորեաց զիս
Ծծ մինչ զի ոչ կարեին ժար
գիկ յերեսս նր Հայեւ իփառ
այն զոր ունեք :

Երայր մեզ Հայրն պար-
Եթե գնացին երբեմն : Ե
միայնակեացք առ Հայրն սի-
սոյի . մինչ երն իկուիզմայ
Եիսորեկին ինձանէ բան . Ե
նա ասե Թողուի շնորհեցե-
ինչ . զի ես այր առեալ Եզ
կարիցեմ . այլ պնդեք առ
Հայրն օր Եառ Հայրն աւթ-
րիս . Եէք օր իսկարուի .
զամս . երկոստասն . Եիրն
գնացին առ նա . տեսնու-
մեզ բան Հայր . Ենա ասե զ
նա զինչ ասացի զէն զորդեմ
գնացեք Եարարեք զոր սեւ
նեք . զի Հաճոյ այն ծայն
Իսկ Հայրն օր . ԵՀայրն տե-
րիս . ոչէին իսրուստ Հմեւաց
այլ կարին սիրով Եիսորեկին
մինչ Ենա . զի Հայրն տե-
րիս անեք զնա զսուրուի . Ե
խոնարհուի յոյ՛ն : Դոյնիւ Ե
Հայրն օր . Եւ ես կացի առ
նա աւարս ինչ . Եգիտեի ը
վարս նոյն Եսեւի զարմանմե-
զոր արար Հայրն սեւերիս .
զի Եկնոմն առնա Եերիւն
մա ճուկն փոյլի . Եկար
պարտասել զնա . Եառ գ-
նակ Եէդ իվր զի Հաացի ը
նա . ԵՀայրնայ նմա Հայր
օր . նա առ ժամայն Թողե-
զդանակն իմ ԵՀանն Եոչ
Հառ զնա բնա . Եեւ սր-
անայ ի Հնազոնդուի նր
ոչ ժու՛լեաղ ի ճոյնի
չե Հաացի զնա կատարեալ
այլ Եիսուս առ Ես Թողեալ
Եեւ ասեմ զՀայրն Եթե
ուստի ստացար զայս շափ

նազանդուի . և նա առե ինչ
 ոչե այս իմ . այլ ծե բոյն իցե
 էա խորովեալ զհնա ձիանն .
 զի կեան խաչրեալ աւերեաց
 համա . և եդ . առաջի ծե բոյն
 և զօղակեաց ծե բն և ինչ ոչ ա
 աց . և առե բարին այդ . և
 ծե բն առե այդ . բարինը յոյժ
 ապա երեք զայն և կեան յոյժ
 բարեաց կաղմեալ . և առե աւ
 երեալ և խաչրեալ իմ դայս
 հայր . և նա առե այդ . խաչ
 րեալը ապա մի . և ապա ա
 ռե ցիւ իւրն սթերի . և ան
 սանեա թե ուր ծե բոյն իցե հը
 նազանդուի . էա իմ երեալ ան
 տի դր ինչ տեսի ինս . ջանաժ
 պազեւ մինչև ցմազ . ի սկ . հայ
 րն սխոյի զայս պատմք միգ .
 և ինքն առե որ ունիցի զան
 ձն օտար միշտ . կատարե զամ
 գրեալսն . Լըսեւ ցնա և ուր
 եցե օտարուին հայր . և նա ա
 ռե որ ունեն թնա . և ոչ ինչ
 հոգացե զայն արհեստ . այս

Բ օտարուի կատարեալ .
 նուկեին իմասին . հայրն
 պետե . և հայրն եպիմախս
 յաւյիծու . էա ուտեին եր
 բեմ եղբարքն սեբ յեկեղե
 ցին . և եկեղեցին զնս դնալ ի
 սեղանն իմ . և իբազուս
 նեզու թեկեն լեալ գնաց
 հայրն պետե իմ միայն .
 և իբրեւ յարեան անտի առե բը
 նա հայրն եպիմախս . ուր
 իշխեցեք գնալ նստել իմ ծե
 բոյն . իսկ նա պատասխանի
 եւ ասաւ . եթե նստեի իմ բեզ
 երեւ իմ աւագ եղբօր . եղ
 բարքն հրաւիրեին զիս յառ
 ջազոյն անկեւ . և համարեա
 լեի եւ ուր զմեռ քան զբեզ .
 իսկ գնացի առե երան և փոքր
 քան զանեն սեան . և խոնար
 ձեի մոքս . Լըսեւ պետե ոչե
 միգաւ արհաւիրեալ յորժամ մի
 քն առեն իմ գ . այլ գոհ սնալ

ԲԱՐԻՌԻՍՈՆԻԱՐԶԻԹԵ
 պարտեք զեարեանի եղիցուք
 համարել ինչ առաջի նր . և
 իմք այս թմի գաւաթինուիս
 առանալ պարտեք և առնել .
 ԼԼ սեբ հայրն պարտեալ . ե
 թե որ չար իմ առանալս հն
 գանիեր և երն . յամբոն երկու
 անգամ գնալի առ նայ և եր
 նա հեռագոյն յինն և զոնս
 երկոտասան . և պնայի և պատ
 մի նմա զամ խորհուրդս իմ .
 և զայս միայն ասեին ինչ և եր
 բն . թե որ գնացեւ կեալ .
 մի ինչ համարեք զանեն քո .

Գ և պաշտեւ հանգիստ .
 Գնացեալ և բրեմ եղբայր
 ան . առ հայրն սխոյի իմ
 առե հօրն անտեի և իբրե
 խօսեին նք . առե եղբայրն
 ցհայրն սխոյի . գեա և գու
 ոչ եղբ եղաք հօրն անտեի
 հայր . Լըսեւ ցնա և երն . ե
 թե ունեի եւ մի ինչ խոր
 հրգոցն անտեիսի . լինեի
 եւ բոյորով իմ հուր . այլ
 գիտեմա . մարդ որ ապոյիտ
 քուք կարող իցե համարել
 խորհրդոցն .

էա եղբայր ոմա ասաց ցհայ
 րն սխոյի . և առ անտեմ
 հայր . զի յիշատակն մի կայ
 միշտ իմտի իմում . Լըսեւ ցը
 նա երն . ոչինչ մեծ իցե այդ
 եթե խորհուրդ քո առ ան
 են . և յիշեւ զնա . այլ այ
 սե ջնարեա մեծ . եթե հա
 մարիս գու զքեզ մառ քան
 զամ սահղն ուտալ . զի այս
 պեւ համարել զինքն . և աշ
 խատուի մարմնոյ . սոքա առ
 արնորեն առ խոնարհուի .
 զնազին ոման աս . հայրն
 սխոյի . լսել քան ինչ իմա
 են . և նա ոչ ինչ խօսեցաւ
 իմ . այլ միայն զայս թե
 խորուի արարեք հայրք . իսկ
 նք իբրեւ անսին զսիրեմս նք
 հարցանեին ցարժապաժ այս

և եր

[illegible]

ԳԼՈՒԽ . ԺԶ . ՎԱՄԵ
 գնացին ուրախութիւնս .
 Եղբայր ոմն ցհայրն սխոյն
 ասեր . հայր ասա ինչ բան .
 ԼԶսէ ցնա ծերն . զի^ն ցնա
 ցնց քեզ որդեակ . զի ես ըզ
 նորկտակարանս ընթեռնուեմ
 Եւ հինն անկանիս մշտ .
 Եւ այլ ոմն եղբայր Եհայր
 ցհայր սխոյն ասա . հայր
 զինչ արարից . ԼԶսէ ցնա ծե
 րն գործդ այդ արխնդրեն .
 Եւ այլ լուռի կատարեալ և
 խոստովութիւն հաստատուն .
 զի որեալէ . երանի որդին
 են զերաւունս և առնեն զն
 զայս արա և կեցցես .
 Վասն հայրն սխոյն ցեղբայր
 ոմն . եղբայր ոմն կէսս դու
 ևնա ասե զաւուրս իմանցու
 ցանեմ հայր . ԼԶսէ ցնա ծե
 րն . հո՛ Թե ես եի անցուց
 նեի դուռուս . աս օտարի
 զիս անցուցանեի .
 Եւ եղբայր ոմն ասե ցհայրն
 սխոյն . հայր ասա ինչ բան
 ԼԶսէ ծերն . Էե՞ր նեղես զիս
 ասել բան սուս . և Թե կա
 միս առնել . զոր ինչ տես
 նես արա և բու .
 Վսեին վմ հօրն սխոյն . Ե
 Թե նստեր երբեմն . և գոհաց
 մեծաւայն և ասե ոմն Թշուս
 ոռուս . ասեալակերտ իւրբին
 վրասն աս հայր . ԼԶսէ ցն
 ծերն . մի մարդ խեղդեմ ի ս
 սել Է նմա և ես դառնեմ .
 Վսեին վմ հօրն սխոյն . Ե
 Թե Հիւանդացաւ երբեմն և
 նստեին մերչկնա ծերքն . և
 նա խօսէր յայլ ոմնս . և
 սեն ցնա ծերքն . զի^ն ցնա տես
 նես հայր և խօսիս Է նմ . Ե
 նա ասե տեսունի ժողմանս և
 միտլ առիս առնել զիս . և
 դաշեմ զնմ զի Թողցեն զի
 իորք մի ապաշխարել . և
 ոմն ցնա . Ե Թե Թողուեն զի
 զիս կարեն ապաշխարել .

ԳԼԽ

ձերբնս . Լճսն ձերն . Թէ և
այլ ինչ ոչ կարեմատեն և
հաւաքել ցից . և զգացից զանան
իմ . և այն բաւականն ինձ .
Եւ եղբայր ոմն եհարց ցԷ
Հայրն սիսոյի և ասե . որ իցե
Քանապարհ Հայր . որ ասեի
ի խոնարհութի . Լճսն ձերն .
այս ինքն . ճգնութի . և պահ
ի խոն . և աշօթք ան պակա
սե ին . և վասթար քան զամե
նեան և նամարէլ զինքն և

Լճսաց Հայրն սալմատան .
լաւ իցե մարդ մեղաւոր որպի
տե զի մեղաւ և ապաշաւե .
քան զհարդ որոշե մեղոցն ալ
և համարիցի զինքն ոչ մեղա

Լճցեալ . և ոչ զգայ .
սաց Հայրն սիսոյի խոնարհ
ութի զորութի յամ կենսա իմ .
հոննս հիւսեալ և կարել .
և յայս ամի եթե օչեր կերա
կրեալ հզոր ալ բարձրելոյն
այ . և ոչ կարել յապենալ հա

Լճսաց մայրն սիսոյի խոնարհ
ութի օրինակ . նա ոչ լինի ա
ռանց բեռնի . այսպէս ոչ կեց
ցե անձն առանց խոնարհութե
թի . այլ գու նմանող լեր մաք
սաւորին զիմի լեռնաբերդոյն
դատե սցիս . և առ յանձն ըզ
հեղութի մովսէսի . ամ զի բա
րացեալ սիրտ քո եղիցի խո
նար և բարիքս քո աղբւր յայ
եղբայր ոմն եհարց ցՀայրն
աթիթոյի և ասե . զինչ արարից
Հայր . Լճսն ցնա ձերն . ա
րար ինչ տեսանեա . յիս .
եղբայրն ասե զինչ տեսի ի
քեզ . Լճսն ցնա ձերն . արա
գայն . զի խորհուրդ իմ խո
նարէ յամ զամ մարդոյ . զի
խոնարհութի բարձրացուցանե
և զի որոք ունի խոնարհութի
հնազանդեցուցանե դշտն .
իսկ որոշն ունիցի խոնարհութե

ԲԱՐԻՌԻՍՈՂԱՐԶԻԹԵ
թի . այս անի իդիւսց . Եւ
սի լինիցիս բանիւ մայն խո
նար Հայր և գործովք . զի ան
հնարե բարձրանալ ի գործս
անայինս . առանց խոնարհութե
թի .

Եպիսկոպոս ոմն եր իքաղա
քի ուրեմն . և պատրաստ ք
աց անկաւ նա ի պոռնկութի .
իսկ յաւուր միջ եղև ժո
ղովմե և աղօթք յեկեղեցին
և ոչ որ գիտեք զմեզ նի .
Լճս ինքն առաջի ամ ժողով
բդեանն խոստովանեցաւ և ա
սե . զի ապեք ամենեքեան .
զի անկայե ի պոռնկութի .
Եւ եղեալ զեմփոքն ի զի
սքսեղանոյն . ասե ես ոչ ևս
եմփոքս ի պոռնկութի . իսկ իբե
լուան դայալիս մեղս նի զոր
այ ծածկեաց . այլ մանաւանդ
առաջի մեծի ժողովոյն խոյ
տառակեալ նշառակեաց զին
քն . ասելով մեղաւոր գողով
և այս վս խոնարհութի սրտին
զոր ունեցի նաւորեալ յինքն
յառաջագոյն . Լճսն երեւե
մաբան ասեին արտասուօք
միով ձայնիւ ի զի մեր եղիցի
այլ մեղք . և սի երանեք իմեջ
Յայն ժամ ասե ցնա եպիսկո
պոսն . եթե կամեք զի մի ե
րեց ինչեղ արարեք զոր ասեմ
ասեին ցնա . արասցուք զոր
ինչ կամես . զի ոչ գիտեին ըզ
կամն նի . իսկ նա փակեալ զեր
կոսեմն դրուան կեղեցւոյն .
և եր ինեքս ամ ժողովն . և
Թողեալ իբաց զերորդաւուն
և ինքն կայր արտասոյ . և ան
կա ի զի երեւաց ի բոց . ի զի
գրանն և ասե յժողովն . ոչ ա
նիցի մասն և բաժին յայ . որ
օչ կոխ եցե զպարանոց իմ յե
րանելն ասեի . Լճս իբե
լուան և ասե սին զոր կամեր .
արտասուաց հեղմունք հա
նեն ամ ժողովն . և վս սիրե

Եւ զանաւորսն զհամարսն ի
արարին նքն բանի նքն . Եւ
իբրեւ եւանդսն որչեպոյ անանի
ցունցն գալոր լուսաւ ձայն յերկ
նեց որ ասոր վնս մեծի խոնար
հուսքս . Թողի քեզ զմեզս
քո . և զայս լուսեալ ժողովոյն
ուրախացան . և միմեանքն ցանս
Ասաց ի բոլին մեծ փայնակեաց
ցլեն . Էկոր այս շափ պատե
րազփս ի իս դեպու . իսկ դեն
ասո . և ևս ասաւ ի զու . Կը
զօրապա պատերազփս ի իս . որ
զիջեալ խոնարհեալ ժոյնս
ենեղես զիս .

Եւ զբարս երկուքն մարմոյ
բնակին ի փառսն . և կամեցաւ
դեն մերժել զնս իմ մեանց
յաւուր փոշ լուսեալ զարագ
իբեր եղբայրն . իսկ դեն
շուրջ եւ ձրագին եխարաս
կեաց զարագա կալն . և ասաւ
եղբայր դանեաց զնա բա . Կը
թք . իսկ նա անկեալ ինչ . Եւ
կստե . ներեցես ինչ . և
վառեցից դարձեալ . Եւ ան
ել զօրութի իմնե . և տանջեաց
զդեն . և գնացեալ դեն պատ
մեաց ի խանին դիւաց զոր ար
արն . յոր ժամ երես իմեհեան
կուցն . և զորինչ պատմէր դեն
ընկերաց իւրոց . Լսէր զայն
քահանայապետն կուց . և ու
րացեալ զկուսն . Եւ գրեաց
առ փայնակեացն . և եղև կրօ
նաւոր . և ետա յանձն խոնար
հուսքն մեծ . և ասէր թի խոնար
հուսքն լուսեալ զամ զօրութի
թշնամոյն . ու լուսայ ես իբե
րանոյ դիւին որ ասէր . Թի
գնամք շոթեմք զնս և աս
նեն զմի զս . Եւ գնացեալ կը
կենեմուրս խոնարհութիս
դրեն . Թողութի իմ մեանց . և
խորտակեն զամ զօրութի մեր
Ասաց ձերն . Եթի պակսից
կրօնաւոր ի խոնարհութենե
զիմ լեւինք ոչ անկանին եր
բե

ԳԼՈՒԽ ԺԶ . ԳԼՈՒԽ
ԲԷԲ . այնպէս և ոչ խոնարհն ան
կանի զի ոչ երբեք բարկանայ
խոնարհն . և ոչ ևս բարկացա
ցանէ զոք .

Չփայնակեցի ու մնալու ապա
գնաց զէրն սս դիւահար ու
ենա մատոյց նմա և զփուսն .
իսկ դեն երկեալ ի խոնարհու
թենե իմ և փայնեալ առ ժա
մայն և եւ իմարդոյն .

Ասաց ձերն . Եթի մտան
իբեզ խորհուրդ ամբարհաւ
տու . քննեցես զփուս քո
և տես թի պակեալ իցեք քո
զամ պատ . իրան . և տես թի
սիրեցեր զթշնամիք քո . և
տես թի համարիս դու զբեզ
ծառայ անպիտան . և թի զայս
եմարարեալ իցես . մի և այն
ժամ հպարտացիս . ապա թի
աշարարեալ իցես . Էկոր
բարձրա մտես ունայն . և զ
ամբարտաւանութի . և իս դի
ացիցե . և շարքան զամ միջոյն
Ասաց ձերն . որ ասեւ ի քան
զարմանն իւր գովի . կամ
պատուեցի . նա մեծ պահ
առ թեպի . իսկ որ իմարդ
կանէ ոչ գովի և պատուի .

նա յոյ փառաւորի .
Եւ զբայր ոմն եւ զարց զձերն և
ասէ . բարեոք իցե ծուրն կրկ
նել հայր . և լսեցն ձերն
զիյեսաւ նաւեա միւն եր
ծուր . յայն ժամ ետես զամ
Եւ զբայր ոմն եւ զարց ի ձերն
և ասէ . Էկոր այս ասեալ պ
տերազփմէր ի դիւաց հայր .
Լքեսցն ձերն վնայս որ իկ
զի զգեն մեր իբաց ձգեցաք
մեր . որ ետ համարհուր .
և խոնարհութի . և աս ընչու
և համարհութի . ասէ եղբայրն
և որե խոնարհութի . ձերն աս
եալ իսկե եթի միդիցե քեզ
եղբայր քո . Եթողցես դու
նմա նախքան դիւնդրին իբե
Ասաց ձերն յամ փորձութիս
ոչ

[illegible]

Եւ չարաց ոմն եղբարս ԺԺԵՐՆ և Խ
սէ-զի^{ոն} և ԿԿԻ ԳՐԺ Օճաբուհն
ԼԶԻԿ ցնա ծերն : անտի-ճճ
Եղբարս օտարս լեւալ օրգաւա-
նի զորն և ԿԿԻ ԶԵՄՅՆ : Խօսնի
նա ծերն և սարապաւալ եղբարցն
նախնին իսկ-և նախա-յուսեւ
ճօտարն ինն խեղ-իսկ ճմալ
ասեն ո՞վ Եմոյժ զայս օտարս
և Հանին զնա արտաքս : Եւ
այլք ԴԺԵԱ արեւալք ԽՀանեւ
բժրին Դարկեւալ զնա ինեղբարս
և Հարցին ցնա և սեն-զի^{ոն} և
ԽորՀեթր իմալ յոր Ժամ Հա-
նին զբեզ : և աժմ քե ընն
իմեղբարս : Իսկ նա պատախա
նի Ետ գայա և ասէ-ասեն ցան
ն իմեմեմ : Եւ ԺԳ դաւ և չուն
տիէր : ար ԴԵՆ Գարին գնա-
ւայր Ժամ Կոչնեմ գայ Եւ լա-
նալ գայա եղբարցն ԼաՀեցա

Եւ զհոգիս իմէր արարաւ
մանք մարդիկ առ ձեռնում . եւ
ունեին իւրեանս զիւսհար
ոյ զի բաշխեաց ձերն . եւ զ
կիւր քաղաւմ արշաւաց զնա
զանիւցաւ իմաց իշ . եւսեւ
Եփեմ եւ իստեղ զնա անոյր յի-
շար աւս . ասե զանք ձերն .
արար իւնեմ . այլ զոռ առաւ
ցնս ինչ . ո՞վ էն ուրիւս այնո
քնիւ ևայտիքն ևո՞ր քառնիքն
ևօրիքն . Լճսն ցնս ձերն .
Հոռւն և զայտիքն գիտեմ էս
զիւսեմ . իսկ զքառնիւն և զ
օրիքն անօրայն գիտե . յասե

Եւ վազվառաւ Եւ Բաղդադն աշն
 արիւն

[illegible]

124

Եւ ծերոն միայնակէ տց շըր
 ջեր մոլորակաւ յանապատի-
 ւեկարծէր իմաի Թէ կատա-
 րեալ իցէ զամ առաքինութիւն
 և խնդրէ տց յմի աշօ Թիւք և ա-
 սե . ցոյց ինչ մօր Թէ զի^ննչ
 պակասիցէ զի արարից . իսկ
 մօ կամեցաւ խոնարհել զմի
 տա նի . ապէ ցնա դնա առ
 արքիմանտրիան այն . և զոր
 ինչ ասիցէ քեզ արասցես զայն
 և ասե մօր ցարքիմանտրիան .
 միայնակեացն որգայ առքեզ
 ասասցես սնիա արածել զիս զգա
 և իբրեւ եկն ծերն մտեալ առ
 արքիմանտրիան և ողջուցեալ
 զմիմանն . նստան . և զսե ծերն
 ցարքիմանտրիան . ասա ինչ
 բան Հայր . զի արարից և կե-
 ջից . և զսե ցնա ծերն . և զոր
 ինչ ասասցից քեզ առնես
 զայն . և նա խոսասցաւ առ
 նեչ . և զսե ցնա . առ զիս
 րողանն զայն և զբիբ . և գնա
 ցեալ արանէն զխողս . իսկ
 ծերն Հնազանդեալ Հրամա-
 նաց նի . գնացեալ արանէր
 զխողսն . իսկ բբ Խանաշէին
 զնա եկին տեսանել զնա . և
 իբրեւ տեսին ասե նցմիմանն
 ո՞ր միայնակեացն այն մօ յի
 մարեայէ և արածեկ զխողս . զի
 գնե մոռտ ինմա . և իբրեւ ե-
 տես մօր զխոյարհութիւն զի
 խնդուք Համաբերի յախատա-
 նաց մարգկան . ետ նմա զշը
 նորՀս և իբր տնարք և ան աի-
 տան Համարել զիկքն . և իսո-
 նարՀ քան զմամարդիկ . և ա-
 ռաքեաց յանապատ դարձեալ
 Եւ ասաց ծերն . մի ասաց
 ցես զմ ընկերին իմաի քո Թէ
 էս արթուն և Հակող և ճգնող
 քան զնա իցեմ . այլ խոնարհ
 եադ գաւ շնորհացն քի . Հո-
 գով աղքատութ . և և իրով և
 Հեղուք . զիմի անկցիս յախա-
 տարծենոլուԹէ . և կորուստ
 նեւ

ՅԵԱ զՎԱՍԱԿԱՍ քո . զի գրեա-
 ւե Թէ արարածին կեալ ըզ
 գուշ և իցի զիմի անկանիցն . այլ
 աղբւ մի յաղեացէ զինքն .
 Եւ զբայրոմի ասե ցծերն . Հայր
 ասասցես ինչ բան կեանաց .
 և զսե ծերն . Թէ մի ասասցից
 ոչ ոք լո . իցէ զի աղտաղտից
 երկիր մեր .
 Եւ ասաց ծերն . յոր ժամ ոչ ու-
 նիցիմք պատերազմ . յայն ժամ
 առաւել պարտե մեզ խոնար-
 հել . զի ետես մի զտկարու
 Թիւմեր . և եթ ոչ զմիզ առանց
 պատերազմի . իսկ եթե պար-
 ծիցիմք . առցէ իսկն ըզօ
 նուի իւր և կորընչիմք .
 Եւ զբօրում եմեհ բեկցաւ գնե
 եղեալ իբրեւ զՀրեշտակ լու-
 սոյ . և ասե ցնա . ես եմ գար-
 ընել Հրեշտակ մյ և առաքե-
 ցայ առ քեզ . իսկ եղբայրն
 ասե . տե՛ս մի Թէ առ ոյ
 ոք առաքեցար . զի ես ոչ եմ
 արժանի տեսուի . Հրեշտակի
 մյ . և և նի ին մի ժամու Հա-
 լածեալ խոնարհու Թենեկն
 ան յայտ եղև .
 Եւ ծերքն ասեին . եթե և
 ճշմարիտ Հրեշտակ իցէ երև-
 եալն . մի ընդունիցիս . այլ
 խոնարհեցոյ զա՛նքն քո և ա-
 սասցես . ես ոչ եմ արժանի
 տեսանել զՀրեշտակ մյ . զի
 իմեղս շըրիմ ևս միշտ .
 Իսկ ծերոյ ում մեհ ասեին
 եթե նստէր իսենեկի իւր և
 ճգնէր . և ետես զդնն յան
 դիման և նախապէր զնա . և իբ-
 րեւ լուաւ գնե զպատկառանս
 իւր . որ յանձն տնոյր զմ
 նախատինս խոնարհութե իւր
 ով ծերն . յայն ժամ քոնեղաւ
 յայլ կեբարաւնա առ ժամայն
 և ասե ցծերն . ես եմ քս .
 և իբրեւ ետես կափոյց զաչս
 իւր . ասե ցնա գնե քե՛ր իւր
 ցեր զաչս քո ոչ ևս անսանել
 զիս

Երևանի քաղաքի քաղաքապետարանի քաղաքապետի ֆունկցիոնալ խմբի
 անդամների և քաղաքապետի ֆունկցիոնալ խմբի անդամների
 միջև կնքված համաձայնագրի համաձայն՝
 քաղաքապետի ֆունկցիոնալ խմբի անդամների և քաղաքապետի
 ֆունկցիոնալ խմբի անդամների միջև կնքված համաձայնագրի համաձայն՝

Եւ լայն ոմն ծերասերին դէք
 շղջաւ դռն տեւոյն քի ծերո
 լայն ծերին անիծեալ զոչ
 քի ծեր - զի եւ հաւատամ
 քի իմոյ որասե - եթե տա
 ցեն ձեզ հաւատարկէ քո աւա
 կամ անդ քի հաւատարկէք -
 Եւ յարմանէ Հաշտեալ ան դէն
 ան յայտ եղև -

Բոկ զհեթոյ ուսման ասե-
 ին եթէ պահեաց միտնգամ
 իաշակեալ եաւ իմնիկն - և
 խնդր միբան ինչ իգրոց եղ-
 յալտնեաց նմա արծ - յետոյ
 ասե իմախ եթէ այս քան աշ-
 խատեցայ եոչ քառի զնաւարդ
 գնացից առ եղբարսն և հար-
 ցից զնա ինմանե և իբրև փա-
 կէալ գրուան սկսեկին սե-
 սաւ գնալ - յայ ժամ եկն
 առնաւ զրշտակ արեաւե զը-
 նա - եթմանասուն յարաւ ու-
 ապհ և հսկմունք քո ոչ մի
 ձեցան առ արջ այս քան մեր
 ձեցաւ միոյ ժամու խոնարհու-
 րէ քո - որ խոնարհեցար և
 շնորհմալ առ եղբարսն և
 հաւս եկի առաւմէլ քեզ ըզ-
 քանն զայն - և իբրև ուսոյց
 զբանն մեկնեցաւ ինմանե

ԲԱՆԻՍԻՔ ԽՈՂԱՐ ՀԻՌԵ
 առնել զգործն . քան զի յայտ
 նի են գործ որ քննել զեալ
 և գործեալ յայտնի են որ պատու
 ապահովութենն . քան զի
 որ քննել իցէ . խոնարհութեան
 և աղաքանք , ինչի իսկ որ պատու
 ապահովութենէ բարկութեան և
 չեթեմել ինչի զի իշարենն .
 Ասաց ձերն . կամարդի յաղ
 թիցիմ խոնարհութեան . և ոչ յաղ
 թեմել ալ լոց ամբարտաւանութեան
 Ասաց ձերն մի արհամարհել
 զպատաւարս քո որ կացցէ առ
 քաջի քո . զի ոչ գիտես եթե
 Հոգի քննել քո հանգուցեն

Եւ զբայր ոմն եհարց ցձերն
 և ասէ . եթէ բնակիմ ը հո
 բօրևանսանէս՝ զնա յանցեալ
 իմից ի գործս ինչ անարատշախ
 ապրտէ թէ յանդիմանեցից ըզ
 նա . Լճսն ցնա ծերն եթէ հցե
 աւառքսն զքեզ . Էկամ հա
 վակահից քո . լռես զի ունի
 ցիս հանդիսստ . հայտիւ արատ
 ցես զքեզ վաս թար Էլ ինցիտ
 ան հոգ . Լճսն եղբայրն Է
 զիկն առորից հայր զիշխութեն
 զիս եղբարքն . Լճսն ծերն
 եթէ ոչ համբերեսցես . աստ
 մի անգամ խոնարհուի . Է
 եթէ ոչ լուիցեն . լռու . Է
 Թողցես զպաշտառուիք ինչեռ
 այլ . Լճ լ զգուշ լեր զի մի դի
 տասցին թէ վա՛ս ալ լուցեր
 Է զի բառուքե լռելն . քան

Ը զի խոնարհութիւնս արեւ
 11 եղբայր Թմարտմեաւ
 յեղածօրհն. դնաց խնդրել Թմ
 զուր. - իսկ նա ոչ երաց նմա
 զբուռն. հզօրաց եղբայրն արեւ
 առ ծերն. հպատակեալ նմա զայն
 զյառասխանի ետ ծերնհասե
 ցնա. մի գուցե դու արդար
 կարծիցես զու զքեզ իմոհ. և
 ստեսզի զբայրն Գուպատճառ
 յանդանայն. վս այնորիկ ոչ
 երաց քեզ զբուռն. 12 յւ այս
 պէս

պէս արարցես զոր ասեմ .
 Թեպէ՛ և՛ և մեղանշեաց քեզ .
 այսպէ՛ Հաւանեցոյ զքեզ իբր
 Թե՛ դու մեղուցեր չես . և
 արգարացոյ զեղբ . յըն՝ և այն
 անո՛ գնացես առնա . և ան
 փրամեղեցե՛ զնա իսկը քո .
 և արար՝ եղբայրն ունի ասաց
 ծերն . և այնպէ՛ զնաց և բա
 խեաց զգուռն . և իրրե՛ իմացաւ
 եղբայրն եւ՝ առնայ . և
 նախ քան զնա խնդրեաց թո
 դուի՛ ինձանէ . և սիրովն այ
 եղև խաղաղութե՛ մեծ իմէջ
 ՆՅ .

Եւ ասեին զմօ ծերոյ ունի
 Թե՛ Եթե՛ խնդրեաց յայ՝ զեօ
 Թե՛ ամ շնորհս բռնկուե՛ . և
 փր ետ չես . Եւ գնաց նա
 առ ծեր ոմն մեծ . և պատմե
 ազ նմա զայն . իբրեւ լուա
 ծերն զայն . արամեցաւ յոյժ
 և ասե՛ մեծ աշխատութի՛ իցե
 ալ . և որինչ ասացից քեզ .
 այլեթե՛ կ'մեացնա իմս կեաւ
 զնացեալ աղաչեցես զամ
 զեօ . Թե՛ ամ ևս . զի բարձցե՛ քզ
 դա իքեկն և ոչ լուիցե՛ քեզ .
 յայն ժամ գնաց տնիքեալ զմ
 եղբայր իրացն . զի իցուր աշ
 խատեալ եղև զժամանա կն
 զայն . քան զի հաւատով ըն
 կալաւ զբանս մեծի ծերոյն .
 և արար այն պէս թ արամանի
 նի միջեւ առաւ ինձանէ շի
 որ՛ քն այն . և գիտացեալ քզ
 շահ և քշնորհ իրանարհուե՛ և
 ան իստութե՛ գոհանայր զայ .
 եղբայր ոմն եհարց ջերն և
 ասե՛ . զի՞նչ իցե՛ վերաճումն
 կրօնաւորի զԼՍե՛ ծերն յար
 ելումն մարդոյ իբարիսխանար
 Հուի իցե՛ . զի որ չափ իմանի
 ցե՛ որ իրանարհուե՛ . այն չափ
 յաւելու և եւանէ իբարձրութի
 Վսաց ծերն կամ փախչելով
 փախիր ի մարդկանէ . և կամ
 նախատելով կ'առեւ սցիս . Եւ

ԳԼԽԵ . ԺԶ . ԳԼԽԵ
 մարդկան . և եղբայր ինձաւ
 զի եղբոր զմայն և կեցցես .
 եւ ասաց ծերն . եթե՛ չաւա
 ցիս լուաի . փ՛ Համարիր քզ
 քեզ գործող առաքին աւե
 այլ ասացես քանարձակեմ
 և ան պատշաճաբոս զմ այն
 լուեմ .

Եւ ասաց ծերն . եթե՛ ոչ ծած
 կեն զայս եղի՛ որ աղապի
 երկանս . յորմէ՛ կերիցե՛ զաւել
 լալսպէս և մեծ խորհրդաւ
 և ուր զի անհոյժ իմի՛ աչաց
 մտաց . զի մի՛ տեսցուք զոր
 արասցուք բարիս . և կորու
 անիցե՛ մի զվարձս մեր . Եւ
 զմ այնորիկ թոյլ տալովն այն
 անկանիմք իզգի՛ խորհուր
 զս . զի զնս միայն տեսնե
 լով դատեցուք զանձինս մի
 ոչ ունեւ լով բարիս . և այն
 քիկ զապիր խորհուրդքն եղի
 ցին ծածկ . յԹ մեր վտրու
 բրե՛ գործուեցն . զի մի՛ տես
 ցուք զորոքս մեր բարիս . այլ
 տեսնելով զզապիր զայն
 խորհուրդ արհամարհեցուք
 զանձինս . զի յոր ժամ մարդ
 նախատե՛ զանձն ոչ կորուսցե՛

Σ զվարձս իւր .
 Եւ որին ծերն և ասե՛ .
 զի՞նչ խորհուրդ . իսկ նա
 ասե՛ խոնարհութե՛ մեծ գործ
 Թծային իգե՛ և ճանապարհ իո
 նարհուե՛ Եւ աշխատութի՛ մար
 նոյ . և ունե՛ զանձն անարգ
 և անցաւոր քան զամեն սեան
 եղբայրն ասե՛ . և որե՛ անարգ
 ունե՛ զանձն . Եւ զս ծերն
 այլե՛ որ ոչ նայեաց յայլոյ
 մեղս . այլ յանձին . և միշտ
 աղաչեցե՛ զմի՛ ամ .
 Եւ եղբայր ոմն ասե՛ ցծերն .
 ասա ինչ բան Հայր որով կե
 ցից . Եւ ծերն ասե՛ . եթե՛
 անարգեացիս և Համբարձս
 ցես . այս մեծիցե՛ քան զամ
 առաքինութե՛ քան զի որ զար
 Հս

զոր ստանալ : Եւ նի խոր
 դեալ քարանձաւ և սբարկ
 ցուցանելն զնա իմի կոնմա
 սին : Իբրև ծանեաւ նա իս
 կոպսն զի կամեն քարկացու
 ցանել զնա ստիպով : Գնաց
 Թաթեաւ Ինքանէ : Իսկ
 նաքս խնդրեալ Հաղիւկաբա
 ցին քաանել զնա և ասեն ջը
 նա լէ՛՛՛ր Թագեալ ար Իմենը :
 Իսկ նա ասէ ցն՝ զի զոր ու
 զլէ՛՛ցն զվանձուան ամ : Եւ
 Թեւք խնդրեալ յնյ քաղու
 աշխատութի : Գուք կամիք Հա
 նել յինն ի յերկուս առարս :
 Ասաց և Երն : ոչ որ քորբա
 րուցանէ Ինքն զանձնի : Եւ
 խոնարհուի Ինքն : Եւ որ
 քախուսի քան զնախա իսկ
 և զանարգանս և Գիշտս : որ
 քայցեն Իմի նի :
 Եւ զբայր ոմ քնակէր իսկն
 ասի : և Իբազում խոնարհու
 լենէն զայս աղօթս միշտ մա
 Թա ցանկեր առնմ քորբա քան
 զփայլակն Իմի իմ զԻնն ոչ
 Ինքն ոչ Հնազանդիմ քեզ :
 Եւ զբայր ոմ Եղև կրօնաւոր
 լէ մարմաւոր Հոր Իւրն : և
 Բնակեցան Երկրորդն Իմի
 և զկնն ժամուշ Ինչ լուսաւ
 քայլով զՀորն Իւրն : և Թե
 քաշկեաց նա զգիւսաւոր քն :
 և զնաց Եղբայրն առծեր ոմ
 մեծ : և ասանաց նմա : և աս
 ակ արամութի Հայր լի յաւել
 աւ Հայր իմ և Եւ Հան դե ի
 բորն : Իսկ եւ Իծուութի մա
 ցիւնոյ Ինչ յաւաթեղի քորբ
 Լուսե զնա ծերն : Թոյ առ
 որդեակ : ոչ յաւաթում Հա
 նել զգուս և քաշկել զԼեւան
 քն : զի զայս ոչ Ենն մարդ ա
 լեն : ալ զօրութի մի : և Հաւ
 առ Եկելոյն : և ևս առաւել
 Եւանք քաղաք ոչ Կանեսն
 զգուշիկ խորհուրդն : և յամբար
 ասանաւ և անկան յայս ցնն
 և Կոթ

ԳԼՈՒԽ - ԺԶ - ԳԼՈՒԽ
 և Կորեան : Լճի եւ ասան
 արդեակ : և Թե քայցե
 Իստնարհուի : և ասանայ զն
 Իւր ստիպական Հեղուի : և
 յաւաթաքիմաւ քան զայս
 քոյ որ ոչ և անկանի : զի որ
 խոնարհե զանձն մեզ և
 Կիր : և ալ որ Եւ կամ որդ
 քանկիցի : Եւ նշան կատ
 րեալ խոնարհուի ալս : զի
 Իմի անարգանացն խնդացն :
 Եւ քնացեալ Եղբայր ոմ Զ
 նաւոր իսկնայ Իմ քայիդա
 և Եւեալ Իհասարակաց վան
 Եկաց : Իսկ Հայրք վանիցն
 ալսորիկ : Եւ Եւ մասն քամայ
 մի : որ և Կոչէր տարեկան
 ոչ : Իսկ Երբ Եկաց Եղբ
 քնանց առարս Ինչ ասակա
 ասն յՀայր վանիցն : քն
 աղօթս Հայր Իմ իմ Եւե
 Կեա զնա : զի ոչ կարեկեա
 աստ : Լճու ցնա Հայրն լի
 որդեակ : ասն Եղբայրն Կ
 աստ աշխատութի ոչ կայ եւ
 վարձս : զի ամեն Եւեալ ք
 մարդք են : Իսկ եւ այր մ
 զաւորն և Կոչում ալ : որ
 արձաժարհուիք և անարգան
 քացեն զնա : քան զի սոք
 սրբեն Իմեաց զմարդ Իբր
 լուսա զայս Հայրն զալս
 քաւ և ասն : քնացեալ որդեակ
 քնացեն և խաղաղութի և ք
 շաշեբեաց : քորբի Եւե
 քն և Համբեր մն :
 Ասաց ծերն : Խոնարհուի
 ասանց ալ ապաշխարուի
 քոյք քաղաւ անդամ քորբ
 մա : և Կոչեն մարտաւորն :
 և անառակ որդի : որ ասակ
 քան ասանին և Կեցին : Եւ
 ապաշխարութի քն : Եւ
 ոչ Ինքն խոնարհութի : և
 քաւանէ քմարդս : զի ք
 քաւմ քաւաւաւացեալ Իսկ
 ասակ և Իբրն մեծ : և աս
 յամբարտաւանութի և Կոթ

Եղբայր ոմն Գնաց առ ծերն
Հասե . ոմն Գնաց Հայր :

Ըսե ծերն ցնա . չարե օք
որդեակ . զի ահա ունիմ եր
կոտաւան ամ . յորմէ Գնաց
կամ առաջի ամ . Կանիծեմ
զանն իմ Կասեմ . անիծեալ
որք խոտորեցան ի պատուի
բանաց բոց . Կես խոտորեալ
եմ որդեակ : Եւ լուաւ Եղբայ
րն զայս և շաՀեցաւ յոյժ :

Եւ Գնաց ոմն օտարմեծատուն
յլեւա ի թոյ . Բրաժանեաց եղ
բայրն սեր մէն միգահեկանս
իսկ Կր ոմն մերձ իսկ նեակս
աղգեւական ծեր . Կես Կեր
մա Դահեկանս . Եւ յայնմ
Գիշերի ետես ծերն արա ինչ
Լցեալ փշովք . Կեկաց ոմն ի
վճնր Կասեւ արի ծեր արի
որբեա զարտորոյս զայս ո
սիկ ի փշոց . որոյ առեր զսերն
Եւ իբրեւ լուաւ առարեաց
զբահեկանն ի տուօղն իւր և
սե . առցես Եղբայր իբեզ
զոսիբե . զի ոչ կարեմս իւր
լեւ զփոշս այլոց ձեռօք ի
մովք . այո՛ թէ կարող լինէի
խլել զփոշս ի՛ :

Ասաց ծերն եթէ նսցիս
յանապատի Հանդարտեալ . մի՛
Համարեսցիս զբեզ մք . Եթգ
նօղ . այլ Կա առաւել . Հա
մարեալքեղ իբրեւ վարեալոք
արտաքս իշանց . որք առեւն Ե
խաժատն զժողովուրդսայ .
Ասաց ծերն . եթէ վատա
կեցի մարդ . Կանարդեսցի
Կան գոսեւ սցի Կս . Կարտե
այս պէս Հաւանական յօժա
րուք յանն առեալ . Կկար
ծել զինքն անարգ քան զչու՛ն
դու բարի . քան զիշու՛ն ոչ
փրա՛կ զարարիչի . Եւ Կէ ի
գաւառատն Կս յառնելոց եցի
Եւ զի լաւագոյնէ բնաւ ոչ
մառնել . Զան իգաւաւաւան
յառ

յառնել Կա առնջիլ յառնեան
Եղբայր ոմն Հեղձե՛ր Իշար
Կեզագիր խորհրդոց . Կգօու
տորք իբազում խոնարհութե
նէն . Կասեւ իմօի . Եթե Ես
յայս պիտի մտածուիս կաւով
առ ունիմ յայս փրկուե՛ . Եւ
գնացեալ առ ծեր ոմն . աղա
բէր զնա . զի աղօթեսցի վճ
նր . ոմն զի թէ թեաւացին չար
խորհուրդք իմօաց նր . Եւ զսե
ցնա ծերն . ոչե բարի այր
բեզ որդեակ . Կնա նեղեր ըզ
ծերն առնել զայն . Եւ նե
զեալ յաղաչանաց նր ծերն .
աղօթեաց առ Թր . Կեբարձ
նա զպատեւաղմեզայն յեղբօ
րեն . Եւ յանկարծակի առ
կաւ Եղբայրն ի խորհուրդ Հը
պարտուե՛ Կամբարտաւանու
թե . Եւ Գնաց դարձեալ առ
ծերն Կասե ցնա խնդրեսցես
Դու յայ զինկեսցին յիս Դար
ձեալայն արտակիր խորհուր
դք . որով ունեի զխոնարհութի
Եւ ալ Եղբայր ոմն Գնաց առ
Հայր ոմն . իվ առն զաղի
ուկիոյ . մերձ յերիբով . Կ
արե ցնա Հայր ոմն կեաս .
Ըսե ցնա Կերն . չարե օք որ
դեակ . ասե ցնա Եղբայրն Ե
թօր . Ըլեկ զնա ծերն . Կ
նիմ արդեք սուս ամ զի կամ
առարի մն . Կաղաթս անի
ծանեմ զանն իմ . Կասեմ եր
բեմ ցմբ . մի՛ ողորմիր ամե
նեցուս որ գործեն զանօրե
նուր . Կես անօրինիմ . Եւ
ասեմ անիծեալ ոչք խոտորե
ցան ի պատու իրտնաց բող . Կես
խոտորիմ . Եւ ամեն Կին Ես
սանմայ . Կասեմ կորուսա
նեւ զամենեան ոչք խօսե
իւսուա . Եւ միշտ զգար յի
շեմ Կուսնիմ մտի զեղբօրեն
Կասեմ ցմե . Թող մեզ զպար
տա մեր ոմն Կմբ Թողումք մի
բոյ պարտաւանաց . Եւ Ծամբոր
Հու

զորոշա զիս ի գողութեանն . և
յազճառանաց մարդկան .
Գարձեալ աւա . եթէ չար
խորստացն եղբայր զեղբօրե
տաւրի քո . մի՛ ամաչես ցես
ինման . և աստացն ալդիւն
ցն . այլ կամ լռես ցես և կամ
առասցես ցես . ես դատելու
ցեմ . և զայլս դատել ոչ կա
րեմ :

Ասաց Գարձեալ . եթէ Հիւ
անդասցիս և խնրեացես ինչ
յուշերէ և ոչ առցես . մի՛ արո
միր վն եր . այլ ասասցես ինչ
ան եթէ արժանի լեալի քո
նեղոյ . Թէ Հաւատացողացեալ
եր զիս ալ ինչ զայն անք .
Այլ զայս գիտեալ . զի յերես
տեալս կարաւ անեալ ի գործ աւ
նուլ զգործս . Իսկ զի որք
կատարեալ և զի աւարտեալ .
բնա ինչոյ աւարտեալ յուսե
թէ և աղանցի ի ստուգան .
իսկ որք միջինն են . ոչ ինչ
խնրեի յուսեթ . և եթէ որ
իմքին տողի . առցին իբրե
յալ առաքեալ . իսկ յետինն
և տկարքն որք գործել ոչ կա
րեն . զանեան խնրեացեն .
այլ բաղում ի ստուգանք և
պատկառանք . Եւ ոչ առա
ջացն . և կարող ի իրեն առա
ել աղօթել միշտ :

Ասաց Գարձեալ . եթէ ոչ ոչ
նիս օղօթս Հոգեւորականաց
Հո . ե . ապա բարձի աշխատե
թիս մարմնաւորս արացես .
զի իմարմնաւորաց յայնքանե
քանի իբեղ և Հոգեւորքն . ա
յա Թի ոչ գիտեալ զի ունայն
աշխատիս :

Գարձեալ աւա . եթէ նեղես
քեզ զեղ չար խորհուրդք .
մի՛ անկեր զիս . այլ առ ժա
մայն խոստովանեալ զիս Հօր
քո . զի որ չափ և ծածկին չար
խորհուրդք . այլ չափ բազմա
նան իւրեանք և ջորանան . Եւ
զոր

ԲԱՐԻՈՒԲ ԽՈՂԱՐԶԻԹԵ
զոր օրնալ . օձ իւրա ելա
նէ իծակեն . փախչի առ ժա
մայն . այսպէս և չար խորհուրդք
մինչ յայանին կորնչին առաւ .
Զի ալ որքն զփայտ . այնպէս ու
տե և չար խորհուրդք զսիրտ .
Բայց որ յայանի զխորհուրդ
իւր արագ բժշի . Իսկ ործած
կէ Հիւանդեալ մարմնաւորե
թի . Եւ եթէ ուշք ոչ Հաւա
տաւ առաւել զխորհուրդքս
նշան իցն այն . զի խոնարհու
թի ոչ ունիս . զի խոնարհեալ զան
նեսան օք Համարի և զինքն
մեղաւոր . Եւ եթէ կարգ առ
ցէ որ զամբարանով արարեալ .
և գիտացն առ որ Հարցանել
զխորհուրդս . նա առցն նմա
զորդաւ առաւելս ինն . զի
միջնով աւարտի ինն . այն որ
եթ առգրեալ ան ինչոյ խօսել
առ բաղան . Եւ և մեղաւորք
և ան օրն անք ինն . որոց Հար
ցանէին :

Ասաց Գարձեալ . եթէ կռեւ
ցիս իսկ . և նստեցանն շը
քեզ յան . որ անդառն . մի՛ աւր
ան ելցեն խորհուրդք քո .
այլ առ իմօր . Եւ և ոչ այս
առ արժանի եմ լուր զայս ա
նձմբեղ . զի և այ մի վիշտ ե
կեաց . Եւ մի մարդ ինչեալ բ
այլ մի յայ գայ . կամ մի փոք
ձուռ և կամ մի մեղաց . և որ ոչ
այսպէս կարծես ցէ նառհաւա
տայ Թեթեալ արեւորդար .
Գարձեալ աւա . եթէ նեղես
ցէ զեղ խորհուրդք ամբար
տաւորեալ զի ինն այնքանի
առասցես իմօր եթէ ասաց
իրն . Թմ որ բարձրագուցանե
ցանն խոնարհեցի . Եւ արք
եթէ ոչ զաղարկեցես առեւ
ցիս եթէ բարեգեղ Հաւանիմ
թէ Հեռի եմ յայ . և զի քո
ամբարտաւան ինչ Հաղաւալ կա
Աօհր ոմ իծերոցն . եթէ
ժողովեցան երբեմն իսկիսե
Հայ

Հայրք իմիասին վս շաղու ան
 ձին : Եւ յարեալ ոմն իծե
 րոցն . եւր իվթ Թիկանց իւր
 ոց մազեղինոյ մասն ինչ ոք
 կայր իվթ աթոռոյ իւրոյ . Ե
 կալեալ զայն երկոքունք ձե
 ութն . եկաց իւթ ամենե
 ցունց . յարեւելից կաղմանկ .
 Ե Հայեթն իծա ամենեքեան .
 Եսկսաւ աղօթել Եսանշւած
 ողորմեարն Ենանաւ պատաւ
 իսանի ինքն իւր աւձնին Եսան
 Եթեկամիս զիողորմեցայցքիդ
 Թող զայդ զորունիսիթ իկուան
 քո . Եողորմեցայց քեզ : Ե
 դարձեալ ասաց զայսոսին .
 Իօթն անգամ . Եսպա եդ ի
 նեքոյ զձուռնն Ենսաւ ի
 վսնն : Եսանն ցնա Հայրէն
 պատմիւ մեզ զի՛ թեք զորարա
 րոր . Ենի ասն ցն . ձուռնա
 քոր ունի ի Թիկուէս իմ . այն
 են կամք իմ Եսպայեթի զմի զն
 ողորմեացի ինչ մի Եոյաւ .
 Եսասաց ցիս Թողցես զոր կա
 լեալ Կես զկամս քո Եողոր
 մեցայց քեզ . Եւ արդ՝ մեք եզ
 քսրք Եթե կամիք զի Եթ ո
 զորմեացի մեզ . Թողցուք իւր
 ցկամս մեր . Եգացուք ողոր
 մուի : Եստեն ցնա Եոր իցի
 Թողուք զկմս . Ենա ասն ըս
 տանալ զիանարՀուէ . քան
 զոր ոչ իցե այլ սուաքինուի
 մեծ : քան զի որ չափ իջանե
 ք ի ԵւնարՀուէ . առ աւել Ե
 լանն իբարՀարուէ : զայս լու
 եայ ամենեքեանու րախացսն
 յոյժ . ԵՀասառաեքան իվթ
 խոնարՀուէ սիրելով զնա .
 առ աւել քան իվթ այլ . առա
 քինուէ : Եգնացին իւրաքանչ
 իւր սեղիս :

Յսաց ոմն իՀարանցն վս խո
 շարՀուէ . դառաւս զայս :
 ԵԹեասացինմայրքեղեգանց
 Եթի : զի արդ Դուք Եկարք
 Եվարեանով . ոչ փշրեք Ե
 Ես

ՅԼ ՈՒՆ - ԺԶ - ՎԱՄ
 Եւ իւր իշարժել Հողմոց ինչ
 րայնի : Իսկ մեք այս չափ
 րաւորք Եմեմաւնեմ Եմք . Ե
 խորապէտեալ խիմք արմատով
 իրախմանե Հողմոց : պատաւ
 իանի ետուն Եղեգունք Ես
 սեն . մեք իբարեւ Հողմոց
 Եմբայնոյ . խոնարՀիմք Եմք
 զիմք առաի Եանաի Ե Եմ
 զաւով Եշրջելով . Եսպայեթ
 ոչ խորապէմք . Իսկ դուք զի
 Եմք Եկայք իբարեւ Հողմոց
 վս այնորիկ քան մի զարեթ
 վթ ձեթ . Եւ ասե ծեր պա
 տե Թոյլ տալ յոր Ժամ ասա
 թի բաւ ինչ . արՀամարՀանս
 Եոչ տալ Եեղի բարկուծ . Ե
 ոչ կալ Ե դեմ Եոչ անհանել
 իտպեղ խորՀուարդ Ե իկործ
 չարս . այլ իբարին Հասա
 տուն կալ շնորհօքն քի որս
 վայելե փառք Եպատի յոյ
 տեանս յաւիտեկ ից ամեն :

Ծառ վսխոնարՀուէ

Եսթին ասաի Եան
 այսն ուր զի կրօնա
 ոքն ունիցի աւարիւնաց զի
 կիւղն այ Եան մոռաց իմոյ
 զպատուիրանսն . Հասա
 տելով յինքեան . Եե ամեն
 քեան որք օրՀամարՀողմե
 նք բաւին են տանջանալի
 յիշեցե Եեոք պաշեն զի
 ն . Ժառան Են գյաւիւր
 կան փառսն . Ետեացի յինքն
 արեղայն առիոչ մեղանք
 խորՀորով առաջի ամեմ
 տեա գիտուէն մյ . Եոչ զգա
 րանօք . այս ինքն լեգուտ
 կամաւօք . կամ Եեաւմ
 կամ ուրաք . Եթ ուրաքի իո
 շեցուցանել ինքն . Եկամաց
 մոյն . Եզայս քննե սցե Հոս
 պող ինքն . Եե մի տես
 զմեզ . Եառաքի նորանն
 Գործքն մեր . Եսթ Հրեւ
 Ես

զիտե
 քն տանին առաջից ան զամ
 գործս մեր և զհետոյս և արգ
 և զայս ցոյցանէ մարգարեան
 աստուգութիւն յայտնէն ան զոր
 քննէ զմեր արած և զերիկանունս
 և արարեալս արածս և զհետոյս
 ցոյցանէ քննէն ան զայս
 և արարեալս ան իմիտ առեթ
 զխորհուրդս իմ ի հետ առաւ
 նէ . զլաւորս իմ և զիմեակս
 իմ գուր քննեցիք . և զամ քա
 նապարհս իմ յառաջագոյն տե
 սեր . ԼՂԻՔ՝ բարի եղաւ յոյ
 եւ թէ կամիս հաստատուն լի
 նէ իմից ուղիղ խորհրդոցն .
 և զլաւն իայտանաւնէ . և ար
 բեւ զաննէն բոնմանէ . հաւ
 ատա ալսմասացեւոցս բոլո
 րով սրտիւ . և որ ժամ հաւ
 ատա ուղիղ . յայն ժամ դար
 ձուցանել արժանէ զսիրտ ի
 կամաց մարմնոյ . և զաւանեւ
 տաւքն ուղիղ քան հոգով գը
 նացէք . և զգնակոյն մարմնոյ
 մի կատարեք . և գարշեալ
 թէ որ հոգով գնան . նք եմ
 ողբիք ան . որք և ազոյնն զամ
 եղիցին կամքս բոլոր մեր .
 անս զի բարիէ զկամս ան առ
 նել և զառաջնորդին . և մի
 զմերն . ուն զի մի հանդիպե
 սին մեզ . այն զոր ասեւ սք գիրն
 ան իմ աստուգարհ որ թառին
 մարդկոն թէ ուղիղն . բայց
 կատարած նց հայն յատակս
 գոյնոց . ԼՂԻՔ՝ կամքս սրտին
 գուրն մահուն . ուն ասեւ աս
 րաքեալն . իսկ եւ թէ ունեաց
 զկամս մարմնոյ և զմասաց . եւ ար
 արար և որդիք բարկութիւն
 ան արդ . եւ թէ առաջի աշացն
 ան իմ խորհուրդս սրտիմերուն
 նման ասեւ գործք մեր բարի
 և լաւ . և նա որ իբարձուան
 հայն միտնարհ տեսանէ լզոր
 դիս մարդկան . թէ իցե ոքն
 մաստուն որ ինդրիցե զամ .
 և հրե շտակե տա հապան լի մեզ
 ԼՂԻՔ

[illegible]

Երկրորդ. Լճամիջան խոնար
Հուլի 6-րդ. արեղային. զի
խոնար Հեսցի Հնազանդութեան
առի առնել զկամս փրկչին Թե
Միւսի զկամս սրտի իւրոյ բը
նաւ. այս ինքն զՀանգիստ
մարմնոյ. և զկատարումն ցան
կուէ նորին. զի զբանն թի փրկ
չին գործով Երեւոյնցեալ
յանձն իւր. Լըսուցն զկամս
նա. ոպ անայն արար լայնմ
ոչ եկի զի արարից զկամս իմ.
այլ զկամս ոյնորիկ որ առա
քեացն զիս.

Ի որորդ . աստիճան խոնարհուած է՝ այս . զի արեւը այն հընազանդ լիցի իւր համօր . այնք որ առաջինն քան զինքն որովնման ընկեւ հնարե լիկարի այնք որ հնազանդ եղաւ հօր մահու չափ եմահու խաչի . ունաւ տաւաքեալ :

Չորորդ . աստիճան խոնարհուած է՝ այս . զի խոնարհեցուցեալ զանձն իւր արեւը այն

七

Եւ ցիւ մարմնով առաքելութիւն
բայց միայն զսահմանեալն և
զկարգն որով անքն զորո
ւայնորդիկ պահեն որքն արտա
տիւքն ենք թան զնա և զանո
կաւ և իմաստութիւն

Դէն երրորդ աստիճան խնայ
 չուէ՛ եւ այս . զի հրօշաւորն
 խնայարհեցուցէ զեզու իւր
 առ իւրաւ լինել . փնչէ այլ
 ոք խօսեցոյն ք ինքն . Եւսկա
 պատասխանեցէ . զի գրեալ
 է Թէ շատախօսն իմեղաց . ոչ
 զնախելու գարձեալ ասեցեք
 Գու զայնուսիկ որք խօսեին բլ
 քարն . Բան զի շատախօսն աս
 տեցեալ լինի . իհնչաբարտ
 սերն Թէ :

Դասն էրորդ . առաիժուն իս
նարկու՞մ է՝ ապա . զի խոնար
զեցութեան իրօնաւորն զինքն .
առ ի անկապրանքս լինել . և
սի գիւրացարժ իծաղր . քան
զի գրեալն . առ սիսե իծիւս
զինքն Բարձրացուցանէ զգրաբ
քառ իւր .

Ի՞նչ ասան երրորդ . աստիճան
 խոնարհուե եւայն . զի կրօնաւ
 արն խոնարհեցուցե զձեռն .
 աս իրանիւ ախոս իննեւ .
 և ցած ախոս առանց ձեռն արելոյ
 և խոնարհութեւ . և այն յոր յամ
 ճանկ լիցի խօսելոյ . և ինս
 սէրն աս . Իհողաւորն ուղղիւ
 զնս զարուգ ասարիւնեւ . և զյն
 սակաւ . և զօրար իստութենէ .
 Իրկոսան ասն երրորդ . աստի
 ճան խոնարհուե եւայն . զի
 կրօնաւորն . և ձեռն խոնարհ
 լիցի . և մի արայն արարելն և բա
 ճելն . այլ և կիւրայարանութեւ .
 Իմ զիամեւեքեան ծանիցեն ըզ
 խոնարհութեւ . Իմ . զոր արարե
 ցուցանել յամ տեղոք զխոնար
 ճութեւ . Իստութեն յեկեղեցին
 և ի տորչեւ . զաշխարհութեւ . և
 և գնալն ի քանապարհ . որն Ե
 գործոյն և ախոնարհ . Էւայն ար
 285

ԲԱՆԻՈՒԹ ԽՈՒՆԱՐ ՀԻՌԵ
 ձեռն է հանգեցնելու գծաձև
 գույնը - կարգավորելու համար
 ունեցի իմացը կոչա հայտնով
 և խորհից ցցի խորհուրդ է
 անցաւորէ առաջի այ - կը
 փառքն իմեր կոչա քանկով ըզ
 րանգեք ձեռն ասի ալիքատաս
 անն յուշ բերիցէ ասելով
 Եւ այժմ լինիցի զիննդրիցե
 ան յիննն զշահ տաղաւորս
 զինն նմա պատասխանիցեմ - Ե
 մաքաւաւորին որ Ե իրկիր հայ
 եր - Եւ իմար Ե յիկինս իս
 եր - այլ կոճեր զիւրսն և
 ասեր - ան քաւեա զիս ըզմ
 Կատրս :

[illegible]

७५३

[illegible]

Լեարք անդբարք . գիրք
 սբբ . ձայնեն ասան . ամ
 որ բարձրացուցանե զանձն խո
 նարհեցի . և որ խոնարհեցու
 ցանե զանձն բարձրացի . օր
 ովյայտ . Թե ամ շարեաց ա
 ռաջին հաւատունե . յորեւ
 Հրաժարե երանելին զաւեթ
 ասելով . Թո ոչ բարձրացաւ
 տիրախ . և ոչ ևս զբօսանայք
 իմել . ոչ գնացի . Ե մեծ և մեծս
 եռք Ե այնոսեկ որք . նչն ի ե
 ղեն բան զիս . այլ զինչ .
 Բնից Թե խոնարհեցայ եւսմ
 մանկ անբողոցեալ իստե
 նե մօր իսկ արդեթե կամիմք
 ախորժելով գտանել ըզ շմա
 րիտ և զե բկնաւոր մեծուն .
 բուռն հարցուք զկատարեալ
 լուսթենե և զխոնարհութեն
 Լաւն զի սանդուխն . այն զոր
 եփեսցաւոր . առաջի կարմեզ
 եւանել Ե որ երանելին Հրեշ
 տակա . և իջանեին . օրինա
 կաւ նկարել զխոնարհսն . և
 զհայարասն . որ և արժան իս
 կե իմանալ զեւանելն նց և ի
 ջանել . Լաւն զի հայարասն ի
 բարձրութենե առաքինու
 սանդղոցն . ի խոնարհ իջա
 նեն ամբարաւանութն . իսկ
 խոնարհքն ինուաստութենե
 տկարութն . բարձրանան Ե
 նոյն խոնարհութի . և զս զի
 զանդու զիս իմանամբգումբի
 նուեն աստիճանսն . իսկ բուռն
 զանդոցն զոգիւ մեր և զմար
 քն

ԳԼՈՒԽ • ԺԶ • ԱՆՍԻ
 ԺԻՆ՝ յորդանն զանաղան ուն
 ստեփ քարեպաշտոնէ հաստա
 անալք յայ • Երարձրանա՞ր
 չէ նոյն խոնարհո՞ւ ։
 Որք և հաճարտ փառամոլ ին
 յաշխող Կուսն յասպարիսին •
 զիս փրկեցեալ հայցմա՞ր նո
 ցին • յաջակոյ՞մնս մննա
 ժարտին •
 Արդարացոյ զիս չէ նոսին •
 Եւ զի՞ն վարուք անձային իո
 նարհէցոյ զՊիտ իմ ներքին •
 զիք արձրացայց շնորհիւ քոյին

Գ. լուծի . Եւ թիւ Էտանսն իր
որդ . Կիւսի յիշատակ
բուեն . (Երեւմտայնո- յն)

ԱՅՈՒՆԱՅԻՆ

ገጽ ፩

ճած կէտքէ զյանցանս ընկերիս
 Ազմէղս և առ ճած կէտքէ զմե
 շ. Զ. Եթ.
 Ես սոց հայրն զենոն. եթէ
 կամեսցի. ք զի արագ լուիցի
 ան աղօթից նր. յորժամ համ
 բարձցէ զձեռս իւր յաղօթս
 անամ. նախ բանգամ աղօթեա
 ցի վր թշնամոյն բոլորով արտ
 ե. եթէ զայս արասցի. առցե
 ան զորեկներէսցէ յաղօթս
 Վնացոյն երբեմն ի վր ձորն թի
 ողորէի իգիշէրի աւազակի
 բնք և երկուքն կալանգծերն և
 մինն հաւաքէր զանօթնր և զգի
 բն և զհանգիւրձն և զորզգե
 ցի արեւոր հանին յիւրեւ և զպ
 բնգօտն և ա. իսկ ծերն ան
 ցնս թողէր զպարեղօտ զայր
 զի ճած կէտքից զնս. և եթ. Եթ.

համայն անհեղ . յայն ժամ
 ծերն շարժեալ զձեռն ան
 ձիւնացան յեկեղ իբրեւտե օրն
 զայն . երկուան յոյժ . և ոչ կարէ
 իւր յառնել . ասե ցնն ծերն .
 մի՞նք ինչիւք . այլ արարէք զայդ
 ամ շորս մասն . և զերս մասն
 ասարէք . և զմինն թողէք ինչ .
 և զայս մասն այն արար . զի իւր
 մասն պարեգօան մասսցէ որով
 ծածկեալ գայր յեկեղէցին .
 և ասեք երբեմն հայրն յոհանն
 եւ կարճահասակն յեկեղէցին
 և գային ծղարքն . հարցանե
 ին ցնա մա խորհրդոց իւրոց .
 իսկ ոմն տեսեալ զնա այն ա
 պատուական լեալ . յաղթեալ
 եղև ինսխանն . և ասե ցնա
 սափոր քո յոհանն . և ի իցե
 դեղի . ասե ցնա ծերն այդ
 հայր այդ պես իցե . այդ քի
 զարդալ ինն միայն տեսանեալ
 իսկ եթէ և զնեք ինն . անա
 նել կարողէ՞ք . զի նչ հանդէս
 ձեռն էր ասել .

Եւ ասեին իւր հօրն զունկիան
 ոմն . եթէ մատնեցին տա նա
 զաշակերտ իւր . ոմն զի վարեա
 ցե զնա . բան զի եկին առ նա
 տշակերտք հօրն թեոդորէի .
 և ասե ն ցնա հայր . լսեմք մեք
 զայապետէն քո գործ ինչ ոչ
 բարի . եթէ կամիս հանեմք
 իբեկն զնա . և բերեմք այլ եղ
 բայր արի . Լզսե ցնն ծերն .
 եւ ոչ արտաքսեմ զնա . զի հան
 պողցեալ է զնո յոյժ . Եւ իբրեւ
 լուաւ զպատառս եղբօրն ծե
 րն ասաց վա՛յ ինչ զի գամք
 ասո ոմն թէ ինչիցիմք հրէշտակ
 և իննմք անբռնե խեղճ . և
 անօք . յայն ժամամասնցեալ
 զգաստացան զի ան յիշատար
 պարտ լինել .

Երբեմն հայրն մակար . յի
 գրպոս . և իբրեւ եկն իսենե
 սկ իւր . գտաւ անդ այր մոր
 գերեք զգնեակ նք . և հո
 նե

նե ալ գնէր իբրաւսաւ իւր
 զինչս իր . իսկ անին իբրեւ
 տես զայն . և կսաւ օգնել նը
 մահալ զօտար ոք բերելով
 և բառնաով զգրասան . և իբ
 րեւ բարձան շանդարաւք .
 յուղարկէր զնա . և ասեք ոչ
 ինչ բարձք յաշխարհ . և ոչ ինչ
 հանելոց եմք լամզ . մոր ետ
 և մոր ետա գնասցնս և աղա
 զուեթ .

Եւ ասին վա՛ հօրն մատոյն
 վարդապետի հօրն իսահա
 կայ . որ և բնութեան զեւեպիս
 կայսոս եթէ նախ շինեաց և
 անդ վանս ծերն յիբաղլամն
 և մեկնեալ անտի գնաց յալ
 տիղ . և շինեաց և անդ վանս
 և էր անդ եղբայր մի . և նա
 իսանով շարին եգ Եւ մա
 իշխամուի և արտմեցուցանէր
 զնա . Եւ յարեալ ծերն մեկ
 նեցաւ տնալ . և գնաց իգեւղ
 իւր և չիմեաց անդ վանս և ար
 գել անդ զինքն . իսկ չինի
 ժամուց ինչ . եկի առ նա
 ծերքն վանիցն այլ յորմէ եւ
 եալն էր . և ունեին Եւ իւր
 եանս ցեղբայրն որ օրումն ցու
 ցանէր զնա . և աղաչին զի ե
 րն առնուլ տնորէն ի վանսն
 և իբրեւ եկին մերձ ի տեղին ուր
 բնակեալ էր ծերն . և կրն առ
 հայրն . օգ . և բոկալ մերձ ի
 նա զպարեգօտս իւրեանց . և
 զարտմողն ի զբայր . և բա
 խեալ զգողուն ծերոյն մատն
 Եւ իբրեւ նայեցաւ ծերն և
 տես զնա ծանեալ . և ասե ցը
 նն ուրիցե ն պարեգօտք ձեր .
 իսկ նք ասե ն ասե զի ինչ և
 եղբայրն այն . իբրեւ լուաւ
 ծերն զանուն տրամողին . եղ
 բօրն իւրոյ . յարեալ և իբրեւ
 դուեթեանն առեալ զիտաւատ
 բակեաց զգուռն սենեկին ար
 տրամեալն էր . և եւ և եկն առ
 եղբայրն . և անկաւ ծերն նսի
 յոտ

յաւանդբօրն և գիրկս արկէ աւ
 Համբուրեաց զնա և տարաւ . և
 սենեակն և գաւորս երես . ու
 քախուք բարաք . հանգոյց
 զնա . և այն զի արժարուի այս
 պիտի ոչ ունէրայ . ևս զիսն յի
 շաշար եր . հանգոյց զնա սի
 րով . և յարուցեալ էնաց . Է
 նա . իսկ զիսն ալ յարուցի ի զն
 և արկնայս . և եր . սքանչելա
 գործ սքն այ . իսկ զի սահա
 արար և պիտկայս անհն . և այն
 Դնիւրն զաշէկս անդրացի .
 Դնիւր Է ուսմբ պիտեւութե
 արարողս սենեակի իւրոյ պայ
 քսիս . և զքայր . հօրն պի
 տեմի . իսկ հայրն պիտեւ
 գիւր և ոչ կամեր զայս . և
 յարեաւ և գնաց տա . հայրն ա
 ճնեա . և առեցնա . և թե եղ
 բայրնիս պայտիս ունի սիտ
 Լաւ Է ուսմբ և զքար և ոչ հանգ
 չի . առեցնա . հայրն ամենա
 ց պիտեւ միտե գեաւս կենդա
 նիս . և զնա ի իսա իսենեակ
 քա և ի իր իմոի եթե երես ա
 և ունիս իսկ երեզմանի .

Ասաց հայրն պիտեւ . ամ
 զյաւաց . քր գայրն եւ իմր քո .
 յաղճեացեա զնա խոնարհութե
 և խաւք . զի յար շարեօք ոչ
 լուծցի այլ եթե ք արարցե
 թեզ շար . դու արաւ սեւիւ
 բարի և բարեւալ յաղճեա
 յաւին .

Երանելին պիտ . այլ առեւր
 ի . ունիս ոման . և իսկ գրեւ
 զգարձս իւր զանց արար զն
 վաւ այրն և ոչ եա . և գնաց
 ծերն դատարկ իսու . իւր և
 յերկրորդում ամին զնաց դար
 ձեաւ անդ և շրջանաց ընդիւ
 իսկ այրն դարձեալ ոչ եա ք
 զարձս նոր և գնաց դատարկ
 ծերն և իսկ իւրում ամին գն
 ալցանալ ք սոգորուէն . և իսա
 աւաւի . յօժարու Է և ընդիւ
 գործեաց զհուսն . և գնաց
 դա

ԳԼ ՈՒՒ . ԺԵ . Կ ԱՊՐ
 դարձեալ անկարճ իսուսի իւր
 իսկ դաւա . և զարուս երկրոր
 ծին այն . հարուածեաց մի
 Եւ աւա յարեաւ այրն հար
 եալ ի իսկ և մտացն և յաւդի
 մանեալ շրջեալ ի վարայր
 և յայրս և նորեւր զծերն . և ք
 քա զի ալցե զգարձս նր . և
 հաղի գտեալ զնա . անկա
 յաւս նր և առե . ինչ հատոյց
 մօ ի իրաւի արգ առ քոչ ըզ
 գարձս քո զի իւր դարձեալ հա
 րուած իցիմ ալ ծերն ոչ ինչ
 եառ ինքանիս յաւա ալցա
 նեւ զայլ . ինչ զեցն . և աւա
 երաւ անայն .

Երեւ և զքար Է յարմոյ
 հայրն պօղոս . և այրն տիմ
 Թեոս . և բնակեին իսկ իսկ
 իսկայն . և եղի բարաւ մե
 գաւ . հակառակ բաւալ . Թե
 մեղ և ց . առե և բարեւ պօղոս
 քո զքար իւր . միչեւ յեր
 կացոյր ք իսկ քո ի իսկ
 աւա գնա հայրն ամենա
 իսա սեւ . զի յար մամ շարժիւ
 եա ի վր քո քարձն սգիւ
 ալար ծամ դա . շարժիւս
 բարեւից գեւ . և այս պեւ
 բարեւալ և անգեւն զիսկ
 քո .

Երաւ և զքար իսկ իսկ
 իսկ և զգարձս արար իւր . մի
 զի հոլիւ և օտեց ինչ իմ սր
 ինչ զնա և արեւ . ևս իսկ
 ուր կոչի տիմոն . և իսկ
 զաւս իսկ արար իսկ և իսկ .
 Էրաւ արեւաց ի հօլիւ իսկ
 իսկ անգի . իսկ իսկ իսկ
 ուր եկեալ գոգր . առ նա
 գո զանա . ոչ իսկ ի հօլիւ
 այլ ան աւաւ եաց զհօլիւ
 և զհօլիւ . զի միւր . և իսկ
 իսկ և օտեց . կաւս քո
 նա . անեւ և զիսկ . զգարձս
 իսկ . իսկ այր . և իսկ
 և իսկ իսկ . իսկ . զհօլիւ . և
 երեւ զնա կապեալ և ձեւս
 իսկ

Ագոստոս արաւորայ խցի նր մա
նկունք արտաւանք . որքաւոր
էին և աւակին . բանս տգէղօ
բայց եղբայրն տեսեալ . ըզ
ծէրն . և պատմեաց զխորհուր
դս իւր . և բժշկեցաւ իծե
րոյն . յետ այսորիկ ասէ եղ
բայրն ցնծէրն . ոպ կարէս
Համբերել Հայր զմանկանցս
աշակողի պարս և զերգօսեւ
կամ լէճոր ոչ պատուի եմ նի
ոչ լիտել . ասէ ծերնի զաղուց
ուսնի իմոյ . ասել զայգ .
այլ նշգիւմ զանձն իմ և ասեմ
եթէ փոքու այսուիկ ոչ Համ
բերեցես . ասա եթէ մեծ
ինչ փորձուի գայցե իմ քո
ոպ Համբերել կարէս . և այս
պէս եղև ինչ սպորտաբ Համ

բերել :

Եւ ասէր ոմն իկերոցն . Ե
թէ տեսի զմանկունս ոմնց
որ աւաջնորդէին ծերոց ի
կեանս . բան զի եր ոմն ծեր
արբէցող . և օրձեր առ . թի
փոխադ . և վաճառէր . և ըզ
գին նր ըմպէր գինի . յետոյ
եւն եղբայր մի մանուկ . և
բնակեալ առ նմա . և ար
ծէր նա յաւուր փոխադ .
և տանէր զերկօսեան իգեղ .
ծերն և վաճառէր ևս տնոյր
զգին նի և զանբգինի և ըմպէր
և դայր արբեալ . և եղբօրն
տայր յերեկոյին Հայր . քորա
րեալ . զայս արար ծերն զե
րիս ամս . և եղբայրն Համբե
րէր և ոչ ինչ տակ . զկնի ե
րբէ ամին . ասէ եղբայրն ի
մոյ . մերկեմ բնաւ և Հաց և
ոչ ինչ ունիմ . գնացից այլ
ուր . և գարձեալ ասէր ուր
գնացից . կացից աստ . զի
մի քի կամ . և աշխատի .
էրեկեացաւ նմա Հրեշտակն
և ասէ . մի գնար աստի . զի
եգո . ց դամ առքեղ . իսկ և զ
բայրն իբրև իմացեալ ծան
եալ

ԳԼՈՒԽ . ԺԵ . ՎԱՍԻ
Եւ զկոչուած իւր . աղաչե
ղծերն և ասէր մի գնացեա
այսօր իգեղ . և մի Թողուր
զիս . զի և Հա գան առնու
զիս . ասէ ծերն ոչ գան այս
օր . զիյամեցին ասէ եղբայրն
այրն եկին ահա և ննջեաց առ
Ժամայն . և տեսեալ ծերն
ակաւ ոչբաւ և ասէր . վա
րձ որդեակի զի ես գրադու
ման Հեղդուի ծանեցի . իսկ
գու իսակաւ Ժամս զՀոգի քո
կեցուցեր Համբերուի քով
էւ սկսաւ ծերն յայնմ Հետե
բարուր կենցաղել . և եղև

Եւ ասէր ոմն ծերն մանուկ
բնակակից . և յանդիմանեաց
զիս երբեմն վս ահա պատշաճ
գորոյ . իսկ մանուկն զբժ
կամակեաց . և արամեալ սրբ
դեպք զգուսն տանն ուրկայր
կեբակո . ր Երոյն և վնագայլ
ուր . և տեաց աւաքըս երկո
տաւան . Թողեալ զծերն տն
պէս և սովեալ . իսկ եր մեծ
ձաւոր ծերոյն եղբայր ոմն
բարի . իբրև փոքաց դպաւ
մանկանն . արար նմա կեր
կո . ինչ . և և ու լէ պատու
Հանն . և այն պէս իռնար
և աշխատար էր ծերն . որ ոչ
երբէք տրտնջեաց զմանկան
են . ոչ իմաի և ու առ այլս .
և յոր Ժամ ասէին թէ ուրե
նայ ասէր ծերն յոր Ժամ պա
րապետցի եկեաց .
մի իստ փոք ոման . ձեռն
արկեցին փորձել զկրօնաւոր
սն . Էւ և Հա գայր ոմն ծեր
զգեցեալ Հանդերձս լաւ .
և ասէն ցնա ծերեկ այս .
իսկ նա անարգեաց զնմ և զը
նաց . Էւ գարձեալ . այլ ոմն
անցանէր լիբիկեցի և ասէն
ցնա կրօնաւոր գու եկ այս
և նայ ընթացաւ առ նմ . իսկ
նք ասա ակեցին զերեկս նմ .
և և

Անա մատոյց լց զփաւն . յայն
 ժամ ինք երկիր պագին լը
 մա ևսսէին . ստէ շշմարիտ
 կրօնաւոր : Եւ Հարցքն ցնա
 ւասեն . զի՞նչ աւելի ստէէք
 դուք կրօնաւորքդ բան զմեզ
 զի թէ գուք պահէք . և մեք
 պահեմք . դուք Հակէք . և
 մեք Հակեմք . և զոր առնէք
 դուք . առնեմք և մեք . և
 արգ զի՞նչ աւելիէ մեք որք
 կայք յանապատի : Լըսէ ցն
 ծերն . մեք յաւամք իշնորհ
 ան ցյ . և պահեմք զփաւ մեր
 Եւ ինք առնեն մեք զփաւ սա
 Հել ոչ կարեմք . և շահե

Լ կրօնաւորք ի զհոռի նստին
 ուրեմն սկիւղ Հէռի իմիսնաց
 և քնացեալ առ Նմ ծեր ոմ
 ան . և կամէր փորձել զփ ին
 ցանէ . և ա եալ զգաւ սղանն
 սկսաւ փշոն . զբանջար Նո
 իսկ եղբայրն իբրեւ ետէս
 զայն . թաղեալ . և իբրեւ մը
 նաց մի իբանջարոյն . եւ և
 ապէ . թէ կամիս Հայր Թող
 ցէս զմեզ զայդ . զի իմք դո
 րա արասցուք սկսեմք լու
 ալ զայս ծերն . զարմացաւ
 լի Հեզուի և անիշաւարունի
 Եւ ծերն ոմ իսկիտն . գտաւ
 զաւսղակոն զի կոչուած էին
 զտունն իւր . և առն զնո ստի
 պէշէք փոխով և քնացէք զի
 մի գայցեն եղբայրք և իսպի
 նեացեն զձեզ . և արգելցեն
 զիս իստաւ իրանէն քի որ ա
 սե . թէ զոր ինչ Հանէ քի ի
 քեն մի սահանջեր . յորմի
 զարմացեալ աւագակըն ծա
 նեան զի քոյ շշմարուի ան
 յիշալ բուրի կրօնաւորն .
 Եւ աւագ ծերն եկեղեցիս
 Եւ որ առնէ քեզ . առարեա
 ւա նաւագուի ընկարի քո զոր
 ինչ և ուրիս . ու զի ունիցիս
 համարձակուի . տեւ յաղո
 Յս

Եւ . Թե թող մեզ զգաւոր
 սեր . ու և մեք թողուք ուս
 տապանաց մերոյ .

Ե զբարբ ամանք գնային .
 իմանապարհի . և մոլորեցան .
 և դիպեալ ոմանց Հարցին զու
 դին . իսկ նոքա աւագակն
 իստեցին զնո . գնալ լի ան
 կոն և անշէն տեղի ցուցին . և
 մինն յաւագակաց զկնի գնայր
 կողմացեալ զնո . իսկոյն եւ
 ի Հիզեղատե և որոյն ի իմ գա
 զան և դիմեաց իմք աւագակա
 ցն այնոցիկ . ու տեւ զնո . իսկ
 ծերն ոմ իմանալ թոյլ ալ ձայն
 արձակեալ զերծուցին զնո .
 և Հա տաւցին բարի լի զորոյ
 Եւ զարմացեալ լի այն անյի
 շարուի նչ աւագակացն .
 և ոհանային զայ . զի օգտե

Բ սկսեմ փշարանցն եղբայրա
 ւորք տեւ զայս . եւ թէ իմի
 երի երբեք գնալ յոմարուի
 և մեզալ ինա Հասի յամենա
 և իբրեւ մի իբացալ . տեւ ի
 զոմ ծեր կրօնաւոր բարւոր
 զգե տեւ . ունէր իմեռին
 փոքրիկ ցուա . բարեւոյցի .
 և ընթանայր նա և ալ լի լիմա
 բազումք և ծառա իբացալ
 լի առաջ եղէ նմա բազում
 մե . և տարալ զնա իմեռաւ
 րուն . և ես Հարցի ոմանց թէ
 ո՞րք սա . և նոքա տեւն Հել
 լի նացիէ քիստաւ իմաստա
 րիւրաց . և եղէ իմաստնեա
 և յիմեաց իւր վան . և եղէ
 կրօնաւոր սեղ . և ե արգեօգ
 ամք Հիգեմասն . որոյ եկ
 եալ և իբացալս յայս . և իմ
 յոտրիկ ընթանաւ տուն մ
 թողովս . Եւ զնացի ես լի
 նո . իբրեւ տեւին զնա ին
 իսնք բացալին . աղայէին
 զնա և առնին . առ մեզ զոր
 ինչ կամիս տեւ . և նա տե
 ո՞րք իցե աղք մեծ ինեբրոյ
 երկ

երկնից հրեւ զաղբ բրնձանե-
 ից . եւ չ կ'օղբ մեծ իբրեւ ըզ
 կարգ կրօնաւորաց . Եւ միւ-
 ր զնաւե զմ . որք չարախօ-
 սեն զմիմանս մենեգեն եւ ըզ
 աղիւզեմս ինեւրբոյ ունին . Եւ չ
 գիտեն . իբրեւ լուսն զայս
 աճ ժողովուրդն գողկին զնա
 մեծ աւ . չայրիւ հարնացին . Եւ
 զայս ախիւ օգուտ բանս . Եւ
 անդ շուայ եւ յիմաստասեր
 կրօնաւորեն այն . զի նենգու-
 թիւն մեղսսնէ հաւերիչ կար
 գաց կրօնաւորաց :

Ուսաց ձերն . եթէ որ անար
 քէ զորդ . անհետ գուզիւ .
 եթէ քուսնի . բարիէ երկացու-
 ցի . Եւ ինչ որ քուսնի . գու-
 առ զնս յայ անհետ . Եւ նա
 զանհետ :

Ուսաց ձերն . եթէ եր ոմ
 պատրիարք աղեկսն զրուսաւ
 ողորմաւ լայտ . Եւ թող յան-
 ցաւ որայ . բաղցր երարեւոր .
 Եւ փարաւոր . սորն եր զախր ոմ
 մանուկ հազակաւ . որ զորդա-
 ցաւ ինմանէ ոսկի . Եւ ինչ
 ցեալ . իյայտնելոյն փախեաւ
 Եւ զնաց ի թեքայիդաւ . Եւ ինչ
 ցան նմա իր նաւ . բարբաբ
 արամբ լեբին . Եւ տարաւ զոր
 ինչ ունեւր զմեծ զինքն կաւան
 Եւ ինչ ինեւրքին յաւապաւ .
 Եւ ծանեաւ զայս երանելի
 պատրիարքն Եւ ինչ զոր
 ին . Եւ զնաց զնա ինչ ուն
 գազն կան . Եւ իբրեւ եկի նա
 տի . այն յափ ողորմութիւն
 Եւ մեծ զաւիտեմ երդոյն . Եւ
 անհետ ասեին բազումք . Եւ ինչ
 ինչ շաւաւն զմեղանչ . Եւ պար-
 արդիս պատրիկ . այն յափ
 տի Եւ նա յիշտար կրնա . Եւ
 նորհօքն ինչ յորդմ փառք յա-
 իսեաւնաւ ասեն .

Ուր զօրինակ հօրք զիբրին .
 տնախառնք յանձին բերի . սն
 յիշտար գուզ ինչին . Եւ բա-
 րե

ԳԼՈՒԽ . ԺԷ . ՍԵՍԵ
 րեւար առ թշնամի .
 Եւ նա ինչինցեղէ մերթին .
 Եւ չ թողուի պարտապանին .
 Եւ ան տնաւոր բնաւեալ անձին
 Եւ նա կատար գող իբար ին
 Եւ չ իրեցի զթշնամի . Եւ չ
 ցուցի գուծ առողին . այս
 տեցի զսիրելին . Եւ բաւար-
 ի բարեբարին .

Սակայն առիս իբրեւ լցցին .
 քո ինչ երեւալ բան հրամանին
 Եւ չ թողուի զյունցանս առ չեզ
 պարտին . որ բան զաւազ շա-
 տե ծովին :

ԳԼՈՒԽ . ԺԸ . ՍԵՍԵ
 զմ սիրելոյ զմեծ . Եւ
 զընկերն :

ՍՍՍ ՆԱՅ ԸՆ
 ԱՆՏՈՆԵՐԱՍ ԵՍՈՂԵՐ

Կէջիմ յայ . այս սիրեմ գիւ .
 զիսեւր արամբս վարեզերիկ
 Եւ արձեալ ասե . յէշբօրենի
 ցեմաւ հաւանք . զի եթէ
 շահեցուք զեղբայրն զմ
 շահեցուք :

Սակայն զայս . եթէ ձեր ոմ
 աղաչեաց զմեծ զիտեցեղ զ
 հայրուն . Եւ Եւսեա զնմ տո-
 անց Զօրն անտոնի . Եւ ասե
 նմ որ երցոյն նմա . որպիսի
 հայրն անտոնի իսկ հրեշտակն
 չսե ցնա հայրն սնտոնի տո-
 րե ուր մեծ իցե :

Սակայն հայրն աղաթուն . Եւ
 երբեք չի թեցի . ու նե լո-
 յիս գուծեալ . Եւ չ թողի զ
 նե թե . Եւ չ ունեւր իսկ զ
 նե . Եւ չ ինչն ասե . ոյն
 բե

646

Եւ որ ես սերբիցի ալ իմ Երան
սերբ Կաթնաւ ալն սերբ Եւ որ
Երբնն զամշտն եղբորն զայն
Համարն զԿարնի. այլ զԵ
սերբ եղբորն Ե ինչապաւ զն
- 3 - տիբ :

[illegible][illegible]

Եւ այլ ասէին զի Հօրն աշա
հեանի . իմէն փութայր կամա
րել զմի գաւառ . Բաւնս . Էթէ
լիւնէր երբէք անշանել . Ե
րեւ . Զաիս ինքն ասէնէր զ
Թիսիի Նաւին Էթիլի աջօխի
ն . Ենքն Դեմրեգ արցն կան
գաւն Եւայե իւրն ալ .

Աստուծոյ հրահանգով իմ քանդակը
 քանդակեալ է քան իմ անկողնոյս
 ընդդէմէն. և շարժուելով մեծ է
 աւելի քան. հարստի շուն զան
 ուստի ան ան տխրաւոր է :

Գևորգ Էրզնկեցի թիւ 1
 Աւարտուն վաճառելի շրջանաւոր
 Գործիչ Էրզնկեցի Գևորգ Էրզնկեցի

ԶԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՆԿԵՐՆ
 ամէ անկեւել իկի Թաճաւարչի
 ասե զնա գործն . ար քնա
 գաւ ձեր . ասե ձերն զնա՞
 իջապարն ծախել զգործ իմ .
 Էլ զոհ Հիւանդն արա սէր .
 Եւ արցնա զիս Է քեզ . Եւ ար
 ձեալ զնա ձերն եմոյն իջա
 պարն . Եւ ասե ջոհերն ուր
 Եւ ասե լոյնա զգործ քո անգ
 դիցես զիս Եւ ձերն արար այն
 պէս . Եւ քրտն վաճառե . ք զէ
 ին օրերիդ . Եւ Հարց Հիւանդն
 քանի գնով վաճառեց զիւ . Եւ
 ձերն ասե այս քան Եւ ասե
 քնեա ինչ ինչ ասե ուր անկնդ
 Եւ քարձեալ վաճառեց զվա
 ռն սիրիդ . Եւ ասե Հարց քար
 ձեալ զգործն իմ . Եւ ասե գնեա
 ինչ ուսմալ . Եւ զին վաճա
 ռիւն զիս զիմ անծնունդ հիւանդա
 Եւ զիս գնալ . Եւ ասե Հիւանդն
 Եւ ասե քնալ . Եւ ասե ձերն ուր
 Եւ ասե ասե արարցես սէր . Եւ
 արար զիս իսկ զիւ սէր . Եւ
 արար ինչ . Եւ քարձեալ զիս
 ձե ձե իբեր զնա անգ . Եւ
 արար ասե անկնալ Եւ արար
 քաթոն իմեկ հիւանդ Եւ զիւ
 Եւ քարձեալ զիս Եւ քարձեալ
 քն ու քար Եւ աս . զի Հերեւ
 անկ իմեր . Եւ քարձեալ զնա
 Եւ ան յայտ եղա .

Հայրն ահաւ ի հարեցի դը
նպոյս առ Հայրն ահաւ ի
հարեացի Հասանդ - առ Թեո-
կու առաւել աշխատութիւն
նոր տեսչին . ո՞տք տեսչին քո
մէջ աղաւ առ մարդիկ : առ
աշխատիր . մի այսորիկ է եղև
զի դժգոհ եւ առաւել սիրեմ
բան գու :

Երբ ոմն էր իսկ ինքն ինքն
 օրհոցեր ապագան. և ինքն ինքն
 քար տանել զմա ի դարձ. և
 քարս է երթալս է զմա. և
 արս ակա ասեր. այսօր է մի
 հանդերձեալ եմ մշտնադ. և
 անհիմն իմոյ. քն ալս և ակա

Սասնայ հայրն թողորդի . ե
նեաացի . եթէ մինչ մանապ
էն երեսկէն յանապատ . գը
նացի երթեմն ի հացանոցն .
և տարա թիւ երկուս չափաւ
բէր . Կործել հայ . Անթ
այն եղ . այր անդ որ կանգ
գործել հացս . և ոչ զգը ու
նեո օգնականն . և ես թողեալ
զոմն ան գործ . օգնեցի նմա .
և ապա եկն այլ եղբայր . և
ետաւ և նմա ձեռնն օգնուի .
և քորորդն . և այն պէս արա
րի նմա . Կոյն պէս և չորս
դն . և հինգ քորորդն . իսկ
յետոյ ապա գործեալ և զիմ
հացս և գնացի .

Եւ անիւ երթեմն իսկիտայ
հայրն յոհաննիս կարճիկ . և
այլ թիւն . և ի իշերի մո
չորեալ ի ճանապարհ յնս ը
նորդն . անին եղբայրն զը
հայրն յոհաննիս . զի ոչ ար
բացուի զի մուրհալ . իցե
առաջնորդ մեր . ահ ձերն .
եթէ յանդիմանեմք զնա . ա
մայն և արածի . այլ առնիմ զիս
անյար իբրև թիւ ոչկարեմ գը
նալ . և կամք աստ մինչ և յա
ռաօտն . և արարին սյն պէս
և կացին մինչ և զսաստն և
ոչ զայն թակդիցին զի չբայն .
Սասնայ հայրն յոհաննիս կար
ճա հասակն . զոր օրինակ ոչ
կարելիէ շինել առն իմե
րուստ իմայր . այլ ի շինման
սկսեալ . այս պէս և առն
Հորոյ Հին շինուի . սերն
կերն իցե . զի նախ զնա յա
Հեղեղեալ . զի իսկ եղբորն
կարեալ կանգնաւ տեղաքն
թի .

Ստեփն մօ օրինչօրն յոհան
նի կարճիկ եթէ մանկա մարդ
աղջկան ումք մաղաւեցսն
ճեղղոյն և ինքն մաց օր . և
արարի զստեմն իմ օրինակն
հարցն իսկիտայ . և լաւ մանկա
ին և

ինչ կայր հանաքաւ . և
ընկնրոսն և ապա առ ի
կենցեմն եղբայրն զիմն լաւաց
նէլ սկսաւ աղքատեալ . և
անկան առնաւ արդարաւ .
արար անեկանց զստեմն .
և նստաւ ինքն ի գոռնկուի .
Լաւեալ զայս հարցն սկիտայ
տիւրեցանյոյ . և ասնն զհայր
յոհաննիս կարճն . լուեալ
թո . զի բոյրն մեր այն ոչբո
ւոր կենցաղի . և նա զոր
բողբեցոյց զսեր իւր առ
Եւ արդ . և մեր ցուցցուի
զսեր մեր և ի կարի մերու
նի սցուի նմա . Եւ ի սյն
տեաց իմ . և զնա առնաւ .
և ման իմաստունք բոյ զոր
նա . այլ յորդորեալն . և
յարուցեալ հայրն յոհաննիս
գնաց առնա . և աւեր գրու
անապատաւ . աւաղսն զն
մի իմ . օրինակն բուրհակ
և աստեաց զնա և ասե . գոր
յաւարթն կն յայք զինչ իմ .
և որդ . ահա ապատե . և ի
իւնդրեալ զնա . Լուեցն
ծերն . զնա և աստ զնա
յոյժ յաշխարհս զնա . և ի
կուրք իմ ծիւղակն զնա .
և ասեին զի ոչ կարես ասե
մա զի ի նորեալ տեսնել իմ
Լուե ծերն . գուր ոչ զին
զինչ հանդերձեալեմն ու
նմա . և մեկալ պատան
նմա . մի նի . և ասե ին
այս կրօնաւորք միւր շին
Եւ զոր կարմիր ծագուի . և
առնին անդ մարգարիտ
ծագին . և արեալ աղ
մարգարեաց զանն . և
պատան . բեր ինքն
նա առնա . Եւ իբրև
ծերն . և ասաւ մերն նմա
առաջի իմ . և նա ի գո
րիսս իմ և արե . Եւ
զիւր գուր զյոյս . և ի
նեմն աղծուիս յոյս . և

ևայ իբրև լուսա զայն սոսկա
 ցաւ յոյժ . Եւ Հայրն յոհան
 Եւ խոնարհեալ զգլուխ իւր
 լայնդ առնաւ . ևնա ասէ ցնա
 ծնոյ Եւ Եր լաւ . իսկ նայ զ
 ձեռն նայեցաւ ընտ . ևխոնար
 հեալ զգլուխն լայր ևոյ ինչ
 ասաց զնապա ասէ տե սաննմ
 զի շէք . Խաղան յերեւա ըն
 ևզայն լամ ըբրեւ լաւա զայն
 աղ ըկն ասէ . ևեհնար ինչ
 աղախարաւէ Հայր . ասէ ծե
 րն այոյ քեւրա ինչ . ասէ աղ
 ըկն աղախար զիս ուր ևկա
 ար . ասէ ծերն զնայն ըբ
 ինաւին . ևառ ժամայն Հե
 տեցաւ նմա . ևիբրեւ ետե
 ծերն զի ոչ ինչ ասաց զտանն
 ևզընչից իւրոյ . զարմացա
 յոյժ . Եւ իբրև Հառն յանա
 պառ . ևզն երեկոյ . բրեւաց
 ծերն փոքրին աւաղ ինաւա
 նի . ևն ըբեւ անշր . ևիբրեւ
 Հեռաղայն արար ծերն ևիբ
 անա . ևկնքա ալ իսալ ինա
 ծերն ևասէ . ևն ըբ ևՀանգի
 աշր . Եւ ինքն կատարեալ
 զգիշերն յաղօթ . ևնա նըն
 ըբ . ևիբ ը գիշերն ետե
 ծերն լոյս մեծ իբրև զսիւն
 ի ըբալ իբրև ինչ ինչ աղ ըկն
 ևՀրեշտակք ալ ելանէին Եւ
 նայ իբր . և Խանապարհ . և
 ունէին Եւ իւրեանս զՀոգին
 քնաց ծերն մերն նմա . ևիբ
 Եւ ալ ոտիւքն զիզարեթուաց
 զնա . ևետեւ զի մեռեալ զը
 նեւ . ևանկեալ ծերն յերկիր
 աղալք զնա . զի յայտնեցին
 նմա վաւ . ևեկն առնալ ճայն
 յերկնց որ ասէր . զմի զայն
 ժամաւ ապաղխարաւէ զոր
 առաւել ըկաւայ . բոն զբաղ
 մաժամանակեա ապաղխարաւէ
 այլոց . որք ոչ ըբմաբար
 այն պէս ապաղխարեցին . և
 կոտէր աղ ըկանն անուէն պայն
 սիւս . Եւ յայն պարտեցու
 ցա

Եւ ցանկեւոր առ ընկեր
 Եւ անցեալ երբեմն Հայրն
 իւրին թաղեալսն . ծե
 աւառ Հայրն անտանի . ևիբ
 րեւ ետեւ զնա Հայրն անտան
 ասէ բարեպաշտ արուեստ
 առաւտի ծաղեալ . Եւ Հայ
 րն իւրին պատ ցնա . իսա
 զաղալ Եւ ըբ զսիւն լուսոյ որ
 Եւ առաւորն ապաղխար Հա
 Եւ կն ծերն ունա . Հայրն
 զոլա . ևիբր արմաւեհնա
 արուեստ իւրոյ . ևիբրեւաց
 ինձանն տեւեալ անդ . ևեռ
 նմա . զի Հիւանդեւ ծերն .
 ևՀանգոյց ճնա յոյժ Հայրն
 զոլա . ևեթե որ գոյր տեւա
 նել զՀայրն զոլա . տանեթ
 զնա անտանել զՀիւանդեւ
 ևիբրեւ անդ ինչ ժամա ինչ .
 ևիւա ասէ Հիւանդն այն
 ծեր . զբանս որք ինչսի
 ևլուեալ զայն Հայրն զոլա .
 արաւոցաւ ևասէ . մի գուցե
 որք գայցին ևլուեցին . կար
 ծեւցին զմի զնա յայն . ևար
 տաւել զնա իսկ զոյն . ևբ
 կնէր իսառաւորանն . Եւ
 յարեալ զնայն Հայրն զոլա .
 աս Հայրն արսէն . ևայա
 մեալ զայն նմա . Եւ ծե ընա
 Հայրն արսէն մի մարեւցեւ
 զնա . այլ տաւցեւ . աՀա
 բարիք ալ առաւտն . կե՛ր ար
 ևՀանգի . բայց զբանն որ
 արինէն մի առաւցեւ . ևեթե
 լուեցին զ ևոլա զնայն բարի
 իսկ եթե ոչ հոմեացի ուղըն
 ինքն ինչրեւ սցէ իրեն բնալ .
 ևբու անմալ ինչն . Եւ ծե եւալ
 Հայրն զոլա արար ուղաւոր
 րեւաց Հայրն արսէն . իբրեւ
 լուալ զայն Հիւանդն այն .
 ալ ուղընցաւ . այլ ասէր . վն
 սիւրոյն այլ արձանեւ աղն զնալ
 աստի . զի ալ կարգեւ ի կեալ
 յանապատս յայն . ևգեւաղ անտ
 Եւ և Հայրն պետե . զմ

Հօրն մակարայ . Եթե դնաց
երբեմնուս փայն ակեացումն հ
գտաւ զնա զի հիւանդէր . և իբ
րեւ ոչ սգիւս կերակուր ինչ
իւսոնն չի . և Հարց զնա ևս
սե զԲՅԷ Խաչակէս . և կամ
զինչ բերից բեզ . իսկ նա
իսկարեաց նա տիկն . Եւ
յնաց ծերն յազեկսանգրիաց
բերել զայն նմա . և ոչ ըստէ

իմացոյց զայն .

Սեր ոմն եր յեգիպոս .
որ պատիւ և անուան մեծ ու
նէր տնդ . փնջև զնաց անդր
Հայրն պիտն իսկիտոյ . և եւ
զիւս մարդիկ բերին այնորիկ
զծերն զայն եկին առ Հայրն
պիտն . իսկ Հայրն պիտն զըժ
ո արեալ յոյժ լի աշխ . ասե
ցեղբայր իւր . զԲՅԷ արաւ
ցուր ծերին այն մեծի . զի
ցաւս դիւանցին մեզ մարդիկ .
զի թողիւ զծերն գիմեցին ի
մեզ . և տքիւ և կարասցուք
բժշկի զմիտս ծերոյն . և ա
սե զնա պատրաստեցիք մեզ
սակաւ ինչ և երսակուրս . և
ոհք դիւն տմանով . և զնա
ցուր առ նա . և Խաչակէս ցուր
լիմա . զուցե այսու տեսա
կաւ բժշկեսցուք զսիրտ չի .
և լոբն զկերակուրն և զքսոսեւ
զինայն լի իւրեւմա և դնացին
առ ծերն . և իբրեւ բախեցին
զգուռն եւ աշակերտ չի . և
ասե և ստիկ . ասե զնա
ասացիւ ծերոյն Եթե պիտն
իցե . և եկեալի զի անհեստի
քէն . և զնաց ասաց զայն ծե
րոյն . և նա պատուիրեաց և
ասե . պնացիք զի ան պարսկ
նմա . իսկ չի կարնալ իւս
թին . ասե ծո զնացուք
աստի . Եթե ոչ տեսցուք
ծերն . իբրեւ ետն պիտնա
Հօրն և զՀամբերուհից ծե
րն զըջացաւ և երաւ իոցա զգու
ռն . և մտեալ իննրքս . արա

րին սեր իմաստին . և իբր
իւսեկին առ տեղին չի . ասե
ծերն Խմարեալ ոչ ու
զնեջ զայն փայն . ասե
և աւել տեսի զգործս և զսե
և զիտնարՀօրն ձեռ . և զի
սերելիք փմանաց .

Եւ այս Հայրն պիտն .
Եւ գործով ցուցանէր նմա սեր
առաքելոյն որ ասե . Եթե
սեր երկայնամտեւ և քաղցրեաց
զիւս եկի սերոյց ոք ունի բո
զաւս եթե զանչն իւր վեր
բեկամաց իւրոց . և դարձեալ
այն . արևի բան ինչ յոր
զիւս . և ինքի փոխակից
ասե շար . և գործեալ այն
Եթե զրկեացի ինչ և փոխակ
ոչ զրկե .

Եղբայր իւր և Հարց զայն
պիտն և ասե զնա . քի եւ
տեղի որ ունի զմա Հանգիստ
եղբարց . կամս զի բնակե
ցուք ակդ . ասե ծերն . որ
ոչ վիտեացիս զու եղբորս
անդ բնակեցիս .

Իւ գարշեալ ասե եղբայրն
Եթե ունեցի եղբայրն իմար
ինչ գրամս . և ասիս զի Հար
ցից ինչ զնա . ասե զիւս
Հարցեւ զնա փառքս .

Ասե եղբայրն գարշեալ .
զիւն արարից զի իւր Հարց
իմոց . ասե լի ոչ կարեւ
սե ծերն . Եթե ասիս իւր
Հարց քոց փայն փառքս .

Եւ զեղբայր քո .
Ասե ինչ մա Հօրն ասե ինչ
Եթե բնակեր և ունիս իսկի
լի երկուս աշակերտս իւր
երկուց եղբարց . և փոքր
մանուկ նեզէր զնա . ասե Հար
րն պիտն ցմա եղբայր իւր
զիւն արացուք մտեալս
որիկ զի լուծե զմեզ . արե
նասցուք աստի . Եւ եր

ՎԼԹ

գնաւ և քաղիւն զնա անդ . ի իսկ
նա իբրև ետես զի յաւելին .
եւ նեւեմ օ զնա իհեռառածանէ
զի գնայի . սկսաւ ձայնել և
ընթանալ զկնի նոցա . ասէ
արեւն ցեղբայր իւր մասցուք
մանկանն . էւ իբրև եկն առ
նա . ասէ . ար գնայք շուք .
աթողէք զիս միայն . ասէ ծերն
զի արամեցուցանես զմզ . Թո
ղաք զքեզ և զնամբ . և նա ասէ
գնամք իմիասին ուր և կամք .
իբրև ետես ծերն զանմեղո-
նի նի ասէ ցեղբայր իւր եկդ արձ
ցուք իսեռեակ մեր . զի ոչ կա
մաւ առնի . սա . այլ դնե
տայ առնել զի արամեցուցե
ղմզ . և քաղան ի գոռնս իւր
եանց .

Երթալոյ երբ ծնայ քալամ
բոլ և զբարս իսկ հանս ե
գիպտոսի . և ետես այսու գեղ
ընկս նստեալս . և ասէ ցն
արբե ողջուկեցէք զմերսն
և զհնաւիբ ինոցանի զի իս
տին և ան և օրհնէ բարեկ
զայս արար վս սիրելոյ զնս զի
անհեռադին . քան զի գեղջո կ
հինգուի իանային զչաւս իւրից
ուսոյ զօգուան և զլաւն նի

Ասէին վս Հօրն ապրիւն
տի եթէ ոչ ըմպէր դինի
և իբրև գնայր նա երբեմն զի
պէշաւ . ի Խանապարհի . Ժո
ղովոյ աւազակաց որբ ըմպեիծ
գինի . իսկ աւազակայն տն
ճանաչէր զնա և գիտէր զի գի
նի ոչ ըմպեր նեմ տն զնա վաս
նակէալ յոյժ վս տն առեալ
գինի բաժակուա ի օրոգ ձե
ռին և զգտուր յաջոյ ձեռին
մա աւոյն նմա և ասէ . Ի
թէ ոչ ըմպես զայս բաժակ
գինոյ օգանից զլեզ . և ձան
եաւ ծերն զի սիրով արար
զայն . և կամեաւ շահել զնա
և առեալ ըմպաց զայն իսկ
աւազակն անկաւ առաջի իմ
և ա

ՔԱԾ ԵՒ ԲԵՂԻ ԿԵՐՆ
և ասէ . Թող ինչ Հայր . զի
արամեցուցի զքեզ . ասէ ցը
նա ծերն . Հաւատամ յաժ
ար վս ըմպելոյս այսորիկ առ
նէ ողորմուի ի քեզ աստ և ի
Հանքեռեակու կեանսն . և ը
մպել ծերայն ծայրեաց լայն
իսիրտ աւազակաւ տին աղօ
թիւք նի . էւ ասէ աւազակն
Հաւատամ յան . զի յայսմ Հե
տե ոչ արարից ումիք շար .
Լըրդ այս պէս շահեցաւ ըզ
գուերս աւազակացն . վս ըմ
պելոյն այնորիկ . զի ան շը
նոր Հեաց զնս նմա վս առաքի
նո . Եւ իմ .

Եւ հաղին ծրբեմն արարի
նոսք իսեռեակ Հօրն այսոյի-
ւկողոպտեցին զիս և զբայրն
նի . և սկ ծերքն երկ-քեան
եղբարքն գնացին յանապա-
թ . գտցեն կեղաղուր ինչ .
և փնջ գեռ գնային գտաւծե
րն սպառար ըղտու . և ման
րեաց զնա երգեա իմա եր
կու Հառ գարու զփնի և կե
ր և փնի ուր ի ինկեռն ըրու
էկն եղբայր իւր և ետես ըզ
նա զծ ծամեր և ասէ այժ
սէր ըր եղբայր գիտար ինչ
և քալակէ դեր միայն և զնա ոչ
կողեցեք . ասէ ծերն . Ի
արարի զայն լար . աւա ըզ
բաժին քառահիժ իմեռին իմ
զի երկու Հառ միայն ասու
ասէ եղբայրն և զփնջ պիտայե
յայս մանե բաժին . այլ քան
զի քմարտիս սիրոյն ծնունդե

Ասէին վս Հօրն սիրովանե
եթէ նա առ իսեռեակի առա
րս բազումս . և ոչ ուրեք կե
րակուր . բայց միայն սրե
ռեռակու . և գործեր մաղա
և աղա եկն առ նա ոմայն գիպ
տուս և ուրեք իմ ինքն յաւա
նակ բարձեալ Հայր բախե աղ
զդուուն . և ասեալ զհացն
ան

4107.

Եկին ինա դէն . եֆանթացաւ
 ի դիւան ծէքն . յայն ժամ յաւ
 նւ ի պահս Այաշօթահի Քըղոն
 Էֆնս յոյժ . եկին սիրոյն զոր
 ունէր առ ան և առ ընկերն
 ի սահաւ առարս Հաւածեաց
 Երեւն ինսն .

৭৭৬৯ ৬৯

Արկու ծեր քրքրակերն իմ
սարն բազում տմա . հոչ էք
բնք կազեալէին ք միմանս-
խնամ տաւք ասեմինն ցմբ
սն . արասցուք ամք կռիւ
ք միմանս ուր զմարդս : իսկ
նա ասէ . ահա ես դնեմ աղ
իւս իմիջի . և ես ասեմ իմե
իմէ սա . հոգու ասացես ոչ
այլ իմ իցի . և այս մանէ ըս
կասին շիտմունս և կռիւ . և
ասէ ալ զաղիս սն կառոյ եր
իմիջի . և ասէ մինն այս իմ
իցէ : իսկ երկրորդն ասէ ոչ .
այլ իմէ . և նա ասէ բարկութ
ոչ այլ իմէ : իսկ երկրորդն .
ասէ հնգութեան ք իցէ .
առ և դնա աստի . հոչ կա
րացին կռուիլ ք միմանս .
և այնպէ մեկնեցան հոչ շիտմե
ցան . զի յնկեր սիրունս սե
տեալք եին . և իրաւապահեք
սովորեալք . օրինակին ևս
ոչ կարացին կռուոյն տակէ
առի ճանաչել զնոյն զի արդն
և զոպն :

Եւ զբայրոսն եւ Հարց յճերն
Էաւսէ . եւն առմեզ երկու եղ
բարբ . փնն պաՀե յաճախ
դիկեց աւուրբ Խոշակե Էաշ
խաաի յոյժ . իսկ միւսն ըս
պատանորե Հիւանդաց . արդ
որայ խոցանե գործ առաւել
բոսնելի ար իցեւ Ըծսե ձերն
եւեհե կախեցեց զաճնն իւր
աւնդաց իմիւր . այն որ պա
Հէն . ու կորոզիցե Հաւատա
բեւ այնմիկ որ սաաաաաոր եւն
Հիւանդաց .

Էջ 76-րդ. ո՞նց սպասուեալիք
 Զեքոյ Հիւանդի ուսման . որ
 նե

[illegible]

ներխուժեցան ներքին կողմից
 քոյց նր. Աթուղիքի և Բաղ-
 հույ յոյժ սաստիկ : Եւրոպե-
 ցու իմաի եզրայրն ասուե-
 փախեայց Եզնացից աստի-
 զհոգեկարմ սպասաւորել ամա-
 դոժնի Հոտուն սորաւ և առեալ
 եղբայրն աման ինչ խեցեղի
 և հաւաքեալ անոր զԹուրք
 և իբրև ասուի խորհուրդն Թե-
 ցնացեալ աստի : նայ ասի
 ցանձն : ըմպե դու զայս և
 Հազոտ Թուրք որ էյամանիս
 յայս : Եզնացիս խաղաղութ-
 անա Թե ոչ կարես ըմպել : և
 ոչ զնայ ևս կարես : Ըզպա-
 սեր Թե ըմպե քայս : և Թե
 քնար աստի : Եայս ասեալ և
 Բեր Բեր եղբայրն և սպասա-
 ւոր Բեր Բերոյն և նայեցեալ
 ի Համբարում և զբօրն բժիշ-
 ցի և անդուսի զայն ծերոյն :
 Եւ ի հարաւեցն քնաց իբրեւ
 քնով առաւել զնոսարեւ իւր
 և ետես աղքատ մի մերկ : և
 մերկացեալ զհանդերձս իւր-
 զգեցոյց նմա : Իսկ աղքատն
 այն : Ետրեալ վաճառեաց
 զայն : Իբրև քնաց ծերն ըզ-
 վաճառել Հանդերձին իւր
 տրամեցաւ և զգնացաւ Խոն
 Իսկ ի գիշեր ի իտեւել անկե-
 նցաւ նմա քս և զգնցեալ եր-
 զայս տրամեաւ նր : և ասե ջն-
 րն մի տրամիր աշա եօ զգ-
 ցեալ եմ զհանդեւ ըլ քո զոր
 տուր ինձ : և մի իմարեալ ծե-
 րոյն փառաւոր առնէր զած :
 Ասաց Թերն : ոչ և պար բա-
 ժանել յանձնե զոնկերն : այն
 խնդաւ Եւ ի նորում և տրամե-
 ք տրամեալ նր : և սպասել օր
 անձին իւրոյ : Իսկ ելել տե-
 րացի տունել և պարտե Թ գր-
 ցելոյն : Եւ Թե մարմին եմ
 իքս : Եւ Թե Հաւատագրելոյ
 ամենեցուն էր սիրա և միտ

64

Երբ ո՞նի կրօնաւոր որոյ էր ըն
կեր ծէր. հէռի ինմանէ տասն
միւրոն . արար սա հայս ջերմն .
եւասէ խորհուրդն կոչէ զծե
րն ետուր նմա հայ մի. եւբար
ձեալ ասէ . մի՛ աշխատեցից
դնա տասն մըոն . ես տարայց
նմա լիւ առեալ զհացն գնայր
առ ծերն . եիբրն գնայր առ
ծերն յուղի . բախեաց իբարի
զոտս նր . եիբաց եհան քարն
զմատեց նր . եւել իկոցուն
առիւն յոյժ . եսկսաւ ցաւագ
նել եղբայրն. եւեկել հրէշտակ
մն եկաց իմքն ասէ . լիւր
տրամեալ ես ելաւ . ասէ ծե
րն . զոտս իմ հատի եցաւագ
նիմ . ասէ ցնա հրէշտակն մի
ողբար զայդ . զի որ քան քայ
լս փոխեցեր վս սիրոյ . թոռ
եալ են մի եւպահի վարձս
քեզ առաջի մն . եւհա ես
առհուսմ զայս արիւն քո եմա
տուցանեմ ընծայ առաջի մյո
յայն ժամեղբայրն զօրացեալ
յարեալ եգոհանայր զմյ . լիւ
տարաւ զհացն առեղբայրն եւ
պատմեաց նմա զայս աշխայն .
Եւ ահա նախանձեալ ոմն Է
նայ . ետաներ ենա հայ ծե
րոյն այնորիկ . եիբրն գնայր
անտի երբեմն . եսա գնայր .
դիպեցան միմեանցի՞ն ապար
հին . եսկսաւ այն . որ նախ
սկսաւ տանել ետանել զբար
ին . ասէր ցնա ես գանձ ու
նէի ծառկեալ . երբու խնդ
րեցն բառնալ զնա ինէն .
Իսկ նայ ասէ ուր գրեալ ի
քեւոր քան նեղիցե դուռն
այն . զի դու միայն մողես .
եւզայր որ ոչ թողցես մտանել
Լիւրբն զայս ասէին Է միմե
անս երեւցաւ նց հրէշտակ մն
եւասէ ցնթ բանա կոռել . եւ
հակառակել քան հոտանուշ
եւսնե առաջի մյ . եղբարք
երկու բնակին իմասին . մինն

արգելական . եւմիսն առնէր
զապասաւորութի երկոցու նցն
Եղն երբեմն զի տարաւ եղ
բայրն վաճառել զձեռագործ
երկոցու նցն . եւբեր զգրին
յոյժ սակաւ . եւարար զայս
բազում անգամ . մինչեւ խոր
հեցաւ հանգարեալն եղ
բայր ետսէ . կամ ծախէ զայն
շարաշար . կամ խաբէ որ զնա
իվաճառելն . գնացեալ տե
սից զայս . Լիւյարեալ հե
տեւցաւ զկնի նր իծանուկ .
եւգնացեալ եղբայրն վաճա
ռեաց զգործն եգարձեալ ե
մուտ իտեղի ուր ոչ էր պարտ
Լիւ իբրն երեւցան միմեանց
արգելականն այն . ձեացոյց
զինքն լեւեւս արարի այդ
պէս . եիբրն ելին իթաղա
քնն իմասին . անկաւ առ
ոտս անեկոյն այն որ ոչ ան
կեալնէր եմեդրէր թողուի
զայս արար բազում անգամ
եւզանցանս եղբօրն յանձն
կրէր . եիբրն հանդերձեալ
էր եւանիւ յաշխարհեւս որ
արգելականնէր . ասէ ցանկ
եալն եղբայր . Զնպարտեի
ես իմեղացն այնորիկ . վս ո
րոյ զթողութի խնդրէի իբէն
այլ վս այնորիկաւնէի զի լեւ
բաւ գուապաշխարես ցես .
արգաղօթեալ վս իմ եորչաի
կարէ քո . փոխիր իմեղաց
զի եգու փոթեւանե (ոց ես
խսկ եղբայրն յաւել իձգնու
թիւս . եւղն հաճայ այ .
Դարձեալնին երկու եղբարք
կրօնաւորք . եմինն մերկացե
ալ զգոհակրօնաւորութեւ եւղն
դռն հինկ . եմիւսն աղաքեաց
յառնել զայն վս նր . Լիւ համ
բերուի միոյ հղբօրն գթա
ցաւ ար եիմիսն . եգարձան
խանեակս իւրեանց եւին ի
մեծ իձգնութե :

Զնացեալ երբեմն եղբարք եւ
նըս

նստեալ երևի ինչպէս որ զօրոհի
ոյս և պիտեի զործել թոռ խի
և ոչ գնայր արուեստ ից զի
ոչ երևանի գործք և և քնաց
առ նս ծէր ոմ և ետես զնս
պարապս և ասէ . Եւր ոչ աշ
խատիք և նիք ասեն զի գործ
մեր ոչէ պիտանի Հայր . Եւ
նայ ասէ քնացեք առ այս ոմ
ծառայայ . և նայ տացե ձեզ
գործ . իբրև քնացին նի .
ծերն խնդուք ետ գործ նի .
և նիք ասեն վատեմարե գործ
մեր . և ծերն ասէ . Հաւա
տամ յան զի և այլք կերակրին
ի գործոց ձերմէ . և ուրախուի
և յօժարամիտ արար զնի ի
գործ . Թէպէ և նի ոչ կամեն
գործել .

Եւ զբայր ոմ եւ Հարց ծերն
և ասէ . Եւր Հայր յոր ժամ
կատարեմ զաղօթս իմ . Եւ
բէմ զի ոչ ունիմ յօժարուի
եւ զի իմ . Եւ ծերն .
և ուստի երեւի թէ ունիցի
մարդ ցեղին այ . քան զի ծերն
այ բերե զեղի .

Եւ զբայր ոմ քնաց յի գիպտոս
գնել վուշ . և գիպտոս զը
նել այրոյ կնոջ . Եւ իբ
րև տայր եղբայրն վուշն այ
րին այն . յոգաց եւ ան և ասէ
քնա . առաքեաց ան զքեզ
եղբայր . կերակրել զեղբայրս
քո զորբուն իմ . իբրև լու
աւ զայս եղբայրն ուրախ ե
ղև և կրկին ետ զգին վշոյն .
և քո Հանայր զայ վս յայտնել
նմա զորբան որոյ արժանա
ւաւ տա զպէտս կարօտելոյ
եղբայր .

Ի իմոս ոմ քնաց զանա
պարզ իւր . և ծերն կրօնաւ
որ ոմ զի նստեք իսե նե
կի . և սկսաւ միմոսն եւալյա
ղօթս վս և երոյն . և ասէր
նի ոչ որմեաց աշխարհիս և
խանարհիս այսորիկ . զի ոչ
նան

զԼԻԹԸ . Եւ ՍԴՆՍԵԼԸ
Քանաչիւր զնա թի ոմ ծերն .
Եւ իբրև զարձաւ անդրեն
այն արար գարձեալ այն .
և ոչ զացաւ առ ժամայն ծե
րն . իսկ ծերն ասէր զայս
առ եկեալն առնա . եւ թե
որք քան առ ծերն և աշո
թեկն վս նի և ասեն թէ տր
աւ Հեցեալ զձեզ վս մեր մի
շաւորացս . նի վարձս մեծա
մէսս առցեն .

Ասաց ծերն մի պազանբեր
սէր ոմ սիրոյ յընկերին . զի
ընթեացի մարդ եւ թէ որ ոչ
տացե զգոխարեն . այլ դու
ցոյց զսէր յընկերն և Հանգի
ցես . և այս պէս ձգեցես
զընկերն իւրերք .

Գարձեալ ասէ . տկարանաւ
սիրոյ եղբորեն յայսցանել լի
նի . մի զի ընդունել ից
վս նի զի զնա կարծել իստ
Հուրաս . և երկուք . Թե
Հաւատացե զկամս արտիւր
ոյ և Հաւանեցի կամաց իւր
ոց . առառ կորե Հաւատա
ցա . որ . Եւ զարձաւ իւր մշ
տար իւր . Եւ իբրև թէ կամ
զի յամս ցանկան ունիցիս զ
քս . մի վստա Հանալ ի կարծիս
մտաց քոյ . այլ փութայ իս
յոր յանձնէ քո մէջ ոմ զի ի
նարձեցիս եղբոր քոյ . և
Հատցիս իբեն զկամս քո .
այսպէս կեցցես զօրուք ի
Դարձեալ ասէ . որ լի մի ծ
քն սէր . յոյժ վերաբոյն ոմ
առ միմանա . քան զքնուքն
սէր որ առ մարմնաւ որ ազգայ
ինս . քան զի և ինքն ան սէր
կոչեալ . որ ում փառք յաւի
տեանս ասեն .

Եւ իբրև որ սրտ անձին .
մարդու սիրով զքեզ սիրեցին
և վս եղբոր զանձինս եղին .
Եւ քոյն նոր պատու իրանին .
Եւ մի կամեալ թշնամի .
սիրով մեզաց զմիտս և զմարմն
ար

ՆԻՍԵ
արձակեցեալսցաւ զմարտիկն
և կապեացեալսն ար
քով քոյին ։

Գլուխ ինն և տասն երորդ
վր Էր և տես զարցնելու և
ապա մտաց նց ։

ՆՏԱՆԻՍՏ ԶՕ
ԲՆ ՅԱՅՄՆԵՅԱԻ ԵՐ

բեմ մինչեք յանապատին ։ Ե
թե իցե իջաղաքին զաւասար
քեզ ։ Բժիշկ ոմն որ զամ վաս
տակս իւր զինչ որ յաւելու ի
կերակրոյ իւրոյ աղքատաց և
սորոց բաշխե ։ Եւ իշտ երգե
զծրեքսրեք անօհնախ Լան

Ը ԳԵՐԸ ԶԻՆՄԱՅԱՅ ԵՄ ։
սեկն վր շորն անոնի
եթե եղև նա զորե օես ։
այլ ոչ կամէր յայտնել մարդ
կան ։ զի զոր ինչ ինեք աշ
խարհի ։ Եւ զոր ինչ ինեք լոց եր
յայտնէր ։

Ե Զբայր ոմն գնացեալ ի տե
նեակ զօրն արօսնիստի ։ իս
կիւե ։ Ենայնցեալ ի Գուռն
Ենտնս զծերն իւրն ըզգամ
բարձրոյ բոլորովիբ վառ
եալ ։ Եւ զի արժանիէր եղբայրն
տեալ տանն այնորիկ ։ Ե իւրն
բախեաց զօրն և ի առնա
ծերն ։ Ենտես զնա զարՀու
րեալ ։ Ետե ցնա ի վաղուց
Հեռե կաս աստ ։ մի թե տե
սեր ինչ ։ Ենա տեռ ոչ ։ Եւ ար
ձակեաց զնա ։

Ը Եւ Զայր գանիել ։ Ե
թե պատմի մեզ Հայրն արտե
նիստ ։ Իբու գայլակ ։ այլ ին
քն եր որ ետես զայս ։ Ե թե
նստ

ԶՈԳԵՏԵՍ ԶԱՐԾՆ
նստէր երբեմն ծերն իսկնե
կի իւրում ։ Եկն ուռնա ճայն
որ ասեք ։ Եկ զկնի իմ ։ Եցու
ցից քեզ ։ Զգործս մարդկան
։ Եյարուցիալ եկն և աւարա ըզ
նա ։ Իտեղի ինչ ։ Եեցոյց իջ
մա այր մի աւ Հնգիկ ։ որ զբ
նէր զփայտ բեռն ։ Եյոր ժամ
բառնա լոց կտրէր ։ յաւելոյր
այլ ի վր նր ։ զայս արար նա
բաղում անգամ ։ Եւ անցեալ
անտի իցոյց իմա այլ ոմն այր
որնստէր առաքն իր Հորոյ ինչ
Եւ անէր գոյլի ։ զԼուր ։ Եւ ար
կանէր յաւազան ծակ որ դար
ձեալ մտանէր ինա ընդն ։
Եւ դարձեալ երոյց նմա այլ
ոմն ։ զի եր ասաւր մեծ և արթ
երկու նստեալ ի ձիս ։ որք ու
նէին գերսն մեծ բարձեալ
զուռն և կիւցեալ ։ առ դրան
ասաւրիս ոչ կարէին մտանել
զի գերանն արգելոյր զիմ ։ Ե
ոչ խոնարհէին միմ անց թե
մինն առաջին մոց ։ Եայսպեւ
նացին արտարոյ ասաւրին ։
Եւ ապա անկնա ճայնն սանո
քայն ։ որք բարձեալ ունի
զուռն արարուէն արարաւ
անոք ։ Եւ իստարՀեալ ուղ
ղիցին զանձինս զնալ ըզՀեա
խոնարՀուէն թի վր այսորիկ
մնացին արտար յարբայուէնայ
իսկ որ բառնայր զփայտն նայ
եայր մեղաւոր արուի մեղա
բաղում ։ Ե թիսանակ ապա
խարելոյ զայն ։ յաւելու այլ
ինա զօր Հայրապաղ ։ իսկ որ
Հանէրն զԼուր ։ այնէ այր որ
գործե գործօ բարիս ։ Ե վր
թի խառնե զայն ի բարգործս
վր այնորիկ կորնչի Ե բարին
այն ։ այլ պարտե զի միշտ ըզ
գաստեարթուէն ինիցի մարդ
յամ գործսիւք զիմ ի ըննայն
աշխատեսցի ։

Ե Զբարդմանց պատաճեաց
արամեոս ինչ իտեղի երեսն
և կա

ՆԻՈԸ

Ահա մեցան Թողուն զանգին
զայն Թողին Ագնացին առ յայ
րնամոնսս : Իսկ ծեբն յափնգե
տոյ ևր . և ետեօ զնս զի ԿԸ
նայրն յայն կոյս գետոյն . և
ասե ցնաւով արեւ Հանէք զիս
յայն կոյս . և եւ լաւ եղբարսն
Ասակ ցնս . Եսեմ ամոնսս զոր
Խնդրէք տնսանել . և ուսոյց
զնս ամխիթարեաց և Հաւատա
ցոյց Գառնալ Թոն զիւրեանց
զիռնէր գործնայն վնաս Հոգ
ւոյ . այլ տրամուր ինչ մարմ

Պատմէր մեզ Հայրն Դանիէւ
եթէ ասէր Հայրն արսն Նիւ
եթէ ևր ծեբոն որեր ճգնաւ
որ մեծ յոյժ . այլ ի Հաւատն
յոյզ գողց յաղագս անգիտութի
զի տակեր նա եթէ սք Հայցն
զոր Հաղորդիմք ոչ ևս տու գիւ
մարմնն քի . այլ օրինակ միայ
նէ մարմնոյ նք Եւ ծեբն լաւ
ան զի սսեր զայս . և արամե
ցան յոյժ . զի գիտէին ըզնա
մեծ քաղաքա վարութ . և գի
տէին զի ան մեղաբար ոչ գի
տելով ասեր զայն . Եւ գիտ
ցին տունս և ասացին ցնա .
Հայր լուաք զուսմե անՀաւ
ատե որ ասէր . Եթէ Հացն
սք . զոր Հաղորդիմք . ոչէ բԸ
նութ մարմնն քի . այլ օրն
նակ նորին . Ըջսն ցնս ծեբն
Եսեմ որ ասեմ զայդ . Իսկ նք
աղաչէին և ասէին մի այդպս
ասեր Հայր . այլ ոպ ասե կա
Թուղիկե եկեղեցի . զի մեք
Հաւատամք զի Հացն այն և բա
ժակն մարմնն և արիւն քի
Ճշմարիտ . և ոպ իսկ զբանե ըզ
Հողն աւետարար մարդ .
քս ասակեբի իւրում . և ոչ ոք
կարեւոր լծեցէ մարդն ասա
կեր քս . այլ և Հացն . որ ա
սաց եթէ այսե մարմնն իմ .
Հաւատամք զի Ճշմարիտ մար
մնն քի . Գլատասխանի ետ
ծեբ

ԳԼՈՒԽ . ԺԹ . ԿԱՍՄԻ
ծեբն . Եթէ ոչ Հաւատամք
Եթէ գործովք ոչ տեսանիցն
և միամտիմ . Եւ նք ասեն ա
ղաչեցուք զան յայն և Եթէ
եկի սակս Խորհրդոյս այս
րիկ . և ան յայնե մեզ . և ծե
բն ինդութ ընկալաւ զբանն .
Եւ աղօթէր և ասէր Թր Դու
գիտես զի ոչ Խարդախութե
սեմ զայն . այլ զի մի սնգի
տութ գլեցից յայնե ա ինչ
Եւ ծեբն ևս քնացեալ իսե
նեակս Խորեանց աղաչէին և
ասէին Թր յայնե ա ծեբոյն
զի մի կործցե ի զուր ապաշխա
րութ նք . և յուաւ Թր երկո
ցունցն . և եկատարել շաբա
թոն եկին յեկեղեցին . կիրա
կէի . և նստէին . երկոքին նք
իմի դասս . և ծեբն այն իմ
նք . և իբրեւ բերին ցոք ը
ծայն և եղին իսե զանն . սե
սանեն երկոքին . զի եր իբրե
զաղայ . և իբրեւ մեկեւաց քա
Հանայն . զձեռն իւր բեկա
նեյ զՀացն . աՀա եթ Հրեշ
տակ յերկնից ունիւրով սուր
ձեռնին . և գեներալ զմանակն
և Հեղ իսկ Հն զարիւն նք . և
մինչ մանրէր քաՀանայն զՀա
ցն . նոյն պես և Հրեշտակ
Հատանէր մանր զմարմնն ման
կանն . Եւ Հաղորդէին ամ
նեքեան ի Խորհրդոյն . տա
եալ եղև ծեբոյն միս շաղա
խեալ արեամբ . իբրեւ ետես
զայն երկեալ . և ձայնէր և
ասէր . Հաւատամք Թր զի Հաց
այս Քլմարիտ մարմնն քոյն և
քաժակս արիւն քո . և աս
ժամայն փոխեցաւ ի ձեռնին
մարմնն այն . ի Հաց ք կարգի
Խորհրդոյն . և Հաղորդեալ ա
մենեքեան գոՀացան զայ . և ա
սեն ցծեբն անցի զի ոչ
կարող մարդ . ուաել զմիս
րիւն ա խառն . վԹ այսորիկ
և ա զՀացն մարմնիւր և գործին
արի

Նիսի

արևուն . և Էջմարիտ մարտին
որոց հաւատով լինենին .

Յայն ժամ քոհացան զայ . զի
ուէ կորեաւ ջանք ծերոյն . և

Զգնացին խառնելիւրեանց .

Զայն ինքն հայրն ցանկելաւ
սէր եթեհեթ ոմն մեծ . նստեթ

իներջին կողմն եգիպտոսի որ
հասկեր անմառաք . եթէ մեւ

բիսեդեկ որդի մյ իցե . և լու
եաւ զայս մեծն կիւրեղ աղեկ

սանդրացի վն իմ . և զի գի
տեր զինչ աղագործ էր այրն .

և զամբայս ներ մեծ նմա . և զի
տեր զի անմառաք ասեր . պա

տուր թաց աշույս և ասե . հայր
աղաճեմ զբեղ երկու խորհուր

դք մօին առիս վն մեւ բիսե
դեկի . մինն ասե եթէ որդի

մյն . մեւ բիսեդեկ . և միւսն ա
սե ոչ . այլ մարդէ քահանայ

մյ այլ աղաչեմ զբեղ խնդրես
ցես յայդի յայտնեացե զԷջմար

իտն . իսկ ծերն վստաճա
ցեալ ի գործս իւր ասե . համ

բերեալ զերիս առաւրս . և ես
հարցից ցմիր և ասացից քեզ զզ

Էջմարիտն . եւ գնացեալ ծերն
աղաչեթ զմր զերիս առաւրս .

վն այսորիկ . և զկնի երից աւ
ուրց եկն և ասե ցկիւրեղ ե

պիսկոպոսն ծերն . մարդէ .
մեւ բիսեդեկ . և լնն ցնա ե

պիսկոպոսն ուստի ծանեար
հայր . ասե զնա ծերն . մեծ

եցոյց ինչ այսոր զամ նախա
հարքն ալաւ . զի յադամայ

մինչ ց մեւ բիսեդեկ . զիւրա
քանչ իւրսն կացոյց առաջիմ

և ասե ցիս հրեշտակ լին . ե
թէ այսե մեւ բիսեդեկ քհյ մյ

եւ այնմ հետե այնք քարոզեթ
ծերն եթէ մարդէ մեւ բիսե

դեկն . և ու որդի մյ . զի որ
դի մյ միայե յս քս որդին մյ .

լոր ցնեացեալ կիւրեղ գոհա
նայր զմյ .

Պատմեր օքն եպիսկան եպիսկո
պոս

ՀԱԳԻ ԵՆՍ ՀԱՐ ԵՆ

պոսն . եթէ յառաւրս մեծ ին
տաւանասի թուչեին ագաւաթ

իւթ առաւորին ասարաթոն կը
ուրց . և ասեին անդադար .

կրաւս . կրաւս . և զի մեւ ե
կին իւթ սրբոյն տաւանասի .

հեւելե նք քուրմք և ասեին .
պատմեա մեզ չար ծեր զի նչ

ասեին ագաւաթն այնոքիկ .
և լնն ցնե երանելին աղաւա

սե . ագաւաթն կրաւս կրաւս
ասեին . իսկ կրաւս յաւառնաց

ընդուն զայս ասե . թէ վա
ցիւն տեսցես զգաւս մյ .

եւ իւրեկն օր . պատմեցաւ
մահ յուր ի նոյն որ քարայր .

եւ իւրեկն զգաւս . Ժողո
վեցան իւթ առաւորին ասարա

պիտն կուրց . և քոջեին բակեին
և ասեին . զիւրեկն քո իւրեկն

քո դարձցի . և քանկեցին զնա
իսպառ մինչ ց իւրեկն օր .

Զայն ինչն պատմեր և զայս .
եթէ երրոմն կառավար յաջեկ

սանդրացի . որդի մարիամոն
կնոջ ուր ում որ ինչ լնեաց

ուն իւրեկն ձիոցն անկաւ . ի
ձիոյն . և դարձեալ յարեալ .

և յառաջեալ յաղթեաց ասե
նեցուն . եւ ճայն եբարձ

միւրադմուրն և ասե . եթէ
որդին մարիամոն անկաւ և յա

րեալ և յաղթեաց . և լն ճայն
եւ զայս Ժողովոյն . չար ծե

րան մեհեանքն . և ամ կուրեկն
անկեալ կործանեցան . իսկ

զմաղեալսն ինոցուն . կործա
նեալ և բերեալ բակեաց մեծն

աւանաս և թեոփիլե եպիսկո
պոսն .

Տայրն եթերմ մինչ մանուկ
էր . և ետես տեօիլ այսպէս

իւր թէ ուրեւ իւրեկն իւր
մե . և առեալ բազմացաւ և ե

լից զերկիւր . և ուրեկն պատու
յոյս . և գային մի կողմնոյ

թուչաւնք երկնից . և ուրեկն
զաւուղ մե . և օր չափ ուսե

ին

Դիմ
 Ինչպէս . առաւել բազմաւոր
 Դարձեալ յայլուստ Ժամու . ե
 տես իսկուհան ռմ իսրոնց
 դասք Հերշաւայ . որք իջա
 ներն յերկնից և աւելեկնիձեռն
 իւրեանց Թուղթ գրեալ . ներ
 յայ և արաւարայ . և կէտքն ասե
 ին ԲԼԿարիցէ առնուլ զսա իսկ
 այլ ին ասեին ոչոք . կարողե
 առնուլ զսա բայց միայն եփ
 րեմասորի . և տեսաներ ծերն
 տեսչան . զի ետաւն յեփրեմ
 զնամակն . և իբրեւ յարեաւ առ
 առտուն ետեւդեփրեմ զի ա
 սուցանէր յեկեղեցին . և իբրեւ
 զաղբիւր . բղիւր բան իբե
 րանոյն և առագեր զի բկեր . Էւ
 րնաց ձերն որ ետես զայն .
 իրադարն յուրկաւ և յամ անա
 պատ . և ասաց աճեկդուն ե
 Թե զոր ինչ աւե եփրեմ ի Հո
 րոյն սրբոյէ .

Պատմ ին զայս մեզ աշակերտ
 քն Հօրն զո՛նկիաւոսի . եթե
 փոյ առաքելքն զմեզ ձերն յա
 զնկաւանդիայ . վաճառել զձե
 ր ազորէն . պատու իրեր մեզ
 ոչ յամել անդ . աւելի քան
 զերնս առնու . և աւեր մեզ
 Թե յամէք աւելի քան զերնս
 առնու . անպարտ եմ յարե
 նե ձերմե . իսկ մեք Հարցեալ
 ասեմք . և ո՞ւր իրադարս և ի
 քիւղս կրօնաւորք իտուե և ի
 քիւղեքի ք մարդկան և ոչ վնա
 սին . և նայ բացեալ քրիստն
 իւր ասեք զմեզ . Հաւատացեք
 ինձ որդեակք . Էւ փոյն եղի
 կրօնաւորկացի երեսուն և . զ
 ամ իսկնեկի իմում . և զեւիթ
 բնաւ անտի . զկնի այսոց . Է
 և զ . ամաց զնառաք Հայնի դա
 նիել . և ետեւ զնաւորիայ առ
 ասուն և ասեր վն գործոյ ինչ
 իբրեւ մոտ իբրաղիս . տեսիբա
 դում կրօնաւորս . և տեսանէի
 զոմանս ինոցանե զի առնաւ
 Թաշեին յերեսս նց . Եթե ոք
 Եւ

ԳԼՈՒԽ . ԺԹ . ԳԼՈՒԽ
 Եւ աւելեւ բաւեկն զնոս
 նց . Սալս տեսանէի . որ
 մեկս գիրդս արկեալ փարեկ
 զկանաժք և խօսեին յունի
 նց . և զայս տեսի որ ք
 և ունս զանարժանս գործ
 իսկ այլ ք աւելեկն սուր ին
 քիս և Հաւատանէին մանր զմա
 միւս մարդկան և ապրեկրօնա
 որաց ուտել . Էւ ծանեա
 յայտմանե . եթե իւրաքանչ
 իւր կրօնաւոր յորմե ախտ
 յաղծեալէ . սոցին ախտից
 զեք չըթին ք նս և խօսեին
 զայն իմաստ նց . և սակաւս
 որիկ ոչ կամիմ զձեզ որդեակք
 յամել իրադարս և իրեւղս . զի
 մի յայս արիւ իսրուրդս և
 իցանցս գիւաց ուկաւ իցիր
 ԼՆ տեին վն Հօրն զեւնի . ե
 Թե մեք . եր Գա իսկիսե . և
 իսկեքի իսկնեկե իւրեւ
 զնաղեալ ի յամբն . և ասին
 լորեսալ չըթին ի յամբն . զի
 բնա տես և զգիրնս գիշերս .
 և վաստակեալ ան . և յոս
 ծաւ զօրուք նց . և աւել և
 նուկ մի եկաց առաջինք . ոք
 ունէր Հաց և փուր ամանդ .
 և ասե զնա արի կեր և քր .
 և նա կարծէր առաջօք զնոր
 լեալ . Էւ սկսաւ աղօթել
 ասե մանուկն բարւոր ա
 նեւ . իսկ և երն աղօթեաց
 երկրորդ անգամ . և նայ ա
 սեք բարաւոյն . յայն Ժամ
 աւել ձերն երբաւ և զօրա
 քա . Էւ տես մանուկն . որ քա
 նիօք եկեալ եւ այն քաճ Հե
 աի եւ իսկնեկե . այլ եկ
 զկնի իմ և ասե Ժամայն երեք
 զիս իրաւուն անեկին . և իբ
 րեւ մոտ ինծքս իտուե . ա
 սաց մանուկն աղօթեալ վն իմ

Էւ աս յայտ եղի .
 և ոչ Հայն յոգանեւս ե
 Թե ետես ձերն ուն իրաւոր
 ման . իբր Թե երեք ձերեք
 Կայ

կային յայն կայս յի գր ծովուն
 և եղև ևայն առնս յօրն և կո
 ճախնն որ ասեր զցն . առեք
 զորք ձեզ թեւս հրեղենս . ե
 յայն յայս կոյս առիս . եւ եր
 կուսն ինոցանոս առին թեւս
 հրեղենս և բարձրաթռիչ օլ
 երաւ եկին առնաւ և փնն ին
 ցեալ տեղ . սկսաւ լալ և ող
 բալ քառասուկե . յի առ յոր
 աւ և նմա թեւս . ալ ոչ հրե
 ղենս . ալ վտիտս և տկարս .
 օրովք բաշտում զշորք և աշ
 խատուք . երբեք և բնկղծւով
 և երբեք թեւս չլով . բազում
 փորձանք հաղիւ կարաց քաշ
 յայս կայս . լքում և այս աղբ
 թեւս և առին թեւս կրօնաւոր
 աղանս . ալ վտիտս և տկարս
 ևս ոգուս .

Եղայր ոմն գնաց աւհայրն
 յհայնենս և երգիւ զնա զիւրն
 ըեր . և հրեշտակ ին կայրմեք
 և հովիւր զիւրսս նի . և իբրև
 ետես զայն ծերն մեկնեցաւ
 անտի . իսկ նա իբրև զարթ
 եաւ ի ընոյն . առք ցաշակիր
 իւր . եկի ասա ոք մինչ ննջե
 նա . առ ցնա . այո . եկի
 այսր ոմն ծեր և ծանեալ յո
 հանենս զիւրաք իւր եր ծերն
 և ետես զհրեշտակն .

Բլամուց սրբոյն սաբայի հե
 աագոյնիբու մղոնս հնգե աս
 սան . բեմկեր ծիր ոմն . և ա
 շակիրտ իւր . եր այր սքան
 շնի և մեծ որկոյէր յոհանենս
 և նստեր միայնակեաց . իսկ ա
 շակերան ծերոյն . տեսաներ
 հանապոզ օր զշիռն և զվիշ
 առ զոր տեկին պարսիկք լքա
 ղաքին եր . և զանցս բրիտո
 նիիցն . սկսաւ հարցանել ըզ
 հայր իւր վո գործոց որ գաւ
 ցեր . և ասեր ցնա . և արեւ
 ք իտեմ հայր ըի ոչ ինչ ծածկե
 իբէն ար ի գործոցն որ գաւ
 ցեն ի վո մեր . աղաչեմ ասա
 ին

ինչ ին առցեն պարսիկք ըզ
 քաղաքս զայս նմ . ասե ցնա
 ծերն ուստի քիտեմ ես որդե
 ակ զհանչեր ընտան . զի այր
 մեղաւորեմ ես . իսկ եղբայրն
 ոչ գաղաթիւր յաղաչիլոյ տես
 զայն նմա . Յայն ծած առա
 սուեաց ծերն և ասե . զու
 արգենակ կարօտիս և կամիս
 իմա նալ . զի ինչոցն գործ . ա
 ճա ես պատմեցիք բեզզոր մի
 յայտնեաց ինչ . և ասա ջա
 քայն քան զհինգ աւուրս .
 պարսպեցայ ես վո այսորիկ
 զագալ . և տե օր զի յաղաթակե
 ալ . և կայի իսք տե դին գող
 գողայ . և եմ ժողովն և ասա
 սաւորք եկեղեցւոյն քոչերն
 կիրեւե իմօն . և նայե ցեալ
 տե սիզմբն մեր յո քս իմք իտ
 չին բնեւեալ . քի կրսա մեւ
 ծինն կայր առաջի նի . և ա
 ղաչեր զնա վո ժողովոյն այն
 արիկ . իսկ ժողովն գարձոյց
 զիւրսս իւր յիտա և ասե որ
 լաեմ աղաշանաց ժողովրդե
 անս այսորիկ . և ոչ աղաշանաց
 քոյ . զե պղծեցին զսեղան իմ
 և զոտաք և զգրեբեղման իմ .
 և գնացաք տրտապուօք տմեկե
 քան իտաճարկոսանք իտեւ
 և անդ գոցեր ժողովուրդն ող
 բովք կիրեւե իտօն . և մեւ ալ
 իտաճարն և ես գնացի իտեղն
 ու ըրա տեալ եր զիսայն կեկսա
 բեր և տեսանեի և ահա տիգր
 աղբոյ յահա հոտ . ժողովեր
 և ծալանայր իտաճարն և եկն
 տեգ և երբ քհնյբ երկուք զե
 քեց կաղաթք . և ես տեսմ ցն
 ոչերկնչիք գոաք յայ . զի տեսա
 նեք . զի և ոչ աղօթեի կարեք
 իշաքա հոտուեմեկե աղճոյս
 այսորիկ որ մեկ աստա իսկ նա
 քա աբին . այս անօրեքնութե
 և միլբեն քահանայիցն որկան
 ասա . և այս տիգրմեկ աղօթք
 նի . եւ ես ասեմ և ոչ կարեք
 սրբ

անտես. և Երև ինքնորին անտես
 անտեսն բազում ողբարբ և նայ
 Երջալ ծերն թ անապարհն
 և տեսանի զատանայ. կերպար
 բարձր ժարոյ որ գնայր Եւայն
 ճանապարհ. և երբ և երբ իբր
 Եւայն արկեալն զիւրեղաւ կոտ
 ապայք. և յամ հիւսս նր կա
 խեալ և որ գրգռու մի ինչ լի և
 Գրողեալս. և լուսն ցնա ծերն
 և Եր գնա մեծ դուռ. և նայ
 անի գնամ յիշեցուցանել ինչ
 և զբարցն. Իսկ ծե նախ
 և զինչ են գրգռուք այդ ոքիկ
 և նայ անի գինի տանիմ եղ
 բարցն բազմա համա. և ե թե
 որ ոչ հաճեցն թ մինն տամ
 նմա. զմիսն այլ. և տուգիւ
 զմինն ախորժեացն. և արբցն
 զայն տասցեալ գնաց. Իսկ
 ծերն կայր և նայէր ի ճանա
 արհի գուցն և կեցն լայն
 և իբրեւ ետես զնա զո գայր տ
 սեցնա կեցցես. ասե դին.
 և Եր իցն կեանք իմ ասե
 ծերն թ Եր. և նայ ասե տմ
 նեքե աս վայրն նացեալք են
 և ոչ մի որ յան ձեա տու զկամս
 իմ. և լուսն ցնա ծերն. և ոչ
 զոր ունիս բարեկամ այդր.
 և նայ ասե այդ ունիմ զմի որ
 ե զբայր. և նայ միշտ լուսնն.
 ասե ծերն և զի ձեզն. անու
 նր. Իսկ դին ասե թեոպեմ
 տուե անուն նր. և զայն ասե
 ցնա. դից անտի. Եւ յա
 րուցես այ հայրն մակար գնաց
 ինքնորին յանապատն. և Եր
 զովեցան տու նա եղբարքն
 տուաւ են ծոք եւեալ լայնաւ
 նր. և Եր արքան չի որ որ կա
 մեւ ընդունել զնա. Իսկ նայ
 խնդրէր թե ո՞վ իցե ինոցա
 նե տր կոչի թեոպեմ տու. և
 Եր ասեալ զնա եմուտ ի կաց. Ի
 սեկեալ նր. Իսկ եղբարքն
 ընկալաւ զինքն ուրախութե.
 և Եր ան ապրապեցան երկուքին
 ասե

ասե յնա ծերն խորհուրդք
 շար անտես ընդ մին թ քն
 և նայ տմալեք անտես զայն.
 և լուսն ցնա ծերն. եւ ասե
 այս քանի ժամանակք ունիմ
 ի ճգնուիս և անտուեալ եմ ի
 բազմաց. և զիս զայն շարժեր
 ցնաւ և լուսնաւ. դասեն յոյժ
 խորհուրդք անտես կուէ. և
 տասնաւի ետ թե տակ մտու և
 ասե. հաւատու ինչ հայր զի
 և զիս նեղուէ այս ախի խոր
 հուրդք. Իսկ ծերն անտես
 տեք և զայլ բազում խորհուր
 դք և ասեք. թե և տքա նե
 զնն զնա. մինչեւ եբեր զնա ի
 խոստովանուի. և ասե ցնա
 ծերն. այս հեցն ս մինչեւ ցե
 րեկոյն միշտ. և արդ թե սց
 միշտ. և միջեւայն. և Եր
 թե բցցիս զաւետարանս. և
 զայլ ամաշուհի գրեանս. և
 յոր ժամ գան իմի շար խոր
 հուրդք իմեր նայեաց անտես
 և Եր ի խոսարհ նայիր մտօք.
 և ոչ նեացե քն զմր. Եւ իբ
 րե կարգեալ յարբարեաց զամ
 կարգ և կանոն եղբու ծերն.
 դնաց անտի յանապատ իբր
 Եւ իբրե նայի և բիտեր դար
 ձեալ ետես զնոյն դե. և աս
 ասե ուր կեանս դու. և նայ տ
 սե գնամ յիշեցուցանել եղ
 բարցն և գնաց. Եւ իբրե դուք
 մա. դին. և լուսն ծերն. թ Եր
 և ոչ են եղբարքն. և նա ասե
 քարեօք լինն. և լուսն ցնա ծե
 րն. թ Եր և նայ ասե զբ
 ուարեալ կատարի են տունե
 ցեան. և բեաւ ոչ լսեն ինչ.
 և մին այն եր եղբայր
 բարեկամ և հեռադանք իմ. և
 այն մերքեցաւ յինն. և ոչ
 հեռադանք ինչ այլ միւր շար
 քան զամեն սեան. և ուրախ
 ցի ոչ կոխել զանապարհն
 դուք. Բայց միայն յամին միան
 դամ. և զայն տասցեալ հեռա
 ցաւ

Գլխաւ

ցաւ : իսկ Հայրն մակարիկ
դարձաւ իսկնեանկ իւր ևգո
Հանայրգայ :

Ասէր Երբեմն Հայրն մակար
վս աւել քան իսկիւնայ . եթե
յոր ժամ . տեսանէք սեղեւնի
շինեալ Թորձ իշամբ . Երբձե
տւերն ք . Էւ Երբեւ տեսա
նէք իմա ծառս իվր դրանցե
իսկ իբրեւ տեսանէք աշդ
մանկունս . առեք զմախաղս
ձեր և փախեցուք զիմաեալե
կատարածն ք :

Ասէր Հայրն մակար վս
զգոնացուցանեալ զեղբոր
սե . եթե եկն կին ոմն իսկի
տե . և ուներ լ ինքն զարգի
իւր դիւսհար . և առիւնք մա
նուկն զմայրն և առեք . զնա
ցաւք աստի և մայրն առեր :
վատարակեալ եմ և ոչ զօրեմ
գնալ . առե մանուկն . եւ
բարնիւ առարայց գրեգ . Էւ
զարմառայ եւ ք գին . Եթե լ
ե՞ր սահակեր զնա գնալ . Էւ
սէր Հայրն մակար եթե գնայ
ի Երբեմն յեկեղեցին կատա
րել զաղօթս . և առիւնք ը
զսեղեկով եղբոր ուրեմն .
բազմուք դիւաց . ոմանք ի
կերպս կանանց լեալ զաշիրս
խօսեին լ փոխանս . ոմանք
իբրեւ զմանկունս լկտն լեա
լս աղանգին և գարշառակին
բանս : այլ Եւ աղային և այս
քին . և այլք զայլ և զայլ
աղանգս առնեին . Եւ զաղ
բուք իսկ ծերն Հառաչեաց
և առե . վս ինձ զեղբայրս
այս . Հեղգուք կեա . և վս
այնորիկ . շար Հոգիք անկար
դարար պատեալ ունինգառն
նք : Էւ Երբեւ դարձաւ աղ
թիցեկեկեալն և քնառեցին
իվիշաւ փնառեալս և իփորձա
թիս եմ եղբայր . և Հեղգուք
կեկեղաղիմ . Եյոյս ունիմ առ
գեղ զի թե աղօթեացես դու
վս

Գլխաւ . ԺԹ . Էւ
վս իմա ք . Եւ Եւ աղ
ցե ք զվիշաւ իմ . իսկ
բայրն առ ուս զքննեալս
սէր Թողուք արացես
Հայր . ոչ եմարձանի առն
զայդ . իսկ ծերն առե ոչ
նացից աստի և աղթից զք
մինչև խոստացիս ինձ առ
նել յամ գեղեցիկ աղօթս վս
իմ . և ըսեալ աղաչանացն ծե
րայն . եղբայր խոստացա
առնել զայ . իսկ ծերն յայ
աակս արար զի տացե իմա իսկ
ասնել ի գեղեցիկն աղօթս . Էւ
Երբեւ յարեալ ի գեղեցիկ եղբայ
րն . և արար վս ծերայն աղօթս
զըլացաւ և առե անձն իմ եղ
կելի . վս այն պիտի սքանչե
ծեցայն աղօթես և վս քննե
ոչ աղօթես . Էւ արար վս
աղօթս վս իւր յերկարս ի
գեղալս . և արար այնչա շառ
փ : Էւ եւ առեր փ աղօթս
վս ծերայն և փ վս առնին իւր
այ . Էւ առար կիրակեկ գայ
Հայրն մակար յեկեղեցին . և
ետես զքեսն զախոսիկ և ետ
իտանե եղբորն . զի կային
ախոսքս և առե բան . և եւ
նեալ Երբեւ եթե վս աղ
թիկ եղբորն արարեցալ զեղ
կինքն ու քախե լ յոյժ իւր
իբրեւ կատարեցին զաղթն
գնաց դարձեալ իսկնեանկ եղ
բորն և առե զնա . աղօթք ք
չալ եղե ինձ եղբայր . առ
գարառեք . Էյալե լ փ աղօթս
այլ ևս վս իմ . Էւ սկսաւ
եղբայրն առնել երկուս . ա
ղօթս վս Երբայն . և առե
ո՞վ եղկելի անձն արար և վ
քո երկուս աղօթս . և արար
այնչա . զփնսն այլ շառաթն
Երբեւ . կատարեք աղօթս
չոս . Էւ դարձեալ ունի
ծերն յեկեղեցին . և և առե
զքեսն առաւել արարեալս
և Հեղաացեալ Էւ դարձեալ

ՆՆԻՆ
 Եմեա Խառն Եղբորն ծերն
 շնորհա խոստովանէր Ըստէր
 զորմաւի մեծ աբար Եիս-
 օբ արար թիւք քո . այլ լից զգ
 սեր քո . Եյաւել մի ևս այլ
 աշօթս վս իմ . Եւ յաւել եշ
 րային միւս ևս աշօթս իգի
 շէրի վս իւր . Եմիւս վս ձե
 րոյն . Եկատարէր վեց աշօթս
 իգիշերի զերթի շաբաթ . Եզգ
 կնի երրորդ շաբաթ . Ե . Իբ-
 րե գայր ծերն իսկնեակ եղ
 բորն . Բարկացեալ դէք ծե
 րոյն . սկսան անարգել զեա-
 րի արամեցան լէ կեալ եղբորն
 իսկ ծերն մոեալ իսկնեակն
 աւատեաց զայս եղբորն . Ե
 իւրատեաց զնա յոյժ . Եպատու
 իրեաց զգուշ լինել յաշօթս
 Եւ եղև եղբայրն շնորհօքն
 ալ և աշօթիւք ծերոյն . փոյթ
 և ձգեաւոր յոյժ . Եդեքն յոր
 ժամ տեսին ինա զշնորհսն ալ
 և զգարանն նր . Եփախեան ինը
 մանիւր ամաչեցեալք . Եւ արդ-
 որով հետեւ Թր յաւիտեանց և
 ետն յամի առաւանգ տա զպար
 ցեա արժանեորաց իւրոց ի
 փառս անուան իւրոյ . Եիիքը
 իւր իւր սացեւոց իւրոց . Կարտ
 եցէ վս շահու անձին Բաղմազ
 զորոյն մակարիսի եղի ալ սն

Եյաւել զգործս .
Եյաւել իսկ . Եհաս ի
 Կատար լուի մեծ առաքինու
 րեց . Եվ երաբոյն եղև ամ
 տխուր . Ետեսանող ան տե
 անելեաց եղև . Եգիորհարչա
 երկաւորս յայտեաց . Եե
 րե հաւասար հրեշտակաց . Ե
 Եհաս ևւր Եկարողեր հասա
 նել բնութ մարդոյ . միւշ զիւ
 զհրեշտակս ալ տեսանէր յան
 դիգան . Եզրեւն . Են պատմե
 քնն միգ աշակերտան իւր . Գոր
 լուան ինման . Զոր ինչ ամ
 յոյանեաց նմ . Եւ տեսեալն ալ
 Եմեա Խառն նա երբեմն իգրախ
 ան

ԵՈՂԵՐԵՍ ՍԷՆՐՅՆ
 ան յանեօի Եյաւելսի . Եիւր
 տանն իւր ևս պատերազմեցան
 տասուկալ լէ նմա շար դէք .
 իսկ որով հետեւ շնորհօքն մի
 գատարկ եղեն հնարք ամ պա
 տերազմաց նր . Եյազլեցաւ
 ինմանէ սատանայ . Զորոքն
 քի յայտեաց զանձն իւր ծե
 րոյն . Եզամ շրայուր և զիւս
 բեռուրս իւր . Եզնեցուր իւր
 զի ամ բռնաբանէր զնա առ
 նել զայս . Եւ իբրև քայր զի
 նուորն քի մակարի լէ անկիւ
 և լէ անհետ անապատեալու հա
 ետեւ ծերոյն ալ . որ լէ դեք
 ել նմա . Եէր վառտակեալ և
 վհատեալ յոյժ . Զի սն լիւ
 քարձեալ ունեք իմօրին և
 յանդամս իւր ամանս ինչ իլիս
 Եգրոյ մեալս . Եկայր կապեալ
 ի զի իւրաքանչիւր ամանոյ Եւս
 ինչ . Եզգեցեալ էր ծերն ալ
 ալ ի իսկնեակն անդէրձի իւր
 ինչ լիւրդին . իսկ ձերն հա
 րեալ զգաւազան իւր յերկի
 եւալ աշօթս յերկարս . Ե
 նայեր ինա Երիտէր զտեսակս
 նր . իսկ նա Գորդայր և տակաց
 իբր լիւ երկեալ ինման .
 Ելսէ ցհայրն մակար . զինչ
 տեսնեալ գու մոլորեալ յաւա
 պատս յայս Ելսէ հայրն մա
 կարի զմա իւր զբեմ Եփախեմ
 իմօլորութեան . ալ զու ու
 Եւ ծերութեան տասնցնս ինչ .
 զի օտար տեսանեմ զդէմս քո
 իբնութեան մարդկան . տա
 ինչ ուրիցնս Եու Եզինչ եւ ա
 նօք իւր յորդիկ . Գորարձեալ
 տանիս գու . իսկ նա լիւր
 և ոչ կամեալ ալ ուղիղ տա
 լիւ եւս մատանայ Եկոյի ա
 նուն ինչ սատակել . Եանօթ
 ալ յորիկ դիւրութիւն իսկն . ո
 րովք բարձրեմ և բազմօր
 նակ ձգեմ տեսիլ զմարդիկ . Ե
 իւրաքանչիւր մարդոյ լէ իւ
 րում կամաց իսկն մ զգեղս

Լիսն Բովսէս . Ես դայդ . ո՛չ
գիտեմ Դուք ընտրեցաք . և ե
կն եղբարքն . և ևառ զամայն
բարբարոսքն կալեալ զԳուռն
և մտեալ ինէրթս կոտորեցին
զնմ . և մինն յեղբարցն Թա
գեալ յեառյ դրանն . և երբե
սպանին զնմ . Ետես և այսակս
զի իջեալ յե րկնից նստան ի գը

Լուսն երանելեացն .
սեին վմ Հօրն մարկելե .
Թեբալեցույ . Եթէ մինչ Կը
նայր յեկեղեցին յառուր եկեա
կէի յաղօթմ յառաջագոյն բա
նսինչիս քորոց առնոյրբերան
իւր և առեօր զայն բան մինչև
դնայր յեկեղեցին . և յառե
լ բանին զյոթնուհիս եւր ոչ շար
ժեք Թէ լուիցե որ Եւ մինչ
կայր յաղօթս անհաւանչս . Թա
նայր արտաառուօր զեռւր ձան
իւր և առեք երանելին . Եթե
յոր ժամ սկսանի եկի զէրին
յաղօթս և ահա նեմ զողջոյն
եկեղեցին լեալ իբրեւ զՀուր
բորբոքեալ և իբրեւ կոտորի ա
ղօթքն տնայալ ինի Հուռն այն
Վսեին վմ Հօրն սկսովանէի
Եթե երբեքն զամեցա . զնալ
յառորիս . իսկ մարկոս աշա
կերան նմ առեցնա . Ես ոչ
կամիմ զնալ աստի . Երբ մի
դնացես . այլ միա աստ առից
զիբիս առուրս . Երբեքն նմա
միայ առնա . և զկնի երից առ
ուրց ննջեաց եղբայրն մարկոս
Վսեին վմ Հօրն պատուեալ
Եթե դիպաւ նմա երբեքն ի ձա
նապարհի մեռեալ մի . զոր բե
րէին . և տեսանէր երկու Հրեշ
տակք զի գային զէնի դապա
ղադ նմ . Եւ իմիտս եկեալ
եւրն աղաղակ զԵրեյաակացն
զմե . յայտնել զնմ նմա Եւ
Եկին առ ձերն Հրեշտակքն ա
ռեցն ձերն . զիս Դոգ դուք
Հրեշտակք գրով Հեռեալ
եցան շուրջ մեռելոյ . գիշոյ

պատասխանի ետուն նմա
Հրեշտակքն . և առնէին սիւն
Հրեշտակ չորեք շարաթիւն .
միւսն ուր բախտաւ և զի այս
այս ոչ պատասխալ եղա միւս
իմազ պահել պատուով զնմ
վնայսորիկ և մեք Հեռեալ քա
մարմայն նմ . և պատուով տա
նիմք զմարմինն ի Հող . և զգ

Գլ Գին Հանեմք առաջիմ
յառմիք ընդ զայս պօղոս պո
ղաթան . Եթե եր աշակեր
իմ . և անկա . ի բազմ զան
մեղս . ոչ գիտելով իմ . և ե
զն մեռանել նմա . Եւ ես
զայեզի զմր քուցանել զն
ինչ Եթե ո՞ր և կամ ո՞ր լցե
Հագի նմ . և կացի առուրս
զուս յաղօթս յայս . Եւ
պա ի զարմացման եղեալ իմ
տեսի զաշակերտն իմ բո
ձեալ յերկուց ոճանց մեռել
և եր քոր լեալ ամենեմբ յա
տից միւսն ցգուսն . և ոչ կա
րէր շարժել բիւս զամ խո
տել . զոր և տեսեալ արած
ցայ յոյժ և ողբալից եղի . և
յիշեցի զբանս ան զասացեալն
քայն որոցի բզեցեալ զդես
Հարանեաց . Եթե կայեցի
զդորա ձեռս և զոտս և Հանէ
իմաւարն արտաքին . Բանի
կայեալ . զանգործն լինի
գուշակեք . և սա այսպ կ
պեալ և քարացեալ ամ զգոյ
րանօք . զորս ոչ ախտաեցա
գործել զկամայն ինչ տես յոյ
Եւ իբրեւ զալթեա իտեալ
եհն . սկսա տխրել և Հոգաւ
և առնել ողորմութիւն և մտոն
ցանել պատարազ վմ նմ . և
դաշէի զկոյս ան անինն . Հոյ
կել իմե . Թեքնս ողորմսն
նմա և սկսա ճնշել և խեղճ
զիս պաշօք և աղօթել . ար
նուք և գեանա խշտութիւն
այս իխորին ձերուքս իմ զի
նմ . իսկ զկնի առուրց . երբե

անուանոյ քի սովորեալէ Իր
 եզրիս արցունքն յորոյ հանդեր
 չի օրհնէր. զարեան զայն աւա
 հեռ իւր. ինեւ պատանա մա
 հու. քայլ փայլն իկիրտեկե
 ի ժամ հաւորգանն զգեւոյր
 զայն. և վաղվարակն հանէր. և
 Բազ ծերն զգեցն ալ զայն. ար
 գելաւ Ինքն իկիրտաւ. ուրս
 քաղումս. և աղաչէր վս այս
 որիկ զոր. և վհատեցաւ ի պա
 հոց և իրիւաց և ի խորհրդոց. և
 իսկ զկիւր քառասուն ասուր. և
 ի զարմացման եղեալ տնտանե
 մանուկ փի զուարճաւ. զիմաս
 ներ առնա զուարթ երեսօք
 և աւեցնա ծեր գո. զինչ առ
 ծես առա. իսկ նա լուսաւ
 որեալ և զօրացեալ ծանեաւ
 ըզնա և աւսէ. և որ գո. գիտեա
 զինչ առնեմ և զքնն ինգրեմ
 և ի կողմն ասեն ցիս ար. Եւ
 զոր զեկեզեցիս զայս զի փ
 կորեցնս. Եւ ի կորդ. և զայն
 տանն մուրեքցուցանեն զբեզ
 նոքա. և նս զի զերկուս եան
 սիրեմ. և աւ հնարինս անկեալ
 ոչ գիտէի Թէ զինչ արարից.
 Եկի աստ. խնդրէ և աստուգել
 քաջմարտն իբեկն. և զսե ցնա
 ան. ուր կապք բարեոք կա
 անդ կեցցես. Եւ երբ զայս
 լուսաւ. գտաւ ինքն ինքն
 ցեկեղեցի ուղղափառացն. և
 յայնմ ժամուս որ բերեկն քա
 հանայք զընծայսն. և եղա
 նակեին զարք և բորոքեկեցն.
 Եւ սեկն վս Ի երոյ ումն. և
 Թէ գնայր նա և անապատս.
 և երկուս չընշտակք գնային և
 նմա. փնն և արտ. և փասն
 և Եւ հեկե նր. և երկուս գի
 տեցաւ գեղ ինչ եկեալ ալ ի ծա
 նապարհին. և ժամ կեաց ծերն
 զՀոտո տեւիս իւր. ի ժամ
 Հոտու Թեմնեն. և արարին այն
 և ես. և Հրեշտակքն. Եւ
 Թորե հեռացան ասե քսմ
 ծե

ԳԼՈՒԽ. ԺԸ. ԳԼՈՒԽ
 ծերն. և եկե ևս գիտե աս
 զոր հոտս. և իսկ նք առնեն.
 այլ վս հաւորից քոց արարա
 զայս. և ծանկն զարեւոյն
 մեր. և զի ոչ ինչ շարահոտու
 կեկցաղոյս կարգ մեր ծեւալ
 մեզ. քայլ փայլն ժամահո
 տու. և հոգոց մարդկան որք կան
 իմաւս. գիտին մեզ և տաղակա
 զ. ցոցանեն զսիրտս մեր.
 Եւ ասովիւ և զայս ծեր բնե
 իսկիտէ յոր ժամ մատուցանե
 ին զընծայս քահանայքն. ի իւ
 ներ ինքնուրարեւոյ հոգն
 սք ի վր ընծայիցն. և քաշա
 նայքն փայլն տնտանեկն զայն
 և ոչ ալ ոք. և առնէր փշ
 խնդրեաց որ ինչ իսարկաւ
 դէն. և նայ ոչ ետ նմա. և ի
 քե ելին ի խորանն կատարէ
 զխորհուրդն. ոչ եկն և սեկն
 արեւոյն ի վր ընծայիցն. և
 սե քաշանայն. ցտարաւոր
 զինչէ այն. և զի ոչ էին աս
 նշանն այ. արդ կամես մար
 և կամ գո. արդ կացցես քո
 արտաքս. և զի գիտաւ որ Թէ
 որ յանցեալ է դէ. և յոր ժամ
 Հեռացաւ արկաւ աղ. և զ
 արեւին ի վր ընծայիցն. և ս
 զորեկն. Եւ կատարեին ը
 խորհուրդ քի պատարագիւ
 սե քահանայն ցտարկաւոր.
 աստ ինչ զի ոչ գործեցեր.
 և նայ ասե ոչ գիտեմ այլ ին
 մի զս յանձնէ. քայլ զայն.
 եկն Եղբայր և խնդրեաց զայս
 ինչ. և ես ոչ պարտաւեի աս
 նմա. և պնայ արտաւալ. և զսե
 քահանայն յիւրաւ արգելաւ
 իբեկն շնորհքն այ. և զի տա
 ցուցեր զՇաբաթն. Եւ գնա
 ցեալ սարկաւ աղ. խնդրեաց
 Եւ զորեկն.
 Եւ սերուն ի լուսանց. Եւ ե
 յոր ժամ կատարէր նաւաւ
 կուք և բնաւ տրոս և զի հաւն
 րու հայրաւան. Եւ ասաւ կոյս
 ամ

2412

[illegible][illegible]

2095. 1711. 2095. 37

Եւ զի ամենքս. Եւ զի ոմ
 պարտ մտածել զայս. պիտի
 լի պարզուել կեանսիդոյ. այլ
 քոհանալ զայ. Եւ՝ միայն
 քոհանալ. այլ Եւ անարժան
 Հանարել զինքն. մարդկան կե
 անսիդոյ. որտաստուել զայ զար
 կաւորն. Լալ Եւ անարժան
 անել որ ան. Եւ ինչ ուսմք
 Եւ ըմբք. զինչ Եւ անելք Եւ
 Դիտու այ արարքք.

Ասաց ձերն . տեւիք զուս
անդամ ի համբոյր մէջ աւեր
սարկաւազն . Եւ ողջոյն
տուրք միւսանց ի համբոյր սեր
բուն . զհոգին սբ իշխոսեա
ծ 7 հոգորն .

Եւ զսէր ոսն բնաբանցն . Ե
 թե նա տիրէ երբեմն ծերբն
 իփառնն և Խօսեմն քիփմեանս
 վս շահու անձին . և ես տե
 սանսի զի իրին գաւթ Հրե
 տակաց յերկնից . Էռնեհին
 իճեառ ուստ արմաւեննաց և
 Կացին աւ ծերովքն . և փնջ
 խօսեին զհոգեւոր բանս . Հո
 վեին և սփոփեին զնս Հրե
 տակքն . Իսկ յոր ժամ զեկն
 բաւոր ինչիս օհին . Դեմեհին
 ինդանէ Հրեշտակքն . և գայ
 նն խոզք . և ք տիշմեք տղի
 թաւալեին իսկ քնց . և փարե
 նն զնոցօք . և լեհին ժամ
 հոտուք . Էւ իբրե գարձեալ
 խօսեին զօգուս . փախեին
 զնք և գային Հրեշտակք և
 Հովեին զնս . Էւ այսի բանն
 քրոց որ ասե . Եթե վս եր
 կուց և երկց մեղանաց տի . բար
 և իշորորդն ոչ ևս գարձայց
 յեաւ . այս ինքնէ . Լաւ
 ծեւ զմեղս . Էւ Հիտեւ խոր
 հրդով . Էւ ասել բեքանով
 Իսկ չորորդէ գործել զմեղս
 մարմնով . յորոյ վերա ոչ գար
 ձայց ինդանէ ցամամբ . Եթե
 ոչ ապա խորեացն ասե ան
 Լսեին վս ծերոյ մեծի ուսմ

Եւ իսկիտե . եթե յոր ժամ
 շինեին ի զբարքն սենեակս .
 եւ տեղը նայ աւարտուի . եին
 քի զՅոռ զՀիմն . եւ ոչ մեկնե-
 ր անտի փնջնեաւորեքսն նեակն
 զյաւուր փող շինեին ի զբար-
 քն սենեակ . եւ ի ձերն եկ-
 ր տիրեալ յոյժ . տսեն զիւ եղ-
 բարքն . Եհոր տղար տիրեալ
 ես Հայր . Լճու ձերն . վս
 այնորիկ զբ ասե ընդեան շիւ
 այս զայս սէսս Հոռ անկեալ
 յերկնից իսկիտե . ետեալ
 ի զբարքն . ոստա տրմաւ ի ձեաց
 Հարկանէին ցրուին զՀոռն
 Եւ ի թուցանէին զնա . Եւ դար-
 ձեալ երկրորդ անգամ բոբո-
 թեցաւ . Եւ ի բարքն զնա այն
 ի սկ բորոքն զյաւ զարձեալ .
 երորդ անգամ . եւ ասե կեաց
 զամ իսկիտե . եւ ոչ ես կար-
 ցին շինուանն . երդակն
 զեցան ամենեքեան . այսե պատ-
 ճաւ արտուի իմոյ . եւ այսե
 փոք տե սեանն . երեայկ
 արդարք ու գարտեալ իս ծաղ-
 կեցին . եւ ստացան . այս
 բն շրաւքուի զուղղուի .
 Եւ զբարքուի . որք են առա-
 քինուի . սրբուի . երորդ
 բարք . ի զի ուրի արմաւ եր-
 րդ փ անպիտակ . եւ արտաքին
 զերեքին զայն . Եւ այս Եւ ի
 նալե զեմ առաքնուի . զս-
 րուին Հարքն արդարք . զի
 փ եր սրտ ծի . եւ արդար-
 ք Հայեք առ նա . Եւ այն արդ-
 քս պիտակ . եւ ոչ սեպեալ ի
 մեղաց . այս սպիտակ ի ծա-
 շուսով Հաւատոյ . եւ անի
 բարքուի . զարդարուի յա-
 ռաքինուի . Եւ զբարքուի
 յամ արդ սրբուի . Լճոյ
 Հոռն այն որք բարքուի այ-
 ք . եւ առաքին Հարքն այս
 պիտի ոստա ունելով շինու-
 ցին զնա . Եւ նայն փսս եւ
 կրորդն . ի սկ այժմ որ գաւ

ԳԼՈՒԽ . ԺԹ . ԵՒ ԱՍՆ
 ցե ո՛ր Հարքեմ շինուանն .
 զի ոչ այն պիտիք եմք .
 Ասաց ձերն . զի ոչ
 Եւ ումք սեր ստացին . զս
 այնորիկ ընկալաւ զերիւ-
 մարգարե . Եւ յիւս Եւ զորմար-
 դոյ յոր ժամ պարապե յամ
 յաշխարհական Հոգւոց . յայն
 ժամ դայ ինա շարճե Հոգ-
 ւոյն արոյ .
 Ասաց ձերն . եթե տեսի
 ի զբարք ոմ զի ոչ պաւնք
 առաքնս իսկնեկի . եւ կն դե-
 իրուաւ մտանել ի ներքս . ե-
 ւ որ չափ ունեք զաղակն իրե-
 րանն ոչ կարաց մտանել . ի սկ
 փնջն Եւ եաց իսաղմուէն .
 այս մտեալ ի ներքս . Եւ իս-
 ԼԱսաց ոմ ի Հարքուի . Ե-
 րեք եղբարք երկու բնակի
 մեք առ նա . փնջ օտար
 Եւ քսն ի զաւատեւ . եւ օտար
 այն եր Հոգե փոք փ . իսկ
 երկրայինն . եր փոյն յոյժ .
 զիսն . մեք . նեք . օտար եղ-
 բարք . Եւ ասե անեք ձերն
 զուրա Հրէշտակոյ . զի փայ-
 նն զնա տրու առաքն Հոգւոյ
 նք . Եւ Հանին յերկնս . Եւ
 արքե կաթեո Եւ անել . Եւ
 ինդեր վս նք . Եւ կն Եւ յի-
 իվե բուստ որ տեք վս նք .
 Եւ սա եւ իվ փ Եւ ոչ եր . Եւ
 Հարքե իսկ օտարուի . բ-
 ցե զգա եմե ձեր այս .
 Օկի եւ նք ինքնաց . Եւ որ ոչ
 եր օտար . Եւ կին տանաւ
 ազգականք եր . Եւ ոչ ինք
 տես ձերն վս նք . ոչ Հրեշ-
 տակ եւ ոչ եւ յերկնս . Եւ ար-
 մացաւ . Եւ անկաւ ի վերե-
 սաց իւրոց առաքնն . Եւ
 սե . զի եւ փո զի օտարն այն
 ծուր եր . Եւ այն պիտի փոս-
 տանի ի զնա . Եւ սա փոյն
 եր յոյժ . Եւ ոչ ինք եր փոս-
 պիտի . Եւ կն Եւ յերկնից ոչ

[illegible][illegible]

Պատմաց մեզ զայս ձեր բն
որ զԷս ունեի պատմող յինքն
ձասեր . եթե եղբարք ձերս
աբարին ուխտ և զաշինս եդին
միմանց հեթըն զԷս զի մի
կամք . և մի խորհուրդ . և մի
կենք եղիցին ինչպէս յայս
և զի ի Հանգիս ընկալն իմի ի
ցին Խ բանի մէջ որ աւել . Թե
ուր յողովին երկուք և երեք
չանուն իմ . ահա և միս իմը
նց . և զի ինչ ինչդ եղին տա
ցի նց ի Հօրե եմ . և երեքն
ինոգանէ նստան յահապատի
Հանրաբանալ . և մինն աւա
սաւորի զպէտս նց . Եւ ի ի
ր և կացին այս պէս յամա
նակս ինչ . երկուքն ինոցանէ
փոխադրեցան առ Թո . և Հա
նեալ եղին անսի և տարեալ
եղին ի փոռւմ տեղոյ Հանգրս
տեան . իսկ երկուքն մնացին
իմի երկրի . մին Հանգաբ
տեալն և միսն ապաւանդե
այն . իսկ նախանձով չարին
գլխալ ապաւանդին այն ան
կաւ ի պորնիկուս . և տեսանէր
զայս ոմ ի Հոգեւոր Հարցն . զի
երկու այն փոխադրեալ եղ
բարքն . աղաչէին զան և ա
սեին . մեր Հրամայեալ զի կ'
բիցի կնիստաւ և զ . և կա

412

այլ գազան - զի սրբէ սցի աշ
տի մեղսցն յայնմանէ . և ե
կեացն ա մեղ իտեղի . Հան
քառեան ևս լուսցի ու իւ
մեր . Եւ իբրեւ եկն եղբայրն
այն իսկ օտարութենէն . Կար
գնարեւն եր . Կարգիւ ապ
Հանրարածաւն իբրայն . օգն
աւա եմա քառեւ հիպտեր աւա
նաւել զնա . Եւ ծանն քա
Հանրարածաւն իբրայն զայն
դործ . զի յայնմեցաւ նմա .
և սկսաւ աղօթել աւաւն զ
եղբորն . և առ ժամայն հիպ
առիւծն եղջ մորձէ ցաւ ինա .
վս զի երկու փոխարեւ ա եղ
բայրն աղայիին զաւ զեկոյ
տաղէ ուտել զնա . և միւսն
արարեւ անանկեր իսկնէն
աղայի արատաւ օք փրկեւ ի
գազանէն զնա . Եւ լուսն քա
արատաւայ և աղօթել ց կեկոյ
նի եղբորն . և ապ ցայնս ի
որ իրկիս եկն ցմախաւն . Է
եղբարն . Եւ ե յիւսիկ
քել ինմա որ գեռ ևս յերկե
նոյ ձեղ . վս զի յուր աստի
Հանգիստեք զեռո՛հաւք իմր
ապ կեկցաղօք . իսկ նայ իմ
աւ և իշարայաւաւ և արտոյն
և յազմունք յիւսց յիւսիկ
նմա տալ զչմորէն զայն . քոն
ձեղ . Եւ առ ժամայն մեկնե
ցաւ առ իւծն յեղբորն . և
եկն եղբայրն իսկնէն իւր
և գաւա զծերն յողբս վսիւր .
և պատմեաց նմա զսր աստ
Հեաւաւն . և իստատմանեալ ըզ
մեղս . Իուաւ զի ինայեաց ի
նաւս . և սուաշիւարեաւ թե
մապեա . և կն յառա՞օրն շտի
իւրն սրտաւ . Եւ մախաւե
ցան սրտ և իրտեանն վրան
գա՛մայն . և փոխերան իմր .
Եւ յայտնեցաւ նախաւարեալ
Հոյէ տեա ձեռոյն . և թե զո
րե՛րն ի միտսինն առաջին
Այլ ոմ եղբայրեր որ գնալ

എ.പി.എ. - കെ. : 11209

[illegible]

Ազգաբաժնուս արարեց
 արքայ զոր մատակցանէն ինչ
 և այս ևս զի նա վստայ ան
 կա ի մեզս զի կարողէր և նա
 հանգարանէ ի վանս ի բերե զս
 սա և ոչ խոցոտէ ինն տեղ քոյ
 այլ ի սակս սպասուէ եղբարցն
 և զեւել հեղգուէ և պէտեւ
 խաբեցաւ ի ճեմոյ տեւանէն
 զի ամեն ճեման եղբարցն զան
 ձինս իմազ վստայ և եթէ այս
 չափ բազմութի անտես արար
 եւալ են զինքնանս և երես և
 ուրս սոցմամազ լինալ որդւոյ
 աղաչեն զիս ևս ոչ լուայց
 աղաչանց սոցա և վրիմ խոնար
 հեւալ և բռնա սգեւանալ
 այսպիսի զլլմամբ կարգսն սակ
 այս չափ բազմութի և այս վս
 տայ որ պատահմամբ դիպեցաւ
 մեզին և ոչ սոցմորութի և ոչ
 վստայ ի սոցեցեալ այլ վստայ
 նեց իմոց և զի եթէ թագաւ
 որք երկրի տունեն զայն և զի
 եթէ աղաչեցեն զնա քաղաքն
 սոցմայն և վստայ սպարտի ու
 մեմ և ոչ սպարտի տուն և
 ձեռանէ դաշնացն և զորհիւ
 սեցն որ չափ ևս առաւել եւ
 որեմ թագաւ որ յաւիտենից
 և զատաւ որ արգար և մարգար
 սեք և պարգևեմ զինն ուրաց ի
 մոց զինդիրս զայս և նշան
 ձայնի ինդրուածաց նոյն
 Օտայ ի բերն ասաց փրկիչն
 փրկեալն դէս ամաչեցեալ և
 տն յայտ եղեն և եւ ի միտս
 կեալ ի զարմագմանէ Հայրն
 պատմայ զտեսիլն եղբարցն
 և ուրախ եղեն ամեն ճեման
 եւ սկսաւ երես մեռեալ եղ
 բորն որքե, առաւելաւ սակաւ
 ի սեռ իննէն մինչև կատար
 եւալ լուսաւորեցաւ նա և հաւ
 առացին ամեն ճեման և զի դա
 սեւաց ար զհոգի նոյն դաւսս սր
 քոց և առեալ զմարմին նոյն պա
 տուց ի երկնիդ երեւմանի հաս
 ցեն

ցեն և զի որովմե շնորհաց
 զմեզս ո՞րք թողցե և փառս
 որ առնէին զան և տեսին մեք
 ձեմ որ առ ամենեւեւն որք
 կարգան առնա ճշմարտութի
 և վատմեք մեզ ճեմն զեպիսկոպո
 սե ումք և զի և այս մեմե
 առնաւ որ յոյս բարի և աշխա
 տիմք ի բերեւի անշանց մերոց
 և զոր ասացին եպիսկոպոս ին
 վստայ երկուց կանանց պատու
 կանայ և եթէ զաղիք պղծու
 թիք կենցաղին և զի հաւա
 տացեալք են և պատու տեք
 այլ աղաչեալ դործեն և իսկ
 եպիսկոպոսն կատարեալ զվս
 տայ բազմաց ի քաղաքի իւրու
 տունէ զայս գործ եւ սկսա
 աւ ընթաց զաշխարհ և զմե
 տի իմանալ զսոցայն բան որ
 այս արեւն եղև և քան զի
 զինի կատարման սոցմայն ի սր
 հոգոյն զամենեւեւն որքայ
 ին ի հաւորութի տեսանէր
 զհոգի նոյն պատկերաւ մարմ
 նոյն եթէ ո՞րք իցե յաղթեալ
 ի մեղաց և ոչ որք սրբարք
 Օրորք մեղաւորք երես զման
 տեսանէր զերեսս սեւ լեւալ
 յոյս յետ հաղորդութեն և զո
 մանց զերեսս կիզեալ ի բերն
 Հորն զմանց այս արիւն տու
 շտա և կարմիրս իսկ զայլս
 տեսանէր պայծառ երեսոյ
 և սպիտակ հանդերձիւ և մանք
 ի բերն տունութի զմանք ի
 զինն տա ժամայն իւր ոմանք
 երես զլոյս փայլաւ տակին
 պայծառս միջ մտանէր ի բ
 րան նոյն մարմնի և եւեկն որք
 լինէին զայս կրօնաւորք բա
 զումք և գուհի զին և եկին
 և այն երկու կոնայք հաղոր
 դիւ և ետես զնոյն պայծառ ե
 րեսոյք և սպիտակ հանդերձիւ
 լեալք և մինչ հաղորդեցան
 ի մեղս փայլաւ տակին երես
 նոյնպիսի և այլ կանայք բազում
 ոմանք

զուրկ . իսկ կիզեալքն գեմբ-
 նք են որք ասէն իմօր ոչ գոյ
 ան . և անխոստովանեալք են
 և ասե հրեշտակն ցեպիսկո
 ւոսն . օգնեցին ադու նց կի
 կարողես եթէ կամեսցիս . զի
 վն այսորիկ արժանացար հա
 ւանել խեղճոյս քո . և ասեւեր
 անօք քո . և ուսար զկիբայս
 անցուցի լոյն . ու զի գու խը
 բոտիւր և օրեննս դրուիթ ի
 ւանագոյնսն փոխեցես զնս .
 ու զի ապաշխարուի ընծայս
 մատուցես զնս այնմիկ . որ
 մեռաւ վն նց յս քս . և որ
 չափ ունիս սէր և փոյթ . և զօ
 բութիւնդէ առ քս . կատա
 րեալ գործ և ջանս . զայն ա
 րասցես նմա . որ զյանցու
 արեն առ մե դարձուցանել
 փութացիս . Եւ հաւատացոյ
 զնս . յորոյ մեղացն յաղթեալն
 են . միջոսս հասեալ . և մի
 հեղգաւ առ փրկութիւնն .
 Եւ ինիցի այս շահ ձեզ երկո
 ցունց . նոքա թէ ապաշխա
 րեցին . և անցնել Թաղութի
 մէջաց . և հասցեն կենացն
 յաւանեանց . իսկ բնզ վարչս
 մեծա մեծս աւանդեցին յաւ
 ուր մեծ . և նման երեսցին
 ան քո . որ եղ յերկնեղ սեր
 կիր և թ մարդկան շրջեցաւ
 վն յարձուցանել լոյզ միշտորս
 զայստիկ իբրև ասաց հրշտա
 կն ան յայտ եղէ . իսկ եպիս
 կոպոսն սրաք զամ ք բանի
 հրեշտակին .
 Եւ իսկին վն եղբոր ու մեծ-
 եթէ փն հարին ժամ յեկեղե
 ցին յաւաւր կիւրտեհի . յա
 րեաւ եղբայրն քեալ քսովո
 րուցն յեկեղեցին . և խարբո
 ւեալ իրեկեհ . իրողեր իմ
 մի որոյ իրեր . վն այսմիկիս
 նսո քու յեկեղեցին . զի կե
 ցեցես հաց և կրնի . և ասեն

ցբեզ մարդիկ թէ մարմն և ա
 րիւն քիւե այս . և խաբեն ըզ
 քեզ . վն այսորիկ փ խաբ . ք
 մի հաւատար և մի գնար . զի
 այս ոչէ այս ախս . հազուն
 դեալ եղէ եղբայրն ի որ հր
 դոյն այն . և ոչ գնաց յեկեղե
 ցին . իսկ եղբարքն միայն
 նմա . զի այս կարգեր փնշե
 ժողովեցին ամենեքեան յեկե
 ղեցին իտօնս . ապա սկսա
 ներն աղօթք . և իբրև մայ
 ին բաշխմ ժամ և ոչ եկին .
 գնացին անսանել զնա . կար
 ծեին թէ հիւանդիւ կամ մե
 ռեալ . և իբրև հասին իտե
 նեակն . և տեսին զի ողջ .
 հարցանէին . քե՛ր ոչ եկիք
 յաղօթն . իսկ եղբայրն սմա
 չէր պատմել նց կիսորհուրդս
 թշնամոյն . և պատճառեր ինչ
 այ . Ժանեան եղբարքն եթէ
 խաբմանե թշնամոյն . վն
 որոյ աղապիւն զնա և ասեին .
 խոսմիւնեաց մեզ զճմաքիտն
 իսկ նայ ասե ներեցիք ինչ
 եղբարք զի յարեա և կամե
 ցալ յեկեղեցին . և ասե քիս
 խորհուրդ իմ եթէ ոչէ մար
 մին և արիւն քի գոր գնա հա
 շորդիւ . այլ հաց և կրնի շոկ
 և զգութե կամիք զի եկեց ք
 ձեզ յեկեղեցին . հաւատա
 ցուցիք զխորհուրդս իմ իսկ
 նոքա ասեն ցնա արի եղբա
 ւեկ ք մեզ յեկեղեցին . և
 միք աղաչեցաւ քեզմ . և նա
 հաւատացուցն զքեզ զօրու
 թք յեկեղեցու . և զնայ քնս
 եղբարն յեկեղեցին . և արա
 րին եղբարքն վն նո խեղճու
 ահա . մեծա մեծս առ մե . և
 այս ախս սկսաւ պատարագն .
 և հոգուցին զեղբայրն զտին ի
 մե թեկեղեցոյն . և միջեւ ի
 վարար աղօթիցն կայր իմ ըն
 անդ . և ոչ դարբանաց նայ
 թանաղ արաւսուօք զերեսս

դու ե խորհրդոյն . եւ գնացեալ
իսենեակս Բ . քեանց . օրհնեին
զան :

Պատեալ մեզ զայս ծեր տան
մէ . եւ թէ եր ան կոյս . ծե
րացեալ յոյժ . հասակաւ .
որ ուղիղէր յեղիւնն այս . եւ
փոյթ լեալ յամ առաքելութեան
հաս յիս . որ կոչիւր անկա
իսկ եւ հարցի սորա ուղի զի
պատմեցի ինձ . զօրինակ հե
ռանալոյ յաշխարհէ . իսկ նա
հաւատեաց և ասէր թիւ . եւ
որձ աքանչելի եւ պատուական
հայր . գուտարէի հօր հեղոյ
և խոնարհի եւսրոյ . որ եր
բաղգր առ ամենեւեան . այլ
հեռաւոր մարմնով . մինչ զի զամ
առ . թիւ իւր մաշեցաւ զաւօր
ի ծախիս իւր . եւ այսպէս հան
դարձուի կայրիցաւ . սիրմին
զի հաշիւ խօսեալ ինչ հարցո
ղացի զնա . այլ գեղաբուն
կեր . այլ մեծատուն յոյժ .
որ օրէր զի ընկեր . և դատու
նի ծախիս իսկաւ մեր և կարօ
տեւոյ . լճիւն հեղեւ մինչ
զի համ կարծիւր իւր իւրաց
իսկ մայրն իմ ամենեւեմ օտար
է . զի մեր գործոց հօր իմոյ .
զի զարդարեալ զինքն և պաշտե
առաւ . քան զպատշաճն . և
այնպէս լեզուանի և շարաքան
և յան գուգնիս իւր ինձա շը
փոխմա . նա և կուրեւեակաւ
բարեւում . զսիւ և զգեղէր .
իսկ զգին արեւուն և զարբե
ցուի և զդառայութիւն արանց
ունեւոր ան յագ . և ան թիւս
մայն ծախիս զամ գոյս ասն
իւրոյ պոռնկաւ . զի որ չափ
և բարեւ գտանէր մուտք գոյ
ից որ դար ինքեռն նր . ոչ
էր բաւական նմա և ոչ օր մի
զինձ հաւատալեալս հօրս
տան . քոյ ի հօրն իմն . իսկ
զհարմին իւր այնպէս ի գար
շէն և պշտուի մինչ զիսակաւ
զի

է թիւ Բ . Ե . Ե . Ե . Ե . Ե .
զերեան ի գեղեւ յայն ման
և արից պոռնկուի . և ան
աւակուէն և գարշուի . և ոչ էր
բէք գիւսաւ նմա հիւսնդ ու թի
մարմնոյ և ոչ ինչ ցաւագնեաց
նմա . այլ ի ծնրեցեան մինչ
ցմա . կատարեալ առողջու
թեւեաց ի շարիս . եւ եղև
մեռանիւր բաղուն մտօք հիւ
սնիւր . և հաշիւոյ հօր իմոյ .
և ան ծախիս իսկաւ ան
օգր . շարժեցան հողիւնք
և որոտմունք . և հատանէ ին
կայծակմունք ստատիկ . և ան
ձրեք և հեղեղ . եւ ոչ էր
հանգաւոր օրոյ . մինչ և
մայն առանց թաղման մեռ
եալ հայր մեր զի ընդ առաւ
գիւրոյ արք գեղէն շարժեին
զգուրս իւրեանց . քանչա
նային և ասէին . ով շարայր
սա . որ հայր իմ ընդ մերում
սա թշնամի մայր . զի զիս
իւր յանկողին . եկցաւ ծախի
այ . և արք հող շնա ոչ թու
մեռեալ . լճիւ թիւ և գեղ
արիւն թաղէ զնա իսկաւ
թեւեկ օրոյն . այլ զի մի նե
եալ լուծի և ան մուտ արա
ցի գտուն և մայրոյն իս
զու մաշխատուի . հանեալ թա
ղեցաւ զնա որ քան կարեր .
և զոր ի բրեւ ետեւ մայրն իմ
ազատուի յառեան . առաւել
իւր և ան օտակաւ . ձգեաց
զմարմին իւր յանառակուի
պոռնկուի . մինչ զի յայտնի
պոռնկուի արար գտուն իւր
և այն շափ յաւել յանառակ
պոռնկուի . և ինչ բռնէ ինչար
բեցուի . մինչ և ոչ ինչ մայ
մեզ ի հայրնեկաց . և իստացու
ածագ մերոյ . իսկ յոր ծաւ
եւ ան ծաւ մաշուի . և ան
իւր թիւ բնաւ անիւ ի յանեաց
մահն տիրել նմա . և մինչ
մեռաւ այն միս . եղև փոյթ
մի մարդան . պատուել և պա
հեւ

հար իմ Զրոյն . հաճ թու՛ն
որդու՛նք ծըծե՛ն զնա . և իբ-
րեւ տես զիս սկսաւ . կրծծ և
հասեւ . վայ զիս որդեակ .
իշար դորեոց իմոց վայ զիս
տնօրէնուեց . զի զամբ բանս
գրոց քն ունայն կարծեմ . և
ուն հաւատարմի զնա ցողացն
տանջանս . և պղծութիւնք ւար-
բեցուք ծառայեցի . և արք-
յա զապս իսոր աւուրց գարշե-
լին ցանկութեց շարաշար հարու-
ան իմ . և ահա սակս արհա-
մարհելոյ զպատուիրանս տն-
կրկին տառու՛մ զհատուցութեւն .
և հասին ինչ անխիւ . շարիքիմ
և զհա շամբ ողորմութեւն և օգնեա
կանու թէ արք իշկւցեա . որ
գեակ . զսնունքի զոր ունիս
յիննէն . և տուր ինչ զիս արեւն
բարեգործութեն . և ողորմեա
ինչ որդեակ խորովելոյս . ի
հնոցի հրոյս . և քթայ իս որ
գեակ . մատենայն տանջա-
նայ . օգնեա եւնդի բո վշտա-
ցիւնս . և տուր զճեւեքս յօգ-
նել ինչ . իսկ ես ողբայն
դաւադին . և ոչ իշխեի տաւ
ձեռն յահէ վերակացուացն .
և նայ քարձե՛տլ ասէր արտա-
սուօք . որդեակ օգնեա ինչ .
որդեակ մի մոռտնար զողբս
մօր բո . յեշկւցեա զեկոնու-
իմ զոր կրեցի ինչ ունեց . և քթ-
թողուր զիս կիզուել իշնոցիս
յայս . իսկ ես եեղեալ ի ձայնե
հարտասուացն . և ինչ ւարա-
րեալ լեալ . և գեցի զձեռն
իմ հանել զնա . և իրցեա արա-
րի զայս . կիզեաց հուր զձեռնս
իմ . և սկսաւ լալ . և ողբաւ ի
ցաւոցն . և լուեալ զձայն լա-
լոյ իմոյ որդեին քիս իտուեն
և սկսան հարցանել զի՞նչ լաւս
զի զարեւոցեալեի . և եկեալ
տեսին զի կիզեալ էր ձեռն իմ
և հարցին զիս զի՞նչէ այս .
էւ ես զամպատմեցի նի . և

յայնմ հնա և հեռեցայ լիկա
երիմա՛մ կենաց հօրիմոյ . և կա-
մեցայ գնալ զհետ քաւաքա
վարուեմ նր . և զհա ինչ ունե-
տե որով եցայն ինչ ուն վս ո-
ղորմութեւն . Թի որդ արեւ
տանջանք մեան շարաքոր-
ծաց . Զայս պատմեաց մեզ
երանել ինչ կոյսն . զոր ինչն
հաւատացեալեի իտեւսկենե-
անտի . և ասէր թեւ անպատմե-
լին բարեք արդարոցն . և ան
բերելի տանջանք մեզաւորաց
և զոր մեք հեռեւեցութեւն . Իբ-
րատու սորա . զի երանուէն
այնմիկ արժանի իցուք իքս
յս իտր մեր որով փառք և պա-
տիւ

Եւ տիւ յաւերտեանս ամեն .
Եւ սէր ոմ իմեքայ իրեցոց
ծերոցն . եթե ես որդիս իմ
ճարտար տի կուցն . և յորժամ
փորբէի նստեի իտաւսրծ . և
տեսանէի զհայրն իմ բազում
անգամ . պատարագս և զոհս
կատարելով կուցն . իսկ եր-
բեմ ծածուկ եկի զկնի նր .
և տեսի զստանայ նստալ և
զամ զօրս իւր տաւջի նր .
էւ ահա իշխանս մատեաւ
երկիր եպագ ծմին . պատաս-
խանի ետ ստատայ և տե .
ոհւտի դաւ . և նայ տե .
այս տնուն աշխարհի . յարա-
ցի մարտս և բազում մարտիս .
և հեղմանս արեւնց արարի .
և այժմ եկի պատմել քեզ . Էւ-
ասէր քան թա՛մս արարեք զայս
ասէ . տաւքս . ք . հրաման ետ
գանել զնա և ասէ . յայս շափ
թամանակս . միայն այսէ վաս-
տակ քո . Էւ ահա միւս այլ եկն
և երկր պագեաց . ասէ և դու
ոհւտի գաւ . պատասխանի
ետ գան և ասէ . իծովն եի .
յարուցի շարժմունս և մորիկս .
և ընկղմեցի զնաւն և բազում
մարդիկս սպանեալ . եկի պատ-
մել քեզ . Էւ սէր ցնա յոր շափ
թա

ժամանակս արարեց զայս . և
գրեւ ասէ եւ առաքեալն . Յայն
ժամ հրամայեաց եզս զան
հարկանել . և ասէ . Եւ որ
յայս շահ աւուրքս զայս փայն
արարեց . Եւ ահա երբորդն .
եկն . և երկր պարեաց նմա և
ասէ ցնա նշնայ . երբ ուստի
գաս . պատասխանի եւ և ասէ
յայս առաւ քաղաք հարստ
նիք եղն . և յարոցի պատե
րաջնունս և բաղուս արեանց
հեղուքս արարի . ի ձեռն փե
սային և հարսին և եկի պատմել
քեզ . և նայ ասէ քանի աւ
ուրս արարեց զայս ասէ . ժ .
և հրամայեաց ու ժգին հարկա
նել զնա . Յետ սոցա . եկի
փ . սայն . երկր պարեաց ը
մա . Եւ ասէ ցնա իշխան դի
այն . ուստի դաս . ասէ յա
նապատի սյ . իս . ամե մար
անչեի Եւ կրօնաւորի ու մեծն .
և յայսմ գրեցի ընկեցի զնա ի
պառնկութի . զայս լուեալ իշ
խանն դիւաց . յարուցեալ
համբուրեաց զնա . և առեալ
զպսակն զոր ունէր . եգ իգը
լու ի նորին . և նստուցեալ Եւ
իւր յամբուրեաց ասէ որով հեռե
զայս գործս կարացեր առնել
որով աւիտա յայսմ . Չայս տեսի
և ասացի . այսպէս մեծ եր պարք
կրօնաւորաց . և հաճութեան օյ
որ կամեր զքրիստին իմ . եւ ի
և նշն փայնակեաց .

Մատնագ մեղոնս ի հարցն վս
երածելոյն եփրեմի պատրիար
գին անդիոյն ու մեծին եթե ու
ներ տանելին նախանձ . վս
ուղղափառ հաւատոյն . ի աւա
յառուր փոխ վս ու մեծն սիւ
համար ի կողմանս յաւաքս յօ .
եթե ունի զայնակն սեւեռիս
սի և հաղորդակիցն նմա . Եւ գը
նարեալ առնայ կամեցաւ հաւ
անցնուցանել զնա . և վարդա
պետութիւն աղաչեց զսիւնա
կէս

ՊԼՈՒՄ . ՅԵՆ . ՎԼԱՍՏ
կիացն . առաջի կալ առաջ
լական աթոռոյն . և երկր
գուք հաղորդել ի կալոյն զգրկ
եկն զեցի . Եւ պատասխան
նմա սիւնականն և ասէ . եւ
Եւ ձեզ ոչ հաղորդեմ . Ըսե
ցնա սիւն եփրեմ . ո՞րպէս կապ
հաճեցուցանել զքեզ . եթե
լնորհիւ քն օյ մերոյ յի քի
պարտեմ քե եկեղեցի յամ աղ
անդու թեմն հերձնաւոր
և ասէ ցնա սիւնականն . վս
ուսցուք հուր ո՞վ օր իմ
պատրիարք . և մոցուք իմս ի
փառին . և որ ամբողջ ելանի
ցի ի հրոյն . այն ուղղափառ
և նմա պարտեմ հեռա իւր զայս
ասէր վս եկեղեցուցանելոյ ը
պատրիարքն . ի սկսելն եփրեմ
տունեալ սիւնակեցին պատաս
խանի ասի . պարտեմ քեզ ո՞վ
որդեակ իմ օյ ի 40 րե քում
լսել իմ . և ոչ առաւել իմ
պահալ ընել իմել . զի դր
ինչ խնդրես . այդ վե բազոյն
քան զտկարութիւն մեր այլ ու
նիմ յոյս յորդին օյ վս քեզ
թե ոգոյ քե առնել զայդ .
Հայն ժամ ասէ Երանելին .
զմերձակայսն որքան իմ
նշեալ և օր զի եղբայր ոյս
նշան խնդրեաց առ իկեղեց
նել զանձն իւր . արդ անբ
այսք փայտ . իսկ նի բիթ
բաղուս փայտ . յայն ժամ
բաման եւ պատրիարքն փ
ուել առաջի սեանն . և ն
ցոյն նմա . ահա ասի
հուր . արդ իմ եւ Եւ քառ
տանն քու մոցուք իմ տան
իսկ նայ զարմացեալ եզե յո
ղաքս հաստատուն յոս այլ
պատրիարք իմ . որ ունէր ա
մե . և երկու ցեալ սիւնական
ոչ կամեցաւ իմանել . Եւ ս
սի զնա պատրիարքն ոչ նոր
իսկ ելալ այս սահման .
արդ Եւ որ ոչ կապա առնել

և զսրբելիս քո . և արար մա
 նուկն զհրամայեալսն : Եւ
 յոր ժամ եկեալ չաշէին . և առ
 արբայն դանիակ զստընդիայն
 առ ինքն . և սակ ցաղայն ա
 ռաթի ամենեցուն . Հրամայ
 եալէ թե զյայ . զի ցուցցեա
 թիս ո՞վ է հայր քո . և ստըն
 դիայն և ցոյց մատամբն իւր ըզ
 հայրն իւր . զայն որ այրն հր
 կնջն . մօր աղային : և եր
 անգր և ատանէ ալք միայնաւ որք
 . Ի՞նչ . և փոռաւ որ արարին ա
 մենեքեան զան . որ պաշէ
 զայն սին որք զչլմարտութիւն
 յամ սրտոց իւրե շնց ինդրին
 Գնացաք առ սբայն . զոսիմ
 ոսկիւ լիեցցին իսկնա . և եր
 ինչն օտն թողեալ զեպիսկո
 առ ուրն . և եկեալ թնկեր
 իսնն . ալ մէջ վարուք և պե
 ղե լիկ սործովք . լյա պաա
 մնայ մեզ . Թե յոր ժամ մա
 նուկն իւր ելի ի իսնն և սինոյ
 և զն իր դաի յայր փճեր ոմ
 սերին ի կողբ գգեցեալ . և
 յոր ժամ ետես զիս . յառաջ
 քան զողջուկն իմ սեքս
 մի հոր եկիր այսր քո իմոս .
 ո՞ւր կարիս աստ նաեւ . իսկ
 ես օգի ծուր և անմի . արա
 սեր արար և ասա ուստի չա
 նաեւ զիս : Եւ նայ ասէ .
 յառաջ երկու տուրք երե
 ւցաւ ինչ ոմ մի և տե . ե
 թե ահա դա մոր թէզ կո
 նաւոր մի . անուն իմ զսի
 մա . մի Թոյլ տար նմա բը
 նակիւ աստ . կափմ ինա զե
 կեղեցին բարիւնի որ յերկոյ
 տոս հաւատաւ զայս ասացիւ
 դնաց յինն իբրե քաք ընկեց
 ան և արար աղօթս իբրե զի
 եւս պապս զառաք . և իբրե
 կատարեաց զաղօթս . և կի
 տ իս և հաւեռուրեաց զճակաա
 թե և ասէ կեցցես որդեալ ըտ
 րեալ և կիր ձե երեք զքեզ
 ալ

այսր զիզմարմնս իմ ափովն
 ցես . իսկ ես իբրե լուայ ըզ
 փոխին իմ . ասացի քանի ան
 ունիս աստ արբա : Եւ նայ
 ասէ . ինչ ամս որդեալ այժմ
 կատարեցի իդմ . իբրե իս
 սեր նա . երեւցաւ պատկեր
 նի ինչ իբրե զհոր և ասէ
 ցիս իսաղաղուի ըթ զորդեալ
 աղօթեալ մի իմ . զայս ասա
 ցեալ եդ զանն իւր և հոն
 գեաւ ծառայն մյ . իսկ ես
 արտասուօք ողջադուցեալ ափ
 փոփեցի զնա . և յետ երկու
 տուրք դարձայ իսեղոյն փ
 Գ և աւորելով զան .
 Եւ անցի ի վանս երեքին . իս
 յողջանալ . ես և երբայն սո
 փրինիս . և պատմեաց մեզ սր
 բա նիկօրայոս բազանայն ն
 րին վանիցն . երեք էլ յալ
 իսարհն իմ վա՛րք մի կաւսեաց
 յորում են սեծիք . իւր և հոգե
 անսր .
 Գնացաք իմ . բայդու . և իս
 օեաք ինեա աօրիս բաղաբին
 ը սոփե սալն . քիսա մնի մի
 օդատկար շնորհին . Եւ պատ
 մեաց մեզ և տե . կայր ասա
 զպովն յերմոյ բաղաբն անն
 իմ դա իմ . զբաղումս միմ
 ցոյց . և զբաղումս եսպն .
 և ափն և ին բաղումս արիս սր
 ծեղց . ուր տեւ Թե այլ որ
 ոյէր արարեալ այնք : Եր
 բեմ իւր ինն . յոր ժամ եր
 յաւաղակիւն իւր . որ ունի
 առ ինն . Եւ արք . յայն ժա
 մու եկն առ ինն զղլումս ար
 աի իմ այն . ինչ զառարեւացն
 և ասեք յինն . ո՞վ զպապ
 մինչև իմ քր զարին անպա
 անց Հեղուցուն . և ուր պիտե
 զի իսրդեւոցն այլ մի ինն
 յաւաղումս ցատաւ անի . և յոյ
 նակի այս պիտի ասացեալ իմ
 եթող զո՞րկեք օհ իւր առն ան
 զաւաղակն որ ը իւր եր . և
 գն

Դ. Զին
գնաց իմանալ յայն յորոհմ լի
նէն կատար . Եւ արիւնաց ըզ
դուռն եւ դռն ապանն անսե
ցնա զիհն խնդրես . ասե աւ
ագակապան . փայնակեաց կի
սիմ լինել . Եւ եկն դռնա
պանն աւատանաց արբային վ
նի . Իբրեւ լուսա արբային գը
նաց Էեանս զնա գի ահա ծե
րացեալեր . Էստե դաւիթ ցը
արբայն . որ ասէր . Էրնկաւ
զիս զի կաթմ փայնակեաց շի
նեւ լի զսե ցնա արբայն . ոչես
կարող աստ լինել զի բաղու
վաստակս ունին Երբ արբս
Էհսկու մն իմ մեծե Էբո ան
ընդեւ Կոյով կանոնաց վա
նից լիւնիւ ոչ կարես . Եւ
նա ասե այլ մի Էե սողու շա
նամ մօր փայն արաին զայս
լուսնեւ զիս իվանս . Եւ ար
բայն ասե ոչ ասեսես զայդ
զի ոչ կարես . Եւ այն ժամ ա
սէ . գիտեալ զի Էսեմ դաւիթ
աւագակապան . Էմ այսո
րիկ եկի այսր զի լագից իմ
մեղաց իմաց . Իսկ ի թե ոչ կա
միցիս Եւ ինն զիս . Երբ
նամ մօր բնակեալն իրիս
գի Երեւոյ յառաքին գործն
իմ . Էբե իմ զորս եկն իմ
Էրամենե սեան զէեզ սպանա
նեմ . Էկ արեանեմ զվանս Էեբ
մայ Էարթան իսկեբ . Գի ոչ կա
միք զիեւսն իմ . Էոյ դուք
զհոգ իմ սպանանել փութայք
ես զմօր փն Էեբ փութացից
սպանանել . Եւ կամ երբ մե
ցոյ զիս Էես զբանայեալսն
Էեբ կարարիմ . Չաւս իւեալ
արբայն Էրնկաւ զնա ինեբո
Էոեանալ զյո ժարուի իմ
Էոեանալ զնա . Էեմ նմա ըզ
սի սեմ . Իսկ նա Էկուսի
Էանս Էեկարս . Էեոհարհու
Էեո Էեկ գրուե . Էհանս
գրուե զամենեւեան . Եւ քան
զբնաւս յառաջեաց . Երբ Է
իսե

Զ Ո Գ Ե Տ Ե Ո Զ Լ Բ Զ Դ
իսեանակն նստեալ նի ալո
Էս մասաւոր մատուցանի . Է
ահա Էկաց արաւջի նի Էրն
ապի մն Էասե դաւիթ . Գա
իթ . Էթոզ մի զամ անօրեան
Էթսք Էկարողես սայսու Էե
ան Էշանս գործել . Էատաս
իանի եմ դաւիթ Էասե ցհ
ընշտակն . ոչ կարեմ հասա
աւլ քեզ զի միջք իմ Էանս
գոյն եին զոր ստացեալ եի
քան զաւագ ծովու . Էարգ
Էոդուր Էարար ինն Էե յայս
սանալ ժամանակիս . Գատաս
իանի եւ Էրեշտակն Էասե .
քահանայն զաքս Էիան ոչ հա
ատաց ինն վս որդոյիւրոյ . Է
ոչ ինն իցի ինա ալ իսրաւ
իւր կապեցի զի գու նի . Էոյն
պիսեդու փան հաստ լի
ցիս բանից իմոյ . Էաս լի ոչ
ոչ անիս իմ Էեքեզ . բայց
արբ գիտեմ Էի զի ոչ լուսեզ
հաստ ալ բանս իմ . վս ո
րոյ ոչ ինն Էսցիս ամեն Էեթ
Եւ արբայն դաւիթ ծուեց եր
եւ ծմ Էեանս որ ժամ յալսուր
Էիեի Էզան Էատաս Էան Էե
Էարեն Էե Էոյն Էի իսեի
իսկայն իմ Էոյն Էալ Էե
նամ մօր ցանեմ այլ Էր զի
Էարգ Էուս ինն Էալ Էա
Էսիս Էե Էրեշտակն Էասե
Էացցիս յօ իննաւոր իո սան
արգել . Էայց իրաւարկն Էը
Էեալ կացցես ամենեկն . Է
Էըն այն . Եւ բաղու Էը
անս արար մե նոյա . Էսկ
զսաղմոս Էրգուրն սաղմոսե
Էլմմ Էհուս Էարբ Էանս
այլ Էե Էրբան Էե իսե փո
քու ոչ կարեւորատա իսե
Էընայն Էատաս Էեզ զայս
սոփի սոեան Էանս . Էե բա
զու մանգամ Էե Էի զնա Էի
Էալ Էրբ Էի զի
Էեբ արբայն աղեկ սանգ
րոս . Էի զեգն Էանե . Էթե
Էբ

[illegible]

ԳԼՈՒԿՍ - ԺԹ - ԱՆՍՈՐ,
 նախատեսվել ոչ կարողացող
 լուս գծերն - և ապա թեպէ և
 նման հարամայն աց ծմա վերին
 Հայրապետութեան արժանի լի
 նեւ - և այս պէս ողջունելու
 զնա հանապարհորդէր իսկա
 լեառն - և առ ձգիս ի իւր
 զայնպէս րոտ ծեծոյն արդոյ -
 Եւ անցեալ Էջորդանան դեմ
 սկսաւ գողալ ծեծի ի իւրմեւ
 Թեւն - և զի ոչ կարէր գնալ
 դատաւոր փոքրիկ հանգր
 Հանգրաքայն զի ոչ կարէր շար
 ժիւ ի տապոյն - արարաւ անդ
 երիս ակուրս - Եւ տեսնեալ
 ծեծի յանուրջս զօրն որաւոյ
 ցինքն - ասա ծեծ օ՛ւր կապի
 դիւալ - պատասխանեաց նմա
 ևսալ - Իսկապէս սրնա կապի
 դիւալ - Իսկ երգեալն ասի թէ
 նա փորացեալ զքեզ փոր
 Թիցն - և ոչ կարող հաւանի
 ցուցանել զծեծին Եւ - ասա
 թեոց այս պէս ի ծեծոյն իսկ
 լիւր ևս ուստի պատել ի
 ծեծոյն - և քարմեալ ի վա
 ալ զծեծին - և այն իսկ այս
 զգեստեւ կացեալ առ նմա
 ասի - Եւ կապի տշխաւն ք
 րի ծեծ - Լուր թիւ և փորացե
 ին քնապիւ - ասի քնա ծեծ
 դու իսկ օ՛ւր աս պատասխան
 եւ ար քեզեցաւ - և ասի յ
 հաննեւ փորալն - և արդ
 սնի թիւ պատեալն փորաց
 քնա ասալ - զի յայրդ այդ փոր
 առաւել քան զլեառն սնա
 զի աստ քաղաւ անգամ Եւ
 մեր յս թիւ տեսանել զքն
 արդ - տալ ինչ քան զի այդ
 քնապի սքնա - և ծեծի վաղվազան
 կեանք - և ծեծի վաղվազան
 քնկալաւ - և աս նմա քան
 Եւ - Եւ այսին - Եւ ողջունա
 ւա՛ւ ամայն որ ի տապոյն և ք
 յակահար եղծալէր երբեկոյն
 մեռն - և եկաց նմա զմե՛ծ ան
 ծուր - և արաւ զայն ծեծի զք
 և ծի

և ժողովեաց անդր եղբարս :
 Եղևնու զնն որդոշի օսմասայա
 Սյր օհի և երկայր յայտմ տեղ
 և ող ի ստեփանայ յայրն . և յայն
 արհիվարս ստացաւ . արեւմ
 տեղիւք քայրն ան նա և ըն
 դուներ զնմ և երգող իւր շնոյր
 Գնացաք թիարախ . սրբոյ
 և օրն ձրոյ սարայի տապաւ
 անտնասնոս . իւր պատմեաց
 արգ և երն և առե . երեւ յոր
 ժամեիեռ ի վար անտնեցացս
 Եղևնիս և լայ . և րոն կոնոն
 անուն ի կիւն ի կոյն և նեալ . Բայ
 կառնիւ . այս ինքն մկրտուե
 զի ուր անեի այն պիտի և երոյ
 Գրամայեցին կառարեւ զվլջո
 տուք . և զամենեւեռն սրգ
 քային ի Հաւա . նայ օծաներ
 և մկրտեք . և յօծանելն կանտեց
 քայն ապա զեր . ուստի խորգե
 ցաւ զսրելն ի վանիցն . և Ե
 րեւել և նա օրն յօՀաննէս .
 ասէ Համբերեալ և եռ թե
 Թեւացուցանեմ ի ինն զմարտ
 իւր այնպ ժայր Հայրն կոնոն
 Թեւացուցանելոյ զմարան .
 և աշ ինեք . իսկ երբեքն պ
 ասէ և այդ զթիվ պարսիկ գե
 ղեցնի գողով յոյժ . գաւ ի
 մկրտուք . և յայն պիտի գե
 ղոյն խորշեր քահանայն . ոչ
 կայեցաւ օծանել զնա անիկ
 սք իւղովն . և վժ այսր պատ
 ճառի յապաղեք երկուս և ա
 ռարս : Լուաւ զայս սարե
 ր անկողաոսն պարս . և զարմա
 ցեալ ք գործն զնել և սար
 կաւաքուհի ար ք նա . իսկ
 քահանայն Հրաժարեք և ապի
 ոյ կարեմ այլ այսմ տեղալ
 Հանդուրձել . և եւ ան իւր
 Թար և գեւոյ . և արեւ գեւ ք
 լեառն գնաց . պատահեաց
 զմա սքն յօՀաննէս մկրտել յայտ
 նասյ ոմ իմարանի . և Հէգ Հայ
 նիւ ասէ դարձի՛ր դարձի՛ր ի
 վա

ԶԳՐԵ ԳԵՍ ԶԼԻՐ ԵՂ,
 վանս քո - և ես բարձից շգ
 մարան իրեն - յայն ժամ ար
 բայն կոնուն ամէ ցնա - զար
 մացմամբ - Հաւատա ինչ զի
 ոչ կամիմ գառնալ - Բաղուն
 անգամ աւանանքն ևն արա
 յո - Ըմբռնեմալ զնա օրն
 յոհաննէս - նստոյց քիւր և
 կնքեաց մատաւրն իւր ինե
 քոյ Հանդերձին զկաւրծուն
 նշան խաչին - և անէ Հաւատա
 ինչ բազանայ - զի անործեի
 վարձս առ նաւ ընդ թմորակն
 և ոչ կամիս - անց բարձի
 քին զարան - Բայժմ վարձս
 ոչ ունիս իցործոյ յայսմ
 նէ - ար զարձ ի վանս քո -
 և անէ բնայթ - և զէ ինձանէ -
 իսկ Հայրն կոնոն քարձաւ ի
 փաբանակն յերբորդ օրն -
 և եօծ - և մարտեաց զպարսին
 կինն - և ոչ անկնին զգաց
 լինէ կինն - և պառնէն ընտե
 քք գային - օծանէր և մարտ
 և ոչ այլ ինչ շարժեք ցանկու
 ինձանէ - Եւ այս անս կատա
 ղ ընցաւ խաղաղութ -
 Եւ ամբ մեզ արբայն - Լեոն
 զինս ի փաբանակեաց ցտ
 բոյ Հօրն մեր Եւ արորաիւ
 Բասեր - Լին յորժամ Հրաժա
 րեթն - Եկն անստայ յայս փա
 բայս - և ելեալ ի կիւրակէ փ
 զնացի յեկն զեցին առնուլ ըզ
 օթ իտակուրդն - և ետնս ի Հը
 րն խորի ք յաթէ կէ անարբն -
 Երկիւղ մէ անկաւ ի զիմ
 և Հրաժա րեալ զնացի իսծնե
 ան իմ - յայն ժամ եկն առ իս
 շայն որ առեր - Լին իժամո
 յայօժանէ սրբեցաւ ընծայա
 րանս այս - և ես Հաւատացի
 նաւ -

Բայց քանի որ այս պահին
ստորագրելու համար
հարկավոր է լինում
այս պահին ստորագրելու
համար հարկավոր է լինում

սրբոյն մակարար . և գէրասի
մաւ . Եղեւ անգ . եղբօր միոյ
վարձակել . եոյ լուսաւ ծերն
միւն . և աղբիւց սուսաւոր ե
կէ շէր յի ծամել արուսն . ո
րով ասեցեք ան ծողովիւ
առ ի տանել . զմեռեալն . Եկն
ծերն և ետնս զդրեղբօրն
դեալ յեկն շէրին . արամեցաւ
յոյժ ծերն . զի ոչ ասեւ ողբու
նեցի զնա նախ քան զեւանելն
իկեանցաղոյս . և մատեաւ աս
մակիւս սոռելոյն եւ ասեւ արե
եղբայր . և տաւ ինձ ողբոյն . և
աս ծամայն յարեալ . մեռեալն
և ողբունն ազ զծերն . և ասե
ցնաւ ծերն . և նկատ արդեակ
արդի հակաիւր միւնչե ցայ քս
որինն ալ . և յարեցանե զքեզ .
որով հեացոյց զամենի սեան
ծերն սք այս պիսի սքանչե
լեօք և փառաւոր առնե ին
չաւ .

Ըբբայն դանիկ . ք աշա
կերտան իւր եկեւ լալեկսանդ
րիս . և ասեալն անգ այրի
կոյր և մերի . որ ասեւ տուք
ինձ և ողբումցարուք . Եւ աս
եւ ծերն ցալակերտան իւր .
տեսանէր զսա որ սնալսե .
իմե՞ չափե . կամի՞ ցուցանել
ձեզ զվարս արա . Եւ քն
ցեալ ծերն առնա տե . արա
սէր տուիս . յունիմ ինչ զի եւ
արմաւենի որով կերակրեցայց
և ասե ցնա զինչ ասեւ սք
բայ . տեսանէս զիս մերկ
և ինդրեմ . և ասեւ տուր ինձ
որով գնեմ արմաւենի . և կե
րակրեմ . բայց կազցե ս աս
կաւ մի . և ակն արկեաց սք
բայն աշակերտին իւրոյ . և ե
կին իւրն մարիս արաս բոյ
քաղաքին զինի կուրին . անդ
որ ներ զյարկս իւր կոյն . և
ասե ցծերն դագարեալ ինձ
արա արբա և զնսցեալ իւր
նեակ իւր եբեր ծերոյն զամ
բիւ

ԴԼՈՒՄ . ԺԲ . ԱՄՍԻ .
բիւղ մի . իւմա եր շարս և
թուղ . և նուսն . և յայնմ
գաղթեցին . ք ի զլիւր . և
իսթեանոյ իւրեկ Հանեալ ար
ծալթ եւս յհայրն . և ասե ցը
նա աղօթաւ արա ի վր իմ հայր
Եւ եկն ծերն առ աշակերտ
իւր . Լայր և ասեւ . քանի
գաղտնի ծառայօիւր ունիւն
կեկրաւ ինձ Երօչ դարձաւ ցո
նեմ ինչ յաՀաւեհեկե գո
րա զոր եւս իւն . Թեպ ոչ եւս
տոյ ինչ մեզ . ասկայն կաւայց
վս դորա միւնչե գնացե հոգ
ք հոգաւառումցանկացե ալեկ
Եւ թեոյն առաքս հիւանդա
ցաւ . և ասմ մեռի եկեղեցոյն
և ցաւեր յո ծ կաշուն . և ան
կեալ գնեի յաւաք սրբոյն
մարկոսի . և երեկցաւ իմ
սքն մարկոս արասեալն . և
ասե բերեք զկոյրն . և զիցե
զձեռն ի վր քո և ողբացիս .
և աս օրեաց կօն օմ վաղիւ
դակի գորդիսն իւր և երեթ
չնա բաւաւ . և եղ ձեռն և
առ ծամայն ողբացաւ . Լուր
եղեւ այս ամ քաղաքին . և իւր
կալահայրապետն յարեալ իւր
քեւ զկոյրն . և ծերիւր զնա զի
իւրալ առաք . և երեւալ կոյր
այնա . և աՀաւ Հասիւն և հայրին
որ իւրեկ թ . քան զի սք բա
նիւ . և որ իւր աշակերտօքն .
և ս և բաղումք ի հարցն . զայ
ին առնուլ զաՀաւե ծերոյն .
և ամ քաղաքն անդր ժողովե
ցան գոհաւք բազմօք . Եւ աս
զիցին զնա մերձ առ արբայն
մարկոս որ վս Թի յիմարիւր .
Եւ եր վարք ծերոյ կուրին
այսա . և զի որք ինդրեին ինչ
մանեւ եւր . ասոր Հանաւաղ .
բայց զի եր ի յանցաւորս . և
զոր իւրեկ բաւաւս . և ասոր
գայն Հիւանդաց . և ինչեւն
նոչ մի ինչ արդիւնք առիւր
և զայս վս զթոյն նեղեւոյց
գոր

[illegible][illegible]

Ժաւ Բլմանէ Բախեաւ . Ե
 ե զբայք զկեն նթ հետա մուտ
 չինէր . ապ ընթացուէ նթ
 ոչերկարող հասանէ Եղբօրն
 Էաղ աղանէր Եղբայրն Էա
 սեր . վս այ կայցես . Իսկ նայ
 դարձաւ Էաւն . Էս վս այ
 փախտական լինիմ իբնն .
 Իսկ Եղբայրն տարակուսեալ
 ի միտս եկեալ ընկեց զծան
 քուին յինքնն զլիբխոսնն .
 Էթեմ Էաղաւ մերկ գուղմ ա
 մեն Էին ուն Էնայն . Էմտաւ
 զհետ նթ . Իսկ յոր ժամ նայ
 եցեալ Էտն Եթե զերծ ըլ
 հանքերն ինքնն . Եկաց
 Էոջ փախեալ . Էլբե Էկն
 Եհաս Եղբայրն Էողքու նեալ
 զթմանն Էտաւ . Եսե Էս
 տաւարակն վս այնքիկ փախս
 տեալ ինէր Էլ Էն-զիզնիւթ
 աշխարհս ունէր . Երկա
 քն ծանրուին Էւր հակել ըզ
 րիտս զկեն Էւր . Իսկ յոր ժամ
 ընկեցեք զնիւթն զայն իբաց
 կացի մացի քեզ . Իսկ Եղ
 բայրն աշայեաց զնա Էասե .
 ասա ինչ բան զի կեցից . Է
 նտ աւե ցեղբայրն . ով որդ
 եակ կախս կեալ . փախիր ի
 մարգկանն Էկեցցես . զայս
 պատու իրելով Էհասա տե
 լով զնա ինոյն . յարեալ Է
 Էեռացաւ յեղբօրն . Իսկ
 Եղբայրն ահա լով զնն Էող
 բալով դարձաւ . Էասեր թե
 ուն յանապատի մուրեհալք ի
 լերինս Էկայրն Էւրացեալք
 զաշխարհս . թիւ Էա բերն
 մարմնով սեպան Էա մր Էն
 յայն իբրեւն . Էհաւն առ
 անկալ ին Էերան ելիք Էղն
 Էպատմիցին իվանիք . սորբայ
 հօրն մեթուսի մի . Էսկե
 ցացն . Եթե յառաջ բան դաւ
 ուրս զայս . Էղն աստ ուն .
 անունն Էանթուս . Էաղմաւ
 ուրս իւր Էպահա լինէր ինո
 տիւ

ԳԼՈՒԽ - ԺԹ . ԼԼԱՍՏ
 տիւայ . Լըբ Երբեմն ժամ
 յորումէք Եթն յանապատն Է
 կայր յաշօթս ահա տաւիկ
 փայլն իկողմանն յայնոսիկ .
 Էտեմին զերն Էտարածան
 Էոն ինացանէ Էարա դոյն
 Էրմեաց իվ թե Երոյն սրբոյ մր
 Էացուցեալ զսուրն . Եր ըն
 թացիւք փայր սպանանէ Է
 ծերն . Իսկ Եթն իբրն Էեթե
 զսարակ ինոսն Էրաւերկ տըշա
 անօք . հայեցաւ յերկինս Է
 ասե . Էթ յս Էս . Եթե հը
 րամայեցեք այս պեռ կաարիւ
 ինչ . Եղիցին կամք քո . Էլ
 առ ժամայն Երկր պատարեալ
 եկու զտաճին . Իսկ ընկերակ
 ցացն իմ տեսեալ զնան յայս
 Էզե ունալուն գիմցին իվ
 տեսնին զիրն . Էասին զնա
 ընկզմալ իտորս Երկր Էգեռ
 Էս գնայր իտորաւ զի ալք .
 Էրգողման Եղեաց զարհուրե
 ցած յոյժ . Էրաւեալ Էե վս
 Եթոյն սրբոյ պատահաւ ցաւ
 Էլ Էայնին սրբոյ Եթոյն .
 աղօթեալ վս մեր Էպատու
 հասեր Էգմեզ Էայն պեռ մե
 ծաւ Երկիւղեա գնացին Էլ
 Եթն քրկերաւ իւրոյ սոր
 կինսին . Էեկն իվանս իր Է
 պատմաց . Էամենէ քան փ
 ուաւոր առնէին զնն . ալ ոյ
 պահ զօրեւ իսկ իւր յմե
 քեւայից յերեւելաց Էյան
 բաւ թից Էշխաւաց .
 Էպատմիցին յայսմ գահից հայ
 քն Էասեն . Էախ քան զսկաւ
 աւորս հանգուցեալ Էրայն
 Էեացն պողոտ հոռայեցի ալ
 գաւ . Էրոյ յիշատակն Էհո
 եղիցի .
 Էրբեմն զնաց Էբեռնակ իրն
 Էյօտար աւոցի աշգիւր Է
 Էոկմի փոքր . Էյազգմու իւ
 րին . Էոխեաց կիս Էշն զմ
 Էուկն Էեպաւն զնա . Էեպեալ
 զայն տրամիցաւ յոյժ հայրն
 Էթ

այսպէս . ի վեր այսորեկ . և որոշ
այս քննել և քննաց յանա
պատեն իսկ զի մի որկոյնիւր յա
րօնան . և անգ լուեալ յանա
պատեն աշխարհի և կոհեր
վեր մանկանն . իբրեւ զսպանող
աշխարհ քառասպարտել իբրաւա
տանն . Եւ եր մերձ առ ինքն
առ իւր . և հանապառազ եր
թայր հայրն այս զուս իբնակու
առ իւր . նայն . և սպառնայր
զայրացուցանել զնա ի վեր իւր
զի յարեցե կե ղնցէ զնա . յոր
ժամ ետես և թի ոչ լինի . ա
սե առ ինքն ննջեցից յանցս
առ իւր . և յոր ժամ գնա
ի գետն ըմպել ջուր . դառաւ
անդ դեւ ինչ կարեւոր ի վեր
ցէ զնա . և գնացել աւ յանա
անդ . և յետ ապաւա յախու
եկեալ առ իւրն ամ լուսեք ի
նմանութե մարդոյ . վաղեայ ի
վեր երբոյն . և օր մերձեցաւ
ինա ամենեկն . յայն ժամ ծերն
ի մայաւ եթե ան ընդհաց
թողուի միշտ իւրոց . Եւ
եկէ քարելալ ի վանսն մեր և
պատմաց զանն . առ ի յօրոնաւ
և ի հաստատուի .

այսպէս և սան շրիս գնացաք ի
արբա թեոքուր . և որ իսկ
որոհի ի ծարուն . և երն պատ
մաց մեզ և ասե . հրաման ա
րի իսկ հօրեն մերմե թեոքո
նե յանապատուորեն իսկ քա
ղաքն թի մի մերոյ դեալ . և
զնուցի և գտի անդ ծերմի ա
նուանք քրիստապետ զուսայե
րն ազգաւ . առ ի նմա ծուկն
և ասե . որա սեր հայր և ասա
ղմակա թի գործս քա առ ի յօ
րոնա իւր . իբրեւ լուսա զայս
յինեկն ի խեղարուր մեծ հաւ
ծերն ինքեան . տեսանելով
դնս ոչ մարիա զիրով յօրուա
իւր շրիալ . Յայն ժամ պատ
մաց ինչ և ասե լուր որդեակ
ն յոր ժամ առ ի բաղուս ջեր
մու

մուրի և յօնաւորուե . զա
ռարն արգելանիս լինի ինչ ա
նուն . և գործերի երթայի ի յայր
սրբոյն թեոքուր . դայն և
այլ հայրք անկո . և հաստաւ
ին զգործեային աշօ լուս . և
որք յայրն քային ի համա
բոյ . և . ծուկն գնեին մի .
և աներոյն աստիճանք .
ժլ . յիջանել անդ օր մային
եղբարքն անդ մինչև ազգեր
իայտե ամուս ժամահարին .
և ասա գայեաք ի հաստաւ հայն
և երայս գործ մեր ազու ժու
ժկաւութի և մատգիրութի և
նել յայրն յաշօ լուս . և ճաւա
մորուսե զհինչ զարմացման ան
սիւ իբրութի յամ յատակքայրին
կանթեղոք եր լցեալ . և օր
ինոցանն վառեին այլ և երն
որք ոչ վառեին . և տեաի եր
կու ասա քաւաթս զգնցեալս
և օրուսեալս . որք պատ
բաստեին զհանթեղսն . յայն
ժամ ասեմցեմ իւր երգիք
զհանթեղս ասա քան զի ոչ
բաւակուն այրս տանել զորք
գան աշօ լուս . և քաւաթս
նի ետուն ինչ և ասեին . Եւ
թեղքս յայտրիկ հորցեւն .
և ես ասեմցի . իւր ասա
մանք վառեին և ամանք ոչ .
և քաւաթս սնեցին և ասեին
եթե կամեսցին և այլքն վա
ռեցին . յայն ժամ ասեմ վեր
սիրոյ ասացեք ինչ զկանթեղն
իմ վառեալ եթե ոչ . Իսկ և քա
ւաթն ցիս աշօ լուս և մեզ վա
ռեմք զնոյն . ասեմ և գրեւ
և սաշօ լուս . մինչև յայն ժամ
զինչ գործեի . և երկր յայն
բանիցս եկեալ առ իս ոչ զոր
տեսի . Յայն ժամ ասացի
ցանն իմ . քրիստապետ . եթե
կա իս կեալ . աշխատանս ա
ռաւել պիտոյն . և ի վաղեւն
սրոյն յայ ի վանիցն . գնացի ի
լեւանս քննա . ոչ ինչ քաւ
26 ա

Եւ իւրեւ ալ իմանապարհին .
 նա առաւ և նկնջաց սակաւ մի-
 ճարութեան ի մոռնոյն աղօթեաց
 առ ձեռն և առ քն . աղաչեմ ըզ-
 քեզ օր քիչ և արուսանեմ քիչ
 դասն զնուած քո : Եւ երեւ-
 եցաւ նմա ձեռն մարդոյ և
 ինտալ ի ինքնինց որքոնցաներ
 նմա զտննապարհին փնջեւ ե-
 կեալ եկաց ի դռնուն և նկատեա-
 վնաց ի նկատումն ինչ առն ար-
 ինապարհ . և կամեցաւ պաշտե-
 թիւ Հարկաւի բռնաւորացն ի բ-
 րձ յաշխարհականաց . և ժո-
 դով եցան ամէն զբարբեմ օր
 որին առ Հայրն անառն . և ըն-
 տրեցին զոմանս ինօցանն զի
 առաքեցցեն առ Թագաւորն .
 ասեցցն Հայրն ամենաս . ոչ
 տրտոյն աշխատել սոցա և գը-
 նալ . այլ Հանդարտեցցեք ի
 աննեակս ձեր . և ապա հա-
 լեք յաբաթս երեւոս . և ես
 փայլեալ առնեմ զայս գործ և
 մօքն քո և քանարիւն ի զբարբն
 իսկեանիս իւրեանց . և ձերն
 Հանգաբաւեաց իսկնեկի իւր-
 ում ի բրեւ յցան երկոտասան
 աւուրցն այն պաշտոն . ար-
 մեցան ի զբարբն իմի ձերոյն
 գին ասկէին իսկնեկի իւր
 ում և առնին մոռաբաւ ձերն
 զգործ մեր զայն . իսկ յաւուր
 բարեք տասան կարգի ժողո-
 վեցան ի զբարբն իմաւսին .
 և եկեալ առ նա ձերն և ունե-
 զՀրով արտակ արքայի կըն-
 ժեալ մատանեաւ որդոն .
 Եւ ի բրեւ տեսին զայս Հայր
 քո . սոսկացան և ասան զը-
 ձերներք բերեղայս Թագաւ-
 ըզսե ձերեւաւ տոացեք ինչ
 եղբարք . զի այսմ գինքն
 զնացն առ Թագաւորն և ետու-
 քոն զայս գոր կնքել . և ե-
 կեալ յազնկսանդրայ ցուցի-
 ի ինանին . և ըստուցեցին յիշ-
 իսանցն և ապա եկին առ ձեզ .
 և լուծեալ զայս Հարցներկն ան-
 յոյժ

ԳԼՈՒԽ . Ի . ԱՆՍՆ
 յոյժ և երկիր պարհին նմա . և
 այլ ոչ ևս երբեք ի օսեցաւ
 ընդ անն ընդ .
 Եւ եր Հայրն գուշաւ . զի
 Հօրն բնաւորն . և լեւ և զ
 նայեալ երբեմն և եղբ օր
 զոն . և ես ծարաւեցայ յոյժ
 և ասեմ զՀայրն . ծարաւիմ
 Հայր յոյժ . և օրաբեալ ա-
 ղօթս ձերն . ասեցիս ար-
 ցես ըստ իծովուն . և արբի-
 նմանեք քաղցրացայ յաղօթիւր
 զըստ ծովուն . և սկսաւ լնաւ
 զամանս իմ ջրով . քաւցեւ ծա-
 րաւ ի իմ քարանալ . և ասե-
 ցիս փառնեք զայս . զի ան-
 որ առաւ . և ապա օր : և
 րոշե և անդ տալ ջուր .
 Դարձեալ Հարկ եղև միւզ զը-
 նալ և եկաք յեզր տիւրոսի
 դեռոյն . և նայեալ զոսեք
 ի բրեւ իցամաքի իմի գեալն
 ի բրեւ անցաք յայն կոյս . և
 Հարցիցն Հայր զի՞նչ իմ
 նային որք քաղցուր փնջը
 նայի իմի նի . և երեւեալ
 փնջը ցիւղ կարեւր Թեթաւ
 ե . իսկ ինեքոյ տոյց երկը
 Հաստատուի և գնայի ամուր
 իմի նի .
 Դարձեալ յայում ժամու-
 ցնացաք առ ձեր ոմ . և ի
 գնայն մեր արեգակն եկն ի
 մօտնել . և ասե ձերն սղ-
 չեմ զբեղ իմ . կոցայ զար-
 ցակն զի փմացի փնջը զը-
 նացուք առ ծառայոցն
 եկաց արեգակն ժամանել
 ի զբարբն ոմ իւրաւ Հայր
 իսկնաւ . և արարին ազօն
 իմ նի յեկեղեցին . և ոչ ե-
 իմանեք զին զի շար կը յոյժ
 և ասե ի զբարբն ոչ որ կը
 րոշե Հանել զգաբայց փայ-
 Հայրն բնաւորն . և երեւ-
 տեմք նմա վստորա ոչ ա-
 նա նայ յանձն և ոչ գայ յե-
 կեղեցի . և յի զայս արա-
 ցուք . զիցուք զսա յեկեղե-
 ցին

ցին . ննջել խոնդի նք . հայա
ւաւօտուհ զի նայ քան զամե
նեանս քոյ նայ յիկեղեցին
իրեւ գտանե զգաւ անոր . յա
րողացան զգաւ . հեւաւն գեւե
ն հպարտ իմ հիմայնե նք սք .
հաւարարին այն պէս . հար
ջին զգեւաւարն խոնդի նք .
հաւեկեալ աւաւօտուհ ծերն
միայն . հեգքիտ զնա տեղ .
հոչ գիտեմ թե զի՞նչ իրեւ .
խօսեաց ինա հասկ աքինել աք
տաքս . հաւա ժամայն եւ ի
նմանե գեւե . հրժշկեցաւ եղ
բարն ի ժամն յայնմանե ի
բանի սրբոյն պատկառելով .
թեալ . հինքն սք հայրն ոչ գի
տէր .

Պատմէին մեզ զայն աշակերտ
քն հօրն գելասի . եթէ հքէր
մին նմա հուկն . հաւաւն տն
տեսն խորովէր զնա . իտապակ
հեգ իսկտեղն . հասէր ցմա
նուկն որ էր գործունեա իւր .
սլահեա զայն . հինքն եւ ի
սպասաւորութի . արտաքոյ . հ
սկասա ուտել զնա . իրեն եւ
տնտեսն . հաւ իրեւ գարձաւ
հեկն տնտեսն . հեաւս զի
ուտէր գեւա հա . եհար զնա
ոտիւք իսկտեսն ուսիկն սքա
մտեալ . հանկեալ մեաւ ժա
նուկն . իսկ զտնտեսն կաւաւ
արհ միւս հղարհուրումն . հա
ուեալ զմեռեալն եր իվի մահ
աւց իմաքոյ զի հր ժամ ճա
շոյ . հգնացեալ տնկաւ առ
ոտս հօրն գելասի . հղատ
մեաց նմա զայն . հաւ նայ ա
սի միւս մեք առիցես զայդ . այլ
մին հանդարտին է երեկոյս
եղբարքն . տուեալ զմեռեալ
մահուկն ճառքեալ գիցես ըզ
նա յեկեղեցին . իսարկաւագա
նոցն . առաջի սեղանոյն . հա
րար տնտեսն այնպի . եր զնա
անդ . հինքն պնտց . հաւ մտեալ
ծերն իգիշերի . իսարկաւագա
նոց

ՆԱԼՆԱԳՐԻ ԶԱՐՅՆ
նոցն . հսկաւաւ աղօթել մի
շա իմէր գեղեցիկ . հիրեւ
ժողովեցան եղբարքն յիկե
ղեցին . եւ ծերն իսարկաւ
ագանացեն . հմեռուկն էնը
մա հոնդանի . հոչ ոք իմա
ցաւաւայս բայց միայն տնտեսն
մինչև յօր մահու ծերոյն . հ
ապա քարոզեաց զնա տնտեսն
քան զիայնպի պատուիրեալն
ծերոյն . միւս մեք ինչ տեղ
մինչև յօր մահուն .

Հսկին ծերքն ցհայրն ե
ղիաս եղիպատցի եթէ հայրն
աղաթոն բարի ծերե . ասե
ցն ծերն . յաղագս յայս բա
րիւ . տեսն յնա եղբարքն . հ
յաւաջինքն զննչ հոյն հայր
պատասխանի ետ ծերն հաւե
տնացի ձեզ թէ բարին յա
ղագս յայս . այլ յաւաջին
աղբ . տեսի ետ այր իսկիտե
որ կարող եղե . արդիւծւա
րեգանն իբեղեղեալ նաւա
Պատմէր մեզ հայրն կաւիտե
եթէ եր ծեր ոմն որոյ սպա
սաւորէր կայս կրօնաւոր ոմն
սք . իսկ մարքիկ ասէին եթէ
սք հնչ սք իմաղա . հաւա
եալ ծերն լուեր . հիրեն ե
հաւ ժամ լուեալն ի երկն .
ասե ցհայրն գաւազանեայս
վաթառն ամ ինչեան իմուե
արտ տնկեցէք զսա եգիբ՝ զ
մանի իմաւ . հեթե գաւաթ
հաւաւն երեքե պտաղ . դե
տասջիթ թէ օթե միայն մե
ղաց . ապա թէ ոչ տայ պառաղ
տնկայ լե միաւ . իրեւ լաւ
ղեցին զնա զպատուական ծե
րն . տնկեցին զցուպն իգե
րեղմանին . հաւա ժամայն սկ
սաւ կանուցել . հղկն ծերից
տաւարց արար պառաղ . հորք
Լաւան անկեին դմե .
Լին ոմն հիւանդաւր ումեք
իտինա իւր . խոլ խեցգետն
հաւաւալ զհօրեն զուկիտե
սք

հե . Գնաց տեսա՛նք զնա թե
բժշկե՛ց ցի . Երեսնագիշտ յայն
ժամ Հայրն զու՛նկինոս յնիա
տադի վանս . բնեաւնց . յազն կ
սանդրեայ . յարեւմտից կողմ
նե . Եւ իբրեւ խնդրէր կինն
դէտրն . Գնաւ նմա զի ժողո
վէր փայտ հայրն զու՛նկինոս .
իբրեւ ետես զնա կինն . ասե
ցնա եղբայր ուր բնակէ զու՛ն
կինոս ծառայի քի . զի ոչ գի
տիք թե նայ իցի . Լըսե ցնա
ժերն . Եղբօն խնդրես ինձ
նե . զի նայ յիմարե այլ Բմուրի
փո՛ գնար աւ . նայ զի խելագա
րեալի նա այլ ասա ինձ զե՛նչ
խնդրես ինձնեք . Եկինն ե
ցոյց նմա զցաւս իւր իսկ ծե
րն կնքեաց զնա խաչիւ Բնա
դրեաց զեղու՛ն Եւարձակեաց ըզ
նա . Եւսե . Դի ոչ ըջաղուցի
դքեզ . զու՛նկինոս ոչ ինչ կար
դի տեսել . Եւ Գնաց կինն ոչ
ջացեալ առ ժամայն իտու՛ն իւր
Եւսմեաց զեղեալն թե ոպ ոչ
եղի զհայրն զու՛նկինոս . Ե
այլ ոք ժեր բժշկեաց . Ե
յոր ժամ զնշան իտրոյն ետ .
իմացեալ ժանեալն զի նայ ին
քն եր հայրն զու՛նկինոս .

Գարձեալ յայլում ժամու բե
րին առ նա դիւտհար փ . Ե
նայ ասե ցնա՛ զի՛նչ արարից
դմա . զի այց մեղաւորեմա .
այլ տարեք զդա տա հայրն զե
նա . Եւ իբրեւ տարան զնա
առ նայ . սկսու հայրն զենե
հալաքել զքանդայն իսկ դեւ
սկսա գոչել Բաւեր . Եւ ոչ
բանիւ քո ելա՛նք զե՛նչ . այլ
ահա հայրն զու՛նկինոս ազօթե
անո՛ ազօթքն Հալաքեաց զիս .
Գարձեալ . յայլում ժամու բե
րին առ հայրն զու՛նկինոս կին
փոքր մեղաւորեմա բժշկելի
նե . Եւ իւր արոյ . Եկաց նա
արարար իցի . Ժերոյն ք . Գեմ
արատահանին լուսելայն . Եւսչ
օմի

ՂԼԹԻԻ . Ի . Ե . Ե . Ե . Ե .
ոն կինն ք նմա . Եւսչեցեալ
ժերն ք պատահանն փո
հիւտիւր զսիրայն . Ետես
նա . Եւստեաց ինձ ժերն
Եւսե . Գնացեալ ոմ զի
գալ իտու՛ն քո . Ե յարեալ
Գնաց կինն ոչ ըջացեալ իտու՛ն
իւր .

Գարձեալ . յայլում ժամու
արաւ այլ ոմ թեր զինկու
հօցեղու՛նկինոս իտու՛ն զի
ազարեւմտե . Եիբրեւ երաց
ըրուսեմաւնել . սկսալ գո
չել դեւ ասեք . Ընդհորբե
րեր այսր զհայրն զու՛նկինոս .
Հալաքել զիս . Եւստ ժամայն
ել Եփաթեալ դեւ յաւնել
ել . Եոչ ըջացալ այրն .

Եւսեր հայրն սիրոյն . Ե
թե փնջիկն խնկեալ ք հօրն
մահարեալ . Եւսք իհուսե
եղբարք Բօթն . Եկին ոմ
այրն հեաւեք մեզ իհուսե
Եւսչեք հասք . Եւսչեալ
բնալ ոչ գաւարեր զայն ոչ
ըոյն . Եւսչեք զնա փո հա
դին Եւսե ցնա . զի՛նչ բեզ զի
անդաքար ոչբաւ կին գու .
Եւսչեալ ինչ ումար աւեալ
աւանդ այրն իմարայր . Ե
ինքն մեաւ անբան . Եւս
սաց ինձ թե ուր եգ . Եւս
Հանդերձեալ փոքր ինչ զե
րի աւնել զիս . Եւսչեալ
զիս . Եւսչեալ ինչ ինչ
լուալ զայս հայրն մահար . Ե
սե ցնա եկեցեալ դու առ
ուր հանդիցալ ինչ օրե
աօթոյ . Եւ եղե ինչ օրե
Եկին առնա կինն Եւստեալ
նմա զայս . ասե ցնա ժերն .
Եկե սցես քիս Եւսչի ինձ զգե
րեմալ առն քո . Եւստեալ
զմեզ ք իւր զիտեմ եղբարք
Գնացաք ք նմա . Եիբրեւ զե
նացաք իտեղին . ասե ժերն
ցինն զնա դու իտու՛ն քո
քե զնաց կինն արար ժեր

առաջին ծերոյն ինուանգա իբր
երկս պագեալ աւ . զի անհոսցի
ինմանս . և երգեալ զմանուկն
անգ . եւ արարաւ . և իբրեւ եւ
է նմա . և ծերն ոչ իմացաւ ե
թե մեռեալ իր նշարեալաւ . և
իբրեւ եւ մանուկն առ Հայրն
իւր . և անտեղ զնա զազիւտ
բաւ ալրն և մտաւ առ ծերն .
անկաւ երկեք առաքանեւ և շնոր
հա խոստովանէր . և յայտնեաց
զգործն զայն . իբրեւ լուսաւ
ծերն արամեցաւ յոյժ . զի օշ
կանգիր թե գիտասցի որ զնա .
և պատու իբրեաց նմա փռմեք
առեւ զայն փնջն յաւ ուրա
մա իմանի ծերոյն :

Եւ անին վազօրն սպրիդանի
եթե եր նք դուստր փ կոյս
որ կոչինք իռինք . իսա ետ
օմ իւտն թից իւրոց յաւանդ
զարգ . մեռագիւնս իդուհս իսկ
նայ իբրեւ ծառ զաւաճի . վ
առաւ եւ զգուշուեն . թաղեաց
զնայրիկի և զկնի օտկաւ մա
մուց ննջեաց իռինք . և ոչ աւ
մեք ասաց զայն . զկնի առաւոր
ինչ և կն մարքն այն որն աղաւ
անդն . եւ իբրեւ ոչ եգիտ ըզ
կոյսն կենքանք . իսդրեք ըզ
պազեալն ի զօրն նք . և նեղիւ
զնա յոյժ . երբեմն ազաչէր և
իբրեւ լիթեմք . և իսդրեք
առեւ . իսկ իբրեւ ստուգեաց
զայն սքն սպրիդան յուղիւ վ
կայից . եթե զշարիւտ :

Յայն ժամ գնացեալ իցերեզ
ման դստերն . և կարգաց զա
նուն ամենեցուն այն առնել նշ
լան առն Հաւատալ Հասարա
կաց յարուեն . և առն իռինք .
աւր երեք զպահեաւտ արաւ .
եւ նայ յարուցեալ պատմեաց
զայն Հօրն իւրոյ . և եցոյց ըս
տալիւ զտեղն ուր կայր .
եւ դարձեալ ննջեաց թգերեզ
ման . և առեալ զինչսն ետ ցը
տեր իւր . և փաւորեալ փաւ
փաւ

Եւ զբարձր երկուք ք մարմնոյ
երն թեղիտե . և փոյն ինոցա
նա պատահեաց Հիւանդուք .
և զնաց եղբայրն եք յնիցե
ցին առ քաղանայն բերել եւ
մա զւր խորհուրդն . իբրեւ
լուսաւ և զայն քաղանայն առ
ցեղբայրսն գնացուք ան
ցուք զեղբայրն զայն . և զնա
ցին ամենք բեան և արարին զա
ղութս և ծիսեմարն ցին . եւ զա
նայ ի փոռուս ծիսի թեղի Հար
ցանք քաղանայն ցեղբայրն
այն . ուր իցեւ եղբայր քաղան
նայ առն դաւաւորին . եւ
գնացին դարձեալ քաղանայն
և եղբարքն անսանել զեղ
բայրն զայն . և իբրեւ գնացին
և նստան մեք . Հանդերձեալ
մր վախճանել Հիւանդն . և
մեռէր իմա . իսկ արք նըս
տեին և ասեին . թեքեաւ ար
ժանի լեալ իցի սա Հոգոյն
սրբոյ թե ոչ . ոմենք ասեին
այո . և ոմանք ասեին ոչ և Հա
կառաղին ք փմանա իբրեւ
անտ գայն Հիւանդն եղբայր
առն ցնն զի խիդրեք ք փ
մանա . կամք իմանալ թե
աւ իցե զօրուք Հոգոյն . եւ
գարձաւ յեղբայրն իւր և ասե
գնաս դու ոմ եղբայր իմ . և
նա ասեւ այո գնամ այլ աչ
թե հա վախճան զի ոչ թողում ըզ
քեզ նախ քան զիո գնալ . և
գարձաւ առ որս նստին եղ
բարքն և ասե . տուք ինձ ըզ
փնթեմա և զբարձր զայդ . և
եդեալ զիւր և իցան իցա . ի
նա և ետ զՀոգի իւր ի փն
քան զեղբայր իւր որ եր Հիւ
անդ . և ապա և նայ ննջեաց .
և անտեալ զայն Հիւանդն կա
յաւ զամենեան . և փաւա
վ իբրեւ քեկն ից արուել ի նա
նուի ծառայս բաղուս . Եւ այն
ժամ արտասուք և ուրախու
թե

Եւ ինչ որ իմացաւ ինչ զի քանի որ ան
 ի գերութեան ի հարցն . աստու
 րայ անսա . զի յոսիկ որքա՛ն յայտ
 ցեանս արեւնի եղին . տեսա
 նեւ զիմանաւ ի լոյսն թիւայմբոյ
 Եւ զհարցումս ունեւ զարգապետ
 որ պատգի զամ մեռեալս Բա
 րեաէուք . ասեւ Երբեմն եղ
 քայն Է ծեր իւր . հայր ե
 լծե մեռան իմես այնպէս բարեք
 պատեւս քիս իբրեւ զնս . Էլ տե
 ցեա ծերն . Եւ թե մեռան ին .
 այնպէս պատեցից զսեզ մինչև
 գու . ասիցես թե բաւական ի
 ցի . Էւ զինի ոչ բազում ժա
 մուց մեռաւ . եղբայրն այն . Եւ
 այնպէս պատեաց զնա որ բաւա
 կանէր . Եւ ասեւ ցնա առաջին
 ամենեցուն բարեք պատեցի
 զսեզ որդեակ թե ոչ . Էւ ին
 տեցաւ Է նմա մանուկն Եւ ասե
 ցծերն բարեք թե բաւական
 հայր իմ . Թե վարձապետ զսեզ
 զի գու . գիտապէս քո գոր
 ծովք կատարեցիք առ ին . Էւ
 տեսեալ ամենեցուն զայս փառա

ք . Եւ ասուցին թե մյ .
 Եւ ասեցին մեզ զայս հարբն
 ելծե Եր ոմ ասաք ինորք զա
 նաց միաբանաց . Եւ ասաւսերն
 իւր կարճամտեալ ելիվանացն
 Եւ դնացեալ քնակեցաւ միայն
 իտեղի ինչ . Իսկ ծերն գնայր
 միշտ առնաւ Եւ աղաչէր դառ
 նալ անգործ իվանսն . Եւ այ
 ոչ կամէր առնել զայս Եւ դառ
 նալ իվանսն . Իսկ ծերն զա
 զաչանա որ առնաւ արար զերիս
 ամս . Հայն ժամ լուաւ ծե
 րոյն եղբայրն այն Եւ դարձաւ
 իվանս իւր . Եւ յետ այսորիկ
 ասաց նմա ծերն . երթալ ժո
 զովել ունա խոհաս ամանոյ ի
 քից . Եւ զգամանի շարին . հա
 րաւ ունա Է երեւս նի Երբ
 քիաց զփակն նի . Իսկ ծերն
 արտմար յոյժ զի այնորիկ . Եւ
 խրատեք բանիւք Եւ մի իմարեք

ԳԼՈՒԽ . Ի . Գ . ԱՅՆ
 զցաւ աղէն եւ զիրտ նի . Իսկ
 նայ խնդուք լսեք զբանս ծե
 րոյն Եւ ասեք . ասիս աղիւստու
 րն որդուցի քեզ պատահեաց
 այս ինչ . Եւ արձեալ առա
 քեաց զնա ծերն պնալ Եւ ա
 փել իծառոյ արմաւ . Իսկ ի
 Եւ ասեցին անկաւ . դաւաղսն
 ինչ իծառոյն Եւ լինաց զփու
 ակն նի Եւ կուրացաւ իսպառ .
 Էւ բերին զնա իվանսն . Եւ
 նստաւ անդ կուրացեալ բը
 նաւ . Իսկ ծերն արտմար
 առաւել քան զառաջինն .
 Էւ իբրեւ մերձեցաւ օր Եւ ի
 ծերոյն . Եւ անեալ զայն . Եւ
 կոչեալ առ ինքն զամ եղբայ
 րն ասեցին . մերձե կատա
 րա՜ իմ . զգուշացեք ան
 ձանց ձերոց . յայն ժամ շուրջ
 կացեալ եղբայրն ասեւ . Եւ
 գործ թողուս մեզ առաջնորդ
 հայր զինի քո . Իսկ ծերն լը
 ճեաց . Եւ այս կոչեալ առ
 ինքն զկուրացն ալ . եղբայրն
 պատմեաց նմա զի լս իւր . Եւ
 նայ սկսաւ լալ Եւ ասեւ . Եւ
 թողուս զկուրացն ալ . Եւ զի
 հայր . Իսկ ծերն ասեցին
 աղաչեալ զմեզ զի դա ինչ համար
 ձեկունք առնալ վո քո . Էւ
 իբրեւ զայս ասաց . եղբ
 զնեւ իւր յաչս նի լուսաւ
 րեաց զնա մի այդն առաւ .
 Եւ տեսեալ ամենեցուն ուր
 խուր մեծ եղև իմիջ նոցա .
 Էւ եր զնա մի հաստատութի
 հայր վանիցն զայն որբերեմ
 կոյրեմ . Էւ իսկոյն ինքն
 վարձապետեալ եղև փառաւո
 րապետս սք ծերն . Էւ որբ
 լուանն ամենեքեան մատու

րէցին փառս մյ .
 Էւ ասեցաւ այլ ոմ ծեր .
 զաչակերտ իւր բերել Ընթ
 Եւ Ըրգորն հեռի յոյժ իսկ
 նկկն նի . Եւ մտապաւ աշա
 կերան առնուլ Ընթ . շուրժ

ԳԵՂՈՅՆ . ԷԶՐԳՈՐՆ ԽՈՐԷՐ .
ԻՐԵՆ ՔԵՍԵՆԻՔ յԻՆԷՍԵ ԵՒ
ՈՆՈՆԻ ԳԳՈՅՆ . ԷՄԲԱՐԵՍԻ
ՄԻՋԵՍ . ՄԱԿ ԶԸՐԳՈՐՆ . ԸՐԸ
ՀՈՐ ԸՐԳՈՐ ՀՈՐՆ ՀՐԱՄԱՅԷ
ՔԵՂ ԵՒԷ ԼԵՅ ԳՍՏՖՈՐԻՔ ԸՐՈՎ
ԷՍՈՒ ՏՄՈՅՆ ԵՂՆ ԸՈՒՐՆ Ի
ՎԻՐ . ԷԻՐՐԵ ԵՒԼԵՅ ԳՍՏՖՈՐՆ .
ՄԱ ՏՄՈՅՆ ԷՐ ԸՈՒՐՆԻՈՆԵՂԻ
ԻԼՐ . ԷՆԴՐԱՅՐՆ ԳՈՀԱՆԱՅՐ
ԳՄՅ :

ՏԵՐ ՈՒՆ ԻՍԿԷՄԱՅԻ . ԲԵՍ
ՊԵՐ ԻԼԷՍՈՆ ԳՄՅԵՍԻՈՍԻ . Է
ԲԵՐԻՆ ՄՈՒՄ ԳԵՍԱՀԱՐ ՈՒՆ Ի
ՄԱՆՈՒՄ ԿՐԵՐԱՆԻ . ԷՐԸԺԶ
ԿԵՄՅ ԳՆԱ ՃԵՐՆ . ԷՐ ԵՐԵՐ
ՄԱՆՈՒՄ ԲԺՂԿԵՄՆ ԲԱՄԿԻՆՅ ԻՒ
ՈՍԿԱՎ . ԻՍԿ ՃԵՐՆ ՈՆ ԿԱՄԷ
ԳՄԱ ԿՈՆՈՒՆ ԻՆՏԱՆԷ . ԷՄՐՈ
ՄԵՍԿԱՄ ԿՅՐՆ յՈՅԺ ԵՐԵՐԷ ԺՈՒՆ
ԳՆԱ ՃԵՐՆ ՄՐԱՄԷՍԻ . ԿՈՆԵՍ
ԳՐԱՍԿԻՆ ԳՍՄԱՐԿ ԳՍԿԻՆ ԵՍ
ԻՆՈՒՄ ԷՍՈՒՄ . ՄՈՐԵՒ ՄԻՄԱՅԵՍ
ԳՄՅՐ ՄԻՋԵՍՄԱՅ ԳԻ ՄԻՋ ՈՆԻ
ՄԻՍՈՅ . ԷՄՆԻՄ ԵՐԵՐԱՄԵՐԵՍԻ
ՄՅՐՆ ԳՆԱՅ . ԻՍԿ ՃԵՐՆ ԳՆԻՄՐ
ԽՈՐԸ ՄԱՂԵՂԻՆ ԲԱՄԿԱՆ . Է
ԳՐԵՍԿԱ ԳՄՅՆ . ԷԵՐ ՆՈՒՄԱ
ՏՄՈՅՆԱԼՍ ԻՆՅ . ԳԻ ԸՂԱԿԵՄ
ԼՆՈՒՐ ՄՐԺԱՆԻԿ . ԷՂՈՒՆԻՒՒ
ՄՅՐ ՄԱԵԼՈՐԸ ԵՍՊԱՆԻՆ ԷԼԽՈ
ՄԵՐԻ :

ԸՆԵՐՆ ՎՄ ՃԵՐՈՅ ՈՒՄԷՆ .
ՈՐ ԲՆԱԿԵՍԱՆԵՐ ԻՍԿԻՄԷ . ԵՒԷ
ԳՆԱՊ ՄԱՆՈՒՄ ԳՆԷ ԷԿՄԱՆԵՐ ՄՐ
ՄԱՆԵՐ ԽՈՆԵՍԿ ԵՄ ԷՍԶ ԿՍ
ԲԱՅ . ԲՈՆ ԳԻ ԻՄԱՅԵՍԻ ՃԵ
ՐՈՅՆ ԳՐԱՅ ԳԻՆԷՆ . ԷՍՅԵՍՅ
ԳՆԱ ՄՐՄԱՐՈՅ ՍԵՂԵԿԻՆ ՄՈՒ
ԳՐԱՆԷ . ԷՐ ԳՐԱՐԵՍԻՄ ՄՅՐ ԳՆ
ԵԼԵՒ ԻՍԿ ՃԵՐՆ ԷՂՆԱ ԿԱՄԵՍՅ
ՄԵՐԺԱՄ ԸՆԿԵՐԻՆ . ԷՐ ԿԱՄԻ
ՅԱՆԵՐ ԷՍ ԷԵԿԻՄ ՄՅՐ ԳՆ . Է
ԻՐՈՒ ԵՄԵՍ ԳՆՄ ՄՆԵՐ . ՄՈՐ
ԲՆԶ ԸԵՐՈՐ ՈՒՄՈՒՆԵՐ ԻՆԵՐՐՈ
ԷՆՈՐՈՒՄ ՄԱՆԷՆ ՎՄ ՄՅՈՐԻՆ ՄԻ
ՄՈՒՆԵՐ ԳԻՊՈՐԱՊՅՈՅ ԲԱՆ ԸՂ
ՄԻՂԷ ԻՆԵՐՐՈ . ԷՈՆՄԱՅ ԵՐՈՅ
ԷՍՈՒ

ՆՆԵՆԱԳՈՐ ԶՍՐԵՍ
ՄՈՒՆԵՐ ԻՍԿ ՆՈՒՄ ԳՈՒՄԱՅՍ
ՄՈՒՆԵՐ . յՄՅՆ ՏՄՈՒՄ ԺԵՐՆ
ԻՄԱՅԵՍԻ ԿԱՄԵՍՅԱՂՅՆ ԳՆՆ
ԷՍ ՄՐՄԱՐՈՅ . ՈՐ ՈՆ ԿՐԱՊՅ ՄՐ
ՄԱՆԵՐ . ԻՐՐԵ ՄԵՍԻՆ ԳՄՅՆ
ԻՆՅ ԳՆԲ . ԵՐԸԵՍԻ ԻՆԵՐՈՅՆ
ԳՈՐՄՅՆ . յՄՅՆ ՏՄՈՒՄ ԳՆՆ ԲԱ
ԿՍՈՆ ՄՂԱՅԵՐ ԳՆԵՐՆ ԳԻՄԱՅ
ԿԵՍԵՐ ԳՆՄ ՈՒՎ ԳԻ ԳՆԱՄՅԵՆ .
ԷՐ ԼՈՒՆԱՅ ՄՂԱՅՈՒՄՅՆ . ՄՐ
ՃԱԿԵՍԻ ՀՐԱՄԱՅԵՍՅ ՆՈՐԱՊՐ
ՆԱՐ . ԷՍՄԱՆԵՍԻ ՎՄՂՄՂԱՅԻՆ
ՄԱ ՏՄՈՅՆ ԿՐԵՐԱՆ .

ԸՆԵՐՆ ԳՆԵՐՈՅ ՈՒՄԷՆ .
ԵՒԷ ԺՂՄ ԲԱՆԵՆԻՆ ԻՆՐՈՒՄ
ԼՈՅՍ ԵՐ . ԷՈՒՄ ԽՈՒՆԷ ԸՒԹԵՍ
ՆՈՅՐ ՄԻՐՈՒՄ . ԷՐՈՐԺԵՐ . ՆՄՅՆ
ՄԵՍԱ ԷՐԳԻՆԵՐԻ ՄԱՆԻՐ ՄԱՆ
ՄՆԵՐ ԿՐԱՊՅ . ԲԱՆ ԳԻ ԻՐԻՆԵ
ԵՐԵՐԵՍԻ ԼԻՆԵՐ ԼՈՅՆԻՐՈՅ
ԷՐ ԳՆԱՅԵՍԻ ԵՐԵՐԵՍ ԵՐ
ՈՒՆ ԷՍՂԱՅԵՐՈՒ ԻՆՐ ԼՐԵՈՒՐ
ԸՈՒՐ . ԷՅՄԱՐԵՍԻՄ ԳՆԱՅ Մ
ՂՈՒՆԵՐՈՒՆ . ԷԵՍԵՍ ԻՐԸՀՈՐԺ
ՎԻՂԱՄ ՄՈՒՄ . ԷՆԵՐԻՄԱ ԵՅՐԺ .
ԼՂԵՐ ԳՆԱ ՃԵՐՆ . ԵՒԵՍԱ ԻՎԻ
ԳՐՈՅՆ ԵՄ ԷԿՐԵՍԵՍԻՄ ՐԳՆՈ
ԷՍՄԱՅԻՆ . ԻՍԿ ՄՂՈՒՆԵՐՈՒՆ
ԺՈՒՆԵՍԻՄ ԳԻՄԱՅ ԳՐՈՐՈՒՄ
ՀՈՐՈՅՆ ՄՐՈՅՆ ՈՐ ԻՆԵՐՆ . ԷՂ
ՈՐՈՅ ՎՄՄԱՅԵՍԻՄ ԵՍՈՒՄ
ԵՄ . ԳՀՐԱՄԱՅԻՄ ԵՍՈՒ ՃԵՐՈՅՆ
ԿԱՄԱՐԺԻՄ ԳՐԱՅ ԻՎԻ ՎԻ
ՂԱՄԱՅ . ԻՍԿ ՎԻՂԱՄ ԳՍԽԵՍ
ՎՄՄԱՅՈՒՆ ԵՍՂԱՄԱՅՈՒՆ . յՄ
ՄԱՐ ԲԱՆ ԳՆԻՍԵՐ ՄՂՈՒՆ
ՄԵՆ ՄՅՆ . ԷՐ ԿՈՒՆԵՍԻՄ ԳԻՄ
ՐՈՒՄ ՎԻՂԱՅՆ . ԷՂԵՐՆ ԳՆՈՒՆ

ԸՆԵՐՆ ԳՆԵՐՈՅ ՈՒՄԷՆ .
ԷՐ ՄԱՆԵՐԺՈՐԺՈՒՆ ԵՍՂԱՄԱՅ
ԿՈՒՐԵՍ ՄԱՆՈՒՆ . ՄՅՐ ՄՐ ԷՐՆ
ՄԵՐ ԻՐՐԵ ԻՆԵՍ ՃՈՒՄ ՏՄՈՒՄ
ՄԱ ՆԱԿՈՐ . ԷՐ ԵՐ ԳՐԱՅ
ՄՐԱՆՅ ԵՐԵՐԱ ԻՍԵՆՅ . ԷՐԻՆ
ԲԱՂՈՒՄ ԵՂՈՒՆ ԷՐՈՐՈՒՄ
ՆԵՐ . ԲԺՂԿԵՐ ԳՄԽՈՒՄ ՄՈՒՄ
ԷՂԴԱՍ ՀՈՒՄԱՆԵՐ . ԷՒՆԵՍԻՄ
ՄՐԱՆՅՆ ԼԻՄ ԳՐՈՐԺԵՐ . ԷՐ ԷՐ
ՈՐ

որ թնչ առաջին աշաց մերոց ա
րար. և ընդ իր բնի ահա ըզմեզ
աղջնի ետ հաւանդեաց զմեզ
հաւանց զատա մեր. էլ հար
ցանք զաշխարհի. և մեք ա
տաջաք զոք թնչ եհարցն.
էլ սկսաք ազաշէլ ըզնեքն
աւանդել մեզ զկարգս իւրեանց
առ իյոգութեանդ. էլ զայն և
մեհ զի արք. և որով իւրիք մե
նմա զընտրեալս զայն պարգևեաց
և կամ յոք պիտի կարգաց վա
րուք իւրոց զայն պիտի շնոր
հըս. քառեմք. էլ իրաւունք
ազաշանաց մերոց լսել ի իննէր
նմա խնդրուածք մեր. էլ
օչ իրա ինչ հաւարտաւ. որ հե
ռիտ այս իւրեանցն այլ այլ օտակա
աւանդաւ. քառեմք. որ և յայ
հարաւայեալ նմա պատմել զար
ժանին պատմելոյ. էլ այսմ
պատմեր մեզ զկարգս վարուց
իւրոց. և զիւրոց առաջնոց իր
քառաւորաց և մեծաւորաց որ
առաջ քան զիւր. որոց հար
գապն և վարուցն ինքն առա
ջի երեւել նմանող լինէր.
Օհ աշ ինչեմն քան չէ ինքն
այս որիմ գործեւ տակ առ
հարցն. վարուց և գնացիցն.
Գորո ահա ունիմ ասել ձեզ
զսքանչելին և զարժանին քա
ռուք.

Օհ եր յառաջ քան ըզմեզ
այր մի փառս առաւ. քառեմք
իւրաւորեմք միայնակեցաց քա
րանգաւս յայտնի երեւել էին
Որ և զգնայնակեցութե հան
դերն. նախ նա երկու և
քառ. էլ թնչն աւազակաւ ա
լեւալ եր յառաջ. և որիմ առ
ջնակեցաց. և հաշակաւ. ք
իւր իշարն անդ. յորում և կե
այր. իւր պատճառ. փրկուե
նք այս պիտի նմա լինէր. Օհ
եհա նմա երբեմն ի վր վա
նաց հաւսի փոք ելանել. զի
գոյս քան աւարդ հաւանացան
տի

Քառեմք. իւր. և զաւար
տի. իստակեանք իշանել.
և իստակեանք մեծաւ երկու
թնչ. մեք եւ այն սքանչել եւ
իւրաւորեմք. զի ամբապ
կեւալ եր առաւ հոգսին այն
մեծաւոր. յամ հոգմանց. և
քառեմք. զի իշանաւ քառ
քառ. քառեմք. ամբապ. և ըզ
իդիւրի փոք գնաց առաւ հո
գոյտեւ զառաւ հոգսին. և մե
քնայ իւրեւ զոր երկու եւ ի
տանին անդ. և ըզնեւալ այս
տեւոր յամ հոգմանց աշ կարաց
գտանել. ամբապ. քառ. քառ.
իշանաւորանս անդ մաց.
էլ համարել անդրեւ գառ
նալ իւրեւանց. և ինչ պիտի
քառեմք. և այր ի վր ամբապ
այն. և միայն քառ լինէր. և
այսպիս յաշ և ինչ քառեմք մա
նեւալ կայր իրեւել քան. մե
ք և տակ զառաւորան մերկա
նայր. և յայն յամ սակաւակ
մի ինքն. և տեւանէր յա
նեւալ զի կայր իրեւ իւր
գառաւ մի. և իստակեւ նմա.
և ասէր. մի սպանուեց զիւր
ընտանար. և մի սպանուեց
այսոցիկ յօշարուեց լինէր.
և ըզն եւ իւր համար փոք իւր
աւարեւալ. քառաւոր. և
գորաւոր լինել հիշարուե
կան գորուեց. ամ լինէն զա
իշանաւոր. իսկ իրեւ իւր
աշ զայս իւրաւորաւորեւ այն
հզոր և սքանչելի եր գոր
և մեծութե և ահաւոր իստ
նալ զի քառեմք. և իստ
աւար. իւրաւոր. և գորուեց.
հաւաւոր նմա. մեծաւ յօ
շարուեք ըզկարու քառեւ.
իւր ապա հարմարեւ քառեւ
իւրաւորին այն. ամեւ քառ
վազակի գառաւ միայնակե
ցաց. և առաջի առաւոր նմա
և ըզնայն լինել առաջի նոցա
հարմարեւ փոքն յայս վայր
տեւանէր զառաւոր. և իւր

քն զարթնաց. իբնոյ անախ -
 տեսանէր զի կոյտն այն որ ա
 պարանիցն. հր տես - հկեալ
 կայր առաքել իբն. հբողորք բար
 ձեալ ասե - այր գուռ ուղի ետ
 հուստի յայս վայր եկեալ զնա
 կամ զննէ գործ. համ զինչ ազ
 դեք քո: Նա իբրեւ օջ ինչ գը
 րանէն: պատասխանի տալ նմա
 այլ ինչ. փայն զայս ասեք -
 զեկե զնցին զեկե զնցին զեկե
 զնցին ցոյց ինչ. քան զի ա
 հարեկ լեալ յուշարեիլ ոչ
 կարեւր. Թե զեկե զնցին ցոյց
 էր իմացեալ ծանեալ կոյտն
 ինչ տեսիլ տեսեալ այնպիսի
 ասեալ լեալ եր իյաւհե: և
 զիսչ կամեցաւ ասել. նմա ըսք
 վաքարեպաշտուէ իւրոյ. զի
 ծանեալ Թե ով որ եր. և Թե
 վաքարոյ իրիք խանիսն ե
 լեալ եր մեքնեայիւք. և արդ
 զի զղարցեալ հր վա տես
 լեալ և զեկե զնցին ինչորեք. և
 վա այս քան պատահանոց.
 ասարաւ զաւազակն յեկե զե
 քին կայաննեաց նոցա. Իսկ
 փաւս աւազակն անհաներ
 առաջի երիցանց և ազդեր ըզ
 նի զի քրթաւանեայ արաքեւն
 զնա. և զի տեղիս դոցե
 ապաշխարուէ. էր իբրեւ ծա
 նեան զնա ծերուն. զարմա
 ցեալ հիւնային Թե ուիր քեր
 և ուր թեր մեռանդն հաւատով
 հայցեք մերտուէ: և ապա մա
 տուրեալ իրաւանին զնա պա
 տու իրանօք և ուրաքան ինչ
 Թե յայսմ հեաե. միւս մեղի
 ցես ումիք. Իսկ ինչ յօմ ա
 ռուք յանձին հալեալ դաս ա
 ցեալսն ինոցանէ ազս չեք ըզ
 նի զի դաքանեաց օմհուրօն
 լուրից: Եւ փայն իբն. և զե
 քիս կարգս յառաջիկէ սաղմո
 սն լաւա. շատ համարե
 ցաւ առանդամ փայն ինչ ի
 ցում զայն վարդապետուէ. և

Եւ իբն առաքս եղաց առ
 նա. էր վաղմողակ յետ այն
 սրիկ եւ և զնոց յառապան
 կոյտ. և աղօթիւք և արտա
 ուօք զանիւնը յառաքան յայն
 ասիկ. և վա կերակրոց քոյն
 ինչ ոչ արար. այլ վայրե նի
 բաւ ընթօք շատանայր. և զայն
 ոչ չեք ոք այլ արանեք իբրեւ
 անասուն. էր ապա եկն անգր
 յեկե զնցին. և ապա ասեաց ի
 զարակն ուսման մի լը փոքր
 զոր առեալն եր ինոցանէ.
 զի շնորհք առան նմա յայ.
 էր իբրեւ առարեաց զա
 անալն ուսմամբ. և ապա ըսկ
 ասեւ. և զայն օր օր իր ասեւ
 առահաւարակ զմագրոս պատ
 միւ իբերանայ. Իւարձեալ.
 և զայն ևս զարմոցեալ երն
 զն նր. Եւ քահայան. Թե զի
 աղօրք կառարեալ վարուք հա
 տատեալ եր նայ իմա իբր.
 էր սկսան զերհուրք միւր
 տուցն կառարակ իմք նր. էր
 իբրեւ մարտցին զնա. ապա
 չեին զնա առ նա լինել. և
 լուեալ ազաւանք ինչ երաւի
 ունքն փաւս. և ասեալ ե
 րեկեաց առ իմ առաքս. ե
 ինչ առաքս յայն. զի ձեալ
 դիմեալ զնոց ինչ յաեա
 պատմ. և եկեաք անդ քն
 կուք. և իբրեւ ամե. և ինչ
 յանապատն անդ. մեծաւ
 շնորհօք լնոյր այրե. զի լաց
 նմա եկանակ փ իկեւրակեի.
 բերեալ լինել իտեսչութե
 նեմի. քան զի փնչ գաղթու
 կառարեւ. և զնալ կայր իջ
 կանակն. արդ կերակրեք քո
 հանայր դառնողն ինչ. էր
 ապա ազգեալ նմա ի հոգոյն
 սրբոյ. ի ջանել յառապան
 անտի և յայանել զվարս իբր.
 էր այնու հեաւ դոյր յանա
 պատե անտի. և նախաձե ցա
 ցանեք զոմանս առ եւր վարս

Այս ժամերցան չէ զմախտի ոմ
 յերթաւաւորացանտի մատե աւ
 առ նա և աշակի բաժնի ինքնոր
 նմախտի հայրն միւսիս խըն
 քուքը ընկաւ զնա - և անգէն
 վաղվաղակի զգեցոյց նմա շե
 բիւտը մի - և քուսրիւ այ եր
 կուտիւ նի - Գայն որ խոնս
 չի տնէ հաւաւացաւ նմա լմ
 ճոցնէս եղեւ և զգեւտու
 կրօնաւ որուքն նմա աղգ - Եւ
 մաշկե ակ մի զընկաւոր բեւոր
 նմա - և զեկընակ մի զիւտու
 ցեալ ձք նմա - և այս պէս ըզ
 գեւտաւորեալ զեղբայրն -
 առեալ զնաց յանապատն -
 Լըրգ՝ եկն Բք երբեք ուրեք
 իբրեւտոնեկից անտի միւս
 կայիցն մեաւէր - Եւնիւա
 իւնուցեալ իջանիք տաւ Ի այ
 և կանխէր վաղվաղակի թու
 աքնուքն - և փառաւորացեա
 լն հուր յուղարկեք ի հանդի
 տն - Իբրեւ անոն աշակի բո
 այն - աշակեւ նքանէ ի պար
 կի շուք - զմեաւեալ ինմա
 նի յուղարկեալս - ասե յնա
 Հայր - և զիս այս պէս յուղար
 կեիր յոր ժամ մեաւեկի - վար
 քապեաւք յո - Լընե ցնա
 հայրն միւսն - որդեակ իմ
 այն պէս արարից քեզ - մեջ
 քու ասիցես Թե շուտն - Եւ
 յետ ասկաւ ժամանակաց
 քրտաւաւոր եղբայն այն մեա
 ներ - և բաւիքն արգիւնք ինե
 ին - Եւ պատեալ պատշաճա
 բար յուղարկեք զնա - Եւ ա
 պա հարցեալ զնեկընցեալն ա
 ռաջի ամենեցուն և աւե - բար
 ուք նեկընցեր որդեակ - և ար
 դար և արարի Թե պիտոյ ալ
 և ս ինչ քեզ - Լըրգ՝ քանն
 սրբոյն յաւեկի մեա արեկե
 զանուք - և պատառնաւ ի
 շուր ամենեցուն և սահր - Կա
 ռի բարեբեկնէ Հայրիկ իմ
 զն զոր ի սոտացար կաւարե

ԳԼՈՒԽ - Ի - Ա - Ա ՎՆ
 ցեր ինչ - Գայն լուեալ ժո
 ջովն հիացեալ զարմանային
 ի վրձն քանչիւնացն - զի մ
 աւալն իմաւաւանե անտի չ
 կենդանոյն խօսիք - և փառաւ
 որ առնեին զնե - և պատկա
 ռեաւ իսրբոյն ակն ածեին -
 Եւ յետ թաղման եղբօրն -
 վաղվաղակի յանապատն գե
 նայր - Ի պարեանաց իւրոց
 փառաւորութենէն խորշեալ
 Եւ քարէնալ երբեմն իջա
 ներ յաւապատե անտի - առ
 իտեաւանէ զեղբայրն - որ
 երբեմն աշակերտեալ էին նը
 մա - և հիւ աղագեալ կային -
 Եւ Եր միոն ինցանե մը ի
 մոհ - զոր յայտնեալ անտե
 Եւ այն ինչ գեաւ քնկոյիք
 սկսաւ տարաւորութիւն - և
 քեղն հեռագոյն հիացեալ և
 նայ ոչկապեք ի գիշեր ի մտնե
 թշեմ - և զի զգրկեալան պատ
 ութրանն յաւեին բարեւալ ի
 ռեք - Գեաւե գնացեք միւ
 ղեաւ լոյսն չէ ձեզեք - և որ գը
 նա տեք իւրայ - նայ ոչ նր
 բեք գալիմ ակիք - Լըրգ՝ Ի
 բե կաւոր մտաւեւ արեգակն
 Հայն արար բարբառ ոչն ոք
 ալ - առ արեգակն և ասե -
 յմ անուան նն մերոյ յիշ
 կալ վայրի զտեղն - փն
 մտից իշեմն - Կա միւն զե
 կի Բ-բորոքն մտեալ եր - Գե
 ղի կաւաւ և ոչնիտաւ արեգակն
 միւնչեւ նայ իշին անգր իմ
 Եւ քաղարիւն արեգակն
 յայտնի եղեւ գեղըն բնակչոց
 և իտեա քնեացեալ էին իբր
 ինչ իշան ինչ եղև - Եւ իբրե
 տեալն զեղանէ ին միւսիս զի
 քայր յանապատե անտի -
 յառաջ ընթացեալ նմա Հար
 զանէին և տեսին - զի քն իշան
 ինչ հար այս որ եղեն - Կա
 ան - ոչ ինչեցեք քուք զբար
 բաւ փրկենն որ ասե - Եթե

տեսնիցիք հաւատ որքանի զհատ
մանանիսոյ . մեծա մեծա քան
զայս առնիլիք . հայտ մտա
նեւոյ նք իդեւոն եմուտ հա
քեցեկն . հասե սեռա գեղըն
զգարմանալիսն : հիւսցեալ է
զարհուրեալ հային . հօքն տն
ցեալ է մէջ ճց գնաց իտուե
մոյ յեղեացոն որհիւտեդ կայ
ին . հոմանք իմացանեք որք ա
շահեք տեսեցին նմա . եկին
է նմա . հերքեւ էմուտ առնա
եքիս զնա զիայն ինչ մեռեալ
եր . հմտտեալ մերձ իմահի՞ծ
նք . հյաղոթեալ եկաց հհարու
եաց զնա . հհարցանեալ սկզբ
առ նմա հասե . տեցր յմեծա
կոյս հոյս կապե . թե մեալ ա
ստեմ իմաքմիք թու . հալ է
մայիք որբոյն հեհրանալ ցեալ
եղալ մեռեալն . հայտապիտ
նեալ առե . ոչ պիտոյն աստե
կեալ ինչ հայր իմ . հասե ցը
եղբայրն մե աղպի իցի . դը
նտոյն իրաւութիւնք հոգաւոր
առ մե լեւիլիք . Նաւեդեւ
մաղվազեկն իհոյս եղեալ նըն
քեալ դարձեալ . իսկ որ տեղ
կային . տե՛նեք տն զարմա
ցեալք ասեին . թե արգարե
այլ մայր սա . հհանդարտեաց
պատեաց զնա . հզգիչերն իպը
լուի մհուլե անցուցանեք . հ
իմաղիւն իգնեցեմուն իշու
ցեալ թաղեր . հա միւս այլ
եղբայր հիւանդացեալ մերձեք
եմա . հա սք հայրն միւսին
գնաց առնա տե՛տեալ զնա .
հերբն հայեցու ինա . թե տն
զիմա՛ն տաղակացեալք մի
իղպին մաաց . հասեր ցնա ե
քանեկն միւսին . զի արդ այդ
պէս զիջե հաւ պատրաստ եր
թաւա առ մե . համբաստան
զրեզ տանիս զհեղգուի քոյոցն
մաքուց . Նա սկսաւ աղաչեւ
զնա . զի թե հիւարիցե պաշտ
տանեալ մի նմա մե . շընք
հե

ՆԱԽԱՆԱԳՈՐԾԱՅԻՆ
հեւ նմա այդ մի ժամանակ հե
նաց . զի թե ես կարիցեզամ
ինչ յօրինել . Նա՛տե ցնա .
ժամանակ ապաշխարուի իմոյ
րեա . թերե կեանք . իմալս
քան հասեալեն . զիեք որոնե
իր զամ առուստ . ոչ կարեիր
յայն ժամ զմերս քո բաղիւ .
նա հզգեքս իմի վիրացոնեք
իսկ հիւանդեղբայրն ճեպեք
աղաչել . յայն ժամ առ ցնա
սքն միւսին . եմե առաւել
ոչ զիրպե սցիս իշարի . իկե
գանաւալն թու . ոչ աղաչեմ
զմի մի քապա թի առաւել
իորդեցիս իշարին . հիւսցիս
իբարոյն . աղաչեմ մի քոզմ
հնա առաւել բարեբար . հ
երկայիս մի . շնորհն բնդս
կա մի ես կեհեանուի . զի
զմա հատուցանել մարմա
ցեալք իբր յառնին հաւա
եղբայրն զասացեալն իմա՛նե
հարուցեալ ապա յաղթե . ե
կաց . հասե ցնա . ահաւա
սկե երեա մտեա այլ . շընք
հեաց թեզ մե կեհեանուի .
բայց գու միայն սքեք մոթ
ապաշխարե սրիք . հա կուծալ
զհեռանե նք կանգնեաց զնա
յոտն կացոյց . զի առ ժամայն
բուժեալ իհիւանդութեց բը
ժիկեցաւ . հառեալ զնա դը
նաց յանապատն իբրե կատա
րեցան առուրք երկց ամաց
եառ զնա հեջ յանապատն .
հեբեր իմիջ եղբարք գեղըն
յորմի հանալիք . հկացոյց
յանդիման նք զեղբայրն . ոչ
իբրե զմարդ . այլ իբրե զմի
հրէյաւաղաց . հզարմացու
ուեք զամենեւեան . սքան
չել իդարէ ձերոյն զոր առնեք
իյոյցս առնեցուի բազուման
թամ հյարա՛թամ . մի այնորիկ
մեալն սքանչալեալք թեզիւ
առնելոցն հայժմ . իսկ իբ
րե մի եղբարք ժողովեցան

Եսկիզբն արարեալ զմօքիշէրն
ճառս վարդապետութեան հետք
նասեալսն այս եղբայր . որ
կայ ի փշիւնն զուգ . ողջ ան
գամ պաշտօնակից մեք աւար
տեաց զերիս ամս . առաջիկա
բաւեան զոր շնորհեաց ամս մօ
կիրկուհեան շինիւրոյ . Եւ բար
ւոք բարեալ վարդապետացն Հո
ճոյնց կամացն մյ . Եւ ինքուք
պատահէ լոցե առաջիկան .
զիս Հոյս Ժամսն ամս գնալ առ
մի իւրման երաշխաւորութի
մոյ . Եւ առեօ ո՞վ որդեակ
ահա Ժամե Եկոչե զքեզ մօ
երեք խաղաղութեան . զայս
իբրեւ ասաց . ասե եղբայրն
յիշեա Հայր իմ պատեալակն
զիս յաղօթս քո . Եւ խաղաղութե
տուեալ ամենեցուն . Ես աւել
ընկողմնեցաւ Եւ անդեացըզ
Հոգին . Եւ Հայրն փառս յայ
ղօթս կացեալ ի վր նր . զսք
դարեալ պատեք զնալ օրն ի
Այդարկէր ի զերն զմանանդ .
Ասքանչացոցանէր զամեն
պեան այս պիտի գործովք .
Եւ Կառս վերառաքի ին տու
զին այնպիսի շնորհաց մարդ
կան . Եւ յԱ Երազում անդամ
ի ջուրս զետրց յորդուք յա
րուցեաց . Կնեղոս ինքն գլխ
վին ձեկու չափ Հարեալ անցա
նէր . Եւ երբեմն յայնում Ժա
մանակի զի ի օրս երկնից ե
կեալ ինեք առ եղբարս . Եւ
վր ամենեաց գրամբակեւովք
զոր տեսեալ եղբարցն զահի
Հարեալ լինէին . Եւ որեկիւր ով
օր Հայր քրօք փակեւովք . ա
սեւով Հարցանէին . Իսկ նա
ձեռամբ արարեալ Հանդար
տեցուցանէր . փշիւնն իբրեւ
ասե . այլ զնոյն մօր Ես քո
մեցեք զարարողն մօ Հրաշից .
Եւ բազում օրգամ ուրեք յոր
Ժամե Կառն անդ Հասեալ զը
տան իւր իբրեւ ան մարմնապ .
Եւ

ԳԼՈՒԽ Ի . Ա . Ա . Ա . Ա .
Եւ երբեմն տայր զքոյց եր
բարց . յոր Ժամ յանապատ
անտի ի կեալէր . Եւ թե գիտե
զոմն զիւրեւացաւ յերկնս ան
սկսմիւ . Եւ երբ տես որդե
կնչբարիք պատրաստեալ կան
Եւ մեան այնոցիկ որք շարժար
փայնակեացքեւ . Եւ այն պի
պի բարութե Եւ մեծութե . որ շա
բեաւ ամենեկն ոք ի ճառս բա
նից պատմել ոչ կարի .
Պատմեք Եւ զայն Եւ . Եւ ետ
բեալ եղև այն այրն մյ . մարմ
նով ի քրախան . Եւ անդ ետե
զբազմութե սբբոց . Եւ ճառ
կեաց ի պաղոյ անտի քրախան
Եւ զայն Ժամե ասացեւ լոց . Եւ
ճառիս . Եւ բարեալացաւ
նեմ պաղոյս . Եւ Հանեալ յու
ցանէր Եւ ուղ պի մեծ . որ ան
Հանրին Հոտովք անուշիւք
բուրիւր . Եւ այսու արդարացա
ցանէր զիւր ասացեալ բաւ զի
սբբոյն զորմե պատմեք . որեք
նոյն ինքն . բայց այլոց դի
մաց ասեք զմիտեար Հոգին .
Իսկ զի նորին Եւ ին պատմե
մեզ Հայրն կոպրես զիտեսեալ
եր իմանկութիւնն ի բուս ի ձեռն
աշակերտաց նր . Եւ Կոպրե
րեալ Եւ զարմանալի Հոգին
նր Հիացեալէր . Եւ բազում
Ժամանակս ասե կայր նայր
Եւ ուղ այն ամեն շապկերու
զի վս իցոյցս . Եւ անուշիւ
պաշակին զնա . զի Եւ մեծ
Եւ ին կարի մեծ . Եւ փայ
թե լուկ մերձեանայր ոք ի ձեռ
անդաց սնտի . Եւ Հոգն նր . ա
դեւ վաղվադանի յարեալ ան
տի իբաց Եւ Եւ Եւ Եւ
յոր Ժամ իսկ զքան անդ ասե
լին որ Եւ յանապատ յետ
կրտուց . Եւ ինք շաբաթեալ
Ժամանակս ամենեկն ոչ ի
ճաշակեաց ասե . Եւ այս
յանապատի անդ անէր ան
Հաց Եւ Եւ Եւ . բարձեալ

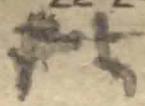
վաղվաշակի բաղաճառքի հետ
 Երկրի նշ բերքը քան դա՛մ Եր
 կիրն Եգիպտոսէն: արդ՛ զայս
 սովորուե՛ն իբրեւ ընկաշան: Ե
 մի ասի Գան նեղէն զեզ. այսե
 որդեակք պատմաւ աւազոյն
 այն: Բայց որով հետեւ պատ
 շա՛հ հրամայեցաւ միզ առ իմե
 րսւստ պատմիչ ձեզ: Եր ինչ
 իվեր քան զարժանն տուեալ
 եղև միզ պատմեցուք ձեզ:
 Ընթ. մի՛ իմ առանձին շնոր
 հեաց ինչ Թե: Բան զի եթ
 բե՛ն իջի ես իբաղաք: Եգը
 տի անգ այդ մի մանիբեցի:
 Եթ զժողովուրդսն մոշորեցու
 անիք: Եկանիքաղա տեցայ իմ
 ժողովրդեանն: Եգնացի առ
 նա և խօսեցայ հաւանեցուցա
 նել կտաճում: Եղևարացի յայտ
 նարայն առ նեղով քաշնմա յաւղ
 ցուե: յայն ժամ դարձայ առ
 ժողովուրդսն և ասեմ: արա
 բեք արդ՛ իմիջ քաղաքիդ հը
 րառ մեծ և եկե սցուք մօցուք
 երկօքեանս իբոց անդր: Ե
 Թե ոք իմնիլ առանց կիզելոյ
 ելցն: նի՛ են հաւաքք հաս
 անառն: Ընթ. նի՛ վաղվաղա
 կի կատարեցին զգրառն և բոց
 մեծ արտրին: արդ՛ իբրև այս
 Եղև անգին վաղվաղակի ես
 կաշեալ ձգեի զնա վաղվաղա
 կի իհրաան Էիս. նայ տա՛ն այր
 իաբաքունս իւր մօցն: Ենախ
 այնմ պարտե՛ մաանել որ զհը
 րամանսք եզո: Գայն ժամ ես
 յանոռն քի գանձն իմ կնքեցի
 իւրեւ: Եկե երբք մտի հրա
 տին: Եվ զվաղակի բոցն յայն
 կոյս պատռեցաւ և ոչ ինչ
 մնասել կարաց ինչ: Եւ իբր
 և զկես ժամու միոջ ինեքքս
 կացի: Ետեօին ժողովուրդքն
 քսեանք շին: Գաղաղակ բար
 ձին: Ետիսիսին զնա քաշ ի
 հուր տնդր մտանել: Դայ
 քան զիզեբիւղի հարեալ և որ

ոչ կարէր մտանել: Եւ այս և բոլ
 մտեալ ժողովուրդն առին
 զնա և ընկեցին իմիջ հրառին:
 Երկոյն յուրջ անակի բորբո
 քեցաւ և կիզեալ եղև գառնա
 պէս: մինչ ոչ կարաց փախել
 իհրոյն ելանելով ինման: Ե
 իբրև տեսիլ զի մեռանեք ոն
 դեն: Ետի զնա և քարեալ ըն
 կեցի արտաքս: Ետե՛ա անայ
 գանօք թքեալ ինա այգանի
 ին զնա հանդերձ հաւատովն:
 Եւ իբաղաքին ևս արտրեալ
 արտաքս ընկեցին: Եւ աղաղա
 կեալ առեցին առ հասարակ:
 զխաբեբայդ և զմալարդ: Կե
 դանոյն այրեցեք: Եւ զի
 առին վեր ամբարձ: Եւ իսկ
 բարձր գոհուք յառաջնոր
 դեալ յեկեղեցի ունդրքին
 Եւ եր ուրեմ զի անցանի
 ես առ մեհենով միոջ: Եո
 մանք իհիջմանոց անալ իբ
 ոցքիս բեռնեցու հո մատչիին
 Ընթ. մի՛ ոնսա Թե Էգը
 կեկգանիք: Գոհ. մեռելոց
 մատչանեք: արդ գուք ան
 նառնալոյն ևս եք: Եւ ոքս
 իբրև գրառն ինչ: Երբի ա
 սացելոյ: անդէն վաղվաղ
 կի դհեա եկին իջմարտե՛ իմ
 փրկին հաւաքաքեալ: Եւ զի
 քրիստոնէայք ամենքեան:
 Եւ եր երբեմն զի պարտե՛
 ք իմ ի միջմալ անդատ
 նաց վարեալ վա՛ն եղբայրսն
 որ առմիզ գային: Եւ եր անդ
 աղքատսք որ զայն գործեք:
 իսկ ոմն մի իհիջմանոց եկն
 եմաւ իպարտան: յամբշտ
 կել իպարտիքին զբանջարն:
 Եւ եր և գողաղաւ առ և գնա
 Եւ եր իս ժամս քայտն երեւ
 զայն ոչ կարէր: Եւ կայր ան
 դեն Եկա՛նային նոյն Էգը
 թըրեալ: Զի Թեմ Երկր
 ինք ջանային ամենեկն ընթին
 ոչ եռայր: յայն ժամ արա
 իմ

իմիտս իւր եկն այրն . իւր
եւալ վազվազակի զբան ջարն
առ մեղ-եբեր . հաղաչէր զի
թողուէ լեցն յանցանաց նր .
հապա յանձն առնայր քրիստո
նեան լինել ոյն եկեղան իսկ . և
զբանջարն առեալ վազվազա
կի եկեղան . եկելոց առմեզ
եղբարց . Բնոցա Է մեզ կե
րակեալ գոհուի փառաւոր
եկն զԹԷ . զՍ եղբարցն եկե
լոց . և փրկուի զՍ արհզեթա
նուացն եղբարն . Եւ իբրեւ
աւարտեաց զճառս իւր . մեք
օգտեալք և ուրախացեալք
երկիր պագեցաք ժերոյն և
այնոյ ազօթս առեալ ինձանե
քնացաք .

Աբանչեւագործ վարուք նո
ցին . բաւեա ըզբաւս իմոյ
անձին . մարմնոյ հոգւոյ և ըզ
մտացն . և զխորհրդոց գործոց
զբարեն .

Իս որ յոտից փնչե թգլուխ
վերօք նեղիման հընարին .
առողջացոյ հայրմամբ նոցին
ի տարե մեղաց ըն ջընջեա
ցին .

Գլուխ . քսան եփն երոգդ
վս թաղաթաղարուծ նոցին որք
զԹճ վարս ուղղեցին . Լլուա
քինուիք .

ԶՕՐԵՐ ԵՐԲԵ
ՄԸՆ ՀԱՅՐՆ ԱՆ ԵՈ

նիոս ինցի իւրուճ . և եկն առ
նա ձայն յերկնից որ աւեր .
անտանին . ոչ . և և հասեալ ես
դու գեռ . և օջափ մըքնեկոր
ծի . ու մեծ որ բնակեալ յա
ղեկսն զորայ . Եւ յարեցեալ
անտոն Է առաւօտն եւ ա ըզ
ցուպն արմաւենի ինչաւ իւր
և քնաց իբաշարն . Եւ իբրեւ
եգիտ զնա եմաւ Բաւան նր .
իսկ նա իբրեւ ետես ըզեծ քն
սոսկացա . և զքն ցնա ժերն
պաամա եկն զԹճ գործս քո .
իսկ նա աւեր . ոչ ինչ բարի
գործեալի իմ բնաւ . Եւ ժե
րըն բաւարարեիր զնա . Բնա
զնոյն ասեր փլա . զկնի բա
ղուճ անգամ բռնաբարեալսյն .
ասի ոչ ինչ գեաեմ թբարձար
ծոց յիս . հաւատա ինձ . այլ
զայս փայն . զի հառուի երգի
չերի . գործեմ . Բաղայս իւր
հիմ իմա . Եւ ինչ այս Թճ քա
ղաք իմա ընց փնչեց Թճ աւեր
եղս . մասնին յարապուծութն
յերկնից . զՍ արգարուեն իւր
եանց . իսկ ես փայն մասնե
չորեմ իառն ջուրեանից
զՍ մեղաց իմոց . իբրեւ շուաւ
ղայս հայրն անտանիոս ասե
ցնա . Դու եղբայր երբեւ ըզ
հեռաւ ոսկեգործ . որ թմաւ

տաւք գործեց զպատկեր ար
քունի իրաչեկանիւ այսպէս գո-
ղիւրին և հանգստեան մէջ ժա-
նանգ զարքայութենէ քննից իսկ
ես ան իմ օր ար զայլ շարժումս
ն ակս բնական յանապատի . և
ոգ հասի ի յապք քո . և զօրդ ու-
րախ շեր և ցնիծաւ այդ պիտի մը
տածուքդ զոր ունիս . համա-
ր ծով զքեզ անհաւոր քանզում
մարդ . զի այդ իսկե քունս
պարհ որ տանի յարքայութ .
և պարզ երես ստաւի թի . և ար-
ցունանէ շարժաւոր աշխատու-
թիւ . թե նա և ոչ ունիցի զծան

Երկուք ամանք ի հարցն աղա-
քեցին զմեծ ցուցանել ի նիւթ
յորում շարժան և աշ իցին նիւթ
եւ եկն առնն ձայն որ աւեր
թիւ յայն ոմն գծւոյ որ յեգիպ
տոսի սահմանէ անդ ար միե
աշխարհիկ որոյ սնունն և խա-
րիստոս . և անուն կնոջ նիւ մա-
րիամ . և ոչեք հանձնալ գուք
ի խաբս նի . Զարեան երկոքին
ծերքն և գնացին ի գիւղն այն
և հարցնեալ զնա գտին զտուն
և գիւղն նի . Եւ անէն ցնա-
ո՞ւրեւ այն քո . աեկ կինն
այրնիմ հովիւն ուրիւք հայրք
և երեկոյին գայ . Եւ իբրեւ եր-
կոյ եղև եկն և խարիստոս թի
ոչխարաքն իւրոց . և իբրեւ ե-
տես զծերուն . պատրաստեաց
նի օծղան . և ստ ըստ բռնա-
նալ զտանի . իսկ ծերքն ասէն
ոչինչ ճաշակեց ուրք բնաւ . մին
չև պատմեցն և զգործս քո .
իսկ և խարիստոս աեկ ցնւ . բա-
ղում խնարհուք . և ս ուրի
հայրք հովիւ ոչխարացեմ .
և այս կին ամուսին իմե . և
գործ բարի ոչ գիտեմ . Եւ
ծերքն աղաչեին և նա աեկ
ոչ կամիր . Զայն ժամ ապա
տեսն ծերքն ուրիւ եղբայր մի
ոչեւ թի յանձնե ինչ եկեալ

գաւս . Իս . Գ . Գ . Գ . Գ . Գ . Գ .
եմք . ոչ լ մեծ տաքեւ ալ զ
մեզ տեւ ձեզ . իսկ իբրեւ լու-
աւ զբանս զայն . երկեւ ալ յոյ-
էւ . աեկ ցնւ . այս ոչ խար-
մնացին մեզ յեւ ձեզ . հաւց մե-
րոց . և զոր ինչ տա մեզ մեծ
յապին եկե ինոցանե . և ա-
նեմք զայն թի երկու մասունս .
և ծախեմք զգործանս յայրքոս
և զմի մասն օտարաց . և զմի
մասն իսկեւս մեր . իսկ կինն
այս յորմն հեւե եկեալե-
աստ . կայ իկուսուք իւր .
և իդ իշերի զգեւնումք երկո-
քինս բուք . և ննջեմք մե-
կուսի իմիմեանց . և թ առա-
օտս զգործումք զհանդերձ
մեր . և մինչև ցայսօր ոչ ոք
գիտաց զայս իմարդկանե .
իբրեւ լուան զայս ծերքն .
զարմարան յոյս . և գնացին
անա ինքուք թի և երկուքն
մահին զմե .

Եւ երբեմն հայրն մակարի
իսկիտոյ ի լեւոն նիարթոյ ի իսկի
հօրն պամք ոյիւ Եւ ասէն ըստ
ծերք լծերին . ասա մեզ հայր
բան խրատու . իսկ նայ աեկ
ոչ կարացի ի լեւոն կրօնաւոր
այլ տեսի կրօնաւորս . որքան
մարմնոց նախանձեթ զայս
յանապատի անդ . յարժանի
խորհրդոցս յաղթեալ ելի
անդ . տեսնել զընկիւս
նի . զոր տեսեալ զարհուր-
ցայ . զմ անմարմնական լա-
րուց նի . զմեղանե տեսլ ար-
տե . և ոչ յիմե խրատել զեղ
որ ոչ երբեք իրօնաւորեալ
եմոս . քան զի տեսի կրօնա-
որս .

Պատմեր մեզ հայրն բիտիմ
զայս ինչ . և թի պատմաց մեզ
հայրն մակարի . և թի նաեկ
երբեմն իսկիտե . և եկին ա-
ռիս անդ երկու մանուկ կր-
նաւորք օտար . մինն ունե-
զծնօտն ծածկեալ մօրուք .
և մի

Ըեն ամբ Գնդե տասան յորմէ Գե
 տէրն ակեցաք խառն սյայս . և
 ոչ բնաւ զայրացաք կամ կե վե
 ցաք քի մեանս . և ոչ եւ
 բան տգեղ եբեք անոց մերոց
 և եգաք իմաք մեկնել եւ ըծակ
 ցաք մերոց . և զպծենուչ քաւ րձ
 և կեալ ի կուսանաց վանս .
 այլ զայս ոչ Թողացուցին մեզ
 այրքն մեր . և ոչ հրամայե
 ցին մեզ օրհնագիրքն մեր . իսկ
 արով Գետն արսու գործ ոց ոչ
 հանգիւպեցաք . յորս խորհի
 ցաք . յայն ժամ եգաք մեք
 ուխտ ի փշի մերում և քի քի
 զի մինչև յօր մահու մերում
 ոչ խօսեսցուք բերանով մե
 րով բան աշխարհական .
 կամ տգեղ ևս ուտ . իբրև լու
 աւ զայս քերն ասէ . ոչ և բը
 նաւ ինչ կամ կոյսն գոչ . կամ
 արամբի . ոչ կրօնաւոր . կամ
 գեւհի . այլ յամենեւն սեան
 սք փոս խնդրէ Թե . և ոչ .
 քտանէ առատապէս Գեղու
 զհոգին սք ի վր նոցա . և ոչ

Ըարգելու ամենեկին .
 սաց հայրն պիմեն զօ
 րքն պամբոյի . եթէ մի յոյժ
 երկեզին քի արաւ ինքն ու
 ներ . եկեալ թնակեցաւ ինմա
 հոգին սք առատապէս . զի բա
 զումք ի հարանցն եղին ճըգ
 նեալք յոյժ . իսկ առ ներքին
 խորհուրդն մտաց . ոմանք

Ըհասու եղեն .
 սաց գարձեալ հայրն պի
 մեն . երիս գործս քանց
 առաւել ունեց հայրն պամ
 բոյ . լովեալ մինչև ցեթ
 կոյ զքմ առաւրս իւր . եւ
 լուրք անչափ . եւ ձեռա

Ըգործ անդադար .
 սեն լի Գօրն պիմեն
 եթէ մինչև նստինքն առնը
 մս խօսել քերքն . և յիշեն
 մեկ զհօտեն սիւսոյ տեք
 նա . Թոյլ տուք յիշել զհայրն
 սի

ԳԱՎՐՈՒԹԵԱՐ ՀԱՐՅՆ
 սիւսոյի . զի ոչ ստորագրի
 գործն իջաք պատմուէն և

Ըսեկն լի Գօրն պամբոյի
 եթէ ոչ փառաւորեցան երե
 սեքն մովսեօսի . մինչ ետես
 զքմ . և լինայ երես Գօրն
 պամբոյի պայն առացան իբրև
 զիայլակն յոր ժամ նստեք
 յաթոռ իմը հարանցն խըրա
 տել զնս . եւ նոյն շնորհաց
 հաղորդք էին հայրն սիւսովա
 նէ . և սիւսոյի . այրք փայլակ

նա տեսիլք .
Ըինչ մերձեցաւ իմա
 հայրն առամանս . շշտ լի
 ցին եղբարքն և սեն . ոչ պար
 տիցէ կեալ մեզ հայր . և նա
 ասէ ոչ յիշեմ երբեք թե ասս
 ցի ձեզ ումք . բան թե սրաս
 ցիս զայս գործ . եթէ ոչ
 նախ եզի իմաք զայս եթէ ոչ
 բարկացայց եթէ ոչ առնիցէ
 նա զայս . և այսպիսացի ես և
 գուք . զքմ ժամանակս մեր
 խաղաղութի . և աշխոյժ . և
 գուք այնպի առնիք խաղա
 զութի կալով քի մեմանս . և
 սիրով . և Գնաղանգաւք .
 լլստեք երբեքն հայրն սի
 սոյի . իշեալ Գօրն առա
 ի . և յամեաց սպասաւորն իւր
 դալ առ նայ ափսս ժ . և ոչ
 բնաւ ետես այլ մարդ . և
 եւ խնդրել զնա . և մինչդե
 նայր ի ձանապարհին ետես
 այր մի որսորդ փորանացի յա
 նապատ . որ որսոյր զայնս
 վայրին եւ . ասէ երբ ուս
 տի ես . և քանի ժամանակ
 ունիս յայս վայրի . իսկ նայ
 ասէ հաւատայ հայր . զի եր
 կոտաւան ամս և որկամ աստ
 և ոչ տեսի երես մարդոյ
 բայց իսկն . իբրև չուա
 զայնքն գործաւ և գեացեալ
 եմուտ իսենեակ իւր և ա
 սէ սև սիւսոյի կարծեթ թե

գործեցէր ինչ համբերութիւն .
 և աս փոյ որսորդի աշխարհայ
 ց յիսկն չափ գործեցցիք .
 և սէին զմի հօրն սիրոյն
 եթէ մինչ հանդերձեալ էր
 փոխադրել յեկեղեցի . և սէին
 հայրքն մեք առ նա . Եւ
 լուսաւորեցան երեսք նոյն . ի
 բոլր զարեգակն և ասեց ընդ ա
 հա եկն անտանիս : Եւ զկնի
 սակաւ փոյ ահա գունգը
 մարգարէիցն եկին . և ասե
 ցաւ զայն անաղաղիքիս քննի
 Եւ դարձեալ ասէ . ահա քա
 նակք առաքելոցն եկին . և
 ապա սքանչելի ի իմ փայլեցին
 երեսք նոյն . և խոսեալ սկսաւ
 լինմանս . հարցին ցնա ծերքն
 և ասեց . Եւ որով խօսիս հայր
 գու . Եւ նայ ասէ . ահա
 ժողովք հրեշտակաց եկին տա
 նել զհօրն իմ . և ետ աղաչեմ
 թողուլ զիս սակաւ փոյ զի ա
 պաշխարեցից . Եւ սեռ ցնա
 հայրքն ոչեւիտայ քեզ հայր
 ապաշխարել . զի գու զմի
 զոր ինչ պարտէր անեղ արա
 քեմ . Կառաւարտի ետ ծերն
 և ասէ . հաւատարմիք ինչ հայրք
 ոչ գիտեմ զիս թէ բնա ըսկիզ
 քն արարի ապաշխարել . և եր
 կեան որք լուսնն . և փառս
 մատուցին նոյն . և ապա ասէ
 ծերն . նայեցարուք և տեսեք
 ահա եկն փրկ և ասէ բերեք
 յիս զանօթ անապատիք զայր
 երբ և զայս ասաց . եղև ինքն
 ողջոյն իրբ փայլակն . և լը
 ցաւ առնն անսատմելի անու
 քահոռութիւն . և ապա իսկոյն
 կատարեցաւ . Եւ և զնն հայր
 քն ահիւ և ինքուք բազմաւ .
 և զիայն անապատիւն նշխարք
 մարմնոյ նոյն . եղին ԹՀՍԷ և մե
 ծ առ պատուով և ողջագործ
 լով ի գեղեցիկ անդր .
 Եւ յոյն սա հայրս սիրոյն . փնչ
 մտ

գլխի . Եւ և լը ցաւ
 մտանէր ի ինքն փոյն և լը
 գործ . և եթէ ոք հարցանէր
 ինչ զհօրն պարտէր . և աս
 սէր . ապա լոյ մեծապէս մեծ էր
 ի գործս իւր . Եւ ասց ասի ի
 հարանցն . եթէ խօսեմ աս
 Եւ հայրն սիրովակն . և ետ
 զնա զի պայծառացան երեսք
 նոյն և եղև իրբ և զհրեշտակի
 և անկաւ . եղբայրն իմ երե
 սաց իւրոյ և եկի եւ ապա նմ
 զի յայտ երկեալ . Եւ աս ցնա
 հայրն սիրովակն . որք ակ
 փոյն ալ լը ցաւ երկիր պարտէ
 քու . և ապա խօսեք իսկ . և եր
 կիր և ապա ծերն լը ցաւ հանգ
 քեզ . և ասց ասի . և ապա լոյ
 կայր եղբայրն . և եղբայրն
 ու ալ իմանէ զնա լինեալ
 Եւ և լը ցաւ
 և սէին զմի հօրն պարտէ
 եթէ բաղու մեծապէս . և աս
 և ասեց օր իրբ և զփօր պա
 ճէր հրամանաւ հօրն պարտէ
 և եկն աս նայ հայրն սիրով .
 և ասեց ցնա ասա ինչ լը ցաւ
 տեսեք իմ այս չափ աշխա
 տու . և իսկ նա ասէ . ոչ ինչ
 տեսի երբեք . ասեց ցնա հայրն
 պարտէ . ոչ թողուլ զքեզ
 թէ ոչ ասաքնս ինչ լը ցաւ
 զիս և տեսեք երբեք . և աս
 ասէ զայս փայն տեսի ուր
 ասիցեմ ցրտն եթէ եկա իս
 և փայ . և եթէ ասեմ փոյ
 ցնա . և ոչ գայցե . և փառս
 որք ինչ զմի .
 Եւ ասց հայրն փառս
 յորմէ հետե ծնեալ եղև ի լը
 րոյ և ի զորոյն սրբոյ . փնչ
 ցայսօր . ոչ անշնջի հաց ալ
 ոյ ումեք . ալ յիմոյ աշխա
 տուցն և ինչ ուղործե . և
 ասէ ետու երկեքիւր դազե
 կան հիւանդաց . և ապա ասց
 և ոչ ինչ պազեցի ի վաստակոյ
 իմոյ ասեք . և ան զի եր նա
 ԳԲ

Երբ խոհեմ հայտնուեալան .
 և գործ արշտ փնջն իմադ . Է-
 եղև օրհնութիւն ամաց . և ոչ պա-
 րկատեաց լոյս աջաց սի .
 և սաց հայրն փսենեմաի
 ոս . և հայրն սորոս . և փսոյի
 ոս . Եթէ Լուսաք զբանս
 հորն պատուեոյ և յոյժ շա-
 հեցաք . և յաբոյց զմեզ ինա
 խանձ բարոյ . զի խօսելն
 նի Էլսէլն . Գործէ կատար
 եալ . զի կարծելի էր ոմանց
 եթէ զամսթօն այնպ ստեղ
 ծեալէր Թէ յորով այլէ մարց
 սթբ և ան դառնալիք իշտիս
 չոյնայ և զմեզ աւորս պատահ
 մամբ գուարդար . կամ մե
 ղաւոր . և ոչ կամաւ այլ ոչ
 այնպ իցէ . այլ կամաւ մե
 թով իցէ . շինել արգար կամ
 մեզաւոր . ոպ տեսեալ է զե
 իմ քաղմաց իսկզբանէ .
 չոյնայ և իմ Լորն պատուե
 յայտն . զի որդի հեթանոս
 ճնողաց էր նայ . և այնպ յոռա
 լեաց յմե պաշտութիւն և ինոր
 բուք . և զարարեալ Թմ առա
 քինուք և աստի յայտն . եթէ
 մեք և ամենքեան յմ քարն
 ստեղծեալ եմք և զմ բարոյ
 և կամաւ մերով հեթանոս բար
 և ոչ և արն . լւ բանին Թն որ
 տեսէ եթէ եկայք տաիս Թմ
 աշխատեալք և ծանոթեալինք
 և և հանգուցնց զճեղ-տաէք
 զլուծ իմ իճեղ . և զորդի
 ցուք զկեանս մեր և զմահ յայս
 պիսի հայրս . զի ուղիղ առաջ
 ճորդեն մեզ իճանապարհն մյ .
 և փոքիցուք պատճառս մեղաց
 զմե . յորմ Թմ բարութիւն և զբ
 Թուք . և քաղցրութիւն պարգևի
 Վսէին զայս հայրքն զմ հօրն
 օրի . եթէ ոչ եւ բան սուա
 բնաւ իսերանոյ նի . և ոչ էր
 դուաւ երբէք . և ոչ անեծ
 զոք աշխարհի . և ոչ բան ինչ
 խօսեցաւ Է ումք . բայց
 մի

միայն իկարաւոր ինչ բանից .
 Էւ տեսէր արշտ հայրն օր ք
 պօղոս աշակերտ իւր . փէր
 քէք տեսէր Է թեզ բան ինչ
 օտարոսի իսենեկի բմւմ . այլ
 բարի սկսեալ մեր . իմիս սո
 րա կատարեցուք . և մի խառ
 նակեցուք լարեօք զբարի
 մեր .
 Եր միայնակեաց ոմ . իս
 կիտէ օրարածէր իմայրի եր
 անասուն Է գոմշաց . և աշ
 Թէր առ ան և տար Թր յոյց
 ինչ և եթէ իւ իսիք պսկաւ եւ
 իցեմ . եկն տանա ձայն որ ա
 սէր . քնա այս տնուն զանս
 եղբարք . և զոր հրամայ են
 քեզ արասցենս . և դնեցեալ
 բնակեցու անդ . և ոչ ինչ զմ
 տէք սպասաւորութի . սպասա
 ւորել եղբարքն . Էւ տեսին
 ոմանք . արապցես զայս ինչ
 յիմար դու . Էւ այլք տեսին
 առապցես զայս ինչ սիմար
 և ան ուսումն գու . Էւ լը
 կէին զնա յոյժ . և ձանձրա
 ցեալ յոյժ . աշտ Թեաց . տա
 ան և ասէ . Թր ոչ դիտեմ ըս
 պասաւորել մարդկան . արգ
 աշարեա զիս իտեղի արօտոյ
 իմոյ . Էւ առաքեաց զնա Թե
 իտեղի իւր առաջին . արած իշ
 անգիբրեւ անասուն Է գոմշա
 յանապատի .
 Եր ոմ կրօնաւոր յանապա
 տին իսկիտոյ . մգիւաւոր յոյժ
 բազում ամս . ինդրեալ յմ
 և ասէ . Թր յայտնեալ ինչ է
 Թէ հաճոյ եղէ թեզ . Էւ ե
 հաս տանա ձայն որ տեսէր Նք
 մա հրեշտակն . Թն . եթէ ոչ
 հասեր դեռ ևս իշտի պար
 տիզականի ումմն ի թաղ աքին .
 իսկ եւրն զարմացեալ անէ ի
 մոի . քնադից ի թողալն և տե
 սիցան Թէ զինչէ գործ եմ .
 որ վերադոյնէ քան զայս քան
 ժամանակաց զիշտս . և տաւ ա
 րան

ասայ ինչ զխորհուրդս
 քո . ևնս հանգուցից զփա
 քո . իսկ նա նախ երկեալ
 անէ . ևյետոյ խոստովանեալ
 անէ . կոտորմիկին լծակցե
 ցեալ . ևհետեւ ի կամացեմ
 անէ քո . ևզսէ կինն եթե
 անենս զոր պատուիրեմ
 քեզ . ես լցից զկամս քո .
 նա ասէ զամբողջ
 հրամայեալս . ասանց
 յապաղելոյ արարից .
 և լսէ կինն քնա իմա
 քառս քո . ևփրէ նա
 քաջակեցիցս ինչ փն
 փնցից զքեզ . ևփր
 իփրի . զի ևնս ոչ
 քաջակեցից ինչ .
 փնցեալ քայցեալ քու .
 ևնառիս ասաց երդմամբ
 . ասենէլ զայն կարծե
 ր յայնմաւոր կոչե
 ցնա . զի ոչ եղ քայն
 ան հրեւոյն . ևանց
 Եւթօրփ ևերկու
 . ևերկու . ևոչ կոչե
 աց քնա . ևնայ համբ
 քեք . վս երդմանն .
 ևվս աստիանան
 սերոյն . ևամբ յաջող
 քեք զհամբերութեն
 . զի կամեք զկեալ
 նս . քան զի եղե
 յետոյ անօթ ընտրե
 ալ նա . Եւ կոչեաց
 քնա լաւութիւն չորս
 քին յոր ժամ վհատե
 ալ ևնառիս քեալ եր
 իսովոյն . փնչ ասե
 ցալ ոչ կարեք . այլ
 իվս երիվարի բար
 ձեալ տարան զնա
 թալ կինն եղ սեղան
 լի խորտ կօր .
 ևպատրաստեաց մա
 Հիս ևանկողին . յառա
 քան քմտանել սիմոն
 վաճառեալ կանին .
 որ քայր սովացեալ
 իսկիւրեւ եմուտիս
 աննայրն սիմոն .
 ասէ ցնա կինն .
 մեկուսի . ևիծածո
 քեզ ևնառիս . զի
 պատրաստեցի սե
 ղան ևանկողին .
 եկ ևտես . ևիբրեւ
 ետես սիմոնն այր .
 ուրախ եղա յոյժ .
 ևզսէ ցնա կինն
 իմաստուն . ասէ
 սեղան ևնառ մա
 Հիս քի կամաց քոց .
 ուր կամիս զի երթի
 ցուք նախ . ևզսէ
 այրն ազա

ԲԱՎՈՐՈՒՆՈՒՆ ԵՎ ԶԱՐԳՆ
 շեմ զքեզ կեցողութե
 ր . ասէ ինչ զիսկա
 պակասի հոգի իմ
 զիոչ յիշեմ ժեղ զի
 նչ ինչ կին . իբա
 զուժսովոյ . ևիսկա
 քեք լոյ զօրութիւն
 իմոյ . ևայն ժամ
 ան ցնա կինն ասէ
 փնչ սովեցար . քան
 զսէր իմ ևամբ կա
 նանց . զկեցողութե
 ր . ևզսէ յոր ժամ
 այդ պի խորհուրդ
 քեզ . ևայդ պիսկ
 քեզ կեզ ինչ . և
 ազատիս յամ
 աստիկիւր խորհրդոյ
 . Եւ ԶՄարիա
 հաւատա ինչ . զի
 զկին վաճառիս
 ասէ իմոյ . ոչ քեզ
 ևնա այլ ասէ ԶՄար
 քոյ զերմաւոր լինի
 մայր կացից յայր
 ութիւն . հոգա նե
 ան թի . ևայս յա
 տիկու Թիս յետ
 սեղանոյն յագե
 նա լոյ ասաց . իբրեւ
 խրատելով զսիմոն
 վաճառեալն իհո
 գանքիստեմ իմաս
 տուն ևհոգանք ի
 սինն այն . իսկ
 իբրեւ չուա զայս
 այրն այն . զզջա
 ցալ յոյժ . տես
 անքով զքաքեպա
 շուրհի կնոջն . և
 քեզ օրութիւնն .
 ևվաճառեաց զինչս
 իւր . ևետ ազբա
 տաց . ևեղե իրոն
 աւոր . ևբնակեաց
 ի վանս . որ եր
 յայնմա . ևեղե հա
 ճայ Թիսն ևկինն
 եմուտ իկուսան
 աց վանս . ևստաց
 ևկանս Եւ պատու
 անան . ևքոհան
 ար զԹիս . ևփայ
 անեաց ոմն պատ
 սեր զայս . վս
 անքոյն ուրեւր
 եւթանասուն
 արմաւելին ևերկո
 տասն անգրիւրն
 ուր քեզնայ մո
 վեա ևթողովուրդ
 ևինն ինչ յե
 րթառեալ . ևս
 սերհերն . եթե
 եգի իմա իբրեւ
 Թիս . մասե
 ի խորին անպատ
 ան . ևգտանել
 զմատայ սն
 Թիս անգ . Եւ
 իբրեւ քնա
 քի աւուրս չորս
 ևպտի անգ
 այրմի . ևիբրեւ
 նայեցայ ինե
 րս . տեսի
 մարք ևնա
 անգ կացեալ
 ինուանկս
 յաջօթս .

ՀԵՐ

Աբախնիցի զգուշացն . և ծառայ
շարժեցաւ . զի վախճանեալ էր
ի վաղուց հետեւ . իսկ ես մօտի
յայրն . և հալեալ զոտից նի
շարժեցի զնա . և առ ժամայն
քակտեալ փշրեցաւ . և եղև իբր
ն զինոյն . և նայեցեալ յայտ
կոյս Այսն կոյս . տեսի զփնոյն
նի կախեալ ուրոյն . և իբրև
մերձեցողեցի ինա զձեռս . և զէ
իբրև զփոշի կմօխիբ . և ցնդե
ցաւ յերկիբ . և ելեալ անտի
շրջիկ և գտի այլ այր . և էր ի
գուրս նորա հետ մարդոյ .
և միմեքարեցայ . և մերձեցայ .
յայրն . և իբրև բախեցի զդուռն
ոչ ոք էր անդ մարդ ոք բանայր
և մտեալ ինի բքս ոչ զէք գտի .
և նստայ առ գրանայրին և ա
մէի իմտի իմուս . և ելեալ քաւո
ցն առ փութով մարդն ուր
և իցե . և ասցից աստ . Եւ իբ
րև եղև միջառար տեսի գո
մէս զի գային . և այրն այլ էր
մերկ . իմիջինցաւ և գայր լին
և զհանկելիս անգամոցն . հեր
քն նի ծածկելին . և եւ իբրև
մերձեցաւ և ետես զիս և կտաւ
աղօթեւ և աստ ոգի իցես . և ս
տեսմ մարդն մի մարմնաւոր ծա
ռայ ին . յայն ժամ մերձ ե
ղեալ ուրախութիւն համարեաց
և իմոյն այրն զիս . և պատմեաց
զմի ինչ իւր . և ելեալ քառասուն
ամեա ժամանակ ունիմ աստ .
և սա ելի . և ոչ ելծող կաւ
առ ինքն գիշերոյն զի ոչ կա
րես աւելլաւ փորձանաց գիւ
աց . և արձակեաց զիս ԹՀուր
և ես գոհանալով փառաւորեի
զմեք օրարժանի եղի տեսանել
զայրն այ . և ինչոքուր երկայի
իբնակութեան .

Ահա ծեր ոմն որ եպիսկո
պոս լեալ էր քաղաքին օքս օ
ոյ . կամեցայ ծրբեմն մտա
իկորին անապատ . անդ
ազգն մարկիզաց . և
անս

ԳԼԽ . ԻՍ . ԱՍ . ԳՂ . ՔԱ

անսից անդ ելեալ գաւառի ալ
քառ ոք որ միամտութիւն գոհա
ցի զայ . և առ լին տաքտի
մասս չորս . իբրև չորից ա
ուրց . և ջուր նոյն չափով
ևսկայ գնալ լին անապատն
այն . և իբրև անցին առարք
չորք . ասկանեաց կեցակուր
իմ և ջուր . ևսկայ հոգալ
թե զինչ արարից . և յանձն
եալ ետուր զյոյս իմ առ ԹԾ .
և դնացի անսուաղ այլ ևս
չորս առուրս . և ժողովեցաւ
յիս սով և աղքատութիւն . գնա
լոյն . և յաղթեալ անկայ յեր
կիր կիսամահ լեալ . և ահա
այր մահեց ևս բանչելի եկն
առիս և մերձեցոյց զմատուռն
իւր ի շրջութեան իմ նմանութի
բժշկի . և առ զձեռն իւր զս
կամբ իմոյ . և առ ժամայն
զօրացայ այնք իբր ԹԵ ԲԸ
նաւ ոչ աշխատեալ և ոչ սո
վեալի . և ինքն ան յայտ
եղև . իսկ ես զօրացեալ յա
րեայ և շրջեցայ յանապատ այլ
ևս չորս առուրս . և շարժ
տկարացեալ անկայ և համբար
ձի զձեռս յերկիս և կարգա
ցի զան . և ահա այրն այն
զօրացոյց զիս զառաջին .
եկն առիս և արար նոյնք լին
առաջնոյն . և զօրացայ զար
ձեալ և յարուցեալ գնացի այլ
ևս առուրս չորս . իսկ զկնի
կատարման վեջաւան առուր
ցն գտի տաքաւար ինչ . և ալ
բիւր . և արմաւ ենին . Եւ տե
սի անդ այր մի զի կայրկան
գուռն . և հերք իւր էին հան
գերձ միմարմնոյ իւրոյ . և էր
ծերացեալ յոյժ . և հիրք իւր
մի ստիտակ իբր զաւար . և իբ
տեսակ նի ահարկու . ևս քան
զելի . և եւ իբրև ետես զիս .
առ ժամայն եկաց յա զօրոյս
և իբրև կատարեաց զտեղն
եւ ձեռաւ զինքն ԹԵ մարդն
զի

Եւ ի նորոգողութեամբն զտի
այսմի փոքրութիւնն . Եկացի առ
դռուս այրին բախեալով ըզնա
ժամ մի . Եւ սովորուեալն զբարձ
յուսաւ ըզնի . Եւ գուցէ ելլէ ոմ
իմի այնակէ ցաց ասա . զի Հան
գեծակցաց նմա . Եւ յի ինչ լու
այ յուսմքէ պատասխանի .
Յոյն ժամ բացի զգուսս այ
րին . Եւ մտի ինքերս . ասե
լով ինչեւ ար . զի անսի զոմ
նաւեալ . Եւ անեա զի վաթ
ճանեալէր . Եւ մընցայ ի Հան
դերձս նի . Եւ առ ժամայն ե
ղև ոմ փոշի . Եւ յոչափեալ տե
սի զի ի բազում ամաց վախճա
նեալէր . Եւ սիսի Եւ Հանդերձ
մի կախեալ . Իբրեւ մերձեցայ
հայն Եւ եղև ինքեան իմում
ոմ զփոշի . Եւ առ ժամայն
մերկացայ ի Հանդերձից իմոց .
Եւ անկէցի զմարմին վախճա
նելոյն . Եւ յօժարութիւն րեւ
զհոյ աւազոյն Եւ Եւ մըն իմով
Եւ միտ փեցի զնշխարս նի .
աղօթիւ քաջազում արտասու
օք . Եւ ելեալ անտի յոգայ
Եւ ինքերս ապոյն կողմանապա
տին . Եւ գտի այլ այր մի . Եւ
տեսի առ գուսս այրին ոտնա
Հեա մարդոյ . Եւ անեա եթէ
բնակեոք ասա . Եւ անկաւ ժա
մի նստայ առ գուսս այրին .
բախելով զնա . Եւ յի լուայ
Հայն . ասա յարուսեալ մտի
ինքերս իյայրն . Եւ յի գոր
տի . Եւ արձեալ ելի իմմանե
զմտաւ անելով եթէ ոք ծա
ռայ մի բնակեալ իցէ իմայ
Եւ ի գործ աղօթից իւրոց եր
թեալ իցէ մտաւ ցանկի զառ
անձին աղայան . Եւ գուսսայր
ցէ սիցի ինչ իրնակոյն իւր . Եւ
կացի Համբ րելով զտեսն մ
առ գուսս այրին . Եւ փափագի
բազում յօժարութիւն Հանդիպել
նմա . Եւ աղօթս կացի անդա
դար յերգս սաղմոսաց . Եւ կա
տար

ԳԼԽԻՒՄԸ . Եւ ՍՆԻՒՄԸ
այսմի աւուսնի այնորիկ . Եւ
սի ընկա գումաց զի գային .
Եւ զբայր ոմ իմի ինչ . Եւ ի
րեւ մերձ եղև առ իս . Եւ յի
ցիսաւ տեսի զայրն զայն մերկ
անգամ . Եւ Հանդերձից . Եւ ի
նչ ծածկեալ եր զմարմին նի
Եւ կայի Հիացեալ կարծեի ըզ
նա յուսմքէ ինչ գու . Եւ նի
Եւ ի զարմազման եղևալ . ու
նախաւ եացի տեղ ըն յորում
յաղօթս կալով . Եւ ինչ զի բա
զում անգամ իսկ յայնմ անգ
ոմ Հոգիք չարք փոքանալ էլ
զնա . ոմ ինքն յետոյ միջ ի
վախճան պատմեաց ինչ . Եւ
իմացեալ իմ զայն յառաջ մա
տուցեալ ասեմ ցնա . վմ որոյ
պատճառանաց երկնցիս ծառայ
յի ինչ . Եւ ինչ իմոյ . Եւ յի
հայն Եւ անց զգնացս ոտից իմոյ . Եւ
ծանիր զի մարդեմ իբրեւ զքեզ
Եւ յոչափեալ զանձն իմ Եւ իսկ
եթէ մարմին Եւ րեւն եմ . Եւ
իբրեւ ետես զիս Եւ անեալ .
գուցեալ զմի ասաց զտեղն .
յայն ժամ ողջ աղուսն աշխարհ
պագեցաք . Եւ իսկ եւ աղայեցի
զնա Հաւանեցող ցանկելով զի
մուծցե զիս ի վանս իւր . Եւ
զի ոչ կամիր . Եւ անեալ զիս
մուծանէ իյայրն . Հարցանե
լով զիս Եւ ոմ եկի րայր .
Եւ պատմեցի նմա զիս զգուսս
իմ Եւ ասեմ . Եւ անցայ տես
նել զծառայս ինչ . որ եւ յայնմ
յանապատի . վմ որոյ կէտ
Հասի յայս տեղի . Եւ ինչ ոչ
թուանայն աբար զիս զգուսս
իմ . Եւ իսկ գուսս ոմ եկի
այր . Եւ անցեմ զքեզ ասա .
Եւ անց քանի ամս եւ բնակեա
լում յայնմ անապատի . Եւ վմ
որոյ պատճառի եւ մերկ ան
գամ ոչ ինչ զգեմ ըզնի . Եւ
ասեցի ինչ . Եւ երբայր . յա
ռաջ աղոյն նստեի ոմ մայնա
կեացս . ի վանս մարտն

Զ. ԺԵ

Երկրին թերաշիդայ. քան զը
 ահա ասել ձեռնիմ քեզ եղ
 բայր իմ զամ մի լ մի ըս
 ԼԷՐԻ. գործ ունեի ես կառա
 ոյ. և մտին յիս խորհուրդ. ք.
 ելանել յայն միաբանութենե
 և միայն կեալ առանձին ի
 վանս աւերեք. զի լեռնակ
 լինիցիմ օտարաց անցաւորաց
 և միայն առաւ և այնուհետեւ
 առնուլ մեծագոյն վարչս յմ
 Օայս յօ ժառոտ Է զմտաւ ա
 ճեւղով շինեցի ինչ խուց մի
 փոքրագոյն. և կացի ինմա առ
 անձին ցործելով ինմա զձե
 ռագործ իմ. որ բազում քայ
 թնառիս և խնդրեին գնել ինչ
 ցործ զպէտս իւրեանց. և
 օչս ակաւ ստանաւ Թոս շինե
 թնչ յայնման. զոր և բաշ
 խեի յաղքատս և ինկորոտեալս
 և յօտարս. ի թկամենաւ շարն
 և բարի ատեացն և թշնամին
 արդարուք. նախանձեալ լիս
 յայնմ կամեցաւ խափանու
 առնել ինչ յայն ախի բա
 րեաց յօ ժառոտութենէն որ առ
 Թո. Եւ մտեալ իմաս միում
 կնոջ միայն աւորի գալ առ
 իս. և խնդրեաց առ նեւ
 իւր ցործ կռաւոյ. և ստիպ
 եաց զնա այսն չար. բազում
 անգամ քայառիս. մինչև համ
 արձակեալ Թո առ միմանս.
 իսովորութենէ ընդունելու
 Թո. և Թոքաւորիւ. և զԹո
 քաղաքին և սկստարեւ զցաւս
 մեղաց. և կացի իմ ըս չա
 րեացն ապիս. Զ. Եւ յետ այն
 որիկ զմտաւ ածեք զվախձան
 կենցաղոյս. և դարձեալ զյաւ ի
 տենական և զմեծ դատաստանն
 և զխաւարն արատքին. և զան
 շնչ հոյ գեհեւոյն. բոր
 քորու. և զաւելուն որդանցն
 շինել և զրակուր. ապա տա
 ցի ցանձն իմ Թե որպիսի տեղմ
 Թաւալն ցար և դուռն կորչս
 ան

ՔԱՆԼՐՈՒԵ ՍԲ ԶՕՐԱ

տեան քեզ բացեք. այլ արդ
 զի յայտարից և ուր աղաւ
 ցայց. Եւ զԹոքաւ անեալ ա
 սեմ. լաւագոյնէ քեզ յառ
 նել երթալ յանապատ. և այն
 պէս փախչել իմ ըս. Եւ առ
 ժամայն յարուցեալ. Թո զի
 զմեծ օտեցուածս իմ և զկնն
 այն. և եկեալ հասի յայս տե
 ղի անապատիս. և գտի զայս
 զայս. և զաղբերս. և զպոս
 զայս արմաւենիս. որէ պատ
 Թաւ կենաց իմոց. զի ամ յա
 մի բերեռ ոչկոյզ երկոտասն
 տայ ինքն. ամենանն ոչկոյզ
 մի. և ոչկոյզս այս բաւական
 լինի ինչ զաւորս. Է. և յետ
 այնորիկ հասանեմորն ոչկոյզ
 այս անկերակրիմ առաւելնաց
 իմոց իշնորհացն մի. և այլ ոչ
 ինչ ունիմ յայս յայս. ոչ հաս
 և ոչ զգեստ անձին իմոյ քան
 զի զգեստիկն զոր ունեի յառ
 տաւառու եղև հնցեալ. և
 իյերկարութենէ ժամանե
 կիս. հեքովք գլխոյ իմոյ մօր
 մին իմ հանգերն անդամօքս
 Թաւ կեալ լիւնի. և այժմ. իս.
 ամե իմ մինչ բնակեալ եմ
 յայսմ անապատի. և ոչ պակա
 մեաց ինչ ցօղ երկնային առի
 կեցուցանել զիս. և ոչ եմ
 Թաւալել բնաւ հոց մինչև
 ցայսօր. Օայս սով լուայ
 յարգարոյն յայնման. Եւ գր
 ձեալ հարցանել զսկսայ և ա
 սեմ. հայր սբ. նախ իսկ զ
 բանն յոր ժամեկիր իտեղիս
 յայս յոյժ աշխատեցար Թեոք
 իսկ նայ պատասխանի տա
 եալ ասե. նախ յոյժ աշխա
 տուք կրեցի օրվ եղբայր. և
 իբազում օրբայոյն յերկրի
 Թանեի զանձն իմ. բախելով
 զկուրծս իմ. և ոչ կարեի բը
 նաւ իվեր ունել զպուրիս իմ
 և կամ ստեղծացուք կառարել
 զաղծ Թաւալ լաղաքս յոյժ
 տրտ

արտոնութենէն արտի իմոյ զան
 ձն իմ յերկիր կործանելի . և
 թաւալել լոյլ քեզ տիկն կատա
 րէի զկարգեալ աղօթսն : Եւ
 աղաչէի զամենադուռն ԾԺ .
 յազաքս փառատեցողցանելոյ
 յինէն զտագնապ արտի իմոյ .
 և զմ փրկութիւն անձին իմոյ . և
 քաւուէ մեղաց իմոց . բազումս
 Համբերեի ւոյս սիրտի տանջա
 նաց և երկանց և տրամուշց որ
 վմ մեղաց . այլ ոչ յուսահա
 տուէ . մինչև իցաւս մարմնոյ
 Հիւանդութեան կանգնի . իմիռմ
 աւուր կացի նստեալ և ապա
 նապէի յոյժ . իշխորգէ իմնի :
 Եւ տեսնէի նայրսի փառաւ
 արագոյն զի կայր առաջի իմ .
 և տեսէ ցիս զի՞նք քեզ . և զի՞նք
 տագնապ արտի քո . և նոյն
 ժամայն իբրև լուայ զայս ի
 նմանէ . զօրացայ և տեսմցնա
 ւոյ՞ Թր լնարգիմ ցաւէ յոյժ
 և տեսէ ցիս . ցոյց ինչ զտեղին
 յորմէ տաքնապիս . և իմ ցու
 ցեալ զտեղին . նք արձակեալ
 զձեռն միեւոր զմատուենս իբ
 իկողո իմ . և պատուեաց իբ
 բն սուսերաւ . և Հանեալ աբ
 տաքոյ զլեւարդ իմ . և նշալ ցաւ
 եր յոյժ : Եւ և երցոյց ինչ ըզ
 վեքսն որէին իմս . սևացեալ
 և ապա կանեալ . և մարդեաց
 զայն ձեռամբ իւրով . և եղև
 ողջացեալ իւրով եալ տեղին
 իվիրացն . և մատուցեալ եզ
 դարձեալ զլեւարդ իմ իտեղի
 իւր . և Հատուածեցաւ իտե
 ղին իւր ողջացեալ Թմ . և
 շոշափեալ զմմ . մարմին իմ
 անէալ ձեռօք իւրով քառող
 ղացոյց զպատաւեալ կողս իմ
 և տեսէ ցիս . և Հաւատիկ ող
 ղացար . այլ մի՞նչս մեղանք
 զի մի՞նչս շարագոյն լինիցի
 քեզ . այլ Գառայեաց Թն Ծոյ
 ղայսմ Հե տե մինչ յաւիտեան .
 և ահա և տեսիլ յայն մօրեղեալ
 բժ

ԳԼԽ ԴԱՅ ԱՍ ԴԱՅ
 Բժշկեցաւ ամ մարդն իմ .
 և դարբերեաց ցաւ լեբրի իմ
 և կեամ անարատ յայնմ օր
 Հե տե ԾՀԵՆՎ զմմ ամ և և
 և աւորելով զնա յմի . յա
 զարս Բազում գթութե իւրոյ
 Եւ իբրև պատմեաց ինչ զմ
 զայսոսիկ . աղաչեցի զնա լն
 նեւ յայնմ գիշերի լն նմա ի
 խցիկն իւր . նա պատասխա
 նի եւ և տեսէ ո՛չ կտրես եղ
 բայր իմ լն գեմ կալ պատե
 բաղի բանասրկուէն և և պա
 յետ այսորիկ աղաչեցի զնա ծա
 նաւցանել ինչ զանուէ իւր .
 և ապա տրմութեոսէ անուէ իմ
 այլ յիշեա զնա և աղօթեալ զմ
 իմ ո՞վ եղբայր իմ սիրեցեալ
 իմի . զի ԾԺ կատարեցեալ տե
 իս զդարմութե իւր . որում ար
 ժանուարեցայց : Եւ եւ ապա
 նորիս տեսեալ առտոս նք ա
 զաչեցի զնա ԹՀԻ . իմանէ .
 զի աղօթս տրապիտ իվր իմ .
 Եւ նա տեսէ ցիս . Թր մի՞նչ
 Թե ԾՀԵՆՎ զքեզ և և կիկե զ
 յմմ յորդայնից բանասր կու
 ին . և ուղղեաց զքանապ
 Հըքը իմ աղաչութի . Հատեւ
 քեզ առ ամ սքս իւր այժմ .
 և շաւիտեանս քմն . Եւ իբ
 բն ԾՀԵՆՎ իմանէ ընկալ
 եալ զաղօթս նք յօժարէ .
 և խնդուէ փառաւորէի զք
 յողաքս բարի ԹՀԵՆՎ զք
 ընկալայ յերանելոյն տիմե
 ոսի . Եւ այս Թ երթալ ըզ
 Թանապարհս իմ ուրախութի .
 դառնալով իբնուէ Թս իմ .
 և պատմեցի ամենեցուն :

Այսք և պատմութի սք Հօրե
 բոյ . Երիցս երանելոյն . Օ
 նորիս անապատուի ին .
 Չոր պատմեաց օք Հայր .
 Թյալեալ
 ուս =
 ԵԺ

Միւս անգամ վա
րանեք զիս խոր

հորտէք իմ . և արտաք յոյժ ըզ
մտաւ անէջով զայն պիտիս .
և վարանեալ յոյժ . կարօտե ի
թեազաձոյ տունն այնորիկ ըզ
Հետ երթալ . և իմարգասիրու
թեանէն արդարեայ ինչ շնորհք
իմաստուե . և ոչ ան փոյթ արա
րի զկենաց իմոյ . այլ դարձեալ
փաւ անգամ յարեալ և չորայ
ևս ինեքքսագոյն տնայապա
նի քանապարհ անբնակ . ուր
են ազգն որ կոչին մարկիսնք .
Էւ դարձեալ յոյժ փոյթեղե
ինչ . թի իցե ք որոտչեալ ի
նեքքսագոյն կողմանապարհե
որ ծառայ իցե Յի . զի արժա
նաւորեցայց և նմա հանդիպիչ
Էւ այսմ քանապարհի օհիզբն
արաբեալ . առ ի թիս Հաց սա
կաւ . և ըզոր ամանով . որ բաւ
ակամ եղեն ինչ զաւուրս . Գ .
Էյեա չորեք աւուրց սպասե
ցաւ կերակուրն իմ և ըջպի լին
և արտեգայ յոյժ . և նոյն ժա
մայն դարձեալ զօրացայ . Բզ
մահ առաքի աչաց տեսա նե
չով . և ընթացայ զքանապար
հսն այլ ևս աւուրս չորս . և
գիւրս . Դ . ոչ քաշակեչով ինչ
ամենակն . և դարձեալ նեղա
րտացայ յոյժ ի բազում աշխա
տութենէն . և անկեալ յեք
կերկորանեցայ . իկարօտու
թենե կերակրոյ և յաշխատու
թենե քանապարհին . և կար
եհի մեռանել ինչ ինքն ժա
մաւ . Յայն ժամ տեսի այրմի
փառաւորագոյն . եկեալ մերձ
առ իս և զգնուս իւր եգ իվթ
շրթանց իմոց և ու ըզբժիչի
աւտար որ գեղարկանիցե .
այնպէ անկիմ բացաւ . և առ ժա
մայ

ՕՂԻՒԻ Ի ՈՅՐԶ ՕՐՆ
մայն զօրացայ . իբրև ինչ ոչ
իցեմ զաղցեալ . և իբրև տե
օր զմեծածե ըսբանչ լինն
դայն . և զահաւոր զօրուին ե
ղեալ առ իս և յարեալ արձեալ
ուրախուեք մեծազնաւոր յօ
ժարուեք զԿանապարհս իմ . և
գնացի այլ ևս աւուրս չորս .
և գիւրս . Դ . և դարձեալ աշ
խատեալ տկարացայ . և Հայմ
բարձեալ զգնուս իմ յերկնա
յաղօթս կացի առ մեծ . Է . և
Հայ դարձեալ տեսանեմ զի
գայր առ իս այրն այն իառա
որագոյն զոր յառաջն տեսի .
և դարձեալ օծեալ մատամբն
զշրթուսն իմ . զօրացոյց զիս
դարձեալ . և չորայ ըզանա
պարհս իմ . մինչև կատարե
ցան աւուրք Հնգե տաւանքն
Թացից քանապարհի իմոյ .
Է . և Հայ տեսանեմ այրմի թ
Հիռաւատանե յոյժ ահաւոր
տեսի տար գայր . և Հնգե գը
խոյ նի բազում յոյժ մինչ զի
այնու ծածկեալ լինե ը ամ
մարմին իւր . և թիմօք ահա
որ ձիզգեստիցն մերկ . և տեր
բան Բարոյ զիածեալ ունեք
զփջօք իւրովք . և իբրև այնպ
մերձ եղև առ իս . Երկեա յոյժ
և ընթացայ իկոչի ստորտի
լեւրեն . և Հնգ իվթ թիւ առն
իտեղի ինչ բարձրագոյն և բա
զում զարհուրանք կալած զիս
կառնելով և թե մարդս կերպ
գազան իյե . իսկ նա իբրև
եՀայս առ ստորտ լեւրեն մերձ
առ բարօթի . անկեալ մե կնե
ցաւ Դ . Հովանեալ վիմին . զի
երակարացեալ յոյժ ի բազում
ծերու թենե անձին իւրոյ
և իկարօտութենե կերակրոյ
մաւաւանգ իտօթոյ և ի խոր
շակե զոր կրեպիւր բազում
աշխատու յայնմ տնայապա
նայնցեալ իվթ ի կոյս իկոչմ
Է

լեքինն և ետես դիւ . և ճայն
 ետ և սահ . և ը առիս ողջ այրգ
 սրբաւնեալ . քան զի և ես
 մարդ եմ երբեք զբեզ . և բնա
 կեալ եմ յայսմ սնապատի վճ
 առուան քն մերջ յի քի .
 Եւ երբեք ըռայ դայս իծերու
 նայն սրբոյ . ի ը յօթարուք
 և անկայ առ ոտանք յերկիր
 և ասե արի կաց որդեակ իմ քն
 զի և դու իծ առայ ից քնես և
 սիրելի սրբոյ . և երբեք աղօ
 թեալք եղաք . յարեա և ար
 ժանտորեցայ նստել Հան
 գեալ նմա . և խօսել ը նմա և
 յետ Հարցանելոյն զյինքն և
 զայն արհե և զեղբարք . աղա
 չեցի զնա բազում անգամ զի
 վաղճաղակի սատ այժմ առա
 ցե փնչ չե իտեղորքե աւարի
 լեալ իցեմք . զի ճարաւեի լը
 սել զաք վարս նք . և յոգեգու
 ցանել զփափագ իմ ամբիթա
 րել իբազում աշխատութեց . և
 երբեք յաեցայ ասել ինչ զա
 նա . իւր և զվարս կենցաղա
 վարուք իւրոյ . Լնուցիս այո
 որդեակ սաացից քեզ զմե՞ փ
 լն փոջե . Լորդ՝ անուեն իմ
 որդեակ օնոփր իսուէ . և յս
 վաթառն ամե ինչ յանապատի
 աստ բնակուես . և ը թիմ ը
 լեքինն յայսմ անապատի . կե
 րակրելով իշնորհաւն քն . և
 մարդ բնաւ ամենեկն ոչե իմ
 տեսեալ . բայց փայլ զքեզ
 եղբայր իմ . Եւ նախ քան
 զգալն իմ աստ եկբնակեալ ի
 վանք փ պատուական . որ կո
 չի եռափ պօլիտացոյ . ուրե
 ին բնակեալ ինմա եղբարք
 Թուող իբեք . Ք . որք եկն
 Համախաւք փմեանց . և Համա
 կրօք . և եկն ամենեքեան թ
 տերն քն կատարեալ խաղաղու
 թք քն մերոյ յի քի . և իւր
 շեկն առաւել քան զառաւել
 բազում աշխատութե փառառ
 րել

զԼ Ռիւ . ԻԱ . ԳԼՈՐ
 րելով զբարե օրոտնն այ . և
 կացի անդ փնչե Հասի իւր
 Հասակի կատարեղութ . և
 տեալ և վարժեալ զած սիրու
 թի իսք Հարանցն . և զՀա
 ասա իշնորոտ . և զկանոն
 եալ աղօթ ան բարեպաշտու
 և ասեալ և կատարեալ զմե՞
 Եւ ըռայ իսք Հարանցն պատ
 մելով փմեանց . յաղաքս ք
 քանչեք և ամեաներ և ք Հօրն
 մերում եղիայի մարգարէին .
 որ զօրացեալ յմյ Համոյ եղև
 նմա Համբերութե իւրով . և
 պահօք և աղօթիւք զորկրեաց
 յանապատի . վերացալ . Եւ
 զարձեալ վճ սրբոյ կարաւե
 տին և մկրտչին յովաննու . չոր
 ոչ որ երբեք իմարդկանե ե
 զև նման նմա . և կամ իրեաց
 զվարս նք . և զօք ինչ արար
 յանապատի փնչե յօր յերան
 լոյ նք իշն . Իսկ ես վիճար
 նեի ը սք Հարան որեին ի
 վանն և ասեի և զիսորդ իբե
 որք բնակեալ իցեն յանապ
 տի . լինել ից վե Հարս իմ
 զմեզ առ Թ՛ . և ի՞նչ պատա
 խանի տաեալ ամե իցիս . այո
 որդեակ վերս գոյնե իմ քան
 զմեզ . Լան զի մէք յոր յամ
 տեւեալ զփմեանս . մի իմար
 իմք իմ մեանց . և զաղօթս մեր
 իմասին կատարելով և ար
 խանաք . և յոր յամ քաղ
 նումք . զկե բակուրս մեր պատ
 րաստական գտանեմք լոյնն
 և յոր յամ ճարաւեմք գոյ մեզ
 բաւր . առ ի յարբուս . և ե
 թե Հանդիպի ու մեք իմեք
 անկանել իսկարու . Ինչնք մե
 ի իմարի յեղբարցն վն լինել
 լոյ մեզ իմարանութ . Եւ ե
 թե առաւելագոյն կերակրոյ
 ինչ կարօտանայք որ իմեք
 պատրաստեմք փմեանց յաղա
 սիրոյն մյ . Իսկ այնք որք մե
 կեալ իցեն յանապատ . յայտ

Եւ ինչ Թափոսը լինին քան զի
 յաւանքս քանակն առ նմ այս օ
 Եւ թէ նեղութիւն Հասանիցն նի
 Եւ կամ մարտ պատերազմի - յո
 թողայ թից Թշնամոյն - ռաւտի
 քանակիցն զորք առ իբրջալե
 րել զսիրոսնց - կամ մի ինչա
 րել զնմ գիրովնայ Եւ զօրացու
 ցանել - Եւ ինչ Կերակրոց
 ցանկանայցն ոգրիւրանել նի
 քանակն զայս օ - Զորնմ եւ թի
 ծարաւի որ առ նմ - Զուր
 ոչ գոյ նոցա առ ի զոգացուին -
 մանաւանդ ևս առաւել - Բա
 զուստ աշխատութիւն կրնն այն
 պիտի ինչ - Ինչ զբանն յորժամ
 իտրդին կեալ իբնակութիւնս
 պատի - Եւ զեւաւայոսն թի յանձն
 առնուն աշուղ ի ճգնութեան
 ձինս իրենանց Եւ ծարիւրանել
 Համբերութիւն զաղջոյն ծարաւոյ
 Եւ քաղաքացի պատերազմ
 բանտարկութիւն փութան յաշ
 Թաւարել - Եւ զնմ նեղ Եւ զան
 ձուկ Թանապարհ օրէ ի օր զն
 ան նորա զի մի բնաւ - յաշ Թեւ
 ցին ի Թշնամոյն շարեացն - Վի
 զի յոյժ փոյծէ նոցա Հանա
 պաշ յաղաքս այնոցիկ որք փա
 փաքին այս պիտի մանապա
 Հաց արքել լինել - Բաւաւ
 նուստ առնել - Գործելով ըզ
 նմ մի Հնարիւր - զի դարձու
 ցէ զնմ իբարի որք Թանապար
 Հին - ոչ մնալով նոցա ի ճգ
 նութիւն աշխատութիւն - Եւ առնու
 զմեծամեծ պարգեւսն թի օ յոր
 Ժամ լանիցեն իմարմնոյս - Վի
 զի որք Համբերութիւն իմաստութիւն
 ի ճգնութեան նեղութեան - Հասանել
 առ նմ բարեբարի ան մերոյ
 դիտութիւն - առ ի Հաստեղանել
 վարձս զոր Վի թի Համբեր
 րեն - որ Կիսկուն Հրեշտակաց
 Իրոց սրբոց առաքել առ նմ
 զգետս կարեաց կերակրոց - Եւ
 Զուր բղնեալ ի ճիւղ - ուր Եւ
 անյն մարդարեն առ - Թի որք
 Համ

Զամբերեն ան լոցին բարութիւն
 Եւ թէ առնուցուն Եւ իբրանայ
 ցեն իբրեւ զարծութիւն - Զնան
 Եւ զաղջոյն - Զնմանն Եւ
 ոչ աշխատին - Եւ զարձեալ
 առն - Թի ծարաւայ արքու
 ցէ Զուր ի ճիւղ - Զեւացան
 նոցա Բաւարք խոտոց ա
 նապատի - Զաղջո իբնմ Եւ
 ի կոկորդս նի իբրեւ զնործիս
 միջու Եւ թի Հանգիսիցն զար
 ինչ նոցա - կամ մարտ ի Թըշ
 նամոյն յառնել ի ճիւղ նոցա - Ի
 նմին ժամու զձեռու իրենանց
 Համբարանայցն առ անն ա
 զաղալել լով Եւ զաղալել լով - Եւ
 վաղ լաղալի ի թի առաքի ի թ
 բուստ առ նմ օրնակ անուր -
 Եւ ցրուսցն Եւ փարատեցն ի
 նոցանէ փորձութեան յաղաքս
 Զամբար Հաւատոյ Եւ ք սրտի
 նի - Եւ ոչ իցէ լուծալ քո
 ուղ որդեակ զորք արկեալ լին
 լ գործ - Թի Թի ոչ մեղանա
 զանանկն իսպառ - Եւ Համբ
 րութիւն աշխատաց ոչ կորցեն
 յաւիտեան - Եւ արձեալ առ
 Թի զկամս իրեն - զանայ իւր
 ոց առնել Թի - Եւ թի ից նի
 լուծ Եւ փրկել զնմ յամ նեղութե
 ց Զան զի անն որ Հաստեղանել
 իւրաքանչ իւր ուսմեք լի գոր
 ծոց Եւ աշխատութիւն այնոցիկ
 որք Համբերեն Վի նի -
 Եւ ք - Երանի իցէ այնացիկ
 որք առնիցեն զկամս այ ի ճիւ
 րիւր - զի Հրեշտակս սպաս
 աւորեն նի ցնեալ - Եւ
 զօրացուցեն զնմ յամ ժամ -
 մինչ իցեն իմարմնի - Զայս
 օրի լուծեալ ի ճիւղ Հաստեղանել
 սրբոց որք ին ի ճիւղսն յայն -
 Եւ ուսեալ ինոգանէն Եւ Եւ
 պատիւ օնորհիւ - Զամ զոր
 ասացին - Լցու սիրտ իմ նայն
 Ժամայն քաղաքութիւն - Եւ Հոգի
 իմ առաւել լաւի քն զի որ իս
 մեղու - Եւ դարձեալ զնեւի
 ԶԵ

դիւան ինքնաւոր և անուրիս
 ունի յայն ինչ պատշաճ քան
 հանկուտ : Եւ ի միտմ գիշ
 քի յարուցեալ բազում յօժա
 քութի - առի լինա հաց ասկա
 և քաւր - զոր կարծեի բաւա
 հան շինել ինչ զաւորս չորս
 և փութացայ ընդ որեւէ իմե
 մարգա սիրուեի քորոյ : Հա
 մանել իտեղի ուր կամցի
 բնակեցուցանել զիս ան :
 Եւ ի բրն և ճի իմանաց իզի
 շէրին յայնմիկ - եկի առ Խանա
 պարհաւ շէրինն որե մերձ ի
 մուտս անապատին : և տեսի
 լոյս մեծ առաջի իմ : և զայն
 տեսեալ զարհուրեայ յոյժ :
 Եւ ինչ և խորհեցայ յեղիւդէն
 դառնալ և ինչեւ ինչ իտեղ
 ըն յարմ կայի պատարնին : ա
 պա դարձեալ իմե քորուեան
 եղեալ իմե զորացայ - և եղե
 ինչ յառաջագիտութի : Եւ ինչ
 նամածուեի իրում : Եւ ա
 հաւաստի մինչ դեռ յերկիւդի
 էի - երեւցաւ ինչ այր մի
 փառաւորագրի յոյժ : և ե
 ղեալ մերձ առիս և ասե - ցիտ
 քի երկն չիր զի ես Հրեշտակ
 եմ քի ամենակալի - որ պա
 հեմ զքեզ հանապաղ իտեղ
 մակուտ եմ քում : և պար
 դեք ալ զորարժանաւորեցար
 իմե քեւ լուծալ քեզ զԽանա
 պարհա զայդ - կատարեցին
 և զայս ասացեալ գնացար ի
 միասին և հասար յանապատն
 իբրեւ վեց մզոնա Խանապար
 հի : կամ - եւ և տեսի այր մի
 փոքրագոյն - և մերձ եղեալ
 առ դուրս այրին : և որհեի
 իմանալ եմե իցեորքնակեալ
 ինմա թէ ոչ : Եւ բացեալ
 զգուրոն աղաղակեցի և ասեմ
 Զհեա մի : Եւ սովորութի
 նե քսաւեք եղբարց : Եւ ա
 հա ելանալ այր մի ալնոր պա
 տուհան և գեղեցիկ յոյժ -
 տես

ԳԼՈՒԹՅՈՒՆ - ԻՍ - ԱՄԵՐ
 տեսեալ - և երես քի զայն
 Եւ ասացեալ շիրհօքն իմ -
 անկայ առ դուրս և իմ քի
 և երկիր պարհ նմա - և նա
 քամբ իւրով յարոյցալ և
 ընդեաց և ասե դու իցեալ
 բայն իմ ոնոփրոս - և գործ
 կիցն իմ իմ - մուտ քորեակ
 և անօգնական լիցն քեզ : և
 մնացեալ իրարուէ ուն և կոչե
 ցար իմե կատարել իմ զգործ
 Եւ երկիւդի - և եւ մեկալ
 կացի առնա միջեւ իսական
 առ դու - և փութայի ուսանել
 ինմանե զգործս քորուեի
 ինչ ինչ ուն եղև իսկ - քան զի ու
 սոյց ինչ զվարս միսնակե
 ցաց : Եւ իբրեւ ծանեալ
 բանելին եմե հոգի իմ լու
 սաւորեցաւ իյուսուցանել
 ինչ զգործս բարեպաշտութի
 հաւատաց քի մերոյ յի քի -
 և քի դեմ կալ գաղտնի պատե
 րազմաց բանաւորութի - և եր
 կեղի զոր ինչ և իցե յանապ
 տն : Եւ օրե ցիս - առաջալ ըզ
 քեզ ու ի զքորս իմ ոնոփրոս
 յայլ և ս ինչ բարագոյն և նա
 պատ զի բնակեցեալ յայրիմ
 ում առ անձին - կուր քեզ ալ
 խառութի - քան զի յայդ իսկ
 առաքեցար յայլ - Եւ նա ի
 նամութի գեղեցեալ ինչ
 սագոյն անապատն : և զայս
 նք տեսով ցիս : և արուցեալ
 գնացար իմ ասե ինչ քորու
 գոյն ինչ անապատին : և ինչ
 չե առ դու չորս - և գիշ ըս
 դ - և հասար առ ինչ մի փո
 քրագոյն : յորում կայր առ
 նմա ծառ արմաւենի : Եւ ի
 սեցաւ ցիս այրն այն պատե
 ակաւ և ասե - ահա այսե տե
 ղին որ պատուս տեղաւ քեզ
 իմարդաւորութեան ինչ :
 Եւ կացեալ յայնմ տեղ ուր
 իս այրն պատուական առ դու
 երեւան - ուսուցանելով ինչ
 զվա

զիւարս զորոց բարեաց . Եւ
 յետ առնցն երեսնից ողջա-
 նեցաք զմիմեանս և քնաց նա
 իտեղի իւր . և Հայնմ Հետե
 և առ յաղայ ամի ամի Հանդի
 անաց միմեանց . մինչև փոխե
 ցաւ երանելին այն իկենացն
 զոր բարձեալ զմարմնն նի ե
 դի զսբ նշխարս նի մերձ առ
 բնակունին իմէն և իբրև պատ
 անաց ինչ զայս ամ օր Հայրն
 զնորոքեա . Հարցի ցնա եւ առ
 առաջեալս պահնաորոս . և ա
 սեմս Հայր պատուական . և
 բազում այնատուք կրեցեր
 զառաքինն յոր ժամ Հասեր ի
 տեղի անապատիս . Եւ առե
 ցիս երանելի ի ծերութենն . Հա
 առաքին ձեզրայր սիրելի . զի
 այնչափ աշխատութի կրեցի բա
 զում ժամանակս մինչև անյոյս
 լինել ինչ իկենաց իմց . և
 բազում անգամ Հասի իտեղի
 մահու . իբազդոց . և ի ծառա
 ոյ . որ Հասաներ իմ իմ . Ե
 նոսին և ի ծառայ և ի խորշակե ի
 տաղն ջեան ժամանակի . յառ
 առս յամբարայնոյ . և իցողոյ
 և ի դժբանկ օգոյ . ի քիչերայ
 ին ժամն յաւարս և մորայնոյ
 մինչև ներկեալ ինն ըմբարմն
 իմ իցողոյ երկնից . իսկ բա
 րերարն ամ իբրևեա եւ զայս
 պիսի Համբերութի իմ . և զըսն
 մատակոյ պահոց և աղօթից .
 և թե ոպեաւ զանանիմ ի ծրգ
 նուի . Հրամայեաց Հրեշտա
 կի իւրոյ օրբոյ . սպասաւ որեւ
 ինչ օր լի օրե . կերակրիկն .
 և ընդ շախաւոր առի Հաստա
 տուի մարմնոյ իմոյ . Եւ ար
 մարենին ար . բերե երկոտա
 տան բազուկ յամ ամբ . որ ի
 նի ամեցաւոյ բառաւան ինչ
 մի ինոյան . զայնուիկ ճաշ
 կիչով Հանդերձ բոն Բարօք
 անապատիս օր լինին ինամա
 ճութնն . Զաղցաւ առաւել
 քան

Օ ՂԱԲԻՐԻՈՍԻ ԶՈՐԴ,
 քան խորիփս մեղու . ոպ և
 գրեալ է ի թեոյ Հոգիւ միայն
 կեցցե մարդ . Ընդ թե առ
 նիցես ով եղբայր պոփոս
 տիկ զկամս մե մարդ . Եւ նիս
 զօգնակ անուի նի . քանզի ա
 սե իսբ առնաւ արանին . իւրոյ .
 ի թե մի Հոգայցե եթե զի՞նչ
 առաջեք կամ զինչ զմեզեք .
 քան զի մերն ձերն . Հայրն երկ
 նաւոր դիտե զպետ . և եր և
 զկարիս . այլ ի խորքեցե հախ
 զարքայութի և զարքայութի . և
 այր մի առնելցի ձեզ . Չայս
 սոսկիմ լաւեալ յերանելի ծե
 րութեոյն զնորոքեա . զարմա
 ցայ յոյժ և ստեմ . ո՞ր Հայր պա
 տուական աղաչեմ զքեզ զի
 աստուցե ինչ և զայդ . եթե
 իշաբար և կոմ ինիքոն ի ի
 ուստի առնաւոյնս Հաղոր
 զութի . Եւ նա պատահանի
 տուեալ ասեցիս . առաջից
 և զայդ որդեակ . Ընդ թե Հրեշ
 տակ մի բարեբարի մերձ ի
 նեւով առիս սպասաւ որի ինչ
 յմծային խորհրդոյն . և ոչ
 միայն ինչ այլ և զամենեւեան
 Հաղորդեցաւ ցանե որք բընա
 եկաւ իցեն յայսմ անապատի
 մի մե . որք ոչ տեսանի ըզ
 մարդ . այլ ուրախութի լինն . և
 եթե որ ինոցանե կամիցի և
 ցանկանոյցեաւ սանե , զմարդ
 վեր Համբաւնայցի նիս յիբ
 կինս անդ տեսանե . նմա զմ
 սբս և զընուեալ զի . և այս
 ու պոյ . առանայ Հոգի նի և
 իբրև զոյն . և ուրախաւ նայ
 Հոգով և մօրմնով . և յոյժ բեր
 կրի և ցնեայ բարեացի արժա
 նաւորելով . որք ոչ սպասին
 յաւիտեան . մինչև մտաւեալ
 տակս զոր կրեալ իցե յահա
 պատի . և յետ այնորիկ դար
 ճուցանե զնա իտեղի իւր .
 Թաշով իտեղորն ուրախութի
 և ոչ

Անգղի բազում յառաջադրու
 քաղաքս կենաց իւրոց : զմը
 տաւ անհրաժեշտ փոխելոց
 յայն աշխարհ : Անուանելոց
 զայնպիսի պարգևսն զորե տես
 աջօք իւրովք : Եոչ զմտաւ
 անհրաժեշտ իցէ իկենցա
 յոյս այս : Օայտոսիկ ամե
 բանելի հայրն ռոմփրոն -
 պատմաց ինչ փնչ քեռ նըս
 տեաք առ տես լերկն ինեթ
 քոյ զիմն : Իտեղովն յորում
 հանդիպեցայ նմա : Էւ իբրե
 լուս զայս ամուլցայ բազում
 տաքախո-ք : Եմեկնեցաւ յի
 նին բազում աշխատելովն
 զոր կրեց իճանապարհին յայն
 փկ : Եզբազց ևզտարաւ ոչ
 ինչ համարէի բնաւ ևոչ զմը
 տաւ անհրաժեշտ : Եզորացայ յոյժ
 հագով ևմարմով : Ելցն ալ
 բազում ցնծութիւն ասեմ ցնա -
 Երանիէ ինչ որ արեւանաւ
 արեցայ տեսանել զքեզ - Եմ
 ք հայր պատուական : Ելսել
 իբեի զայս պիսի բարի ևզգ
 քաղցր բան - որ եղին ինչ
 աւելի փրկուի : Էւ նի պա
 տախանի տաւելալ ասեցիս -
 որդեանկ այժմ զի երթիցուք
 իփաւսն : Եյարեաւ իգծալ :
 Իսկ ես ոչ սակաւ զարմացեալ
 սքանչանայի լիփառաւոր տես
 զեանն ևսկարկաւ ցեմացն ե
 բանելի քեզ ևորն ռոմփրոնս :
 Եիբրե չոգաք իփաւսն մը
 զոնս երկուս կամեցեք : Հա
 սար առ գուրս խցի փոյ փոք
 փան - Եհայր տա նմա ծառա
 արմաւենի : Եյաղօթս եկաց
 իտեղւոյն հանդերձ ինե : Ե
 իբրե Խաարեքաք զաղօթսն
 ասաց զամեն : Յեռ այտորիկ
 նստաք ևկացաք զտիւն ամ
 պատմելով փմեակց զյորդան
 ան բարեբարութիւն : Իսկ սպա
 ռել տուղնէն անն ևիմտանի
 արեգականն : Հայեցեալ տե
 քա

ՂԱՌԻՍ - ԻՍ - ԼԱՍԻ
 սար իմեղ խցին զի Եզեւ
 հայր նկանակ փի հաց : Ես
 կաւ փի ըռաք - Եստեցիս ծե
 րուանին այն երանելին : Ես
 որդեանկ ճաշակեալ սակաւ հաց
 ևզորեդեալ կայ առաջի բան
 զի անսանեմ զքեզ անքն ե
 զեալ իմադ : Բարազոյ ևիմա
 քաւոյ ևյաշխատուելուն Ես
 նստաք զիդ : Եստացի ցնա -
 Ենեցանիւ փի ևփրկիչ իմյ
 քա - զի ոչ ճաշակեմ երթե ոչ ի
 փաւսն արձակեցուք զլեռս
 մեր ճաշակեցուք : Երազում
 անգամ աղաչեցի զնա : Եհա
 զիւ հարաքի հաւանեցուցանել
 զնա : Իմեղ ևզեղի լիս : Ե
 բնկեալ զհացն ճաշակեցայ
 իփաւսն փնչե յաղեցար : Ե
 յաւելաւ ևս մեզ իհացե տնի
 ևգահացեալ զայն կացաք զի
 լերն ամյաղօթս : Եիբրե այգ
 եղա - անսն զնա իմամ աղօ
 թիցն առաւօտուն : զի այլ
 քաւեալ պայծառացած ե
 բեք ծի իբրե օտորեալն
 այլափոխեալ եղա իկեքա
 բան հրեշտակի մյ : Եզայն
 տեսեալ իմ յոյժ զարգարե
 ցայ ևեցեալ : Ենի իմեցեալ
 զայս ասեցիս միեթիկ/եզ
 բայրպափնտրիէ ճանդոր յմի
 փնաւ ևմարդասէր անն ևս
 առաքեաց զքեզ տիս : զի
 ամփոփեաց և զնշխարս մար
 նոյ իմոյ : զի ահաւասիկ իսկ
 յայսմ տաւար կատարեմ զն
 լծացս վատաւոյ իմոյ իմր ե
 հանգիստն յաւիտե ևսկան :
 Էւ Լ' օրս այս լի լուոյ ամ
 սոյ երկառացոց որէ Պաւնի
 ժգ : Ել յաւանականն : Եր
 կուսասան օր յուրիս տմայոյ
 ճեալ պատու իբեաց ինչ ևս
 սե : Երթե ելանիցեւ յի բկին
 եգիպտացոց : Եզբայր պաթ
 նոտիկ : Ետրգեա զի յաւան
 և իմ իմուել անուազաւորութիւն
 քե

Եւ ի շրջաքն Եւսփ Կաւաւացե
լոց . Օր եթե որ յանուէն իմ
ժառանցե պատարագ մե նյ ի
մայ . յեմ տեղիս . Կամարե սցի
զնա մը . յառաջին ժամուէն
իսկ զբանն . Բան զի այս եւն
իսկ քրաւն ք իմ զոր իսկ քրեցի
իմե . Եւ իմ որ կերակրե զեզ
բայս որ յանուէն իմ . յիշեցից
զնա յիշատակաւ առաջի մե .
զի արժանի արտօսե զնա մը
Կամարե ի առաջին ժամուէն
իսկ զբանն . իսկ եւ պատառ
իսկ ի տուեալ աւեմցնա . Ե
մե որ աղքատ իցե Եւս ռանի
ցի կարողաւ ժառանցանել պա
տարագ . Եկամ կերակրե զնա
ի շրջաքն յոր յիշատակի ք .
յայն պիտի յառաջին ժամուէն
սկզբանն ու . ինիցի . Եւ նայ
տեւ ցիս . Եթէ սակա իսուէն
զո արկանիցի յանուէն իմ մե .
իհոտ անուշուած . արժանաւոր
եցի նայն պիտի արեւելու .
Էւ յիւս Կամարանիցայ Եւսայ
ինչ Կարցանել ընա . Եթե որ
բնակեալ իցե յանապատի Եւս
կարիցե գտանել իսուէկս Եւս
կանել մե իհոտ անուշուած ու
Կամարեցի այն պիտի յառա
ջին ժամուէն իսկ զբանն . ման
աւանդ Կայր պատուական .
աղաքիմ զի Կայրե առաւելնե
եան աղօթիք արդարուէ քո .
քան զի քիտեմ եթե զոր ինչ
իսկ քեւ ցեւս յի . աղքե քեզ
մե . Եւս ընդունայն ինի իսկ
բուանք քո յաղագս Կանապ
աղք . Եւս Կայր աղօթից քոց
եւ առաւելու մե քո . զոր յայսմ
գտանել ի քարգամս կրեալ Կամ
քերուք մեզ զմե քեւելելոյ
յայսմ անապատի . Եւ նայ ա
ւե ցիս . Եթե որ աղքատի Ե
քնակեալ իցե յանապատի . Ե
ու կարիցե աւելել պատարագ
Կամ արկանել իսուէկ . յարիցե
այն պիտի Եւս աղագս Կայր մը
որ

որ յիշեցիս քեւ քեւ Եւս
պան . յանուէն իմ ժառանցանել
լով մե . Եւս յիշեցից զնա
առաջին մե աղօթի աւելելով
զմ եթ . Եւս աղօթի աղագս
արդարուէ մե առաջին ժա
մուէն իսկ զբանն . Եւս արդար
մե զվարձա ժառանգե ցե .
Եւ եւ Կարձեալ աւեմ ցե
Կայր քարի եթե արժանի ի
ցեմ յոժառուք արի իմոյ Բ
եակեցայ յայսմ անուշ զին
ելանելոյ քո իմարմոյ . Եւ
նայ աւե ցիս . ո՛ւ եկիք յիս
Եիդորե ս այգորիկ . այլ եթե
զի մե առաքեաց զքեզ զմ
այն զի զսքս նի քառաւորն օ
ցեւ զբնակելոյն յայսմ անա
պատի . Եւս արդե ցեւ զբու
ռաւ զառաւելոց նի իսկ Եւ
բարց անապատի . առ Եւս
Եւս Եիդորե արանուէ Կայր
աղագս լուսայ . Էւս Եիդ
որքեակ յեգիպտոս Եւս ցեւ
անգ իդորեւ բարեաց Եւսայ
ելով մե . Եւս արդե ցեւ զմ
զոր ինչեւեւս յայսմ յանապ
ատի մե աւելել պատուա
կան ի քարուշոյն ընդքիս .
նոյն ժամայն անկայ առ ուս
նի Եւսեմ . աղաքիմ զքեզ
Կայր պատուական . Եւս
զիս . զի քեից արդարուէ առա
ջին մի . Եւս արժանի քոր
զիս քիւնել իմ քո . անա
նել զքեզ յայսմ աղագս Կի Ե
ի քիւն պարանել . սոյն մար
ժառանգե ցե զիս ի Կանդեթ
Էւս մե Կանգիպիւ զեզ .
Եւ նայ աւե ցիս . քորեակ
պարեւաթե . Եւ ու ընդուն
նայն աւելիցե զինքորուս
քո . Եւս մե ցե զքեզ Ե
Կայրաւելոց զքեզ իսկ ք
ել . Եւս առաւել ցե զիս
քո յուսով մե քո իսկ . Ե
քեզ ցե զքեզ յիմ աղագս
նուշուէն Եւս արդարուէ
նայն

նաման. և կատարեց զընթացս
 քո իբարի. և առհասարակ ս ցե
 զբնդ հրե շառիօք ի բովոյս օգ
 նական լինելով շեղ յմի ժաթ
 տես արատե բազմի բանս արկոս
 թշնաման. որ հոչ ինչ քառ
 նիցի նի յանգիման և զբնդ ի
 ժամու ահեղին. յոթ ժամ կաց
 ցես առաջի իջ և առնիցե ապա
 տասն անի մի վարուց. Եւ
 ցետ այսորիկ շարուցեալ երա
 նելին. եկաց յաղօթս առ Թե
 արաառուօք և բազում հեծե
 ծանօք. Բօական մի դաքարեալ
 խոնարհեցայց զոք անձն իւր
 յերկիր. և կատարեցաւ ի Թե.
 աւանդեալ զհոգին իւր սք ի
 ձեռս մի ուրախութե մեծաւ.
 Եւ նոյն ժամայն շուայ ձայն
 հոգեշաակաց սրբոց քաղցըր
 բարբառով որ ահիւն զմե եր
 թալով առաջի հոգոյ. երա
 նելոյն ոնոգիբիսի. և հոգե ու
 րախութի մեծ ի ժամու հանդի
 ման հոգոյ եք առաջի ս.
 Եւ իմ յարուցեալ մի բկացայ
 յիննն դադարողուն զորքդեց
 եալ ունեի. և քաղեալ բաժա
 նեցի զնա յերկուս. և զմի ժա
 ցըն արկի իվի սք մարմնոյ նի
 և հանկեցի ի կտորի պատա
 նաց. և զմիսն արկի զինն զի
 մի մաղից մերկ. և գաի վեժ
 մի փորեալ ի բրե զգերն զման
 և զգի անդ զմարմին օրբոյն
 մի. և ժողովեալ քարինս մե
 ծամեհս ծանկեցի զօք նշխա
 քոս նի. Եւ յեա այսորիկ յա
 րուցեալ աղօթս արարի խնդ
 րելով իմե զի մաղից անդր
 ետնդրե. Եւ նոյն ժամայն
 ածօի զհաւցս սրբոյն իվար
 կործանեալ. և զարմաւ ե նին
 յարե կերակրեք երանե ըին
 անկեալ. զայն իբրե տեսի
 այնպէս ի գեալ. վաղձաղա կի
 ահիւ զմարմնեալ զարմացեալ
 հիւանայն յոյժ. և ապա ծանեա
 թ թ

ԳԼԻՒՈՒ. ԵՎ. ՎԱՐԲ
 ԵԹԵ ոչեհ կամք այ զընակ
 ինձ յայսմ տեղով. Եւ այն ժա
 զգացեալ զանջատուս սը
 բոյն այ յիննն. որում տեղու
 թքն և լուսաւորքանիւն զու
 արաղեալ մոռացեալ էի զայ
 խառուե ճանապարհին. զոր
 սաղմոսիւք և միտք և հեկե
 կեալ արաառուօք եգի իրե
 րեզմանի. դարձեալ արաառու
 օք հոգեարձի զանոս իմ յիւր
 հինս և յաղօթս կացի առ Թե.
 և մինչ գեալ աղօթսն ի տեսի
 զի այրն այն զար տեսի յառ
 ջազոյն մինչ գեալ քայր ըզա
 նապարհ անապատին. և կեալ
 առեալ զօրացոյց զիս և մի թա
 րեաց. առելով երանելի ե
 զի բառաւել. զի կատարման
 սրբոյն ոնոգիբիսի հանգի պե
 ցար. զի տրամեալ էի յոյժ յա
 զագօ վախճանի երանե լոյն
 օնոգիբիսի. և դարձեալ և այ
 նու լի ի հոգե արաառուք անձն
 իմ զի իսք բերանայ նի մեծ
 թքն արծանաւորեցայ. Եւ
 փառաւոր այրն այն գընալով
 առաջի իմ. անգրեմ չօգոք
 զառուքս. չորս. և եկեալ հո
 սի առ դուրս խոյի միջ որե
 զինեալ բթնաւանդակ տեղով
 և մտեալ ինեւրքս ոչ զոգրոս
 և նստայ առ դուրս. ապա
 մի վարանեալ ի խորհուրդս իմ
 անեի. եթէ իցի որ բնակեալ
 յայսմ տեղով չորսմ երե
 զիս այրն այն. և մինչ գեա
 խորհի զայս իսրաի իմուս. և
 կեալ այրիս սք և պատուս հան
 կատարեալ տեօք. որոյ և տե
 սիւն սքանչելի և վայելուչ.
 և ունեի հանգե բազիւս ածոյս
 ի տերեւոյ արմաւենեաց այնու
 ծածկեալ եր մարմին լի իբրե
 ետես զիս առ ժամայն խօսե
 ցաւ յիս և տես. դու իցես եղ
 բայրն պափեալիոս. որ ամիս
 փեցեք զմարմին երանելի հօր
 մի

ՁԻԵ
 մեր օնոփրիոսի . իբրև շուայ
 քայս ինմանե ծանե ա եթե ի
 ձեռն հրեշտակի ազգեալ իցե
 նմա գիտեալ զգործն . և յարոճ
 ցեալ անկա առ ոռա նք և եր
 կիր պարկ նմա . իսկ նա առե
 արի կաց եղբայր պափնոսիս .
 առ արժանաւորեաց զբեզ լի
 նեւ բարեկամ օրբոցն ծառայ
 ից իւրոց . և ազաւասիկ ծանոս
 ցաւ ինչ ինախախնամոս Թեոֆ
 նք դաւուստ քո այսօր առ մեզ
 զի յայտնեցիցքեզ եղբայր սի
 րեւի զգործս վարդաւ ձերոց .
 և զբոգայս . կ . առ յորմէ Գե
 ան բնակեալեմք յայսմ առա
 պատի . և բնաւ ոչ եմք տեւեալ
 զմարդ ոք գաւով առ մեզ բայց
 միայն զմիմեանս որք բնակեալ
 եմք յայսմ տեղօջ . Եւ մինչ
 գեռ խօսեաք չ միմեանս . ե
 կին հասին առ մեզ երես անչի
 նքս . օրբեին օքք և պատուա
 կանք . և հնաքոյն ժամանակաւ
 և նոյն ժամայն խօսեցան չիս
 տեւով . ահէ ա եղբայր դու
 իցես պափնուտիոս եղբայր . և
 գործակից մեր իմք . օր ամիս
 քեցեր զպատուական մարմին
 սրբոյն օնոփրիոսի . Թողուի
 արա եղբայր . քան զի մեծամեծ
 շնորհաց և փառաց արժանա
 ւորեցար . և մեր սշորմուքն իւր
 ով ծանայց մեզ զգաւուստ քո
 առ մեզ յայսմ առաք . հրամայ
 եաց միալ քեզ առ մեզ միօրեա
 ժամանակ . և զբոգայս . կ . առ
 յորմէ հրեշտակեալեմք յայսմ
 անապատի . և բնաւ ոչ եմք տե
 ւեալ իմարդկանք զքո . բայց
 միայն զքեզ . և սկսաք խօսեալ
 չ միմեանս յազարս երանելոյ
 սք հօրն օնոփրիոսի . և այլոց
 սք հարցն իբրև ժամա երկու
 քո յեա այսորիկ ասենցիտ ա
 րի եղբայր ճաշակեա սուկաւս
 հաց . և հաստատեցի սիրտ քո .

ՈՂԻՒՐԻ ՈՒՅԻ ԶՈՐՆ
 զմ զի հեռաւաստանեհ կեւալեա
 առ մեզ . և յոյժ պարտե մեզ
 ուրախեալ . Եւ քեզ այսօր և
 իբրև յարեաք կացաք յազօթե
 իմիաւին առ ած . և ահա առ
 բեկ աեւսի երգեալ առաջի մեր
 նկանակս կարմիր և փափուկս
 յոյժ և գեղեցիկս . այնչ Թե
 առ ժամայն իցե եփեալ . Եւ
 նմին և այլինչ և երակարցաւ
 շարաց և պաղոց անապատին .
 և նստաք ամենքեան և ճաշա
 կեցաք իմիաւին իւրեկ նք դար
 ձեալ ասենցիս . ահա առ իկ
 այսօր ուր և առաջաք բեզ ե
 քեզ վախճան առաւ ամանակս
 ունիմք բնակեալ յայսմ անա
 պատի . և իբրամանե միմայն
 որոյ պատրաստեալ լինի մեզ կե
 րակուր յերկնից . օր առաքն
 նկանակս չօր . ալ յայժմ
 գալստեանդ քո եղբայր . յաւ
 ելաւ Թիւ . նկանակացս . ա
 ռաքելով և քեզ իմե . և ոչ
 գիտեմք ուստի գայցի կամ
 ուր պատրաստիլիս այլ միայն
 իբրև մոանեմք յայրս յայս .
 գտանեմք զսոսա պատրաս
 տեալ իմե . որով կերակրիմք
 և գոհանամք զմեանե . այսչ
 ասացեալ ոք հարցն յեա ճա
 շակելոյ և փառս ասուոյ իմիա
 սին . յարեաք և կացաք զգի
 շերն ած մինչև յառաւօտ
 յազօթս առ մեր . մեծ կար
 դաւորուի կատարելով . զի
 իբրայգուցն լաւատեալ առաւ
 օտուսն միաշարաւթու կիրակե
 ին . Եւ իբրև այդ եղև . ա
 զաշեցի զմ միալ ինչ առեմ
 ինմին տեղոքն մինչև ցվտե
 քան կենաց իմոց . և նք առ
 տասխանի տուեալ ասենցիս
 ոչնի հրամայեալ քեզ իմե .
 բնակել յայսմ անապատի . և
 կամ լինել չ ոք . այլ յարե
 ցեալ երթիցես յերկապոս .

և այսպէս մեզ տեսնելու քանակը եղ
 բարց զամբ զոր ինչ անանք մի
 յիշատակեմք մերոյ . հայադ ազգս յի
 շատակի 40 րն մերոյ . զնոթորո
 տի . առ իյոգառութ լսողաց . իբ
 րե ասացին զայս այսպէ . ես ա
 զաջեցնի զնս յոյժ . զի ծանու
 ցեն ինչ զանուանս իւրեանց .
 և եթ ոչ առին յանձն պատմել
 ինչ զանուանս իւրեանց . իսկ
 ես դարձեալ բազում անգամ
 աղաչեցի զինս յոյժ աշխատ առ
 նելով . և ոչ կարացի հառանձ
 ցուցանել զնս . ալ միայն զայս
 պատասխանի տուծ ալ ասացին
 զիս . նայ որ յամի գիտողն
 ճանաչէ զանուանս մեր . ԼՂԼ
 դու յիշեալ զմեզ եղբայր . զի
 արժանի լիցուք տեսանել ԸԶ
 միմեանս իրաւիմս Եյ կենդան
 ալ . եթ ուրիշ որդեանի մեր
 սիրելի փախչելի իփորձութե
 նէ կենցաղայ . և մի լինել ճեղ
 ծաղր ինծոան . մի զի զբա
 զումս իսրեցին իսկայնակե
 րաց . Օայսուիկ լուեալ իմ
 ինդանէ անկայ առնուեց և
 Եւեցայ ինծոան . Եւեալ զը
 հացի իսողադու Եւ մի Եւ զայն
 իրս զոր ասացին ինչ բազում
 ինչ . եղեն Եւ և կատարեցան
 ԼՂԼ . իբրե մեկնեցայ ինդա
 նէ և քնացի ինքնըսաղոյն կողմ
 անապատի . առաք միայ ճանտ
 պարհ Հասի առգուրս այրի մի
 ոյ յորմէ բխեք աղբիւր ջրոյ
 յորքարուի . և նստայ անդ զի
 Հայնգե այցոսեկաւ միայն առա
 քեկն ճանապարհին . և սեւի
 զանգին յաջողակ յոյժ . զի եկն
 ինձմ ծառատունի բազում
 յոյժ . Եւ լուրջ աղբիւր լցեալ
 պաղօք . և իբրե Հանգեալ սա
 եաւիկ մի . յորեցեալ մահի ի
 մեջ ծառոցն տեսանել զայն
 սիսի դործ քանչեւի և զարմա
 նալի . յոյժ . Եւ բազում արա
 զարեցուեալ Եւ . և զարանէի
 իսր

Օ Ն. ԻՄ Կ. ՈՒՄ 40 ԲՆ
 իսրե իմեմ ծեծե Եւ ինչ զոր
 սա տնկեալ յայսմ անապատի
 զի եկն պաղաքեք ծառայն Եւ
 զուժ յոյժ Եւ զմեա . և իմե
 ինչ . նուաւ . և իմե . զեղե
 և զնուաւ . ԼՂԼ . Եւ իմ
 զեւի . և մի լցեալ պաղաք
 բազում . Եւ այլ պեւ պեւ
 ծառք պաղաքեք . որոց ալ
 տիքն բաղցր իբրե զմեզ . Եւ
 նուաւ և մեա . Եւ լուրջ բազում
 անուշադուք Համապարհ ի
 մեջ այնք ծառոց . յորմէ բա
 ռեք Հոտ անուշաւ յոյժ . Եւ
 աղբիւրայն ռազմեք զմ
 միջեւ կարծեկիս և իմ զբախ
 տն մի իցե այսպէ մայեղուչ .
 Եւ միջե Եւ Հիացեալ կայն
 Եւ տե սիլ . զեղեցիկաւ տեւ
 ոյն այնորիկ . Եւ ազոտ տե
 անեմ մանկուան ջրոյ . զի
 զեցին և զմայեղուչս . զի գայ
 իմ ի գեաւ աստանէ Հանգեալ
 տեղայն յորում կայն . Եւ
 եկն սիսեալ մորեւս ոչ իս
 րաց . և իբրե մոր եղեալ
 տե սիլ զիս . աւեկ զիս . ոչ
 լիք եղբայր պախոտիս . և
 ես անեալ յիւրկիր իմ իբ
 սաղ իմոց երեկոս աղբիւր .
 և եթ մոր եղեալ յորեցին
 զիս . և նստաք առ միմեան
 իոսեցաք Եւ իրեաք . և եկն
 փառաւոր յոյժ տեսեալ .
 միջե կարծեկ ինչ զնոթոր
 ծեծե Հեշտակե ինչ ինչ
 եկե իջեալ . որք և բազում
 ցնեալ և բախաւալ Եւ . և
 բերեալ ի պաղաք ծառոցն այն
 ոցիկ եգին առաքի իմ . Եւ
 րեւով զիս ճաշակել . և յոյժ
 բերեկեալ սիրտ իմ մի այն
 պիսի Եւ այն սիրոյն . և ինս
 մոց մի իմ իմ . Եւ կացի առ
 նստաւ Եւ ծառն կերակրե
 լով ի պաղաք ծառոցն այնոցիկ
 Հարցի զեւ և սեւ . Եւ ոչ
 եղե գաւ աստ մի իմեղիս
 յոյ

Երև
յայն և կամ յորմէ գաւառեւ ի
ցիր . և եթ պատասխանի տո՛ւ
եալ ասեցիս . եղբայր յորմէ
Հեան առաքեալի զգեցանք առ
մեզ զամինս զմ և մեր պատմե ա
րուք ընդ . ԼՂՈ՛՞Գ և մեր բմք
իրաւարեմ որ կոչին որսործն
քոս . և և նոյնք մեր խորհրդա
կանք եին քաղաքին այնորիկ .
և յոյժ հոգ ունեին ուսուցա
նել մեզ զգիտութիւն և զուս
մունս ը գիտցից իւրեանց .
և ետուն զմեզ յուսուան քիտ
նակ անի զմեզ ի միասին . և ու
սաք զսնտի և զուսնայնութի
ուսուան կենցաղոյս իմաստա
րօք . և կատարեցաք զամի եւ
սպասկատք ուսանել և զբարձ
րագոյն իմաստունքն ին ալ .
և եղաք Համախոհք միմեանց .
և մի օր մեկանեք մեզ իրարին
ԼՂ պախորհեցաք ուսանել
և զբարեպաշտութիւն վարս և զօն
աւորութիւն . և յայնմ Հեան Հա
նապաղօր խորհուրդարարի մե
րոյ յօ ժարութիւն մեծա ինոյն
յորսորեկին զմեզ . և այն պիտի
խորհուրդս բարեաց ունե
լով իմոի մերում . քաջաք յա
նապատն կոյս . Ի ուսեցեալ
գտանել մեզ տեղի . և անդ ին
նեղ իւրութիւն տա սակաւ տե
աւրս . մինչև ճանաչել և բի
տեւ զոր ինչ յայ առ մեզ
նախախնամութիւն ինեցի . եւ
առաքել մեզ Հոյց և արմուս և
ընդ շաքաւոր . յաջաքս պի
տոյից մերոց . որ բաւական
լինեք մեզ առուրս ինչ . և Հա
սար ինեք յապոյն կոմս տնտ
պառն . եւ և եղաք իրեւ իտեւ
լեան . և անտանեմք այր մի
փառաւորագոյն զիկայր առա
քի մեր . և եկեալ կայաւ ըզ
մեւանե մերմ . և երբ ք զմեզ
մինչև իտեղիս յայս . և յունն
արարեալ զմեզ առն միում
ձերունայ ծառայի մի . եւ
առ

ԶԼՍԻԻՈ . ԻՆ . ԿԱՐԳ
առաւիկ այս վեց ամի յորմէ
Հեան եկաք իտեղիս յայս . և
կողաք ը առնն ը այնորիկ .
ամ մի . ուսանելով ինմանե
ղմմ կրօնս մեծ պաշտուէ . Եւ
նայ պարան ծառայել մին մի
և իսպառել ամին այնորիկ կա
տարեցաւ սք Հայրն այնմ
բարի քաղաքակարութիւն . և յայ
նքմ Հեան մերմայն միացաք
իտեղիս յայս . ԼՂ Հաւանիկ եղ
բայր մեր սիրելի . խոստովա
նեցաք վեցաւոր ժամանակօր
լինել մեզ յայսմ տեղոյ . ու
յառաջագոյն ստացաք . և ոչ
գիտեմք զճաշակ Հացի կամայ
ինչ կերակրոյ որքանեմք առ
բայցմայն զպատու ծառայու
այնորիկ . և յամ շարաւորութիւ
նեզամ տեսանել մեր զմիմեանս
և այս պիտի օրինակաւ ժողո
վիմք յայսմ տեղոյ Հանգեալ
միմեանց . յառաջ շարաւորոյն
սորոյ կիրակեի . և յետ յեր
կուց առուրցն այնորիկ . իւր
արանչ իւրոք և ընդ իտեղի
իւր առ աննին . և անդ փա
ռաւորն զմեծ կատարելով ըզ
հարբ իւր Հարցի ցն և ասեմ
և ուսալի Հաղորդեիք յառաջ
շարաւոր և կիրակեի . եւ և ի
պատասխանի տուեալ ասեմ .
մի այնորիկ ժողով իմեղիս ըզ
ըն յայս յամ շարաւորութիւ և կի
րակեի . ջի Հրեշտակ շուտ
առաքի առ մեզ իմի . և Հաղոր
դեցուցանե զմեզ ի խորհուր
քոն Բր . և յոյժ ուրախ եղեալ
բերկրեցաւ սիրտ իմ ի բրե
ւուայ զբանս զայս . զի ոչ
նազուցին յինն . և փախ
գին յոյժ սրբութիւնայնորիկ տե
առնել . և զհիկ առաքել եօթ
անգն մինչ փեռեալ իտեղոյն
ե Հաս օր շարաւորութիւ . և ասեմ
ցիս երանել ի իմայնորիկ . պատ
րաստեա և զաննն քո ողմ ըզ
բայր սիրելի . մի զիս Հա յայսմ
առ

Թե՛ր քան շուան սք հայրքն .
 ընկաշան զնա յեկեղծցի ան .
 Թողով յիշատակ մեծ զժ օգ
 առեւ նորախուճ ամ շտղաց
 հաւատացելոց : իսկ ընթեռ
 նելով զսայ յամէամ տաւաւ շա
 անս փառաւորինն զմեծ և զմեծ
 սք օ իւր . զժ զի յոյժ լընալե
 հաւատակ : ասացեալ պատ
 մութս . Թցն՝ իւր ք հուրախու
 թք լընալեք զհոգին . Եւ յոր
 գործն իրարին զսիրտս շտղ
 ալ : Եւ յոր և ես տառապեալ
 ապառնախոս ողորմութն ան
 ժանաւորեցայ տեսանել և
 պատմել . և եղիցի խաղաղութն
 և ողորմութն ան ան ան ան
 քի . ք և եղ զամեն ծոնան .
 աղօթիւք և բարեխօսութիւն
 հա
 ճոյացեալ սբոց . և բանելի
 սք հարցն չգնաւորաց . որք
 յօժարութիւն և երբով շտղեց ա
 մեն . Սնորհք օգ և զթարգմա
 նին սբոյ պատմութս . Էւ յոր
 գործոր հայոց հաթուղիկոս .
 յիշեալիք իմս . Եւ Թարգ
 մանեցաւ իմուականութիւն
 հայոց . շեթ . ան . յաշխա
 հիս յեղիպապաց . իփառս
 ամենա սք երբորգութն .
 այժմ և միշտ և յաւա իտանս
 յաւիտենից ամեն .
 Երեւ ծերք անծա անծա
 շրջելին յանապատին տկառ
 և լուան իտորաց երկրէ հե
 ծուան և հառաչում . և բանք
 ինչ ումք . Բան զի ք ապառ
 աժ վիմօք գնացին . յորում
 ծերայք և այրք և իտառք և ին
 տեսանել Թե իցե որ անդ
 բնակեալ . Էւր . իբրեւ լու
 առ զհեծուան զայն . իւրեկ
 աքարեալ գրան այրին զան
 զնա . Եւ իբրեւ մոխն ինեքս
 քառն անդ կին մի կոյս և սք
 և անկեալ զգնտի . Եւ ող
 թուենալ զնա և տառն . և ոս
 են ցնա հարցանելով զստի
 եկ

ԴԼԱՌԻՍ . ԲԱ . ԼԼԱՌԻՍ
 եկիր աստ յորք օգ . և և
 ուր ք ու պատառնք քեզ ի
 ոչինչ բնա . գործ յայրն բայ
 զնա միայն . անկեալ իգետն
 ցաւապեմալ հիւանդ . իսկ
 նայ ան . և ծերմ յայրս յայ
 ամս երեսուն և ուր . և ին
 բակերմ զշաւարս մայրի . և
 բաւականացեալ այսու ծառ
 այնմ ան . և ոչ անեի այլ մայր
 զոր . բայց միայն այսօր զնեզ
 ուր սք հայրք . զոր աստեալ
 ան Թապեւ զմարմին իմ . և զայս
 իբրեւ ասաց տա ժամայն նրն
 շեաց իմս . իսկ ծերքն զար
 մացեալ գոհանալին զմ . և
 անուր և սաղմօսիւք Թապե
 ցին բարեոք զմարմին չգնա
 րին ան . Եւ մեկնեցան ան
 տի և զնացեալ պատմեցին եւ
 ք բարցն ամենեցուն .
 Եւ ի բիւ և կրօնաւորք ու
 տեցին ք միմեանս . ասանալ
 չգնութս խնամ . բայց հա
 տար ունեցեմ զոր ինչ չգ
 նեացն . և ոչ առաւել մի բն
 զմ գործեացն զաշխատի
 Եւ արարին այնպէս և ունե
 կեանս հաճայ ան . և բարյա
 վարութիւն ընտրեալս . իսկ զի
 անգառ միայն հայր շինել զա
 նայ հաստապալ . և փառն զ
 նայ իմայնս կեցութիւն իւր .
 և և առաքեալ այնպէս իմաց
 իւր . մինչ և սքանչելիս ան
 ծա անծա տոնէր . քան զի
 զգեւ հաւածէր . զհիւանդ
 բժշկէր . և զգալոց դորս
 մարգարեան այր . իբրեւ ետ
 և շուաւ այն որ հայրէր մ
 նից . եւ Թե այս պիտ լնոր
 հաց արժանի եւ և ունապի
 եղբայրն իւր . զարմարեալ
 հիւանդ Թե երկաքանչ իւր
 ք օ միայն աշխատիւք և ոչ ա
 տել ինչ մի բան զմ . որք
 զբարքն և սքանչելի . և եւ
 և ոչ մի ինչ : Եւ այն ժամ և
 ք

ՀԼԱ

գարտեաց երկս եօթնեակօ
 և մեկնեցաւ իմարդականն . և
 աղաչեւ զմեծ թիարոց սուտե
 և ասէր . աղաչեմ զքեզ Թոր-
 յայանեա ինչ թե լեւոր ընկե-
 ցն իմսքանչելիս առնե . և
 ես և ոչ փ ինչստացայ այն
 պիտի : Յայն ժամ երեւցաւ
 նմա հրեշտակն ասն . ասէ .
 յիշ այսօրիկ եղև այն . զի նա
 վօսթոցն Թյն նստիփայնհամ
 բերաւք . և հոռաշանօր և հի-
 ծաւք նեցուցանեղ ժամանակս
 կենաց իւրոց . և ողբայ զտիւ-
 և զդիշեր . և և՛ փշա քաղցեալ
 և ծարաւի . իսկերն Թյ . իսկ
 դու իբազում հոգս . և իշքո
 Թսես և բազում ինչ մերիմա
 քու Դու ինչ իբազմաց և այն
 Թմ որ իմարդկանի իբեզ գոր
 ծի բաւական իցե բեզ գորք

Եւ այստիւ և ոչ պիտոյնայլ
 Եւ քառեին վսեկիտացոյ
 եթե ոչ գոյր ինչ ամբարհա-
 առաւք . վսեայսօրիկ զի փշա
 փաւն յաւել տա քանուք .
 իսկ պահէին ինչ ոմանք զե-
 կու առաքաք . լմանք զե-
 րեք . Եւ ոմանք զչորս . իօհ
 ոմանք իյարաթե փան գամ
 ճաշակէին . Եւ ոմանք հաց
 բնաւ ոչ ճաշակէին . Եւ ո-
 մանք և գինի ոչ ըմպէին . և
 զի համառօտ ասացից . ամե
 հեքեան զարգարեալէին ամե
 նայն առաքանք . և փա պիտ
 փառաւորէին զմեծ հայր . և
 զօրդի և զսք հոգին . յորք զմեծ
 վաս ուղղեցին . մարմնով ե-
 ղին իբր ան մարմն . նոյնօր
 հերքես Թոր զբնաւին . ինեհն
 և զուրի ազգ Խորհրդին .

Որ և կորստեանն և զպորն
 էին զարմաթասերն և զճանճ
 րանին . զբարկուք արամա
 կանին . և զնորս փառ պիշծ
 Հայրաթին .

Եւ ուշշեցես զիս լե նորին
 հետ

ԺԲ ՄԱՅՆԱԿԵՅԱՅՆ
 Հետեանալ Հետոց Երցին Թե
 պետ նմանն ինչ ան հնարին .
 բայց բեզ հնար ամենեին .

Ղյուշ քսան և երկու . իօսք
 և մտածուք . Եւ իօրհուրդ
 երկոտասան միայ
 նակեցաց :

ՈՂՈՎ. ԵԱԼ Ի
 ՄԻԱ ՍԻՆ ՄԻ

այնակեացք սք լե բինն . օքք
 և իմաստունք և հոգևորք . Թա-
 ով երկոտասանք . Եւ բանք
 իօսանցան լե փմանն վս առա
 բնուց եղև լոց իսկ զբաւնե-
 իսքս . Եւ եթե զոր ճգնուք
 որ ինչացան օտացեալ եր .
 և որսիս իմաստարհ հաւաւցս
 իւր ինչն եւ զուս :

Առաջինն և աւագն որ ինչ ա-
 սե . եօ եղբայրք յորմե հետե
 սկսա հանգարեալ ինչի . բո-
 լորովիմք ի աշեցի զզմարմին
 իմ . մեկնեալ յամ արտա քին
 գործոց . և իմտի ունիմ միշա
 զգործ զբանս գրոց որ առե-
 եթե խղեացուք զկապանս նց
 և ընկի սցուք իմեղ զլուծեց
 Եւ շինեցի պարիսա մանօր ի
 մեջ հոգւոյ և մարմնոյ իմոյ գոր-
 ծոց . և ասացի իմտի եթե զոր
 օրինակ զչտեսանեն զմի փանս
 որք պարսպին ծիրքոյ և արա-
 բու ինչն . նոյն պիտ և գու-
 րիտք . մի բնաւ տե օրեա զաթ
 տաբին գործս մարմնոյ . այլ
 իբեզ միայն ծայե սցն փա եյից
 քոց և զպատաստանին այ . իսկ
 զչա

քշար խորհարդս այս պէս
 տեսանեմ . երբեք զօհս և ըզ
 ծնունդս թէից . և փնջ սգամ
 զնմէ կէտի ալ չմոռս . իմ . բար
 կաւք շորացունցանեմ զնմ . և
 ոչ երբեք զաղարիմ երարկա
 նաւոյ մարտոյն . և մասց . զի մի
 փորձեցնեն զան պատշաճն .
 Երբորդն ասէ . ես յորեւ հե
 տե հրաժարեցի յաշխարհէ .
 ասեմ ցանձն իմ . այսօր նո
 րոք Լնար վերստին . այսօր
 սկսար ասարձակիլ և պանդըխ
 տիլ . արդ այս պէս բնակեա
 աստ իբր օտար . իբր Թէ վա
 զիւ քնալոց իցես աստի Թե
 զեաւ զտեղի քո . զայս խոր
 հեաց խառէ . և թղիչի .
 Երբորդն ասէ . ես յառա
 օտե ելանեմ մոռք աստ մոր իմ
 և երկիր պագանեմ նմա . և
 անկեալ առաջի նթխառովա
 նիմ նմա դանդաւս իմ . և այս
 պէս իջանեմ ի վայր . և եր
 կիր պագանեմ հրեշտակաց
 նմ . և խնդրեմ ինոցանի ու
 զն աղաչեսցեն զմբ վս իմ .
 և վս մամտեղծուածոց իւրոց
 Եւ ապա իջանեմ յանգուեղս
 և գիտեմ զտանջանս որինմա .
 յիշեմ և զանցանս հրեիցն և ըզ
 կոծս նոցա . փնջ գերեկն ըզ
 նմ բարեւալիքն . եոյն պէս
 և ես առնեմ . անցանմ մը
 ասք ի մամտանջանս որի գը
 ժոխսն . և տեսանեմ զաման
 դամս իմ գառապարտեալ . ի
 տանջանս . և այն պէս լամ ի
 շաղղոս իսուէ հիդիշերթ .
 Կորորդն ասէ . ես այսպէս
 կամ մոռք միշտ երբ Թէ շո
 տեմ ինեառն ձիւնեմաց ի
 մի . եւ սրբոց առաքելոցն .
 և ասեմ զանձն իմ . յայսմ հե
 տե մի բնաւ ինչ խորհեցիս
 մարտաւոր . այլ ի օտար կաց
 ցես զօր Հունապաղ . և խնդ
 րեցես ի գոսս անախան ձեաց
 466

ԳԼՈՒԽ . ԻՔ . ՎԵՍԵ
 կենաց սոցա . և ուր միշտ
 նստաւ . առ քառն տն և ի
 զբանս նմ փնջ ասեց սբէ
 զիբուք զի ես սբ եմ . և
 զերուք զԹաւթ ուր հայր ձե
 երկնաւոր գԹածե . և ուր
 ցուք յինէն . զի հեղեմ և ե
 նար հ սրտիւ . և բարանցե
 զհանգիստ անձանց ձերոց .
 և այսպէ կատարեմ զկենսն իմ
 շինք երորդն ասէ . ես ան
 օանեմ մոռք յամ ժամ զհրե
 տակա զի ելանէն և թրանէն
 կոչել և տանել զհոր իմ .
 և միշտ մամ վախճանի իմոյ .
 և ասեմ միշտ պատրաստ սիրտ
 իմ առ քեզ մեծ . պատրաս
 տե սիրտ իմ .
 Վեց երորդն ասէ . ես նո
 տեալ զտիւ և զքիշեր և զայս
 խորհիմ թմոի իմոյ . Թէ զայս
 լուայց թմե . եթէ ցուք ալ
 խառնցայք վս իմ . և ես հան
 գուցից զձեզ . և զայս եթէ
 չգնեսցուք սահաւ մ . ես
 յուցեցն ձեզ փրկուեի իմ . և
 զայս եթէ որդի իմք գուր .
 ուր ի հօրե պատկառեսցուք
 յինէն . և եթէ երբար իմք
 գուր . պատուեցեք զն եր
 բն զբազումս զամբերեալ
 վս ձեռ . և եթէ ոչխարք էք
 իմ . շուարուք զայն Հովա
 թն ձերում . և եթէ հաւայթ
 երկե քուք ի հարկանեւ ձե
 տեսցուք իմ .
 Եւ Թե երորդն ասէ . ես զե
 րեքին զայստակ հանապա
 խորհիմ . և ան զաղար իմ
 տեմ զանձն իմ . ունելով զ
 օտար . այս ինքն են . հա
 տա . յոյս . սեք . ուր զի յոյ
 տալ խնդաղից . և ի Հաւա
 Հաստատեցայց . և իսիրտ
 ոչ երբեք տրամեցուրց
 բնաւ յաւուրս իմ .
 Ուր երորդն ասէ . ես Թե
 սանեմ մոռք միշտ զբն
 467

առաջ աւել տեսնուիցէ թէ զօրհն
լանիցէ. և ուր շնորհ և ու
սանեմիս անբերն տեսարանս
և ազախիմ զքո ուզ գիշերուի այն
արագից զհնարս նի. զի փոռ
մէք կարացն յաղթել իրկիւ
զանացն ալ. և փոքրայտանգն
զոր:

Ինն երորդն ասէ. Ես փշտ
տեսնեմ մոռց զիմանալի զոր
սոյ. և զտիր փառաց զի կայ ի
փջիկ նի. և առաւել փայլէ
պատարաւ: Եւ իմանեմ անայն
ունամառացն զփոքրիմ յի իրկինս
և առաւել զստանգն զանգից
կռիւն չրեշտակացն. և չնեմ
զանչուելի երգս նի. քոր. ան
գանգսր մատուցանեմ ալ. և
կռիւն ալ զնայն նորա զնեւայ
և իւրանալիս Գոգի իմ. և յի
չնմ յայնմանէ զբանս քոց քո
ասէ. Եթէ երկինք պատմեմ
զփառս ալ. և զերկրաւորս զամ
Հոգ և մոխիւր Համարիմ:

Երեսն երորդն ասէ. Ես փշտ
տեսնեմ զՀոգն յասկն որ պա
Հապան իմիցն. զի կայ մեր
նմ և պահէ զիս. և յիշեմ զբանն
քոց որ ասէ. Եթէ յառաջ ա
քոյն տեսանեմ զտիր զի կայ
ք յաջից զի փոքր ասանեցայ
և երկուդեալ իմանէ պահեմ
աք զանն իմ զի տեսանէ նայ
զմանապարհս իմ. և տեսանեմ
զի ելանէ նայ առաջիկայ յամ
առաք պատմել զգործս իմ:
Եւ տեսան երորդն ասէ. Ես
իւր Հիմ իտուէ և իրկին ի
Թէ զի՞նչ իցեն առաքինուիք
որ պիտիք եմ պահք. որքո
թիք. սեր. երկայն մոռնիք
և իմեմ զայն յորս իողանե
պակաս իցեմ. ասեմ ցանն իմ
առաք իմ արդեօք անուցանող
քնք. փոքր և անձրացիս. փո
երկ մտն սիս. և հառաւելս
զոտս միջ առ քեզ. զոր հա
միտ առաքինուիք գործեալ զնս
և յոյ

և յոյս քեզնէ զքեզ առ ամ
և զկայն են քեզ եթէ գոտնի
ցեն առ յեզ Հանդիստ.
Երկուտասան երորդն ասէ.
Գործ փոքր Հայրք և երգ
Եւ զքեզ իմանալք ունիք. և
քաղաք վարուի երկնաւոր քո
տաշնալ եր. և ոչ են զարմանք
զոր ինչ և առեք. զի տեսա
նեմ զնեզ բարձրացեալ յերկ
րաւոր գործոյ յերկինս.
զի վերադրից զգործն բարձ
րացեալ երկերկրէ և օտարա
յի աւել երկրաւոր գործոյ
և եր. ոչ գիտեմ թէ զի՞նչ ասա
ցից զնեմ. և կամ զի՞նչ կո
չեցից զնեզ. և չյլ Ես զի՞նչ
գործեցից երկնաւոր. որ ոչ
ունիմ խորհարգ ինչ պատմե
լոյ արժանի. նայ և ոչ կեանց
այստէ արժանի իսկ իցեմ. որ
ոչ ինչ տեսանեմ իմ. ալ բազ
մութի մեղաց. և ուր և նայիմ
մոռց տեսանեմ զնս իրեւ զզ
բեւեռնս երեւալ առաջի իմ.
միայնորիկ ինեքքինս գոտնոց
խորհեմ գտեմ զՀոգի իմ. և
տեսեմ թէ յետ սակաւ փոյ և
և օտար գառապարտեւ լոյ եմ.
և տեսանեմ փշտ զոր անդեմ
կոծ ուն և օրոտաւաւ անքա
ղաքս. և լաց տէ միսիմալ. և
տեսանեմ զերձառնաւորս մանց
և զգողմունս ան Համարութի
իս. և զայսորիկ անեմ իմ
փշտ առաջի ալ իխորք և իմ
իմ. և ամ խոնարհութի և զզ
մամբ. զի գուցէ ողորմեալ
ոչ առաքեցեալ անդ զիս. զի
տեսանեմ սնդ ծով Հրեղեն
ստակապէ եռացեալ. որոց
ալիք բոցոյն Հասանեն մինչեւ
յերկինս. տեսանեմ և ի Հառա
յայն արկեալ անեմ ի բազմա
թի մարդկան. և ան ողորմ
Հրեւտանք Հրեղենք կան ի
վիճնոցս. այնոցիկ որք մառ
եալ այրին փշտ և ոչ մեղանին
որ

ՄԱՐԿԵԱԼ ՈՒՍԾԵ
ՅԻՆ ԱՍԻ ՄԻՄԵԱՆՍ

որոց վրայն Եւրոպէի ճայն վայր
մեկոծայ . որք երբեք զհոռիւ կի
զին և ոչ բոցակիցին . Եւ աե
սանն մը զի քաղցրութն և ոգւ
մեւին այ . յայն ժամ յետ Գար
նեաւ և պահասեալ իցե ինոցա
նէ . Եւ զայս ամ փշտ զմտաւ
ածեմ և օգրամ զամազգ ւ մարդ
կան . և զարմանամ թէ ո՞րն իշ
խեն նայեմ յերկինս . կամ ա
սեւ բան ինչ մարմնական .
որով Հեռաւ այս պիտի անցա
և ահ և դողալն կայ առաքի
նոցա յեւս իւրմանց աստե
ացա . Օայս ամ իբրեւ մտա
կող Հինիմ հոռուէ երկիցերի .
և անարժան Համարիմ զանձն
իմ երկնի և երկրի . և որ չափ
Հնարի կատարել կատարեմ ըզ
բանս Գրոց որ աե . Եզեն ինչ
արտասու բիմկերակուր իտուէ
և երկիցերի . և չոք իկ հն ի
մտտանցն այնոցիկ Հոգ և որ
առաքինութիւն և խորՀուրք և
այս բանք քաղաքս վարուեթ
նոցա . Իսկ մեք արժանի յիշա
տակի նչ ստացուաք իկեանս .
ոպ զի Հաճոյք տն յի թի երև
եսցուք որաւե ամիտաք և պա
տիւ և երկր պադուի Հանգե ըշ
Հարբն և աք Հոգոյն այժմ և
միշտ և յաւիտեանս :

Չանապանեալ վարուաք նոցին
և ճաղկերայնք քեզ ընծային
շնորհեա փոխիլ անբերա ան
մին . Եւ պաշարիք քոյս աղն
կին . Իւրաքանչիւ իւր քոց սի
րօզացն . մարդուր Հայցմամբ
ծնէ ոգորմա . Ըռասա պսակ
քոց վկայիցն . աղաչանօթն
յիս գեթայ :

Իսաչակցեւոցն Եւ քեզ Հոգով
պաշտասանօք ինչ ոգորմա .
և արաւելոցն յազբեր սիրոյդ
արքոյ և զիս
և յիս գը
Եւ այ :

և բրեւ երկու և զբարք Համ
Հարք . Գնալ չինել կրօնա
որս . և իբրեւ Եւեալ բնակե
ցան իմա օրն . և ճգնեցան .
բարեք առաքինացեալս և
ապա երկն խմի շինել ան
նիակս Խաղաքանչ իւրն առ
անձին Հեռի ի փոմանց . և
բնակեցան միայն միայն
կեացա . և արարին այնպ . և
զամս բազումս ոչ երբեք ել
ին հոննեկացն . և ոչ տեսի
ցալմանս . Գրիպեցալ փոյն
Հիւանդանալ և ժողովեալ ըզ
քարքն առ Թա տե տանել ըզ
նա . Զի ժողով ի վախճանել
և իբրեւ նստեին շո . ըլ պահ
սեալ նո աւանգեաց զՀոգի
և իբրեւ բազում ժամեանց ի
վի . Դարձաւ անդրին օր
իւր . և Հարցին ցնա Հայրն
և ասեն զԹոյ տեսեր . Եւ
նայ աե տե օր զՀոգի ախ
այ որ և կեալ տանին զիս
և զեղբայրն իմ . և Հանին
յերկինս . և գիպեցան մեզ
յօդս բանալք Գիւացն և կամ
ցան արդիւրու . և ոչ կրա
թին խափանել զիւս Թ . և
իբրեւ ի վեր անցաք զն . Ըս
աե գոչել . Թե՛ Եւ Համարաւ
կուր օրուա և Համարեալ
և չայս իբրեւ առաջ առ ժա
մայն Գարնեալ նն ըլեաց . Իբ
րեւ տե օրն զայս Հայրք ա
ռաքեցին առեղբայրն իւր և
նոս ցանեչ նմա . Զի և կեացն
անդ . և իբրեւ բնակին որք
առաքեցան . Գաթ զի և եւ
փոխարեալ իւր յայն ժամ . և
զար

Հ.Լ.Ե
 դարձան յոյժ . և փառաւոր
 առնէին զան ի վիժ այսաւ և զե
 լոյ սքանչելեաց .
Բայաքի ուրեմն վախճանե
 ցաւ եպիսկոպոսն . և ժողովեալ
 արք կողմանցն այնոցն . ք
 ծացին առաջիորդի եպիսկոպո
 սին . և աղաչեին զնա . ու զի
 ձեռնադրեցին ի եպիսկոպոս
 փրկանակ փոխադրել . յն այն
 րիկ . և զսէ ցնս արհի եպիս
 կոպոս . առաջ ցնս զայր . որ
 ուս վկայէք դուք . և լիքն ու
 նի զօրութի հովուել իմաստու
 լիք զհօանքն . և ձեռնադրե
 ցն ձեզ եպիսկոպոս . իսկ ն
 քա ասեն . մք ոչ զոր ունիմք
 այլ գու առն քն զոր հաւա
 տացուցանէ թեզ հրեշտակ քո
 և զսէ ցնս արհի եպիսկոպոսն
 ամեն թեան գուք ասաւք . և
 նորա ասեն . ոչ . և զսէ ցնս գը
 նացէր ժողովեցեք ամեն թե
 ան և եկայք ասա . ու զսէ ցն
 ս արակայ հայցմամբ և վկայո
 լիք ընտրեցուք զարևակացու
 ցուք եպիսկոպոս . իսկ ծորա
 քնագեալ ժողովեցան ամեն
 քան և եկին առնաւ զսէ ցն
 ս արհի եպիսկոպոսն . արդ
 ունիք զոր և ձեզ վկայեալ
 յամենիցս . ու զի ձեռնա
 քրեցն եպիսկոպոս ձեզ . և
 նորա ասեն անուիրմք մք այն
 պիսկոս . այլ զոր պայ մի
 ձրեշտակ քո նայ երկնի մեզ
 եպիսկոպոս . քարձեալ ասե
 ան ի եպիսկոպոսն . արդ սո
 մեն թեանք ասա . և նորա աս
 են միք ի փոքուց յօթնաւս
 նոսնալ պահէ դյաւանակ մի
 և այլ ամեն թեան ասա ի մե .
 և զսէ արհի եպիս . արդ զնա
 քանիք զոր ինչ ասիմ ձեզ .
 և նոսա ասեն այդ հաւանիմք
 յօթնաւս . Յայն ժամ կոչեմ
 հրամայեաց զայն որդալ ան
 կըն պահէր . և իբրեւ եկն ձեռ
 նա

ԱՐ. ԶԱՐԻԱՐԵԼՈՅԻ.
 նադրեաց զնա եպիսկոպոս և
 եա ցնս . իսկ նոսա ընկալեալ
 ինքուր և մեծաւ պատուով
 քնացին իսկ իւրեանց . ու
 ձրեկալուն պատուել զնա ու
 զսէն այ . իսկ եղև երբեմն
 երաշտուր սոստիկ . յերկրն
 յայն . և աղաչեաց զան եպիս
 կոպոսն այն . զս երաշտին
 այնորիկ . և զսէ ցնս մե . և
 քնացեալ կացցես ու իստիք
 իգուսն բաշաքի . և ուր
 նախ մոցե իրաւաք . զնա
 կալցեա քնաղօթեաց իստի .
 և ապ ձեզ անձր . և ուր
 սեւ բանին վաղվադուր գնաց
 ու իստի . և նստաւ իգուսն
 քաղաքին . և ապ զայր կըր
 նաւոր մե հնդիկ տղաւ .
 և քարձեալ փայտ յուսովն թե
 րեք վաճառել ի քաղաքն . և
 յարուցեալ փոխալ եպիսկո
 պոսն կուլա զնա և իրաք եք
 յուսոց նո զփայտին բեռն .
 և զսէ ցնա եպիսկոպոսն . ու
 որդեակ գու . հրամայեալ է
 թեզ իայ . մի կալ հակառակ
 լիքն . այլ աշօթել և աղաչել
 զմե զի տացե անձր . յերկր
 զի իորեալ ամպտաղ նո .
 իսկ նա լիք պեա ոչ կամք .
 պատկառեալ ամ իստի հոս
 լիքն իւր . ոչ եկաց հակա
 ռակ հրամանաց . և զյլ իբրե
 սկաւ աղօթել . բացեալ ե
 զնս սահալք երկնիք . և եկն
 անձրն աստիկ . և ինչ . ու
 զի զգալաւ . և ապ աղօթե
 ալ գաղաթեցոյց զանձրեւ զի
 մի զեղեղեաց զերկիր . և ու
 առեալ զեք ընդաչեք եպիս
 կոպոսն զնա և ասեք . արաւեք
 վս մե . և պատմեա ինչ զի ե
 րաղալ արաւիք առ յօթնաւ
 բաղալ . և լիք նախա ձեռ
 ցին գործոց քոք բազումք .
 և զսէ ցնա եկն . լիք ուր
 նորհա ինչ մի . ասա իստի
 ան

եւ Եւանջեմօր քրիստոսեանս
 զայս անկաւ փայտ. և քերեալ
 աստ վաճառեմ հառնում ք
 դնէ նք զպէտս իմ փայն. և
 յերեկոյն գնամ յեկեղեցի
 և կամ անգ. և սգամ ի դիմելի
 զմեզս իմ. իսկ եթե չին ընդ
 շմեռն. առաքա ինչ և ոչ կա
 րացիք բերել փոյտ. ոչ ինչ
 քաշակեմ յառաքան յայնոսիկ
 զայլ ինչ. և եւարդեօք յայս
 պէս կեանք իմ. իմ. ամ. և
 լուհալ զայս եպիսկոպոսն և
 քահանայն շահեցան յոյժ և փառս
 մատուցին այ.

Ը զաշէր զած ոմն իծեր
 ոցն զի րուցցին նմա թե յոր
 ում յափու հասեալ իցե. և աս
 սէ ցնա տը. Եւ զբայր ոմն
 յայս անուան վանս. նա վե
 րագոյն քան զքիզ իցե. և
 յարուցեալ ծերն գնաց ի վան
 սն յայն. իբրեւ լուան զգա
 լուտ ծերոյն անգ. Եւ յա
 րաջե լիննմա հայրն ամեհ զ
 բարբն. զի եր մծ անուան.
 և Հր. չափելի յոյժ ծերն.

Եւ սե ծերն ցհայրն. կամիմ
 զամեհ զբարսն տեսանել. և
 ողբուհել. և Հրամայեաց
 հայրն և ժողովեցան ամեհ զ
 բարբն. և ոչ եկն այն եղ
 բայր զոր ինգրեր ծերն. աս
 սե ծերնե՛րք այլ եղբայր որ
 ոչե աստ. ասեն ցնա և՛ փ
 ոմն այլ. այլ յիմար և կատա
 ղիկ նա. և եւարտաքոյ և սըր
 բե զպարտեզս իփշոզ Է ի խո
 տոյ. ասե ծերն կոչեցեք և
 զնա. և կոչեցին. և իբրեւ
 անհա զնա ծերն զի գայր. յար
 եա և գնաց Եւ յարաք և համ
 քուերաց զնա. և տեալ ըզ
 նա մեկուսի ասե պատմեա
 ինչ որդեակ զգործս քո հրա
 մանաւ ան. վս որոյ իսկ ե
 կեաց եմս. իսկ նայ ասե.
 և աս և՛ զհայր մարգ. մեղաւոր
 և յի

ԳԼԽ. Ի Գ. Կ. ՍՈՍ. ԲԻՆԻ
 և յիմար եմ. և ոչ ծերն Է լի
 ասեւ զքեզ. իսկ ծերն բոն
 քատեաց զնա երգմամբ յոյ
 ժամ ասե փ ինչե զոր աս
 նեմ. քան զք զեզն պատնի
 ոյ. իսկ նեակ իմ արգիւ
 միշտ հայրն և յամառուք ուե
 զսիրայիմ զորայն ասեալ գոր
 ծեմ. և արգ. երեւոնամբ
 են յորմե հետե համբերեմ
 այսմ. և ոչ երբեք. Է բոն
 շար իբերանոյ իմոյ. կամ խոր
 հաւրդ. բարկուե իմ տաց իմոյ
 զհօրեն իմոյ. և ոչ նրբեք
 գանեցի զեզն. կամ ձաւն
 ցայ. այլ երկայն մատնե
 քարէեալ հիւսեմ զապակե
 եալն սիրա. և գոհանամ զայ
 իբրեւ լուա զայս ծերն զար
 մարգաւ յոյժ. ցի այս չափ
 համբերուե զկայեաց գոլ ի
 նմա. որ ունի զամ ասաքի
 նուիս.

Դ մն ի հարգնցն նստեր իծ
 նեկի իւրում. ամեաւ ինք
 քոյ մահաց ծերոյն դեւ.
 և ընթեռնոյր զթուաց գրե.
 իսկ ծերն լուեաց. և ձան
 րացեալ դեւ. եղև իկեպո
 տը թատի. և եկաց Երեմայ
 տուհանի ծերոյն. և եր
 կաղ և ունեք ինքեք իւրում
 քաւաղան և մախաղ. Է սե
 ցնա ծերն. գիտես որ լե
 գի՞նչ ընթեռնուիր. աստ
 իտանի ետ դեւ. այս գիտեմ
 զհին օրէնս ընթեռնուի.
 Է սե ծերն. և նոր շորհաց
 ինչ ոչ գիտես. իբրեւ լու
 ա դեւ զանուան նորոյ շոր
 հացն. կորեաւ և ան յայտեղ
 զպատմեցին միզ ոմանք եպի
 կոպոսի ումն. եթե գնաց
 նայ երբեմն յառուր կերակե
 ծ գիւղ փ. և ասե ցընեքս
 իւր. կոչեցեք գերեց ցե
 ղոյս այսօրեկ. զի ծեւայ մո
 տուցե պատարագ մարտի

քի . և գտեալ զքահանայն .
 բերին առ նա . և եր գեղջուկ
 յայտ և անբիծ և ուղիղ մտք .
 Էլսեցնա եպիսկոպոսն . մա
 տակցես սեղ այսօր զիտր
 Հաւրէ քի . և նայ առ ժա
 մայն Հեռանցաւ առ նեւ ըզ
 պատարագն . Եւ ետես եպիս
 կոպոսն զքահանայն . զի թե
 բն եկաց առ սբ սեղանն և
 եղև նայ քաւորովիմբ իբրև
 զՀուր . և կայր իմէ Հորոյն և
 ոչ բոցակիցէր . և իբրև կա
 տացեաց զանարիւն խորհուր
 ցն . քահանայն առեալ զնա
 մեկուսի եպիսկոպոսն եմուտ
 ի սարկաւաքանոցն . և առե
 ցնա . անհեա զիս արժանի
 ծառայ թյ . իսկ նայ առե .
 քու անհեա զիս զի բոյն իշխա
 նուի օրհնել զիս անհողիք իմոյ
 առե եպիսկոպոսն ոչ կարե թա
 անհեւ զմարդ որե Հուր . և
 կացցե ի Հուր ի ժամ ընծայ
 թցն . զի զատեարն իշխաւ ան
 տի անհե սղի գրեալէ . առե
 քահանայն ցե եպիսկոպոսն Հե
 րաբար . Թողուի արա իբրև
 Հնար քահանայնի ոպ թեք ըն
 ծայեացի զմարմին և զարիւնքի
 և ոչ Հուր մեաին կացցե . զայս
 իբրև լուաւ ծերն զար մացաւ
 թ օրբուի և ուղ զուի նթ .
 Ասաց ծերն ոչ թնչ պարտե
 Հոգաւ ունել ինչ . այլ միայն
 զիբիւզն այ . զի որ չափ և
 Հոգացցիք մի պիտոյից մարմ
 նոյ . ոչ ինչ շահե սղի ինմանե
 Ասաց ծերն զորօրինակ Հուր
 ինք զգայտ . այնպի պարտե
 գործ կրօնաւորի ստանալ . որ
 ծախեացի քահառս իմտաց նթ .
 Ասեին զԵրոյն Եթե զերե
 քին զայսոսիկ առաւել ուղ
 զեաց քան զմի մարդ այժմու
 աւուրդս . պագր ի իստ .
 տքնուք զօրուր . և չեաւ
 գործ անգագարելի .

դո

ԹԲ ԶԱՐԴԱՐԵԼՈՒՄ
 Պատմիկն և զայլոյ ունեմն ծե
 բոյ . Եթե արածեք յեզր մե
 աած ծովու . իբրև անասուն
 և մերկ ամենեկն . և եկաց այն
 պես զամս եօթանասուն և և
 այն դաւար բոյս անաստիկն
 արօտ . միայն երեք կերա
 կուր .

Եւ ծեր ոմն բնակեք թեմեւ
 կս . և ունեք կանոն այս պի
 սի չորս ժամս ի գիշեր ի ըն
 թեր . չորս ժամս աղօթեր .
 չորս ժամս գործեր . և աղ
 ցէք բերանով . իսկ յաւուրն
 գործեր վեց ժամս . և զերեւ
 ժամս ընթեռնոյք գիրս . Եւ
 զկնի ինն ժամու առնայր կեր
 կուր Քաշակի . այսպիս կատա
 րեաց աւուրս իւր . և միշտ փա
 ռաւորէր զմծ որու միայն չե
 փառք և պատիւ յաւիտենեւ
 առն .

Գրուե . քու և Հոր . քանք
 Հոգաբար . սբ Հարցն . Երբ
 ի իսկունիս Երեւոյն երե .
 Համառօտ պատմուի
 ցաւցուս առաքինուե

ԱՐՅԻՆ ՈՐԱՆԲ
 Ի ԶԱՐԳՆ ԶԱՐՆ

Խթանախոս ազեկաւորու
 եպիսկոպոսն . Եթե քաւ Հա
 ասարն որդի Հօր . և նայ պա
 տախանի ետ և առ . ոպ Հա
 ասարեկն լոյս երկուց ակաց
 աչից իտի տանել .

Զհայրն գրիգոր անաբան
 Հարցին ոմն . Եթե ոպ Հա
 ասարին օրդի և Հոգին սբ
 չ Հօր . պատառնանի ետ և
 առ . իբրև զարեգակն և
 զշառաւիղս . և զլոյս մեծութ
 և մի պայծառութ . և մի լոյս .
 Ասաց հայրն եպիսկայ . Եթե
 յոր ժամկամեսցի ան որդրմել
 առն

ՀԼԸ

անձինքն - ևսնքն ոչ կամեցի -
այլ խոտորեցի յմայ անունէլ ըզ
կամս Բարյա - յնժամաթոյլ տայ
մը - գալ իմի Իժ փորձաթի
տկամայ ուզ զիսնգրեցեզ զմծ
Գարձեալ տակ - նորեկ Լրօն
աւորոր շրջեցի զանուց և
վանս : նմանե նայ արջատոյ
որ իրորոց կատաղեալ աստ
ևանգր ընթանայցի :

Դարձեալ տակ - եթէ ոք կա
մեցի - փոխանայ շարի շար
Հատուցանել - այլ պիտի կա
բողոք ունի ևսն արկելով
փայն - գալիսակցել զեղբարս
Հարցին ցնոյն Հայրն ևսն -
եթէ զի՞նչ իցէ արձաթսկրու
թի - Գլատասխանի եւ ևսն
յոր ժամոչ Հաւատայցի ոք -
եթէ Հոգասցե վս իւր մը -
ևյուսակամեցի յուխտել մայ
յայն ժամ խնդրեցի - Ժողո
վել արձաթ :

Հարցին ցնա ևսն - զի՞նչե
շարաթսկրու - նապատասխա
նի եւ ևսն - անգիտանալ
փառացի մայ - ևսն անձ ունեւ
ընկերին :

Դարձեալ Հարցին - զի՞նչ և
ցի բարկացողութի - ևնայ ասե
Հակառակութի - ևսն - և
անգիտութի իցի :

Ասաց Հայրն եղիսյ ոչինչ
զօրութի ունի մեզք - ուր իցե
ապաշխարութի - ևոչ շահ իսի
բոյ իցե - ուր գուդի ամբար
աւաւծութի : Դարձեալ տակ -
յեթիս ինչ ունին զփաւ մար
դիկ - կամ իմեզս - կամ առ մը
յս - կամ առ մարդիկ - զի բա
զուծք իմարդ կանե աստ ի շնդ
րեն զՀանգիստ - ևոչ անգի
յայ : Հարցին ցեերն ևսն -
այ լինելոցի յարութի - ևնայ
տակ - թիւ Հարցից զայդ որ
յարեաւն - զի ուն ինքն յարեալ
այսմ յարուցանե նայ և զմամ
զամային ազգս :

ՊԼԽ. ԻՄ. ԲՆԲ. ՀԳԻՐ
Հողովեալ երբեմն Երբեմն
առ Հայրն յովսէփ - Հայրն
նեին զբանն զննաց - Եւ
Խնդրեալ աստասխանե ր
յեոյ տակ ևսն այսօր ևս
գաւորեմ յերկրի - զի Խնդրե
որեցի իմ արեւից - զի ոչ ե
բէք կամեցայ խօսել զայիս
Հի ինչ կամ Լեւոյն մեծ
Ասաց Հայրն զանկիսս
յայն ժամ խնդրե ևսն և
թի ընկաւաւ զՀողին Երբ
Ժամ զեՀագոյն շինիդի մ
ախարց Եւ Խայն զմծ սիւրհե
Հիսորհեցի զայ միսն
Ասաց Հայրն պիտի կամայ
իւր - և կամ Հաւսար - Եւ
տակեցի ոք Կորիցի իյաթե
նիցն կորստ զին րկոցեան
այսորիկ բուռն եւ - կամ
և Հանգիստ - ևսն ազգ
ղայախաւս վտարեի իկրուս
և զի բազումք Եւ զնն զօրաւոր
ևսն Կաթ Եւ Խորիս Եւ զիցին
ղայս - Եւ Խաց զարձեալ յի
բորք ազգե զայս ոչ Խորիցին
գալ իկատարելութի Երբ
Խնդրե Դարձեալ տակ -
Եւ ոչ մը բերեալ միսն
զոչ Խաւս իւր ի իտե Եւ
ոչ երկարոյ Եւ Խոչ Եւ Խոչ
լանե սիւ մայ իմարինիս - զի
որդեք սեմայ նիւթք եւ Եւ
որ Եւ Խաւս Եւ Խոչ Եւ Խոչ

Ասաց Հայրն սիւրհի - յոր
Ժամ այլ ոք Հոգասցե Եւ Խոչ
թո - այլ ոչ ոք իցե որ Հանս
տայ Եւ Խոչ Եւ Խոչ Եւ Խոչ
ցծեք ևսն - զի ինչ սրարից
զի տրամբան Եւ Խոչ Եւ Խոչ
սիւրհ Եւ Խոչ Եւ Խոչ Եւ Խոչ
կարեմ Եւ Խոչ Եւ Խոչ Եւ Խոչ
գրեալե ոչ ինդրե Եւ Խոչ
Հանգիստ ի ինչ Եւ Խոչ Եւ Խոչ
տեղադար աշխատել Եւ Խոչ
Եւ Խոչ Եւ Խոչ Եւ Խոչ Եւ Խոչ
Դարձեալ - Եւ Խոչ Եւ Խոչ Եւ Խոչ

Ասաց Հայրն սիւրհի - յոր
Ժամ այլ ոք Հոգասցե Եւ Խոչ
թո - այլ ոչ ոք իցե որ Հանս
տայ Եւ Խոչ Եւ Խոչ Եւ Խոչ
ցծեք ևսն - զի ինչ սրարից
զի տրամբան Եւ Խոչ Եւ Խոչ
սիւրհ Եւ Խոչ Եւ Խոչ Եւ Խոչ
կարեմ Եւ Խոչ Եւ Խոչ Եւ Խոչ
գրեալե ոչ ինդրե Եւ Խոչ
Հանգիստ ի ինչ Եւ Խոչ Եւ Խոչ
տեղադար աշխատել Եւ Խոչ
Եւ Խոչ Եւ Խոչ Եւ Խոչ Եւ Խոչ
Դարձեալ - Եւ Խոչ Եւ Խոչ Եւ Խոչ

գամ հոշ երկն շէլ . ընդհեռու
 Թագա . ասաց ծերն եթէ կա
 անցնա թօրինացն այ կեալ .
 ահիս օգնական ձգեկն թեզ
 Կորինտիոն մի . Ի. Կ Թէ ոչ
 Հնազանդան օրինացն մի . ու
 ին ընծացակից թեզ ինքուս
 արն հշար դաւն . Լըսաց ծե
 րն ոչ հոգալ ինչ . Ելուել .
 Եկորհն զօրէնա մի . Ե՛նա
 նին զանձուլ . Ըի . Թ միջու
 աւ Թիցն զմիջր գործէ . Եւն
 պիտ Եկրօնաւոր ուր Եգնս
 ցն պարտն ընդգործի մի գոր
 ծեացն . Լըսաց ծերն . սա
 ասանայ ալորող առաւնց ին .
 Եւր շաի դու Թողցնա նաւն
 քամ ուրիշ կարե զայս ասեք
 զմ խորհրդոց սրտի . Լըսաց
 ծերն . յոր ժամ կամեցն գը
 նալ Եղբայր մի աւ ալ Եղ
 բայր . Գնն դաւաղուի Եշարա
 խօսուի յաւալ քանզնս գնաց
 անդ . Լըսաց դարձեալ . Եոյլ
 Եդաւաւ . Եան դար . ոչ
 կամ Թն Եթէ լինիցն աք .
 Լըսաց ծերն աւար լլոժարաւ
 Թն . Եդողնս զօրուի յայ .
 Լըսաց դարձեալ գոհուի բա
 րձխօսն առաւրի մի զմ տըկա
 ցուի . Լըսաց դարձեալ . դոր
 օրինակ արեւի Թէ պիտ սե
 անայ . դարձեալ ըսպիտա կա
 նայ . այս պիտ Եհաւաւացեալ
 Թէ պիտ սեանայ միջոց . դար
 ձեալ արեւ աղաղխարուի . Ե
 սովաւ նմանի հաւաւ արեւ
 Թայ :

Դուրի . քան ձգեկն . քանք
 Խրատա . հարց համառօտ .
 Լըսաց ծերն
 Կարծես :

ՄԱՐՈՒՄՆԱՍ ԴԵՍ
 ՊԱՐՏԵ ԿՐՕՆԱԻ

որի կեալ իսկն էի իսկու
 զյաւաստանի .
 Իբր ընհրժարեցն իսկու
 Թէն Բաշմաց Եհրազուէս
 ցն զխորհուրդ իւր . Եբրեւ
 կիցս . ցն յինն զգիտութիւն
 մի . այս պիտ պարտե ընծա
 կել իսկն էի .

Ջար . Ընծա պարտե առ
 ծել մարդոյ զինքնցն կրօնաւ

Պաւստանի կրօնաւորացաւ
 Իիցն . Եզոր օրինակ . Եւա
 նի աղաւթի իժամու Իբու
 Եթուրցն ալ յօգօ մարի Եղ
 Թա իւր Եգաւնայ անդրէն
 իսկ Եթէ յամեցն իբացեա
 իմայրի Ենչնցն կաւեալ լինի
 Եկորնչի կեանք Եփսէն զայ
 ԵԼՅուի ին . լլայ Եթէ կրօ
 նաւոր Ելցն ինքն Իբու . Ե
 ժամու աղօթից . Եեթեալ
 յնկն շեցին մարքն զխորհուրդ
 իւր . իսկ Եթէ յամեցն աք
 տարայ . հարեանի ինայ Թոց
 Ե քեւաց . Ը Ենն ԵԼ ահն
 իւր . Եխտորեւցին իսկուր
 նի . Զայս պիտ զգաւ լլայ
 Եթէ ոչ կարեցն Ժուժիւ շէլ
 Եառնել . Եայս պիտ ի զա
 նակա ինքնանկարեցն ժուժ
 կաւել . Եբաջանի համբիւր
 կարեցն . նա կարե լինել .
 ԵԼ կրօնաւոր :

Ջար . Ըրժ իսկուր Եւ
 նին շաք զկրօնաւորն ինքն
 Եբու .

Պաւստանի . Դե իբր Ել
 Ելիւ իցն . Եզոր օրինակ
 Եթուրցն . Եաղապարայն բա
 նիւր հանն զօր իբարանի ի
 ցն . Իսկ Եթէ Ելիւ Եւա . ա
 նն զնա իմացն Զաղաթի .
 Եւ

Հիւ

Առաջին զինա նախաարհիւք հիւս
շաւիք մարդկան . և իւր յետոյ
կամ ի հոգւոյ տընդ զինա կամ ի
ջուր խեղդէ . արդար զիսկն
ցի կրօնաւորի . յոր ժամ իրոր
հետոյ գիւթն ալ խաբի իդիւ
աց եւ լեւալ մեկնի իսեմեկէ
իւրօք .

Հարց . Եթէ գիտացնեցք այր
իսպասաւորուի ուրիշ . եղի
պէսցի նմա կին . իմանալաւ
զին . ունի պարտէ քսիշէ ի
պատերազմ մտացն պոռնկու
միատառի ածի . իսպասաւորազ
մէն զերնանել ոչէ կարող .
այլ ի գործոյն լաւ ի գիւրիս ի
ցի . և զանց առնել զնով աւ
ան խօս հան գիտել տրամբ .
Օրդոր օրինակ երկուք իբն
րի հարեալ եւանէ հոգւոյս
պէս հաւայ . և տես ինոք .
մինչ հարկանի իսիրա առնե
լանէ հոգւոյ շնու .

Հարց . Վրոյ խորհրդով գայ
իմաստ մարդոյ մեզը պոռնկ
ուի .

Պատասխանի . ինչ իմ կամեր
կուս կամ յերիս խորհուրդս
տալաւորն պոռնկուի . այլ
յամ խորհուրդս դիւանանդ
կայ պոռնկուի իմաքունեւոյ
մի խորհուրդս գայ գիւական .
յորուամբ ինչ իմա տեսալ
ուիկուի իմաքուն .

Հարց . Բարեւոք իցե ստանալ
եւկուս հանգերն . Եթէ ոչ
Պատասխանի . Պատցիւր եր
կուս զանգերն . և մի ստանալ
շարուի յանձնի . զի մի պիղծ
որասնցն զքեզ . Բան զի մար
մին հանգիւրքի պէտս ունի .
իսկ անձի տեսաւ ոչուէ չար
եւոյ . զի ոչ ինչ հարկաւորն
նմա շատ լինել . Եւ իմ
ուէիս մարմնոյ զպատար լան
դերն նովալ բաւականացիր .
Հարց . Վնի կատարել չարաւ
զապաւսս յաղօթի և կամ ըզ
պա

ԿԼԻՒԽԻՒԻՒԻՒԹԱՆԴԱՆ
պաշտ իտալի . Եթէ գայ
իմ զյաւառն առնել . Եթէ ի
շաքու կեալ .

Պատասխանի . ինչ ինչ ա
ելի պարտն առնել և ան զկար
դեալի . բանդի բազումք կս
ծացան ի առաջինն նախ մե
ծանեմա առնել զգործ աղօ
թից կայահոյ . և ինչոյ հոչ
զիսթուս կարացին գործել .
Եւ իմ իմ յառաւելն և իմեմ
մեմ զանկաւ բուռն հարկա
նիլ . մի նախ զպահոց և զմարմ
նաւոր աղօթից . զի գիւրաւ
եղծանելից ին . յետոյ առ
անց հիման խոնարհութիւն
նազանդութիւն . Կեզուի . և համ
բերուի . և որոյ . և զստա
մեմ մոյս հառաւելեւ արքան
կամիս իմեր քան զիսթուս .
յորոց հոչ մի ինչ սեղման հաս
կամ . և ոչ խաբիւրդի դիւա
կան հարաւորն յորոց յետոյ
զկին զնեմայ կայահոյց
Եթէ մեմ հառաւելեւ ալ
և աղօթի արեւմտաւոր . յո
րոց յառաւելեւ ըզմայր .
նովիք յետոյ դիւանայի զան
դորդելի և անծիմայի ի իրեն
Հարց . Եթէ բանալաւ զիս
եղբայրն . գնալ իսեմեկի իւր
և ըզմայիլ զինի . բաւալ իցե
հնազանդել և կեալ .

Պատասխանի . քսիս յորմա
նէ դիւանայ . և կեցցես իրա
զայ ծեւան . իմուրդանց .
զի բազումք իսթոյնէ օթեցին
յանկուի խորհրդոյ յիւն .
Հարց . Եթէ ուրիշ կարգի
զին եղբայրն իմ եւանիս զիս
նաւ հարաւորն նմա զառնելիս
Պատասխանի . իմաւորն ըզ
դորդի . և քսիլ հարաւորն սոյն
իմանի . զի այսմ խառն ըզ
մեզ հայրն արեւելի հասե .
սէր կայցիս առաւելն սեմ
բայց մեկնելով մեկնեցիս յա
մեկնեցանց .

Զար

Հարց . Քրիստոս օգրուտ իցե
մարդոյ ընծայիւ յեկեղեցի .
զի՞նչ ինչ :

Պատասխանի . Այսպօրեմ գաւն
ձանակի իցեւ երեւաւ առաջի
այ . և զգով ինչ իբայց արդի-
որ քան որ քննցաւ առաջ . յե
կինս երեւաւ առաջ այն . որ ար
և բազմապատիկ առնեւ ընդ ինչ
Հարց . Կարի . Գեղարուստի
կրիւ վա՞ն . և ոչ չի կրի առ
ձեռն պատարաստ . և զի՞նչ առ
նկցեմ հասուն չի նկ յայնմ շը
նոր հայ :

Պատասխանի . Երեւոյ ի՞նչ
մանակի ինքնուհի համբերի .
այն հաւասար հնոցի երեց
մանկանցն իցե :

Հարց . Ընդիւր այնպիսի գտնեա
նեղե գեւն պրտնկաւ թիւմարդ-
առաւել քան զայն ախտ :

Պատասխանի . Ելլաւ այսորնի
զի գիտե գեւն զգորտե պրտ-
նկաւ . զի նայ մերժե իմեւ ը
զհոգին սք . և զի լնե գրանն
առաջ ասաց երեւոյ . ասացե
հոգի իմ իրաւա վա՞ն չի նեւոյ
գոցաւ մարմին :

Հարց . Ի՞նչ պարտիցե հանդար
տեւ իտեկե կի :

Պատասխանի . Ի՞նչ զի բնաւ
ոչ ուկիցի իմտի գոյնառակ մար
դոյ . յոր ժամ նստցի իտեկե կի
այսպիսեքս կարիցեն հանդար
տեւ :

Հարց . Բարիսի ինչ գործ պար
տեւ ուկեւ իմտի լուեւիւնայն և
պարտաւել յայն :

Պատասխանի . Այսեւ կատար
եալ գործ կրօնաւորի . զիմիշտ
տեսցե զա՞ն իմտի առ խառո
րելի :

Հարց . Ո՞ր պարտե մերժեւ
իմաց զաղտեղի խորհուրդս .
Պատասխանի . Ի՞նչ կարողիցե
որ առնել զայս առնամք իւր
ալ . այլ յոր ժամ այն պիտի
խո

Խորհուրդս առնակին իմտի .
արժանե չիմել խաղաղաստեւ
առ արարչին իւր . և այլ հա
լածեւ սցե զնոյ իրբն դմով . զի
Թե՛ մեր հոգի Եստեւէ :

Հարց . Ի՞նչ ուր հարցն սկիտա
ցեք զհակառակս խորհրդոց
գործեին :

Պատասխանի . Եւ այն ևս
գործ ձեռեւ և բաբաբաբայն .
այլ յոյժ աշխատուի ունի . և
ոչ կարեն տանել զայս առն
նեքեան :

Հարց . Ո՞ր ոչ առնեւ քեան
տանին :

Պատասխանի . Խորհուրդս խոր
հուրդս առնակին իմտի . և բա
զոմ պատեղազմաւ արտաբ
սեւցեն . յայն ժամ այլ խոր
հուրդս գալ մտեւ յանն յո
և այնպիսի զոր հանապազ
պատեղազմաւ զո խորհուրդս .
յաղթե ձանձորեւ . և պակաս
ե տեսնին այլ . և այնպիսի ընդ
մի ինքնորդոցն . և յայնպիսի
իկ որ և կարողացաւ յաղթել
խորհրդոցն . նք . քաջաւ ու
ձանձոր պատեղազմացան մա
հու ճախել յոյժ արտեւ ու նեին
տաննանցն ի՞նչ յաղթեւ . ու
ին մի պատեղազմ . և իմտեւ
պաղատանացն որ տեսնին . յար
ժեցին իրարմ զգործմունիւն
և ապա այնպիսի օգնուեւ ին
յաղթեցին և խորհրդոցն :

Զի՞նչ . Որով հնարեւր գիմա
ցեն խորհուրդս տեսնին . որ
ով հետեւ այսպիսի յուզմունք
խորհրդոց խաղաղեցեւն .
Պատասխանի . Երեւոյ գայե
իմտի քո . պրտնկաւ խոր
հուրդս յաղթաւ և զաւ
ցոյ առ գաղատանին . և այն
պիսի օրինակաւ և զգով խոր
հուրդս արտացեն . և ինչ գա
ցե առ ինչ գու առնալ զնա
կացուցեւ առաջն ահաւոր
Թա

[illegible]

Զարց. Եւնիս մարտիրոսեան
 Ծովութիւնը խորհուրդ մտնելու
 անձ կ'առնար ընդ իմ անունով
 ինքեան - ոչ պարտեցի իմանալ
 ք խորհուրդս :

Գլխաւոր անկողնի վրայ ժամ դա
 րեւել Երեսնամեակը սկսածի զայն
 նայ ալ ևս զօրաւորացն սկստ
 նի մարտնչել և զի բազում
 պատմաւոր գրանէ նայելով Է
 Գլխով կարգեց և նմա առանց զ
 Գրեհից մի իբրոջ ինչ հա
 մարելով զնի առահից մի զոր
 փորձեալ ունել և Երոս ինչ
 նամբ պատերազմէ համար
 ևսկիւս առ նոյն զօրաւոր զբեզ
 համարելով և ոչ հոգիւս սք
 օքնեացէ քեզ և քան զի հը
 պարտացեալ Գրեհից առաւոր ի
 նիս անձին քոյ և ի շնամոյն
 պատերազմի և զի զոր օրի
 նակ յորժամ աւելիցի ոչ հայր
 հոգեւոյ և զմեզ գործ իւր ինտ
 յանձնէ և Գրեհի և զմարտիւյ
 և ինքն ոչ ինչ հոգացէ և այս
 պէս որ յանձնեացէ զյոյս իւր
 առաւ և ոչ իցէ պարտ հոգաւ
 ինչ և այլ թի գարձեալ գոյ
 առ քեզ հան զնա իմիւր առ
 հայր թո և ասացեալ ասի
 Գրեհ և ասի հայր իմ և ոչ
 ինչ գիտեմ և այսպիսի քարշեա
 ցեալ զնա յարաժամ իմիւր առ
 Եւ և յայն ժամ թողեալ Է
 քեզ փախչի իբնի զի ոչէ կա
 րող գաւ Է քեզ առ հայր թո
 և ոչ կարեալ կեալ առաջի փա
 քացի իբնացն և և քան զայս
 յազմեալ թի և ինքն առաւոր
 նաւ

[illegible][illegible]

ԸՆԻՐ

Ընդ այն առիճէ Կարողութի ոչ
եթ իմ զի ի Երեմի քան զկար
մարդոյ . այլ ուն տեսանէ
զիս այժմայսն . արարի զաւ
ուրս իմ . ասկաւ ինչ գործել
և լուծել ան կիւալ . և Երբեք
քի կարի զփութ . և Է քե՛մ կեան
խորհրդոյ . որով եկն առն
Հոգեւոր սուրբ . և ես ոչ գիտեմ
եթե իցե այս բնաւ . առաջ
նուր . ասկաւ ան սեր զի սկիտ
ցիքն իմեռն խոնարհութի յազ
մեքն խորհրդոյ . արդ և
քաւ այն պիտ կացցե Է քե՛մ
խորհրդոյ .

Հարց . Եւ արդ կարողութի ի
ցե . խորհրդոյն և մտացն այն
քան սրբել . փնջ ոչ ունիցի
Սկսն ի տեսութե նե այ .
Պատասխանի . Ո՛չ ունի բնաւ
եթե քչմարտութի քգն սցի .
վս զի ես կացի շարս փութ
ոչ յիշեցի բնաւ իմոյ իշխանակ
մարդկային . և այլ ուն տես
եթե եթայն երբեք իմեռ
պարզ ուրեմ . և տեսի երկու
Հրեշտակս յայս կոյս և յայն
կոյս իմանապարհին . և ես ոչ
բնաւ նայեցայ իս .

Հարց . Եւ երբ ոչ նայեցար .
Պատասխանի . Վս այս զի
ցրեալ եթե և ոչ Հրեշտակ
և ոչ զօրութի փնջել կարողի
ցն զփութ մի իսկոյն . այն
որ .

Հարց . Եւ յսմ Ժամ կարողի
ցե փութան ասեւ և զտեսութի
այ .

Պատասխանի . Եւ արդ ինչ օր
նայ խոնարհութի ուղղե ցին
զեա . ուն պատմէր մեզ ուն ի
Հարանցն . եթե կամցայ եր
բեմ քորձել զխորհուրդս իմ
թե ուն իցե . և թողի քուսել
զեա ուր և կամեսցի . Իսկ ես
եկար իտեղի իւր . և ոչ գիտեմ
թե յո՞ւր թեցի . փնջ և կաւայ
զեա և Հանի եկեր . զի գիտեմ
նա

ՍՈՒՐ ԸՆԻՐ ԿԱՐԻ ՈՐ

Եւ որեւէ քուսել աչեր յերկր
անջեւողիք իմ . Իսկ յայ
պիսի Համ Հանգարաւ Է իմ
նարհութի Հասարակե . զի ան
գարար արթն իմոյն հոս
Քչա կարեւոր զգեւ զփութ .
Հարց . Եւ ո՞ւն կարողի ոչ
աղօթել ան գաւար . զի մար
փն տկար իցե .

Պատասխանի . Ո՛չ եթե փնջ
կացցե յաղթս . փն միայն
կոչեալ իցե աղօթ . սյ Հա
նապար և ան Հատն յիշանե
այ . Ինչ և մտաց . և զգեւ ինչ
խորհրդն ուր քսնաւ . աղօ
թե իցե .

Հարց . Ընդ Ըր ոչ կարեւոր
բնաւել Է եղբարս առանց
Ժամեցեւոր ասեւ .

Պատասխանի . Վս զի ոչ եր
կնցիս յայ . զի Է թե յիշեր
զգրեալս . եթե զովս Լոս
քամ արեւցաւ . ոչ զգրեալս
պարտեալ . և գրեւ արդեօք զան
ձր իմ քաղանաց աշխան
իւր բնակել . և ոչ բնաւ Հարց
նայիք ն .

Հարց . Ո՛չ ապաքեմ ասա
յանապարսի լաւագոյնի բըւտ
կիւ տա անձին . այնցի ուր
ոչ կարել քի իջարեւ սիրով
ան վիշա կալ .

Պատասխանի . Եւ ասաւ և
եթե ոչ Է զեմ քաղմաց քա
նայցի . ոչ կարեւոր ասանել զա
րուստս յաղթութի . ուն զի
կարասցե այն պիտ իւրում
տեսի անդիտե նայել .
Դոյն պէս և փայտեւացն .
եթե ոչ խորամեալ քի իջար
ան ասանեցի զարուստս իւր
Հրդոյն . ոչ կարեւոր անձին
բնակել և Է գիմանալ խորհր
դոցն .

Հարց . Ո՛ր ամրոց կարաւ քե
մարդ շնորհ . առնուլ սիրել
զան .

Պատասխանի . Եթե ոչ տե
նա

ՀԵՐ

սանիցն զեղբայր իւր իյան
ցանս . և հարբացեալ առ ան-
վսն օգնուէ . յայն ժամ առ
նաւ զգիտուի թէ զհացք ապր-
անս իւրեւ զանձն զի ինքն փրկ-
ցուցանէ նմա իսանքազատե-
լով . ի վերջ . ունի և նա եղբ-
րն իւրում .

ԳԼՈՒԽ . Զսան և վերց երորդ -
Պատմութիւն վսն պօղոսի լուսա-
բացալ .

ՕԼՈՍՈՐԻՆԵԼՈՒՍ
ՍՐԻՈՅԻՐԷՐՈՒՄ

տուալ իւրուստիոս . և երայր
սէ մեծատուն յոյժ . և երջն
կին և երեք որդիք . լա՛կա
մեղաւ կրօնաւոր լինել . և
կոչեալ զին և զորդիսն իւր
ևսանցն . կամիմէս կըրօ
նաւոր լինել արդ . զի բաւ
տկանէ այս չափ վայելելուն
մեր յաշխարհի . իսկ գոչ ունի
կամք . ըստ լինել եթէ որո
շիւ . սանն նք ը բեզ թե և
իմա բարեօքե երթալ . Թող
թէ իմանալ սրբութիւն զսե-
ցինն և ցորեխն . այլ զի անփո-
փառաւել զնն զի անսն զի
հարուսանեցեք զվասուկն
և երբ քաղաքաւ և և ոչ ծա-
ռայի յով . եղբարցն . ի զսն
ցնա զամ գործեւ հաճոյ . բեզ
արագեալ . Զայն ժամ առ-
բեալ զինն իւր . և մասն մեծ
յղն հեց իւրոց իկուսանաց
մանսն . Իւր առն ցն . ծա-
ռայ վաճառել կամիմ գոս
և եզ

ԳԼՈՒԽ . ԻՉ . ԻՆՆԱՐԿ
և եզ . իսկ նք ոչ գիտէ իւր
զօրութիւն բանին . Եւ պօղոս
պատմեաց ասկիւսաբաւ զին
զիւրհուրդն իմանալ . և
հասեալ զգինն վաճառոյն
և ծառայութիւն . և եւ զնա ը
նս . Եւ յոյն և զինքն եւս ցա-
կաւագուհին . իմանալ և
զնաց տնտի . Իւր ապա առ-
եալ զմանկունս տաքաւ ի
վանս եղբարցն . և այսու օրի
նախա վաճառեալ եւս ինն
զնաին ծառայ . և զմասն ըն-
չից նոցա ը նոսին . իսկ յե-
տոյ ինքն զնաց յայլ վան .
և այսպի վաճառեաց նոցա և
զանն իւր . և եւ և զմասն ըն-
չից իւրոց ցհայր վանին ի
ծառնալ և ի նոսեաց յառաջ
նորդին մանալ յեկեղեցին ին-
քն փայլ . և զարմայեաց իւր
մս . իբրեւ եմուս յեկեղին .
համբարն զնեա իւր յեր-
կինս ևսան մեծա ճալ . Թե
իմ գաւ զիւրեւ զի բարոյ
սրբիւ եկի առ բեզ աստ .
Իւր եհաւ առնայ ճայն յերկ
նից որ առն . Եւ եւ իսկ
բարոյ վ սրբիւ ընկալալ ըզ-
բեզ . և երբ և լուսալ զնայն
տն . զուարեացեալ գոչ
նայր յամենաբարի զմանն
որ ոչեի արժանի առ և ըն-
կալար զիս . Իւր բնակեցաւ
պօղոս իման յայն և ուն ծա-
ռայ սպասաւորեք նոցա զմ
անտրք քործա . և եր ներդ
անմենեցուն և հնազանդ իո-
նարհուլ . Իւր բարձրաց
զնա ան վսն խոնարհութիւն
և զինի վախճանի նք բարոյ
նշանս կատարեք ան նոյն
և իբրեւ ընդմանին իւր իւր
առն . և բժշկութիւն բարոյ ի
նեւ . այսպի ծառաւորեւ ան
զաշխարհի որո սիրեն զնա բո-
լորով սրբիւ այժմ և յայն
Ժեր

ժողովրդի ատաղին . յառաջին
 սկսանել ենորգաշն իկոնեաւ
 որուի մարգար - ոչ թողլ
 ապ յոր դիւաց զօրաբար պա
 տերազմել է նի . զի փեք
 կուցեալ ինոցանե . օտար
 թուելով իրն գարձցի յաշ
 նաբէ . իսկ մինչ յամի ինա
 և ուսանի և ուղղի . յայն ժամ
 դիմեի իվրնի պատերազմունք
 դիւաց և շարժմունք ցանկու
 թեց մարմնայ . և ալիք ախ
 տեց . և յոր ժամ վհատին ինո
 ցանե յակամայ գիւեացի նմա
 ինքնարհուլի և ողբ և ար
 օտար և զինքն միայն դատել
 և իւր մեղագրել . օրհորձու
 թեցս յայտցանե . և ինքն ու
 սանի և այլոց ուսուցանե ըզ
 ճամբ բուլի զփորէ . և ըզա
 ւաստան . և յայն մանե գրե
 աւ Թէ փրկիւ իւր բազում ար
 տասուօք իսկ բազմաց գոաւ
 արին թուեցաւ այս բան . և
 զփրկեալ մասք է միւթացեալ
 օրհու օրով սպանին զանձինս
 իւրմանք գահալիէ և զեալ
 կորեան յան չափ արմուլի
 նե . և այս պիտի հայտնուի
 գիւեան վրիպեալ արարիւզայս
 և յոր թնեալք իպատե բազ
 մաց մարմնոց . հատին զանգամս
 իւրեանց . և ըլլաք դարձեալ
 յիւրարեալ և զմիւս աւել յսխ
 տից պոռնկութի . և ըլլեալ ի
 դիւաց կամայս առեալ բեր
 նալ կտցուցին առ ինքնաս
 և ըլլաւ մի . մի կարճափող չի
 ցուք և փոխուսալատեօրուք .
 այլ պիտի ստուգուի արիա
 բար է զեմ կալ փորձուեց . ի
 գալ Թմաթեք զմաղ թշնա
 մայն . և ի հասանիւ իվրն ժեր
 նե զուեց . գոհասցուք զայ
 և ինա յանձնելուք զայն հոգս
 եր .

միյն կրին թերայցեաց . ապա
 ուր անուենի . հայր վանաց
 բազմաց իբրեւ հազարաց հար
 իւրից . եւ տեօրն և բերե
 հրեշտակի . ամաց ինքնեց
 և մորուսե մեծ և ցլանքսն .
 հասանեք . զուարթագին ե
 րեսօք սպիտակ յոյժ . և տե
 սիւն իսկ ազատոր և օրհանէ
 լի . ակն ածեալ տայր յառ
 նե անաի . լա բազում ան
 դամ ի հեռուս անապատի
 անգ առանձինն զվարս վար
 եալ . յետ այնորին իմբձաւ
 որ անապատի բազում վերոր
 այս միաժողով շինեք . պաշտ
 մի տնկեալ իւրովք և երօք ի
 տնկոց վարձնեաց . անապա
 տիս թն մայրիս յառապատի
 կազմեք . եւ առե ցնեք . որ
 շուրջ զնվաւ հարքն ծերք
 բնակեալ էին . եւ բնաւ ա
 մենեին տեղիս յայս . արուզ
 բուսոց ոչ գտնուեք . միջ շեր
 եկեալ երանելի յանապատե
 անաի . և նա եկեալ աստառն
 կեաց զայս . զի մի ախորժից
 որ առ նայ եզրարց ժողով
 եալ էին . մի իւրարանէ իւր
 պիտոյն շրջեալ գրաշուա
 ցուն . ի զեմ խնամս ար
 մանցն ինքեքս առնեք միո
 ցա . եւ առ Թմաղու Թմ
 առուցանեք մի նորա փրկուե
 նա զի բնաւ առնեին ինչ .
 պահաւ մի եցե ի ախորժիցն
 Թմա . և զգուի զբօսանաց .
 լա մինչդեռ յանապատի անգ
 եր . ոչ ինչ ուտեք ի ախոր
 տնկն կերակրոց յան առնոր
 քաց . բայց միայն բանջար
 ինչ որ գտանեք . գուն և ար
 եք . և քաղցր արմատ վայրե
 չի

Ընել

միայնակ ցացեր . զոր և տար
սոճացիս առաւելին : ասին
քնն անաւան : զարօր և կար
քօք զարգարեւէր . ամաշին
Հանգերէս զբեցն ալ . և քօ
զարկեալ զբեբօքն զխաղոր
եալս ինէր իմամ առաւելոյն .
զն մի ոք անաւանցն թե որ
չափ և կամ զինչ ուտիցն : Եւ
յանձնես նի աննեցաւ և կար
գերալ և բարեւոյն բազում յոյժ
ոմ թե անգ ոք չիցն բնաւ :
Եւ այր իւր առանչ իւր զկար
գում զարուց իւրեանց իմիմ
անց և անկեալ թարաւ ցանին
ընկ իւր և կերպարանօք առ
սեղան անդ նստին . և զի այր
ընկեր ի իւրում թուր ի եւ
տիցն ինչ և իմիմ անց թարաւ
աւելին զպազս իւրեանց . զի
ամանք ինոցանե մի անգամ և
երկես զձեռն դատարկ իրե
րանն աւելին իճացն անտի .
կամ ձիթոյ միով լոկով այնմի
Եւ այլք զՀացն ընկ առ բե
րանն տարեալ որ Ժանկեալ
երևին ի ձեռքս և զի ալ . յայլ
ոցն կերպարանքն պաւլէին . և Կե
քոն լոկ զԹանին ոստին առ
բիցս միայն իմեալ . և յայլմն
աւելին պաւլէալ . և Եմ մի քօ
նից եին սքանչելիս . զոր թո
ղուր յօժարեցաք զբանս զար
մանալիս իմե և զիւրոյ . զի մի
ձանքուք . և անձրաց կոտացն
եղիցն . յորմ օդուտ և շահե

Եւ յօժարաւոր շարաց .
Եւ աննեք մեք սեղ . այլ
ծեր ոմ մն . որ և եղուք և
Հանգարտուք անքուցա ձեր
զմի մարդեամբ . որ առի սնուն
զոտե Հատապաւին և զբարքն
Էր չիք ամենեկն երգուեալ
նի նմա և ոչ սոչս խօսեալ .
և ոչ բարկացեալ ու միք . և կամ
սասան ալ բանիւ լոկով . Եւ
զարք նի եին Հեղեւանգարտ
և զանն . իւր առաւել
և ք

Արքեպիսկոպոս
Եւ խօսար Հեղեւանգարտ
զոր բազում անգամ աղա
պա զնա խօսել միք բանի
Հոր և ք և Հացիւ յանն ա
նոյր խօսել . Եւ երբեմ
յաւչի ապարկե միւս . աս
տեալ . որ և անեք և ապակ
նեք զանդատանն մերձաւոր
ացն . որք հիւեալ աղաւելին
զեկրն . բնակիչս զայրաց
այնոցն . Եւ ձերն բարե
խտեարՀեալ յաղաւանս նի
տեղին յայն . և Հայեցեալ և
տեա զգաղանն մեծ յոյժ .
Եւ իշայն Հեղուքն պատուի
եա նմա և ասն . և զաղան զու
պատուիք տամ թեզ յանն
նի ի ի . որ այսու Հեաւ
իշխեք ապակեանց զանգոս
տանս քրիստոնէից . Եւ այ
ոմ ի Հերշտակի բարբառոյ .
Հաւանեալ ալ իտե զոջե անտի
բաց զնաց և ալ ոչ ևս երև
եցաւ անգր .

Եւ աննեք ալ ձեր մի
պելեկեա անուն . արուե
տիւ զարքին . որ յառաջ իս
իմանկե թե նեկն և և կար
և յայնմ Հեաւ . Ի Հեաւ առս կր
նաւորուք կացեալ եր մեծ
մտաւ և կայր իմայ նակեցու
անց . և գործ եր զգարեանն
առ իպիտս և զբարք և զան
եից . Եւ երբեմ յառա
միւս առ սին մտաւ զիւ
սատանայ իմամեութի ին
պոռեկի . և քն զեւ իպեա
ինչ միայնակեցացն գործն
և շարն թե նեկն և կամ բոտու
որի . առ նայ . իսկ նայ մի
փութոյ միայն յաճախեաց
իմ ընդ Հրոյն տարագորն շի
նեալ զերկաթն և և ամբ բո
ղի և և Հար յերեսս կերպար
նեալ շարին . և առ Հառ
բակ իտարաւեաց զնա . Եւ
ապա լոկին և զբարքն զս
Հեաւեք բարբառ և նեւ

[illegible]

ԱԼՔՐԵՐԱՆԼՈՑԻՆ ԵՒ
այստեսքիսման . Եւ զայրիկ մի
էս զշահեալ եր իմ . զոր կոր
եանուսդ . զի այսպէս կոչուի ք
կեցց եղբարց յայդ իմն զւոր
եցի ւարտաքայ մասց եւ բոց
տրտի եւ զայրն . Եւ այնպէս իմն
էն գնուի քարանդեի զմ որոց
բազում արքայաց բազում ժ
մանակս արքայն արտաքեալ յա
նախ . հաշիւ կարացին զնա
անբուն ի միտս քարանդեան
էւ զայս իբրեւ ասաց զք
նեայն այն . հոգեւոր իմանե
էւ եր անստիչ քան իմ ին
քից պատար . Եւ իրան կարոյն
ժամանակս . Եւ իբրեւ արեւե
խտուն ի զանուն իմննից նի
Երեւոյնդ . Եւ ասաց հը
թե շտակն մին էկեալ ձեաց սո
նայ . Եւ մի զարցու իրեւոն նի
էտին . Եւ ինքն եղիցի թիզ
կեւոյնդ . Եւ զի հոգին թիզ
մարտն զմեզ շին . զի շատն թիզ
որ այլ իմանեալ էնէն կեւո
կուրեն . զի մի իբրեւ յարեա
ցիս փոխեալ սյնս յայն ինչ .
Եւ եւ որ զարցոյց աս ժամայն
զնա իվիրաց անտի էւ հայրն
յոհաննէս սակայն ոչ տայր
հանգիստ տալիցն . այլ փոխեալ
իտեղովն իտեղին . գնայր Ե
շովեթ Եւ անասպատն երան լար
որ յանասպատն . գտանիւր
այնու յասանայր . Եւ իկերտ
նեան ինոյն տեղին հասաներ .
զի հաշորքուի օրինացն կցորդ
լեցին . ԼՔՐԵՐ Եւ իմն կիրակե
ից . յետ օրինացն կցորդուի .
իբրեւ նալին . Ինքեքն ազ գրաստ
յեւրիցուէ անտի . զմ տալիցն
տկարուի . զի յայտ իտեղեալ
տկարացուցեալ էր զտեղին
գօրուի . Եւ ասանտան արար
եալ տալիցն նստաւ իվր Նորու
Եւ այլ Եւ գտնաւ արեւտ վայրն .
Ի զարեւ տեղին ի իւնասպարհ
անասպատն . Եւ արար զգը
րուսն Եւ ինքն գնաց յանասպ
տն

ան իւր Եւս յեւ տաւարաց ինչ
 այր քո սոգունն ցաւով հոգ
 ապեալ արք-ը-կամեցաւ ԳԵ
 նալ առ օրն զի բժշկուեմ
 ի-ըր-մ հիւնդոցեաց զգրասան
 որու քննէր նստեալ այնու
 րնալ զի ոչ կարէր օտար բն
 րանալ: հիւրքն նստաւ իմ
 նի հանրենցան օտար նի յառ
 աւնչ տնն առ օտար հիւն
 օտար սրբայն-վարդապետի տա
 րա ջոցան քօտայն ալ սօքնի:
 նիւտնիալ քիւրքն իգրասան
 անոն-յննեացս հասանէր
 տա քնն-հարտեալ զնա անհա
 նէր տառաւ նի քննէր զնն:
 Էջպա յայնմ զնա քննեցաւ
 զար ի հիւ-անդաց կրեալ տա
 րայ-այն նիւտնիս ինչ տայր
 էրեցան: զի զայն տարէ Ե
 նն լոց հիւանդաց-հիւտալի
 Թոյ: Զք քալ առ նա: հորք
 փանկամ յննեացն ննչ այնք
 իկ տա նա ին: վարդապետի
 Թափնն յան-իւ իարեանց:
 (յա հայանի տեւոյ տեսա
 նիւր զի սրբաց վանականացն:
 քան զի բարեամբ ինքեանէ Ե
 ին քոչ ուղիւ վարս յանձնեա
 ն-քոնց աննիւն: քննաց առ
 աննեան տա նի Թոյ զնո
 իննուն էրեցան: Ենն նի
 տման զննդան: իսկ սօքա սոյս
 քննի քնայտան յառաքինեալ
 Եգաւա զյմարիտ զի այն պիւն
 ինն: սրեաց հառ հայրան:
 Եզաւանիցուն աննջանս Եզ
 ալ տաթանս պատեր: քարենալ
 զայլս հաւարիւտագոյնս Են
 ջափս հառաւառու: յօժ քնն
 քաղցանէր: Են սքայտան վար
 քուց տառի-իմաւորաւանն
 զի քանալ-նիւր քննուր կաց
 քաղ տառի-իմոյ Ենքն Ե
 ջոնն: զի զի քննանալ
 տարեն ինն: զայն պիւն տառ
 քննեալ Ենքն քննուր: Են
 զի ոչ քաղաւ հայտարարէ զնն

ԵՐԷ ԼԻՆԻ ՏՐԻ. ԵՐԷ
 առաջին հինգ տարի
 երեսն. այլ տարիներ
 համարելու մասցան հասան
 ներքին տարաբան տարեան
 պարոթմբ. Չայտ աշխատ
 րեալ առաջաներիով դասե
 բայրո որ ընդ զանա
 ին. Չայտ աշխատել թան
 զարյն զի արանքնայ տան
 որպիսակայ միջոքն պի
 տանք զորան ինքան
 նր առարկալ զայն զի
 պատմիք Ժանկելով զինքն
 զոր և հայրքն որպա նովա
 ին պատմեցին մեզ վարդա
 քան ճեղի առն անշնորհ
 զոր զի առաքինու ին ի
 նու, ոչ մարմնացար ի
 Երեմի իմարիորդ ճե
 զի ուրու ճհաւառայ զի
 այն բովանկեցաւ ի
 մայր զապա. ի զոր
 առաջին տարի
 առաջին տարի զի
 յառաջին տարի

Այլ քան քան չե, եւ արեւ որ լաւ
որ ի վաճառեալ աւանդաւ ի քրիստոս:

[illegible]

ԶԻ ԿՈՒՍԻՆ ԻՐԻԱՄՈՒ

[illegible]

239

Երբ անէ հայրը . հետք հրա-
 ժայեա երթեալ . Էր իմոռւմ
 աւուր . Ելն ալ մարինոս ե-
 րեք եղբարք քեզիցայր իսպա-
 սաւաքուին . Եիջն ալ նոքոք
 իսպանական օթեանեցան . քան
 զինոսին ու յիշեք քիչ քիչ
 քեզինքն այն . ապա աննալ զգ-
 րուաթին պանդոկապեալն .
 Ետե՛ք զնա զինուորն . Եթե
 յայտնէ այք 400 քո . աստե-
 ջիւ քեզի փայլակեացն այն
 քեզիցին մարինոս զոք ասե-
 քրիտանեա . նա արար ինձ
 զայս . Էր իբրն իմացաւ պա-
 րակայեա . Եկն իմանն մե-
 ջաքսն լով . Ետե՛ք լով . Եթե
 այն սուս քրիտանեայն . Ե-
 լէ ասալ եկեալ սարկաւաքի
 վանիցն ասե՛ք արի եկիք . Ե-
 նա ասե՛ք ար Ժամա ճանեա
 զէեզ . մի՛ լիցն ինձ այլ փայ-
 ակեայ տե՛սանալ . Իբրն հոք
 ցին զպատճառսն ասե՛ք քուս-
 ար ունե՛ք միտմօք . որ աւելի
 յայս հանգուցանել զճերու-
 իս Եւարքեան տանեք Թե զնոց
 արար ինձ զոր մարտնասանք
 Էր եկեալ ասնայ վանականն
 ասե՛ք զնա . եղբայր զի՛նչէ զոր
 նաւադիս . Եպատմեաց հօրն
 Ետե՛ք նոցան . զհիշեալն . դայթ
 ագգն ըով իմայն անեցաց . ա-
 տե՛ք նա վանականն ճգրայր .
 Զի՛նչ արարից նմա . այլ յոք
 Ժով եկեալցն նա իսպառու-
 թե՛նե՛ն . հաշմեցեց զնա ի-
 վանացս . իսկ իբրն եկն մա-
 րինոս լէ այլ եղբարսն . ասե-
 ք նա վանականն մարինե՛ք
 այդ են մարք Եւրոսէք քո . զի-
 երթեալ քո իսպանական ապա-
 կանեցեք զքուսար պանդոկա-
 պեալն . Եկեալ հայր նի ի-
 վանս . նա ատինս արար զմեզ
 ասալ ի մաշխարհականացս .
 Օայլ ըսեալ մարինոսի . ամ-
 կաւ իմ երեսաց եւրոք Ետե՛ք

[illegible][illegible]

սեն է թէ Եղբայրն մարինոս
կին մարգե . և եկեալ վանա
կանն ետես . և ընկէց զինչ
կգծաինն . և արտասուօք ա
սէր . Թողուի արայ ինչ զի մի
դայ արեւուք . աւանիկ մեռա
յիմ առ սէրս քո յանցեալս
առքեզ . և բարձու մինչ այս պի
տիօ ասեմ օգրաւով կապան
բարձեալ և գառն արտասուօք
Յայնժամ Եկնմամ ի վերու
ճայն ոք ասէր . եթէ գիտու
ի թէ Եիր գործեալ զայդ . ոչ
Թողուին քեզ միշտ . բայց
տրով զետեւ ան գիտուի արա
րեք Թողուի եղև մեզաց քոց
զայս պիտի բարբառ իբրև լու
աւ վանականն . յաչի մէջի ե
ղեալ գողանալ զայ իւնն յն
ժամայն առ արեւաց վանականն
եղբայր մի առ պանդակա պե
տըն . և կոչեալ զիս . իբրև
եկն ասեցնա վանականն . եղ
բայրն մարինոս վախճանեց աւ
տէր . և զօք պանդակապետն .
Եւ Թողուի արասցե նմա . զի
սգով ելից զառն իմ . և զսե
ցնա վանականն . զըջարիւր եղ
բայր և մի բարբառէր զայդ
պիտի բան . զի մեղար առաջի
այ . և զիս արկիւր ի փորձուի .
և ես պատրեալ իբանսքո միշտ
դործեցի . և մեղայ աշախոյն
քի . բան զի եղբայրն մարինոս
կին մարգե . Օայս իբրև լու
աւ պանդակապետն ասեցեալ
եայր ի վի ասացեալ բանին .
Եւ վանականն կայեալ զէեռա
նե նի եցոյց նմա զիկնն մարգ
ե մարինոս . և ապա գողացեալ
պանդակապետն . զարհուրեք
ի վի գործոյն զոր սքաւ զբայար
առն արդարոյն . և իւր օգրա
ով և կոչէր զանն . և Թողուի
Հայրեր . եւ պատեալ զմարին
սորոյն զիկն ի գեղեղմանի Հայն
դերմաղմուսիւր և Եւ զուր
Գևոր և օգովց ի իստաւ և ի գովու

Եւ Կոմիտիւս Կարապետ
մի . Եւ յիտ այսորեկ գուս
ալք պանդակապետն վարա
նեալ այսոյ պղծոյ . եկն խոս
տովանեալով և թէ զինուորն
պատրեալ զիս . և բժշկեցաւ
ի վի գեղեղմանի սրբայնուսին
մարիամու . և փոխառորց ցին
զօք ի վի եղև լոց նշանալն .
և զիս Համբարձուի նի որ մինչև
իմա Հանգուր թեաց և ոչ յայտ
նեաց . և զբժշկեցաւ . և միք
նախանձառորց լիցուի Համբ
արձ և թուսկալուսի նարին .
և բարեխօսուի սրբոյ կոնստն
տարիամու նոյն պանակայն Հա
ցուք ի թս յօ իմր մի . որու
փառք յաւթուանս ամկն .

վի բարձրա միտ . և զնապատա
կանին .

Պատմաց մեծն ևս Է Հայ
րըն անտոնիոս . եթէ ե
կն առեա ոմն մի յանապա
տական միայնակեցացն . և պատ
մեաց ինչ տրտաւուօք և ասե
նա Հայր ունեի եղբայր աշ
խարհական . և մեռաւ և մեաց
որդի մի . Գ . ամուսն և իմ լու
եալ զայն . զնացի իտուին եղ
բորն իմուր և առն գողայն ոք
էր երկք ամաց . և բերի յանա
պատն իմ . և սիսուցի զնա աշ
խատուի . ամբաւով և բանջա
րով վայրի . և ոչ ցուցն նշան
կերպարան կնոջ . և կամ աշ
խարհի . Եւ ոչ միս գիտաց
նա . և ոչ ճառին . և ոչ Հայ
նկամ գեղի իմացաւեա . և կամ
եւտե . յաւի յայտոցիկ զա
տուցի զնա . իտապական Հա
տակն . և մինչև արեւուսե Հայա
այն պիտի ճգնուի . և վարժե
ցու յմամ առաքելու Թս . իտեղ
նուիս . Հսկման . և ի պանդ
իմս սյազոր . և աղօթեց յա
րա ժամ և անբիծ ևս Է Եւ ան
տառ . և ոչ ի լուցի զնա ի իւր
նե

[illegible]

ԳԼԽ. ԻԶ. ՊԵՄԵՐԻՒՄ ՏԻՐ
 ուսանելի իրենք զոր եղև զԵրեմ
 Ժայեա վե փրկուեալ անձին իմոյ
 Էւ եկաց յոհաննէս Թորոյ
 յայտն եօթն օր ան ստապ .
 իսկ ծերն փարձուեցոս . ու
 սուցանի ր և խրատե ր մեծաւ
 Բզնու ք ծ առայել իւր . Էւ կե
 րակուր ծերոյն եր իհրքշտա
 կեն Թն . Կր անգամ իշարա
 Թուսն . Էւ յեա ուր աւար
 տարաւ հրքշտակն կե ոսկուր
 ծերոյն . և յոհաննէս աչ . Էզն
 ծերն . որդեակ յոհաննէս ծր
 ի ջեր յալ աղի . և գիտ քեզ
 քնակուե Թնչ ւ այց որապե
 քեզ Խր . և ապե քեզ կերա
 կուր ու Էնչ . Եւ եթե գա
 մի ր Թն բնակել քեզ առիւ
 . առաքեալեր Էրեզ ենքակուր
 Էւ ինչ ոչ գոյ որ կերակրեմ
 զքեզ . Էւ լուս զայս յոհան
 նէս . անկեալ առ ծերոյն
 Համբարեաց զնա . և գիտա
 քայն ինիքսագոյն յանապա
 տուն . Էւ Հանդիպեցաւ նմ
 Հրքշտակ Թն և առ . որ ր եր
 Թաւ . առ յոհաննէս ինք
 րեմ Թն աղի յորում բնակե
 ցայց . Էւ Հրքշտակ Թն ե
 ցոյց նմա Ժանապարհ . Էն
 Թեալ այն պէս Է յանապատ
 օր Կ . Էգիտ գուր Կ խր
 յոյժ . Էւ նա աղօթեաց ա
 Խր և առ . որ Թն յա քառ
 ապահե ր զառնա ի փոր կե
 ան . Էւ զգանի ինչ ինիքայ
 առ ծուցն . Էւ զերեմայ ե
 քոյ ազնի . Էւ զյոթն ե
 գուրն խր . որ ընկեց ինչ
 քառն . Գազն ւ Էրա յայս
 Գբիւ . Էկերակրեալ քն ողոր
 մու ք . Էն ոչ Էլ ից առն
 մինչ և յոր կատարեալ իմր .
 Էւ արարեալ նշան ի աչն .
 ընկեց օրն ինորն . և Հրքշ
 տակ Թն ի ջոյց զնա ան վնա
 Էր ինեորս ան դարտ փ
 առաւորեալ զն . Էն անո
 ր

ՅԱԶՆՆԻ ԳԳՆԵՅՈՒՆ

ազ քաւուրք քառասուն . Եւ
 իբրեւ կատարեցան ասուրքն .
 իս . եկն հրեշտակ մն . առ . Ե
 գիպտացին . Եւ իբրեւ կերակուր
 և անք ցնա արի փարմու թիկ .
 և ատարզկն քակուրդ յոգաննեա
 քան զի այս . իս . օրե զի ոչ
 և զիբր և ոչ և արթ . և ոչ ըզ
 ծուռնեան իրոն արհնցոյց . և
 ոչ զմիտս . և ոչ զաշուն . և ոչ
 զհեռս և ըջոյց . այլ հասաշե
 լով և արտասուօք աջօթիս
 ան . Եւ զմ զի ազայի ոչ հը
 րամայեաց ինչ Թր տանել իը
 մա զհերթակուրս . զիմի հայար
 տասցն և փորձեցե զնա և ա
 տանայ . այլ կամեցու զի ի
 ձեռն քո ատրի նմա . Եւ յոր
 ժամ տացն զհերթակուրդ . քա
 ը ալեբեա ընա . և հաստատեա
 րանիս Թն . իսկ սատանայ որ
 փորձելոցեր զեգիպտացին .
 մօտ անդր կայր . և լսեք զմ
 և ազազակեաց և ասե . հիկ
 տար կարծեցեալ եթե անօթ
 ըլ . օրե . փարմու թիկո . և ըան
 անե ինչ իտարել զնա . Բայց
 արդ նա զինչ . գո և եթե կա
 փմի իբրեւ անօթ ի հրդմոյ շար
 ժեմ . այլ զինչ արարեց զեւ
 մանկաի իմ իմ զօրս ժողով
 չինին . այլ եթե այց փնչ քեա
 փակիկն . և բազուս անք
 նայիս ըն իմով իտարեցի զնա
 քան զի եթե ասվօրեարի և ոչ
 ձանձրացի . ոչ ևս կարեմ
 իտարել զնա . իբրեւ լուա փար
 մու թիկոս . զձայնն սատանայի
 աւ և ուր շար յուսացեալ իմ
 իմրն քս . այն որ իտրտակեաց
 զգորուրս քո . և փրկե ըզծա
 ւայքս իւր իմրեհայից քոց .
 Եւ յարուցեալ Երեմ փարմու
 թիկո . առեալ զհերթակուրն
 զորա ի գուրն աս յոգաննեա
 և յաջօթս արարեալ իտեղով
 ձայնեաց նմա և ասե . յոգան
 նեա և առայ մի . օրուս մոր այց

ԸՆԹ

արար . և առաքեաց զեգ . կե
 րակուր զի մի . ակարացիս .
 արթ ընկալ զառաքեալս զեգ
 իմո . Էջօթ յոգաննեա եթե
 կամք երն Թն տալ ինչ կերա
 կուրայս արքեօք առաքեալ
 եր ինչ . այլ զմ զի ոչ ծան
 եալ զիս Թն իմ . և ոչ կերա
 կուր առաքեաց ինչ . Էջօթ
 ծերն ես եմ փարմու թիկոս և
 գիպտացին . որ եկիք յառա
 ջադոյն առիս և ընկալայ զքեզ
 յայրն իմ . Էջօթ յոգաննեա
 եթե գո և իայեա . նախ Թն
 զմ . և այն պէս առուր ինչ
 զհերթակուրդ . Զայն ժամ ծերն
 Թն և այց զմ . Եւ կամաց քեւառ
 րին յոգաննեա . Եւ ասաց յո
 գաննեա Թն աջօթից փարմու
 թիկոսի զառնն . Եւ ասաց ըն
 կեաց զհերթակուրն ի գուր նա
 յոգաննեա . և հրեշտակն ի
 ըջոյց առաջին . զի յոյժ խոր
 եր գուրն . Եւ առեալ զկե
 րակուրն գոգացաւ զայ . և ա
 սե ցծերն . երեւ ծառայ մի
 նիսա յայրին և փառապրեա
 զմ . և յիշեա զիս յաջօթս
 քո . զի կենդանի եմ . այն
 օր ոչ եթող զառապայման իմ
 ոչ ևս ընկալայց կերակուր
 ինչեաց մարդիան որ շափ ո
 գիս այսեւ . Էջլ և եթե հառայ
 մի կեալ ինչ ասա . այց արա
 ցն ինչ Թր և առաքեացե կե
 րակուր . քան զի ոչ և ըջոյց ի
 գուրս յայնման . և ոչ պա
 ճեցայց մարդոք . և ոչ յիշե
 րից զնչսմ և ոչ որ ինչ յաշ
 իս ազե . այլ ընց ինչ ասա .
 ի կեանս իմ և գերեզման յեւ
 իմ . բայց մի մի փոյթ ընց
 մի իմ . Էջօթ քեա փարմու թի
 կոս . և որ որդեակ . համբե
 րու թի ընկալ . և փառապրեա
 զմ . զի մի փորձեացիս ի
 սատանայի . քա զի յոյժ
 Թն գիմակն զգորուրս այնմիկ .
 և քա

၁၈၈၆ ခု ဇူလိုင်လ ၁ ရက်

[illegible]

244

[illegible]

[illegible][illegible]

[illegible]

Բնական քաղաքի, Եւ. իմ յաջօրս
 կայեալ էր դռնակն ետեւ իմ
 քիւստսն Եւ. պատմեցի ինչ
 զվարս իւր որ իմանկուածնն
 իւրսն . իսկ նայ աւել աշո
 Եղբայր կատարեցից զհրամայ
 Երազն առ իրեն . ալ զաւ
 քիւր աստ մինչ յերբորդ օր .
 Զհանքիայն սցուէ միմեանց .
 Եկատարեցի հրամայ ետն
 առ իբնն . Եւ իբն արարի
 անդ առուս երես . բարձ
 րադու երկիրն իխորակննն
 իվեր . Ետեսար զմիմանս
 Եղջագուր եցաք Եաղօթն
 ցաք Էյեա աղօթիցն նաւաթ .
 Եպատմեաց ինչզեմ ինչ իման
 կու իննն իւրսն . Ետեղ կայր
 առ խորվն զհմօր մեծ պատ
 ու իրեաց ինչ զնի զայն իվ
 Երհորոյն . Եւ աղօթն ալ եր
 կար . առն ցիս իաղապարտ
 Է քեզ եղբայր կրիտն . Եզթ
 րութարեալ յինն ընկողմանն
 ցաւ Եաւանդեաց զհորին ի
 ձեռնն ալ . Երանելին յհան
 նէս . Եւ ես արաստուօք Ե
 մհուծ Եմօրքնցի զսբ ճըշ
 իստք նի իվ գրոյն . Եեղի
 զվեմիվ Եոպայտու իրեաց ինչ
 Եգործու հողն Եարմով սցր
 յոյն իտեղի իւր . ոպ երյա
 Եաջագրոյն իսոր գուր շցի Ե
 աւազ յոյժ իբաւհոնն իմ . Ե
 արա արկի իվ վիմն . Ե
 նոյն միմայն եւ իտեղքն
 Եաւ Եաւանդն ի պաղով
 Եհովանի անէր անդայն . Ե
 իմ տեօեալ զայն զաւաւոքն
 ցի զմի. Եաւա աւա երես ալ
 կարճս վատասեցի. Եւ դար
 ճայ անդքնն իտեղին ուրեկ
 գաւաղենն . Եւ աւաջնորդ
 Է : Եւ անգ կոչեցի զբար
 Եպալաօն մի յեկեղեցոյն
 զայր երկեղաւ յայ . Եաղա
 շեցի զնո գրեւ զայս յիշտա
 Երանես առ իյորդուրու Եմ
 իմ

[illegible][illegible]

Գրառվել է քանի էլ օր հետ
 յոթնամյա - ԼՀՆԱԿԱՆԱԿԱՆԻՆ

[illegible]

ԴՆԻՆԻ ԶՆՆԻՆ ԻՄԱՆՈՒՄ
 ԵՐԵՐԻ. ԱՆԳԵԼՆԵՐ ՄԵՐ ԵՐ
 ԱՐԴՈՒՄ. ԱՐԱ ԿԱՅՈՒՄԻՆ ԳԱՆՁԵՐ
 ԴԱԿԱԿԻՅ ՍԵ ԽՈՐՀԻՆ ԱՄԱՆ ԱՄ
 ԱՆԷԼ ՆԵՄ. ԵՆՈՅ ՄԱՏ ԴՈՒՂ-
 ՈՒՂ ՍՈՐԵՆ ԿԻՔ. ՄԱՅՔԱՆԱՐԻՆ
 ՈՋ ՄԱՅ ԽՆՆ ԳԱՅՈՒՄ. ԴՈՒՔ ՎԵՐ
 ԲԱՆԱՔԱՄԵՔ ՂԵՐ. ԵԶՄԱՐԵ
 ԵՐԵՆ ԱՄԻՆ ԱՄԱԿԱՆՈՅ. ԵՆ ԳՈՐԻ
 ԴԱՆ ԱՂԿԻՐՔ ԵՐՈՐԵՆՆ ԵՆԱՆԵԼԻ
 ԱՆՈՐ ԱԿԱՄԱՆԱՄԱՆ. ՉԶՅՅՐԻՆ
 ՄԱՆ ԱՄԱ ՄԻՔԱ ԱԿԱՆՈՅ ԷՆ ԶԵՐԻՆ
 ԳՐԱԿԻ ՂԵՐԱ ԶԱՐԵՐ ԱՄԱՐԿԻՄ
 ԿԵՐ ԽԱՍՐԱՅԻ. ԵՐԱՐԻՆՆ ԿԱՅ
 ՆԵՐ ԶԻՄԻՅ ԷՐ ԽՈՐՀԻՆ ԳԱՐՁԵՆԱՂ
 ԱՆՈՐ ԱՄԱՐԱՆԱԿԱՆ ԴՈՒՄԱՆԱԿԱ
 ՆԵՐ ՂԵՆՔԻՆ ԵՐԵՆ. ԵՆԵՐԵՆ ԱՂ
 ԿԱՄԱՄԱՆԱՐ ԽՈՐԻ ԲԱՐԱՄԻՂՈՐ
 ԲԻՆՅ ՂԻ ԵԱՂԻՄ ԵՈՅԵ ՆԵՄ. Ե
 ԶԱՅԱ ԽՆՆԱՂԱՄԱՄԱՆԱՅ ՄԱՂ. ԵՆ
 ՈՋ ՄԱՐԻ ԽՅԱՐԿԱՆ ԳՐ ՄԵԼ ԱԶԴ
 ՔԱՄԱՆ ԳՐՆԵՐ ՂԻ ԵԱՂԻՄ ԶԵՐ
 ԵՈՅ. ԵՐԱՌԱՆ ԿՈՐԻ ԽՈՐՀԱԿԻ
 ԱՄՈՐԵՐ ԴԵՄ. ԱՐԿԻՐՆԵՐ ԿԱՐԱՆ
 ԱԿՈՐԻ ՎԵՄԱՄԱՅԱՐ. ԵՆԵՐԻՆ ՈՋ
 ԷԱՂԻՄԱԿԻՐՔԱՐ ԱՐԻՆ ՄԻ ՄԱՐ
 ԵՄԱՂ ԵՐԱՐԱՅ ԵԱՐԻՄԱԿ ԵՄԱՂ
 ԱԿԱՆԱՐ. ԶԱՂ ԶԱՂ ԶԱՄԱՐ
 ԲԵՄԱՂԱՂԻՂ ԳԵԼԱՅԻՐԻՆ. ԱՄԱՐ
 ՄԱՆ ԵՂԵ ԲԱՐԱ ՂԱՄԱՆՈՐԱՅ
 ԽԱՅԻՄԱՂ. ԱՄԱՐ ԱՐԻՄ ԵԱՂԻՄՆ ԶԵՐ
 ԲԻՆՅ ԿԱՄԱՅ ՍԵՆ. ԱԶԱՅԱ ՄԱՐ
 ԽՐԱՆ ՄԱՄԱՐԻ ՆԵՂ. ՂԻՅԱՐ ԺԱՄ
 ՄԱՐԿԻՐՔ ԲԸՐՅՈՅ ԵՆԵՐԻՆ. ԵԱՐԻ
 ԺԱՄ ԴԱՆ ԱՄԱՆՈՐԱՆ ՈՋ ՄԱՐ
 ԱՆԱՅԻ ԽՆՆԵՂ. ԵՆ ՍԻՆՆ ԴԵՐԱ
 ԵՐԱՆԵԼԻ ԵՐԵՆ. ԶՈՄԱՐ ԽԽԵՐԻ
 ԵՐԱՄ. ՄԻՐՈՒԿ ՄԻ ԽՐՈՆՆ
 ԶԵՐԱՄԱՆ. ԽԱԿ ԵՐԱՆԵԼԻ ԵՐԵՆ
 ԶԵՐԱՅ ՂՈՄԱՆ ԱՆՈՐԷՆԱՅ ԱՆԴԵՆ
 ԴՈՐԱՎԱԿԻ ԱՐԵՐԱ ԵՄԵՆ. ՂԱՐ
 ԲԱՆԻ ՄԱՐԻՆ. ԽՆՆ ՂԵՆՔԻՆ ՍԶ
 ԴԱՄԱ ԱՄԱՐԱՆԵԼ. ԱՄԱՐ ՄԵՆ
 ԶԱՄԱ ՂԱՆՆԻՆ ՎԵՐԻ ԽՆՆԵՐԻՆ
 ԱԿԱՆԱ ԽՈՐՀԻՆ Է ՍԻՆՈՐ ԲԱՐ
 ԱՄԱՆ. ՂԵՈՋ ԽԱՐ ԿՐԵՄԻՆ
 ԱՄԱ ԱՄԱՂԽԱՐԱՆԱՂ. ԵՆԱԳԱՆ
 ՄԱ. ԿԱՅԵՆ ԵՐԱՎԱՆ. ԵՐԱՄԱՐ
 ԱՄԱՆՅԱՆ ՂԵՐԱՆ. ԽԱԿ ԵՐԱՆԵ

243

[illegible]

ար. և երգիչն քունէառ զիս
 իսկ վայրենի և չար դէքն . չո
 գան ժողովեցան և արարին ուր
 ցան և երգին Է գլխով ծով .
 և երբն զարթոնա և ահա քի
 ղեքն . առ ժողայս մեծ շնորհ
 արարին ինչ . և այս իկամաց
 ան եղև . և ոչ իդիւացն . զի
 մի յեղեքան առաջնոր դուր
 տայառան եղեց . այլ իշնոր
 զքս ան մերոյ մյոռն ամայովն
 առաջնորգեաց որդոցն իշի .
 յազուար անապատին զքառա
 տուն տմ . Եւ մերձեցայ իդը
 բախան ելին Է առաջ իմ դև
 քն ամանքիւք ահեկին . և մանք
 առաջակէ ին . և ոմանք վազե
 ին . ոմանք կբառէին զատա
 մուռն իւրեանց վն իմ . և ո
 մանք իբրև զագուստ թուա
 ցիալ էին զերեսս իմ և ահե
 ին . Օհ եկիր մակար միայնա
 կեաց փորձե՛լ զմեզ . մի՛ թէ մի
 արանուրէն ինչ մեր Է ձեզ մի
 արանեակեցացդ . Լշոյն ոչե մեզ
 շատ . զի զընկերսն մեր հաշա
 եկցիք յանապատին . և արդ
 և այս ևս եկիր իտեղիս մեր .
 ոչ գիտես եթէ այս տեղի ե
 մեր անուանս շինեցաւ . ոչե
 շատ ձեզ միայնակեցացդ զի
 զանապատն թողաք ձեզ . չեք
 հնար քեզ մտանել աստ . զի
 ինդրես մտանել յայլոյ ար
 ար . զի յորմէ հետե մեռան
 շնորդք սորա ոչե մտեալ աստ
 որդի մարդոյ . իբրև սոյն չափ
 և այն քան յամանցին դէքն
 Լշուէ ցնմ ծերն . մի՛ անդամ
 մտանի քտե ստեմ . և ելանմ
 դիւամաստի իսկ դէքն տեծ
 քնա . երգու իր մեզ իբր ան
 իթէ ելանմ ես . իսկ մա
 կար ասկզայտջառնէ մանդն
 ժամայն դէքն անդէն չեք ե
 ղեն առաջին որա . Եւ մտի
 ասե և տեսի զամ ինչ . և եղև
 անդառաւս երբ . և տանց
 իս

ԳԼԽ. ԻՅ. ԳՅՄԻԻ ԵՐԱ
 խոռովուց ելի ես անախտ
 և յեա քան առար գարայ
 անգրէն ինուցն իմ . Եւ ոչ
 քաշակեցի . ոչ հաց և ոչ ջուր
 մինչև զիս եկարեցի . և երբ
 զերես առաւրս ինցին . Եւ
 զի անուաղէի այն քան որ
 որ եր օր քառաուն իդնաւ
 և իգաւն . մինչև և տարեցն
 զիրան . Յայն ժամ ապա եր
 եցաւ դէմ ինկ ռայ արանս աղ
 կան . և ունէր լձն ին իսկ
 մի ջուր . և հանդերձ նրապի
 տակ . և այնմ շրջեցաւ զերե
 օրն զայն որ եղէ ինցին . և
 յետոյ յանդերձեցաւ և ասեցի
 առ արք ջուր . զի ահա մ
 ուանես իպակոյդ . և ոչ ետե
 նմա պատասխանի . և յետ աս
 հաւմի ժամու չորաւ աղ իկ
 և կեանաց զբորոշուն մի . և ե
 բեր զկաթն և ասիք զիս . ա
 արք զայդ զի մեռանես իդ
 պահելոյդ . և յայսմ ևս ասե
 ել մի իմարեցին զիս շնորհ
 այ . Լան զի յաղողայ էր
 մեծ մակարի իգործս . և իմ
 Հս . և իբժ շուսիս . իգործս
 զի յոր ժամ ելեքին շուս
 անս առնէր . վայրենի աս
 քառք իկաւ արործի կոյն .
 իշնորհս . զի զգծարկե
 ցիւրու քառնէր յառաջնա
 թեց . իբժ շուսիս . զի ին
 բիւրուց դիւազարս բոլիւց
 լա ինքն մակար . իսկ մի
 վանաց միւշ . որ անե լե
 րին . բենե սիտոթ . Ե
 թէ մեծ քգնաորքն առաւ
 եւ քան զամ մայրեկացս .
 Եւ եղև իբր զայն արհաւակ
 մի հողաւոր . Եւ եր
 քեռասաւ օթ և և օթ իբր
 վանքն այն . Եւ չորաւ և
 նապատն . և որոր ասե
 Հինգ երեհաս իկանս
 նսաւ անգ իգուրս զիս
 օր . և ոչ կամեցան ան
 զի

ԴԵԼԻ ԶՕՐԿ. ՄԱԿՐԱ

դիաւ. Էւ ետես զնա յես և օ
թն առաքն վարդապետն ոթ
ուսմանուն էր պարսկոս . աշ
ընտրեալ . Աշխորհս ունէր
գիրտուս . Էւ ծածկեաց ան
պարսկէ լինի մակար զի միշտ
նեւցի նմա Եւ ոմ վ ք իցէ .
իբրեւ պատառչեաց նմա մա
կար . առեցն աղաքն մի զբե
ռ ժողովեա զիս ի վանս քո . զ
եղից և ես միայնակեաց . Էւ
առեցն աղաքս . դու սյր
ծերնս . անցեալ ժամանա
կօք և ոչ կարես միայնակեաց
լինել . սորա եղբարքս իման
կաւ թե նի Է այս սնեալ են .
դու յայտ չափսդ ոչ կարես
անել ապա . Էւ շանես ի վա
նացս և Հայ Հոյեսս գմեղ . Էք
բազումս . գայթակղեցուցան
ես . Էւ չ կամեցաւ ժողովել
զծերն . Էւ կաց ծերն դարձեալ
իբրեւսն անդ զեօթն նպատե
օրն պմենեին ոչ ինչ կերեալ
Էւ գարձեալ յոր ժամ կրկին
երեւեցաւ վարդապետն պա
րսոս . սք ծերն ժակարի դար
ձեալ աշակաւ առ ոսս նո և ա
սէ . Ժողովեա զիս աղաքն մ.
Էւ թե ոչ պահեցից իբրեւ գեղ
բարոյ . Էւ ոչ գործեցից Էւց
յայն ժամ հրամայեա Հանել
զիս ի վանաց քոց . Էւ ապա
դայս պիտես չուեալ Հայրն
և գլուխ վանիցն պարսիս ու
Հաւանեցոյց զեղբարսն զի թ
գ. վերսն զծերն . քան զի թն
եվան աշ անդ . Հինգ Հարիւր
այր . և կամեցան տմենեբեան
և ժողովեցին զՀերն . Էւ իբ
րեւ անդ փոքր մի ժամանակ
մոռի ելաւս իսն երորդան
Էւ ետես ծերն մակար . զեղ
բարոյն զիբարքանք իւր զառ
պմենու . զի սմանք պահին
մինչև յերեկոյ . Էւ ոմանք
զլաբանն Հանեին . Էւ ո
մանք յառն կացին զյիսուսն .
Էւ

ԶԼԻ

Էւ ոմ զի Հանգիստ եղբար
նի փութային . իսկ Հայրն
մակարն եկաց յանկաւ մի յ
ան մինչև ցգարիկն . Էւ այս
քան օր ոչ Հաց և ոչ լուր ե
մուտ իբրեւսն նո . Էւ չեո
նր կրկինեաց ամենեին . բայց
լայն կաղամբի կուրծ աւեր
իկորակէի մինչև իկորակէ . Է
յոր ժամ երթայր իսկոս իբ
ուսմէ ետօրն գործեր . քան
զի չուան ամաներ . Է իբրեւ
նոյ նո ոչ որ այլ ինչ լսէր .
բայց միայն անուր . Էւ զայն
իբրեւ տեսին եղբարքն իսո
վեղան յոյժ . վս վարդապե
տին . Էւ սենցնա . Էւ սա
աներ զմեզ զանմարմին այր
զայս . զի ահա իբրեւ զոչ ինչ
միջ առաջի սորա . Հանցա
ստոն . Է թե ոչ ելան եմ մեք
իբրեւ պար . Էւ եւալ Հայ
յեղբարքս անուր մեծն պարսի
եւ Հարցն զս վս ծերոյն . Է
զի թն կարգ ունի . Էւ սացին
նմա ոմ Էգիրտին . Է զսե սա
իմեւա գուլի ծերոցն իցէ .
բայց ծածկեաց ան յինն .
Էւ օկաա ինդրեւ յայ վս
ծերոյն . Է թե ոմ իցն նայ
և յայտնեաց ան մեծի պարսի
սոս . Է թե սա մակարն միայ
նակեացն . Է յայն ժամ եկեալ
առ նայ կաղաւ զանուանն ն
պարսիս . Է տարաւ յեկեղե
ցին և եւան մօտ իսեղանն .
Է ողջուեալ զնա Էւսե . ո
ծեր կառարեալ արարի դու
ես մակար . Է թագուցեր
յինն . Է բազում մամք ծափա
քի տեսանել զբեզ . Է եւ ից
ան զփափաղս իմ . Է ուրհա
ունեմ ընդ զի զմանկտեալս
իմ յառին կացուցեր . զի
պարտեսցին Էւսապցեն թե
ոչ գոյ իբրեւ զմեզ . Էւ տար
աղաքն մի զբեզ երթ իտեղին
քո . Էւսայ մեզ որ շինեցեր
զմեզ

ԳԻՆԼԻ 207, ՄԱԿՐԻՆ
 նախնայ ևսօսեմն իմ նյախն
 այնքոն իգաւթին ևազա եկն
 աւշ մասակ առիւծ . Ի՞նչ ևն
 զարդոբա գաւթին . ևքն
 կնք զնորիւնն իւր թնեքո .
 քան զն կոյր իւր անեալ . և
 ինքն զանշի հառա առգուրն
 ևսկերանիւն զարկուի . և
 րեալ զնորիւնն իգիւնս իւր
 իայր յաղօթ . ևգլղաղալն
 բացան ալք կորեան . ևեա
 ցմասակ առիւծ զնորիւնն
 աղքատեալ հսկյն ալ զեալ
 աւրն հրէք նմա մորթ վայր
 անն ոչխարենն : զոր յաղշա
 կեալ հրյոս որդաց . իսկ
 իրանեքն մարկոս շնորհեաց
 զայն մակարայ որդոյ . Եւսթն
 մակար . եա զայն մորթ .
 ևշտանասի . երանելոյ . Եւ
 երանելին աթնասեա զայն
 մեւանայ . մօրն . ևշեկսան
 դրն եպի . Լակարիտա առաց
 ին սրբոյն մարկոսի օրոյ .
 Թե ոչ յունքի օրենս հառ
 նայ երանք . ալ հոնշա
 կացառնոյ իսեղանայ առն
 ևայր նմա . Բայց փայն
 զայն . առ Տեղինն լեւոն
 եւ մակար . Եւ յամ մամա
 նակն իւր ոչ երբէք եթուր
 իդեանին . Էլյա մարկոս իմն
 կուրենն իւրն փշե յնկ
 րուր ոչ երբէք հտեն . զին
 մարդ . Եւ հեղեք առանել
 զան զհեղօ բաղոււմ . Եւ
 երբմաստուն կատարեալ .
 եւ երայրն իբոցեա իմն
 աղարիսօք հինգ .
 Եւ եղև յա աւր մի
 ուն երեալ առ նայ . իբրեւ
 շաղկաւայ առ առաւելան
 ին . ևնին ալք իննայ իմ հար
 իւր եկեալ . Եւ զհարիւր մե
 յանասանն հառեալ եր . և
 զվեք մեկն հոն եղբօր իւր
 աւմկոցեալ . ևնայն մեկն
 Զանն յն . Եւ . և . և . և . և .

[illegible]

հասեր աս. արարող հանիք. և
որ երթալը որջայն ասյր. և աս
սեր. արգում արարողք վս իմ
և իբրեւ շորայ ես ես ինչ որ
ջոյն. և ասեալ թագաւանան.
ուսոր գաւ. և կամ լեւոր ըզ
ծերն և արգիտութեան փայնե
գու եկիրայոր. փն շորեւ զայս
ասեր թիս խօսեւ լով. եկն իշ
խան աշխարհին այնորիկ. և ե
թող զսօ ծերն. և սկսաւ խօ
սեալ լեւմա. Ես տեղի ետու
լի. և իշատ խօսեւ ինչ ձանձ
րացայ ես. և ի ձանձրանալն
իմաւ արտեւրեցի ես զծերոյն
և ասացի. զիս արհամարհեաց
և զայն լուսնն պատուեաց.
զայս խօսեցայ իմոհ. և կամեի
գնալ. իսկ երանելի ծերն
հարգաց զթարգմանն և ասաց.
երթ ասա եղբօրն այն փիկ. փ
նեղա սրտիւր. այժմ արձակեմ
զսա և խօսիմ լեւքեզ. զի՞նչ և
կամիս. ապա գիտացի թե հո
րի գիտուի գոյ իմա. զայս
իբրեւ լուսայ համբերեցի. Եւ
իբրեւ գնաց դատաւորն կար
դաց զիս և ասեւ. Էւրր տըրտ
մեցար և տրտն ընցեր իմ եղ
բայր. ոչ գրեալի թե ոչե
պիտոյ բօ իշկ որջոյ. այլ հիւ
անդաց. զքեզ յոր ժամ գա
նեմ. նոյն պէս և դու զիս.
և եթե ես զքեզ ոչմ ի թարեմ
այլ որ իմ իմարե զքեզ. լա
ւմբունեալի իկապանս սատա
նայի. և յիս արխարհիս.
Դու ամ ժամ զհետ քի երթ
Յայն ժամ աղաչեցի ըզծերն
զի աղօթեացե վս իմ զի իմա
ցայ և գիտացի թե արգար և
գիտաւորեւ. ապա կալայ զա
ջոյ ձեռանե նր. և ետ գահ
եակն իւր եր ի վր ձեռա իմոյ
և ասեւ զիս. լեւա և եղբայր
ուսիս անցանեւ դու. և յոյժ
պատեբազմունք պատա զեւ
քեզ. յոր ժամ գնաւ դու ի պատ
մա

Դուս և հոգեւոր հոգիս. և
տահնն դէք. արից կալիւ
այսու հեւա. և միտաւոր
ցեւ զքեզ սիրեալ. և մի
շեր յանապատին. և յոյ և զայս
ասեմ զքեզ. փ պիտոյ եղի
քն երթալ քեզ ի գաւա
գրեալեւ այս պէս ոչ որ
կանն ձեռն զմառնի. և գա
նայ յետ. և յայս և սօգե
ցայ ես իբանս գիտաւորին
և ուրախեղե և գահացայ զայ
Էւ դարձեալ ասեւ զիս գիս
հաւոր ծերունին. կամիս ե
պիսկոպ. լինել դու ուր
բայր. ասեմ առ նայ. ես
եմ եպիսկոպոս. իսկ ծերու
նին առ. որոց քաղաքի ես.
Ես ասեմ խոհա կէրոցին. ի
պաւտկանց. և զափորոց. յոր
ժամ մեղանջեւ ինչ. կաւմ
գնի. զպաւտ կուսն աղի և
համեմով. զսպիւր բն զինով
և լըով. և լսեւ գիտաւոր ծե
րն. թոյ և ուր անգր զիս աղ
եպիսկոպոս ուսիս լինել.
դու ոչ հաւատա ինչ. ոյ
յոր ժամ լինիցիս յիշ. ցուց
քեզ զբանս զայս. և բազում
նծղաւք հասանե լոցին քեզ
և եթե կամիս փախչել ինչու
թեւեւ. բան զի յանապատ
ոգ զքեզ ոչ ասեւ եպիսկո
պոս. Էւ այս պէս ընկաւ և
իմաւ իմաւ և սօգեւ ոյ եւ
բախտեալ եղեւ. զի ոյ
այ սոյն պէս և ասեւ ոյ. և ար
ժանաւորեցայ ի խօսել լեւա
մցնեալ լեւայ. Էւ այս պէս
մ գուր յուղարեալ եղեւ ինչ
մանե շահեալ յոյժ յոյժ իսկ
ծերոյն. և եկի ի աեղին իմ ուր
էին և պատմեցի հարցն զի
պաշտուեցի ի տաւոր ծերոյն
և ասեւ զիս. արգ. բաւ ի քեզ
եղբայր զի եղբ. արմաւ
ժողուե ծերոյն. իսկ յոր ժամ
անցաւ ժամանակ ինչ. և աս
ցայ

դրանս ինքոյն զոր ասաց զի
 Եպիսկոպոսութեան . Երեսն և բից
 ամաց խօսեացայ ես . և ասին
 իմուցին ի զբարձրելոյ յաշխն
 և անդի ցազար աս . բժիշկն .
 իսկ բժիշկին ասացինցիս աշխ
 նն զնշի պիտոյ թիւ . բայց
 միայն աշխատին օգն . օգնեա
 ցին թիւ քան զի անօրին .
 յայն ժամ աւելաւ տարան զիս
 ի պաղեստին . և զնացար ի
 բնութեան . Եւ զայս ոչ գի
 տեմեմեք իմարտոյ ի զի և իմե
 յայ . ան գիտեք . լիակայն ա
 րարին զիս Եպիսկոպոս յակա
 մայ . ի բարե եղև այս իմառ
 վեցայ յիսկին Եւթո եղև այս
 և զերիս ամս կացիարդեւեալ
 և ոչ կամեցայ երթալ յեկեղե
 ցին . Եւ ասա երեւցաւ ինձ
 ինմանութի . Եւ հաննա և ասե
 ցիս . ոչ ասացի թեզ իմե Եպիս
 կոպոս ինիս . զայս լուեալ
 բնման . ասալաւեցի յոյժ զի
 Եպիսկոպոսութեան . Եւ զնայն
 շեցի Կովոնի քաղաքոյն .
 Լալայ յետ սեկաւ աւաւրց
 և աւայ եթե մեծ ծերունիս .
 Զոհան վախճանեցաւ . Լորդ
 զայս պատմի բազում միայն ա
 կեցաց զի Երանելոյն յոհան
 նա գիտեաւորն . Եւ զի հաժ
 րերութեան . Լայս յոհան ըզ
 քառասուն և զվեց ամ եկաց
 յանապատին . և զինք մաքրայ
 երես ոչ ետես երբեք . և ոչ
 ոսկի իմեռն հաւ . և ոչ զու
 աւել իմ օր ետես երբեք . և
 ոչ զբալեղն . Եւ վաղճանե
 ցաւ բարի վարութե . լիակալ
 օրինակ բարի միայնակեցաց ա
 մենքուն մինչև ցայսօր .
 Այլ ես հայրմար ինձատա
 կին . և համբերող Կիսաւորն
 առ թեզ կարգամ և պաղատիմ .
 Հեղաւ զարտօսոյս ցաւաթին .
 Զի թե իմբոն իմ թշնամին .
 առ ի զորեւ զիս իմարտին . մի

ՏԻՆ. ՁԼԵԱՐՆ. ԳՏԻՆ
 տա իմեռա աւազակին . մի
 մատենացեա կամաց նորին .

զի որք զգրախոսին զշխոն
 գտին . Եւ զբարտարան հա
 սեալ տեղին .

ԺԱՄԲԱՆԱԿԱ ՏՆ

Ներածութիւն . Հայ
 օց լուսաւոր վարդապետն .
 և կաթողիկոսին . լիակալ
 կան թիւարք վեց մի . Խոր
 հուրք եղեալ զնացին յարե
 նա կոյս ամս վեց . ինգրեւս վ
 իմե յամ ժամ յաղօթան . հա
 տալանել զնա յակարդ զաշ
 րջս զբարտարն մերձ առ քաղ
 քաղմե . Եւ գիտեցան լերին
 մի . Եւ ասորիս ի վեց ամսս
 Կաթեալ եղև ի նա զուրկե
 րայս բարեաց առ իմ . հա
 տեմահոս . և զմայլեալ ի նա
 ցան և զօրացան . իսկ մին ի
 Խորանն ասա . Գաթալայս և ասա
 միցից . շիւտի . Գաթալայս
 Գաթալայս զայս . Եւ օրն ցեա
 րու գիտես բայց միք աւաւր
 ի օրացեք . Եւ եկեալ ման
 Եպիսկոպոսին յայն բարդաւ
 ալ ի նա
 տանք . և բարդեք զտեան ալ
 վայրն ծաղիկաւեա և ան մահ
 օր . օր ասոր տանեք զբար
 տին . Եւ շուեալ ան հաւա
 տալի առին զոր ցասացեալ
 սըն ինմանեալ . Եւ ի բրեւե
 տեք օգտեալ ինմանե . և զի
 ի զբարցն յորոց որոշեցաւ .
 և ի վայրին յայն առաւ զոս
 դրկեցաւ . շայր ան միայն
 և ինչ ոչ ասեք այլ . և ի նա
 տաւորաց զնա Գաթալայս
 ոչ որ ետես . մին ընկալ
 անան իմ մալեալ . շաղա
 քեալ եր ան զաշխոն . Եւ
 զայն եկեալ պատմեցին
 միմեք վարդապետին
 Ներածութիւն . Եւ
 նա կոչեալ առ ինքն զմիայն
 նա

ԵՂԴԻՄՐԻ ԻՄԲԻՅՐԻՆ
 ցաք. և գաղափայ և զիշաւ աշ
 և այլ թուանաւոր սողնոց հն
 դիպեցաք. և ամենեկն շար
 ինչ ոչ առնեկին մեզ. եւ թէ քա
 զրաւ գեղա գիւրաւ սնցանե
 աք. եւ գնացաք ի գաշաւն յո
 թուեկին անթիւ փեղք. և
 ան երկիւղ անցաք ի մէջ նշ
 և երթոյցեաք ի որ ինքն մծ
 առաքնարգեր մեզ. եւ տես
 աք կամար շինեալ մեծա մեծ
 զիւօք. և գիր ի կամարն եթե
 փնջեա աստ փափեալ գարեհ
 արքայն. և Յաղեկ անդրէ. մա
 կե գնացոյն. և անցեալք թ
 կամարն երթայաք ոչ ինչ ճա
 շակէ լով. բայց փայն գայրի
 փոտ և ջուր. եւ յանկարծա
 կի շուք բազում ձայնա. սաղ
 մասաց և հոտ անոյշ խնկոց.
 և ի ձայնէ քաղցրաւոր երգո
 ցն. և յանուշա հոտաւ թեեկն
 ննջեցաք և ի թուէն եղաք. և
 շրթուէք մեր քաղցրացան
 երթա գիւրիսն միզուաց. եւ
 տեսանեմք յանուրջս. այրփ
 աշաւոր և եցոյց մեզ ճանա
 պարհ և տե. և անդէք ի պո
 դոտայս և փո փոտորեւս իր.
 մի յաջ. և փո յաւեակ. և կա
 լեալ զմեզ ի ձեռանէ յարոյց
 և եաք յարեալք ռա ի կրակոյ
 և սիրաք մեր գուալթք. և թ
 տեսնանն երթայաք ի արե
 եւս. եւ եղեն մի առուրք
 գնացից մարոց. ք. ամառն.
 և ք. ձմեռն. և գտաք քար այր
 փ զարդար գարեալ գեղեցիկ
 և ատաճար ալ. և անուշահոտ
 սեւ բոլորեալ ի կրակաւ. և
 փռալ ինկերս ցոր ոչ տեսաք
 և ասաք անդէն փնջեա յերե
 եոյ. և ելեալ յայրեն. տեսաք
 ի ձեռաստանէ ռա կերպարան
 մարդոյ. և եկեալ մեր ճ տեսաք
 փոկ. սպիտակ ձեռքն գլխոյ
 և մորուաց. ծածկեալ էր փմ
 տնձն. եւ նք տեսեալ զմեզ
 ան

ԸՀԳ
 աւիաւ իմ երեսաց լաւոյ
 և երդումն առեալ մեզ ասե
 յեյ իցեք յայտնեցաք ինչ.
 և եթե ի ստապանայէ իցեք.
 երաց գնացեք յինքն. ի տա
 արեալ և ի սողաւոր մակալիս
 Ի իսկ մեր աղաղակեցաք
 միարան ձգեալ մեզ հայր սբ
 մեր ծառայեմք ալ. և ի աղ
 զայտնեկն հրաժարեցաք ի
 ստապանայէ. եւ եկեալ ծե
 րոյն առ մեզ գերացոյց զձեռն
 յերկինս աղօթեաց առ փծ.
 և մեաղ պեղ. և ի բազում
 ծերութեան. ուսքն շրացեալ
 էին. և ի յոնեցն և յորաւսն
 ացն ծածկեալ. և ձեռք մեր
 ուսան. ծածկեալ էին զլանջ
 սն և զորոյայնն և զծուկսն
 և զոտսն. նոյն պիտ և յեթին
 հեր գլխոյն թաւ յոյժ. և
 փնջեա յոտան ծածկեալ զեւ
 յեթինսն յանձինն. ձայն փո
 սինն նուաղ ի բռ. ի փոքոց.
 և մորփնն երեւցաւ մեզ մ
 կեհայի. եւ հարց մեզ ուստի
 իրեք. և կամ ռա. և կամ թ
 եր. եկեք առես. իսկ մեր
 պատմեցաք նմա զմեզ շեաշսն
 իմենք. և նայ ասե գուրք որ
 թ. դեմ յարեւելս կամք եգի
 ցնալ. փնջեա տեսանիւր
 թե ուր սնոր սպառի գը
 նացք մարդկան. ուր ոչե կար
 մարդկան գնալ ռա ասացիք.
 և կամ պատահեալ շեջեք շե
 րինն յորում

զայրգրախոսին. և ոչ գոյ
 այլ տեղի. և երբ ստոյն որ
 կարասցե մարդ. կամ թըռ
 չուէն. կամ գողան. և ի թալ
 քան դիես միշաւորս քաղուէ
 անգամ փորձեցի. զի ոչ զի
 անկեալ գնայի զցարք և ցգոր
 եկ. և յոր ժամ աշխատեի և
 նստեի. դարձեալ լինեի յայ
 օր

ան անորոշ . յայն ժամ է
 զն առիս ճայն առե . որ փոք
 ձեր գարաքիչն քո . զի ոչ ոք
 կարէ անշունչ թ աշո . տե
 ղիդ . և ասեմ ընթերցիս
 յայն ժամ ասե ցիս . զն զի
 ճ . մընեկ այդի մընչ . քորեւ
 տըն զոր տնկեաց ան և եր
 գալամ . և պարսպեալ բարոյ
 բեախակ ամբողջ հրեղեն հը
 բով և սրով . Եւ յոր ժամ լու
 աք զայն երանեւի մահարե
 սեկ . յահի եղաք և երկաք .
 և անկեալ յերկիր գոհա ցաք
 զայ . և զմահաբիտսե որ պատ
 մեաց մեզ զսրան ճեշիսն այ .
 Եւ թ երեկսն ասե . ցմեզ .
 որդեակք յեախաղէք սակաւ
 իկի . զի երկու մանկուսն
 ունիս . և յերեկօրեայ յետոյ
 պահ առիս . և երկնչիս մի եր
 րե . զօտար և զան ծանեցով
 նա առնիցեն ճեզ . յայն
 ժամ իոյստուար իսկ զորեն
 և եկին երկու առ իւծք իւրե
 թացս և անկան իյտա քծնե
 շով և երկիր պարին . և մեք
 երկեաք յոյժ . Եւ երբ երեալ
 ճեռնիկ ճ նոյն առ . որդեակք
 իմ . դոքայ իմարդկանե երկ
 րե եկեալեն առ մեզ . և մի
 շար առնի իկե . դոցա . զի այ
 ճ առայք իկեն . Եւ ճայնեաց
 զմեզ սք ճեռուին . որ եր
 կնչիք եկայք առիս . և կա
 տարե սցուք զերեկոյն ժամ
 և մեք գնացաք աշիւ և երկիւ
 ղե . և եկին երկու առ իւծ
 քն իտնարէ ցուցին ըզգը
 սեիս . իւրեանց և երկիր պա
 րին մեզ . և մեք կատարե ցաք
 զերեկոյն փառաբանուն .
 և ի հանգիսս հալարե ցաք .
 և թ առաւօտուն նստեալք
 իմասին . և զսեմք թ ճերե
 հայր սք . պատմեա . երբ
 եկիր դու աստ . և քանի ժա
 մանակք իցեն որ բնակեալ
 էս

ԵՐԵՆԼՅԵՆԵՐԻՈՒ
 Ես յայսմ տեղով . ցայն ժա
 մ կատարեալ . ես առաւա
 ալս եմ ի հոռմայ . որդի ի
 խոնի երեւոյթ ետունիւն
 կեմ . և թ երեկսն յոր ժա
 մ անցան արգիւել իսկնեակ
 առաքաւսին . յիշեցի զփառ
 կուսուէ . և զսրուէ ան յո
 ղսի մարմոյ . զորոյ զիղճն
 ունեի իմանկուէնե իմե .
 Եւ աղօթեալ առ տր ան ճո
 նապարհորդել ենն . իկամս
 իւր . և առ իկեն առաջնոր
 դել յորում ցանկացեալ փա
 փագեցի . Եւ ելի գաղտ և
 փախեալ . և թագեալ զ . ե .
 որ իտան պատառոյ ինով փ
 ոյ . մինչ նոքայ յուղման
 ճանապարհաց դադարեցին .
 և առ Հեռաւորսն ընթացան
 իսկորդ և հարցանել զփան
 րայքն . և պատուիբել անա
 պատառացին . զի փ պահես
 ցեն և պատիժ սկսեցեն յոր
 բուռնուս . զի գիտեին ճը
 իողքն իմ զփափագն իմ որ
 կուսուէ թ և թ մորս սրբու
 թե եր և փայնակեցու . և
 յոյժ գոհարեին թ կամս իմ
 որ թ մայր . զի թ մեծութ
 ւարդիս պատարեալ էին .
 Եւ յետ . ե . առաքն . Եւ եր
 զպատառ իկեն . և ելի իգի
 րի և փախեալ ի քաղաքեն . և
 առաքեաց տր ըզնափայել
 հրեշտակ իւր . իկե բայ մար
 դոյ աշուորի . Եւ ասեմ իմ
 կախս երթալ հայր . և նս
 սե ուր գու երեալես ըզ
 տրդ . երթալ . անդ կաթն
 և ես . Եւ ասագի զն . տր
 առաքնորդեացե մեզ իմանա
 պարհս կենայ . և երթայի
 զկնի նոյ . և իգեղս իկնու
 աք հայր . և ուրեալ և երթալ
 աք թ երկիր . և զշատ տան
 իբաց թողից . իյերիս ամս
 հաւաք . ե . առուր օթ և անո
 46

ՄԱՐԿԻ ՄԱՐԿԻ ՄԱՐԿԻ
 Հետո իմե զոքս յայտ մանկ
 եմանալ յայտի Հանգար եի
 քուէ եղար . եւ յոր ժամ
 դարձեալ զաղևորն ոչ տեսի
 և յոյ տորմեցայ և լայնի . եւ
 դարձեալ երեսեցաւ ինչալե
 որն և ասե . ես եմ հրդափայ
 եւ հրե շտակն ան որբերի ըն
 քեզ անչե ցասա . և քա արտ
 քի աշխատաւորեալ զան հի
 տեցեք . եւ աւարային երկիր
 և տեսեք զիս սքանչելիս .
 այժմ երթի ընդ ուղիդ . եւ քա
 նապարհդ . զայս ասացեալ
 ան յայտ եղև . իսկ ես ըզ
 րաստացեալ և անհեղին զան որ
 ինամեաց զիս Հրե շտակօքիւ
 բովք . և աւարտորդեալ ինչ
 յան քոյն նաւական դիտ .
 և ոչ մեայ առիտ տրամախ .
 այլ մի իմարեալ երթային յոչ
 զի տեսեալ . եւ Հանդիպե
 ցաւ ինչ ցիւ արտական . և
 ետունս երգում յարարին
 ան . երգոյ ինչ ճանապարհ .
 և սկսաւ զնալ աւարի իմ . և
 ես զկնի երկու օր . եւ ապա
 Հանդիպեցաւ ինչ և զքեռու
 քի . մե յոյժ . և ցիւն դար
 ձաւ յետս . և զհայն զկնի եւ
 ընդունին երեք օր . եւ Հան
 դիպեցաւ ինչ վիշապի մ
 և և աւար . և երկուսն գարձաւ
 իտեղի իւր . և երկուսն ի վիշա
 պեն . և ետաւ երգում զիս
 շորին արասե ինչ և վիշապն
 կանգնեցաւ ի վիշապանն և
 մարդկային բարբառով ասե
 ցիւ . բարի եկիր աստ ծառայ
 ար մակարիկ . աւարք իցին
 որ մայր քեզ լիտունս այս .
 և աւարտաւորեալ քեզ աստ
 տուն բնակուե . և Հաւաքայ
 ի Հրե շտակայտն երգոյ ըզ
 քեզ ինչ և զկնի արարանքս . և
 քանուկք քո ասայ ինչ . արդ
 ճկնալի զկնի իմ . և սկսաւ
 գնալ իմ արտանն և ես զկնի
 և բե

ԸՆԴԵ
 և բերեալ եմոյն . եւ դուռն
 արդաւ . և ան յայտ եղև յա
 շայ իմոց . եւ իրեւ մի յայ
 րս . դարձեալ առիւծ մի
 մեռեալ և երկու կորեւս ի
 վի կնիդանի . և ես Հանեալ
 դաւ իւծն արտաքս թաղիցի .
 և սնուցի երկու կորեւսն ի
 ծայրից օտոց ծառոց . և ան
 դաւակք եղեն ինչ . եւ մինչ
 դեռ զայս անպատկար ըզ
 մարիս . և ես արտաւ մի և
 նստաւ ի վրի մեռու . ունե
 ըով երեքանն բլիթ մի Հայ .
 և երեւայ աւարի մեր թաւաւ
 և ասե ծերն . մինչև ցայսօր
 անօր կիւ նկանակի բերեք
 ինչ առաւել . և այսօր երեք
 և զքեռն . արդիւ թիցուք նախ
 զեյ պարգևս . և ապա պատմե
 ցից անգ մի մեղայ իմոց . եւ
 յոր ժամ կերաւ և գալացար
 զայս . և երեւեալ իմարն իմ
 յայտ յայս . յետ . ժե . ա
 մայ երի յարեւ . ե . ժամու
 առաւել . և երեւալ եր ստաւ
 նալ իրքեւ զիս . և ես ոչ
 ծոնեալ զան խարդախութ .
 զի ճանչորցեալ եի և ասեի .
 արդանցայ զան փորձութիւ
 ստաւանի . զի զՀոսն ան
 մաւուս առի . և ի վայրս սքս
 կոխեցի . և անա առնել զք
 բախտին մեր և առ ընթեր
 բնակեցայ . զի ոչ այլ կարող
 իցե աննեղ շտակ որով Հե
 տե ապա Հասանեղ արտանա
 ցայ . այս պիսի խորհրդով
 անհոգացեալ եի . և ոչ իմաս
 նացայ և ոչ խնդրեցի իմե ի
 մանալ զայս պիսի մտածու
 նս . այլ զօրեն անաւորոյ տն
 մաւար և յայտ Լովսեի տն
 երկուց օտով ի պատեքաց
 մայ . և յանախառն Հասեալ
 Համարեի զիս . եւ երեւա
 նեւ իմ յայրեն . եր առա
 քի իմ պայծառ և վայելուչ
 զար

Գարշամանկ և ետ Բշղուսեանկ
 նա - առի զգարշումն կսն և ե
 դի յայրս - և առեմ իմքառ -
 ռաւտի իցէ այս. Գարշամանկ
 աստիճեաւորցն անապատիս
 Բէ ոչ ածի զմտաւ. եղև Էլիս
 Թէ ոչէ Հնար աստ այն պի
 սի նիւթայ աշխարհի. գրաս
 նիւ - և ոչ զգաստացայ և ոչ
 աղօթեցի աւ հոծ. ցուցանել
 ինչ զայն Թէ ուստի իցի -
 քէ Իփուս այլ առաւրթի դար
 ձեալ էլի իյանապատիս. և
 դտի կանացի կարգիք կօշկկս
 և առեալ իմ է դի ժերձ Գար
 շամանկի. և իմարեցայ արշեա
 քս և խաշ ոչ Հանի յեր
 էսս և զանձ ոչ յիշեցի Եմմ
 այն փի և ոչ քննեցի Թէ յուս
 տիէ այս և կամ գի՞շ պատ
 շած եր զայն պիսի ինչ սո
 նուլ ինչուս կամ մօռծանել
 յայրս - Իբրեւ պիտոյ ինչ
 քան պիտո զայն և զայնդեպն
 Եւ յիտորդ առաւրթ քառա
 օտն ելի յայրէս - և ոչ յայն
 Ժամ խաշ Հանի յերեսս. և
 տեսանեմ կի՞ն փ նստեալ ի
 դեմ իմ զարդարեալ պայծառ
 շքեստիւք. և առեմ ո՞ր՞ կի՞ն
 ուստի եկիր գուսստ - և
 նայ դառն արտասուօք լայր
 որ և զիս բացօյց - Եւ տս
 ցիս ես գերիս և Բշղուսոս
 կանս իՀոռմայ քաղաքին եմ
 գուստոր Հոռմայեցեայ իշխա
 նին - և բռնազատեցի դիս
 ծնողքն իմ և ետուենինձ այր
 Եւ երեկոյ Ժամն արգիլել
 զիս լիփեսային իսեմեակ առ
 ագաստին - այրն իմ որ պս
 կեցաւ լիս - ա՛ն յայտ եղև
 և յետակաւ առաւրդ յորԺամ
 ոչ գտաւ - փախեայ և մաշո
 րեցայ իճանապարհիս - և յա
 նապատիս - և այժմ - Ժք -
 օմե որ Հաշածէի իդադանոց
 և իդիւանան երեմանց. այժմ

[illegible]

Իմէն երեսաց տնոց և ոտքացն
 դռան արտասոււօք : և և քա
 խեան յտէնն երկուսու իւծ քն
 և յիս այլ ոչ դարին և ոչ հնա
 զանի երն ինն զիծանենան զա
 նօրսու թա իմ և Ես եղեկէիս
 ոչ Կողմարէի յաղօթեմ չոյ : և
 զաք չով զիծ զի իւղղիկ ըզ
 ժողո Իմ : և հնազանդեցուս
 զի ինն զեւրոս առիւսու իմ :
 Իմ և զա անկր իմ Երն : Եւ
 մարգարէի ան ոչ անտես
 արար զսոցաւանս իմ : և դար
 ճան առիս առ իւծ քն յեւ :
 Եւ աւար և և Ես մօր յայրս
 և նք Երն : և հրամայե զի նոյ
 և արեցին յանկիւնն այրիս
 ճանկօք իւրեանց զեւրոս օր
 և յոր ժամ եղև իւրն մարդա
 ջար Եր ի զի իստրն և տարածե
 ցայ ուր մեռեալ : և աղաւթ զի
 զառիւծսն և դարձուցին զհօ
 ղն իմ Իմ և իւղղեցին զի :
 և Եր իւրիւն ծածկեալ Հողով
 զուլթն օր և եղեկս ուր կաւ և
 ոչ մեռայ : և երն մօր իմ Երն :
 Եւ Եւստ : Եւ աւար :
 Հերձաւ այրն իմ և բուսաւ և
 այսաաւեցաւ և հողն իմ Երն :
 և անսի զԼոյս և գոհացայ զմի
 օր ընթեաց զմի դս իմ : և մօր
 մինս իմ եղև ուր Երն յառա
 ջագոյն : զի Հողն մեքացաւ ի
 նեքուստ իմ Եր : և եւան զիս
 արտաքս : և ապա մարմին իմ
 անկեցաւ ուր Երն : և զօրացայ
 և կանգնեցայ և եւ ի յայրն և
 տեսի առաջի գրոյս բուս
 եալ դարար խոտ ի Հողն : մե
 րայ : և իմ արհե դուցեալ ըզ
 ծանկա իմ Երն զճակատս և
 զճուս յեւրիւր : և առաւմօքս
 կեցեցի դարարն և կեքայ :
 և Երմարաք ի զաջո և զճեռս
 յեւրիւնս դարմ : օր : և զուլթ
 Կիւնն ոչ ինչ չառանկէ / Եւ աղ
 աւթն զմի : և յեւ : Եւ աւ
 ար : և անսի Եւրոս անկիւնս

այսօրյա . ընդ առաջինը հոգի
և անը շաւառյն արդծառադ
ոյնս ընդ քան դարե գրկին .
և եմը շաւառյն զփրկընն իմ
յս մարդակե րայ ծիրանի զպէս
տիւր . և այսպէ անայաւմն ի
և ան իմանալի լզըռնին . և
սքան ճեղիկ դարմանալ ծայն
բարբառոյ ելանի ի բերանոյ
նր արե քոս ահուհ . և յետ
նայնի թ եղև թնդիւն յերկ
նից ո՞վ բիւրք բիւրոց հրեշ
տակօք . և շուայ որ առեին
ամեն ամեն ամեն . և ահա ի
անյաւիտենից ամեն . Եւ ի
նոյն ժամայն ել Յս յայտեա
ն վերացաւ յերկինս . և իջ
աւ հրեշտէն ամբ յերկից և
յիջողց դադարեալ ընդս . և
մերացաւ հրեշտէն ամայն յեր
կինս . և երեսն կայմակաւնք
և շանթք և որոտք և շէքոնք
և զէմք և ծառք և դաշտք և
դաղանք աղաղակէին րոյ իմ
այ բերանոյ . սքսք սք սք
զօրուց . և ես տառապիւ աշս
զարհուրեցայ և ափշեցայ և
պապանձեցայ զուլնն օր սյն
այեա . իբրև զթմրեալ յաշե
սքան չնլի երևմանցն . և զաք
մացեալ և հիւացն ալ յահի կայ
ի . աշօք պշտեցեալ . բայց
սրտիւ ամբարդեալ զայն ուլ
օրն ոյն այեա կայի նիւտմակ
իւ և րկու առիւծքն և ան
կան օղ մեռեալք . և օջ կանգ
նեցան և ոջ կերան . և օջ ին
ջեցին . ող և ես . Եւ ծա
նեայ որ յամայն և իրոյսն որ
եմուտ իյալուն ան վրէժն ի
մեր Յս . և մօտեմ ան և արեալ
զայրն . և յայնմ օրէն զմեռան
եյն ինձ շաւ համարեի . քան
դնեալն . զի դիտացի որ մար
դն ինչէ . Եւ սքանչանայի
ես մեղաւորս և անարժանս .
Ին ող եղև արժանի տիտան
նշ զայս պիտի սքանչեւիս .

Եւ այն օրն փնջեալ ցայժմ . Ե
 ցին ամբ . Կ . Եւ այն ժամուն
 եի . Խ . ամաց . Էյոբ ժամ Ե
 նի յայրս յայս և իսեղիս եիս
 մաց . Թբ . Էւ քաշուալք Է շ
 բարբ զոր ինչ գործեցն յեթ
 կրն . Զի պատմեցի ձեզ . Եւ
 եթէ կարող էք համբերել լայս
 րափ . Կացը ք աստ . Եւ թե
 ոչ . Կո տառաքնորդեցի ձեզ
 լայս եկիք . Իսկ ես թեմոփի
 լոս մեղաւոր կրօնաւորս . Էոբ
 լնդիսին երկուս Եղբարն .
 յոր ժամ լուաք զայս . Բառաւ
 օրեցաք զամբիւն Եւ ինց զիդն
 և զփախազն մեր . Զի արժանի
 եղաք տեսանել զբնակիչն ա
 նապատին զեբանելի ծերն
 զմակարիտս . Եւ իսուել Թնմա
 և տեսանել զվայրս ցանկալի
 դրախտին . Եւ զլոտ առուշա
 թի Եւ առմա՛ղ արար . յորմէ ըզ
 մայլեալ լիացաք բազմութիւն
 և ուրախութիւն . Եւ հաճա թու
 եցաւ մեզ որեւ կամօքն մյ .
 դառնալ մեզանդեհյալխարհ
 և պատմել զսքանքելիսն զոր
 տեսաք . Եւ զպատմութիւն երա
 նելի ծերոյն . առ իյօդուտ
 լսողաց . Եւ գնացին . բառ
 իւծքն . առ սք Էերն և նա
 ե գեալ զերկու ձեռսն իմ
 նի մէկեաց զնե . յայն ժամ ե
 կին և առաջի մեր Եիսուս
 երկիր . պաղին մեզ . Իսկ մեք
 ասացաք ցոք Էերն . առ ք մեզ
 Հայրապատուհան հրամանդառ
 նալոյ յաշխարհ և պատմել լոյ
 լմք ի բաղարս . Եւ դաւառս
 Եյանապատս . Եյեկեղեցիս .
 Եյեմ . Եւ նմ յառուցեալ ադօ
 թիս Եիսաք մս մեր . Եւ յանձն
 եաց զմեզ իմր մեր ցս քս . զի
 առ քնօրդեցի մեզ ի ճանա
 պարհս խաղաղութիւն . Եւ Հը
 քամիեաց . բ . առ իւծութիւն . Եւ
 անցան առաջի մեր . Եւ առաջ
 ք

[illegible]

ԲԱՊԻՆՆ ԼՅՐ

Երկինը զամ. և արեւը. և
 ցիւնն. և եղև փայլանալ
 կենաց. Եւ յարողեալ
 էր սմայ ամ յամ գործս բա
 րիս. Եւ ուրիւր սա կողմ
 առանց թե զանեաց. և գոր
 ոչ դիտեր. այլ ինօսէ ըն զմ
 գորս առան անէր. Եւ յող
 առաւ թե՛ էէ. ոչ կարաց իւր
 խորհիւ շինել. այլ շրջեր է
 Երկինն եզրապատոց ող զմ
 մարմն. Էզրդ. վր չէր արտ
 անաց մեզ. մարդար Երանելի
 Եթէ զնազ յազեկ սանդղ ըս
 տաք. և վաճառեաց գիւծ
 Երկու փողաչաքի. Էթան
 սաց. Ը. Գ. դաշեկանի. և
 ծառայեալ իջ զերես ամ.
 դարձոյց զվր ի վր. մարտաց
 զնս ասէ. և զքրտն դաշեկան
 է տ զնս. Եւ ի վր աղաչին զ
 նա տալ զայն աղքատաց զն
 գա եղև ասէ ց առ իմ փեւ
 թե մերոյ. իսկ նա ասէ. Էթեր
 դուք տուք. զի ես փայլանա
 կենաց եի. և տեսի զնզ մոլոր
 եայս. և զի բարս ողոր մոծ
 ունէիք. Ես տեսեալ զնեզ
 ողոր մոլոր ձեզ. և ան դար
 ձոյց զնեզ յիմքն. վր գիտնէ
 ք մասն ինչ բարեւոյ. և ու
 արար զնեզ անաեւ. արմ

ՍՐԱՊԻՈՒՆ ԻՆ ԻՆԴՈՅՆ

Թոյլ տուք ինձ զի և այլ աշ
րնք գնացիք շահել զոր :
Իսկ նորա ասեմ . Հայրիկ .
գիտ խաբար ըն փ տն գամ
եկեցցես առ մեզ զիտե սոցաք
ըշքեզ : Իսկ սքե . անտի հը
յաթեհս ու Հայց ունե չով . և
ոչ այլ ինչ կեցանու րս . և ոչ
գալապուն բայց փայնալարե
բոտն զոր ունեք . Եւ եր
թե ալ իմք բաշաքին աղաղա
կեաց և ասե . արք արեհնա
ցիք օգնեցեք ինձ . և նորա
մոգովե ալասեն զի՞նչե . ուս
տի ես . և կամ ո՞ր պիտքն
բեզ . և նա ասե Եսեմ եգիպ
տացի և փայնակեաց . և յար
եան իմք իմ խոբւաւրդք ե
րեք . և ոչ հարացի նշալարտուն
Հատու ջանել . Եւ նորա
ասեմ ո՞ւրեմ այնք որնե զեն
զբեզ . ցոյց զնմ մեզ և օգնես
ցուք մեք գեղ . Իսկ եերն ա
սե . նեղեաց զիս իմանկու
թեհե իմե . արեալ սիրուի
և ոչ ունեի որ տայի զայն պո
ռընկուե . Դարձեալ ոչ ու
նիմ օսեի . զի Թափեցից զոր
կորսուաի . որ զի Հաց դընե
ցից և կեբայց . զի այս երին
աւուրք եմ . և ոչ եգիտ ու
տե լոյ և կորի ստիպե զիս ու
զէար պարտական . և եթե ոչ
տամ ուտել ոչ տայ ինձ աս
րիւ . Հայն ժամ ոմաիք ինի
խոսոյիցին իմացան զիսն . և
տուե նմա դաւեկան մի .
Իսկ նայ առե ալ զայն ետէս յա
վաճառ ին . և ետա ինքմանե
մի Հայ . և գնացեալ այլ ոչ
դարձաւ իտեղեի . յայն ժամ
նմաղան փիլիսոփայքն թե ար
դարեւ ստոյգ փայնակեաց այ
էր այրն . իսկ սք ձերն եկն
իշուկայն բաղաքին . և եգիտ
ան շմանկե զի դոմեմ աստե
և ասցա թ աւաթին օրինա երն
և աստեանց զինքն նմա . Եր

ԸՆԴՈՅՆ

նեղին սրտայրոն . Ընդե
րից ամաց դարձոյց զնա . և զգ
տուեն նր ինչմարտ . Հաւատա
ւ միտեաց զնա . Եւ նա Հըն
գիտաւան աւուր ցիտը ինչ
ուով կամեցաւ . և ինչե ալ ինչ
եզեքն եգիտ նա . և մուտ
անդ . ոչինչ ունե չով առ
պիտս իւր . և գնային նաւաւ
Իսկ նաւորքն կարծեին թե
ուրն ինչ իւր Թոշակ ձերն .
քե զի ամ որ գիտե զայս .
որինաւ շաւ Ժախք պիտոյն
Եւ իբրեւ տեսին զի յաւալ
մե օրե մենչե ցհինկ եբեր
օրն ձերն ոչ ունեք ինչ ուտ
չոյ . ասեն նաւորքն ինչ
ոչ ուտես Հայրիկ . ասե ք
նա զի ոչ ունեք ինչ . ասեն
ցնա և ինչ մեք րաւսր . Եւ
ասե ձերն Թեմալա ինչ նաւ
իդ արարի դարձուցեք զիս ի
տեղին ուր գտեք . Իսկ նորա
քննեալ ոչ գտին թե ուր
նայ ինաւնաւալա տեալ կեր
ակրեցին զնա և տարան իւր
ուով . Եւ մտեալ իջաղաքն
եգիտ զաշակեքսն դաճեալ :
որ և գերեզմանն նր գեռ ևս
բժշկուի առնե . Եւ Հայց ձե
րն եթե ե՞ տաւ կուսան . ար
գեշական . ասե սյո՞ւե՛ ու
տացեորք . Ընդ ձերն ցոյց
ինչ ուրե նայ . և նայ իցոյց
նմա զգուռն կուսանին որ
և Հինդ ամ . յէր զոր տեսեալ
Եւ եկեալ ձերն նոտա ի
դաւրո նր . և առաքեաց տա
նայ ոմա . Թե մուտ ասայ թե
փայնակեաց ոմա կա աստ . և
կամի տեսանել դեբց . և զնա
ցեալ որ առաքեց ջաւն ինի
այն . ոչ իբր նմա պատա
խանե . Եւ կացեալ զերես
աւուրս առ դրան . ետեւ
զի աղքատիկն փոքր մտանել
առ կոյսն . ասե ջաղքին ձե
րն սք . մտեալ դու ուր դաս
րիկ

քիկ աստ. թե փայլանկեացն
 որ կայ առ դուքս. ասե ած
 առաքելաց զիս առ քեզ գի
 տեա գու զայս. և մտեալ առ
 քիկն ասաց. Ես յիստապե
 կոյսն. անէք զնա այսր. և
 մտեալ ծերն աղօթեցին և
 նստան առ տնայնիս քեզ անք.
 Լըսե ծերն ցկոյսն որի քոյր
 զի նստիս այսր. ասե կոյսն
 ոչ նստիմ հայր այլ զնամ.
 Լըսե ծերն որոշ. Ես. և ասե
 կոյսն առ անն իմ. և մտե
 ծերն. կեցաքանիս թե մե
 եալ. ասե կոյսն աշխարհեզ
 աստի մեռեալ եմ. Լըսե
 ծերն. զիս հաճիս. եթէ
 զամ. որ մեռեալ ասես ը
 քեզ. ասե զամ. հաճիմ և
 կաջիմ. և աշ զմարդ. Լըսե
 զնա ծերն սբ. արդ. արա զոր
 ասեմ քեզ. եթէ մեռեալ
 համարիս զքեզ. արի՛ երե
 յեկեղեցին և թող ասես անե
 զքեզ մարդիկ. ասե կոյսն.
 քան և չիմք ամէ զիս որ ի
 մարդկանէ չե՛ տեսեալ. և
 այժմ տեսեալ. զիմչ ասե
 ցին. Լըսե
 ծերն. վաճ չասացեք թե մե
 ռեալ եմ. և մեռեալն զուշ
 խարհիս իրս ոչ իմանա. և ա
 հա գու իմանալ ասես. զայս
 իբրեւ լուաւ կոյսն իծերոյն
 սրբոյ. ել արտաքս և եյ յե
 կեղեցին. Զորաւ և ծերն և
 եգիտ զնա իդուռն եկեղե
 ցոյն. Եւ ասե ծերն ցկոյսն
 արդ. ասեմ քեզ. եթէ կամիս
 գիտել փորձիւ թե մեռեալ
 ես. զի կարծես զքեզ մեռեալ
 գու. որա զոր եսս առնէմ.
 ասե կոյսն ասա հայր իմ.
 Լըսե ծերն. մերկասցաք
 ես և դու. և զհանդերձս մեր
 գեցաք իյաւս մեր. և երթ
 ցուք և դարձցաք թէ միջ քա
 ղաքիդ. և սա առաջն և դու.

Գ. Արիս. Թ. Թ. Թ. Թ.
 քիկն. ասե կոյսն. եթէ լու
 առնէք ասե մարդիկ. ք
 միջ թե գու աշխարհեզ
 ամեռե ալք. Լըսաց ծերն
 չասացեք թե մեռեալ եմ.
 արդ. մեռեալ զիմչ փորձե
 վա մեռեալ. ասե կոյսն առ
 չեմ զաշխարհ և առայր թի.
 Եայց յիմանե. այլ զոր թե
 և ասես առնեմ հազարդեալ
 հրամանաց սրբուհոյ. վա մի.
 որով կեցուցանել զիս հայր
 ես. Եայն ժամ ասե սբ ծե
 րանի. արալիս. անս ոյ
 զեալ մի. Բարձրանար. զի աշ
 չես մեռեալ. այլ կեցանի
 ես աշխարհի. և բարձրաւ բար
 խրատ օկանս խոսեցաք իմ
 ին. և ուսաւ կոյսն իմա
 նե զկատարեալ խոնարհի
 իսկ ծերն սբ. դարձաւ ան
 քեկ և եկեղեցոյ կանգարեա. և
 ունեք փորձի առնարեալ
 և ետես զոր չարանել. վա
 արարաւ. և մեռեալ զաւ
 ետարան. և ետ խաբարն և
 թաքեաց զնա և զոր յաւ
 քան զայս ետես աղբառ մի
 մերկ սորսալեալ իցարոյն.
 և հանեալ զայս քեզ օտն ես
 ցնիս ասելով. դուրե մեռ
 իցիս առ իցարոյն. և ետ ար
 տական դառնիցիմ իծե ան
 տես արարիս զա. այս պե
 ղ զեցոյց զմեկն զայն. և իր
 մեռկալաւ. քան զի մի արե
 ցու ունեք. իբրե և ետ ս
 զի արդիւն աշխարհի պաւէր
 վա իւղաղալ թե. ասե զնա
 Հայրիկ. ում մերկացոյ զեզ.
 իսկ ծերն հանեալ զաւտար
 անն ասե զնա առ մերկացոյ
 զիս. Եւ ապա մաքսանաց
 զաւտարան. Եւ իբրե
 կին իմուցն. ասե զնա ա
 ակեք քեզ իւր. դարձար
 Հայր ուրե կողմն քան
 որդեակ առաքելի զիս.

այն օրն անտեսն երգեց. և նայ
անի որ արե փոքրիկ ասեւտար
անի. քակեցն ասեւ ցնա.
որ ասեւր ցնա թե զաճաւէա
զինչս քո և տուք աշխատայ-
նս զինքն զաճաւէ ցնի. և իւրն
եւտու. զի համարձակ չիցուք
անի. և շու սք ծիրս եղե-
յանապատին. ամս. և ք տա-
ք հոր եղբորն իւրուս եկաց
Չաւազաւ անգամ գտան
էին արտաքս դի զըն որն ըս
տէր և խայր հարցանին ինա
զայս անուան թե զի քո այդ
պատշաւս. և զսե ցնա. զի
այն ըամ. զի թր ունիւ և նայ
զտաւհացեալ ետ ցնա զգանձ
իւր. Ժես կորուսի զնա. արդ
չարեւա տանընդոցն զիս.
իսկ իք ընկենեւէն նմա հաց
և ասեին. աս. ծղբայս կիւր.
և զի գտնէուի զոր կորուսեւ
ան տացի զայն քեզ. և նայ
ասեւր ասեին. լաւ աշակերտ
էք սրբոյն մակարայ մեծի
երկապտացւոյն. և բազում
բարես առաւել աշար քան
զայ. փայնակեացս.
Լաւ զի ըս ամս յատն եկաց.
աղի ինչս ամս լաւ յարկաւ ոչ
եմուտ. լաւ աս քնս արա
մարկոս գնացեալ առաքմամբ
հրեշտակաց և լաւ հրեշտակա
և նոստցեալ աշ լաւ. որ իմարդ
հաւէ սմա փայն կարօտեալ
էր տե ստեղ յայնմ ժամանա-
կի. և ամիսակեալ զնա զառնա
անձառ անարիւն. արժան
աւորեալ ծառնուց. և որան
եղիս այս հայր սրապետն. լաւ
զտեմանեցաւ իսկ իւր. Ինք
ցն աշակերտի իւրոյ զարարծ
այն. երաւս քի թի որն թի
եալ յաւիտեանս յաւիտենից
ամեն.

իսկ արե և ըբա մարկոսի փայնա
կեղի. Դրբնակեալ էր իւր
ինն թարմակայ. Զոր ասա
ցնա

ցն աղի. սրապետն քի հօրն.

ՄԱՐԿՈՍԻ ԺԵՆՈՅՆ

Ինչին. լաւ ապետն փնչ
էր նա իմանեա. որն իմըա
դեմս Երկապտոսի. որ էր դը
նացեալ առ ի հրաժարել սըր
բոյն այնորիկ. և յեա զառնա
նի ծիրոյն այնորիկ. պատմե-
աց և ասե. տեսի տեսիլս յոր
ժամ ին իտան. Զահանու-
մեծի ծիրոյ. տեսանէի եր-
կաւ եղբայրս զի գային իկեւ
աւարանս մոնոգոնայ. Զահան
նու. և հարցանին ցնա զի
իմ և ասեին. Զի այս օր նշն
քե տաւ. և նայ պատասխանի
եա և ասե արքա. լաւ ապետն
է. Եւ նի ասեին ցնի մեւս
եկայք որ ձեռ նա դրաւ
առնու մբ իմանե. Զայտա
խանի եւ արքա. Զահանեւս
և ասե ցնա. անսոցեք ժամ
փոքր հանգիցե զի զի գեռ
եկն իմ անապարհէ և աշխատ
եալէ և նի ըն. և զսե ցնա
և քանիք են ճանապարհ գնա-
ցի. Զորա. և կամ լաւ քո ոչ
ցն իմ ծառայորս առաքալն
մարկոս. որ բնակեալն իւր
ինն թարմակայ. քան զի ոչ
իմ ամանակիս յայտնի իմ
մոնոգոնայ հաւատար արքա
նի. և նայ ծիրացեալէ այ-
ժմ և հաւատալէ յայն. Զ. և
լաւ աշար օղ. և. և. ամեն զի
ոչէ հաւեալ առնա մարդ.
և ոչ տեսեալ նա զմարդ.
Եւ. ահա այսու հետե գայո
ցնե առնա յեա իմ. առաք-
ւել երազի ուր մի հարք ըբ
նակեալն յաշխարհին կեն-
դանեաց. զի տե ստեղն զնա
առ եւրեանս. Եւ երեւ զայս
ասացին ծիրոյն. զարթեա ես
և հայեցայ և արգար տեսանի
զի ոչ գայր անի մարդ. առ
ար

արքայ յոչ անձուռ . յայն ժամ
այսուանցի ծէրոյն զտէւիչն .
զյայտաբանիւն Եւրոպիոյն և
ասեցին . Զչմարմն աչգ տն
սըլիւ յայն . բայց ոչ գիտեմ
եթե ո՞րէն իջե թարմակիս .
Զայն ժամ ասացի ցնա ես սը
բապի՞նս աղօթո՞ւս արա Հայո
սք վն իմ . և աղբուհեցի ըն
նա . և անհայ իմ նե . Եւ
յայն ժամ զնացի յաղիկ ասեց
բիւյ . որ հեռ ի էր իտեղոյն
յայն մանե գընաց . Իբրե
տասն աշուրց ճանապարհ .
Եւ առաջնորդեաց ինչ տեօի
լըն զոր տն սի . և զնացի ըզ
ճանապարհն գայն բաղունն
ընթէ և Զգնուի ի տեւէ և ի գի
շտի ան Հանգիստ չիւր յիմ .
զի իտաք թիւն և թեւակն ա
կեզ շինէի և ոտքս խաղ .
և այն պիսի կիցանեղ արեւը
Եւ իբրեւ Հասի յաղիկ սանդ
րիս . Հարցի անգ . զի անաս
կանն զայն . ոք Հեռագոյն
ընթացեալ Ծովապարհորդե
ալ էին . Թե գիտէք կամ չու
եա՞նք ըզրեառն Թարմակիս .
Պատասխանի ետուն ոմանք
ինոցանէ և ասեն . Թե իտեղեկ
ասեցիս փնջե իմ արմա և ի
այ լեառն . Իգ . առաւրդ ճա
նապարհէ և հեռա իսաւմանո
բարաբարաց ի վր ձեծի ծով
ուն բաժնիւն ելիմաց . Եւ
ասեն ցնս . ես որ կամիմ գը
նալ անդ ո՞րք Հասանեջ կսրի
ցեմ . կամ սպ զնալ յաւագոյ
նե . և նորա ասեն զիս . Եթե
թ ծով գնաս գիւրիւն և կարճ
թուկ եթե ի ցամաք Հեռիւ և
դժուարին յոյժ . ոպ ասացաք
իգ . կամ . Թե . առաւր ճանա
պարհ . Զայն ժամ ուրա մը
տախտակ եղեալ և բնինալ .
շաւ Համաբեցայ աշխատուի
եթմալ առ Երանուի . որում
օգնական և զօրացուցին տրեւ
բան

գլխի . Եւ ԲԵՐԱՐԱՆ
բան և ստեղծ և Հանգստե
առ և անհաղ զնալ որում օգ
նական տարակացեալ . Եւ
այ Համաբեցայ առաւր
Եւ առե թաւ ամանով և
արմա . և նախիկեցի զան
իմ այ . և ելի ի անապատ ան
ըզի . և կայի իսաւման . և
զնացի գաւառաւ . և ասեն
ին ոչ ինչ տեւի որի շնա
որ . և ոչ Թաւուն . ի՞նչ զի .
գոյր անդր տեղի գաւառաց .
և ոչ Թաւուն . այլ և ոչ էր
բեք եկեալէր յանձրե կիւր
րին յայն . և ոչ ցոյ առաւ
առ . և ասեն ինն ոչ գոյր ին
իս ինմա մի իմարուն . Եւ
Իբրեւ զնացի իայն անապատ
գաւառաւ . Եւ ասացանեաց
ընուն և արմաւն զոր ունեի
զհեա իմ . և նոյն ժամայն ան
կայ յաշխատուի եւ և արմ
ապացայ յոյժ . մինչ ոչ գոյր ին
զօրուն . և ոչ շարժ անին .
Եւ գործաւորաց . դանալ
անգրեւն վճ յաւագոյն զոր ա
թս ունեի Հաւատարմ . և նա
իբեալէր զունն իմ . առե .
Զի . ցի տա անգ . այն պիս
ի Թաւալս և արձ մուր . և
ան շարժ եղե և նուալեց
Եւ աղաղակեցի առ իմ
նեջ ինչ . Եւ Համաբեցայ
շաւ իմ և տեւի զերկուս և
բարուն զոր տեւալէի իսան
յունն . և Զի իտեղեկն
իսկ ի՞նչ եկեալառիս անցիս
Զե՞ծ ոչ անցեր մը որ
կեալ Հասեալ էաւ արեւի .
Եւ արգարի զօրունայ . և
Իբրեւ յարեա Հայեցաւ և տե
սեն զիս . և ասեն զիս Զարմ
եւ . և ասեմ յոյժ . տեւաք իմ
Զայն ժամ ցուցին ինչ
մատ ինչ յանապատին իբրեւ
դգուր . և ասեն զիս առ և եր
և գիւր զօրունայ . և Երբ
կերայ ես ինման փոք իս

ԵՐԵՄԻԱՍ ԵՒ ՅԻՆԱԿԻՆ
 արքայ Կոպիկն այն յերկիւնդ
 քաղաք - որով զմեր ան- իւր
 քաղաքս անկեր ոյն իւր - ևւր
 ծանկն ճերք և քիւժ երկրի քա-
 ւառութեւն զմիքն ինմանէ - Իսկ
 ես օրօւայտն - Կայն ունկն
 գնեւ լոյ արտաքոյ այրին - Ենչ
 ոււարածաց ևւհաբեկեալ և
 զհարցեալ Կայն առ իս Կոքան
 ճեւի բան բնութայն ծի բնի
 ույ ծի ան զնկն անաթմայ
 Յամարի լոյ յերկիւնդ - Դոյ
 այր - Ենն ևւհապաւկն ին-
 իւր ապա դնողեալ յառաջ
 անտի զնա - և երկր պագեցի
 աղ ջուերէն տի - Իսկ լաւ հոգ
 ևւայ դիւ առ ինքն ևւոկ ցա-
 խաղաղութենքն էկեր եղբայր
 արապիւն - տացն բեզ տի մի
 մատակաց ոտից բոց շնորհ
 բարեւայ - Ըրմ եղբայր օրս
 պիտի - մերձն գիր առ իս և
 համբաւրի աղհարքո ծերուն
 իօդն իրաղում ժամանակաց
 ցանկայն տեսաւն Լաբիգ - Եւ
 իբրև մերձն ցայ առ նայ բաղ
 ևւապրած գիրն եարկ զիս
 ևւմ իբրև դմանուկ - ևւհամ
 բուրիւ շայր զայաթնոցաւ իմ
 ույ ևւոկեր - աւաւապիկ յորդ-
 ւայ իմի արապիտն - Բուրե-
 անուշահոտ խնկոյ - Եւայն
 ժամ բուրեւայ ինն հաւ ան
 ոււրեւ խնկոյ - ույ ևւաւ
 իսկ յայ - Եւ տսն յիս ում
 զաւակ իմ զի աշխատեցար այս
 պիտի աշխատանօք - ևւկեր
 տեսանեւ Լաւոյ պիտի սպիտա
 կողմալ աղիս - Ըւյլ իշմարիտ
 տեսեւ բնոյ օրդեակ իմ - ունիմ
 եւ առ աւաւ ամս - դե - որ
 ոչ եմ տեսն աշ բնաւ իսկ յօր
 դոց աղամայ - Եւ ապա տար
 առ դիս յայն իւր - և իբրեւ
 շատոք իւայրն տսն զիս - որ
 դիւակ ծի յորմէ Հիտն եկեալ
 ևւիս յայտ ցայ - ոչ Եւ տես
 ևւալ ևւաշն ևւաւառու իրկիտ -
 ևւոչ

Բո՛ւն Եմ Կերեալ Կէրա՛նալ
մարտոյ . Կո՛չ զգեցայ զհա՛ն
գեղձ անցաւոր աշխարհիս .
խնդիրնս յայտոցեալ .
հայն ամս . Էտանջանօք
անպատմելի ճգնութիւն .
Էմբարանով և մերկութիւն .
մօտանշէն ի պիղծ ոգւոցն .
Էհոշ Եմ Կո՛ւն ուսեի խովոյն
Եւ Եարան իմումս զընդ
Լուս աշխարհութեմով զաւակն .
Էմբոյ զընդացազմս զայն .
Էտանջին իմ Եմ Կորձաւթ
վիշտք չարեաց . Էնեղաւթ
անպատմելի . Էգարձայ Կարձ
առնելովն պատերազմին և
Էմբաս խորհրդոց իմոց . Էւ
բազում տեղամ քարշէցին զիս
դւրի իյայսմ լի բնոյ զի խոյն
մինչև Խառնութիւնս .
Էւ բազում տեղամ ընկեալ
գործովն Կաւնելն աշխարհին
զայն առնել . ալ Էայն քան
քարշէցին իմ Երաւս իմայր
դիւմ Էմ չոչ Էմաց մի իմարմ
նի իմումս Էմ ճմորութիւնս
իմող ընդ աշխարհ Էլուս
Եաւ լինելո մորթ իմ Էմարա
չար քարշէլոյն . Էպատաւ
պատաւ շերին անկաւեր . Է
մօտմկարե վեր խոցեալ ցաւ
օք Էնդեր դիւ . քան զի որ
քան իմ իմայր բերեի՛ն քար
շէլով ոչ Կամելով իմեր անդ
Կալ ինչ . ալն քան Էս խոցո
վա իմեր կոյս անդ Խաղայն
գնայն Կանքարաւթ մինչև
իկատարն լերին . իսկ Էնեգաւ
որ Կոթիքն աշխարհին Էա
տեին . Էմա աստի յեկրէս մեր
մէ . զի ոչ ալ օք իմարդիւ
նէ Էկեալն արար . Էցումն
դուցնի Էմ Էմեաց զիս մի զի
Էաստաւալն յուսով որ աւ
տեի աւ բարեխնամ մե . պա
տերազմի լինս ոչ ինչ Կամա
րծով զվերն իմ որ աւ ին
ցանի . Էւ Էրե Կամբերե

ՄԱՐԿՈՍ ՄԻՅՆԱԿԵՐԻ

ոյս իմուս զմայիս . և ամեն
քեան սորա զմայիցեղեցիք
և կեցողիքն ունի . և ահա եր
կայս պէս եղբայր իմ սերա
սրան . տայ ինձ քից կերա
գոր հանապազ և զմայիս ի
ձեռն հրեշտակաց իւրոց .
փոխանակ եղբայր . և բաղ
ցոյ . և ծարաւոյ . իմերկու
եք դէս պատեցողմեց .
Հան զի փոխանակ այն . Է .
պմաց տանջանաց զոր տաացի
քեզ յառաջարկոյն . շնորհեաց
ի՞նչ բարեբարն Թճառ հաւ
ատենա Հանգիստ մարմնոյս .
և անշափ ուրախութիւն հոգոյս .
Էր փոխանակ աւաղայ և հոգոյ
զոր ուտեի . զանՀամեմտ
Համով զլեբք Հացիկն . Է վա
թիւ Հանան զարեւեթ . զհար
կաւորն տայ . Էր փոխանակ
Ժողովաւ աղի ջրոյն . զանպատ
մելի բաղարակամբայիս ինն .
Էր փոխանակ վշտին տօթոյ
և ցրտին . Է մաղեղինիս .
պիգեալեա ամբոս մարմնոյս
որոշ ևս այլ գիտացի . տօթ
կամ ցորտ . Էր փոխանակ
գիւտն տեւելոյ . որոջ Համ
բերութեա տարալ լիցի . այժմ
Հոնշտակե Թյ միսիւտարիչք և
փառաբանակիցք եմ ինն .
Էր պէս իմացեալ և ծանի
ով զաւակ իմ զԹոյ զան եղբան
ան գթութիւն իմ երկիւղածաց
իւրոց . և անձն որ Համբերե
մն հանգսի ի գոռեղ լիցի . քան
զի ոչն պարտ զերկայն մոռ
մնոյ արհամարակել իրազգրու
թեանն յայտմ զաւակ իմ .
Էր իմոյ անտի ծանկոյն ամբ
զայ զանհամայնի գթութիւն .
բան զիցայն . Է . ամն ոչ ա
մանիկ կարծիս ճնալ յիս .
Էր մոռացեալի զիս Ժր . և
ոչ հիմա իմ ինչ բան մեղա
դրանաց Է գեմ այ . երբ լիե
ան

ԸՋԹ

անպիտան Համարեալ զիս
անհեղաւեր իմ . Էր ևս սոր
մալք Համբերեմ . և անհեղ
վարկանի զմա եկեալսն իմ
իմ . վս մաքրուեց սղալմանոյ
իմոյ . վս այսորիկ այնցաւ
յիս բարեբարութիւն Թյ ոկաւ
ակ իմ . զի ոչ յուսահատ ե
ղի յերկայնամտ լոյն Էր .
Էր Գորով եղբայր իմ սրապիսն
այսպ զորուաւար և տեսեթ բար
բոցեպցն և եղբայր երկիւղա
ծացաւ յոգոռաւ Էր . զի վարք
սորոցն պատմեցեն իւրաւա
նոշտու Էր յաւրգի . իսկ այս
ղի . ամն յորով Հանեկի այս
լիւտն . և արդկատարեցան
ամբ կենաց իմոյ . վս այսոր
իկ տաքեաց զքեզ Էր . ով
զաւակ իմ զի լաղեպցնս զիս
յիս իմ Էր ձեռնորք բաւերգ
այս բան բանք սրբոյն Էր . և
պատուեթ և խրատ . Էր ձե
ցեօթն երորդօր . այսա աւ
արեւալ կատարեցաւ . բան
զի Թճօր յետ ճաշոյ սակաւ
ինչ նաեթ պատմելով և խո
սելով զբարեբարութիւն Էր . և
զբանչեղիս . և որոց ոցին
նման բանք և զայլն . Է պա
ղատանաց և Է Թճութեա պարա
պեթ . խոսակից այ և Հրեշտա
կաց իննելով յորով Հիացեալ
զարհուրեալ կայի . բարեբա
նեղով . զայն պիտի պարգե
աց տրուողն Էր . իսկ Է . եր
որդ արուր զայն իբրեւ ճա
շակեցալ զհոգեւոր կերակու
րով զայն որ Թճօր . անկցիս
Թողութեա արանն եղբայր սե
րապիսն . վս զի սակաւ մի աշ
խատ առնեմ գիւղ յաւրգի
չերկայարթ լուրեւաղմոռիւ
Էր երբեւ մոռաւ արեգակն
սկսաթ զարեւոյն դաւթի Էր
Էր Հանգիս ձեմն ձեւ ցրեթ

ԻՐԱՅԱՆԻ ՄԻՋԳԱԿԵՆԻՆ

իմ. զանազանությամբ և մանր
 եմք միշտ յոսն կաշով իյաղ
 օթս. իբրև և ևս օսել զայստ
 ին. ևս կայի քանն արտա
 ուօք իւաց. և իբրև աւարտ
 եւայ զբանն. սկսայ եւ զաղ
 ալ զիտ բանիւք խաղճեալ եր
 4 ոգի իմ. ի իրաժարե իւր
 նի յիննն. 3 այն ժամ դար
 ձեալ գիշիս արկեալ հսփ
 աւրեաց զիս ևսսն խաղաղ
 աւրեայ մնացեալ քն զն զ
 բայր սերայիս. ևս ապա
 բեր զմի. հասաւ զուսն բալի
 քն արտի բուժ արտի. զաստակ
 եյարդմ իմ և երանելի ևս
 եւս դու եղբայր ևս ալ խաղ
 աղաւի եղբիս յմի ամ բնակ
 ճաց անապատի. և իւր ինն
 և իմ ամ երկրի այսօր. ևս
 արիս. ևս հաստակացեալ խաղ
 աղաւի զն զն զեցիս սի յաւ
 իտեան. ևս ասն ահա պատ
 ուհի բն զքն զղբայր սերայ
 իմ. զի մի ինչ տարցես ք
 բեր իմ շառաւացեալ ոսկեր
 աջ իմնց մինչեւ ցմաղ մի. և
 ո՛ւ հանդիւրձ զգեցուցանից
 եւս սմա. այլ նովին մազովս
 թաղեացիս զդա. զար զսեց
 ոյց սմա ար. ևս դու ար
 յամեացես աստ. բայց ի բեր
 որդաւ գիշիս զնապիս ըզ
 կնի գիշերիս այս. զի մինչե
 ց. ե. երորդ ժամն. գիշերին
 իտեղին իւր լինիցիս.
 2 այստեկ իբրև ասաց եղե
 ձայն յերկնից որ ասիւր. և ձե
 եք աստ զանօթիք զայր ընտր
 եալ անապատի. և ձեք զգա
 զորդ զող. արդարաւ երկա
 տեայ զհամս իմ և ձեք զգ
 իստանն ոյր. և զգաւ ալ զբա
 լի և հաւատարիմ. 3 այն ժամ
 փառացեալ ասեցիս. արե
 եղբայր սերայիս. և իսկ
 արկեցուք յաղօթս. և զմ
 երկնային ձայնիս արասաց բեր

Եւս ևս

ի. ք զանօթիք ընտրեալ. և զող
 ալ յարկեմ և զգաւ ալ. և իս
 օք ուրախ եր բոլորով իմ.
 և իբրև խոնարհեցալ յաղ
 օթս. ևս ալ ձայն արտա
 սփռեալ զնախորտ բա ևստ.
 և եւս անփշեցայ և իրաղ ձանկայ
 ի. այլ լսեց զնայնն զաղվաղ
 ակի իմ եր հայեցայ. ևս սի
 զհոգի զերանելի արբա մար
 կոսին. անբիծս իկարգս հը
 բն յանկաց. ալ իտակ նախորտ
 ամբ պատեալ. ևս անելն ըզ
 նա գուշեք զորաք հիւրանկ
 ացն փառք յերկնս. ևս աս
 աւով ևս աղմուսիւք. 3 այն
 ժամ լսեացաւ ևս աւաւտն
 աւաւրն յայնմիկ. ևս սի ըզ
 գուշաւն սատանայի. ևս սի
 սի զբնիկն հս հոգաւց ևս արե
 լին զսեղայն մինչեւ ցմա՛
 մի. և լսեալ ձայն յերկնից
 իմ երկուս որ տեսք. իբաց
 կայիք արդիւ խաւարի. մի
 կայք աւաւջի յերկնաց բաւ
 ոյն. 3 այն ժամ մի ամ իրե
 ացն ամբարձ իմ եր զնայնս
 իւր ևս սի արդակեւով. փախ
 երաւք և զնապաւք ու սա
 տանայք. ևս ամօթալից ի զի
 ուր իմ այր այր արդար.
 ևս իբրև անց հոսիս ըզմ
 փորձաւեան սատանայի. յայն
 ժամ տեսի եւս իբրև ըզմ
 հրեղեն զի կայր իմ եր և
 ասա անե բեռն ի զի ևս
 նի յաջաց իմնց. 4 այն ժամ
 դարձայ ևս աղօթս մատաղ ի
 մի սի մարմնի նի կակաւ
 բարձեալ. ևս սի ըզմ մար
 մինն և մատաղ յայն. ևս սի
 թաղեցի ևս յեղեցի զգուր
 սլին բարաբ. ևս կայր
 յաղօթս իւրաւ անգ ևս զա
 ճցի զմի. զի աւարե սե
 աւա զօգնականութի. իւր
 աղօթեւք սի հորն մատկո
 սի. զի հանցե զիս իւրեան

աստի մեծե . և յաւելու որ քն
 ազատե . և իբրեւ երեկոյ ե
 ղն և եմու աքեգակն : տե
 սի զայսուն որ յաւաջագոյն
 տեւեալեի իշեաւն յանապա
 տի անդ . և իտան յոհանու
 մեծի ծերոյ . որքետուն ինչ
 զօրուէ յանապատի տնդ . և
 եկին առիւ և տեւեցին . ոչ
 ըոյն բեզ եղբայր սրապիտն
 և երանն բեզ զի արծանացար
 տեւանեղայն պիսի երկիւղ
 ած յայ գայնս և ճշմարտապ
 ար որ թաղեցեր զերանելի
 մարինն սրբոյն Վրբա մար
 կոսի . և ածանաւոր դատար մհ
 ե : ինմանե . որ այս պիսի ոչ
 գայ յաշխարհի . և ոչ այլ ուր
 եք որ հաւատար նմուշորդ
 արի և գնացուք . և իշեկիւ
 չ հոգուէ հոգմոյս . մէ գի
 հոռուշեան ոչ կարեն գը
 նալ դու իշաւայ ին տօրոյն
 եւ յարուցեալ գնացաք իմ
 տան իբրեւ ժամ . ք . իտու
 ելով ք միմանս մօ բարեբ
 արուէն մյ . և վս սրբոյ ծեր
 ոյն մարկոսի : իշա տանն նք
 ինչ արդ . երթ ինաղաղուէ
 և աղօթաւ արա մէ մեր . իսկ
 իբրեւ հեռացան յինն . աե
 սի զիս զի կայի յոտն առդը
 րան արբա յոհանու ուստի
 ելի ես : և ծկալն իմուս սնդ
 ըոյժ զարմացեալ հիանայի և
 Թէի զմէ : Եւ ընտա յոհ
 աննեւ զայն գոհուէ իմոյ .
 և վաղվաղակի ելի ալ . իսեն
 եկին և ետես զիս . և ասե
 եկիր իաղաղուէ քի . ար
 բա սերապիտն . և ինե թաց
 եալ համարուեաց զիս : Եւ
 իբրեւ մար իսենեակն պատ
 մեցի նմա զործոն զայն մմ
 մի ք միոյի արտասուօքի մի
 ասին : Եւ անմամ բարձրացու
 ցեալ ճերմոցքաբառ իւր
 տեճա ճայն մհեաց զմէ և
 ասե

ասե . Եւ ճարեա մեր ոչ եմ
 բրիտանեայր գործովք . և ը
 լոկ բանեա եմք անուանեալ
 բրիտանեայր : Եւ որդ
 ար թողցե զանցան մեր .
 և ոչորմայն մեղ . և անցու
 ցե իմեն զայսմ փոշաւք
 և զորդայնս թշեամոյն :
 Եւ ասա գրեցին արեւիկե
 զմէք . զերանելի ծերոյն
 սրբոյն արբա մարկոսի ը
 պատմուին . իփառս մի մյ
 մերոյ . որ ում փառք և գոհու
 թե այժմ և միշտ և յաւիտե
 անս յաւիտենեց տան : Բա
 րեխօսեք սրբոյն արբա մար
 կոսի . և յոհանանու մեծի ծե
 րոյն : ոչորմաւ սք գոցու
 զճողն : և բեզ փառք յաե
 տեանս տան :

վարք : Գօշեա միայնակեցին

ՕՒՆԻ ԱՅՐ 20

Գառործ . և ասա ել
 մերիծ . և անաբա
 և ոչ վարուք . Եւ ը
 տաւոր կազմեց բարեաց :
 Եւ անուանալիս իբրեւ արտ
 աշխարհի . և կինն ք ճար
 բարոյ պատմեաց . և այլան
 դակ իրործս շնուէ : Դան
 զի պօղ ժամանակաւ բաց օ
 թեալ ինն . և կինն ճար
 բարոյ զոր ինչ կամեր զոր
 ծերան վեհեր . իսկ յաւուր
 միոյ եկն պօղ իտուն իւր
 յանգատանալ իւր . և յանգ
 ծակի եմուտ . և եղբա ը
 նա և զանգեին նր իմասին :
 իսկ նորա յերկեղն իփա
 իսաւադատեաց և անեղոյթ
 լինել ոչ ծամանեցին . իսկ
 ծերն բարբառեցաւ առ նս
 և ասե . մի երկն չեք զի ճար
 ոչ ունեմ ինչ տանեալ ձեզ
 ոյ

ՂԵԱՄԱՅԷԱԿԵՅԻՆ

այլ լուարուէն Եւրասիական
 ճշմարտութիւնս . ահա այս
 օր աշտեղացայ ես ի ձեռն . և
 իսկոտի ունայնուելեն . աշ
 խարհիս . եւ ամս ցտեղե
 խնն թիւ ասեմքեզ . այսո՛ւ
 Կեանս աս չեմ իմ ամուսինս
 երեմ ահա ունիս գրա իկը
 նուէ . նայն պէս և զառնըս
 դայս . և ամ գոյս որ ինչ իմե
 քեզ ունիս թ կնոջ այսորիկ
 և այլ ոչ է եմ . աշտորիկ ԹԺ
 նայնպիս և ամակուսիմ քեզ
 որդե պիտ եղեալ շիջին .
 զի ես ահա հրաժարիմ ի ձեռն
 և բոլ անդակ յամ . աշխարհե
 և առնիմ միայնակեաց . յոր
 ում ցանկայի ի ձերուն Կե
 ան . և ելից ԹԺ . զփափագըս
 իմ . և զայս վս այն ասացի զի
 առանց կարծեաց և ան Հո
 գուր կացըիք . զայս ասացե
 ալ ել ինոցանե և իբնական
 Թեմե իւրմե . և իգաւական
 և իգայնցն . ոչ ինչ առեալ
 Թոշակ թ իւր . այլ իբնե օ
 տար որ այն պիտ ելեալ գն
 աջ նախ յեկեղեցին . օգնըն
 և կացեալ անդ յաշտեւս յեր
 կարօ արտագուօր . յանձն
 եաց զինքն յիմ . զի կործա
 նեացե զԹշնամին կենաց ա
 ռաթի նժ . եւ ելեալ գնաց
 իմանս յանապատին երանե
 լոյն շնորհի . եւ երբեւ ե
 Հաս ի գոռուն բախեաց զդու
 րսս խորձիին . և եկն ի գոռ
 ւոն երտնելին ահառն . և ա
 սե ողես . և կամ զինչ ի ներ
 քես . Լուսե ցնա պող եանմ
 ով Հայր մարդ գուհիկ . այլ
 կամիմ միայնակեաց շինել .
 առ սեր և ժողովեալսս առ
 քեզ նից զփափագս իմ .
 Լուսե ցնա Հայրն Լուսան .
 առ արհեքես խորհեալ
 զժամանակս . ոչ կարես մի
 այն

ԷԼԷԴԵ

այնակեաց շինիք . այլ պար
 տե և եզ ի թաւ ի գլուշի . և
 գործեք և առեալ զկօտորակն
 և քառաւորեալ զամ . վս զի
 ոչ կարես համբերելն զու
 լեծց որեմ յանապատի . իսկ
 Ժերն պող ասե . զամ զոր ու
 առցանես զնա առնեմ ով
 Հայր պատուական . միայն ժօ
 զովեա զիս . Լուսե Հայրն Լու
 սան ցնա . ասացի քեզ Թե
 Ժերես . այլ Թե կամիս . երե
 մուս ի միաբանաց վանս . և
 շիր թնս որ կարողեն զԺե
 բուրգ . բո մի ի Թարեւ . և
 զայս ասացեալ փակեաց զի
 զուրսն թ գեմեմ և ոչ ընկա
 լաւ զԺերն և ոչ կամեցաւ զի
 նա . եւ օշ ելաւ առս զճորս
 առուրս . իսկ Ժերն պող ոչ
 մեկեցաւ անտի . և յառուրն
 Հինգ երորդի . ել արտագու
 Հայրն . Լուսան իբրեւ ետեւ
 զԺերն զի կայր անգրեմ .
 և զնեցնա դեռ և ասուին ես
 և ոչ գնացեր . ասացի քեզ
 միայն . ոչ կարես կա
 դուստ առդ մի ձանձրացե
 ցաներ զիս . ով ալ և որ գոռ
 երեմ գնա աստի թ եր . ինչ
 եալ վշտացուցանես զիս և
 զիառդ դու կալով արաւոր
 օշ երկեար իգապանաց անա
 պատիս որ շրջին աստ իգիշ
 եքի . այլ արդ դնա միայն
 յամեցիս աստ . Լուսե Ժերն
 պող . ցՀայրն անտոն . ով
 Հայր պատուական . մի կար
 Ժեր Թե դնալոցեմ աստի
 ես . զի չիք Հնար այլ ուր
 մեռանիլ ինչ . բայց եթե
 աստ . առաթի գրաց բոց .
 իսկ երանելին Լուսան . ետ
 ես Թե կեցաւ և ինչ ոչ
 ունի . և ոչ ընդ . և այս
 չորր առուր եմ ասնի աստ
 առանց ուսե լոյ և ընկերոն
 իւր

Եւորհեցաւ Էմիտս իւր ևսսե
 եթե ոչ ընդունիս զսա սյս
 պատգուցեմք անիցիսս աստ
 քան ի տիմարե և ոչ գիտե
 պաշտել . և ասե ին ինչ դո
 աստասնք յոյժ . Յայն ժամ
 ասե Հայրն անտոն . ցծերն
 պոչ . արի եկ ինեբքս .
 եղբայր . և իբրեւ և առ զծե
 րն ինեբքս ինքն ինքն իւր .
 աստ Զ
 կարե ժուգկալել յանտպա
 տիս . և յետոյ գնա և անախա
 տեալ ապաւնե զվարս քոյ
 նակեցացս . պարտե քոյ
 ձեւ զգոժ կալուի սորս .
 Յայն ժամ ասեաւ . Լէնտո
 նի յառաքսն յայնոսիկ . Ըզ
 տիս մանկուք և ծոյժ . Ըզ
 պաշտ . և յաղօթս . և թոր
 քոց արքաւենի և ետ ծե
 րոյն . և ասե ցնա առ ման
 ետ զայս զուսն ծոյն ետ մա
 նեմս . և մանեաց ծերն քն
 չե քնն ժան . գերեւ իբ
 րեւ երկեր իւր և բքսն . և
 յոյժ աշխատեցաւ . և Լայ
 եցաւ ետեւ երանելին Լէն
 տոն . զմանածն և Լայնե
 դաւ . և ասե ցասմամբ ո՞չ
 չարաչար մանեցեր և աւե
 րեցեր . արդ քակեա անդ
 րեն . և դարձեալ սկսի ժա
 նել . և ան սուաղ եր շինդ
 օր ծերն պոչ . և նրթեալ
 ես . քանզի Հնացեալ և ան
 ցեալ ժամանակօք եր . և
 այն պէս պիտեաց զծերն .
 Լայրն անտոն . պաշտօք և աշ
 խատութի . զի գնացե և քա
 խիցե . յաշխատանաց . իսկ ե
 րանելի ծերն պոչ . քակե
 աց զչուանն և սկսաւ դարձել
 անդրեն Թաւ աշխատութի
 քաւ ետեւ Հայրն անտոն քո
 ծերն . եթե ո՛չ տրանըե
 աղ . և ո՛չ նեղս սրտեաց և
 ո՛չ խոժոռեցաւ ինչ . և ո՛չ
 ասե

ԳԼՈՒԽ ԻԶ . ԱՆՐԳՈ
 ասեալն ինչ ծոյն . Եւ ասե
 րեսս նր . զայն ասեալ
 Հայրն Լէնտոն յոյժ ուրախ
 եղև . եւ իբրեւ երեկոյե
 դե ասե Հայրն Լէնտոն . յը
 ծերն . Հայրն ելեալ կամիս
 Դաշակեմբ քորք մի Հայ ա
 սե ցնա ծերն . ու և կամիս
 Հայր . և յայտմ և սուաւել
 ուրախ եղև Լէնտոն . զի ոչ
 ընթացաւ յուտելն . այլ յան
 տոն յանձնեաց զիշխանութն
 և ասաց ո՞չ դու կամիս քոս
 Յայն ժամ Հայրն անտոն եր
 ծերոյն սեղան . և արքանա
 կեր նմա իբրեւ մանկան .
 եւ եր իվժ սեղանոյն Հաց
 պարսմատս . դայս ինքն
 զեց երորդ մասն նկատելի
 միտ . եւ եթաց մի իւր .
 և զերիսն ծերոյն . և սկսաւ
 երանելին Լէնտոն և ասաց
 և երկոտասան ճուղեր եր .
 և յայտմ և սփորձեաց զծերն
 իսկ ծերն առաւել ևս յօ
 ժարութի կայր յաղօթս քան
 զՀայրն անտոն . իբրեւ կատա
 րեցին զաղօթս ժաման .
 և սկսան ուտել . եկեր Լէն
 տոն զմի կոտորն և այլ ոչ
 մերձեցաւ իսկ ծերն յաշի
 ուտեր . իբրեւ ետեւ եթե
 Հայրն անտոն երկոյ . յայն
 ժամ և նոյ ո՛չ մերձեցաւ .
 իսկ Հայրն անտոն մայր ծե
 րոյն թե սպառեցե զերթ
 ալ բաժինն առաքի նր . և
 իբրեւ դարարեաց և նոյ և
 ոչ ուտեր . ասե սրն անտոն
 զծերն եր եղբայր . Լէն
 ծերն եթե դու ուտես .
 և եթե դու ո՛չ ուտես և ոչ
 ես . Լէնտ ցնա Հայրն և ոչ
 տոն . ինչ յատե զի ես մի
 աշխակեաց եմ . Լէնտ քոյ
 ծերն . և ինչ յատե քան զի
 և ես միաշխակեաց կամիս ի
 նել . Յայն ժամ յարեաւ
 ասե

և արարին աղօթս. և եկեղոսա
 սան ճռւնր եդին. և երբ
 կատարեցին զաղոթսն. առ
 ին մէն մի խոտեղէն աննջն
 քն ահաւ. եւ յարեան իմէլ
 դիշերն ևսկօան կատարել
 զպաշտօնն մինչև ցըլոյսն. և
 քան ծրանելին անտոն դժ
 ժարութի ծերոյն. և զերեւ
 եալն զհետ կարգին. աչա
 լըրդաբ. եւ ասեց ծերն
 ահա զչափ առեր. արդեմե
 կարեն հանապազ օր այսպ
 առնել. լեր թիւ. և եթե
 ոչ. գնա ուր և կամիս. եւ
 ասեց ծերն. եթե առաւել
 քան զայս աւելուս ոչ գիտ
 եմ. այլ սյամ ևս. և պատակ
 եմ. Յայն ժամ ասեց հայն
 անտոն ցնա. ահա յսնուն
 քի եղեր և գուցայն և կեաց.
 եւ հաճեցաւ սքն անտոն լ
 վարս ծերոյն յամի. զի կատ
 արեալ ծառայ քի եղև ծե
 րն. եւ յեա սակաւ ինչ ան
 ցիւրոյ աւուրց. ասեց ծերն
 կամիս զիս րոքիմս բեզ արա
 դուք. քան զի ահա զօրութն
 քի յաղողեաց բեզ զի եղիս
 միայնակեաց. մի այրոքիկ
 պարոն բեզ շինել միայն և
 փառաւորել դաժ. և զսե ծե
 րն եղիցի ոպ և հրամայեա
 հայր. եւ ապա արար նմա
 խրախիժ որբ ր բացագոյն յիւր
 մե երբ և մշոնս. չորս. ե
 քառ այրոլ մի և անդ եթող
 զնա. քան զի ետես զի այր
 կատարեալ էչափ և ասակի ե
 ղև ծերն պող. և ինքն գը
 նաց յիւր խրախիժն. եւ եբ
 րն եղև ամի ծերոյն. առ
 ան նմա շնորհք յայ. բժշկ
 ել զհիւանդս և զախտածե
 աս. և և աստատել նմա իկար
 դս միայնակեցաւ սքալ չեյ
 ապիս. և յառուր միում սճին
 գիււա հարմի առ հայրն անտոն

որբ չար առաւել քան զ
 չարս. և երբ ևս ան զիս
 տաարդն. ասեց զերոյն.
 այս գործ ծերոյն. զի նա
 արժանի եղև շնորհացս այս
 քցիկ. եւ առեալ երանել
 օյն զպատանին եկն առ ծե
 րն և ասեց հայրապօղ. հրամայ
 եա դիւիս այս եւ անել իկա
 տանոյն. զի փառաւորցեաց
 անունն տն մերոյ յի քի.
 եւ ասեց ծերն դու զիսն
 գործ ևս. և զսե հայրն առ
 ոն. ես ոչ ժամանեմ քան
 զի գործ ունիմ. և եթող զ
 պատանին առ ծերոյն և ինքն
 եկն յիւր խրախիժն. Յայն
 ժամ յարուցեալ սբ ծերն
 պող կայր յաղօթս. և ապա
 ունիւր և բռնաւ. և երբ ևս
 կատարեաց զաղօթն իւր ասեց
 զնա ոպ սաց հայրն. և զն
 ծոնել իկատանոյց զի փառա
 ւորեաց անունն տն. իսկ և ն
 մեծա ճայն սկաւ և շնամա
 նել զնա և ասեց. ա. յգառնա
 ցեալ ծեր. զիկայ իմ և բո.
 զի հաշտեց ևս զիս. իսկ երա
 նելին ետա զմաշկեակն և ծե
 րնաց. զմիկունս նք. եւ յա
 տիոպ հրամայեաց բեզ հայրն
 և զնոն. իսկ զնա սկաւ հայ
 հոյն և զհայն և զնոն և զպող
 շուայնեալք և ալբեցողք.
 որբ չեբրեք յայդ ինիւրեանց
 խորտիօք. զինչ բնակուե
 կայ մեր լ և եղ զի զմեզ բռ
 նաշտեք. իբրև դադարեաց
 զնա իկօսից անտի. և զսե ծե
 րն զգեն եղանել. եթե ոչ
 երեւմաւսեմ քի ասեց զնա.
 շեյանեմ աստիճեյանեմ.
 Յայն ժամ սքն եւ ինքն
 լին. և հասարակ աւուր.
 և ասեց ժամու. և ասեց տե
 դոյն այն առաւել քան զզհ
 նրան բաբիլոնիեր. եւ եկաց
 իմ զիմ միոջ երեւ զսիւն

Ի՞նչ արարեալ է. ասե գրե
 գրեալ յս քս. որ խաչեցար
 իսկոն ասցաւ. ց. արդատե. ոչ
 ճշեց իմիսն. և ոչ կեցարց.
 և ոչ արեց. մինչև. և անց
 ևս զդեռ ասցս իսկապառնոյ.
 Լըրդ մինչ սք Ժեռն զայն
 իսուեր. աղաղակեաց դեն
 և ասե. դնամ գնամ աստի.
 զի դատես զիս տարաժամ.
 Ելանեմ իսկապառնոյ. և բռն
 դառնամ իսա. Եւ քանի
 Ժեռոյն եւ այսնպեղծ իսկա
 տանոյն այն. Եւ ասց. Ե
 մուտ իմ իրապմ մեծ. որք
 երկայնութի իբրև կանկառնս
 վաթսուէ. որք ի քանոն
 անապատին այն. և աղօթ
 թեք արեց չարցն մնաս ինչ
 ոչ ասեալ. ասլ Երեւալ
 երբեմն. դառնալը տեղեկն
 իշխան քարոնէս ին յորջն
 թէր. իսկ իմասնել դեռին
 այն. ինայ. նոյն յամայն
 սողոսկեալ եկն անկառ ի
 ծովն կարմիր որ կայր քիւմ
 նո. Եւ կատարեալ բանն
 որ ասե. եթէ ունիցիք շու
 ասու. և լերինք փոփոխեցին
 իսիրաս ծովու. Եւ զարձ
 եալ արն մեր ասաց. եթէ
 յո՞ւ չանգեայց և կա՞յ յո՞ւնակ
 եցայց. եթէ ոչ չեղս և ի
 խոնարհս. և որք զոգնն ի
 բանից իմոց. Լմյս էին մարք
 պղծեա միայնակեղին երանե
 լի սրբոյն. սի խոնարհե
 ան չափ. և լեզ ամենեկն.
 և անբիծ և պարզամիտ. Եւ
 այսպէս կացեալ իմիայնակեց
 ուն ասու. ի. լի և կատար
 եալ ամբոք անգաւառ զա
 րուք. Եւ քանի արեց կեցաց
 եղև. քո. արեւից ամիս.
 Եւ վախճանեալ Նիք Իաց
 սքն պօղ աւուր և բաթու
 և թաղեցին զնա. Լմուս
 և Լնուոն. աշակեբսն որք
 բոյն

ԿԼ ՈՒՒ. ԻՐ. ԿԼ ՈՒՐ
 ԲՈՒՒ. Եւ անոն յիս ասցաւ
 ն. ն. Բարեկտուէր
 Եւ Երեւալ մարցն պօղե
 պարագմութ որդրմեա քո
 մեղապարտ գծողս անն

Կոր. Դողսի. Լնապա
 անն:

Ա. ԲԱԼՈՒՍԹԱ

զուս աշգա՞ ինդեր լինի
 Եւ յուսեմեմեքե սկաւ
 յաւաթինն բնակել լյանա
 ան. Դուսք զաւաթինն
 Եւ Երեւալ ելիայն. և իսկ
 նե ասեւ. սկիզբն լինել
 անապատինն վարաց. Լմյ
 եղիս մեզ երեւթ մեծ քան
 զմայնակեաց. Եւ յովս
 նես յաւաթ քան զմեմեմե
 իւր սկաւ մարգարեանայ.
 և սորա այս պիսիքս. Եւ
 նից և անապատաւալ իմ
 քան զբնութս. Լմյ աս
 այժմ. և ժամանակի նոր
 մանկանց. սկիզբն սյս իս
 մանս անապատականաց. ա
 ւաթնորդ աննա քա բնութ
 կարծեաց մարդկան վրին
 զայր Լնուոնն լինել այլ
 թեմ Կաւասալի. Եւ անել
 ոյնց. սակայն ոչ եթէ ևս
 յաւաթ քան զայլ և եթե
 Եւ այց երգեալ եղև երանե
 լի պաշտուէս պարկի ան
 արտա բնակութե ամեն
 ցուն աւ Կատարի մի. ան
 անց և վանորինց. Եւ ի
 թմ ոքս նախկին պարկե
 անն զԼայն պողոս լինել
 եցե իսիս այսպիւ և իմ
 աւաթնորդ լինել. Եւ
 յայսմ Կատարեալ երգե
 և ասացին աշակեբսն
 եւ ոյն Լնուոնն. Եւ թաղեցին
 և մակարիս. որք թաղեցին
 զնա. սակայն Կայր պօղ

ոչ ունիք երեսալ յինքեան
 միայն եր անայապաւնան. թե
 ցէ ա նախ և առաջ ինքեք միան
 ճիւղան. և զոր քան զի վարձ
 անե յոյն և զնորին. և արեցն
 ոչ միայն յոռնաց և արորոց
 բարբառն վկայե. այլ 4 թմ
 աղագ քրիստոնէից քրիստոնէն
 նորին քաջամարտիկ Ճէնուէն
 և օրինակ և պատճառ գործոյն
 ամ ձգեաւորակն գառուցն.
 և անայապաւն բնական և ման
 որեից. և արևոր համարեցայ
 և ես. սակաւ ին ին և զգերան
 ելոյն պողոսի գահից և զգ
 կատարած վարդապետ քրդ
 արեան ել. քան զի թե որ
 պիսի ժամանակի իմիջական
 անին եկաց. և կամ թե որ
 պիսի ճշնութիւն կրեաց. և կամ
 թե որ պիսի և որ չափ փր
 ճուռց սառանայի. համբեր
 եաց. իրաքմաց ծածկեալ
 ես. քան զի ոչ որ ետես ըզ
 նո իմարդան յանայապաւ
 անդ և իստեգաւ բայց միայն
 երանելին սքն և զնորն. որ
 և իգերեզմանի եղեալ ամիսի
 ե աղ զօք նշխարս նո. և զոր
 պիսից օգնականութիւն ազօթ
 ից նորին սրբոյն. ի ժաման
 ակի թագաւորին գեկոսին
 վարդապետ. ամբարշտոց և հա
 շած չաց որոշմ և սքն կուռ
 նէ լեռս ի հարմ բաղբի և սքն
 կնկրեալնս ի կարեք դոնի. ե
 րանութիւն վախճանեին. որոց
 և իգերայտոս և ի թե փայլիթ.
 բաղու չար չարանս. և փոր
 ճուռս կրեաց կաթուղիկե ե
 կեղեցի. և ամառաքինի և
 ամառք անձինք. փուլայ
 ին վե անուանն յիթի մեռա
 նի. և լի թշնամին ճշմար
 տութե ստանայ. ոչ զմարմին
 միայն այլ զհոգին վկայիցն.
 սպաննե լի անք. և օրինա
 կն ճիւղ ուրեմ իսրոց վկայ
 իցն

իցն. յե տ բաղու ճգացց համ
 բերե շոյն և լեռն և անայապաւ
 անացն. որ համբերութիւն
 ես. յաղթեալ յամթարար
 ե ալ որ զար բանեակաւ սատ
 անայի. համայնեք անօրէն
 դատաւորն. օգնեալ զամ
 ժարմին նո մեղու. և իմեջ
 օրէի իտապս արեգակնին ըն
 կնեալ. ճեռս յետս կայե լ
 թիք. զի ի ճանճոց. և իմիծ
 ակաց շիթեալ. հարկաւ առ
 աղեոքն յառաց հաւանեացի
 հրամանացն. իսկ երանելին
 իտօթոյն աղե իսրընեալ. և
 իսրթոցացն իտգորեալ. կայր
 մայր նոյն պէս ի նահատա
 կութն. և արեալ միւս և ս
 պատանիս օր մանկութե ծաղ
 կեալ նահատակ թի. զայն
 պիսի զօրգարեալն մանկութե
 հրամայեք ի իստին անօրէն
 ի ճաղկաւեա բուռապատանու
 ե մի տանի. և անդ իմեջ պայ
 ճառ շուրից. և անուշա
 Հոտ մարից. և ի իսրաղա
 կան գնացս վտակաց. առ ճառ
 ոթ. որոց տերեւ յօգոցն
 հե լիկ շարժեին անօրեական
 ճայնի. և լիք կակուշ. ան
 կողմնս հրամայեք. արեան ել
 և զերանելի նահատակն կակ
 ուշ կայանօք հրամայեք և
 ել. և իմեջ անկողնոյն որս
 այս. և զամ կին ի պիսի կաց
 ժանտա բարդ անօրէն. այլ
 դիմօք և տեսչեամբ գեղեցիկ
 յոյժ զայն պիսին հրամայեք
 արձակիլ անդ ի գայթակղու
 սրբոյն. իսկ սպասաւորքն
 կառարեցին զհրամանսն գնա
 ցին ի վայրեն. և և կնքն մո
 տուցեալ այնու հետեւ լրբե
 նի երեսօք լիակեղ զեմ սրբ
 բոյն ան ամօթութիւն. փաթե լո՛վ
 զպարանոցաւ. և ճեռս
 բուռն հարեալ զառն ճա
 ճուկ անդամոցն. զոր ինճ

ՀԱԼԸ

ասել զամսագեղծէ . և խախտեք
 և գոգոռեք զմարմինն ի
 ցանկուէն . յաղթուէ ինքեան
 զամսաբնիկ ջանայր շրթեանն
 և արդ զինչ պարտ իցէ . ար
 դեօք գործել զինուորինն քի
 և զինչ զմտաւ ածել . որ ի
 տանջանացն ոչ հերքեցաւ .
 Կանգեք ընծալ ի բոկիստողտանաց
 ցտնկուեցն յաղթահարել .
 Ըզոյ՝ Լուր և զարմացիր ոյ և
 հրեշտակք . և հրեշտակապե
 տը ամերկնային զօրօք կայ
 ին զարմացեալք . Է թօս սի
 բուէ զկային քի . զոր և ինքն
 արն ամենեցուն բերկրեալ
 ցուցանէր իւրոց . հրեշտա
 կացն . զսէր վկային իւր . որ
 յաւեալ քան զյովսէփ ին եր
 աստ . քան զի վկայն և նա հա
 տակն քի . յերկնից ոյժ առ
 եալ եռանգնոս հոգովն սրբ
 բով . և առամամբն զլեզու
 ինքեան կտրէր . և փոխանակ
 համբուր յիբեսս պոռնկին
 Երանէր . և այն պէս ըզբոց
 ցոնկուեցն յիջուցանէր կար
 եօք ցաւոցն . Զոր տեսեալ
 երկնային զօրացն . պարակ
 ցեալ փառս մատուցին ամե
 նեցունց Թե . իսկ ճախա կող
 մեան գունդն բելիաբա . կո
 բա գլուխ և յամօթալից եղ
 եալ տանջեցան զաւախտեօք
 քան զի այս պիտի սաստիկ
 պատերազմս յարեմուտեան
 մեծէ և առաւել շեալ բանդ
 տանջանաց և մաշու . զի այս
 որիկ ասացի եմէ զհոգին ըս
 պանանել առաւել կանխ
 նելք . քան զմարմին . Ըրդ
 այս պիտի գառնաւ թամա
 նակին . որը հոգւոյն ըսպա
 նուէ առաւել թոնային բան
 զմարմնոյն . իմերթնուէ թե
 բախեալ երանելին պողոս .
 քերթն իւրով ամուսնաւ ըն
 Ըզովն կայր . յետ վախճանիս

ԳԼՈՒԽ . ԻԶ . ԱՆՈՒՅԻՆ

Զնորացն հօրն և զօրն . եր
 զուժ մեծուէ Զնորացն յա
 ռանդ շեալ եր ինքն . բով
 զի մեծատուէք եին . և եր
 մաց ինքն յայն ժամ վեց
 սանից . և յուկաց և եգրպա
 ցոց իմաստուէն յոյժ իւր
 տեալ . կր . և զհոգոյն խոնար
 հուէն առաւել յարմարե
 և զսէրն որ առ թօ . եւ զ
 հաշտանացն զօղեալէր յա
 դարակի ուրեմ . իսկ ար
 հուէն որ հարկեցուցանեղով
 միտս մարդկան զան Հնարին
 ունիրս գործել . Ը մեռնեալ
 էր զմիտս առն քվերն նր
 վթ ժառանգուէ քնացեալ ըն
 չից Զնորացն երանելոյն .
 վթ այս որիկ փուլայր մատ
 րել զնա . շնորհուիս իմ կա
 մեցեալ առնել տնօրէն ի
 խանացն . զոր մանաւանդ պա
 հելն պարտէր . Եւ յայնք
 անօրէն ի որհրդոցն . ոչ զ
 քովն առտուուէօք . և ոչ ալ
 զանկուէ կայ . և ոչ ան
 մեծա ղեա . և ոչ երկնիւ ի
 ամենա յաղթ . զայն զու
 ծաւէր . կամ թոււ յացուց
 նէր ի յանօրէն խորհրդոյն .
 ալ զկայր ինքն անորորտ
 տուէ օրտին . որ զան պա
 տուէն Է մատուէն իսկ
 նակել փուլայր . իսկ եր
 նելոյն զգացեալ և ծանա
 ցեալ զգաւաւ զանուէն իսկ
 տայր յանապատ տեղի և անդ
 յամուրս շերանց զօղեալ ի
 նէր . և հաշտանացն յանդ
 լանելոյ սպասէր . Եւ իսկ
 տուս իւր խորհր . զից չկա
 իմ բնաւ յաշտարկ . կամ
 նմանէ զինչ շաւ օտաւ լին
 ցի հնձ . և այլ սոյն պիտի բա
 րի խորհրդով ընթանայր զա
 խառն . ոչ գառնաւ զան
 րէն . ալ Ը զառայել տն
 նապատի անդ . Եւ յայն

ՊՕՆՍԻ ԱՂ. ՊՏԱԿԱՆԻ
 նէ սիրա երանելոյն քաղցը
 րանայր անձառ խնդուէ .
 Եւ սահաւ սակաւ յառաջ
 մատուցեալ Հասաներ էլ
 առն մի ապառաժ : և գտանէր
 քաթ այրմի փահէ տէրքոր քա
 րիւք . քայն իբաց թաւալե
 ցւցեալ ինեքս մտաներ .
 և տնդ Թ քաղմահոյդ սոփո
 րուէ մարդկան . ան յագու
 թք զնեքին հոդն այրին
 խուզեալ գտանէր ինեքս
 աղբիւրմի սք և յստակ ջրով .
 և այնու Հետե ցանկացեալ
 տեղւոյն . իբրե Թէ յայ եցե
 նմա շնորհեալ և զամթամ
 նակս իւրոյ . կենաց ինմին
 դարբարեր : իսկ զգրստ և կե
 րակուր յարմաւ ենեաց անտի
 ունոր . որք իտեղին յայն
 բուսեալ էին : Եւ այս պի
 սն իստակրոն փարուց վկայ
 ես տե . ի ինմին յանապատին
 յայն որմեօրէ իկողմանս տաճ
 կաց . և վկայեմ առաջի Թյ
 և Հորեշտակաց սրբոց . զի մի
 այն աղծաց մի արգելական .
 որ դերեւուռն ամողջոյն գա
 րէ Հացիւ . և պղտոր ջրով
 գարմանեալ շինէր . և դար
 ձեալ . այլ ոմն իգբի միու
 Հնդէ տաւան Թգով շատացե
 ալ և սակաւ ջրով : Լճոգ վն
 այն ասացի վկայ լով ըզտե
 օեալն իմով ակամբ : զի են
 սմանք որքօջ հաւատան յոր
 ժամ լսեն վարս խառակրոնս
 քան զի Հեռացի ուլքեն նք
 մոջ մանեփաթարէ շիվարուց
 Թայնոգ : իսկ մեք յառաջի
 կողմէ կենսոգուք պատմուէս
 լճայնու Հետե Հարիւր . և
 քիւք տաւան տեւա եր երա
 նէ շին յօգոս երկնաւոր վա
 րուողկացեալ իյերկիօր : Եւ
 Հայրն Լճառն ինեւորուն ա
 մեա եր . և յայլու և կողման
 անապատիքնակեր ուն և սոփո
 րէր

ԸՆԴԹ
 րէր և նայ յանապատի : Լճոգ
 իոր Հոգուրփ անկաներ իմաս
 Հօրն Լճատուն . և քմչէր ըզ
 ցայգ և զցերեկ . Ելե Եցե
 ոքարքեօք միայնակեացս յան
 ապատի անդ ինեքստգոյն
 քան զնա բնակեալ : Դրու
 իգբշէր յայանեցաւ . Ելե
 դմա ինեքստգոյն . յոյժ
 լաւագոյն քան զնա . և նմա
 արժանէ փաւթով երթալ և
 տե սանել զնա : Եւ Թ այգն
 Թ առաւօտն . յարուցեալ
 երանելի ալեգրն . առնոյր
 զցուպն իձեռն . և յայն յեց
 եալ յուղի անկաներ . և ոչ
 գիտէր զձանապարհն ամեն
 ին Թէ Թ որ երթիցէ : Կի
 շինել Հասարակ աւուր յոր
 ժամ արեգակն խարչէր զամ
 ինչ տապով իւրով ոչ Թու
 անայր ի ձանապարհորդու
 Թէն . և ասէր Հաւատում այ
 իմոյ . Ելե զԺառայն իւր զոր
 իստապաւ զուցանել ինչ
 Խմարիտ ցուցցի : Եւ յեա
 ալիոյ իկեանս մարդ մի ձեա
 խառն . զոր կարծիք բանա
 ստեղծացն ձիւնաւ իոջն
 և ասաց նմա սքն . քեզ ասեմ
 յորում կողման բնակեալ
 Ժառայն այ : Եւ նայ պատ
 ախանի տայր խառնագու
 բարբառովն . բեկ բեկելով
 մանաւանդ օրաւոն . քան
 յայտնա պէտն խօսելով : և
 և հարկէր արբառովն աղբ
 ել կամեցեալ իրօսեյ ձեռ
 նումիւր : Եւ սպա ձգեալ
 դաթ ձեռն նշանագի նմա ըզ
 փափագել ի ձանապարհն ցու
 ցաներ : Եւ ապա Թ գաշտ
 ընթացեալ սրա Թաիչ գնաց
 իւր . մինչև իզարմանց շին
 էր հայրն լճատն . և այնու
 Հետե անկեռ շինէր : Լճւ
 զայս Ելե աստառայն սպայ
 կեքպարանցաւ զի զնա դար
 Հո

Ո հոռեցողացն . և կամ եթե
այնպիսի հրաշալի տեսութեան
էր . ասէ՛ ոչ ոչնիմ . օտա
տի և հայրն Լոնտոն . զոր
մօցեալ լէ անսիշն մտախոհ
չինէր և այնպէս գնացր . Եւ
դարձեալ տեսանէր ինքնոր
միջով քորքա հասակ այրսի
որ ունէր ի Թախտոն եղջիւր
և յետոյ կողմ մ . րիւնոյն այծի
ոտս էր . և հայեցեալ լէ տես
ի լն լէ այն . զվահանն Է ա
ւատոյ . առաքինի նահատակն
ի ձեռն քեան և հարցանէր .
Թե՞ որք իցի որ ելանցն ձեռ
նս և ասէ մահկանացու
է մեռ . և մի եմ իր նահորայն
անապատի առա . զորս բազ
մապատիկ մուրորտ լինէ Է
Թանոսաց ի պաշտօն առնուլ
Հրապուրեաց . Եւ այժմ
Հրեշտակ եկեալ է մեռ յեր
առնն իմե . յուեալ զվալ
ուստե սքրտէքոյն նահայտի
առա . սորաչէ չգրեց . վի
մեր աղօթա առնել առ Հաս
արակաց օրն . և մի մոռա
ցիս զհեղորոշաց սեր . քան
զի և մեր ինչպիսից լինէր գի
տացար զեկեալ փոխուի աշ
խարհի . վի զի լէ ամեհիկի
եւ բարբառ նորա . Զայս
նորա ասացեալ սէ Լուկերն
գառալի եդեալ Խանապար
Հն վառէր ասեղով իս հու
ատոց ճերոց եղբցի ճեպ . և
զերեսն լի արար արաւսու
օր . և ուրախ էր ի վիճառ
ացն քի և սիրոյն . և ի վի կոր
ստեանն սատանայի . լի լիսն
գառալի և զարմանայր Ես նի
իմանալ . Եւ սկսաւ ասել
վալ . բեց աղն կանգրիւ
որ իփոխանակ լի . Հրաշից
երկիր պողանէս . վայրբեզ
բողար սրտնիկ ուր զեքմ
աշխարհի . Ժողովեցան .

զին

ԳԼՈՒԽ . ԻԶ . ԱՍԿԵ
զինչ պատահանի ունի
մալ ոչ խոստովանէ լոգ
քա . զոր և պապեր վարդա
խոստովանին . Եւ չեա աս
եիէ բարբառ կատարեալ . գա
ղանայն իբրեւ Եւալոր ան
ատուն . եղեալ փառչէր .
Լճորդ այս մի ումբ անհա
տաշի երևեսցի . եղեալ
իրս պատմեցից վկայաւիս .
Լճա կատանգիս նոս բարե
պաշտ Թաքաւորիւ . որով
աշխարհս վկայէ . նոյն օր
նակաւ անատուն ամառ
դեկանդի օրիւ մեծ . ի պալատ
ուն և ի տի տիւր Խանայն փո
ւկայր կենդանի փոր ինչ
Ժամանակ . և յետ այսորիկ
իբրեւ մեռաւ զմարտին զմե
եղին զի մի Հարցի իս Թոն
Եւ յաղաքս քեան ի յայտ
տի որ յարձակեցին . Լճի Ես
գառալի եդեալն պատմեցի
բան զի ճերոշինն մի ըն
ացիցն Խանայր զինն չար
արեր . և բազում զարմաց
Է ետս սեպեալ յայն պի
լայն ուն յանապատին . զի
տաւ ոճեր զինչ պարտե
գործել . մանաւանդ երկ
րորդիւ աշխարհի իմաստ
քանակն յաւաքին յանապատ
ին . այլ զայն մայն երեալ
էր առաջի ասացն . Թե ան
Հիարե քի Թողուլ զնա .
Եւ լէ առաջուս սեպաներ
մերձ լերինն . ինչ քոք յոյժ
Թօռն յով ելաներ իմեռ .
Եւ յայն Ժամ Թեպով զինն
լինէր . և իբրեւ Ժոմ ի պար
չինէին երկրորդին . գաղան
ինն քոք մատենէր ի պար
սքեռն ատանգ գաղտնի
ոյ Հուսի եղեալ Հայր . Եւ
որեցեալ լուսն . Եւ Ես
եալ սերն զերկիրն իրաւ
մերձէ . Եւ Հայրն սերն
յայրին Լոյս անտեղ

ՊՕԼՈՍԻ ԱՆՊԱ ՏԵՆԻ
 Կապաւին մերձեւայրիդուր
 այրին . և բարեւ մի հարեան
 եր դայրն մերձ իրուռն . փոք
 ձեւ լով թե իցա ոք ինկոքս .
 փայտեմանն հնչելու մեծ լին
 մեր իբարքն այրին . իոկ եր
 անն լին պողոս . զգայնն լու
 մեալ յարուցեալ զմուռն փա
 րէք . քան զի իբաց կայր
 յայն ժամ . եւ սքն առաջի
 դրանն անկեալ մինչեւ ցկեց
 փամառն առաջի առաջի առաջ
 նմա զմուռն . առն լով զիմբ
 անն թե ուր իցի . և ուստի
 եկեալ . և վսեռ իրիք . դիտ
 եմաւսն զիանարժանեմքում
 անս ունիք . այլ սակայն ե
 թե ոչ անսից ոչ թողում .
 որ զգազանսր բնութենիս . զգ
 մարդիք լին հաւաճեն . ըզ
 քեզ խեղդեի և գաի . և բախ
 եմ զի բայցցես ինչ . որու մեծ
 ոչ գիպեցայց . աստ մեզան
 իմ առաջի դրան քոյ . զի գոն
 եա զմարմնս իմ թաղեցես
 և լոյս չափ նք և առաւելք քան
 զայս ժամալ . հաղիւ ունի մի
 պատուս խանի տուեալ երան
 ելին . Պողոս ասե . ոչայդ
 պէս սպառնալով ինդրիք որ
 և ոչ հանդիւրձ արտասուօք
 գատախաղի որ . եւ այն պի
 սի շնորհալիցքանս բարբառ
 եալ եբաց նմա զմուռն . եւ
 այնու հետեւ զփմաթ փար
 եալ իւրաքանչ իւր զփմեա
 նս յանուանե . կոչելով որ
 թագուրիին . և յետ սքողը ու
 նին նստաւ սքն պողոս . հան
 դերձ արբում . լզնադիւ . եւ
 ասե զորք արք չափ աշխատ
 ուք խեղդեիք անսանել .
 և հա անսանես հնացեալ ալ
 և որմարդ որիտ սակա ինչ
 ժամանակաց զորք ինն յոցե .
 այլ զեւեր յա մի համբերե .
 Արշ . ու ինքայնս Կերեցեալ
 Լինտոնի . զարդ անապատ
 և մի

ՈՒՆ
 Երբտն ձանց արեւառ քայ
 բարեւ արարեիք զի եկիր .
 և ըրդ ասա ինչ աղաչեմ ըզ
 քեզ . զի արդ կան ազգ մարդ
 կան . և համ զի յառաջ ինն ի
 քաղաքս նոր ինչ շինուել լի
 ներն . լինին և այժմ . և կամ
 զիարդ աշխարհի հնապանդու
 թե թաղաւորաց . և կամ իշ
 խանք տակաւին և այժմ գե
 րին ի գատարանաց մոլորութե
 դիւաց . եւ մինչ գեռ նոքա
 զայն խօսեին . ահա ագաւա
 մի անդ ուստի ներքին . անա
 պատեւ հեղին թրուռ ցեալ
 յոստ անկոյ մոյ լեզուսն .
 և ունեիք թերան շաց մի որ
 և զայն առաջի երեսաց նց ե
 դեալ . մինչ ինչ նոքա զար
 մանալին . թանկե . և յետ
 գնալով թանկեյն . լզնեւ Հայ
 բուն պողոս . մեր առաքեաց
 մեզ ճաշ . արդարեւ որորմա
 և մարդասերե . բանգի վաթ
 սուռն ամե իմ որ աստ կամ .
 կեա կես հացի ընդունեի .
 առաւ առաւ . այլ ինչ աշխ
 անանքում . իւրոյ զինու
 որաց քս կրկին առաջեաց որ
 ունի . եւ այն պէս դիւ
 քո հացեալ բիթ յաղբերն նս
 ասն երկրքեան . եւ եթե ո
 յառաջ բնկանիցի զհացն հա
 կառակեին . մինչ և մերձեալ
 գիշերոյն . և ուր ուրեմն ա
 պա ոմառ ածեալ . երկո
 քեանն բուռն հարեալ զհա
 ցին բնկանիին յանուռն .
 և այն պէս գոհացեալք զայ
 ճաշակեղին . եւ պիշեբն
 յամ հսկեցին . և թերեւ առաւ
 օտուռն . Պողոս ասա զհայրն
 լզնադ . երբայր իմ և ծա
 ւալակից . ի վաղուց հետե
 իր ստացաւ ինչ իմանութե
 ինն . ածել զքեզ ինչ . և ծա
 նոյց երեք իմեղի . յայտոյի
 բնակեալն . որ կարծաւալ
 Եւ

մայրից աչ օտեան քօ սք :
 Բան զի քնոյ իմոյ ժամանակ
 մերան ալե որոշմամբ ժամ
 ցանկայից զուգանեմք և քի
 լինելն : Լճոյ՝ ով եղբայր եմ
 իմոյ : ահա կատարեալն ժամ
 մանակն : Եմայ ինչ արդա
 ցուց արտալն : զի որոյ դու
 առաքեցար իմե - զի յեղի
 դմար քնս իմ թաղեցիս : մա
 նաւանդ եղբի զեղիքս տա
 ցես : իբրեւ լուսաւ զայոսիկ
 հայրն Լճոտն : այնու հե
 աւ արատաւօք և բա զուգ
 հառաջանօք աղաչեցր ընա
 զի փմասցե իմանե : այլ
 անապարհակից լիցիւղ զոյ
 նք : իսկ հայոն Գլոդոս : Կա
 տարսանի ետ և աւե : Տայար
 տիս խնդրել զքոյն : Եւ թ :
 այլ և զրկեցին : զի Է և
 բեզ օգուտն զբեռն մարմ
 նոյդ իբաց դեմ : այլ բա
 զուգ եղբայր չե օգուտ :
 որոյ կեա առաջի եղեալե
 զիբեզ նմանողք լիցին : Բայց
 աղաչեմ զբեզ : Թե չիցե
 ծանր դար տեմս : զի փա
 թով երթիցես : Եզգանդէր
 չըն որ Լճանաւ Եպիսկո
 պոսն բեզ շնորհեաց : բեր
 ցես իպատանս մարմոյ իմոյ
 : Ոյլ զայն զի խնդրէր Երա
 նելին Գլոդոս : իբր և ոչ թե
 հանդերձն ինչ զանկարեալ
 եր : զոր գիտէր եթէ յերկիր
 դառնալոցէր : Լճը զի հեշ
 տեաւ և իսողադուք հըրաժա
 րեսցե իկենացս : առանց մօ
 տակաց ուրուք լինելոյ : իսկ
 հայրն Լճոտն : զարմացեալ
 եղև իշտելն զաթանաւեւը
 հանդերձն : այնու հե
 աւ իբրեւ զքս տեսողի : ինա
 տեսանելոյ զքս իբարշապա
 ցըս նք փն երկիր պարաներ
 և փն չե զբաւալում ժամս պա
 տարսանի ոչ իշտէր տալ :

այլ

ԳԼՈՒԽ : ԻՋ : ՎԱՐՔ
 այլ Բարաժ արատաւօք հա
 րու թնաց զծեռս և զաշս նք
 և իրեւթացաւ անդրեւն դար
 ձեալ ի վանն իւր : աւելով
 աղօթս արա զի իմ ով հայր
 պատաւական : Երբեւ բնիկ
 լաւ իմանե զոր հայցեացն
 խնդալից եղեալ յաղի ան
 կեալ զհաւաքարհն զաւոր
 հանդերձ արատաւօք : Եր
 իբրեւ իկն ի վանն իւր : եր
 կու աշակերտքն նք որբիս
 դուժ ժամանակաց լե տե պալ
 տե ին զնա : Եւ առաջ եղեալ
 նմօ ասեմ : ուրեիւր պալտ
 ժամանակս հայր : Եւ նք պա
 տար խոնի տաւեալ ասե : Կոյ
 ինչ մեղաւորես : որ կերպ
 բանօք միայն և չիմ զանաւ
 միայնակեցն : քան զի տե
 ջեղիս : տեսի Եղով լուսն
 նկս յանապատին : Եւ Եր
 դարեւ իբրաւստին տեսիցա
 ղոս և այն պէս մեծաւ դո
 չմամբ և լալով ձեռք ար
 կուրծսն : Եւ ձեւ և ելեալ
 թմանացն հանդերձ պատե
 եօքն : զոր խնդրեցաւ իւ
 ժանե բերել յաղի անկեալ
 գնայր : իսկ արա չեմոյ զն
 քնդրտալ և և անել զքի
 Թե զինչ իցե : Կա տե լն
 ժամանակե ասելոյ : Եւ փն
 նակե լուսնոյ : Եւ Լըսն
 րեալ ինոյսանե անաւալ :
 Իրանապարհն փութոյրու
 տի եկն : քան զի Երաւի
 էր տեսել փոքրոյն և եկն
 այր փուս անգամ թեանել
 զնա : Եւ զամ ժամարկողոց
 ակամբ առաջի նկարէր և
 կատակէր Թե ցուդէ յառ
 աջ քան զերթալն իւր : նա
 զալեաւ հոգւոյն հատուցե
 իցե յամ : իսկ ի փութաւ և
 ելեալ երբորդ ժամեան
 Խանապարհին : գուցե զ
 բեշտակաց : և դասս մարմն

Երկր . և ամառի շրջ . և իմիջեմ
նր իմեռն և սպիտակուց արշ
ժառանգեալ զերբանելին պոչ
սու . զրբեմանեք յերկինս :
Եւ նոյն ժամայն երանելին
անտան յերեսս անկեալ և
զաւազն իվք զբնայն յանեալ
տակեր կական բարձեալ ող
բալով և հառաջելով իւր
զիս Թր պոչոս . իւր բնայ
նի զվերջին ողջոյն ոչ ըն
կալեալ : Եւ յարուցեալ այն
ու հեռե յերկինս . այնպիս
փռւածով Թեպէր հասանել
առ երանելին պոչոս . Թի
չե համեմատեք երազութե
թաշնոց ընծաք անտոյն եր
անելի ճեղոյն ու ինքն իսկ
յետ այնոսկ պատմեք . Եւ զ
այնու հետե համեալ իմ
աւմ վայրկեան զմեծ ուղին
հասանեք իցանկալին իւր .
Եւ մտեալ ինքն ըստ իւր
տեսանեք զերանելին պոչոս
իւր . Եւ հարեալ կանգնեմ
ունելով զպարանոցն . և ըզ
քեռսն տարածեալս . զառ
ալին կարծեալ թեկեմ իգա
նի ևս իցե . և ճուրբ եր
եալ հայրն անտոն ևս յաղ
թս կայր ի նմա : Եւ յոր
ժամ ոչ լուաւ զհայն Հառաջ
անայ նի . զոր սովորեք եր
անելին պոչոս հեծեծել
յաղթութե կակ իւր . իմազ
այնու հետե թե սքմարանե
երկրպագութե մատակեր
նի . որու մեկն զանի են թմ
ինչք սրբոց : Եւ ըաղցր ար
ապաճօք . և սաղմասիւր և
միտք . և առանգութք ին
անեցի պատման . յառաջ
անալ զԹաւորանի իմ պատ
մայ . Եւ իմ արարութե
մատարարակաւսնայ և զն
մեծ անտոյն . Եւ ճեղքել
իւր եւս փայտաւ իմ զի
իմ քեռայ թաղեցե . զի
գա

ԹՈՎ ՌԵԼ ԱՆԴՈՐԱԿԱՆ
բանել իմարմինս . այնուհետե
խորհուրդ իմիւր ասեալ կա
մեր անր իմանս թու թովոր
թալ . և զարձեալ երկ նոր
զերկայնութե . Եւ անապարհ իկ
մտաւ ճեղով բան զիւն ըստ
աւաւր ոչ հարեք վարեք ըն
Հառաջարկե . Եւ անեք ու
մեռայն և ես ընր . Եւ անայն
քու մոյ պարս իսկ . և ար
եալ մի իմարտեալ և զիս ու
կալիս . այս անապարհ ին
ցաղոյս : Եւ միջ դեռ ևայ
զայս զմտաւ աճեք . առիւ
ծք երկու ինկքին անապ
արտե իմարտե եկին Հաս
յն թաղեմայն ուր երկն :
Զոր տեսեալ երանելոյն
անտոյն . զառաջինն զար
հուրեցաւ . և յոյն այնորեկ
զմտան առ թի հարձարձեալ
զերկեալն երազմեք ինքն
եմ . և իբրեւ զոչնարս տես
անեք զն . իսկ առ իւր ճու
եկեալ հային առ մարմա
սրբոյ աւարին . և անկեալ
արառանք ինքն և թե ճա
րոջ մոք ոռնային . Եւ յիւ
նոսցեալ սրբոյն անտոն թե
լան և ողբան զոչն ճուս սր
բոյն պոչոս իմարմնոյն . և
յետ այնորեկ սկսան արեւ
զերկերի փոքել . և իբրեւ ըզ
րեցին զանցին իբրեւ առ
նալ . և երկայնութե նոյն .
նոյն ժամայն վարձս իմ
տակոյն առեալ հայրեին .
եկեալ առ երանելին անտոն
զգլուխս խոնարհեցուե
ին . և իրգուեին զառ և ըզ
ճեռսն . և նի իմացեալ թե
միտք իմարտեին իմաւե
անքն . Եւ զառապան առանց
երկու անապարհ . յայն ժամ
իմարտե զարմացեալ բերկ
ր . զի և տեսնօյ բնութ
ըզ լուսոյն իմարտե իւր
առ անապարհ իմարտե և հար
անի

ԳԵՐ
 անք. անքն իմացոյ ոչ ան
 կանքի. և ոչ քի թնշնոյ յեր
 հեր. դուշատ, նոցա օւ և
 Գրեմս :

Եւ ձեռամբ նշանացն արար
ծաւ հրաման տայր Եդցա եր
թաւ : Եւ յետ անաշոյ նշա
տաւ տւ զմարմինն ար եր ի
գերեզմանի ք սոգորուէ աս
օրէն եր : Եւ յետ աւուր
միայ անցէ լոյ : Իբրն օրնօք
ժառանգաւոր զմնացն աշխ
րհ գտան առնոյր - զոր երան
է լոյն պօղոսի ինքեան արար
ծաւ եր յարմաւենեաց : Եւ
յուդի անկեալ դարձաւ ի
վանօն իւր - Ե իբրն եւսս
ք յառաջ եղէն աշակերտքն
բան զի մայրն յամ ժամ գաւ
ստեան նք : Զայն ժամ ար
տառուօք պատմաց զամ եղ
եալսն իւրոց աշակերտացն :
Եւ իտօնի դատկին . Եւ այն
տակոսն ինին . միշտ զպէցն ալ
ուրախ չինէր զպարեգօտն
երանէ լոյն պօղոսի : Իփառս
քի քյ որուօ փառք յաւիտ
եանս ամէն : ԼՂրդ աղաճեմ
զամօք օրքրն թէ ռնուէ զայս
յիշել . զերանիմոս զմիշաւոր
զհաւաքող պատմութիս փոքր
իշտակ : Երանէ լոյն պօղոսի
գորոյ զպարեգօտն կամին
հաւատովք : առաւել բան
զթաղաւոր տկան ծիրանիս
հանդերձ . Իպտօիւ օրքոյն
իփառս քի քյ քն մէքոյ որ
ծամ փառք յաւիտեանս յաւ
իտենից ամէն :

Հարք Երանելուն Մարտիան
ոսի կրօնաւորի :

தாயுடைய - உத.

Տարեանոս-էր 1460
 արձայ պաշտօնի նկայ . և
 յոր ժամ եղև տասն հաւի
 ար

[illegible]

ՏՐԱԿԱՍԻ ԿՐՈՆԱԼՈՐԻ
 և գրեցաւ . եւստաւ զարդա
 րեալ . և ի տաւ տնէ իշխող
 քան լոյն . եւ տես զհինչ յայ
 լակեալս . կարծեաց . եւ ի
 դիւանս երեւաւ ինքն . և
 հարց եւեհ ով իցես դու . և
 համուստր . և զմորոյ եղի
 տես կրնն լուս զհինչ . և ցան
 կայոյ բնդ և եկի զխոսն և
 նամքից . և սոցաւ կրնն իգը
 լից ի իշխող զոչնէ ի նմ . և սը
 կիցքս յեւոզքայ արար . և ար
 զինչ իմ աղարթն . ի իմ զն
 նայս ունն լով . համոյ եղե
 ցա . և զսե մարտիանս . և ու
 տգրնմը զի ոչ գոյ իմ ինչք .
 ասե կրնն դու իման անցոյ զ
 քանցաւ իմ . և ունիմ տուծ
 դեղեցիկս . և ծառայս . և
 ինչս բազումս . և այլ բանս
 պարտական իստի . և գիր
 կրդ արեալ համբաւս . և
 վանէր զհաճուկ մարմնն .
 և իստի դադիր բանս . միչ
 իմանտեաց զայն և եւան յա
 ճէն ալ . և ասե մարտիանս .
 նախ եւից և տեսից . և զան
 ապարհն դիտեցից զիմբուցե
 եկեացդ և զմեզ իմնդս դացե
 յանկարծակի . և ու եյեալ ա
 րտաքոյ այրին կանգնեցաւ ի
 զմ բարձր զիմ և նայեր զն
 նապարհս . և միչ դեռ դաչս
 իւր տար և անդր ածիր .
 շրթեաց թծ գիտս նմ զիմի
 րնցն այն չաւ վաստակը . զդ
 ծուկն զոր իմանկալ եւեհ ալ
 իմանցաւ . և եւ սկսաւ լալ
 և աշտել . և հաստատեցաւ
 իմ . և ապա ի իմն իմին
 եմաւ յայն աւեալ հրահա
 նդիւն ան իւրաքար գարձեալ
 արտաք . և ժողովաւ իստի
 վանեաց զայն . և մրտեալ
 ի հոլուն եկաց բոկ օտւր .
 և զոն ալ զայն հայն տագը
 լուսն . և այնչաւ թելքն ի
 ծաճուկ անդամքն . և եւ

ՈՒ
 սեր ցանկն իւր . տես մար
 տիանն . եւ ի կարողեւ համ
 բերել անշիջ հոյն . և ար
 ձեցիւ իկից . զի իւր շիջա
 նուս հաշար այս չափ դառ
 նե . արջափ ապա անշիջ հա
 րն . ապա երկիր դու ալ ու
 անշիւ ի սկ կրնն իւր զաշ
 տեան նմ յայրի անդ . ի իմ
 ետես զի յաշաքաւ յանկով
 արտաքոյ . եւ ի ալ և կրնն յայ
 րն տեսանել զնա . և եւ
 տես իմել հոյն . այրեցեալ
 անդամք . զի ի բարձեալ ա
 սե . զինչ արարեւ զայդ .
 և զաւ զնա մարտիանն . զնա
 ով կրնն դու . փոքրս կորու
 սեալ եւ իր զհոյի իմ . զի իւր
 այս չափ դառնե շիջանուս
 հաշար չափ ապա անշիջ
 հաշուն ով ի զինչ ի կրնն դու
 զնա և ապա իստի զիմ կորի
 ջնս զյաշաքաւ իւր զաշտան
 և ի իմ ետես կրնն զոր ա
 րար ծառայն ալ մարտիանս
 զզլ և ապա յայդ . և հան
 եալ զզարդս յանշիջն . իւր
 կեց ի հոլուն և այրեաց զմա .
 և եւ կաւալ զոտից երանե
 լոյն . իստատեանցաւ լայով
 զյաճեցաւ իւր . և ու իտեաց
 զի ոչ գարձի ի տեան իւր .
 ալ ուր նա կամուցի անդ կե
 զուցե զհոգի իւր . յայն ժամ
 իստոն ալ զնա յաշաքիւց
 իմանս . զիմաւար կանանց
 և տես արարեալ զգրն իւր
 և իմանալ զարք . մնա հոյն
 զե տասն . հանդեաւ ար
 գատագաւ շիրհօքն ալ . ար
 և ուր իմանն իմ բաղաւն իւր
 շաւն առնէր . ի իմանդս և
 ինչեղեալս . իսկ իրանն լոյն
 մարտիանն հարարեաց զիւր
 անշիւ . իւր ետեան ամաց
 ապա ողջացան . բարեմկըս
 կից և ճարտարանս կրեալ .
 և զմե . և գահուր և ուրախ

Երկրին առաջնութիւնը և զիւր
 Եւրոպայի իսկ կրնն որ ի ծովի
 Եւ առ Երանելիին իմեն . քա
 յառուէրն նոյն գոր վի . հա
 ցին և ըրոյն աւեր . շուեալ
 Հիւանայր . զի երբ և դնաց
 կան որ խօսէր ի նմա . որո
 չէր հնար . և իմիտս իւր վա
 րանէր աղջկին իշադօթելն
 Երանելոյն . և աւեր զինչ
 խօսի կրօնաւորս այս և ուր
 կարէ երթալ իմիջ Համատ
 րաճ . ծովուս գաղտ . և ի
 րա խաչա կնքեալ զինքն Ե
 րանելին վաղս առեալ Ըն
 կեց զինքն իմիմանտի իմո
 րս ծովուն . Յայն ժամ
 ինչ բարձեալ յաւի եղև և
 խոռոկեցաւ յոգի իւր և կա
 կանդ ահ միմեալ շայր .
 և դիտէր նայի լոյս ի ծովն .
 ինչ գոնէ գնացին նոյն սր .
 առեալ ի ծովն ահա . և ա
 շեցին առ իւր . մի իմար սգոյս
 և ընկեր ինչ . և աւեր շուե
 ինչ մեռանել ի ծովուս ինչ
 ինչ ընկերսն իւր . և ոչ ի
 նել առ իմ մահու ծառային
 ալ . եւ աւա անտանէր զի
 նոյն սրն մարտիսն լաւ թոյն
 իմեր քան զծովն . և երկու
 գորքին յերկու յաւիւս նոյն .
 առնին այն պէս և սնդա
 տուք . զայն այն պէս սե
 սեալ ուրախացեալ գոշա
 նայր զայն և շարեալ առսր
 առն յիշեալ զիս հոգիւն յա
 դօթս քո սքգ ալ . քան զի
 մերձ իւր և տեղ և հոգւոյ առ
 վեմ . Եւ նախք զինչ Հե
 տոց երանելոյն ի ծով ահոր
 փնչ և ծովի գաւ զաչաց
 նոյն . Յայն ժամ առ ինքն ժո
 դովալ զինքն . առն ով եղ
 կելի գոռ ահա . որոչ էիր
 արժանի տեսանել զսրն ալ .
 ահա տեսեր և աւելցար ինչ
 մանկ . ահ նոյն ահա ինչ

ԱՐԲԵՐՆԵԼ ԵՂ. ԵՂ
 նել արժանացար . արդ Եւր
 մոռանայցես և զսր և ծովի
 զայս . և զաղտի զինչ սրե
 յես . և զխաւի . որ խաւա
 ոչ ընկալցի զգեղ . Եւ առ
 Թեալ առ մօր ահ . առ
 տաւ ինչ Համբարձի բնա
 կիւ իտեղովս արեւելոյ զի
 րեւար մօ . Եւ այն պէս զեր
 կու ահա զայն որմնացեալ
 էր . և ահա յոժրաւիւնա
 ծնելաց զինքն . և աղօթեալ
 Հաստատեցաւ իմօր ահ . յո
 առ և ըրեմեան . Եւ զի
 ուրախութեւր . զի քաղցր
 ցու հոգի նոյն աղօթեալ սր
 բոյն իմիմանէր . Եւ յոյ
 ժամ գնաց առ վեմ նաւ
 վարե բարեպաշտ . և աղօթ
 և ըրով . և մերձ եղեալ ի
 վեմ . Եւ առ զինչ աղա
 ճի Հանգիւրձիւ . և երկու
 յոյժ . և առաքելով զիւր
 երեւմեան . և ահա և վարե
 զնաւ յիւս հոյս . Եւ կիւ
 տեսեալ զգործն ինչ Եւ
 աղաքին . և այն ալ և առն
 երկուքն տեղ իմ և եղբայր
 Եւ կին իմ քրիստանա . Ե
 կեսր ի մերձ և առն զին
 ընդ զեղեալ զորձիւ և զգ
 րարեալ իմ և մօր և աղա
 և մօտեցաւ առ վեմ . Եւ
 Հարց զնա ամբարն երկու
 ինչ առն զայն որմնացեալ
 առն ինչ քաղաքուն ին
 զինչ Եւրոպայ . Եւ կին
 յեզրեմեան իմ և մօր
 նա . և առն զայն նա լոյս
 զմիմեան և առն . Եւ այն
 զնա և առն . Եւ առն
 առն զինչ զայն երկուքն
 բոյն որով մօր ծառիւն զոր
 իմ և զինչայր . Եւ առն
 կինն էր և մօր ինչաւ
 ինչ զբն ինչաւ . Եւ ինչ
 զնա ինչ և յաղաքանաւ
 և զնա կինն . Եւ մօր իմ

[illegible]

Ժգնութիւն Բագրատի զարուհ
 Եւսեբիոս ամսոյ յաւաք քն
 զգնէն հաւաքարին զանոց աւ
 աղջկին իւ աղաղակ Է Էթ
 Եւսի կատարել երկուց ամս
 րցն գնաց նաւաւորն և կիկն
 իվեմն . առ իմեռանել և անհ
 նել իմմանն յաղախնոյն քիւ
 եւ Էթրու ելին իվեմն . դք
 տին զԵրանելին մեռեալ զա
 կենգամն իբուսն . ունելով
 Է ինքեան զհացն և զջուրն .
 որ եր երկու ամսուս պաշար
 եւ շացին ուժգին և երանելի
 ին . քանզի բուրեւ հոռ ան
 ուլուն իմարմնոյն . և ոգնու
 եալ համարել զնշխարս նմ
 իջուցին ինաւն . և գնացել
 ի դամարն . տարան ի Եւքս
 զնապիս պաղիւտինն ա . Էր
 պատմցին եպիսկոպոսին զմ
 եղիւալսն . վարց մեծաւ պառ
 ուսն և երգով հոգեւոր
 քաղցին ինշումաւր տեղով
 յորմ բազում նշանք շինեին
 ինն զեալսն . և ի հիւանդս .
 ի կաւս քիւ պի մերոյ . որու
 վառք յախաւսն ամեն .

Արք. Երանէ լոյ՛ն . սիմէ ունի
սիւնակն ջուէն :

ԵՐԱՆԵԼԻՆԻՐԵ
 ան էօրեաշարեն տնօրեայ
 ասորց . իմամանս բարե
 պաշտարային ընդհ . Եւ
 փինչ շեռ պատանէ տին էօ
 ւնի յի կեղծցոյն Համապօղ
 զգրեալսն խոզոսէ առ արեւ
 41 . Եհէէրունէ յոսմէն .
 անասիրէ տեղեկանայ . Ե
 Ենէ վէ փոխուէ Հոգոցն զը
 ինայրն . Եւ զայս պիտիս
 չուեալ առ իմայն Հառաւս
 էր զենքն իգործս քարուէ .
 Ե գաղտ իմնդայն Երեմեա
 իվանս եղէ կրօնաւոր . Եւ այն
 100

ՈՅԱ

արարին . առ եղն . էւ եր
անելին չիմեոն գթացեալ ի
նոսա արար աղօթս . և հրամ
այեաց արկանել զատաման
սն իբերանսն իւրեանց . և
իբրե արարին այն պէս . առ
ժամայն ողջացան . երթեալ
ամատամանցն իւրաքանչիւր
իտեղիս իւրեանց պնդեցան
էւ յետ այսորիկ իբրեւ յայտ
նի եղև առարինուէ առնայ
եկեալ հրամանաւն իբարձ
ացուցին զսիւնն քառասուն
կանգուն . էւ կայր երանեա
լն . ի վր սեանն բացօթեայ .
յամարայն իտեգակնա կեզ
չինելով . և ի ձեռայնի իցուբա
ն ի ձիւնն ժուժկալ էր . էւ
եկեալ ոմանք աղաղակեալ ի
վեր առ երանելին ինդրեց
ին ինմանէ թուր բղնեցուց
անել ի մեքմակայ լեռան որ
էր անջորդի վայր . և ուղեորք
վաստակեին յոյժ ի թրոյ . էւ
երանելին խոնարհեալ յաղ
աչանսն . և հրամայեաց նո
ղա ի վերուստ իսեանէ անտի
և ասէ . գնացէք յայս նշան տե
ղոթ . ի լեւորին այն անջորդի . և
բոն ցեք և տացէ ձեզ ամ
թուր լի հայցմանց ձեր . էւ
նք հաւատով գազացեալք ի
նմանէ գնացին . և բոնցին ըզ
նշանակեալն տեղին . և եւ
թուր յորդաբուռն և առատ .
և ուրաքայան ամ ուղեորք
և մեքմակայ լեւորին այնմիկ .
էւ բազում վտանգաւորք ի
ծովու և իցամաքի . կոչելն
յոգնուէր զանուսն օրբոյն սիմե
ոն իսնդրել յայ . օգնէ ից .
և առ ժամայն փրկէր զնս ամ
ին զուժեկ իւրեանց աղօ
թիւր օրբոյն . էւ յետ քա
նուսն և ի օթն ամաց որեկաց
ի վրտեանն լանդեալ խաղաղ
աբ ի վր . էւ ի թուրեալ զերա
նելին թաղեցն մեքմակեանն
իւր

ՈՒՄԵՈՒՆԻՍԻՒՆԱԿԵՅԵ
իւր . անտոն . աշակերտն
երանելոյն սիմեոնի . և նորին
սպասաւորն . էւ օրեայ զած
աչաճոյ վարսն . էւ եր
ննջուցն երանելոյն յամենան
սեպտեմբերի . միւն . յաւուր
տարեմոթի . ի փառս քի աջ
մեքոյ որե ամհալ անգրաւ
յաւ իտեանս ամեն .
վարք . և բանելոյն իւրեանն

ԵՐԱՆԻԿԱՅՈՐՆ

մեր իշարեան . եր յաւ
ուրս սրբոյն կոստանդիանոս
ի . մեծի արքայի . իգաղայ
քաղաքէն . էւ եին ծնողքն
նք հեթանոսք . և երթեալ
յաղեկան գործոյ ուսալ քի .
և ծանեալ զճշմարիտ հաւա
տաւն քի . և մկտեցաւ . լու
աւ զճգնողական վարքս սր
բոյն անտոնի . գնաց առնա
ւ արարեալ առ նմս ամբոս
երկուս . ուսաւ զամբաղա
քավարուիս նք . և զժուժկա
լուէ համբերուէն . և եր իշա
րեան յայն ժամ ամաց հեգե
տասանից . վաղճանեցան ծե
նողքն . և զամ ինչսն իւր
բոյն իտեաց կարօտելոց . և կը
րօնաւորաց . և գնաց յանու
պատ . մաղեա և մաշկեղէն ըզ
գեատիւր . և կերակուր էր նք
թուղս . թէ . և բազում փոր
ձուրս անցուցին լիմա դե
քն . և շարժեին զցանկութ
մարմնոյն . և նշանաւ ի աշխն
հայաճէր զգեան . և երկար
ժամանակաւ առանց իրցի
ժուժկալեալ տօթոյ և անձ
րեոյ և ցրտոյ . և ապա շինեաց
խորժիթ . իշայնուէր օրն աչա
վրս չորս . և երկայնուէր օր
նաչափս ութ . և բարձրուին
օտնաչափս . Ե . և հանդէս
իգեանի խորգովն . և ամաւ
ուր առաւելեալ ի ճգնուլ թի
վար

Վարդան շարժարեւր զանձն
 իւր . քան զի ժամանակսի .
 աղւհայց ուստի . Եւ ժա
 մանակսի թընեալ ոսքն .
 Եւ մնչւեղն ամայ ութս
 նից . ի ճիւղոյ . Եւ այլ կերակ
 րոց որ պարարեւր ընտրմին
 ոչ հաղորդեցաւ ամենւին .
 Եւ մինչ գեռ երիտասարդ
 էր պատահեցաւ աւազակաց
 ի հանապարհի . Եւ հարցանէին
 ք իւրսին . Եւ ասէին եթե
 անկանի իր իմեռաւազակաց
 զինչ աւանդիր . Եւ ասաւ . մերկ
 մարդ . յաւազակաց ոչ երկնչե
 ւ թողէալ զնա դնացին զնոր
 ի ճեղքն երանելոյն իւրսին ի
 բազում սղբանչելիս արար
 անձայնցիկ որք հաւատով
 ինա երթային . Եւ բարոյ
 դիւտհաք . Եւ հիւսնդ ար
 աղօթիւր ծերունոյն բժշկե
 ցան . Եւ զվայրի երեւ ընդելա
 ցոյց երեւնաւանի ամառնա
 Եւ զբազումս ի հելլենացոց
 Եւ հերթաւ անողաց դարձոյց
 յանդիսառէի Եւ յաղղափառու
 թի . Եւ սահմանեաց Նըղով
 իւր . Երանելի Հայրս իւրի
 ոն . որ առանդ պաշտա մանց
 Եւ աղօթից ոչ ինչ ճաշակել ա
 մենւին . Եւ ժողովեաց առ
 ինքն կրօնաւորս . երեք Հա
 զարս . զրօս ուսոյց զգաւտա
 կրօն Քրիստոս . Եւ յառուր
 իմոց աղեհաց տարաւ . զամե
 նեւեան յալօին Եւ անհաց քզ
 պտուղն . Եւ հրամայեաց նց
 մտանել յալօին Եւ ուրեւր
 շափ Եւ կախիցին . Եւ մտին երեք
 Հազարքն Եւ երոսն ամենեքե
 ան . որ Հափ Եւ կամեցան . Եւ
 այգին ամենւին ոչնուազեաց
 Եւ քան զայլ ամացն տարնապա
 տիկ առաւել եղև գինի . ի
 յայգւղջն յայնմի աղօթիւր
 ճեւրոյն . Լա՛ ինքն սք ծե
 րունին իւրսին . զբարի յըն
 ջու

ԳԼԻԻ . ԻՅՈՎԼԻԲԻԼԵ
 ըստն Եւ զվերախոսուս
 Եւ մտէ կեանքն իւր ան
 մենեցուն . Եւ բանելոյն
 բոյն անտունի առաւազ
 դիւտայ . Եւ մանոյց աշակ
 տացն . Եւ ասէր ոնչ բան
 կատարէի յեզ Եւ բերի . Եւ
 նիւն ի մէկ ջիւղեւ առ թել Եւ մե
 լերի ի մարմնով սրբոյն մեծ
 անտունի . որք արեգակնա
 փայլ ճառագայթի զեւրաց
 Եւ այն պէս սղաց մեծաւ
 ուսոյն . որ զմեկն իւր մարմնով
 զերանելին զայն Եւ զեւր
 ջանելն ոքն . Եւ երբեմ
 ն զեւր երաշա ժամանակս
 յոյժ Նեղացան . Եւ հայրս
 ինքն Եւ քին իւր ծերունոյն
 իւրսին . աղօթել առ իւր
 Եւ նր աղօթեալ առ ան
 իւր անձրեւ Եւ շաւելի
 ամբարուք . Եւ քան զի ոչ
 կամիր զերկրաւոր փառս
 մարդկան . Եւ բազմաւ
 բոխն որ պայրի առնալոյ
 ճախեալ ի լեռնէն Եւ զընաց
 ի իկիւիայ . Եւ ինաւին բժշ
 կեաց զգիւտահարս . որ անդ
 պատաւեցան ինաւին Եւ
 նացնաւն ի հոռմբոյր
 ահաւոյից իւր . Եւ իւր
 ծերունի ի յեւանեցաւ առ
 ոն . իսկ դիւտահար իւր
 քաղաքիւ ճայնէին յանաւ
 զերանելին իւրսին . Եւ
 թեալ յառաջին իւրսն առ
 կայր երանելին Եւ յանաւ
 նախքան զմտանելն առ
 Եւ ապա անախ զնաց իսկ
 իայ կողմ . Եւ սիւքիս առ
 անեւոր . Եւ զերիս ամս
 թելով իսկ դրեւ զերանելին
 իւրսին Եւ ոչ եղիտ . Եւ
 դիւտալ Հրեի միջ . Եւ
 յեւայն դիւքիս . Եւ իւր
 նեից մարտարէ րմն
 ցաւ իսկ ի կայն զողորմ
 նե բազում սղանելիս

ՆԵԼՈՑՆ ԻԼԱՐԻՈՆՆ
 Լուսնայ զայս գնաց Նաւեալ
 սիւքիս իսկիւղիւս կըզոր. և
 գտեալ զերանելին անդ. ԼԵՅ
 եալ եղև ոչսակաւ խնդոք
 Լուսնեալ սրբոյն իշաղիոնի
 Թէ և անդ համբաւեցաւ ան
 օւն նր. գնաց անտի իդամ
 աստ. և եր անդ որջացեալ
 վրշապիւ. և բաղուս վնաս առ
 ներ. և սքն իշարիոն աղօթ
 իւր եսպան զվրշապն. Եւ
 յաւուր փոք շարժ եղև մծ
 յոյժ. և ծովն իսահմանի իւր
 մէ փոխեցաւ և զնաւն իցամ
 աքեհան. և տեսեալ արք
 տեղւոյն այնոր իկ զծովն
 մտնեալ. երկէան եթե ըզ
 շէնան ընկշմեօք. և քնեաց
 եալ յափշտակեցին զսքն իշա
 րիոն և կացուցին իծով եղբոն
 քան զիսխէն. և ոչ կամեր
 գալ զկնի նր մի փառաց. և
 զնրք քիտեին զսքանէն ի
 գործն սրբոյն. վս այնոր իկ
 աղաշեցին զնալ յգնել նր.
 և նրհամք արձեղացս իւր յեր
 կնեա աղաշեաց զամ. և եր
 իցն անգամ արարեալ զնշան
 արքոյ խաշին իվերայ երկրի
 և իվերայ աւազոյ Ժողովն.
 և իսկոյն դիզացեալ ծովն ի
 բարձունն. սակաւ սակաւ
 սկսաւ ցածնուլ և յետտրաւ
 նալ և գարձաւ մինչև իսահ
 մանն. և ամ Ժողովուրդ գոհ
 ազեալ զնմանէ փառս տային
 ալ. իսկ օք ծերունին իբրեւ
 Թաւոս զիւանդ փառաւորեալ
 յայտնի եղև անուռն իւր. մի
 տեալ ինաւ գնաց իկիւրոս
 և Թաքեալ իծածուկ տեղւ
 որ. ալ ամ և անդ յայտնեաց
 զերանելին. քան զի որ քան
 նալ փախէր ի փառաց. և ոչ
 կամեր յայտնի լինել անու
 ամբ. նոյն քան ամ զնա հո
 չակելի տակերս քան չելեօք
 իվե երկրի. քան զի և անդ
 այս

յայս աւարքն կիւրոս կըզլ
 յանուանէ ճայնարն և դիտաւ
 գային առ նայ. և բաղուս
 ամբոխ Ժողովեալ եր առնայ
 եւ ելեալ անտի և ս փախ
 եաւ և եթեալ եգիտ վայել
 ուշ և անկասկած տեղի բաղ
 ուս ամսաւ օք. և իտեղւորն
 այն լեալ եր բբեք բաղին
 կուրց. և եին բնակեալ անդ
 քալմուռն դիւաց. իսկ երան
 ելին իշարիոն արարանդ ամս
 հինգ. և հալածեաց զբաղմ
 ուր դիւացն. Եւ զտեք
 տեղւոյն այնոր իկ անդամա
 լոյժ լեալ. բժշկեաց բան
 իւ աղօթից. Եւ յոր ժամ
 եղև երանելին իշարիոն ամ
 աջ ուրծուհից. Հիւանդաց
 աւ և կոչեաց զմիւր ճաւուր բը
 նակիւս տեղւոյն այնոր իկ.
 սիւքիոսիւ աշակերտիւ իւր
 ով. և երդնիցոյց զնս եթե
 յոր ժամ վախճանիմ. իմով
 խոսովս Թաղեցեք զիս. որ
 յանձն իմուսն. և ոչ ալ ինչ
 և անդեր ձով. և իտեղւորս յայս
 մի դիւք զիս. և զաջս իմ մի
 խոսանէք. իսկ յոր ժամ մեր
 ձեցաւ յեւանել հոգւոյն.
 երկարեաց յողե մարուն. Թ
 աւեր ինքն օք ծերունին.
 ել հոգի քե՛ր երկնչիս և
 դուցաւ. ել հոգի քե՛ր երկ
 մտեցեք. 4. ամ և առայեղ
 եք քի. և իմահուանէ երկրն
 շիս. զայս առացեալ առան
 դեաց զհոգի իւր օք առաժ
 եւ Ժողովուրդն պաշտին
 զնա իբրեւ զօք ալ ուր և եր
 իսկ. Բայց վս պատուիրանի
 նր ոչ իշեցին փոխել զխոր
 գնն. և իտեղւորն յորուս
 Հոամայեաց անդ Թաղեցին
 զնա. իսկ աշակերտն ծերոյն
 եւ սիւքիոսեկաց իտեղի իշա
 րիոնի. քան զի կամեաւ տա
 նել իվանս իւր. և ոչ ետ
 ուն

ՈՒՅ

ուն ժողովուրդքն և ասեն
բաւ լիցի եթէ թողցուի չեա
անալ իմենը զգանեն պատու
ական. որում արժանաւորեց
աք Թալ նմա առ ճգ. և Թալ
անդ պազեւոյ զըրեբզման
սըբոյ ճեթոյն. բայց ժողով
ուրդքն զչարհին զսիւսիոս
կասկածելով ինժուէ գողան
ալ վսթ նշարիս ներանելոյն.
վսթորոյ գային և գնսյին առ
նայ. Եւ տնկեաց պարտեզ.
և այնու խաղաղացոյց զնս.
սէր տունել և ունել և քն
խաղաղակաւ և հաւատացոյց
զնս յինքն. և յետ տասն ամ
սոյ գողացաւ զնս խաղաղ Եւ
եւոյն և տարաւ ի վանս իւր ի
պաղեւտին. Եւ ժողովեալ
եպիսկոպոսուն քնկրօնաւորք
և սաղմոսիւք և անհոյսթ երգին
խաղաղեալ. և ասեն և ին ո՛չ
էր այլ այլեալ. և ոչ թուշ
աղեալ մարտոյն և ո՛չ խոր
գն և ո՛չ կնկուղն. և ոչ ծած
կոյն երեսացն այլ ագուէն ալ
չանգեալ երեցս երանեալ
և հայրն հարանց օրն իւրիոն
հոկտեմբերի. իմ. օրն.
ի փառս քի այ. որում փառք
և պատիւ և գոհուի. այժմ
և անգրաւ յաւիտենիւ ամեն:

վարք. ԼՂդախնոյն քի.
Եփրոսինեա.

ԸՆԵՒ ԱՅՐ ՈՒՄՆ

մեծատուն. յաղեկսանդրիա
քաղաքին. որում անուն էր
պափնոտիոս. յոյժ երկիւղ
ած յայ և ինսամասար պատու
իրանաց նթ. լյա տար կին
զպարկել շտոմ և արժանի իւր
ում լաւ բարուցն. յազնու
ական ազգէ գոշով և նայ.
Եւ էր ամուշ և ոչ ճնանէր.
Եւ իբաղում տրամուէ էր այր
նթ

ՔԼ ՈՒՄՆ. ԻՐԱ. ԱՆՔԵ

նթ վս այնորիկ. զի ոչ ունեց
գոք որում թողցե զսատու
ած սիւր. ու զի յետ վս
ճանիւն ինչքն թարեք կա
գաւորեացին կատարելոյ.
իսկ կնոյ ճթ տե սանելով
զայրն յայն պիսի տրամուէ.
ոչ դադար էր հպատակելով
իսթ եկեղեցիս. և աղօթիւք
և պազօք զամ. աղաչէր պար
գեւել նմա մանուկ. և բաղ
ում գանձս յաղբառս. և ի
սթ տեղիս ծախէր. Կոյն
պէս և այրն նթ պափնոտիոս
շրջէր ի վանորայսն. յուզել
ով թէ արգեօք գտանիցէ
մարդ արժանի այ. որ աղօթ
իւք կարացե մաղթել և
կատարել զըղձու ինչ. Եւ
եկն ի վանսն փառած տկեցաց
յորում վանիկանն մեծ առա
ջի այ. և մոեայ ինքրս մա
տոյց սակաւ գանձ և նստաւ.
և սկսան իխօսս որե որեւէ
թ նթ. Եւ եղև թ սովորուէ
ծանօթ ուր և վանիկանին.
և ք այլ եղբարցն. և յետ
ժամանակի. ճառեաց արա
ւուն դիրսն. և արամն յանձ
ին կալաւ զաղաչանս պափ
նոտիոսի. և աղաչեաց զամ
տալ նմա պտուղ յորովայն.
և լուաւ աղաչանաց նթ. և
կնորձեաց նթ դուստր փ.
Եւ տեսեալ պափնոտիոս
զվարս արաւուն. ու իյր
իբաղեա ի վանագն յայնում
տի և զամուսինն իւր բարում
անգամ անէր անդր. անել
յաբա սեն. և յեղբարոն. իս
Եւ զատուցե այ մեկն. եղև
տենէ անտի. և իբեւ եղև
վեց ամաց մկրտեաց զնս և ան
ուանեաց Եփրոսինէ. և իբե
զացին ի վթ ճթ ճնողր իմ.
զի էր կայտառ առաջի այ. և
գեղեցիկ. երեսօք և բար
տեւելեամք յոյժ. Եւ իբե

եղև ամաց երկնատառնից .
մայր նր վախճանեցաւ . իսկ
Հայր նր ծնացեալ . խրատեաց
զնա գրով ընթերցմամբ . և
այլ իմաստութիւնք . և պատահ
եաց ամողակ բնութիւնք . ու
պատուի աղօթից գոչով . և
այն քան եղև . ուսուցեալս
մինչ զարմանալ Հօր նր ըսյն
քան ուսուցման իրաւունքն նր .
եւ Համբաւ նր եւից զբաղ
աթն յաղարս ուսուցման իրաւ
ութիւնն և առաքինութիւն . այլ
և մարմնոյն նկարագրութիւն . և
տարապոյն գրութեւ վայելչա
կան գեղեցկութիւն . եւ բա
զուէր յազնուեկանաց և իմե
ծաւնեաց յըզնուեմ նր . ճրգ
եալ լինին . առի առնուլ ըզ
նա որոց իւրեանց իկնուէ .
և բազուէր նեղեկն ըզՀայրն
նր . բայց նա այսու տարագու
ղանս տեսեր զնորօք . եթէ
կամք Ծն եղիցին յոր ժամի
դեպ ժամու այց արածիկն նր
մա . և զայս յետոյ միտն իմե
ծաց առաւելեալ քան զամե
նէսեան պատուով և մեծութիւն
կրօնեաց զպափնոտիոս պա
տուով և մեծարանօք . և իոյժ
սիրոյն որ առ միտանս . Հաւ
անեցոյց զնա ողորական բա
նիւ . աւլ զգուսար իւր որ
դոյ նր կնուէ . և յանձին կա
լեալ արարին լի սովորութիւն
խօսս Հաստատութիւն . և իւր
սակաւ ժամանակի . առեալ
պափնոտիոս զգուսարն իւր զե
փոսինեա . որէր . ժ . ա
մայ . գնաց ի վանսն բազու
ինչ տարեալ ը իւր առի մը
իւր իւրաւն եղբարցն . և խօ
սեալ ի վանականին . ծանոյց
եմա եթէ այս պառւղ . աղօ
թից քե . զոր աւա մատու
րի առաջիւր . ու զի արօ
թեւ սցես զն նր զիկամիմք ըզ
նա աւլ յամուսնութիւն . եւ
Հրա

Հրամայեաց վանականն ի իւ
նէլ իբրինդուհինի վանացն
ախօսել ը նմա և աւելել . և
խրատ տուեալ ասաց յազու
գըս պարկեյտութիւն . և վրասկ
ցուէ . և յոյժ օգտակար եղև
նմա բան իւրաւանական զոր
լուաւ . եւ արարեալ նոյ իբ
րե երես աւուրս ի վանսն .
ուսկն գիր լինէր եփոստինե
սաղմու երգութե զոր լի ժա
մու ժամու սեկն . և տես
եալ զիւրաքանչիւր ձեպու
մնն և զարամագրութիւն վայել
ուչ կրօնաւորութիւն զարմա
նայր . և զուարճանայր ը վարս
նոյ ասելով . երանելի ինն
արքա այսոքիկ . ոյր աշխար
Հիս այսորիկ ու լեւոյտանք
են և յետ մահուան զկեանք
սքն յաւիտեանականս ժառան
գեսցեն . և սկսաւ սիրտ նր
իզդ ըզնն դալ և ինախանձ
երկիւղի մայ . իսկ յետ երկ
առուրդ . առե պափուախոս
զվանականն . Հրամայեա Հայր
Լոգեոք առ աղախին քո զի
եղև պարգե յեղ և աղօթեա
ցես նմա և երթիցուէ իբա
ղաք . և իբրեւ գնաց եփոստ
նէ առնա . ընկեց զինքն իյո
տըս ձերոյն ասելով . աղօ
թըս արա ինձ ազաւեմ զքեզ
ու զի մե ապրեցուցեցան
ճքն իմ . և տարածեալ ըզձե
ռքս իւր արանս ասե . մե
որձանայես զմա յառաջեան
զլինել ինչ . դու ինքն և զա
ղախինս քո զայս Հոգասցես
ու զի Հաճոյ եղեալ քեզար
ժանի լիզի ը այնոսիկ որք
Հաճոյացեալ են քեզ . եւ
այն պէս աւելեալ ինոցանե
գնացին . իսկ Հայրն եփոստ
նէի յոր ժամ գտանէր միայն
ակեագոր իբրաղաքին . աւեո
տուեն և առնէ ըրնդուսն ը
թի . և ազաւեմ աղօթս առ
նել

նեւ զի իւր և զի զըստերն
 իւրոյ . եւ զգաւ ի իւր
 տակի տօնի որ զվանսն շին
 եւաց . և առաքեաց վանակաւն
 եղբայր մի . հրաւիրել ըն
 պագնուտիոս . ի յիշատակ ա
 բառուն . և երթեալ ի տունն
 իմաց արարնատանացն . եւ ի
 հրաւիրողեմ եկեալ պագնու
 տիոսի . և իռաւ . ինոցանէ ե
 թէ յաղօթս գնացեալ և չե
 այսր . Լուաւ եփոսիսն և
 կոչեաց զեղբայրն . և ևս առ
 հարցանել ցնա . քանի եղ
 բարբեմ ի վանսն և նա առ
 դձ . և . ծԲ . եղբարքն .
 և ասե եփոսիսն եւ եկգայե
 ռք որ կամիցի նաեւ . Ըսե
 նի արասն . ասե միայնակե
 ացն այտ . և որոք կամի գալ
 ընդունի . և նա առ իսկ ա
 մենեքեան իմի եկեղեցի սաղ
 մոսին . և հաւատար պաշեն
 ասե միայնակեացն զսղմուե
 լըն իմասին սաղմուեմք .
 զպաշէն իւր արաւնէ իւր օչ
 ամ կամի և հանգուրժէ . իսկ
 նի զամկարք որ ինչ ի վանսն
 շին արքիւր եղեալ Լուրցա
 ներ . և ասե զեղբայրն կամե
 ի յոյժ . ի յիսել անծին և մտա
 նել յայդ վարս . քայց երկն
 չիմ ի հօրե իմմ . վս զի ան
 տի իրաց աշխարհիս համոզե
 տան տալ . ասե ցիտ միայն
 կեացն . ասե ապա կսկես ցե
 այր զմարմին քո . և մի . մտա
 ներ զայդ արտի գեղեցկութի
 յախաւ անարտաւ . այլ բոլո
 րով իմք զանձն քո հարսնա
 ցոյ քի . որ կարողի շնորհէ
 քեզ փոխանակ անցաւ որիսայն
 որիկ . զանանց տրտայոչին
 իւր . արդ լուսնեան դերժ
 եալ զգեստ ել իտանէս . և
 երթ ի վանս և ապրիս . իսկ
 նի լուեալ զայս և արտոժեալ
 մտադիւրութի ընկաւ լուսն
 ասի

ՎԼՈՒԹԻՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԼՈՒՍՈՒՆ
 ԵՎ ԿԱՐԵ ԳԵՐ . ԵՎ ԴՆԵՐ
 մեկ յաշխարհայեցեալ և ար
 զի զիւրեք ընդ օչ պաշէն
 ասե ցնա միայնակեացն աշ
 խարհի զհայր քո տանել
 եմ ի վանսն . և յամեւոցե
 երիս կամ . Դ . առաքս
 ան գու միայնակեաց մի և
 ասի կամիս առնէ . Եւ մն
 գեւ նի զայս ի օսեին . և ին
 հարսն նի . և տեսի աշխարհ
 ակեացն ծանեաւ եւ Լուր
 գնայեալ ողջունի . և ասե
 քեզ արաւատեցար . և ասե
 միայնակեացն . եւ ի յի
 ատակ հօր վանացն . և աս
 աց վանականն որքաւ և վայ
 երես յաղօթից նի . իսկ նի
 ի նրագին եղեալ . և բոլ
 ում պէտա առատայեւ առ
 եալ եմուտ ինաւակ և գնաց
 և ել ի վանսն . Եւ եղի ի
 յինելին նորա անդ . արեւ
 եաց եփոսիսն զԼուստար
 իմ մի ի ծառայից իւրոց յեկ
 եղեցին . որ կոչի ի հուր
 ու . և որոք եղացեւ ան
 միայնակեաց ամ տիս . և
 նախախնամութիւն այ . ան
 ծէրոմ իսկիտե եկեալ վա
 առեք զձեռագործ իւր յե
 րկ ետես զձերն մանու
 ձաւնր եղեալ կոչեաց զն
 և առեալ գնաց ի տուն իմ
 տեւեալ եփոսիսն զգե
 յեա ողջունին . ասե ար
 արա հայր . և նի արարեւ
 աղօթս նաւան . Եւ աս
 ցեցին . Եւ ասեք . Եւ
 ունիմ Զառայայ . և մայր
 իմ վախճանեալ . և ինչ
 յոյժ մեծուե զոյժ . վս
 ընչից իւրոց կամի տալ գեւ
 յաշխարհ անհրաւել . և ես
 ոչ կամիմ ապականի տալ
 անուել արաւի և դարձ
 անուել զանէ զօրն իմ եւ
 կնչիմ . և զինչ տարից օչ

[illegible]

աղաչեմ զքեզ Հայր սբ միւր
 անբ. յաղաչելոյ զամբ. օմբ զի
 դառնիմ վաստակացօմ ից քոց
 քան զի ան Հեա եղև աղակս
 իմ քո դաւաճանքն իմ. իբրև լու
 առ քանեականն. արամեցաւ
 յոյժ. և Հրամայեաց Հարկա
 նել ժամ. առի ժողովել եղ
 բարոյն. և իբրև եկին. ասե
 ցին արարեք սեր եղբարք և
 վաստակեցէք շաբաթ մի. և
 անկեցեք և աղաչեցեք զամբ
 զի յայտնեցի մեզ ուրեղոս
 արև պահողաս. և անկեցին
 զշաբաթն ամենեքէսն. և ոչ
 յայտնեաց ամբ ումք ինոցա
 ւ. քան զի ողորթքն եկա
 սին. յաղթելն ամենեցուն
 ցըն. քան զի աղաչէր նա զամ
 ռէ յայտնել զհրքն. իկին դա
 նուէն իւրում. իսկ ամեղ
 բարոյ զարմացաւ քործն.
 քան զի յայտնեաց ամբ նշ. իսկ
 արատն սկսաւ մոխիւտալ ըզ
 նա և ասել. օհ ի քանիք սեր
 պատնուտի. և մի տրամիւր.
 այլ դո՛հագիր դո՛հ. զի յոր
 ժամ կամեացի մի. յայտնես
 ցեղմա և գիտացեա յաղագս
 նի. և զի զայս սառադիւ գի
 տեա. եթէ ոչ մատնեաց զին
 քոյ. ի՜նչ արեմ. այլ իբարի.
 վախճարիկ ոչ յայտնե ցաւ
 մեռ. ի մեկի. քան զի ե
 թի իւար ինչէր. ոչ անտես
 առնիւր ամբ զվաստակս քո և
 զքանս որոցուցիք վս անու
 ան նի յամ սբո. առաւել
 և սիմեզ. այլ ք ճողոյն սրբ
 բոյ գնացեալէ. ասա թի
 ոչ յայտնեք քործն. Օայս
 սիկ լուեալ պատնուտիդ.
 և աւանդաւ. սակաւ ինչ
 միտնարեալ գնաց իրողաք
 դո՛հանաշով զայ. և ինչ ամ
 չով բարի ոք վարուց. Եւ
 յետ սակաւ ժամանակի դար
 ձեալ գնայր ի վանսն. և ող
 ըն

Զոյն տայր եղբարցն. և Դար
ձեալ գնայր ի բաղաքն. իսկ
ի միոսմ աւուր եկնալ իման
սըն. ասե ասկաւսի միմեա
րիմ որով իրալս իմաւմաստ
նայր յամեղիմամ իբաղաքն
ոչ քաղաքիմ իմորմորեւոյ.
յիշելով զբարի զաւակն իմ
լլոն ցնա վանականն. կամի
իւօանել ք. Եղբորմի որ եկե
ալէ իմալստանն թեոգոսի
թագաւորի. և ասե ցնա ւ
դաշեմ զբեզ զայր Հրամայեա
լի տեսից զնա որ ասացեր
Եւ կոչեցեալ զագապիոս ւ
սե ցնա. առ զտէր պափնո
տիոս և տար առ տէր մարա
դոս. ում զի օգտեացի իմա
նն. և ասեալ զնա տարաւ.
իսկ նա իբրեւ ետես զՀայրն
արտասուօք շի եղև. իսկ
Հայրն կարէր եթէ վս զշը
մանն. և Համբուռն ոչ ծանեալ
զնա վս թաքչում լոյ գեղոյ
նր. յանբաւ պահոցն. և յան
ջափ գետնա տարաժուէն.
եկնկղովն ծածկէր զերեսն
իւր. զիմի դուցե նշանաւ ի
միւր ծանկի նմա. և իբրեւ ա
ղօթեցին նստան. իւր սկըս
աւ իւօսել քնմա. վս սիրոյ
և ողորմութեւ ճգաւտաւէ.
իսկ ինօսելն մարագդոսի.
սիրան պափնոտիկ թնգայր.
և ամենեկիմ շնոյր արաւսաւ
օք և ուրախութեւ և Հնարաւոր
իւր եթէ մարթ ինչ եր գեր
կըս արկանել և մաւակից շի
հեշտայ պատկառէր և ծոց
կաշէր ինոր Հրդոց անձինն.
և բազում ինչ իւօսեցեալ յա
ղագս Հոգե շալ ուրծոց. գը
նացապփնոտիոս իմարագդոս
է. կեալ առ վանականն ասե
ցնա որ ան. տէր իմոր քան
օտեցոյ իմարդն այն. քիտե
ան ար. պէս անկաւ ք. նա
գործ ինչ ում թե որդեակն
գար իմարագդոս. և յանա

ԳԼԽ. ԻԶ. ՎԼԻԲԱԶԱԽ
իմեր. Եւ Հրամայեալ լոյ
բարցն գնաց իբաղաքն. իսկ
մարագդոս արաւեալ իման
սն ամս. ԼԻ. Կիւանգաւ
Հիւանգու ի որով և վախճան
եցաւ իսկ. Եւ ի կարն ի
անգ. եկն պափնոտիոս իման
նն. և յետ սովորական իւօ
իցն ասե ցնա անկանն. որ
թող տեսանեմ զբայրն մար
ագդոս. քան զի յոյժ փոփ
ագե անձն իմ ինա. և կոչեալ
զագապիոս ասե ցնա. տար
զտէր պափնոտի. առ Եղբայ
րն մարագդոս. քան զի կարն
եմ այլ ոչ. և ստեպանել զնա
Եւ երթեալ պափնոտիոս
անկեալ իմ անկողնոյն ուր
անկեալ գնէր մարագդոս.
Համբուրէր զնա տելով.
աղօթաւորա իմ երայ իմ Հայր
և տէր Եղբայր զի տացե ինչ
անձ մի իմարագդոս. զմարգեկ
ին իմար. զի ոչ և ստեպ
ացեալէ անձն իմ իտրմու
թեան. ԼԶ. Եւ ցնա Եղբայրն
մարագդոս. մի արամիր և
մի արտասուէր. քան զի
աստեկ միջ շեռ եւ. Կ
ւանգու ցանկեբեզ վս նորս
այլ աղալեմ կաց ալարկն ա
ուրս երկու. և մի թողոր
զիս. ասե ցնա պափնոտի
Հրամայեգեր. ոչ և ս
ից զբեզ երիս աւուրս. իսկ
իբրեւ եւաւ երրորդ օրն. և
գիտաց թէ երթայոցե այն
ու Հիւան տա ան. կոչեւ
զնա առ ինքն զՀայրն իւր
սե ցնա որով Հիտեգոր
առիս տօրիւնեաց ու կամ
ցաւ. և կատարեաց զգնակա
իմ. կամիմ որ անտրու մէ
նիգիս յայսմ օրն յաղագս դըս
տէրն. քոյ եփրոսինէ. քան
զի եւ եմ տաւապեալս
եւաւաւասիկ տեսեր և Հաւա
տացեց. և մի ումք տար պա

ԵՅՈՅԴ. ՔԻ ԵՎԻՐՈՍԻՆԱ
 տէ՛ն. զմարմնիս Բաց Ի ԲԵՆԷ
 ԼԱՍԿԱԼ ՀԱՅՐԵՆ ՈՂԲԱԼ ԼԱՓԻՆ
 ԵՒ. ԵԿԱՄԷՐ ԿՈՒՄԱՆՈՒ ԿՈՒՄԱՆ
 ԵՒ զԱՄԲԱՆՈՂԱԼ զԱՄԵՐՆ
 ԲԱՆ ՂԻ ԿԱՐԾԵՐ ԵՄԱՔ ԺԱՄ
 ԵՈՏ ԻՂԻԵՐ ՀԱԼԱՆՈՒԹ ՀԱՍ
 ԽԱՍԻՂ. ԵՒ ԵՍԵԼՆ ԵՄՈՅՐՆ
 ԵՒՆ ՂԻՆՔՆ ԳՈԼՍԱՐՆ. ԽՈՅՆ
 ԵՒՄՈՅՆ ԾԱՆԵՄԼ ԻԳԻՐ ԱՂԱՍ
 ԿԵՐԱԳՆ ԵՐԻՆՆԱԿԱՆՔՆ. ԼԱՔԵ
 ԳՀԱՅՐԵՆ ԻՐ ԵՎԻՐՈՍԻՆԵ. ՀԱՄ
 ԲԵՐԵՄ ԱՍԿԱԼ ՍԻ ՀՐԱՄԱՅ
 ԵՄԱԼԵ ԶԵՂԵՄ. ԵՂՈՒՐ ՂԱՄ
 ԲԱՆՍԻՔ. ԵՄՐ. շՓՈԹԻՐ. ԱՂ
 ԻՐԵՆ ԵՐԿԻԷՂԱԾ ԵՄ. ՈՒՐԱԿ
 ՂԵՐ ԻՒՐ ԵՂԻՂ. ԵՒ. ԲԱՆ
 ՂԻ ԵՄԱՆԶԻՆ ԿԱՂԱՅ ՎԱՆԱԿԱՆԻՆ
 ԹԵ ՈՒՆԵՐ ԻՆՏԱ ԲԱՂՈՒՄ.
 ԵՆԹԵ շԻՆԵ ԳԱՅՅ ԱՄԳԻԳ ԻՄԱ
 Մ. ԵՄՐ. ՄՈՒՐ ԳԱՅՆ ԻՄԱՆՍ.
 ԲԱՆ ՂԻ ԳԻՄԵՆ ԵՆԵ ԵՄՅ ՎԱ
 ՐԻ ՄԵՂԻՍ. ԵՄՈՂԵՍ ՄԱՐ
 ԻՆՔ. զԱՅՍ ԱՍԱԳԵՐ ՄԱՆԻԳ
 ԵՄՅ ՂԵՐԵԿԻՆ ԻՐ ԻՆԵՆԱ ԵՅ
 ԻՍԿ ԱՄՓԻՆՈՒՄ ՍԻՆՏԱ ԳԱՅ
 ՎՈՐ ԵՐԿԱՅՆԱԾԵՄ. ԻՆԵՄՅ
 ՄԱՆԻՐԻՂՈՒ ԳԻՆԵՆ. ԻՀԱՆԳՈՒՐ
 ԺԵՂՈՒՆ. ՂԻ ՄՐ. զԱՅՐԱԳՈՒՄ
 ԳԵ ՂԱՄՂԵՐԻՆ ՈՐԳԵԱԿՆ ԻՐ.
 ԵՂԻ ԵՂԻԳԵ ԳԱՐԺԱՆԱՐ ԱՂ
 ՄԱԼԵՐՆ ՆՈ. ԵՆԻՐԵՆ ԵՄԵՐ
 ՂԻ ԻՄՍԻՄԱՆԵՒ ԲԱՆՆ ԻՐ
 ՄԱՆԱԳԵՄՅ ՍՀՈԳԻՆ. ԻՐ. ԿԱ
 ՄԱԼ ԻԿԱՄՍ ԱՅ. ԻՀԻԱՅՄԱՆԵ
 ՄՈՂԻ ԻՔԵՄՍ ՄԱՆԱԼ ԻՄՅՐ ՈՒ
 ՄԻՆԵՄԱՅ. ԵՆ ԵՆԹԱՅԵՄՍ Ի
 ՆԵՐՔԱ ՄԳԱՄԻՆԱ. ՄԱՆԵՄ
 ՐՈՒՐ ՂԵՐԵՍՈՐԵՆԻՐ ԿՈՒՐԵՄՅ
 ՂԱՄ ԼԱՍԿ. ՂԻՆԵ ԶԵՂ ՄՐ.
 ԵՆ ՆԱՅ ՄԱԿ. ԹԱՂԵՔ ՐԻՍ ԱՅ
 ՍՐ ՄԵՄԱՆԵՒ ԶԻՀՐԱՇԱԿՍ ՄԻ
 ՍԻ ԱՅՍՈՐ. ԵՄՈՂԱԳԵՄ ԼԱՆԿԱՔ
 ՊԵՐԵՐ ՍՈՔ ԿՈՐԱ ԿՈՂԿՈՂՔԻ
 ԻԿԱՐԱՄԱՆՈՔ ՈՒՈՐԵ ԻՄ ԳՈՏ
 ԵՐ ՎԱՂ. ԻՆՔ ՈՐԳԵԱԿ ԻՄ ԶԱՅ
 ԶԻԿ ԳԻՄԱՐԳ ՈՅ ԵՄՈՒՒ ԺԱՄԱՆ
 ՄԱՄԱ ԺԱՄԵԳԵՐ ԻՆՔ ՂԱՂ. ՈՐ
 ԵՆԱ ՄՅԺԱՄ ՄԱՀԱԿԻԳ ԼԵՄԱԿԻ
 ԲԱՐ

ԲԱՅՈՒՆ
 Բարեւոյց քոց ։ Բարեւ ։ զե
 ւորոց վերագէշեր Ի ծառութե
 նե թշնամոյն ։ զԲարեւ անց
 եւ Է Իշխանութիս ։ Եւ պե
 տութիս որ զեւակ իմ քաղցրեկ ։
 Եւ մտեր ի կեանսն յաշխանակ
 անս ։ Եւ շուեալ զայսոնկ
 ագապիս յայտոյշ Է եւ ի հե
 մացմանե ։ Եւ զարմացմամբ քն
 թացեալ առ զանականն պատ
 մեաց զգործն ։ Եւ եկեալ
 փռած անակի վանականին ։ անկ
 եալ ի վիս ասեւ ։ Հարսն քե
 շշմարիտ այ մերոյ ։ Եւ դուս
 տր օրբոց մի մոռանար զքն
 դանեկիցն քո ։ Եւ մի զվանմ
 անան զայս փարախ ։ այլ աղ
 օրեւն պարգև իլ Եւ մեղ իմաստ
 ուր արիւքար վարեալս
 Հանդիպիլ ի կեանսն յաշխ
 եանականս ։ Եւ քն զայն Է
 զարքայութի ։ Եւ ի կեց քար
 ուր Եւ Է Հրամայեաց Ժամ
 Հարկանեւ լղի Ժողովեացին
 եղբարքն ամ ։ Եւ իբրեւ եկ
 ին ամենեքեան ։ Եւ լուան ըզ
 գործն ։ Զարմացան մեծաւ
 դարմանալեօք ։ Եւ փառաւոր
 եին զամ ։ որ առնեւ սքանչ
 եղիս ։ Իսկ միոմ յեղբարցն
 միականի եր ։ Իբրեւ ողջուն
 եւ աղ զսք երեսս նք ։ Եւ յն
 Ժամոյն բացաւ անկ նք ։ Եւ
 ետես Եւ աշեր զամ ։ Եւ ամեն
 եցուն տեսեալ փառաւոր տե
 նեին զամ ։ որ առնեւ Հրաշապ
 իս Եւ զոցցե օրինակ փրկուե
 րոց կամին ընծանալ իմեօր
 Եւ նք ։ Եւ մեծապ օգնեալ
 Եւ յաշխալ քեղեւն իսրբոյ կու
 սեն եփրոսիմեա ։ Եւ աղմոս
 իւր Եւ աշուր եղին դեա մի
 դերեզմանի Հարցն ։ Բան Հայ
 րն նք զամբնէս եւ յեկեղեց
 իս Եւ ի վանորայս ։ Եւ յօտարան
 ոցս ։ Եւ յաղքասս ։ Եւ ինքն
 Հրաւարդեալ յամե օրոյս Եւ
 Գի ։ Եկն ի վանսն Եւ լուեաց
 ին

հնցն դասերն իւրոյ մեծ ամ
մի իմարեղոյ լաստիւն յոր
մէմ իկեն դանուէ իւրում եփ
րոսինէ . զնէր յատակի . և
կացեալ ըն ի վանսն ամս . աս
սն . բարիորք քաղաքավորու
թիւ . լծողեալ զն զկրօւորն
փոխեցաւ յերկինս . և թաղ
եցին մերձ առ դասերն իւր
ոյ եփրոսինէ ազգօրն . փառ
աւորելով զտր Ծի որ աս
Համբերուէ սիրողաց իւրոյ .
և փառաւորն զնս . ի փառ
սրբոյ անուան իւրոյ . որում
փառք յաւիտեանս ամէն .

Այսք երանելոյն մարիամայ
եգիպտացոյն

ՆՍԱՅՍԵՐԻ-ՔԱՂ

աբէն աղեկտանդրիա . եգիպ
տացոյց գուշաբ մեծասանց
էր . և յաղնուական յաղգէ .
և էր առուս քրիստոնէութիւն .
և յոր ժամեղէ երկրասան
ամեա . արհամարհեաց ըզ
գուծ ծնողացն և ապական
եաց զկռաւորն իւր և ետ
զանն իւր ի դառն և ի չաք
ախա առնակուէ . և նստաւ
իպանտոկի . և յուսմբէ ո՛չ
առնոյր ինչ զմանյաք ցանկ
կուէն մարմնոյն . զի երթեց
են բազումք առ նայ . ետ
այն պէս եօթն և տասն ամ
թաւալէր յաղբս մեղաց .
և ապականէր ի բոքբոքում
չնուէ զյոգունս երիտասար
դաց . իսկ իմիջում առաք
անսանէ ամբոխ բազում որ
երթային ի ծովն . և տեղեկ
անայր եթէ ո՞ր կամիցին
երթալ . և գիտաց զի երթ
ային յէմ վստանի սք խաչ
ին . զի երկից պարցեն պատ
ուանիս փայտին քի . եւ
ասն իմիտ իւր գնացից և
եւ

Ես ը սոցա խառնիւ . զի
եմոր այն շափ ժողովորեն
են իցեն պոռնիկք որ պիտ
քի իւրեանց կին զայս և որ
Հելիով գնաց քաղաղալ ի
ծով եգրն . և եմուս ինաւ
և փոխանակ վարձուեալուն
գանն իւր ետ նց նաւավար
ացն . և բազում մարդիկ ի
նաւերոցն ընկեց ի չաղբս
պոռնկութիւն . և նաւեցին յէմ
և նայ ոչ դադարեաց ի չաղ
գործոցն . եւ իւրեւ եւս
տուն սք խաչն մերացման
որ իսկ պտեմբեր . ժդ .
ընթանային բազմալ ժողով
բոյնունն ը առաւօտն յեր
կր պագուէ քի . ընկալ խաչ
ին քի . խառնեցաւ և մարի
ամ ի ժողովօւրդն . և եւ
զկնէ կց զի մացն յեկեղեց
ին . եւ յոր ժամ գնացին ի
դուռն եկեղեցոյն անննե
եան նք մօտին . և մարիամ
նայ արտաքոյ . քան զի քի
ային զօրութիւն սրբոյ խաչին
արեւելաց զնա արտաքս . և
բազումանամ ջանաց հոան
եւ երբեմն ինքն միայն . և
երբեմն խաչան և ոչ կարաց
զինոչ ապր ի յայ մտանել
մա աներեղոյն զօրութիւն սրբոյ
խաչին . եւ գիտաց որ ը
անաւակ գործոց իւրոց ոչ
արեւմտաւորեցաւ մտանել
և իկալն նր արտաքոյ որան
նայեցաւ ի յէր և ետես ի
որանն եկեղեցոյն սրբոյ
ուէն . զպատկեր ամենաբար
հոյ ամածնին . ունելով է
դերկս իւր զտղայագեալ ամ
մեր . յայն ժամ արտաքուս
ի յ պաղատանօք արաչեաց
առն . երաշխաւորեա զիս
ամէն ամէնալ սք կոյս ամ
ծին զի մօհց յեկեղեցին և
այլ ոչ և սաղ զանն իւր
չար գործս պղծութիւն .

ԻԱՄԱՅ ԵՔԻՊՏՅՈՒՆ
 պիտի պաշտասանօք իբրացուս
 ժայսն եւաց հեծեծանօք և
 դառն արատառօք : և որք
 մոտեցին լեզուսն զարման
 անին լե ընթերցանդ գարծն
 նո . բան զի բազումք էին
 որք ճանաչեին զնա . այնպի
 սի անառակ գործով շեալ .
 ապա յետ բազում արատառ
 ացն . որ երաշխի առնէր թղ
 տիրմայր անածինն . Թոյշ
 ապին բռնաբնէր Հրօրն զ
 տանել և առ ժամայն եմուտ
 յեկեղեցին և արժանաւորեց
 աւտեսուէ և երկր պագուէ
 ամեն անեալ սրբոյ խաչին
 յոր ժամ Հայրապետն Գեթ
 աղուցանէր իաեսուսէթն ան
 ժողովագեանն . իսկ յետ
 տեսուէն ելեալ առաջի ա
 ճնա արուսէոյ անածնին .
 անկաւ իմի երեսաց իւրոց
 և երկիր եպագ . և արտասու
 օք գոհանայր . և ոպ յերաշ
 խաւորն . խնդրէր ցուցան
 ել նմա ճանապարհ փրկուէ
 զի օր այլ գարծցի իքաղաքն
 իւր և իստանն . և իստաւ ճոյճ
 ոպ լծի իպանկերէն որ սե
 կր . եթէ անցանիցես լե յոր
 դանան . բարի Հանգիստ գգն
 ցես : յայն ժամ գիծացեալ
 ի Հրաման պատուիրանին .
 երկր պա գեալ արատառ
 օք գնաց . և յառնէ փոքր
 խնդրեաց փողոսի . և ետ նը
 մա փող . և առեալ : Գ .
 փոքր նկանակա Հացի . և ե
 Հարց զճանապարհն յորդան
 անուստէ . որք դուռն որ
 տանի իյորդանան գետ . և
 ցուցին նմա դուռն և զճան
 ապարհն . և ելեալ գնաց ի
 յորդանան . և յեկեղեցի
 սրբոյն յովհաննու . մտեալ
 աղօթեաց . և Հաղորդեցաւ ի
 իմարաց և յարեն . որդոյն
 ալ . և իջեալ առ ափն գետ

ոյն

ՈՒՔ
 ոյն եգիպտ անդ նուապիսի պատ
 րաստական . որ էր վանացն
 սրբոյն յովհաննու . և եմուտ
 անդ և անց լե յորդանանն դի
 մեաց լե յանապատն . և որ չափ
 բաւեաց . Գ . նկանակն Հա
 ցի շատացաւ նովաւ . և յետ
 այնորիկ զխոտ դաւար վայրի
 ուտէր . և յոյժ նստեալ աշ
 խատեր զառաւրինն . բան զի
 մինչև իստան ամ զգնցողին
 Հանգերձիցն . որ անց եալ
 էր ճգնացեալ զգեստէն .
 և յետ այնորիկ մերկ ամենև
 ին շրջէր . և զգաւար վայրի
 այնու Հետե ոչ Հատա նէր
 ճեռօքն . այլ զնէր գերեսն
 իւր յերկիր . և ատամամբքն
 ոպ զանտոսն կրծէր և ուտ
 էր . և այն պիսի ճգնուէ ե
 կաց յանապատին . իսկ ամ
 խաղչեալ իտապոյ . և ցրտա
 ցեալ ներքէր մարմինն ի
 ցողոյ երկնից . և իսով և իծա
 րաւ . և յանդադար յաղօթս
 և յարտասուս : Եւ յորժամ
 կատարեցան աւուրք կենաց
 նո . տնկեաց ան իմիտս քրդ
 նաւորին զոսիմոսի երանե
 լոյն . ուղղափառ և բարե
 պաշտի . որ էր իմանոր էիցն
 յորդանանու . երթալին երբ
 սագոյն անապատն . տեսա
 նել լծի կցէ որ բընա կեալ
 անդ իծառայիցն ալ . և այն
 պիսի խորհրդով ելեալ իմա
 նացն . և անցեալ ի յորդա
 նան դնայր ի խորին յանա
 պատն . մինչև տուրս բը
 սան . և շրջէր յանապա տին
 և աղաչէր զան . ցուցաւ ել
 նմա եթէ իցէ որ բնակեալ
 անդ . և ամեն էին ոչ ետեւ
 դադան . կամ երէ . կամ լծա
 չուսն . Եւ յոր ժամ զօր Հա
 սարանի աղօթս կայր . տեսա
 նէր իստորոտ վիսի փոքր քս
 տուեր մարդոյ . և կնքեալ զը

շա

ՈՒԳ.

բանաւ խաչին զերբն ան և զամ
անդամն ան ճամբ . քան զի
կարծեաց երևմուտք . դիւա
կան տեսանել . անկատար
քշգրտիւ տեսանէ զերանելի
կինն զի երթալ ի կողմն Հա
րաւոյ . մերկ և թուխ . մար
մինն սեւացեալ խոտոյարե
գաւառն . և Հեր գլխոյն պա
կաս և սպիտակ . իբրև զար
եւ . անթանայր ճերուէին զո
սիմոս զկնք . և անկողն ալ
երանելի կինն սկսաւ քա
շել . և երթեալ եմուտ ի
ճորմի . և յոր ժամ էլ շաներ
յայն կոյս ճորոյն եհաս և զո
սիմոս յայսմ կողմանից լուսն
ճորոյն . և մեծաւ երգմամբ
ճայներ և աղաչէր զի կացցէ
և տեսցէ զնա . և նա առն ու
զոսիմոս . թե՞ր կամիս . տե
սանել զմեղաւոր կին . արդ
եթէ յօժարիս տեսանել
զիս . ընկեալ զփիշոնդ քո զի
ձաճկեցից զմարմինս իմ և
շահեցայ յաղօթից . բոց .
և զոսիմոս զթիկուէնս իւր ի
նա դարձուցեալ ընկեց ըզ
մաղեղենն . քան զի իճայն
ելն զնա զոսիմոսի և խօսե
լն դարձաւ առնա երանե
լի կինն . և եկն յայս կոյս
ճորոյն ինեւրոյ դիմ . և առ
եալ զթիկուցն ճերոյն պա
տեաց մասն ինչ իմարմնոյն .
և ել ի վեր առնա և առնան
երկոքեանն իմ երեսաց
իւրեանց և երկիր պագին մի
մեանց . և քան զառն քան
մինն զմիւսն առնել աղօթս
առն երանելի կինն . քեզ
արժանէ մատուցանել աղօ
թոս զիբազանայր և Եսայաի
ուշիս . իբրև լուսալ զայն
որ առնան կոչեաց զինքն
և զբազանայր և Ես . և օրա
ցեալ առն գուգրազանայր
թէ պատիւ ունիս . իհիաց

ԱՐԲԵՐԴԵԼՑԻ . ԻՐԱ
մանն զարհուրեցաւ և այս
զարհոս . բայց անսպասել
քանանի նր . մատոյց զաղօթ
սն և կանգնեցաւ . ապա
զաչեաց և այսն զարհոս . զե
րանելի կինն . զի և նա արա
ցէ զաղօթս . եւ նր տարա
ծեալ զճեռս իւր յերկինս
կաց լուսն եմանի բագր . մասն
և տեսանէ զնա և այսն զոսի
մոս . զի կանգնալ յօրս կան
կուէն մի բարձր յերկր . և ե
կեալ իմիտս իւր ճերն . ի
թէ Հոգի ինչ իցէ և կեղծա
որուք կայ յաղօթս . եւ զի
տացեալ երանելի կնոջն ըզ
խորհուրտս մոաց ճերոյն
մասն ում Հայր զոսիմոս . թ
ե՞ր խորհուրտս բերն իմ
տալ քո թէ երևուի ինչ ի
ցեմ . Հաւատարմե՞ն Հայր որ
կին եմ մեղաւոր որ և տես
նէս զիս . անձ միկեացի ըզ
մեզ իմարեալ թիկուցն սատա
նայր . և ապա ճերն իբրե
րեաց ինմանէ խորուէ . մ
խորհրդոյն . յայն ժամ իբ
տան Հանգիւ միմեանց և ե
Հարգ երանելի կինն զերկր
եթէ ում իղեն մարդիկ յայ
խարհի քրիստոսեալ և և
թագաւորը մայրելն . և ի
րոն առն մարտ . բարե
մարտն աղօթիւք քո . եւ
աղաչելով առն զոսիմոս .
մայր աք պատմախնայ մար
քո զեմ մի քո միջէ . և ք
ցնա երանելի կինն որ ի
ուշիմ մարտ բարիս ալ մեղ
կան և անցաւ որ իմանէ թէ
նէ իմ . և գարելի և անոյ
կտալի իշուելիս արդ . եւ
երգմեցոյց զնա ճերն պատ
մել զամ . որ իմանալ թէ ի
միւսէ ցճերուէն իւր զոր
սն զամ . խոսարմանալ
իսկ երանելի կինն . Հաւա
նելով առն զգործս իմ պատ

ԱՄԵՅ Ե ԳԻՊՏԱՅՈՅՆ
 ԹԵՅԻՆ ԿԵՆԱՄԱՆԻ ԳՆ ՀԱՅՐ
 ԿՈՍԻՏՈՍ . ԱՂԱՍՈՐԵՆՈՒԽՍ
 ԻՄՈՒՆԻ ԾԱՆԿԵՅԵՅ . ԵՂԱՍԻՍ
 ԾԱՆԿԱՆ . ԵՆԱՄՆԱՍՈՐԱ զՈՒՍ
 ՍՐԵԽ ԿՈՒՆ ԱՂԵԿԱՆԻՐԱՅՈՅ
 ՅԳԻՄԱՅՈՅ . ԱՄՆԱՐԿԵՅԻ
 ԳԴԱՆԻ ԾԱՆՂԱՅՆ ԻՍԵՅ . ՀԱՐ
 ԵՅՈՅ ԱՂԵՂԱՆԵ ԳԱՆԿԱՆԱՂՈՎ
 ԱՂԿԱՐԳԻ ՄԻ ԸՄ ՄԻՆԶԵ . ՂԱՍՏ
 ԳՈՐԾՍ ԻՐԻ ՄԻԱՍՈՒԹԱՅ . ԱՂԱՆ
 ԱՂԱՍՈՐԻՆ ՂՎՈՂՈՆ . ՈՐ ԲԱՅ
 ՈՒ ԱՄՆԱՐԱՎ ԺԱՀԱՆ ՀԱՄԵՎ
 ԸՆԿՆԵՐ . ԵԼԵԻ . ՂՈՐՈՒ ԻՍՈՒ
 ՈՒՄ ԿԱԶԿԵՐ . ԱՈՅ ԹԱՐՈՅ
 ՄԱԾԵԱԻՆ ԱՂԵՂ ՂԱՄԻ ՄԱՅՈՅ .
 ՈՒՄ ՎԵՐԱԳՈՅՆ ԳԵՄԱՂԵԻ .
 ԻՍԿ ԻՅԱՆԱՐՈՒ ԵՂ ԲԱՆԵՅՆ
 ԽԱՍՈՒՎԱՆՈՒԹ . ՎԱԿ ԼՈՒՍՐ
 ՀԱՅՐԴՈՍԻՏՈՍ ՂԱՆԱՄԱԿ ԳՈՐ
 ԾՆ ԻՄ . ՍՐԳ . ԹՈՂՈՒԹ շՆՈՐ
 ՀԵՎ ԻՆՃ ՄԵՂԱՆԱՐԻ . ՈՒՄ
 ԱՄՐԱՆ ԹՈՂՈՒ ԵՄՄՈՐԳՈՒ
 ԿԱՆ ՄԱՆ ԿԱ ՍԱՐԶԻԽԱՐՈՒԹ
 ԵՂԱՆ . ՀԱՅՐԻՆ ԳՈՍԻՏՈՍ . ՈՒՄ
 ԵՐԱՆԵՂԻ ԺԱՅՐԻԿ ԹՈՂԵՎԱԶ
 ԲԵՂ ՂԱՄԻ ԳՈՐ ՄԱՅՈՅԵՐ . Ա
 ՈՒՄ ՄԻԱՅՆ ԹՈՂԵՎԱԶ . ՄԱՅ Ե
 ԵՐԸԱՆԿՈՒԹ ԺԱՍԻՆ ՀԱՄԵՎ
 ՍՐԲՈՅ . ԱԵՐԱՆԵՂԻ ՆԱՀԱՄ
 ՎԿՈՒԹ ԴԻԱԿԱՂ ԱԺՈՒՎԿԱՂ
 ԵՎԱԶ . ՆԱՄԻԵԳԱՐ ՎԵՐՆԱԿԱՆ
 ՂՈՒՍԱՐԹԱՅՈՅ . ԵՂ ՎԱԿ ԵՐ
 ՎԱՆԵՂԻ ԿԻՆՆ . ԱՂԱՅԵՂՈՎ ԱՂ
 ՎԱՆԵՂԵՐԵՂ ՀԱՅՐ ԳՈՍԻՏՈՍ .
 ԳԻ ԻՍԵՂԻ ՀԻՆԳ շԱՐԵՎԻՍԵ
 ՈՒՐԵՐ ԵՐԵՅՆԱ ԻՆՃ ՀԱՅՐԲՈՅՈՒ
 ԹԵՅ ԻՅԱՄՈՒՎԱԿԱՆ ԺԱՐՄՈՅ
 ԱՄԱՐԵՆԵՆ ՈՐԴՈՅՆ ՄԱՅ . ԱՂԱՄ
 ՈՒՐԵՎԱՅ ԿԱՄ ԻՐԻՎԱՆԱՆԻՐ
 ՈՒՄ ՈՒՄ ԿԱՄԱՄԵՅԵՅ . ՄԱՅ
 ԱՂԻՆԱՐԱՐԵՐ ԵՐԵՅԱ ԻՆՃ . Ա
 ԸՄՈՐԳԱՆԱՆ ՄԻՐ ՎԱՅՈՅՆԵՐ
 ՄԱՅ ԿՈՅՈՍ . ՄԱՅ ՎԱՍԱ ԻՆՃ ՍՐԵ
 ՄԱՅ ԳԵՄՈՅՆ . ԳԻ . ԻՆԵՎԱԿ
 ՄԱՅԱՂԱՄՈՐՈՍ ՈՐՈՒՆՀԱՂԱՐԵՎԵՐ
 ՄԱՅԱՂԱՄԱՆ ՕՐԻՆԱՅՈՅ . ԵՂ
 ՄԱՐՈՒՎԱԶ ՀԱՅՐԻՆ ԳՈՍԻՏՈՍ
 ԵՐԱՐԵՎԱՅ ԱՂՈՒՍ ԱՂԱՐԱՆ
 ԿԻՄ

ԻՍԵՂԱՆԱՆ . Բ . ՄԱՐԱՐ ՅԱՆԱՄ
 ԱՐՀԱՆ . ԱՀԱՍԵՎԱՂ ՎԱՅՈՅ
 ՄԱՅՈՅ ՈՒՄԱՐ ԻՆՃ . ԵՂԱՍԵՐԵՐ
 ՀԻՆԳ շԱՐԵՎԻՏՈՒՄ ԱՈՒՐ Ը
 ԵՐԱԿԱՍ ԵՎԱՐԿ ԵՂԿԵՀ ՍՐԵ
 ԵՂԱՐՄՈՅ ԵՂԱՐԻՆԵՆ ՈՐԴՈՅՆ
 ԿԱՄ . ԱՂԱԿԱՆ ԹՈՂԵՎԱՅՈՅ
 ԱՂԱՅՈՅ յԵՂԵՐ ԳԵՄՈՅՆ . ԱՀՈ
 ԳԱՅՐ ԹՈՒՍ ՎԱՅՈՅՆԻՅԵ ԵՐԱ
 ՆԵՂԻ ԿԻՆՆ Ը յՈՐԴԱՆԱՆ . Ա
 ՆԱՅԵՂՈՎ ԴԻՄԱՐ . ԱՂԱՄԱՐ
 ԺԱՄԱՅՆ ԵՀԱՍ ԵՐԱՆԵՂԻՆ .
 ԱՄԱՐԵՎԱՂ ՂԱՅՈՅ ԽԱՅԻՆ Ի
 ՎՐ ԳԵՄՈՅՆ . ԵՂԱՅՈՅ ՈՒՐԵՐ
 ՈՒՄ Ը ԳԱՄԱՐԻՎՐ ԵՐՈՅ ԱԵԿՆ
 ՎԱՂԱՐՈՒՍ . ԱՄԱՅՈՅ ԿԱՄ
 ԱՂԱՅՈՅ ԳԵՐԵՐ ՍՐԵՎԱՆ .
 ԱՀՈՒՍԱՄԱՐԵՆ ԻՄ ԿԱՄԱՀ
 ՀԱՅՐ ՄԵՐ ՈՐ յԵՂԿԻՆՍ . Ա
 ՀԱՄԲՈՒՐԵՅԻՆ ԳԴԱՆԱՆ յՈՂ
 ԸՈՅՆ ՍՐԵՎԱՆ . ԱՀՈՐՈՐԵ
 ԳԱՅՈՅՆԱՄԱՀԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅՆ
 ԱՄԱԿԱՂԵՐԻՍ ՀԱՄԱՍ ԳՐԵՆ
 ԵՂԵՐ ԱՄԱԿ . ԲԱՆԱԿԱՆԵ
 ՄԱՅ ԻՅԵՎԱՍ ՄԱՐՄՈՅՈՅ . ԵՂ
 ԱՂԱՅԵՎԱՅ ԳՈՍԻՏՈՍ . ԳԻ Բ
 ՄԻՍԱ ՄԱՅ ԽԱՐԻՆ ՎԱՅՈՅՆ ԸՅՈՐ
 ԴԱՅՈՅՆԱՆ ԵՐԹԻՅԵՂԱՅ ՄԱՅՈՅ
 ԻՄԱԵՂԻՆ ԳՈՐ ՎԵՐԵՂԱՅՈՒՍ
 ԵՂԱՄԱՐԵՎԱՂ ՂԱՅՈՅ ԽԱՅԻՆ
 ԻՍԵՂ ԳԵՄՈՅՆ . ԵՂԱՅՈՅ ՈՒՐԵՐ
 ՈՒՄ Ը ԳԱՄԱՐ . ԱՈՒՄ Ը ԿԱ
 ՄԱՐԸՐ ԿԱՆ ԿՈՅՈՍ . ԱՂԻՎԱՅ
 ՄԱՅԱՂԱՄԱՆ ԻՍԿ ԳՈՍԻՏՈՍ ՎԱՄ
 ՈՒՐԱՄԱՆ Ը ԸՂԵՎԱՂ ԳԱՐՃԱՆ
 ԻՄԱՅՈՅՆ . ԱՂՈՒՄ ՈՒՄ ՀԱՐԳԱՆ
 ԵՂԱՄԱՆՈՒՍ ՎԱՄԱՐՈՒՎԱՆ ԿՐ
 ԿԱՅՆ յՈՅՈՒՍՈՒՐ ԵՂԱՅՈՅ
 ՄԱՐԸՐ ՄԱՐՈՅՆ . ԵՂԵՎԱՂ Ի
 ՎԱՆԱՅՈՅ ՀԱՅՐԻՆ ԳՈՍԻՏՈՍ ԳՐ
 ՆԱՂԵՎԱՂ ԻՂԵՎԱՆ ԿԱՆԳՆԱՂՈՎ
 ԱՂԻՎԱՅ ԿԱՄԱՄԱՆ . ԱԻ
 ԵՂԱՅՈՅ ԵՀԱՍ ԵՐԱՆԵՂԻՆ . ԱԻ
 ԳԻՍ ՄԵՆԵՎԱՂ ԵՐԱՆԵՂԻ ԿԻ
 ՆԵՂ . ԱՀՈՒՍԱՐՄԻՆ Ը ԿԱՐԳԻ
 ԵՐԻՍԱՆԵՐԵՅ ՄԱՐԱՆ ԵՂԵՅ ԿՈՂ
 ՄԱՅ . ԱՄԵՐՃ ԻՂԸՈՒՍԱՆ ԵՂԻՍ
 ԴԻՐ . ԻՍԵՂ ՄԱՐԱՎ ԳԵՄՈՅՈՅ .
 ԳՈՐ

յորու մ գրեալն էր : Լժբ
բազուկս մտադէտ զստաւա
սցեալ մարիամայ մարմնս
առաջդոյր զհոգն : Եւ զմտն
ինչ աղօթս արա : Եւ ննջե
ցի ապրիլի Ի Բիւն յօր չարչա
բանաց Ի Եյն մարոյ : Եւ զ
այ օր ծերունին զուրմոս
եթէ զգիշերն ալ յորու մհա
ղորդեցաւ իւր Խորհրդոյն :
Գնաց ի Երզնէն և եհաւաք առ
ւօտն Եյն : Եւ զայն մարմնով
և արմատն ի զնոցիւր : Եւ եթ
և աղեալ մարմնով : Զոգոյն
զօրու ք և աղօթիւ ք և զուրմ
երն առաքու ք և զոգոյն առ
անդեալ երջոցին առ մե
երանելի կինն մարմնով : Իսկ
Հայրն զուրմոս Հիսցեալ առ
երզն : Իսկ արմատն ի զնոց
իցն մարիամու : որ ի միտմ
գիշերի գնաց : զայն որ Հայ
րն զուրմոս : Ի օրն գնաց :
Եւ յոյժ արամեր և Հոգայր
Եւ զայն փորեցի զերկիր : քան
զի ոչ երեք փայտաւ Ի Եր
և գնաւ ի վանսն և բերեւ Ի Ի
առաւ Խանապարհ : անՀիւար
ին Երուր : և իտարա կուտ
չեալ Հոգայր Եւ զի ոչ ար
ացի : Եւ տեսանէր զի առ
իւծ մի գայր : և ոչ զայն գծա
ց եթէ յայն առաքեցաւ :
և նկեալ մերձ առ մարիամ եկ
ացաւ և ովաւ գիտակորեալ :
յայն ամիս մայիսն և Հայրն
զուրմոս փորել զերկիրն : և
նոյն Ժամայն սկսաւ փորել :
և փորեաց որ չափ բաւական
էր : և Հրամայեաց դադարել :
Եւ սաղմոսիւք և անՀուր
Եւ աղեալ զգնա երանելի ծերն
և արտասուօր դարձաւ ի վանս
իւր : և պատմեաց դամ վարս
երանելոյն մարիամայ : Եւ
յետոյ սոփոնիս Հայրապետն
իմայ գրեաց զպատմութիւն
իցս երանեալ և երջանիկ աղ

ՍԵՐԳԵՐՆԵԼՅՆՍԻՐ
աղիւնոյն այն մարիամայ Երկա
տու Հոյ : Ի Բաւս քի այն մար
ոյ անՀելոյն յառաքանս

Եւ սաց ծերն գնացաւ եւ
և իմաստասերն : սոփոնիս
երբեմն աղեալ անդերա : առ
աբբայն պողոս : որ ունեց
ինչ վանս ի Երզնէն որ Լո
չեր քար կոծուած և օրեց
մը վայելչապէս ի ծերոյն :
գահացեալ քար : քան զի
ասացի եւ ցնա : ասա մե
Հայր վանս : Եւ երբ դու
աղայն ակեաց : Եւ ծերն յոգ
աց եհաւ և տե : և առաջաց
էր ինչ որ գետիւք գիտէ Եւ
գուցից ի ճեւղ ինչ փ : Եւ
որքեակի մարմնի աղիւր
Հական բազում Հաւատ և ան
Հուր և նեկի առ մայն ակեաց
և ուր գտանէի մայն ակեաց
իւր : ասա : որք գային իսկ
իւրեանց : Եւ գուր Եւ
և պատմեալ : և զոր ինչ պե
ոյ լինէր շնորհեալ ինչ Եւ
որ մի յառաք : և Հիւար
այաւ դուստր իմ : և Ի բոլ
կաց իմացեալ ք եկին ք
առ տանել : և եկն Ժողովել
մերձաւորք և օրեւ լիք և զ
ագիւր մեր առ մե : և յայն
Եւ մեղ և մի իմարեկն զմի :
Եւ քան իսկ ք զբայն իմ : զ
նա և կեցեալ զիս չապալն :
առ զի եկեալ արացի զ
այն իմ : քի վաղմբել
արձակեաց և աղիւր զգիւ
և մի տառապանս : Եւ
գնալն իմ Եւ դիմ դիպաւ ինչ
աբբայն դաբեոս : և անեալ
գաջս իմ յարատու : ասե
ք եր շառարեալ : ասե
քի : Դուստր ունեի մի
ին և արդ : վախճանի : և գնա
նոչ եւ զիս չապալն քի եկ
եալ արացի նմայն Եւ
առ ի յառաքել վաղմբել

ԻԱՄԲԵԴԻՊՏՅՈՒՆ
 զհոգիսն . և ասեց թե ծերն .
 դարձիր զի զնա տեսից . Եւ
 դարձայ և գնացաք . և իմասն
 ելն իյորկն ասե . Հան զորս
 են ասա . յայն կոյս տունն .
 և ես Հանի դժողովեալն . և
 մեւս յարկն . Եւ եկեալ
 ծերն մերձեցաւ ի ձեռնս աղջ
 կանն . և ասեց զի . աշակե
 խորհուրդ զի . ասացից քեզ
 և շնորհեցեք . քեզ քաղկեանս
 դարա . իսկ ես եգի զերեսսս
 իմ յոսանք . և ասեմ ոչ ասաց
 ից ումք ամենեւին . Զայն
 ժամ կանդնեցաւ ծերն յաղ
 օթս . և յոր ժամ կատարեաց
 դաղօթսն . և տա ըստ և կնք
 եաց երիցս անգամ . և ցան
 եաց ի վր երեսաց աղջկանն
 Զայն ժամ օր ի օր փառաց .
 առ ժամայն նստաւ աղջկն
 ի բուն ոչ ունեւ լով Հեռաւ
 կարուէ . Եւ ասեց զի . Հայր
 քն . այժմ ան ի ձեռնս աղ
 թից հարցնիմ օտարս օրհու
 թոյ շնորհեաց զդարեգ . մի
 լիակցես զինքն առնաւ . ալ
 Հարսնացոյ երկնաւոր փեսայ
 քն քի մի մերոյ . Եւ զայն
 ասացեալ ծերն . ելեալ զք
 նաց . իսկ ես ամայր նք . և
 ամենեքան որք շուանն . փա
 ռաւորեցար զքս մծ . Եւ
 աղջկն ծեր ի բուն . Եւ ամաց
 յայն ժամ . Եւ ես բռնադա
 տեի զկին իմ քն ծայեւ . բղնա
 կուսուէ . և նա ասեց զի .
 Թող զսայ մինչև շտե զօրն
 նաւոր չափն . և ես լուեցի .
 Եւ յոր ժամ եղև Հնգե . տա
 ւան ամսս . ասացի զԵմակիցն
 իմ . ահա եղև օրինաւոր չա
 վուն . Եւ քն զմեռնեմք զդա
 ւասեցի . ես ոչ Թողումք
 դա կրօնաւորել . ալ լծակ
 զինքն առն . և մնացի Եւ մնա
 ւմ Հակառակուէ . և բազում
 անգամ ձագէկ զնա . մինչև
 եկի

եկի առաջի սինկէ տոսին .
 և նորա Հրամայեցին Հարցա
 նել ցաղջկն . զի զոր ընա
 րեցե յերկոցունցն . լիցի .
 իսկ մայրն և ալ կանայքն իւ
 բատե ինչ աղջկն ինդրել ալ
 օր և եղև . Զայն ժամ ասե
 ցիս իսաչապահն . գնա և գը
 նեա աղջկն մի . ալ կոյս .
 և մտայ զնա փոխան դարա ի
 վանն . և ան ըստ զնա .
 իսկ ես փափագանք յամսր
 տն լուսն զիւրատն . և գնեցի
 աղջկն մի մեատան ամաց .
 և ետա յեղբայրուք նք դա
 Հեկանս . Եւ ամատուցի բղ
 նա ի վանս և ասացի զմայ
 նիցն . պռակտիայ . ընկալ
 մայր զաղջիկս զայս . և յինն
 կալցես կերակուր և զգեստ
 դարա զմաւաւորս կենաց իւ
 րոց . և իմեռանե լն իմ Հանից
 դմա բաժին . և . դաՀեկան
 յայն ժամ վանից մայրն . առ
 եալ զնա խուզեմա . և ես դար
 ձայ իստուէ իմ . և պարտաւ
 ցեք զՀարսսն իսն . և լծակ
 ցնցաւ առն դոստրն իմ .
 իսկ յետ . Եւ առն զարսա
 նեացն . տեսի տեսի զի գը
 նա ի ըմն ջաւաղգեալ Եւ
 ձանապարհ . Եւ որ չեի ըն
 Թացեալ . և իդնալն մեր եկաք
 իդալա մի պատրաստական .
 և ասե որքն իսն էր . աստ
 վաճառանոց . գնա ցուք
 զի տեսցես իւր զինչ շաՀե
 ցար . և կամ զինչ Թագուցե
 րար Հոսաք և եկար ի վերնա
 տուն մի . և եր սնդ դանձ .
 և ամ փողոցն յցեալն եւ Թով
 պացեօք . և եին բաղմուէք
 եւ Թով պառնոցն այնոցիկ Հիւ
 սունք . որք կաղեին որոգայ
 Թըս . Եւ մանք ահիւս կաղմե
 ին . և զմարդիկսն յանիւսն
 բառնային . Եւ յիւր խորհոր
 ասս բունն . և զմարդիկն ի
 նե

նեբբս ընդդէմին : Չայլէ
տեսանէի զիդան հաւերն ըզ
մարդիս : Եւսայթեին զնո :
Չայլս տեսանէի զի քարշե
ին զոմանս իմարդկանս : Եւ
խոր լին գլորեկին : Եւ ո
մանք լ կանայս ան ամօթե
ին յանդիման աշաց իմոց : Ե
հաւանեցուցանէին : Եւ ին
ամենեքան մի կամօք : Ուրա
խայեալք ի իշարքս : Եւ իմ
նային մարդիկ լ և ի իմ վա
ցուցն և ասէին : Եթէ ոչ կա
րէ մարդ թուել զարուեստս
ձեր : Եւ զան ամօթուիս զոր
ցուցանէք զայս ասեցով էր
րէ կամակից եղեալարուես
տից նոց : Գովասանուի տա
յին նոց : Եւ գային ոմանք
յն թով պացոյցն յայն ցանէ և
համբուրեին զիս : Եւ ս զնս
համբուրեի : քան զիդիս իւր
եանց ասէին : Եւ հարցանէին
ցիս : Երբ առնես քահարա
նուն : զիւզմեզ ուրախացու
ցես : ասեմ այժմ տեսանէք
զիս զի ըստիմ : Եւ եմ փոյթ
ամիւ ինոյնն : Եւ տեսանէի
ժողովեալ ժողովս ի կողմա
նի քեսային : որք ունէին
խոտտիկս : Եւ ես և լծակիցն
իմ եկաք և մատուցաք զբս
տներն մեր : Եւ տեսանէի զի
երեսք նո և պարանոցակու
ծք : Եւ բազուկք մինչև զցո
տին : Եին օձս մոծամեծք և
փոքունք պատեալք է նմա :
յայն ժամ մատուցարգն : յա
ռառաստն : Եւ ահա եթով պա
ցի մի փոքր նստաւ լ ասէի կէ
նո և սկսաւ համբուրել ի զնա
և տեսի այլ բազումս յայժ ե
թով պացիք արտաքայ դրանն
փողովք և պարուք : Եւ ձայն
երդոց գոչէին : Իմո մեր :
Եւ զինչ այլ յաւելից : տեսի
ես անդ անառախութիւն : Եւ
զիտք անթիւք և ան պատմ

չիք : Յեա այսորիկ տեսի
զիս դարձեալ լ և ար ըս
հարգեալսն : Եւ գնացաւ
երկաքեանս իմառնի : Եւ
բախտանէր զիս ինմանէ հա
նուշից : յորմէ ան փորձի
յայն պիտի ուրախարար անու
շահատուծենէ : Եւ ասէ և
որ լինէ և ք : Կաց ցես անդ
զիոչ ես արժանի մտանել ի
նեբբս : Իսկ ես կանգնեցայ
իմեղովն յայն միկ : Եւ տեսա
նէի քաղաք մի պայծառ վայ
ելէ ու լ և գեղով : Եւ զմեծա
թիւն նո անկարե լեզու մարդ
կան պատմել : արդ մեկնեաց
զձեռնն : այն այն բարի որ
ճանապարհակիր էր ինչ : Եւ
եցոյց ինչ զպայծառութիւն քա
ղաքին : տեսանես ասէ թէ
աւտի խոնարհեցուցեր զ
դաւառին քո : Եւ որ պիտի պայ
ճառ քաղաքի վերջացուցեր
մատուցեալ զնա իխոյխորա
տղմոյ : Ինն դուր : Եւ իմ իշա
կաւ առ ժամայն զարթեա :
Եւ պատմեցի կնոջն իմոյ զայս
ամ : Եւ ասեցիս զուրախիցն
իմ : այսպէս մարդ և ես ծան
եայ : բաց որ եղև : ունի
երիս գիշերս զի տեսանեմ
եթով պացիք : պատեն
զինև և փուր թանակի համբու
րեն : Եւ ասեն ցիս : շնորհա
կալ եմք յոյժ : զի սիրեցիք
զմեզ : Եւ մեզ առաւել պատ
ասանցեք : քան յի և ինչ
ձեր պատմել զայս բեզ
լ ըսեմցն : Եթէ կապս և կ
որոշեցուք իմիման : Եւ ար
տատուք լազարու զմիտ մեր
և մեր թողալեք արացի մեզ
պատասխանի ետն և ասե
ոչ կարեմ առնել զայդ : այն
այս պիտի խորհուրդք իմ :
զի բնակեցայ լ գտներն իմ
ոյ : Եւ ես ձերբացեալս
զիշուականն զայն : Ինք

Թորանն մատուցի . յարե այ
 ք առաւօտն և գնացի առաք
 բազարէս . որ զառողջութի
 աղջկանն շնորհեաց . որք
 ետես զիս ոչ կամեր . ընդու
 նիւղիս . այլ գրեթ ինչ իւրն
 աղկոսի . այս պէս . Թողու
 միայն ինչ եղբայր զիս . Դար
 ճաւ . իբեւ . Վս այն ես ռ
 կարեմ ընդունել զքեզ . և
 ոչ խօսեցաւ լիս . Բերա
 նով . այլ փնակիտիւ . ուսպ
 ացի . և ես իբրև կարգացի
 դգրեայն նք և ցանեա զարա
 միւն նք լքեմ իմ . տրամեց
 այ և ես վս տնօրէնուէն զոր
 արարի . յայն ժամ գնացի ի
 վանս օրբոյն եւթի միու .
 և մեկնեցի զայս ամ և պար
 զեցի առաջի հօրն պողոսի .
 Էւ ասեցի Տեան . խաբե
 ցար առ ժողովակ տալով զքս
 տերն քոյ այս պէս այր . և
 որ խորհեցաւն լքեզ . ոչ
 կամեր զգրկուել քու . Ին թե
 ոչ կարեթ արբաւամ յորժամ
 ասաց ցնա ամ . Եթե զեն զոր
 դիք . տալ փոխանակ նր .
 Ժ . Ժառայ . Էւ յեփեայե
 դիտաց եթե ոչ լուսնի զայս
 ամ . ապա թե ոչ սպանել
 եր փոխանակ դատերն իւրոյ
 Ժ . Ժառայ . Էւ յակոբ ցան
 կացաւ աւբէլի . և զլիս յառ
 ադաստն դտեալ . ոչ ամօճ
 եցոյց . այլ զլիւս ետա . և զգ
 ռարել ոչ ամօճեցոյց և ոչ
 եթող . Լըրդ . դիտեա դու
 զի ամ զաղըիկն իբեւ ընկալ
 աւ . բայց և զդուստրն քո
 ինդրե իբեւ . իսկ դու և
 կին քո . զամբ յաւիտենակ
 անհրոյն զնա . պատրաստ
 ել . Վս այն յակգանս մտան
 իս . հաւատայ ինչ որդեակ
 ամ ոչ արհամարհի . զի գըր
 եալե որ ինչ ելանն լք շըր
 Թուսն իմ . ոչ արհամարհ
 եց

եցից . և զոր . որդեակ լաց
 իմ և մեղաց քոց . և ամ հար
 աւստն յայն չափ պարգևաց
 իւրոյ ոգոր և արախտանե
 զքեզ . Գայն ժամ ես լալ
 աղկոսալե տիւ դարձայ խոռն
 իմ . և զամ ինչս իմ ժողով
 եալ զորեցի ուր պարան
 եր ապա . և յետեից աւուրց
 դեմ միայնակեացս որք գը
 նային իշեաւն սինս . Դան
 ապա զհակից եղեալ նք զը
 նացի . Էւ նս . Էւ եղե շնորհ
 իւն այ կրօնաւոր . և ունիմ
 լք . ամ . և իբիշե ի իտու
 ընթեան աղաւեմ դմ լքս .
 Եթե և աւարացե Թողու թե
 բալուս մեղաց իմոց . Գայս
 ամ լուսալ փառաւորեալ
 գայ . և գրեցար առ որ խօս
 ին և օգտին ի իրաւս քի այ
 մերոյ օրե ամենալ յաւիտ
 Գլ եալս ամեն .
 Գլ ատրիարան կոստանդինու
 պօլսի . գեւնադա . յոյժ
 հոգացողէր և տրամեր վս ան
 ուղղա գնացելոյն . իսկ օմ
 դդերիկոս . ամենա չար
 ու լք կենցաղաւարեք բարիս
 ինչ . Էւ աւարեաց տունայ
 պատրիարգե գեաւել զմտաժ
 ուե նք . յոր ժամ իմացաւ
 զանուղղա դիացս նք . իբր
 ատեր և օգոփեք . և յանդիմ
 անեք . և նա ոչ ինչ օգտեր
 և ոչ մտադրեք Հայրապե
 տական իրատուսն լքան զի
 մոգուել և սպանուել գործեր
 Էւ յոր ժամ գեաւաց պատրի
 արգն եթե ոչ զարմնու .
 առաքեաց կղերիկոսսի պատ
 ուական . և տե գնա իտաճ
 ար օրբոյն ել լք ի իտու .
 որոյ կայ ի պաշտօն անդգամ
 ար . և աճեալ Գուսնր առ
 արժ գեւատանին աստ այսպ
 ինդրե իբեւ պատրիարգն .
 սք վկայք քծ . լսել իմեզ
 աւ

աւորէս . զի զինաւորն քո
բազում մեղանէ . կամ ուղ
ղեա զնա . և կամ վաճարե : Եւ
ք բանի Հայրապետին գնաց
պատգամաւոր գղերիկոսն ի
տաճարսրբոյն ելել թերեռ .
և ի ծուկս եղեալ ասաց սրբ
բոյ վկային քի . զպատուէր
պատրիարքին գեներալա . և
յետ այսորիկ երկու օր անց
ին դաւա մեռեալ չարուէ
գործաւորն այն : և եղիել
ին քարծոսին . չարաչար մահ
ուամբ : Լէյս պիս պարտե
տունել . զի ոչ ե պատշաճ
յառաջքան զժամանակն պատ
ժել . այլ ասել և ցոռցանել
այ և սրբոց նր . և նք Հոգ
ասցեն զամբոյր ինչ պարտե
ոց երանելին գեներալա .
Թե պիտ ունեք իշխանութի
պատժել . զգլբիկոսն .
Հայրապետական Հրամանաւն
այլ զպատշաճսրբոյնն արար .
զի զչարուէր սարկաւագին .
եցոյց զեղուցանելով իւրում
Հոգաբարձօնորում զինուոր
եալ եր սպասաւորելով զը
րան վկային քի . վս որոյ նայ
իւրնին սքե Հոգաց . կարճ
ելով զնա իկե նազս յայսմանե
զի մի այլ տաղակացուսցե ըզ
լըսելիս հառայիցն այ չար
ուէ գնացիւքն իւրովք ան
դարձ .

Եկն արբա ամովս յեմ . որ
և ճեռնագրեցաւ անդ պատ
րիարք . գորչուեալ ամ Հայրք
վանորեիցն . եկին յերկիր
պագուէն նմա . Էորսեի և ես
աշակերտութի Լօրն իմոյ . Եւ
սկսաւ ասել պատրիարքն .
առ Հայրսն . աղօթս արար
եք ինձ Հայրք . վս զի իմ ծ
բեռն և յանտանելի ճեռն
արկի . և երկեցուցանե զին
պաշտօն պատրիարքութեն յոյժ
անչափ . որ պետրոսիկ . և

պօղոսի . և Հօղեւացն զինի զ
անճանց եղելոյ . և ես առա
ել զարհուրիմ ի ճեռնադրու
թեն ծանրութենէ : քան զի
գտի գրով եթե երանելի
դեռնդիոս առաջնորդ այն
ուէն Հոռմայեցոցն եկի զեցոյ
քառասուն աւուրս միաց ի
տապան սրբոյն պետրոսի .
աղաչանօք խնդրելով իւր
բոյ առաքելոյն . աղաչել
զած վս իւր : Եւ յեր յամ
կատարեաց զաւուրսն . երե
եցաւ նմա սք առաքեալն
պետրոս . և ասե . աղաչեցի
վս քո զտր ան . և եթող
զմեզս քո . բայց ի ճեռնադը
րութեն վաղվազուկ և ան ընտ
իր սքիալանօք Հաղորդելոյն
մեղաց օտարաց . քան զի ոչ
կամի զսրբազան կարգէ որ
ան Էրոդարար որոտայց խող
ացելոց և շանց ոմանց . որք
առեալ առոտն Հաղանեն .
և զան բարիանային . իցառ
ու մն ածեն իմ քայսարէի .
վս այսորիկ ոչ ունին թողու
թի յամենառութեան . զի
վաճառակաւ եղեալ . վս
նիճ գանձուց գտանին ան
իւրեանց . առլով զնա . առ
ելեացն նր . Լիկս յայսորիկ
Հարք և եղբարք և որդիք իմ
յերկիւղի եղեալ եմ և որոտ
սիրտ իմ խոռովեալ յահա ան
տի . յաղաքս որոյ աղաչեմ
զձեզ զամենեւեանդ . օտեց
Էք ինձ մարուր աղօթիւք
ձերովք ի վտանգի ձեզու թե
պատահելոյս . զի մի վաղ
վաղուկ և անխղթ առ ճեռով
իմ . ուրուր վերայ ճեռնոց
նիցեմ . և մարդկան և առլել
նել կամելով յայ սրբոյն ան
կանեցիմ . զյատախանի տո
ւեալ սագին ամ Հայրք որ
Ժողովեալք էին . օղնեպե
գեղ տրեմ ամենակալ Հայր

Հայր պատուական և արժանատի
 և արարածի արքայ թոռնոյ
 առաքելական : Եւրոպայի
 կան լոր աղօթիւք քաղ որդե-
 կացն քո ոմ և պարտիսդ իսկ
 քայս առ լուր գնաց ինչու
 քան ինչ քո տեղիսն իւրեանց :
Տայրն սոփոսնոս : առ մե
 ռաւ ծովուն բնակեալ էր
 աճա-Հ. մերկս ամենակն ի Հսկն
 գերէէ և կերակուր նր մի
 այն խոտէր վայրի որ անդ
 անիւր : և ոչ գնաց այլ ուրեք
 եւ պատմեաց զձեռն արքայն
 ս և երիւանս :

Եղբայր ոմոնաց ի լեւոն
 առ ծերն մեծ և հոգեաւս :
 և ասէ չնա արքա զինչ արա-
 րից զի կորնչի անձն իմ :
 և Եղբայրն յոր ժամ էի
 այսար Հի բարում պաւսա-
 նէի և Հրեւի մունս և բարում
 արթնուի մտաց և թերմուի
 կայր յիս : և այժմ եմ միայնա-
 կեաց : և ոչ ինչ բարիս տե-
 սանեմ յիս : և Եղբ. ծերն Հաւ-
 առայ ինչ որդեակ : զի զոր
 առնէիր յաշխարհն բարուի
 իսկ արեւելեանէ առ սքս
 մարդկան էր ան ընտրողութե-
 առաջի այժմ առողորիկ սա-
 տանայի ոչ ինչ փոխէր մօր
 տնչեւ ի քեզ : կամ Հապա-
 նեւ զփախագ քո : իսկ այժմ
 տեարն քեզ զնոսրեալ :
 և Եղբայրն պատե ըստ մե ի քեզ
 զի զհարկանեւս ինստին թզ
 վերդ աղօթից և սաղմոս եր-
 դուէ և պաշոց : զորս ոչ քե-
 տեւանէ յայսար Հի : և ոչ
 սկսեալուէ կարծիք : այլ
 զի արուք միայն յաղագն
 սիրոյն այլեւ ասեւ որոյնոյն
 ինքնս պատարիս եւալէ ի գեմ
 քո որ արժանի դեւ այ : և
 այսորիկ որդեակ : զոր այժմ
 սաղմոսեւս խոնարհութե : ա
 ռա

առնեւ ի քան զՀապարար
 սաղմոսէիր աշխարհի : և
 ունեւ ինչ անյայտ : այլ քե-
 քո փոքունք առաւել քան
 յայն ժամ շարժեցն : և Եղբ.
 եղբայրն լուր արքայ այժմ
 ամենակն ոչ պաւսեմ : այլ
 մե բարում քո զորունէի յաշ-
 խարհն բարձան յինէն :
 և Եղբ. ծերն ընդունեւ ինչ
 զոր և ինչ ունիս : միայն Համ-
 բերեալ և բարիէ քեզ մաշ-
 ի ժողովալուէ : զոր ունե-
 ին եղբարեւ : ասէ եղբայրն
 և ոչ մի ինչ ունեմ : այլ կո-
 րուսի գամ և ոչ կարեմ այլ
 ինչ առնեմ յիս : և արքա ծե-
 րունոյն տեսեալ զսկարու-
 թի եղբորն : յաւել առնա-
 ւաւս : ով եղբայր : ոչ կա-
 մեի քեզ ասեւ յայնչ քան
 զի բաւականէր զոր լուար :
 բայց տեսանեմ քեզ ի տեղ
 մնս սատանայի անկեալ : արդ-
 լուր դու : որ կարծեւ թե
 յոր ժամ յայսար Հի էիր բա-
 րուի ունեիր : առաջինս իս-
 տանաս զամբարտաւանութն
 քան զի խոտանաւ : ունեւ
 բարուի յայսար Հի : և որում
 և փարիսեցին որոնր կարծե-
 ր առնեւ բարութի կորոյս :
 իսկ այժմ յոր ժամ կարծեւ
 ոչ ունեւ բարութի : դոյն
 իսկ բաւականէր քեզ փոխի
 կուէն : մի զի որ խոնարհե-
 ցոյց դանձի նոյն ինչն արգա-
 ըացաւ : ոմ և մարտաւոր :
 որ ոչ ինչ բարիս որոծեալ
 Հաճոյ գտաւ այ : մեղաւորն
 և Հեղգացեալն : քան զինարդ-
 դողութե սրտի և խոնարհութե-
 առաւելէ քան որք բարութե
 աշխատին և բեաւ Համարին
 յանձինս եթէ բարիս գործե-
 ցին : և Եղբ. դու ով որդեակ
 յոր ժամ յայսար Հի էիր և զբա-
 րութե գործեիր և Համարեիր
 Գբ.

գրեզ բարեգործ . բան զի
բարձ ունել ասեա անդ . և
ոչ գիտես զինչէ բարին .
դարձեալ զբարոսի զորգոր
ծեիր անդ . մարդիկ տեսա
նէին զքեզ և պատուէին .
և ասաւապեալէն որք կերակ
րէին զոր ինչ բաշխէիր . զո
վէին զքեզ յի բեօս . և դու
լսէիր և առաւել էիր . բան
զի իրաւ դատէիր զգովութի
նց . վստայն առաւել բարի
լինել կարծէիր . և յոր ժամ
դայիր յեկեղեցին և ասեա
նէիր զաշխարհականքն . և
փափագանօք սաղմոսէիր ը
ցեալ տնօրէնութիւնսկայ՝ մ
իսկեակ քո մարդիկ ոչ սե
տաննն սրոջ դուն առ ընդ
այլ հրեշտակք տեսնեն ըզ
վարս քո և աղօթակիրքեզ
բնեն . վստայն դէք նեա
ձիդ առնեն իմիսս քո զշար
և զան սք մտածութիւն զի հեղ
գութ և ան զղջութիւն կործա
նեացեն զքեզ . արդ ոյսու
հետե քաջ լեր և արի կոց
ցես իմարտի քուսկայն ժամ
օգտեցաւ եղբայրն յոյժ . և
եղծուեր ծերոյն մեծի և
սրբոյ . և ասե . ոյսօր ար

Ըբօ իրկեցաւ անձն իմ
օաց երանելի արքայն
և ագորհոս . ցարբայն արսե
նիս . ընդ մէջ յայտարար
տուէ և յիմաստութենէ ոչ
ուծիմք . զոր սոքա վայրենի
եղիպատեցիքս . վարս և առա
քինութիւն ստացան . ասե ար
բայն արսենիս . մէք իյաշ
խարհէ խրատեալեմք . ոչ
ուծիմք զոր սոքա վայրենի ե
ղիպատեցիքս . իւրծանց շար

Ըշարանօքն ստացան .
սագհայրն պափնուտիսս
մեծ քան զամսերնէ . և ոչ
կայ այլ իբրև զսէր . որ դե
նէ զանձն իվր սիրելոյ իւրոյ
Էա

Քանզի եթեզք յուրիյէ բաւ
տրամական իմեք իմաստութի
մէ . և կարողէ թգեմ պատաս
խանել և մատուցիս ըստոյն
և ոչ շարժի իշարն անպի
միմէ որ զնէ զանձն իվր ս
րելոյն .

Տեր հմն հոգեւորս ունէր
աշակերտ . և բնակէ ցոչցեալ
էր զնա բացադոյն յնքենէ
իբրև երիտ մզոնաւ . որոշմ
պատուէր տուեալ էր . գի
տել ճանաչել զխաբէութի
և զբազմա դիմի խարդախու
թիւն սատանայի . ոչ և ասե
սեալ և ուսեալ էր իչկրոյն
զամ եղանակ խորս մանկու
շարին . իսկ յառաք մոռ
եղեալ սատանայ իկերպա
րանս եպիսկոպոսի . և եկն
առ աշակերտ ծերոյն . և
նստաւ յանդիմանն քո բացա
դոյն իմամէ . իբրև աշխ
տեալ իմանալարէն . իսկ
եղբայրն իբրև եանս ոչծա
նեաւ եթէ երևմուծք չա
րենէ . այլ ընթացաւ ի յա
նալն և եկիր եպագ նմա
եպիսկոպոսի . և ասե սա
տանայ . եղբայր և որդի ողջ
մամք տեօի զքեզ . այլ ա
րաւէր և ընկալ զիս . զեղբ
սագայ իբաղաքէ . և յամբոյն
մանէ նր և յան լուր ժողով
ըրգենէն . որք ստանալն
առաւել տեսն քան մյ . և
իմաստ ինոցանէ և եկի բ
նակել յանապատի . և անգա
տու ի յորում ցանկացեալ էր
իմանկութենէ իմմ . բայց
և զայս խնդրեմ իբեկ զեմ
որ գիտացէ զինէն և մի
Հայրն քո ծերն մեծ . զի
մի իմագեալ քաղաքացիք
եկեացեն թախանձել զիս .
էւ եղբայրն Հաւատաց չա
րին իբրև եպիսկոպոսի . և
արար զամկանս նր . բանի
չի

յիսկեացնմա բնականն իբար
 այրի անդմեքն իւրւնյաւուրն
 միանգամ տե սանեթ զե պիսկո
 պոսն և առնոյր ինմանն խոթ
 իւտանն թուլուլ և չքոթմամբ
 և բնկուլ քչցելն զէն զբայրն
 Թոչ իմանայր . քան զի փա
 կիցաւ ինմանն գիտուին .
 զի առանց Հօրն Հրաժանիէր
 և այս պէս ամ ինքնա կամ
 յօժարուէ չա՛րէ մանկանց և
 երիտասարդաց . Եւ յայտ
 նեացան զայս Զեբոյն մեծն
 և նայ աղթի այ խնդրուած
 ամբ մս փրկուէ եղբօրն .
 զի փ՛ կորիցե խալաւ . իսկ
 եպիսկոպոսն որ էր սատա
 նայն ոչ կարաց ծածկել զ
 խորամանկուէն իւր . այլ
 ասէ ցեղբայրն . որդեակ
 ոյրէ փայտատս այս . և ասէ
 եղբայրն Հօրն իմոյն Թր .
 ասէ եպիսկոպոսն տես որ
 դեակ զօէր Հօրն քոյ . զի
 ոչ արար զքեզ արժանի միայ
 փայտատոյ . մս որոյ ոչ ասա
 ցեր թէ իմէ . Լուսէ եղբայրն
 նո՛ր իմէ Թր . և ոչ ինչէ որ
 անկամի նայ ինչ . ասէ ե
 պիսկոպոսն ոչ այդ պէս որ
 դեակ . այլ թէ կամիս գի
 տել զճշմարիտ մտածուէ .
 Հօրն քոււմ . դու երթեալ
 տա նա ասա իշխանաբար ե
 թէ փայտատն այն իմէ և ոչ
 քո . և փորձեալ այն իմէ զճշ
 մարտուէ նո՛ր որ քեզ . Ե
 ոչ իմացաւ չարն . թէ այնու
 յանգիման ելոց . եր խաբար
 իտուէն իւր . իսկ եղբայրն
 դարձեալ ոչ ծանեալ զեպիս
 եպիսկոսն զխորժուէ խրատն
 ափշեանց ագիտուէ . այլ
 չիթեալ իտովեցաւ յօգն
 իւր զայս ցամաք լորեմաճա
 տն Զեբոյն . և իգիշերին
 յայն պատարեաց զմիմս նո՛ր .
 և ոչ պիտու իմացաւ . այլ ի
 վարդ

վարդին և քեզ ալ առ Զեբո
 իւր շիթմամբ զմեզս պա
 գուէն եւ . և ասէ եպիսկոպո
 զն գիտացես և ծանոցես .
 զի իմէ փայտատն այն և ոչ
 քո . և ոչ այլ տացից քեզ .
 Լըսե սք Զերուէին . այն
 որդեակ բռե և ոչ իմ . և ոչ
 միայն այն . այլ ամ որ ինչ
 փայց առիս առեալ տարցես
 քեզ . և մի՛ այլ առիս բեր
 ցես . զի և ես քոյեմ հնազան
 դեալ ք իշխանուլ քոմ .
 Լուեալ զայս մուրեալ եղ
 բայրն դարձեալ աղօթիւ բ
 սրբոյ Զեբոյն . և ապաշխար
 եալ անկաւ առ ռաս Հօրն
 իւրոյ . և ասէ թողուէ արատ
 ցես ինչ մուրեալոյս . զի ոչ
 գիտեմ զինչ խօսեցայ Լըսե
 սք Զեբոն . անհալ Թր Զի
 ես ինչ դարձեալ զորդեակն
 իմ զմուրեալ . Եւ ասէ ցեղ
 բայրն ո՛ր՞ որդեակ . մի թէ
 եպիսկոպոս տեսեր և ար
 քեզ պաշե որե . որ այդպէս
 խօսեցար . Եւ ասէ եղբայրն
 այն՝ Հայր եպիսկոպոս քե
 սի և օրէնիմ առիս առանց
 Հրաժանաց քոյ մս որոյ այս
 մուրեալն պատահեաց ինչ .
 Լըսեցիս Զեբոն . ո՛ր՞ որդեակ
 որ քան աշխատ եղէ ուսու
 ցանելով քեզ . զամ խաթ
 դախուէ չարին . և որուն
 ծանեար . Լըբո՛ ո՛չ էր
 բանեական քեզ այն առի շա
 նաչել զչարն ստատայ .
 զի ոչ ես քեզ ողջայն . մս
 այնորիկ ոչ եկն առ քեզ այլ
 նստաւ անդէն . զի դու եր
 թիցես առ նայ և նա ինքե
 ստատեայ և ոչ իկրատու նո՛ր
 ծանեար զորեւեց զքեզ շե
 փոթմամբ . իբրեւ ետես եղ
 բայրն . զի միմ փորե պատ
 մաց զեղեարուն . և զի զի
 տեթ զհոգե տեղուէ Հօրն
 իւր

իւրոյ . գոչեաց առ հայրն
 իւր անկեալ առաքի նք անե
 չով . ողորմեա մոլորելոյս .
 և աղօթեա առ ար անհիմ
 անկայց իփորձուք նկնդու
 րին այլ . քան զն միշե
 պատմեաց հայրն . ոչ գիտե
 ր զբայրն եթէ եպիսկոպոսն
 այն ստանալէ . եւ յաղ
 թեալ հօրն զնացին իփապին
 մինչև ի իրձիթին եղբօրն .
 և իյայրին . և ոչ գտին զեպիս
 կոպոս երևեալն զայն . քան
 զի յայտնի եղև նենգութիւն
 և հալածեցաւ իսաղմանաց
 անաի . աղօթիւք սրբոյ ծե
 րոյն . և փրկեցաւ եղբայրն
 և զգաւստացեալ ելև . Լոսե
 ծերն յոր ժամ տեսանէ տա
 տանայ . զան ողորմեալ քեզ
 և տուեալ արթնուի անձին
 քս . յայն ժամ վարէ զքեզ
 ի գործ . իսկնեակ քո . և
 բռնադատե և ասե . գործեա
 այսօր զի սխտոյէ . կամ գնա
 առ այս անուն . կամ տես
 զայս ինչ . զայս ամ առնէ
 զի փրկողն զքեզ ի լուռ
 թէն քուս . և այնու յափռ
 տակեցե զբաղցրութիւն և ա
 ռաջանալն քոյ . եւ եթէ
 գիտացնէ ծառայքն ստա
 նայի . եթէ յամես յաղօթս
 մտադրուք . յայն ժամ փոր
 ձեն զքեզ փորձուք . կամ
 իմարդկանէ . և կամ իդիւաց
 զի յայն ժամ զօրէ մարտն
 ստառայի յոր ժամառնեմք
 զբարին . քան զի հրատարեալ
 տեսանէ զմեզ ինքեան . և
 բարկութիւն զինուք Լոսեցա
 նե . ջանայ դարձուի մտաց
 իստարկ անձինն . և պատա
 ճէ և ինստեղն ըստ շուրջ պա
 շարեւ զքեզ մտած մուշեք .
 քու առ ժամայն արի և ասա
 յարեալ ան և ցրուեցան ամ
 թշնամիք նք . և ցրուին իբէն
 աք

ԱՅՐԱ ԵՒՐԵՐԻ ԵՐԻՆ
 ԼԷՐԵԱ ԵՒՐԵՐԻ ԽՈՐԻՆ
 ԵՐՈՅ . ԼԷՐԱԳԵԱԼ . յԱՂԱԳԱ
 ՉԼԻՄԱՆ .

ՈՐԵՆՈՐԱՊԵՍՆՈ

բոգեացուք . և փրկմանով
 ք մարմնոյ . այլ ք հոգոյ .
 իվեր ամբարձեալ իմարմնա
 կանացաւորի մարքեցուք ըզ
 միս և զիստրոյրս . շնոր
 հողին զաւանդն հաւատարիմ
 լիցուք . զի ստացուք սր
 բուք և պահեցուք զդուշ
 ուք . ճառալիւն զոր ըն
 կալաք զմիտուին . մի գոր
 ձեալ իմեզս յարեացուք . և
 զհատեալն . ի գործեալն . Եր
 են ստակիչք սրբուէն .
 շարժողութիւն իւրեանց իբաց
 րնկեացուք . որք Լանսպազ
 կտրեալք . և դարձեալ ինչ
 բաւեալք և արմատացեալք
 իննի . կանցողացն զնք .
 յորոց հրատարեալք եղաք . ի
 ստառայալիս . դիւացիցն . և
 իհրեշտակաց նք . և իստարն
 ացնք . և իստարեութեանն
 զոր հատանող սուրն . ազգո
 ղական քիւրիս բռնէն . ո
 րոչեաց յանգա մոլոր քնա
 ցիցն . և մերկեաց զհիւստոյն
 զապալանեալն քանկուք . և
 զտաժանեալն ժանկով պղծա
 լից պոռնկուք . և կապալա
 տութիւն . որով յուզաս բա
 բառեալ եղև . և զեթուի
 արձակման և տարագրուէ ըն
 կալալ . Շորուս պատրաս
 տեալ իշմարիտ քրիստոս . ե
 րևեցոյց մեզ յարմատց իւր
 ոց գեղեցիկ ուղեւ քիւրեալ
 զպողոյն քաղցրութիւն . անձեա
 րործ յօգնամք իշխաւուէն
 զվայրենի պտղաւորոյս ձիւ
 նիքս . պաշալից տար իւր
 ու պատւաստե լովն . Լոսե
 փրկեացուք իբարուցս յորոց
 հրա

ՔՐԻՏՏԻՆԻԱՆԻ ԱՍՈՐԻՅՑ
 Հրաժարեցաքն. և չեցուք ու
 դարձեալ զառաքինութիւն և զ
 մարտին : Եւ արասցաք ո
 զարժուք. որով ըզդումուէն այ
 եք ցանկացողք : Եւ հաստա
 տեսցուք զսէր առ միմեանս
 որք մարդասիրութիւն այ կար
 տանայք : Եւ մերձեւ ցուք
 իբարին. որով առ ան մերձե
 նայք : Եւ մեկացաբուք ի
 ջաղեաց : Եւ երձեցաւ րուք
 յան ձեռնադրեալ թղթառութիւն
 որ նկարէ ի ձեզ դէս . Ըզող
 և իկուս ունի՜մ առեղ թըշխա
 տուիս : Երկուս և միտուիս.
 և երկոքեան սորա կենացոր
 ծաղք և յով մաքրողականք :
 Ըջլ միւսն առաւել և պայծա
 ւա գոյն. և գէր աշխարհագոյն
 և զգաւտուէ գործ . և իմաս
 տութե՜ ճանապարհ. և արեւու
 թե՜ հսկուի՜ն . և շունձաւ ընդ
 խորհուրդ . և երկ պարգևա
 գիւտք : Ըր զառաքինն նորո
 գե. և յինքեան պայծառանայ
 որ զկորուսեալ և զանջատե
 ալ շնորհսն նորութե և զգլխ
 եալսն կոնգնէ. և զմերաւոր
 ետրսն մերստին բժշկէ .
 Ըան զիմնն որառաջին թըշ
 խատուէն . իւղայութե և ա
 սակինէ. և օտար շեղուաւ հը
 թաւիմեցաւ. հատանի և հըր
 ժառե և իբաց ընկեալ զէն
 թաւսական. չար արտեսացն
 զկապաղութ . և որչեալ ի շը
 ըհական միա դաւան և աբրա
 քան . ըւխտա դրուծ՝ օր մի
 զանցուէն : իբաց լինիւ . ի
 բաց ընկեալ . իբաց մեկեշ
 և ք մեջ անցուցանել զպողո
 դական սուրհ . օր ժամանե
 միջև յօրդու միջև յոյն մարմ
 նոյ յօրդու և ուղղոց . և որոյն
 իբաց հաստն լով սրբմե .
 Եւ այլաւ իմարտեմ մի ձեւ
 արք . հաւատով . և յանձնն ու
 նիմէ զեւրեան թիւ երրորդու
 թիւն

Են - Իկայր և յորդի - և Ին
 գին սբ Գառնեալք - Ծա
 ւաշին Թէրփատու Թեոփան Կը
 րաժարեալ - յաւալին մը
 տալին մատցոյի - աւալա
 նալ - սրբեցի - Լեւիդանի
 քաղն մաքրեացն - Իւզովն
 օծուէր զհօրոյն ներգործու
 թին Իմարին տղաւորեալք
 զիցցի զան ձեւադործ Կան
 դերձն - և իւալ զըսշմեալ
 Հօտ - և նկարեալ իւալն - Յու
 եալ յարօտ Իգաւար Կերօ
 կուտ - Իմարմնն որդին ալ
 և Իջուր Հօնքստեան - Իդի
 նի փոխարկեալ արիւնեան մա
 չին - Բարե սնուելոյ ինեւ
 Ժառանգակից քի - Բաժա
 նորդ շնորհացն փառաց - Կոր
 ի յօրե ընկալիւ - և արժա
 նացեալք Հայր Կօչեւ զան -
 յարեալք Իմարմինն քի -
 Լճրդ՝ ոյ մանկունք և որդիք
 սնուն - Երանեշիք եաք թէ
 Իօթն իսկ յամար - և Իսրայն
 արեալ - ո՞վ բարե բախառ
 եցն և առաւել շնորհին - Ե
 թէ Իսուս ննջեալ - և Կար
 թողեալք յոր Հրաւիրեցա
 ըն մեղեհայալք - Լճրդ՝ բա
 րիորե տալել զաւանդն զոր
 ընկալաք ըշնորհան զոր ա
 տար - զպարբեան յոր մեղե
 ցաք - զպարբեան յոր մեղե
 ցեալն որ տալեն զպատու
 րան և Իսուսնն զարգա
 րուի յամ Ժամ - Եւ Երանեալ
 ե այր Բերկն չի իտե և Կը
 նայ Ի Ժօնապարհս և Ի Լճրդ՝
 Բանբաւեցաք զեւ և Հըրա
 Ժարեգալք - Եւ առացաք զհե
 Թանսս և մեկեւեալք - Եւ ալ
 նուականութեանք Կողեցաք
 և Եւալացաք - Օհաւատն
 պալեցաք - ալ զգործսն մա
 ռագաք - Ի յոյսն Հաստատե
 ցաք - ալ զպապնարձակեցաք
 Օհեապն ընկալաք - ալ Ի
 Հար

Հարսանեացն Հրաժարեցաք
 ՉլաՀնկառեցաք . այլ զիւ
 ՂԵՆ յերկիր Հեղաք . Չշնորհ
 սըն առաք . այլ զորդէ գրու
 թեն կորուսաք . բաժանե
 ցաք ի Հայրենեացն . Աղօթա
 ռաքն վատեցաք . Կոթաշ
 խարհիկ եղաք սովեալէ . Ա
 ծարաւեալք . անըրդուէ .
 Ազկնի խոզիցն լնծայաք .
 ո՞րՀ Ազխոզս արածեցաք . Ա
 զդէս տանուտեարս պաշտե
 ցաք . Չբաղաք . Է ագարտ
 կի փոխեցաք . ԼԶւաղ զմօք
 զի կերակրոյ խոզիցն բաղձա
 ցաք . Ոնդ վայրաբարեցաք
 ԼԶրտեղացաք . Է ի վարձիւ
 ծի տնգամ կարգ Համարեցաք
 Չնջեցաք զորդէ գրուե
 գիր . Էւ արտաքոյ լըկե
 սով . Էւ մատչել առ Հայրն
 կորացուցանեամեթ . ԼԶբբաք
 ջուր . Ազաղբերն պղտորե
 ցաք . Չպտրդեալ գիւնի վա
 ճաւեցաք . Ա եղձեալ փղծ
 կիմք իրառնութենէ մորոյն
 Դ՛վթյուառուէս Առաւել
 Հիւրուէս . Բան զի մարգարե
 ո՞մ ելեալ ի գիտանոցին ձայ
 նէ . մահ միդաւորին չարէ .
 զի ի պատուէր Առջեմացաւ
 վստայորիկ կործանեցեք զ
 ծառիս իսպառ . խլեցեք Ա
 Հանդէ զնա յարկաց իւրոյ . Ա
 դարձստս նո՞յ յերկրին կենդա
 նեաց . զի եկաց նա յեմձա
 նապօրՀ որոճէ բարի . Ահա
 րէ նա ոչ ձանձուցաւ . Առ
 Հալի մամ առաքի Լրոյ . այնն
 կորիցեն մեղաւորք յերեսադ
 ան . զի բազում տանջանք ե
 մեղաւորաց . Ամր արգաթե
 խորտակեղուլն մեղաւորաց .
 Թսկ այլ ո՞մ ի գիտանոցին տ
 սէ . բարձրի ամբարիշտն յերկ
 րէ . Ամբոտեցեք զփառս այ .
 Էւ տեսցեն զոսկերս մարդ
 կան առիտ անցնելոց . զի ոչ
 գն

գաւթիս . Ի՞նչ . ԱՐԲԱԵԻ
 գնեց ոչ մեռանի . Ահա
 ոչ շիջանի . Աեղիցին իտե
 սիւլամ մեղեաց . Էւ զի
 ոչ գոյ խաղաղուէ ամբարե
 տաց առնոր . Էւ արգ
 նց բարձրա ձայնուի . յոր
 ժամ եկեալ ինքն տրն . յո
 ռում տուեցանեցաքն . պե
 պես առակք զսասուն առե
 ցուցանելով զգուշացուցա
 նէ . Էրբեմ յորոմ Ադար
 ձեալ երբեմ զսերմ ինջ
 փշոցն ազդէ . Էրբեմ տա
 ղանդ տնեալ Ածբարեալ .
 Էրբեմ զբազմեան կանօրն
 դիմելով զաղտեղեալ . Էն
 դերան զգեղեալ ի հոռւն ար
 կանելով . Էրբեմ զՀեթա
 նոցն ի ձեռն առեալ մկնե
 զյորեանն . Ազարդն այրե
 Հրամայէ . Լամ զօգիքն ծա
 ծեաց բաժանել . Լամ յա
 մօթ ձախակողմանն . յուշար
 կիւլ Է խաւար . Է խաւարս
 մոշոր անապարհ . ուր լալ
 ճաղդէ Ակրճել տամանց .
 Լամ անապարհ բարու ձակն
 Զատանիւ Ահա ուր արկանիւ .
 Էւ ծառային կտրել Է մի
 Ամասն Է անհաւատսն դնել
 Էւ ոչ եթէ այս շատացեալ
 վճարեաց . այլ Աիւրում Հա
 րաբալե տին աշոտի Լրամայ
 եաց գրով տա ամենեան
 բողոքել . Դի խաբէք . ո՞չ
 յուր . ո՞չ գողք . ո՞չ պա
 նիկք . ո՞չ կռապարիշտք .
 ո՞չ իգացեալք . ո՞չ արուա
 րք . ո՞չ ագաւք . ո՞չ ար
 բեցողք . ո՞չ բամբասողք .
 ո՞չ առիշտիկողք . զարբայու
 թեն այլ ո՞չ ծառանդեն . Էւ
 մեք յայս ցանկ ոչինչ թողաք
 արտաքս . այլ ամ չարեացս
 այսոցին էղաք գործողք .
 Աարգ զի՞նչ լնարեցու
 ամօթոյ Ակորտեան մորոյ .
 զիմաչ յափշտակիչ ընթանայ
 ար

ԲԵՄԻ ԽՈՐԻՆ ԱՍՈՐՈՑ

առ ամենեւեւն . և ոչ գոյ
 զնոր զեւրծանիչ ինձանէ . և
 յոր ժամ ըմբռնէ . առեալ
 ձգէ խիտեղեքական ասեանն
 եւ հրապարակն ահաւոր . առ
 դատաւորն անաշտ . ար
 դատաւորն արդար . ուր Հա
 տուցուց ըստ գործոցե . և
 յանգիմանուին ըստ մեղաց .
 և համարն սաստիկաբաւանջ .
 և համար առ ուն սրմտեալ .
 և տալիս անմիաբան . և
 ժամանակն անապաշխար . և
 արտասուքն անօգուտ . Եւ ըզ
 կայառան ընչից զոր բազում
 աշխատութիւն և անիրաւութիւն
 ժողովեցաք . աշխարհ բռնա
 դատեալ կողոպտե և ոչ թողու
 թ մեզ . այլ իրատ մտեալ ասե
 վերկեկիք առիս և ունսն .
 դարձեալ մերիս և թագուորս
 յուղարկեցից զձեզ ոչ բերիք
 յիս ինչ . և ոչ տանիցէք ինեւն
 և զոր . եթէ ասնեւ կարեկի ո
 րով և իւրե ողորկեի երկնէն
 իմաւորանէ և ածեւ զմտաւ
 զվախաւն . զոր տանել ընտեզ
 ոչ կարեք . և անշաղկ սրով կա
 պիք իւրե նք . Եւ որ զայս
 ամ յաւանագոյն մտառցի առ
 խելիս ձեր և աշխարհ յողոց
 ասնեւ լով տրամեցուցի զսիրտս
 ձեր . վրայս որով թերեւ
 ճանրօրէն և դժուար . իր ան
 ձանց Համարեալ բանբանք
 զիս . և վհատեալ իմայր անկա
 նիք յան յուսուք և իւրեղութիւն
 և պատճառայրոցի զստաւ պա
 տուիրանացն այլ վարեանիք .
 և ոչ զճուշտութիւն . ձեր . վր
 ցոյ ոչ կամիմ զձեզ տգեաւ ին
 նեւ եղբարք . վր զի բժշկի
 նմանեւ վարդապետք եկեղե
 ցոյ . Դր բժիշկն նախ տեսա
 նելով զայտուած զօրացեալ
 ախտին և զշառագունեալ զիս
 զաւարտին եւ ազուտ . սկսա
 նին այնու Հետեւ առեց և զա
 նել

ՈՒՆ
 նել զեղեղեղն ցուցանելով
 ին դառնութիւն զկատարածն
 և կորուստ . Եւ հարեալ ասե
 վր այն աւաղս արկանէ . Ե
 ղուկս կոչէ . Եւ եր ևս տա
 ւակն սաստ կուտէ զեղոցն
 Համբերեցաք . և ինքնին փու
 թացեք . ինքնին ճեպեցի .
 զանձն առաջի ձգիցե . և խոս
 տանայցե Համբերել . յան
 ձին ունեւ լով զտոկարն . և ըզ
 ժուտ կաշիւն . և զձեռս և
 զոտս կայանաց մատուցանէ
 և զաշտն պատանաց տայ .
 առ դժնիւ տաղնայս . Հրա
 ցեալ երկաթոյն խաւանացն
 և կծուէ դառն արբոյց զե
 ղոցն . և սկսանի այնու Հե
 տե զբժիշկն անգոսնել բան
 բանելով . բան զի ոչ կարե
 ճշմոտիւ Հատաւալ որ ժըշ
 կուին իւր . զի անգեաւեւ և
 իյան ժուտութեան կսկծե
 ցուցից դեղոցն . բանբան
 բարկանալով . եր ինչ .
 Դր և ես այսօր իձեւ ըբամ
 բանեցայ վր ձերոյ փրկուէ
 այլ յոր ժամ զձեզ Հետեւ
 եալս յառողջութե տեսանի
 ցեմ . բանբանսն որ ի
 ձեւ ինքնա ինձ Համարեալ
 ինքնից . Դր էին յոր ժամ
 ծնանի . զցաւ դառնութե եր
 կանան առ ոչ ինչ Համարի
 վր խնդուէն զիծնաւ մարդ
 յաշխարհ . Եւ ըստ ոչ դա
 դարեցից ի վերապին երկնե
 լայ . փնջև նկարեալ ի ձեզ
 քս . Եւ այս որով օրինա
 կաւ . և կամ որպիսի ինչ Հը
 նարեալ լինեգի . Լեւի ալ
 նու . զի դարձեալ կոչեցից
 զձեզ յերկրորդ մկրտութե .
 որ լուսաւորագոյն և պայ
 ճառագոյն բան զարեգակն
 ուր մեախ աւաղաւ ոչ տու
 սերաւ խառնել զմարմնն .
 այլ բանիւ խոստովանել ըզ
 յա

յանցանսն . Մէկտրուան ան
 գամոց . այլ յանաւակ գործոց
 հրաւարուան . Մէկ պատառ
 ուան սոսկաւ ի սյւր օրաին շնոր
 հեղ զգնուան . Մէկ թծանք
 օրինօքն մոլսեան . ուր գիրն
 սպանան . այլ թե տմենա հեշտ
 էծովն քի . որ զանկարէնն
 ետանն . սգոստմանէ աշան մե
 ղօք հանգուցանէ . վո որոյ
 խղեսցաւ . զտոտուս մեղաց .
 բանիւ խոստովանուի . ուի
 անձեռագործ . Թլփատուի
 սրտոց մերոց . վո այսորիկ օր
 վհա տեսցուք մեղացն սասա
 կուիտենն . այլ յուսով ինչ
 րեսցուք զթողուի . Բան զի
 եկեալ գործէալ իրիաւնոցն
 որ յաւարտուան նուագին . զգ
 օսաս տհար կու հրամանին
 յոյժ հնչեցուցանի . որու
 անուս . գաւ իմ կոչի . ան
 հայր թ սրտին այ նուիրեալ
 բարեպաշտուի . պատմի դիւր
 օյ . զլորմանն վերակաւորուան
 դաս . օ պանծանն . և զաւագ
 նա շնուի . զոր կրեաց և
 մաւորապ . Եւ զի նչ ճայնէ
 առ մեզ . Լուի . որք զփորձ
 մեղացն դաւթի առեալէք .
 արագ արար բժշկեսլիք . և
 ոչ իբացե իբաց կալով . բա
 րոյէ իբրեւ զաւարիին . այլ
 ինքն կոչե իմօս և բերան ի
 բերան խօսի . Եկայք առ
 լուարուք ինչ . և պատմեցի
 ձեզ զոր ինչ արար անձին . ի
 մայ . Օհնչ արար ո՞վ մեծ
 դաւիթ . աղէ . առ առեա
 րանեա . լոյծ Թե հնարեղ
 տարակուսանս մեր . պատմեա
 Թե գոյ հնար սպանողաց . և
 շնադողաց ապրիւ . ի պատու
 հասից նիտանջանացն ալ .
 և ձե պատասխանեալ առ մեզ
 Լու նայ բերանով իմով կար
 դացի . և բարձր արարի զնա
 ընդուաւ իմով . ոչ լուա
 ւոր

ԳԼՈՒԽ Ի Բ . ԱՐԲԱ ԵՎ
 ԵՐ . ԼՂԼ շուալ աղծեղի
 մոց և նայեցաւ ի այն խեղ
 րուածաց իմոց . յոր ժամ
 մեղան զոր անձանէի . իսրաի
 իմում . Հաշեի և մաշեի Հա
 նապաղ . ԼՂԳ . ալ ճաշե այն
 պիսի բարեգութն ան . որ
 րչ իբացեալ արար զաղօթ
 իմ յիւրե . և ոչ արդէլ զի
 զարմուի իւր յինէն . Օի
 Կթած զորմածե ար եկայ
 նամիր և բազում զորմ . Մէ
 ք մեղաց մերոց առնէ . և
 ոչ ք գործոց մերոց հատու
 ցանէ . ԼՂԻ բաւէ զմեղո
 մեր . և բժշկէ զհասնոր
 թիս մեր . Եւ մերձե ար առ
 ամենեանս որ կարգան առ
 նայ իմարտուի . Եւ Թող
 զանօրեանէ զողովորեան .
 և ծանկէ զամ մեղս նչ . Եւ
 մերձե առ երկիւղածս փը
 կուի նո . Եւ գարձեալ ա
 ւե ես պատմեցի ինձէն զգ
 օսն իմ . և նայ եթող զամ
 բարշտուիս մեղաց իմոց .
 Օի բաղարե ար առ ամեն
 ան . և գթուի նո իմ եր
 կիւղաց իւրոց . Օայս պի
 սիքս սասցեալ պատման
 նեաց երանելին դաւիթ .
 Խալ այլ ոմ իրիտանոյէն ե
 կեալ պատմէ . որում անու
 նն եւայիաս շոթ . սրով բե
 տան և համարձակախօսն . և
 նշան և ս զժամանակն տայ
 ԼՂԵ լով մինչ մեռաւ զիպ
 արալ . տեսի գիրն սրով
 բեիւք . և զարհուրեցալ .
 և ասեմ մալ ինչ զի ես այր
 տառապեալ և աղքատ . զի
 ա՞րդ կամ լիազեալ զիպիդ
 յըմուռնս ուրիմ և իմեջ պէշ
 իւրաւորմն Թողովորեանբ
 նանեալ իմա . և գիր զոր
 Թեղ տեսի . և առ արեցաւ
 առ իս . և երով բեղա
 եալ լուսնելեօք իսեղանայ

տի . երբ Եր մերձեցոյց իրե
րան իմ և ասե . աշա իմեր
ձեռնալ այդ . իշրթուէնս քո .
և զմեզս քո սրբեայէ իրենս
Եւ զարձեալ ասե . հաշտեալ
եմ քեզ . տառապեալդ և
խախտեալդ . մինչև միջի
թարեացիս . Եւ զի զձանա
պարհս սրտի քո տեսի և բո
ժ չկեցն զքեզ . և մի ի թարեցի
զքեզ ճարտուէ . Լըրդ . երթ
պատմեա ժողովրդեան իմոյ
քո ճեա զօրուք և մի ի նայե ր
բարձրացոյ իբրև զփողոյ ըզ
բարբառ քո . և ասացես ցը
նս . արք . լուացարուք սրբե
ցառուք . ընկեցեք զչարսիս
անձանց ձեռոց . և ես զձեր
զեղծեալ և զժաշակոտեալ
աշտեղութս . իբրև զձիւն
սպիտակ արարեց . Եւ եթե
իբրև զյորդան կարմիր . ու
զասք սք արարեց . Եւ ասա
զ ըիք զանօրենութս ձեր զի
արդարաս ըիք . Եւ զձեռնս
ձեր պարզեցեք յաղբատան
և զհացն ձեր քաղցեւոց բո
րեցեք . զկարօտեալսն կե
րակրեցեք . և զմերկսն ըզգե
ցորցեք . և զտառապեալ ազ
գայան մի արհամարհեք .
Յայն ժամ մինչ դու խոր
Հիւ թե աղաղակեմ . Ես աղ
կաղեալ գտանիմ տաբեղ . և
կանուխ լոյսն իմ օրև փարե
ցե . և զանօրենութս քո այլ
ոչ ևս յիշեցի . և ահա և
սիկ թն թեմ իբրև զամբ . զա
նօրենութս քո . և իբրև մեք
զմեզս քո . իսկ այլ ոմն Ե
կեալ ի շիրտանոցէն . ձայնե
որուս անուս եզեկիկել յօր
բորթի . Եւ ասե . անօրենն
եթե գարձից յանօրե նուեց
իւրոց զօր արար . և արացե
տոտմուէ . կերով կեցդ և
մի մեղքի . և ամ յանցաւք իւր
զոր յանցեալ իցե . և ամ անի

րա

րաւուրբիւր զորանիւրաւեալ
իցե . մի յիշեցի . աշա զ
որմուքն իւրով զօր արա
կեցցե . Եւ զինչե մեզ այս
Լըլ Եկ զի զբազմք զայսո
քիւր զանց արարեալ . քիւ
թացուք Հասանել յնրջաւ
եա զօր . տառա արդին . որ
ոյ անուսն լոյսն և կեանք
և հիւրի . յօր Հաւատացաք
և մի րոեցաք և լուսաւ օրեցաք
որ զՀայր կողապտե . և զիւր
սրն զգեցուցանե ոմն և ասե
Օրաւսն որ ետաւ ինձ . և
տաւ նց . Եւ երձեռնս նե
տաւեալ զիւրոցն ի ծոց Հօր
մուծանե . Լըսե կամիմ . զի
ուր եսն իցեմ . և սքա ըիս
իցեն . որ լանթակից և գրկա
խառն Հօրն կացուցանե .
Լըսե զի ոմն դու իյիս Հայր
և ես իբեզ . և սքա ըիս . և
քեզ իմե իցեն . Լըրդ . ոմ
որդեալք իմ . սքանչացեալ
Հիանամ . ոմն օրանչե իւրացն
այն . ոմն երթս իկ աւետեա
ցըն . ոմն ան չաւ մարգար
րուէն . Եւ ամ ետս երեկ
մարսաւ որ . կողապտե . ան
ողորմ . այսօր եկեալ ի ծոց
Հօր բաղն . զիւրոս . ու
րացաւ զմրն . այսօր գայե
վեր անցեալք ազի ի ծոց Հօր
Պօղոս Հայկոյիչն և Հաշա
ծիչն եկեղեցեաց . այսօր
յաւառան մեալ . իմ ք օր
տին Հանգչե . Լըրդ . Օր
կայրադիշտաք . ըեթ ճուշա
նայք . Հիման ազանիք քիւ
թացարուք . տա այն պիսի
ողորմաւ օրն . և մի յանցա
ղեցուք . և մի Հեղաւտութե
քան զի թե զբաղուս այն օր
Հօր . և զլուսն դաւարօք պի
տուր անգանել . տաւել
ճուշտալք . Լըլայրանի պա
տի պարտիմք երաւել անգա
նել . տաւել նս ան չաւ
մար

ՈՒՍ

մարդասիրութիւն . որ քաղցր
է ծով և թեթև բեռամբ կո
չեզմեզ : Եւ զի նր ծանու
ցեալ զՀեղգուիս մեր . և
քան զնախնի ճուշդութիւն
մի այսորիկ առ դուրս եկե
ալ . առ սակս մատուցեալ .
չայնե առ մեզ . գոչեռ ժ
գին . Եկայք առե առիս ամ
վաստակեալք . և ես Հանգու
ցիցզնեղ . վաստակեալքդ
և ճանրացեալքդ . և գտրիք
Հանգիսա անջանց ձերոց .
զի լուծ եմ քաղցրե . չեմ
պսկանջող . չեմ կշտամբեչ
աչ յանդիմանիչ . փայն զի
զուրչարձեա . խոստովա . ես
զոր գործեցիրն : Բեռն իմ
փոքր պի . թեթև ան աշ
խատե . զոր եթե կամիցիս
դիւրաւտանիցես : իսկ ապա
դու լի քաղցր արտաբերիս . և
դանդաղես . և վախ վախես
ոմ թե հմեծ ասնջանու կա
միս մտանել . և կամ ինեղու
թիս և ի վառնկս . և ոչ յուղ
դուք գալ : ԵՅԼ տեսեալ
նր և հանուրեալ զԵղգու
թիսմեր զամենա պետութիւն
իւր ցուցածե : Եւ Հարցա
նե զինչ կամիս որում բաղ
չաւ : Հիւանդ ես . ես Խոր
տար բժիշկեմ . ոչե արիտոյ
բժիշկ ողջաց . այլ հիւան
դաց . ճրի բժիշկեմ . չպա
Հանրեմինս իրեն . բայց
միայն զբեռն : Ոչ առ վա
ճառյովանս առաքեմ . և ոչ
ինչս ճախելու և ոչ յայնմ
աղերսել : ԵՅԼ մուտ իսե
նեակ սրտիք . բեր ինչ
արտասուս որ չափ ձեռն
Հաս իցես . եթե մեմի կա
թեօցե . բաւականեմրաւ
զքեզ երկրորդ անգամ . և յա
ռաքին առողջութիւն Հասու
ցանե : Եւ եթե մեղաւոր
ես . ես ողորմած եմ . ոչ
եկ

ԳԼ ՈՒՍ ԻՔ ԱՐԱՆԵՒ
եկի կոչեւ զարդարս . այլ
զմաշաւորս յապաշխութիւն .
և որք առիս դարձան . մի
մաշխոյն . և ոչ որ ինո
ցանե կորնչի . բայց միայն
թիւրեալն ի յարաւանութե
նեն . Չմարաւորն . միով
բանիւ արգարացուցի :
Չարտնիկն իւրովք արտա
սուօքն արդարացուցի և որք
բեցի . զբժշտութիւն և զդոյրմու
թիւ պարգևեցի ամենեցուն
Պետրոսի լի դիմ իմաւացն
զին զիս . Երիցս անգամ .
արտասուացն ողորմեցայ . և
առիս կոչեցի . և իկարգի
առաքելուք պաշտօնի . և որք
բանալին ոչ Հանի իմամե
Չիս ճաղանօք իխաչին դա
տապարանցին . և արարածք
ողբային . և սարսկին . Ես
խաչաւ Համոզաւն աղօթսս
նեի . նք բարկուք . և որք
մուռն գլուխ շարժեցն . իսկ
ես քաղցուք և ողորմութիւն .
Թողութի խոստանայի : Եւ
ապա զի՞նչ կատարուան . զամ
Հեթանոսս ողորմութիւն կոչե
ցի յորդեգրութիւն . ամի դատա
րտի ոչխարն իդաւիթ սրբ
բուք իմոյ . և եղև մի հօտ
և մի Հովիւ . Ես նոյնեմ
ոչ փոփոխեմ . երեկ . և այ
սոր նոյն և լաւ խոտան . իսկ
Դարաւիկի . ես եմ աղբիւր
կենաց . որ քաղցրաբուխեւ
անուշաճաշակ : և եթե որ
ճարաւի իցե . եկեսցե առիս
և արբցե : և որ որ արբցեմ
ճարաւեսցի յաւիտեան . այլ
և գետք յորովայնե իր բըշ
եսցեն ընդ կենդանութե .
Քաղցեալ ես . ես եմ Հաց
կենաց յերկնից իջեալ . ե
թե որք տոնցե ի Հացես յայս
մանե կեցցե յաւիտեան . և
Հացնզոր ետաւ ճաղմիւս իսկ
զոր ես տաց մի կենաց աշ
խ

ԲԵՐԻԻ ԽՈՐԻՒՆ ԱՍՈՐՈՅ

խորհրդի և Բերկացւոր . ես
 եմ կատարեալ . և Բերկացւոր
 միայն . Իշաբեկաց արտաբերեա
 ւայնու հետեւ ես զգեցուցա
 նեմ քառաւորէ լուսնի երան .
 զքեզ զառաջին հանդերձն .
 զի որք եթա միտեցաւ զքեզ
 քառաւորէ և Բերկացւոր . Իսկ
 Բերկացւոր կոչեալ կոչեալ ես կոչե
 ցից քեզ կոչեալ լուսնայն .
 որովք կոչեալ ես զոչն և քեզ
 կոչեալ . և Բերկացւոր Բերկաց
 նամոյն : Ժամայն դարձեալ
 զքեզ . Իսկ ազատեմ զքեզ .
 զի միտեցաւ զքեզ զմեզն ծա
 րայն մեղացն . և Ժամայն
 ոչ յաւիտեան կայ իրան .
 Իսկ որդին յաւիտեան կայ :
 Իսկ արդ . Բերկացւոր զանգ
 ազատեցի . Զմարտեալ ազատ
 շինեցիք : Խորհիս ինչ յիմ
 յազնէ և Զրաւաւսիւ զորու
 Բերկաց . Զեմօտար . քառա
 զանգեմ զի որդին եմ դաւ
 թի . Բերկացւոր մարտաշատ
 խօսակից և մարտակից եմ քեզ
 Եւ ապա այլ զինչ կամիցես
 զի տրտից քեզ . Եւս և Ժա
 մայն Լեւեզ Բերկաց Ժամայ
 ն լով . դու Զրաւայնեա տի
 րաբար . Բերկաց Ժամայ
 տրար . քան զի ոչ եկի պաշ
 տօն առնուլ . այլ պաշ
 տօն և տալ զանձն փրկանս
 փրկանակ բաշտաց . Եւ զայս
 և Բերկաց Ժամայ տրտից . զի և
 զորտար լուսնայն առանց դան
 դաղելոյ . ոչ ինչ մարտեմ .
 այլ իմեզաց սրբեմ . և Բեր
 ցտին նորոգեմ . միայն շիթ
 մ յարտաւորաց քոյ հեղ
 եկունք . Ինչ զմեզ տար մար
 տեա զառաջատիգ . և սկսի
 բուրել հոտանուշուրէ զա
 ղօթայ . Եւ սեղան պատ
 րաստեա ինչ . զորորման ու
 թիք քո Եւ գինի պարգեա
 ինչ զվորք քո պարկեշտս :
 Եւ

ՈՒՆԱ

Եւ պատարանակալ սիւնեա
 ինչ զյոտարեալանուրդ քո .
 Եւ զարդ կարմրեմ քեան
 զԲերկաց ինչ զսեբդ . Եւ քառ
 մական արկ ինչ . զապաշտա
 րուրդ քո . Բերկաց Զարուր
 ք զեմ իմ շարժեա . զտասն
 աղի մատանցդ : Եւ կոչեա
 հիւրամեծար ինչ զսեբն իմ .
 և քեզ իբարեխօսուր . Եւ
 բաւականեա այս քան Զաշ
 և առատե սեղանդ . և պայ
 ծառե կոչուրդ : Եւ Բեր
 ւախորժեացես . և զհայրն իմ
 Եւս ածիցեմ . Եւ ես և
 հայրն եկեացուք և Բերկաց
 առ քեզ արաքուք . Եւ զայս
 այս պէս առնելով . զիս Ե
 րախտաւոր հօրն իմոյ արաք
 ցես . զի խորհուրդ գալըս
 տեան իմոյ յաշխարհս . ոչ
 ունայն երևեցի . այլ ծա
 նիցի մարդկային բնուրդ .
 առաւել քան զհրեշտակաց
 և գերի մեքոյ քան զհրեշտա
 կայեաք : Եւ ուրախացեալ
 հայրն իմ . Եւ Բերկաց բերա
 նով իւրով զանուրդն որոչ
 անցանք . Եւ փոխարեւն յառ
 արաւեցի քեզ զծոյ իւր .
 ինչ օրք . և Բերկաց հրեշտա
 կաց . զի ուրեւն եմ անդ
 և պաշտօնեայքն իմ զիցին :
 Եւ կհանք Զերծաճեալն
 ինչ առ ան . և ես իմ ան
 դամ և տրտեան իմ և մ . զան
 Եւ Բերկաց ինչ օրք իմ մե
 մերձե
 ցուցից առ հայրն իմ և տա
 ցից . աշխատեալ ես և ման
 կունք իմ զոր ետառցիս .
 Եւ մօհալ ի հնազանդուր
 Զերով ապրտամբուրդ . Զը
 նաշանդեցուրդ ինչ ինչ զմ
 և Բերկաց ան ան ան . Զը
 ու մանկունք սիրվին . որք
 ապրտամբեալք քո մեղօր
 գալու ան ան լով և իմանալով
 զինչ կամիք իսրաւաւս իման
 ինչ

լինել պատրաստ : յոր ժամ
 դաշեալ որդականաց . և զգուշ
 անխշտ ծալուէ տաւ ընդ ար
 հեալ ամի զինքն զնն պարտա
 պան պարտեաց մարդ : Եւ
 իրաւ թէ և ի գորով մտեալ դար
 ձեալ զմեօք և աղաչէ . և
 պաղատմ . և խնամարեւ . և
 խանդաղաթ . և պարգևս խոս
 անայ : Եւ ոպ չայց իմ
 աղագ իտարն . և առաւել
 բան զչափ անցուցանէ զխը
 նաման : Եւ զայդ որդեաց
 որդիան տեսանիցեն . և ի գը
 թոյն ի գիրկս առեալ զրգու
 են և հաճութեան . և զերեսն
 իմ զնեն . և խանդաղաթ
 կան ձայնիւ գորովեն ի ըզ
 խոսն գերուին . և ծագս հար
 կանեն : և միւր չնարեն ըզ
 հարսուր մանկանն . զի ըզ
 լաւն և զհեկեկաւն խափա
 նեցն . Թէ պէտ և ըզ խա
 դապտեալ զերեսն այսր ան
 դր դարձուցանեն . և մար
 շեն զորդորեն . և շեղուագա
 ռեն աղտեղուք . իմարա
 նելն իւրեանց . սակաւ և
 ոչ ինչ յայտցանէ ջաւեցու
 ցանեն զծնողն . այլ և պար
 աւս առն մահկանն զախոր
 ժականսն իւրեանց . և առ թա
 պառուականս տան առ իխա
 քար նշ . բան զի իկանաց ման
 հունն ոչ լիւթային . զի ուն
 իկանին լալոյ դարարեցու
 ռանեն զն . իսկ ի թէ բե
 կանէ և զանօթն զայն պա
 տուական . չգաւէ ինչ բը
 հաւ . առ ի գութ մանկան .
 և թէ կորուսանէ չարամի
 ինչ . բայց միայն իշատ հան
 դառաւէ զի թեալ տեսանի
 ցեն զմանուկն : Օայս . այս
 պէս զոր լուայք և առաւել
 քան զորն զուցանին մեզ
 առ թէ անայն : զորոյ ըզ
 թորձ առեալ հոգեբոգին
 դաւ

Գաւթի . զորստիկ սիրոյն
 այ առ մարդիկ առն : Եւ զ
 թայ հայրիմ որդեց իւրոց
 այն պէս գիտացն օր յեր
 կիւղանս իւր . նայ և առաւ
 եւ զանչափական և զանեզրա
 կան սիրոյ իւրոց . և զանպա
 մէշի և զան իմանալի զրգանս
 ինքնապատու մարմնալ ի
 ձեռն դուկաւս աւետարա
 նին . աւանդէ մեզ առեւրով .
 Յոր իմենը որդի խնդրիցէ
 ի հօրէ հայ . մի թէ բարտոյ
 ցէ նմա . կամ ինքնիցէ ձու
 կն . մի թէ օճ ապցն նմա
 իսկ արդեթէ դուք որ շար
 քէ եք . զիտեք պարգեօ բա
 րիս ալ որդեց ձերոց : որ
 շափես առաւել չայքն ձեր
 երկնաւոր տացէ ձեզ զան
 զրաւ ուրախութեն : Եւ եթէ
 ոմ մանկուէք և որդիք սիօնի
 թէ ոպ գեղեցիկ են պար
 դէք սիրելոյ նո առ իւրա
 րարածս : իսկ ի թէ անոր
 ժիցէք և դուք լինել որդիք
 սիրելոյ նո . ահա նայ կայ
 Հանապաղ պատրաստ յըզ
 քէ . և թողու զամ սխա
 լանս . գազանացեալ բիւ
 թիս մարդկան . և սիրով ըն
 դուենել ոպ այս աբաբալ
 ցուդար : միայն դարձիր և
 անկիր առ գորովական Հայր
 երկնաւոր . և որդ զայս պի
 սիս լսելով զիւրորդ չգարձ
 ջուք առ օր ան բարեբարն .
 զիւրորդ ո՛չ Հեռացուք ի
 ձարեն : մի թէ բան զմեզ
 ապառաժ իցեմք . որ գեղով
 քարեայ թուշահա . և որով
 առաջին իպէտս գործելեարն
 Եւ զերկաթ . Հուրն կապէ
 և առ թա պառու պիտանացուս ի
 տարարն գործեն : Եւ թէ
 զաւղան տարիքս և այն . և ի
 ձեռն Հնարից ք ինչալք .
 և հակադրեալք լինին :

ԲԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՒՄ

պատանձ կան իդրուես թա-
գաւարաց. առի պատարաս
ծծաւայոռէն նց. եւ ևս ա-
սացից. քան զի գործաւոր
վիշապաց. Զգրանգոս Բարս-
թընեաւորաց. իշխազանդու-
թի անէն քանք որդիքանք
թովնի Զարթաթի. և ի Եւս-
կան ընդանուք առաջիմանս
Քարակին. իսկ այս մեր.
առաւ և խօսուանէ իմացական
քնուէ. մարդիանս. զի արդ-
գիւծ ոչ նմանի նց. Թողուչ
գանդաւոր. Թ և կէպչ. Եւ այն
զի պատգամք աղոյսն Երթո-
ղին կշտամբեալ յանդիմանե-
ն տարիալ մթն առ օձան և
քարքաւ կացուցանե ասելով
Արամուռն նց Ե նմանուէ
օձի. և Ե իսկ քարքի զի ից-
ցեալէ գական ըսելք. զիմի
Լուիյն նազայն Թողչի Զար-
թաթի. և մի առցե նա գեղ-
իդեքաւորան իմաստեայ. Եւ ը-
նդ ունիցին ական ըս լըտելոյ
յուիցեն և իմանայցեն. և վայ-
ելեւդեն ի քարուեցն ի ձեռն
ապալխարուէ պարգւտն.
որ քառօք պատնէ. և իգա-
հայս ահառոյն նստուցանե
ալեւ Զօր. Կամարձակուք.
Ընդորս լիցի ամենն քուսմիդ
հասանել ընդ Զօր և մարդա-
սիրուք ան մերոյ և իջրհէն
յի քի քուծ քուք յաւիտե-
անս յաւիտենից ամեն.

ԲՈՒՆՈՒՄ անից զես և արա լիչ.
զորն է իրկորանել Կանդար-
ոն. և ոչ է իրկինք բաւանգա-
րին. և ամերու իք և անե-
նայնք Ե քան բաւանգա-
կեալ. և քու տիրես և քո Լը-
րանաւոր կտաւ մարտ: Եւ
դու ես սիրիւն վաւանգի լոց
քաւանայն. և ողջացուցիւ
Լիւանդաւորոյն զայս. և դու
ևս ընդունիւ արթիւն. և կա-
ստօնն անդրաւորաց. զիմայ
մի

ԱՅՈՒՆ

մի և յիս իմեղաւորս. զիմի
զիմուեց ևս և մի որդիւն
Թեց. և քեզ ամ գոհուէ ամի

ԱՅ Զօրն նե զսոս ի քաւս պի-
տանի:

ԱՐԻ ՅԱՐԱԿԻՄ

Զորով նե ըել. քան
պիղծ խորհրդով ազօթմա-
ուցանել և վարձառնաւ նու-
թիւ սխալանա գիտես զեղ-
բօրն. խրատեա զեւ և յան-
դիմանեա Եւ Եւ Զաւան քեզ
խորշեալ ի իմանի. և ելեւ
զայդ Զաւանս. Զաղորդես
Զարեաց. Եւ Զաւանս և եր-
ն նմա. քան զի ելեւ վայ-
սրտեցուցանես զեղբայրն
մի. ի իղձ պահեր. այլ Ե Ե
վս նախանաւ. և ընկեր յայն
Զամ. իսկ որ վս մի կամի ձգ-
նել. յաւա սիրալի ուսա-
նիցի զօրհման և Զաւանաւ
Լըքա օրն. իւր կամացն ու
Թշնամոյ զորուանայ. և Ե
խեւ Զմարմնիք նե դուք. և
զսիրտք երկիւղիւն մի. զի
ան ի իրկիւ լիցիս. Երգե-
կեղանց մի օրն. սիրոյ ար-
ձան կանգնե առ մի. և ան
Կաւր Թշնամուէ սաւաւմոյի
Օտեր և զի իրկիւլ բնուի
մրա քեզ. որ Ե վայր Զաւ-
խաւան. Եր Զաւ զի իս և
նեղիս. և Զաւեքես. անա-
պական գանձ գանես պա-
րաստեալ քեզ ի իրկինս. և
պա Թե տրանքես. և նեղա-
սրտեա Ե վայր Զաւիս և ան
վարձ ելանես. Օրացի ի
Զարձարուն օրն Թի. և Զաւ
բերեա վս նի. զի Զաւա-
որեսցես անանց բարուեցն
արան ընդ նե քաւ Զաւաւ
զի տրաւնքն Ե երա Զաւա-
տուէ նախակի զի ոչ Զաւ

ԱՅՈՒ

առայ թեքառաւան կայ և
Հաստեցուի. արք եթէ գու
եւ արաճաւ Հարին. արաւ
քոյ չի բ օրբուէն փնջէ և
առչ չի ապիւն. և եթէ այլեքե
փախիւր իւրաքննողէն. Հո
դէոք առաջնորդն. Թժային
Հաւրէ. զապախան արար փա
ռն այրէ. և զգիթրուէ ցամա
քեցուցանէ. և կրօնաւորա
կան Հաւրիսիւս փոքրէն ուր
կի. Իբրիւս. և ահաղաւ սըր
բուէ զեղբարս ւայ ընծայէ
և ինքն լի Հաւառարիմ ծա
ռային ծագաւորն իմի տաւն
բաղարաց. և իգիւն և աւն ընթ
րոյ արաւընարդն. Իբրիւս
կէ ին խոցի. և իցուչ զն ին
խորհակէ. և իրայն տեղին.
դաւեւուէն դէւ. և յաւեւու
թէ տեղին զոք. և իսաւնա
փնդար կենօք զեղբարսն աւ
ժառառի առնէ. և Երգորի
գարուէն ի Հանգրքաւեանկայ
Հանն իսոյճա և իսառնաւա
նէ աջ ստակի. Եր առ ըզ
մարմին փափկացուցանէ. և
յախոհեանան Հանգրսան ոչ
կարէ մտանել. Հնազանդեա
ախրով. աղօթեա յաւաճ.
աշխատեա Հաւառով. և այս
ծառացի յեղեանք Հարսա
նիւն. Օրինչ ընորՀո ոգ ապ
քիզ մի. Իսկուս կարօտեւոյ
ապառաւօրեա դայն. զի ըն
նորՀին աղբերացին. և փա
ռաւորն ոցիւ. Կրօնաւոր
մարմնակեր խոցի նմանէ. և
իծովագեւա ժողացն Հնդք
նու. և եղբարս կրօնաւոր.
պարտական ստանայի. Ե
կրօնաւոր և եղբու զապառնայ
ւորաւաւ բ ընթացուի մե
ղաց. և և ոց Հանեղն ապաշ
խարուէ. ապա ար զմի ծաւա
խակ և եղբարս ոց. և կրօնա
որական Հանգրիւս. անդուցե
աչէ. և սոց և իսպարուէ. և
այ

ԳԼԽԻՆԸ. ՈՐ ՀՅՈՒՆԻ
նայ Զոր պիւն զեղեանկ
փառու. ոք ծառ և և և և և և
զիւնաւ աւ ծառ և և և և և և
պարտաւ աւալ կան իսաւն
գաւթ և և. Եր աղաւորէն
բաղաւ մարտաւաւ ունի.
Բնեւա և իմի Հարսի. Եթէ
քո. Եւ արաւաւ. յաւալ
կերակրելով և պարար. և
իսորՀոցոյ Թոյլ աղոյն.
արաւոյ չի բ օրբուէ. փն
ջէ առաջնացին. և իսոր
հաւ պիւսն. արգիւ զաղ
մոս. և Եղեւ և կրօնաւոր.
Ին պիւս և զեղի ինս բաւ
մի մտանիւ. Եթէ պիւս և և
Հիւսնակի և արաւի մի Հաւ
առար. ոք Ե Հնազանդու
ջէ. Եր զեղբարսն տեւ
նէ և արաւաւ Հայ. յաղթեւի
նա ի կեղծու. որով ինքն
Եր առանձին հասի. և զա
ւորէ կայ քերեւալ ինաւ
նայէ. Զաքեւ կրօնաւորն
արաւաւ և փառաւ կալ. Եր
օրաւորայ. իմի որ զաւոր
կայ. և Եղբար արաւի. և
բարաւալ նայ զեղեւ ին
բեքանք մեր Հաւալ ին
բաւոյ. և չեղար մեր Եր
մայեւ իսաղմաւ կրօնի
նէ. և զոր ան ինքն ոք
ուսիւն. այս ինքն. և զոր
և իսորՀոցոյ Եթէ. և զոր
սերեւք զան. և իսորՀոց
իսաւն. և Զոր Եր
քիւ. Եթէ պիւս և փառաւ
Հաւալ ին. և զորՀոցոյ
Հաւառու. և Զոր Եր
բոհաւ. և զորՀոցոյ ին
Եր մեր կաւ Եր և և և և
ուսիւն. և և և և և և և և
քիւ արաւեւ զաւոր կաւ
և և և և և և և և և և և
Հաւալ արաւ մեր և և և
Հաւալ արաւ ալ և և և և և
Եր Եր Եր Եր Եր Եր
և և և և և և և և և և և
Եր և և և և և և և և և և և

Չ. ՈՍԻ ԽՐԱՐ ՊԻՄԱՆԻ

զսիրարայ և յորժամ ցանառ
խորժարդաւ . Կոռ ասա . չո
նի՛մ սիրա ար ցանառ : Կոգ
նաւոր ար ցանառ : Հոգի
դիւա հարեալ : արարայ
չոցի սրբուէն մինչև սոսո
ջացի : Եւթէ չոնիս քեչ
աղօթս հոգիս : սոսոցի
քեչ աղօթս մարմաւորս :
և այնու աս քեչս աղօթս
հոգիս : Կախ քան զսիւ
բան ժամ աղօթիցն զարեւո
ցիւր շուտաւոր եւ զխոր
հաւորս . զոհանալի զայ և
աղօթիւ լոկաւ նայ . զի ա
ղօթն զեն են քեչ . և նիւա
հոգիս և զեն սոսանայի :
այ և սոսանայի . նեւաճոռ
լէն : պէս պէս խորհուրդ
են : Զի պարտ կրօնաւորի
իւրար . մարմն չսոսորդի :
Զի պարտ կրօնաւորին զիւ
սնդիւրական տեղին տեսնել
փախալմար : կրօնաւոր յոր
ժամ մարմնայի . Թե քան
և հարկաւոր զգիտիկն աւ
ելի ինչ ունի . չե պարտ
դայն կրօնաւորացն աւել
այլ յաղքաւ պարտ գայն
աւել : զի յաւարժանս համ
բեալ : Եւ այնոր չե լին
չե աւելի կրօնաւորաց :
խոտակրօնից . նոյնպէս
կալին չե զգիկն : Զի պարտ
կրօնաւորի . մանկանց կենա
կեց լինել . կամ զգեղ ման
կանց տեսնել : Զի պարտ
կրօնաւորին յաւաւ կանանց
տեսնել . և աղաղակաւ աւ
անի : Զորհուրն յոր ժամ
մոհիւս ելանես . համարեա
լիս եկեր զման ի իւր . Եւ
զիւր հոգիս և յոր մարմն
սոսոն ընթանան . և քեւ
եւ քեւ զեն յեղիւղն ալ . և
այլ զմուս զոր դատարան
նին : Հիւսնային օրն . ա
ստաւորացանն զգործին .
նոյն

ՈՍԻ

նոյն պէս և խորհուրդ . զս
ոսանելին : Եւ սոսակ կրօ
նաւոր որ չե հանապաղ աւ
ոսա չեւոց . անշանորտ
սոսակն յի . մանկապն քա
հանայի . փախեալ զեւթուկ
սիւր զի միւր նմա . Եւ
զիւր արարցի . ոչ կարացի
եկրիւղն ալ սոսանալ : Կրօ
նաւոր ուրախալի . զի
գերեւալի . Եւ սոսանայ
սոսանալմա սկիւ . փախե
րիւրիւր . և աւելի քան
իւրեանց . զի որ ինչոցանէն
հարաւած բն . չաւորոյն
են քան զիւրս իւրիւր . Եւ
արտաքիւղաներ զոր . և փ
արտաք յաւելի : Եւ քա
կանար եղբոր մեղաւորոյ .
զի հիւսնայն չե լին յիւր
կամայն . հիւսնայնայ . Զի
դիւրն զբաղմունքն տեսնել
զարժալման . և զեղիւղն
ալ հաւալի . Եւ սիւր յա
գորդ կեանքոյ կամ ըմպե
լեաց . ալա լեւ ոչ . զմար
մնիւր քաղաք պատկուէ չե
ենա խաւորոց սոսանայի :
Եւ սիւր յիւր . զի զբայն փա
խուի կեանքոյ . կամ ըմպե
լեւ . կամ սոսանալման հան
դեւիւր . կամ դատարկութե .
զի սիւր զկայն նին ժողովոյ
ցես մարդաստանալ . Զի
տես հանապաղ յեղբորն
տեսնել . զկանալ . և չեւո
լեւ յոր . Եւ զիւրն ալ ալ
չոնի կամ սոսանելին .
Եւ սոսանելի տեսնել յոյն
զիւսանել . Եւ ալ լեւալմա
լինել . յեղբայրն խոտակ
սոսանալ . և ալ լեւել
նշանակի . Եւ զի զգեղն կա
կաւ զիւր ըմպե . և զալ
ան քարեգործութե մարտ
Զի ալ խոտակ գողցի .
աւանց պատիւ ոչ լինի .
Եւ կրօնաւոր պանդ . ա
պիւ

[illegible]

Եւ անցն արարաւ անք . քան
 զի զգեստ զ յոսիսն զգնեալն
 եւր անքն շատեր . և եղազո
 թք այսին . յայն արեւեացն
 որդանե քախսէ ի ևոջանե ի
 հաղորդուէ ի նստա . քան
 զի ի եղանէ ի նստա . շը
 շաջուցանե զօն աղու թք ք
 և արեւն ոյ ի եյացիր . որք
 յաճուս կարօտին արդարու
 թք և հեղուէ քի արդարու
 քառք յաւիտեանս ամեն
 իսրաւ սէ հարցն .
ՈՒՐ ԿԱՄԻՑԻ ՎԻ
 յայ հաճոյ լինե շատաքն
 նու ի յառաջ քան զօմ . զի անար
 հու թե և զհամբ թուէ և զեր
 ի այնամուտն . պարտի ստա
 նայ . զի ի պատահել նեղու
 թեցն քի անզգուշ լինի . ք
 այնմ որ ամեն . որք անկե
 թե քառ ծառայել նն . պատ
 իստանա զանձն քա զմ . քի
 լանց . և եյոր լամ համբ
 թուէ լաղեւեցն քի թանկ
 որք ինի բուստ . կամ յարա
 թուստեւ իստուս և եյորացն
 ի լանկ դայն քի քառ սմարդան
 համբ երել յայ ի քառ սմարդ . զի
 զհեղու քի թե քան ի նն ի
 հարարուէք . և զի քառ սմա
 թք . որք արարաւ քի քառ
 ցանեն զհորին յայ . զի այս
 որք ի զօրաւ կար արարին
 թեց բուսն հարցուք . զի
 նարհու թե քան . զհեղու թե
 նե . և զհեղու թե քան .
 որք հարկ արարուցէք եւ .
 և կարեւորագոյնք . յարցու
 թե քան ի նն քի քառ . հարար
 արուէ . կամ քառ արարու
 կամ քառ արարու . և զի որ
 ոյ քառ արարու . և քի . և
 հարարարուէ հառաջ . որք
 արար ի քի թե քան և ի քառ
 զի քան ի նն քի քառ . և
 զի քան ի նն քի քառ . և ի
 քառ քի քառ . և ի քառ քի քառ .

Եւ որք կամիցին զսրբութի
ն զկուսութի պաշկէ և կենա
ցեն յաւթոննից և սասնեմ .
Է ընկերս կայցի Է յաւիտս
և Է միաբանակեացս . զի իմի
մեանց շինեացին սիրովն քի
ջան զի եղբայրյեղբօրե օգ
նեալ . իբրե զբազումք պօրս
պեալ . Է ալնմ մեք բենակե
թուցանե զմիակրօնս . իտան
այ . Էւ թե ուր երկուս և .
զ . Ժողովեսցին յանուն իմ
անդ . եմս իմի քինց . որք ըզ
Հնազանդութ և զսեպ ունին
զգեցեալ . յորոց միջի և քս
որք օրինակ բարի և սխալ
նախանկարք ի իմացդան
Է ալնմ . անսղեն ըզգործս
ձեր բարիս . և փառաւորես
ցեն զՀայրք իմոր յերկինս .
Էւ զանազ . և զդայլթագդեալ
եղբայրս . ի ձեռն Հոգևորն
խորտու իսկանուանս և ա
նեալ բերան մի կոչես քին
Էւ առաջնորդին պարտե .
Էրթուն և զգաստ ինեղբն
զմմ եղբայրութ . և պոլ մե
ծախորհուրդ . և երկայնա
միտ . Հայիշով ի ծանրութ
պաշամանն յոր կարգե ցաւ
և ոպ մեծե անուեն . ալնսնս
և զարուսն պարտե . մեծ լի
նեւ . զի միան ուղղա և ան
կարգ պաշկէով զեղբարսն
և Հայարտակալ ի խառաբ
մարիցի Է նս . և խորուցեալ
եղբարցն ի ճարս թոյն . ի
զուոց նր և ան առաջ յարձե
լոյ Է նս . օձմեալ ինմանե
որսին զան Հնազանդութ և
չփորձմունք և պատեկաւ
եղեալ ի միջի ստանալաւն
խոռոչաք լոցին և ինքնս ա
ջնորդն . և խոսմ արարն Է
թար . ժողեսցին իգործ սա
տանալական և ի կորուստաւ
թանկ . զի զար առաջնոր
դեն ոչ միայն զինքն կորու
սա

[illegible]

ճամկեցի իսրայի իմուս - ըզ
ճշմարտութիւն քո և զգիւրիւն
քո ալ ինքեանք Հայտարար
թիւ արհամարհեցին և ունկն
դիւր ոչ եղեալ օրինացն քոց
անձամբ զանձինս իսրեանց
սպանին և իսկ ասեալ ունկնով
դառնալ իսրայիւն - արդարո՞ւ
թիւն և Հայտարարեղաւք - և Հա
ճոյ քի թիւ - որում փառք և
սլաւիւ - այժմ և միշտ և, աս
հոտեանս յաւիտեանց ամէն :

Այսք երանելոյն մարկոսի
սաղոնի - որն Յիմար :

ՍՈՒԼԱՐՈՒԹԻՒՆԵՐ ՍՈՒԻ

Թաւերենն - զի ամապ
Հայրն իտարոջն միանգամ ի
տեքոնեան ասեց իջանել
իլենեան և գնալ յաղեկասնդ
քիւյ - ուղղոյն տալ կաթոն զիկո
սին - իսկ մեծն ի Հայրս ար
բա դանիել ասեալ - յայա
կերայն իւր գնաց յաղեկ
սանդր - և յոր ժամեմուտ ի
քաղաքն - տեսանէ իմրում տե
քով ամբօսի բազում - և երն
ի ճափս և ի ծագք : Եւ իբրեւ
գնաց առ նսանդ - ետես կա
լով իմրին նց այրմի գծուծ
և աղտոյն ի - և բոկ - և զլիւիւքաց
և խօսեք այլ իւր - յիմարս
բարեւ Հայրեցեալ ինա Հայրն
դանիել - գիտաց զի իմարն ոյն
իմի չափ Հասեալէ - և այր
կառարեալ առաքինուք :
Բան զի սքն դանիել ընկա
լաւ իւր շնորհս նախա զի
տուէ - Եւ գնացեալ եմուտ
առ Հայրապետն և ողջոյն ե
տաւն ի Համբոյր սգրբուէ և
նստան : Եւ ասէ սքն դանի
ել - գիտաց թիւ Հայր քահա
նայապետ - որ մեծ սիւն կայ
ի բաղարիս յայս - և ոչ որ զի
տե - Լուսն ալաւրեալ զն - և
ոյն

սովի Հայր սք - և նոյն ասէ -
այն ալաւրաւ ալաւ և անաղ
և արհամարհեալն յամենե
ցունց և ուն յիմար բազում
կառարեալն և անաղ ին - և
ծալր առեցին - Լուսն Հայրս
պետն - կարծեմ թէ զսալոն
մարկոսն տես - ոյն ուն
Հայր - անփաւ ի իմարն յոյժ
Լուսն արբա դանիել - երա
նի թէ և ես իբրեւ զնա եի -
Յայն ժամ Հրամայեաց Հայ
րապետն բերել զնա - և բե
րին զնո բռնուիթ և իբար
իսկ իբրեւ եմուտ առ Հայրս
պետն և ետես զնս - և Հայրն
դանիել ի կառարեալն ի զնա
ի ճանաչելոյ զիկոն - և ուն առ
պարել և ճափս Հարկանել
առաջինց - Յայն ժամ Հր
րամայեաց Հայրն դանիել -
ամենեցուն առ Հասարակ ե
լանել - Եւ իբրեւ առանձնա
ցան - Լուսն արբա դանիել -
ցալոն մարկոս - երգենե
ցունց ամենեցեք ի իբրեւ յո
որով և գոռ զանձն քո կորու
սեղմնի - ասա մեզ զգոր
ծոս քո - և փի ինչ թագաւոցա
նեւր - զի յայ Հրամայեալէ
քեզ խօսել այսօր - առաջի
մեր զգործսքս և յայտնի առ
նել զքեզ - Եւ ծանեալ մար
կոս զի յայ Հրամայեցաւ նր
մա յայտնել զիկոն սրբաց -
Յայն ժամ անկաւ յոսս նց
և սկսաւ պատմել և ասէ - ես
արեղայեհի ի վանս - և ա իրեաց
զիս պոռնկուէ գեւ. և ժգ
ամ թաւալեցայ ի զազոռ թի
մեղաց խորհրդոյ - և ապա յի
շեցի զօր մաւուսն և զաւելոյ
դատաստանն մի - և ասեմ իմ
անձն իմզ - ժգ - ամ ծառայ
եցեր սատանայի - այժմ ծա
ռայեալ մի - երն չափովն -
Եւ ելեալ գնացի և գտի ընդ
Հոր փ ջամար - և - գրեալ տե
կար

հոգ. և լինեցի զիս անդ .
 և . ը . տմ . առաւել . օր . զմաք
 դասեր . քաւիչն իմ . աղւջե
 զի թողուն զաւանդէ մեղաց
 իմոց . և ոչ ի քեւեցու ինչ
 մի իմարուք զս մեղաց թո
 դուն . այլ Հայ և զուր ինչ
 այս մի Հրամանաւն մյ իջու
 ցաներ լարով յմ մարտս .
 Եւ յեւ . ը . տմացն յոր մամ
 եբեր ինչ . այլն Հայ և իջու
 ոչ առն . այլ ինդրէն ինը
 մանկ պարտ . երկայն հոտու
 ար . և եբեր այրն այն երա
 ներին . և երբ իջուցին և
 ինչ իբրայիս յայս . և ոչ առ
 ստնէք զիս . ետու . զանչն
 իմ յանդգանս . և ինչ իմա
 դաց օտարսն մայրանին բը
 նակն ձեր իբր իբացօժէ
 ից ինչ իջով ամանն արեգակ
 նա ինչ ինչ . և ինչ մերայն
 ցրտով մայրին . մինչ քաղու
 անդամ զմա ան . և այս
 պէս ինդրէն զթողուի մ
 իայ իմոց . Եւ արդ . ահա
 և աստ լցան . ը . տմ . առ
 քաւիչն . և ինչ ինչ ինչ յայս
 երեւեալ ինչ ինչ . և երայց
 ինչ զթողուի մեղաց իմոց .
 և զլրումն կենաց իմոց լայն
 քնա արքա դանիւն . և ոչ մար
 տեալ . քեւիչ դան իմ իրայն
 կամ իքաղաքիս . Լուսն . մար
 կդա իքրին երեւեալ ինչ դան
 ու լուսաւոր այլ և ասն . ես
 եւ Հրեյաւանայն անաւոր ինչ
 և աստ ինչ ինչ . և ես աս
 զի տես մի ինչ . այլ յոր
 ինչ աւուր մարդ . առաւել ցար
 նս անարմանեմ և մեղաւոր .
 և երայն ժամայն ան յայտ եղև
 Եւ . զարձեւայ իմ և սյլ աւ
 ուր երեւեցաւ ինչ իբրն ըզ
 քայլակն . և աստ յիս էս եմ
 քս . ինչ ես յոր ժամ շուայ
 միջկալս իմ և աստ մի սղքայն յ

Ի՞նչ օր զիս տեսնէ . և զի
 կեանքս կամիս տեսնէ . և զի
 զի ինչն Հրամայեաց . երեւ
 անիցն ինչ աստեք քսն կս
 անդ . մի . Հաւատայցեք . և
 եթէ արմանաւորեցուցանէ
 դիս . Իգաւորեանն իւրեմ
 տեսանիմ զիս . զայս ասեւրով
 իմ աներեւոյթ եղև չարն .
 և ի յայտնի եղև նենգութիւն .
 և այլ ոչ և երեւեցաւ յայտ
 նր չարն . Եւ ահա այսօր
 լցան . ը . տմ . առաւել օր
 քաւիչն իմ . և աստ լայն ինչ
 յամ յանչն իմն . և այսօր
 օր կատարան իմոյ զոր եցոյց
 ինչ բարեբանն իմ քս . և Հայ
 ցեմ յինչ լուսաւայն աւա մար
 կոս . զայս ասեւրով և ինչ
 յոտն արքա . զանիւն ինչ
 դայեցին . և ինչ այնորին
 աւանդեաց զի ինչ ինչ ինչ
 յայսն . իմ . եւ նոյն ժա
 մայն անուշաւ տուիք լցու
 տանն . և զաւիշարեայք ար
 տառուօր թանային զի ինչ
 և աստ մարտեցան ինչ
 ինչ . յայն ժամ բարձեւայ արան
 միա յեկեղեցին . և քս արմա
 նեաւն սողմուրք և աւանդ
 թաղեցին զիս . Եւ յեւ աւ
 ուրն . դիւռւարք ոմանք
 երեւեցաւ ինչն զի ինչ . և
 ինչ անիւն զի ինչ բռնեցան .
 յայն ժամ դարձեալ լցին ինչ
 դով . դարձեալ և այլ դիւա
 լարք և ինչ փորեցին զի ինչ
 ս . և զմարմն . երանելոյն
 ոչ գտն . և նոյն ժամայն
 սրբեցան . քան զի կամին
 նախատեղ զս քն . և ամ . Եւ
 կեաց զիս ինչ . և արար
 նախատեղս զի ինչ ինչ . և
 ն . բռնեցով զի ինչ և
 բեալսն և Հաւաճեւրով զի
 սն ինոդանէ . արով փառա
 օրեցաւ բանելին աւանդար
 կոս . Ի փառս քիւն . ուր
 փառք յաւիտեանս ամեն :

1. Երբ Երևանի քաղաքի քաղաքացիները
 2. Երբ Երևանի քաղաքի քաղաքացիները
 3. Երբ Երևանի քաղաքի քաղաքացիները

ԻՄԷՈՆԵՏԻՅՈՒՆ

ՕՆՆԻՆ ԵՒՆ յաւարոց . յեղե
սիւ . քաղաքէն . Եւ Երեմ
ոն . մայր միայն ունէր : Իսկ
յոգաննէս Հայր փայն . Էւ
բար Հարսանիս որդւոյ իւր
ուսմ յոգանիս . Էւ ետ նմա կին
Է . Էւ ապա ընչայն միկկամիյան
քաղ յեղ . Եւ Երեմքն ա
ռին զորդիս իւրն անց Էգնա
ցին յեմ երկրի պարսկեշ
պատուական Էւ ք իւսքիքի
իսկ պոն միւրի . Ժգ . Էւ ոչ
Եւ Էալ միւր անդէպն . գը
նացին շրջել ի վանորայսն Է
րեւոյի Է յոգանան . Է
ցա . Էրցան ամուսն ի վարդ կը
րոնաւորուէ Է իննիւ ի վան
ան . Է Հրաժարեցին ի Եւ
դացն . Է գնացին յայն եոյս
յոգանան . ի վանն Էրա
նէ շոյն գերատիմոսի . Է գո
նն զԵւու իբաց . քան զի
յաւարագոյն երեւցոյց մծ
գգալաւստն սիմոն Է յո
Հաւիտ . Էրանելոյն գերա
սիմոսի . Է նալ Հրամայեալ
քանալ զԵւու վանացն Է
ն . Է Է մուտալ անդ եր
կեր պագին մեծին գերատի
մոսի . Է նալ տեսեալ զնս
անե բարի եկիք բառինք քի
Է երեւալ ձեռս ի վն . ա
բար զնս կրօնաւորս . Եւ
յեւ . Է . աւուր . ազրեցու
Էն մյ . ողջուեալ զմծ
ազրեաց Հայո վանացն գե
րատիմոս . գնացին ի լեւոն
Է երեւալն ի ձառնալար Հին
Հորշտակ մն աւարն որդեաց
նյ փնջէ յանապատն Էրե
այի . Է անդ բնակեցան ի
անաւարմիւք իմարմիւ . Էրեշ
աւ

1189.
 ասեանհաճ և արուսեք և ևս աստ
 կրօն ճգնուք ամս իմ . Եւ
 յայտնեաց նց ան զսիմոնի
 մօրն մովհ . և զյոհաննուս կր
 նաջն . և զսաղայան զայ . Եւ
 յեւ . իմ . ամաց . ասգահցուի
 եղև յայ աս սիմոն . դնօր
 յաշնարդ և այ մարգարիս
 թիւն յիմարանաշով դարձու
 ցանէր զմեզ անոր յայպաշխա
 բուհ . և րա աստ սիմոն դնամ
 յաշխարհ ով եղբայր իմ յո
 Հաննես . ուն զի յիշեսցես
 զիս քմի մտաւայցես . իսկ
 յոհաննիս բարդ . մ սկզում
 դաճեաց զիս մի եշանել
 յանապատեն . անայ ոչ կա
 մեցաւ յետ նմա բան զի աս
 սեր եւ Երեւան և յիմարուք
 իսկ աս նեմ գերեկեր . և զսի
 յոհաննես գնացես ան .
 բայց յոհաննիս ան իմ
 զի գերեզման մարմնոյ քո ի
 մարմնոյս իմոյ իշխի յանա
 պատիս . Եւ երեսուք իւեռ
 նէն ողջութեն զին զսիմոնս
 շատով . և յոհաննես դարձաւ
 յանապատն . իսկ սիմոն զը
 նազ իմ գերեզման զերեզ
 մանիս ան . և այլ սք տե
 զի աս իմ և իմ դրեաց յայ .
 զի զարեւա իւր ոչ յայտնե
 ցի իկ իմ գնաւ . և րա . Եւ
 սկզում խորալ ի մանկուս
 և ի ծոցանէ անուսնեցաւ աս
 զաւալ . որդի իմար . Եւ
 գնաց յիմասարոց բաղաքն .
 և եգիտ անդ մեռեալ շուն
 մի . և կապեալ շար յառն և
 բարշեղով ք մի զաղաքին
 ասեր . բարշեղն մանկալ
 բարշեղեր . և մանկուս զի
 զիկն երջային ծախս և զը
 կանեցով և ասեին . բարշե
 աղաւալ գրո մահադգ . բար
 շեա իմար զին կուդդ ք . և
 ասարեալ ընկեց զին և աս
 շունն ասալ իմանալ իմ

ու մեկ էլ ետևից քառանկան ծագան
 եկար լինա գաւաղաւոր ու զ
 դին . և կապեաց զշուշն ի
 պարանոց երանելոյն սիմեո
 նի . մինչև եկան և ընկեց
 արտաքս . եւ գարձեալ իսկ
 ու մաւուր առեալ ընկոյզ
 ոյրով . և եմուտ յեկեղեցին
 և ելեալ յամպիոնն և ձգեք
 մի մի ի վրկանիս եղև և շիջու
 ցաներ զլոյսն . և հեղիւր ըզ
 ձգեան յայնժամ բարկացեալ
 եկեղեցւոյանն . ելեալ ի լոյս
 զնա գանելով . և բարչի աշ
 հանին զնա արտաքոյ . եկե
 ղեցոյն . բոն զի ք զեման
 նեալ ո՛չ համար է շահել .
 եւ երթան ին սիմեոն յիմարն
 ալ . իշաբար յիմանգամ քա
 շաներ . և յորժամ գիտաց
 եմ յայտնեցաւ նոյ պահոգն
 պնգուի . յաւուր կիրակեի
 առաւօտուն . առեալ միս .
 և երթալով ք մեջ քաղսիւն
 ուտեք . և առեալ զնա սյն
 պէս առեին . արդարեւ յիմա
 րե . և ոչ գիտե սա դերն չե
 պահք և կամ գին չ առի . իսկ
 յաւուրս քառանկերոյ զաց
 պահոգն զամն ախուռաղ . ե
 կաց մինչև իմեծի Հինդ շա
 բաթին և Հաղորդեալ իսկ
 խորհուրդն ի ծածուկ . յի
 ծե շաբաթուն առաւօտուն
 առարի առնեցուն առեալ
 Հաց և գինն ուտեք . և առեին
 մօ ժողովուրդն աղուաշե
 եյիմար . եւ եր յայնժամ
 մեծաւորապէս առադոմնալովն
 յովհաննէս . սմայ միայն յայտ
 նեցաւ առաքիւնու ձգեալ
 երանելոյն սիմեոնի . և զք
 դիտեցուցեալ զյովհաննէս
 առե մի յայտնեցրեւ դիտ
 մարդկան մինչև յօր մահու
 ալ իմոյ . և երանելի ոսրիաւ
 ողն տանեկեալ եւ աղաթոռ
 եր նոյ առե . արառոյ Հաճոյ
 թու

ԱՐԲԵՐՆԵԼՈՂ, ՍԽԻԿԵ
 Թուալ ալ և բեզգի բարեհ .
 իսկ իմոսմ առաւ ասեյողան
 նէս սարգաւագն ցիմեոն . ա
 ղաշեմ զբեզգի երթիցուք
 իմիասնն երաղանիս . և լուա
 ցից զբլուխ քո . գի յոյս վը
 տանգե զբեզ աղանդու գըլ
 խոյր . և երկն չիմ յաշիցդ գու
 ցե վնասեացի իսկ առաքնու
 թե նեք . և զսե երանելին օր
 մեոն . այոք երթ իցուք . և
 գնացին մեր ի գուռն բաղա
 նեաց . իսկ սիմեոն գարձաւ
 և գնաց ի գուռն կանանց բա
 ղանեաց . ի լուս յովհաննէս .
 այդ կանանց և մի մացեա Ո
 նա . լըսե սիմեոն . ով առ
 միս . այդը ջերմ ջուր ոչ
 դոյ և առ բաղուի . և Հան
 եալ զմաղեղին պարեգօտըն
 իւր եգ ի վր գլխուն և մուտ
 մերկ առ կանայս խոհալ ա
 չօք . և առեալ զնա կանանցն
 շիթեցան և կուտեցան ի վր
 նոյ և ընկեցին ի խոնարհ և
 բարչիկն և ոչ հարեին Հանել
 արտաքս . և այն շաբաթուն
 ցին զնա մինչև մամբրինն
 առեալ առաւ կապուտակե
 դե . և կալեալ զառիգի բար
 շեցին արտաքս . Դե տայս
 որիկ ոմ մի շնագու լիկին ա
 ռուն և այսա Հարեցաւ . և առ
 սեալ զնա օրմեոն . դի եր
 թայր բաղաւ զլիւրդ և իայ
 առաւակալ . ընթացաւ ըզ
 կնի և ապրտեալ զնա և առե
 մի և սա ալ շնայգեւ ոմ գերի
 և նա առեալ յերկիր և կրկոյ
 այր . և կալեալ ընթացե
 նոյ յարոյց . և ողբադաւ . և
 առե այրն տեսանէի դի Հա
 ներ շուշն մի ք բերանս քոյ
 տեա ի աշիւ .
 Իւ յաւուր միւսմ գիտաց սի
 մեոն . դի շարժ կամեր շինել
 առեալ քոյս Հարկաներ ըզ
 գիւնան և առիք . այս պէս
 օր

ՈՂԻ ԵՒ ՅՈՋԱՆ ՆՈՒ
 օհ մը . հացջեր . և այլ օհ ան
 ցըն ասեք . այս պէս ասե մը
 մի կացցեմ . Եւ յոր ժամ է
 ղև շարժն . օհ ինքն զորասաց
 կացջեր . կացին ան շարժ .
 և զոր ասաց եթէ մի կացցեմ
 անկան և կործանեցան . Եւ
 եղև զի մահ անկաւ ի բաղա
 քն և երանելի աղուաշն . եր
 թայր ի բաղաշն . և զմանկուն
 սղն օրվ օրման ելոցերն . Համ
 բուրեք և ասեք . երթ ի ջի
 քաղաղութ . Եւ ասեք ցվար
 դապետն . ով աղուաշմի Հար
 կաներ զմանկունքս զայս զի
 իմե՛ք ճանապարհ երթալոց
 են . և զորս Համբուրեք . նո
 քին իսկ վախճանն ալ մեռա
 ներն և երթալին առ քս .
 Եւ ինքն երանելին սիմեոն .
 իտունն մեծատանից յոր և Հա
 նապաղ մտաներ զի ուսուս
 ցե և նից զգիտութիւն զղուս
 ւ . և զերկիւղ մն . իսկ նոքա
 ու զազուալ իսաղապէսին ըզ
 նա . քան զի յեւ մաւուսն
 երանելոյն Հասին գիտութի .
 և ծանեան զուղղութի ճանա
 պարհն . և թողեալ զամբար
 տաւանոռն կեդրաւորութի .
 զՀեա զհաղին խոնարհութի
 քի . ինչեան երանելի իմա
 րին . որ վս մյ . տան ընաց
 զինքն . և բազումք ըզմեղս
 իւրեանց խոստովանեալ . և
 տալալաւեալ . ապա խարուս
 Հասին . իսկ մի յաղախեանց
 մեծատանն ալն յորում Հարկ
 եղև յար . շինեք երանելին
 զնալով անդ . յղացաւ իսր
 ունկողութենէ . և զորաբանք
 զսիմեոն թէ իմանէ . ասե
 տեկինն աղախնոյն ցսիմեոն .
 ով աղուալ զինչէ ալդ . զոր
 քործեղեք թ աղախին իմ .
 և զսիմեոն . այո ճշմարիտ
 և արարի մտայն սի շինեցի
 փոքրիկ սիմեոն . շսե լով զայս
 իմ

ՈՅԵ
 իմանէ Հաւատացին թէ նր
 է գործն . և յոյժ դանեցին
 զնա ան ողորմարար . և ասե
 իմաստ նաչերով աղուալ և
 մի ալ անօգնիւն . ապա թէ
 ոչ այրեցուք զքեզ կենդա
 նոյն . և ասե նոյն զկին քո
 մինչև ծնցի . Եւ յայն մօ
 րե յոյժ քնքշեցուցանեոք
 ներին սիմեոն . զաղախինն
 զայն . մուրանալով և բերե
 լով նմա անուշ կերակուր և
 ըմպելի . և ասեք առ ամուս
 րն իմ կեր և արբ . Եւ յորժամ
 լցան աւուրքն ծրանելոյ
 մանկանն . յերկարեցաւ եր
 կանքն և ոչ բաւաներ մա
 նուէն . ասե տեկինն ցսիմե
 ոն . ով աղուալ . արա աղօ
 թոս առ մի . զի ծնան իցի
 կին քո . քան զի ճանաչեին
 զնա այր արդար և սք . թէ
 ալեա Հաւատացին թէ նր
 գործն . ալ ոչ ամենեքեան
 Եւ ասե սիմեոն . կենդանի
 մը մի զի ոչ ելցե մանու
 կըն յարգանքեն . մինչև խոս
 տովանեցի զՀայր մանկանն .
 և լուեալ աղախնոյն երկեալ
 յոյժ յամբոցութենէն նր . և
 խոստովանեցաւ յանուանէ
 զյղացուցիչն . և աղա ծնաւ
 զմանուկն . և Հիացեալ փառս
 ետուն մյ . և ասացին ուրեմ
 ճշմարիտ ծառայ մյն աղու
 ալոս այս . Եւ Հայցեին թո
 ղուի վս անողորմարար Հար
 կանելոյն զնա . և ասեին այսմ
 Հեա լեր առ մեզ և մի Հե
 ոանար իմենք . և երանելին
 ոչ ինչ փոխ առնեք . զայս
 ցանե բարեբանութեց . ալ
 դարձեալ աղուալ օրեն ցըն
 դեր և սիգար . և նա աղալի
 ինեք ոմանց . մինչ ասել է
 թէ ոչ թէ ծառայ մյ ճշմա
 րարե սա . ալ զոր ինչ առ
 նե ոչ գիտե և ոչ իմանայ .
 իսկ

գործեր զան պատշաճին :
Եւ կրնն փեր իւրադարձին կա
խարդ եկամեգաւ երանելին
սիրելին խափանել, զգործսն .
զի փիլիսոսեացն զորքւսն .
ցնա կամփս զի արարաց պա
հապանս թեղ . զի փիլիսոս
հարեցիս յուսմեք : Եւ նա
այո՞ր կամփս ասէ . Եւ արդիւն
աւորեցիք Եւ զգեց յով աքա
աշ . Իսկ երանելին առեալ
փաշտման պաշտ . փիլիսոսաց
իմեա մանր քրով այս պէս .
Քիչ խափանեցիք զթեղ յան
նէ գործող . Եկապեաց ի
պարանոց նր . Եւ խափանեցան
ամ գործք կախարդութեան .
Եւ ասէ կրնն կախարդ . զի ինչ
արարելով աղաւաշ զի խա
փանեցեցողորձս . ահիւստի
իմոյ : ասէ երանելին օրմե
սն . ողորմեցայ թեղ ո՞վ գեթ
Եւ խափանեցի զշար գործս քո
զնա աղաւաշս եւ զմեղս քո .
Եւ աղաւաշս արեա . զի այլ ոչ
Եւ կարելիէ թեղ առնել
զայդ . Եւ ինչ կամփս Եւ ո՞չ
լինի : Իսկ եթէ յանդրանիս
Եւ . աղաւաշից զմեղս քո քո
զի սատանեացն զթեղ : Եւ
երկեաւ կրնն խորբալ ինչ
նր . Եւ աղաւաշս արեալ երան
մանելով զյանցանս . քան
զի գեթեին զսքանչե ինչն ին
քո ասեալ . Եւ պէտ աղաւ
աշ հաւատային զնա : Զթեի
նոյ ապակե գործի նստաւ
երանելին սիմոն . Հանգեալ
դրաղն ի այլ աղքատսն . Եւ
որ ջափ գործեր չբեայն . Ե
թէ բախակ Եւ եթէ այլ ինչ
իւրա հաներ իրեմ գործոյն
Եւ եկաներ . Եւ գեթացեալ
չթեին . Հարցուեաց զեթով
լինի իսկ զօրէն . Եւ այրեաց
շանթիւն զգեռան . Եւ աս
սէ սիմոն . ով աղաւաշ Եւ աղաւ
աշ . եթէ ոչ արարեալ իւրա
իւրա

իւրա պաշտ . զմեղս քո իսկ
յոր յաւ իսկաւ զգեռնէ բե
կանեին ամբոս . Եւ այն ջափ
եկացաւ . քրեաւ արար իւրա յն
րեան իւր . Եւ այլ գործքն
Հաւատանցաւ . Եւ խափանց ինչ
զի արգ իւրեւ բարեկենչ ին
նի : Եւ եկեալ իմոս իւր .
Քորէեաց իմա ինչ խափան .
քան զի ինչ իսկեղանակի
լեթին հաներ իւրա յնրեան .
ան երկեւ ինչեր . ասեալ
ին . Եւ ինչ իմ գործոյն հա
նէր զիւրա . բարե քո յար
դուստ աղաւաշս այս օրես զմե
ինչ փորձեալ զի ուր իւրա ոչ
հաներ . Եւ ասէր աս ինչ .
Եւ աղաւաշս արեալ ինչ . Եւ
իւրա յնրա զգործ . Եւ ինչն
Հաւատաց իմ . Եւ ինչեղան
իմեան զքանչե ինչեաց երան
ելոյն աղաւաշին սիմոն . Եւ
յար ժամ եկաւ օրմեղս քո ին
իւրոյ . պատմեաց ասեալ աւ
աշն . յով հանու . Եւ ասէ .
աղաւաշս արեալ իմ իսկ հանու .
Եւ երկեւ աղաւաշս արեալ իւրա
քան իմա . Եւ քոյն ինչ ար
եալ քո . Եւ իսկ քո . Եւ իսկ քո
գիւ իւր . ասեալ աղաւաշ . քո իւր
իսկեղանակ . Եւ ասեղանակե
ր իսկեղանակ ինչ . Եւ աս
երեք օր . Եւ այլ ոչ Եւ ասեա
յես զօրմեղս աղաւաշն մայ .
Եւ ինչեաց յով հանու աղաւա
ղաւ յոյ . Եւ արարաւ եւ աղ
աւաշ . Եւ իսկեւ թեղ իւրա աղա
ղաւ . Եւ իսկ իւրա աղաւաշ
եալ մեղաւցեց իմարալիք քո
սն . Եւ արարաց երեք յով ին
մեղաւ . Եւ աղաւաշս արեալ . Եւ
երեւաւ արարանակալ յեւալ
յով հանու ասեալ ինչ . քո
զի կալոց Եւ ասեալ ինչ ուր
յարմաղաւ . Եւ երկու աղաւ
րեք յաւալ քան զով աղաւաշ
երանելոյն . պատմեաց նմա
յով

յովհաննէս սարկաւազնեբայ
 և ասե . ով երանելի . տե
 սանէի իտե սընան գիշերոյն .
 զեղբայրն քո զյովհաննէս քո
 յանապատին . ուսե լով պը
 սակ իգըռնին յորում գրեալ
 էր պատի Համբերութի յանա
 պատի . էս ոմն փ մերձ կա
 լով տակ . կոչեցէք զաղու
 աշ սնմոհն . զի առյեւնա պը
 սակ . ոչ փ այլ բաղումս .
 քի զբաղումս գարնոյց իմ
 զայց յապաշխարուք . և ես ա
 սացի . աղուաշ մարդ ույ յայս
 պիսի բարեաց արժանաւորի
 իսկ երանելին սիմեոն պա
 տուիրեաց նմատուեալ երգ
 մարի . զի փ աւմբ պատմես
 զեղբայրն իկենդանութե
 իւրում . էր աւե աղուսեմ
 զքեզ եղբայր . փ այլ եկես
 զես առիս . զիմ փիլիթարու
 թիւ լիցիս . իժամ Հան
 քստեան իմոյ . ալ ի թաղել
 զմարմին իմ գայրես . իսկ ե
 րանելի սարկաւազնեղբայր
 բեալ զսքն սիմեոն . արտա
 ուօր թանայր զինքն . և զ
 վերջին անուին և զողջոյնն
 տուեալ փմեաց . գիաց յե
 բեսաց . և գիտէր զժամս
 նրկա կէտ ալմանն . զոր ե
 ցոյց երանելին սիմեոն . էւ
 յոր ժամեՀաս օրկատարման
 եւրոյ Հանգուցեալ վախճա
 նեցաւ իկենացս յայս սընո
 տեացս . իհուշին եւր զորին
 եալ էր իտեղի Հանգար առ
 էր յեղբայրքին . փ մմ գի
 շեր անդ գայր իՀանգիստ .
 և Հանէր զգիտերն իգըռնեա
 ղովայ . թ սովորուեց ի
 շուռմ . քան զի առանց Հիւ
 անդուեցաւ . առաջ տն
 ճամբ իժամկատարման իւրոյ
 զնազ պարելով և ծափս Հար
 ձանելով իհուշն իւր . քան
 զի ցնձայր Հոգի երանելոյն
 յաւ

ԵՐԵՐԵՆԵԼ ՅԵՍՈՒՄԵ
 յառաջ փոխման իւրոյ . և
 տեղեւն խրչին . և այն
 չափ արտաուօր աղօթեաց
 մինչ շեմեղենն քաւացաւ յար
 տաւաւացն . և ապա աւանդե
 ալ զՀոգին իւր առ մծ երա
 նելին սիմեոն . աղուաշացե
 ալն վսայ . յաւելի . Դա
 իսկ երկու աշբատք եկեալ
 աղօթեին առ խղովն երա
 նելոյն . տեսն զի աղուաշի
 կըն վախճանեալ էր . մեալ
 Հանին զնա իխղեն և բարձին
 զնա առանց մարտելոյ . առ
 անց քահանայի . առանց պաշ
 տամոն և խնկոց . և տանին
 թաղել . և պատաւեաց նրա
 ապակե գործ Հրեայն որմը
 տեցաւ . և տեսանէր ամբոյս
 բաղում . ջահելք և լապտե
 բոր . որքերգէին քաղցրաբար
 բառ ճայնիւ . և ասէին ամբ
 ինոցանե . երանիք բեզ սիմե
 ոն աղուաշ . զի վս ոչ ունե
 լոյ բեզ զոր իմարդկանե պաշ
 տող և աղաւոր . երկնայ
 ին զօրք սպասաւորեն բեզ
 իսկ Հրեայն . զառաջինն կար
 ծէր իմարդկանե զամբոյն
 զայն լիալ . և գնալով լին
 տեսանէր զնս ահաւորք ի
 յուռնեղեն . և ոյ լա մարդիկ
 և լուաւ ևս ինոցանե զերա
 նական ճայն զայն բաւ . որք
 երգէին զնա . իմացեալ ծան
 եաւ զի երկնային զօրք են .
 և ահիբեղեալ իՀեռուստեա
 ցեալ տեսանէր զի և թաղե
 ցին զերանելի մարմնաբայն
 սիմեոն . սաղմոսիւք և միւս
 իւր նոյն ժամ վաղմաղակե
 եՀաս երանելի սարկաւազն
 յովհաննէս . շարով և կոծե
 լով . և ետես զՀրեայն զի
 Հայերն երկնային զօրքն .
 ասե զի՞նչ առնես սա առ
 տաւաւելով . ասե Հրեայն .
 ահա զերանելին սիմեոն
 լիա

ՈՆՐԵԻ ԶՈՒՆԻ, ՆՈՒ
Թաղու մարտին հրեշտակք
և համբարձան յերկինս . և ծո
տեսի մեղաւոր ակամբ զսոս
կալիսս : Եւ իմասին գնա
ցին ի գիրեղման երանելոյն
և տեսին զիայն ինչ Թաղեալ
էին զմա երկու աղբատքն և
կային առ գերեղմանաւն :
Իբրեւ տեսին զի տարկաւագն
և հրեայն կոնէին գովելով
զսոսն . հիացեալ եղբէն և փառ
ային այ : Եւ իմուս աւ
տար յովանէնս տարկաւագն
ածաւներ իտեսելան . զի ի
քին հրեշտակք յերկնաց . և
տարձին զմարմին երանելոյն
իմէսն . և տարան յանապա
սն առ յովանէնս : Եւ ըս
տաւ օտն երթեալ ի գերեղ
ման երաց և զմարմինն ոչ
եգիտ : Եւ բազումք իբաց
բացեացն տեսին իտեսելան
զմեկ փառսն նոր առ մեծ :
Եւ երթեալ շինեցին ի վր
դատարկ գերեղմանին մատու
ան և կախեցին կանթեղս ան
շիջանելիս . ի փառս այ յ
հաւորի . որ բազում ծառայ
սունի ի ծառուի և փառաւորի
նորք անուան յի քի . որում
փառք յաւիտեանս յաւիտե
նից ամեն :

Բանք Հօրն յովանու ան
բանի ասացեալ : Լեզբամբ
ք Հոգոյն . իմեղքոյ միան
անց և անապատականաց :

ԹՈՂՈՒ ԹԻՒՆ ԸԸ
նորէա եղբայր . զի
եզի իմո իմուս սկսանելի
գիրս յոյս . և զարհուրեցայ
յոյժ . վստիգիտուէ իմոյ :
Իսկ մի իմարիսն տեսելով
նուառուս իմ . զօրացոյց
ի ձեռն Հոգոյն կամայ իւրոց
և ինքն ասե . զոր իտրկեցար
սկ

սկսիր համարձակել և մեք
կնշիր . ես տալաւորեցի
քեզ զվայն չապանն . և օգ
նականեմ միջեւ կատարի .
քան զի իշխանութ ի օսիմ
գիմսն յիմ . Եւ իսկոյն բո
բոքեցաւ Հոգրն և կրգնաց ըզ
բնական մարմն ըզյսխանից
և բնական տանն ի գիշե թի
յայ օշնմբէն . քան զհօւր
նց ոչ շիջանի . օրն ըրյոհ
և գիշերնց ոչ իսաւարի :
Եւ ահա ըստ սկսանիմ .
զի ընթուէիւր առ տաղաւ
ինուառուս իմ . Եւ քեզ
մաղեմ եղբայրաց լեւ զե
մի Հեռասցի զօրուսն իտրին
իտկարութեանս միմէ . Եւ քան
որոց ի զանի յիմանալին
ճով . և զանգին մարտիրոս
շտեմարանն յայտեսի անց
Երանիկ տեսողաց ճշմարիտ
լուսոյ . անձառելի սրբոյ
եւ բոքեւն . զի զուարճա
նան անապատում իմցուք .
և անգիշ կարծրանան յուրա
խուէն Հօր և օրուսն սրբոյ
Հոգրոյն . ոկսանի բաբարեւ
առ նայ զհարազատ բանս և ան
պակցութ սիրոյ : Եւ մեր յս
քս . իրո որուէիք կան . բը
նութք բանաւորք գրմել
իւրեանց . և իմքն ցի
քեզ յարմարեալ ըմպեն ըզ
կեանս ուրախութ . և զօրուսն
ստանան : Եւ ուր և մեղ վատ
Թարացն յոյս և ստորաբարշի
յս զօրուսն գրել զհոգնորա
կան իմաստ . ներդրծութ
և տալաւորութ : Եւ Հոգոյն

Յաղագս . Օգուշանալոյ յամ
Հար անտից : Եւ պատուի
բանապաշտութ :
ՈՐԱՐԿԵԼՈՒ ՁԵԵ
Բան իւր ի բազում բա
նից . լսեցուցանի զսիրտ իւր
ի ճա

Ի չար անտից . Որ սքնե
 անտից . Հանապազ անսանե
 դմե . Որ առաւելանայ առ
 ան . Հաշածե զդէս . Եւ
 նայնացուցանե զտերմ շարու
 Թե նց . Որ տեսողե գոր
 ծոց իւրոց . միշտ ուրախա
 նայ անսուքն այ . Որ ժողո
 վե զգիտուէ իւր . Ինքն տե
 ասնե զմառադայթս Հօր .
 Որոյ առաջի նուաստանայ
 փափուէ . տեսանե զտր ի
 արտի իւրոց . Եւ որ ցանկայ
 արարուէն . Ինչմա տեսանե
 զամենակալն ան . Որ անա
 սուէր զոք . Եւ մի չսեր զ
 բանս անպիտանս յաղաքս եղ
 բացք քոց . Եւ Թե յոյժ բար
 կանաս . մի տրամեցուց աներ
 զմիտս քո : մի որոյ ի ից զու
 կն քո . Եւ հրաժարեա անտի
 գի մի՛ մեռուցես զոգի քո
 կենացն յաւիտեանականց .
 Բան զի սիրտ բարկացողին
 դատարկե յօրինացն այ : Իսկ
 արարողն զղջացեալե . Եւ
 բղիւն զօրենս յաւիտենական
 կենացն . Եւ բանի սրբոյ աւ
 ետարանին . Թե արքայուէն
 երկնից իներս ի ձեզե . Եւ
 որ սքե սրտիւ . զրեշտակս
 այ . Քառագայթեալ տեսանե
 և զտր Հրեշտակաց բաղմալ
 իմեջն . Որ փառաւորե ի
 խնդրի զփառաւորիչն . Իրաւ
 անց ո՛չ վրեպի . Եւ որ ուրա
 խանայ ի փառս այս կենացս .
 աւելայն վաստակաւորե : Գտնե
 խոնարհաց . Ի միջի իւրեանց
 Եւ որ զգուշանայ ի բանսն .
 Ի գանձուց նց ո՛չ յափշտակի
 բերանք լուրք . քննեն զօ
 րենս այ : Եւ որ փուլեա
 բանքն են . Հեռի են ի տիե
 իւրեանց . Հոգի բարեպաշ
 տուէ . Խոտտովանողաց . շու
 սաւորի առաւել քան դարե
 դակն . Եւ Թե ային տեսուքն
 Հան

Հանապազ ուրախանայ : Որ
 մերձեն սիրելեաց այ . Հար
 ստանն օրինօք նր : Եւ որ
 Հաղորդին ամբարշտաց և
 բարաւանից . Հեռի են
 նք ի տիե . Եւ տեսեաց նորին
 մեծաւորք : Չար անտր .
 Հեռանան և կիշանին Հանա
 պաշ . Ի միաւորելն առ ան .
 Եւ սրովս այսու սատակեացին
 ան ինայ . Որ անապաշաւ
 ջուր ծովու պահեն զկեն
 դանիս որ զօղին ինմա : սոյն
 պէս և անապաշաւ սիրտիւ
 կուլենե . Եւ արքունե ի ինք
 զպատուիրանս այ և ի տեսիլ
 նորին զուարճանայ . Հայն
 յան . Կրթուէ մտաց Հանա
 պաշ . Եւ միանայ ք սրբոյ եր
 բորաւեն . Լուսաւորեալ
 Հոգովքն Հայեցուիտու չին
 իւրոյ : Որ Զուկն ձգելն ի
 քամաք . նոյն պէս և ամբ
 իսեալ բնուէ յիմաստելե
 նեն այ փուլեալ իշաւիդս այ
 խարժի : Որ ոք Հատանե
 զչար գրգռուէ որ ի բանս
 կուլեն սե բմակի : նայ Հոգե
 որ ուրախուէն արժանաւ
 րի . Լճորար երկիրե . որ ե
 նմանե ծագե լոյս սրբոյ
 երբորաւեն . Եւ բնակուէ
 նր . Եւ իրնակուէն Հոգե
 որս . Եւ կեանք նր և ուրա
 խուէ և բերկրուէ . Եւ քո
 ծագուէն ի Հօրե . օա ի տե
 սուէ Հոգոյն սրբոյ ուրախ
 նայ . Եւ զվայել չուէն որ
 Հարիւրապատիկե քան զարե
 դակն փառաւորե : Սա մե
 րին Եւ Եւ արքայուէն այ իներ
 քս իմեղ . Լճում երկրի Հո
 վանացեալի փառքն այ . Եւ
 արդարքն օրուէ միայն մը
 տանեն ինմա տեսանել զմե
 իւրեանց . Իսկ բարկացող
 և շարադրգեալ . Հպարթե
 և ամբարշտաւաճք . որ կու
 Եւ

ԴՈՒՐ - ԲՆԱԿԵՆ ԹԻՄԱՆԱՐՆ ար
 առաքելն իբրացեալ յերկրեն կե
 նաց և ի լուսոյ: ԴՆ - ԵՔ Կարե
 նախաձեռնել զոր ինե բքս յինքն
 վայելէ չառի նախ քան զլլա
 տանել զգաւուն լուսնս որ ար
 առաքոյ ինքեանէ: ԴՐ նախա
 տե զանձն իւր իմաստնանայ
 իմե: Եւ որ յիմաստնանայ
 յանձնէ: Բարձի ինժանե իմաս
 տաւին վերին: ԴՐ չափ և
 հանդարտե լեզու իշաա իօ
 տաւելնն: այն չափ հանձար
 առնու որոշել զիմացմուհրս
 իմիմեա: Բան զի իբրացեա
 լեանէ քանից յիմարի բանն
 ներքին: ԼՂՂքաւ քաշխարհի
 ճոխանան աւ ան - Եսկ օր
 բելիք և ծառանց աղքատա
 նան իմե: ԴՆ իմիմաւել վրս
 տաւուք: ԴԵ ին որ ք հայն
 յաղօթս իւր մեծ իմ համ
 արելով զինքն այնու իբր ար
 ղօթող: Ե ռեկիցի զխանար
 հուսի: Ընաղանդուք: Ե չ կա
 րե նա նշմարել ըզճառագայ
 լեքս հոգոյն սբբոյ յանձնել
 և ոչ մարքի հոգին: Ծաղմար
 լուսոյն: Ե ոչ բերիք իրա
 զախարս Երկնային փառացն:
 Զգնուի ոչէ այն քան կարող
 փախուցանել զբանանս չառ
 դեացն: որ քան հայելն աւ
 ան: Ըստ պատմելոյ ռմ եղ
 բոր: Դե երբեմ իսլանուելն
 իմ: Իմեսուքս անայ ինս:
 տեսանեի դե մի: Գի իշխելն
 զբարբառ աղօթից իմից: փայ
 շակնագայտ ցուցցաւ հանդիպ
 իմ: Բանգի որ ոչ նայեցաւ
 յուսմանէ աշխարհիս: Ե
 արգել զինքն յերանուեց սո
 բո: նա է: Ընեալ յայ: Երի
 նցուցի չ նօքն հոգինս ք:
 յորմէ չգէ զկեանսն յաւիտե
 նական: Իսկ զհառարեալսն
 նսկթ աշխարհիս: զինչ ունիմ

ጠቅላይ ፌዴራል ሚኒስትር

Գլխավորն Մեղայեացաւորին
Համայն-Մերոյ անունէ երևեր
սէ 4 . որ Թաղեալ զամս - կը
բռնաւորեցաւ իմանս սբ Հո
րոյ անուանի :

Պ ԱՄԻԼՄԵԶԸ
Հարս բարեպաշտիցն է

Դարս բարեպաշտիցն եղ
 եկել էր. դուքն յաւաքինուէ
 Դարուցն նուազագոյն աստ
 ցեալէն. հզրկեալքն իմար
 ձուցն որ յաշարս յայնորիկե
 յամենեցունց ան էն. եւ իդի
 տողեն. եւ լռել ազմէ ե
 զոր լուաքն դուքն իհեղգա
 ցելոցն անկցուք դասաստան
 ելերկաքն չ իւրոցն ասար
 կուսեալ յաղագս մերոյ ան
 հանաքուէս. ԼԵՅԻ իշնորհս
 արբոյհոգուն համարեալ եւ զ
 որ ասի բնիւ աւելաբան չաց
 պատմողաց զբերան Դարուց
 նոցն բարեխառու. առի
 յորդորուան ասարկինուէ. ԼԸ
 սողացն. մանաւանդաւս սեբ
 անձանց.

Եւ արդ լուարուք և իմիս տ
աւեր- և նախանշաւոր լեբուք
մարուց ներսէ Հի որդոյ Թա
գաւորի Հոռմայ : որ արհա
մարդէաց զփառս Թաղաւոր
աւան- անդէն թողայանան Հա
սակին : քան զի իմացաւ և
ձանեաւ եթի սրբոսրի- Թմ
Թաղաւորուք և մեծութի և
փառք աշխարհիս : և ցանկա
ցաւ անանց Թաղաւորութի
և մեծութի փառաց : 7, Եւ եցե
ալ ի ծա առաքնորդն հինգս :
Էւ ի Յիւրինէնէ առաջա ինն
որ մեծացաւ զՀին մարդն և
զգեցաւ զճորն : որ Ը քի :
սկսեալ անդուստ : իսկ ցաւ
սաւոր վարս առաքինուք և

զեղծես թաւանդուածս սք
 4-րդն . և հանգեաւ ի վր
 նր շնորհք հոգոյն սրբոյ .
 որ և ամենեցուն քաջայայտ
 ցուցաւ . Եւ ինքն երանե
 լին այլ ոչ ինչ ունէր բայց
 միայն երկու մարդիկն . և
 մի մարդիկն . Եւ զոսկին
 հաւանականսն զոր էաւ . ըզ
 հարիւրն նաւաւարին էա .
 և զեկերիւրն կարօտելոց .
 և հազարն ի հայր սք ուխ
 տին . բայց միայն աւետա
 րանիկն յիւր անուն եկեղեց
 ւոյն ալ . և երթալով եր
 թայր և զարգանայր և հաճոյ
 եր ալ և մարդկան . և ամեն
 ցուն աչք ինա . հայտին յա
 զսգս ԹԺ՝ աւեր . և բարեբա
 րոյ անձինն . և ոչ գաւա
 նման նմա այնմ ամանակի
 ի ձգնաւորական վարս և ի
 գործս ոչ վերջանայր յամ
 յայն ատուիս և կրօնէրադոյն
 զինքն քան զամենեւեւն ե
 րանցուցանէր . Եւ տուաւ
 նմա շնորհք յայ ի վր հիւան
 դաց և աշխատեալս արգել շնուե
 ւ զայս անյայտաբարն երգող
 քեր աշօթիւք յախտաժեալ
 զիմփառուորեացի իմսրդ
 կանե . Եւ եր իմաստուն
 մօօք և հանձարեղ բանիւ .
 Եւ զսխալանս ինչ եղբար
 ցն ուղղէր և յառաքինութե
 ան յորդորէր . զանբարտառա
 նն ի հոնարհուի գիրուցա
 ներ . զբարկացողսն ի հեղո . Ի
 զանհաւանսն . ի հաւանութ
 հօրն և եղբայրուին . և զամ
 սխալածո որմիանգամ ի թըշ
 նամոյն լինէր մարտիկբար
 ան . երանելի այրն ալ ուղ
 զեալ զայն նորոգէր յողմ մ
 տուք զամենեւեան . խոհե
 մագոյն և հանձարեղ խրատ
 վն . և զինքն յօրենակ ամ
 նե

նեցուն կացուցանելովն . Եւ
 նայնոցն վարուց մերձ լինե
 լով . հրեշտակական կարգա
 որութն իւրով երանելի ալ
 րն ալ ներսեւ . Եւ կացեալ
 անդ այս պէս . ամս երեսու
 և երեք . ամ տաւարինուիս
 զարգարեալ . մինչ զի կարող
 գով ասել թ քի . քալ իշխան
 աշխարհիս ալ սորիկ . և յիս
 ինչ ոչ գտանէ . զիւրսն շա
 րուի . ի վր այսոցիկ ազդե
 ցաւ նմա մահնիւր և փոխուե
 աւ քս և եր իմա ի երթալ
 ի հոն . և աշօթել յեկեղե
 ցիսն ալ իսկ առաքելոցն ալ
 րոն և աշօղոսի . և ալ լ' սր
 բոցն . և տեսնել զհայր և
 զմայր իւր . և փոխել ինչ
 շնորհս ինչ հոգւորս . Եւ
 ծանուցանէր զայս հօր վա
 նացն . քան զի ոչ ինչ ծա
 կեր ինմանէ թ սք 4-րդն ա
 անդից . Եւ զի թ ամի բարե
 խորհուրդէր երանելին և ի
 մաստուն . և զինքն ոչ վա
 տահանայր . ալ ալ ալ և աւ
 տայր . և ասացելոց յառա
 նորդին . իբրեւ ասաղ լոր
 ԹԺ՝ ստուգուեք զոր խորհ
 ցաւ առ անձինն . պատա
 խանի տուեալ առ շայրն .
 ոչ առողջ թուի խորհուրդ
 այր . երեւմ անձինդ . յուրե
 րին քեզ ասացեալքն ալ
 ԹԺ երթայց հրաժարեցի ի
 տանի իմիկ . և յուեալ թեոջ
 օր արկանե ձեռն զմաճով
 և հալիցի յիւս և թիկն ընդ
 ալ իցի արքայութն ալ . և ամ
 այն որ ասաց թաղել զմե
 եալն . և լուաւ երե թոյ
 տուր մեռելոց թաղել ըզ
 ուեալսն իւրեանց . և գո
 երթ պատմեա զարքայութն
 ալ . և որոյս սիւսք աս
 ցեալք իմե . և լոս երթե
 լն

շին. Բարառք ասացեք հայր
 զայդ. բայց ո՞վ մեկնես ցե
 րեղ Բոհորոյն քի. նեղուր.
 Թե անշուկ հօր և մօր. Թե
 արեւ և յան դգնուրէն ասացե
 ցաւ. բայց բան զի ազդե
 զի. ինչ իմե. երթալ և աւ
 անդեւ ինչ ինչ շնորհս հո
 ր և սրս գրով. առի հասաւ
 անէզնի եգործս բարիս.
 և ան ժանօթս լինելով ին
 ցանե. վախճանեցայց. և
 ցեւ մահուանն ժանուցեալ
 եղեց. ուր կամբ ալ հրամայ
 եցին. Յայն ժամ պատուիսա
 նի եւ հայրն ու խորին և ասե
 ի թ որդե ակ և արա ուր հրա
 մայեցաւ քեզ իմե. և զամ
 զոր ինչ արացես յաջողես
 ցե քեզ ամ. Եւ անապար
 հորդեալ յեգիպտոս Էծով
 և Էջ ցամաք եկն եհաս ի հը
 ւում. Եւ աշօթեալ իսբե
 կեղեցիսն ալ. և հաղորդե
 ցաւ իսբ մարմնոյ և արեան
 ան յի քի. Եւ կենդանի է
 ին ծնողքն. Թագաւորն
 և Թագուհին. Եւ ունեք
 ինքն զգեստ խարաղ և արձ
 զնաւոր. և բոկոսն. և ան
 ւաւ աղօթագոյն կերպարանօք
 և մատուցեալ աւ մի ոմ իրս
 պատուորացն. որ բարեպաշ
 տուք էր համբաւեալ. որ
 զան ուրաշքատաց թագաւ
 որէն հաւատացեալ էր. ինը
 մա. Եւ ասն ցնա ցոյց ինչ
 զթագաւորն և զԹագուհին.
 և զի անահի և գիտացից Թե
 որ պիտեբեն. ալ. և ունիմ
 ինչ ասել ցնի. Եւ երթեալ
 այրն պատմաց Թագաւոր ին
 և Թագուհուն. և լուեալ ար
 համարէր զին զասացեալսն
 ինմանէ. Եւ զի էր այրն այն
 երկիւղած յայ. ասե. յուշ
 լիցին ձեզ ասացեալքն իմե
 Թե մի արհամարհիցէք զմիսք
 Ի փո

Ունե
 Ի փոքր կանցս յայս ցանե. զի
 հրեշտակ նց հանապաղ յե
 կինս անաւենն զերեսս հօր
 իմոյ. և զշրացեալ ի բանս նր
 կանցիցն զերանել ին. Եւ
 նա եկեալ երկրպագուք եւ
 ողջոյն ուր զիրաւասապելոց
 ծնողացն իւրոց. Եւ նորա
 ոչ ծանեան զնա. և նա ա
 օե որ բան զանազանու թիե
 Թագաւորաց և անպաց. Ի մի
 ոյ բնու թենե գոշով. բա
 ժանեալ զանազանին. ի կեն
 ցանու մա. բանկերեսանելն
 զձեզ ահ կալաւ զիս. և ոչ
 կարացի ասել ձեզ զոր ինչ
 ասելոց էի մի. բայց աղա
 ջն ժգնեզ զի յետ յերկց աւ
 ուրց խնդիր լիցի իմում աղ
 բառուես. զի համարձակե
 ցայց ասել որինչ աւանդե
 ցաւ ասել ինչ իսպառազելս
 Եւ լուեալ զայս արձակե ին
 զնա. և յանձն առին կատա
 րել զագաջանս նր. Եւ եր
 Թեալ իսեղի իւր գրեաց
 նամակ. որ ունեք օրինակ
 զայս. և զն ծնողս իմ յոր
 դոյ ձերմե. կորուսելոյ. և
 ծանուցելոյ յետ մահուան ի
 մոյ. նշան աւետարանս. որ
 զէր և զիմ նշանագրեալ ու
 նի պատկեր. զոր ունիմ զիս
 և աւատար իմ. Եթե որդին
 ձերեմ ես ներսելս. որ գը
 նագի յեգիպտոս և իրօնաւոր
 եցայ ի վանս օրբոյն. և նա
 րի. ծախկեալ զիս ուրիս
 զնմ. զի իմագեալ ծանեա
 եթե սնտիե երկրաւորացս
 փառք և պատիւ և Թագաւոր
 րուք. և ցանկացոյ անաղ
 փառացն և պատուոյն. և ան
 վախճան Թագաւորուցն. որ
 կա և պազի յուստոյն լոյ և կե
 անքն յաւիտեանական իքս.
 բայց դուք Ի փո առեք զա
 սացեալսն իմորդարեհն դաւ
 Թի

[illegible]

կանհիւսայլ Երկրաւորաց պայ-
ծաւառէք . Թագաց և ծիրա-
նեաց . և ոսկե հաւռն հան-
դեր ընդ պայծառութից արա-
կանեալ կորնէն . Լըրդ-
եթի սյա պիտա առնիցեք ուր
և եսս . և քառաց և մեծութի
կուրաւ թիւնե ո՛չ ընդդիմ-
յայն . Ժա՛մ զա՛րկ իմ քո .
և դիս ուրախացեալ բերկրե-
ցուցանիցեք . և իմաստն կա-
լոյ իդաւիթս երկնաւոր Թա-
գաւորին արժանաւորեալիք
Լըրդ . և իմ իմ տուգ միտա-
նուցուք աղաքեմ զգէց . զի
յորեմ հեաե քի ընծայեցայ
և անծային կրօնից . զե՛մ ալ
խարհասիրաց զսուգս իբաց
մերկացայ . Եւ առ ուխտն
իւր գրեաց այս պիտի ինչ .
Գիտուէ լինի ձեզ հարց ե-
մաց և եղբարց հորեւ որաց .
որոց եղե ես ծնունդ հոգե-
արկարգաց և կրօնից . այս
պիտ հստեցաւ ան և իւր ծ-
գիս իկենեացս . և ան ծանօթ
եղեալ իկենդանուէ իմու՛մ
և հոգւոց իմաց սյամնե-
ցունց . այլ և ոչ իկարծա-
նիս իմում ունեի լիս իւր
գեւոր յեղբարց իմաց եթի
ընտանեբար չորացե զիս .
բայց աղա՛նմ զգէց մի՛ ծա-
ացեալ եղեց իյառաջնոց
հարց և յեղբարց իմոց . զի
արժանի եղեց լի ճեզ լայե
լեւ զանապառ բարին . ուր
խոստուածս սք չարցն մի
ճաւորացն քի . և ար ք ձեզ
Եւ իբրեւ անգին աւուրք ե-
րեք . եղև խնդիր երանե-
լոյն . և իկեալ իտին լղեա
վախճանեալ իտեղոյ իւր
ու՛մ . իբրեւ զմի իտաւապե-
լոց . և ան փոյթ արարեալ
հրաժայեցին Թագեւ Լընս
գերեզմանս օտարաց . եւ
տեսեալ զմախաղն կրօնաւոր

օրական . դոր Թր իսնարան .
 բացին և առսին . դաւեաթա
 նըն ասկէ տուի . ոսկէ գիր
 դրով . և զթուխթանն որ առ
 ծնողուն . և առ ուխտն . Եւ
 այսամեցաւ բանն առ թագաւ
 որն . և առ թագուհին . Եւ
 տեսեալ թագաւորն զաւե
 ատրանն . և զնկարեալ պատ
 կերսն իւրեանց . ծանեան
 դաւեաթանն որդիին իւր
 եանց . բանզի բերին առ թա
 գաւորն զմահաղն երանե
 լոյն . և ութերոցեալ զթուխ
 թըն ծանեանեմէ որդիին իւր
 եանց . և աղաղակ և կական
 բարձրացաւ իմէջ պալատն
 թագաւորին փնջ դղրդեցաւ
 քաղաքն առ հասարակ . Եւ
 ընթացեալ իւրեզին թագաւ
 որն և թագուհին . զի հաւ
 աստեաւ քննեցեն . և եկեալ
 զննեցին դանձն և նշան ինչ
 որ ունեիր յանձն . տեսեալ
 զայն ստուգեցին ճշգրտա
 պէս անկառօժիք եթէ որդին
 իւրեանցէ . և զի տիպ պատ
 կերացն յայտնի երևեցուցա
 նէր . յայն ժամ ողբ երգու
 թիք և ճայնք և աշխար . Թա
 րաւորն խառնեալ լինեին ո
 դորմողորմ բանակօք . Եւ
 Հրաժայեաց թագաւորն պա
 տառել զհնազեալ այնեան .
 և թագաւորական զգեստիւք
 զարդարել . և քօրինի թա
 գաւորաց թագել . և բռն
 Հարեալ ոչ կարացին մեկնել
 իմօրմոյն և պատառել . զի մա
 ծեալէր քօմարմնն . և զահի
 հարան և աւ հալաւ զամեն
 սին . և իմացեալ ծանեան զի
 համբ սրբոյն ոչ հաճեցաւ
 որ շիւ իմաղեղինէն . և այն պէս
 իւր այծեալ զգեստ հանդեր
 ձեան երկին ի թագաւորական
 դաւոյն . և առան ի պալատն
 արքունի . և ըսգա

քեա

845
 ցեալ շաղին զպանդխաւի և
 զնեղուհուն կրօնաւորեալն .
 և երանելով սրբոյն միեմա
 րեին զինքեանս . Յայն ժամ
 տեսին նոր ծշան . բան զի
 եղև երեսն քօ լուսաւորե
 ալ յորմէ ճառարայթբհատա
 նէին . յայտոսին զարմանք և
 ամփռել կալաւ զամենեանն .
 և դարձեալ լուեցին իկոծոյ
 և ի կականաց . և արանջացեալ
 անուխ տային քօ . Եւ առա
 հեալ անդարք երկիւղածք
 յայն առաքինու թիք զարդա
 րեալք . և բանական իմաստա
 թիք առ լցեալք . սկսեալ ի
 դէպս խօսեցան առ թագաւ
 որն և թագուհին . և առ ամ
 բազմուի պատուաւորացն և
 առակին . յորմէ միմեկուն
 ոչ սահաւ . իփառս և ի դովու
 թի քօ . և հաւանեցան ի հան
 քոսաբանս սրբոց հարցն .
 անդ հանգուցելոց . հանգու
 ցանել զսքն . քօ աւանգու
 թի սրբոց հարցն . Յայն ժամ
 հրամայեցաւ ամ եկեղեցեաց
 բեմ . սրբուիք և դարդք .
 հանդերձ պաշտօնեալք . և
 բերաւ ամ պաշտօնաւ թիք
 լուսնայ առ ի պատիւ սրբոյն
 ներսեւի . և այն պէս սող
 մոսիւք և անուիք . իսկօք
 և լուցելով տարեալ երկին
 ի հանգստարան . սրբոց հար
 ցն . պատուով և փառօք քօ
 մայելէր երանելոյն . Եւ առ
 նի արժանի համարեցան զաղ
 քառագեալն լոգով . նմա
 նեալ քի որ մի մեր աղքա
 տացաւ որ օրնէր երկնի և եր
 կրի . Եւ եթող ծրնողացն
 իւրոց յիշատակ բարի . և յոր
 դորու մի բարեպաշտու թիք
 վարս . քօ քօմի որով կեցին
 և արքաբացան և հաճոյ եղեն
 քօ . ոչ միայն նքող շահ իւր
 քառաքն զորեմաղ նք ձեռ

նա

նա գրով իւրով : այլ և յիշա
տակաւ արգարոյն : որ այն
պէս արհամարհեաց զի ընդ
բաւոր թագաւորութեան
և զհանգիստ - և ժառանգեաց
զանձաւ թագաւորութեան : Եւ
գրեալն յերանեւ լոյն յաւիտ
իւր - տարեալ եղև : և պրտ
դարեւրութե արգիւնքն յաւ
կաւ ի թագաւորէն և ի թագու
հոյն : Եւ յամբողջիս հրո
ջակեցաւ անուէն երանեւ լոյն
նեւ րեւհի : Եւ զամենեւեան
շարժեաց համբաւ նր իյոր
դորութե տաւրիսն : Եւ
հայր օագիկ թարգմանեցի
զպատմութե զայս գորգւոյ
թագաւորացն երկոցունց :
յասորոց իմերս : Եւ աւան
դեցի ուխտի իմ յ և ժողովոյ
դեան : որով լուեալ զվարս
սրբոցն : նախանձաւոր լինի
ցիք նց նազատակուեցն : որք
վս քի յանձն առին զկամաւոր
ութե : զի բարեխօսութե նո
ցին արժանի չիցուք պսա
կաց նոգիկն քի յեմնաւորութե
որ ում փառք յաւիտեանս
յաւիտեանց ամեն :

Պատմութե և վարք երանելի
կամաւոր աղքատացն լոյն վս
քի : որդւոյ թագաւորին
հոռմայ :

Ս Բ Ե Լ Ի Ա Բ Բ Ե Ի

Հարք լուարութե զպատմութե
առնայ որդւոյ թագաւորին
հոռմոյ : որ զամ փառս աշ
խարհիս : և զմեծութե : և զ
պատիւ թագաւորութեան ար
համարհեաց աղքատացաւ
հոգով ճշմարտեալ սիրովն
քի : զայն խորհեալ որ ի քս
յս : որ զանձն ունայնացոյց
որ տրեմ փառաց զի ք նմա
փառաւորեացի : վս այնորիկ
փոք

փոքրկացոյց սա զանձն իւր
զի անվախձոն թագաւորութե
թեմ ժառանգորդ չիցի :
Լզուեաց զերկրաւոր զբաղ
մունս : զի միշտ աշխարհ
ք այ խօսեւոր զամ : տես
ցի իմաքոր միտս եւր և երս
նեւ լի լիցի : զմերկնն խորհե
լով ուր նստի քս ք յաջմեայ
և զկեանս իւր ծածկեաց ք
քիւ յամ : զի յոր ժամ զայ
ցն կեանքն մեր քս : յայն
ժամ և սա ք նմա յայտնեցի
փառք : Եւ եղև պաշտպան
արթուն զգայ բանաց իւրոց
հսկելով զժամն առաջին :
և զերկրորդն : և զերրորդն :
զի ի գալ և ի բախել տանու
տեառն պատրաստի լիցի բա
նալ զգոռն մոկցն այ : և
բաղանցի իսեղան արքայու
թեմ երկնից : յիսկեաց ըզ
մարմին իւր անաթատ իգի
ճուտ հոռմանե : և յամ սրբ
բեալ և ազատեալ իմեղաց :
հոգով և մարմնով : գացի օ
թեման սրբոյ երրորդութե :
Օ փառս երկրաւոր թագաւ
որութե : և զառիստոք և սամ
արհամարհեալ : զանկայրե
ւալն լ յեմն վերին ուր ժո
ղով սրբոցն եւ յանձառելի
փառսն : Եւ ոք վս կարիցե
արժանա պէս : զսորայս պատ
մել զառաքինութե : որ և զս
նունն իւր ծածկեաց երկ
րի : սակայն մք փառք իշտե
անաստութե որ չափ և կարող
իցեմք : Եւ սա իբաղանքն
կոստանդինու պօլսի : և ք
նոցն իւր թագաւոր եր մմ
երկրի իւրոյ իշխանութե :
և յոյժ մեծացեալ և փառաւոր
բեալ և ճշմարտապէս հաւա
տացեալք յամ քրիստոնէա
կան ուղղափառութե : Եւ օշ
գոյրնց զաւակ : և որ բան
մեծութե և փառք թագաւորութե

Թէ նոյ բազմանայրայն քան
 և տրամուռն յաճախեր . զի
 ոչ ունէին որդի Թագաւո
 րուէ իւրեանց ժառանգորդ .
 Էւ ու պարբաւանն այն . մեծ
 Հայրապետն յոր ժամ իմէ
 լինիալ և զմեծութեկ փառաւ
 օրուէ . և առ Թժ զհաւատս
 և զսէրս պաշէլով . Թախան
 ճախօք սառայի աւեր . Թէ
 զի՞նչ օգուտե Թէ զմեծութե
 և փառաւորութե . զի որդի
 ո՛ւն ունիմք իսկոփանս ծե
 րուէ մերու . և նշխար ազ
 գի . յետ վախճանի մերու .
 և տուաւնց որդի աւետեաց
 իսահակ . որով բերկրեալ
 ԹՀէին և փառաւոր աւետիկն
 զոր Թժ . ու և վնցն պատ
 մուռն . լոյն պէս և սոքա
 ասեին . և ի նորէին իմէ ար
 տասուօք և աղօթիւք . և
 բազմաւատ ողորմուք . և մե
 ժաւ Հաւատով և յուսով . և
 լուաւ նոյ Թժ և ետնց զաւ
 տի աւետեաց Հաճոյ այ և
 մարդական . և ոչ սակաւ ու
 բախուէ լինէր ծնողաց ե
 րանելուն . և ամաշխարհին
 մեծ ամեծաց և փոքունց . Էւ
 ի ճէռն աւետաւորքարողաց
 պատիւ փառք և խոստմունք
 վն նոյ քարոզեալ լինէին ի
 քաղաքս և ի յաշխարհս . քան
 զի ժառանգ Թագաւորութե
 նոյ տուաւ նոյ ալ . Էւ յետ
 եօթն ամի ետուն զնս յու
 սուռն արհեստից իմաստու
 և գիտութե . և երթալով եր
 Թայր ի Հաճոյսն այ և մարդ
 կան . և զանձն իսոնարհութե
 և ի հնազանդութե կրթէր վար
 քապետաց իւրոց . որք աւե
 տարանէին նմա զարգարութե
 և յուղղութե վարս . և զստա
 քինութե Հրաշանգս . Էւ ո՛չ
 տայր Թոյլ ումեր սպասաւ
 րել իւր . այլ ենքն սպասաւ
 որ

որեր ամենեցուն . յիշէ լով
 զասացեալսն իմէ . Թէ որ
 կամիցի ի ճէնը մեծ լինել
 եղիցի ամենեցուն սպասաւ
 որ . և ամենեցուն պաշտօ
 նեայ . Յայտարի տարակու
 սանք լինէին ծնողացն նոյ .
 տեսանէլով զնա զի ոչ ու
 նէր զաշխարհասիրութե և ըզ
 մեծ ամասութե Հոգս . վն այս
 որիկ ամեցան մեծ ամենել ըզ
 նա յաշխարհական վարս .
 զի գունի յորինաւոր ամուս
 նութե զնա ի կամս իւրեանց
 մեծութե ամեցեն սիրել ըզ
 փառս Թագաւորութե աշխար
 Հիս . և լինել ժառանգորդ
 իւրեանց մեծութե Թագաւո
 րութե . Էւ իբրև խօսեցան
 ը նմա ծնողքն նոյ . Թագաւ
 որն և Թագաւ Հին տեսնէին
 իմանալ զբարս նոյ . իսկ ե
 րանելին ցածութե և խոնարհ
 ճայնիւ պատասխանիեալ նոյ
 և ասէ . դիտեմով ար իմ
 Թագաւոր և մեծ գշխոյ մայր
 իմ զի զբարս բնութե իմոյ և
 օրոյ . կամիք ճանաչել .
 վն որոյ յայտնեցից այսօր ա
 ռալի մեծութե ճերմու . ըզ
 սքսիս բաղձանքն իմ . Էւ
 արդ՝ ար իմ արքայ . զի՞նչ
 օգուտե ինձ եթէ զաշխար
 Հս ամաշխարհայց . և զանձն
 իմ զրկեցից . յայն քան ա
 ռասութե բարեաց և երանու
 Թեցն . զոր խոստացաւ քս .
 աղբատացն Հոգով . և որք
 զանձինս իւրեանց արարէն
 ներքինս վն արքայութե
 այ . Չայս պիտի պատասխա
 նի լուեալ ինմանէ . իսրա
 մութե եղեալ յարտա սուս
 Հարան Թագաւորն և Թագաւ
 Հին . իբրև Թէ որոշեցաւ
 ինցանէ սերել ի որդին ըզ
 եանց . քան զի որ զայն պի
 տիսն բարբառի . յայտ աւ
 նի

նէ Թէ ո՛չ կա՞նք բընակել ք.
փառս աշխարհի . առելով
զսաւելու ասեն զի՞նչ օգուտ
եղև մեզ ուրախուէ մտու
ծննդն ան սորա . և մինչև
ցայսօր միակեալ արուէ մտու
վս գորա իբր Թէ յիշատակ
մեր . աշխարհիս անջինջ ե
ղեալ Հաստատեալ կայ Թա
քաւորութի մեր յեա միաճա
նի մտու . քան զի եա մեզ
մէ ժառանգ Թագաւորուէ
մտու . եթէ դա ան Հնա
զանդ եղեալ ծնողացն իւր
զան պաշտուէրն եպատառ
աւաջի մեր . ևսրով խոցո
տե զսիրտս մեր . զինչ ապա
այլ միակեալ արուէ կայցէ առ
ջն մեր . և յոյժ սգային և
խոցոտեին զինքնանս սոսկ
արամուէ . ևսրատու եաց
աւաջի երանելի մանկան .
Եւ տեսեալ իմաստուն մա
նուկն զի՞նչ ծնողացն . եր
կեաւ Թագուցէ իսպախաւ
նիցեն զոնԹացս նր . չմլե
ցուզանելով զսիրտս նր .
քան զհաստատեալ եր իսիր
առս իւր գնալ մեծ ուրա
խութի իմացաւորութենի
յաղքատութի և իսնանկութի .
վս սիրոյն քի զիզնա շահեա
ցի . բայց մնայր պատշաճ
ժամու . վս այսորիկ ցածու
ցանել կամելով զամբոխու
մըն ծնողացն . ապէ զիչ
առաջաւ եք . եղիցի ու և
կամք . քան զի Թէ կամաց
իմոյ Հետեւեիք . շինեք քո
ես կամք . իսկ արդ ու ան
ասեն . ոչ կամք զայն որ
ես կամք . այլ զոր դուք Հա
ճեալեք զայն առնել փու
Թայլ . եղիցին ապառաջ ու
կամք և Հաճեք . զի Հընա
գանդ շինել ծնողաց Հըրա
մայեցաւ մեզ իմե . Օայս
տեկ լուծալ իսիրելի որ
դոյ

գոյն իւրեանց . Հաւատա
ցին Հնազանդութիւն . և մե
ծապ ուրախութի լըցեալ ե
ղեն . Յոյն ժամ զաղվաղա
կի՞նչ Թագուցեալ պատրա
տեցին զՀարսանիսն երանե
լի մանկանն . երկընչելով
Թէ գուցէ դարձեալ երկմ
տեալ Հրաժարեալ յաշխար
հի . եւ Հրաւիրեցին զմս
աշխարհն ի Հարսանիսն որդոյ
Թագաւորին . և լցաւ քաղա
քն ամ մեծամեծօք . արամ
բըք և կանամբք . Էւ եր ան
պատմելի ուրախութի ի քաղա
քին . Տայնիւ յերգուց և պա
տուց . Եւ երանելի մանուկն
որոչ սիրեք զպայծառութի
աշխարհի չգեստուցն . նա
լս արմն մեծուէ Թագա
որութեն . ոսկեզօծ և ընդել
ուղեալ մաքարտով . և ան
զին ակամբք զարգարեալ Հան
դերձիւ շեղացուցին . և
Թագաւորա կան զայսն բա
կեալ Թագիւ մեծացուցին .
որի տեսողացն աւարկու և
սիրալի և զեղեցկա զարդ ե
րեւեր . Կոյն և Հարսն մե
ծաւ պատուով և փառօք բա
մօք տեալ ի տուն փեսային
Իւրեան ամին չհատարեալ
եղև . քան զի յանկարծակի
բմբռնեալ եղև ի քանիցիւր
և զիւս իրացն ոչ եղիմազ
վաղակի . Իսորհուրդ իսրաի
իւրութի անկաւ իմե ուսա
այս պէս . զի ազատեցին ե
յայն մանե զորոչն սիրեա
լով զի երթիցէ նա մինչև ի
նաւա Հանդիսն . և որացի
նմա յաղորդեալ իմ . և բաղ
քացաւ որի երանելոյն . ի
նմին ժամու . և սիրաց և
հանձաւ Թէ յայն իսր
Հուրդնայն որոյ յայտնեցաւ
նմա . վս որոյ ապէ . երա
նելին ցի՞նչ ասաւերն . եկեք
քի

Թիցոսը ինչաւս համբիսան
 Իսրայէլաւս զբօսանայ . և
 դարձցուք աստեան վաղիւ աղակի
 Եւ փեսաւերն արգելոյր ըշ
 նա և ասեր . յաշագս բոքա
 ղաքս ամօժողովեալէ իկրն
 դուէ . և մեք զի արդ վայրա
 պար շրջեացուք առանցքալ
 մուէ գինուորակուն դասուն
 և ասանց մեծուէ փառաց ում
 և վայելէ ճերուէ կայսերա
 կան Թագաւորուէդ . զի որք
 անսանիցեն զմեզ այն պէս
 շրջեալ . այպիս արարեալ նա
 խտրիցեն զմեզ իբրեզառան
 ճեալք և ինչաւ Թափեալք .
 Լզակ երանելին . ոչ այն պէս
 ում դու կարծես . այլ յայլա
 փոխեալք զմեզ այն պէս եր
 Թիցուք . զի որմուէն որ ին
 անկաւ . փարատեցի փոքր
 փոքր գնալովս մեր իզբօսանքս
 նաւա հանգստին . Եւ ծա
 նօթ եր փեսաւերն արտմուէն
 նր . զոր ոչ կամեր նա զուգիւ
 թ ամուսինն . վս այսորիկ կա
 մակից եղև նմա . և յայլա կեր
 պեալք զինքեանս . և հեծե
 ալք յերկարս . գնացին ինչա
 ւհանգստին . ոք բազմուէ
 նաւուց դարբանալ եին .
 Եւ ի յայնգոթ տեղուր ուր
 ուր . ասէ երանելին . ցեղ
 բայր փեսայուէն իւր . կալ
 զերկարս իտեղիս յայտ փն
 ճև փոքրն աղօթեալ առ տր
 ինդրեցից զի փարատեցի ըզ
 արտմուէն իմ . և ինչոքն իմ
 փ արտմուցին իմ իմ իմ և հաւ
 տաաց փեսաւերն բանից երա
 նելոյն . և Թոյլ ետ գնալ և
 աղօթել . Եւ ի իւրեալ գնաց
 և իբրեւսակաւ ինչ հեռացաւ
 աներեւոյթ եղև յաջաց փե
 սաւերին . Եւ երեալ ճուր
 եկաց յաղօթս և ասէ . Որ կա
 արիւն դէս ինդրուածաց և
 այարգելիչ ոչորմուէն քս ամ
 քաց

բայ ինչ զդուռն ոչորմուէ
 բոյ . և զմարդասիրուէ . Եւ
 խոստմանց բոց . և տուր ինչ
 Եւ ցանկուէ իմոյ աղբատա
 նալ և հոգով զվերին կոչ
 մանդ քաղցրուէ հարազատա
 պէս ընդունել . և ժառան
 քորդ լինել երկից արքա
 ուէդ . զի դու կարողես յամ
 օր իմ քս . և իբր փառս կա
 արեցից զկամաւ որ աղբա
 տուէս իմ . Եւ Թե իտեւ չու
 Թե նէ բոյոյ ոչորմուէն . Եւ
 ղև խորհուրդ աղբման սրբ
 տիս . նա երեւցոյ տր իմ յա
 ըղբուէն ճանապարհիս իմոյ
 Եւ ի իւրեալ զքոյմուէն նոյն
 ժամայն գտանէ նաւիս պատ
 րաստական որ երթայ յայտ
 րիս . և մակոյն առ կզր
 ծովուն . եմուտ իմակոյն
 երանելին . և գնաց ինչաւ
 և նոյն ժամայն առաքատե
 ցին զնաւն թ յաղօղակ չող
 մոյն . Եւ ասէ նաւավարն
 ուր կամիս երթալ տէր իմ
 Լզակ երանելին իտեղիկից
 կամիմանել վսգործոյ ինչ
 յոյժ պիտոյն . Եւ ոչ ծա
 նեան զնա արք նաւին այն
 Թե սա ինքեան տէր յայտար
 հաց իւրեանց Թագաւորաւ
 Թե . կայսր որդին . քան
 զի օտար յայտարհեցին նաւ
 ավարն և հնազանդեալք իւր
 վարձկանքն . և ոչ գոյր ի
 նաւի տեղ որ օր ճանաչել
 կարէր զԹագաւոր որդին .
 և յաղօղելոյն նմա յայ . այլ
 իբրև իշխան որ իգործ ինչ
 հարկաւ որ փուլալ կարծե
 ցին . և այնմ գնացին իտե
 ղեկիս . և ետ նաւավարին
 հանդերձ փ պատուական ի
 հանդերձից իւրոց զոր գգե
 ցեալն եր . և ելանդ . Եւ
 վաղվաղակի զինքն աներե
 ւոյթ առնէր . և զգեցնոյր հան
 քե

դերձս աղքատութե . և զիւր
պարտն՝ մեւրդի . և այնպէս
դնաց իբրաղսքն երեսիս . որ
այժմ կոչի սուրհայ . Եւսր
գեւոյր զինքն իսրահայ մեծի
եկեղեցոյն անձանքն . ուր
Հանրիս աղքատացէր . և
բնակուի տնանկացիս զգեալ
միաւորեալ ի աղքատս սպա
սաւոր եր նոյն իւրաքանչ
իւր կարեկցուէ ուր և այլաբ
իւրեանց լինեին . և այնպէ
ծայրագոյն խոնարհութեամբ
նեցուէ իծստայութե կայր
զամբ ժամանակս կենաց իւր
ոց . և մեծ աւարիւնութիւն
գարեալ էր զինքն . և իճլգ
հոռութե մեծամեծս տայր զն
չի . և ցանկալի առնի զինքն
այ և սրբոց Հրեշտակաց նոյն
անձաւորս վարութիւն լըմբ
իսկ փեռաւորն երանելոյն
որ ի նմաէր . ինաւաւան
գիտե . և ունէր զերեմարն
ժամ մի եանց և ոչ գարեալ
քաւարելոյն իւր . փութա
ցաւ վաղվաղակի ինաւաւան
գիտե խնդրել զնա . և ոչ
եգիտ . և յետ բազում քիւ
նաւեցն . առնե կարծելով .
Թե ելնա ինաւն սարեա
տանեաց . որ իպակուս այս
առաքաւաե աղանքաց . յա
ջողակ Հողմով . Եւ քաւի
Հարեալ փեռաւորն իւր ծայր
որ եղան . իսուգ անտանելի
մոեալ տաքակուսէր Թե զի
աօրգ . Ժանուցից Թաղաւա
րին զիս աղեալիցն . և տարա
տաւոր Թանայր զինքն երկըն
չելով յեղեղոց իրարն Եւ
զի ոչ էր Հնար ծածկել .
վս այնորիկ դարձաւ և պատ
մեաց Ժողովոցն զոր ինչ է
զնա . Եւ նոյն բուեալ ափշե
զան և յազի եղեալ դողային
իզարմանալի գործոյ նոյն զոր
արար . և մեղադիր ինքեանց

եղեալ կանան բարձեալ շա
լով առեին . Թե միք եղաք
պատճառք երանելի դաւա
կին մեր . Էւ անաւալ իմն ը
և անկանիւ իտնանկուի և իկա
րօտութի . և զմեզ անորդի և
անմիտութե մեք արարաք .
զինոչ գնացաք զ'եա կամաց
նոյն անտարտաշէն . Եւ արգ
այսօր վախճանեցաւ որդեա
կին մեր . և այլ ոչ և օտա
նել զնա կարեղիկ մեզ . զի
գնաց նա ի մայ . ուրանալով
զմեզ և զմեծութեա աշխարհիս
վս որոյ որ ինչ գերեզմանի
արժանիէ գործ և բան սգոյ
եղիցի անպիս . Եւ իբրեւ
եւ Հրաման իմագաւորեւ և
իմագաւորեւ . սգալ զիս
խուստ որդեկին իւրեանց .
Հասին անդ վաղվաղակի ոչ
բազոզ կանայքն . այնորիկ
որք զարարեցեալն և օղբա
ցուցանեին . Եւ այս պիս
դարձաւ խնդութե նոյն իսուգ
և ուրախութե արտասուս .
զորոչէ բաւական բանապատ
մի . բան զի Թագաւորական
էին իրեն . զի ուր ինդուեւ
և ուր իսուեւ Թե լըն ոչ էր .
զի աշխարհաւոր . սոյն պիս
և օղբի և արտասուաց Թիւ
ոչ ինէր . Զան զի ծնողքն
երանելոյն յոյժ մարմնէին
և կոճեին զինքեանս վս սար
աշխարհիկ լինելոյ սիրելի
որդեկին իւրեանց . և զի Թա
գաւորական խանձարօք սը
նեալէր և Ժայրագոյն մեծու
Թե և փառօք աճեալ և տե
աշխարհաց լեալ . այն պիս
տնանկութե և յօտարութե . և
ան Ժանութե և ան զինքն .
և պատճառ զինքեանս զնէ
ին Թաղաւորն և Թագաւորն
մեծ դշխոյմայրն երանելոյն
վս այնորիկ աղե իսարչիկն .
և անտանելի կակեծ . և ողոր
մել

միջի սուգ տակերն ինքեանց
և կական . և տխար և արտա
սուս տա . հասարակ քաղա
քաւն ամենեցուն շինէր .
Եւ այս պէս յարեհանայազ
հայերն և մաշէին . յիշելով
զտնանկացեալ . վերհաշին որ
դեակն իւրեանց . Եւ խոր
հեցան առաքել զինուորս ի
մամերկիւր խնդրել զնա . իւր
բանեշի մեծութեն իւրեանց .
Թէր ևս դոցեն զնա . և զնա
ցեալ սմռեցան ի մամերկիւր
և պարգևս մեծամեծս խոս
տանային գաւազակոչացն . Եւ
ոչ ոք ինոցանէ կարաց տեղե
կանալ և իմանալ թէ զի՞նչ է
դա և կամ ուր անօր գնաց .
այն պիսի երևելի այր . և մե
ծա շուք գեղեցկուի . և հըս
կայաձև անձն . և ահարկու
դեմք . սենալ իմագաւորա
կան գահոյսն իւր . և թէ զի
ա՞րդ ոք իմարդկանէ զայն պի
սի փառադարձութեն ճանա
չել ոչ կարողացան տեսանե
լով զնա . Թէ պէտ այլափո
խեալ զինքն ցուցանիցե . և
այս պէս և որ նման սոցա տ
եղով զարմանային . հիացեալ
զինուորն . խնդրելով և հար
ցախորձ շինելով յիմա թէ զի
սակներբինապետն հանդերձ
զինուորօք յուռհա քաղաք
ի թանկ . պատուիրել քաղա
քին . և աղքատարն այնոցիկ
որտեղ առ մեծի եկեղեցոյն
ուռնէին զբնակուիս . Եւ յը
նակ մտանէր առ մպիսկոպոս
քաղաքին որոս և նուռն էր
բապազա . և պատմեր նցոգորե
սն զմմ . և լուռեալ զայս ի
նմանէ յազի մեծի շինէին և
զարմացմամբ լիակային վսեղե
լուի երացն . Թէ զի՞նքդ զայն
պիսի մեծութեն . զմարաւո
րական փառքն . և զենքնակա
լուիսն Թողեալ . տար աշ
խարհի եղեալ . վասնզի
արկցե զինքն . իսնանկուի
Եւ այս պիսի բազում բա
նիւք հիւնալով երանէին
զի ըջանիկն զայն . Եւ ելեալ
յն պիսի հայրսն եկն յեկեղե
ցի թէ ամօրն . առ ժողո
վն աղքատաց . բաշխել ինչս
յուրով . շնուլ զամկարօտութ
նց հրամանաւ արքունի . զի
ի՞նչն առաջաբաշխ ողոր
մութեն այն . և աղօթիւք կա
րօտելոցն գոցի վարացեալ
ժառանգ թագաւորին իւր .
Մարանօր և երանելին կայր
անդ Խաղբատան միաւորեալ
Եւ իբաշխելն ամենեցուն .
տայր և երանելի որդոյ . Թա
գաւորին . իւրաց աղքա
տաց . և ոչ կարէին ճանաչել
զիմածեկաց մեծ գեւանելին
յաչաց նց զի մի գորտացեմ
բան զի հայցէր երջանիկն
այն յայ . զի մի յայտնեցի
նա իւրոցնիկեն դանուելիւ
ուռ . և զի այն ևս երգի ո՞վ
ոք եր որդմաւ ածել և կար
ծել կարէր . այն պիսի մե
ծին և ինքն պաշխ . յայն բան
անարգագուն խոնարհութի
ն ջանել և իծայրագոյն աղքա
տութի . Եւ պատուիրեցաւ
և աղքատացն ամենեցուն առ
հասարակ . վս մեծին ալ
որդաոյ թագաւորին . զի թէ
ոք գուշակեացն . մեծ պար
գևքի թագաւորեմն ինքունի
ցի . Եւ գնաց ներքինա
պետն . և մմ իւրքեայրն
առ թագաւորին բաղաքն և ոս
տանդինու պօղիս . ոչ ինչ
իմացեալ և ոչ ինչ ճանոթ
ցեալ . վս որոյ կրկին ա
ղիտ և ան մի ի թար սուգ .
արքունի պալատանն յինէր
ծնողացն երանելոյն թա
գաւորին և թագաւորչոյն . այ
նու հետեւ այլ ոչ ևս զպե
նու

ՊԶԳ
խարհի եղեալ . վասնզի
արկցե զինքն . իսնանկուի
Եւ այս պիսի բազում բա
նիւք հիւնալով երանէին
զի ըջանիկն զայն . Եւ ելեալ
յն պիսի հայրսն եկն յեկեղե
ցի թէ ամօրն . առ ժողո
վն աղքատաց . բաշխել ինչս
յուրով . շնուլ զամկարօտութ
նց հրամանաւ արքունի . զի
ի՞նչն առաջաբաշխ ողոր
մութեն այն . և աղօթիւք կա
րօտելոցն գոցի վարացեալ
ժառանգ թագաւորին իւր .
Մարանօր և երանելին կայր
անդ Խաղբատան միաւորեալ
Եւ իբաշխելն ամենեցուն .
տայր և երանելի որդոյ . Թա
գաւորին . իւրաց աղքա
տաց . և ոչ կարէին ճանաչել
զիմածեկաց մեծ գեւանելին
յաչաց նց զի մի գորտացեմ
բան զի հայցէր երջանիկն
այն յայ . զի մի յայտնեցի
նա իւրոցնիկեն դանուելիւ
ուռ . և զի այն ևս երգի ո՞վ
ոք եր որդմաւ ածել և կար
ծել կարէր . այն պիսի մե
ծին և ինքն պաշխ . յայն բան
անարգագուն խոնարհութի
ն ջանել և իծայրագոյն աղքա
տութի . Եւ պատուիրեցաւ
և աղքատացն ամենեցուն առ
հասարակ . վս մեծին ալ
որդաոյ թագաւորին . զի թէ
ոք գուշակեացն . մեծ պար
գևքի թագաւորեմն ինքունի
ցի . Եւ գնաց ներքինա
պետն . և մմ իւրքեայրն
առ թագաւորին բաղաքն և ոս
տանդինու պօղիս . ոչ ինչ
իմացեալ և ոչ ինչ ճանոթ
ցեալ . վս որոյ կրկին ա
ղիտ և ան մի ի թար սուգ .
արքունի պալատանն յինէր
ծնողացն երանելոյն թա
գաւորին և թագաւորչոյն . այ
նու հետեւ այլ ոչ ևս զպե
նու

նոս զԹագաւորական պայծա
 րութիւն . զանոսին թագն կայ
 սեբական և զԵրսնիսն . Եւ
 տխուր և սեռա հանդերձիւ .
 Եւ ոչ երգաբանք և երգիչք
 ի բաւան արքունի այլ թ ս
 զորութեամբքու իմպալտաւն
 և ոչ առաջի արքային ի գլխ
 քնի իւր ուրեք . մեծութիւն
 և անկողութիւն և փառք թ սովո
 րութիւն արքայից . Եւ զլ զանժա
 մանակս իւրեանց իտրամուր
 և ի հաշուան կային . Եւ ի շէ
 արտասուտիսն զերանելի
 արդին իւրեանց . ոչ գաղա
 բեին . և այնու մաշէին զին
 քեանս մինչև յելիցն . Իւր
 Եանց յաշխարհս .
 Իսկ ինքն երանելին կամաւ
 արաքատն . երցանկորդեալ
 հանապաղորցյաղօթս զցայօ
 ւղցերիկ . և պազօք և սմ
 շէր զինքն զի ի գլխաթան ող
 լոյն ոչ լուծանէր . բայց ի
 յառուր շաբաթու և կիրակի
 լուծանէ յերրորդ ժամուն
 հացիւ և աղիւ . և ջուր լոկ ըմ
 պելի . այս պիտի պազօք կա
 թեալ եղև ինչքնս իւրում .
 Եւ գործեր ճեռա գործ . ի
 պիտս կարօտելոց . Եւ յոր ժամ
 յողորմած ողորմած թունէր .
 Եւ յիսեր վազվազանի զայնաղ
 քատաց զորոց գիտէր զպակա
 տութն . և զբնակաւն իւր թ
 նմունէր . Եւ ի բուն իննել
 ամենեցուն . յառնէր և կայր
 յաղօթս անաղով առ դուռն
 եկել շէրոյն . հառաջանօք .
 և բազում արատաւօք . Եւ
 ի գալ ժողովրդեանն ի ժամ
 պաշտամանն . դառնայր առ
 աղօթսն և թ նոսա կայր ա
 զօթս . մինչև ի վախճան հա
 ւարակս ողօթիցն . Եւ յայ պիտ
 րամ առաւրս իւր առնէր .
 Եւ զանուիւր ոչ յայտնեաց
 արմբ . և ոչ այլ ևս անուեն
 եր

երիւր . զմ ան շաիւ հեղոս
 Թին իւր . ոչ հաճեցաւ զա
 նուեն իւր յիշատակել յայ
 իտրհի . և անոռաւք յայտնա
 փառաւորիւ . զմ որոյ ընկեր
 քն իւր . աղքատքն այնորին
 նեղանաին յոյժ չյայտնելոյ
 զանուեն . քան զի յոյժ սե
 րեին սնա . զմ քաղցրութե
 նք . և զմ սպա տանելոյն նց
 ճնող գալ . և զմ ողորմած բա
 րուցն նք . բայց ինքն երա
 նելին . այս պէս առեր նց .
 Թե ոչ երարձանի անուեն իմ
 յիշատակիլ իմիջի ճերոււմ .
 զմ բազում յանցանացիմոց զի
 յոյժ մեղաւորեմ և հաւատայ
 ին պարգաւսաթն իմաստայեղ
 պատասխանոյ նք . որ խոցա
 տիչէր բանտարկութիւն արա
 Եւ ոչ որ իմելէ և պարտաւ
 ելիլ արեւ . տեսել ալ զանչափ
 առաքինութն . համարելով
 մեղուցեալ յոյժ . և յապալ
 իտրութեկեալ . Եւ որ ըզ
 մեջի եկել շէրոյն անաճնի .
 ուր աղքատանոցեր . ունէր
 զհոգա բարձութն . եր այր ար
 դար և երկիւղաճ յայ . կա
 մեցաւ ան յայտնել օղվաւ .
 բաւան անուեն փակակալ ըզ
 կամաւ . արաքատացելոյն զա
 ունն այ գիտեալուր . Եւ այս
 պէս շինէր . զի յառուր միւս
 իգիշէրն գայր փակակալն յե
 հեղեցին յայգոյթ տեղաղ .
 զմ առանձնական աղօթից .
 և տեսանէր զեբանելիքն յա
 ղօթս . զճեռա համբարձեալ
 արատաւարոչ պաղատանօք
 հայցեր յաննելուցն յոյ զո
 ղորմութն . Եւ բաւանիսն այ
 լուր երեւալ հսկեր ի նրմա
 գիշերն ամ աղօթսն այ . և
 ի հաւարակաց պաշտամանին .
 ոչ թուրանայր . Եւ յայտ
 սիկ հաղեալ . իմտիւր և նէր
 քահանայն այ . Եւ ի բազում
 քի

գիշերս զայս ասեմք . անհ
 քնուածաբար հոչ յայտնե
 շով նմա . էւ իմացեալ ծա
 նեաւ Թէ այր արեւ . և ընտ
 րեալ օրէ իսրբոցն այր իսկ
 երանելի այրն այր իկարծ իս
 անկեալ լինէր եթէ եօթը
 տեսանէ զաղօթս նրանդ .
 Լճնու հետև գնայր ի փակե
 ալ դուռն մեծ իյեկէ զեցոյն
 իսկ իգալ սրբոյն . գուռըն
 ինքնին բացեալ լինէր առա
 քի երանելոցն . և մտեալ յե
 կեղեցին յանկեան ուրեք
 կայր յաղօթս համարձակապ
 ան կասկած իտեսանէ լոյ
 մարդկան . էւ ի հասանել հա
 սարակաց ժամուսն . ելանէր
 յեկեղեցոյն և երթայր առաջ
 քառան . էւ եկեալ քահա
 նայն այր . ոչ գտանէր զերա
 նելի այրն այր յիւրուս սովո
 բարան տեղում յաղօթսն .
 էւ ի ժամ հասարակացն գայր
 բանալ զգուռն մեծի եկե
 ղեցոյն . և գտանէր բացեալ
 գուռն . և մտաբոհ եղեալ
 կարծէր ի գողոց բացեալ .
 զս սրով աղաղակի փութայր
 տեսանէ զամ մութեան կեղե
 ցոյն . գուռն զէնս և զարծա
 թեկէնսն . և զամ կաշ սպա
 սուղ ամս մնալ փութէր ամ
 բողջ գամ հոչ մի ինչ սպա
 կաւ . էւ հիանայր ի մտաւ
 իւր Թե գինչ տրգեօք իդե
 ալս . Լճնու հետև կրրկին
 ամուռն ամբողջացանէր զգու
 ռն . էւ երկրորդուս առուրն
 եկեալ գտանէր դարձեալ բա
 ցայր գուռն գայն բան ամ
 բա փակեալն նօք . և յարա
 բուսա փակեալն օք . էւ դար
 ձեալ յեկեղեղի եղեալ յաւ
 աղակաց լինել ի կարծելով .
 Եթանայր տեսանէլ դարձե
 ալ զամ կաշ սպասուցն եկե
 ղեցոյն . և գտանէր լի և ամ
 բող

բողջ գամ . և մի ինչ տեղացիսն
 էւ հիւսցամամբ գուռն լինէր
 քահանայն այր և սուր լզարհու
 բերի որքն ոյն . Լճայս մտաբոհ
 եղեալ տեսէր այսն շանին չեղ
 րուր իմ յայ լեալ ցուցեալ
 իցէ . Լճսու հետև հոկեալ
 պարտ ինչ . և տեսանել ե
 րե յայտնեացն ինչ մեծ ան
 տրամանիս . զեղեալ սրան չե
 լիքս զայս . էւ իդիշէ լին
 յայն եկեալ քահանայն այր
 տրժանաւուն տեսեալն հրա
 յից սրբոյն այր զօղեալ
 կայր լի գեմ գրան եկեղեցոյն
 և հայցէր արտասուօք յամ
 նագուռն մեծ . յայտնել նմա
 զգործն մեծ . էւ ահա տե
 սանէր զի գայր աղքատն այն
 որոյ զաղօթն տեսեալ և
 զամ առաքիւն ինչ զնեալ
 յընկերակցաց յաղքատացն .
 հաւատայր զիս լիւրեւոյց
 սրբոյն այր . Հասանէր յայնդ
 ման դրանն եկեղեցոյն . և
 յարգաբուս արտասուօք . և
 տարած մամբ ճեռացն դիմե
 ի գուռն եկեղեցոյն . և իմ
 ձեռնայր որքն գուռն եկեղեց
 ւոյն հեղիկ բացեալ լինէր
 լի գեմն . այն բան ամբա
 փակեալն նօք և փակեալն .
 էւ մտեալ յեկեղեցին այրն
 այր կամաւոր աղքատն կայր
 յանկեան միոյ յաղօթս իսկ
 քահանայն այր . փակեալն կա
 շով առ դուռն եկեղեցոյն .
 մտ զնեւ աղօթից սրբոյն .
 և գոհացեալ մահր զամ մե
 ռարժանաւորեալ Հրաշքից
 սրբոյ . էւ ոչ այր յամաղ
 ալ զայդ դողի եկեալ առ
 նայ յանկարծաւ ի բուռն Հա
 րեալ կաշաւ զնա յամ գորու
 թեկն իւրսն . և ոչ իմող
 զնա ի ճեռադիւր արեան չե
 Լճսն զմեծն այր քահանայն
 քան զի յայ աղգեցաւ ինչ
 զ

վմբո . պատմել ինչ զգարս
բո . արդ . Հրամայե աշէ քեզ
յայ պատմել առաջիմ եթե
ո՞վ ես գուռուստի և զինչ
որ ես գուռ որ այդպէս սքան
չեղի գործ առնես . իսկ ե
քանելին ասեցնա . ես գոր
տեսանեաք . այր տառայեալ
եմ . և աղքատ և մղբացի և
օտար . Հարց լինկերս իմ
զի մի ինոցանէ եմես . և նք
պատմեցնէ քեզ թե որ չափ
ճամանակս կացեալ եմ ինչ
իսկ քաւանայն այ . ոչ Հան
դուրժեաց . Հարցանել զաղ
քատսն . այլ թե ի՞նչ առնոյն .
մորտիւ աղաչեալն երգմամբ
յան կենդանի . և ի՞նչ անկան
պատկերն զի աղաչեալն նմա
թե ո՞վ որ իցե նա . եւ ե
րանելի այրնայ թախանձեալ
ինմանէ ասե . վտանգ մեծ է
ինչ անելս . և դարձեալ լը
ռել վսեմ քմայն . յանկէն
դանի . և ի՞նչ անկան ահա
գին պատկերն . երկիւղէ .
և առաւելու անօք արարեք զի
ո՞վ դու քաւանայն այլ և զգ
նմանայն և ես իսկ երգմե
ցուցանեմ զքեզ յահաւորն
նչ . և եկեն սա առա պատ
կերն իրկէական . զի մի . յայտ
նեսցես զասացեալսն յինն
մինչև ցմախճանի իմոյ . եւ
դարձեալ զի ո՞վ թախանձե
ցեք զիս ասա . մի . այլ ոչն
պիսի թախանձանք յարուս
ցիս ինչ և Հանկէ ջանաղես
զիս տղամարտի յաղքատու
թե նէ յայտմանէ . և ի՞նչ ա
պանաց . զոր սիրեցի և ցան
կացայ սմա . ակն ունելով
բարեացն որ իմէ . և երանե
լի խանապարձաց նք փափա
ղելով սիրովն զանիմանալի
և զան Հաս դիմուրն նք . եւ
քաւանայն այ յամստե իւր
մի և մի ճշմարտութե քեզ առա
նմա

նմա թ կամաց նք զի մի . ա
սացե ումք . և զորինչ կա
մեցար սիրով եւ լով արաւեց
աւե յեզ այս ակն . եւ ա
սե երանելին . ես եմ որ
դին թագաւորին Հրամայ
որ ներքինին այն եկն իմ
զի ու և ցի իմք ամենեւին
եւ աղաչեալսն զիս քաւ
նայն յայտ . թախանձանք
ասել զամեղեալսն . եւ
ասաց նմա զամեղեալսն ըս
տուրիւ . զոր և ներքինին
յառաջարկն ասացեալ երե
պիսեոյսն և ժառանգաւո
րացն զամպատուէրուն և
զեղեալսն . և զբարեաց
տուրն երանելին . և զիս
և երանելին կրկնեալ զի ո
զամեղեալսն աւաց յահա
նային . եւ երբեւ լուռ թե
ո՞վ որք . և զամեղեալսն
նք . արատուեալսն այս քա
ւանայն Հրամայմամբ զիրկ
արկեալ Համբարն . և զա
րեւելովաւ երանելոյն զան
կշռելի գործն նք . եւ ա
սե աղաչեալով զսքն . եթե
կամակեցեղեալ Հաւանեալ
երանելիդինն ահա ժամիս
և եկեալ կացցես իտախմաւ
և թ կամաց քո շաւեքայց ը
քեզ . և զսե ցիս այլն այի
մաստունն և լուկայ աննայն
ոչ ասացի քեզ եթե մի . թա
խանձեալն երգուցեալսն
և դարձեալ ասեմ մի . ինք
Հակոբ ինչ առնեք խանա
պարձիս . զորս ընտրեցիս
բով վստն . այլ օտնական
լի ջիւղադութիւք . ո՞վ զի կատա
րեցիք զկեանս իմ այս ակն
առն տեսանես թ աղքատսն
եւ դարձեալ պատուիրեմ
քեզ քաւանայնդ այ . զի ո՞վ
ոչ ճանուցի զանուրն ու
մք . և ոչ ընկերակցաց ի
մոց աղքատաց . և ոչ այլ ան

անուշի ինչ յորջորջել ինչ
 համարայ. զի ոչ համարեցայ
 դան չնիմ արժանի փառաց կե
 նաց անցաւորս . եւ ոչ յետ
 կենացս աստի. զանուն իմ ի
 շատակի արժանի վարկանէլ
 այս պէս խնդրեմ իբրեւ
 հաստատեմ զբանս զայս իշը
 անշի. քո. զի եւ ոչ դու կը
 չեացիս զանուն իմ. եւ ոչ
 այլ ռաճեմ ծանոթացես. եւ ոչ
 որով ինչ արձանացուցնել
 կարացես. չի որով հետեւ
 հաճեցաւ Թոթի իմ յայտնել
 զիս զանարժանս քուժ արժա
 նաւորութիւն. ո՞վ և պատուի
 րեաց ինչ իտեղեան գիշե
 րոյն. և ծանեար թիւ ով և
 կամ ուստի եմս. այլ Թոթ
 պարտիս կատարել զպատուի
 րեացսն քել. զհրամայեալ
 ան իմե թ զղձման իմոյ.
 Եւ քահանայն Թոթ հիարեալ
 և ապրեալ ի զարհուրման կայր
 տաւոր հսկայաճնին և ահա
 կու գիմացն երանելի տարն
 Թոթ. Եւ իբրեւ զքո ինձա տե
 սանելով խոնարհէր ի գարշա
 պարսն. և ան յագ համբու
 րեմ յերեսսն իմ. և ոչ կարե
 այլ ինչ աւելի հապեւ զնա
 այլ իկամս նոթ Թոթագու գա
 նէր. աւելով եղեցի ո՞վ և
 երանելոյդ հաճոյ Թուե դու
 և Թոթ հրամայեցաւ. Եւ իմ
 ճեւեալ հասարակաց թաժուե.
 գնաց երանելի այսն Թոթ տա
 ընկեռն իւր. իսկ քահանայն
 Թոթ ոչ գադարեաց իշալոյ.
 աղի ողորմ և դաւնարատու
 եւ ով զգիշե քային հասարակ
 թաժուել յայն. մինչ իմ փառան
 աղթեցն զարմացեալ քել
 երանուսն նոթ տեհին. զինչ
 պատահեալ եղեալէ քեզ ով
 տե՛ր փառակալ որ այժ պէս
 ան իմ իշար կոկեհալ արտա
 տուեա ան դադարելի. Լըսե
 ցն

ցնս. քան զի տեսի այսօր
 նոր նշան. և ան պատմելի իր
 զորոջ. հնարաւորեւ ու մեք
 և շուեալքն ինձանէ հրաշա
 ցեալք լինեին. և ալ ոչ ևս
 ինչ հարցանեին. իսկ ինքն
 երանելի այսն Թոթ. կամաւոր
 աղքատացն աշն վե իի. յոր
 դարեալ իմքու թ նեղութե
 ճգնուե. հանդիսանայր իտ
 նարհուլ և հեղուլ. իվեք
 քոն զշափ մարդկան. այնքան
 մինչ իբարձրութ խոնարհու
 թե՛ն հասաներ. և ուրախա
 րեալ քնծայր իգործս ծան
 րագոյն նուառութեհէն իւր
 և նոն արհապոյն ևսն փառ
 կեանս իւր. և իվսն ծա
 նութ լինելոյն իմարդկան
 թե ով որե. Եւ ասեմ ինք
 եան երանելին. Թե ով ես
 դու տեսն կեանք քո. որ թ
 արժունոյն տառապանօք. ո՞վ
 և ոնկ երակիրք քոն այսօր
 զոր տեսանես. Օհ ով որ ի
 ցես դու զի Թագաւորական
 ճոխութ և իշխանական վայե
 չուածովք զկեանս զայս վա
 րեացես. և սորտ այս պիտի
 տառապանք և նեղութ վը
 ճարիցն զինքեանս. Լըյլ
 ալ պէս վայելե քուժ սոր
 կուեք վարել զկեանս քո.
 ո՞վ զի միտք յաղքատաց աշ
 խարհին աղագոյն շնորան
 զքեզ. Եւ այս պէս դատա
 պարտելով զանձն իւր ոչ ինչ
 դրդուէր. իփորձուս ար
 համարհ և գոռել կենացը
 իւր. այլ հաւատով և յուսով
 և համբերութ քաջմաւ կատա
 րեք զտեան կուե՛ն իւր. և
 սրտե բերկրեալ լինէր հա
 նապաղ. յարտառելի իւր
 յաղթման. և իսպառաքելի
 իւր տնանկար եղբարն իւր
 իսկ քահանայն Թոթ ամաւոր
 մինչ ոչ գայր և տեսնէր զե
 րան

քանի լին . ոչ հանդարտ տեք
սիրտ իւր խորագուծութենէն .
Այսք ժամ տեւածնէք զնա . յաբ
տաւաւ լոյ ոչ յագեր . մինչ
տեսանէր զերանելին զայրա
ցեալ ի վիճիւր . ապա ելիւ լ
զնայր տծառէր քահանայն ի
տաւն իւր արաատուօր . Այսք
եւ հանապաղ զայս առնէր .
Եւ իտան իւրուսէ կյեկեղե
ցւոյ Եւսմ ուրիւք յոր ժամ
զմտաւ ամէր զայրն ալ և զկա
մաւոր աղքատութիւնն . Բնէ
կէր և ան միմեծարչաւ . մինչ
զարմոցող ցանէր զամենե իե
ան . և սնոք կարէր իմանալ
Թի զինչ պատահեալէր քա
հանային ալ . Եւ վս այստ
րիկ իբաղուս Զգուշս և խա
ռապանս արկանէր զինքն և
բանելի քահանայն . ասելով
ինքեան . ով եղինքի և աս
տապիւր անձն . եթէ նա որ
ինքն աղտոյէր . և ևայրագոյն
փառօք սնեալն ի գաւոյս Եւ
գաւորութիւն իւրուսէ . այսք
ն տաւապանօք և արհամարհ կե
անս իւր ստացեալ ըստ արձա
նայ . աս նոյն շահաբեց կե
անս . որք զինչ տացեալս պա
տանխանի տեսանէ լով զայն
պնսին տաւթի քո . և հան
գիտաւ և քիւրուք մարմոյ քո
խնդրեցգեւ . Իս զայն քան
բաղուս տաւանն Եւ ուրու
Թին . քահանայն ալ ք երա
նելոյն . ոչ կարող հաւա
նեցուցանել զայրն ալ բերել
նմա ինչ . մի միմեծարութիւն .
կերակրող . Էւ յայս ժամ յի
շեր քահանայն ալ ինչ մի մի
խիմարութիւն մարմոյ . զայրա
նայր ի վնն Եւ քանելի այրն
ալ . Եւ Թի չէր այդ պէս
ն և զարուսանեցգիտ արտաւ
տուելով զճանապարհս իմ .
վս այստորիկ ալ ոչ իշխէր քա
հանայն այդ պիսի բան ինչ
մա

մատուցանել նմա Էւ ԶԶ տե
սանելով զե բանելի այրն ալ
ինչ Զ ընկերացն աղքատաց .
Հակայաճե իւր խա աճաւոր
և ահարկու գիմք . Հիւսցեալ
զարմանայր Թի Զ Երբ իս
ցանէ կարծիս ոչ անկանի տե
սանելով զայս պիսի բարե
բարեբաճ անձն . և պայտեբա
կերպ նկար պատկերին . Թի
նով ոքե տա . Եւ քոյն և
զի տեսանէր . որ այն քան
ճգնուէ և ալ յատաւանաց տա
եալ . և ան ուսաղուէ ժու
կալեալ քանձն . յուսոյ և ի
զօրութենէն ոչ անկաւ .
Էւ յա կարողանայր ան խոն
արար . ապա տաւոր լով և
զամենեցուն կարեալ ընդով
զարմացմաւ անէր զան ըզ
պարգահին . այն պիսի զօ
րութիւն և ժուս կալուէ մար
կան . Եւ այս պիսի տծաւա
նոյ քաղաքաւորութիւն . և մեծ
տաւապանօք . և արհամարհ
ձեով . Երանելի և երջանիկ
այրն ալ . և ամաւոր աղքա
տացեալ . Հիւանդացեալ Է
նէր և անկեալ կայր խաւի
նկեղեցոյն . իբրեւ զի ոք
իտաւապելոյ յաւուս ողաց
և քահանայն ալ իբրեւ ոչ է
տես գնա խոնդրեկան յա
քօթսն . որագ աղքատ
ան տեսանէր զնա . և ինցա
նէ լուաւ Եւ Թի Հիւանդա
ցեալն վս որոյ տաւապանս
զնեալ Երբ զնա խաւի
նկեղեցոյ . Եւ աղի ողորմ
արաատաւալ ի վն երանե
լոյն . աղաչեալ զնա յոյժ
ստիպելով տանել իտան
իւր . ոք գի գաւոյն վն լիցի
միմեծարիչ իբժշկող . և ևս
իկերակրող և կամ ըմպելաց
և կամ անկաղնող գիւրութիւն
ցի նմա . և ասեով երանե
լի

շինք շուք ինչ անարժանիս -
 զի սպասաւորեցից քուժիւ
 անդուէր : Եւ յոր ժամ ա
 ռողջացիս . գարձեալ եկես
 ցես խեղիքո ռա կամք քո :
 Էզսէ երանելի այրն այ - ա
 դաճեմ գրեզ տեք քաճանայ
 րն երգման քոր առիս - այլ
 մի՛ ես Թախանձեալ վշտա
 ցողանից ցօս դիւ . բերե՛լով
 ի վր իմ առաւապանս . Եւ ի վր
 տառապանացս այսոցիկ . զի
 ոչէ ինչ հաճելի այդ պիսի
 աղօժանք քո : ԼՂԼ Թոյշ
 տուր տառապելոյս այս . զի
 այս պիսի վաճառաւոր կարօ
 տուի երկից յաշխարհէս :
 Էզսէ քաճանայն ցերանելի
 այրն այ - արդ՛ ելե՛ք ոչ կա
 մեղաք գալ ի սուրն իմ . աղա
 ճեմ զսքիւ մյզի շուհիցես
 անարժանիս . Եւ տարայդ զքեզ
 առ օտարաց հիւանդանոցին
 Հայն ժամայրն այ Թախան
 ճիւլ իբաւանայէն . Հաղիւ
 Հաւանեցաւ . Եւ ասէ ցիւա եր
 դմեցի սուրբանելով զիւս . զի
 մի՛ ինչ տւելի քան զայլոց
 անանկացն առնիցես ինչ Լոգ
 իրա զի ոչ ինչ օգտե ինչ
 իբժշկադ . քան զի ժամանակ
 իմ հասեալի . Եւ քո մտու
 ան իմոյ Եւ վախճան իմ մեր
 ճեալէ ոմ ար եղոյց ինչ :
 ԼՂԼ զի մի՛ ամենն ինչ կամա
 պաշտեալաց քեզ քաճանայր
 այ - Եւ հաղաւանկեցայց սրբ
 քուէր քուժ . եղիցին ռա
 Եւ կամեցար . տար զիս իմ
 օտարաց նմանեացն իմ : Եւ
 առեալ տարու օտարանոցին
 գերանելին օտարացեալն վս
 քի Եւ պատուիրեաց բժշկաց
 դարման տանել նմա : Եւ
 քաճանայն այ - Հանապաղ
 եր Թայր խեօ Հիւան
 դադն . Եւ հաղանէր գերանե
 ճին Է այլ Հիւարսն . Եւ փոժ
 ԿԵՐ

Կեր Եւ շայր Եւ մորմոքեր ի վր
 տան այ - Եւ ոչ կամեց ցուցա
 նել նմա զամ կօկիւնն իւր
 զի մի՛ դժուարացի երջա
 նիկ արն այ - Եւ այն սկսա առ
 ներ Հանապաղ օր առ աղքա
 տացեալն Հոգով . ԼՂԼ որ
 առնէ զիւմ . երկուշաճաց
 իւրոց ար Եւ աղօթիցից լսե
 կատարեաց զճափ ճգնու Թե
 իարոյ կամաւոր նաճատակն
 Եւ հաս օր ելից նոյաշխար
 Հէ իկեանսն յաւիտեհից :
 Եւ քաճանայն այ անգիտեալ
 զօր վախճանի երանելոյն
 զի զքաղեալ երկործ ինչ
 իրաց եկեղեցոյն . Եւ այս
 ոչ վայրկյաբ այլ այ տնօրն
 նեալ . անհաւել մոռացուա
 քաճանային վս վախճանի
 սրբոյն . Եւ փոխադելի տե՛նչ
 մանկ երանելի կամաւոր աղ
 քառե՛ն : Եւ ան զի զայր Եւ
 ինչորեք իմե՛ք զի մի՛ ի ժամ առ
 անգելոյն զՀոգին իւր օտցե
 յուրմեք մի իմարուի ինչ :
 քան զի առեր . դու ար իմ
 քաւանմոյ Թառաւոր միայն
 ընր մի իմար տնանիս . Եւ ոչ
 պիտորե ինչ ի վր երկրիս մի
 խնթարուի . զի զինչ կայ
 ինչ բնաւ յեռիկս . կամ ի
 քեղիկն ճէս խնդրեցից յերկ
 րե՛ք : բաւեին Եւ մես դու ար
 ան իմ Եւ քաւ Եւ ոչ այլ ինչ
 վժարորիկ իմ առնալ քաճա
 նային . առանդեաց դար
 խուրթ Եւ բերեցաւ զի մօթ
 զմաքուր Հոգին իւր ի ճէռս
 այ . Եւ քո մարմնն իրանե
 լոյն սպիտակառեալ շուսա
 կերպ փայտել երեւեր մօտ
 զայլիցն . մինչ ասել ինչ
 Թե աղքատս այս . երանելի
 Եւ արգար որե՛ք . զի այս պի
 սի նշան երեւեալ ի դաւեա
 ոչ ոք որոյ անդ յընկերակ
 ցաց աղքատաց . որ բնակա
 րան

կից եղի աչ երծ . արքայն մե
ծի եկեղիցոյն դաւաթի . որք
սիրեան զերանելին Թ ան
ձանց իւրեանց . զմ ծայրա
գոյն խանարէլաւն նր . և
Հայրաբար խնամ տանելոյն
նց . և զմ ան Համեմատ քաղց
րութն . և սիրոյն որ առ նմ
զմ այնորիկ երանելի այլն
մի . կամեկից եղեալ Հաւա
նեցաւ քահանային . օտնեշ
զնա օտարանոցին առ օտար
սն . զի մի լիցի նմա միւի
Թառ . աղի խարշ լինելով
ի վր Երբ անկեկից եղբարցն
որք անխառնախ սիրով փա
րեին զերմաւ և երախտաւ
որ զնա և գորովական աւելին
ինքեանց . ոպ և եր իսկ .
Եւ ոչ քահանայն այլ պատա
Հեալ անդ եղի . ոպ ասա
ցաք Թ ընձման սրբոյն . ե
ղև կատարեալ մոխձանն
իւր . Եւ դարձեալ այն .
դի համբ անձային զքերմ սի
րելին իւր . և զանեւագով
նաւատակն իւր յուր եւ Հա
ճեցաւ աշխարհի վերափոխ
մամբն յերկրեւ զսբ նշխար
սն նր . որ ի նշն սխե .
վարդ ի բլու տեսիլ օտարա
նոցի անդ օտարքն զմախձան
եռանելոյն . Թե պէտ ծա
նեան զնա այր արդար և սբ
տակայն ի բլու զպի յօտարաց .
և յան ունոպաց . երբ լ լ լ լ
զնա զմ նշալի սրբադոյն ե
րևելոյ մարտը և սբմարմոյ
նր բարձեալ ոնա և աղեւազ
Եւ աղեցին ի գերեզմանս օտա
րաց և անունոպաց . իսկ ի բ
րև քահանայն այլ եկն յեկե
ղեցոյն իսկ . և իւրեանցն .
և ոչ եգիտ զերանելին իսկ
զաջ իւրոմ . ԼՍԵ ցնոր
անդ երայն . որոն և իւր սնդի
ար յայտմեղը անկեալ որ
նեւ իմահիծս . Եւ ասեն
վախ

վախաւնեցաւ և Հան զեա
խառնապաւնայ շարժարանս
ցրն իւրոց . և այժմ տարան
ղեա ի Թաղու մի գեղեզմանս
օտարաց . Եւ քահանայն այ
լուեալ զայս ճէկոյն Եւ
ձայն անկեալ ի գերեզմա
նը . կական բարձեալ լայր
դառնա պէս և ան մոխիւր
ձեռն զիկըօք արկեալ . Եւ
որք մերձն կային ասեն . Եւ
ճե զմ որոյ Հաս և որդեանիս
զգործեալն . իշարժարանոց
և ի Հանգիստ փոխեալն . իսկ
քահանայն այլ . դարձեալ առ
նմ ասե մարմք իւր . ոգի
երնա և յոր պիսի արգարոյ
և խորոյ զրկեալ եղի . որ
իմարմնի զան մարմնաւի ցու
ցաներ ոպ Հրեշտակ այլ . և
առ զինչ պատմեաց նց զա
ռաքիներէ երանելոյն . և
զարմանային անեքեւ լու
եալ զայս . Եւ քահանայն
վաղվաղակի յարեցեալ եր
թայր ան մոխիւր սգով . և
Հան դարաւ արտասուելով առ
եպիսկոպոսն . և պատմեր նր
մա զՀանրամոնս վարդապետ
Հակոբ և Համոռօտ . և եթե
ասե որդի Թագաւորին . Հը
ռոմոց . որում յուրա խնդի
եկն և երբինին այլ . և ասե
զմմեղեալսն ինձա Համո
ռօտեալ . և որ այն քան ծա
մանակս ճանուցեալեղև նր
մա այլ ի ձեռն Հրաշից . Եւ
լուեալ զայն Հաւատար իմ
քահանայէն այլ . զակի Հա
րան ամենեքեան . և իզարմաց
ման եղեալ երանելին արաւ
սուելով . և ասեն . արդա
րև նմանեցաւ քի աղքատա
թեն . որ և ք նմա Թագաւոր
եղոցի Թ ան առախոսման
բանին այլ . բայց արժա նե
մեղ առնուլ զօր մարմնիս
կայտաիւ առաւել քան զայլ
որ

սրբոց և արդ յարուցեալ քր
 յասյաւք ի դժոբեզման նր .
 Եւ ևսինչ շեռեմ թայր և պիս
 կոպոսն հանդերձ հաւատա
 ցեալ ժողովորդքն . պատա
 հեցան ի ճանապարհի արքն
 ոյր թաղեցին զերանելին .
 Եւ հարցեալ ցնմե թէ դուք
 թաղեցիք յայնքոստաթնոցին
 զիս ճանեցեալսօրս և ասէն
 առ անարք . մեք ահաւա
 ճից տարեալ թաղեցար իրե
 րեզմանս օտարաց և տեսար
 նշան ի սթ երեքս նր . զի լու
 աակերպ եղեալ փայլէր . և
 թմարմոյ նր հոտ անուշուէ
 բուրբ և զմայլեցեացադէր
 զմեզ . և դիտացեալ ծանեաք
 զի այր սք և արդարէր . Եւ
 լուեալ զայս ի թաղողացն .
 սրբոյն . և պիսկոպոսն և ժա
 աւածաւորն և ժողովորդ
 քն զգէցին և իսկան բար
 ձին և հեծեծանօր դառն ար
 աւստուելով . ասն յարքն
 օրք թաղողքնէին . դարձս
 բուք և ցուցեք զգերեզման
 երանելի սրբոյն . և դարձան
 արքայեղօքի ը բազմուէն .
 և փնջ դնային պատմեցաւ ար
 անցն ի թիս սեկ որդին թա
 դաւոսին յաւնայ հոռմոց .
 Եւ հիւղման եղեալ արքն
 փառասարին տվողին այն պի
 սի համբերուի մարդկան .
 Եւ դնաղեալ ցուցին զգրք
 գերեզման տան նյ . և անկեալ
 իմր համբուրելով և անուշա
 հոտ խնկօր և արատաւելով
 պատուելալ ողլա գուրեին .
 Եւ ասե և պիսկոպոսն արդ
 բրեղէք զսրբոյս զայս գե
 րեզման . զի տարեալ հանդուս
 ցուք և իրեցաք փառաւոր քա
 պէս ը իւրուժ արժանաւոր
 ուէ . փնջ և թաղաւորին աղդ
 քնեցի . զի դիտեմոցոք թո
 ղացուցանե մեզ աստ նալ
 սր

սրբոյս այս դնխալ . Եւ
 մեծ թաղաւորն տարեալ և
 քաղաքն իւր անդ փառաւոր
 եալ զնելոցն ը արժանոյն .
 Եւ լալ փնջ և յօրն յայն տե մեղ
 և պատուեցոք զաւ ը գե
 րուեալ սրբոցն նյ . և ասե
 ցուք զահուէ սորա դիւարե
 խօսեցե զս մեք միջաւորա
 ցն . Եւ սկսան բռնլ . և
 երբեք ցին զգերեզմանն տե
 սին ու նայն իմարմոյն . և ոչ
 գտին ի գերեզմանի անդ . ըզ
 մարմն ի բռնելի սեւ նյ . հո
 գով աղբատարելոյն . բայց
 միայն զպատանան տառապե
 լա պէս . Եւ զահի հարեալ
 ափշուի կալաւ զամենեւեան
 Եւ ասէն յի թաղողսն . այսե
 առն նյ գերեզման . թէ այլ
 ուր էք թաղեցիք . Զոնն ար
 քն այնքեի . մեք անարք
 ձեռօք մերովք պատեցաք զը
 նացեալ ձորձով իւրով . և
 այս այնե զօրմեք պատեցոք
 և հանդերձին իւր նաւորա
 դոյնն արեք յանձն նր ինեք
 քոյ պատանայ հնացեալ ձոր
 ձոյն . և եկեալ քահանայն
 նյ նայեցեալ քահանայն
 հնացեալ ձորձին . արեք ար
 կանելէք երանելոյն զոր պա
 տանա էին արարեալ . և զնաւ
 օրագոյն հանդերձին և ս
 ճանաչեաց . զոր տեսեալ էր
 յանձն նր . Եւ սկսաւ քահա
 նայն մորմոք լիով եղելոց
 զարհուրմաք և լրաշանալով
 և գի ոչ ժախնեալ յեպի ող
 լուսն և զերթի մահուէն սրբ
 օյն . Եւ յս պէս և զամենե
 սին զարմաւք և ափշուի կա
 լաւ . և ոչ դիտէին զթոջ
 պարտե տեւ և իմանալ .
 Եւ և պիսկոպոսն սկսաւ աս
 սել . զի թնջ զարհուրեալ
 այդպէս ոչ իմանօք զմեծա
 մեծսն նյ տե սքսն իւր .
 քան

քան զի պատուեալ զերանե
 ի նահատակն իւր զերաթո
 խեաց լը արժանոյն իտեղի
 Կերակային : և Հանգուցեալ
 փառաւորեաց զբազմաւորս
 և զնեղացեալ մարտէր մար
 ականքսք ի ձեռնսք Հրեշտա
 կացն իւրոց : Եւսէ դարձեալ
 տեւեք երմիտ առէք և զայս
 զի լըբնմաւ սրտի նք կատա
 րեաց և ելեց անդգիփափագ
 ցուն ևս ի նր : քան զի փափագե
 շի տեղմամբ կարօտեր Ե
 րանելի կամաւոր աղքատա
 ըեալն և զարմանալին այն :
 Թէ անիւոյ լեցի նմա միւի
 թարուէ յաշխարհս : ո՛չ ի
 փառաց մեծութիւն : և ո՛չ ի
 քակրոց և բնականաց տեղաւ
 մի Հեշտութիւն : և ո՛չ ի Հան
 դերանց քրճածորից լը այլոց
 վերջին աղքատաց տնուանո
 ղաց : և ո՛չ ի վերջի շնչոյն
 իբարեկամաց աղքատաց ինչ
 մի մի ի թարուէի դեմալիս
 ուր լը տարի լը իւր կամեցաւ :
 և լը կամաց նահատակին իւր
 ոյ քս կատարեաց զամ : որ
 ելուալ ի Հատատարի մեծաւ
 նայես այ փակակաշիս : քան
 զիսակ որ այս քան ամաւ ծա
 նօթ ընալ երեքանելոյն այ
 յայտնութեի Հրաշիւր Հան
 գեթն : և ո՛չ ուսեթ ինչ իշ
 խեաց ասել մինչ յօր նշն
 ման սրբոյն : քան զի այս
 պատուեալ երառեալ երջե
 րանելոյն Հրամանաւն այ : և ո՛չ
 սա ինքս պատակեցաւ առ
 արեւմտ ի ժամ ինքմանն
 առ իմ ի թարուէ ինք : Եւ
 մինչ զայս ամ պատմէր էպիսկոսն
 ժողովոյ զեանն : ամենեքեան
 դատն արտասուելով երանե
 ին զայրն այ : և իսկ զքահա
 նայն այ ոչ որ կարէր միւի
 թարել առ ի ի Հանգարեւել
 ի դառն արտասուելոյն : Եւ
 ակ

անգամ անդհին իսկ ղաղվաղակն
 Հառին աշքատքն որք բնա
 կակից եղէ ալեքնեքանն լոյն
 խաւելթի մեծի եկեղն ցոյն,
 ակական բարձեալ լային,
 և զն լուան եթե նայ ինքն
 եր ինքնակալն . որդին մե
 ծի Թաքաւորին Թալայն
 րին Հիացմամբ ազաբեկ լի
 նեի . և մարմնամբ պատմե
 ին ըխտնարՀադոյն գործ խը
 նաժակաղաւէ նոր որ առ ըն
 կերուն և զան խաբար խաւի
 նի . զայսասկի չաւեալ Ժո
 ղովաւորքն ինոցանե . ամե
 նեքեան Հիացմամբ և շարժ
 ԹՀէրն զամօ զառւողն այնպի
 սի Համբերուէ մարդոյ Հողե
 ղնի և իմիասին ամենեքեան
 առ Հասարակ Հարուստ ժամ
 մի աղաղակաւ կական բար
 ձեալ լային կսկծմամբ և
 դառն տրտաւսուէ լոյ զնաժա
 տակուէն սրբայն . և զան մի
 խիթար կեանս նի . յայնսր
 Հիս . Թե ո՞ր պիտի մեծու
 թեւե և իփառաց քոր ուկի
 փախուցեալեկն իմերթին աղ
 քատուին . իսկ նայնսկողուն
 բապօլտ որ եր այր բարի . ա
 սե դարձեալ . ցԺողովուրդն
 լաւեցեք որդեակքիմ ամեն
 քեան . և լուարուք և իմիա
 տուէք . զխորՀաւորդ կամաւ
 որ աղքատացեշոյն . զի ոմ
 իկենդանուէ իւրում արՀա
 տաբէկաց զպատու ախար
 Հիս և զիտաւս . Գոյն պիս և
 զկնի մախճաւի իւրոյ . զայս
 տիւ մարմնոյն աներեւոյթ . ա
 րար լի քի . խորՀաւորդ Թ
 ուեւն . զի Հաւեցաւ յաղթս
 նի և ո՛չ աճաւս արար զինդ
 րուաԺս նի . իկենդանուէն
 և յետ մահուան նի օղե սրգ
 ոմ որդեակք իմ . զարժե
 րեցուցանեղմարմնոյն սրժու
 թիւն . սրբոյս այս ինքն
 և Հա

և համբերութիւն . յոյժ սքան
 ձեռնե օտրագործն քանզում
 սրբոցն ալ . զի ո՛չ միայն ի
 կենդանութիւնիւ թուժ ամեաց
 զփառս աշխարհս . այլ և
 յետ ելիցն իւրյառաւացո .
 զմաքսւր մարմնն իւրիպատ
 ուոյ աշխարհիս զկէաց .
 քան զի զանուան իւր ծած
 կեաց . և այլ ինչ ևս անուան
 ոչ հաճեցաւ յորժորժել իւր
 եւս պատուիրեալ հաստա
 տեաց զի մի և իրիւրինչ ար
 ձանացուցեն զյիշատակ ար
 նուան երաներոյն . և ոչ ըզ
 ծնողացն և ոչ զաղպայն .
 եւ թէ պէտ և մեք գիտեմք
 զանուան երանելոյս . Սա
 կայն ո՛չ իշխեցաք հոգեւ զա
 նուան նր . այլ թ կամաց ե
 րանելոյն արասցուք . և կո
 չեացուք զնա աւ անուան որ
 դի թաղաւորի . և ո՛չ զանուան
 թաղաւորին գրեցուք ըզ
 ձորն սրբոյն . ուր իւրեք հա
 ճեցաւ . նախատակն քի .
 ան անուան երանելու զկայն
 ճշմարտութիւն . և խոնարհու
 թեն . և ունայնուեն . աշխար
 հիւ . Դր յայտնի տեսնալ .
 իմզցեալ ծանեաւ հաւատով
 զանձառ բարիքն . և զանմա
 արոյժ լոյս . անուան և գրան
 բաւ աղգորդելն և եղև փկայ
 ճշմարիտ այսոցիկ . եւ շահ
 օգտակար աշխարհիս . և
 յօրինակ . և ուսուցիչ . և
 քանապարհ կենացն յաւիտե
 անկանացն . և անայնի քաղցր
 սիրոյն միաւորիչ . իսկ ի իշխ
 նախատակն քի և ճշմարիտ
 փկայն . յոր ժամ գայցե՞ քս
 թաղաւորն յեկեց . յայն
 ժամ և նայ . քի մա յայտնես
 ցի փառօք թաղաւորեալ ի
 կեանսն յաւիտեանից . եւ
 արդ՝ որդեակք իմ իմիտ ա
 ռեք զայս ան ամ հասարակ
 ամ

029
 ամ հաւատացեալք . և ան
 տուեց և աղքատք . իշխանք
 և որք թ իշխանեալ . և որք
 և կանայք . եւ հայեցարուք
 թ աղքատացեալն հոգով .
 թէ որք առեաց զփառս և ըզ
 հանդիս աշխարհիւ . և ոչ
 զսք մարմնոյ նշխարքն եթող
 փառաւորել յեկեղի . զայս
 պիտի վկայուե՞ անուան ըզ
 իսրբոցն ալ . քի բեւեռեք
 զձեզ թ սերերկրաւորոցս .
 այլ սերեցեք զիւրարձաւն
 և զան փառութիւն նշարուած
 զի յետապետեաց փոխման .
 ընկալջիք զյաւիտեանակեան
 մեծութն և զփառս թ քի . որ
 զմեք աղքատացաւ որ մե
 ծառանն եր . զի մեք եմ աղ
 քատուքն ճիւղացուք . եւ
 զաղքատն և զանանկն սիրես
 ցուք . և իմ անեւս արասցուք
 այլ հանդուստուք զնա . և
 արասցուք զողմութի . կարօ
 տելոց . և օտար ընկալուե՞
 օտարաց . զի հաստուցում
 բարեաց ամենեցունց անե՞ց
 ընկալցուք . իշխ մով զիւրեք
 և ումկարծիս անկեալե թե
 այդ պիտի մարմնաւոր լուել
 տակ և ար ան գոյր իմեալ
 քատացանուանողաց . եւ արդ
 ևս և այժմս . ում որ կարեցե
 գիտել եթե գուցե այս պի
 տի սք իւրարձալք . քան զի
 ամ զսքս զայս ոչ կարոցաք
 գիտելոյնչ և յօր վախճանի
 նր . և զի յայտնեցաւ այս
 պիտ և զայժմու և զսք յա
 նայսն ոչ ոք գիտե . եւ զի ին
 և զան . ծածկեալք իմարդեա
 նե այսպիսիք օքսաղքաւա
 ցեալք Հոգով իմք երկրի .
 եւ յայտնեցին ի յայտնութի
 աւուրն աշխարհ . յոր ժամ
 նսացե՞ քս յաւիտե փառացիւ
 րոց յայն ժամ հաստուցե իւ
 րաքանչ իւրմարդոց եւր
 ևս

Եւ այն փառք պատկեր լոճիւն
վստայորիկ որդեակք իմ Ե
թելքք պարտականք քորեք
զաշքատս և ձեռքարանս առ
նեւ և ց-Այսն ժամե վարձս
բարեաց քուեք և իմեք և
սուս խոստմանն իւրոյ և
քաղցեա և ետուէք ինչ ուսեւ
և աշխատեք և արդի և Եւ ի
որով հետեւ արարեք փռւմ ի
փոքրիկանցս յայս ցանեք ինչ
արարեք և ի այս քան և որ
նման սոցին խոսեցաւ Թոմ
սեք եպիսկոպոսն քաղաւ
շայ առ Ժողովուրդ քաղա
քին իւր ի վր գերեզմանիւր
քոյ առն այ քան զի գեր
թեք քաղաքն Թոմանդր Ժողո
վեալ եին յաւուրն այն միկ
լուեալք ի միմեանց զբոճոն
զայն մեծ և զհրաշալի և լայն
և պատմութեանն այն նանու
կոցեցեւ լոյս որդւոյ Թաղաւ
որնն Հռոմոց կաթաւորադքա
տացեւ լոյս վս քի և Դրեքա
Հանայեկն այն աստղաւ և գրե
ցաւ և պատուիրեւ լոյս սբոյ
առն այն քաղաքային այն Գի
ոչ իւր անուան և ոչ ծընո
ղացն Թաղաւորին և Թաղաւ
Հոյն և ոչ զժամանակն և ոչ
զոր քանութիւն ամաց և աստա
ղանայ իւր ի կենցաղուս և
Հրամայեցաւ գրել և վս այս
որիկ ոչ գրեցաւ Եւ եթե
գոյր ասե Հնար և ոչ զայս
քան պատմութի կամեր երանե
քին և լայն այն Հրամայ եղաւ
այս քան պատմութի յայտնեւ
զվարս նախատակին իւրոյ սը
բոյ և առ յօգուտ և ի իւրատ
այն արդի և Եւ Դնողքն Ե
րանեւ յոյն վախճանեալ եին
և լայն Թաղաւորն որկայր լու
եալ վս առն այն և աստեալ
Խառ զպատմութե երանեւ լոյս
և ընթերցեալ ազիւ լինդեմ
և Թոմայն ասե երին կատա
րեւ

րեւ Գորն որուս պատմութի
սըբոյն արժանաւորեցան և
Եւ Հրամայով փառաւասաւ
ցանեկն այն սբ զայն պիսի
Համբերութի ապա Հողեղեմ
մարդոյս կեւ լայն և ին իւր
ուս և Եւ փառաւորեք ըզփա
ռաւորինն իւր քո և Եւ որ
ուս փառք և ի լայն և Եւ պա
տիւ Հրաշագործողն այն և
Հոր և սբ Հողոյն այն մեկն
և յաւախեանս և յախե ինչ
ամեն և Գրեղաւոր գծողն
յիշեալ իմք և

Պատմութի վարուց առն այն
Կաթաւորադքա տացեւ լոյս
քի և Դրեքա անուան և Եւ քի
անուս և Եւ քի անուս և Եւ քի

ՍԵՐՈՄԵՐ ԻՃԸ
և Եւ քաղաքի մեծա
տուն յոյս և պատուիրեւ և
անուան ին Եւ քի միւսն և Եւ
Եւ քի քի ի լայնաց քաղաքին
Հռոմայեցոց և փառաւոր
և Եւ ի լայն և յաւուրս բար
եպիսկոպոս Թաղաւորացն և սբ
կաթաւորեւ և Եւ քի քի և Եւ
անուան կնոջն սբեղ և յոյս
Եւ քի քաղաքաւ սիբութի և քո
տարա սիբութի և կաթաւոր
Ժողովեին և յարկ սիբութեանց
և կեւրակրեին և ոչ ոյր ինչ
զաւակ որուս Թողցեն զժա
ռանգութի իւրեանց և Հա
նապաղ ինդրեին այն և քի
տացն ինչ զաւակ որով միւրե
Թարեացին և

այս և Հռոմայեցոց և յառ
աջաբան և Բայց յաւուրս
յառաջաբանութի լաւագոյն
Թուեւ լոյս
և դաք և

Ե

ԲԱՆԵ ԼԻՆ Ա

ԼԵՔՍԻԱՆՈՍ - ՈՐԳԻՆ ԵՐ
 ՄԵՐ ԻՆԿՐԱՆԻԷՔԱՆԱՆՈՐ ԱՄ
 ՄՈՐԿԻ - ՈՐՈՅ ԱՆՈՒՆ ԵՐ ԵՓՐԵ
 ՄԻԱՆՈՍ ԻՀԵՈՏ ԶԱՊԱՐԷՆՅԱԼ
 ՈՒՐՈՐ ԲԱՐԵ ԱՄԱՂԱԹԱՆՈՐ
 ԱՅՆ - ԼԵՔԿԱՐԷՆԱԻ - ԱՐԴՈ
 ՐԻՆԱԻ - ԵՆ ԻՆՔԻՆ ԵՓՐԻՄԻԱ
 ՆՈՍ ՈՒՆԵՐ ԳԱԼԱՊՈՐԲԱՂՈՒՄ
 ԱՄԵՏ ԱՅԵՔԱՂՅՈՅ ԵՐՈՅ - ՈՒՆԵՐ ԺԱ
 ՄԱՅՐ - Գ - Ս - ՈՍԿԵ ԿԱՂԺ
 ԵՐԻՎԱՐՈՐ ԵՐԻՄԱԿԱ ՊՐԵՍ
 ՄՈՐ ՀԱՆՂԵՐԸ ԶԻՈՎ - ԱՆԵՐ
 ԵՐՈՅ ԵՐԿԻՆՊԱՏ ԵՄ - ՈՐՈՎ
 ՈՒՆԵՐ ԵԿԵՂԵՑԻՔ ԻԼՐ ՂԻՆԵ
 ԱՂ - ԱԻՎԻՆՅՂ ՂԻՆԵԱՂԵՐ ՎԵՐ
 ՆԱՄԱՆՆԱ - ԵՐՈՒՄՆԱՄԵՆԱՂ
 ՂԻՆԵՐ ԵՓՐԻՄԻԱՆՈՍ - ԱՆԳ ԺԱ
 ՊՈՎԷՐԻՆ ԱՂՔԱՄՔ - ԲԱՆ ՊԵ
 ՍՈՎՈՐԵՐԻՆ ԱԳԻԱԵՐԻՆ ՊԵՅՐ
 ԺԱՄԱՊԱՐԱՅՐՂ ՂԻՆԵՐ ԵՄ
 ՈՒՐ ՄՈՆԻ ՍՐԲՈՅ ԱՄՐՈՒՆԱ
 ԿԱՆԱՂ ԵՄ ՈՒՅԹՐԵԱՅՆ ԳԱՅՐ
 ԻՎԵՐԵԱՄՈՒ ՆՆԵԿԵՂԵՑԵԱՅՆ
 ԱՄԱ ԱՄԱՌԱՀԱՆԻՆ ԿՐԱՄԵ
 ԶՈՎ ԴԻՄԵՐ ՊԱՂՔԱՄԱՆ ՊԵՄ
 ՈՐ ԹԱՄԻՆՈՒՐ ԵՂԵՑ ԽՈՐԻՑՆ
 ՆՊ - ԱՄՈՂԱՆԻՆ ԱՂՐԱՄՔ ԱՄ
 ՆԱ - ԱՆԱՅՄ ԱՄՐ ՄԱՆԵՆԳՈՒՆ
 ԶԵՔՈՐ ԽՐՈՎՔ ԻԳՐԻՅԻՐ ԻԼՐ
 ՈՅ - ԵՆ ԵՐ ՂԻՆԵԱՂ ՆՊ ԱՆ
 ՊԵՂԱՆՈՅ ԱՂՔԱՄԱՅ - ԱՀԻՆ
 ԱՂԱՆՈՅ - ԱՀԱՊԱՅՐ ՊԵՄ ՈՐՃ
 ԵՐ ԻԼՐ - ՊՐ ԿԱՐԳԵԱՂ ԵՐ
 ՆՅ ԱՄԱՄԱՄ ԻՃԵՈՒՆ ՀՈՐԱ
 ԲԱՐՃԱՅ ԻԼՐՈՅ - ԱԻՆԵՐ ԵՐ
 ՎԵՐԱԿԱՂՈՒՆՅՂ - ԱԽԱՆԳԱ
 ՊԱՄԵՐ ԻՎՊ ՆՈՒԱՂԵՐՈՂ ԻՆՈ
 ԳԱՆԵ - ԵՆ ԻԱՄԼԱՄԻՐ ԻԼՐ
 ՈՒՆԵՐ ԻԻՆԵԱՂ ԻԼՐ ԵԿԵՂԵ
 ԳԻ - ԵԱՆՈՒՆ ԱՂ ՄԺԱՆԻՆ -
 ԱԵՂՈՒՄ ԵԿԵՂԵՑՈՅ ՂԻ
 ՆԵԱՅ ԻԼՐ ՄԱՄԱՆԻԱՄԱՆ - Ա
 ՂՈՒՄՈՐ ԻՄԱՄԱՆԱՄԱՆՈՒՆ ԻԼՐ
 ՄԻՆԵԱՂ ՄԻՆԱՆԵՐ ՊԱՄԱՆԱ
 ՄԻՆԵՐ ԻԼՐ - ԱՄԱՆԵՐԻՆԵՐԵԱՆ
 ՈՎ ՄԱՆՆԱՅՄԱՅՐ ՕԹԱՄԱՆ ԲՈ -
 ԱՄՅ

ՈՅԵ

ԱՄՅԱ ԲՆԱԿՈՒՐ ԲՈՒՄ
 ԲԵՐ ԱՄՐ ՈՒՆԱՅԻԱՆՈՐ ԻՈՒՆ
 ԱՐ ԳԱՆԱՅՄԱՅ - ԱՄԱՅԱ ԻՈ
 ԱՆԵՐ ԵՄ ՄԱՐԻ - ԱՄՅ ԱՂԻՐ ՈՒ
 ՆԵՐ ՍՈՎՈՐՈՒՐ - ԵՆ ԿԻՆԵ
 ՆՊ ՈՐՈՒՄՆԱՄԱՆԵՐ ԱՂԼԱԽԱ
 ԵՄ յՈՒՆԱՅ - ԱՄՔԻՆՊԱ - ԵՄ
 ՀՐԱՈՒՄՅԵՑՈՅ - ԱՄ ՄԵՐ ԱՆ
 ՆԱ - ԲԱՐԵԱՄԱՂԱ ԱՄԺԱՆԵՐ
 ԱՈՂՈՐՄԱՏ - Ա ԳՈՐՈՎԱԿԱՆԵՐ
 ԵՐՈՅ - ԵՆ ԵՐ ՄԱՆԵՂ ԱՂՃ
 ՈՒՆԵՐ ՊԱԼԱԿ - ԱԽԱՆԳԱՊԱ
 ՄԵՐ ԻՎՊ ՊԱԼԱԿ - ԱՆՈՂԱՆԵՐ
 ՊԸՆԱՂԱՆՅՂ - ԵՆ ՊԵՐ ԻՆՔԵՆ
 ՈՒՆԱՆԵՐ ՆՈՒԱՂԵՐ ԱՐԱՈՒՆ
 ԵՄ - ԱՅՄԱՐ ԱՀԱՆԱՄԱՂԼԱՅՐ
 ԱՄՔԱՅՐ ԵՄ ՊԵՄՄԱՅ - ԵՄՆԱ
 ՎՂԱՄԱՆԱՂ ԵՓՐԻՄԻԱՆՈՐ ԻՎՊ
 ՆԵՂՈՒՄԵՐ ՊԱՂՑՐ ՄԱՆԱՄՆՈՅ
 ԻԼՐՈՅ - ԱՈՅ ԿԱՐԵՐ ՊԱՂԱ
 ՐԵՑՈՒՊԱՆԵՂ ՊԱՐ ԻԼԱՂՈՅ ԱՆ
 ՄԻՐՎՈՐՈՅ ԵՄ ԴԻՄԱՆԵՐ ՊԱՐ
 ԱՄԱՅՐ ԻԹԱՊԱՐ ԻՆՆ ՈՒՆՐԵՆԻՐ
 ԱԹԱՐՈՒՐ - ԱՄԱՄՈՐԻ ԲԱ
 ՀԱՆԱՅԻՑ ԱՆԺԱՅ - ԶԱՅԵՄԱՄ
 ԲԱՐԵԱՄԱՂԱՆԻՆ ԱՂԼԱԽԱ -
 ԵՐ ԺԱՄԱՄԱՆՆԻՆ ԻՆՔԵԱՆ
 ՄԻԱՅՆ ԵՐԻՆ ՄԱԵ ԳԵՓՐԻՄԻ
 ԱՈՒՆԱՅ - ՄԵՐ ԻՄՊԵՐ ՄԺԺԱՐԱ
 ՆԵԱՂ ԵՐ ԻՎՊ ԻՄ - ԱՄՐԵ
 ԼՈՒՆ ՊԱՐ ԻԼԱՂՈՅ - ԱՂԻՄՈՐՈՐ
 ՈՅ ԼԱՅԻՑ ՊԱՆ ՊԱԼԱԿՈՒՐ
 ԻՄ - ՊԵՄԱՄԱՆԵՒՄ ԳՂԱՊԱՆԱ
 ԱՂԱՆԱՄԱՆՆԱ - ԱԹԱՅՈՒՆԱ
 ՊԻ ԶՆՈՒՐ ՈՒՆԻՆ - ԱՂԱՄԱ
 ԻՈՐ ԵՐԵԱՅԻՑ ԶՆԺԱՊԵԱՂ ՄՐ
 ԽԻՐՄԱՐԻՆ ԻՄԱՐՈՒՄՅՂ - ԵՆ
 ՆՈՒՆ ԻՆՔԵՆ ԵՄՈՒՆԵՆ ԵՄ ԱՂ
 ՆԱՄԱՀԱՐԱՆ - ԱՄԱ ԶՆՈՐԱՆ
 ՄԺՄԱՐՈՐ - ԵՆ ՊԻԱ ՄԵՄԱ
 ՆԵՒՄ ԳՂԵԱՂ ԵՄՈՒՄԱՆԵ - ՎՊ
 ԱՅՈՐԻՔ ԼԱՄԱՈՐՔԱՄ - ԱՂ
 ՊԵՄՄԱՅ ԿՈՒՄ - ՊԻ ԵՐ ՈՐՈՐ
 ՄԻՍԻՔ ԳԵՐԵԼՈՅ - ԱՄԱՐՈՒՄ
 ՆԻՐ - ԱՄԱՅԵ ԻՆՃ ՊԱԼԱԿ
 ԲԱՐԻ ԱՄԺԱՆԵՐ ԵՐԻՐ - ՄԱՄԱ
 ՐԵՆՃ - ՄԻՐ ՄԱՅԵ - ՈՅ ԽՆԴ
 ՐԵՒՄ ՊԱՅՆ ԱՂԱՆԻՆ - ԱՂՈՒ
 ՄԵ

տարիս միտքանեալ էս թ
վածմ իբրեւ' տեղեպ ինչ խնդ
րոյն : Եո՛չ տաս թոյլ Հա
մարձակ ողբալ զԹշուառու
Թիս ք գեմ առատ և ողոր
մած մն իմոյ և արարչի :

Չայս պիտի բան ևնր նման
տոյնն ասաց տան իւրոմ առ
անձին : քան զի յոյժ յամօթ
խտուլ քարդարեալ էր ե
րանուհին աղլարիս : Եւ իբ
րե լուաւ զայստիկ իքաղցր
ամուսնոյ իւրոյ : Թծասե ըն
ե իբեմիանոս : արդարացու
ցեալ զասացեալսն ինմանէ
լցաւ և ինքն տրամուլ : Եւ
արտասուօք պաղատեք տա
մր : Եւ յայնմ օրե սկսան
դիմել աւ զանորայս : Եւ առ
սքս յայտնապ աղօթել խնդ
րելու իմե՛ն զս զուակի : Եւ
պարգէք և ոռնք արտասալ
շնորհէին զանորեկց : քան
զիբացեալ զօտնէս իւրեանց
անխնայաբ քաշխէին տանե
ղուն : ում և պէտք լինէր :
Եւ լուաւ ան աղաճանաց ե
րանելիացն և սրբոցն : որք
վս նց մայթեցին առ անծ :
Եւ ետ նց զաւակ տու : Եւ
իբրեւ ծնաւ մանուկն ուրա
խուէ անպատմելի եղև նց :
Եւ խնդացին ք նմա : գրե
Թե ան քաղարն : քան զի Թա
քաւորն զնորիս : Եւ պիտ
կոպտապետն : անգլիկն ե
ս : Եկեալ իպաղաւն եմ
րեմիանոս : խնդարին ք նը
մա : Լիտի պէտ և յաւուր մի
կրող Թե մանկանն արարին
տօնուրախուլ : Թաղաւորաւ
և լայրապետիւ : Եւ աշխար
հատողով պատմաւիտիք
դուէ : Եւ եղին զանունն
մանկանն ողբարանոս : Եւ և
բանէ ըն մայրն նք ո՛չ դարձա
րէր և տուէ Եւ ինքն ինքն ող
Թե լուաւ ան արտասուօք :

վ

զս մանկանն ան արտասուօք
և բարեպաշտուէն : Եւ ըն
տակը երանուհի մայրն նք
Թե ոչն այս ուրախուէր ի
կատարեալ : մինչև տեղից
զմանուկս իմ զալեք Եւ նոս
վաւեալ իսերն Եւ Եւ իբ
րե զարգացաւ մանուկն : Եւ
տուն զնա յուսուէ ինքն ինքն
փայլանալ արհեստին : Եւ ու
սա զԹեմ հրեան տրանկան ի
մաստա : զի եր ուսուէ մտակը
յոյժ : Եւ անտեր անշարի :
Ուսուէ զԹեմ վարդապետաւ
Թիս : Հին ևնր կուպարա
նաց : Եւ օր ըստ օրե վա
ռեք իսերն Եւ : Չոր տե
սեալ երանելի ծնողացն :
զմանկան բարեպաշտուէն
գոհուէ Եւ մա տուցունին
և տակին : Եւ Եւ լցաւ Թեմ
խնդուէ սրտից մեքոց : զի
տե տանեմ զարդեկիս մեր ը
յաւաքարիմուէն ի լաւ անգր
քան զի եր ալեքսիանոս զար
դարեալ ան աւարիմուէն :
Եո՛չ ինչ փոյթ եր նմա մ
ծուէ և երանելի փառքն ձը
նողացն : այլ Եւ զեր Երո
նարհ : Եւ Հանգարա և իմա
տունն յոյժ : Եւ իմուէ Եւ ի
Հողով սրբով և երհնազոյր
և Հըս ծնողացն : Եւ եր վայ
ե լուէ Հասակաւ և ինքն ինքն
պաւակ երաւարե պակն եր
տե տակաւ և ունէր ծայն զօ
րաւոր և քաղցր իբրեւ զին
րե : Եւ յոյժ սիրեղեալ յոչս
Թաւաւորին : Եւ Հարապե
տին և իշխանացն անկն ըն
իսկ ծնողքն : այլ օրանտի
զարգարեկիղն և իշխանական
ճոխուէ : Եւ ինքն ալ լինե
ին սիրաք նք իմ պայծառ
զաւակին իւրեանց : Եւ ու
մ ինքն տուցունին զնա իպա
շտան Թաղաւորին : յոր Թա
ղաւորն տանէ լու զնա : զի

վ

[illegible]

Թագաւորն եւ ինկէշիւսն
այլ ամուսնացի չունէլ իւր
կապանն ։ Եւսն զի իշխանաց
որք դուստր ունեցին ։ Եւ իշ
խանային զմահուին ի գնաց
ուրիւ Էւսն Երսնէշի ծնողքն
աւերօրհանուի ։ Բան զի Բա
րեւորշոն Բաւծաւորք Երնն ։
Զմահական աւաքինուշն տե
ւանեւ լուկ ։ Բէ Կամիկի արտ
մոյրուցանել ։ ամուսնացու
ցանել լուկն ։ Իսկ յորժամ Կա
ծոյ Թուեցաւ Թագաւորին
Բաւծաւ մեծաց Կորին ։ Բէ
Քաւք աւանեկն սրբաւորու
թիւն ։ այլ ամուսնացուցա
նել ։ Թաւարէի որդի Բա
Կայ ։ Կամակից եղև Բեքթ
միանուս աւանել զայս ։ Զայն
մամ խօսեցաւ նմա իշխա
նուր ։ զդուստր մեծի իշխա
նի Թագաւոր աղոյ ։ Բեք
տեւշմաք յոյժ Կեղեցիկ ։
Բամթի խաճուեթ զարդա
րեւել ։ Էւ Եկեալ եփրեմի
անուա իտուսն իւր արար ու
րախուրն ըստ օրէնի աշխա
րին ։ Իսկ Երսնէշին ալեք
սխանոր մեծալ յեկեղեցին ։
աւկամիք արաւթին արտա
ւօր Բաւսիք ։ Թագորմուեց
Բաւծաւոր Երնէշի Կապան
իմոր աւաքի Կապանի սրբ
բուր ։ Բաւ Թագուր զիս ա
յապանեալ աշխարհիս պա
տաղիլ ։ Բաւորայ քո մերձիլ
Էւսն ըկարեւազուրգազօթն
արտաւաւօր Կանգ Էրն ։ Բան
ճ Բիւսցեալ ընկեւ քակցացեա
լ Էրսխանոսի զպաւաւաւ արտ
մուտե նր ։ Բանուցին Լօրն
նրն Էրն միանուսին Էւսն Կա
ցեալ առ Բեքն Գաւեղին Բե
Կանգրմանի որդեական իւր
առ անձին ուր ինքն միայն
էին ։ Բաւե ։ Օրհնէք զոր
դու Կապանականն մեծ ծնո
ղաց քոց ։ անաւանելի արա

[illegible]

չեալ չէ կարեր զնշս իրացն
 քառանկ լ . Թե որով չեալ որով
 ազատեցի յաշխարհէ և մայր
 տեղուէն արեւ մինչ զեռ
 երանէ շին ինչոյն միտս եր
 և իտկուսն . Գուեթացուցին
 մեծամեծ իշխանքն Թագաւոր
 աւն Հանդերձ զՀարսանիսն
 աշէքսիանոսին . քան զիս
 կածեին ինման . Թե դուցե
 դարձեալ ետկմոյցն . Գիս
 բեր լիեք իմացեք լի մանկէն
 յաշխարհն ցուն . Եւ արա
 րին Թագաւորական Հարսա
 նիս աշէքսիանոսին . քանզի
 Հարսն Թագաւորական առհ
 մէ եր . Եւ ինչոյն փարեցի
 սիրելի Թագաւորին և մեծա
 մեծացն . քան զի ժողովեցան
 կողմս կար . Եւ կուսակալք
 և զմեծամեծ քառնէրումայ .
 Հրամանաւ Թագաւորին . և ար
 բարին ցնծուիսն պատմոյն
 պայծառուն . ու զայն լի մե
 ծի պատրիկ և քարեպաշտե
 սիրելոյ յոյժ ի Թագաւորեն .
 իսկ երանելիին աշէքսիանո
 սն կարաց նախ քան զՀարս
 նիսն կալ ի վր փոյխորհրդի
 քան զիտեք . եւ Թեկրոնաւոր
 ուր սքեմաւորեցայ . Եւ լի
 նեցիմանապատուութ . Եւ յն
 պատիւ և փառք մահ ինչ .
 քան զի ո՛չ տան յայնչ խղճն
 եւ մեղուանալ եւ Թե աշխար
 ւայրեցայ յայն ամառեալսն
 դիտեմ . զի փառապաշտե
 զՀարսանիսն և եւ ի վարան
 ման կամ . Ընչ չնազանդի
 պարտե Հրամանաց . և մաշ
 տեղուէն արեւ . Եւ մի յառա
 քան զժամանակն ինքնակամ
 երոջն ստանալ . Եւ ի իրն
 ետաւրեցին զՀարսանիսն .
 եղին պոսիսն օհիքրա
 օսն իմեհ եկեղեցին . Եւ
 ծին դմեհ . Եւ զի լի լի
 իտուան իարեանց . և ինչու
 Թ

ԹԻՒ անպատմէ լի յօրինեցին
 Հարսանեաց. և մեծաշուք պա-
 տիւ ամ մեծա մեծացն. և
 չբեղադարձաւ յայնչ առաքել
 դարեցան ամենքեան առ ի
 խնդուէն ցանկաւ ի մանկանն.
 աչք քսիանոսի. Եւ քաղաքի
 քաղաքին մեծա մեծացմին չե-
 ցին. և ծա մտին իտուսն զիկե-
 րիցեն և արքան. և յայնժամ
 երանէին ինչ աչք քսիանոս. իտ-
 տորեւ. իտանէ զարդարեալ
 իպաւառանն. և զհարսնէք
 եմուտ յայլ տուն ասանէին.
 և անր ժողովեցան առնա ամ
 մեծա մեծ հասակակիցքնս
 Եւ պատմեցին Հօրնս. և նա
 եկն տունայ և առե. որդեակ
 լէս. եկիր այս. և չապա-
 քեն բազմուէն քաղաքիս Թա-
 գաւորաւն Հանդերձ. վս ըն
 ժողովեալ եւ այսօր. արի-
 որդեակ առ կին ըն. և խօ-
 սեա լէ նմա և ուրախացիր.
 և կալեալ զձեռանէ նր տա-
 րաւ իսենեակն տապաստին
 տա կինն նր. Եւ յոր ժամ
 ետնս զկին իւր ասէ ցնա.
 իսաղաղուէ լէ բեզ Հարսնքի
 երկնաւոր փեսային. Պատա-
 խօսի տուեալ կնոջն տաց
 ցածուք և պատկառաւօր.
 ողորմուէնայ Հասցե բեզ ի
 Թիկուս. ընտրեալդ ան-
 երկնաւոր Թագաւորին. քան
 զի ցանկայր Հարսն խօսել լէ
 ըղձալի մանակն. Եւ ի զար-
 մացման եղև երանելի և իմա-
 տուն մանուկն. իբանիցն
 զոր լուաւ իկնաթին իւր. Թե-
 ոյ զպատշաճաւոր բանն ա-
 սաց. իբն յայ աղդեալ.
 վս այսորիկ ուրախուէ լցաւ
 սիրտ երանելոյն. Եւ տե-
 սեալ ճնողացն դուրախուէ
 փեսային և Հարսին. բերկ-
 րեցան իսիրաւ իւրեանց. և
 արարին ուրախուէ անպատմ-
 ԼԻ

ԼԻ : Եւ յոր ժամ եղև ժամա-
 նակ մեծին իյառաքաւս քա-
 նս լի օրինի աշխարհի. Եւ
 բնաւ աչք քսիանոս տղօնե-
 առ ամ և ասե. Եւ Թ ան-
 քազմաւ. և սաՀակայ. և
 յակորայ. և Եւ քաղաքի
 քաղաքին մեծա մեծացմին չե-
 ցին. և ծա մտին իտուսն զիկե-
 րիցեն և արքան. և յայնժամ
 երանէին ինչ աչք քսիանոս. իտ-
 տորեւ. իտանէ զարդարեալ
 իպաւառանն. և զհարսնէք
 եմուտ յայլ տուն ասանէին.
 և անր ժողովեցան առնա ամ
 մեծա մեծ հասակակիցքնս
 Եւ պատմեցին Հօրնս. և նա
 եկն տունայ և առե. որդեակ
 լէս. եկիր այս. և չապա-
 քեն բազմուէն քաղաքիս Թա-
 գաւորաւն Հանդերձ. վս ըն
 ժողովեալ եւ այսօր. արի-
 որդեակ առ կին ըն. և խօ-
 սեա լէ նմա և ուրախացիր.
 և կալեալ զձեռանէ նր տա-
 րաւ իսենեակն տապաստին
 տա կինն նր. Եւ յոր ժամ
 ետնս զկին իւր ասէ ցնա.
 իսաղաղուէ լէ բեզ Հարսնքի
 երկնաւոր փեսային. Պատա-
 խօսի տուեալ կնոջն տաց
 ցածուք և պատկառաւօր.
 ողորմուէնայ Հասցե բեզ ի
 Թիկուս. ընտրեալդ ան-
 երկնաւոր Թագաւորին. քան
 զի ցանկայր Հարսն խօսել լէ
 ըղձալի մանակն. Եւ ի զար-
 մացման եղև երանելի և իմա-
 տուն մանուկն. իբանիցն
 զոր լուաւ իկնաթին իւր. Թե-
 ոյ զպատշաճաւոր բանն ա-
 սաց. իբն յայ աղդեալ.
 վս այսորիկ ուրախուէ լցաւ
 սիրտ երանելոյն. Եւ տե-
 սեալ ճնողացն դուրախուէ
 փեսային և Հարսին. բերկ-
 րեցան իսիրաւ իւրեանց. և
 արարին ուրախուէ անպատմ-
 ԼԻ

३५६

一

Թագաշինն աշխարհանոսի. նոռ
աղեալ անկու յերկիր իբրև
զմեռեալ. զոր հաղիւ ինչ լա
բերեցին. և իբրև նստա
աւե. աղի ողորմ լաւով բե
րեք առիւ լաւականք. զի
լացցեն զթշուառացեալ մայ
րս. զի մէք արարաք զփա
խուսանցանկ աշխատաբխի
սք զաւակին մէք. արդ. ե
կայք ո՞վ կանայք պատուկանք
մեծուհիք. լացեք և ողբա
ցեք զմեռուեալս. զի այլ ո՞չ
ևս տեսանիցեմ զսերեցեալ
զաւակն իմ. եւ արդ. ո՞վ
լէք սահանոս. զինչ արարեք
է գերի ծնողացս քո. և զի
ա՞րդ ծուծ կաշիցեմ ո՞չ տե
սանելով զքաղցրիկ որդեակ
իմ. զլոյս աչաց իմաց զփառ
քդ իմ և զպարծանս իմ. զոր
յայ բազում խնդրուած ովք
առի. և նեղութիւնս և վշտի և
բազում փորձանաց ես պատ
ճառ եղի. զի ո՞վ թողի ի
կամս իւր սրբութիւնս և ան
մեզ. եւ արդ. ո՞վ քաղցեօք
օթեանեալ իցես որդեակի.
իփողոցի թէ իբաց օթեա.
որ իդահոյս Թադաւորական
սնուզեալ իս. եւ սկսան ող
բալ կականմամբ. ամենեքան
առ հասարակ տուննք. մինչ
գրե թէ մեք աղաքն գղրդե
ալ շրիթեգան և կականմամբ
ողբային զանկարծակի թաք
չիւննք. եւ Թագաւորն
իսկ մեծ ամէ՛ն օրն. կոկծ մամբ
և աղի ողորմ լային. իսկ ե
րանել ինչ եկեղեցեգիտս Հայ
բարեան Հոռմայ եին յապա
րանս եփոյսմանոսի և միւի
Թարեաղ զնն ասելով. Թե
պետ փախուցեալ իմէ՛ն
Թե նե աշխարհիս. ինեղրէ
և իվշտի և իտանջանե. մարմ
նով. յաղաքս որոյ լայք ա
ղի ողորմ. և անկայն նա քի
տու

տուլ արար զայն. և առի՞թ չի
նե լնմա փրկուէ և պսակացի
էւ այս այն բանէ զոր ասացի
ձեզ. մի՛ զուգեք զնա Եւ աշխարհ
այլ է երկնաւորին. քան զի
տեսի զհոգոյն նր. Լուսաւո
րութիւն. եւ արդ. դուք արա
րեք որ մեծեցայք ամենա
մաքուր վարուց նորա Ետե
թե. Լուս բարեպաշտուհի
մայրն աշխարհանոսի. այո
սք Հայրապետ. մէք արարաք
վարանքի լինել նմա. և
զրկեցաք անուշատ վարու
ցն և իրաւութիւնն նր. եւ
արդ. որով միմեարեցիմ որ
դեկեր գազան մայրս. և զնկ
մամբ կարաւոր զինքն միջն
երանել ի Եւայրապետն ևս
ողորմալ գերի մօր. նր. կա
կանմամբ լայք և զարեան ար
տասուս Հեղուին բազմութիւն
ամենեքեան. իսկ սք Հայրա
պետն եւն ո՞վ կեն իտս պա
պն Հռոմայ. դարձեալ խօսե
ցեալ միմեարեաց զգործա
կան տիկինն արեւ լա. որ և աղ
չանք. և աւե լուր ինչ տիկին
և Հռուստոս բանիս. զի տես
նելոց ես զաշխարհանոսն քո
յեա ժամանակի ինչ անցե
լոյ. և նովալ միմեարեացիս
իմեր ընն առաւն քո. և գնաց
Հայրապետն. եւ ոչ սակաւ
միմեարութիւն եղև մարտեռ
Թեա այս սք Հայրապետին.
մօրն աշխարհանոսի. բայց ս
վորական արար զայս. զի յամ
օր մի անգամ լայք էր գեծ
վուռն. և այնու սակաւ միւի
Թարեք. եւ ուխտ եղ ան
ձին եւրոմ. ո՞չ ելանել ի
դրանէ. տան հւրոյ մինչ տես
ցե դօտարագեալն իւր. նրմա
նալ և կողանիցն երանելոյն
ուխտ եղ անձին. զի մի՛ ոյլ
պատուաւոր սեղոյն Ետեռ.
բայց միայն յանկեան ուր
իտա

Իրան իւրում անպատիւ տե
 ղով : Իսկ մեծ պատերիկն եփ
 րեմիանս : առաքեաց իծա
 ռայեցն իւրոց ք մմծով ե
 զերայքն - և զամ կղզիս - Կաթ
 ցեալ և քննեալ և ոչ ինչ ի
 մանալ և րացին վս նր - և գե
 դերեալ յուղէին - և ոչ որ
 ինչ ծանուցանել կարացին
 վս նր - Եւայն պէս տխրութ
 և արտասովոր դարձան առ
 տեղն իւրեանց : Իսկ յետ աս
 մաց միայ - նաւովարն այն
 որ եհան զերանէ լին յայն
 կոյս Ժողովուն - Եկն ի հռոմ
 պատմաց զամին չորինաւ ին
 և թէ ոմ այլափոխեալ զին
 քն - Կրամայեաց ոչ ում ք
 յայտնել : Եւայն ժամ վաղ
 վաղակի առաքեաց ի քաղաքն
 չի բանառու : Եւ Լարագրն
 նեալ անդ - իւրան ոմանց ե
 թէ այդ պիսի որ ք եգեսա
 ցոց գնաց - Եւ եկին յեդե
 սիտ քաղաք որ եռուկայ - և
 բազմաց տեղ Լարագրն նեալ
 ոչ կարացին ինչ իմանալ -
 և կամեն զառնալ - Եկին ա
 ղովել յնկեղեցոյ - արքայծ
 ածնին - և իբաշխել ինչ կա
 րօսի չոց որ ք տեղ - և գրաւ
 երանելին տեղ ք աղքատսն
 նստելով - և ետուն նմա յողոր
 մաւ թեմեն իւրեանց - և գո
 հացաւ զայն քն աշխարհանս
 զի այն քան աղքատացաւ վս
 նն - մինչ ի ձեռագ ծառայ
 ցն իւրոց զորմութիւնկալաւ :
 Եւ մեծ ալ գնացին ի գրուռն
 տառաքինաղթեղ Ժառայքն
 եփրեմիանոսի - Իսկ երանե
 չին աշխարհանոս - կար մեկու
 սի ուրոյն ինչ տեղով ծած
 կեալ երեսօր - և ունկն զը
 ներ աղթեղ նորինս Իսկն ք
 առն արտասուօր որքային
 դեմսբոյ մեծածնին - և
 ասին սօսերուէն քեքո՛չ

ՈՂԳ

ողորմեցար գերեմիանոսն
 մերում աշխարհանոսն - որ
 այն քան ողորմած և քաթե
 պաշտ գողով - ոչ ինչ գտին -
 ինչ մի միս ի թարուէ իբեն -
 վս սիրելի զաւակին իւրեանց
 տեառն մերում - Եւ արգ
 տրագնասցուքառ նմ և զլինչ
 Կամբաւ տացուք նց զինան
 իմենը - ինչ մի միս ի թարուէ
 Իսկ երանելոյն լուեալ զայստ
 սիկ ի ծառայեց իւրոց - գե
 ղուէին աշիքն իւր վս ծնողաց
 իւղծի - և գրաւն արտասուօր
 Կեղոյր ի ծածուէ - և աղօթեթ
 առ աս - միայն յանդիմաներ
 զոտաւագեալս յայտնելով գո
 ցազիս - այլ ողորմեա ողոր
 մել ի ծնողացն իմ - և միս ի թա
 րեա զսուգնց որ վս անար
 ծաքիս այս վշտանան - Եւ գը
 նացին ծառայքն երանելոյն
 աշխարհանոսի տն միս ի թա
 րսով : Իսկ ապա դարձաւ ե
 րանելին առ ինքն և ասե -
 ով անարժան աշխարհանս -
 տես որ քան անտանելի սգով
 վշտացու ցեր զբարեպաշտսն
 զայնոսին զգերի ծնողքն բո
 տալ և քեղ պատեի վշտանալ
 նեղութ մեծաւ - և ոչ գտա
 նել Կանգիտ - ինչ և միս
 թարուէ : Եւ ապա այնուէն
 տե ետ զանձն ինկուռնիս առ
 նելի ճգնուէ - և ծածկեալ
 զերեան իւր - ոչ ինչ տեսա
 նել կամեր աշխարհի - գեղոց
 և վայելչուէ - և ոչ ընկերաց
 ի սակցութեան ինչ մի թա
 րել յանձն տեղոյր - այլ ու
 րոյն կալով իմարդկան երբեք
 աղքատս ի գաւիթ մեծ եկե
 ղեցոյն : և ոչ որ Խանաչել
 նարեթ զնր գործոյն մեծութն
 Եւ եթէ Կարգսն որ ք երա
 նելոյն - Թէ քեթ Ժաճկեալ
 սաճիս զաչս քո - պատասխա
 ներ - Թէ ցաւի աչքս յորմած
 նայ

ԼԱԼԻ Կառնգիւնայիւն

նայիմ Թ ԲԷԺ Լուսոյ արդ օ
Եւ այս պէս եկաց երանելին
աւելբարեւորի արարքնէ գեւ
իա ամս . ԺԵ անկու անդամ
եաեւ . զոր բաւական քի .
զան ձեռագործ եկարն . և
միսի Թարեցու . Եւ ան չափ
սիրոյն իւր արաւ քաւ Լիւն
գլխայն աւ ար իւրում Ժա
ռային . առաքեաց նմա զոր
Հրեշտակաց . զի Թ նմա Լի
նելով միսի Թարեցուն զնա .
Եւ եկեալ Հրեշտակացն . և
քանզայն նմա յայտնա պէս և
միսի Թարեցուն զնա խօսակցե
լով և նմա . Եւ յամօր աւ
աւրեւելեայ յայտնա պէս ըս
պառաւ յային Երանել լոյն
առեւ միսի Թարեյ զնա . և ոչ
այլ Հեռագուն ինման . այլ
Եւ նմա կացին . ծնացին երեւ
րով և խօսեւ լով և նա բաղում
ինչ միսի Թարեւ . մինչև ի
վաւ ձան երանելոյն . Եւ ի
միտում աւաւր յոր Ժամ կային
ի Հաւարակաց պաշտօնն . Ի եր
մեան զն Լաւ առով յեկեղե
ցոյ օքամ աչ նին . եղև ճայն
լսելի ամեն ծոյն . Ի կեկեղա
նակեայ պատկե ըն անտի Թե
ամբոյ . և առեւ Լիւն Ժեք առ
ի . զայն ար . և Հիսոսեալ ա
մե . երեւան յազի եղին և ոչ
ոհեան լեւ ավել այն այրն
այ . Իսկ երկրորդում աւաւր
գառնեալ զնոյն բաւ ասաց .
գառնեալ ոչ գիտացին Թե
ովե և ի Հիսոսեւ կային . Եւ լ
յե րորդում աւաւրն . ճայնն
ան ասկաւ յայտնեալ աե
ղեաւնուր Հանգչեք երանե
լին . առեւ անհոր յայս նիշ
աեղաւ ընակե եգա Թի .
եկեղեցոյս . Լուծեք զմար
դն այ առիս . Եւ առաքե
ցին զքաւ աւայն որ ապաստ
աթեք եկեղեցոյն . զի նա գա

ցե զերանելի այրն Թյ . և աւ
ցե յեկեղեցոյն . քան զի Եւ
ցեալ ծանեան զի նր երե
եալ ի տեւելեանն սր կոյն
մարեւոյցու աւ երկուսէ զին
որ բնակեւր առ փոքր դարեւ
գաւ Թի եկեղեցոյն . առեւ լով
մոյն զայն այ յեկեղեցոյն .
զն Լսելի եղեն սօտեք նր
առաջի տն . և բազումս կը
րեաց նեղութիւն ի խոսակցե
վս անուան նր . Եւ գնացե
ալ Էած Ժուր երանելի ա
ռն Թյ . և առեւ Հրամայեա կո
չե գրեզ օք ամ առին . մոռ
յեկեղեցին . Իսկ այրն այ
ռաւել ի խոսակցել եկեղե
ան Էրզարար . մի ար ոչ ա
ռաքեցար առիս . զի ես այր
մեղաւորեմ . ոչ գիտես զի
ես մի յաղոսաւագ եմ որ առ
կան . և առեւ քահանայն Հաւ
առաւ Թ գիտացեալ եմ Թե
գաւ ես . և առ քի զառաքե
ցար ի տն . Եկ օք արդն եր
Թիցաւ և և առեւ այ զձեռանն
նր եմոյն յեկեղեցին . և ամ
Ժողովեալ Լուսոյն . որ
Հիսոսեալ Թե աւաւրս խո
Թ և միսի Թարեւան սրբոյն
աեւան . զարմանին զովս
Թե . կուտեալ իմ արջա
առաքին զայն այ Երանել
ին զամաւ Ինեռն բարեթ
առեւ նր . Եւ առեւին ցեւ
Թ և . արեմ աւայն ար
քաղաքիս իրարում . յայտնե
լով մեզ զսքս զայս . Եւ յե
աղովից . առեւ յաւանայն .
Իսկ Երե Ինչ իքին . զի կա
առաքեացեա . առեւ սրն և զինչ
ե . առեւ քահանայն . սնոյն
ցեա Ինչ զի բերի ի տանն իմ
մե կերակուր . և կերիցես
զորացի անձն ք . Լսեւ ար
արն այ . արարից Թ Հրամ
նի քում . Եւ ուղիս ի տան
քահանայն բերել ինչ . և

ԲՆԻՆ ԵՄԵՍ ԱՅՐԵՆ ԱՅ ԳԻՅԱՅ
 ՆԵ ԷՂԷ ԱՄԱՐԵՐՆՈՒՄ ԵՄ ԻՔՄ
 ՂԱԶՆ Ե ԳԺՍԻԱՅ . ԱՄԵ ԻՔՄ
 ԻԷՐ . ՈՇԻՆ ԱՅՔՄ ՄԻԱԸ ԱՄ
 ՄԻՆ Ե ԲԱՄԱԼԱՆՈՒՄ . ՈՐ ՈՇԵՄ
 ԱՐԺԱՆԻ . ԵՎԻՆՉ ՏԷ ԵԿԵԱՆ
 ԷՐ ՔԱՀԱՆԱՆ ԲԱՆԿԱԿԱՆ .
 ԵՍԱՄԱՄԵՐՆ ԵԿԵՂԵՑՈՅՆ .
 ԲԵՐԵԼ ԵՆՆ ԿԵՐԱԿԱՆՐ ՍՐՐ
 ԵՐ . ԵՂԳԱՆԻՄԱՐ ԵՐԱՆԵ
 ԷՐ ԶՐԵՆ ԱՅԱԼԵՐԱԲԱՆՈՍ ԻՔՄ
 ՂԱՐՔԻՆ . ԵՅ ԷՂԻ ԱՆԿԵԱՆ ԳՐ
 ԵՄԱՂԻՂԱՆՈՂԻԿԷ ՔԱՂԱՔ ԻՍԿ
 ԵՄԱՂԻ ԵՍ ՇԱՆՏԵՑԻՆ . ՈՐՔ
 յԵՂԵԼՈՂ ԵԿԵԱՆԻՆ ԱՆԴ .
 ԷՆ ԻՐՆԵ ԻՄԱՅԱՆ ԱՆԴ ԵՍ
 ԳԵԱՂ ԽԱՐԼԵԳԱԼ ԽԱՐԱՐՈՇ .
 ԿԻՆԻԿԻՆՈՂ . ՄԱԷ ԱՆԴ ՈՇՈՐ
 ԽՈՆԱՏԷՂ ԿԱՐԵ ՂԻԱՆ ԷՆ Ե
 ԳԻՄԱԼ ՈՐԵՐԺԱՅՐ ԽԱՐԱՐՈՇ
 ԱՄԷ ԳԵՆ ԱՅՐԵՆ ԱՅ . ՈՇՐ ԿԻՄԻՔ
 ՇԱԼ ԵՂ ԶԱՄԱՅՔ ՔԻ . ԵՆՔ
 ԱՄԵՆ ԽԱՐԱՐՈՇ ՔԱՂԱՔ . ԷՂ
 ՍԻ ԱՅՐԵՆ ԱՅ . ԱՄԵՐ ԳԻՆ Ը
 ԶԻՂ . ՄԱԷ ՆԱԼԱՄԻԵՆ ՄԻԱՄ
 ԱՆՈՂ ԶԱՄԱՅ ԱՅ ԵՂՈՐ ԻՆՉ
 ՈՒՆԻՄԵ ԿԵՐԱԿԱՆ ՄԱՄԼԻՔՈՒ
 Է . ՔԱՆ ՂԻ ԻԺՈՒԺ ՆԱՂ ԱՄԱ
 ԿԵՐԵՆ ՍՐՐՈՅՆ ԶԱՆԵԱՆ ՆԱԼ
 ԱՄԻԵՆ ԶԱՄԱՐԻՆՈՒՄ . ԵՄ .
 ԷՆ ԵՄԱԼԱՄ ԱՅՐԵՆ ԱՅ ԻՆԱՆՈՇ
 ԵՐՈՒԸ ՀԱՄԻՆ ԻՆՔ ԺՈՎՈՒՆ
 ԵՐԵՆ ՄԵՈՒՅ ԻՄԻ . ՂԻ ԺՈՂՈ
 ՎԵՈՂ ԴԵՐ . ԱՄԵՆ Ը ՄԻՄԻՆԱ
 ՄԻՂ ԿԱՐԱՅԷ յԱՂԺԵՂ ԱՄԱՅ .
 ԳԻ ԳՕՐՈՒՄ ՍՐՐԱ ՀԱՄԻԵՐՈՒ
 ԺԵՆ . ԳՕՐՈՒՄ ՄԻՄԱՅ ԻՅԷ .
 ԱՄԵՆ ՈՄԱՐ ԻՔԻԷԱՅ ԱՆԻՔ .
 ԵԺԷ յԱՂԺԵՂ ԿԱՄԻՔ ԱՄԱՆՉ
 ԱՅ յԱՂԺԵՂ ԿԱՐԵ ՍՐՐԱ ԳՕ
 ՐՈՒՄՆ . ԻԺԷ ՈՇ ԻՆԻՐՈՒՄ ՔԱ
 ՂԱՔԻ . ԱՆԴ ՐԵԿԵՍՂՈՒՄ ՔԱՄ
 ԳԻ ԶԱՆՈՒՅԵԱՆ ԶԻՆՂԱՅԻՆ ՈՂ
 ՈՄ . ԿՐՈՒՆԵՂ ԳՄԻ ԳՐԺՈՒ
 ՔԱՐԱԼԵՒ ԳՐՈՒ ՄԱՐԱՐԱՄ . ԻՄ
 ԻՐՈՒ ԶԱՐԺԵԱՆ ԵՐԱՆԵԼԻՆ .
 յԱՐԵԱՆ ԱՂՕԺԵԼ . ԵՄԱՄ
 յԱՆԿԱՐԺԱԿԵ ԵՂԸ ՄՕՐԻԿ ՍՈՍ
 ԱՆԿ

ԱՆԿ ՀՈՂՐՈՅ . ԵՂԵՐ . ԵՄԱՄ
 ԽՈՒՂ ԱՄԱՐԵՆՈՇ ԳԵՆԱՆ ԵՂԱ
 ՐԵՐ ԲԱՆԸՔ ԳԵՆԱՆ . ԵՐԱՄ
 ԲԱԿԱՆՈՒՄ ԵՂԵԱՂ ՆԱԼԱՄԱՐՆ
 ՈՇ ԱՅԼ ԻՆՉ ԳԱՄԱ ԳԵՆԱ Ե
 ՐԱՅՆ . ԲԱՅԵ ԵԺԷ ԺՈՂԵՍ
 ԳԵՆԱՆ Ը ՀՈՂՐՈՅՆ . ԵՂՈՅՆ ՈՂ
 ՈՇ ՎԵԱՍԵՂ ԳԵՆԱՆ ԻՔԱՆ ԳԻ
 ԲԱՂՈՒՄ ԱՆԳԱՄ ԶԱՆԱՅԻՆ
 ՆԱԼԱՄԱՐՔՆ ԻԿՂԳԻ ԻՆՉ ԶՐԵԼ
 ԳԵՆԱՆ . ԵՈՇ ԿԱՐԱՅԻՆ .
 ԸՐՆՉԸ ԵՀԱՄ ՀԱՆԴԵԱՅ ՀՐ
 ՈՒՄԱՅ . ԵՅ ՄԿԱՄԱՅ . ՄԱՐԻՆ
 ԻՀԱՄ . ԱՆԴ ԶԱՐԵԼ . ԵՒ
 ԵՂԵԱՆ ԱՆԵՐԱՆՈՒՄ ԻՔԱՂԱ
 ՔՆ ԻԷՐ . ԳԱՀԱՐԻՅԻՆ ԱՂ
 ՏՐ . ԵՍԿԱՄԱՆ ԱՂՕԺԵՂ ԵՂ ԽՈՂ
 ՐԵԼ ԻՐԱՐԵՐՈՒՄ ՄԻ . ՔԱՐԵ
 ԽՈՒՄԱՅՈՒՄ ՈՒՄ ԱՆԿԱՆ . ԵՒ
 ՈՇ ՄԻՔ ԿԱՄԱՐԵՍՅԻՆ ԽՈՐ
 ԶՈՒՄ ԽՈՂԱՄԱՅ ԽՈՐ ԻՄ ՄՐ
 ԻՄ ՄՐԱՅՐ ԿԱՄԱԿ շՐԺԱՆՅ
 ՆՅ ԶԱՆԼԵՍԵ ԳԵՆ . ԵՄԻ
 ԱՄԱՅԿԻԺԷ ՎԱՂՎԱՅ ԱՆՉԱՆՅ
 ԱՆՐՈՂ ԳԻ ՐԵԿԱՅԵՄ ԳԵՆ .
 ԱՅ ԳՕՐԱՅԻՆ ԱՂՕՐ ԵՐԱՐԶՐ
 ԶԻՆՈՇ ՈՒ ՄՐ ԻՄ ԲԱՐԵՐԱՐ .
 ԵՄԻ ԺՈՂՈՒՐ ԻԶԵՄԱՅ ՐՈՂ .
 ԷՆ ՄԱԷ ՄԻՔ ԱՅՆ ՈՒՄՔ ԶԱՆ
 ՐԱՅԱՅ . ԱՅԼ ԽԱՆԻ ԶՕՐ Ի
 ՄԱՅ ԵՆԱՂԻՅ ՈՇՐ . Շ ԵՐԵԷ
 ԶԱՆԱՏԷՂ ԿԱՂԻՅԵՆ ԳԻՆ .
 ԳՕՐՈՒՄ ԵՂԻՆԱՄՈՒՄ ԱՆ ԻՄԱՅ
 ԷՆ ԵՂԻԱՄ ԱՂՕԺԵՂԱՂ ՄԱՄԱ
 ՈՒՂՕՐ . ԵՅԵՄ ԱՂՕԺԻՅՆ ԳԻ
 ԱՄԱՂ ԳԵՆԱՅ յԱՄԱՐԱՆԱ ԶՕՐ
 ԻՐՈՂ . ԷՆ ԻՄԱՆԱՄԱՐԶԻՆ
 ԵՂԵՍ ԳԻ ԳԱՅՀԱՅՐՆ ԻԷՐ
 ԱՆԻ ԻՂԽԱՆՆ ԵՂԻՐԵՄԻԱՆՈՇ .
 ԵՂԵԱՂ ԻՐԵՂԱՆՈՂ ԺԱՔԱՆՐ
 ԻՆ ՈՒՐԻՐՈՒՄ . ԱՄԱՐԱՆՈՒ Ե
 ԳԱՐՕՐԷՔԱՂՈՒՄ ԵՂՈՒ ԳԻՆՈՒ
 ՈՐՆ Ը ՆՄԱ . ԵՂԻՆ ԵՂԺԱՂԱՆ
 ՈՐԵՆ ԵՍ ՄԱԿ ԱՄԱԿԸ . ՍԻ
 ՐԵՑԵԱՅ ԻՂԽԱՆԻՆ ԻԷՐ . Ե
 ՈՒՆԵԼԻՆ ԱՄԱՐԻ ԳՄ ԱՆԴԱՆ
 ԽԱՄԱՆ ՈՐԱԿԱՆ ԿԵՐԱԿՐՈՒՄ
 ՎՄ ԳԻ ԱՅՆ ՍՈՎՈՐԱԼԵՐ ԺՈՒ

Գաւառացի . Եւ շան առաւել
 սիրոյ և պատուոյ : զի յոր ժամ
 թաւ շան Թագաւորին շնաւ
 ոք . Հրամայեցէ Թագաւ
 րին սեղան ասնել ընդ նմա
 յիւրում անտի առաջի կայ
 կերպիցոյն : Իւայն պես վեր
 Համբարձ ունելով դանդաւն
 ասանին առաջի ծո . զի պար
 ծանէր : Եւ Թագաւորանան
 եղանակաւորք ևս չէ երմա
 սրիօք . Եւ առաւելք . Եւ այն
 պիտի իսկ երանելին սշէք
 սիրանոս . բայցեալ զերեսն
 Եւ արձանաց չէ դեմ Հօրն . Եւ
 Հայնեալ առ նայ ծուադ
 Հայնեալ ասէ . Ըստ ինչ վճ
 ար . ով անասնք իյաւն .
 Իսկ անասնք պատրիկն իբ
 րեւ լուաւ զՀայն աղբատին
 վաղվաղակի դտեղիկ կալաւ .
 քան զի յոյժ աղբատասէր
 եր . Ըստեց Հայրն իւր
 երանելի այրն Թյ . օտար
 աշխարհէ եկեալ եմ և ան
 ծանօթ եմ . ընկալ քիս վճ
 օտարացելոյն քո . քար տե
 սանել : զնա արժանի արա
 ցել զքեզ ան . Իբրեւ լուաւ
 զօտարացեալն իւր . յաղբա
 տեն . աչքն եփրեմանոսի
 լղաւ արտասուօք . Եւ չէ կա
 րէր գաւարի գուղանել Եւ
 Հրամայեաց զնորուորանիւր
 բերել զաղբատն զայն իպա
 շտան իւր . Եւ ինքն ոնաց .
 Եւ յորժամ եկն յապաքնսն իւր
 ասէ բերէք ինչ զաղբատն
 զայն . Եւ պատմեաց կենակցին
 իւր . Եւ թէ յոյժ անկաց նա
 զսիրտիմ յիւելով զօտարացե
 ալն իմ զայլքս իմանոս . Եւ եր
 կորեանն սկսան շաշեատեն
 ո՞ր ոտդեակ քաղցրիկ . ո՞ւր
 արգեօք իցեա . զի անոանդ
 կայ և գունչ երեւի . Եւ զնա
 ցին բերել ասեմ զի նուորքն
 ցերանելի այրն Թյ զնչ աս
 ք

արեր ո՞վ աղբատնի չէ գէրե
 ծնողացն անաւն մերում զի
 զօտարացեալն յիշեցեալ . Եւ
 Հա ո՞ր կանէ զնոյ միտմարեւ
 Եւ արդայն մի . յիշեցեալն
 պիտի բան . Եւ եկ զն երկօր
 ցուք քան զի կոչեմ զգեզ
 իսկ երանելոյն աչքն ստու
 ցեալ էր յարտասուել և և
 տեսանել զՀայրն և պատմ
 իւր . Եւ պատկերն այնպէս
 եալ յոյժ ինքնա պայտցն .
 Եւնեղնաց . Եւ Զգաւցն . Եւ չ
 էր ճանաչել ինչ ուր . Եւ չ
 ան ևս ծանկեր . զի աղի մի
 ճանաչելցեն . վճ սերտ կամ
 ցն սերեղի ծառային իւրոյ .
 զի և աստ երգուան ասն Հօր
 իւրոյ կոխեցէ զգլուխն աս
 վիշապին զինուորն իւր սթ
 եւ ատարան զնա ստ Հայրն
 իւր . նստեալ էր և անկինն
 մարն ին . Եւ Հայրն յիշելով
 զարդեակն իւրեանց . Ըստե
 լիքն Եւ Թագաւորն . ո՞ւր աս
 րեակ . Եւ զի ոչ այն քան ինչ
 աղեալ ես : Ըստե պարն Թյ ի
 տար աշխարհէ եմ . Եւ արմ
 ով վշտացեալ զի ոչ ունիմ
 ինչ ասող ընդ ստամոքսիս
 Եւ ասն եփրեմանոս ցգին
 ւորն . որք աստմի կային .
 Որք և անցին յանձն ասնու
 վճիմ սպասուոր յաղբատն
 այս . Եւ զնա անձնացեալ
 իշխանուք Հատուցի . Եւ Թագ
 արժանութի իմ ի վճ իմ
 ցին : Ըստե ու լնային ասն
 սնու գեալ էր զերա ներին
 այրն Թյ զաղբատն և ասն
 կուրեւն . տէր իմ աշխատ
 կատարեղիղ նմա զամ
 ցեալուն ինչն . Եւ եւս նմա
 զաղբատն . Եւ լին ինչ իպա
 շտեն . Իսկ անկինն աղյա
 յիս ասէ շաւարն և աստ
 արարեք աղբատն այն և զա
 ման . Եւ իսկ անոյ մեր չէ

[illegible]

ցեալացցեալքն զի յօրհոր
 մեկն ալէքսի հոսիտուն է օր
 իւրոյ . առաւել ալ սուգն և
 կսկիւն իտաւննայն իկթ ճնո
 զացն նրա . Զի իտեսանէ լն և
 նա . Եւրօրիւսն է և Խմելցու
 ցանկը . իրաւն է . և ո՛չ կարե
 ին իմանալ . իմ զիծած զեաց
 ինոցանէ . անձը չման օրբոյ
 անէ . ալ իսկաւանայի զօյս
 նիւթ . գտեալ իւր . յարոյց
 պատեբարմ իմ սրբոյն . Բան
 զի տնկեաց . առեւելսէ Իմ Զ
 ընտանեաց նիք գեմ առն . ալ
 ալէքսիանոսի քան զի սրբ
 մելս թեաւ իւրեանց . Եւ
 սկիւն ո՛ւր կամուս Եւ Եւթ
 ճեալ աղքատ օյս և Զարմ
 բերս տանս այս . զի գտեա
 ցեալ սուգն սեպուի մերում
 ալէքսիանոսի նորեաց կրկն
 առեւաջար աղքատս այս .
 Իւրեկեալ իմ սրբոյն . փեռե
 ին գօրոշուն և քարշիւն ի Կե
 րացն . Ծանկունքն առն իւրոյ
 իւր ճոռն յուլն պիտե . Իւ
 իւրն երանելի . այսն է .
 ո՛չ յայտնէր ուլն պիւն նոս
 քնեղութս որ իծաւայծն ի
 ճեալն ընտանեացն իւր . Եւ
 թէ պէտ այս պիտի . նեղութ
 Զապուցանիւն արբոյն . սա
 կայն անմիտարեւր զճառա
 մն իւր . Բան զի յօրե յօրմ
 առաքեաց . Եւ գրադոտեմ
 Զօրշապակց իւրաւի սպաս
 ւորել նմա . ո՛չ Կեաւցան ի
 նմանի . այր յար և Կանապոյ
 ան օրեքնեալ նմա խօսի ին
 ք . նայն և նա մի իմարեալ ի
 նոցանէ . փառաբանակից լի
 նէր նց և անարանոց . ալ . և
 առյոճ ինչ գրեւր հվիշտս որ
 գային իմ քնն . Եւ յոր ժամ
 կամեալ ըմալ տիկինն իմ ճո
 վուն իտանի իւրում . յառա
 քարոյն գային քարշիւն տան
 Զանօք և անարգանօք անել
 Եւ

Այլ քան անհրժեշտ - և չարա-
գլուխ աղքատ - զի մի՛ տես
քե տիկինն մեր զքեզ - և Հա-
նիկն հաեղորջն - իսկ երա-
նելին քնայր և նստեթ - Հան-
գեպ այնմ տեղողջաբ զգացն
և զօրուսն առնէր տիկինն -
զի և ինքն դառն արատառ
Եւրով միկեթարե սցիկն զա-
թեմնն անծանօթուէն -
Բան դիտ ահմանեալ տեղին
այն - վերնատանն իւրում պա-
շառին որ Հայէր իմ Ժողովն
եկեալ տեղ տիկինն մի՛ ըն-
տանեթ - և սկսեալ ասէր
Հեկեկանօջ և դառն արատ
մեծ լով - որ հով որ ի ծփ
մանես - մի՛ թէ գու և լար
զգեղաւարդ ալիքս հանուն
իմ - զսիրելի որդեակն իմ -
այս խորովեալ սրտիս միկ
թարու թէն - զի նաեւ յե-
տին և առաջինիմ աղօթիւք
խնդրեալ փափագնօք զը-
տեալ - և շուտ կորուսեալ -
Եւ - Հանեալ զստիկն իմ զհո-
Հողմիս ասէր - Եւ աւելա-
բեր Հողմիկ - մի՛ թէ աւետե-
աց լորցունիս յաբեքսիսն
սեն իմօյ - առաք ինչ գրոյց
առ խորովեալ սրտի մօրս -
վայ ինչ անմիկեթսրիս - զի
աղիսս գելու և սիրտ իմ դա-
շարի - Հորիս թագնու և ո՛չ
մեռանիմ - առէք զաւրն և
քաղցեցէր - զորդեկեր և
զչար գաղանս - և կոծիք ըզ-
կուրծսն - և առաքովեք առ-
նէր զբառս կն և ասէր - իմ
խորով մանուկ և թագաւոր
ակեթիկ - իմ բարեպաշտն և
Յծաւոր - իմ պարծանք որ
զի և իմաստասէր - զայս աի-
սիսս և որ նման սոցա ասէր
և ո՛չ կամէր դադարել - մինչ
աղաչիին և ապառ եաղնիա-
յին ինչ բարագոյի յաղարսն
բարեանց և ապա թլեալ քա-
ղց

շերի կեպեին փետեին զնշա-
տեալն զայն Հանդէպ մի՛ թէ
իտեղի ինչ անքոյթ - ասե-
լով աւատ յայտնեցաւ - այս
անվեհեր և լրբեծիս քառա-
դակի՛ աիկնալ մերո՛ ծի՛ ըլ-
թեպեթ դեպ լինեթ իմանալ
տիկն ըն կոփաՀարե և աղքա-
տիկ - բարկանայր և գան Հար-
կանել ապր զայն պիսիկ -
վայ ալորիկ ոչ իշխելն Թա-
հել առնել նման ձորուք - ալ
ի ծանուկ և երկիւղա իմ
նեղացոսցանէին - զսքայրն
եյ - և յիշոցն առ լինեին
նմա իրատանայե - շարժեալք
առի պատերազմ սրբոյն
Եւ սքե ծանուցեալ ըզհոր
Հուքն սատանայի - գոհ նայր
զառնողէն Համբերուէն - և
ոչ յայտնէր - Բան զի ուրա-
խիկ իմ նեղուցն որ զի
պէն նմա լըյս պիս եկաց
իւրաքն տան Հօրիւրոյ երա-
նելի այրն այս պիսիս -
ամս - Ժե - իսկ զին Հնդի-
տառն ամաց պիսիս առն-
սրբոյն - նայեցաւ տր խա-
ռապանս Ժառայի իւրոյ -
և առաքեաց զգարիկ - Հեկչ
տակապեան և եկեղնող լոյն
եւ և ասե - եկ այստ Հեռու
Հանգիք իւր ըջոռեթս երկ
նից առ տր մի՛ քո այր այ -
որում ցանկացս լմանե լեթե-
նեքում - զի կոչե զքեզ -
և իսկոյն երեւայ նմա Հրեք
տակացն - որք մի՛ մա իսկե-
ին զմի՛ առաւր կեկաց պա-
դիտաւ իւրոյ - ասեին ա-
րաթ լեր այր մի՛ որ կատա-
րու թ պանդիտուէթ - և
Հանգիստն եղու լեթեքում
մե - և զօն երանելին ալիքս
սիսս այրն այ - մեկուղն տր
մի՛ իմ զի այց քարս սիս
Ժան Ժառայիս որ փկեաց
զիս - Եւ ասե աղաչեմ ըզ-
հեզ

Լուսնի Բոլորիս յարեալ զարեւոյս իւրոյն

[illegible][illegible]

նոս քաջաբան . իսկ անկեն
աշխարհ . յոր ժամ լուսա ի
թիւոյն դաժնանալիքս իսկ
սին . իսկ լուսնորն աշտնիա
նքս զանախալ . քան զի մայր
էւել զանախն իմ զնոյն . և
սուսգել ճշմարտեա զկարծի
քն իւր . զի ասորիկ իլսէ
զանոսն արդեկին իւր . հաւ
տասեալ իմացաւ եթէ որդե
ակն եւր էր . և այլ ոչ կարաց
արգել տալ ինքեան . իսկ թա
քու թին . և ամ մեծուհիքն
Սրով և ճարնե լով ուր ուր
էր . անախարհիցն զտիկին
աղջ ախ . Եւ եղև կոճ
մեծ և ողորմ . ան պատմ
քն իմ թաքուինն որ իմ թ
տանն էին . Եւ Թագուհին
տեսալ զձեռանէ մօնալեք
սխանոր . և երբեք առ սի
սորն էր . Եւ զի ունեք ի
գիրտս իւր հայր սրբոյն .
զարեքսինոս զարնայ . և
գոչերն և գոչալ զերնն իմ
Համբարներ . իսկ տիկինն ա
ղջախ . և եկալ իմ սի որ
թոյն իւր առ . Դրդեակ ա
կն կալուս իմ Դրդեակ քաղց
ուն . Դրդեակ յոյս և ապա
նէր . Եթէ եկնքանն Ես
խոնաց Ե տաւայեալ մօր
թուս և քարէն ալ զնորդաւ
թիւն լոյս և տեղաւ . իսկ բաղ
մալն իւրեալ զսին առաւ
Եւ զմօռն աղեան լոյն . և
գարնեալ իւրա բերեգին լո
մայր սրբոյն . և ասեց հայ
թալեան և Թագաւորն քան
գինն . Ինչ հազանեք զսխա
քն . Ժիկնարեալ զքեզ . իմ
սրբաւ զաւակի թա Եւ եփ
քն փանոս և սուսն դար առալ
զինքն . մանկարեք զնա և ա
սն . իսկ լուսնեան ըզրէ
և մանկարեալ զսխաքն . զի
Թէ պիտ կառօս մայրաքնն
զանն տեսանելոյ . անկալն
անս

տեսալ և հոտորդուի տեսալ
իդաւակնա թր . և երանելիք
և զաք . քան զի ծնօղ սրբոյն
և մարգոյն այ ի զաք . Եւ ա
պա ասե ժայրն սրբոյն աղա
լո . ասե զի աղբատու ըզ
գեցեալ երանել և սի դաւա
ակն . Եւ ըզրէ այժմ մեծաւ
Թէ Ե տրմանաւորուի . սրբ
բոյս իմ . Եւ նոյն ժամայն
կաղմեցին քաղոյս Թագաւ
քան . և երբն զսին իմ բոյ
ն . և զիւր զսին Լուս և
գոտորաւալար և ըրդեւ լոյ
եալ Հանդերձն զգեցեալն
Եւ եկեալ կողակց սրբոյն
քն կեց զմատնին տաւսն ա
լեքսիանոս . աս լով առ ա
հա զիւրեկէքն . քո որով յա
սագուցեալն իր զիս . Եթէ
մայ ինչ փնջն գաւ . արգ
այեք սի քալուստն քալալ
ալաւ այժմ ճշմարտեա եղև
այրն և ան տերունջ և ան գը
լուս . Եւ այն պէս շաւր
պաւեալ զմօր մով սրբոյն
աղբ տաւալ լուսն զպակըն
տաւ Եւ . և զաղբատուինն
դաւալ . և զիւրօտն իւրեանց
և զայն որ առ ինքեանս եւ
ոչ իմացան . և գոյնն զմ
աւաճալ սրբուի իմ . յորմե
թաքայեալն զաւա . կապ
նա լուսն . իսկ ժողովաւ բոլ
քաղաքն . լուսալ Եթէ սին
այն որ յայտնեցաւ . ալք
տեսնանն որդե մեծ ի պաթ
կին . Եւ լուսա տաւալ քաղա
քն և եկեալ պատեալ էին ը
պալատն Ե իմ փանոսի . և
զմօր ինոցոյն լոյալ էին . և
լուսալք զմայն ողբոց ինեք
թուս . սրբալն և ամ քա
ղաւա և Լուսալ . և Լուս
նին սրբոյ տանալ արեքս
տնոյն . իսկ զաղբն լոյալ
Եւ Լուս և մանկարեալ
լով և Լուսալ իւր հոգին
պալ

արշաւաւք և թէպէտ . և ար
 տաւաւս խաւն անբախեալ .
 մինչև յառաւան : Եւ մայ
 րին սրբոյն երբեմն հանգար
 աւեր . և երբեմն բորբոքե
 ր և հրանայր . և հոտ անուշ բու
 թիք և մայրցոյցանէր : զամ
 րեւանն . Եւ ամբ . ին . և ար
 քաղաքին ոչ հեռացան անտի
 իրեանք . և զհոգի . Եւ իբրեւ
 Եւ արեւաց արեգակն . կանցան
 հանել զսրբն . և ոչ կարացին
 յամբոխէ քաղաքին . Եւ ասե
 ր ինքն մի անոս . բերցի գանձ .
 և բերեալ սին եցին . զի ք
 րանքին գնացեալ . նց աս
 նապարհ լինցի . և ոչ ոք ին
 ցանէր դիպց անդ . դրամն սը
 քաւ . Եւ յայն ժամ ասարկու
 եաւ ալ եղին . իսկ թագաւորն
 ասեւ . մի . ինչպէսցի ոք . աս
 պա թագաւորական զինուոր
 քն յառաք եկեալ . հարկանե
 րով մահակօք անխնա զժողո
 վաւորն . եղև աննապարհ .
 Եւ հրամայեցաւ դաւալմի ե
 կեղեցեաց զարդք քահանայ
 իւր իսկ . Եւ ասուաւ . Եւ սրբոյն .
 Եւ բերեալ եղև ամբ զարդք
 և պաշտօնեալ . և այն պէս
 փառօք և պառաւով . և բոք
 մարք ինչկոց և մոմ զինաց լա
 րեւովք . և ասաց միւրք . և
 ամհրէ . հանին խաւնէլ իտա
 ճար սք առաքելոցն պետրո
 սի և պօղոսն . մինչև յիննս
 ցենն պայծառ եկեղեցի լի ք
 ժառանգորուք սրբոյ առն մյ
 և անդ եղև ալ հաղորդեցին .
 իսկ իմանապարհին յառաջ ե
 կինն անապեւք . և իմբն
 նալ աւ սրբն . աս ժամայն
 բերկեցան . և իտաւաւք առ
 նան զմի . Երկն և այս ահաք
 աւ ոտ սրբոյն և գոցեին .
 հալածեալ եղաւ և իկորուստ
 իրանցաւ . իսրբոյ նախաա
 լի առնաւ մյ . և անտեւալ ան

անեցաւ և փառք ասցին . Եւ
 և ծնողքն սրբոյն արտաուա
 լից ուրախալ ընտին . և
 այսու առաւել իմարեցան
 իսրբոյն արտաուալ իւրեանց
 և ցնծային իսրբոյն իւրեանց
 բարեպաշարն սյնորիկ . և
 առաջեալ զկարօսն և զստագն
 իւրեանց . Եւ այն պէս ու
 րախալ և արտաուալ . և
 անհրէ և փառք արեւալ ե
 դին զինարար սրբոյ առն մյ
 ալեքսանդրն . յարհա թա
 պառ ասպանօք . իտաւ
 սք առաքելոցն քի . Եւ ե
 րբ առաւստս մեկեցան
 մեծա թէքքաղաքին իտաւա
 քն անտի . և ինչիւրաց սր
 բոյն . առ բարեպաշար ծնող
 քն սրբոյն կալով և իմար
 քն լով զմի . Եւ այն պէս և ամ
 ամբօս քաղաքին . կուտեալ
 գային ի համբոյն սրբոյն ինչա
 րացն . մինչև յերես առաւ
 Եւ ընթերցան զգրեալն ի
 սրբոյն . վարեն եւր . քան
 զի միւր միոյն գրեալք ըսկ
 անալ ինչքն զեկն . և զհար
 անխնա . և Եւ ասաց զնալոյն
 և թէ որքան եկաղիքազարն
 յուրհայ . և որ պէս կենօք
 և թէ զին սրբաւորաւորմալ
 իծաւայրցն և նաւայրն ու
 ծաւառն զնա . և զհարգ . և
 բնալ նաւն բռնուի . հող
 մոյն եւ ի հոգի . ի լեւն բաւ
 սարկուին մահանայն . և թէ
 զհարգ . պատեք սալ յարոյն ի
 մի . զհոգի ինչն նախապէս
 և զնախան . և զհամբոյն
 թէն որ զմ անուանն քի
 զկոնէլն զգոնել սա առ
 նայն առ դրան . ծնողացն
 իւրոյ . Եւ թէ ոչ իւրապէս
 զմ սրբ առնալ զինքն հա
 առով սրբուքն . և զգոն
 թէն իւր . և ինքն արհաւ
 իբաղցուի . ի համբոյն .
 յօտ

